

S

S, is., ç, s's/ss 1. İngiliz alfabetesinin on dokuzuncu harfi, 2. S şeklinde boru veya herhangi bir şey, 3. sırada on dokuzuncu, 4. *kim*. kükürütün simgesi.

S, kis. = 1. south, southern, 2. Saint, 3. School, 4. Saturday, 5. Sunday, 6. September, 7. Section, 8. Senat, 9. Signor.

-s, -es son ek 1. Çoğul eki: *cat, cats; glass, glasses*, 2. fiillerin şimdiki zaman üçüncü şahsını yapar: *sits, takes, plays, flies*, 3. bazı isimlerin sonuna eklenerek süre bildiren zarf yapar: *Do you work Sundays? Summers we go to the sea.*

-'s kis. 1. *is* : *What's that? She's pretty.* 2. *has* : *He's fled.* 3. *us* : *Let's go. NOT: are, am, will, had, would, has ve is* fiillerinin kısaltılmış şekli olan 're, 'm, 'll, 'd ve 's, cümle sonunda kullanılmaz, yani bu fiiller cümle sonuna gelirse kısaltılmadan yazılmışlardır. Örnek: *I'm not coming but they are. They're not coming but I am. She's wondering where he is.*

-'s, -s' son ek iyelik eki: *the children's bedroom. Father's hat. The foxes' tails.*

sabadilla, is. bot. 1. acı zambak, (*Schoenocaulon officinale*). Meksika'da yetişen zambak familyasından uzun yaprakları ve tohumları acı bir ot, 2. bu otun aromatizma, nevralji tedavisinde kullanılan tohumu.

sabaism, is. yıldızlara tapınma.

sabaoth, ç. is. ordular, askerler.

sabaton, is. zırhın ayak koruyan parçası, ayakkabı (*solleret d.d.*).

sabbatarian, is. cumartesi veya pazar günü kutsal kabul eden kimse.

Sabbath, is. 1. haftanın yedinci günü, Muvəfficerce dinlenme günü olarak kabul edilen cumartesi günü, 2. (Hristiyanlar için) pazar günü, 3. dinlenme günü/zamani, 4. **keep/break the ~** : Dinî tatil günü kurallarına uymak/uymamak. 5. ~ **day's journey** : on beş dakikalık yolculuk,

mec. kolay yolculuk, 6. **(witches')** ~ : şeytan ve cadıların gece yarısı toplantısı, 7. ~ **school** : Cumartesi/Pazar okulu.

sabbatical, sf.&is. 1. tatil zamamına ait, 2. **sabbatical year d.d.** Üniversite öğretim üyelerinin genellikle yedi yılda bir aldıkları ücretli izin.

saber/sabre, is. süvari kılıcı. ~ **rattling** : savaş tehdidi. ~ **saw** : portatif elektrikli testere. **saber-toothed** : sivri ve keskin dişli. **saber-toothed tiger** : sivri dişli kaplan (bugün ancak fosili mevcut).

sabin, is. sabin, ses soğurma birimi, 1 ayaç kare yüzeyli mükemmel soğurucunun soğuması.

sable, sf.&is. 1. samur (*Mustela zibellina*); 2. samur kürkü/ derisi, 3. samur rengi, 4. siyah renk, matem rengi, 5. ~s : (*siirde*) matem elbiseleri, 6. ~ **antelope** : sivri boynuzlu ceylân (*Hippotragus niger*). Boynuzları kılıç gibi uzun ve sivri Afrika ceylânı.

sablefish, is. zool. karabalık (*Anoplopoma fimbria*). ABD'nin Pasifik kıyılarında bulunan gri, siyah renkli, içi çiğeri vitaminince zengin bir balık.

sabot, is., ç. sabots 1. tahta pabuç, nalın, takunya, 2. As. mermi tabanı.

sabotage, is. baltalamama, kundaklama, sabotaj.

sabotage, gl.f. -taged, -taging baltalamak, kundaklamak, sabote etmek.

saboteur, is. baltalayıcı, kundakçı, sabotajçı.

sabra, is. İsrail yerlisi.

sabre, is. &f. -bred, -bring Brit. bk.: **sa-**ber.

sabretache, is. süvari subayı çantası.

sabre-toothed, sf. Brit. bk.: saber-toothed.

sabulose, sf. bk.: sabulous.

sabulosity

sabulosity, *is.* kumluluk, kumsallık.

sabulous, *sf.* kumlu (**sabulose** *d.d.*). *e.a.-sandy*.

sac, *is.* kese, **saclike** kese gibi, keseye benzer, kesemsi.

SAC = **S.A.C.** = Strategic Air Command.

sacahuiste, *is. bot.* kabaçayı (*Nolina texana*). Hayvan yemi olarak kullanılan uzun yapraklı bir ot.

sacaton, *is. bot.* kaba çayı: Kurak bölgelerde yetişen ve hayvan yemi olarak kullanılan ot.

sacbut, *is. bk.:* **sackbut** (1).

saccate, *is.* keseli, torbalı; kese/torba şeklinde.

sacchar-, *ön ek* "şeker" anlamı katar: **saccharoid** gibi. Sesli harfler önünde: **saccharo-** şeklinde.

saccharate, *is. kim.* 1. sakarat: sakarik asidin tuzu, 2. sukroz ile metal oksit (ekseriya kireç) bileşimi. Şekerin arıtılmasında kullanılır.

saccharic acid, *kim.* sakarik asit: $\text{COOH}(\text{CHOH})_4\text{COOH}$. Şeker kamışı, glikoz veya nişastanın nitrik asitle oksitlenmesinden elde edilen şurup veya katı madde.

saccharide, *is. kim.* sakarit: (a) şeker ihtiyaç eden organik madde; (b) monosakarit; (c) sükrözün esteri.

sacchariferous, *sf.* şekerli, şeker üreten.

saccharification, *is.* şekerlenme/şekerleşme, sekere dönüşümü.

saccharify, *gl.f. -fied, -fying* (nişastayı) sekere dönüştürmek, şekerleşmek, şekerlenmek.

saccharimeter, *is.* şekerölçer, bir karışım içindeki şeker miktarını ölçen alet.

saccharin, *is. kim.* sakarin: $\text{C}_6\text{H}_4\text{CO}-\text{SO}_2\text{NH}$. Kalorisi az şeker yerine kullanılan, eridiği zaman şekerden beş yüz kere daha tatlı toz.

saccharine, *sf.* 1. şekerli, şeker gibi, 2. çok tatlı: *a ~ dessert*. 3. (ifade, tavır, vb.) aşırı/fazla samimi, yılışık. *A ~ smile*.

saccharinely, *zf.* 1. şekerlice, çok tatlı 2. yılışıkça, fazla samimi bir şekilde.

saccharinity, *is.* 1. fazla tatlılık, şekerlilik, 2. yılışıklık, fazla samimiyet.

saccharisation, *is. Brit. bk.:* **saccharization**.

saccharise, *gl.f. -ised, -ising* *Brit. bk.:* **saccharize**.

saccharization, *is.* şekerleştirme, sekere çevirme.

saccharize, *gl.f. -ized, -izing* şekerlestirmek, sekere çevirmek. (*Brit: saccharise*).

saccharo-, *bk.:* **sacchar-**.

saccharoid(al), *sf. jeol.* tanesel, şeker gibi tanesel yapılı.

saccharose, *is. kim.* sakaroz. *bk.:* **sucrose**.

sacciform, *sf.* kese şeklinde.

saccule, *is.* kesecik.

sacculate(d), *sf.* kesecikli, kesecik biçiminde.

sacculation, *is.* kesecik, kese biçiminde küçültü.

saccule, *is.* 1. *anat* iç kulaktaki küçük kese, kesecik. *bk.:* **utricle** (1), 2. kesecik, torbacık.

sacculus, *is., ç.* **-li bk.:** **saccule**.

sacerdotal, *sf.* rahip, papaz+, papazvari, papaz gibi.

sacerdotalism, *is.* papazlık sistemi (tarafdarlığı).

sacerdotalist, *is.* papazlık sistemi tarafı.

sacerdotally, *zf.* papazca, papaz gibi.

SACEUR, = Supreme Allied Commander, Europe.

sachem, *is.* 1. (Bazı Amerika kızılderililerinde) aşiret reisi, 2. konfederasyon başkanı.

sachet, *is.* 1. lâvanta torbası/kesesi, 2. **sachet powder** *d.d.* torbadaki lâvanta tozu.

sack¹, *is.* 1. torba, çuval, 2. bir çuval dolusu, 3. *ABD* kese kâğıdı, kâğıt/plâstik torba.

A ~ of candy. 4. **sacque** *d.d.* bol elbise/ceket, 5. *ABD - argo* yatak. *I bet he's still in the ~*.

6. *argo* içten atılma, kovulma, sepetlenme, 7. (beyzbol) tüs, oyun yeri/üssü, 8. (İspanya ve Kanarya adalarında yapılan) beyaz şarap, 9. yağma, vurgun, çapul, yağmalanın yer. (**put to the**) ~ : yağma etmek, soyup soğana çevirmek,

10. **Be left holding the ~** *k.d.* müşkül mevkide bırakılmak, çıkmaza saplanmak, belâya çatmak, 11. **get the ~ argo** içten kovulmak, sepetlenmek, 12. **give the ~** *k.d.* kovmak, içten atmak, pabucunu eline vermek, 13. **hit the ~ ABD-argo** yatak, 14. **hold the ~** : müşkül mevkide kalmak, çıkmaza saplanmak, belâya çatmak. **hold the bag** *d.d.*

sack², *glf.* 1. çuvala koymak/doldurmak, 2. *argo* işten kovmak/atmak, sepetlemek; pabucunu eline vermek, 3. yağmalamak, yağma/talan etmek, soyup soğana çevirmek. *e.a.- loot, pillage, spoil, despoil, rob.*

sackbut, *is.* 1. **sacbut, sagbut** *d.d.* (Orta Çağlarda) trombon, 2. (İncil'de) bir nevi telli saz.

sackcloth, *is.* 1. *bk.:* **sacking**, 2. (matem/ tövbeye için giyilen) kaba kumaştan elbise, 3. **in ~ and ashes** : pişman, nadim, tövbekâr, pişmanlık/ nedamet içinde. *e.a.- 3. contrite.*

sack coat, *is.* düz kısa ceket.

sack coated, *sf.* düz, kısa ceketli.

sack dress, *is.* çuval (gibi dümdüz) elbise.

sackful, *is.*, *c. -fuls* bir çuval dolusu.

sacking, *is.* çul, çuval bezi. **sackcloth** *d.d.*

sack race, *is.* çuval yarışı. **sack racer** : çuval yarışçısı.

sack racing, *is.* çuval yarışı yapma.

SACLANT = Supreme Allied Commander, Atlantic.

sacque, *is. bk.:* **sack**¹ (4).

sacral, *sf.* 1. kutsal, 2. *anat.* kuyruk sokuşunu kemiğine/sakruma ait, sakral.

sacrament, *is.* 1. (Kilise) erdemlik/fazilet nişanesi, 2. Aşâî Rabbanî veya Tanrı sofrası; 3. Tanrı sofrasının kutsal yemeği, özellikle ekmek, 4. kutsal sayılan şey, 5. simge, işaret, alâmet, nişan, 6. ant, yemin.

sacramental, *sf. & is.* 1. kutsal, Aşâî Rabbanî ayinine ait, 2. mutlaka yerine getirilmesi gereken. *a ~ obligation.* 3. (Katoliklerde) Hz. İsa tarafından değil kilisece konulan ve Tanrı lütfuna erişilmesi için yapılan eylem/şart (haç çikarma gibi).

sacramentalist, *is.* Aşâî Rabbanî ayinine kuvvetle inanan.

sacramentality, *is.* kutsallık.

sacramentally, *zf.* 1. kutsallıkla, 2. vecibe olarak.

sacramentalness, *is.* kutsallık.

Sacramentarian; *is. & sf.* 1. ayının yalnız sembolik anlamı olduğuna inanan, 2. *bk:* **sacramentalist**, 3. Aşâî Rabbanî ayını ile ilgili. **Sacramentarianism**: Ayının sembolik olduğuna inanma.

sacred, *sf.* 1. kutsal, mukaddes. ~ **duty**: kutsal görev, vecibe, 2. saygıdeğer, hürmete lâyık. **Nothing was ~ to him** : Hiçbir şeye

saygı göstermiyordu. 3. dinsel, dinî, dine ait (kitap, müzik, vb.) (*Aksi: profane*), 4. (Bir kimseye/şeye) adanmış, ithaf edilmiş. *A monument ~ to St. Peter.* 5. mübarek, aziz, muazzez, 6. dokunulmaz, masun, dokunulması günah, 7. dokunulmazlığı/masuniyeti olan (kimse, makam, vb.), 8. ~ **beetle** : pislik böceği (*Ateuchus sacer*), 9. ~ **baboon**: Habeşistan maymunu (*Papio hamadryas*), 10. ~ **fish**: Nil turna balığı (*Mormyrops oxyrhynchus*). *e.a.- 1.&4. consecrated, holy; 2. venerable; 4. dedicated, consecrated; 5. revered; 6. sacrosanct; 7. inviolate, inviolable.* *k.a.- 1. blasphemous.*

sacred cow, *is.* dokunulmaz, eleştirilemez, tenkit edilemez (kişi, kurum, vb.).

sacredly, *zf.* kutsal olarak, kutsallıkla.

sacredness, *is.* kutsallık, kutsiyet.

sacrifice¹, *is.* 1. kurban etme, 2. kurban, 3. özveri, fedakârlık, feda etme. *Success is not worth the ~ of your health.* 4. feda edilen şey. *His parents made many sacrifices to send him to a private school.* 5. (değerinden aşağı fiyataya satmaktan doğan) zarar, ziyan. **sell (something) at a ~** : (bir şeyi zararına/yok pahasına) satmak, 6. ~ **bunt/hit/fly** : (beyzbol) takım arkadaşları ilerlesin diye topa yavaş vuruş.

sacrifice², *f. -ficed, -ficing* 1. kurban etmek, kurban kesmek, 2. feda etmek, fedakârlık yapmak. *He sacrificed his life to save the child from the fire.* 3. zararına/ yok pahasına satmak. *I need money and I'm having to ~ (on the price of) my car.* 4. (beyzbol) takım arkadaşları ilerlesin diye topa hafif vurmak.

sacrificeable, *sf.* feda/kurban edilebilir.

sacrificial, *sf.* kurbanlık, kurban edilen/edilecek, feda edilen/edilecek. *a ~ lamb* : kurbanlık kuzu.

sacrificially, *zf.* 1. özvericesine, feda edercesine, fedakârane, fedakârlıkla, 2. zararına, değerinden aşağı fiyataya, yok pahasına.

sacrificer, *is.* özveren, feda/kurban eden, fedakârlık yapan.

sacrilege, *is.* (kutsal bir şeye karşı) saygısızlık/hürmetsizlik, küstahlık, küfür. *Destroying this beautiful old building would be a great ~.*

sacrilegious, *sf.* 1. (kutsal bir şeye karşı) saygısız/hürmetsiz. *Wearing shoes inside a mosque is a ~ act.* 2. kâfir, günahkâr, küfürbaz.

sacrilegiously

sacrilegiously, *zf.* (kutsal şeylere) saygı-
sızca, hürmetsizlikle.

sacrilegiousness, *is.* (kutsal şeylere) saygı-
sızlık, hürmetsizlik, küfür.

sacring bell, *is.* takdis çanı.

sacristan, *is.* kilisede hizmet eden kimse,
kilise hademesi (*sacrist d.d.*).

sacristy, *is., ç. -ties* kilisede kutsal eşya o-
dası.

sacro-, *ön ek* kuyruk sokumu kemiği-. *ör.:*
sacroiliac.

sacroiliac, *sf.&is. anat.* kalçada iki kemi-
ğin birleştiği yer+.

sacrosanct, *sf.* (*çok defa alay/şaka olarak
söylenir*) çok kutsal, dokunulmaz. *Don't call
him in the afternoon; he considers that time ~.*

sacrosanctity = sacrosanctness, *is.* kutsal-
lik, kutsiyet, dokunulmazlık.

sacrosomatic, *sf.* kuyruk sokumu kemiği+.
~ *ligament*.

sacrum, *is., ç. sacra anat.* kuyruk sokumu
kemiği, sağrı kemiği, sakrum.

sad, *sf. sadder, saddest* 1. üzgün, kederli,
elemlı, mahzun, gamlı. **To feel ~** : üzülmek. **To
make ~** : üzmek. *A ~ look. A ~ song.* 2. ha-
zin, üzgün/ elem/ keder verici, üzücü. *A ~ in-
cident. 3. bedbaht, bahtsız. A ~ child. 4. (renk)
kasvetli; *A ~ color. 5. acıncak, esef edilecek,
6. hayırsız, 7. kötü sonuç veren, meş'um, uğur-
suz. A ~ attempt. 8. sadder but wiser k.d. zi-
yandan öğüdünü almış, 9. ~ to say* : maalesef,
üzülerek söyleyeyim ki. ~ to say, the weather
here has been nothing but rain all this week.
*e.a.-1. unhappy, despondent, gloomy, downcast,
downhearted, depressed, dejected, melancholy.
k.a.-1. happy. NOT : SAD, DEPRESSED, DE-
JECTED, MELANCHOLY* üzüntü ve keder
ifade ederler. **SAD**, genel ve geniş anlamlı olup
geçici, hafif bir üzüntüden derin elem ve mate-
me kadar her türlü ruh hâlini ifade eder. *Sorrows-
ful and sad; Sad and lonely. DEPRESSED* yor-
gunluk, nahoş bir olay v.b. nedeniyle geçici ola-
rak neşe ve huzurun yitirilmesini belirtir. *Dep-
ressed by a visit to the slum. DEJECTED* hayal
kırıklığı, ümitsizlik, cesaretini ve manevi gücü-
nü kaybetmeden doğan ruh hâlini anlatır. *Dejec-
ted over losing one's position. MELANCHOLY*
bir diş sebebe dayanmayıp daha ziyade huy ve
mizaç itibarıyla gamlı, üzüntülü görünüşü belir-
tir. *Habitually melancholy.**

sadden, *f. -dened, -dening* üz(ül)mek, ke-
derlen(dir)mek, neşesini/keyfini kaçrmak, ne-
şesi/keyfi kaçmak, elem/hüzün/üzüntü duy(ur)-
mak. *His later years were ~ed by the death of
his wife.*

saddeningly, *zf.* üzerek, üzüntü/keder/e-
lem vererek, üzücü bir şekilde.

saddle¹, *is.* 1. eyer, semer, 2. sele, bisik-
letin oturacak yeri, 3. semer/eyer biçimindeki
herhangi bir şey, 4. (koynu/tavuk vb. eti) but. ~
of mutton/lamb : koynu/kuzu budu, 5. *coğ* bel,
boyun, semer, 6. *in the ~* : (a) iktidar mevkii-
nde, yetkili, salâhiyetli; (b) ata binmiş, eyer/se-
mer üzerine oturmuş, 7. *put the ~ on the
wrong horse* : bir şeyi yanlış kimseye/kaynağa
atfetmek.

saddle², *f. -dled, -dling* 1. eyerlemek,
eyer/semer vurmak. *He saddled (up) his horse
and rode away.* 2. yüklemek, 3. *gen. ~ with/
on/upon* : (bir kimseye) istenmeyen/nahoş bir
iş/külfet/mecburiyet yüklemek, sırtına yüklemek.
*Don't ~ me with taking the children to school
again. She saddled her debts on him.*

saddleback, *sf.&is.* 1. sırtı eyer/semer
şeklinde, çukur, 2. sırtında semere benzer çizgi-
leri olan (kuş vb.).

saddle-backed, *sf. bk.:* **saddleback** (1).

saddle-billed stork, *is. zool.* eyer gagalı
leylek.

saddlebag, *is.* heybe, hurç.

saddle blanket, *is. çul, eyer altı, at sırtına
eyerin altına konulan battaniye/örtü.*

saddlebow, *is.* eyer kaşı.

saddlecloth, *is., ç. -cloths* 1. hasa, eyer altı-
na konan keçe, 2. *bk.:* **saddle blanket**.

saddle-gall, *is.* yağır, yara.

saddle horse, *is.* binek atı. **American
saddle horse** *d.d.*

saddle leather, *is.* eyer derisi, eyer yap-
makta kullanılan deri/kösele.

saddler, *is.* saraç.

saddle roof, *is.* eyer çatı, eyer şeklinde
çatı.

saddlery, *is., ç. -ries* 1. saraçlık, saraciye,
saraçhane, 2. atın eyer ve koşum takımı.

saddle shoe, *is.* bağları renkli beyaz erkek
ayakkabısı **saddle oxford** *d.d.*

saddle soap, *is.* eyer sabunu, eyer vb. gibi deri eşyayı temizlemek ve korumak için kullanılan sabun.

saddle sore, *is.* eyer vurması.

saddlesore, *sf.* eyer vurmuş, ata binmekten dolayı oturulan kısımlar adeta yara olmuş.

saddletree, *is.* eyer kaltağı, eyer veya seferin ervesi.

Sadducee, *is.* Sadduki : Eski Musevilikte ahreret ve ölümsüzlüğü yadsıyp özdekkilige yönelen kimse. **Sadducean**: Saddukilikle ilgili. **~ism** : Saddukilik.

sadhe, *is.* İbranî alfabetesinin on sekizinci harfi. **sadi, tsadi** *d.d.*

sadhu, *is. (Hindularда)* papaz, din adamı, Hint fakiri.

sadiron, *is. esk.* iki ucu sıvri ve sapı çıkan bilen ütü.

sadism, *is.* 1. elezerlik, sadizm, başkalarına acı çektierek cinsel doygunluk sağlama, 2. gaddarlık, işkence yapmaktan zevk alma, 3. aşırı zulüm/ışkence. **k.a.- masochism**.

sadist, *sf.&is.* elezer, sadist, zulüm ve işkence yapmaktan zevk alan. **~ic** : elezerce, sadistçe. **~ically**: elezercesine, zulüm ve işkence yapmaktan zevk alırcasına.

sadly, *zf.* 1. üzüller, üzgün/hüzünlü/keşlerli bir tavırla. **He walked ~ away** : Üzgün bir tavırla uzaklaştı. 2. yazard ki, maaleşef. **~, our plan failed**. 3. **~ mistaken**. çok/tamamıyla yanlışmış. **You are ~ mistaken** : Tamamıyla yanlışlıyorsunuz.

sadness, *is.* üzüntü, üzgülük, elem, keder, hüzün, melâl.

sadomasochism, *is.* elezerlik, özezerlik, elezerce ve özezer eğilimler. **sadomasochist** : elezer, özezer. **sadomasochist(ic)**: elezer, özezerce.

sad sack, *is. ABD- k.d.* şapşal, beceriksiz kimse.

Safar, *is.* Sefer, Hicri senenin ikinci aylı.

safari, *is.&f.* 1. (Afrika'da) av seferi/partisi, 2. sürekli avı (na çıkmak), 3. sefer/keşif seyahati (yapmak). *An Arctic ~.* **e.a.- 3. expedition, journey**.

safe, *is.&sf.* **safer, safest** 1. güvenceli, emniyyette, emin ellerde, selâmette, salim, 2. tehlikeinden uzak, kurtulmuş, selâmete çıkmış, 3. emin, sağlam, güvenilir. **a ~ guide**. 4. tehlikesiz. **a ~ place**. 5. emniyetli, mahfuz, korkusuz, 6. sıkı muhafaza altında, zarar yapması önlenmiş. **a criminal ~ in jail**. 7. **safe-deposit box** *d.d.* bankada (kiralık) çelik kasa, çelik dolap/kasa, 8. tel dolap, depo, muhafaza yeri. **a meat ~** : et dolabı/deposu, 9. *argo bk.* : condom, 10. **~ and sound** : sağ ve salim, sapasağlam. **to arrive ~ and sound** : sağ salim gelmek, 11. **a ~ bet** : elde bir, 12. **be on the ~ side** : sonuçtan emin olmak, ihtiyathı davranışmak, (ne olur ne olmaz diyerek) bütün olasılıkları göz önüne almak, **e.a.- 1,2. secure, protected, guarded, sound**. 3. **sure, reliable**, 7. **strongbox**. **k.a.- unsafe, dangerous**. **NOT**: **SAFE** ve **SECURE** sıfatlarının ikisi de tehlikeinden uzak, güven altında anlamına gelirler. **SAFE**, tehlikeyi atlatmış, güvene kavuşmuş insan ve şeyler için kullanılır: *The ship is safe in port*. **SECURE** ise, daha ziyade korku ve endişeyi mucip bir hâl olmadığını ifade eder: *To feel secure about the future. The foundation of the house does not seem very secure*.

safeblowing, *is.* kasa patlatma, patlatarak kasayı soyma. **safe-blower**: patlatarak kasa soyan.

safe-conduct, *is.* serbest geçiş izni/belgesi (özellikle savaşta düşman ülkelerde seyahat edenlere verilen).

safe-cracker, *is.* kasa hırsızı **safe-breaker** *d.d.*

safecracking, *is.* kasa hırsızlığı.

safe-deposit = safety-deposit, *sf.* güvenli, emniyetli, kıymetli eşyanın güvenle saklanabileceği. **safe-deposit box** : (bankada) çelik kasa.

safeguard, *is.&f.* 1. koruma, himaye, güvence sağlama, 2. teminat, garanti, koruyucu şey, 3. önlem, tedbir, ihtiyat tedbiri. *A new law containing ~s against the misuse of government power*. 4. koruyucu, muhafiz, 5. serbest/emniyetli geçiş izni, 6. korumak, güvence/teminat altına almak, muhafaza/himaye/garanti etmek. **e.a.- 4. guard, convoy, 6. secure, protect, guard**.

safekeeping, *is.* 1. sakla(n)ma, güvenceli koru(n)ma. *Put your valuables in the safe-deposit box for ~.* 2. muhafaza, himaye, güven, emniyet. **It is in ~** : Güven altındadır/emniyettedir.

safelight

safelight, *is.* güven ışığı : karanlık odada kullanılan fotoğraf filmine zararsız kırmızı ışık.

safely, *zf.* güvenle, emniyetle, emin olarak.

safeness, *is.* güven/emniyet(lilik).

safety¹, *is.*, *c.* -ties **1.** güven, emniyet, asayış. *The ~ of the ship is the captain's responsibility. road ~ rules.* **2.** kurtuluş, selâmet, **3.** ~ catch *d.d.* (tüfek vb.) emniyet mandalı, **4.** emniyet tertibatı, güvenlik düzeni, **5.** Amerikan futbolunda topu kendi gol çizgisinin gerisine gönderen vuruş (karşı takıma iki sayı kazandırır), **6.** argo *bk.:* **condom**.

safety², *sf.* güvenlik+, emniyet+ (sağlayan). ~ belt : emniyet kemeri. ~ catch: emniyet tutamağı, arıza hâlinde asansör vb. nin düşmesini önleyen düzen. ~ curtain *tiy.* emniyet perdesi, yanında inen asbest veya demir perde. ~ deposit *bk.:* **safe-deposit**. ~ device: güvenlik düzeni, emniyet/korunma tertibatı. ~ glass : dağılmaz cam. ~ island = ~ zone : yaya sığınacı, refüj. ~ lamp : madenci lâmbası. ~ lock : emniyet kilidi. ~ man : (futbol) savunucu, savunma çizgisinin gerisindeki oyuncu. ~ match : kibrıt, parlama kibrıt. ~ pin : çengelli iğne. ~ razor : emniyetli ustura/jilet, cildi kazara kesmesi bir mahfaza ile önlenmiş ustura. ~ valve : emniyet supabı/valfi.

saffian, *is.* *T.* sahtian.

safflower, *is.* **1.** *bot.* yalancı safran, papağan yemi (*Carthamus tinctorius*): deve dikenine benzer, iri turuncu, kırmızı çiçekler açar, **2.** bu çiçeklerden yapılan ilâç, **3.** ~ oil : safran yağı: bu bitkinin tohumlarından çıkarılıp yemek, salata, boyacılık ve verniklerde kullanılan yağ.

saffron, *is.* **1.** *bot.* safran (*Crocus sativus*), mor çiçekler açan bir bitki, **2.** safran: bu bitkinin boyası maddesi, ilâç, (yemeklerde) baharat olarak kullanılan tohumu, **3.** ~ yellow *d.d.* safran sarısı, koyu turuncu, **4.** **meadow-saffron=wild saffron** : itboğan, acı çiğdem.

safranin(e), *is. kim.* **1.** safranın, fenazinden elde edilen ve yün, ipek vb. boyamakta kullanılan madde, **2.** **phenosafranine** *d.d.* safran boyası, C18H14N4. mor, kırmızı boyası.

safrol(e), *is. kim.* safrol: C10H10O2. Parfümeri ve sabun yapımında kullanılan kokulu sıvı.

sag, *is. & f.* **sagged, sagging** **1.** eğilme(k), bükülme(k), bel verme(k). *The branch ~ged (down) under the weight of the apples.* **2.** çökme(k), sarkma(k). *The bed ~ged in the middle when he sat on it.* **3.** (cesaret vb.) kırılmak(k), azalma(k), zayıflama(k). *My spirits ~ged when I saw the amount of work I had to do.* **4.** (fiyat vb.) düşme(k), inme(k). *Interest rates were raised to brace up the ~ging dollar.* **5.** (kitap, temsil, vb.) can sıkmak, sıkıcı olmak, ilginçliğini yitirmek. *I finished the book even though it ~ged in the middle and I almost stopped reading.* **6.** *den.* rüzgâr altına sürüklendirme(k).

saga, *is.* **1.** (eski İskandinavya'da) hikâye, masal, **2.** destan, menkîbe, kahramanlık destanı, **3.** ~ novel, roman-fleuve *d.d.* birkaç kuşak kap-sayan uzun roman, birkaç neslin romani. **e.a.-1.** myth, **2.** epic, tale, history.

sagacious, *sf.* **1.** akıllı, zeki, anlayışlı, ferasetli, dirayetli, sezgin, müdebibir. *the most ~ member of the committee.* **2.** (köpek vb.) burnu kokuya karşı çok hassas, **3. ~ly:** akıllıca, ârifâne, zekice, anlayışla, ferasetle, dirayetle, müdebibirane, **4. ~ness = sagacity:** akıllılık, âriflik, bilgelik, zekâ, anlayış, feraset, dirayet, sezginlik. **e.a.-I.** sage, wise, discerning, shrewd.

sagamore, *is.* (bazı Kızılderililerde) kabile reisi.

sagbut, *is. bk.:* **sackbut** (1).

sage, *sf. & is.* **sager, sagest** **1.** akıllı, bilgili, ârif, hikmet sahibi (kimse), **2.** uslu, ağırbaşlı, vakur, makul (kimse), **3.** *bot.* ada çayı (*Salvia*). **garden ~** : ada çayı (*Salvia officinalis*). **scarlet ~** : ates çiçeği. **wood ~ = wild ~** : yabanî ada çayı (*Salvia sylvestris*), **4. bk.:** **sagebrush**.

sagebrush, *is. bot.* kokulu funda (*Artemesia tridentata*). Bilhassa Nevada'da yetişen kokulu, ada çayına benzer kalımlı bitki.

saggard(d), *is. & f.* **1.** ateşe dayanıklı kap (içinde pişirmek/ısitmak), **2.** ateş kili, ateşe dayanıklı seramik yapılan kil. **seggar, sagger d.d.**

sagittal, *sf.* **1. anat.** (a) kafa kemiklerinin birleşme çizgisine ait, (b) sagittal, hayvanı sağ ve sol diye ikiye ayıran simetri düzlemine ait. ~ section : sagittal kesit, **2.** oksal, ok gibi, oka benzer, okumsu, **3. ~ly** : ok gibi/oka benzer şekilde.

Sagittarius, *is. astr.* Yay burcu.

sagittate = **sagitiform**, *sf.* ok şeklinde, ok gibi.

sago, *is.* 1. sago, Hint irmiği, palmiye gövdelerinden çıkarılan ve muhallebi vb. yapmakta kullanılan nişastalı madde, 2. ~ **palm** *d.d.* sago palmiyesi (*Metroxylon laeve*, *M. Rumphii*). Malezya'da yetişir.

saguaro, *ç. is. -ros* *bot.* saharo, dev kaktüs (*Carnegiea/Cereus gigantea*). Arizona'da yetişen, meyve ve odunundan yararlanılan çok iri kaktüs.

Sahara, *is.* Büyük Sahra. ~n= ~ian: Büyük Sahra+.

sahib, *is.* efendi (Hindistan'da Avrupalılarla verilen unvan).

saice, *is. bk.:* syce.

said, *f. & sf. & is.* 1. *bk.:* **say** (*geç.z. & sf.f.*), 2. *huk.* adı geçen, mezkür. ~ **witness** : adı geçen tanık. ~ **sum** : adı geçen meblâğ, 3. (*İslâm*) seyit. *e.a.-2. aforesaid, aforementioned, 3. say-yid.*

saiga, *is. zool.* bozkır antilopu (*Saiga taratica*). Sibiryada ve Rusya bozkırlarında yaşar.

Saigon, *is.* Saygon.

sail¹, *is.* 1. yelken(ler). **fore-and-aft sail**: yan yelkeni. **square** ~ : dört köşe seren yelkeni. **furl** ~s: yelkenleri sarmak, 2. yel deşirmeni kandı, 3. yelkene benzer şey, 4. deniz yolculuğu, yelkenli gemi seyahati. **It is a month's ~ from America** : Amerika'dan yelkenli ile bir ayda gitmek. 5. yelkenli gemi(ler). **a fleet of ten** ~ : on yelkenlidenden ibaret bir filo. **go for/take a ~** : yelkenli ile gezintiye çıkmak, 6. **in full sail**: pupa yelken, 7. **make ~ den.** (a) yelken açmak, (b) sefere çıkmak, 8. **plain/smooth** ~ : çok kolay iş. **It's all plain/smooth ~** : (Bundan ötesi) kolaydır. 9. **port of ~** : geminin çıktıığı liman, 10. **set ~** : sefere çıkmak, yelken açmak, fora etmek, 11. **set the ~s** : (rüzgâra göre) yelkenleri düzeltmek, 12. **shorten ~** : bazı yelkenleri indirmek, 13. **strike sail**: yelkenleri mayna etmek, 14. **take the wind from/out of s.o.'s ~s** *k.d. bk.:* **wind¹** (36), 15. **under ~** : seyir hâlinde, yelken açmış olarak.

sail², *f.* 1. (gemi) sefere çıkmak, denize açılmak, seyretmek, yelken açmak. ~ **near/close to the wind**: orsasına seyretmek; *mec.* (hikâye) açık saçık olmak, 2. deniz yolculuğu yapmak, deniz yolculuğu yapmak, gemi ile seyahat etmek, 3. yelkenli kullanmak, yelkenli su

aracını idare etmek. ~ **before the wind**: pupa yelken gitmek, 4. (uçurtma vb.) uçmak, 5. gemi kullanmak/yürütmek, 6. (gemi gibi) ağır ve vakan ilerlemek, 7. ~ **into k.d.** (a) büyük bir şevkle/azimle girişmek, (b) fena hâlde azarlamak, haşlamak, çıkışmak, dövmek, pataklamak, 8. ~ **under false colors**: olduğundan başka türülü görünmek, 9. ~ **through**: kolayca yapmak/başarmak/ilerlemek. **How did he do in his exam? He absolutely ~ed through** : Sınavı nasıl geçti? Kolayca başardı.

sailboat, *is.* yelkenli gemi.

sailcloth, *is.* yelken bezi.

sailor, *is.* yelkenli gemi. **a fast ~** : hızlı yelken gemisi. **a good ~** : fazla sallanmayan gemi. **a heavy ~** : fazla sarsan gemi.

sailfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* yelken balığı (*Istiophorus orientalis*). Sırtında yelken gibi yelpazesı olan kılıç balığına benzer bir balık. Atlantik'in sıcak sularında yaşar.

sailing, *is.* 1. gemicilik, 2. deniz yolculuğu, 3. *den.* kalkış saati.

sailmaker, *is.* yelkenci, yelken yapan/tamir eden. ~'s *palm bk.:* **palm¹** (4).

sailor, *is.* 1. denizci, gemicili, bahriyeli, 2. ~ **hat** *d.d.* bahriyeli şapkası, tepesi düz, kenarya dar hasır şapka, 3. **a bad/good ~** : deniz tutan/tutmayan kimse, 4. ~ **collar**: bahriyeli yakası, 5. ~**ing** : gemicilik, denizcilik, 6. ~**like**: gemicili gibi, gemiciye yakışır, 7. ~**ly** : denizci/gemicili gibi, denizciye/gemiciciye yakışır, 8. ~'s **home** : denizci misafirhanesi. *e.a.-1. mariner, seaman, tar, bluejacket, gob.* **NOT** : Bu kelimelerden **SAILOR** en geniş anlamlısı olup kaptandan aşağı rütbedeki bütün gemi mürettebatını kapsar. **MARINER** daha ziyade teknik anlamda kullanılır ve denizcilikte uzman bir kimseyi ifade eder: **master mariner**: ticaret gemisi kaptanı. **mariner's compass** : gemicili pusulası. **SEAMAN**, zabitan sınıfından olmayan profesyonel gemicili, **TAR** ise emekli gemicili demektir. **BLUEJACKET**, ABD ve İngiliz bahriyesine yeni yazılmış er, **GOB** da aynı anlamda Amerikan argosudur.

sailor's-choice, *is.* domuz balığı, iğne balığı gibi Amerika'nın Atlantik kıyılarında avlanan birkaç çeşit balık.

sailplane, *is. & f.* **-planed, -planing** yelken uçağı, plânör (ile havalandanmak).

sain

sain, *gl.f. esk.* 1. put/haç çıkarmak, 2. körünmek için dua etmek, 3. kutsamak, takdis etmek, hayır dua etmek. **sane** *s.d.y. e.a.-* 3. *bless*.

sainfoin, *is. bot.* korunga, evliya otu, eşek otu (*Onobrychis sativa viciae folia*).

saint, *is. & sf. & f.* (*kis.*: St. S.) 1. evliya, azzî, eren, 2. kutsal, mübarek, mukaddes, aziz, 3. azizler/evliyalar mertebesine çıkarmak, 4. St.

Andrew's cross : X şeklinde haç, 5. St. **Bernard (dog)** : Senbernar köpeği, 6. St. Elmo's fire *bk.* : **corona discharge**, 7. St. John's bread : keçiboynuzu, 8. St. Nicholas = Santa Claus : Noel Baba, 9. St. **Patrick's Day** : İrlanda'da resmî yortu günü, 17 Mart, 10. **Saint's Day** : bir azizin yortusu, 11. **St. Valentine Day** : 14 Şubat, 12. **St. Vitus's dance tip** kore, 13. **All Saints' Day** : Tüm Azizler Yortusu, 1 Kasım.

sainted, *sf.* 1. ermiş, evliyalaşmış, evliya /azizler pâyesine yükselmiş, 2. evliya gibi, kutsal, mukaddes.

saintly, *sf. -lier, -liest* 1. evliya gibi, erenlere/azizlere yakışır, 2. çok kutsal/mübarek, 3. **saintlily** : erenlere/evliyalara yakışacak şekilde, 4. **saintliness** : ermişlik, evliyalık, azizlik.

saith, *f. esk. say* fiilinin şimdiki zaman üçüncü tekil şahsi (hâlen bunun yerine **says** denir).

sake¹, *is.* 1. hatır, uğur. **for my ~** : hatırlım için. **for the ~ of peace** : barış uğruna. **for God's/Christ's/heaven's/goodness/pity's ~** : Allah aşkına. **What do you want from me, for God's ~ ?** Allah aşkına, benden ne istiyorsun? **For heaven's ~, don't tell anyone** : Allah aşkına kimseye söyleme. 2. maksat, niyet, gaye. **for the ~ of clarity** : aydınlatmak maksadı ile, anlaşılışın diye. **I usually check from time to time, just for safety's ~** : Sırf güvenlik maksadı ile zaman zaman kontrol ederim. **for the ~ of argument** : farz edelim ki, 3. yarar, çıkar, menfaat. **If you won't do it for your own ~, then do it for my ~** : Eğer kendi menfaatin için yapmayacaksan bari benim hatırlım için yap. *e.a.-* 1. *consideration, respect*, 2. *purpose, end*, 3. *interest, advantage*.

sake², *is.* Japon rakısı (pirinçten yapılır). **saké, saki** *d.d.*

saker, *is. zool.* (iri) şahin/doğan (*Falco sacer cherrug*). **saker falcon** *d.d.*

sal, *is. ecz.* tuz.

salaam, *is. & f.* selââm (vermek), selâmlama(k), temenna (etmek), hürmetle eğilme(k).

salability/salableteness, *is.* satılabilme, satış olağlığı.

salable/ saleable, *sf.* satılabilir, satış mümkün.

salably, *zf.* satılabilecek şekilde.

salacious, *sf.* 1. kösnül, şehvetli, şehvanî, 2. müstehcen, açık saçık, ayıp. *a ~ joke*. 3. *~ly* : şehvetle; müstehcen bir şekilde, 4. *~ness = salacity* : kösnüllük, şehvet(lilik), şehvanılık; müstehcenlik, açık saçılık. *e.a.-1. lustful, lecherous, lewd, wanton, lascivious, libidinous, 2. obscene, indecent, pornographic. k.a.-1. modest, chaste.*

salad, *is.* 1. salata, 2. salatalık (marul vb.), 3. *~ days* : gençlik çağları, 4. *~ dressing* : mayonez, salata sosu: zeytinyağı, sirke vb. ile yapılan sos, 5. *~ fork* : salata çatalı, 6. *~ oil* : salatalık zeytinyağı (veya benzeri bitkisel yağ).

saladang, *is. zool.* Hint oküzü (*Bos gaurus*).

salamander, *is. 1. zool.* semender, kertenkeleye benzer karada ve suda yaşayan sürüngen (*Urodeles*). **spotted ~** : benekli semender (*Ambystoma punctatum*). **tiger ~** : kaplan semender (*Ambystoma tigrinum*), 2. ateşte yanmayan efsanevi kertenkele, 3. *-like* : semendere benzer, semender gibi, 4. **salamandrine** : semenderimsi, semender gibi, ateşte yanmayan, 5. **salamandroid** : semendere ait/benzer.

salami, *is.* salam.

sal ammoniac, *is. kim.* nişadır, *bk.* : **ammonium chloride**.

salaried, *sf.* aylıklı, maaşlı, ücretli. *a ~ employee* : maaşlı memur. *a ~ job* : maaşlı/ücretli görev/vazife.

salary¹, *is., ç. -ries* aylık, maaş, ücret, ödemelik. **a company paying good salaries** : dolgun ücret veren bir şirket. **How much ~ does the job pay?** Bu işte maaş ne kadar? *e.a.-* **pay, wage**.

salary², *gl.f. -ried, -rying* maaş/ücret vermek/ödemek, aylık bağlamak.

sale, *is.* 1. satma, satış. *The ~ of my house hasn't been easy but now Mr. S. is interested and I hope I'll make the sale today.* 2. tenzilâthîl

satış. ~ **price** : satış fiyatı, tenzilâtlı fiyat. **I got this shirt at a sale** : Bu gömleği tenzilâtlı satıştan aldım. 3. satılış, 4. alış verişi, 5. mezar, 6. talep, revaç, 7. **for** ~ : satılık. **house for** ~ : satılık ev, 8. **on** ~ : (a) satışta, satışa/piyasaya çıktı(mış). **The new product will be on ~ next month** : Yeni mal gelecek ay satışa çıkacak. (b) tenzilâtlı satışta(n). **I've got this hat on ~, it was very cheap** : Bu şapkayı tenzilâtlı satıştan çok ucuza aldım. 9. (on) **sale or return** : kullanılmayan kısmı iade edilebilen satış.

saleable/saleability/saleably *bk.*: **salable/salability/salably**.

salep, *is.* *T.* salep.

saleratus, *is.* (kabartmak için hamurlara katılan) sodyum bikarbonat.

sales, *is. & sf.* 1. *bk.*: **sale** (çoğul), 2. satış+. **the ~ department of a company** : bir şirketin satış dairesi. a ~ **representative** : satış müessili, 3. ~ **promotion** : satışı/sürümü artırma (teknigi/faaliyeti), 4. ~ **talk** : pazarlık, mali satıtmak için yapılan konuşma, 5. ~ **tax** : satış vergisi.

salesclerk, *is.* tezgâhtar, satış memuru.

saleslady, *is.*, *ç.* -**dies** *bk.*: **saleswoman**.

salesman, *is.*, *ç.* -**men** tezgâhtar, satıcı, satış memuru.

salesmanship, *is.* tezgâhtarlık, satıcılık, satış memurluğu, satma kabiliyeti.

salespeople, *is.* satıcılar.

salesperson, *is.* tezgâhtar, satıcı, satış memuru.

salesroom, *is.* 1. satış yeri/salonu, 2. müzayedede salonu.

saleswoman, *is.*, *ç.* -**women** kadın tezgâhtar, satıcı kadın.

salic, *sf.* *jeol.* silis, alüminyumlu (kayaçlar).

salicaceous, *sf.* *bot.* söğütgillerden, söğütgiller (*Sali-caceae*) familyasına mensup.

salicin(e), *is.* *ecz.* salisin: $C_{13}H_{17}O_7$. Söğüt, kavak ağaçlarının kabuk ve yapraklarından çıkarılan, eklem yanısına karşı kullanılan ilaç. **salicyl alcohol glucoside** *d.d.*

Salic law, *is.* 1. Almanya'da V. yüzyılda yapılan ve araziden yalnız erkeklerin miras alacağı öngören yasa, 2. Fransa ve İspanya'da kadınların tahta çıkışını yasaklayan yasa. **Salique law** *g.d.y.*

salicylate, *is. kim.* salisilat, salisilik asidin tuz/esteri.

salicylic acid, *is. kim.* salisilik asit: $C_6H_4(OH)COOH$. Birçok bitkide bulunan veya sentetik elde edilen beyaz kristal toz. Besinleri korumada, aspirin yapmakta, romatizma ve damla hastalıklarının tedavisinde kullanılır.

salience/ saliency, *is.* 1. barizlik, dikkati çekme, göze çarpma, 2. çıktı, çıktıklık, çıktı/göze çarpan şey.

salient, *sf. & is.* 1. bariz, önemli, dikkati çeken, göze çarpan (şey). *the ~ points of the speech*. 2. çıktılı, çıktı, fırlak (nesne). *a ~ angle forming a sharp outside corner of the building*. 3. ziplayan, hoplayan, sıçrayan, 4. *As.* çıktı: kalenin/tahkimatin/muharebe hattının düşmana doğru keskin bir açı ile uzanan kısmı. *e.a.-1. prominent, conspicuous, important, striking, remarkable, 2. projecting, 3. leaping, springing, jumping. k.a.-1. inconspicuous, unimportant*.

salientian, *sf. & is.* kurbağagiller(den).

saliently, *zf.* 1. bariz bir şekilde, dikkati çeker/göze çarpacak şekilde, 2. çıktı teşkil ederek, çıktı bir tarzda.

saliferous, *sf.* tuzlu, tuz ihtiva eden. ~ *rocks*.

salify, *gl.f.* -**fied**, -**fying** 1. tuz oluşturmak, tuz yapmak/husle getirmek, 2. tuzlamak, tuz ekmek/serpmek/katmak, 3. **salifiable** : tuzlaşabilir, tuzlanabilir, tuz oluşturabilir, 4. **salification** : tuzlaşma, tuzlanma.

salimeter, *is. kim. bk.*: **salinometer**.

salina, *is.* 1. tuzlu göl/bataklık, tuzlu pınar, 2. tuzla, tuz ocağı/madeni.

saline, *sf. & is.* tuzlu (ilâç), tuz ihtiva eden, tuz gibi, tuza benzer. *e.a.- salty*.

salinity, *is.* tuzluluk, tuzluluk derecesi.

salinization, *is.* tuzlama.

salinize, *gl.f.* -**ized**, -**izing** tuzlamak.

salinometer, *is. kim.* tuzölçer, bir eriyikteki tuz miktarını ölçen alet. **salimeter** *d.d.*

saliva, *is.* tükürük, salya.

salivary, *sf.* tükürük+ . ~ **gland**: tükürük bezesi/guddesi.

salivate, *f.* -**vated**, -**vating** 1. tükürük çıkmak, salya akıtmak, 2. *tip* çok tükürük çıkar-

Salk vaccine

mak (civalı ilaçların etkisiyle vb.), **3. salivation** : tükürük çıkışma, salya akıtma, *tip* fazla tükürük çıkışma.

Salk vaccine, *is.* Salk aşısı, çocuk felci aşısı.

sall, *f. k.d. bk.* : **shall**.

salle à manger, *is., ç.* **salles à manger** *Fr.* yemek odası/salonu.

sallee, *is. Avust.* akasya. *e.a.- acacia.*

sallet, *is.* zırhlı miğfer.

sallow¹, *sf.&f.* 1. soluk, solgun, sararmış (beniz), 2. (benzi) sarartmak, soldurmak solgunlaştırmak. *Malarial poison had ~ed his skin.* 3. ~ish : solgunca, hayli solmuş/solgun. *a ~ish complexion.* 4. ~ness : (beniz) solgunluk, sarılık, sararma, solma.

sallow², *is. bot.* bodur söğüt (*Salix caprea*), sepetlik söğüt ağacı veya söğüt dalı.

sally¹, *is., ç.* ~lies 1. huruç, kuşatılmış askerin kuşatanlara saldırısı, 2. anî çıkış/hareket/hamle, saldırış, 3. gezinti, 4. duygusal hayallerin taşkınlığı, 5. nükteli söz, espri, alaylı ve beklenmedik nükte, 6. ~ lunn : çayla yenilen hafif tatlı bir tür pasta, 7. ~ port : (kale) çıkış kapısı.

sally², *gs.f. -lied, -lying* 1. huruç hareketi yapmak, hücumla muhasarayı yarmak, hücumu geçmek, 2. toplu olarak geziye/seyahate çıkmak, 3. anî/enerjik çıkış yapmak, 4. fişkirmak, çıkmak, 5. ~ forth = ~ out: çabucak gitmek, firlamak, bir koşu gidivermek. **I must ~ forth into town and buy my week's food** : Bir koşu şehrde gidip haftalık yiyeceğimi almalıyım.

salmagundi = **salmagundy**, *is.* 1. soğuk et, ançuez, yumurta, soğan, zeytinyağı vb. karışımı salata, 2. türlü, etli sebze haşlaması, 3. (herhangi) karışım.

salmi = **salmis**, *is.* av yahnisi, şarap ve biberle pişirilmiş av kuşu eti.

salmon, *is., ç.* ~ons/-on 1. *zool.* som balığı (*Salmo salar*): K Atlantik nehir ağızlarında avlanan eti pembe bir cins balık, 2. ~ pink *d.d.* sarımsı pembe (renk), 3. ~ trout: kırmızı etli alabalık (*Salmo trutta*).

salmonberry, *is., ç.* ~berries *bot.* pembe ahududu (*Rubus spectabilis*).

salmonella, *is., ç.* ~nellae salmonella, insan ve sıcak kanlı hayvanlarda hastalık yapan çubuk şeklinde bakteri.

salmonoid, *sf.&is.* som balığı(na benzer).

salol, *is. ecz.* salol, fenil salisilat C13 H10O3. Salisilik asitten elde edilen, koruyucu, ışığı emici, antiseptik, ateş düşürücü olarak ve midedede erimeyesi istenen ilaçları kaplamakta kullanılan kristalli toz. *e.a.- phenyl salicylate.*

salon, *is., ç.* ~lons 1. salon, 2. misafir oda-sı, 3. sergi salonu, 4. son moda giyim eşyası satan büyük mağaza. **a dress ~** : elbise mağazası. **a shoe ~** : kundura mağazası.

Salonica = **Salonika** = **Saloniki**, *is.* Selânik.

saloon, *is.* 1. *ABD* meyhane, 2. gemi salonu, 3. *Brit.* (a) bar, (b) *bk.* : **saloon car**, 4. büyük salon, galeri. **4. saloon deck**: gemide salon güvertesi, **5. saloonkeeper**: meyhanebaşı.

saloon car, *is.* **1. saloon carriage** *d.d.* : yataklı ve yemekli demir yolu vagonu, 2. dört-altı kişilik kapalı otomobil.

saloop, *is.* salep.

salpa, *is., ç.* ~pas, ~pae *zool.* salpa, gömlekliiler dalının salpalar sınıfından bir kordalı cinsi. Vücutu limon biçiminde ve saydamdır. Eşyeli dört koloni hâlinde yaşar. **salpiform** : salpa biçiminde.

salpingectomy, *is., ç.* ~mies *cer.* döl yolu/Fallope borusu ameliyatı.

salpingian, *sf. anat.* borumsu, boru gibi, borusu ile ilgili.

salpingitis, *is. patol.* soluk borusu veya döl yolu yanığı/iltihabı.

salpinx, *is., ç.* **salpinges** *anat.* borusu, nefir.

salsa, *is., ç.* ~sas 1. kıvrak bir Lâtin Amerika halk müziği, 2. bu müzike oynanan mambo-ya benzer bir dans.

salsify, *is., ç.* ~fies *bot.* tekesakalı (*Tragopogon porrifolius*): Kökü istiridye tadında olup sebze olarak yenen mor çiçekli bitki. **oyster plant** *d.d.*

sal soda, *is.* sodyum karbonat.

salt¹, *is.* 1. tuz, sodyum klorür, yemek tuzu. **table ~** : sofra tuzu. **eat a person's ~** : bir kimseyin misafiri olmak. **rock ~** : kaya tuzu. **sea ~** : deniz tuzu. ~ lake: tuz gölü. ~ lick: (hayvanlar için) tuz yalığı, tuz yalama yeri, 2. *kim.* tuz: asitlerin H atomu yerine madenlerin

geçmesinden oluşan bileşim. **spirits of ~** : tuzruhu, kloridrik asit, **3. ~s** : (a) müşhil tuzu. **Ep-som ~s** : İngiliz tuzu. (b) baygınlık hâlinde koklatılan amonyak ruhu vb., **4. nükte**, hoş söz. **At-tic ~** : ince espiri, **5. tuzluk**, **6. den.** deniz kurdu, tecrübe denizci. **an old ~** : ihtiyar gemici, yaşlı deniz kurdu, **7. with a grain of ~** : şüphe ve ihtiyat ile. **take with a grain/pinch of ~** : şüphe ve ihtiyatla karşılaşmak. *You must take this "true story" with a large grain of salt; most of it is the writer's imagination.* **8. rub ~ in s.o.'s wound (s)** : yarasına tuz sürmek, ıstırabını/üzüntüsünü artırmak, **9. the ~ of the earth** : değerli/seçkin/soylu kimse(ler), iyilikte örnek kişi/sınıf, **10. worth one's ~ k.d.** (a) saygıdeğer, (b) aldığı para helâl, aldığı parayı/ekmeğini hak eden. **He is not worth his ~** : Ekmeğini hak etmiyor.

salt², *glf.* **1. tuzlamak**, tuz katmak, **2. tuzda muhafaza etmek**, **3. (hayvanlara) tuz vermek/yalatmak**, *to ~ cattle*. **4. değerli göstermek için dışarıdan bir şeyler katmak**. **~ a mine**: maden ocağını değerli göstermek için altın filizi katmak, **5. ~ away/down k.d.** (a) tuzlayarak muhafaza etmek, salamura yapmak, (b) (para) biriktirmek, istif etmek, **6. ~ with**: çeşni katmak, ... ile süslemek/ilginç hâle getirmek. *a long report, but ~ ed with interesting case studies*.

salt³, *sf.* **1. tuzlu, tuz+**. **~ butter** : tuzlu te-reyağı. **~ lake**: tuz gölü. **~ marsh** : tuzlu bataklık, deniz suyunun istilâ ettiği sulak/bataklık arazi. **~ pork** : tuzlu domuz eti. **~ stick**: tuzlu bisküvi. **~ water** : tuzlu su, deniz suyu. **~ well** : tuzlu kuyu, **2. tuzlanmış, tuz içinde saklanmış, salamura yapılmış**. **~ beef** : tuzlanmış sigir eti. **~ fish** : tuzlanmış balık, **3. weep/shed ~ tears** : acı gözyaşları dökmek.

SALT = Strategic Arms Limitations Talks.

salt-and-pepper, *sf.* kırcıl. **pepper-and-salt d.d.**

saltant, *sf.* hoplayan, ziplayan, dans eden. **e.a.-leaping, jumping, dancing**.

saltarello, *is., ç.* **-los/-li** oynak bir İtalyan dansı.

saltation, *is.* **1. hoplama, ziplama, 2. an hareket/değişiklik, 3. (nabız vb.) atma, çarpma, vurma, 4. biy. bk.: mutation.**

saltatorial, *sf.* **1. hoplama +, ziplama+ +, 2. zool.** ziplayan, sıçrayarak hareket eden.

saltatory, *sf.* ziplayan, sıçrayan, anî olarak hareket eden.

salt-box, *is.* **1. tuz kutusu, 2. ABD** dik çatılı iki katlı ev.

salt cake, *is. kim.* katışık sodyum sülfat.

saltcellar, *is.* tuzluk.

salted, *sf.* tuzlu, tuzlanmış, salamura.

salter, *is.* **1. tuzcu, 2. tuzlayıcı, tuzlayan, salamuracı.**

saltern, *is.* **1. bk.: saltworks, 2. tuzla.**

salt grass, *is.* tuzlu çayır, tuzlu arazide yetişen ot (*Distichlis spicata*).

saltier, *sf. & is.* **1. tuzluca, daha tuzlu: salty** sıfatının artıklık derecesi, **2. saltire d.d.** haç(lı).

saltigrade, *sf.* **1. sıçrayarak/ziplayarak yürüyen, 2. zool.** sıçrayanlardan, sıçrayan örümceği vb. kapsayan *Salticidae* familyasına mensup.

saltily, *zf.* tuzluca, tuzlu tuzlu.

saltine, *is.* tuzlu gevrek.

saltiness, *is.* tuzluluk.

saltless, *sf.* tuzsuz, lezzetsiz.

saltlike, *sf.* tuz gibi, tuza benzer.

saltness, *is.* tuzluluk.

salton pupfish, *is. zool.* dişli sazancık (*Aphanius dispar*). Anadolu tatlı sularında çok rastlanır.

saltpan, *is.* **1. tuz tavası: içinde tuzlu su buharlaştırılarak tuz elde edilen kap, 2. tuzla havuzu.**

saltpeter/saltpetre, *is.* **1. güherçile, potasyum nitrat: KNO₃. Barut, havâfi fişek vb. yapımında kullanılan doğal madde, 2. Şili güherçilesi. e.a.-1. niter, 2. Chile saltpeter.**

salt rheum, *is. patol.* isilik, ekzema vb. gibi deride kabarcıklar oluşturan hastalık.

salt-rising bread, *is.* tuzlu mısır ekmeği.

saltworks, *is., ç.* **-works** tuzla, tuz fabrikası.

saltwort, *is. bot.* üşnan, çorak, dikenli çöven (*Salsola*, *Salicornia*). Kazayağıgillerden birkaç çeşit deniz bitkisi.

salty, *sf.* **saltier, saltiest 1. tuzlu. ~ butter.** **2. etkileyici, tesirli, ilginç, merak uyandırıcı, tahrik edici. a ~ speech. the saltiest autobiography of our time.** **3. deniz+, denizcilik+, denizi andiran/hatırlatan, 4. ABD&Cnd.- k.d.** Gölleerde isleyen büyük gemi.

salubrious

salubrious, *sf.* 1. sağlıklı, sıhhâli, sağlam, sıhhî, sağlığa yararlı. ~ *food*. *a ~ climate*. *the ~ mountain air and water*. 2. ~ly : sağlıklı/sıhhâli/sıhhî/sağlığa yararlı bir şekilde, 3. ~ness = **salubrity** : sağlık, sağlamlık, sıhhâ, sıhhîlik, sağlığa yararlılık. *e.a.-1. healthy, wholesome, invigorating, salutary*.

Saluki, *is.* ceylân avi tazısı (Mısır&GD Asya).

salutary, *sf.* 1. sağlıklı, sıhhâ, sağlığa yararlı. ~ *medicine/exercise*. 2. yararlı, faydalı, hayırlı, kârlı. *It was a ~ experience for him to be forced to work hard*. 3. **salutarily** : sağlıklı/sıhhâ/sağlığa yararlı/faydalı/hayırlı bir şekilde, 4. **salutariness** : sıhhîlik, sağlığa yararlılık; fayda, kâr. *e.a.-1. healthy, salubrious, wholesome, healthful, 2. beneficial*.

salutation, *is.* 1. selâm(lama), selâm verme, hatır sorma, 2. (mektupta/nutukta) nazikâne hitap sözü. *Dear Sir, Ladies and Gentlemen* gibi.

saluatorian, *is.* ikincilikle mezun olan (ve diploma töreninde halka "hoş geldiniz" hitabesinde bulunan) öğrenci.

salutatory, *sf.&is., ç. -ries* 1. selâm+, selâm niteliğinde/mahiyetinde, selâm veren, 2. (ders yılı başında) açış hitabesi, 3. **salutatorily** : selâm vererek, selâm niteliğinde/mahiyetinde.

salute, *is.&f. -luted, -luting* 1. selâmlama (k), selâm durma(k)/verme(k). **give a ~** : selâm vermek. **return a ~** : selâm(ımı) almak, selâma karşılık vermek. **take the ~** : As. selâm almak, selâm durmak, 2. saygı ile anmak, saygılarını sunma(k), saygı ile eğilme(k). *A dinner to ~ the president on his birthday*. 3. selâm gönderme(k), hatır sorma(k), 4. top atışı veya bayraklarla selâmlama(k). **fire a ~** : top atışı ile selâmlamak.

saluter, *is.* selâm veren, selâm duran.

salvable, *sf.* kurtarılabilir, korunabilir. ~ness = **salvability**: kurtarılabilme. **salvably** : kurtarılabilecek şekilde.

salvage, *is.&f. -vaged, -vaging* 1. (gemiyi/yükünü) kurtarma(k), 2. (mali) hasardan koruma(k)/kurtarma(k), 3. kurtarılan mal, 4. deniz kazasından/yangından kurtarma ücreti, 5. yanından kurtarılan malın satış geliri, 6. ~able: (kazadan/yangından) kurtarılabilir, 7. ~r : (kazadan/yangından) kurtaran/kurtarıcı.

salvation, *is.* 1. (kazadan/yangından) kurtarma/kurtulma/kurtarış/kurtuluş, 2. halâs, nescat, kurtuluş, 3. *ilâh*. yarlıgama, mağfiret, gufran, günah ve cezadan kurtuluş, 4. ~al : kurtuluş+, 5. ~ism : yarlıgama/mağfiret/gufran dileme, 6. ~ist : yarlıgama/mağfiret/gufran dileyen.

Salvation Army, *is.* hayır kurumu, fakirler için para, giyecek vb. toplayan dinî kuruluş.

salve, *is.&f.* **salved, salvaging** 1. merhem (sürmek), em, acı dindirici/tedavi edici şey, 2. acısını dindirmek, iyileştirmek, teskin etmek, rahatlaştırmak. ~ **one's conscience** : vicdanını müsterih kılmak, 3. övme, övgü, methiye, 4. yanından veya (denizde) kazadan kurtarmak. *e.a.-1. ointment, 4. salvage*.

salver, *is.* tepsi. *e.a.- tray*.

salverform, *sf. bot.* ucu genişleyen boru şeklinde.

salvia, *is. bot.* ateş çiçeği (*Salvia*).

salvo, *is., ç. -vos/-voes* 1. yayılım ateşi, 2. topların hep birden ateşi, topçu bombardımanı, 3. bomba yağmuru, uçağın bütün bombalarını birden atması, 4. selâm topu, 5. (kahkaha/alkış) tufan(1). *They laughed heartily in great ~s*. 6. bahane, 7. bir kimsenin haysiyet ve itibarını koruyucu, vicdanını rahatlatacı şey.

sal volatile, *is.* 1. amonyum karbonat, 2. amonyum karbonatın kokulu/uçucu eriyiği.

salvor, *is.* gemi kurtarıcısı, gemi kurtarma işlemine katılan kimse. **salver d.d.**

SAM, *is.* 1. *ABD* özel askerî paket postası: 6.8 kg'a kadar paketleri uçakla askerî personele yollayan servis, 2. *bk.* : *surface-to-air missile*.

Sam, *is.* 1. Samuel, erkek adı, 2. *Uncle* ~ : Amerika Birleşik Devletleri, 3. **to stand ~** : ağırlık yapmak, (lokantada vb.) hesabı ödemek, 4. **upon my ~** : Vallahi, namusum üzerine yemin ederim ki. 5. ~ **Browne belt** : İngiliz subaylarının kılıç kemeri.

samara, *is. bot.* kendi kendine açılmayan tek çekirdekli ve kanatlı tohum (karaağaç, akçaağaç vb.).

Samaria, *is.* 1. Samiriyeli, eski Filistin'de bir şehir, 2. eski Kuzey İbranî krallığı, 3. bu krallığın başkenti.

Samaritan, *is. &sf.* 1. Samiriyeli, 2. Samiriyeli+, Samiriyeli+, 3. **good ~** : şefkatli/merhametli/hastalara yardım eden kimse, 4. ~ism : şefkat, merhamet, hastalara yardım.

samarium, *is. kim.* samaryum, samarskit cevherinde keşfedilen nadir toprak madeni. Simgesi: **Sm**, atom ağ. 150.35, atom nu. 62, özgül ağ. 7.49.

Samarkand = Samarcand *is.* Semerkant.

samarskite, *is.* samarskit, uranyum, tor-yum ve nadir toprak madenleri ihtiva eden siyah cevher.

samba, *is., ç. -bas, f. -baed, -baing* samba, ritmik Brezilya dansı (oynamak).

sambar = sambur = sambhar = samb-hur, *is.* sambar, Hint geyiği (boynuzu üç çatalıdır).

sambo, *is., ç. -bos* 1. zenci ve kızilderili melezi, 2. (hakaret olarak) zenci.

same, *sf.&zm.* 1. aynı, tipkisi, ta kendisi. *Father sits in the ~ chair every evening. at the ~ time* : aynı zamanda. **in the ~ way** : aynı şekilde. **It all amounts/comes to the ~ thing** : Sonuç hep aynı; hepsi aynı kapıya çıkar, aralarında bir fark yok. **to think/feel/act the ~** : aynı şekilde düşünmek/duymak/davranmak, 2. farksız, denk, muadil. *These are the ~ rules, though differently worded.* 3. eşit, benzer. *Two boxes of the ~ dimensions.* 4. o, gene o/aynı, hiç değişmemiş. **You still look the same** : Hiç değişmemişsin. **It's the ~ town after all these years** : Bunca yıl sonra gene o (eski) kasaba. 5. adı geçen, mezkür. 6. **all the ~** : (a) bununla beraber, buna rağmen, mamafigh, yine de. **Thanks all the ~** : Yine de teşekkürler. **All the ~ it has cost us dear** : Mamafigh bize pahaliya mal oldu. **I feel anxious all the ~** : Yine de endişeliyim. (b) hepsi bir, fark etmez. **It is all the ~ to me** : Bence hepsi bir/fark etmez. 7. **just the ~** : (a) aynı şekilde, aynı tarzda, eskisi gibi, aynen, tipki. **When I am away things go on just the ~** : Ben yokken de işler aynı şekilde yürü. **He is just the ~ as ever** : Tıpkı eskisi gibi, hiç değişmemiş. (b) mamafigh, bununla beraber, buna rağmen. **Yes, you're a nuisance sometimes, but we love you just the ~** : Evet, bazan can sıkıyorsun; buna rağmen seni seviyoruz. 8. **the ~** : aynı, farksız, tipki, onun gibi. **He likes a holi-day the ~ as you** : Sen nasıl tatil istersem o da ister. **much the ~** : hemen hemen aynı/farksız, pek fark yok. **~ as k.d.** gibi, tipki. **I have my pride ~ as anyone else** : Herkes gibi benim de

gururum var. 9. **~ here!** *k.d.* Ben(i) de! Benden de al o kadar! *"His long speech annoys me."* " ~ here!" 10. **(the) ~ to you**: Sizin de, bilmukabele. *"Happy new year! "* "The ~ to you!" Yeni yılınız kutlu olsun! "Sizin de!" **e.a.-1. identical, 2, 3. similar, like, equal, corresponding, 6. (a) even so, nevertheless, (b) immaterial, 7. (b) nevertheless.** **k.a.-1.&2. different, unlike.**

sameness, *is.* 1. ayniyet, aynılık, benzerlik, farksızlık, eşitlik, denklik, 2. tekdüzelik, yeknesaklık, monotonluk, sıkılık. **e.a.-1. identity, uniformity, 2. monotony, dullness.**

Sam Hill, *argo* cehennem, lânet, başbelâsi. **Who in Sam Hill are you?** Sen de kim oluyorsun? **What the Sam Hill is he doing here?** Hay Allah, burada işi ne yahu? **e.a.- hell.**

Samian, *sf.&is.* 1. Sisamlı, 2. Sisam adasına ait, 3. **~ earth** : Sisam adasında bulunan ve eskiden ilâç olarak kullanılan balçık, 4. **~ ware** : bu balçıkta yapılan kaplar.

samiel, *is. T.* samyeli. **e.a.- simoom.**

samisen, *is.* üç telli Japon sazı.

samite, *is.* altın simle işlenmiş ağır ipeklı kumaş.

samizdat, *is.* (Rusya'da) gizli yayın: yayınalanması yasak edilen eserlerin çoğaltılp elden ele yayılması.

samlet, *is.* genç som balığı.

Samos, *is.* Sisam adası.

Samothrace, *is.* Semadirek adası. **Samothracian**: Semadirekli, Semadirek+.

samovar, *is.* semaver.

samp, *is.* 1. iri mısır unu, 2. mısır unu çorbası.

sampan, *is.* (dibi düz) Çin kayığı.

samphire, *is. bot.* 1. deniz rezenesi (*Crithmum maritimum*). Maydanozgillerden Avrupa kıyılarında kayalar arasında yetişen yaprakları etli bir bitki, 2. *bk.*: **glasswort** (1).

sample, *is.&sf.&f. -pled, -pling* 1. örnek, çeşni, nümune, model, tip, mostra, eşantiyon. **a ~ piece of cloth** : kumaş örneği/nümunesi. **a blood ~** : kan nümunesi. **I'd like to see some ~s of your work** : Yaptığın işin örneğini görmek isterim. **To send sth. as a ~** : Örnek olarak göndermek. **To buy sth. from ~** : nümunesine bakarak mal almak, 2. örnek olarak denemek,

sampler

çeşnisine/tadına bakmak, tatmak. ~ *the pleasure of country life*. **3.** örneklemek, çeşnilemek. *to ~ an analogue signal*. **4.** örneklerden sonuç çıkmak, nabzını yoklamak. **We ~d the population to find out the state of public opinion** : Kamuoyunu öğrenmek için halkın nabzını yokladık.

sampler, *is.* **1.** çeşnici, **2.** (örgü/nakış) örnek, acemilerin maharet göstermek için işledikleri nakış, **3.** örnekler koleksiyonu, **4.** deneme için nüümune alan cihaz, **5.** nüümeleri gösteren kimse.

sampling, *is.* **1.** örnek, nüümune, eşantiyon (olarak kullanılan parça), **2.** çeşnileme, örneklemeye, nüümunesine bakma, örneğini vb. deneme.

samsara, *is.* **1.** (Budizm) doğuş, var olma, **2.** (Hinduizm) sonsuz sürüp giden doğum, ölüm, yeniden doğum ilh. *bk.*: **nirvana**.

samshu, *is.* Çin likörü (pirinç veya daridan yapılır).

samurai, *is.* **c.** **-rai** **1.** derebeylik çağında Japon muharip sınıfı, **2.** Japon derebeyi.

sanative, *sf.* şifalı, şifa verici, iyileştirici, tedavi edici, sıhhî, sağlığa yararlı. *e.a.- curative, healing*.

sanatorium, *is., c.* **-riums, -ria** **1.** sanatorium, şifa yurdu, sağlık evi, preventoryum, veniam hastanesi, **2.** timarhane, aklı hastanesi. *e.a.- sanitarium*.

sanbenito, *is.* **1.** Orta Çağda nadim olmuş günahkârlara giydirilen sarı veya siyah gömlek, **2.** engizisyon devrinde yakılarak öldürülme cezası verilenlere giydirilen siyah gömlek.

sanctified, *sf.* **1.** kutsal(laştırılmış), takdis edilmiş, affa uğramış, günahsız, **2. bk.**: **sanctimonious** (1), **3. ~ly** : kutsallaştırılarak, takdis edilerek.

sanctify, *gl.f.* **-fied, -fying** **1.** kutsallaştırmak, takdis etmek, kutsal-kılmak, kutsal bir işe tahsis etmek, **2.** günahlardan arıtmak/temizlemek, **3.** herkesçe kabul edilmek/alışılmak, âdet hüküme girmek. **custom sanctified by time** : zamanla yerleşmiş âdet, **4. sanctifiable** : kutsallaştirılabilir, takdis edilebilir, **5. sanctification** : kutsallaştırma, takdis etme, kutsal kılma, kutsal bir işe tahsis etme; günahlardan arıtmak/temizleme, **6. sanctifier** : kutsallaştıran, takdis eden, kutsal kılan, kutsal bir işe tahsis eden, günahlardan arıtan.

sanctimonious, *sf.* **1.** sahte sofu, dindarlık taslayan, dindar geçinen, **2. esk.** kutsal, mukaddeş, **3. ~ly** : dindarlık taslayarak, **4. ~ness** : sahte sofuluk, dindarlık taslama, dindar geçinme. *e.a.- 2. holy, sacred*.

sanctimony, *is.* **1.** sahte sofuluk, dindarlık taslama, dindar geçinme, **2. esk.** kutsallık, kudsiyet.

sanction¹, *is.* **1.** resmi izin/müsaade, yappa yetkisi. **with the ~ of** : -in müsaadesi ile, **2.** dayanak, mesnet, yetki, **3.** müeyyide, kanuna itaatsizlik cezası, **4.** onay, tasdik, teyit, **5. gen. ~s** : (siyasi/ekonomik vb.) müeyyide, yaptırım, yaptırma gücü: milletler arası bir yasayı uygulamayan bir devlete karşı girişilen zorlayıcı önlemler. **political ~s** : siyasi müeyyideler. **apply/ impose ~s on a country** : bir ülkeye yaptırımlar/ zorlayıcı önlemler uygulamak. *The UN would try to impose very serious economic ~s against the offending nation*. **6. ahlâkî müeyyide**. *e.a.-1. authority, permission, 3. penalty, 4. approval. k.a.-1. refusal, ban, prohibition, 3. reward, 4. disapproval*.

sanction², *gl.f.* onaylamak, tasdik/teyit/ tasvip etmek, izin/müsaade/yetki vermek, uygun görmek. **The government's bill wasn't ~ed by the Parliament** : Hükümetin kanun tasarısını meclis onaylamadı. *e.a.-approve, authorize, ratify, support, confirm, allow, endorse. k.a.- disapprove, reject*.

sanctionable, *sf.* onaylanabilir, tasdik/teyit/ tasvip edilebilir.

sanctioner, *is.* onaylayan, tasdik/teyit/ tasvip eden.

sanctionless, *sf.* onaysız, tasdiksız, izinsiz, yetkisiz, müeyyidesiz.

sanctitude, *is.* kutsallık, kudsiyet. *e.a.- holiness, saintliness*.

sanctity, *is., c.* **-ties** **1.** kutsallık, kudsiyet, ulûhiyet, **2.** kutsal/mukaddes şey. *e.a.-1. holiness, saintliness, godliness*.

sanctuary, *is.* **1.** kutsal yer, harim, bir mabedin en kutsal yeri, **2.** mabet, ibadethane, **3. korusak**, melce, sigınak. **right of ~** : iltica hakkı, dokunulmazlık. **take ~** : sigınmak, iltica etmek, **4.** (bir yere sigınarak elde edilen) dokunulmazlık, tutuklanma veya taarruzdan masuniyet, **5.** (yabanlı hayvanlar için) korunak, serbestçe

yerleşme/gelişme bölgesi. **bird** ~ : kuş korunağı. **wild life** ~ : yabani hayvanlar korunağı.

e.a.-1. altar, shrine, 2. temple, church.

sanctum, *is.*, *ç.* **-tums, -ta** 1. kutsal yer, özel oda, inziva yeri. ~ **sanctorum** : (a) Kudüs mabedinin en kutsal yeri, (b) inziva yeri, girilmesi yasak özel oda, harim.

Sanctus, *is.* ayine başlangıç ilâhisi. ~ **bell** : ayının önemli kısımlarında dikkati çekmek için çalınan zil.

sand¹, *is.* 1. kum, 2. *gen.* ~s : kumsal, kumlu arazi, 3. ~s: ömrün dakikaları. **The ~s of life are running out** : Ömrün dakikaları azalıyor. 4. kum rengi, soluk kırmızı, sarı renk, 5. kum saatindeki kum, 6. *argo* cesaret, yiğitlik, 7. **build on** ~ : çürük temel üzerine kurmak, buz üstüne yazmak. **e.a.-6. grit, courage.**

sand², *f.* 1. (üstüne) kum serpmek, 2. (liman) kum dol(dur)mak, 3. (kum/zımpara ile) ovmak, parlatmak, 4. içine kum katmak.

sandal, *is. &f.* **-daled, -daling** veya *Brit:* **-dalled, -dalling** 1. sandal, çarık, mest, terlik (giymek/giydirmek), 2. ayakkabı üzerine giyilen kısa şoson, 3. sandal/çarık bağı, 4. *bk.:* **sandal-wood.**

sandalwood, *is.* 1. sandal ağacı (*Santalum album*), 2. **red** ~ : kırmızı sandal ağacı (*Pterocarpus santalinus*), 3. sandal ağacı tahtası.

sandarac(h), *is.* 1. ~ **tree** *d.d.* sandarak ağacı, dağ ardıcı (*Tetraclinis articulata*), 2. dağ ardıcı reçinesi: buhurdan olarak ve vernik yapmakta kullanılır.

sandbag, *is. &f.* **-bagged, -bagging** 1. kum torbası (ile etrafını çevirmek/tahkim etmek), 2. kum torbası ile birinin başına vurmak, 3. kaba kuvvette başvurmak, zorlamak, 4. **~er** : (a) kum torbası ile birinin başına vuran (soyguncu vb.), zorba, kaba kuvvetle işini beceren, (b) denge için kum torbası kullanan hafif yelkenli.

sandbank, *is.* kumsal, kumlu sahil/tepe, kumlu sılık.

sand bar, *is.* sılık, nehir veya denizde kum yığını.

sandblast, *is. &f.* 1. kum püskürteci, 2. kum püskürterek temizleme(k), 3. **~er** : kum püskürtücü, kum püskürterek temizleyen, 4. ~ **-blasting** : kum püskürtme.

sand-blind, *sf. esk.* yarı kör. ~ **ness** : yarı körlük. **e.a.- purblind(ness).**

sand boa, *is. zool.* kum yılanı (*Eryx jacchus*).

sandbox, *is.* kumlu, kum sandığı, kum bahçesi.

sandbox tree, *is. bot.* kum ağacı (*Hura crepitans*). Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişir. Meyvesi olgunlaşınca patlar ve çekirdekleri saçıılır.

sandboy, *is.* kumcu, kum satan çocuk. **as happy as a ~** : kanarya gibi şen, neşeli.

sandbur(r), *is. bot.* 1. it üzümü (*Solanum rostatum*), 2. kumsal arazide yetişen pitraklı birkaç çeşit ot (*Cenchrus*), 3. kanarya otu türünden sert tüylü bir ot (*Franseria acanthicarpa*).

sand-cast, *glf.* **-cast, -casting** kuma dökmek, kum kalıbı ile döküm yapmak. **sand casting** : kum dökümü.

sand cherry, *is. bot.* kum kirazı (*Prunus pumila*). K Amerika'da kumlu ve kuru arazide yetişir, 2. kum kirazı (meyve).

sand crack, *is. vet.* kum çatlağı: atların tırnağında görülen bir hastalık. **quarter crack** *d.d.*

sand dollar, *is. zool.* yassı su kirpsi (*Echinorachnius parma*). ABD kumsallarında su dibinde yaşar.

sand eel, *bk.:* **sand lance.**

sander, *is.* 1. kum serpen/katan kimse, kumla/zımpara ile ovup parlatan kimse, 2. zımpara makinesi, 3. *zool.* uzun levrek (*Lucioperca sandra*). Avrupa tatlı sularında yaşar, etçil ve yırtıcıdır (50-100 cm).

sanderling, *is. zool.* deniz çulluğu (*Crocethia alba*).

sandfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** kum balığı (*Tricho-dontidae*). K Pasifik'te kum ve çamur içinde yaşar.

sand flea, 1. *bk.:* **beach flea**, 2. *bk.:* **chigoe.**

sandfly, *is., ç.* **-flies** tatarçık (*Phlebotomus*). ~ **fever** : tatarçık humması.

sandglass, *is.* kum saatı. **e.a.- hourglass.**

sand grouse, *is. zool.* çöl tavuğu (*Pteroclididae*). Pallas's ~ : bağırtılkı kuşu (*Syrrhaptes paradoxus*).

sandhi

sandhi, *is.*, *ç.* **-dhis** (fonetik) biçimsel değiştirim, bazı kelimelerin söylenilirken değiştirilmesi. *don't you* yerine *dontcha* demek gibi.

sand hill, *is.* kum tepeciği.

sandhog, *is.* tünel amelesi, basınçlı hava içinde su altı tüneli kazan amele.

sand hopper, *bk.*: **beach flea**.

sandiness, *is.* kumluluk, kırcıllık.

S&L = *Savings and Loan*: biriktirme ve ödünç verme. **S&L associations** : Biriktirme ve yardım sandığı.

sanding machine, *is.* zımpara makinesi.

sand lance, *is. zool.* kum yılan balığı (*Ammodytidae*). **sand eel, launce, sand launce** *d.d.*

sandlike, *sf.* kum gibi, kuma benzer.

sand lily, *is.* kum zambağı (*Leucocrinum montanum*). B ABD'de yetişir, sapsız, zambağa benzer bitki.

sandlot, *is.* boş arsa. ~ = **sand-lot** : boş arsada oynanan. ~ *baseball*.

sandman, *is.*, *ç.* **-men** (masallarda) çocukların gözlerine kum serperek uyutan peri.

sand martin, *is. zool.* kum kırlangıcı (*Riparia riparia*).

sand painting, *is.* 1. renkli kumlarla resim yapma (Navaho, Hopi ve Pueblo kızılderilileri yaparlar), 2. renkli kumlarla yapılan resim.

sandpaper, *is. &f.* 1. zımpara kâğıdı, 2. zımparalamak.

sandpiper, *is. zool.* 1. çullukgiller (*Scolopacidae*), 2. kum çulluğu (*Actitis macularia*), kızılbaçak (*A. hypoleuca*). **sandpeep** *d.d.*

sandpit, *is.* kum ocağı/kuyusu, (çocukların) kumlu oyun sahası.

sandsmelt, *is. zool.* gümüş balığı. *bk.*: **silverside**.

sandstone, *is.* kum taşı, kefeki taşı.

sandstorm, *is.* kum fırtınası.

sand trap, *is. (golf)* kumlu tuzak.

sand verbena, *is. bot.* kum minesi (*Abrotonia*) (B ABD'de yetişir, mine gibi güzel çiçekler açar).

sand viper, *is.* 1. *bk.*: **hognose snake**, 2. *bk.*: **horned viper**.

sandwich, *is. &f.* 1. sandviç (yapmak), 2. iki şey arasına sıkıştırmak, 3. ~ **board** : bir kimseñin ön ve arkasına asılı ilân levhaları, 4. ~ **coin** : kaplama (madeni) para, yüzleri

başka bir madenle kaplanmış para, 5. ~ **course**: birbiri ardınca teorik ve uygulamalı ders, 6. ~ **man** : önde ve arkasında ilân levhaları taşıyan adam.

sandwich-bar = **sandwich-counter**, *is.* sandviç dükkânı.

sandworm, *is. zool.* kum solucanı.

sandwort, *is.* kum otu, kumluk yerlerde yetişen *Arenaria* türünden birkaç çeşit ot.

sandy, *sf.* **sandier, sandiest** 1. kumlu, kum gibi, kumdan oluşmuş, 2. kumsal. ~ **stretches of coast** : kumsal kıyı, 3. kum rengi. ~ **hair**.

sane, *sf.* **saner, sanest** 1. akıllı, akı başında da. **to be ~** : akı bañında olmak. *He appeared to be completely ~*. 2. muhakemesi sağlam, makul, 3. sağlıklı, sağlam, sihhatli, gürbüz, 4. ~**ly**: akıllıca, makul bir şekilde, sağlamca, 5. ~**ness** : akıllılık, makullük, sağlamlık. *e.a.-1&2. lucid, rational, judicious, sensible, reasonable, 3. sound, healthy. k.a.-insane, unsound, foolish, irrational. mad, unreasonable.*

sanforize, *gl.f.* **-ized, -izing** (kumaşı) çekmez hâle getirmek.

sang, *f. bk.*: **sing** (*geç.z.*).

sangar, *is.* iki, üç kişilik siper. **sanga, sanger** *d.d.*

sangaree/sangria, *is.* şaraplı ve baharatlı şerbet.

sang-froid, *is. Fr.* soğukkanlılık, itidal, temkin, vekar, kendine hâkim olma. *e.a.- calmness, composure, poise, self-possession, self-control, equanimity.*

sangui-, *ön ek kan+*.

sanguicolous, *sf.* kanda yaşayan (parazit vb.).

sanguiferous, *sf.* kan iletken/nakleden (damar vb.).

sanguification, *is.* kan oluşumu, besinlerin sindirilip kana çevrilmesi.

sanguinaria, *is.* 1. *bot.* kurt pençesi, 2. bu bitkiden yapılan kusturucu ilâç. *e.a.-1. bloodroot.*

sanguinary, *sf.* 1. kanlı, 2. kan dökücü, kana susamış, hunhar, zalim, 3. kandan oluşan, kandan ibaret, 4. **sanguinarily**: kanlı bir şekilde, kan dökerek, kana susamışcasına, hunharca, zalimane, 5. **sanguinariness**: hunharlık, zalimlik, kana susamışlık, kan döküçülük.

sanguine, *sf.* 1. şen, neşeli, ümitli, ümit dolu, 2. al, kırmızımsı, kanlı canlı. *a ~ complexion.* 3. (eski fizyolojide) demevî, 4. kızıl, kan rengi, 5. ~ *ly* : neşe ile, ümitle, iyimserlikle, 6. ~ *ness* : şenlik, neşe, ümit; kırmızılık, kızılık. *e.a.-1. cheerful, hopeful, confident, 2. reddish, ruddy, 4. red, blood-red.*

sanguineous/ sanguinous, *sf.* 1. kan+, kanlı, kanla dolu, 2. kıpkızıl, kıpkırmızı, kan reninde, 3. çok kan dökülen, kanlı, 4. şen, neşeli, ümitli, iyimser, 5. **sanguineousness** : (a) kanlılık, kanla dolu olma, (b) kızılık, kırmızılık, kan rengi, (c) çok kan dökülmeye, (d) neşe, ümit, iyimserlik. *e.a.-4. sanguine, confident.*

sanguinolency, *is.* kanlanma, kana bulanma, kanlılık.

sanguinolent, *sf.* 1. kan+, kana ait, 2. kanlanmış, kana bulanmış, kanlı. *e.a.-2. bloody.*

Sandhedrin = **Sandhedrim**, *is.* eskiden Musevîlerin millet meclisi.

sanicle, *is. bot.* sayvan çiçekli ot (*Sanicula*).

sanies, *is. patol.* irin, cerahat. **sanious**: irinli, cerahatlı.

sanitarian, *sf. & is.* 1. sağlıklı, sıhhî, sağlığa yararlı, 2. sağlık uzmanı.

sanitarium, *is., ç. -tarium, -taria* sağlık evi/yurdu, sanatorium, preventoryum, şifa yurdu. **sanatorium** *d.d.*

sanitary, *sf.* 1. sağlıkla ilgili, 2. sıhhî, sağlığa uygun, sağlığı koruyucu, 3. temiz, mikrop-suz, dezenfekte edilmiş, 4. ~ *belt* : (kadınların) sağlık kemeri, âdet bezi kemeri, 5. ~ **cordon** *bk.: cordon sanitaire*, 6. ~ **engineer** : sağlık mühendisi. ~ **engineering** : sağlık mühendisliği: su temini, lâğım sularının temizlenmesi vb. işlerle uğraşan inşaat mühendisliği dalı, 7. ~ **napkin** : âdet bezi. *e.a.-1, 2. clean, unpolluted, antiseptic, 2. salutary.* **NOT:** **SANITARY** ve **HYGIENIC** sıfatlarının ikisi de sıhhî, sağlığa uygun demektir. **SANITARY** daha ziyade hastalık bulaşmasını önleyici tedbirlere ve temizliğe uygulanır: *to insure sanitary conditions in preparing food.* **HYGIENIC**, sağlıklı, sağlığı koruyucu her türlü eylemi kapsar: *to live in hygienic surroundings with plenty of fresh air.*

sanitation, *is.* sağlık koruma, hıfzıssıhha, sıhhî şartları geliştirme, halk sağlığını koruma önlemleri.

sanitisation, *is. Brit. bk.: sanitization.*

sanitise, *gl.f. -ised, -ising Brit. bk.: sanitize.*

sanitization, *is.* sağlığılaştırma, sterilize etme, temizleme, sıhhî hâle getirme.

sanitize, *gl.f. -ized, -izing* sağlığılaştırma, sterilize etmek, temizlemek, sıhhî hâle getirmek.

sanity, *is.* 1. akıllılık, akıl sağlığı, akı başında olma, 2. makul düşünüş, doğru düşünme/muhakeme yeteneği, mantık(lılık).

sanjak, *is. esk. T.* sancak : il ile ilçe arasındaki mülkî bölüm.

San Jose scale, *is. zool.* kabuklu böcek (*Aspidiotus perniciosus*). Meyve ağaçlarına ve fidanlara çok zararlı bir böcek.

sank, *f. bk.: sink (geç.z.).*

sannup, *is.* evli kızılderili erkek.

sannyasi(n), *is.* (Hindu) rahip. **sannyasi-ni** : rahibe.

sans, *Fr. -siz/-sizin.* *e.a.- without.*

sansar, *is.* soğuk rüzgâr. **sarsar** *d.d.*

Sanskrit/Sanskrit, *is.* Sanskrit(çe). ~ic : Sanskrit+.

sans-culotte, *is., ç.* **sans-culottes** (Fransız İhtilâlinde): 1. fakir ihtilâlci, 2. aşırı ihtilâlci, cumhuriyetçi.

sans-culottide, *is., ç.* **sans-culottides** 1. Fransız ihtilâli takviminde aylar dışında kalan beş gün (her dört yılda bir altı gün), 2. ~s : bu günlerde yapılan şenlikler.

sans-culottism, *is.* aşırı ihtilâlcilik.

sans doute, *Fr.* şüphesiz, elbette. *e.a.- certainly.*

Sansei, *is.* Amerika'ya göç eden Japonların torunu.

sansevieria, *is. bot.* paşa kılıcı (*Sansevieria*). Yaprakları kılıçla benzeyen ev bitkisi.

sans pareil, *Fr.* eşsiz. *e.a.- without equal.*

sans serif, *is. bas.* düz harfler. **sans-serif**: düz, süssüz.

sans souci, *Fr.* tasasız, gamsız, endişesiz. *e.a.- carefree.*

Santa/ Santa Claus, *is.* Noel Baba.

santalaceous

santalaceous, *sf. bot.* sandal ağaçgillerden.

santol, *is. bot.* sandal ağacı (*Sandoricum koetjape*). **sandal tree** *d.d.*

santon, *is.* derviş, evliya.

santonica, *is. 1. bot.* ak pelin (*Artemisia Cina*). **2.** kuru ak pelin çiçeği (solucan düşürmeye kullanılır).

santonin, *is. kim.* santonin C15H18O3. Ak pelinden çıkarılan ve ilâçlarda kullanılan kristalî acı madde.

Sanusi, *is., ç. -sis, -si* Sünusi, Kuzey Afrika'da meydana çıkan bir müslüman mezhebi.

sap¹, *is.* 1. öz su, usare. **cellulary** ~ : göze öz suyu. **crude** ~ : ham besi suyu. **raw** ~ : ham öz su. ~ **green** : yeşil zeytin renginde boy, 2. hayat verici sıvı (kan vb.), 3. *bk.*: **sapwood**, 4. *argo* aptal, ahmak, budala, avanak, 5. *argo* sopa, çomak, topuz, cop, 6. *As.* istihkâm hendeği, düşman siperlerine giden dar ve derin hendeke. *e.a.-4. fool, dupe, 5. club, blackjack, bludgeon.*

sap², *f.* **sapped, sapping** 1. öz suyunu/ usaresini çekmek/boşaltmak, kanını emmek, tüketmek, bitirmek, mahrum etmek. *Constant tension at work was ~ping my energy. Everyone was ~ped of the strength by the sun's heat.* 2. *argo* sopa/cop ile vurmak, 3. *As.* (a) hendeke kazmak, (b) hendeke içinden giderek gizlice düşmana yaklaşmak, 4. baltalamak, sinsi zayıflatarak mahvetmek. *e.a.-4. undermine, impair, enfeble, deplete, exhaust, enervate.*

sapanwood, *is. bk.:* **sappanwood**.

saphead, *is. argo* 1. aptal, ahmak, budala, avanak, 2. ~ed: aptalca, budalaca, vb. 3. ~ness: aptallık, ahmaklık, budalalık, avanaklık. *e.a.-1. fool, simpleton, 2. foolish, silly.*

sapid, *sf.* 1. leziz, lezzetli, nefis, 2. hoş, lâtif, ilginç, 3. ~ity = ~ness : lezzet, tat, nefaset, letafet. *e.a.-1. savory, palatable, agreeable, interesting.*

sapience = sapiency, *is.* akıl, dirayet, feraset. *e.a.- wisdom, sageness.*

sapient, *sf.* 1. akıllı, dirayetli, ferasetli, 2. **sapiently**: akıllıca, dirayetle, ferasetle. *e.a.-1. wise, sage, sagacious. k.a.-1. stupid.*

sapiential, *sf.* akıllı, makul, akla dayanan.

a ~ attitude. ~ly : akıllıca, makul olarak.

sapindaceous, *sf. bot.* çöven otugillerden.

sapless, *sf.* 1. buruşmuş, pörsümüş, solmuş, 2. cansız, ruhsuz, kasvetli, sıkıcı, tatsız, yavan. *e.a.-1. withered, 2. insipid, dull.*

sapling, *is.* 1. fidan, körpe ağaç, 2. genç, delikanlı, 3. bir yaşında av köpeği.

sapodilla, *is. 1. bot.* sakız ağacı (*Achras Zapota*). Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve sakız üreten meyve ağacı, 2. ~ **plum** *d.d.* sakız eriği: bu ağacın meyvesi.

saponaceous, *sf.* sabun gibi, sabunlu. ~ness: sabuna benzerlik, sabunluluk.

saponify, *f. -fied, -fying kim.* 1. sabunlaş- (tir)mak, sabun hâline getirmek/gelmek, 2. (ester) asit ve alkole ayrış- (tir)mak. **saponifiable** : sabunlaş- (tir)abilir, (ester) asit ve alkole ayrış- (tir)abilir. **saponification** : sabunlaş- (tir)ma, (ester) asit ve alkole ayrış- (tir)ma. **saponifier** : sabunlaş- (tir)an, (ester) asit ve alkole ayrış- (tir)an.

saponin(e), *is.* saponin, bazı bitkilerde bulunan ve sabun gibi köpüren beyazimsi amorf glikozit.

saponite, *is.* saponit, kaya boşluklarında bulunan sabuna benzer, yumuşak magnezyum, alüminyum silikat.

sapo(u)r, *is. 1. tat, lezzet, 2. ~ific*: tat/lezzet verici, 3. ~ous: tatlı, lezzetli, 4. **saporosity**: tatlılık, lezzetlilik. *e.a.-1. savor, flavor, taste, 3. flavorful, savory, tasty*

sapotaceous, *sf. bot.* sakız ağaçgillerden.

sappanwood, *is. 1. bot.* kızılıağac (*Caesalpinia Sappan*), Hindistan'da yetişir. 2. kırmızı boya: kızılıağacından elde edilir. **sapanwood** *d.d.*

sapper, *is. Brit.* istihkâm eri, istihkâmcı, lâğimci.

Sapphic, *sf. & is.* Midilli'li ünlü şair Safo'ya ait, onun tarzında yazılmış şiir. ~ **ode** *bk.:* **Horatian ode.** ~ **vice** : sevicilik.

sapphire, *is. & sf.* 1. gök yakut, safir, 2. koyu parlak mavi, gök yakut (rengi), safir rengi.

sapphirine, *sf.&is.* 1. gök yakuttan/safirden yapılmış, 2. gök yakuta benzer, 3. safirin: yeşil veya donuk mavi renkte magnezyum, alüminyum silikat cevheri, 4. bir nevi lâl taşı.

sapphism, *is.* sevicilik. *e.a.-lesbianism.*

sapphist, *sf.* sevici. *e.a.-lesbian.*

sappy, *sf. -pier, -piest* 1. özlü, öz suyu bol, sulu, gevrek, 2. canlı, çevik, atık, hareketli, 3. *argo* toy, acemi, aptal, ahmak, budala, avanak, 4. **sappily** : (a) özlüce, suluca, (b) canlı/çevik/atık bir şekilde, (c) *argo* acemice, aptalca, budalaca, 5. **sappiness** : (a) özlülük, sululuk, gevreklik, (b) canlılık, çeviklik, (c) *argo* toyluk, acemilik, aptallık, ahmaklık, budalalık.

sapremia, *is. patol.* (mikroplardan ileri gelen) kan zehirlenmesi. **sapremic**: kanı zehirlenmiş.

sapr-/sapro-, *ön ek* çürük, çürülmüş.

saprogenic, *sf.* 1. çürüten, çürümeye sebep olan (bakteri vb.), 2. çürümeden hasil olan, 3. çürülmüş maddede yetişen. **saprogenous** *d.d.*

saprolite, *is.* çürük kaya, olduğu yerde ayrişip yumuşamış kaya. **saprolicic**: çürük kaya+.

saprophagous, *sf. biy.* çürükçül: çürülmüş organik maddelerle beslenen (bitki/hayvan).

saprophyte, *is.* çürükçül, çürülmüş organik maddeler üzerinde yaşayan canlı. **saprophytic** : çürükçül+. **saprophytically** : çürükçüllükle, çürükçül olarak.

saproplankton, *is.* pis sulardaki sürükle.

sapsago, *is.* yoncalı peynir, yeşil, katı İşviçre peyniri.

sapsucker, *is. zool.* öz emici (*Sphyrapicus*): elma, akçaağacı vb. gövdelerini oyup öz suyunu emen ve böcekleri yiyan bir tür ağaçkakan.

sapwood, *is.* öz, ağacın özü. **alburnum** *d.d.*

Sara, *is., ç. -ras/-ra* Orta Afrika Cumhuriyeti zenci halkı.

saraband(e), *is.* 1. sarabant, kastanyetli İspanyol dansı, 2. bu dansın müziği.

Saracen, *is.* 1. Roma İmparatorluğunun hudutlarına saldıran Suriye ve Arabistan bedevîsi, 2. (Haçlı Seferleri sırasında) Müslüman veya Arap, 3. Arap, 4. **Saracenic** : Arap+, bedevî+.

Sarajevo, *is.* Saraybosna.

saran, *is.* saran, ambalâj malzemesi ve aside dayanıklı boru yapmakta kullanılan termoplâstik madde.

sarape, *is., ç. -pes bk.*: **serape**.

sarc-, *ön ek bk.*: **sarco-**.

sarcasm, *is.* 1. istihza, alay, 2. iğneleyici/küçümseyici/alyalı söz. *e.a.-1. irony, bitterness, derision, ridicule, mockery, scorn, 2. jeer, taunt, gibe*.

sarcastic(al), *sf.* 1. müstehzi, alaycı, iğneleyici, küçümseyici. *a ~ remark. ~ criticism.* 2. **sarcastically** : istihza ile, alay ederek/edervesine. *e.a.-1. ironic, cynical, sardonic, derisive, bitter, biting, cutting, mordant.*

sarcenet = **sarsenet**, *is.* astarlık ince canfes.

sarco-, *ön ek "et"* anlamı katar. Örnek: **sarcocarp**. Sesli harf önünde: **sarc-** *g.a.* Örnek: **sarcous**.

sarcocarp, *is. bot.* 1. (şeftali, kaysı, erik vb.) meyvenin etli kısmı, 2. etli meyve (elma, armut, şeftali vb.).

sarcocele, *is. patol.* haya şişmesi, hayalarada meydana gelen iltihapsız şişlik.

sarcoid, *is.&sf.* 1. etli, etimsi, 2. sarkoma ya benzer şişlik. *e.a.-1. fleshy.*

sarcoma, *is., ç. -mas, -mata patol.* sarkoma, eklem uru, eklemelerde başlayıp kemiğe sırayet eden habis şişlik. *~toid* = *~tous* : sarkomamısı, eklem uruna benzer.

sarcomatosis, *is. patol.* yaygın ur, eklem urunun bütün bedene yayılması.

sarcophagus, *is., ç. -gi/-guses* lâhit, sanduka, oymalı taş tabut.

sarcous, *sf.* etli, adaleli, ete/adaleye ait, etten oluşan.

sard = **sardine** = **sardius**, *is.* akik, kırmızı akik taşı.

sardine, *is., ç. -dine/-dines* 1. sardalya, ateş balığı (*Sardina pilchardus*), 2. **tinned** ~ : sardalya konservesi, 3. **packed like** ~s : balık istifi, 4. *bk.*: **sard**.

Sardinia, *is.* Sardinya adası. ~n : Sardinya-li, Sardinya dili. ~n **warbler** : karabaşlı öteğen (*Sylvia melanocephala*).

Sardis, *is.* (Manisa civarında) Sart şehri. **Sardes** *d.d.* **Sardian** : Sarılı.

sardius

sardius, *is.* **1.** *bk.:* **sard**, **2.** başhamamın göğsüne takıldığı kıymetli taş.

sardonic, *sf.* **1.** alaylı, alaycı, müstehzi, hikmet dolu, acı, küçümser, **2. ~ally** : alayla, istihza ile, küçümsercesine, hakaretle, müstehzi/ alaycı bir şekilde, **3. ~ism**: alay, alaycılık, istihza, hakaret, küçümserlik. *e.a.-I. biting, mordant, contemptuous.*

sardonyx, *is.* tabakalı akik taşı, kırmızı, sari akik.

sargasso, *is.* esmer deniz yosunu. ~ **Sea** : Atlas Okyanusu'nun Antil adaları KD kısmında ki sakin ve yosunlu kısmı.

sargassum, *is.* (sıcak denizlere özgü) deniz yosunu.

sarge, *is.* *argo* çavuş. *e.a.- sargeant.*

sargo, *is.* *zool.* karagöz balığı (*Sargus sargus*). İzmaritgillerden Karadeniz ve Akdeniz'de bulunan bir balık.

sari, *is.*, *ç.* **-ris** sari, Hintli kadınların dolama entarisi.

sark, *is.* *İsk.* uzun gömlek.

sermentose = **sermentous** = **sermentaceous**, *sf.* *bot.* tırmancı, tırmarak kök salan.

sarong, *is.* dolama eteklik, peştemal (Melaya yerlileri giyer).

Saronic Gulf, *is.* Egin körfezi. **Gulf of Aegea** *d.d.*

sarracenia, *is.* *bot.* böcekkapan (*Sarracenia purpurea*). **~ceous** : böcekkapangillerden.

sarsaparilla, *is.* **1.** *bot.* saparna (*Smilax*), **2.** saparna kökü (ilâç ve içki yapımında kullanılır), **3.** saparna kökünden yapılmış içki veya müstahzarat.

sarsar, *is.* (Müslüman ülkelerinde esen) soğuk rüzgâr. **sansar** *d.d.*

sarsen, *is.* büyük kum taşı (İngiltere'de, III. devirden kalma). **Druid stone**, **graywether** *d.d.*

sarsenet, *is. bk.:* **sarcenet**.

sartorial, *sf.* **1.** terziye/terziliğe ait, **2. anat.** terzi kasına (dizin bükülmesini sağlayan but adalesine) ait, **3. ~ly** : terzilikle/terzi kası ile ilgili olarak.

sartorius, *is., ç.* **-torii** *anat.* terzi kası, dizin bükülmesini sağlayan but adalesi.

sash, *is. &f.* **1.** kuşak, **2.** pencere çerçevesi (takmak), **3. ~ window** : süreme pencere.

sashay, *gs.f.* *ABD- k.d.* **1.** sallanarak yürümek/gitmek, **2.** kayarak dans figürü yapmak.

Saskatchewan, *is.* Saskaçevan, Kanada' nin bir eyaleti.

saskatoon, *is.* **1.** *bot.* ekşi funda (*Amelanchier canadensis*). Ekşi meyveli bir tür funda, **2. b.h.** Saskatun: Kanada'da bir şehir.

sass, *is. &f.* **1.** salça, sos. ~y: salçalı, **2.** küstahlık (yapmak), küstahça cevap (vermek), dil uzatmak. *e.a.-I. sauce, 2. impudence.*

sassaby, *is., ç.* **-bies** *zool.* Afrika geyiği (*Damaliscus lunatus*). Tüyüleri koyu kırmızı, yüzü ve gerisi siyah renkte iri bir geyik.

sassafras, *is.* **1.** *bot.* kokulu defne (*Sassafras albidum*). K Amerika'da yetişir, yapraklarını döker, **2.** kokulu defne kökü, **3. ~ oil** : bu ağacın kokulu kök kabuklarından elde edilerek ilâç ve yemeklerde kullanılan yağı, **4. ~ tea** : kokulu defne çayı: kokulu defne kökü kabukları kaynatılarak yapılır, terletici, iştah açıcı ve idrar sötütücü olarak kullanılır.

Sassanian/Sassanid(e), *is., ç.* **-sanidds, -sanidae** (İran'da 226-651 yıllarında hüküm süren) Sasani hanedanı.

Sassenach, *is.* *İsk.* Sakson aslından, İngiliz, Protestan.

sassy, *sf. &is.* **1.** *ABD- k.d.* küstah, arsız, yılışık, haddini bilmez, **2. bot.** zehirli ağaç (*Erythrophleum guineense*). Kabuğu zehirli bir Batı Afrika ağıacı, **3. ~ bark**: bu ağacın kabuğu: yerliler zehir olarak kullanırlar. *e.a.-I. saucy, impertinent, cheeky, 2. sassywood.*

sat, *f. bk.:* **sit** (*geç.z. &sf.f.*).

SAT = Scholastic Aptitude Test.

Sat. = **1.** Saturday, **2.** Saturn.

Satan, *is.* **1.** Şeytan, iblis, **2.** kötü adam. ~ **reproving sin**: İşlediği günahı başkasına atan, **3. ~ism**: (a) Şeytana tapma, (b) şeytanlık, iblislik, mel'unluk, habislik, **4. ~ist**: (a) Şeytana tapan, (b) mel'un, habis, iblis. *e.a.-I. Devil*.

satang, *is.* Tayland kuruşu, "baht"ın 100' de biri.

satanic(al), *sf.* **1.** şeytana özgü, şeytanî, şeytan/iblis gibi, mel'un, **2. ~ally** : şeytanca, şeytanlıkla, iblisane, mel'unca, **3. ~ness** : şeytanlık, iblislik, hainlik, mel'unluk. *e.a.-I. evil, devilish, hellish, fiendish.*

satara, *is.* parlak yünlü kumaş, Hint kumaşı.

satchel, *is.* el çantası. **~ed** : el çantalı.

sate, *f.* **sated**, **sating** 1. iyice doyurmak, tam manasıyla tatmin etmek, 2. tıka basa yedirmek/doyurmak, 3. **esk. sit** filinin geçmiş zamanı (şimdî **sat** denir). **e.a.-1.** *satiate, fill*, 2. *surfeit, glut, gorge, stuff*.

sateen, *is.* saten taklidi pamuklu kumaş.

satellite, *is.* 1. *astr.* uydu, peyk, 2. bende, uşak, başkasının emrinde ayrılmayan kimse, 3. uydu ülke/devlet, başkasının nüfuz veya egenliği altında bulunan ülke/devlet. **~-state** : uydu devlet, 4. haberleşme uyduyu. ~ **communications** : uyduyla haberleşme, 5. **sattelite** : uydu+, başkasına tâbi.

satisfiable, *sf.* doyurulabilir. **~ness** = **satiability** : doyurulabilme. **satisfably** : tıka basa doyurcasına.

satiate, *f.* **-ated**, **-ating** tıka basa doyurma/doldurmak, biktirmek, bikkinkilik/tiksinti vermek. **e.a.-** *surfeit, sate, glut, stuff, gorge*.

satiated, *sf.* tıka basa doymuş, tok, bıkmış.

satiation = **satiety**, *is.* tıka basa doyma, tokluk, bıkma.

satin, *is. & sf.* 1. **satin weave** *d.d.* saten dokuma, 2. saten, atlas (kumaş), 3. saten/atlas elbise, 4. saten kaplı, 5. saten/atlas gibi, yumuşak, parlak, 6. ~ **finish** : parlak, cilâlı, 7. ~ **paper** : parlak kâğıt, 8. ~ **stitch** : saten dikişi, (nakışta) sarma işi, 9. ~ **stone** : cilâlı alçıtaşı.

satinbird, *is. zool.* ipekli çardak kuşu (*Ptilorhynchus violaceus*). Cennet kuşugillerden menekşe, kara renkli ötücü kuş.

satinet, *is.* saten taklidi, pamuklu karışık saten kumaş.

satin-flower, *is. bot.* gözlük otu (*Godetia grandiflora*). Kaliforniya'da yetişen ortası koyu benekli kırmızı çiçekler açan bir bitki.

satinpod, *is. bot.* atlas kabuk (*Lunaria annua*, *L. rediviva*) Haçlıgiller familyasından parlak çiçekli, atlas gibi parlak, geniş ve yuvarlak kabuklu bitki.

satinwood, *is.* 1. *bot.* atlas ağaçları (*Chloroxylon Swietenia*). Hindistan'da yetişir, 2. atlas ağaçının maun gibi parlak ve düzgün kerestesi.

satiny, *sf.* parlak, düz, cilâlı, atlas/saten gibi.

satire, *is.* 1. yerme, taşlama, hiciv, 2. yergi, hicviye. **e.a.-1.** *irony, ridicule, chaff, railery, mockery, derision*, 2. *burlesque, parody, caricature, travesty, lampoon*.

satiric(al), *sf.* 1. taşlamalı, yerici, hicivli, hicvedici, hicveden. ~ **verse** : manzum hiciv, 2. **satirically** : yererek, hicvederek, hicivle, taşlamalı bir şekilde, 3. **satiricalness** : yericilik, hicivililik, hicivli/yerici olma.

satirisation/satirise/satiriser, *Brit.bk.* : **satirization/satirize/satirizer**.

satirist, *is.* taşlama/hiciv yazarı, hicivci.

satirize, *glf.* **-ized**, **-izing** hicvetmek, yermek, taşlamak. **satirization** : hicvetme, yerme, taşlama. **satirizer** : hicivci, hicveden, yeren, taşılayan.

satisfaction, *is.* 1. hoşnutluk, memnunluk, memnuniyet, haz, zevk. **take ~** : zevk almak, memnuniyet/haz duymak. *He took great ~ from playing the piano.* 2. hoşa giden/zevk ve memnuniyet veren şey. *Playing the piano was one of his greatest ~s.* 3. memnun/hoşnut/tatmin etme. **to s.o.'s ~** : birisini memnun/tatmin edecek tarzda. **Every detail was worked out to everyone's ~** : Bütün ayrıntılar herkesi memnun edecek şekilde hazırlanmıştı. 4. kanaat, ikna. **It's been proved to my ~** (=I am certain) that you're telling the truth : Sözlerinin doğruluğuna kanaat getirdim. 5. tazmin, tamir, telâfi, onarma, 6. tarziye. **Sir, you're lying about me, I demand ~** : Efendi, bana iftira ediyorsun, tarziye vermelisin. 7. (borç) ödeme, tediye, tazmin, tasfiye. **make full ~ to s.o.** : birinin zararını tamamen tazmin/telâfi etmek, ödemek, 8. tövbe, istigfar, pişmanlık, kefaret, 9. **give s.o. ~** : (a) birini memnun/hoşnut etmek, sevindirmek; (b) birine tarziye vermek. **e.a.-1.** *gratification, enjoyment, pleasure, content, contentment, complacency*, 5. *amends, indemnity, recompense, reparation, compensation*, 7. *payment, discharge*, 8. *penance*. **k.a.-1.** *dissatisfaction, discontent*.

satisfactional, *sf. bk.* : **satisfactory**.

satisfactory, *sf.* 1. memnuniyet verici, tatminkâr, ikna edici, inandırıcı, yeter, kâfi, hoşnut edici, şayanıkabul. *He considered the answers to these questions, and found them ~.* Sales are up 20 % from last year; that's very ~. 2. telâfi edici, affettirici, gönül onarıcı, tarziye verici.

satisfied

3. satisfactorily : memnun edici/tatminkâr/ ikna edici/inandırıcı bir şekilde, şayanıkabul bir surette, **4. satisfactoriness** : memnuniyet vericilik, tatminkârlık, ikna edicilik, inandırıcılık, yeterlik, şayanıkabul olma. *e.a.-1. adequate, sufficient, 2. atoning, expiatory.*

satisfied, *sf.* 1. memnun, hoşnut, tatmin edilmiş. *to be ~ with sth* : bir şeyden memnun olmak, bir şeyle iktifa etmek, 2. tok, doymuş, 3. (senet vb.) tamamen ödenmiş, 4. ikna edilmiş, kani/razi (olmuş), inanmış, kanaat getirmiş. **I am ~ that** : İnanıyorum/kanaatindeyim ki. **self-~** : kendini beğenmiş.

satisfiable, *sf.* memnun/hoşnut/tatmin edilebilir, inandırılabilir, ikna edilebilir, doyurulabilir.

satisfier, *is.* memnun/hoşnut/tatmin eden, inandıran, ikna eden, doyuran.

satisfy, *f. -fied, -fying* 1. tatmin etmek, memnun/hoşnut etmek. *He satisfied the examiner in his examination.* 2. doyurmak. *The meal satisfied his hunger.* 3. ikna etmek, inandırmak, kanaat getir(t)mek, razi etmek. *to ~ oneself by investigation*: araştırarak kanaat getirmek. **I am satisfied that he is telling the truth** : Gerçekçi söylediğine inanıyorum. 4. (şüphe vb.) gidermek, dağıtmak, izale etmek. *to ~ one's suspicion/curiosity* : şüphesini/meraklısı gidermek, 5. (borç vb.) tamamen ödemek, tedİYE/tasfiye etmek, 6. tazmin/telâfi etmek, 7. tarziye vermek, 8. onarmak, tamir etmek, 9. *mat.* sağlamak, gerçeklemek, uymak, tâhîk etmek, şartlarını yeri-ne getirmek. *to ~ all requirements* : bütün şartlara uymak, bütün koşulları sağlamak. $x=2$ *satisfies* $3x=6$. *to ~ a theorem*. 10. yetmek, kâfi gelmek, 11. *~ing* : tatmin edici, tatminkâr, inandırıcı, ikna edici, koşullara uyan, doyurucu, 12. *~ingly* : tatmin/hoşnut ederek, tatminkâr bir surette, inandırarak, ikna ederek, doyurarak, bütün koşullara uyararak. *e.a.-1. gratify, appease, pacify, please, content, 2. satiate, 3. convince, assure, 4. solve, dispel, 5. pay, discharge, 9. fulfill.* **k.a.-1. dissatisfy, displease, annoy, 3. dissuade.**

satori, *is.* (Zen Budistlerinde) manevî aydınlanma.

satrap, *is.* 1. (eski İran'da) vali, 2. müstebit prens/vali.

satrapy, *is., ç. -trapies* (eski İran'da) eyalet.

saturability, *is.* doyurulabilme, doyma/ışba kabiliyeti.

saturable, *sf.* doyurulabilir, işba hâline getirilebilir.

saturant, *sf. & is.* doyuran, işba hâline getiren (madde).

saturate¹, *gl.f. -rated, -rating* 1. doyurmak, işba hâline getirmek. **water saturated with salt** : tuzla doyurulmuş su, 2. iyice emdiremek, sırsıklam yapmak. **The blood had ~d his shirt around the wound** : Yaranın etrafında gömleği kandan sırsıklam olmuştu. 3. bombalarla hedefi tamamen tâhîp etmek, yerle bir etmek,

4. (piyasaya) ihtiyaçtan fazla mal sürmek, mala boğmak. *It's hard to sell the house now, the house market is saturated.* *e.a.- 2. wet.*

saturate², *sf. bk.:* **saturated**.

saturated, *sf.* 1. doymuş, doygun, meşbu, işba hâline gelmiş. **~ compounds**: doymuş bileşikler. **~ magnet**: doygun mıknatıs. **~ solution**: doygun çözelti. **~ vapor**: doygun buhar, 2. (renk) koyu.

saturater/saturator, *is.* doyuran, işba hâline getiren.

saturation, *is.* 1. doy(ur)ma, doygunluk, meşbuluk, işba hâline getirme/gelme. **~ point** : doyma noktası, 2. **meteor**: havanın nemle doyması, nemliliğin %100 olması, 3. (renk) koyu luk.

Saturday, *is.* cumartesi. **He comes every ~** : Her cumartesi gelir. **~night special argo** : kolayca elde edilebilen ucuz ufak tabanca. **~s** : cumartesi günleri. **He comes ~s** : Cumartesi günleri gelir.

Saturn, *is.* 1. (eski Roma'da) tarım tanrısi, Satürn, 2. *astr.* Zühal, Satürn, 3. (Alışimistlerde) kurşun madeni, 4. *ABD* uzay aracı sürücüsü (9 milyon librelik fırlatma kuvveti sağlar).

Saturnalia, *is., ç. -lia, -lias* 1. (eski Roma'da) Satürn bayramı, 2. aşırı eğlence, sefahat, cümbüş, açık saçık eğlence ve şenlikler, 3. **~n** : Satürn bayramına ait; cümbüslü, aşırı eğlenceli/şenlikli, sefahat dolu.

Saturnian, *sf.* 1. Satürn gezegenine ait, 2. tarım tanrısi Satürn'e ait, onun hüküm sürdürüğü mutluluk dönemine ait, 3. mutlu, bahtiyar, müreffeh, mes'ut. *a new social order to bring back the ~ era to the world.*

saturnic, *sf. patol.* kurşundan zehirlenmiş.

saturniid, *is. & sf.* süslü güve: *Saturniidae* familyasından parlak renkli iri bir tür güve.

saturnine, *sf.* 1. sıkıcı, kasvetli, abus çehreli, asık yüzlü, somurtkan, gülmez, 2. kurşundan zehirlenmiş, 3. ~ly : (a) sıkıcı/kasvetli bir şekilde, abus çehre ile, asık yüzle, surat asarak, somurtarak, (b) kurşun zehirlenmesi sonucunda, 4. ~ness = **saturninity** : sıkıcılık, kasvet, abus çehre, asık yüz, somurtkanlık, (b) kurşun zehirlenmesi.

saturnism, *is. patol.* kurşun zehirlenmesi. *e.a.- lead poisoning.*

Satyagraha, *is.* (Hindistan'da Gandhi'nin önyak olduğu) eylemsiz direniş, pasif mukavemet.

satyr, *is.* 1. *mit.* Baküs ayinlerine katılan yarı insan, yarı keçi şehvetli bir yarı tanrı, 2. şehvet düşkünen, 3. marazî şehvet azgını (erkek), 4. ~ **butterfly** *d.d.* benekli kelebek : kanatları göz göz benekli kurşun kahverengi kelebek, 5. ~ic(al): şehvet düşkünen, azgın, şehvetli.

satyriasis = **satyromania**, *is. patol.* şehvet azgınlığı, marazî şehvet düşkünlüğü. *bk. : nymphomania.*

sauce¹, *is.* 1. salça, sos, terbiye. ~ -boat: salça kabı. **tomato** ~: domates salçası. a white ~ for fish : beyaz balık sosu. **serve with the same** ~ : aynı tarzda kullanmak, aynı işe tahsis etmek, 2. yemeğe çeşni ve lezzet veren şey. **Hunger is the best** ~ : En iyi iştah açıcı şey açlıktır. 3. (hasılmış) meye ezmesi/piüresi. *apple* ~. 4. *argo* küstahça konuşma, arsızlık, yüzşüzlük, küstahlık, dik kafalılık. **None of your ~, my girl!** Arsızlığı bırak, kızım! 5. **to have a ~** : küstahlık/cür'et etmek, saygısızlık yapmak. *You've got a ~, telling me that I'm too old.* 6. **What's ~ for the goose is ~ for the gander** : Birinin işine yarayan ötekine de yarar. 7. *k.d. table* ~ *d.d.* biber, domates, tere, turp vb. gibi yemekte yenen sebzeler.

sauce², *gl.f. sauced, saucing* 1. salça/sos koymak, salça ile pişirmek, (yemeğe) terbiye yapmak, lezzet vermek, 2. *k.d.* küstahlık/terbiyesizlik/arsızlık etmek, sırsaşmak. *Good boys don't ~ their mothers.*

saucebox, *is. k.d.* küstah/arsız/şımarık/ yüzşüz kimse.

sauceless, *sf.* salçasız.

sacepan, *is.* uzun saplı tencere, derin tava.

saucer, *is.* fincan tabağı.

saucy, *sf. -cier, -ciest* 1. arsız, küstah, yüzşüz, şımarık, terbiyesiz. **Don't be ~ with me!** Küstahlığı bırak! Terbiyeni takın! 2. *k.d.* işvebaz, suh, fettan, oynak. *She was a ~ little girl.* 3. *k.d.* sık, zarif. *Linda is modeling a ~ spring outfit.* 4. **saucily**: arsızca, küstahça, yüzşüzlük, şımarık şımarık, terbiyesizce, 5. **sauciness** : arsızlık, küstahlık, yüzşüzlük, şımarıklık, terbiyesizlik. *e.a.-1. impudent, rude, insolent, impertinent, fresh, brazen, impolite, discourteous, disrespectful, 2. pert, lively 3. smart, spruce, natty, jaunty, trim.*

Saudi Arabia, *is.* Suudi Arabistan. **Saudi** : Suudi Arabistanlı.

sauerbraten, *is. Alm.* sirkeli salçalı yahni.

sauerkraut, *is. Alm.* lâhana turşusu.

sauger, *is. zool.* Kanada levreği (*Stizostedion canadense*).

saugh, *is. İsk. bk.:* **sallow, willow.**

saul, *is. İsk. bk.:* **soul, mettle.**

sault, *is.* şelâle, çavlan, çağlayan. *e.a.- waterfall.*

sauna, *is.* sauna, Fin hamamı.

saunter, *is. & f.* 1. başıboş gezinme(k), aheste aheste dolaşma(k), aheste/agır ağır yürüyüş, gezinti. 2. ~er: başıboş gezinen, aheste aheste dolaşan. *e.a.-1. stroll, amble, ramble.*

saur, *bk.:* **sauro-**.

saurel, *is. zool.* karagöz istavrit bahşi (*Trachurus symmetricus*). **scad** *d.d.*

saurian, *sf.* 1. kertenkelegillerden, kertenkele, timsah vb. sürüngenlerin mensup olduğu *Sauria* sınıfından, 2. kertenkeleye benzer.

saurischian, *is.* kertenkele ve timsah cinsinden herhangi bir hayvan.

sauro-, *ön ek* "kertenkele" anlamı katar. Zoolojide sürüngenlerle ilgili terimlerde geçer: *sauropod* gibi. **-saur, -saurs** ve (sesli harflerden önce) **saur-** şekillerine de girer.

sauropod, *is. soropod:* Jura çağında yaşamış et yiyen dinosor. Bilinen kara hayvanlarının en büyüğü.

saururus, *son ek* **-saur** son ekinin Lâtin-celeştirilmiş şekli. Örnek: *brontosaurus*.

saury

saury, *is.*, *ç.* **-ries** *zool.* uskumru turnası (*Scomberesox saurus*). K. Avrupa denizlerinde yaşar. Sırtı mavi yeşil, karnı beyazdır. Su dışına sıçrar (~40 cm). **saury pike, skipper** *d.d.*

sausage, *is.* sucuk, sosis. ~ **balloon**: sucuk şeklinde balon. ~ **curl**: saç lülesi. **sausagelike**: sucuk gibi. ~ **meat**: sucukluk et. ~ **roll**: sucuklu börek. ~ **machine**: sucuk/sosis makinesi. **like a ~ machine**: makine gibi işleyen.

sauté, *sf. & is. & f.* **-teed, -téeing** tavada hafif kızartma(k), kızartılmış/sote yapılmış (yemek).

sauve qui peut, *Fr.* 1. herkes kendi başını kurtarsın, 2. bozgun, panik, herkesin kendini kurtarmayı düşündüğü umumî kaçış, kaçan kaçana.

savage¹, *sf.* 1. vahşî, yabanî. ~ *people/customs/beasts/scenery*. 2. barbar, medeniyet görmemiş ~ *tribes*. 3. yırtıcı, hunhar, 4. gaddar, zalim, merhametsiz, 5. çok öfkeli, öfkeden kudurmuş/çıldırmış. **Her rudeness makes me ~**: Onun kabalığı beni öfkeden çıldırtıyor. 6. ~ly: vahşice(sine), barbarca, hunharca, gaddarca, zalimane, merhametsizce, 7. ~ness: vahşilik, yabanılık, barbarlık, yırtıcılık, hunharlık, gaddarlık, zalimlik, merhametsizlik. **e.a.-1. wild, unta-med, 2. uncivilized, barbarous, 3. fierce, ferocious, bloodthirsty, 4. cruel, 5. infuriated, angry, enraged.** **k.a.-2. cultured, civilized.**

savage², *is.* 1. vahşî/yabanî/barbar/medeniyet görmemiş kimse, 2. hunhar/gaddar/zalim/canavar ruhlu/merhametsiz kimse. 3. kaba, hödürük, hoyrat kimse. **e.a.-1. barbarian, 3. churl, oaf.**

savage³, *gl.f.* **savaged, savaging** 1. vahşîce saldırmak. **I was ~d by a mad dog**: Azgın bir köpek vahşice üzerine saldırdı. 2. zulmetmek, gaddarca davranışmak.

savagery/savagism/savagedom, *is.* 1. vahşilik, vahşet, yabanılık, barbarlık, yırtıcılık, hunharlık, gaddarlık, zalimlik, merhametsizlik, 2. vahşiler.

savanna(h), *is.* savan, seyrek ağaçlı geniş çayırlık.

savant, *is., ç.* **savants** *Fr.* bilgin, âlim.

savate, *is.* dövüş, yumruk ve tekmeli spor.

save¹, *f.* **saved, saving** 1. kurtarmak. **to ~ s. o. from drowning**: birisini boğulmaktan kurtarmak. **Help! ~ me!** İmdat! Beni kurtarın!

2. korumak. **to ~ s. o. from a danger**: birisini tehlikeden korumak. **God ~ our nation from enemies!** Allah milletimizi düşmanlardan korusun! **to ~ one's eyes by reading under proper light**: uygun ışıkta okuyarak gözlerini korumak /yormamak, 3. tasarruf etmek, biriktirmek. **to ~ money**: para biriktirmek, 4. kazandırmak, tasarruf sağlamak. *This measure would ~ the government \$500. It saved us so much time and money.* 5. önlemek. **He resigned immediately to ~ them the trouble of sacking him**: İşten atmalarını önlemek için hemen istifa etti. 6. **to ~ face bk.**: **face**¹ (30), 7. **to ~ the situation**: âcil bir duruma çare bulmak, sıkışık bir anda (Hızır gibi) yetişmek, 8. **to ~ one's bacon**: yakayı/paçayı kurtarmak, zor bir durumdan sıyrılmak. **e.a.-1. rescue, 2. safeguard, preserve, maintain, 3. store up, husband, economize, reserve, hoard, accumulate, 5. avoid, obviate, prevent. k.a.- 3. spend, consume.**

save², *e. & bag.* müstesna, hariç, -den başka/gayri, maada, yalnız. **All the guests have left ~ one**: Bir tanesi hariç, bütün misafirler gittiler. *I answered all the questions ~ one.* **All is lost ~ honor**: Şeref ve haysiyetten başka her şey kayboldu. ~ **he be dead, he will return**: Ölmezse mutlaka dönecektir. **I know nothing ~ that she loves you**: Bildiğim tek şey onun seni sevdiğidir. **No hope ~ one**: Yalnız bir tek ümit var. **e.a.- except, but.**

saveable = savable, *sf.* kurtarılabilir, korusabilir, saklanabilir, tasarruf edilebilir, artırılabilir, biriktirilebilir.

save-all, *is.* 1. zayıtı/kayıbı önleme düzene, artık ve döküntüleri toplama kabı, 2. kumba-ra, 3. *k.d. bk.*: **overalls, pinafore**, 4. *den.* (a) yük boşaltılırken gemiden rihtıma çekilen ağı, (b) yedek yelken.

saveloy, *is. Brit.* baharatlı sucuk.

saver, *is.* kurtaran, koruyan, kurtarıcı, korusuyucu, tasarruf eden, artıran, biriktiren, mukteşit. Birleşik kelimelerde “kurtaran, kazandıran” anlamına gelir.

savin(e), *is.* 1. *bot.* karaardıç (*Juniperus Sabina*), 2. bu ağaçtan çıkarılan ve eskiden aybaşı yokluğunu tedavide kullanılan ilaç, 3. kırmızı sedir. **e.a.-1. juniper, 3. red cedar.**

saving¹, *sf.* 1. koruyan, kurtaran, koruyucu, kurtarıcı, 2. telâfi eden, ödeyen, 3. tutumlu, tasarruf sağlayan, ekonomik, 4. çekimser, ihtirazî. **a ~ clause** : çekimser madde, bazı hakları kullanabilme koşulu, 5. ~ grace : kötü huyları mazur gösteren nitelik/iyi huy, 6. ~ly : kurtarak, koruyarak; tasarruf suretiyle, tutumlu davranışarak. *to live ~ly*. 7. ~ness : tutumluluk.

saving², *is.* 1. tutum, tasarruf, biriktirme, 2. masraf kısıntısı, 3. biriktirilen/tasarruf edilen şey, 4. ~s : biriktirilmiş para, tasarruflar, 5. ~s account : tasarruf hesabı, 6. ~s bank : tasarruf bankası/sandığı, 7. ~s bond : tasarruf bonosu.

saving³, *e.&bağ.* 1. -den başka, maada, 2. ancak, fakat, 3. kemalihürmetle. ~ your presence : hâşa huzurdan, sözüm yabana, sözüm meclisten dışarı. *e.a.-1. except*.

savio(u)r, *is.* 1. kurtarıcı, halâskâr, 2. *b.h.* Hz. İsa, 3. ~hood = ~ship : kurtarıcılık.

savoir-faire, *is. Fr.* beceriklilik, maharet.

savoir-vivre, *is. Fr.* terbiye, nezaket, görgü, adabımuaşeret.

savo(u)r¹, *is.* 1. tat, lezzet, çeşni. *The meat had cooked too long and lost its ~. I find no ~ left in life* : Bence hayatın tadı kalmadı. 2. koku, rayiha, 3. nitelik, özellik, hassa, 4. ilginçlik, heyecan ve alâka uyandırabilme niteliği. *His jokes add (a) ~ to conversation.* 5. esk. şöhret, itibar, 6. ~less : tatsız, lezzetsiz, koku-suz, rayihasız, 7. ~ous : tatlı, lezzetli, kokulu, rayihalı, ilginç. *e.a.-1. taste, flavor, relish, zest, 2. odor, fragrance, smell, 5. repute, reputation.*

savo(u)r², *f.* 1. tat/lezzet/çeşni/rayiha vermek, zevk/haz vermek, 2. özel bir tadi/lezzeti/rayihası olmak, 3. tadını çıkarmak, tat almak, zevkine varmak. *He drank the wine slowly, ~ing every drop. He ~ed the pleasures of country life in the summer.* 4. ~ of: kokmak, tadında/koku-sunda/egiliminde/niteliğinde olmak, hissini vermek, andırmak. **We dislike any law that ~ed of more government control** : Hükûmete daha fazla kontrol tanımışlığında olan yasalardan hoşlanmayız. 5. ~er : tadını/zevkini çıkarıran, tadan, zevk alan kimse, 6. ~ingly : tadını/zevkini çıkararak, zevkine vararak.

savo(u)rily, *zf.* lezzetle, iştah açacak şekilde.

savo(u)riness, *is.* lezzet, nefaset, iştah açıcılık.

savo(u)ry, *sf.&is.* **-vo(u)rier, -vo(u)riest** 1. lezzetli, leziz, nefis, 2. baharatlı, keskin, iştah açıcı, 3. hoş kokulu, rayihalı, 4. cazip, hoş, çekici, 5. *Brit.* yemeğin başında veya sonunda yenen baharatlı sıcak yemek, 6. *bor.* baharat olarak kullanılan kekiye benzer bir ot (*Satureia*).

savoy, *is.* kıvrıçık lâhana.

Savoyard, *is.* 1. Savoylu, 2. Savoy (Fransız) lehçesi, 3. Gilbert and Sullivan operalarının oyuncusu veya meraklısı.

savvy, *is.&f.* **-vied, -vying argo** 1. bilme (k), anlama(k), kavrama(k), idrak (etmek). **I never want to see you again! Savvy?** : Bir daha yüzünü görmek istemiyorum! Anladın mı? 2. anlayış, kavrayış, zekâ, idrak, muhakeme, bilinç, şuur. *e.a.-1. know, understand, 2. understanding, intelligence, sense.*

saw¹, *is.* 1. testere, bıçkı, hızar. ~ pit: bıçkı hendeği. **circular** ~ : yuvarlak testere. **cross-cut** ~ : enine kesen bıçkı. **fret- ~** : kıl testeresi. **keyhole** ~ : fare kuyruğu testeresi, 2. testere/bıçkı makinesi, 3. özdeyiş, darbimesel, atasözü. *e.a.-3. maxim, proverb.*

saw², f. **sawed, sawed/sawn, sawing** 1. testere ile kesmek/bıçmek/doğramak. *He ~ed the logs into little pieces.* ~ off : testere ile kesip ayırmak. ~ up wood : odunu testere ile parça parça kesmek, 2. (testere gibi) kesmek/bıçmek/doğramak, 3. bıçkı ile bıçır gibi hareketler yapmak. *to ~ the air with one's hand.* ~ a horse's mouth : atın gemini sağa sola çekmek, 4. testere kullanmak, 5. kesilmek, bıçılık. *Soft woods ~ easily.* 6. *bk.:* **see (geç.z.).**

sawbones, *is., ç.* **-bones, -boneses argo** cerrah, operatör. *e.a.- surgeon.*

sawbuck, *is.* 1. *bk.:* **sawhorse**, 2. *argo* on dolarlık banknot.

sawdust, *is.* ügüntü, bıçkı tozu, testere taşası.

sawed-off, *sf.* 1. ucu kesik (tüfek, süpürge vb.), 2. *argo* bodur, kısa boylu.

sawfish, *is., ç.* **-fish, -fishes zool.** testere baliği (*Pristis pectinatus*).

sawfly, *is., ç.* **-flies zool.** testere sineği (*Tenthredinidae*). Dişisi testere şeklindeki yumurtlama organı ile bitkileri delip yumurtasını bırakır.

saw grass

saw grass, *is. bot.* testere otu (*Cladium*).
Yaprakları testere gibidir.

sawhorse, *is.* bıçkı tezgâhı. *e.a.- saw-buck.*

sawing, *sf.* gıcırtılı, cırlak. *a ~ sound/ voice.*

sawmill, *is.* bıçkıhane, kereste fabrikası.

sawn, *f. bk.: saw² (sf.f.).*

saw palmetto, *is.* testere yapraklı hurma ağacı (*Serenoa repens*, *Paurotis Wrightii*).

sawtooth, *sf. & is., ç. -teeth* testere dişî (bîçiminde) *a ~ monutain.*

sawtoothed, *sf.* testere dişli. *e.a.- serrate.*

sawyer, *is.* 1. bıçkıçı, 2. zool. boynuzlu böcek (*Monochamus*). Sürfeleri kozalaklı ağaçları oyarak yerleşen bir böcek.

sax, *is.* 1. *kis.* saksofon, 2. çatı arduvazı kenarlarını düzeltme aleti.

saxatile, *sf.* kayacıl, kayalarda yetişen.

saxe, *is.* ~ blue : açık mavi.

saxhorn, *is.* sakshorn, borulu nefesli bir çalgı.

saxifragaceous, *sf. bot.* taşkıran (*Saxifragaceae*) familyasından (bitki).

saxifrage, *is.* taşkıran çiçeği (*Saxifraga*). Kayalar/taşlar arasında yetişir.

Saxon, *sf. & is.* 1. Sakson+, İngiliz+, 2. Anglosakson (ırkından bir kimse), 3. Sakson dili, 4. ~ian d.d. Saksonyalı, 5. ~ism: Anglosakson kaynaklı kelime/deyim.

saxony, *is.* 1. ince yün (kumaş), 2. *b.h.* Saksonya.

saxophone, *is.* saksofon. **saxophonic**: saksofonla çalınan, saksofon+. **saxophonist**: saksofoncu.

saxtuba, *is.* sakstuba, büyük sakshorn.

say¹, f. said, saying 1. demek, söylemek. **What did you ~?** Ne dedin? **Don't believe anything he says** : Söylediklerine inanma. **to ~ about/of** : bir şeye dair söylemek. **to ~ again** : tekrarlamak, tekrar söylemek. **to ~ against** : aleyhinde söylemek. **to ~ goodbye to** : ilgisini kesmek. **to ~ nay** : reddetmek. **to ~ over and over again** : tekrar tekrar söylemek. **to ~ right** : doğru söylemek, 2. sözle ifade etmek/anlatmak, konuşmak, beyan etmek, 3. ezbere söylemek/okumak. **to ~ one's prayers** : dua okumak, 4. id-

dia etmek, **5. I dare say** : belki, diyebilirim ki. **6. I say Brit. - k.d.** Sahi mi? Öyle mi? Ya! Deme Allahâşkına, deme yahu! "**My son is ill today.**" "**I say! I'm sorry to hear that**": "Oğlum bugün hasta." "Öyle mi? Buna üzüldüm. Geçmiş olsun!" (b) bak(m), dinle(yin) (dikkati çekmek için söze başlarken kullanılır). **I say, I've just had a wonderful idea** : Bakın, aklıma fevkâlâde bir fikir geldi. **7. it goes without saying**: elbette, bessbelli, aşıkâr olarak, apaçık görülüyor ki, söylemeye hacet yok ki. *It goes without saying that our plans depend on the weather.* **8. I should say not**: Zannetmem. **9. it is said = they say**: rivayete/söylenildiğine göre, **10. I wouldn't say no** Brit. Evet, lütfen, zahmet olmazsa. "Have another drink." "Well, I wouldn't say no." **11. not to have a good word to say for** : hiçbir şeyden hoşnut olmamak, daima aleyhinde bulunmak, her şeyi tenkit etmek, **12. not to say** : hattâ, belki de, hem de. **He was impolite, not to say rude** : Nezaketsiz, hattâ kaba davranıştı. **13. say for oneself/something** : mazeret beyan etmek, savunmak. **You're late again! What have you got to say for yourself?** Yine geç kaldı! Ne mazeret beyan edecek sin bakalım? **A bad idea with very little to be said for it** : Pek savunulur tarafi olmayan fena bir fikir. **14. say one's say** : söyleyeceğini söylemek, **15. say no more** : anlaşıldı, gerisi malûm, fazla söze gerek yok. "*I saw him leaving her flat at 6.30 in the morning.*" "*Say no more!*" **16. to say nothing of**: ... söyle dursun, ... bir tarafa, ...-de üste/caba. **He knows no English, to say nothing of French** : Fransızca söyle dursun, İngilizce bile bilmiyor. **17. say to oneself** : düşünmek, kendi kendine söylemek. *I woke up early and said to myself: "Shall I get up?"* **18. say uncle** : teslim etmek, **19. say what you like** : ne dersen de, istesen de istemesen de, **20. so to say** : deyim yerinde ise, tabir caizse, **21. that is to say** : yani, demek ki. *The Romans left Britain in 410 AD- that is to say, England was a Roman dependency for nearly 500 years.* **22. There is no saying what will happen** : Ne olacağını kimse bilmez. **23. they say**: diyorlar (ki), **24. though I say it who shouldn't** : bunu söylemek bana düşmez ama... haddim olmayarak söyleyeyim ki, **25. to say nothing of**: ... söyle dursun, ... bir yana. Pe-

ople badly hurt, to say nothing of damage to the building : Binadaki tahrifat bir yana, içindekiler feci şekilde yaralandılar. **26. What do you say?** Olur mu? Anlaştık mı? Ne buyurulur? Tamam mı? Mutabık mıyız? *What do you say to going into business together? Let's go into business together. What do you say?* **27. When all is said and done** : en sonunda, sonuç olarak, **28. you don't say (so)**: Deme Yahu! Amma yaptın ha! Açayıp! **29. you said it** : haklısin, hakkın var, iyi ki dedin. "Let's go home." **You said it! I'm tired.**" "Eve gidelim." "Haklısin. Zaten yorgunum." *e.a.-1. remark, affirm, pronounce, 2. speak, state, declare, 4. hold, allege.*

say², zf. 1. tahminen, takriben, aşağı yukarı. **Come in, say, an hour** : Bir saatte kadar gel (Tahminen bir saat sonra gel). 2. örneğin, meselâ. **Give me a few, say, ten** : Birkac tane, meselâ on tane ver. 3. diyelim ki, faraza, farz edelim ki. **Well, say it were true, what then?** Peki, ya doğru ise? (Peki, diyelim ki doğru, o zaman ne olacak?). *e.a.-1. approximately, 2. for example.*

say³, is., ç. says 1. söz, lâf, diyecek/söylenecek şey, 2. söz hakkı, oy, mütalaal. **I have no say in the matter** : Bu konuda bir mütalaam yoktur. **3. have one's say**: fikrini/mütalaasını söylemek, fikrini savunmak. **to have one's say in choosing the candidate** : aday seçiminde mütalaasını söylemek. **What do you have to say for yourself?** Söylediğinizin söyleyin. Kendinizi savunun. **4. söz/konuşma sırası, 5. have the say** : yetkili olmak, son sözü söylemek, karar vermek. *She had no say in the choice of a husband; her parents had all the say.*

say⁴, ünl. Hey! Bak hele! Dur hele! (hayret, akla gelen anî bir fikir vb. ifade eder). **Say, haven't I seen you before somewhere?** Dur hele, seni galiba daha evvel bir yerde gördüm.

sayable, sf. söylenebilir, denilebilir, ifade edilebilir.

sayer, is. söyleyen, diyen, ifade eden.

saying, is. 1. söz, atasözü, darbimesel, deyim, deyiş. **as the ~ goes**: denildiği gibi, meşhur sözdür, meşhur deyimle. **As the ~ goes** : **There's no smoke without fire** : Meşhur sözdür: Ateş olmayan yerden duman çıkmaz. **2. go without ~** : apaçık/aşikâr olmak, izaha hacet

bırakmamak. **It goes without ~ that** : aşikâr olarak, izaha hacet yoktur ki. **3. there is no ~**: bilinmez, kimse bileyem/söleyemez. **There is no ~ what will happen** : Ne olacağımı kimse bileyem. *e.a.-1. maxim, proverb, aphorism, adage, aphorism.*

sayonara, is. & ünl. Jap. elveda, Allaha ismarladık. *e.a.- farewell, good-by.*

says, f. bk. : **say** (şimdiki zaman, üçüncü şahıs).

say-so, is., ç. say-sos 1. şahsî kanaat, keyfi karar, hüküm, 2. son söz, kesin yetki/nüfuz/salâhiyet. **He no longer has any ~ in the matter** : Bu konuda onun artık (kesin) yetkisi yoktur.

sayyid, is. seyit, Hz. Muhammed'in torunu Hüseyin soyundan gelen. **said, sayid** *s.d.y.*

Sazerac, is. burbonlu bir kokteyl.

Sb, kim. Antimuan (simge).

S.B. = 1. Bachelor of Science, **2.** South Britain.

Sc, kim. scandium (simge).

Sc. = 1. Scotch, **2.** Scotland, **3.** Scots, **4.** Scottish.

sc. = 1. scale, **2.** scene, **3.** science, **4.** scientific, **5.** namely, **6.** screw, **7.** scruple, **8.** sculptist.

S.C. = 1. Sanitary Corps, **2.** Security Council (of the U.N.), **3.** Signal Corps, **4.** South Carolina, **5.** Supreme Court.

scab, is. & f. **scabbed, scabbed** 1. (yara) kabuk(lanmak), kabuk (tutmak). ~ over: üstü kabuk tutmak, 2. *vet.* koyun uyuzu, 3. bitki yapraklarına musallat olan bir hastalık, 4. greve katılmayan veya grev yapanın yerine çalışan işçi, 5. greve katılmamak veya grev yapanın yerine çalışmak, 6. *argo* habis herif.

scabbard, is. & f. 1. kılıç kını, 2. kılıç kınına sokmak. *e.a.-1. sheath, 2. sheathe.*

scabbed, zf. 1. kabuklu, kabuk bağlamış, 2. *esk.* habis, menfur, adî, alçak, 3. ~ness: kabukluk, kabuk bağlama. *e.a.-2. mean, petty.*

scabbie, gl.f. -bled, -bling taşı kaba saba yontmak, kabaca şekil vermek.

scablike, sf. kabuk gibi, kabuğa benzer.

scabby, sf. -bier, -biest 1. kabuklu, kabuk bağlamış, kabuklardan oluşan. *a ~skin.* 2. uyuz. *a ~ animal.* 3. adî, alçak(ça), menfur, habis. *a ~ trick.* 4. **scabiness** : kabukluluk, uyuzluk. *e.a.-3. mean, contemptible.*

scabies

scabies, *is. patol.* uyuz (hastalığı). **scabietic** : uyuz(lu).

scabious, *sf.&is.* 1. uyuz(lu), kaşintılı, 2. uyuz hastalığı ile ilgili, 3. *bot.* **scabiosa** *d.d.* uyuz otu (*Scabiosa arvensis*, *S. atropurpurea*), mor, pembe, beyaz çiçekler açar.

scabrous, *sf.* 1. pürüzlü, püttürlü, kabuk bağlamış, pul pul. *a-leaf yellowed-skin*. 2. çapraşık, güçlüklere dolu, zor, çetrefil. *a ~ problem*. 3. açık saçık, müstehcen, edepsiz. *a ~ book*. 4. *~ly* : (a) pürüzlü bir şekilde, pütür pütür, pul pul, (b) çapraşıkca, güçlüklere dolu olarak, zor/çetrefil bir şekilde, (c) açık saçık/müstehcen bir şekilde, edepsizce. 5. *~ness* : (a) pürüzlülük, kabuk bağlama, pul pul olma; (b) çapraşıklık, güçlük, zorluk, çetrefillik, (c) açık saçılık, müstehcenlik, edepsizlik. *e.a.-3. indecent, obscene*.

scad¹, *is., ç. scad, scads* *zool.* istavrit balığı (*trachurus trachurus*). *e.a.- saurel, horse mackerel*.

scad², *is. argo gen.* **scads** : çok büyük miktar, sayısız, sonsuz.

scaffold, *is.&f.* 1. yapı iskelesi (kurmak), 2. darağacı plâtformu. **go/mount the ~** : darağacına gitmek, 3. sahne, sergi/gösteri plâtformu (üzerine yerleştirmek), 4. *~ing* : iskele/yapı iskeleti (kurma), iskele malzemesi.

scag = skag, *is. ABD- argo* eroin. *e.a.- heroin*.

scalable, *sf.* 1. pulları kazınabilir/çkarılabilir, 2. turmanılabilir, çıkışlıbilir, 3. artırılıp indirilebilir.

scalade, *sf. esk. bk.: escalade*.

scalage, *is.* 1. fire, çekme payı, 2. bir küütükten çıkacak tahmini tahta sayısı.

scalar, *sf.&is., mat.&fiz.* sayı, skaler, yönsüz, yalnız bir sayı ile tamamen beliren (çokluk). *a ~ quantity/variable* : sayı çokluk/değişken. *~ field* : sayı oyut. *~ matrix* : sayı dizey. *~ multiplication* : sayılla çarpmaya, katlama. *~ product =dot product = inner product* : sayılar çarpımı. *bk.: vector product*.

scalare, *is. zool.* çizgili akvaryum balığı (*Pterophyllum scalare*, *P. altum*, *P. eimkei*).

scalariform, *is. biy.* merdivenimsi, merdiven biçiminde.

scalawag, *is.* 1. *k.d.* alçak, habis, rezil, ciğeri beş para etmez kimse, 2. yaramaz, haylaz, 3. *ABD* kuruluş yıllarda güneyli Cumhuriyetçi (demokratlarca hakaret için kullanılmış), 4. *~ gery* : alçaklık, habislik, rezillik, yaramazlık, haylazlık, 5. *~gy* : alçak, habis, rezil, ciğeri beş para etmez, yaramaz, haylaz.

scald¹, *is.&f.* 1. *haşlama(k), haşlanma(k)*,

2. kaynar su veya buhardan geçirme(k), 3. kaynama noktasına kadar ısıtma(k). *to ~ milk*. 4. kaynar su ile haşlanmaktan oluşan yara/yanık, 5. güneş vb. yanıği, 6. bitki ve meyvelerde elverişsiz çevre koşullarından veya mantarlar dan ileri gelen ağarma/renk değişmesi.

scald², *is. 1. bk.: skald, 2. esk. bk.: scab*.

scald³, *sf. bk.: scabby*.

scale¹, *is.* 1. balık pulu, 2. bağa, balık vb. puluna benzer kabuk. *~ armor* : pullu zırh, 3. deriden ayrılan pul, 4. *bot.* (a) **bud scale** *d.d.* tomurcuk kabuğu, kapçık, (b) bürgü, 5. *bk.: scale insect*, 6. kabuk, 7. *gen.* *~s*: terazi, 8. terazi gözü, kefe. *(pair of) scales* : bakkal terazisi, 9. **Scales astr.** Terazi burcu, 10. **tip the scale(s) at** : ağırlığında olmak, ... gelmek. **He tips the ~s at 75 kg** : 75 kg geliyor (ağırlığındadır). 11. **tip/turn the scale(s) for/against s.o.** : durumu birinin lehine/aleyhine çevirmek, kefeyi bir tarafa açdırmak. *The American declaration of war in 1917 tipped the scales against Germany*. 12. *de-rece, kademe, basamak. tax ~s* : vergi basamakları. **Centigrade/Fahrenheit ~** : Santigrad/Fahrenheit derecesi. *~ of wages/salaries* : barem, 13. (haritada) ölçüm, mikyas. **to ~** : ölçüklü, ölçüde göre. **carefully drawn to ~** : ölçüde göre dik katle çizilmiş. **out of ~** : ölçeksiz, 14. (öneme, rütbeye vb. göre) derecelendirme, kademelere ayırma. *the social ~*. 15. (ölçüklü) cetvel, 16. ölçü, çap: bir eylemin/girişimin büyüklik derecesi. **large/small ~** : büyük/küçük çaplı. **on a large ~** : geniş çapta. **large ~ economical measures** : geniş çapta/ ölçüde ekonomik tedbirler, 17. *mat.* basamak. **the decimal ~** : ondalık basamak, 18. *müz* ıskala, gam. **diatonic ~** : diyatoni k ıskala, 19. *eğt.* bilgi/kabiliyet derecesini ölçme testi, 20. *kim.* kabuk : bir metalin yemini sırasında yüzeyinde oluşan kalın, görünebilen katman.

scale², f. scaled, scaling **1.** (balık vb. nin) pullarını kazımak, **2.** pul pul olmak/ayırmak/ayırmak, **3.** pul pul kabuk bağlamak, **4.** pullarını/kabuğunu dökmek, **5.** (kazan, boru vb.) kireçlenmek, iç yüzeyi kireç bağlamak, **6.** tırmanmak, (merdivene vb.) çıkmak, **7.** ölçüye göre yapmak, **8. ~ down** : (belirli bir ölçekte) küçültmek, **9.** ölçekli cetvelle ölçmek, ölçü ile resmetmek, **10.** (kürekleri) ölçmek, çıkışak keresteyi hesaplamak, **11.** kademe kademe ilerlemek, **12.** (terazi ile) tart(il)mak. *e.a.- 5. climb.*

scaleboard, *is.* **1.** ince tahta, kontrplâk, mukavva, **2. basım** satırları hizaya koyma cetveli.

scale insect, *is. zool.* kabuklu bit, koşnlı (*Coccoidea*): bitkilerin özünü emen çok küçük böcekler.

scalelike, *sf.* pul/kabuk gibi.

scale moss, *is.* kabuklu yosun.

scalene/scalenous, *sf. geom.* **1.** eğik eksenli (koni vb.), **2.** eşkenar olmayan (üçgen). **3. anat.** omursal: kürek kemikleri ile üst omurları birbirine bağlayan. ~ **muscle = scalenus** : omur kası, omursal kas.

scaler, *is.* **1.** (duvara/dağa) tırmanan, (kale duvarına) tırmanıp hücum eden, **2.** ölçekleyen, ölçüye göre kaydeden, **3.** (balık vb. nin) pullarını kazııp çıkarır, **4.** kazan taşını temizleyen, **5.** kantarcı.

scaling ladder, *is.* hücum merdiveni, yüksek duvarlara tırmanma merdiveni.

scall, *is.* (deri üzerinde oluşan) kepek. **dry ~** : uyuz. **moist ~** : egzema.

scallawag, *bk.: scalawag.*

scallion, *is.* **1.** başsız soğan. **2.** cüçük, taze soğanın başı, **3.** pirasa. *e.a.- 2. shallot, 3. leek.*

scallop/scollop, *is.&f.* **1.** *zool.* tarak (*Pecten irradians*), **2.** deniz taragonının yenen eti, **3.** tarak kabuğu, **4.** tarak kabuğu şeklinde tabak, **5.** dövülerek inceltilmiş et dilimi, **6.** tarak kabuğu şeklinde kumaş deseni, oya, **7.** tarak kabuğu şeklinde kesmek/yapmak, **8.** yemeğin üstüne ekmek ufağı serip sos katarak firında pişirmek. *e.a.- 8. escallop.*

scallywag/~ gery/~ gy, *bk.: scalawag/~ gery/~ gy.*

scaloppine = scalopini, *is.* İtalyan usulü şaraplı sosla hazırlanan ince dilimli dana eti.

scalp¹, is. **1.** kafatasını kaplayan deri, **2.** başın saçlı derisi. ~ **lock** : tepe kâkülü, Kızılderililerin düşmanlarına meydan okumak için saçlarını kesip tepede bırakıkları kâkül, **3.** zafer alâmeti, **4.** Kızılderililerin öldürdükleri düşman başından kesip zafer alâmeti olarak sakladıkları saçlı deri, **5.** karaborsada sağlanan ufak kâr.

scalp², f. **1.** başın derisini yüzmek, **2. k.d.** çabuk kâr amacı ile mal alıp satmak, **3. k.d.** sinema/tiyatro biletlerini karaborsada satmak, **4. k.d.** tamamen yemek.

scalpel, *is.&f.* **scalpel(l)ed, scalpel(l)ing.** teşrib bıçağı, ufak ve düz cerrah bıçağı (ile kesmek).

scaly, *sf.* **scalier, scaliest** **1.** pul pul, pullu, pullarla kaplı, **2.** pulsu, kabuksu, pula/kabuğa benzer, **3.** kabukları pul pul soyulan, **4. argo** adı, alçak, rezil, **5. ~ anteater** *bk.: pangolin, 6. scaliness*: pul pul olma, pulsuluk.

scam, *is. argo* hile, düzen, dolap, dalavere, yolsuz ve tez kazanç sağlama düzeni.

scammony, *is., ç. -nies* **1. bot.** mahmude otu, bingöz otu (*Convolvulus Scammonia*), **2.** mahmude kökü veya müşhil olarak kullanılan zamkı, **3. scammoniate**: mahmude kökünden/zamkından yapılmış.

scamp, *is.&f.* **1.** haylaz, yaramaz, çapkin, **2.** (bir işi) yarı yamalak/baştan savma yapmak, **3. ~ing** : (a) işi baştan savma, yarı yamalak yapma, (b) göze girme amacıyla anlaşmaya aykırı olarak arkadaşlarından daha iyi iş çırkarma, (c) el altından rakip kurumların iyi elemanlarını ayartıp işe alma, **4. ~ingly** : baştan savma suretiyle, **5. ~ish(ly)** : haylaz(ca), yaramaz(ca), çapkin(ca). **a ~ conduct**. **6. ~ishness** : haylazlık, yaramazlık, çapkinlik. *e.a.-1. rascal, rogue.*

scamper, *is.&f.* seğirtme(k), koşuşma(k), kaçma(k), acele gitme(k), çocuk gibi neşeye koşma(k).

scampi, *is.* yağda kızartılmış sarımsaklı karides.

scan, *is.&f.* **scanned, scanning** **1.** inceleme(k), inceden inceye araştırma(k)/tetkik etme (k), **2.** alelâcele gözden geçirme(k), stüzme(k), **3. şiir** (a) veznini sayma(k), vezin tahlili yapma (k), takti etmek, (b) vezne/şiirin kurallarına uyuma(k), **4. Radar/TV** taramak, **5. ~nable** : incele-

scandal¹

nebilir, araştırılabilir, taranabilir, gözden geçirilebilir, 6. ~ner : şırrın veznini sayan, *Radar/TV* tarayıcı. *e.a.-1. examine, scrutinize, 2. skim.*

scandal¹, *is.* 1. utanca, rezalet, skandal. *We can't afford another ~ in the government.* 2. iftira, kovculuk, dedikodu. *I wish you'd stop repeating ~ about your neighbors.* 3. rezil/kepaze kimse, utandırıcı eylem, 4. ~ sheet : dedikodu gazetesi. *e.a.-1. dishonor, shame, ignominy, discredit, 2. slander, calumny, aspersion, gossip.*

scandal², *glf. -dal(I)ed, -dal(I)ing* 1. esk. iftira/dedikodu yayarak bir kimseyi rezil etmek/haysiyetini kırmak, 2. esk. *bk.*: **disgrace, scandalize.** *e.a.-1. defame.*

scandalise/scandalisation/scandaliser. *Brit.bk.*: **scandalize/scandalization/scandalize.**

scandalize, glf. -ized, -izing rezalet çkarmak, (uygunsuz söz ve eylemle) utandırıp nefret ve infial uyandırmak, rezil/kepaze etmek. **scandalization**: rezalet çkarma, skandala sebep olma, elâleme rezil/kepaze etme. **scandalizer** : rezalet/skandal çkaran, elâleme rezil/kepaze eden.

scandalmonger, *is.* dedikoducu, skandalları bulup etrafa yayan kimse.

scandalous, *sf.* 1. rezil, kepaze, skandala sebep olan. ~ *behavior in public.* 2. iftiralı, iftira/dedikodu dolu, haysiyet kırıcı, küçük düşürücü (söz/yazı), 3. ~ly : rezilcesine, kepazece, iftira ile, haysiyet kıracak şekilde, 4. ~ness : rezilik, kepazelik, haysiyet kırıcılık. *e.a.-1. disgraceful, shameful, improper, shocking, 2. defamatory, libelous.*

scandent, *sf.* tırmancı (bitki).

scandia, *is. kim.* skandiya, skandiyum oksit: Sc₂O₃.

scandic, *sf. kim.* skandiyum+, skandiyumlu. ~ **oxide** : skandiyum oksit.

Scandinavia, *is.* 1. İskandinavya, 2. ~n **Peninsula d.d.** İskandinav Yarımadası, 3. ~n : İskandinavyalı, İskandinavya dilleri.

scandium, *is. kim.* skandiyum, üç valanslı nadir maden. Simge: Sc, atom ağı. 44.956, atom no. 21, özgül ağı. 3.0.

scansion, *is. şiir* vezin incelemesi/tahlili, vezin bulma.

scansorial, *sf. zool.* tırmancı, tırmabilen (kuş, kertenkele vb.).

scant¹, *sf.* 1. kit, az, 2. yetersiz, kifayetsiz.

paid ~ attention to what was said : Söylenene pek dikkat etmedi. 3. kiti kitına, ucu ucuna, ancak. **a~ teaspoonful** : kiti kitına bir çay kaşığı dolusu. **a ~ half hour** : ancak yarım saat, 4. ~ of: kitlik, yetersizlik, darlık. ~ **of breath** : nefes darlığı, 5. ~ly : yetersizce, kiti kitına, pek kit bir şekilde, 6. ~ness : kithik, azlık, yetersizlik, kifayetsizlik. *e.a.-1. 2. meager, bare, mere, short, lacking, wanting, deficient. k.a.-1. 2. profuse, plentiful.*

scant², *zf. k.d.* kiti kitına, yetersizce, pek kit bir şekilde. *e.a.- scarcely, barely, hardly, scantily.*

scant³, *glf.* 1. kısımak, kısıtlamak, azaltmak, 2. tahdit etmek, sınırlamak, kayıt/şart altna almak, 3. çok az ilgi göstermek, ihmäl etmek. **a subject ~ed in most schoolbooks** : birçok okul kitabında ihmäl edilen bir konu. *e.a.-1. diminish, lessen, reduce, decrease, curtail, 2. limit, stint, restrict, skimp, scrimp, 3. slight, neglect.*

scanties, *c. is.* mini külüot, bayan külüotu.

scantling, *sf.* 1. ince tahta, 2. tahtanın eni ve kalınlığı, 3. gemi yapımında kullanılan kertenin boyutları, 4. az/cüz'î miktar.

scanty, *sf. scantier, scantiest* 1. kit, az, yetersiz, kifayetsiz, dar. **a ~ supply of food** : yetersiz zahire. **Subjects on which he had the scantiest knowledge** : En az bildiği konu. 2. kısıtlı, sınırlı, mahdut, 3. **scantily** : yetersizce, kiti kitına, pek kit bir şekilde, 4. **scantiness** : kitlik, azlık, yetersizlik, kifayetsizlik. *e.a.-1. meager, sparse, insufficient, 2. restricted, limited.*

scape¹, *is. bot.* yapraksız çiçek sapi, 2. **zool.** (a) tüy sapi, (b) duyarga, 3. **mim.** sütun gövdesi, sütunun tabana bitişik kısmı.

scape², *f. scaped, scaping* *esk.bk.*: **escape.**

scapegoat, *is.* 1. şamar oğlunu, başkalarının cezasını/günahını/sorumluluğunu yüklenen kimse, herkesin her hususta kabahati üzerine attığı kimse, 2. eski Musevîlerin günahları yükleterek çöle salıverilen keçi, 3. ~ing = ~ism: suçlu/kabayatı/sorumluluğu başkasının üzerine atma.

scapegrace, *is.* haylaz, yaramaz, afacan, ele avuca sırmaz, ıslah olmaz kimse. *e.a.- scamp, rogue, rascal.*

scaph-/scapho-, ön ek "kayık, sandal, gemi" anlamını katar.

scaphoid, *sf. & is.* 1. kayık/sandal şeklinde,
2. *anat. bk.:* **navicular**².

scaphopod(ous), *sf. zool.* sandalımsı yumuşakçalar sınıfından.

scapolite, is. skapolit: Al-Ca-Na silikatlarından oluşan cevher.

scapose, *sf.* (yapraksız) saphı/saplardan
olusan/sapa benzeyen.

s. caps. = small capitals: küçük majüskül

harfler.
scapula, *is.*, *ç.* **-lae/-las** *anat.* kürek kemi-

ğî. shoulder blade d.d.
scapular sf. & is. 1. omuz+ kürek kemiği+

scapular, sj. &c. 1. omuz, kırık kemiğit, 2. keşiş gömleği (kolsuz), 3. bazı tarikat mensuplarının giydiği uzun hamail, 4. ~s: kuşların omuz tüyü.

scapulary, sf. omuz+, kürek kemiği+.

scar, is. & j. scarred, scarring 1. yara izi (bırakmak), 2. geçmişten kalan kötü iz. *A country showing the ~s of recent war.* 3. bot. yaprağın daldan koptuğu yerde kalan iz, 4. Brit. yalçın kaya, dik yamaç, uçurum, 5. deniz kıyısında çıplak kaya, 6. ~ over: kabuk bağlamak.

scarab, is. 1. (eski Mısırlıların kutsal saydığı) bok böceği (*Scarabaeus sacer*), 2. **scarabaeus** d.d. bok böceği şeklinde uğurlu sayılan mücevher.

scarabaeid = *scarabaean*, *sf.&is.* bok böceği familyasından (herhangi bir böcek)

scarabaeoid, *is. & sf.* 1. bok böceği şeklinde taklit/sahte mücevher, 2. **scaraboid** *d.d.* bok böceği hanesi, bok böceği gibi

scarabaeus, *is.*, *ç.* -baeuses, -baei *bk.*
scarab (2)

Scaramouch(e), *is.* (eski İtalyan komedi-sinda) kendini öven kerkeç şoxları.

scarce, *sf. &zf.* **scarcer**, **scarcest** 1. nadir, seyrek, az bulunur. *Good fruit is ~ just now, and costs a lot.* 2. kit, eksik, noksan, yetersiz, 3. nadiren, pek seyrek, 4. güçbelâ, zoraki. *I could ~ beleive my eyes.* 5. **make oneself** ~ k.d. tüymek, sıvışmak, birdenbire/habersiz gidivermek, ortadan kaybolmak, uzaklaşmak, uzak durmak, göze görünmemek. *e.a.-* 1. *rare, uncommon, infrequent, scanty, sparse,* 2. *insufficient, deficient.* *k.a.-* 1. *abundant, plentiful, numerous, common.*

scarcity, is., ç. -ties 1. kithlik, azlik, yeter-sizlik. The ~of supplies was alleviated when new shipments arrived. 2. nedret, nadirlik, az bulu-nurluk. Uranium is an expensive metal because of its ~. e.a.- 1. dearth, insufficiency, shortage, deficiency, scantiness, stint, 2. rarity, rareness, scarceness, sparsity, sparseness, fewness

scare¹, f. **scared, scaring** 1. kork(ut)mak, **ürk(üt)mek**. **The thunder and lightning ~d the child** : Şimşek ve gök gürültüsü çocuğu korkut-tu. **That horse ~s easily** : O at çabuk ürkter. **Don't ~ the horse** : Atı ürkütme. 2. **~ away/off** : korkutup kaçırırmak. **He got a gun and ~d off the thief**. 3. **be ~d to death/stiff/out of one's witts** : ödü patlamak, 4. **~ up k.d.** güçlükle yapmak/meydana getirmek. **She ~d up a meal from the bits of food in the kitchen**. e.a.-1. **start-le, frighten, intimidate, terrify, horrify**.

scare², is. 1. (anı/sebepsiz) korku, endişe,恐怖, ürkme, ürküklik, 2. give s.o. a ~ : birini ansızın
ürkütmek/korkutmak. The smell of gas gave me a ~ : Gaz kokusu beni korkuttu. 3. raise a ~ :

scarecrow

ortalığı telâşa vermek, telâş/korku uyandırmak.
e.a.-1. fright, alarm, terror, panic, shock, shiver.

scarecrow, *is.* 1. bostan korkuluğu, 2. korkuluk, ürkütücü fakat tehlikesiz şey, 3. hırpanı kılıklı kimse.

scared, *sf.* korkmuş, ürkmiş, paniğe kapılmış, endişeli.

scaredy-cat, *is. k.d.* ödle, korkak, tabansız, çabuk korkan kimse.

scarehead, *is. ABD* çok iri harfli başlık, heyecan verici haber başlığı. *bk.: screamer* (3).

scaremonger, *is.* telâşçı, velveleti, korkulu söylentiler yayan kimse. ~ing: korkulu söylentiler yayma.

scarer, *is.* korkutan, ürkütken (kimse/şey).

scarf¹, *is., ç.* **scarfs**, *veya* 1. *îçin Brit.*

scarves 1. boyun atkısı, eşarp, enli ve uzun omuz atkısı, kaşkol, enli boyunbağı, 2. (marangozlu) göğüslü bindirme, aşoz, geçme ek yeri, oyuk yer, yuva. ~ joint: geçme, geçmeli ek, 3. balina derisinden kesilen şerit.

scarf², *gl.f.* 1. boyun atkısı koymak, eşarp örtmek, boyun bağı takmak, 2. (marangozlu) geçme yapmak, geçme ile tutturmak, 3. balina gövdesini uzunlaşmasına yarmak.

scar-faced, *sf.* yüzünde yara izi bulunan.

scarfpin, *is.* kravat iğnesi. *e.a.- tiepin.*

scarfskin, *is.* üst deri, epiderm. *e.a.- epidermis.*

scarification, *is.* 1. tırmalama, deriyi tırmayıp kanatma, yüzeyini kazıma/çizme, tarama, 2. sıyrık, tırmık, tırnak izi, hafif yara. *e.a.- 2. scratch.*

scarificator, *is.* (cerrahların) deriyi kazıma/çizme aleti.

scarify, *gl.f. -fied, fying* 1. tırmalamak, deriyi tırmayıp kanatmak, yüzeyini kazımak/çizmek, 2. şiddetli eleştiri ile rencide etmek, güdücendirmek, 3. (toprağı) kazımak, yumuşatmak, 4. (filizlenmesini kolaylaştırmak için) tohumun sert kabuğunu çizmek, 5. **scarifier** : tırmalayan, kazıyan, çizen.

scarily, *zf.* korkutarak, ürküterek, korkunç bir şekilde, panik yaratırcasına.

scarious/scariose, *sf. bot.* ince ve kuru zarlı.

scarlatina, *is. patol.* kızıl. **scarlatinal/scarlatinous**: kızıl+, kızıl hastalığına yakalananmış. *e.a.- scarlet fever.*

scarlet, *is. & sf.* 1. al (renk), açık parlak kırmızı, 2. al renkli kumaş/elbise, 3. al/kırmızı (renkli), 4. iffetsiz, namussuz, orospu, 5. ~ fever *bk.: scarlatina*, 6. ~ gross-beak *zool.* alrenkli şakrak kuşu (*Carpo-dacus erythrinus*). İspanozgillerden ötücü bir kuş (Asya ormanlarında yaşar), 7. ~ hat *bk.: red hat*, 8. ~ letter: eskiden zina yapan bir kadının göğsünde taşımaya mecbur olduğu kızıl renkli A harfi, 9. ~ lychnis : kızıl çiçek (*Lychnis chalcedonia*), 10. ~ pimpernel: al farekulağı, 11. ~ runner: kızıl fasulye (*Phaseolus coccineus*), G Amerika'da yetişir, al çiçekler açar, 12. ~ tanager : al ispinoz (*Piranga olivacea*), üreme mevsiminde erkeğinin tüyleri kırmızı, kuyruk ve kanatları siyah olan bir kuş (Amerika'da bulunur), 13. ~ woman : fahişe, orospu, zina yapan kadın.

scarp, *is. & f.* 1. uçurum /bayır/dik yamaç (teşkil etmek), 2. kale hendeginin iç şevi.

scarper, *gs.f. Brit.* (hesabı ödemeden) sıvışmak, tüymek.

scarph, *is. & f. bk.: scarf¹(3), scarf²(2).*

scart, *is. & f. İsk. bk.: scratch, scrape.*

scarves, *ç. is. Brit. bk.: scarf¹*in çoğulu.

scary, *sf. scarier, scariest k.d.* 1. korkunç, korkutucu, korku/dehşet veren, tüyler ürperten. a ~ dark street. the scariest story I ever heard. 2. korkak, çekingen. Don't be so ~ ; we're quite safe. **scarey** *s.d.y. e.a.-1. frightening, 2. timid.*

scat, *f. scattered, scattering k.d.* tüymek, acele gitmek, savuşuvermek. It's getting late; we'd better ~ ! Vakit gecikiyor, tüysek iyi olur. **scat!** (kediye) pist! ~ singing : söz yerine manasız kelimeler söylenen caz şarkısı.

scathe, *is. & f. scathed, scathing* 1. şiddetle tenkit etme(k), sözle hücum (etmek), 2. incitme (k), zarar/zıyan (vermek), 3. yakarak tahrif etme(k), 4. kavurma(k), yüzünü yakma(k), 5. zarar/zıyan/hasar/felâket(e sebep olmak), 6. ~less : zararsız, 7. ~lessly : zarar/zıyan vermeden. *e.a.- 2. hurt, harm, injure.*

scathing, *sf.* 1. sert, kırıcı, incitici, dokunaklı, iğneleyici (söz vb.). a ~ rebuke. He has written a ~ letter to his friend. 2. zararlı, müzür, tahrıpkâr, yakıcı, dağlayıcı. a ~ experien-

ce. 3. ~ly: sertçe, kırıcı/incipitici/dokunaklı/iğneleyici bir şekilde. *e.a.- 1. severe, blasting, 2. harmful, injurious, searing, scorching.*

scatologic(al), *sf.* 1. dışkı bilimsel, 2. dışkısal, 3. dışkıya ilgi gösteren, pis/çirkin seylerden hoşlanan.

scatologist, *is.* dışkı bilimi uzmanı.

scatology, *is.* 1. ayıp/müstehcen/çirkin/pis/kaba sözler (özellikle bok vb. lâfları ile dolu), 2. ayıp şeylerle/dışkı vb. ile uğraşma, 3. dışkı bilimi: hekimlik, paleontoloji ve ruh sağlığı ile ilgili olarak dışkı tetkiki. **coprology** *d.d.*

scatter, *f.* 1. (etrafa) saç(il)mak, dağıtmak/dağılmak, serp(il)mek savur(ul)mak. *to ~ seeds. The gunshot ~ed the birds. The birds ~ed at the sound of the gun. He ~s the money about as if he were rich.* 2. yay(il)mak, her tarafa yolla(n)mak/gönder(il)mek, 3. *fiz.* saç(il)mak, her doğrultuda yansımak, 4. ~able: saçılabilir, dağılabilir, her tarafa yayılabilir, 5. ~er: saçan, dağıtan, serpen, her tarafa yayan/yollayan, 6. ~ pin: (kadınların süs olarak elbiselerine taktikleri) iğne, broş, 7. ~ rug = **throw rug** : ufak hali, secade. *e.a.- 1, 2. broadcast, dispel, disperse.* **NOT:** **SCATTER**, maddî nesneleri dağıtmak, etrafa saçmak, **DISPEL** ise maddî olmayan şeyleri dağıtmak/gidermek/yok etmek demektir: *The wind ~ed leaves all over the lawn. Photographs of the finish dispelled all doubts as to which horse won.* **DISPERSE** ise toplu bulunan bir bütünü sonradan yine aynı duruma gelebilecek tarzda dağıtmak, etrafa yaymak anlamına gelir: *The tear gas dispersed the mob.*

scatterbrain(s), *is.* dağınık fikirli/zihni perişan/unutkan/dalgın kimse.

scatterbrained, *sf.* dağınık fikirli, zihni perişan, unutkan, dalgın. *e.a.- forgetful, careless, unthinking*

scattered, *sf.* 1. dağınık, etrafa serpilmiş. ~ towns among the hills. 2. yer yer/ara sıra. ~ shovers.

scattering, *sf.&is.* 1. yer yer, dağınık, şuraya buraya yayılmış/serpilmiş, 2. dağılan, saçılan, yayılan, serpilen, 3. *fiz.* saçılım. ~ angle: saçılım açısı. ~ loss: saçılım yitiği.

scattersite housing, *ABD* fakirleri ve azınlıkları şehrin çeşitli semtlerine yaymayı öngören konutlaşma.

scaup, *is.* 1. *zool.* **scaup duck** *d.d.* deniz ördeği, (*Aythya*), 2. **greater ~** : karabaş patka (*Aythya marila*), 3. **lesser ~** : küçük karabaş (*Aythya affinis*), 4. *esk.* (a) kafa taşı/derisi, (b) midye yatağı. *e.a.-1. bluebill, shaffler, 4.(a) skull, scalp.*

scauper, *is.* hakkâk kalemi.

scavenge, *f.* ~enged, ~enging 1. (sokakları vb.) temizlemek, arıtmak, 2. çöpçülük etmek, çöplükte işe yarar şey aramak, 3. (patlamalı motor) yanmış gazları dışarı atmak, 4. leş yemek, leşlerle beslenmek, 5. (yiyerek) aramak, 6. maden veya alaşımı (yabancı maddelerden) arıtmak.

scavenger, *is.* 1. leş yiyan hayvan, 2. çöpleri karıştırarak işe yarar şeyleri arayan kimse, 3. *Brit.* çöpçü, sokak süpürgecisi.

Sc. B. = Bachelor of Science.

Sc. D. = Doctor of Science.

scenario, *is., ç.* ~narios 1. senaryo, tiyatro eseri konusunun ana hatları, 2. olayların doğal veya beklenen akışının ana hatları.

scenarist, *is.* senaryocu, senaryo yazarı.

scend = **send**, *is.&f. den.* (gemi dalga ile beraber) yükselmek, yükselş. **pitch and ~** : geminin öne arkaya sallanması.

scene, *is.* 1. sahne, 2. manzara, görüntü, 3. (hayatta) gerçek olay/durum, 4. gürültü, rezalet, utandırıcı olay, 5. *tiy.* sahne, perde, oyunun bir bölümü, 6. olayın geçtiği yer, 7. sahne dekoru. ~ painter : sahne dekoru ressami. ~ shift : dekor değişimi. ~ shifter : sahne dekorunu değiştiren kimse. ~ shop : dekor işliği, 8. **behind the ~s** : gizlice, el altından, perde arkasında(n). *Decisions made behind the ~s, without public knowledge.* 9. **make the ~ argo** (a) bir yerde bulunmak. *Glad you could make the ~, man!* (b) rezalet/gürültü çıkarmak. *Come, don't make a ~!* 10. **on the ~** : olay yerinde, mahallinde. *A broadcast from Africa by a news reporter on the ~.*

11. **come on the ~** : sahneye/ortaya çıkmak, meydana atılmak. *This great leader came just on the ~ when this country needed him.* 12. **put on a ~** : (a) olay çıkarmak, (b) *k.d.* kıyameti koparmak, 13. **quit the ~** : sahneden/olay yerinden ayrılmak, 14. **set the ~** : (zemin) hazırlamak. *The unjust peace agreement set the ~ for anot-*

scenery

her war. **15. steal the ~** : dikkati asıl konudan başka yere çekmek. *e.a.-1. stage, arena, location, 2. view, 3. episode.*

scenery, is., ç. -eries **1.** manzara, görüntü, **2.** sahne dekorları.

scenic(al), sf. **1.** görüntüselsel, doğal manzaraya ait, **2.** güzel manzaralı. *a ~ highway.* **3.** manzara+, bir sahneyi/olayı gösteren. ~ *wall-paper.* **4. scenically:** (a) dekor/görünüş/manzara bakımından, (b) sahneye uygunluk bakımından, **5. scenic train:** eğlence yerlerindeki mini tren.

scenographer, is. sahne düzenleyici.

scenographic(al), sf. göründgesel.

scenographically, zf. göründgesel olarak, göründepleme yolu ile.

scenography, is. göründepleme/perspektif sanatı.

scent¹, is. **1.** güzel koku, rayiha, **2.** iz kusu, (hayvanın vb.) geçerken bıraktığı koku, **3. Brit.** esans, parfüm, **4.** koklama duygusu.

scent², f. **1.** kokusunu almak, sezmek, **2.** kokusundan tanımak, **3.** güzel koku/rayıha saçılmak, **4.** (av köpeği) koklayarak izlemek.

scepsis = skepsis, is. felsefi kuşku/şüphe, kuşkucu/şüphecili felsefe.

scepter = sceptre, is. & f. **1.** asa, kral asası, **2.** saltanat, hâkimiyet, hükümdarlık, hükümrânlık, **3.** kral/hükümdar yapmak, krallık asası vermek, **4. ~ed:** krallık asasını almış, tahta geçmiş, kral/hükümdar olmuş. *e.a.-2. sovereignty.*

sceptic(al), sceptically, sf. bk.: **skeptic(al), skeptically.**

scepticism, is. bk.: **skepticism.**

sceptre, is. & f. -tred, -tring *Brit. bk.:* **scepter.**

Sch. Avusturya şilin.

sch. = 1. school, 2. schooner.

Schadenfreude, is. *Alm.* başkasının üzüntüsüne sevinme, "Oh olsun" deme.

schappe silk, is. ipek döküntülerinden yapılmış iplik veya kumaş. **schappe d.d.**

schedular, sf. izlencesel, çizelgesel, tarifeye ait.

schedule¹, is. **1.** izlence, program. *a factory production ~.* **according to ~** : program gereğince, programa göre, **2.** çizelge, liste, **3.** tarife. *bus/train ~.* **4. ahead of/on/behind ~** : tarifede gösterilen zamandan önce/tam zamanında/

geçikmeli. **two hours behind ~** : iki saat gecikmeli. *e.a.- 1. program, 2. table, list, 3. timetable.*

schedule², gl.f. plânlamak, plân/program yapmak, tarife hazırlamak, plâna/programa almak, listede göstermek, liste/çizelge hazırlamak.

~ed: tarifeli, belirli tarifeye göre hareket eden. *Are you going by a ~ed flight or by charter?*

The train is ~ed to arrive at 1 o'clock : Tarifeye göre tren saat 1'de gelecektir.

scheelite, is. şelit, kalsiyum tungstat CaWO₄, önemli bir tungsten cevheri.

Scheherazade, is. Şehrazat.

schema, is., ç. -mata **1.** tasarı, şema, plân, **2.** (Kant'ın bilim felsefesinde) sınırlı/soyut kavram.

schematic, sf. & is. **1.** tasarımsal, tasarı/plân hâlinde, şematik, **2. şema, diyagram, genel plân,** **3. ~ ally:** tasarı/plân/şema üzerinden, şematik olarak.

schematisation/schematise, Brit. bk.: **schematization/schematize.**

schematism, is. **1.** diziliş, düzen, tertip, **2.** tasarı/şema hâlinde düzenlenme.

schematization, is. tasarlama, şemalaşturma, şema hâlinde düzenleme, şemasını yapma. *Brit.:* **schematisation.**

schematize, f. **-tized, -tizing** tasarlama, şemalaştırmak, ana hatlarıyla/şema hâlinde düzenlemek, şemasını yapmak. *Brit.:* **schematise.**

scheme¹, is. **1.** taslak, plân, proje, tasarı. **to lay a ~ to do sth.** : bir şey yapmayı tasarlama, **2.** gizli plân, entrika, düzen, desise, dolap. **to thwart s.o.'s ~s** : bir kimsenin gizli plânlarını akamete uğratmak, **3.** gerçekleşmesi olanaiksız tasavvur, **4.** harita, kroki, diyagram, **5. astrolojik gök haritası, 6. the ~ of things:** eşyanın/olayların düzeni. *e.a.-1. project, plan, 2. intrigue, cabal, conspiracy, 4. diagram, map.*

scheme², f. **schemed, scheming** **1.** tasarlama, plânlamak, plân/proje yapmak, tertiplemek, düzenlemek, tasarlayıp kurmak, **2.** dolap/entrika çevirmek, gizli plân kurmak. *e.a.-1. plan, contrive, devise, 2. plot.*

schemer, is. **1.** tasarlayan, plân /proje yapan, tasarı hazırlayan kimse, **2.** entrikacı/düzenbaz/hilekâr/dolap çeviren kimse.

scheming, *sf.* 1. entrikacı, düzenbaz, hilekâr, dolap çeviren, 2. *~ly* : entrika ile, düzenbazlıkla, hile ile. *e.a.-1. crafty.*

scherzando, *sf.&zf.* *miuz.* oynak (bir şekilde).

scherzo, *is.*, *c. -zos, -zi müz.* (sonat ve sonfının ikinci, üçüncü kısmındaki) canlı/oynak tempo.

Schick test, *tip* difteri bağıskılık testi.

schiller, *is.* (bazi minerallerde görülen) bronz parlaklığı. *~ize* : bronz gibi parlatmak *~ization* : bronz gibi parlatma.

schilling, *is.* şilin, Avusturya lirası. 1 ~ = 100 *groshen*.

schipperke, *is.* Belçika köpeği: dik kulaklı, kalın siyah tüylü ufak, kuyruksuz av köpeği.

schism, *is.* 1. (özellikle dinde) bölüntü, hizip, ayrılık, 2. bölünme, ayrılma, hizipleşme. *e.a.- division, separation, discord, disharmony.*

schismatic(al), *sf.* hizipçi, bölücü, ayrılık yaratan, dinde mezhep ayrılığı yaratan. **schismatically**: hizipçilik, bölüctülük, ayrılık yaratarkar. **schismaticalness** : hizipçilik, bölüctülük, ayrılık yaratma.

schismatic, *is.* hizipçi, bölücü, ayrılık yaratran kimse.

schist, *is.* yaprak kayaç, yaprak taş, şist, tabaka hâlinde kaya. *~ose/ ~ous* : yapraklı, tabakalı, şistli.

schistosome, *is.&sf.* 1. (yassı) kan kurdu: insan ve memeli hayvanların kanında yaşayan bir parazit kurt, 2. bu kurdu sebep olduğu.

schistosomiasis, *is. patol.* kan kurtlanması.

schiz-/schizo-, *ön ek* "bölünme, ayrılma, bölünmüş, ayrılmış" anımları katar. Örnek: *schizogenesis, schizocarp.*

schizocarp, *is. bot.* olgunlaşınca tek tohumlu karpellere ayrılan kuru meyve. ~ **ic = ous** : tohumu bölünen.

schizogenesis, *is. biy.* bölünerek üreme/çoğalma.

schizogony, *is. biy.* şizogoni, bölünerek eşeysz üreme (sitma paraziti vb. gibi).

schizoid, *sf.&is. psikol.* içe kapanık (kimse). ~ **personality** : içe kapanık kişilik.

schizomycete, *is.* bölünen mantarlar, bakteriler, mikroplar. **schizomycetic/schizomycetous** : bu organizmaların sebep olduğu, bunlarla ilgili.

schizomycosis : (bölünen) bakterili hastalık.

schizont, *is. biy.* eşeysz üreyen bazı tek gözelilerde bölünerek erginspor üreten göz.

schizophrenia, *is. psikol.* 1. **dementia praecox** *d.d.* usyarlîm, içe kapanım sayrlığı: gerçeklerle olan ilişkilerin büyük ölçüde azalması, düşunce, duygû ve davranışlarda önemli bozulmaların ortaya çıkması gibi belirtiler gösteren ruh sayrlığı, 2. **schizophrene** : içe kapanık, usyarlîm hastası, 3. **schizophrenic** : usyarlîmlı. **schizophrenic barrier** : usyarlîmlı engel.

schizophyceous, *sf. bot.* tek veya çok gözeli yeşil/gökyeşil yosunlar (*Schizophyceae*) sınıfından. Bunlar ekseriya içme sularını kirletirler.

schizophyte, *is.* bölünerek çoğalan tek gözeli bitki (su yosunu vb.). **schizophytic** : bu bitkilere ait.

schizopod, *is.&sf.* ayrı bacaklı, şizopod (kabukluların bir sınıfı: karides vb. gibi). **schizopodous** : ayrı bacaklı+.

schizothymia, *is. psikol.* içe kapanıkça: içe kapanık kişilik yapısının düzgülü kişilerde görülen ılımlı ve olağan özellikleri. **schizothymic** : içe kapanık.

schizy, *sf. ABD- argo* usyarlîmlı, şizofrenik. *e.a.- schizophrenic.*

schlemiel = schlemihl = shlemiel, *is. argo* enayı, avanak, kolay kandırılan kimse. *e.a.- bungler, dolt.*

schlep(p), f. argo 1. (acayip/münasebetsiz bir şeyi) taşımak, çekmek, sürüklemek. *to ~ an umbrella on a sunny day.* 2. çalmak, yürütmek, 3. ~ **around** : gitmek, hareket etmek. *e.a.- 1. carry, lug, drag, haul, 2. steal, 3. go, move.*

schlieren, *c. is.* 1. **jeol.** volkanik kayalarda görülen asıl kayadan ayrı bileşimde lekeler/kütleler, 2. **fiz.** yoğunluk ve kırılma indeksleri farklı sıvıların karışması hâlinde her birinin farklı görüntüsteki çizgiler.

schlock(y), *sf.&is. argo* adî, degersiz, pess-paye, zevksiz, kaba (şey).

schmal(t)z, *is. k.d.* aşırı duygusallık (muzikte, operada vb.).

schmal(t)zy, *sf.* **schmal(t)zier**, **schmal(t)ziest argo** aşırı duygusal, dokunaklı.

schmierkase, *is. bk.:* **cottage cheese.**

schmo(e)

schmo(e), *is.*, *ç.* **schmoes** *ABD-* *argo* aptal, enayı, budala, can sıkıcı kimse. *e.a.- jerk*.

schmoose, *is.&gs.f.* **schmoosed**, **schmoozing** *bk.:* **schmooze**.

schmooze, *is.&gs.f.* **schmoozed**, **schmoozing** dedikodu/gevezelik (yapmak). *e.a.- gossip, chatter*.

schmuck, *is.* *argo* saf, bön, enayı. *e.a.- fool, oaf, jerk*.

schnapps, *is.* şneps, sert bir içki (Hollanda/Almanya).

schnauzer, *is.* *Alm.* Alman teriyeri (köpek).

schnecken, *ç.* *is.* (tekili: **schnecke**). (tarçınlı cevizli) burma tatlısı.

schneider, *is.&f.* maçta karşı oyuncunun sayı yapmasını önleme(k).

schnitzel, *is.* *Alm.* şnitzel, dana pirzolası.

schnook, *is.* *argo* budala, sersem, aptal. *e.a.- dope*.

schnorkel = **schnorkle**, *is.* (denizaltı) havalma borusu, (dalgıç) nefes alma borusu, snorkel. **snorkel d.d.**

schnorrer, *is.* *argo* dilenci, asalak, tufeyli. *e.a.- sponger, beggar*.

schola cantorum, *is.*, *ç.* **scholae cantorum** 1. kilise korosu/koro okulu, 2. kilisede koroaya ayrılan yer.

scholar, *is.* 1. bilgin, âlim, 2. öğrenci, okulu, 3. burslu öğrenci, 4. bilim/edebiyat dalında derin araştırma yapan kimse, 5. **-less**: öğrencisiz. *a -less tutor*. *e.a.- 2. pupil, student*.

scholarly, *sf.&zf.* bilimsel, bilgince, âlimce, bilgine/âlime yakışır (şekilde). **scholarliness**: bilimsellik.

scholarship, *is.* 1. bilginlik, âlimlik, 2. bilim, bilgi, ilim, irfan, bilimsel araştırma, 3. burs. *e.a.- 1. learning, erudition, 2. knowledge*.

scholastic, *is.* 1. Orta Çağ filozofu, dine dayanan Orta Çağ felsefesine inanan kimse, 2. öğrenci, 3. bilgiç taslağı, tafrafuruş, ukalâ kimse. *e.a.- 2. student, pupil, 3. pedant*.

scholastic(al), *sf.* 1. okullara/öğrencilere/eğitime ait, 2. dine dayanan Orta Çağ felsefesine ait, skolastik, 3. bilgiçlik taslayan, ukalâ, 4. **scholastically**: eğitimsel yoldan, eğitimle; skolastik usullerle, Orta Çağ felsefesine/skolastik felsefeye dayanarak. *e.a.-3. pedantic*.

scholasticate, *is.* katolik papaz okulu.

scholasticism, *is.* 1. skolastik felsefesi, dine ve Aristo felsefesine dayanan felsefi doktrin, 2. töresel öğretilelere, bilgilere, yöntemlere sıkı sıkıya bağlılık.

scholiast, *is.* 1. klâsik eserler yorumcusu, 2. şerh/haşiye/yorum yazarı.

scholium, *is.*, *ç.* **-lia** 1. klâsik eser üzerinde yazılan açıklama ve yorum, 2. şerh, haşiye, açıklayıcı not.

school¹, *is.* 1. okul, mektep. **boarding** ~ : yatılı okul. **business** ~ : ticaret okulu. **coeducational/mixed** ~ : karma okul. **comprehensive** ~ : öğrenim yeteneğine bakmadan bütün öğrencileri kapsayan okul. **day** ~ : yatsız okul. **free** ~ : parasız okul. **graduate** ~ : ihtisas okulu, üniversite mezunlarının ihtisas yaptıkları fakülte.

grammar ~ : (a) ilkokul (b) *Brit.* ortaokul/lise. **high** ~ : lise. **infants'** ~ : ana okulu. **primary** ~ : ilkokul. **private** ~ : özel okul. **public** ~ *ABD* parasız resmî okul, *Brit.* özel okul. **reform** ~ : ıslah evi. **secondary** ~ : ortaokul. **state** ~ : devlet okulu. **trade** ~ : meslek okulu. **upper/middle/lower** ~ : okulun yüksek/orta/küçük sınıfları. **vacational** ~ : yaz okulu, 2. akademi, enstitü, fakülte. **the ~ of Law**: Hukuk fakültesi.

Medical ~ : Tıp Fakültesi, 3. kurs. **summer** ~ : yaz kursu. **night** ~ : gece kursu, 4. öğretim, 5. öğretmen ve öğrenciler. *The ~ rose and sang National Anthem*. 6. okul binası. *New ~s built by the government*. 7. ekol, bir üstün öncülük yaptığı tarz/üslûp, 8. (sanatta/felsefede) çığır, çığırı izleyenler. *Rembrandt and his ~. a modern ~ of political thought*. 9. belirli inançla/töreye/yaşam tarzına bağlı kimseler. **old** ~ : eski terbiye. **a gentleman of the old** ~ : eski zaman adamı, 10. balık sürüsü.

school², *gl.f.* 1. öğretmek, eğitmek, okula göndermek, talim/terbiye etmek, alıştırma. *He ~ed himself to listen to others because he knew he talked too much*. 2. (balık) sürü hâlinde yüzmek.

school age, *is.* okul çağı. **school-age**: okul çağındaki.

schoolbag, *is.* okul çantası.

school board, *is.* okul yönetim kurulu, eğitim kurulu.

schoolbook, *is.* ders kitabı. *e.a.* *textbook*.

schoolboy, *is.* erkek öğrenci.

school bus, *is.* okul otobüsü.

schoolchild, *is.* öğrenci, okullu, okul çocuğu.

school day, *is.* 1. okul/ders günü, 2. günlük ders saatleri.

schoolfellow, *is.* okul arkadaşı.

schoolgirl, *is.* kız öğrenci.

schoolhouse, *is.*, *ç.* **houses** okul binası.

schooling, *is.* 1. öğrenim/öğretim, eğitim, terbiye, 2. *esk. bk.* : **reprimand**.

schoolman, *is.*, *ç.* **-men** 1. (Orta Çağda) bilgin, 2. skolastik görüşlü/egilimli kimse.

schoolma'am = **schoolmarm**, *is.* *esk.* kadın öğretmen.

schoolmaster, *is. &f.* 1. öğretmen(lik yapmak), 2. başöğretmen(lik yapmak), okulu yönetmek, 3. **~ship** : (baş)öğretmenlik.

schoolmate, *is.* okul arkadaşı.

schoolmistress, *is.* kadın öğretmen/başöğretmen.

school report, *is.* *Brit.* karne. *e.a.- report card*.

schoolroom, *is.* sınıf, dershane. *e.a.- classroom*.

schoolteacher, *is.* öğretmen.

schoolteaching, *is.* öğretmenlik, öğretim mesleği.

school tie, *is. bk.* : **old school tie**.

schooltime, *is.* 1. okul zamanı, ders yılı, 2. öğrenim dönemi, öğrenim yılları.

schoolwork, *is.* okul ödevi, ders.

schoolyard, *is.* okul bahçesi, okul oyun sahası.

school year, *is.* ders yılı.

schooner, *is.* 1. *den.* uskuna, iki, üç direkli, yandan yelkenli gemi. **~-rigged** : uskuna donanımlı, 2. *k.d.* büyük bira bardağı.

schorl, *is.* siyah turmalin. **~aceous** : siyah turmalinli.

schottische, *is.* 1. polkaya benzer bir dans, 2. bu dansın müziği.

schrik, *is.* anı korku, panik.

Schrödinger wave equation, *fiz.* Shrödinger dalga denklemi: nicemler kuramının (kuantum teorisinin) temel denklemi. **Schrödinger equation**, **Schrödinger wave equation containing the time d.d.**

schuit, *is.* Hollanda nehir gemisi.

schuss, *is. &f.* kayak ile hızla aşağıya kayma(k), düz kayak yokuşu.

Schutzstaffel, *is.* (Nazi Almanyasında) gizli polis. *e.a.- SS Troops*.

schwa, *is. gr.* vurgusuz hecedeki zayıf ünlü, *alone*, *easily* kelimelerindeki *a* ve *i* gibi.

Schweiz, *is.* İsviçre (Almanca yazılış) *e.a.- Switzerland*.

sci. = 1. science, 2. scientific.

sciaenoid = **sciaenid**, *is. &f.* gölge balığı (gillerden). **Sciaenidae** : gölge balığıgiller familyası.

sciamachy = **sciomachy**, *is., ç.* **-chies** gölge veya hayalî düşmanla savaş, boşuna mücaadele.

sciatic, *sf. &is. anat.* 1. kalça(ya ait) kalçada olan, 2. siyatiğin sinirine ait, 3. kalçadaki sinir ve damarlar.

sciatica, *is. patol.* siyatiğ.

science, *is.* 1. bilim, ilim, fen, bilgi. **faculty of** ~ : fen fakültesi. ~ **student**: fen öğrencisi. **man of** ~ : bilgin, bilim adamı. **study** ~ : fen öğrenimi yapmak, 2. herhangi bir bilim dalı, 3. hüner, maharet, marifet, ustalık. **have sth. down to a science**: büyük hüner/marifet sahibi olmak, usta olmak. **He seems to have writing popular books down to a ~** : Halk kitapları yazmakta usta olduğu anlaşılmıyor. 4. **natural ~** : doğa bilimi, fizik bilimleri, 5. **social ~** : toplumsal bilim, 6. ~ **fiction** : bilim kurgu, düş bilimsel roman ve hikâyeler, bilim ötesi romanlar.

sciential, *sf.* 1. bilgili, bilgi sahibi, 2. hünerli, yetenekli, muktedir, 3. bilimsel, ilmî. *e.a.- 2. skillful, capable*.

scientific, *sf.* 1. bilimsel, ilmî. *The microscope is a ~ instrument*. 2. fennî, fen kurallarına uygun. ~ *baby care*. 3. kesin, doğru, 4. ~ally : bilimsel olarak, ilmî surette, fennî usullerle, 5. ~ **method** : bilimsel yöntem, ilmî usul.

scientism, *is.* 1. bilginlik/âlimlik taslama, 2. fiziksel bilim yöntemlerini toplumsal olaylara da uygulama yanlışı, 3. bilimsel veya yarı bilimsel dil.

scientist

scientist, *is.* bilgin, âlim, fen adamı.

scientific, *sf.* 1. bilime aşırı güvenen, bilim yöntemlerine sıkı sıkıya bağlı, 2. bilginlik taslayan.

scientology, *is.* bilimsel din : 1952'de kurulan, ruh tedavisi yöntemleriyle kişisel yetenekleri (zekâ vb.) kuvvetlendirmeyi ve hastalıklardan çabuk iyileştirmeyi amaçlayan din hareketi. **scientologist** : bilimsel din uzmanı.

sci-fi, *sf.&is.* *argo* bilim kurgu(sal). *an exciting new book for ~ fans*.

scilicet, *zf.* yani, demek ki. *e.a.- namely, that is to say, to wit.*

scilla, *is. bot.* çan çiçeği (*Scilla*).

scimitar = **scimitar** = **simitar**, *is.* pala, eğri kılıç.

scincoid, *is.&sf.* pullu kertenkele(ye benzeyen).

scintilla, *is.* 1. çakım, kıvılçım, şerare, 2. zerre, nebze. *There's not a ~ of truth in what he says; his statement lacks any ~ of truth* : Sözlerinde zerre kadar gerçek payı yok, anlattıkları tamamen yalan. *e.a.-I. spark, 2. trace, iota.*

scintillant, *sf.* kıvılçım saçan, çakan, ışıl-dayan. ~ly: kıvılçım saçarak, ışıldayarak.

scintillate, *f. -lated, -lating* 1. kıvılçım saçmak, çakmak, 2. ışıldamak, parıldamak, (yıldız gibi) pirildamak/kırışmak. *The stars ~ed (their light) in the sky.* 3. canlı bir şekilde konuşmak, ilginç şeyler söylemek. *I enjoy reading his books: he always ~s (with) good ideas. scintillating conversation.* 4. **scintillatingly** : kıvılçım saçarak, ışıldayarak, pırıl pırıl parlayarak, canlı/ilginç bir şekilde.

scintillation, *is.* 1. kıvılçım saçma, parıldama, ışıldama, 2. kıvılçım, parıltı, ışılı, 3. *astr.* (yıldız) kirpişme, kirpişim, 4. *fiz.* çakım: hızlı foton veya zerrelerin çarpmasıyla ıyonlaşan fosforun yaydığı ışık, 5. ~ counter = ~ detector = **scintillometer**: çakım sayacı: ışınetkinlik algılayıcısı/ölçeri.

sciolism, *is.* sathî bilgi, şarlatanlık, bilgiçlik taslama. *e.a.- charlatanism.*

sciolist, *is.* şarlatan, bilgisi çok sathî olan kimse. ~ic : çok sathî bilgiye dayanan, şarlatanca. ~ic arguments.

scion, *is.* 1. oğul, çocuk, evlât. *the ~ of a noble house*: soylu/asıl çocuk, asıl bir ailenin evlâdi, 2. **cion** *d.d.* ağaç piçi, filiz, sürgün. *e.a.-I. child, descendant, 2. twig, shoot.*

scire facias, *Lât.* bir hükü�n/ruhsatnamenin iptali için başvurandan mahkemenin gererke istemesi.

scirrhoid, *sf. patol.* sert/kanserli ur türünden.

scirrhosity, *is. patol.* sert/kanserli ur.

scirrhous, *sf. patol.* 1. sert ur gibi, 2. sert kanser cinsinden.

scirrus, *is., cf. scirrhi, scrrhuses patol.* sert ur, katı kanser uru.

scissile, *sf.* kesilebilir, yarıtlabilir, bölünebilir.

scission, *is.* 1. kes(il)me, böl(ün)me, yarı(il)ma, ayır(il)ma, 2. *kim. bk.:* **cleavage** (5).

scissor, *gl.f.* (makasla) kesmek, kırmak.

scissorlike, *sf.* makas gibi.

scissors, *is.* 1. makas. **a pair of ~** : makas. 2. makaslama jimnastik hareketi, 3. güreşte ayakla köstek. ~ kick : makaslama yüzüş, 4. ~ - and-paste *k.d.* derme çatma, suradan buradan, derleme, aşırma. **Nothing new in the book, just ~ -and-paste** : Kitapta yeni bir şey yok, suradan buradan derlenmiş. 5. ~ truss: makas kiriş (çatı kiriş).

scissortail, *is. zool.* çatal kuyruklu sinekkapan (*Muscivora forficata*).

scissure, *is. esk.* yarık.

sciurine, *sf.* kemirgen, kemirgenler familyasından.

sciuroid, *sf.* 1. kemirgen, 2. *bot.* püsküllü, sincap kuyruğu gibi (ot vb.). *e.a.-I. sciurine.*

scلاف, *is.&f. golf* topa vurmadan önce yere vurma(k).

scler-, *ön ek bk.:* **sclero-**.

sclera, *is. anat.* göz ağı, sert katman.

sclerectomy, *is., cf. - tomies* orta kulak ameliyatı.

sclerenchyma, *is. bot.* sert doku. ~ tous: sert dokulu.

sclerite, *is. zool.* sert kabuk (eklem bacaklılarda).

scleritic, *sf.* sert kabuklu, sert kabuk gibi.

sclero-, *ön ek* "sert, sertlik" anlamı katar. ör.: **sclerodermis**. Sesli harf önünde: **scler-** *g.a.* ör.: **sclerosis**.

scleroderma = **scleriasis**, *is. patol.* sertleşim, sertleşme, derinin sertleşmesi.

sclerodermatous, *sf. zool.* sert kabuklu, sert derili.

scleroid, *sf. biy.* katı, sert, sert dokulu, sertleşmiş.

scleroma, *is. patol.* doku sertleşmesi, urlaşma.

sclerometer, *is.* sertlikölçer, sertlik derecesini ölçen alet. **sclerometric** : sertlik ölçümsel.

scleroprotein = **albuminoid**, *is. biy.-kim.* katı protein, bedeni tutucu ve koruyucu, suda erimeyen protein.

sclerosal, *sf. patol.* sertleşme+, katılaşma+.

sclerosed, *sf. patol.* sertleşmiş, katılaşmış (doku).

sclerosis, *is., ç. -ses* 1. *patol.* sertleşim, sertleşme, sertlik. *bk. : arteriosclerosis, multiple sclerosis*, 2. *bot.* katılaşma, odunlaşma.

sclerotial, *sf.* mantar besi+.

sclerotic, *sf.* 1. *anat.* göz aki+, 2. *patol. & bot.* sertleşen, katılaşan, sertleşme+, katılaşma+.

sclerotium, *is., ç. -tia* *bot.* mantar besi: mantarlarda sertleşmiş besin deposu.

sclerotomy, *is., ç. -tomies* göz aki ameliyatı, yabancı bir madde vb. çıkarmak için göz akının kesilmesi.

sclerous, *sf.* sert, katı, kemik gibi. *e.a.- hard, firm, bony.*

Sc. M. = Master of Science.

scoff, *is. & f.* 1. *gen.* ~ at : alay /hakaret etmek, eğlenmek, tahlir etmek, küfürmsemek, küçük görmek. *k.d.* dudak bükmek. *to ~ at a new invention.* 2. alay, hakaret, istihza, küfürmeme, 3. alay konusu şey/kimse. *ideas which were the ~ of the scientific world.* 4. oburca yemek, tırınmak. *The dog ~ed the plate of food with a few movements of its tongue.* 5. ~er : alaycı, alay eden, küfürmeyen, 6. ~ing : alay edici, küfürmiser, 7. ~ingly : alay ederek, istihfafla, istihza ile, küfürmsercesine *e.a.- 1. gibe, deride, jeer, sneer, mock, flout, 2. derision, scorn.*

scofflaw, *is.* yasaları hiçe sayan/tanımayan kimse.

scold, *f. & is.* 1. azarlamak, paylamak, tekdir etmek, *argo* haşlamak. *Dad ~ed me for coming home late.* 2. herkesi azarlayan şirret kadın. *That old ~ never has anything nice to say.* 3. ~able : azarlanabilir, azarlanmaya/tekdirle läyik, 4. ~er : azarlayan, paylayan, 5. ~ing : azar, tekdir, paylama, 6. ~ingly : azarlarcasına, paylarcasına, azarlayarak, paylayarak. *e.a.- 1. rebuke, reprove, reprehend, reprimand, chide, censure, reproach, 2. nag, shrew, virago, nagger. k.a.- 1. praise, honor, compliment, applaud.*

scolecite, *is.* skolesit, Ca-Al silikat $CaAl_2Si_3O_10 \cdot 3H_2O$. İğne gibi beyaz kristaller hâlinde bulunur.

scolex, *is., ç. scoleces, scolices* *zool.* bağırnak şeridinin başı.

scoliosis, *is. patol.* bel kemığının yan kıvrımı.

scollop, *is. & f. bk. : scallop.*

scolopendrid, *is.* zehirli çiyan. **scolopendrine** : zehirli çiyan gibi/çiyana ait.

Scombridae, *is. zool.* uskumrugiller.

scombroïd, *is. & sf.* uskumru(gillerden). *e.a.- mackerel.*

sconce¹, *is. & f. bk. : sconce* 1. şamdanlık, duvarda/aynada şamdan konulan yer, 2. sağınak, 3. siper, ufak tâhkimat, 4. baş, kafa, 5. akıl, zekâ, mantık, 6. *Brit.* (üniversite öğrencileri için) hafif ceza. *e.a.- 2. shelter, 4. head, skull, 5. wit, sense, brains.*

sconce², *gl.f. sconced, sconcing* 1. (ufak tâhkimat/siper yaparak) savunmak, müdafaa etmek, 2. *Brit.* (üniversite öğrencisine) hafif ceza vermek, 3. *esk.* korumak. *e.a.- 3. protect, shelter.*

scone, *is.* 1. **dropped scone** *d.d.* yuvarlak bisküvi, 2. *Isk.* yulaf ezmelerinden yapılan gözlem.

scoop¹, *is.* 1. kepçe, 2. dondurma/şeker/un vb. kepçesi, bakkal küreği, 3. (kayıktan su boşaltmak için) kova, 4. kepçe dolusu. *two ~s of chocolate ice cream.* 5. kaşık şeklinde cerrah aleti. *a surgeon's ~.* 6. çukur, oyuk, 7. kepçe v.b. ile boşaltma. ~ net: (nehir dibini) tarama ağı, 8. *k.d.* vurgun, kelepir, gayrimeşru büyük kazanç. *He made a big ~ on that deal.* 9. *argo* (gazetecilikte) atlatma, haberi rakibinden önce yayılama, 10. *argo* son haber. *What's the ~?* 11. **at one ~** : bir hamlede, bir vuruşta. *e.a.- 9. beat.*

scoop²

scoop², *f. 1. gen. ~ out* : (kepçe vb. ile) boşaltmak, kepçelemek, **2. içini oymak, (çukur) açmak**. *The bulldozer ~ed out a big hole. 3. (gazetecilikte) atlatmak, haberi rakibinden önce yayanınlamak, 4. toplayıp yiymak, istif etmek, 5. ~ up* : kürek vb. ile kaldırıkmak. *~ up a handful of sand. 6. ~ a large profit* : vurgunu vurmak, büyük kâr sağlamak.

scoopful, *is., ç. -fuls* bir kepçe dolusu.

scoot, *is. & f. k.d.* birden kaçma(k)/koşma(k), fırlama(k), seğirtme(k). *Here's the bus; you'll have to ~ if you want to catch it. ~ away / off = do a ~* : tabanları yağlamak, tüymek. *e.a.- dart*.

scooter, *is. & f. 1. kaydırak, (çocuk için) tekerlekli kızak (ile kaymak), 2. motor ~ d.d.* küçük motosiklet (ile gitmek).

scop, *is. âşık, ozan, şair.*

scope, *is. 1. kapsam, çap, saha, faaliyet alanı. an investigation of wide ~* : geniş kapsamlı/çaplı tahlifikat, **2. fırsat, vesile, imkân, olanak**. *There's not much ~ for selling coal in tropical countries. 3. serbestlik, genişlik, vüs'at. to give one's fancy full ~ . 4. uzunluk, menzil. a ~ of cable. 5. konu, mevzu, hedef, gaye, maksat. The ~ of a scientific work. The politics of a country would be outside the ~ of a book for tourists. 6. k.d. mikroskop, teleskop, periskop, osiloskop, radarskop. e.a.-1. extent, range, field, 2. opportunity, 3. freedom, liberty, 4. length, span 5. aim, purpose, goal, intention, object.*

-scope, *ön ek* “gözlem aygıtı, görme aleti” anlamını katar: *telescope, microscope. -scopic* : gözlem aygıtı ile (görülen/incelenen vb.).

scopolamine, *is. ecz.* skopolamin, müsekkin olarak kullanılan bir şurup. C17H21NO4. (*hyoscine d.d.*)

scopophilia = **scopophilia**, *is. gözetlemeçilik. scopophilic = scopophilic = scopophilic = scopophilic* : gözetlemeci.

scops owl, *is. zool.* căce baykuş (*Otus scops*).

scopula, *is., ç. -las, -lae* *zool.* sık tüy (örümcek ayağında vb.).

scopulate, *sf. zool.* süpürge/fırça biçiminde. *e.a.- broom-shaped, brushlike.*

-scopy, *son ek* “gözlem, bakış, müşahede, inceleme”. **telescopy** : gök gözlem, uzak gözlem.

scorbutic(al), *sf. patol.* iskorbü hastalığı ile ilgili.

scorch¹, *f. 1. kavurmak, hafifçe yaktırmak. ~ a shirt with an iron that's too hot. The meat was black and ~ed on the outside but still raw inside. 2. ateşe tutmak, hafifçe yakıp sızlatmak, 3. acı tenkitlerle incitmek, 4. yanmak, kavrulmak. fields ~ed by the hot summer sun. 5. k.d. (oto vb.) çok hızlı sürmek/gitmek. The car ~ed down the road at 90 miles an hour. 6. ~ed earth* : (düşman tarafından) yakılıp yıkılmış. *~ed earth policy* : düşmanın yararlanmasını önlemek için bütün ürünü, evleri, fabrikaları, tarım aletlerini vb. yakıp yok etme politikası. *e.a.-1. char, blister, parch, 3. excoriate, condemn. k.a.-3. laud.*

scorch², *is.* hafif yanık, kavrulma, kavruluk.

scorcher, *is. 1. kavuran/yakan şey/kimse, 2. k.d. kavurucu sıcak, çok sıcak gün, 3. k.d. acı söz/tenkit, 4. (oto vb. ile) çok hızlı giden kimse.*

scorching, *sf. 1. yakıcı, kavurucu. ~ heat. 2. acı, incitici, gönül kırcı. a ~ denunciation. 3. ~ly* : yakarak, kavurarak; acı bir şekilde, inciterek.

scordatura, *is., ç. -ture, -turas* müz. yaylı sazı normalden başka şekilde akort etmek.

score¹, *is., ç. scores, score* **1.** (sporda) sayı(lar), puan. **make a ~** : sayı kazanmak. *The ~ was 3 to 4 with a minute left in the game. What's the ~?* (Oyunda) kaça kaçsınız? Kim kazanıyor? **2. sayı yapma, puan kazanma, 3. (eğitim/öğretim) not, numara. a hard test in which the class all made low ~s. 4. çentik, kertik, çetele kertiği, çizgi, 5. çetele ile tutulan hesap, 6. borç, ödenecek hesap. He left early, leaving his friends to pay the ~ . 7. hesapta görünen borç miktarı, 8. sınır çizgisi, 9. yirmi, yirmilik grup. a ~ of years ago : yirmi yıl önce, **10. sebep, neden, husus, yön. on the ~ of** : hususunda, -den dolayı, nedeniyle. **on the ~ of ill-health** : sağlığının bozukluğundan dolayı. **to complain on the ~ of low pay** : ücretin azlığından şikayet etmek. **on this/that ~** : bu hususta, o konuda. **Have no fear on that ~** : O hususta korkma! **11. k.d.** durumun iç yüzü. **know the ~** : işin iç yüzünü bilmek, *argo* meseleyi çakmak, **12. müz.** (a) tüm nota : bütün çalgıların**

ve seslerin notalarını gösteren müzik parçası, (b) sahne/film/TV müziği, **13. hinç, öç, kin, intikam, I've got a ~ to settle with him** : Ondan hincini alacağım (Onunla paylaşacak bir kozum/görülecek hesabım var). **14. ~s** : çok büyük sayı/miktar. **~s of people** : birçok insan, çok sayıda insan. **~s of years** : senelerdir, **15. make a ~ off/against** : üstünlük sağlamak, üstün gelmek, başa çıkmak. *He couldn't make a ~ off his opponent, who seemed to know all his arguments already.* **16. pay off/set a ~** : öç/intikam almak, hincini çıkarmak. **pay off old ~s** : kuyruk acısını çıkarmak, öcünü almak. **e.a.-4. notch, groove, scratch, 5. tally, 10. reason, ground, cause, 12. grudge.**

score², f. scored, scoring **1.** sayı yapmak/almak/kaydetmek, **2.** (belirli bir) not/puan/sayı kazanmak. *He ~d 98 on the test.* **3.** (sinav kâğıdını vb.) değerlendirmek, not atmak/takdir etmek, **4. müz.** (a) notaya geçirilmek, (b) bir çalğı için düzenleme/uyarlama yapmak, (c) sahne/film/TV için beste yapmak, **5. çentmek, kertmek**, çentik/kertik yapmak, çizmek, hafifçe kesmek. **~ the paper to make it easy to fold.** **~ the meat with a knife before cooking it.** **6. çetele tutmak,** **7. saymak, sayıları kaydetmek,** **8. borç kaydetmek,** **9. kazanmak, başarmak, başarı/üstünlük göstermek.** **That's where he ~s** : İşte üstünlüğü burada! *The play ~d a great success.* **10. şiddetle eleştirmek, tenkit etmek.** *He was ~d by the newspapers for his unpopular opinions.* **11. argo** esrar/uyuşturucu madde elde etmek, **12. ~ off/against/over** : üstünlük sağlamak, mat etmek. *I hate conversations where people try to ~ (points) off each other.* **13. ~ out** : üstünü karamak, çizmek, **14. ~ with argo** düzme, bir kadınla cinsel ilişkide bulunmak **e.a.-3. evaluate, 9. gain, achieve, win, 10. scourge, berate, censure.**

scoreboard, is. sp. sayı tahtası.

scorecard, is. sp. sayı kartı.

scorekeeper, is. (maçta) sayıları kayden. **scorekeeping**: sayıları kaydetme.

scorepad, is. sp. sayıların yazıldığı defter.

scorer, is. sayıcı.

scoria, is., ç. scoriae **1.** cürüf, dişik, **2. lâv** külü. **3. ~ceous**: cürüflu, dişikli. **e.a.-1. scum.**

scorify, glf. -fied, -fying **1.** (eriterek) cüruftan ayırmak/aritmak, cürüfunu gidermek/temizlemek, **2. cürüflaştırmak,** **3. scorification** : (a) cüruftan ayırma/aritma, cürüfunu giderme/temizleme; (b) cürüflaştırma, **4. scorifier** : cüruftan ayıran, cürüfunu gideren; cürüflaştıran.

scorn, is.&f. **1.** küçümseme(k), küçük/hor görme(k), tepeden bakma(k), istihfaf/istihkar/tahkir (etmek), **2.** hor görülen/küçümsenen şey, **3. esk.** küçümseyici/hakaret edici söz/eylem, **4. hakaretle reddetmek.** *She ~ed my help.* **5. a-lay/istihza etmek, eğlenmek,** **6. laugh to ~**: küçük düşürmek, alaya almak, istihza/alay etmek, **7. pour ~ on** : hakaret yağdırmak, **8. ~er** : küçümseyen, küçük/hor gören, tepeden bakan, istihfaf/istihkar/tahkir eden kimse, **9. ~ingly** : küçümseyerek, küçük/hor görerek, tepeden bakarak, istihfafla, istihkar/tahkir edercesine. **e.a.-1. disdain, contempt, contumely,** **2. derision,** **4. disdain, despise, detest,** **5. mock, jeer,** **6. deride, ridicule.** **k.a.-1. regard, approval, appreciation.**

scornful, sf. **1.** küçümseyici, küçük/hor gören, tepeden bakan, istihfaf/istihkar/tahkir edici, hakaret dolu, **2. ~ly**: küçümseyerek, küçük/hor görerek, tepeden bakarak, istihfafla, hakaretle, **3. ~ness**: küçümseme, küçük/hor görme, tepeden bakma, istihfaf, istihkar, hakaret. **e.a.-1. derisive, contemptuous.**

scorpaenid, is. iskorpitgillerden herhangi bir balık.

scorpaenoid, sf.&is. zool. iskorpit+.

Scorpio, is. **1.** Akrep takımıyıldızı, **2.** Akrep burcu. **e.a.-2. Scorpius.**

scorpoid, sf. 1. akrep gibi, 2. zool. akrep-gillerden (*Scorpionida*), 3. ucu akrep kuyruğu gibi kıvrık.

scorpion, is. **1.** zool. akrep (*Scorpionida*), **2. the Scorpion astr.** Akrep burcu, **3. (İncil'de)** ucuna demir parçaları takılı kamçı/kırbaç, **4. ~ spider: bk.: whip scorpion,** **5. ~ fly**: akrep-sinek (*Panorpa*) : erkeğinin kuyruk kısmı akrep kuyruğu gibi kıvrık bir sinek türü.

scorpionfish, is., ç. -fish, -fishes **zool.** iskorpit balığı (*Scorpaena*).

Scorpius, is. astr. Akrep burcu. **Scorpio d.d.**

scot, *is. esk.-Brit. vergi, para cezası. ~ and lot* : belediye vergisi. **pay ~ and lot** : tamamen ödemek.

Scot, *is. İskoçyalı, İskoç.*

scotch, *is.&f. 1. hafif yara, tırmık, sıyrık, 2. çentik, 3. hafifce yaralamak, tırmıklamak, tırmalamak, 4. son vermek, sona erdirmek. to ~ a rumor. to ~ a pain. 5. (tekerlek altına konulan) takoz, 6. takoz koymak, takozla durdurmak. e.a.-1. cut, gash, scratch, 2. notch, score, 3. injure, cut, scratch, 4. crush, suppress, foil.*

Scotch, *sf.&is. 1. İskoç, İskoçyalı, İskoç halkı (na ait), 2. İskoç halk lehçesi+ (İskoçyalı, İskoç halkı/kültürü ve lehçesi için **Scots** veya **Scottish** tercih edilir), 3. İskoç viskisi, 4. k.d. tutumlu, idareli, tedbirli, 5. ~ broom : sarı-kırmızı çiçekli bir tür katırturnağı (*Cytisus scoparius*), 6. ~ broth : İskoç çorbası, koyun eti, sebze ve yarma ile yapılan çorba, 7. ~ collops : kuşbaşı siğır haşlama; soğanlı biftek, 8. ~ egg : sucuklu yumurta, 9. ~ fir = ~ pine : çam, 10. ~ hands : tereyağı yapmakta kullanılan yassı bir tahta alet, 11. ~ tape : seloteyp, yapışkan şeffaf bant, 12. ~ terrier : İskoç teriyer köpeği, 13. ~ verdict: (a) (İskoç yasalarına göre) suç sabit görülmeli hükmü (b) kesin olmayan karar/hüküm, 13. ~ whisky : İskoç viskisi, 14. ~ woman : İskoçyalı kadın, 15. ~ woodcock : ançüez ve yumurtalı kızartılmış ekmek. e.a.-4. provident, frugal.*

Scotchgard, *is. İskoç cilası, perdelik/döşemelik kumaşları su geçirmez ve leke tutmaz hale getiren flöör, karbon bileşimi.*

Scotch-Irish, *sf.&is. İskoç-İrlandalı melez kimse.*

Scotchman, *is., ç. -men bk.: Scotsman.*

scoter, *is., ç. -ters, -ter zool. karaördek (*Melanitta*, *Oidemia*). Kuzey denizlerinde yaşayan iri, dahçı ördek.*

scot-free, *sf. 1. sağ salim, incinmeden, hasarsız, cezasız, masrafsız, 2. vergiden muaf.*

scotia, *is. mim. boyunsak, taban olduğu.*

Scotia = Scotland.

Scotland, *is. İskoçya. ~ Yard* : Londra Emniyet Müdürlüğü (özellikle cinayet Şubesi).

Scoto- = Scotch.

scoto-, *ön ek "karanlık" anlamı katar: scotophobia: karanlıktan korkma. Sesli harf önünde: scot-.*

scotoma, *is., ç. -mas, -mata patol. kör nokta, yerel körlük, görüş alanındaki bazı noktaların görülmemesi. ~tous : yerel kör.*

scotopia, *is. (yarı)karanlıkta görüş. scotopic: (yarı) karanlıkta gören. bk.: photopia.*

Scots, *is.&f. 1. İskoç dili/lehçesi, 2. İskoç, İskoçya+, İskoçyalı+.*

Scotsman, *is., ç. -men İskoçyalı.*

Scotticism, *is. İskoç deyimi/kelimesi/telâf-fuzu.*

Scottie, *is. bk.: Scottish terrier.*

Scottish, *sf.&is. 1. İskoç, İskoçyalı, İskoç dili, 2. ~ rite: ileri iki mason üyeliğinden biri, 3. ~ terrier: İskoç teriyer köpeği (**Scotch terrier**, **Scottie**, **Scotty d.d.**).*

Scotty, *is., ç. -ties 1. k.d. İskoç(yalı), 2. bk.: Scottish terrier.*

scoundrel, *is. madrabaz, düzenbaz, hilekâr, alçak, adfî, habis kimse. ~ ly : madrabazlıkla, düzenbazlıkla, hile ile, alçakça, adfice, habasetle. e.a.- villain, cad, bounder, knave, rotter, rascal, rogue, scamp, scalawag. NOT: SCOUNDREL dürüstlükten tamamen uzak, hilekâr, düzenbaz vb. kimseleri niteler. **KNAVE**, yalancı ve ikiyüzlü; **CAD** nezaketsiz ve kaba, hoyrat; **ROTTER** ahlâksız, namussuz; **RASCAL** alçak ve müzevir; **ROGUE** ise serseri, derbeder, yasalara saygısız anımlarında kullanılır. **SCAMP** yaramaz, haylaz, çapkin; **SCALAWAG** ise vicdansız, çapkin, pervasız, hiçbir şeyden çekinmeyen anımlarına gelir. **ROTTER** argo deyimidir, **SCALAWAG** yazı dilinde kullanılmaz. *Rotter, rascal, rogue, scamp* arkadaşlar arasında yarı şaka yolu kullanılabılır.*

scour¹, *f. 1. ovmak, ovarak temizlemek/parlatmak. ~ out a dirty pan. 2. kum veya fırça ile temizlemek/parlatmak. ~ down the walls with a stiff brush. 3. bol su akıtarak kanal vb. yi temizlemek/derinleştirmek, oymak. Water had ~ed out a passage in the soft sand. 4. müşil ile bağırsakları temizlemek, 5. buğdayı öğütmeden önce yıkamak, 6. temizlenmek, parlamak, 7. koşmak, seğırtmek, 8. arayarak baştan başa dolaşmak, her tarafı taramak/telâşla araştırmak. They ~ed the countryside for the lost child. 9. acele geçmek. e.a.-1. cleanse, polish, 3. flush, 4. purge, 8. range over, scan, search.*

scour², *is.* **1.** ovma, ovarak temizleme/parlatma, **2.** ovulan/temizlenen yer, **3.** akan suyun aşındırıp oyduğu yer, **4.** akar suyun aşındırma gücü, **5.** ~ *s. vet.* (at ve sığırlarda) ishal, sürgün.

scourer, *is.* **1.** ovan/temizleyen kimse, **2.** ovma/parlatma düzeni/aleti, **3.** koşan, seğirten, telâşla her tarafı arayıp tarayan kimse.

scourge, *is.&f.* **scoured**, **scourging**
1. kamçı(lamak), kirbaç(lamak), **2.** şiddetli/ağır ceza (vermek), şiddetle cezalandırmak, gadretmek, zulmetmek, **3.** belâ, musibet, âfet, mahveden/yok eden şey/kimse, **4.** ~r : kamçılıyan, kirbaçlayan, şiddetle cezalandıran, gadreden, zulmeden kimse, **5.** **scourgingly** : zulümle, gadrederek, şiddetle cezalandırarak, belâ/âfet kesilerek, **6.** ~ of God : Attilâ, Allahın Kamçısı. *e.a.-1. lash, 2. punish, chastise, 3. bane.*

scouring, *is.* **1.** ovma, ovarak temizleme/parlatma, **2.** ~s : (a) ovarak çıkarılan kır, (b) hububat süprüntüsü, **3.** ~ **rush** : (ovmakta kuşlanılan) atkuyruğu otu (*Equisetum hymale*).

scouse, *is. Brit.* **1.** *den.* peksimetli tas kebabı, **2.** Liverpullu, Liverpul lehçesi.

scout¹, *is.* **1.** izci. **boy ~** : erkek izci. **girl ~** : kız izci. **~master** : izci oymak beyi. **good ~ k.d.** yardımsever/güvenilir kimse. *I'll ask Jo to help, he's a good ~.* **2.** gözcü, **3.** keşif kolu. **on the ~** : keşif görevi yapmakta, keşfe çıkmış. ~ **car** : zırhlı keşif otosu. ~ **plane** : keşif uçağı, **4.** casus (asker/gemi/uçak), **5.** Oxford Üniversitesinde kolej hademesi.

scout², *f.* **1.** keşfe çıkmak, keşif yapmak, **2.** keşfetmek, haber/bilgi toplamak, **3. k.d. gen.** ~ **out/up/around/about** : aramak, araştırmak, arayıp bulmak. ~ *out a good book for me to read. ~ around for a shop that's open late.* **4.** küçümseyerek /istihfafla reddetmek, tepmek. ~ **at** : küçümsemek, hakir görmek, alaya almak, istihza etmek. *e.a.-1. reconnoiter, 2. search, seek, 3. mock, jeer, flout, disdain, contemn, despise.*

scoutcraft, *is.* **1.** izcilik, **2.** izcilik talimi.

scouter, *is.* **1.** gözcü, keşif kolu, **2.** (18 yaşından büyük) erkek izci.

scouth, *is. İsk.* **1.** bolluk, bereket, **2.** fırsat, vesile. *e.a.-1. abundance, plenty, 2. opportunity, scope.*

scouting, *is.* **1.** keşif, gözcülük, **2.** izcilik faaliyeti.

scow, *is.&f.* duba, salapurya (ile taşımak). *e.a.- hulk, tub.*

scowl, *is.&f.* **1.** kaş çatma(k), **2.** somurtma(k), dargin durma(k), surat asma(k), darginlik. ~ **at s.o. : birine yan bakmak, 3. ~ er** : kaş çatan, dargin bakan, surat asan, **4. ~ ingly** : kaş çatarak, surat asarak, somurtarak, darginlikla. *e.a.-1. frown, 2. glower.*

scrabble, *f.* **-bled, -bling** **1.** tırmala(n)mak, tırnaklılamak(k), **2.** çırpinma(k), çabalamak(k), **3.** karalama(k), kargacık burgacık yazı (yazmak), **4. ~ up** : acele ile toplanmak, **5.** üzerinde harfler basılı küçük tahta karelerle oynanan kelime bulmacası, **6.** seyrek çalılık, **7. ~ r** : tırmalayan, çırpinan, çabalayan, kargacık burgacık yazan. *e.a.-1. scratch, scrape, 2. struggle, strive, 3. scrawl, scribble.*

scrag¹, *is.* **1.** zayıf/cılız kimse, zayıf hayvan, **2.** koyun/dana etinin yağsız gerdan tarafı, **3. argo** insan boynu.

scrag², *gl.f.* **scragged, scragging** *k.d.* boğazını sıkmak, boğarak/asarak öldürmek.

scraggly, *sf.* **-glier, -gliest** **1.** düzensiz, intizamsız, **2.** pürüzlü, yamru yumru, çarpık çarpuk, eğri büğrü, **3.** kaba tüylü, taranmamış, dağınık, pürsek, **4.** yirtik pırtık, lime lime. *e.a.-1. irregular, uneven, 2. jagged, 3. shaggy, unkempt, 4. ragged.*

scraggy, *sf.* **-glier, -gliest** **1.** zayıf, sisika, cılız, ince, kuru, kemikleri çıkmış, **2.** arızalı, pürüzlü, dik/sivri kayalı, sarp, **3. scraggily** : zayıfça, sisika/cılız bir şekilde; arızalı/pürüzlü/sarp bir biçimde, **4. scragginess** zayıflık, sisikalık, cılızlık, kuruluk; arızalı/pürüzlü olma, sarplık. *e.a.-1. lean, meager, thin, scrawny, bony, 2. irregular, craggy, jagged.*

scraich/scraigh, *is.&f. İsk. bk.:* **screech.**

scram, *gs.f.* **scrammed, scrambling** *k.d.* defolmak, çekip gitmek, tüymek, *argo* arabayı çekmek. **You're not wanted here, so ~ !** Seni kimse istemiyor, defol/çek arabanı! **Let's ~ !** Tüyelim/çekip gidelim! *e.a.- go away, get out.*

scramble¹, *f.* **-bled, -bling** **1.** sürünerek gitmek, dört elle ilerlemek, (ellerle yere tutunarak) tırmamak. *I ~d up the rock for a better look at the sea.* **2.** bir şeyi elde etmek için çaba-

scramble²

lamak/başkalarıyla mücadele etmek/didişmek, **3.** alelâcele hareket etmek/gitmek, **4.** As. düşman uçaklarının yolunu kesmek için acele havalandmak, **5.** acele/tüstkörü derleyip toplamak, **6.** birbirine karıştırmak, karmakarışık yapmak, **7.** acele ettirmek, *argo* iki ayagini bir pabucu sokmak, **8.** yumurtayı çırparak yağıda pişirmek, **9.** (radyo/telefon haberleşmesini) karmalamak, frekans değiştirerek başkalarının anlamasını önlemek.

scramble², *is.* **1.** sürünerek gitme, dört elle ilerleme, (ellerle yere tutunarak) tırmanma, tırmanış. *It's quite a ~ to get the top of the hill.* **2.** çabalama, mücadele etme, didişme, koşusma, kapışma. *a ~ for the best seats.* **3.** acele, telâş, **4.** As. düşman uçaklarının yolunu kesmek içini acele havalandırma.

scrambler, *is.* **1.** sürünerek giden, dört elle ilerleyen, (ellerle yere tutunarak) tırmanan, çabalanınan, mücadele eden, didişen, koşusan, kapışan kimse, **2.** (radyo/telefon) karmalama düzeni, frekans değiştirerek haberleşmeyi başkalarından gizleyen cihaz.

scran, *is. argo* yiyecek, yemek, yemek artığı. **bad ~** : talihsizlik, şanssızlık.

scrannel, *sf. esk.* **1.** ince, hafif, zayıf, **2.** cırlak, çizirtili, ahensiz, kulak tırmalayıcı. *e.a.- 1. thin, slight, lean, 2. squeaky, harsh.*

scrap¹, *is.* **1.** parça, kirıntı, kirpıntı, döküntü. **~ heap** : kirpıntı/hurda yığını, **2. ~s** : (a) yemek artığı, (b) kakırdak, kıkırdak, **3.** (yazı/şıir vb.) parça. **~s of poetry.** **4.** hurda. **~ iron** : hurda demir. **He made a fortune in scrap metals** : Hurdacılıktan zengin oldu. **5.** müsvedde (lik), **6. k.d.** kavga, dövüş, **7. ~ heap** : hürdalık, hurda yığını. *Put that plan on the ~ heap; it'll never work.* **8. ~s of news** : derme çatma haberler, **9. a ~ of evidence** : önemsiz delil, **10. a ~ of comfort** : en küçük bir teselli, **11. catch ~s of a conversation** : bir konuşmanın bazı parçaları kulagina çalınmak, **12. not a ~** : bir nebze/zerre, zerre kadar, en ufak. **not a ~ of truth in what he says** : söylediklerinde zerre kadar gerçek payı yok. *e.a.- 1. fragment, morsel, crumb, bit.*

scrap², *sf.* parça(lardan oluşan), artık, kirıntı, döküntü, hurda, işe yaramaz.

scrap³, f. scrapped, scrapping **1.** parçalamak, ufalamak, kirpıp dökmek, **2.** degersiz diye atmak, ıskartaya/çürüge çıkarmak, hurdyaya ayırmak, **3.** dövüşmek, kavga etmek. *e.a.-1. break up, 2. discard, 3. fight, quarrel.*

scrapbook, *is.* gazete kupürleri veya resim yapıtırlan defter.

scrape¹, f. scraped, scraping **1.** kazımak, siyirmak, kazıyarak temizlemek. **~ one's plate** : tabağını siyirmak/temizlemek. *I ~d the mud from my boots.* **2.** sistiremek, raspa etmek, *He ~d the door (down) before painting it again.* **3.** sıyrıtmak, sıyrıtarak/sürterek zedelemek. *He ~d his knee when he fell.* **4. gen. ~ up/together** : güçlükle toplamak/bir araya getirmek. **~ up/together some money** : dışinden tırnağından artırmak, güçlükle üç beş kuruşu bir araya getirmek, **5. sürt(ün)mek, sürt(ün)erek gıcırdı(t)mak.** *a chair scraping on the floor. He ~d his chair against the wall.* **6. selâm verirken ayağını sürterek geri çekmek, 7. azamî tasarrufla/güçlükle geçinmek.** **~ a living** : kit kanaat geçinmek.

scraping by on very small wages : az bir maaşla güçlükle geçinme, **8. çok tutumlu olmak, 9. ~ acquaintance with s.o.** : birisiyle tanışma ya gayret etmek, **10. ~ along** : az para ile/iyi kötü geçinmek, **11. ~ away = ~ off** : kazıyarak temizlemek/ayıqlamak. *I ~d the skin off the vegetables.* **12. ~ the bottom of the barrel** *k.d.* fiyasko vermek, gülünç düşmek, başarısızlığa uğramak. *Is he the best speaker they could get for the meeting? This time they've really ~d the bottom of the barrel!* **13. ~ through** : güçbelâ atlatmak, yakayı zor kurtarmak. **~ through an examination** : sınavda güçbelâ geçmek, **14. bow and ~** : yerlere kadar eğilmek.

scrape², is. **1.** kazıma, siyırma. **a ~ of butter** : ince bir tabaka tereyağı, **2.** kazıma/sürtme sesi, **3.** kazınan/sistire yapılan yer, **4.** çıkmaz, güç durum, varta. **to get into a ~** : belâya çatmak, başı derde girmek. *He got into a ~ with the police for parking his car in the middle of the road.* **We're in a nice/pretty ~** : Çattık belâya! Ayıkla pirincin taşını! Başımız dertte! **get out of ~** : belâdan/çıkmazdan kurtulmak, paçayı yakayı kurtarmak, **5. fikir ayrılığı, kavga, dövüş.** *e.a.-4. predicament, 5. fight, quarrel, scrap.*

scraper, *is.* 1. kazıcı, sıyırcı, raspacı, 2. raspa, sistire, kazıma aleti, tarama kepçesi, toprak kazıcı/sıyırcı, çamur kazıma demiri.

scraping, *is. is.* 1. kazıma, sıyırmaya, sistirleme, 2. kazıma/sıyırmaya/sürtünme sesi, 3. *gen. ~ s* : kazıntı, sıyrıntı, 4. ~ly : (a) kazıyarak, sıyırarak, sürtünerek, sürtünürcesine, (b) parçalara ayırarak, parçalayarak, (c) hurdaya ayırarak.

scrapage, *is.* 1. hurda malzeme/şey, 2. hurdaya ayırmaya (özellikle otomobili).

scrapper, *is. k.d.* kavgacı, dövüşçü, daima kavgaya hazır olan veya fırsat kollayan kimse

scapple, *is. ABD* misir unu ile kızartılmış baharatlı domuz eti.

scrappy, *sf. -pier, -piest* 1. parça parça, bölük pörçük, derme çatma, yarı yamalak. *a ~, badly written report*. 2. *k.d.* kavgacı, münakaşacı, münazaacı, nizacı, 3. **scrappily**: (a) derme çatma/yarım yamalak bir şekilde, parça parça; (b) dövüşürcesine, kavga edercesine, münakaşa/münaza ile, 4. **scrappiness** : (a) tutarsızlık, derme çatmalık, yarı yamalıklık, parça parça olma, insıcamsızlık; (b) kavgacılık, münakaşacılık, münazaacılık, nizacılık. *e.a.-1. fragmentary, disconnected, 2. pugnacious*.

scratch¹, *f.* 1. tırmalamak, tırmıklamak, (sivri bir şeye) çizdirmek, *to ~ one's hand on a nail*. 2. kazımak, keskin bir şeyle kazıyarak yüzeyini bozmak, 3. kaşı(n)mak, 4. eșelemek, kazmak, 5. *gen. ~ out* : (yazılı) çizmek, karalamak, çizerek iptal etmek, 6. listeden çıkarmak, silmek, 7. (maden üzerine) yazı oymak, hâkmetmek, 8. tırnaklamak, tırnakla çizmek, 9. çizirdamak, gıcırdamak, sürtünerek ses çıkarmak, 10. geçimini güclükle sağlamak, 11. yarışmadan çekilmek, 12. (iskambilde) sayı kazanmak, 13. bilârdoda yanlış vuruşla ceza almak, 14. ~ s.o.'s back : dalkavukluk/yağçılık etmek, yaltaklanmak, 15. ~ my back and I'll ~ yours : Sen bana çıkar sağla, ben de sana sağlayayım. 16. ~ the surface : (a) üstünü kazımak, (b)ATH kalmak, derine nüfuz edememek, 17. ~ s.o.'s eyes : birinin gözlerini çıkarmak, 18. ~ up a bone : (köpek) yeri kazııp kemik çıkarmak.

scratch², *is.* 1. tırmık, tırnak izi, çizik, 2. tırmalama, tırmıklama, çizme, kaşı(n)mak, 3. gıcırtı, çizirti, gıcırdama, çizirdama, 4. yarı-

şa başlama çizgisi, 5. bilârdoda yanlış vuruş, 6. iskambilde sıfır sayı, 7. *argo* para, nakit, 8. **from** ~ : en baştan, sil baştan, sıfırdan, hiç yoktan, hiçbir şeye güvenmeden. **start from** ~ : sıfırdan/en başından başlamak, 9. **old** ~ : şeytan, 10. **up to** ~ : uygun, elverişli, kabule şayan, tatminkâr. *The piano player was not feeling well and his performance wasn't up to ~*. 11. **to be/to come up to** ~ : istenilen koşulları sağlamak, isteğe uygun olmak, 12. **without a ~ k.d.** sapasağlam, özürsüz, kusursuz, en ufak bir zedesi bile yok. **He came through the war without a ~** : Savaştan sapasağlam (burnu bile kanamadan) döndü. *e.a.-10. adequate, satisfactory*.

scratch³, *sf.* 1. müsvedde(lik), karalama. ~ **paper** : müsvedde kâğıdı. ~ **pad** : müsvedde defteri, bloknot, 2. handikapsız. ~ **player**. 3. *k.d.* alelâcele/rastgele toplanmış/hazırlanmış, derme çatma. *a ~ crew*. 4. **a ~ meal** : derme çatma/uydurma yemek, 5. ~ **sheet** : atların yarış şerelesi, 6. ~ **team** : derme çatma takım, 7. ~ **test** : deri üzerinde alerji testi.

scratcher, *is.* 1. tırmalayan, kazıyan, çizeren, 2. kaşıyıcı, 3. kazmacı, toprağı kazan, 4. kazıma aleti.

scratchy, *sf. scratchier, scratchiest* 1. çizirtili, gıcırtılı, cırlak, 2. karalama, baştan savma, özentisiz. *a ~ writing. a ~ drawing*. 3. düzensiz, intizamsız, rastgele. *He plays ~ game*. 4. kaşıntılı, kaşıntı veren, kaşındırın. *a ~ sweater*. 5. **scratchily** : (a) çizirti/gıcırtı ile, cırlayarak, (b) baştan savma, özentisizce, (c) düzensizce, intizamsızca, rastgele, (d) kaşındırarak, 6. **scratchiness** : (a) çizirti, gıcırtı, cırlaklı, (b) karalama, baştan savma, özenmeme, (c) düzensizlik, intizamsızlık, (d) kaşındırma.

scrawl, *is. & f.* 1. özentisiz/baştan savma/okunaksız/eğri büğrü/kargacık burgacık yazı (yazmak), karalama(k), 2. ~er : karalayan, eğri büğrü yazar.

scrawly, *sf. scrawlier, scrawliest* karalanmış, kargacık burgacık/itinasız/okunaksız yazılmış/çizilmiş (yazı/resim vb.) **scrawliness** : okunaksızlık, itinasızlık, kargacık burgacıklık.

scrawny, *sf. scrawnier, scrawniest* 1. zayıf, sıksı, cılız, kuru, kemikleri çıkmış. *a long, ~ neck*. 2. **scrawnily** : zayıf/sıksı/cılız bir şekilde, 3. **scrawniness** : zayıflık, sıklık, cılızlık. *e.a.-1. lean, scraggy, gaunt, emaciated, thin, skinny*.

screak

screak, *is.&f.* 1. çığlık (koparmak/atmak), ince bir feryat (koparmak), 2. gıcırdama(k), gırichtı, 3. ~y : çığlık gibi, çığlığı benzer. *bats making their ~y sounds. e.a.-1. screech, 2. creak.*

scream¹, *f.* 1. bağırmak, feryat etmek. *She ~ed (out) with pain for help* : İstirap içinde imdad diye bağırdı. 2. acı acı haykırmak, çığlık koparmak/atmak. *He ~ed in terror. 3. to ~ with laughter* : kahkahalarla gülmek, 4. uguldamak. *The wind ~ed down the chimney. 5. yaymak, herkese duyurmak, ilân etmek. The newspapers ~ed (out) the news in large letters. 6. bar bar bağırmak. ~ oneself hoarse* : sesi kışılincaya kadar bağırmak, 7. acı acı şikayet etmek. *~ing about the loss of powers under new law. e.a.-1. shriek, screech.*

scream², *is.* 1. çığlık, feryat, 2. bağırmak, haykırmak, haykırış, 3. *k.d.* çok komik/gülünç/matrak şey/kimse. *It was a perfect ~ k.d.* Aman ne komik şeydi! Hiç bu kadar gülmemiştim. 4. ~s of laughter : kahkaha, haykırarak güllüş. *e.a.-1, 2. outcry, shriek, screech, screak.*

screamer, *is.* 1. çığlık atan/koparan, feryat eden, bağıran, haykıran kimse, 2. *k.d.* heyecan uyandıran/fazlaıyla güldüren olay veya kimse, 3. (gazetecilikte) (a) heyecan uyandırıcı başlık/manşet, (b) **bk. banner** (6). **bk. scarehead.** 4. çığlık kuşu (*Anhimaidae*) ötüşü çığlığı andıran G Amerika kuşu, 5. **Brit.- argo** ünlem işaretü.

screaming, *sf.&is.* 1. çığlık atan/koparan, feryat eden, bağıran, haykıran (kimse), 2. göze çarpan, iri, kocaman. ~ **headlines** : kocaman başlıklar/manşetler, 3. *k.d.* kahkahalarla güldüren, çok komik. *a ~ farce. 4. ~ ly* : son derece, müthiş. ~ *funny.*

scree, *is.* kayşat, döküntü, dağ yamacındaki taş yığını.

screech, *is.&f.* 1. ince ve keskin çığlık/feryat (koparmak), acı acı haykırmak/haykırış, 2. ~er : çığlık atan, feryat eden, haykıran kimse, 3. ~ owl : cüce baykuş (*Otus osio*). *e.a.-1. scream.*

screechy, *sf.* **screechier**, **screechiest** 1. cırlak, ince ve keskin sesli, çığlık gibi, çığlığı andıran, 2. gırichtılı

screed, *is.&f.* 1. uzun ve sıkıcı nutuk/yazı/makale, 2. biktirici tenkit, can sıkıcı münakaşa, 3. çita, lama, sıva mastar allığı, 4. **Brit.** (kumaş

vb.) kirpıntı, parça, 5. **Isk.** (a) yırtık, (b) cümbüş, eğlence, içki âlemi, 6. yırtmak, lime lime etmek.

screen¹, *is.* 1. perde, kafes, 2. paravana, 3. bölme, tahta perde, 4. görüntülük, sinema perdesi, ekran, *tiy.* gergi, 5. ocak siperi, 6. **As.** savunma perdesi: ordu ve donanmanın meydana getirdiği koruma hattı, 7. kafes teli, elek/kalbur teli, 8. elek, kalbur, 9. klişe, 10. **fiz.** bürgü, ekran: (a) üzerine görüntü düşürmeye yarayan düzlem gereç, (b) elektriksel/miknatıssal alanlardan yalıtlıcı madensel engel.

screen², *gl.f.* 1. korumak, muhafaza etmek, 2. önüne perde çekmek, gizlemek, saklamak, 3. elemek, elekten/kalburdan geçirilmek, 4. elemek, ayıklamak, elemeye tâbi tutmak: niteliklerini inceleyerek uygun olanları seçmek/ayırmak, 5. (film, resim) göstermek, oynatmak. 6. (kitap vb.) filme almak, filmini çekmek, 7. tel örgü/kafes germek, 8. ekranlamak. *e.a.-1. shelter, protect, defend, 2. hide, mask, veil, shield, 3. sift.*

screenable, *sf.* 1. filme alınabilir, 2. elenebilir.

screener, *is.* 1. koruyan, saklayan, gizleyen, 2. eleyen, ayılayan, seçen, 3. pencere'lere vb. tel örgü/kafes koyan.

screening, *is.* 1. koruma, muhafaza etme, 2. perdeleme, perde çekme, bölme, ayırma, 3. eleme, 4. gösterim, film gösterme, 5. dolap teli, 6. ~s: kalbur üzerinde kalan artık.

screenplay, *is.* senaryo.

screen test, *is.* (artistin) yetenek denemesi: sanat kabiliyetini ölçmek için kısa film çevirme.

screenwriter, *is.* senaryo yazarı.

screw¹, *is.* 1. vida, burgu. **endless/perpetual/worm** ~ : sonsuz vida. **male/female** ~ : erkek/dişi vida. **right-handed** ~ : sağ vida. **left-handed** ~ : sol vida. **wood** ~ : ağaç vidası. ~ **bolt** : vidalı civata. ~ **gear** : helezoni dişli. ~ **hook** : vidalı kanca. ~ **jack** : vidalı kriko. ~ **nut** : civata somunu. ~ **plate** : pafta, vida lokması, 2. vida şeklinde cisim, 3. **bk.** : **screw propeller**, 4. vidasının dönmesi, dönme, 5. **Brit.** (a) küçük tüten/şeker/tuz vb. paketi, (b) **argo** işe yaramayan/yaşlı at, 6. **Brit.** - *k.d.* maaş, aylık, ücret, 7. **argo** hapishane gardiyancı, 8. **argo - kaba** sikme, 9. **have a ~ loose argo** bir tahtası eksik

olmak, delirmek, aklını oynatmak. **There's a ~ loose somewhere** : Bir yerde bir bozukluk var. **10. give another turn to the ~** : biraz daha sıkıştırmak, **11. put the ~s on** : zorlamak, icbar etmek, sıkıştırmak. *e.a.- 6. salary, wages, 10. force.*

screw², *f.* 1. vidalamak, vida ile tutturmak, 2.vidasını sıkıştırmak/çevirmek, 3. bur(ul)mak, bük(ül)mek, dön(dür)mek, 4. *gen.* ~ **up** : kuvvetlendirmek, artırmak, takviye etmek, sağlamlaştırmak, 5. zorlamak, icbar/taziyik/tehdit etmek, 6. sıkıştırarak söyletmek, zorla itiraf ettirmek, 7. tehditle para sizdirmak, 8. aldatmak, dolandırmak, 9. *argo- kaba* sıkmek, cinsel ilişkide bulunmak, **10. ~ down** : (a) vidalamak, vidasını sıkıştırmak, (b) çok düşük fiyat vermek, **11. ~ in** : vidayı çevirmek/sıkıştırmak, çevirerek içine sokmak, **12. ~ on** : vidalamak, **13. ~ out** : (a) vidasını sökmek, (b) zorla elde etmek. ~ **the truth out of s.o.** : birisinden gerçeği zorla öğrenmek. ~ **money out of s.o.** : güçlükle para koparmak, **14. ~ up argo** (beceriksizlik/aptallık yüzünden) bozmak, berbat etmek, **15. ~ up the eyes** : gözlerini kısmak, **16. ~ up one's courage** : cesaretini toplamak, **17. ~ up one's face** : yüzünü buruşturmak, **18. ~ up one's lips** : dudak bükmek, **19. ~ up oneself to do sth** : kendini zorlamak, **20. ~ up in a piece of paper** : bir şeyi kâğıda sarmak, **21. ~ up the rents** : kirayı artırmak, **22. have one's head ~ed on (right)** : makul/aklı başında olmak, aklılıca iş yapmak, aklını başına toplamak. *e.a.-5. coerce, threaten, 6. extract, extort.*

screwball, *is. & sf.* 1. *argo* deli, serseri, garip/acayıp kimse, 2. havada kavis çizen top, 3. saçma, zırva (fikir/davranış).

screw bean, *is. bot.* burmacık (*Strombocarpa odorata*). Mimozagillerden GB ABD'de yetişen, kıvrık fasulyeye benzer meyvesi yem olarak kullanılan ağaç.

screw cap, *is.* (kavanoz vb. için) vidalı kapağı.

screwdriver, *is.* 1. tornavida. **Phillips ~** : yıldız tornavidası, 2. portakal suyu ve votka kokteyli.

screwed, *sf.* 1. vidalı, vidalanmış, vida ile sıkıştırılmış, 2. yivli, vida dişli, 3. eğri büğrü, çarpık, 4. *Brit.- argo* sarhoş. *e.a.-2. threaded, 3. twisted, awry, 4. drunk, intoxicated.*

screw eye, *is.* halkalı/halka başlı vida, vidalı halka.

screwhead, *is.* vida başı.

screwlike, *sf.* vida gibi, vida biçiminde.

screw nail, *is.* vidalı çivi. *e.a.-drive screw.*

screw pine, *is. bot.* vidalı çam (*Pandanus*). Yaprakları helezoni biçimde dizili, meyvesi yenen tropik Asya ağacı.

screw propeller, *is.* pervane, uskur.

screw-propelled, *sf.* pervaneli, uskurlu.

screw stock, *is. bk.:* **diestock**.

screwup, *is. ABD- argo* 1. aptalca hata/yanlışlık, saçmalık, 2. daima pot kırın, acemi, aptalca hatalar yapan kimse.

scREWwORM, *is.* yara kurdu: *Callitroga* türü sineklerin yaralar üzerine bırakıldığı ve etle beslenen larvası. ~ **fly**: kurt sineği (*Cochliomyia americana*), parlak mavi, yeşil renkli, siğirlara zararlı iri bir sinek. Larvası etle beslenir.

scREWy, *sf.* **screwier, screwiest argo** 1. deli, kafadan çatlıak, 2. tuhaf, acayıp, garip. *There's something ~ in his story.* 3. anlaşılmaz, akıl ermez. *Something has gone ~ in my calculation: this can't be the right answer.* 4. saçma, zırva. *Lots of mad ideas, each one screwier than the last.* *e.a.- 1&3. crazy, nutty, 2. strange, 3. irrational.*

scribal, *sf.* yazar+, yazi+. ~ **error** : yazı hatası.

scribble¹, *f. -bLLED, -BLING* 1. karalamak, acele/dikkatsizce yazmak, 2. kalemlle acayıp/anlaşılmaz şekiller çizmek.

scribble², *is.* 1. karışık(okunmaz yazı, kargacıkburgacık el yazısı/mektup vb. 2. karalama, anlamsız yazı ve çizgiler.

scribblers, *is.* 1. çalakalem yazı yazan kimse, eserleri değerlez yazar, 2. karalayan(okunmaz yazı yazan kimse).

scribe¹, *is.* 1. yazıcı, yazman, kâtip, 2. yazar, muharrir, gazeteci, 3. (Musevflerde) din bilgini/yorumcusu, Tevrat yazarı ve yorumcusu.

scribe², *gl.f. scribed, scribING* 1. ucu sıvı aletle çizmek/ işaretlemek, 2. oymak, yazmak, hâkketmek, 3. kesilecek tahtayı işaretlemek. *e.a.-1. mark, scratch, 2. engrave, inscribe.*

scriber, *is.* tıg, şış, ucu sıvı çizgi aleti.

scrim, *is.* 1. ince perdelik kumaş, 2. tiy. üzerine resim vb. çizilip sahne dekoru yapılan kumaş.

scrimmage

scrimmage, *is. & f.* **-maged**, **-maging** 1. göğüs göğüse çarpışma(k), 2. (futbol) topu ilerletmek için saldırmak/saldırış, hücum (etmek), 3. ~r : çarpışan, saldıran, hücum eden.

scrimp, *f.* 1. tasarruf etmek, saklamak, biriktirmek. *to ~ food*. 2. tutumlu davranışmak. *He had to ~ and save to pay for his holiday*. 3. cimrilik/hasislik etmek, -den esirgemek/kısmak. *to ~ one's elderly parents*. 4. çok dar/kısa kesmek.

scrimpy, *sf.* 1. kit, dar, kısıtlı, eksik, noksan, yetersiz, 2. tutumlu, idareli, cimri, hasis, 3. **scrimply** : kit kanaat, cimrice, hasislikle, tutumla, 4. **scrimpiness** : darlık, kithik; tutumluuk, cimrilik, hasislik. *e.a.-1. scanty, meager, 2. frugal, niggardly*.

scrimshaw, *is. & f.* 1. fildişi oyma işi (yapmak), 2. oymacılık (yapmak), fildişi oymak.

scrip, *is.* 1. pusula, makbuz, alındı, liste, yazılı herhangi kâğıt parçası, 2. kâğıt kırıntısı, 3. (a) hisse senedinin kesrinin gösteren belge, (b) geçici senet, 4. *ABD* eskiden kullanılan 1 dolar dan küçük kâğıt para, 5. *esk.* yolcu çantası, 6. ~ **dividend** : sonradan ödenecek olan kâr/temettü.

scripsit, *f. Lât.* yazar.

script, *is. & f.* 1. el yazısı, 2. belge, el yazması kitap, 3. metin, el ile yazılı belge, 4. senaryo, tiyatro veya sinema eseri metni, 5. el yazısı gibi matbaa harfi, 6. senet, hüccet, 7. alfabe, yazı düzeni, 8. konuşmacının elindeki notlar, 9. (el yazısı vb.) yazmak, kaleme almak, 10. ~er : yazar, (el ile) yazar, 11. ~writer : senaryocu, senaryo yazarı.

scriptorium, *is., g.* **-toriums**, **-toria** (manastırda) hattatlar odası.

scriptural, *sf.* 1. Kutsal Kitap'a ait, 2. Kutsal Kitap'ta bulunan/anlatılan, 3. ~ly: Kutsal Kitaba göre/uğun olarak, Kutsal Kitap gereğince.

Scripture, *is.* 1. *gen. ~s*, **Holy ~, Holy ~s** : Kutsal Kitap, İncil, 2. İncil'den bir parça, 3. kutsal/dinsel yazı/kitap.

scriptwriter, *is.* senaryocu, senaryo yazarı.

scriptwriting, *is.* senaryo yazma.

scrivello, *is., g.* **-loes**, **-los** filin dişi.

scrivener, *is.* 1. yazıcı, yazman, kâtip, arzuhalci, sözleşmeleri yazan kimse, 2. noter. *e.a.-1. scribe, 2. notary*.

scrobiculate(d), *sf. bot. & zool.* kırışık, buruk, çopur, oyuklu, oluklu. *e.a.- furrowed, pitted*.

scrod, *is. ABD* yavru morina.

scrofula, *is. patol.* sıracı.

scrofulous, *sf.* 1. sıracılı, 2. sıracaya benzer, sıracı illetine ait, 3. ahlâksız, kötü ahlâklı, 4. ~ly : ahlâksızca, 5. ~ness : ahlâksızlık.

scroll, *is.* 1. tomar, 2. parşömen tomarı, 3. tomar şeklinde süs, 4. liste, tarife, nöbet cetveli, taslak, 5. keman sapının kıvrık ucu, 6. (Çin/Japon sanatında) tomar şeklinde ipek kumaş veya kâğıda yapılmış resim, 7. ~ saw : serit testere, oyma testeresi, 8. ~work : tomar şeklinde süs, oymalı tezyinat, *e.a.-1. roll, 3. list, roll, roster, schedule*.

Scrooge, *is.* hasis, pıntı, cimri (Dickens'in *A Christmas Carol* adlı eserindeki tip).

scroop, *is. & f.* gıcırdı(t)ma(k), gıcırtı.

scrophulariaceous, *sf. bot.* sıracı otugillerden.

scrotum, *is., g.* **-ta**, **-tums** *anat.* torba, er bezi torbası, skrotum. **scrotal** : er bezi torbası+.

scrouge, *f.* **scrouged**, **scrouging** *k.d.* sıkıştırılmak, kalabalık etmek/olmak. *e.a.- squeeze, crowd*.

scrounge, *f.* **scrounged**, **scrouning** *argo*

1. araklamak, çalmak, aşırmak, yürütütmek, anaforlamak, 2. dilenmek, otlamak, başkasının sırtından/beleş geçinmek, asalak/tufeyli geçinmek, 3. ~ around : etrafı araştırmak, bulduğuunu alıp götürmek, yağma etmek, çalıp çırpmak. *e.a.-1. pilfer, 2. beg, cadge, sponge, 3. forage*.

scrounge(r), *argo* *is.* arakçı, anaforcu, otakçı, hırsız, asalak, tufeyli kimse.

scrub¹, *f.* **scrubbed**, **scrubbing** 1. ov(ala)mak, ovuşturmak, fırçalamak. ~ **bing brush** : tahta fırçası, 2. yıkamak, ovalayarak/fırçalayarak temizlemek, 3. (gaz, buhar) arıtmak, tasfiye etmek, 4. (doktor/cerrah) ameliyattan önce elle-rini ve kollarını sabunla ovarak yıkamak, 5. *ABD-argo* ertelemek, iptal etmek. *We've had to ~ our plans to go abroad this year; we've got no money. e.a.-1. rub, 3. cleanse, 5. postpone, cancel, call off*.

scrub², *is.* 1. ov(ala)mak, ovuşturma, fırçalama, yıkama, ovalayarak/fırçalayarak temizleme, (gaz, buhar) arıtma, 2. çalılık, fundalık, makik, bodur ağaçlı orman, 3. cins olmayan/soyu

karişık hayvan, 4. bodur/cüce insan, basit/önemsiz/ufak tefek eşya/kimse, 5. sp. birinci takıma alınmayan oyuncu, 6. kısa kılıfı firça, 7. firça gibi/kısa bıçık, 8. ABD- argo erteleme, iptal. e.a.-3. mongrel.

scrub³, sf. 1. bodur, cüce, ufk tefek, 2. önemsiz, degersiz, 3. çalılık, fundalık, bodur ağaçlı. ~ country. 4. ~ brush : tahta firçası, 5. ~ nurse : ameliyatta dezenfekte aletleri hazırlayıp operatöre veren hemşire, 6. ~ oak : yer meşesi, kurtluca (*Quercus ilicifolia*, *Q. prinoides*), 7. ~ pine : bodur çam, 8. ~ team : ikinci takım, ikinci derecede oyuncuların oynadığı takım.

scrubbed, sf. 1. ovulmuş, ovularak temizlenmiş, 2. esk. bodur, cüce, çelimsiz. e.a.-2. stunted, scrubby.

scrubber, is. 1. firçalayıcı, ovarak temizleyen kimse, 2. gaz arıtma cihazı, 3. cins olmayan/soyu karışık hayvan (bilhassa tosun), 4. zayıf/bodur boğa/tosun, 5. Avust. (a) fundalık bölge halkı, (b) fundalığa kaçip vahşileşen hayvan.

scrubboard, is. bk.: **washboard** (1, 2).

scrubby, sf. -bier, -biest 1. bodur, cüce, cılız, çelimsiz, 2. çalılık, fundalık, bodur ağaçlarla kaplı, 3. önemsiz, ufk tefek, 4. **scrubbiness** : bodurluk, cücelik, cılızlık, çelimsizlik.

scrubland, is. fundalık/çalılık arazi.

scrub-up, is. ameliyattan önce doktor ve hemşirelerin baştan başa yikanıp temizlenmesi.

scrubwoman, is., ç. -women temizlikçi kadın. e.a.- charwoman.

scruff, is. ense. by the ~ of the neck: ense kökünden.

scruffy, sf. **scruffier**, **scruffiest** pis, kırkı, pasaklı, darmadağın, dökük saçık, pejmürde. *The hotel looked rather ~ so we decided not to stay there.* e.a.- dirty, shabby, untidy.

scrummage, is.&f. 1. bk. : **scrimmage**, 2. **scrum** d.d. kol kola tutuşulup karşı oyuncularla göğüs göğüse gelerek oynanan bir top oyunu.

scrumptious, sf. k.d. 1. enfes, çok nefis, harikulâde, şahane, çok güzel. a ~ casserole; a ~ satin gown. 2. **scrumptiously**: enfes bir şekilde, harikulâde, şahane bir tarzda, 3. **scrumptiousness** : nefaset, harikulâdelik, şahanelik.

scrunch, is.&f. çatırdatma(k), ezme(k), buruşturma(k); çatırı. *Small loose rocks ~ing as we walked on them.* e.a.-crunch, crush, crumple.

scruple, is.&f. -pled, -pling 1. endişe, kuşku, tereddüt, 2. vicdanı elvermeme(k), tereddüt (etmek). **have/make no ~ s about doing sth.**: vicdanen hiç tereddüt etmemek, hiç çekinmeden yapmak. **A man with no ~s, who will do anything to get what he wants** : İstediğini elde etmek için her şey yapabilen vicdansız bir adam. 3. çok az/cüz'î miktar, 4. ecz. 1.296 gramlık tارتı (20 grain), 5. ~less : vicdansız. e.a.-1. *qualm, compunction, conscience*.

scrupulous, sf. 1. vicdanlı, dürüst, vicdan/merhamet sahibi, vicdanının sesini dinleyen. *He is a ~ man.* 2. titiz, dakik, çok dikkatli. *The nurse treated the wound with the most ~ care.*

3. **scrupulously** : (a) vicdanla, dürüstlükle, merhametle, vicdanının sesini dinleyerek, (b) titizlikle, dikkatle, ihtimamla, 4. ~ness = **scrupulosity** : (a) vicdanlılık, dürüstlük, insaf, merhamet, (b) titizlik, dakiklik, dikkat, ihtimam. e.a.-1. conscientious, meticulous, circumspect, 2. precise, exact, careful, painstaking.

scrutability, is. incelenebilme, anlaşılabilmeme.

scrutable, sf. dikkatle incelenebilir, anlaşılabılır.

scrutineer, is. Brit. oy tasnif memuru.

scrutinise/scrutinisation/scrutiniser/scrutinisingly, Brit. bk.: **scrutinize/scrutinization/scrutinizer/scrutinizingly**.

scrutinize, f. -nized, -nizing dikkatle inceleme/tekik etmek/gözden geçirme, araştırmak, tahlük etmek, ince eleyip sık dokumak. **scrutinization** : dikkatle inceleme vb. **scrutinizer** : inceleyen, araştıran, tekik/tahlük eden. **scrutinizingly** : inceden inceye araştırarak/inceleyerek/tekik ve tahlük ederek, kılı kırk yararak.

scrutiny, is., ç. -nies 1. dikkatle inceleme, araştırma, tahlük, tahlük, 2. gözleme, göz önünde bulundurma, gözden uzaklaşdırma, nezaret etme, 3. seçim kontrolü. e.a.- 1. examination, investigation, inquiry, 2. surveillance.

scuba, is.&sf. su içeri, skuba (ile yapılan). ~ **diving** : skuba ile dalma.

scud¹

scud¹, *f. scuddled, scudding* 1. tüymek, seğirtmek, hızla kaçmak, 2. *den.* rüzgârin önüne düşüp (yelken açmadan veya az yelkenle) seyretmek. ~ before the wind. 3. (ok) hedefin üstünden geçip gitmek, 4. derinin kıllarını yolup temizlemek.

scud², *is.* 1. tüyme, seğirtme, hızla kaçma, *den.* rüzgârin önüne düşüp (yelken açmadan veya az yelkenle) seyretme, 2. rüzgârla sürüklenen bulutlar veya deniz köpüğü, 3. deriden yolunan kıl, 4. *Brit.- argo* hızlı koşucu.

scudo, *is.* (XVI-XIX. yy.larda) İtalyan altın/gümüş parası.

scuff, *is. & f.* 1. ayağı sürüme(k)/sürüyerek yürüme(k), 2. ayağını sürtme(k)/silme(k), 3. ayak sürerek aşındırma(k)/aşınma(k), 4. şıpidık, arkası açık ve topaksuz terlik, 5. sürtünme ile aşınan/yıpranan yer.

scuffle, *is. & f. -fled, -fling* 1. itişme(k), dişime(k), çekişme(k), 2. telâşla sağa sola koşuþma(k), 3. (ayağını) sürtme(k), sürüme(k). a ~ of feet. 4. ~ hoe d.d. nadas çapası, çekilecek yerde itilerek kullanılan çapa, 5. (tepinme dansında) ayaðın ileri geri hareketi, 6. **scufflingly** : itişerek, diþerek, çekişerek, telâşla sağa sola koþuþarak; (ayağını) sürerek/sürüyerek.

scul(l)dugger, *is. bk.: skuldugger*.

sculk(er), *bk.: skulk(er)*.

scull, *is. & f.* 1. sandalın kúç kúreði, boyna kúreði, 2. kúrek: çift kúrekten her biri, 3. sandal, kayık, 4. bir ilâ üç çift kúrekli hafif ve dar yarîs sandalı/kayıðı, 5. ~ s : kúrekli sandal yarîs, 6. kúrekle yürütülen sandal/kayıð, 7. sandalı çifte kúrekle yürütütmek, 8. sandalı boyna ile yürütütmek, boyna etmek, 9. ~er : sandalçı, kayıkçı.

scullery, *is., ç. - leries* *Brit.* 1. mutfak yanında yemeklerin pişmeye hazırlandığı yer, 2. bulaþıkhanе, 3. ~ -maid : bulaþıkçı kız.

scullion, *is.* 1. bulaþıkçı, mutfak hizmetçisi, aşçı yamaðı, 2. adî/sefil kimse.

sculp, *glf. bk.: sculpture*.

sculpin, *is., ç. -pin, -pins* 1. *zool.* iribaþ (*Cottus*): K Atlantik'te yaþayan iri ve dikenli kafalı, geniþ aðızlı balık, 2. Kaliforniya iskorpit balığı, 3. adî/habis/sefil kimse.

sculpit, *Lát.* (heykelde imzanın yanında) yapan.

sculpt, *f.* 1. heykel(trâşlık) yapmak, 2. heykel gibi şeðil vermek. *Her hair was ~ed by a leading coiffeur.* *NOT:* **sculpture** kelimesinden türetilen **sculp** ve **sculpt** fiilleri çok defa tenkide ugramışsa da yüz yıldan beri kullanılagelmiş ve standartlaşmışlardır.

sculptor, *is.* heykeltiraþ.

sculptress, *is.* kadın heykeltiraþ.

sculpture, *is. & f. -tured, -turing* 1. heykeltrâşlık (yapmak), heykelcilik, 2. heykel (yapmak), 3. oyma(cılık), 4. cog. aşınma sonucu yeryüzünün şeðilini değiþtirmek, 5. **sculptural** : heykel+, heykel şeðilinde/biþiminde, heykellerden oluşan, 6. **sculpturally** : heykel gibi, heykelvari.

sculpturesque, *sf.* 1. heykele benzeyen, heykel gibi, heykelimsi. *the ~ beauty of her face.* 2. ~ly : heykel gibi, heykelvâri, 3. ~ness : heykele benzeyiþ/benzerlik.

scum¹, *is.* 1. su yüzüne çikan pislik, 2. köpük, cüruf, 3. süprüntü, çörçöp, kir. ~ left on the shore by the waves. 4. alçak/adî/pespaye kimse, 5. ayak takımı, serseriler gürühu. *the ~ of the earth* : erazil, reziller/serseriler takımı, halkın en alçak tabakası, 6. erimiþ maden cürufu, 7. ~like : köpük/cüruf gibi. *e.a.- 3. refuse, off-scoring, 5. riffraff, rabble, 6. scoria.*

scum², *f. scummed, scumming* 1. köpügüñü/cürufunu/sıvı üstüne çikan pislikleri almak, 2. köpük/cüruf bağlamak, 3. ~er : (köpügüñü/cürufunu almakta kullanılan) keþe.

scumble, *is. & f. -bled, -bling* 1. (resimde üzerine mat bir boya sürerek) renkleri yumuþatma(k)/matlaşdırma(k)/donuklaşdırma(k), 2. mat/donuk renk.

scummy, *sf. -mier, -miest* 1. köpüklü, cüruflu, kirli, 2. köpük/cüruf gibi, köpüge/cürufa benzer, 3. *k.d.* alçak, rezil, serseri, pespaye, iğrenç, 4. **scumminess**: (a) köpüklü/cüruflu olma, (b) alçaklık, rezilik, serserilik, pespayelik, iğrençlik. *e.a.- 3. despicable, contemptible, mean, vile.*

scunner, *is. & f.* 1. nefret, tiksime, iğrenme, 2. *Isk.* nefret etmek, tiksimek, iğrenmek. *e.a.- 1. loathing, abhorrence, 2. disgust, nauseate.*

scup, *is., ç. scup, scups* *zool.* pulluca (*Stenotomus versicolor*): ABD'nin Atlantik kıyılarında avlanan sık pullu bir balık. **scappaug, porgy** *d.d.*

scupper¹, is. 1. den. frengi deliği, geminin güvertesinden suyu denize akıtan delik, 2. su yolu, binalarda yerde toplanan suyu akıtan delik/oluk.

scupper², glf. Brit.- argo anî baskın yaparak katletmek, kılıçtan geçirmek, katliam yapmak, yok etmek, mahvetmek.

scuppernong, is. 1. yeşil misket üzümü: ABD'nin güneyinde yetişir, 2. misket şarabı.

surf, is. 1. baş kepeği, konak, 2. kabuk, 3. pis artık. e.a.-1. *dandruff*.

scurfiness, is. kepeklilik, kabukluluk.

scurfy, sf. *scurfier, scurfiest* kepekli, kabuklu.

scurrility, is., ç. -ties 1. küfürbazlık, kaba küfür, ağız bozukluğu, sövüp sayma, 2. küfür, sövme, küfretme e.a.-2. *vituperation, abuse, vilification*.

scurrilous, sf. 1. kaba, küfürlü, sövüp saymalı. **To make a ~ attack on s.o.** : Birine küfretmek, sövüp saymak. **a ~ attack on the mayor**. 2. hakaret dolu, tahlir edici, küçük düşürücü. **scurril, scurrile** d.d. **a ~ jest. ~ accusation**. 3. ~ly : küfürle, küfrederek, sövüp sayarak, 4. ~ness : küfürbazlık, sövüp sayma, ağız bozukluğu. e.a.-1. *vituperative, abusive*, 2. *derisive, jocular*.

scurry¹, f. -ried, -rying acele etmek, telâşlanmak, telâşla koşmak/kaçmak. *The mouse scurried into its hole when the cat appeared.* ~ off/away : tüymek, alelacele kaçmak, argo kırıcı kırmak. ~ through one's work : işini acele bitirmeye çalışmak.

scurry², is., ç. -ries 1. acele (etme), telâş, telâşla koşuşma, panik. *the ~ of little feet on the stairs. a general ~ towards the door*. 2. kısa yarış.

S-curve, is. S- eğrisi, S- şeklindeki eğri.

scurvy, is. & sf. -vier, -viest 1. *patol.* iskorbüt hastalığı (ilgili sıfat: **scorbutic**), 2. adî, alçak, aşağılık, iğrenç, menfur. **a ~ trick**. 3. **scurvily** : adîce, alçakça, aşağılıklı, iğrenç bir şekilde, 4. **scurviness** : adîlik, alçaklık, iğrençlik, 5. ~ grass *bot.* iskorbüt otu (*Cochlearia officinalis*) : turpgillerden iskorbüt hastalığına ilâç olduğu farz olunan bir ot. e.a.-2. *contemptible, despicable, mean, base*.

scut, is. kısa kuyruk (tavşan, karaca vb. kuyruğu gibi).

scuta, ç. is. **scutum**'un çoğulu.

scutage, is. bedel: Derebeylik çağında sövalyelerden askerlik hizmeti yerine alınan vergi.

Scutari, is. 1. **Skutari** ş.d.y. Üsküdar, 2. İskodra gölü.

scutate, sf. 1. *bot.* kalkansı, kalkan biçiminde, 2. *zool.* iri pullu.

scutch, glf. 1. sopayla vurarak temizlemek, 2. (pamuk, keten, ipek, vb.) ditmek, didiklemek, atmak, dövere kabartmak.

scutch = scutcher, is. 1. dövere keten ipliğini ayırmaya mahsus sopa, 2. duvarçı çekici.

scutcheon, is. 1. *bk.* : **escutcheon**, 2. *zool.* *bk.* : **scute**, 3. ~ less : kalkansız, kabuksuz, 4. ~ like : kalkan/kabuk gibi, kalkan biçiminde.

scute, is. *zool.* 1. bağa, kaplumbağa kabuğu, timsahın sırt kabuğu, 2. iri/sert pul.

scutellate(d), sf. *zool.* 1. bağalı, kabuklu, sert pullu, 2. bağa/kabuk şeklinde.

scutellation, is. *zool.* (kuş ayağında vb.) sert pullar, bunalın oluşumu/dizilişi.

scutellum, is., ç. -tella *zool. bot.* bağacık, bağa/kalkan/sert pul şeklinde küçük kabuk/organ.

scutiform, sf. kalkanımsı, kalkan biçiminde.

scuttle¹, is. 1. kömür kovası, 2. Brit.- k.d. geniş ve az derin sepet, 3. seğırtme, acele gitme/koşma, 4. den. lomboz, ambar kapağı; deniz musluğu.

scuttle², f. -tled, -tling 1. seğırtmek, acele hızla koşmak. ~ off/away : tüymek, sıvısmak, argo kırıcı kırmak, tabanları yağılamak. *The children ~d off/away when they saw the policeman*. 2. deniz musluğunu açarak/altını delerek gemiyi batırmak, 3. (ümit, plân, vb.) terk etmek, yitirmek, vazgeçmek. *The lawyer ~d his hopes of collecting the debt quickly*.

scuttlebutt, is. 1. den. su mancanası, 2. k.d. söyleti, dedikodu, şayia. e.a.-2. *rumor, gossip*.

scutum, is., ç. -ta 1. *zool. bk.* : **scute** (1), 2. (eski Roma'da) uzun kalkan, 3. *astr.* Kalkan burcu.

Scylla, is. 1. (yeni adı: **Scilla**) İtalya'da Mesina boğazında tehlikeli bir kaya, 2. *mit.* altı başlı deniz canavarı, 3. **between ~ and Charybdis**: iki ateş arasında.

scyphate

scyphate, *sf.* oyuk, tas biçiminde. *e.a.-cup-shaped*.

scyphiform, *sf. bot.* çukur, tas/çanak biçiminde.

Scyphozoa = **Scyphomedusae**, *is. zool.* çanaksılar, skifomedüzler, çanak biçiminde şefaf deniz hayvanları.

scyphozoan, *sf. & is.* çanaksı, çanaksılar sınıfından (deniz hayvanı) : denizanası vb. gibi.

scythe, *is. & f.* 1. tırpan, 2. tırpanlamak, tırpanla biçmek, 3. ~like : tırpan gibi, tırpan biçiminde.

Seythia, *is.* 1. İskitya, İskiteli: Karadeniz ve Hazar Denizinin Kuzey ve Doğusundaki bölgenin eski adı, 2. ~n: İskit+, İskityalı, İskit dili+.

SD, *kis.* South Dakota.

S.D. = 1. doctor of science, 2. South Dakota, 3. *ist.* standard deviation.

s.d. = 1. tarih zikretmeksiz, 2. *ist.* standard deviation.

'sdeath, *ünl. esk.* Allah kahretsin!

SDR = S.D.R.bk.: **special drawing rights**.

SE = S.E. = southeast(ern).

Se, kim. selenyum (simege).

sea¹, *is.* 1. deniz. **arm of the** ~ : körfez. by ~ and land: hem denizden hem karadan. by the ~ : deniz kenarında. **inland** ~ : iç deniz. **the seven seas** : yedi deniz, bütün denizler, 2. derya, umman, okyanus. **the high/open** ~(s) : açık deniz, engin denizler. **on the high seas** : açık denizlerde, okyanusta, enginlerde, 3. büyük dalga (lar). **a heavy** ~ : kaba dalga, firtinalı deniz. *The heavy seas almost drowned us.* **beam** ~ : yandan gelen dalgalar. **following** ~ : arkadan gelen dalgalar. **head** ~ : önden gelen dalgalar, 4. firtinalı deniz, 5. sayısız/muazzam şey, kalabalık, vb. **a ~ of faces** : insan kalabalığı, 6. denizcilik. *The ~ is a hard life for a man.* 7. **at** ~ : (a) denizde, okyanusta, ummandan, (b) şaşırılmış, şaşkına dönmiş, apışıp kalmış. *Completely at ~ as to how to answer the question.* 8. **follow the ~ = go to ~** : (a) denizci olmak, (b) deniz yolculuğuna çıkmak, 9. **half seas over**: sarhoş, 10. **put to ~ = put out to ~** : denize açılmak, deniz seyahatine çıkmak, 11. **ship a (green)** ~ : dalga gemiye girmek. *e.a.-2. ocean, 3. waves, 7. (b) perplexed, uncertain, bewildered, at a loss.*

sea², *sf.* deniz+ . ~ **anchor** : açık deniz çapısı/demiri. ~ **anemone** *zool.* deniz şakayığı (*Epiactis prolifera*). ~ **bag** : denizci çantası. ~ **bass** : levrek balığı (*Serranidae*). ~ **bed** : deniz tabanı. ~ **bird** = ~ **fowl** : martı, deniz kuşu. ~ **biscuit** = ~ **bread** : peksimet. ~ **bread** : (a) izmarit (*Pagellus centrodontus*), (b) çipura (*Aurata aurata*). ~ **breeze** : meltem, imbat, denizden esen yel. ~ **calf** : ayı balığı. ~ **captain** : kaptan, süvari. ~ **change** : (a) anı değiştireme, gelişme, ilerleme, (b) denizin sebep olduğu değişiklik. ~ **chest** : gemici sandığı. ~ **cow** : (a) deniz ineği, deniz ayısı, (b) *esk. bk.* : **hippopotamus**. ~ **cradle** *bk.* : **chiton** (2). ~ **cucumber** : deniz hıyarı (*Holothuroidea*). ~ **dog** : (a) deniz kurdu, eski/kurt denizci, (b) fok balığı. ~ **dog bk.** : **fogbow**. ~ **dragon** : yırtmaçlı balık. ~ **duck** : deniz ördeği. ~ **eagle** : deniz kartalı (*Haliaetus*). ~ **ear bk.** : **abalone**. ~ **elephant** : deniz fili, en iri cins ayı balığı. ~ **fan** : deniz yelpazesi (*Gorgonia flabellum*). ~ **fight** : deniz savası. ~ **foam** : (a) deniz köpüğü, (b) lüle taşı. ~ **front** : kıyı, sahil, yahı boyu. ~ **green** : deniz yeşili: açık, mavimsi yeşil renk. ~ **green** : deniz yeşili renginde. ~ **gull** : martı. ~ **hog bk.** : **porpoise**. ~ **holly bk.** : **eryngo**. ~ **horse** : (a) deniz ayıgırı (*Hippocampus hudsonius*), (b) yarı at yarı balık efsanevi hayvan, (c) *bk.* : **walrus**. ~ **kale** : deniz lâhanası (*Crambe maritima*). ~ **king** : korsan kralı (Orta Çağlarda Avrupa kıyılarını talan eden korsanların başı). ~ **lavender** : deniz lâvantası (*Limonium*). ~ **lawyer** *den. argo* : ası gemici, verilen emirleri daima tenkit eden gemici. ~ **legs** : firtinalı havalarda gemide dengeyi yürüyebilme kabiliyeti. *On the third day of the cruise, he found his ~ legs.* ~ **lettuce** : deniz marulu (*Ulva*). ~ **level** : deniz seviyesi/düzceci. ~ **lily** : deniz lâlesi (*Crinoidea*). ~ **lion** : büyük ayı balığı (*Zalophus californicus*). ~ **lungwort** : ciger otu (*Mertensia maritima*). ~ **mew** : martı (*Larus canus*). ~ **moss** : deniz yosunu. ~ **mouse** : deniz sıçanı (*Aphrodite*). ~ **nettle** : deniz ısrarı. ~ **onion** : ada soğanı (*Urginea maritima*). ~ **ooze** : okyanus dibinde bulunan kemiksi çökelti. ~ **otter** : deniz samuru (*Enhydra lutris*). ~ **pen** : deniz kalemi, bir tür sölentere (*Pennatula*). ~ **power** : (a) donanması güçlü devlet, (b) deniz kuvveti. ~ **purse** :

köpek balığı yumurtasının sert kabuğu. ~ **raven** : deniz kuzgunu (*Hemitripterus americanus*). K Atlantik'te yaşayan iri bir balık. ~ **robin** : kirlangıç balığı (*Prionotus evolans*). ~ **room** : açık deniz, denizde kolay manevra alanı, geminin kolayca manevra yapabileceği alan. ~ **rover** : korsan, korsan gemisi. ~ **salt** : deniz tuzu. ~ **serpent** : deniz yılanı, efsanevi deniz ejderhası. ~ **shell** : deniz kabuğu, istiridye kabuğu. ~ **slug bk.**: **nudibranch**. ~ **snake** : deniz yılanı (*Hydrophidae*). ~ **squirt** : su püskürtücü, rahatsız edilince su püskürtlen gömlekli deniz hayvanı. ~ **tangle** : su yosunu (*Laminaria*). ~ **trout** : deniz alabalığı (*Salmo trutta*). ~ **urchin** : deniz kestanesi (*Echinoidea*). ~ **valve bk.**: **seacock**. ~ **wall** : deniz seddi/duvarı. ~ **walled** : deniz setleriyle korunmuş. ~ **walnut**: yuvarlak denizanası. **sea wolf** : (a) deniz levreği vb. gibi birkaç çeşit yırtıcı balık, (b) korsan. ~ **wrack** : yüzen deniz yosunu.

Seabee, *is.* (ABD Bahriyesi) istihkâm taburu eri.

seaboard, *is.&sf.* 1. kıyı, sahil, yálı, 2. kıyı bölgesi. *the Eastern ~*.

sea-born, *sf.* 1. denizde doğmuş (su perisi vb.), 2. denizde yetişen/bulunan, deniz ürünü.

seaborne, *sf.* 1. deniz yolu ile taşınan/gönderilen, 2. denizde bulunan. *a ~ fog*.

seacoast, *is.* kıyı, deniz kıyısı, sahil.

seacock, *is.* deniz musluğu. *e.a.- sea connection, sea valve*.

seafarer, *is.* 1. bahriyeli, gemici, 2. deniz yolcusu.

seafaring, *sf.&is.* 1. deniz yolu ile seyahat eden, 2. denizcilikle uğraşan, 3. deniz yolculuğu esnasında vuku bulan, 4. deniz yolculuğu, 5. denizcilik.

seafood, *is.* deniz ürünü, balık, istakoz vb.

seafowl, *is., ç.* **-fowls, -fowl** deniz kuşu.

e.a.- sea bird.

seagirt, *is.* denizle çevrili, etrafı denizle kuşatılmış.

seagoing, *sf.* 1. denizde giden, denizde harekete elverişli, 2. denizde seyahat eden.

sea-island cotton, *is.* uzun elyaflı pamuk.

seal¹, *is.* 1. mühür, damga. **Great ~** : resmî devlet mühürü. *The king applied the ~ to the document*. **keeper of the ~** : mühürdar. *lift the*

~ **s** : mühürleri açmak. **Privy ~** : mührü has. ~ **ring** : mühür yüzüğü. **under ~** : mühürlü, mühürlenmiş. **under the ~ of secrecy** : gizli tutulmak şartıyla, 2. mühürlü mum veya kurşun parçası, 3. yardım rozeti. *a Christmas ~*. 4. güvence, teminat. *His handshake was the only ~ we needed to begin work*. 5. lâvabo borularının devreboynu kısmında pis gazların gelmesini önleyen su, 6. lehim, mum, sizdirmaz tıkaç, 7. **set one's ~** : mührütün basmak, 8. **set the ~ on** : bir meseleyi kökünden halletmek, kesinlikle sona erdirmek, 9. **seal point** : benekli Siyam kediği, 10. **sealskin** : fok derisi/kürkü(nden yapılmış). *a sealskin purse*.

seal², gl.f. 1. mühürlemek, damgalamak, mühür/damga basmak, 2. onaylamak, tasdik etmek, 3. teyit etmek, teminat vermek. *They ~ed the bargain with a handshake*. 4. siksiksik kapatmak. ~ **s.o.'s lips** : susturmak, söylemesine engel olmak. *They tried to ~ his lips. My lips are sealed* : (bir sırrı) Kat'iyen/kimseye söylemem, açıklamam. 5. kesin/dönülmez karar vermek, kesinlikle tayin etmek. **to ~ s.o. 's fate** : yazısını/mukadderatını önceden tayin etmek. **His fate is ~ ed** : Geleceği/kaderi belirtmiştir. 6. (Mormon kilisesinde) resmen nikâh kıymak, 7. kapatmak, tikamak, yarıklarını doldurmak, su/hava geçirmez hâle getirmek, 8. ~ **in** : içeriye kapatmak/kapanmak, dışarı sızdirmamak. *Boats ~ed in as early as November by ice on the river. Our new plastic container will ~ in freshness and ~ out other smells*. 9. ~ **off** : kapatmak, içeri veya dışarı kimseyi bırakmamak. *Police ~ed the area off where the murderer was known to be hidind. He ~ed off the glass by melting the ends together*. 10. fok/ayı balığı avlamak.

seal³, is., ç. **seals, seal** 1. **zool.** ayı balığı, fok (*Pinnipedia*). (ilgili sıfat: **phocene**), 2. fok derisi/kürkü, 3. ~**like** : fok (derisi/kürkü) gibi.

sealable, *sf.* mühürlenebilir, onaylanabilir.

sealant, *is.* 1. mühür mumu, kurşun vb. gibi mühürlemekte kullanılan madde, 2. sizmazlaştıracı, pekiştirici, su/hava geçirmez hâle getiren madde.

seal brown, *is.* kızıl kahverengi.

sealed book, *is.* meçhul, muamma, anlaşmaz nesne. **It is a sealed book to me** : Bu, bennim için bir muammadır/buna aklım ermez.

sealed orders

sealed orders, *is.* mühürlü emir: denize açıldıktan sonra açılmak üzere kaptana mühürlü zarf içinde verilen emir.

sealer, *is.* 1. sızmazlaştırıcı pekiştirici, su/hava geçirmez hâle getiren kimse/madde, 2. ölçü ve tari ayar memuru, 3. astar boyası: gözenekli bir yüzeye sürülen ilk tabaka boyası veya vernik, 4. fok avcısı/avcı gemisi.

sealery, *is., ç.* -series 1. fok avcılığı, 2. fok avlama sahası.

Sealyham terrier, *is.* beyaz küçük teriyer köpeği.

seam¹, *is.* 1. dikiş yeri/çizgisi, 2. dikiş, 3. bağlantı/bitişme yeri, 4. kırışık, yara izi, çizgi, 5. maden damarı, 6. *tp* dikiş, derz, 7. **burst at the ~ s** *k.d.*: tıka basa/hincahinç dolmak. **There was so many people that the hall was bursting at the ~ s** : Halk salonu hincahinç doldurmuştu. 8. ~ less : dikişsiz, eksiz, tek parça, 9. ~ lessly : dikişsiz/eksiz olarak, tek parça hâlinde, 10. ~ lessness : dikişsizlik, eksizlik, tek parça hâlinde olma.

seam², *f.* 1. dikmek, dikerek birleştirmek. ~ *two pieces of cloth together*. 2. (yara) iz bırakmak, 3. kırış(tır)mak, kırış kırış olmak, çizgi(ıl)mek. **Pain had ~ed his face** : İstiraptan yüzü kırış kırış olmuştu. 4. ters ilmekle örgü örmek, 5. çatlamak, yarılmak, oyulmak, çizgi çizgi olmak. *a walley ~ed by/with small streams of water*. 6. ~er : dikişçi, terzi, diken, dikiş yapan, dikiş makinesi, madenî levhaları birbirine bireleşiren alet.

sea-maid = sea-maiden, *is.* 1. deniz kızı, 2. deniz ilâhesi. *e.a.-1. mermaid*.

seaman, *is., ç.* - men 1. denizci, gemici. **a good ~** : iyi/maharetli denizci, 2. bahriyeli, deniz eri, 3. ~like = ~ly: denizci/gemici gibi, denizciye yakışır tarzda, 4. ~ ship: denizcilik, gemcilik (bilgisi, mesleği, yeteneği), 5. **able (- bodied)** ~: bahriye onbaşı, 6. **leading ~** : bahriye çavuşu, 7. **ordinary ~** : bahriyeli, deniz eri. *e.a.-1. mariner, 2. sailor*.

seamark, *is.* gemicilere yol göstermeye yarayan işaret.

seamount, *is.* deniz dağı: deniz altındaki dağ.

seamstress = sempstress, *is.* kadın terzi, dikişçi kadın.

seaamy, sf. seamier, seamiest 1. pürüzlü, çetin, zor, güçlüklerle dolu, nahoş, hoş gitmeyen, biçimsiz. *the ~ side of life*. 2. dikişli, ekli, 3. **seaminess** : pürüzlülük, çetinlik, zorluk, güçlük, hoş gitmeme, biçimsizlik; dikişli/ekli olus.

seance, *is.* 1. oturum, toplantı, seans, 2. ruh çağırma seansı. *e.a.-1. session*.

seaplane, *is.* deniz uçağı.

seaport, *is.* 1. liman, 2. liman şehri.

seaquake, *is.* deniz depremi.

sear¹, *f.* 1. (yüzeyini) yakmak, kavurmak.

She ~ed the steaks to seal in juices. 2. dağlamak, kızgın demirle damga basmak. *a bad burn where he had been ~ed on the hot iron*. 3. yakmak, haşlamak. *He ~ed his hand on a hot steam*. 4. kavurmak, kurutmak, 5. yanmak, kavrulmak, dağlanmak, 6. hissini iptal etmek, körletmek.

sear², *sf.* kuru(muş), kavruk, kavrulmuş, buruşmuş, sararmış, solmuş. *e.a.-sere, dry, withered*.

sear³, *is.* 1. yanık/dağlanma izi, 2. ateşli silâhın emniyet mandalı.

search¹, *f.* 1. araştırmak, aramak. *They ~ed the wood for the lost child*. *He ~ed (through) his pocket for a cigarette*. *Scientists ~ing for a cure to the common cold*. ~ **high and low** : her tarafı/fellek fellek aramak, 2. (üstünü/evini vb.) aramak. *The police ~ed the suspect for the missing gems*. 3. yoklamak, bakmak, 4. dikkatle incelemek, tetkik/teftiş etmek. ~ *into sth* : bir şeyi incelemek. **a ~ing examination**: derin inceleme/tetkik/muayene, çok sıkı sınav. **a ~ ing regard/look** : nüfuz eden nazar. ~ *ing questions* : incedeninceye sorular, 5. aletle içini muayene etmek, 6. **gen. ~ out** : bulup çıkarmak, ortaya dökmek, araştırp öğrenmek. *to ~ out all the facts*. 7. ~ **me argo** bilmem, bilmiyorum, ne bileyim. *"What's the time?" " ~ me! I haven't got a watch."* *e.a.-1. investigate, seek, inquire, examine*.

search², *is.* 1. arama, araştırma. *a long ~ for the lost child*. 2. yoklama, bakma, muayene, 3. teftiş, soruşturma, 4. gemide araştırma yapma, 4. ~ - and-rescue : arama ve kurtarma, 5. ~ **warrant huk.** arama emri, 6. **in ~ of** : arama, peşinde, -i bulmak için/arayarak. *He went*

in ~ of a doctor for his sick wife. 7. **right of ~** *huk.* arama hakkı. **e.a.-1.** *inspection, scrutiny, investigation, examination.*

searchable, *sf.* aranabilir, araştırılabilir. ~ **ness** : aranabilme, araştırılabilme.

searcher, *is.* arayan, araştıran.

searching, *sf.* 1. (incedeninceye) araştıran, muayene/tetkik eden, inceleyen, 2. nüfuz eden, hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmayan, dikkatli. *a ~ glance.* 3. keskin. *a ~ wind.* 4. ~ly : (incedeninceye) araştırarak, muayene/tetkik ederek, inceleyerek, hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmadan, dikkatle.

searchlight, *is.* ışıldak, projektör.

search party, *is.* arama grubu.

seascape, *is.* deniz manzarası.

seascout, *is.* deniz izcisi. ~ **ing** : deniz izciliği.

seashell, *is.* deniz kabuğu.

seashore, *is.* 1. kıyı, sahil, 2. *huk.* met ve cezir arasındaki kıyı şeridi.

seasick, *sf.* deniz tutmuş. ~ **ness** : deniz tutması.

seaside, *sf & is.* kıyı, sahil, deniz kıyısında bulunan/yapılan/geçirilen. *a ~ town* : sahil kasabası. **a holiday at/by the ~** : deniz kıyısında geçirilen tatil.

season¹, *is.* 1. mevsim. *Autumn is my favorite ~. the rainy/cold ~. the dull/dead/off ~* : durgun/ölü mevsim. **last for a ~** : bir mevsimlik ömrü olmak, 2. süre, dönem, müddet, vakit, zaman. **in the ~ of my youth** : gençliğimde, 3. uygun zaman. **It is not the ~ for frivolity** : Hafifmeşrepliğin zamanı/sırası değil. **in due ~** : uygun bir zamanda, 4. baharat, 5. **in ~** : (a) (bir şeyin) bol olduğu zaman. *Orange is now in ~.* (b) vaktinde, uygun zamanda. **a word in ~** : yerinde bir söz. **in good ~** : tam zamanında. **in and out of ~** : olur olmaz zamanlarda, (c) (hayvan) kızgın, çitleşmeye hazır, (d) av mevsimi, 6. **out of ~** : mevsimsiz, zamansız, vakitsiz, yersiz. *The price is so high because roses are out of ~ now.*

season², *f.* 1. terbiye etmek, çesniledirmek, lezzet vermek için baharat katmak, 2. çeşni vermek, ilginç hâle getirmek. *conversation ~ed with wit.* ~ **justice with mercy** : adaleti merhametle uzlaştırmak, 3. alış(tır)mak, ustalaş(tır)-

mak, olgunlaş(tır)mak. *troops ~ed by battle.* a writer ~ed by experience. a ~ed soldier/writer. 4. (kereste) iyice kuru(t)mak.

seasonable, *sf.* 1. mevsimlik, mevsime uygun, mevsimine göre. ~ *weather.* 2. yerinde, uygun, isabetli, vakitli, zamanında. *a ~ advice.*

3. **seasonably** : mevsimine göre, mevsiminde, zamanında, uygun/münasip/isabetli bir şekilde,

4. ~ **ness** : mevsiminde/mevsime göre olma, mevsime uygunluk, yerinde/isabetli/zamanında olma. **e.a.-2.** *timely, opportune, fit, appropriate.*

seasonal, *sf.* 1. mevsimlik, bir mevsime mahsus, geçici. ~ *work.* 2. ~ **ity** = ~ **ness** : geçicilik, bir mevsime mahsus olma, 3. ~ **ly** : bir mevsime mahsus olmak üzere, geçici olarak.

seasoned, *sf.* 1. (yemek) baharatlı, 2. (kereste) iyice kurutulmuş, 3. alışkin, tecrübeeli, olgun, görmüş geçirmiş. *a ~ soldier* : tecrübeeli savaş görmüş asker, 4. ~ly : baharatlanarak, kurutularak, alıştırılarak.

seasoner, *is.* 1. baharat kullanan, baharatla çesni veren, 2. baharat, 3. deriyi cilâlayan işçi.

seasoning, *is.* baharat, (yemekte) terbiye, çesni.

seasonless, *sf.* mevsimsiz, mevsime göre değişmeyen. *the ~ world of the deep sea.*

season ticket, *is.* abonman kartı/bileti.

seat¹, *is.* 1. iskemle, sandalye, kanape, oturulacak yer. *Using all our chairs we'll have seats for 12 people.* 2. yer, oturma yeri. **a car with four ~s/to ~ four** : dört kişilik otomobil. 2 *tickets for good ~s at the theater.* 3. insan kişi. *My ~ is rather sore from riding a horse.* 4. elbiselerin kişi. *the ~ of one's pants.* 5. oturuş, 6. taban, mesnet, kaide, 7. yer, mahal, 8. merkez, makar. *Washington is the ~ of the U.S. government.* ~ **of a disease** : hastalık merkezi, 9. (meclis/yönetim kurulu vb.) makam, üyelik. *He was elected to a ~ in the senate.* 10. mevkî, kürsü, 11. mak. yatak, 12. **Take/have a ~ !** (Lütfen) oturunuz! 13. **in the driver's ~ k.d.** yönetici durumunda, kontrol mevkiinde, 14. **keep one's ~** : (a) (mecliste vb.) yerini/mevkiiyi korumak, (b) tekrar milletvekili seçilmek, (c) oturduğu yerden kalkmamak, 15. **loose one's ~** : (a) yerini/mevkiiyi kaybetmek, (b) tekrar milletvekili seçilmemek, (c) attan düşmek, 16. **marginal ~** : seçim sonucu şüpheli milletvekilliği, 17. **take a**

seat²

back ~ : önemini/prestijini kaybetmek, bir kena-ra çekilmek, sorumlu görev almaktan kaçınmak. **e.a.-3. buttocks, 6. base, 7. site, location.**

seat², f. **1.** oturtmak. ~ **oneself** : oturmak. *He ~ed himself near the window. Please be ~ed* : Lütfen oturunuz. **2.** yerleş(tir)mek, yer gös-termek, yer bulmak. *The usher ~ed us in the front row.* **3.** oturacak yeri olmak. **a theater that ~ s 1200 people** : 1200 kişilik tiyatro, **4.** (sandalye/koltuk vb. nin) oturacak yerini yenilemek, **5.** (parlamentoya vb.) yeni bir üyelik ih-das etmek, **6.** yerleştirmek, tespit etmek. ~ *the telescope on the tripod. Make sure the washer is firmly ~ed before tightening the pipe.*

seat belt, is. emniyet kemeri. **safety belt d.d.**

seater, is. **1.** oturtan, yer gösteren, **2. ... ki-şilik. single - ~** : tek kişilik. **two- ~** : iki kişilik, **3.** (valf vb.) tespit aleti.

seating, sf.&is. **1.** oturtma, yer gösterme, yer bulma, **2.** oturacak yerler, sandalyelerin dizilişi. *The ~ is divided by a center aisle.* **3.** yerleşme. *the ~ plan of a theater. **4.** dösemelik kumaş. *strong cotton ~.**

seatless, sf. sandalyesiz, yersiz, oturacak yeri olmayan.

SEATO = South-East Asia Treaty Organiza-tion: GD Asya ve GB Pasifik'in savunması için ABD, İngiltere, Fransa, Avustralya, Yeni Zelanda, Filipin ve Tayland arasında yapılan antlaşma (1954).

seat-of-the-pants, sf. **1.** aletsiz, uçuş alet-lerini kullanmadan. ~ *flying.* **2.** içgüdü ve tecrübe dayanan. ~ *judgment.*

sea train, is. vagon gemisi, yüklü demir yolu vagonlarını taşıyan gemi.

seatwork, is. (okulda) sınıf çalışması.

seaward, sf.&zf.&is. **1.** ~s d.d.: denize doğru, deniz yönünde. *a storm moving ~.* **2.** de-nize yönelik, denize doğru giden. *a ~ course.* **3.** denizden esen. *a ~ wind.* **4.** deniz yönü.

seaware, is. (gübre olarak kullanılan) de-niz yosunu.

seaway, is. **1.** deniz yolu, **2.** geminin dal-galar arasında ilerleyişi, **3.** kaba dalgalı deniz. *a hard vessel to steer in a ~.* **4.** limandan okyanusa açılan geniş nehir ağzı, kanal, vb.

seaweed, is. **1.** deniz yosunu, **2.** denizde yetişen bitki.

seaworthy, sf. **1.** denize açılabilir, sefere hazır, denize karşı dayanıklı, **2. seaworthiness:** denize açılabilme, denize dayanıklılık.

seb-, bk.: sebi-.

sebaceous, sf. **1.** yağlı, et yağı gibi, et ya-gına benzer, **2.** yağ salgılayan, **3. ~ gland** : yağ bezesi, deri ve saç yağı salgılayan beze.

sebacic, sf. kim. kunduz asidinden elde edilen.

sebacic acid, is. kim. kunduz asidi: C10H 18O4. Kunduz yağından çıkarılan ve sentetik re-çine yapımında kullanılan iki bazlı beyaz kristal asit.

sebi-, ön ek "yağ, yağlı" anlamı katar: ör.: sebiferous. sebo - ve (sesli harf önünde) seb- y.d.y. ör.: sebaceous.

sebiferous, sf. biy. bk.: sebaceous.

seborrhea = seborrhoea, is. patol. aşırı yağ salgilama.

seborrheal = seborrheic, sf. aşırı yağ salgilayan.

sebum, is. derideki yağ bezlerinin salgısı, yağ.

sec, sf.&is. **1.** (şarap vb.) sek, keskin, **2. k.d.** saniye, **3. trig.** sekant. **e.a.- 1. dry, 2. second, 3. secant.**

SEC, ABD Securities and Exchange Com-mission: Tahvil Borsası Denetleme Kurulu.

sec. = 1. secon, 2. secondary, 3. secretary, 4. sector.

secant, sf.&is. **1. geom.** kesen, **2. trig.** ke-senlik, sekant, dik üçgende eğik kıyının (hipote-nüsün) yan dik kenara oranı, bir açının kosinü-sünün tersi, **3. ~ly** : keserek.

secede, f. - ceded, - ceding (siyasi/dinî ör-gütten) ayrılmak, çekilmek. ~ er : ayrılan, çekilen.

secern, gl.f. **1.** ayırmak, ayırt/tefrik etmek, **2. ~ment:** ayırma, ayırt/tefrik etme.

secession, is. **1.** (siyasi/dinî örgütten) ayırlma, çekilmek, **2. b.h.** ABD 1860-61'de on bir gü-ney eyaletinin birlikten ayrılması, **3. ~al** : ayırlma+, çekilmeye+, **4. ~ism** : ayırlma/çekilmeye taraf-tarlığı, **5. ~ist** : ayırlma/çekilmeye taraftarı.

sech = hyperbolic secant.

sec. leg. (*secundum legem*) yasa gereğince. **e.a.-** according to law.

seclude, *gl.f. -cluded, -cluding* 1. (toplumdan) ayırmak, tecrit etmek, (bir yere) kapatmak, kimseyle görüşütmemek. **He ~d himself in his room to write his report** : Raporunu yazmak için odasına kapandı. 2. gizlemek, saklamak. **e.a.-1. isolate, keep apart, 2. screen, shut off.**

secluded, *sf.* 1. münzеви, toplumdan uzak, bir köşeye/inzivaya çekilmiş, yalnız. **a ~ life.** 2. mahrem, gizli, içerlek, saklı, mahfuz, korunmuş, gözden uzak. **a ~ cottage.** 3. ~ly : münzевиyane, toplumdan uzak bir şekilde, bir köşeye/inzivaya çekilerek; içerlek/saklı/mahfuz/korunmuş/gözden uzak bir şekilde, 4. ~ness : münzевilik, toplumdan uzak durma, bir köşeye/inzivaya çekilme, yalnızlık; mahremlik, gizlilik, içerleklik, gözden uzaklık. **e.a.-1. cloistered, private, secret, withdrawn, solitary, 2. isolated, sequestered.**

seclusion, *is.* 1. inziva, uzlet, toplumdan uzak durma, bir köşeye/inzivaya çekilme, yalnızlık. **He sought ~ in his study.** 2. başkalarından ayırmak, topluma karıştırmama. **a country where the ~ of women is still the custom.** 3. gizli köşe, inzivagâh, inziva yeri, herkesten uzak tenha ve yalnız yer. **e.a.-1. retirement, solitude.**

seclusive, *sf.* 1. yalnızlığı/inzivayı seven, yalnızlık eğiliminde olan, insanlardan kaçan, 2. inzivaya elverişli, yalnızlığa yol açan, 3. ~ly : yalnızlığı/inzivayı severcesine, yalnızlık eğilimi ile, insanlardan kaçarcasına, 4. ~ness : yalnızlığı/inzivayı sevme, yalnızlık eğilimi, insanlardan kaçma; inzivaya elverişlilik, yalnızlığa yol açma.

secobarbital, *is. ecz.* sekobarbital: C12 H18N2O3. Sodyumlu tuzu ağrı dindirici ve uyku verici olarak kullanılan beyaz, kokusuz, hafif acı toz. Ticâri adı: **Seconal**.

second¹, *sf.* 1. ikinci. ~ house from the corner. **I live in the ~ floor.** ~ gear: ikinci vites. ~ person : ikinci şahıs, 2. bir daha. **I would like a ~ cup of tea** : Bir çay daha rica edeceğim. 3. başka bir. **We had beans and a ~ vegetable** : Fasulye ile başka bir sebze daha yedik. 4. ikinci derecede, aşağı, düşük, tâli. ~ quality : düşük kalite, 5. ~ best : (nitelik/başarı/işçilik vb. ba-

kımından) ikinci, 6. ~ childhood : bunaklık, 7. ~ class : (a) (tren vb.) ikinci mevki, (b) (posta) adı, ikinci sınıf, (c) (bazi İngiliz üniversitelerinde başarı derecesi itibarıyla) ikinci, 8. ~ -class : ikinci sınıf, düşük kaliteli, adı, 9. ~ Coming = ~ Advent : Hz. İsa'nın kıyamette dirilişi, 10. ~ cousin : amca/teyze torunu, 11. ~ - degree burn : tali yanık, 12. ~ derivative : ikinci türev, 13. ~ Empire : (Fransa'da) İkinci İmparatorluk (1852-70), 14. ~ estate : asiller/lordlar sınıfı, 15. ~ fiddle : (a) ikincilik, az önemli durum. **to be/play ~ fiddle** : önemini kaybetmek, gözden düşmek, bir kenara atılmak, (b) orkestrada ikinci kemanın kaldığı parça, 16. ~ floor = ~ story : ikinci kat (Amerika'da zemin katın hemen üstündeki kat, diğer ülkelerde zemin katın iki üstü), 17. ~ growth : ikinci ürün, 18. ~ hand : (a) saatin saniye ibresi, (b) yardımcı, muavin, (c) **at ~ hand** : dolaylı, başkasından (duyulmuş). **He got the information only at ~ hand** : Haberi başkasından duydu. 19. ~ intention : ikincil kavram, 20. ~ International : İkinci Enternasyonal: çeşitli ülkelerin sosyalist grupları arasında 1889'da Paris'te imzalanan anlaşma, 21. ~ law of motion : hareketin ikinci yasası, 22. ~ law of thermodynamics : termodinamığın ikinci yasası, 23. ~ lieutenant : asteğmen, 24. ~ mate = ~ officer : (gemide) ikinci zabit, 25. ~ mortgage: ikinci ipotek, 26. ~ nature : alışkanlık, huy, yerleşmiş âdetler, 27. ~ paper ABD- k.d. (ABD'de beş yıl yaşadıktan sonra) vatandaş olmak için verilen dilekçe, 28. ~ person gr. ikinci şahıs. **In English you is a ~ person pronoun.** 29. ~ Reich: Alman İmparatorluğu (1871-1919), 30. ~ Republic : (Fransa'da) İkinci Cumhuriyet (1848-1852), 31. ~ sheet : başlıksız sayfa, karbon kopyann yazıldığı ince kâğıt, 32. ~ sight : önsezi, feraset, ileriyi görüş, 33. ~sighted : önsezili, ferasetli, ileriyi gören. ~ -sightedness : önsezi/feraset sahibi olma, ileriyi görebilme, 34. ~ thought(s) : (a) iyice/etrafıca/enine boyuna düşünme, teemmiûl. **He had too many other worries to give it a ~ thought** : Bir sürü gaile arasında onu etrafıca düşünemedi. (b) art düşünce, sonradan akla gelen şey. (c) **on ~ thought** : iyice düşündükten sonra. **On ~ thought, I don't think I'll go** :

second²

İyice düşündükten sonra gitmemeye karar verdim. **35. ~ wind** : (a) nefesini toplama, (koşu vb. den sonra) normal solunum, (b) yeniden kazanılan güç/enerji, **36. ~ World War**: İkinci Dünya Savaşı. **e.a.- 6. senility, dotage**.

second², is. **1.** ikinci gelen kimse/şey, **2.** bir dizinin ikinci elemanı, **3.** destekçi, bir öneriyi destekleyen kimse, **4.** (boksta) oyuncuya ögüt veren/yardım eden kimse, **5.** düelloda şahit/yardımcı, **6. oto.** ikinci vites. **He shifted into ~** : İkinci vitese geçti. **7.** (rütbe/derece/önem vb. itibarıyla) ikinci gelen şahıs, **8. ~s** : ikinci kap yemek. *He had ~s on the meat and potatoes.* **9.** (parlâmentoda) (a) bir öneriyi destekleme, (b) öneriyi destekleyen kimse, **10. müz.** (a) bir notadan sonraki nota, (b) ardışık iki nota arasındaki fasila, (c) şarkıkta ikinci ses, (d) alto, **11. tapon/düşük** kaliteli mal, kusurlu mal. **If you want to buy dishes cheaply, you ought to get factory ~s** : Ucuz tabak istiyorsan fabrikanın kusurlu mallarını almalısın. **12. ~ to none** *k.d.* kusursuz, en iyi, eşsiz, eş yok, mükemmel. **be ~ to none** : hepsinden üstün/iyi olmak, hiç birinden/kimseden geri kalmamak. *As a piano player, she is ~ to none.*

second³, f. **1.** desteklemek, yardım etmek, yardımcı olmak, **2.** ilerletmek, teşvik etmek, **3.** (parlâmentoda) bir öneriyi desteklemek, teklife katıldığını ilân etmek. **"Will anyone ~ this motion?" I ~ it, Mr. Chairman."** "Bu öneriyi destekleyen var mı?" "Ben destekliyorum, sayın Başkan." **4.** (düelloda) şahitlik yapmak, **5. Brit.** (bir görevde) vekil tayin etmek. *If Mr. Brown is ill much longer, someone will have to be seconded from another department to do his work.* **e.a.-1. support, assist, 2. further, advance, 3. backer, assistant.**

second⁴, is. **1.** saniye, dakikanın 60'ta biri, **2.** saniye, derecenin 60'ta biri, **3.** an, kısa bir zaman. **I'll be back in a ~** : Hemen döneceğim. **in a split ~** : bir anda.

second⁵, zf. ikinci olarak, onu takiben, onun arkasından. *He is playing ~ in the concert.* **e.a.- secondly.**

secondary¹, sf. **1.** ikincil, tali, **2.** ikinci derecede olan, ikinci gelen, **3. fer'î**, ikinci diziden, özgün/orijinal olmayan. **~ sources of historical research.** **4.** yardımcı, yedek, önemsiz, **5. kim.**

(a) iki atom veya grubun değişmesinden oluşan. **~ salt/phosphate.** (b) çevimsel bileşimde başka iki C (karbon) atomuna bağlı C atomu içeren. **~ butyl.** **6. elekt.** (transformatör vb.) sekonder/ikinci (sargıda indüklenen) **~ voltage/current.** **7. jeol.** başka bir mineralin değişmesiyle meydana gelen, **8. gr.** (a) türetilmiş, (b) geçmiş +. **~ tense** : geçmiş zaman, **9. ~ accent** = **~ stress** : (uzun bir kelimedeki) ikinci vurgu, **10. ~ battery** = **~ cell** : akümlülatör, **11. ~ color** : tali renk: ilkel renklerin karışmasından oluşan renk (turuncu, yeşil, mor vb. gibi), **12. ~ consideration** : ikincil sorun, daha az önemli mesele, **13. ~ education** : orta öğretim, **14. ~ emission** : ikincil salım, sekonder emisyon, **15. ~ school** : ortaokul, lise, **16. ~ sex characteristic** = **~ sex character** : tali cinsiyet belirtileri, üreme organları arasındaki belirtiler (sakal, göğüs vb.), **17. ~ sphyphilis** : firenginin ikinci devresi, **18. secondarily** : ikinci olarak, ikinci/tali derecede, **19. secondariness** : ikincilik, derecede olma. **e.a.-4. subordinate, auxiliary.**

secondary², is., ç. -daries **1.** yardımcı, muavin, **2.** delege, murahhas, **3. elekt.** ikincil sekonder sargı, **4.** kuş kanadının ikinci eklemindeki tüy, **5.** böceğin arka kanadı, **6. futbol** ikinci savunma hattı.

seconder, is. destekleyen, aynı fikri/öneriyi savunan.

second-guess, gl.f. **1.** sonradan fikir yürütmek, iş işten geçtikten sonra düşüncesini söylemek, **2.** (ileride olacak şeyi) tahmin etmek. *We must try to ~ what he'll do next.* **3. ~er** : sonradan fikir yürütten, iş işten geçtikten sonra düşüncesini söyleyen; (ileride olacak şeyi) tahmin eden.

secondhand, sf.&zf. **1.** dolaylı, kulaktan dolma, derleme. *Most of his knowledge is ~. It was a ~ report, based on what others told him of what happened.* **2.** kullanılmış, elden düşme. *a ~ car. I got this book ~.* **a ~ bookseller.** **3.** dolaylı olarak, başkalarından, başkaları aracılığı ile. **He heard the news ~** : Haberi başkalarından duydı.

secondly, zf. ikinci olarak, saniyen.

secondo, is., ç. -di müz. ikinci, sekondo, düetin ikinci kısmı.

second-rate, *sf.* 1. düşük nitelikli, az önemli, ikinci sınıf, büyük bir değeri/önemi olmayan. *a ~ poet*. 2. önemsiz, degersiz, adî, basit. *a ~ performance*. *e.a.-2. mediocre, inferior*.

second-story, *sf.* 1. ikinci kat(ta bulunan), 2. *k.d.* üst kat penceresi kırılarak yapılan. *The police said the theft was a ~ job*. 3. ~ **man** *k.d.* üst kat penceresinden giren hırsız.

secrecy, *is., ç. -cies* 1. gizlilik. *The ~ of the plan was closely guarded*. 2. ketumluk, sırt saklama, gizli tutma, 3. **in ~** : gizlice, gizli olarak. *The operation was being conducted in ~*. 4. **under pledge of ~** : gizli/mahrem olarak. *e.a.-1. privacy, secretiveness, secretness, seclusion. 2. reticence*.

secret¹, *sf.* 1. gizli, saklı, hafi, mektum. ~ *negotiations between Germany and Italy*. *a ~ password*. *the ~ police*. *a ~ hiding place*. *a ~ drawer*. 2. mahrem. *a ~ confession*. 3. anlaşılmaz, esrarengiz, muammali, esrarlı. ~ *rites*. 4. ketum, sırt vermez, ağızı sıkı. *He's rather ~ about his private affairs*. 5. ~ **agent** : casus, gizli ajan, 6. ~ **police** : gizli polis teşkilatı, 7. ~ **service** : hafiye teşkilatı. ~ **service man** : hafiye, 8. ~ **society** : gizli cemiyet. *e.a.-1. clandestine, hidden, concealed, covert, private, 2. confidential, 3. mystic, obscure, esoteric, occult, mysterious, 4. reticent, secretive, close-mouthed*.

secret², *is.* 1. sırt, gizli/mahrem şey, 2. esrar, muamma, anlaşılmaz şey. *the ~s of the nature*. 3. **an open ~** : herkese bilinen sırt, 4. **in ~** : gizlice, gizli olarak, el altından. *Plans made in ~*. 5. **in on the ~** : sırra vakıf, 6. **keep a ~** : sırt saklamak, 7. **let s.o. into the ~** : sırrı birine söylemek, 8. **tell sth. as a ~** : bir şeyi mahrem olarak söylemek. *e.a.-1. confidence, 2. mystery, enigma, puzzle, 3. secretly, in private*.

secretarial, *sf.* sekreterlik+, sekreterlige ait.

secretariat, *is.* 1. genel sekreterlik: milletler arası veya politik işlerde yönetim, kayıt, sivil, haberleşme vb. ile görevli daire. **the ~ of the United Nations** : Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği, 2. kalem odası.

secretary, *is., ç. -ties*. 1. sekreter, kâtip, kâtibe, 2. özel sekreter, 3. yazman, 4. (ABD ve

İngiltere'de) bakan, 5. ~ **bookcase** *d.d.*: üstünde kitap rafları olan yazı masası, 6. ~ **bird** : sekreter kuş (*Sagittarius serpentarius*). Kulak arkasındaki tüyleri kaleme benzeyen 1.2 m boyunda iri Afrika kuşu, 7. ~ **of State ABD** Dışişleri Bakanı, 8. ~ **treasurer** (a) veznedar kâtip, (b) *Cnd.* belediye kâtipi, 9. **honorary ~** : fahri bakan veya kâtip, 10. **private ~** : özel sekreter, 11. **the ~ of State for Home = the Home ~ Brit.** İçişleri Bakanı, 12. **the ~ of State for Foreign Affairs = the Foreign ~ Brit.** Dışişleri Bakanı, 13. **the ~ of Treasury** : Hazine Bakanı, 14. **secretaryship** : sekreterlik, bakanlık, 15. ~ **general** : genel sekreter.

secrete, *f. -reted, -creting* 1. gizlemek, saklamak, 2. *fizy.* salgılama, ifraz etmek. *e.a.-1. hide, conceal*.

secretin, *is.* sekretin, ince bağırsak hormonu, ince bağırsağın salgıladığı ve pankreası faaliyete geçiren hormon.

secretion, *is.* 1. salgılama, salgı, ifrazat, 2. gizleme, saklama, 3. ~ **ary** : salgısal, salgılanan. *e.a.-2. concealment, hiding*.

secretive, *sf.* 1. ketum, sırt saklayan, ağızı sıkı, 2. *fizy.* salgılayan, salgılatan, 3. ~ **ly** : ketumiyetle, sırt saklayarak, sırt vermeden, 4. ~ **ness** : ketumiyet, sırt saklama, ağızı sıkılık. *e.a.-1. reticent, taciturn, 2. secretary*.

secretory, *sf. &is., ç. -ries* 1. salgısal, salgılama+, 2. salgılayan/ifraz eden, 3. salgı organı.

Secs. = 1. seconds, 2. sections.

sect, *is.* 1. tarikat, mezhep, 2. firma, cemiyet, 3. meslek grubu, aynı meslekten olan kimseler topluluğu.

-sect, ön ek "kesim, kesit, kesme" anımlarını katar. *ör. : intersect*.

sectarian, *sf. &is.* 1. mezhep+, tarikat+, firma+. ~ **differences** : mezhep farklıları, 2. tek bir mezhebe/tarikate bağlanmış, bağnaz, mutaassip. *a ~ mind*. 3. tarikatçı, bağnaz tarikat/mezhep mensubu, 4. ~ **ly** : bağnazca, taassupla, 5. ~ **ism** : bağnazlık, taassup, mezhebe/tarikata aşırı bağlılık.

sectarianise, *f. Brit. -ised, -ising bk.*: **sectarianize**.

sectarianize, *f. -ized, -izing* mezheplere/tarikatlara böl(ün)mek, firkalaşmak.

sectary

sectary, *is.*, *ç. -ries* 1. tarikatçı, mezhep/tarikat mensubu, 2. Anglikan kilisesine bağlı olmayan kimse, 3. kendini bir tarikata/mezhebe adamış kimse, 4. *esk.* tarikat, mezhep. **sectarist** *d.d.*

sectile, *sf.* bıçakla kesilebilir.

section¹, *is.* 1. bölüm, fasıl. *the last ~ of this book*. *the financial ~ of a daily newspaper*. ~ 2 of the penal code. 2. (a) bölge. *the poor ~ of the town*. (b) sınıf, şube, bölüm, kısım. **all ~ s of the population** : halkın bütün sınıfları, 3. parça, kısım, bölmeye. ~s of a fishing rod : olta çubuğuunun parçaları. **made in ~s** : sökülp takılabilir, 4. kesme, kesiş, 5. kesilme, 6. *cer.* kesme, yarma, 7. (mikroskopla incelenen) kesit, dilim. **microscopic** ~ : mikroskopla incelenen dilim, 8. *geom.* kesit, makta, 9. *As.* (a) müfreze, bölüm, kır'a, (b) küçük deniz/hava bırlığı, 10. yatakçı vagonda kompartıman, 11. demir yolu bakım kesimi. ~ **gang** : demir yolu kesimi bakım ekibi. ~ **hand = tracklayer** : bu ekiple çalışan işçi, 12. *ABD* hükümet mali olan 1 mil² büyüğünde arazi, 13. (portakal vb.) dilim, 14. aynı cins çalgılardan oluşan orkestra grubu. *e.a.-1. part, division*.

section², *glf.* 1. bölmek, kısimlara ayırmak, 2. kesmek, kesit almak, 3. *cer.* (ameliyat için) kesmek, yarmak. *e.a.-1. divide, 2. cut*.

sectional, *sf.&is.* 1. bölgесел, mahallî. ~ *politics*. 2. sökülebilen, parçalardan oluşan (mobilya), parçalara ayrılabilen. *a ~ sofa*. 3. bölüm +, kesit+. ~ **view** : kesit görünüşü, 4. ~ **ly** : bölgесел/mahallî olarak, parça parça, bölüm bölüm, kısım kısım.

sectionalise/sectionalisation, *Brit.bk.*: **sectionalize/sectionalization**.

sectionalism, *is.* bölgесilik, bölge çıkarlarını üstün tutma eğilimi. **sectionalist** : bölgeci.

sectionalize, *glf. -ized, -izing* 1. bölmek, dilimlemek, kesmek, kesit almak, 2. bölgelere ayırmak, 3. **sectionalization** : bölmeye, dilimlemeye, kesme, kesit alma, bölgelere ayırmaya.

sector, *is.* 1. *geom.* dilim, kesme: iki doğru parçası ve bir eğri yayıyla sınırlanan düzlemsel yüzey, 2. eklemlı/ölçekli cetvel, 3. *As.* savunma bölgesi, 4. bölge, 5. kısım, sektör : toplumsal/ekonomik/politik bölüm. **private** ~ : özel kesim. **public** ~ : kamu kesimi, 6. *astr.* açı ölçen alet, 7. ~ **al** : dilim+, bölgесел.

sectorial, *sf.* 1. dilimsel, kesmel, bölgесel, 2. *zool.* kesici (diş). *e.a.-2. carnassial*.

secular, *sf.&is.* 1. dünyevî, cismanî, madâî, 2. lâik, lâdinî, dinsel/ruhsal olmayan. *a ~ society. ~ music*. 3. din eğitimi yapmayan (okul), 4. manastır sistemine bağlı olmayan (rahip), mâhalle papazı, 5. yüzyıllık, asırlık, yüzyılda bir vaki olan/yapılan, 6. yüzyıllarca/asırlarca süren, 7. *bk.*: **layman**, 8. ~**ly** : dünyevî/cismanî/maddî bir şekilde, lâik olarak, dine bağlı olmaksızın.

secularise/secularisation/seculariser, *Brit.bk.*: **secularize/secularization/secularizer**.

secularism, *is.* 1. lâiklik, dini devlet yönetiminden ve eğitimden ayrı tutma, 2. cismanîlik, dünyevîlik, dinsel olmayan işlerle uğraşma, 3. **secularist** : lâik, dini devlet yönetiminden ve eğitimden ayrı tutma yanlısı, 4. **secularistic** : lâik, dini devlet yönetiminden ve eğitimden ayrı tutan.

secularity, *is.*, *ç. -ties* 1. *bk.*: **secularism**, 2. lâik/dünyevî/maddî mesele.

secularize, *glf. -ized, -izing* 1. dünyevîleştirmek, maddîleştirmek, 2. lâikleştirmek, dinden ayırmak, 3. manastır sisteminden ayırmak, 4. kilise mallarını kamuya mal etmek, 5. **secularization** : dünyevîleştirmeye, maddîleştirmeye, lâikleştir(il)me, din etkisinden kurtarma; manastır sisteminden ayırmaya, kilise mallarını kamuya mal etmeye, 6. **secularizer** : dünyevîleştiren, maddîleştiren, lâikleştiriren.

second, *sf. bot.&zool.* 1. tek taraflı, tek yanlı, organları yalnız bir tarafta bulunan, 2. ~ **ly** : tek taraflı olarak. *e.a.-unilateral*.

secondine, *is.* 1. *bot.* örtü (tohumda ilk oluşan tabaka, 2. ~ **s** fizy. etene, meşime, son.

secondum, *e.* Lât. ~e göre/nazaran. *e.a.-according to*.

secure¹, *sf.* 1. emin, korkusuz, 2. sağlam, güvenilir. *The building was ~, even in an earthquake*. 3. emniyetli, muhafazalı, tehlikeden uzak. *He needed a ~ hideout*. 4. emniyet/güvene altında. *Here in the vault the necklace was ~*. 5. kayısız, endişesiz. *emotionally ~*. 6. emin, şüphesiz, kesin, muhakkak. *to be ~ of victory*. *He was ~ in his religious belief*. 7. *esk.* kendine fazla güvenen, 8. ~**ly** : güvenle, emniyetle,

simsiki, sağlamca, **9. ~ness** : güvenlilik, emniyet, sağlamlık. **e.a.-1. safe, 2. dependable, firm, stable, fast, 6. sure, certain, assured, 7. overconfident, careless.**

secure², f. -cured, -curing **1.** elde etmek, temin etmek, sağlamak. *to ~ materials. to ~ a high government position.* **2.** korumak, tehlikeinden masun kılmak, muhafaza etmek, güvenliğini sağlamak. *The sandbags ~d the town during the flood.* **3.** güvence/teminat altına almak. *The novel ~d his reputation.* **4.** sıkıca/sağlam kazığa bağlamak, sağlamlaştırmak. *to ~ a rope.* **5.** kefalet vermek, kefil olmak, **6. kilitlemek**, iyice kapatmak. *Did you ~ the doors and windows?* **7.** takviye / tahkim etmek. *The regiment ~d its position while awaiting the enemy attack.* **8.** yakalamak, bulmak, ele geçirmek. *No one is safe until the murderer is ~d.* **9.** simsiki bağlamak, ~ the prisoner so that he won't escape again. **10. den. sefere hazırlanmak.** *The crew was ordered to ~ for sea.* **e.a.- 1. procure, obtain, 2. protect, guard, 3. effect, ensure , 8. capture, 9. tie up, pinion.**

securer, is. güvence/emniyet altına alan, tehlikeden koruyan, sağlamlaştıran, temin eden, sağlayan, teminat veren

Securities and Exchange Commission, bk.: SEC.

security, sf.&is., ç. -ties **1.** güvenlik, emniyet. ~ forces : güvenlik kuvvetleri. *For ~ reasons the passengers will be searched.* **2.** korkusuzluk, güven, **3. savunma**, güvenliği sağlayan şey, **4. güvenlik önlemleri**, emniyet tedbirleri. *Tight ~ was in force during the President's visit.* *The senator claimed the ~ was lax and potential enemies know our plans.* **5. kefalet, teminat, güvence, 6. huk.** (a) kefil. **stand ~ for s.o.** : birine kefil olmak. (b) rehin, depozito. **lend money on ~** : rehin karşısında ödünç para vermek, (c) senet, **7. securities** : değerli belgeler, kıymetli evrak, esham, tahviller, bonolar, senetler, **8. ~ analysis** : borsa değerlendirmesi/analizi, **9. ~ analyst = securities analyst** : borsa uzmanı: borsada işlem gören kıymetli evrakın kâr sağlama olanaklarını inceleyen kimse, **10. ~ blanket** : (a) bebek battaniyesi/yastığı vb., (b) güvenlik sağlayan şey, **11. ~ Council** : (Birleşmiş Milletler) Güvenlik Konseyi, **12.~ risk ABD**

devlet memuriyetinde ve millî güvenliği ilgilendiren görevlerde çalışması sakıncalı kişi. **e.a.- 1. safety, 3. defense, 5. assurance, guarantee , bond. collateral, pledge, bail, 6. (a) surety.**

sec'y = secy = secretary.

sedan, is. **1.** iki/dört kapılı kapalı binek otomobili, **2. ~ chair d.d.** sedye, tahtirevan.

sedate¹, sf. **1.** sakin, vakur, vekarlı, temkinli, uslu, akıllı, ağırbaşlı. *a ~ social gathering. a ~ old lady. an old lady of ~ manner.* **2. ~ ly** : sakin sakin, vakurane, vekarla, temkinle, akıllıca, ağırbaşılıklı, **3. ~ness** : sakinlik, vekar, temkin, usluluk, akıllılık, ağırbaşılılık. **e.a.-1. calm, quiet, collected, serene, staid, grave, solemn.** **k.a.- 1. excited, agitated, flurried.**

sedate², glf. (ilâç vererek) teskin etmek, sinirlerini yataştırmak.

sedation, is. **1.** (ilâç vererek) teskin etme, sinirlerini yataştırmak, **2.** (ilâçla elde edilen) sükkûnet, uyuşukluk, rahavet, **3. under ~** : ilâçla yataştırılmış/teskin edilmiş. *He's under ~ and resting quietly in bed.*

sedative, sf.&is. teskin edici, müsekkin, yataştırcı (ilâç). *The doctor gave the sick man a ~ to help him sleep. Medicine with sedative effects.*

sedentary, sf. **1.** oturmayı gerektiren, oturarak yapılan. *a ~ occupation.* **2.** hareketsiz, daima oturarak vakit geçiren, yerinden kimildamayan, **3. zool.** (a) yerleşik, yerleşmiş, sakin, göç etmeyen, (b) bir yere yapışık, **4. sedentarily** : oturarak, kimildamadan, yerleşmiş durumda, hareketsiz bir şekilde, **5. sedentariness**: hareketsızlık, yerleşip kalma, yerinden kimildamama, bir yere bağlı kalma.

Seder, is. Musevîlerin an'anevi dinî yemeği.

sedge, is. **1. bot.** saz, kamış, ayak otu (*Carex*) : bataklık yerlerde yetişen birkaç çeşit ot, **2. sweet ~** : eyir otu (*Acorus calamus*), **3. siege d.d.** balıkçıl sürüsü.

sedgy, sf. sedgier, sedgiest **1.** sazlık, kamışlık, ayak otuya dolu, **2.** saz/kamış gibi, kamışa benzer.

sedile, is., ç. -dilia kilisede papazlara mahsus iskemle.

sediment

sediment, *is.* 1. tortu, posa, telve, çökel, çökelti, çökelek, rüsup, 2. *jeol.* çöküntü, su/buzul/hava ile sürüklendi çöken maddeler, 3. ~ **ous** : tortulu, tortulaşmış, çökeltili, çökelmiş. *e.a.-I.* *lees, dregs, waste.*

sedimental/sedimentary, *sf.* 1. tortul, tortu/çökelti hâlinde, çökelmiş, 2. tortul, rüsubî, çöküntüsel (kaya), 3. **sedimentarily** : tortulaşarak, çökelerken, tortulaşma/çökelme yolu ile.

sedimentation, *is.* tortulaşma, çökelme, tortu, çökelti. ~ **rate** : *tp* sıratlanmış taze kanda alyuvarların çökme hızı.

sedition, *is.* 1. isyan, ayaklanma, kargaşalık, 2. fesat, fitne, isyana teşvik. *e.a.-I.* *insurrection, mutiny, revolt, 2. dissension.*

seditionary, *sf.&is. ç.* ~ **aries** 1. *bk.* : **seditious**, 2. fesatçı, fitneci, isyana teşvik eden kimse.

seditious, *sf.* 1. fitneci, fesatçı, müfsit, ara bozucu, isyankâr, ayaklandıran, isyana teşvik eden, 2. ~ **ly** : fitnecilikle, fesatçılıkla, fitne/fesat çıkararak, isyan ederek, isyana teşvik ederek, 3. ~ **ness** : fitnecilik, fesatçılık, ara bozuculuk, isyankârlık.

seduce, *glf.* ~**duced**, ~**ducing** 1. ayartmak, azdırırmak, kötü yola sevk etmek, 2. baştan çıkarırmak, iğfal etmek, iffetini bozmak, kandırarak ırzına geçmek. *She was ~d by a man who never kept his promise to marry her.* 3. (inançlarından/ilkelerinden/sadakatinden vb.) ayırmak, (kötü yola) sapırmak, ifsat etmek. *He was ~d by the prospect of gain.* 4. (vaatlerle) kandırmak, ayartmak, gözünü boyamak, kurnazlıkla celp etmek. *a supermarket seducing customers with special sales.* 5. ~ **r** : ayartan, iğfal eden, baştan çıkarıran, kandıran, iffetini bozan, 6. ~ **able** = **seducible** : ayartılabilir, iğfal edilebilir, baştan çıkarılabilir, kandırılabilir, 7. **seductingly** : ayartarak, baştan çıkararak, iğfal ederek, kandırarak, 8. **seductive** : ayartıcı, ayartan, baştan çıkarıcı, iğfal edici/eden. *e.a.-I.* *corrupt, beguile, inveigle, lure, tempt, 4. attract, entice.*

seduction = **seducement**, *is.* 1. ayart(ıl)-ma, iğfal/ifsat (etme/edilme), baştan çıkar(ıl)-ma, namusuna/iffetine leke sür(ül)me, 2. ayartıcı/iğfal edici/baştan çıkarıcı şey.

seductive, *sf.* 1. ayartıcı, çekici, büyüleyici, suh, cazibeli, füsunkâr, iğfal edici, baştan çıkarıcı. *a ~ smile.* *a woman's ~ voice.* *a ~*

offer of higher pay. 2. ~ **ly** : ayartarak, baştan çıkararak, iğfal ederek, kandırarak, büyüleyerek, 3. ~ **ness** : ayartıcılık, çekicilik, büyüleyicilik, füsunkârlık, şuhluk. *e.a.-I.* *enticing, beguiling, captivating, tempting, alluring, charming, enchanting.* *k.a.-I.* *repellent, repulsive.*

seductress, *is.* ayartan/iğfal eden/baştan çıkarılan kadın.

sedulity, *is.* gayret, çalışkanlık, görevseverlik, azim, sebat.

sedulous, *sf.* 1. gayretli, çalışkan, görevsever. *a ~ workman.* 2. azimli, sebatlı, sürekli, devamlı. ~ **flattery.** 3. ~ **ly** : gayretle, azimle, sebatla, yorulmaksızın, 4. ~ **ness** *bk.* : **sedulity**. *e.a.-I.* *persevering, assiduous, 2. constant, untiring, tireless.*

sedum, *is. bot.* dam koruğu, kaya koruğu. **see**¹, *f. saw, seen, seeing* 1. görmek. *It was so dark I could hardly see. He doesn't see very well in his right eye.* We ~ a lot of each other : Birbirimizi sık sık görüyoruz. **Nothing could be seen of him** : Hiç görünürlerde yoktu. as far as I can ~ : bence, bana sorarsanız, görebildiğim kadar, 2. seyretmek, bakmak. *to ~ a play. Let me ~ !* (dur) Bakıymı! (söz arasında) Efendime söyleyim. **seeing that** : -e göre, -e bakılırsa, 3. fark etmek, farkına varmak, anlamak. *I ~ the point of the argument. He can't ~ a joke* : Şakadan/nükteden anlamaz. 4. tasavvur/tahayyül etmek, göz önüne getirmek. *He still saw his father as he was 25 years ago.* 5. kabul etmek, uygun görmek. *I can't ~ him as president.* 6. tanımak, teslim ve itiraf etmek. *He was able to ~ charming traits in not-so-charming people.* 7. ileriye/geleceği/uzağı görmek/tahmin etmek. *He could ~ war ahead.* 8. araştırmak, soruşturmak, bakmak, öğrenmek. ~ *who is at the door.* 9. bilgisi/tecrübesi olmak, tecrübe ile öğrenmek. *to ~ service in the diplomatic corps.* 10. sağlamak, temin/nezaret/dikkat etmek. ~ *(to it) that the work is done.* 11. görüşmek, buluşmak, ziyaret etmek. *I'll see you at your house tonight.* *He finally saw the ambassador.* 12. (ziyaretçi) kabul etmek. *The ambassador finally saw him.* 13. buluşmak, arkadaşlık/flört yapmak. *She's seeing too much of the same boy.* 14. des-

teklemek, yardım sağlamak, teşvik etmek. *He's ~ his brother through college.* 15. geçirmek, eşlik/refakat etmek. ~ s.o. to the door : bir misafiri kapıya kadar geçirmek. ~ s.o. home : birine evine kadar eşlik etmek. *Just ~ him in, will you?* Onu içeri alır misiniz? 16. (iskambilde) peyi kabul etmek ve aynı değerde pey sürmek. *I'll see your ten and raise you ten more.* 17. Konuşmalarda *asla, kat'ıyen* anlamında şöyle kullanılır: *I'll ~ you in the hell before I sell you this house* : Bu evi asla sana satmam. *I'll ~ you dead/in hell before that happens* : Bu iş kat'ıyen/dünyada olmaz. 18. okumak, 19. düşünmek, hatırlamaya çalışmak. *Let me ~ - how does that song go?* Dur bakayım, o şarkıyı nasıl? 20. bak(in)mak, gözlelemek. *See, the sun is out!* 21. ~ about = ~ to : (a) araştırmak, incelemek, tahlük etmek, (b) gereğini yapmak, ıca'bına bakmak, çaresini/yolunu bulmaya çalışmak. *I'll ~ to it* : ben bu işin ıca'bına bakarılm gereğini yaparım. *This car must be seen to* : Bu arabaya baktırmak lâzım. 22. ~ daylight : güç bir işe çıkar yol/çare bulmak, 23. ~ double : biri iki (şesi beş) görmek, 24. ~ eye to eye: aynı fikirde olmak, her hususta anlaşmak, 25. ~ into : nüfuz etmek, kavramak, 26. ~ in the new year : yeni yılı karşılamak, 27. ~ life : tecrübelerle hayatı anlamak. 28. ~ (s.o.) off / out: (a) birini geçirmek/yolcu etmek/uğurlamak. *I went to the airport to ~ him off.* (b) birini kapı dışarı etmek, 29. ~ one's way : yolunu/çaresini bulmak, 30. ~ out : işi bitirmek/ sonuna getirmek, 31. ~ red : öfkelenmek, gözünü kan bürtümek, 32. ~ service : hizmet görmek, 33. ~ star : (başına vurulunca) gözünün önünde yıldızlar uçuşmak/şim-şekler çakmak, 34. ~ the back/last of k.d. ilgisi kesmek, bir daha görmek istememek. *I haven't liked dealing with this company and I'll be glad to ~ the back of them* : Bu şirketle iş yapmaktan hoşlanmadım, ilgimi tamamen kesmek istiyorum (yüzlerini şeytan görsün). 35. ~ the light : gerçeği görmek, işin aslini anlamak, 36. ~ things : hayal görmek. *I must be seeing things: I can't believe the neighbors have got a new car!* 37. so I ~ : anlaşıldı, söylemeye hâcet yok! 38. ~ through : (a) iyice/ıç yüzünü anlamak/kavramak, farkına varmak, gerçeği görmek. *He could ~ through her lies.* (b) başarmak,

tuttuğunu koparmak, sonuna kadar sebat etmek/dayanmak. *He saw the project through.* A ton of coal will ~ us through winter : Bir ton kömür kışa yeter/bizi yaza çıkarır. 39. ~ s.o. through : müşkül zamanında birinin elinden tutmak/sıkıntısını atlatana kadar yardım etmek, 40. ~ through s.o. : birinin gizli düşüncelerini sezmek, zihinden geçenleri keşfetmek, 41. ~ through s.o. 's plan : birinin gizli planlarını fark etmek, tuzagine düşmemek, 42. ~ to bk.: ~ about. 43. You ~! İşte! Gördün mü! Görüyorsun ya! 44. *This old house has seen better days* : Bu ev artık eskidi. 45. *See here!* Hey! Bana bak! *Se here, boys, you mustn't ever do it again!* 46. *seeing is believing* : (a) görmedikçe inanmam, (b) görünce inandım. e.a.-1. *notice, discern, watch, behold, 2. view, 3. comprehend, discern, understand, 6. recognize, 7. foresee, 8. determine, ascertain, learn, find out, 11. visit, meet, 15. accompany, escort, 18. read, 19. consider, think, deliberate, 21. (a) investigate, inquire, 38. (a) comprehend, detect, (b) preserve.*

seed², is. piskoposluk. *Holy ~ = ~ of Rome* : Papalık.

seeable, sf. görülebilir. ~ ness : görülebilme.

seed¹, is., ç. seeds, seed 1. tohum, tane, 2. çekirdek, 3. asıl, kaynak, 4. mebde, menşe, 5. zürrüyet, evlât, döl, 6. er suyu, meni, sperma, 7. istiridye tarlasına yerleştirilen istiridye yavruları, 8. go/run to ~ : (a) tohumu kaçırmak, (b) kuvvetten düşmek, zayıflamak, güçsüzleşmek, bunamak, 9. in ~ : (a) tohumlaşmış, tohumu kaçırmış, (b) (tarla) ekilmiş, 10. ~ cake : susamlı/çörek otlu çörek, 11. ~ capsule : tohum kabuğu, 12. ~ coat : tohum dış zarı, 13. ~ corn : tohumluk mısır, 14. ~ leaf : çenek, tohumdan ilk çiğnenek yaprak, 15. ~ oyster : istiridye yavrusu, 16. ~ pearl : ufak inci, 17. ~ plant : tohumlu bitki, 18. ~ plot : fidelik, tohumluk tarh, 19. ~ vessel : tohum kapığı, 20. yellow ~ : yaban teresi, horozcuk (*Lepidium campestre*), 21. *raise up ~* : zürrüyet hasıl etmek.

seed², f. 1. tohum ekmek, 2. tohumu/çekirdeği çıkarmak, 3. tohumlanmak, tohum vermek, 4. tohumunu dökmek/saçmak, 5. (sun'ı yağmur yağdırma için) bulutu aşılamak ((buluta AgI parçaları veya katı CO₂ serpmek). ~ a cloud. 6. ~ down : çimen tohumu ekmek. e.a.-1. *sow.*

seedbed

seedbed, *is.* fidelik.

seedcase, *is.* tohum zarfi.

seeder, *is.* 1. tohum eken, 2. tohum ekme makinesi, 3. tohumlu bitki, 4. (meyyeden) çekirdek çıkarma/ayıklama aleti.

seedless, *sf.* tohumsuz, çekirdeksiz. ~ **grape** : çekirdeksiz üzüm. ~ **ness** : tohumsuzluk, çekirdeksizlik.

seedlike, *sf.* tohuma/çekirdeğe benzer, tohum/çekirdek gibi.

seedling, *is.* 1. fidan, 2. fide.

seedman = seedsman, *is., ç. - men* 1. tohumcu, tohum satıcı, 2. tohum eken/ekici.

seedtime, *is.* ekin/ekim zamanı.

seedly, *sf.* **seedier**, **seediest** 1. tohumlu, tohumlu bol, 2. çok çekirdekli, 3. tohuma kaçmış, 4. bakımsız, köhne, eski püskü, kırık dökük, 5. pejmürde, hirpanı, pasaklı, kirli. *a ~ old tramp.* 6. rahatsız, keyifsiz, bitkin, bıtap, takatsız. *He has felt a bit ~ since his operation.* 7. **seedily** : (a) tohumlu/tohuma kaçmış durumda, (b) bakımsız/köhne/kırık dökük/pejmürde durumda, 8. **seediness** : tohuma kaçma, (b) bakımsızlık, köhnelik, kırık döküklük, pejmürdelik. *e.a.-4. run-down, shabby, 5. debilitated, spiritless.*

seeing, *is. & bağ.* 1. görme, görüş, 2. gen.

~ **that/as** : -e nazaran, -ye bakılırsa, ... göz önünde tutulursa, mademki. ~ *(that) she's lawfully old enough to get married, I don't see how you can stop her.* 3. ~ **eye dog** : körler için özel yetiştirilmiş köpek. *e.a.-2. considering, inasmuch as, since.*

seek, *f. sought, seeking* 1. aramak, araştırmak, bulmaya çalışmak. *to ~ the truth. to ~ the solution to a problem.* 2. peşinde koşmak. **to ~ fame** : şöhret peşinde koşmak, 3. çabalamak, uğraşmak, gayret etmek. *to ~ to convince a person.* **He ~s to mislead me** : Beni yanıltmaya çabalar. 4. gitmek. *to ~ a place to rest. to ~ a warmer climate.* 5. sormak, istemek, dilemek. **to ~ information** : haber sormak. **to ~ advice** : danışmak. *You should ~ advice from your lawyer on this matter* : Bu hususta avukatına danışmalısın. 6. **be sought after** : aranmak, revaçta/rağbette olmak, 7. **not far to ~** : aşıkâr, göz önünde, uzakta aramaya gerek yok. *The reason for his failure was not far to ~ : he was ill during the examination.* *e.a.-1. search, hunt, ransack, scour, rummage, 3. try, attempt, endeavor, 4. go, 5. request.*

seeker, *is.* arayan/araştıran kimse.

seel, *f.* 1. **esk.** (a) gözlerini kapamak, (b) kör etmek, 2. şahini yetiştirirken gözlerini bağlamak.

seem, *f.* 1. görünmek, gözükmek. **You ~ tired** : Yorgun görünüyor. *He ~s better this morning. She always ~s (to be) sad.* **There ~s to be some difficulty** : Bazi güçlükler var gibi görünüyor. 2. ... gibi gelmek/olmak, sanki/âdet olmak. **It ~s to me that** : Bana öyle geliyor ki. **I ~ to remember that** : Onu hatırlar gibi yim. **I ~ed to be floating on a cloud** : Bir bulut üzerinde uçar gibiydim (sanki bir bulutun üzerinde uçuyordum). **I ~ to have heard his name** : İşmini duyduğum gibime geliyor. **How does it ~ to you?** Sana nasıl geliyor? 3. ihtimali olmak, -e benzemek, galiba...-mak. **It ~s likely to rain** : Yağmur yağacağa benziyor/galiba yağmur yağacak. 4. **it ~s not** : galiba öyle değil, 5. **so it ~s = it ~s so = it would ~ so** : galiba öyle = öyle görünüyor = öyle gibi, 6. **It would ~ that** : Görünüşe/anlaşıldığına göre, 7. **It ~ed as though/as if** : Galiba, görünüşe göre. **It ~ed as if he didn't understand** : Galiba anlamadı. 8. **It ~s best** : en iyisi. *e.a.-1. appear, look like.*

seeming, *sf. & is.* 1. görünüşte, zahirî, gûya, sözde, sureta, âdet, aldatıcı, yaniltıcı. **a ~ advantage** : görünüşteki yarar. **a ~ friend** : sözde dost. **Her ~ indifference was only an act** : Görünüşteki ilgisizliği sadece bir yapmacıktan ibaretti. 2. dış/aldatıcı görünüş, 3. ~ly : görünüşte, görünüşe göre, zahiren, 4. ~ness : dış/aldatıcı görünüş, aldatıcılık, yaniltıcılık. *e.a.-1. ostensible, apparent, evident, presumed, supposed, superficial. 2. appearance, semblance.*

seemliness, *is.* 1. naziklik, kibarlık, terbiye, edep, 2. uygunluk, münasiplik, isabet, yakışık alma.

seemly, *sf. & zf.* 1. nazik, kibar, terbiyeli, edeli, edebe uygun. *Her outburst of rage was hardly ~.* 2. uygun, münasip, yerinde, isabetli, yakışır, yakışık alır. *Sending flowers would be a ~ gesture.* 3. güzel, hoş, cazip. *a ~ maiden.* 4. nazikâne, kibarca, terbiyeli/edeli bir şekilde, uygun/münasip tarzda. *e.a.-1. decent, decorous, 1&2. appropriate, right, proper, 2. suitable, fitting, 4. decently, appropriately, becomingly, fittingly.*

seen, *f. bk.*: **see** (*sff.*).

seep¹, *gs.f.* **1.** sızmak. *Water ~s through cracks in the wall.* **2.** içine işlemek, nüfuz etmek, dağılmak, yayılmak. *Fog ~ed through the trees, obliterating everything.* *e.a.-1.* **1.** leak, ooze, **2.** penetrate, permeate, diffuse.

seep², *is.* **1.** sızıntı, **2.** kaynak, suyun sızdıgı/topraktan çıktıgı yer. *e.a.-1.* **1.** *seepage*, **2.** *spring*.

seepage, *is.* **1.** sızıntı, sızma, **2.** sızan şey, **3.** sızan miktar. *e.a.-1.* *seep.*

seepy, *sf.* **seepier**, **seepiest** sızıntılı, ıslak, çamurlu, bataklık (arazi).

seer (veya kadın için *seeress*), *is.* **1.** gözlemci, gören, müşahit, **2.** peygamber, kâhin, gaipen haber veren/geleceği gören kimse. *The industry ~s predicted that sales would double.* **3.** derin bilgi ve fazilet sahibi kimse, **4.** falci, **5.** Hint ağırlık ölçüsü. *e.a.-1.* **observer**, **2.** *prophet*.

seersucker, *is.* gofre kumaş, çizgili ve pürdüklü ince dokuma.

seesaw¹, *sf.&is.* **1.** tahterevalli. **to play at ~**: tahterevalli oynamak, **2.** çögünme, iniş çıkış, **3.** aşağı yukarı/ileri geri (hareket). ~ *motion. It was a ~ game with the lead changing hands many times.* *e.a.-1.* *teeterboard*.

seesaw², *f.* çögünmek, sallanmak, aşağı yukarı inip çıkmak. *The boat ~ed in the heavy sea.*

seethe, *f. seethed, seethed, seething* (*veya: esk. sod, sodden, seething*) **1.** (kaynarken vb.) köpürmek, taşmak, **2.** hırslanmak, (öfkeyen) köpürmek, **3.** haşlamak, kaynatmak, kaynar suya batırmak, **4.** kaynar suda pişirmek, **5.** **seething**: (a) kaynayan, (b) kaynaşan, daima hareket hâlinde. **a seething crowd** : karınca gibi kaynaşan kalabalık. (c) şiddetli, hırslı. **be in seething anger** : hiddetten köpürmek, **6. seethingly** : (a) kaynatarak, haşlayarak, (b) kaynaşarak, (c) şiddetle, hırsla. *e.a.-3.* **boil**, **5.** (a) *boiling*, (b) *agitated*, (c) *intense, violent*.

see-through = **see-thru**, *sf.&is.* **1.** saydam, şeffaf, çok ince, içini gösteren (kumaş/elbise). *a ~ blouse.* **2.** saydamlık, şeffaflık. *e.a.-1.* **1.** *transparent*, **2.** *transparency*.

segment¹, *is.* **1.** dilim, bölüm, kısım. *a ~ of an orange.* **2.** *geom.* (a) bölünge, daire/küre kesmesi : bir doğrunun daireden/düzlemin küre-

den ayırdığı parça, (b) doğru parçası, **3.** *zool.* bölüm : halkalıların ve eklem bacaklıların gövde-lerinin her bir bölümü.

segment², *f.* dilmek, bölmek, böülümlere/parçalara ayırmak.

segmental = **segmentary**, *sf.* **1.** dilimsel, böülümsel, **2.** dilimli, böülümlü, parçalı, parçalar hâlinde, **3. s.bl.** biribirini izleyen, konuşma esnasında birbiri arkasından gelen, **4. segmentally**: dilim dilim, parça parça, böülümlü olarak.

segmentalize, *f. -ized, -izing.* dilmek, bölmek, parçalamak, elemanlara/sınıflara/kısmılara ayırmak.

segmentalization, *is.* dilme, bölmeye, parçalama, elemanlara/sınıflara/kısmılara ayırma.

segmentation, *is.* **1.** *böl(tün)me*, parçala(n)ma, **2. biy.** (a) bir canlıyı oluşturan parçalar/kısmılar, (b) göze bölünmesi, bölünerek üreme, **3. ~ cavity** *biy. bk.*: **blastocoole**.

segno, *is., ç.* **segni müz.** *It.* işaret, tekrar işaretri.

sego, *is., ç.* **-gos** *bk.*: **segolily**.

sego lily, *is.* **1. bot.** çiğdem (*Calochortus Nuttallii*). Zambakgillerden güzel çiçekler açan bitki, **2. çiğdem kökü** (meyve gibi yenir).

segregable, *sf.* ayrılabilir, tecrit/tefrik edilebilir.

segregate¹, *f. -gated, -gating* **1.** ayırmak, tecrit/tefrik etmek. *an educational system where boys and girls are ~ d.* **2.** ayrılmak, **3.** (başka din/ırk vb. gruplarından) ayrılmak istemek, ayırmalı siyaseti gütmek. *e.a.-1.* **separate, isolate.** *k.a.-1.* **integrate**.

segregate², *sf.&is.* (başkalarından) ayrılmış, ayrı (kişi, toplum, eşya vb.).

segregated, *sf.* **1.** ayrı, ayrılmış. *A negro passenger is placed in a ~ coach.* **2.** ırk/cins vb. ayırmayı yapan, ırk ayırmayı taraftarı. ~ *education.* **3. ~ly** : ayrı ayrı, ayrılmış bir şekilde, ayırlık/fark gözterek, ırk/cins vb. ayırmayı yaparak, **4. ~ness** : ayırlık, ayırmıcılık, ayırma, fark gözetme, ırk/cins vb. ayırmayı yapma.

segregation, *is.* **1.** ayırma, ayırmalı, tecrit/tefrik etme/edilmə, ırk/cins vb. ayırmayı yapma, **2. ~ al** : ayırcı, ayırmıcı, ırk/cins farkı gözetən, ırk/cins vb. ayırmayı yapan.

segregationist, *is.* ayırmıcı, ırk ayırmayı taraftarı.

segregative

segregative, *sf.* ayıırımsal, ayrılığa yönelik, ırk ayıırımı yapan/gözeten, ayırıcı, bölücü.

segregator, *is.* ayıırımcı, bölücü, ırk ayıırımı yapan.

segue, *sf. & zf. & f. -gueed, -gueing müz.* aralıksız, fasılısız, ara vermeden (icra etmek).

seguidilla, *is., ç. -dillas* 1. İspanyol şiirinde dört ilâ yedi satırlık kit'a, 2. iki kişi ile oynanan üçlü tempolu İspanyol dansı.

seicento, *is.* (İtalyan sanat ve edebiyatında) XVII. yüzyıl.

seiche, *is.* su düzeyi titreşimi: gölün su düzeyinin birkaç dakika ilâ bir, iki saat süre ile ritmik olarak yükselsep alçalması.

seidel, *is.* büyük bira bardağı.

Seidlitz powders, *is.* sedliç tuzu: soda, reçel tuzu ve tartarik asit karışımı, hafif bir müleyyin.

seigneur, *is., ç. seigneurs* 1. derebeyi, senyör, efendi, 2. ~ial : derebeyine ait, 3. ~y : (Kanada'nın Fransız kesiminde) Fransa kralının başınladığı arazi.

seignior, *is.* 1. derebeyi, lord, 2. ~age = **seignorage** : (a) cizye, haraç, (b) krallar tarafından alınan sikke vergisi, (c) paranın itibârî ve hakikî değeri arasındaki fark.

seigniory, *is., ç. -ories* 1. derebeylik, beylik, 2. derebeyi malikânesi, **signory** *d.d.*

seigniorial = **seignioral** = **seignorial** = **seignoral**, *sf.* derebeyine ait.

seine, *is. & f. seined, seining* büyük balık ağı, serpme ağı (ile balık avlamak).

Seine, *is.* Sen nehri.

seizable/seise/seiser, *Brit. bk.*: **seizable/sez/sezise**

seisin, *is. huk. bk.*: **seizin**.

seising, *is. Brit. bk.*: **seizing**.

seism, *is.* deprem, zelzele. **e.a.- earthquake**.

seismic(al) = **seismal** = **seismatical**, *sf.* depremsel, depremden/zelzeleden ileri gelen, depreme özgü. **seismic sea wave** : deprem dalgası: deniz altında olan depremin meydana getirdiği muazzam dalga.

seismicity, *is., ç. -ties* depremsellik : bir bölgede depremlerin sıklığı, şiddeti ve dağılışı.

seismism, *is.* deprem olayları.

seismo-, *ön ek* "deprem" anlamı katar. **ör.** **seismograph**. Sesli harf önünde: **seism-**.

seismogram, *is.* deprem eğrisi, sismogram.

seismograph, *is.* 1. depremyazar, sismograf, 2. ~er: depremölçme/deprem bilimi uzmanı, 3. ~ic(al) : depremyazım+, depremyazar+.

seismography, *is.* 1. depremyazım, depremlerin bilimsel araçlarla ölçülüp yazılması, 2. *bk.*: **seismology**.

seismological, *sf.* deprem bilimsel.

seismologically, *zf.* deprem bilimsel yöntemlerle.

seismology, *is.* deprem bilimi.

seismometer, *is.* depremölçer.

seismometric(al), *sf.* deprem ölçümSEL.

seismometry, *is.* depremölçüm, deprem ölçme.

seismoscope, *is.* deprem görür.

seismoscopic, *sf.* deprem görüşSEL.

seisure, *is. Brit. bk.*: **seizure**.

seizable, *sf.* 1. zorla alınabilir, el konabilir, müsadere edilebilir, zaptedilebilir, gaspedilebilir, 2. kavranabilir, iyice anlaşılabılır, 3. yakalanabilir, tutulabilir.

seize, *f. seized, seizing* 1. zorla almak, el koymak, müsadere etmek, zapt etmek, gasp etmek. *The weapons found in the house were ~d by the police. The enemy army ~d the fort.*

2. kavramak, iyice anlamak. **to ~ the meaning of sth** : bir şeyin anlamını kavramak. **to ~ an idea**. 3. yakalamak, kapmak, tutmak. **He ~d my hand, shook it and said how glad he was to see me** : Elimi yakaladı, siktı ve beni gördüğümne çok memnun olduğunu söyledi. **He ~d the child and pulled it back from the edge of the cliff** : Çocuğu yakaladı ve uçurumun kenarından geri çekti. **Panic ~d the crowd** : Kalabalık paniğe kapıldı. **Amazement ~d me** : Şaşır kaldı. 4. ensemek, yakalamak, tutuklamak. **to ~ a thief** : bir hırsızı yakalamak/tutuklamak, 5. **huk. seise d.d.** (genellikle pasif olarak) temlik etmek, mülkiyetine/tasarrufuna geçirmek. **She was ~d of waste estate** : Geniş bir mülk edindi. **You stand ~d of the farm as of today** : Bugünden itibaren çiftlik sizindir. 6. haczetmek, 7. (fırsatı) kaçırılmamak, ele geçirmek. **to ~ the opportunity** : fırsatı kaçırılmamak, fırsatı ganimet bilmek. **Opportunities are hard to ~** : Fırsat kolay kolay ele geçmez. 8. *den.* sicim sarıp bağlamak, 9. (bir çareye/yönteme/plâna vb.) dört elle

sarılmak, **10. to be ~d with** : kapılmak, tutulmak, yakalanmak, duşar olmak, maruz kalmak. **to be ~d with fear/terror/panic** : korkuya/dehşete/paniğe kapılmak. **He was ~d with sudden chest pain** : Anı bir göğüs ağrısına tutuldu. **11. seizer = seizor**: (a) yakalayan, zapt eden, müsadere eden, el koyan, gasp eden, (b) av yakalamaya alıştırılmış köpek. **e.a.-1. confiscate, capture**, **3. grasp**, **4. arrest, apprehend, catch**. **k.a.- 4. release**.

seizin, is. *huk.* **1.** temellük, mülk edinme, tasarruf, **2.** mülk, mal, **3. livery of ~** : ferağ. *Brit.*: **seisin**.

seizing, is. **1.** yakalama, tutma, müsadere etme, zapt etme, gasp etme, **2. den.** (a) sicim sararak bağlama, (b) bağ sicimi, (c) sicim sararak yapılan bağ. *Brit.*: **seising**.

seizure, is. **1.** yakalama, tutma, müsadere, elkoyma, haciz, zapt etme, gasp etme, **2.** mülk edinme, mülkiyet, tasarruf, **3.** anı hastalık nöbeti. **an epileptic ~** : sara nöbeti. *Brit.*: **seisure**. **e.a.- 3. fit, spell**.

sejant = sejeant, sf. (armacılıkta) oturan. *a lion ~*.

sel, is. &sf. &zm. *İsk. bk.*: **self**.

selachian, sf. &is. *zool.* köpek balığı gillerinden: köpek balığı, tirpana, vatoz, rina, folya gibi *Selachii* sınıfından olan (balık).

selaginella, is. yosun türünden çiçeksiz herhangi bitki.

selamlık, is. *T.* selâmlık.

seldom, sf. &zf. **1.** nadir, seyrek, az rastlanır, **2.** nadiren, pek az. *I ~ see him nowadays. It ~ rains here. He ~, if ever, reads a book.* **3. ~ ness** : nedret, nadirlik, az bulunurluk, seyreklik, seyrek vuku bulma. **e.a.- 1. rare, infrequent**, **2. rarely, infrequently**.

select, f. &sf. **1.** seçmek, ayırmak, intihap etmek. *He ~ed a pair of socks to match his suit.* **2.** seçme, seçilmiş, seçkin, güzide. *Only a ~ few were invited to the party.* **3.** en âlâ, üstün, en iyi kalite. *We only stay at ~ hotels. a ~ cut of meat.* **4.** titiz, seçmesini bilen, ince eleyip sık dokuyan, **5.** dikkatle/titizlikle seçilmiş, müstesna. *a ~ group of friends.* **6. ~ committee** : (meciste) özel komisyon. **e.a.- 1. choose, 2. preferred, 3. choice, elite, exclusive, 4. discriminating,**

5. chosen, privileged. **k.a.-1. reject, refuse, 2. indiscriminate, random, 3. inferior, ordinary, modest, undistinguished.**

selectee, is. askere çağırılan kimse.

selection, is. **1.** seç(il)me, seçim, ayırmak. *I made my ~ and the sales clerk charged it to my account.* **2.** seçme/seçilen şey(ler). *The performance included some musical ~s.* **3.** çeşit, tenevvi. *The store had a wide ~ of bracelets.* **4.** biy. ayıklama, istifa, çevreye uyabilen kuvvetli bireyleri yaşıatıp öbürlerini yok eden doğal yasa. **e.a.- 1. choice, choosing, election, 3. variety, choice.** **k.a.- 1. rejection**.

selective, sf. **1.** seçici, ayırıcı, seçebilen, **2.** (seçiminde) titiz, kılık kırk yaran. *With 50 people wanting the job, the employer must be ~ in his choice.* **3.** özel, seçmeli, seçkin bir grubu kapsayan. *The ~ education of the most talented children.* **4.** rad. seçici, frekans bakımından yakın istasyonların karışmasını önleyen. *This receiver is very ~.* **5. ~ ly** : seçerek, titizlikle, kılık kırk yararak, **6. ~ ness** : seçicilik, ayırıcılık, titizlik, **7. ~ service ABD** mecburî askerlik hizmeti. **~ Service System ABD** Askerlik Dairesi: mecburi askerlik işlerini düzenleyen Federal dairesi.

selectivity, is. seçicilik.

selectly, zf. seçerek, ayırarak, titizlikle, ince eleyip sık dokuyarak.

selectman, is., ç. **-men** (Doğu ABD'de her yıl seçilen) belediye meclisi üyesi.

selectness, is. seçkinlik, üstünlük, güzidelik, mümtaziyet.

selector, is. seçen, seçici, ayırıcı, seçme düzeni, seçme. **~ switch** : seçme anahtarı.

selenate, is. *kim.* selenat, selenik asidin tuzu/esteri.

selenic, sf. *kim.* selenyum+, selenik. **~ acid**: selenik asit: H2SeO4.

selenide, is. *kim.* selenit, iki valanslı selenyum bileşeni.

selenious = selenous, sf. selen+, iki veya dört valanslı selenyum ihtiyacı eden. **~ acid** : selen asidi: H2SeO3. Zehirli bir toz.

selenite, is. **1.** şeffaf alçı taşı, **2.** selenit, selen asidi tuzu, **3. selenitic(al)** : selenithi, selenit+.

selenium

selenium, *is. kim.* selenyum, elektrik direnci ışıkla değişen kükürde benzer eleman. Simgesi: **Se**, atom ağı. 78.96, atom nu. 34, özgül ağı. 25 C'de 4.80 (gri), 4.50 (kırmızı). ~ **cell** : selenyum pil.

seleno- *ön ek* "ay, mehtap" anlamı katar. *ör. : selenography.* Sesli harf önünde : **selen-**.

selenography, *is.* ay haritacılığı: ay yüzeyinin haritasını yapmakla uğraşan astronomi dalı. **selenograph** : ay haritası. **selenographer** = **selenographist** : ay haritacısı. **selenographic (al)** : ay haritası+, **selenographically** : ay yüzeyi haritacılığı yöntemiyle.

selenology, *is.* ay bilimi, ayın fiziksel yapı ve niteliğini inceleyen astronomi dalı. **selenologic** : ay bilimsel. **selenologist** : ay bilgini.

selenous, *sf. bk.* : **selenious**.

Seleucia, *is.* Siliphe.

self, *zm. & sf. & is. ç.* **selves** 1. öz, kendi, kişi, zat, şahıs, benlik, kişilik, tabiat, karakter. **one's own** ~ : bir kimsenin kendi öz şahsı/benliği/kışılığı. **He put his whole ~ into the job, working day and night** : Bütün benliğini işine verdi, gece gündüz çalışıyor. **I'm feeling better but I'm still not quite my old ~ yet** : Daha iyiyim, fakat hâlâ eski ben değilim (eski kuvvetimi bulamadım). **His true ~** : Hakikî benliği. **His weaker ~** : zayıf karakteri, karakterinin zayıf tarafı. **His family consisted of ~, wife and two children** : Ailesi, kendisi, eşi ve iki çocuğuından ibaretti. 2. çıkar, menfaat, bencillik. **He always thinks of others, never of ~** : Daima başkalarını düşünür, kendi çıkarını asla düşünmez. 3. tek(düzen), yeknesak, hep aynı, düz. ~ **carnation** : tek renkli karanfil, 4. kendinden, aynı maddeden. **dress with ~ belt** : kendinden kemerli elbise, 5. saf, katıksız. ~ **whisky** : saf viski.

-self, *son ek* kendi, öz, bizzat. **myself** : kendim, **yourself/yourselves** : bizzat sen/siz, **himself** : bizzat o, kendisi, özü.

self-, *ön ek* 1. kendi, kendini, kendinden, bizzat. ~ **- analysis** : kendi kendini tahlil, 2. öz, özün. ~ **- propelled** : öz itişimli, 3. otomatik, kendiliğinden, kendi kendine. ~ **- explanatory** : kendiliğinden anlaşılan. **NOT: self-** ön eki ile teşkil edilen kelimelerin çoğu, sona gelen kelimenin anlamından kolayca anlaşılabilir.

self-abasement, *is.* öz küçültüm.

self-abnegation, *is.* özveri, fedakârlık, nefsinden feragat etme.

self-absorbed, *sf.* dalgın, kendi düşüncelerine dalmış.

self-absorption, *is.* dalgınlık, kendi düşüncelerine dalma.

self-abuse, *is.* 1. kendini aşağılama, 2. sağlığını korumama, 3. istimma. *e.a.*- 3. **masturbation**.

self-acting, *sf.* kendi kendine işleyen, otomatik.

self-acceptance, *is.* öz benimseyiş.

self-action, *is.* kendi kendine işleme

self-addressed, *sf.* öz adresli, adresi önceden yazılmış.

self-aggrandizement, *is.* öz büyütme, öz gelişme, kendi olanakları ile güç ve servetini artırma.

self-aggrandizing, *sf.* öz büyüyen, öz gelişen, kendi olanakları ile güç ve servetini artıran.

self-alienation, *is.* öze yabancılama: kendi varlığının gerçek olmadığı duygusuna kapılma.

self-analysis, *is.* öz çözümleme.

self-analytical, *sf.* öz çözümssel.

self-annihilation, *is.* 1. intihar, 2. gizemsel düşüncelerle kendini feda etme. *e.a.-I. suicide*.

self-apparent, *sf.* besbelli, gün gibi aşikâr.

self-appointed, *sf.* öz atanmış, kendi kendini tayin etmiş, kâhyâlik eden. *a ~ boss*.

self-asserting, *sf.* böbürlenen, iddiacı, kendine aşırı güvenen. ~ **ly** : böbürlenerek, iddiacılıkla, kendine aşırı güvenle.

self-assertion, *is.* böbürlenme, kendini beğenme, iddiacılık, kendine aşırı güvenme. *e.a.-assertiveness*.

self-assertive(ly), *bk.* : **self-asserting(ly)**.

self-assertiveness, *is. bk.* : **self-assertion**.

self-assurance, *is.* öz güven, kendine güvenme, nefse itimat. *e.a.- self-confidence*.

self-assured, *sf.* öz güvenli, kendine güvenen. ~ **ness** : *bk.* : **self-assurance**.

self-awareness, *is.* öz bilinç.

self-centered, *sf.* 1. bencil, benlikçi, hodâbin, hep kendini düşünen, 2. içine kapanık, kimseye ihtiyacı olmayan, kendi kendine yeter,

3. esk. sabit, hareketsiz, **4. ~ly** : bencillikle, benlikçilikle, hodbince, hep kendini düşünerek, kimseye ihtiyacı olmadan, **5. ~ness** : bencillik, benlikçilik, hodbinlik, hep kendini düşünme; içine kapanıklık, kimseye ihtiyacı olmama, kendi kendine yetme (Brit.: **self-centred/-ly /-ness**).
e.a.-1. *selfish, egoistical, 2. self-sufficient, 3. fixed, unchanging, unmoving.*

self-collected, *sf.* vakur, temkinli, soğukkanlı, kendine hâkim. **e.a.-** *composed, self-possessed.*

self-command, *is.* kendine hâkim olma. **e.a.-** *self-control.*

self-complacence = **self-complacency**, *is.* hoşnutluk, hâlinde memnun olma.

self-complacent, *sf.* hoşnut, hâlinde memnun. **~ ly** : hoşnutlukla, hâlinde memnun olarak.

self-composed, *sf.* sakin, kendi hâlinde. **~ ly** : stükûnetle.

self-conceit, *is.* gurur, kibir, kendini beğenmişlik. **~ ed** : gururlu, kibirli, mağrur, kendini beğenmiş.

self-concept, *is.* öz kavramı.

self-confessed, *sf.* açıkça kabul/itiraf eden. **a ~ gambler** : kumarbazlığını açıkça itiraf eden.

self-confidence, *is.* öz güven, kendine güven, nefse itimat. **e.a.-** *assurance.*

self-confident, *sf.* kendine güvenen. **~ ly** : kendine güvenerek/güvenle.

self-congratulation, *is.* gönül huzuru/hoşluğu/rahatlığı. **e.a.-** *complacency.*

self-congratulating = **self-congratulatory**, *sf.* gönüllü rahatlatıcı, huzur verici.

self-conscious, *sf.* **1.** mahcup, utangaç, sıklıkla, **2.** öz bilinçli, kendini bilen, durumunu/rolünü müdrik, **3. ~ ly** : mahcubiyetle, utangaçlıkla, sıklıkla; öz bilinçle, kendini bilerek, durumunu/rolünü idrak ederek, **4. ~ness** : mahcupluk, utangaçlık, sıklıkla; öz bilinçlilik, kendini bilme, durumuyla/rolüne müdrik olma.

self-contained, *sf.* **1.** bağımsız, kendi kendine yeten, kimseye muhtaç olmayan, **2.** ketum, ağızı sıkı, içine kapanık, düşüncelerini kimseye söylemeyen, **3.** vakur, temkinli, kendine hâkim, **4.** her şeyi tamam, çalışması için gerekli her şeyi kapsayan. **a ~ house.** **5. ~ ly** : bağımsızca, kendi kendine yeterek, kimseye muhtaç olma-

dan; ketum/ağızı sıkı olarak; vakurane, temkinle, kendine hâkim olarak; her şeyi tamam olarak, **6. ~ness** : bağımsızlık, kendi kendine yetme, kimseye muhtaç olmama; ketumlu; vekar, temkin. **e.a.-2.** *reserved, uncommunicative, 3. self-controlled, self-possessed.*

self-contradiction, *is.* **1.** öz çelişim, öz çatışım, kendisiyle çelişme/çatışma, tenakuza düşme, **2.** çelişik söz/yazı, **3. self - contradicting** = **self-contradictory** : öz çelişik, kendisiyle çelişen/tenakuza düşen.

self-control, *is.* öz denetim, kendine hâkim olma, soğukkanlılık. **~ led** = **~ ling**: öz denetimli, soğukkanlı, kendine hâkim olan. **loose one's ~** : soğukkanlılığını/iradesini kaybetmek.

self-critical, *sf.* **1.** öz eleştirili, kendi kendini objektif olarak eleştiren, **2.** kendi kendine kusur bulan. **~ ly** : öz eleştirimle, kendi kendini objektif olarak eleştirek, kendi kendine kusur bularak.

self-deceit, *is.* öz aldanım, kendi kendini aldatma. **e.a.-** *self-deception.*

self-deceived, *sf.* **1.** öz aldanın, kendisi hakkında yanlış kanaat besleyen, **2.** yanlış düşünen, aldanın.

self-deceiving, *sf.* **1.** öz aldatıcı, kendini aldatıcı, **2.** aldatıcı, yanlıltıcı. **a ~ argument.**

self-deception, *is.* öz aldatır, kendini ilgilendiren durumun gerek ve gerçeklerini algılamakta başarısızlık. **e.a.-** *self-deceit, self-delusion.*

self-deceptive, *sf. bk.* : **self-deceiving.**

self-defeating, *sf.* öz engelleyici, kendi kendini yenilgiye/ başarısızlığa uğratan.

self-defense, *is.* öz savunma, nefis müdafası, meşru müdafaa. **the noble art of ~** : boks. **Brit. :** **self-defence**

self-defensive, *sf.* öz savunan, nefsin müdafası eden. **a ~ person/attitude.** **Brit. :** **self-defencive.**

self-delusion, *is. bk.* : **self-deception.**

self-denial, *is.* öz yoksunum, feragat, riyazet.

self-denying, *sf.* öz yoksunan, feragat eden, feragatkâr. **~ ly** : öz yoksunarak, feragatle.

self-deprecating, *sf.* fazla mütevazi/alçak gönüllü, kendini çok küçük/önemsiz/degersiz gösteren. **~ ly** : aşırı tevazu ile.

self-deprecation

self-deprecation, *is.* aşırı tevazu/alçak gönnüllülük, kendini çok küçük/önemsiz/değersiz gösterme.

self-destruct, *sf.&gs.f.* 1. yok olmak, intihar etmek, 2. (cihaz vb.) otomatik olarak kendini imha etmek, 3. kendi kendini yok eden. *a ~ mechanism*. 4. ~ion: kendini yok etme, intihar etme.

self-destructive, *sf.* 1. kendi kendini yok eden/mahveden, 2. intihara mütemayil, kendini öldürme eğilimleri gösteren, 3. ~ly: kendini yok edercesine, intihar eğilimleri göstererek.

self-determination, *is.* 1. elindelik, hür irade, 2. öz belirtim: kamunun kendi geleceğini saptaması.

self-determined, *sf.* öz belirtilmiş, kendiliğinden saptanmış. **self-determining**: öz belirten, kendiliğinden saptayan.

self-devoted, *sf.* kendini adamış. ~ly: kendini adamışçasına. ~ness: kendini adama.

self-devotion, *is.* kendini adama.

self-digestion, *is.* öz sindirim. *e.a.-autolysis*.

self-discipline, *is.* 1. *bk.*: **self-control**, 2. öz düzence, 3. ~ed: öz denetimli, öz düzenceli.

self-distrust, *is.* kendine güvensizlik. ~ful: kendine güvensiz. ~fully: kendine güvensizlikle.

self-doubt, *is.* öz kuşku, kendinden şüphelenme. ~ing: öz kuşkulu, kendinden şüphelenen.

self-dramatization, *is.* öz abartma, kendi niteliklerini abartarak gösterme. **self-dramatizing**: öz abartıcı.

self-educated, *sf.* öz eğitimli, kendi kendini yetiştirmiş.

self-education, *is.* öz eğitim, kendi kendini yetiştirmeye.

self-effacement, *is.* kendini geri plânda tutma.

self-effacing, *sf.* kendini geri plânda tutan. ~ly: kendini geri plânda tutarak.

self-employed, *sf.* serbest çalışan.

self-employment, *is.* serbest çalışma.

self-esteem, *is.* öz saygı, onur, haysiyet, izzetinefis, gurur, kendini beğenme. *e.a.-pride*.

self-evident, *sf.* apaçık, besbelli, âşikâr. ~ly: belli ki, âşikâr olarak, açıkça.

self-examination, *is.* 1. öz inceleme, öz denetim, içe bakış, nefis muhasebesi, 2. **self-examining**: içe bakan, öz deneten. *e.a.-1. introspection*.

self-executing, *sf.* hemen yürürlüğe giren (yasa vb.).

self-existence, *is.* 1. özdenlik, 2. bağımsız varlık.

self-existent, *sf.* özden, kendiliğinden/bağımsız olarak var olan.

self-explaining = **self-explanatory**, *sf.* belili, apaçık, aşikâr, açıklamaya gerek yok.

self-expression, *is.* öz anlatım.

self-expressive, *sf.* öz anlatımlı.

self-feed, *gl.f. -fed, -feeding* öz beslemek, hayvanlara istedikleri zaman istedikleri kadar yiyebilecekleri besini sağlamak. **self-feeder**: öz besleyen (cihaz).

self-fertilization, *is. bot.* öz döllenme, çiçeğin kendi kendini döllemesi. **self-fertilized**: öz döllenmiş.

self-forgetful = **self-forgetting**, *sf.* öz unutkan, kendi çıkarını düşünmeyen. ~ly: öz unutkanlıkla, kendi çıkarını düşünmeden. ~ness: öz unutkanlık, kendi çıkarını düşünmemeye.

self-fulfillment, *is.* öz yapım, arzu ve dileklerini bizzat yapma/yerine getirme. *Brit.: self-fulfilment*.

self-governed, *sf.* 1. özerk, bağımsız, 2. öz yönetimli, 3. öz denetimli, 4. **self-governing**: öz yöneten, öz deneten. *e.a.-1. autonomous, independent*.

self-government, *is.* 1. özerklik, bağımsızlık, 2. öz yönetim, 3. öz denetim.

self-gratification, *is.* öz doyum, kendi arzu ve isteklerini yerine getirme, kendi kendini tatmin etme.

selfheal, *is. 1. bot.* deva otu (*Prunella vulgaris*). Şifali etkisine inanılan mor çiçekli bir bitki, 2. tedavide kullanılan çeşitli bitkiler. **heall**, **bluccurls d.d.**

self-help, *is.* özyeterlik, kendi kendine yetme, başkasına muhtaç olmama. **self-helping**: özyeter.

selfhood, *is.* 1. kişilik, şahsiyet, 2. bencililik. *e.a.-1. personality, 2. selfishness*.

- self-hypnosis**, *is.* öz uyutum.
- self-hypnotic**, *sf.* öz uyutucu. *~ally* : öz uyutarak.
- self-hypnotism**, *is.* öz uyutma.
- self-idealization**, *is.* kendini beğenme.
- self-identification**, *is.* özdeşleşme.
- self-identity**, *is.* öz benlik, öz tanım, kendine benzeme.
- self-image**, *is.* öz形象, öz görünüm.
- self-importance**, *is.* böbürlenme, kurulma, kendine fazla önem verme.
- self-important**, *sf.* böbürlenen. *~ly* : böbürlenerek.
- self-imposed**, *sf.* öz yükümsel, isteyerek yüklenilen. *a ~ task*.
- self-improvement**, *is.* öz düzelim, öz gelişim.
- self-improving**, *sf.* öz düzeltici, öz geliştirci.
- self-inclusive**, *sf.* öz kapsamlı.
- self-incriminating**, *sf.* kendi kendini suçlayan.
- self-induced**, *sf.* **1.** kendisi özenmiş/sebep olmuş, **2. elekt.** öz irkılmış, öz indüklenmiş.
- self-induction**, *is.* **elekt.** öz irkılım, öz indükleme.
- self-indulgence**, *is.* öz tutku, kendi isteklerine düşkünlük.
- self-indulgent**, *sf.* öz tutkulu, kendi isteklerine/rahatına/zevkine düşkün. *~ly* : öz tutku ile.
- self-inflicted**, *sf.* kendi kendine yapılmış/edilmiş/verilmiş. *a ~ wound. ~ penalty*.
- self-infliction**, *is.* kendi kendine yapma/etme/verme.
- self-insurance**, *is.* öz güvence, muhtemel zararı önlemek için ayrılan para.
- self-interest**, *is.* **1.** bencillik, **2.** kişisel çıkar, şahsî menfaat, **3. ~ ed** : bencil, kişisel çıkarını düşünen, menfaatperest, **4. ~ edness** : bencillik, kişisel çıkarçılık, menfaatperestlik.
- self-invited**, *sf.* davetsiz (gelen).
- self-ish**, *sf.* **1.** bencil, hodbin, egoist, **2. ~ ly** : bencilce, bencillikle, **3. ~ ness** : bencillik, hodbinlik, egoistlik.
- self-justification**, *is.* kendini haklı çıkarma.
- self-justifying**, *sf.* **1.** kendini haklı çıkaran/mazur gösteren, **2.** satır sonlarını bir hizaya getiren.
- self-knowledge**, *is.* kendini tanıma/anlama.
- self-less**, *sf.* **1.** özgeci, özgecil, diğerkâm, cömert, **2. ~ly** : özgecilikle, cömertçe, **3. ~ ness** : özgecilik, özgeciliğ, diğerkâmlık, cömertlik.
- e.a.-1. unselfish, 2. unselfishly, 3. unselfishness.*
- self-limited**, *sf.* **1.** öz sınırlı, **2.** dış etkilerden bağımsız.
- self-liquidating**, *sf.* kolayca satılıp paraya çevrilebilen.
- self-loading**, *sf.* (yarı) otomatik (tabanca vb.).
- self-love**, *is.* **1.** öz çıkarcılık, kendi çıkarını düşünme, **2.** gurur, kendini beğenme, **3. özseverlik, 4. self-loving** : öz çıkarcı, özsever, gururlu. *e.a.-2. vanity, self-respect, 3. narcissism.*
- self-made**, *sf.* **1.** kendini yetiştirmiş, kendi kendine adam olmuş. *a ~ man.* **2.** kendi eliyle yapmış.
- self-mastery**, *is.* kendini tutma, kendine hâkim olma.
- self-mortification**, *is.* kendi kendine işkence etme.
- selfishness**, *is.* benlik, bencillik.
- self-opinion**, *is.* gurur, kibir, kendini beğenme. *~ ed = ~ ated* : (a) gururlu, kibirli, kendini beğenmiş, (b) inatçı, dik kafalı, bildiğinden şaşmaz.
- self-perception**, *is.* içe bakış, kendi ruhunu anlama.
- self-perpetuating**, *sf.* **1.** normal süresini aşan, sürüp giden, **2. öz süreli, sonsuz, sonu gelmez.**
- self-perpetuation**, *is.* **1.** normal süresini aşma, sürüp gitme, **2. öz süreli, sonsuzluk.**
- self-pity**, *is.* öz acıma, kendi kendine acıma, kendini zavallı hissetme. *~ ing* : öz acıyan. *~ ingly* : öz acıyarak.
- self-pollination**, *is.* **bot.** öz tozaklamma, kendin kendini tozaklama. **self-pollinated** : öz tozaklanmış.
- self-portrait**, *is.* **1.** (ressamın) kendi resmi, **2. öz geçmiş, kendi yaşam öyküsü.**

self-possessed

self-possessed, *sf.* 1. vakur, temkinli, soğukkanlı, kendine hâkim, 2. ~ly : vakurane, temkinle, soğukkanlılıkla. *e.a.-I.* *calm, collected, serene, cool.*

self-possession, *is.* vekar, temkin, soğukkanlılık, kendine hâkim olma.

self-preservation, *is.* öz korunma, nefsin koruma.

self-profit, *is.* öz kazanç, öz çıkar.

self-pronouncing, *sf.* yazılıdığı gibi telâfuz edilen.

self-propelled, *sf.* öz itişimli.

self-protecting, *sf.* kendini koruyan. **self-protective** : kendini koruyucu. **self-protection** : kendini koruma.

self-questioning, *is.* öz irdeleme, kendi tutum ve davranışını gözden geçirme.

self-raising, *sf.* kendinden mayalanan.

self-realization, *is.* öz gerçekleşim, öz gelişim, yeteneklerin tam olarak gelişmesi.

self-regard, *is.* 1. kendini önemseme, 2. onur, öz saygı, 3. ~ing : kendini önemseyen, öz saygılı, onurlu.

self-reliance, *is.* öz güven. **self-reliant** : öz güvenli.

self-renunciation, *is.* özveri, feragat, kendini feda etme.

self-renunciatory, *sf.* özveren, kendini feda eden, feragatkâr, fedakâr.

self-reproach, *is.* kendi kendini kınama/cezalandırma.

self-respect, *is.* öz saygı, nefsine hürmet, izzetinefis. ~ful = ~ing: öz saygılı, nefsine hürmet eden, izzetinefis sahibi. *e.a.-* *self-control.*

self-restraint, *is.* öz denetim, nefse hâkimiyet, ihtiwas ve arzularına hâkim olma.

self-revelation, *is.* öz açıklama, itiraf.

self-revealing = **self-revealatory** = **self-revealative**, *sf.* öz açıklayıcı, gizli düşünce ve duygularını açıklayan.

self-righteous, *sf.* kendince haklı, kendini haklı gören. ~ly: kendince haklı olarak. ~ness : kendince haklı olma, kendini haklı görme.

self-rising, *sf.* (mayalanmadan) kendi kâbaran. ~pancake flour.

self-rule, *is.* özerklik, öz yönetim, muhtariyet.

self-sacrifice, *is.* özveri, fedakârlık.

self-sacrificing, *sf.* özverili, özveren, fedakâr. ~ly : özveri ile, fedakârlıkla. ~ness : özveri, fedakârlık.

selfsame, *sf.* özdeş, tipki, aynı. ~ness : özdeşlik, tipkilik, ayniyet. *e.a.-I.* *identical, exact, very, same.*

self-satisfaction, *is.* kendi hâlinden memnunluk.

self-satisfied, *sf.* kendi hâlinden memnun.

self-satisfying, *sf.* kendini memnun edici, tatminkâr.

self-seeker, *is.* öz çıkarıcı, yalnız kendi çikarını gözeten, bencil.

self-seeking, *is. & sf.* öz çıkarıcı, yalnız kendisi çıkarını gözeten, bencil. ~ness : öz çıkarıcılık, bencilliğ.

self-service, *is. & sf.* kendin al, selfservis, müşterilerin kendi işlerini kendileri yaptığı (lokanta vb.).

self-serving, *sf.* öz çıkarını düşünen, bencil davranışlı.

self-sown, *sf.* kendiliğinden ekilen (tohum).

self-starter, *is.* 1. (oto) işletme anahtarı, marş, 2. k.d. öz girişimli, kendi başına iş yapan kimse. **self-starting** : öz girişimli, kendi başına iş yapan.

self-styled, *sf.* öz niteler, sözde, gûya, kendi kendine paye veren. ~experts/champion/leader.

self-sufficiency = **self-sufficiency**, *is.* 1. öz yeterlik, kendi kendine yetme, başkasına muhtaç olmama, 2. öz güven, kendine güvenme.

self-sufficient, *sf.* 1. öz yeterli, kendi kendine yeten, başkasına muhtaç olmayan, 2. öz güvenli, kendine güvenen, 3. ~ly : kimseye muhtaç olmadan; kendine güvenerek. *e.a.-I.* *self-sufficing, self-supporting, 2. haughty, overbearing.*

self-suggestion, *is.* öz aşılama, kendi kendine telkin.

self-support, *is.* öz geçinim, kimseye muhtaç olmadan geçinme. ~ed : öz geçimli. ~ing : öz geçenen. ~ingly : öz geçinimle.

self-surrender, *is.* isteyerek vazgeçme, nefis feragati.

self-sustained = **self-sustaining**, *sf.* bk.: **self-supporting**.

self-taught, *sf.* kendi kendine öğren(il)-miş.

self-ward(s), *sf.&zf.* 1. kendine doğru, 2. içine/ruhuna yönelik, derum. *He turned his thoughts ~.* 3. **self-wardness** : içe yönelikme, derumluğ.

self-will, *is.* inat(çılık), bencillik. ~ **ed** : inatçı, bencil. ~ **edly**: inatçılıkla, bencillikle. ~ **ness** : inatçılık, bencillik.

self-winding *sf.* otomatik, kendiliğinden kurulan (saat).

Seljuk(ian), *is.&sf.* Selçuk(lu).

sell¹, *f.* **sold**, **selling** 1. satmak. *He is selling his car. Are you willing to ~ your house?* 2. satıcı ile meşgul olmak. *He sells insurance.* 3. beğendirmek, kabul ettirmek. *to ~ an idea to the public.* 4. inandırmak, kandırmak. *to ~ the voters on a candidate.* 5. (belirli bir fiyatata) vermek. **The defenders of the fort sold their lives dearly** : Kale müdafileri hayatlarını pahalıya verdiler. 6. *gen. ~ at/for* : satılmak, (belirli fiyatata) gitmek. **Eggs sell at 90 cents a dozen** : Yumurtanın düznesi 90 sente gidiyor. **This book sells well** : Bu kitap iyi satılıyor. 7. beğenilmek,raigbet görmek. *Here's an idea that'll sell.* 8. *argo* aldatmak, kazıklamak. **be sold** : aldatılmak, kazıklanmak, kafese konmak. **The car we bought are no good: we've been sold!** Aldığımız araba bir işe yaramıyor: kazıkladık! 9. ~ **like hot cakes** = ~ **like wildfire** : kışılınmak, çok satılmak, 10. ~**off** : (satarak) elden çıkarmak, satıp savmak/bitirmek, tasfiye etmek, 11. ~ **one-self** : (a) kendini/fikirlerini beğenilmek/satmak; (b) (para vb. ile) satılmak: menfaat karşılığında ilkelerinden vazgeçmek, kendi inanç ve ülkülerine ihanet etmek, 12. ~ **one's soul (to the devil)** : şeytana uymak, 13. ~ **out** : (a) bütün malını satmak, satıp tüketmek. **We are sold out of that book** : O kitap tamamen satıldı/bitti. (b) *k.d.* ele vermek, ihanet etmek, şahsî çıkar için ihbar etmek, 14. ~ **short** : (a) henüz elde olmayan malı ileride teslim etmek üzere satmak, (b) itimatsızlık göstermek, 15. ~ **sth./s.o. short** : bir kimseyi/şeyi olduğundan küçük görmek, 16. ~ **s.o. a bill of goods** : birine martaval okumak, palavra atmak, yutturmaya çalışmak, 17. ~ **up Brit.** (a) bütün malını satmak, (b) tasfiye etmek, müflisin borçlarını ödemek için mallarını satmak. *He*

went bankrupt and was sold out. 18. **sold again** : (a) yine yutturdular, (b) yağma yok. *e.a.- 1. trade, 4. convince, 8. deceive, cheat, k.a.- 1. buy.*

sell², *is.* 1. satış, satma, 2. satılacak hisse senedi, 3. *argo* hile, dalavere, oyun, düzen, aldatma, dolandırma. **What a ~ !** Ne oyun! Ne dalavere! Vay anasını! *e.a.- 3. trick, swindle, deception, joke.*

seller, *is.* 1. satıcı, 2. (az/çok vb.) satılan/sürülen, sürümlü az/çok olan, ... sürümlü. **best-seller**: çok sürümlü, en çok satılan. **This hat is one of the poorest ~** : Bu şapka sürümlü/satışı en az mallardan biridir. 3. **sellers' market**: yüksek piyasa, malın kit olduğu ve fiyatların yüksek olduğu zaman. *bk.: buyers' market.* *e.a.-1. salesman, vendor.*

selling-plater, *is.* yarışı kazanınca satılan at.

selling race, *is.* kazanan atın satıldığı yarış.

sellout, *is.* 1. toptan satış, elden çıkarma, eldeki bütün malı satma, 2. bütün biletleri satılan temsil, 3. *argo* gizlice/el altından anlaşarak ihanet.

Seltzer = Seltzer water, *is.* maden sodası.

selvage = selvedge, *is.* 1. kumaş kenarı, 2. kilit deliği bulunan levha, 3. **selvaged** : kenarlı, kenarı çevrili.

selves, bk. : **self** (çoğulu).

Sem. = 1. Seminary, 2. Semitic.

semantic, *sf.* 1. anlamsal, anlam+. ~ **axis** : anlam ekseni. ~ **change** : anlam değişimi. ~ **component** : anlam bileşeni. ~ **extension** : anlam genişlemesi. ~ **field** : anlam alanı. ~ **restriction** : anlam daralması. ~ **transfer** : anlam kayması, 2. anlam bilimsel, 3. ~ **ally** : anlamca, anlam bilimi bakımından, anlam bilimle, 4. ~ **ian = ~ ist** : anlam bilimci, anlam bilimi uzmanı.

semantics, *is.* 1. anlam bilimi, dili anlam yönünden ele alan, kelimelerin anlamlarının gelişme ve değişimlerini inceleyen dil bilimi dalı, 2. *fel.* anlam bilimi : kelimeler ve önermelerle onların dile getirdiği anlam arasındaki bağıntıyı inceleyen bilgi dalı, 3. *bk.* : **general semantics**.

semaphore, *is.&f.* **-phored**, **-phoring** semafor, ışıkla/filamalarla haberleşme(k).

semaphoric(al)

semaphoric(al), *sf.* ışıklı/flâmalı (haberleşme).

semaphorically, *zf.* ışıkla, flâmalarla, semaforla.

semasiology, *is.* kavram bilimi. **semasiologic** : kavram bilimsel. **semasiologically** : kavram bilimle. **semasiologist** : kavram bilgini, kavram bilimi uzmanı.

sematic, *sf. biy.* uyarı, belirti: bazı zehirli hayvanların renk ve benekleri gibi tehlike gösteren işaret.

semblable, *sf.&is. esk.* benzer(lik), benzeren (şey), eş. *e.a.-similar(ity)*, *like(ness)*, *resemblance*.

semblably, *zf.* benzer şekilde. *e.a.-similarly*.

semblance, *is.* 1. görünüş. *put a ~ of gavity* : yalancıktan neşeli görünmek, 2. suret, şe-
kil, 3. benzerlik, benzeyiş. **bear the ~ of** : ben-
zemek, 4. **in ~** : görünüşte, zahiren. *e.a.- 1. ap-
pearance, aspect, 2. image, 3. likeness, resem-
blance*.

seme, *is.* anlam birimcik.
semé(e), *sf.* (arma) küçük şekillerle kaplı.

semeiology = semiology, *is.* gösterge bili-
mi. **semeiologic(al)**: gösterge bilimsel, **semeio-
logically** : gösterge bilimle, gösterge bilimi yön-
temiyle. **semeiologist** : gösterge bilimi uzmanı.

semeiotic(al), *sf. bk.*: **semiotic**.
sememe, *is. gr.* anlam birimcik demeti.

semen, *is.* er sıvı, er suyu, meni, sperma.
semester, *is.* yarıyıl, sümestr. ~ **ial** = se-
mestral : yarıyıllık.

semi, 1. *ABD- argo bk.*: **semitrailer**,
2. *Cnd.- argo* Amerikalı, 3. *Brit.- k.d. bk.*: **semi-
detached (house)**, **semifinal**.

semi-, ön ek 1. “yarı, yarım”. **ör.**: *semicircle*. 2. kısmen, kısmî. **ör.**: *semicivilized*, *semiprofes-
sional*. 3. iki defa olan. **ör.**: *semiweekly*.
NOT: semi- öne eki birçok kelimenin önüne gele-
rek onlara **yarı(m)**, **kısmen** anlamı katar.

semi-abstract, *sf.* yarı soyut: aslina kısmen benzeyen. ~ **sculpture**. **semi-abstraction**: yarı soyutluk.

semianual, *sf.* 1. yarıyıllık, yılda iki defa
olan/çıkan, 2. altı ay süren. *a ~ plant*. 3. ~ **ly**: al-
ti ayda bir/yılda iki kere.

semaquatic, *sf. bot. zool.* kısmen suda ya-
şayan.

semiarid, *sf.* yarı kurak, az (yilda 25-50
cm) yağmur alan. ~ **ity**: yarı kuraklık.

semiautomatic, *sf.&is.* 1. yarı otomatik,
kısmen otomatik. ~ *telephone exchange*. ~ *fire-
arm*. 2. ~ **ly** : yarı otomatik bir şekilde.

semibreve, *is. müz. Brit.* tam nota, dörtlük
nota.

semicentenary, *sf.&is., ç.* ~ **naries** *Brit.*
bk.: **semicentennial**.

semicentennial, *sf.&is.* 1. ellinci yıl dönü-
mü(ne ait), 2. ellinci yıl dönümü kutlama töreni.

semicircle = semicircumference, *is.* yarı
çember, yarı daire.

semicircular(ly), *sf.&zf.* yarı daire şe-
linde.

semicivilization, *is.* yarı uygarlık.

semicivilized, *sf.* yarı uygar.

semicolon, *is.* noktalı virgül.

semiconduction, *is.* yarı iletim.

semiconductor, *is.* yarı iletken.

semiconscious(ness), yarı bilinçli(lik), ya-
rı uyanık(lik).

semicrystalline, *sf.* yarı buzsul.

semicylinder, *is.* yarı yuvak, yarı silin-
dir.

semicylindric(al), *sf.* yarı yuvaksal, yarı
silindir şeklinde.

semidesert, *is.* yarı çöl.

semidetached, *sf.* yarı bitişik, ortak duvar-
lı, bir duvarı komşu eve bitişik (ev).

semidiameter, *is.* yarı çap.

semidiurnal, *sf.* yarım günlük.

semidome, *is.* yarı kubbe.

semiellipse, *is.* yarı elips.

semieliptic(al), *sf.* yarı elips şeklinde.

semifinal, *sf.&is.* finalden önceki (yarış).
~ **ist** : finalden önceki yarışta oynayan kimse.

semifitted, *sf.* bedene yarım sıkı oturan. ~ **jacket**.

semifluid, *sf.&is.* yarı akışkan. ~ **ity** : ya-
rı akışkanlık.

semiformal, *sf.* yarı resmî. ~ **occasion**.
~ **attire**.

semiliquid(ity), *bk.*: **semifluid(ity)**.

semiliterate, *sf.* yarı cahil: 1. az okuyup
yazma bilen, 2. okuma bilip yazma bilmeyen.

semilunar, *sf.* yarı ay şeklinde. ~ **is** : ya-
rı aysı. ~ **bone** : yarı ay kemik : bilek kemi-
ğinin üst sırasının orta kemiği. ~ **valve** : yarı-

may (şeklinde) kapakçık: kanın atardamardan karıncıga geri gelmesini önleyen hilâl biçimindeki kapakçık(lar).

semimonthly, *sf.&zf.&is., ç. - lies* ayda iki defa/on beş günde bir (vuku bulan/yapılan/yayınlanan), on beş günde bir çıkan dergi. *bk.: bimonthly*.

seminal, *sf. 1. er sıvıl, er sıvı+; 2. bot. tohum+*, 3. üretici, üretken, 4. gelişmemiş, ilkel, 5. yeni ufuklar açan, gelecek vadeden, gelecek olayları etkileyici. *One of the great ~ minds of our age*. 6. **seminality** : üreticilik, üretkenlik; ilkelik; yeni ufuklar açabilme, gelecek vadetme, gelecek olayları etkileme, 7. **seminally** : üretici/üretken bir şekilde, ilkel olarak; yeni ufuklar açacak şekilde.

seminar, *is. seminer. ~ ial* : ilâhiyat fakültesine ait. ~ *ian* : ilâhiyat fakültesi veya (kızlar için) yüksek okul öğrencisi.

seminary, *is., ç. -naries* 1. ilâhiyat fakültesi, 2. (kızlar için genel kültür veren) lise veya yüksek okul, 3. yüksek okul, 4. seminar.

semination, *is. 1. tohumlama, ekme, 2. üreme, yayılma. e.a.- 1. dissemination, 2. reproduction, propagation*.

seminiferous, *sf. 1. anat. er sıvılı, er sıvı üreten/taşıyan, 2. bot. tohumlu, tohum üreten*.

semivorous, *sf. tanecil, tane/tohum ile beslenen. ~ birds*.

semiofficial, *sf. yarı resmî*.

semiology/semiologic(al)/semiologist, *bk.: semeiology/semeiologic(al)/semeiologist*.

semiotic(al) = semeiotic(al), *sf.&is. 1. göstergeli bilimsel, 2. göstergesel, 3. tip belirtisel, belirti+, 4. fel. semiotics* : göstergeli bilimi: işaret ve simgeleri inceleyen bilim, *pragmatics, semantics ve syntactics* dallarından oluşur.

semipalmate(d), *sf. yarı perdeli (kuş ayağı). e.a.- half-webbed*.

semiparalyzed, *sf. yarı inmeli/kötürüm felçli/meflûç*.

semiparasite, *is. yarı asalak. semiparasitic* : yarı asalaksal. **semiparasitism** : yarı asalaklık.

semipermanent, *sf. az sürekli, az kalıcı, yarı sürekli*.

semipermeability, *is. yarı geçirgenlik*.

semipermeable, *sf. yarı geçirgen. a ~ membrane*.

semiplastic, *sf. yarı yoğun, yarı plastik*.

semiporcelain, *is. porselen taklidi, yarı porselen*.

semipostal, *sf.&is. yarı posta (pulu)*. Yazılı değerinden fazlaya satılıp fazlası hayır işine tahsis edilen pul.

semiprecious, *sf. ikinci derecede kıymetli (taş)*.

semiprivate, *sf. yarı özel. ~ room* : (hastanede) iki yataklı oda. **semiprivacy** : yarı özelilik, yarı gizlilik.

semipro, *sf.&is.. ç. -pros k.d. bk.: semiprofessional*.

semiprofessional, *sf.&is. yarı profesyonel ~ly* : yarı profesyonel olarak.

semiquaver = demiquaver, *is. müz. Brit. on altılık nota, iki çengelli nota*.

semirigid, *sf. yarı rıjit, yarı katı*.

semiround, *sf. yarı yuvarlak*: bir yüzeyi yuvarlak, öbürü düz.

semis, *is. eski Roma bakır parası*.

semiskilled, *sf. az maharetli, az hünerli*.

semisolid, *sf.&is. yarı katı (madde)*.

semisphere, *is. yarı Küre*.

semispheric(al), *sf. yarı küresel*.

Semite, *is. 1. Sami irkından kimse (Arap, İbranî), 2. Yahudi. Semitic* : Sami dilleri. **Semitics** : Sami kavimlerinin dil/edebiyat/tarihini inceleyen bilim. **Semitism** : (a) Sami dili/adetleri, (b) Yahudi taraftarlığı. **Semitist** : Sami dilleri/edebiyatı/tarihi uzmanı.

semitone, *is. müz. yarı ton. semitonal/semitonic* : yarı tonlu. **semitonally** : yarı tonlu.

semitrailer, *is. yarı çekçek, yalnız arka tekerlekleri olan çekçek/römork*.

semitropic(al), *sf. 1. yarı dönencel, dönencce altı. ~ climate* : dönencce altı iklimi, 2. **semitropically** : yarı dönencel biçimde, 3. **semitropics** : yarı dönencel, dönencce altı bölgesi. *e.a.- 1. subtropical, 3. subtropics*.

semivitreous, *sf. yarı camsı, kısmen cam gibi*.

semivowel, *is. yarı sesli (harf). w, y and r are ~s*.

semiweekly

semiweekly, *sf. & zf. & is., ç. -lies* 1. haftada iki defa (yapılan/yayınlanan vb.). ~ *visits*. 2. haf- tada iki defa çıkan yayın. *bk.*: **biweekly**.

semiyearly, *sf. & zf. bk.*: **semiannual**(ly).

semolina, *is.* irmik.

semp *fidelis*, *Lât.* daima sadık (ABD Deniz Kuvvetlerinin simge sözü). **semp** *paratus*, *Lât.* daima hazır (ABD Kıyı Koruma Kuvvetlerinin simge sözü).

semip *ternal*, *sf.* 1. ebedî, sonsuz, ölümsüz, lâyemut, daimî, 2. ~ly : ebediyen, ilelebet, sonsuza kadar. *e.a.-1. eternal, everlasting, 2. eter- nally*.

semip *le*, *sf. müz.* sade, basit.

semip *re*, *zf. müz. It.* baştan başa.

semp *tress*, *is. bk.*: **seamstress**.

sen, *is., ç. sen* 1. Japon kuruşu, 1/100 yen, 2. Kamboçya kuruşu, 1/100 riel, 3. İndonezya kuruşu, 1/100 rupiah.

sen. = 1. senate, 2. senator, 3. senior.

senarmontite, *is.* senarmontit, antimuan trioksit cevheri: Sb2O3.

senary, *sf.* altı+, altı sayısına ait.

senate, *is.* senato.

senator, *is.* senatör, senato üyesi. ~ *ship* : senatörlük. ~*ial*: senatoya/senatore ait, senatörce, senatörlerden oluşan, senatör seçebilen. ~ *al- district* : senato seçim bölgesi.

senatus consultum, *is., ç. senatus consulta* *Lât.* (eski Roma'da) senato kararı.

send, *f.* **sent**, **sending** 1. göndermek, yollamak, sevk etmek. *to ~ a letter/a present. I'll ~ you some money. He sent his army into battle.* 2. fırlatmak, atmak, indirmek, aşketmek. *to ~ a ball* : top atmak. *to ~ a punch to the jaw* : çeneye yumruk indirmek/aşketmek, 3. *Gen.* ~ *forth/off/out/through* : yaymak, neşretmek. *The flowers sent forth a sweet odor.* 4. *elekt.* (işaret, haber vb.) göndermek, nakletmek. *to ~ a radio message.* 5. sağlamak, bahsetmek, ihsan etmek. **God send us peace** : Allah bize barış ihsan etsin. **God/Heaven ~ that...** İňşallah, Allah vere de... **Heaven send that we'll arrive sa- fely!** İňşallah sağ salim varız. (**God**) ~ **him** **victorious** : Allah onu muzaffer eylesin. 6. sü- rüklemek, götürmek, sebep olmak. **The decision sent him to bankruptcy** : Karar onu iflâsa sü- rükledi. **The telegram sent the household into**

a dither : Telgraf evdekkileri şaşkına çevirdi. **The blow sent him sprawling** : Darbeyi yiince yere yuvarlandı. **It sent a shiver down my spine** : Bütün vücutumu ürpertti. 7. *ABD- argo* se- vincinden coşturmak/çılgına döndürmek. *Man, his playing really sends me!* 8. *den.* dalga kuvvetiyle hareket etmek/yükselip alçalmak/sürüklenmek, 9. ~ **about one's business** : kovmak, yol vermek, 10. ~ **away** : (a) kovmak, uzaklaştırmak, (b) başka yere göndermek. *He sent his son away/off to school in Germany.* 11. ~ **back** : geri göndermek, iade etmek, 12. ~ **down** : (a) *Brit.* üniversiteden tart/ihraç etmek, (b) indirmek, düşürmek. *Bad news sent market prices down.* (c) haber vb. göndermek. *I'll ~ down to the kitchen to get some more coffee.* (d) *Brit.-k.d.* hapsetmek. *sent down for ten years for robbing a bank.* 13. ~ **for** : aratmak, çağırıtmak, biriyle ismarlamak. ~ **for s.o.** : birisini getirtmek/istetmek/çağırmak. ~ **s.o. for sth.** : birisini bir şey için göndermek, 14. ~ **forth** : (a) üretmek, vermek, (b) ihraç etmek, dışarıya yollamak, (c) yaymak, neşretmek, çıkarmak, salmak, 15. ~ **in** : sunmak, arz etmek, takdim etmek, içeri göndermek. ~ **in a bill** : fatura/hesap göndermek. ~ **in one's name** : adını içeriye haber vermek. ~ **in one's resignation** : istifasını vermek, 16. ~ **off** : (a) yollamak, uğurlamak, yolcu etmek, (b) yol vermek, kovmak. ~ **off a letter** : mektubu postalamak, 17. ~ **on** : (a) gelen bir şe- yi başka bir yere göndermek, (b) bir emri başka- sına tebliğ etmek, (c) eşyasını önceden gönd- ermek, 18. ~ **out** : (a) yaymak, dağıtmak, neş- retmek, (b) dışarıya/her tarafa göndermek, yollamak, (c) atmak, çıkarmak, (d) fişkirtmek, fırlatmak, 19. ~ **packing** : kovmak, sepetle- mek, pilisini pirtisini eline verip göndermek, 20. ~ **up** : (a) yukarı göndermek, dışarı bırakmak, (parlâmentoda) havale etmek. **To ~ up a bill to the upper house** : Kanun tasarısını sena- toya havale etmek. (b) *argo* hapis cezası vermek, hapsettirmek. (c) *Brit.* alaya almak, eğlenmek, 21. ~ **word** : haber yollamak. *e.a.-1. dis- patch, forward, transmit, 2. throw, cast, hurl, fling, project, drive, impel, 4. transmit, 5. grant, 6. drive, 7. delight, excite. 8. scend, 12. (a) ex- pel, 13. summon, 14. (a) produce, bear, yield, (b) export, (c) issue, 16. (a) dispatch, (b) dis- miss, 18. (a) distribute, issue, (b) dispatch* *k.a.-1. receive.*

- sendable**, *sf.* gönderilebilir, yollanabilir.
- sendal**, *is.* (Orta Çağda kullanılan) (a) ince ipekli kumaş, (b) bu kumaştan yapılan elbise.
- sender**, *is.* gönderen. **return to** ~ : gönderen iade.
- send-off**, *is. k.d.* 1. uğurlama, teşyi, 2. veda yemeği, 3. başlatma, teşvik.
- senega**, *is. 1. bot.* süt otu (*Polygala senega*), 2. süt otunun kurutulmuş kökü (öksürüge karşı ve müdrir olarak kullanılır). **e.a.-senega** *snakeroot, seneca snakeroot, rattlesnake root.*
- Senegal**, *is.* Senegal. ~ese : Senegal+, Se-ne-gal-li.
- senescence**, *is.* yaşlılık, ihtiyarlık.
- senescent**, *sf.* yaşılanan, ihtiyarlayan.
- seneschal**, *is.* derebeyi kethüdası/teşrifatçısı/kâhyası.
- senhor**, *is., ç.* *senhors/senhores* *Port.* bay, bey.
- senhora**, *is., ç.* *senhoras* *Port.* bayan, hanım.
- senhorita**, *is., ç.* *-tas* *Port.* küçük bayan, hanım kız.
- senile**, *sf.&is.* 1. yaşlı, bunak, bunamış, 2. yaşlılıkta ileri gelen, 3. coğ. aşınmış, yıpranmış, düzleşmiş.
- senility**, *is.* yaşlılık, ihtiyarlık, bunaklık.
- senior**, *sf.&is.* 1. yaşça büyük (oğluna kendi adını veren babanın adına eklenir). *kis.: Sen. Sr.* Oğlunun adına da **Junior** eklenir. 2. kıdemli, yüksek rütbeli (kimse). *a meeting of the most ~ army officers.* 3. yaşlı. **I am ten years ~ to you** : Senden on yaş büyüğüm. ~ **citizen** : emekli, 65 yaşını geçmiş kimse. *too ~ to try for a young man's job.* 4. Amerikan üniversitelerinde: son sınıf (öğrencisi, eğitimi), 5. -den önceki, evvelki, 6. ~ **high school** : lise (10, 11 ve 12. sınıflar), 7. ~ **master sergeant** : kıdemli astsubay başçavuş.
- seniority**, *is., ç.* *-ties* kıdem(lilik), yaşlılık.
- senna**, *is. 1. bot.* sinameki (*Cassia*), 2. sinameki yaprağı (müshil olarak da kullanılır).
- sennet**, *is. tiy.* eskiden oyuncuların sahneye giriş ve çıkışlarını belirten boru sesi.
- sennight** = **se'nnight**, *is. esk.* bir hafta.
- sennit**, *is. 1. den.* tirnele, 2. (şapka yapılan) hasır örgü.
- señor**, *is., ç.* *señors/ señores* *Isp.* bay, bey (=mister). **señora** : bayan, hanım (=Mrs.) **señorita** : hanım kız, küçük bayan (=miss).
- sensa**, *ç. is. bk.: sensum.*
- sensate**, *sf.* beş duyu ile algılanan.
- sensation**, *is. 1.* duyu, duygusal, his. *Ice gives a ~ of coldness. He had the ~ that he had seen that before.* 2. duyma, hissetme, sezme, seziş, 3. duyarlık. *He had no ~ in his left leg.* 4. heyecan. **to cause a ~** : heyecan uyandırmak. *The announcement of war caused a great ~.* 5. heyecan verici şey, heyecan uyandıran olay. *The new discovery was a great ~.* 6. ~less : duygusuz, hissiz, heyecansız. **e.a.- 1.** *sense, percept, perception, 2. sensitivity, irritability.*
- sensational**, *sf.* 1. duygusal, duyumsal, hissî, 2. heyecanlı, meraklı, heyecan/merak/hayret uyandırıcı, şaşırtıcı, şayanıhayret. *a ~ novel.* *There are ~ developments in the murder case.* *a ~ discovery.* 3. fevkâlâde iyi/güzel. *The performance of the pianist was quite ~.* 4. ~ly : heyecan/merak uyandıracak şekilde, çok güzel bir şekilde. **e.a.-2.** *exciting, stimulating.* **k.a.-2.** *prosaic, dull.*
- sensationalise**, *glf. -ised, -ising* *Brit. bk.: sensationalize.*
- sensationalism**, *is. 1.* heyecan uyandırıcı yöntemlere başvurma, merak ve heyecan uyandırma, 2. **fel. sensationalism** *d.d.* duyumculuk: (a) bütün bilgilerin yalnızca duyumlara dayandığını savunan öğreti, (b) bütün ruhsal olayları duyumlara indirgeyen anlayış, (c) yaşamın anlam ve ereğini duyu hazırlarında bulan öğreti, 3. **sensationalist** : (a) heyecan uyandırıcı yöntemlere başvuran kimse; (b) duyumcu, duyunculuk öğretisi yanlısı, 4. **sensationalistic** : merak ve heyecan uyandırıcı, duyumsal.
- sensationalize**, *glf. -ized, -izing* 1. duyumsallaştırmak, duygusallaştırmak, 2. merak/heyecan uyandıracak yöntemlere başvurmak, merak/heyecan katmak.
- sensationalism**, *is. bk.: sensationalism* (2).
- sensationist(ic)**, *bk.: sensationalist(ic).*
- sense¹**, *is. 1.* duyum, ihsas, duyu örgenlerimiz yoluyla beden alanı ya da dış çevreden toplanan uyarıcı. ~ **datum** : (a) uyarıcı, duylanan nesne, (b) *bk.: datum* (4). ~ **impression** : sezgi, duyunun beyinde yaptığı izlenim. ~ **perception** : duyum, 2. duyu, hasse: uyarımları alma yetkisi. ~ **organ** : duyu örgeni. **the five ~s** : beş duyu. *a ~ of color.* 3. duyu, his, sezgi, zihni algı. *the*

sense²

moral ~ : ahlâk hissi. **a ~ of duty**: vazife hissi. **a ~ of security** : güvenlik duygusu. **the sixth** ~ : altıncı his, **4.** anlayış, kavrayış, tefrik/temyiz kabiliyeti, anlama/takdir yeteneği. **a ~ of humor**. **a ~ of the worth of a thing**. **5. gen.** ~s : akıl, mantık, doğru düşünme yeteneği. **bring one to his ~s** : bir kimseňin aklını başına getirmek. **Come to your ~s** : Aklını başına topla, makul ol. **common** ~ : sağduyu, akliselim. **to talk** ~ : mantıklı konuşmak, **6. dirayet**, **7. zekâ**, muhakeme, **8. anlam**, mana, meal, mefhüm, kavram. *You missed the ~ of his statement.* **9. kamuoyu**, oy, düşünce, görüş. **take the ~ of a meeting** : bir toplantıya hâkim olan genel görüşü anlamak; nabız yoklamak, **10. mat.** yön. **11. in a ~** : bir bakıma, bir anlamda, yani. **in one ~** : bir anlamda, bir bakımdan, **12. make ~** : anlamlı/makul olmak, anlam/mana taşımak, anlam/mana ifade etmek, **13. make ~ out of** : anlam/mana çıkarmak, mana vermek, **14. out of his/her ~s** : aklını kaçırmış, çıldırmış. *e.a.-1-3. sensation, discernment, 8. meaning, import, signification, 9. opinion, view, judgment.*

sense², glf. **sensed**, **sensing** **1.** sezmek, hissetmek, fark etmek, haberdar olmak. **to ~ a person's hostility**. **to ~ danger**. **2.** anlamak, kavramak, idrak etmek, **3. bil.** okumak. *e.a.-1. perceive, become aware of, 2. comprehend, understand, 3. read*

senseless, sf. **1.** baygın, bayılmış, bilinçsiz, kendinde değil, **2.** duygusuz, hissiz, **3. akılsız**, kafasız, **4.** aptal, ahmak, budala, **5. anlamsız**, manasız, mantıksız, saçma, **6. ~ly** : duygusuzca, hissizce; akılsızca, aptalca, ahmakça, budalaca; anlamsızca, manasızca, mantıksızca, **7. ~ness** : baygınlık, bayılma, bilinçsizlik; duygusuzluk, hissizlik; akılsızlık, aptallık, ahmaklık, budalalık; anlamsızlık, manasızlık, mantıksızlık, saçmalık. *e.a.-1. unconscious, insensate, 2. insensible, 3. unperceiving, 4. stupid, foolish, silly, idiotic, 5. meaningless, nonsensical, irrational.*

sensibility, is. **1.** duyarlık, hassasiyet. *She plays the piano with great ~.* **2. gen. sensibilities**: aşırı hassasiyet, içlilik, duygululuk. **A girl of sensibilities** : İçli bir kız. **3.** duyu/seziş inceliği. *She has an unusual ~ for colors.* **4.** anlayış. *Our ~ to your trouble.* *e.a.-1. sensitivity*,

sensitiveness, susceptibility. NOT : SENSIBILITY bilhassa güzel ve ulvi nesnelere karşı ilgi, anlayış ve duyu yeteneğini belirtir: *The sensitivity of the artist*: Sanatçının duyarlığı. **SUSCEPTIBILITY**, hissî ve heyecan verici uyarılaraya karşı gösterilen yanıt, çoğul şekli **SENSIBILITY** ile eş anlamlıdır: *A person of keen susceptibilities*: Aşırı hassas bir kimse. **SENSITIVENESS**, duyu organlarının dış uyarırlara karşı duyarlığını ifade eder. *Sensitiveness to light*: Işığa karşı duyarlık. **SENSITIVITY** ise ruhî ve kimyasal etkilere karşı duyarlıktır: *Sensitivity of a nerve*: Sinirsel duyarlık.

sensible, sf. **1.** anlayışlı, akıllı. **a ~ young man**. **2. gen. ~ of**: bilinçli, sezen, fark eden, farkında olan. **~ of his fault** : hatasının farkında olan. **be ~ of one's danger** : tehlikeyi sezmek, **3.** (miktar ve büyülüklükçe) önemli, hatırlı sayılır, **4.** sezilir, duyulur, farkına varılır, maddesel. **A ~ increase in temperature**. **the ~ universe**. **5.** duygulu, ince sezîşli, hassas, duyan, hisseden, **6.** makul, akla yakın, uygun. **Be ~ !** : Makul ol! **~ clothing** : uygun elbise, **7. ~ horizon** bk.: **horizon** : (2a), **8. ~ness** : (a) makul olus, (b) bk.: **sensibility**, **9. sensibly** : (a) makul/akla yakın bir şekilde, akıllıca, (b) hissedilir şekilde, (c) önemli miktarda, bir hayli. *e.a.-1. sagacious, rational, reasonable, judicious, discreet, practical, 2. conscious, cognizant, observant, 3. appreciable, considerable, 4. perceptible, noticeable, material, 5. sensitive*.

sensitise/sensitisation/sensitiser, Brit. bk.: **sensitize/sensitization/sensitizer**.

sensitive, sf. **1.** duyar, duygun, **2.** duygulu, hassas. **~ to cold/pain/light**. **3. içli**, alıngan. *She is a ~ person.* **4.** duygusal, hissî. **a ~ performance**. **5. fiz. kim.** duyar, hassas. **a ~ voltmeter**. **~ photographic paper**. **6.** (devlet işlerinde) gizli, mahrem. **~ official papers**. **7. bot.** narin, doku-nulunca çabuk solan/bozulan, **8. esk. bk.**: **wise, sensible**, **9. ~ plant** : küstüm otu (*Mimosa pudica*), **10. ~ly** : hassasiyetle, **11. ~ness** bk.: **sensitivity**. *e.a.-2&3. impressionable, susceptible, 3. touchy, 5. accurate, precise, delicate, fine*.

sensitivity, is., ç. ties **1.** duyarlık, hassaslık, hassasiyet, **2. fizy.** ırkılırlık, organizmanın dış uyarırlara karşı tepkisi. *e.a.-1. sensitivity*, bk.: *sensibility*, **2. irritability**.

sensitivity session = **sensitivity training**, duyarlık eğitimi: bir uzman nezaretinde grup hâlinde toplumsal konularda bilgi ve etkinliği artırıcı öğrenim.

sensitize, *f.* **-ized**, **-izing** 1. duyarlaş(tır)-mak, duyar/hassas hâle getirmek/gelmek, 2. *foto*. ışığa hassas hâle getirmek, 3. *tip* (ilâç, serum vb. ne karşı) hassas duruma getirmek, 4. **sensitization** : duyarlaş(tır)ma, duyar/hassas hâle getirme/gelme, 5. **sensitizer** : duyarlaştıran, duyar/hassas hâle getiren. *Brit.*: **sensitise/ sensitisation/ sensitiser**.

sensitometer, *is. foto.* duyarlıkölçer: film veya kâğıdın ışığa duyarlığını ölçen alet. **sensitometric** : duyarlık ölçümse. **sensitometrically** : duyarlık ölçüumble, duyarlık ölçerek. **sensitometry** : duyarlık ölçme.

sensor, *sf.&is.* sezici/alıcı (alet).

sensorial, *sf. bk.*: **sensor**.

sensorimotor = **sensomotor**, *sf.* 1. *psikol.* duyu devimsel, duyu organlarına gelen uyarıların doğurduğu devimle ilgili, 2. *fizy.* duyumsal ve devimsel: duyumun sebep olduğu sinir ve kas devimleriyle ilgili.

sensorium, *is., ç.* **-soriums**, **-soria** sinir sistemi.

sensory, *sf.* duyumsal, duygusal, algısal, duyum+. ~ **areas** : duyum alanı. ~ **data** : duyum verisi. ~ **discrimination** : duyumsal ayırım. ~ **pattern** : algısal örüntü. *e.a.- sensorial*.

sensual, *sf.* 1. kösnül, kösnülü, şehvanî, şehevî, 2. şehvet dolu, şehvet uyandıran, şehvetli. *plump ~ lips*. 3. tensel, duyusal, duyulan, hissedilen. ~ **objects/experiences**. 4. duyumculukla ilgili, 5. iffetsiz, sefih, şehvet düşkünlü. *an extravagantly ~ woman*. *He led a wickedly ~ life*. 6. ~ly : şehevtle, kösnülce, şehvanî bir şekilde, 7. ~ness *bk.*: **sensuality**. *e.a.-1. sensuous, carnal, lewd, voluptuous, 3. sensory*.

sensualise/sensualisation, *Brit. bk.*: **sensualize/sensualization**.

sensualism, *is.* 1. *bk.*: **sensuality**, 2. *fel. bk.*: **sensationalism** (2) (bu anlamda nadiren kullanılır), 3. **estetik** duyumculuk: güzellik kavramında baş rolü duyuların oynadığını savunan öğreti.

sensualist, *is.* 1. kösnül, şehvet düşkünlü, zevkine düşkün, 2. duyumcu, duyumculuk felsefesine inanan, 3. ~ic : (a) kösnül, şehevî, (b) duyumcul, duyumculuk felsefesi ile ilgili.

sensuality, *is., ç.* **-ties** 1. kösnü, kösnüllük, şehvanılık, şehvet, 2. duyumculuk, 3. iffetsizlik, sefahat, şehvet düşkünlüğü. *e.a.-1*, 2. **sensualism**, **sensualness**, 3. **lewdness, unchastity**.

sensualize, *gl.f.* **-ized**, **-izing** kösnüleştirmek, şehvanileştirmek. **sensualization** : kösnüleştirmeye, şehvanileştirmeye. *Brit.*: **sensualise/ sensualisation**.

sensum, *is., ç.* **-sa bk.**: **sense datum**.

sensuous, *sf.* 1. duyumsal, duygusal, hissî, duygulara/hislere hitap eden. *Music is a ~ art*. 2. duyulan, hissedilen, hoşa giden, zevk veren, zevkli. *mild ~ breezes*. 3. hislerine kapılan, hisler ile hareket eden. *a ~ temperament*. 4. ~ly : duygusal/hissî olarak, duygulara/hislere hitap edercesine, zevk verir/zevkli bir şekilde; hislerine kapilarak, 5. ~ness = **sensuosity** : duyumsallık, duygusallık, hissîlik, duygulara/hislere hitap etme; hislerine kapılma. *e.a.-1. sensible, sensual*.

sent, *f. bk.*: **send** (*geç.z.&sf.f.*).

sentence¹, *is.* 1. *gr.* cümle. *He put the phone down before she could finish the ~*. **simple ~** : yalnız cümle. **compound ~** : birleşik cümle. **complex ~** : karmaşık cümle. ~ **of statement** : bildirme cümlesi. ~ **stress** = ~ **accent** : cümlede ait vurgu, 2. *huk.* ilâm, karar, huküm. *He received a heavy/light (=long/short) ~. The ~ was 6 years (in prison) and a fine of \$1000. a life ~* : müebbet hapis. **the death ~** : idam/ölüm cezası. **give/pass/pronounce ~** : (yargıcı) kararı okumak/tebliğ etmek. **under ~ of death** : idama mahkûm olarak, 3. *müz.* aralık, fasila, 4. *esk.* deyim, tabir, özdeyiş, vecize. *e.a.- 3. period, 4. saying, apothem, maxim*.

sentence², *gl.f.* **-tenced**, **-tencing** mahkûm etmek, cezaya çarptırmak, (mahkeme) hakkında huküm vermek. **He was ~ d to 5 years in prison** : Beş yıl hapse mahkûm oldu.

sentencer, *is.* mahkûm eden, huküm veren.

sententious, *sf.* 1. anlamlı, manalı, özlü, anlamlı sözlerle dolu, anlam/manalı ifade eden, 2. öğüt ve nasihatle dolu, öğüt/fetva veren. ~ **remarks**. 3. özdeyişli, veciz, çok vecize kullanan. *a ~ poet*. 4. tumturaklı, ağır (ifade, cümle). *The speaker's talk was boring and full of ~ platitudes*. 5. ~ly : anlamlı/manalı/özlü bir şekilde; öğüt ve nasihatle dolu olarak, öğüt/fetva verircesine; veciz bir tarzda; tumturaklı/agır bir ifade

sentience

ile, 6. ~ness : anlamlılık, özlülük, anlam/mana ifade etme; öğüt/nasihat/fetva verme; vecizlik; tumturaklılık. *e.a.-1. concise, laconic, 2. moralistic, self-righteous, preachy, 3. axiomatic, aphoristic, 4. pompous, bombastic, grandiose, high-sounding, orotund.*

sentience = **sentiencey**, *is.* sezgi(lilik), duygular(luluk) bilinç(lilik).

sentient, *sf. & is.* 1. sezgili/duygulu/bilinçli (kimse), 2. *esk.* akıl, bilinç, 3. ~ly: sezerek, duyarak, hissederek, bilinçle.

sentiment, *is.* 1. duygular, his. *a ~ of pity* : acıma hissi. **noble** ~s : asıl duygular, 2. seziş, 3. duyarlık, his inceliği, ince duygular, aşırı hassasiyet, 4. *gen.* ~s : oy, mütalaa, fikir. *Strong public ~ on the question of higher taxes.* 5. temenni/ dilek ifadesi. *A birthday card usually has a suitable ~ like "Happy Birthday" on it.* *e.a.-1. feeling, emotion, 2. sensibility, sentimentality, 4. opinion.*

sentimental, *sf.* 1. duygusal, hissî. *We kept the old photograph for purely ~ reasons.* 2. duygulu, içli, hassas. *a ~ song.* 3. fazla hassas, hislerine kapılan, hislerinin etkisiyle hareket eden. *a ~ schoolgirl.* 4. ~ly : duygusalıklı, duygulu/içli bir şekilde, hassasiyetle, hislerine kapilarak, hislerinin etkisiyle. *e.a.-1. 2. warm, sympathetic, 3. mawkish, romantic, maudlin.*

sentimentalise/sentimentalisation, *Brit. bk.* : **sentimentalize/sentimentalization**.

sentimentalism, *is.* aşırı duygusalıktı/duyguluk, fazla hassasiyet/içlilik, fazlaca hislerine kapılma.

sentimentalist, *is.* aşırı duygusal/duygulu, fazla hassas/içli, fazlaca hislerine kapılan kimse.

sentimentality, *is., ç.* ~ties 1. *bk.* : **sentimentalism**, 2. duygusal/içli davranış, 3. hislerin etkisinde yapılan hareket.

sentimentalize, *f.* ~ized, ~izing duygusallaş(tır)mak, aşırı hassasiyet göstermek, hissî davranışın göstermek. **sentimentalization**: duygusallaş(tır)ma, aşırı hassasiyet gösterme, hissî davranışma. *Brit.* : **sentimentalise/ sentimentalisation**.

sentinel¹, *is.* 1. nöbetçi, bekçi, gözcü, 2. *bil.* *tag d.d.* ön ek : bilgi biriminin başlangıç veya bitimini gösteren simge. *e.a.- guard, sentry.*

sentinel², *gl.f.* ~ned, ~neling (veya Brit. ~nelled, ~nelling) 1. gözetlemek, gözcülük etmek, 2. nöbetçi dikmek/koymak, nöbetçilerle korumak, 3. nöbet beklemek, nöbetçilik etmek.

sentry, *is., ç.* ~tries nöbetçi, gözcü, nöbet tutan asker. ~go : nöbetçilik. **stand ~** = **be on ~** ~go : nöbet beklemek/tutmak. **relieve a ~** : nöbetçiyi değiştirmek. ~box: nöbetçi kulübesi.

Senusî(an) = **Senussi(an)** = **Senusism** = **Senussism** *bk.* : **Sanusi**.

Sep., = 1. September, 2. Septuagint.

sepal, *is. bot.* çanak yaprağı, sepal. ~ed = ~led : çanak yapraklı.

sepalous, "çanak yapraklı, sepalı." *ör.* ~polysepalous.

separable, *sf.* ayrılabılır, tefrik edilebilir. ~ness = **separability** : ayrılabileceğin şekilde.

separate¹, *f.* ~rated, ~rating 1. ayırmak, tefrik etmek. *to ~ two fields by a fence. The Atlantic Ocean ~s America from Europe. The boys and the girls are ~d in our school.* 2. böl(ün)mek, parçala(n)mak, kop(ar)mak. *An oranges ~s (up) into 10 or 12 pieces. The rope began to ~ under the heavy load.* 3. arasında bulunmak. *a wall separating two rooms.* 4. aradaki bağlantıyı kesmek. 5. ayrılmak, tefrik olunmak. *The three of them ~d at the corner. He ~d from her at the door.* **be ~d** *huk.* (karı koca) ayrılmak, ayrı yaşamak. *Her parents ~d when she was ten.* 6. ayrı bir cisim teşkil etmek, 7. ~ly : ayrı ayrı, parça parça, başka başka, bağımsız olarak, müstakilen. 8. ~ness : ayrılık, farklılık, bağımsızlık. *e.a.-1. split, dissociate, disconnect, isolate, segregate. sever, 2. divide, break up, 5. part.* **k.a.-1.** 2. **unite, connect.**

separate², *sf.* 1. ayrı, ayrılmış. *The children have ~ rooms. I wrote it on a ~ sheet.* 2. farklı. *Two ~ questions.* 3. bağımsız. ~ organizations. 4. özel, sahî, ferdî. *He has his ~ column in the paper. There is a ~ department for footwear.* 5. mücerret, müfrez. *e.a.-1. detached, disconnected, disjoined, 2. distinct, unique, unconnected, 3. independent, 4. individual, particular.*

separation, *is.* 1. ayrılık. ~ from her mother made her unhappy. 2. ayırmak, 3. ayrılmak, 4. aralık, boşluk. ~s of 1 cm between lines on

the paper. 5. *huk.* (karı koca) ayrılma, ayrı yaşama. **judicial** ~ : mahkeme kararıyla ayrılma. ~ **allowances** : (a) ayrılık nafakası, (b) asker aileleri ödeneği, 6. roket sürücüsünün gövdeden ayrılması, 7. ~ **center** : terhis merkezi, askerlerin terhis edildiği yer.

separatism, *is.* bağımsızlık eğilimi, muhtarıyetçilik.

separatist, *is.* bağımsızlık/ayrılık yanlısı, muhtarıyetçi.

separative, *sf.* ayırcı, bölücü, parçalayıcı, dağıtıcı. ~ **ly** : ayırcılık, bölücülük, parçalayarak. ~ **ness** : ayırcılık, bölücülük, parçalayıcılık, dağıtıcılık.

separator, *is.* 1. ayıran/bölen kimse/şey, ayırcı, bölücü, 2. (sütten kaymağı vb.) ayırmaya cihazı, 3. ~**y**: ayıran, ayırcı, ayırmaya yaranan.

Sephardim, *is.*, *ç.* ~**di** İspanyol Musevisi. **Sephardic** : İspanyol Musevilerine özgü.

sepia, *is. & sf.* 1. mürekkep balığı (*Sepia*), 2. **sepya**, mürekkep balığının salgısından elde edilen kahverengi boyası, 3. **sepya** ile yapılan resim, 4. grimsi kahverengi, 5. ~**like** : sepya gibi.

sepiolite, *is.* lüle taşı, Eskişehir taşı. *e.a.-meerschaum*.

sepoy, *is.* 1. İngiliz ordusunda yetişmiş Hintli asker, 2. *esk.* Hindistan'daki İngiliz ordusunda Hintli asker, 3. ~ **Rebellion** = ~ **Mutiny** = **Indian Mutiny** : Hintli askerlerin İngilizlere karşı isyancı (1857-59).

seppuku, *is.* harakiri.

sepsis, *is. patol.* mikroplanma, mikrop kamma, kan zehirlenmesi, septisemi. **wound** ~ : yaranın mikrop kaması.

sept, *is.* uruk, kabile, boy, oymak, aşiret. ~ **al** : uruksal.

sept- / septi-, *ön ek* “yedi” anlamı katar. *ör.* : **septet**, **septilateral**, **septillion**.

Sept. = 1. **September**, 2. **Septuagint**.

septa, *ç.* *is. bk.* : **septum**.

septal, *sf. biy.* bölümlü, bölmeli, bölümsel, bölüm+.

septarium, *is.*, *ç.* ~**taria** *jeol.* çatlakkaya, kaplumbağa taşı: çatlakları kireç taşı dolu kaya parçası. **turtlestone** *d.d.* **septarian/ septariate** : çatlak(lı).

septate, *sf. biy.* bölmeli, bölümlü, bölmelere ayrılmış.

septavalent, *sf. kim. bk.* : **septivalent**.

September, *is.* Eylül. ~ **Massacre** : (Fransız İhtilâlinde) Eylül katliamı (2-6 Eylül 1792). **Septembrist** : Eylül katliamcısı, bu kaliama katılan kimse.

septenary, *sf. & is.*, *ç.* ~**naries** 1. yedi+, yedili (grup vb.), 2. *bk.* : **septennial**, 3. yedi yıl, 4. yedi sayısı, 5. yedi kişi/şey, 6. *şîir* **septenarius** *d.d.* yedi misra.

septendecillion, *sf. & is.*, *ç.* ~**-lions/-lion** yedidesilyon: 1. (ABD, Fransa) 10^{54} sayısı, 1'in önüne 54 sıfır konarak yazılan sayı, 2. (Almanya, İngiltere) 10^{102} sayısı: 1'in önüne 102 sıfır konarak yazılan sayı, 3. ~**th** : yedi desilyonda bir.

septennial, *sf. & is.* 1. yedi yılda bir olan/görülen/vuku bulan, 2. yedi yıllık, yedi yıl süren. 3. ~**ly** : yedi yılda bir.

Septentrio(n), *is. astr.* Büyük Ayı.

septentrion, *is.* 1. *esk.* kuzey, şimal, 2. ~ **al** : kuzeysel, şimalı. *e.a.-1. north*, 2. *northern*.

septet(te), *is.* 1. yedili grup/takım, 2. *müz.* yedi sesli/yedi çalğı ile çalanın parça.

septi, *ön ek* 1. *bk.* : **sept-**, 2. “bölmelik, bölünen” anlamı katar. *ör.* : **septicidal**.

septic, *sf. & is. patol.* 1. mikroplu, bulaşık, kirli, 2. mikroptan/toksininden üreyen, 3. kan zehirlenmesi meydana getiren madde, 4. ~ **ally** : mikrop yolu ile, zehirlenme meydana getirerek, 5. ~ **ity** : mikropluluk, pislik, bulaşıklık, zehirlenmeye sebep olma, 6. ~ **tank** : lâğım çukuru, fosseptik.

septic(a)emia, *is. patol.* kan zehirlenmesi, septisemi. **septic(a)emic** : kan zehirleyici.

septicidal = **septicide**, *sf. bot.* ek yerlerinden bölünen/ayrılan, zardan ayrılan. **septically** : ek yerlerinden bölünerek/ayrıldıklar.

septifragal, *sf. bot.* bölünen, bölünücü (töhum zarfi). ~ **ly** : bölünerek.

septilateral, *sf.* yedi kenarlı.

septillion, *sf. & is.*, *ç.* ~**-lions/-lion** yedilyon: 1. (ABD, Fransa) 10^{24} sayısı, 2. (Almanya, İngiltere) 10^{42} sayısı, 3. ~**th** : yedilyonda bir.

septivalent, *sf. kim.* yedi değerli, yedi valanslı. *e.a.- septivalent, heptavalent*.

septuagenarian, *sf. & is.* yetmişlik, 70-79 yaşıları arasında kimse.

septuagenary

septuagenary, *sf.&is., ç. -naries bk.: septuagenarian.*

Septuagesima (Sunday), *is.* büyük perhizden önceki üçüncü pazar.

Septuagint, *is.* Eski Ahit kitabının M.Ö. 280-130 yıllarında yapılan Yunanca tercumesi. ~ **al** : bu tercümeye ait.

septum, *is., ç. -ta biy.* bölüm, bölme, septum.

septuple, *sf.&f. -pled, -pling* 1. yedi kat, yedi misli, 2. yedi ile çarpmak, yedi katını almak.

septuplet, *is.* 1. yedilik küme/grup, 2. **müz.** dört veya altı notanın çalıldığı zamanda çalınan yedi notalık grup.

septuplex, *sf.* yedi kat, yedi misli. **e.a.-sevenfold, septuple.**

septuplicate, *sf.&is.&f. -cated, -cating* 1. **gen. in ~** : yedi nüsha olarak, yedi kopye (hâlinde), 2. yedili, yedi elemanlı, yedi eşit parçadan oluşan, 3. yedinci nüsha/kopya ile ilgili, 4. (bir şeyin) yedi kopyasını çıkarmak, 5. yedi katını almak, yedi kat yapmak,

sepulcher= sepulchre, *is.&f.* 1. gömüt, mezar, kabir, 2. kilisede şehitlere ait kalıntıların konulduğu çukur. **e.a.-1. tomb, grave, vault, repository.**

sepulchral, *sf.* 1. mezara ait, 2. gömülme ile ilgili, 3. kasvetli, matemli, 4. derin ve yankılı, mezardan geliyor gibi. *a ~ voice.* 5. ~ **ly** : kasvetli/matemli bir şekilde; derin ve yankılı olarak.

sepulture, *is.* 1. gömme, defin, 2. **esk.** mezar, kabir, 3. **sepultural bk.: sepulchral.** **e.a.-1. burial, 2. tomb, sepulcher.**

seq., = 1. sequel, 2. sequence (= sonra gelen, arkası, müteakip).

seqq. = sequentia *kis.* sonra gelenler.

sequacious, *sf.* 1. tutarlı, mantıkî, düzgün, 2. **esk.** sebepsizce başkasına tâbi olan, başkasını körükörünne taklit eden, 3. ~ **ly** : tutarlıca, mantıkî olarak, düzgün bir şekilde, 4. ~ **ness= sequacity** : tutarlılık, mantıkîlik, düzgünlük.

sequel, *is.* 1. başı başına müstakil fakat evvelkinin devamı olan edebî eser, 2. süre, devam, öncekini izleyen olay/durum, 3. çıkışım, istidlâl, sonuç, netice. **e.a.-3. inference, result, consequence.**

sequela, *is., ç. -lae patol.* sayrılık kalıntıları, hastalığı izleyen anormal durum.

sequence, *is.* 1. ardışıklık, ardillik, izleşme, birbirini izleme, sıralama, tevali, teardown. *The ~ of the events on the night of the murder still isn't known.* 2. sıra, düzen. **in ~** : sıralı, düzenli, belirli sırada dizili. *Please keep the numbered cards in ~ : don't mix them up.* 3. seri, dizi, silsile. *bad luck with a whole ~ of misfortunes.* 4. sonuç, netice, 5. **müz.** nakarat, çeşitli perdelerde tekrarlanan melodi, 6. İncil'den önce okunan ilâhi, 7. **sin.** ayırm, bölüm, oluntu: olgunun tamamlanmış bir parçasını gösteren film bölümü. **e.a.-1. succession, 2. arrangement, 3. series, 4. result, consequence, outcome, sequel, 7. episode.**

sequent, *sf.&is.* 1. ardışık, ardıl, izleşen, birbirini izleyen, art arda sıralanan, 2. mantıkî/doğal sonucu olan, 3. sonuç, netice. 4. ~ **ly** : birbiri ardınca, ardışık olarak, izleşerek, sonuç/netice olarak. **e.a.-1. successive, consecutive, following, succeeding, 2. consequent, 3. consequence.**

sequential, *sf.* 1. ardışık, izleşen, art arda gelen, mütevali, 2. ~ **ity** : ardışık olarak, izleşerek, birbirini izleyerek, mütevaliyen, 3. ~ **ness** : ardışıklık, izleşme, birbirini izleme, tevali. **e.a.-1. subsequent, consequent, following.**

sequester, *gl.f.* 1. ayırmak, tecrit etmek, 2. ~ **oneself** : inzivaya/uzlete çekilmek, herkeden uzaklaşmak, 3. **huk.** haczetmek, el koymak, müsadere etmek, 4. ~ **ed** : (a) inzivaya çekilmiş, münzevi, yalnız, (b) haciz/müsadere edilmiş, el konulmuş, 5. **sequestrable** : (a) ayrılabılır, tecrit edilebilir, (b) haczedilebilir, müsadere edilebilir, el konulabilir. **e.a.-1. separate, segregate, 2. seclude, withdraw, 3. confiscate, 4. (a) secluded, isolated, (b) confiscated, impounded.**

sequestrate, *gl.f. -trated, -trating* 1. **huk.** haczetmek, müsadere etmek, el koymak, 2. **esk.** ayırmak, (toplumdan) uzaklaştırmak, tecrit etmek, 3. **sequestrator**: haczeden, müsadere eden, el koyan, ayıran, (toplumdan) uzaklaştıran. **e.a.-1. sequester, confiscate, 2. seclude, separate.**

sequestration, *is.* 1. inziva, uzlet, 2. ayırmak, tecrit etme, uzaklaştırmak, sürme, sürgüne gönderme, 3. haciz, müsadere, el koyma, 4. **tip** ayrılaşma. **e.a.-1. seclusion, retirement, 2. exclusion, separation, 3. confiscation.**

sequestrum, *is.*, *ç.* *-tra patol.* ayrık kemik, ayrık, nekroza uğramış kemik. **sequestral** : ayrık kemik+.

sequin, *is.* 1. süs için elbiseye takılan para biçiminde pul, 2. (eskiden Venedik ve Türkiye'de kullanılan) altın sikke, 3. ~ *ed* : pullu. **zecc-hino** *d.d.*

sequoia, *is. bot.* 1. *bk.* : **redwood**, 2. dev ağacı, sekoya (*Sequoia dendron giganteum*), Kaliforniya'da yetişen ve boyu 90 m'yi bulan koza-laklı ağaç.

ser- *ön ek bk.* : **sero-**.

sera, *ç. is. bk.* : **serum**.

sérac = **serac**, *is.*, *ç.* **-racs** **buz kulesi** : buzul çatlıklarında oluşan gayrimuntazam buz parçası.

seraglio, *is.* 1. harem dairesi, 2. saray. **the Seraglio**: Topkapı Sarayı. **e.a.-1. harem**, 2. *se-rail, palace*.

serai, *is.*, *ç.* **-rais** 1. kervansaray, 2. saray. **e.a.-1. caravansary**, 2. *serail, palace*.

serape = **sarape**, *is.*, *ç.* **-pes** *Isp.* Meksika modası pelerin.

seraph, *is.*, *ç.* **seraphs, seraphim** 1. üç kanaatlı melek, 2. dokuz melek sınıfının en yükseği, 3. ~ **ic(al)** : melek+, melek gibi, çok güzel, 4. ~ **ically** : melek gibi, 5. ~ **icalness** : meleklik, melek gibi güzellik, 6. ~ **like** : melek gibi, meleğe benzer.

seraphim, *ç. is.* melekler. *tekili*: **seraph**.

Serb, *sf.&is.* 1. *bk.* : **Serbian**, 2. *bk.* : **Serbo-Croatian**.

Serbia, *is.* Sırbistan. ~**n** : Sırbistan+, Sırp, Sırplı, Sırpça.

Serbo-Croatian, *is.&sf.* Sırp-Hırvat dili. **Serb, Servo-Croatian** *d.d.*

sere¹, *sf.* kuru, kurutulmuş. **e.a.-dry, withered, sear**.

sere², *is.* bitkilerde gelişim evreleri.

serein, *is.* çiçe, çișenti, tropik bölgelerde güneş battıktan hemen sonra bulutsuz gökten yağan çișenti.

serenade, *is.&f.* **-naded, -nading** 1. serenat, 2. serenat müziği, 3. serenat çalmak/söylemek, 4. ~ **r** : serenatçı, serenat çalan/söyleyen.

serenata, *is.*, *ç.* **-tas, -te müz.** 1. serenata, dramatik kantat, 2. süit ve senfoni arası enstrümantal müzik.

serendipity, *is.* tesadüfen ilginç/yararlı buluşlar yapma yeteneği.

serene, *sf.* 1. sakin, asude, sessiz, dingin. a ~ *mountain landscape. She had a naturally cheerful and ~ expression.* 2. berrak, açık. ~ *weather. a ~ summer night.* 3. yüce, âli. **His Serene Highness**: Zati Samileri (Avrupa'da prensler için kullanılan bir unvan), 4. ~ **ly** : sakince, sükünetle, asude/sessiz/berrak/açık bir şekilde. *Her blue eyes gazed ~ly into space.* 5. ~ **ness** : sukûnet, huzur, durgunluk, asudelik, sessizlik, berraklık, açıklık. **e.a.-1. calm, tranquil, peaceful, unperturbed, composed, 2. clear, fair, unclouded. 5. composure, calm, peacefulness. k.a.-1. disturbed, 2. clouded.**

serenity, *is.*, (*2. için: ç. -ties*) 1. *bk.* : **sereness**, 2. **His/Your ~** : Zati Samileri, Hazretleri (Prensler için kullanılır).

serf, *is.* 1. (Derebeylik çağında) toprağa bağlı köle, esir, serf, 2. ~ **age** = ~ **dom** = ~ **hood** : kölelik, esirlik, 3. ~ **ish** = ~ **like** : köle gibi, 4. ~ **ishly** : kölece, köle gibi, 5. ~ **ishness** : kölelik.

Serg. = Sergt. = Sergeant.

serge, *is.* şayak, serj, kabarma çizgili yün/pamuk/ipek/reyon kumaş.

sergeant (*Brit.*: *serjeant*), *is.* 1. çavuş, 2. komiser yardımcısı, 3. ~ *at arms* *d.d.* parlamento güvenlik görevlisi, 4. ~ *at law* *d.d.* *Brit.* kıdemli avukat/dava vekili, 5. ~ *first class*: üstçavuş. 6. ~ *major*: başçavuş, 7. **sergeancy** = ~ **cy** = ~ **ship** : çavuşluk.

sergeantfish, *is.*, *ç.* **-fishes/ -fish zool.** çavuş balığı (*Centropomus undecimalis*). Yüzgeçlerindeki çizgilerden dolayı bu ad verilmiştir.

sergeanty, *is. bk.* : **serjeanty**.

serial, *sf.&is.* 1. bölünlü, ayırgalı, bölün/tefrika/seri hâlinde (yayınlanan), 2. bölüm, ayırga, tefrika, 3. eş süreli yayın, 4. ~ **ly** : bölünlüce, bölüntülü olarak, bölüm/tefrika/seri hâlinde, birbiri arkasından, 5. **sin.** bölümülü film, dizi, 6. ~ **number** : seri/sıra numarası, 7. ~ **production** : seri hâlinde/toptan üretim, 8. ~ **rights** : bölüm/dizi telif hakları.

serialise/serialisation, *Brit. bk.* : **serialize/serialization**.

serialize, *glf.* **-ized, -izing** bölümlemek, tefrika etmek, bölüm/tefrika/seri hâlinde yayınla-

seriatea

mak. **serialist** : bölün/tefrika yazarı. **serialization** : bölünleme, bölüm /tefrika/seri hâlinde yâylama.

seriate, *sf.* dizili, seri/dizi hâlinde. ~ *ly* : dizili olarak, seri/dizi hâlinde. **seriation** : dizme, seri hâline getirme.

seriatim, *sf. &zf.* birer birer, sıra ile, birbirini arkasından, seri/dizi hâlinde.

seric-, *ön ek* “ipek” anlamı katar. *ör.*: *sericeous*.

sericeous, *sf.* 1. ipekli, 2. ipek gibi, 3. *bot.* ülgerli.

sericin, *is. kim.* ipek özü, ipektan elde edilen jelatinli organik madde.

sericulture, *is.* ipekçilik, ipek böcekçiliği. **sericultural** : ipekçilik+, ipek böcekçiliği ile ilgili. **sericulturist** : ipekçi, ipek böceği yetiştirmesi.

series, *sf. &is., ç. -ries* 1. seri, dizi. *a concert ~. a television ~.* *He was arrested in connection with a ~ of armed bank robberies.* 2. sıra, silsile, 3. *mat.* derney, seri, silsile, 4. *elekt.* ardisık, seri bağlı. ~ **motor** : ardisık motor, 5. ~ **wound** : seri bağlı. *e.a.-1.* 2. *succession, sequence, progression, procession, chain, string, set.*

serif = **ceriph**, *is.* basım harfin altında/üstünde bulunan ince çizgi, M harfinde olduğu gibi.

serigraph, *is.* 1. ipek baskı, 2. iplik, kâğıt, deri vb. nin çekme mukavemetini ölçen alet, 3. ~ **er** : ipek baskı yapan, 4. ~ **ic** : ipek baskı usulüyle, 5. ~ **y** : ipek baskı yöntemi, ipek baskısı.

serin, *is. zool.* ispinozuk (Serinus canarius) kanaryaya çok benzeyen küçük yeşil tüylü bir kuş.

serine, *is. biy-kim.* serin : C3H7NO3. İpek özünün hidrolizi ile elde edilen beyaz kristalli amino asit.

seringa, *is.* (Brezilya'da yetişen) kauçuk ağacı (*Hevea*).

seriocomic(al), *sf.* yarı ciddî, yarı gülünç.

seriocomically, *zf.* yarı ciddî, yarı gülünç bir şekilde.

serious, *sf.* 1. ciddî, vakur, vekarlı, temkinli, ağır, aklı başında, ağırsaşlı. *a~ man.* 2. önemli, ehemmiyetli, mes'uliyetli, 3. vahim, tehlikeli, ciddî. *a~ situation/disease/accident.* *e.a.-1.* so-

ber, sedate, staid, thoughtful, earnest, grave, solemn, 2. *weighty, important, consequential,* 3. *dangerous, perilous, harmful, severe.* **k.a.-1.** *thoughtless, careless, frivolous,* 2. *unimportant, trivial, insignificant,* 3. *slight, minor.*

serjeant, *is. Brit. bk.:* **sergeant**.

serjeanty = **sergeanty**, *is.* (Orta Çağlarda İngiltere'de) krala hizmet karşılığında kiralanan arazi.

sermon, *is.* 1. vaaz, dinsel öğüt, hutbe, 2. öğüt, nasihat, ihtar, 3. uzun can sıkıcı nutuk, 4. ~ **ette** : kısa vaaz, 5. ~ **ic(al)** : vaaz+, vaaz gibi, vaaz kabilinden, 6. ~ **ically** : vaaz verircesine, 7. ~ **less** : vaazsız, hutbesiz, öğütsüz, nasıhatsız.

sermonise/sermoniser, *Brit. bk.:* **sermonize/sermonizer**.

sermonize, *f. -ized, -izing* 1. vaaz vermek, hutbe okumak, 2. uzun uzadıya öğüt vermek/nasihat etmek, 3. **sermonizer**: vaiz, hatip, uzun uzadıya öğüt veren/nasihat eden. *e.a.-1. preach, 2. lecture.*

sero-, *ön ek* “serum” anlamı katar. *ör.:* **serology**. Sesli harf önünde : **ser-**.

serology, *is.* kansu bilimi, serum bilimi, kandaki serumun özelliklerinden ve etkilerinden bahseden bilim. **serologic(al)** : kansu+, kansu ile ilgili, kansu bilimsel. **serologically** : kansu bilimi yolu ile. **serologist** : kansu bilimi uzmanı.

serosa, *is. ç. -sas, -sae bk.:* **serous membrane**.

serotine = **serotinous**, *sf.* geç gelişen, geç çiçek açan.

serotonin, *is. biy-kim.* serotonin: C10H12 N2O. Beyin ve bağırsakta bulunan damar büzüçü kristalli protein.

serous, *sf.* 1. kansu gibi, kansuya/seruma benzer, 3. kansulu, serumlu, kansu/serum salgılayan, 3. kansuya/seruma ait/özgű, 4. ~ **fluid** : kansuya benzer sıvı, 5. ~ **membrane** = **serosa** : karın zarı, yürek zarı, 6. ~ **ness** = **serosity**: kansuya benzerlik, kansu salgılama.

serow, *is.* keçi antilopu (*Capricornis*).

serpent, *is.* 1. yılan, 2. yılan gibi hain kimse, 3. şeytan, iblis, 4. eskiden kullanılan yılankavı bir nefesli çalığı. *e.a.-1. snake, 3. devil, satan.*

serpentine, *sf. &is.* 1. yılankavı, yılan gibi kıvrılan, yilana benzer, 2. hain, sinsi, hilekâr, yi-

lan gibi, 3. yılan taşı: magnezyum hidrosilikat $\text{H}_2\text{Mg}_3\text{Si}_2\text{O}_2$. Mimarlıkta süs için kullanılan yeşil, sarı benekli bir taş.

serpentstars, *is. zool.* yılanyıldızları (*Ophiuroidea*).

serpigo, *is. patol.* döküntü, deride kabarıklıklar şeklinde görülen cilt hastalığı. **serpiginous** : döküntülü, döküntüler şeklinde görülen.

serranid, *is. zool.* hanigillerden birkaç çeşit balık (*Serranidae*). **serranos** : benekli hani (*Serranus hepatis*). Akdeniz'de yaşar, uzunluğu 25 cm kadardır.

serranoid, *sf. & is. zool.* hanigillerden, *Serranidae* familyasına mensup (balık).

serrate, *sf. & f. -rated, -rating* 1. *bot. anat.* çentikli, testere gibi dişli, diş diş. *a ~ leaf*. 2. (para) tırtıklı, 3. çentiklemek, çentik/tırtık açmak, testere gibi diş diş yapmak, 4. ~ **d** : çentikli, tırtıklı, dişli.

serration = **serrature**, *is.* 1. çentiklilik, dişlilik, diş diş oluş, 2. çentikli/dişli kenar, 3. çentik, testere dişi.

serried, *sf.* dizili, sıra/saf hâlinde.

serriform, *sf.* çentikli, tırtıklı, dişli. *e.a.-serrated*.

serrulate(d), *sf.* tırtıklı, ince testere dişli. ~ *leaf*.

serrulation, *is.* 1. tırtık, ince testere dişi, 2. tırtıklılık, ince dişlilik.

sertularian, *is. zool.* su çelengi, koloni teşkil eden bir tür hidroid.

serum, *is., ç. serums, sera* 1. kansu, 2. serum, 3. öz su, 4. kesilmiş süt suyu, 5. ~ **albumin** : (a) kansu albümini, kan plazmasının temel proteinini, (b) öküz kanından elde edilmiş dokuma basıncılığında, gıdalarda ve şok tedavisinde kullanılan kansu albümini, 6. ~ **sickness** : kansu sayılığı.

serumal, *sf.* kansu+, serum+.

serval, *is., ç. -vals/-val zool.* Afrika vaşağı (*Felis serval*). Afrika'ya özgü siyah benekli, uzun kulaklı, iri yaban kedisi.

servant, *is.* 1. hizmetçi, uşak. ~ **boy** : uşak. ~ **girl** : hizmetçi kız. **general**~ : her işe bakan hizmetçi. ~'s- **hall** : hizmetçiler odası, 2. köle, kul, 3. besleme, yanaşma, 4. memur, görevli. **a public** ~ : devlet memuru. **civil** ~ : sivil memur, 5. **fellow** ~ : kapı yoldaşı, 6. **your humble**

le ~ = **your obedient** ~ : bendeniz, kulunuz, 7. ~ **less** : hizmetcisiz, 8. ~**like** : köle/uşak/hizmetçi gibi.

serve¹, *f. served, serving* 1. hizmet(çilik) etmek, hizmetini görmek, hizmetçisi/hizmetkârı olmak. **He ~d our cause well** : Gayemize iyi hizmet etti. **He ~d his country well** : Vatanına iyi hizmet etti. 2. müşteriye bakmak, 3. (lokanda vb.) servis yapmak, 4. (misafire) yemek vermek/dağıtmak. ~ **up (food)** : (yemek) sofraya koymak, kotarmak, servis yapmak. **chicken ~d with sauce** : sosla yenilen piliç yemeği. **Dinner is ~d!** Yemeğe buyurun! 5. yardım etmek. **If my memory ~s me right** : Eğer doğru hatırlayabiliyorsam (hafızam beni aldatmıyorum). 6. (askerlik vb.) yapmak. **to ~ in the army** : askerlik yapmak. ~ **one's apprenticeship** : çıraklık etmek, 7. (bir işe) yaramak, yararlı olmak, yarar/fayda sağlamak. **It will ~ my purpose/needs** : İşime yarar. **It ~s a variety of purposes** : Birçok işe yarar. 8. (belirli amaca) yaramak. **That will ~ to explain my actions**. 9. (tenis vb.) servis atmak/yapmak, oyun başlangıcında topa vurmak, 10. (hapis cezası) çekmek, hapis yatmak. **to ~ one's sentence = to ~ one's time** : hapis cezasını çekmek, 11. kulluk etmek, tapmak, 12. emrinin yerine getirmek, 13. (görev) yapmak, ifa etmek. **to ~ his mayoralty**. 14. yetişmek, elvermek, kâfi gelmek, 15. işine gelmek, işini görmek, uygun/elverişli olmak. ~ **for sth** : bir işe yaramak. **Tool that ~s for several purposes** : Birçok işe yarayan alet. ~ **as** : işini görmek, ... olarak çalışmak. **The fuse also ~s as a switch** : Sigorta anahtar olarak da çalışır. **when occasion ~s** : uygun bir fırsat, zamanı gelince, fırsat düşerse. ~ **as a pretext** : bahane yerine geçmek, vesile olmak, 16. tatmin etmek, ihtiyaçını gidermek, 17. (erkek hayvan) çitleşmek, 18. **huk.** tebliğ etmek. **to ~ a subpena/summons /writ on s.o. = to ~ s.o. with a subpena/summons/writ** : celpnameyi eline vermek/tebliğ etmek, 19. (top vb.) doldurup ateşlemek. **to ~ a gun**. 20. **den.** (halatı) façuna etmek, (halata) sıkıca sicim sararak takviye etmek. ~ **a rope**. 21. ~ **one right** : lâyiğ olduğu cezayı vermek. **It ~s him right!** Oh olsun! Lâyiğini/cezasını buldu! Yapmasayı! Önceden düşünseydi! Söz dinleseydi! 22. ~ **out** : (a) dağıtmak, taksim etmek,

serve²

(b) (başlanan işi/görevi) yapıp bitirmek, (c) ~ **s.o. out** : birinden öç almak. **I'll ~ him out** : Ben ona gösteririm! Onun yanına bırakmam!

23. ~able = servable : servise hazır, işe yarar, kullanılabilir, yararlı, faydalı, kullanışlı. **e.a.- 1, 2. attend, 5. help, aid, succor, 14. suffice, 16. gratify.**

serve², *is.* (tenis vb.) servis, topa ilk vuruş.

server, *is.* **1.** hizmetçi, **2.** tepsı, **3.** kepçe, yemek tevzi çatalı, vb. gibi yemek dağıtma aracı, **4.** (kilise ayininde) papaz yardımcısı, **5.** servis atan oyuncu.

service¹, *is.* **1.** yardım, yarar, fayda. **to be of ~ to s.o.** : birine bir iyilik/yardım etmek, yardım dokunmak, **2.** hizmet. **to do ~** : hizmet etmek. **public ~s** : kamu hizmetleri. **postal ~** : posta hizmeti. **see ~** : hizmet görmek. **take ~ with** : hizmetine girmek, **3.** tamir. **to have seen ~** : tamir görmek, **4.** taşıma/ulaştırma hizmeti, **5.** hizmetçilik, usaklık. **I am at your ~** : Emrinize amadeyim. **6.** görev, iş, memuriyet. **civil ~** : devlet memurluğu, **fit for ~** : görev yapabilir. **secret ~** : gizli polis teşkilatı. **to enter the ~** : işe/memuriyete girmek. **to enter the diplomatic ~** : diplomatik görev almak, **7.** askerlik. **in the ~** : askerde. **to do one's military ~** : askerlik yapmak. **active ~** : muvazzaf askerlik. **on active ~** : görev başında, fiili görevde, **8.** (belirli görev yapan) daire, kurum, **9.** topu doldurup ateşleme, **10.** *gen. ~s* : hizmetler, servis, kamu hizmeti. **medical ~s** : sağlık hizmetleri, **11. divine ~ d.d.** ayin, ibadet, tapınma, **12.** tören, merasim. **marriage ~** : nikâh/evlenme töreni, **13.** (sofra/çay vb.) takım (tabak, fincan, çatal, kaşık vb.), **14. huk. tebliğ**, **15. den.** halat etrafına sarılan katranlı sicim, **16.** (tenis vb.) servis, topa ilk vuruş, **17.** (erkek hayvan) çifteşme, **18. bk.** : **service tree.** **e.a.-1. help, aid.**

service², *sf.* **1.** yararlı, faydalı, işe yarar, **2.** servise yarayan, hizmete özel, beylik, **3.** tamir+, **4.** askerî, ordu+, silâhlı kuvvetler. **a ~ academy** : askerî akademi. ~ **ammunition** : savaş cephanesi. ~ **book** : dua kitabı. ~ **cap** : asker/subay kasketi. ~ **club** : ordu evi. ~ **court** : servis atılırken topun içine düşmesi gereken alan. ~ **line** : (spor) servis çizgisi. ~ **station** : benzin

istasyonu. ~ **stripe** : kolçak, asker veya memurun hizmet süresini gösteren kol şeridi. ~ **uniform** : askerî elbise, üniforma.

service³, glf. -iced, -icing **1.** onarmak, tamir ve bakımını yapmak. **to ~ an automobile**. **2.** ikmal yapmak, teçhizatını tamamlamak, **3.** (erkek hayvan) çifteşmek.

serviceable, *sf.* **1.** yararlı, işe yarar, faydalı, elverişli, kullanışlı, **2.** dayanıklı, sağlam. ~ **cloth**. **3.** kullanılması/bakımı/onarımı kolay, **4. esk.** gayretli, çalışkan, görevine dikkatli, **5. ~ ness = serviceability** : yarar, fayda, elverişlilik, kullanışlılık, dayanıklılık, sağlamlık, **6. serviceably** : yararlı/faydalı/elverişli/kullanışlı bir surette, dayanıklılıca, sağlamca. **e.a.-1. useful, 2. durable, 4. diligent, attentive.**

serviceberry, *is., ç. -ries* **1.** üvez (yemiş), **2.** Kanada üvezi: üveze benzer meyveli küçük ağaç (*Amelan-chier canadensis*).

serviceman, *is.* **1.** asker, **2.** tamirci. **service tree**, *is. bot.* **1.** üvez ağacı (*Sorbus domestica*), **2. bk.** : **serviceberry** (2).

serviette, *is.* peçete.

servile, *sf.* **1.** alçak, aşağılık, hakir, zelil, süflî. ~ **flatterers**. **2.** köleye yakışır, kölece. ~ **obedience**. **3. ~ to** : alçakça boyun eğen, yaltaklanan. ~ **responses to questions**. **4.** köleye/hizmetçiye ait, **5.** köle olarak kullanılan, **6. ~ ly** : alçakça, aşağılıkla, hakirane, zelil/süflî/köleye yakışır bir şekilde, yaltaklanırcasına, kölece, köle gibi, **7. ~ness = servility** : alçaklık, aşağılık, hakirlik, zillet, süflilik, yaltakçılık. **e.a.-1. fawning, 1, 2. cringing, sycophantic, menial, obsequious, slavish 2. abject.**

serving, *sf.&is.* **1.** hizmet, **2.** bir defada alınan yemek veya içki, öğün, **3.** yemek dağıtma, servis, **4. den.** façuna, **5.** yemek tevziinde kullanılan. **e.a.-3. helping.**

servitor, *is.* hizmetçi, usak, garson. **e.a.-attendant.**

servitude, *is.* **1.** kölelik, kulluk, esirlik, **2.** (mahkûmlara) mecbûrî iş, ceza olarak çalışma, **3. huk. irtifak hakkı**. **e.a.-1. slavery, bondage. k.a.-1. liberty.**

servo, *sf.&is., ç. -vos* **1.** servomekanizma parçası olarak işleyen, **2.** servomekanizma+.

servo-, *ön ek* “köle, başkasına tâbi” anımları katar. *ör.* : *servomechanism*.

servomechanism, *is.* servo düzen, servo mekanizma. Zayıf bir elektronik işaretle kontrol ve kumanda edilen hidrolik, pnömatik vb. düzen. **servomechanical(ly)** : servo düzenli (olarak).

servomotor, *is.* servomotor.

sesame, *is.* 1. *bot.* susam (*Sesamum indicum*), 2. susam tohumu, 3. ~ oil : susam yağı, tı hin. *e.a.-1&2. benne.*

sesamoid, *sf.&is. anat.* susamsı, susam çekirdeği biçiminde (kemik).

sesqui-, *ön ek* “bir buçuk” anlamı katar. *ör.:* *sesquicentennial*.

sesquicarbonate, *is. kim.* karbonat ve bi karbonat arası (veya karışımı) tuz.

sesquicentennial, *sf.&is.* yüz elli yıllık, yüz ellinci yıl dönümü. ~ly: yüz elli yılda bir.

sesquipedal(ian), *sf.&is.* uzun kelimeler kullanmaya meraklı (kimse). **sesquipedality** = **sesquipedalianism** = **sesquipedalism**: uzun kelimeler kullanma meraklı.

sessile, *sf. biy.* 1. sapsız, doğrudan doğuya gövdeye bitişik (yaprak vb.), 2. sabit, bağlı, 3. **sessility** : sapsızlık, sabitlik.

session, *is.* 1. oturum, duruşma, celse. **Be seated! This court is now in~** : Oturunuz! Mahkeme şimdi duruşmaya başlıyor. 2. toplantı, toplantı süresi. *Parliament will not be in ~ again until after new year.* 3. ~s *Brit.* duruşma, muhakeme, 4. ders (saati). *two afternoon ~s a week.* 5. öğretim dönemi, yarıyıl, 6. Presbiteryen kilisesi yönetim kurulu.

sesterce, *is.* eski Roma gümüş sikkesi, 1/4 dinar.

sestertium, *is., ç. -tia*, eski Roma parası, 1000 *sesterce*.

sestertius, *is., ç. -tii bk.*: **sesterce**.

sestet, *is.* 1. sonenin son altı misra, 2. *bk.*: **sextet** (2).

sestina, *is., ç. -nas, -ne* altılama, her biri altı misralı altı kıt'adan oluşan manzume. **sestine**. **sextain** *d.d.*

set¹, f. set, setting 1. koymak, 2. yerleştirmek. **(of a dress) ~ well/badly** : elbise vücudaya iyi/kötü oturmak, 3. -lemek, -e vermek. **to ~ a house on fire= to ~ fire to a house** : bir evi ateşlemek/ateşe vermek, 4. hazırlamak, kurmak. **to ~ the table for dinner** : yemek için masayı hazırlamak/sofrayı kurmak, 5. (saç) sarmak, mi-

zampli yapmak, 6. (fiyat/değer) takdir/tespit etmek. **~ a price on s.o.'s head** : aranan bir kimseyi kellesine fiyat biçmek, 7. (göreve) yerleştirmek, tayin etmek. **to ~ spies on a person**. 8. tespit/tayin etmek, belirtmek. **to ~ a time limit**. 9. yöneltmek, çevirmek, bağlamak. **to ~ one's mind to a task** : görevine dört elle sarılmak. **to ~ one's heart/hopes on a new dress** : yeni bir elbiseyi candan istemek, 10. (başkalarına) örnek/nümune olmak, 11. (göreve vb.) yerleştirmek, 12. ayarlamak. **to ~ a clock**. 13. kurmak, 14. süslemek, kakma işi yapmak. **a bracelet ~ with pearls**. 15. oturtmak. **to ~ a child on a high chair**. 16. kuluçkaya yatırma, ~ a hen : tavuğu kuluçkaya yatırmak, 17. kuluçka makinesine koymak, 18. (direk, fidan vb.) dikmek, sağlamca yerleştirmek. **to ~ a flagpole in concrete**. 19. (kırık/çırık) yerine oturtmak. **~ a broken leg** : kırılan bacak kemигini yerine koyarak sarırmak, 20. (ölçü aletini) kalibre etmek, sıfır ayarı yapmak, 21. yön/istikamet vermek, yöneltmek, 22. (av köpeği) bulup yerini göstermek, 23. *müz.* bestelemek. **~ words to music** : bir gütfeyi bestelemek, 24. *tiy.* dekor kurmak, 25. *den.* yelken açmak/fora etmek, 26. *bas.* dizmek, tertip etmek, 27. hamura maya ekleylep bekletmek, 28. (süt) kes(il)mek, çökelekleş(tir)mek. **to ~ milk with rennet**. 29. (çimento, zamk vb.) katılaş(tır)mak, don(dur)mak, 30. kıskırtmak, (üzerine) sal(dır)mak. **to ~ the hounds on a trespasser**. **~ the dog barking** : köpeği havlatmak, 31. (güneş vb.) batmak, kaybolmak, gurup etmek, 32. zeval bulmak, 33. pekiş(tir)mek, 34. (çiçek) gelişip meyve olmak, 35. **~ about** : başlamak, girişmek, koyulmak, teşebbüs etmek. *She ~ about her housework straight after breakfast.* ~ s.o. **doing/to do sth** : birine (boş durmaması için) bir iş vermek. **~ a rumor about** : dedikodu çıkarmak. **~ about s.o. k.d.** birine hücum etmek, 36. **~ afloat**: yüzdürmek, 37. **~ against**: (a) mukayese etmek, tartmak, karşılık tutmak. **~ one thing against another** : bir şeyi başkasıyla mukayese etmek. *Certain business losses can be ~ (off) against taxes.* (b) kıskırtmak, aleyhine çevirmek. *Religious war which ~ family against family.* **~ one person against another** : birini başkası aleyhine çevirmek, 38. **~ apart** : (bir kenara) ayırmak, ayrı koymak, tahsis etmek,

39. ~ aside : (a) ayırmak, ayırp saklamak, bir kenara koymak. ~ aside a little money each week. (b) lâğvetmek, feshetmek, iptal etmek. ~ a will aside : bir vasiyetnameyi iptal etmek. *The judge ~ aside the decision of the lower court.* (c) sarfinazar etmek, dikkate almamak. *Setting aside my wishes in the matter, what would you really like to do?* 40. ~ at ease : yataştmak, teskin etmek, rahatlatmak, sıkıntısını gidermek, 41. ~ at large : koyuvermek, salıvermek, serbest bırakmak, 42. ~ at naught : hiçe saymak, sıfır yapmak, 43. ~ at work : işe başlatmak, 44. ~ back : (a) (ilerlemesini) engellemek, geri bırak (tir)mak, geriletmek, geri çekmek/almak, ertelemek, tehir etmek. ~ a house back from the road : bir evi yoldan içeri almak. ~ back a clock : saatı geri almak. *Bad weather will ~back our building plans by 3 weeks.* (b) k.d. (çok paraya/ pahaliya) mal olmak. "That's a nice house: it must ~ you back quite a lot." "Yes, it ~ me back about \$300,000." 45. ~ back on one's heel : şaşkına çevirmek, 46. ~ before : (a) önüne koymak, göstermek, anlatmak, sunmak, arz etmek. (b) yeğ tutmak, tercih etmek. ~ Hugo before Flaubert : Hugo'yu Flaubert'e tercih etmek, 47. ~ bread : hamuru mayalayıp dirlendirmek, 48. ~ by : bir kenara ayırmak, ilerisi için saklamak, 49. ~ by the ears : boguşmak, 50. ~ down : (a) yazmak, kaydetmek. *I have ~down everything that happened, as I remember.* (b) indirmek. *The bus sets the children down just outside the school gate.* (c) yere koymak/bırakmak. *Set down your heavy bags and take a rest.* (d) kibrini kırmak, aşağılamak, 51. ~ eyes on : görmek, göz koymak, 52. ~ fire to : ateşlemek, ateş vermek, tutuşturmak, 53. ~ foot in: (bir yere) ayak basmak, 54. ~ forth: (a) anlatmak, beyan etmek, zikretmek, (b) ileri sürmek, belirtmek, açıklamak. *Conditions ~forth in the contract.* (c) (seyahata) başlamak, yola koyulmak, 55. ~ forward : (a) ilerletmek, (saati) ileri almak, ilerlemesini desteklemek, (b) yola koyulmak, 56. ~ free : salıvermek, koyvermek, serbest bırakmak, 57. ~ in : (a) başlamak, gelmek, gelip çatmak. *Winter is setting in.* (b) belirmek, zuhur etmek, meydana çıkmak, (karantık) basmak. *A reaction is setting in. If no complications ~ in. Fortunately the wound was treated before infection co-*

uld ~ in. (c) yerleştirmek, tespit etmek. *to ~ a stone in.* 58. ~ in order : dizmek, sıraya koymak, düzeltmek, 59. ~ loose : salıvermek, başıboş/ serbest bırakmak, 60. ~ off: (a) ateşlemek, fitillemek, patlatmak, infilâk ettirmek. *The bomb could be ~ off by slightest touch.* (b) belirginleştirmek, güzelleştirmek, göze çarpar hâle getirmek, tebarüz ettirmek. *The black cloth ~s off the jewels.* (c) seyahata/yola çıkmak, boylamak. *to ~ off on a trip across Europe.* (d) (anı bir işe) başlatmak, sebep olmak. **This answer ~ them off laughing** : Bu cevap onları güldürdü. *The discovery of gold in California ~off a rush to there.* (e) (kelimeleri birbirinden) ayırmak. *a sentence ~ off in/by commas.* 61. ~ on= ~ upon : saldır (t)mak, kışkırtmak, hücumu uğra(t)mak, üzerine atılmak. *To ~dog on sf.o. He was ~on by robbers who took all his money.* 62. ~ on edge : (a) (diş) kamaştırmak, (b) sınırlendirmek, 63. ~ on end: dikmek, dikine koymak, 64. ~ on fire: tutuşturmak, 65. ~ on foot : başlatmak. ~ one's cap for k.d. (evlenmek maksadıyla) peşini bırakmamak, 66. ~ one's heart on : (ele geçirmeye/yapmaya) azmetmek. **be ~ on sth** : bir şeyi aklına koymak, canı çok istemek, 67. ~ out : (a) yola çıkmak/ koyulmak, (bir işe) başlamak, (b) girişmek, teşebbüs etmek, (c) tanımlamak, anlatmak, belirtmek, açıklamak, izah/şerh/teşhir etmek. *The reasons for my decisions are ~out in my report.* (d) (fidan) dikmek, daldırmak, (e) dizmek, tanım etmek, düzenlemek, hazırlamak. *To ~out the chairs for the meeting in rows of 10. The meal was ~ out on a long table.* 68. ~ out for : yola çıkmak, 69. ~ out on : başlamak, girişmek, 70. ~ out to : -e kalkışmak/koyulmak/girişmek. **He ~ out to reform the world** : Dünyayı islah etmeye kalkıştı. 71. ~ over : sorumluluğu yüklemek, 72. ~ right : düzeltmek, tashih etmek, 73. ~ sail : yelken açmak, denize açılmak, 74. ~ store by : çok kıymet vermek, 75. ~ the fashion: örnek olmak, moda çıkarmak, 76. ~ the pace: yarışta nasıl koşulacağını göstermek, 77. ~ the teeth: (testere) çaprazlamak, 78. ~ the watch : nöbet düzenlemek, 79. **Set them up!** İçkiler benden! 80. ~ to : (a) gayret etmek, çabala-

mak, bütün gücü ile çalışmak/uğraşmak. *We must ~ to! If we all ~to, we can finish cleaning the house in an hour.* (b) (kavgaya) tutuşmak, dalaşmak, didişmek. *The angry women ~to and began to pull each other's hair.* 81. **~ to rights:** düzeltmek, tashih etmek, 82. **~ up:** (a) dikmek, düşey durumda tespit etmek. *to ~ up a gravestone. Roadblocks were ~ up by the police to catch the escaped prisoner.* (b) canlandırmak, diriltmek, (tedavi edip) ayağa kaldırıkmak. **This medicine ~ me up :** Bu ilaç beni diriltilti/iyileştirdi. (c) mevkiiyi yükseltmek, (d) kurmak, yapmak, tesis/inşa/bina etmek, işler hâle getirmek. **to ~ up a school:** okul yapmak. *All this electrical wiring will take a day to ~ up.* (e) törenle işe başlatmak, (f) ticarete/ise başlamasına yardım etmek, desteklemek, (g) **~ up a government :** hükümet kurmak, (h) **~ s.o. up :** birine tuzak kurmak, 83. **~ up as:** (a) meslek edinmek. *He ~ (himself) up as a lawyer and soon made a success of it.* (b) (kendine) ... süsü vermek. *He ~s himself up as a lawyer but he never does any work.* 84. **~ up a shout/ a loud noise :** yaygarayı/feryadi basmak, 85. **~ up housekeeping :** ev açmak, 86. **~ upon :** üzerine saldır(t)mak, hücum etmek, çullanmak. **e.a.-1. position, locate, situate, put, plant, 6. value, estimate, evaluate, 29. solidify, congeal, harden, 32. decline, wane, 35. begin on, start, 39. (a) reserve, (b) annul, discard, prevail over, 44. (a) hinder, impede, 54. (a) state, describe, (c) start, 60. (c) depart, 67. (b) undertake, attempt, (c) define, describe, (d) plant, 82. (a) raise, (d) construct, assemble, erect.**

set², *is.* 1. duruş, oturuş, 2. koyma, yerleştirme, 3. takım, grup. **dinner ~ :** sofra takımı. **a chess ~ :** satranç takımı. **a china ~ :** porselen takımı, 4. külliyat, 5. insan/sirket grubu, birlik, takım, klik, 6. (elbise) bedene uygunluk, yakışma. *the ~ of his coat.* 7. eğilim, meyil, temayül, 8. duruş, vaziyet, tavır, 9. (çimento, zamk, vb.) katılışma, donma, 10. *rad. & TV* alıcı, 11. *pul* seri, takım, 12. *tenis ~*, 13. *tiy.* iç dekor, stüdyo düzlüğü, 14. testere dişlerinin çaprazlanması, 15. fide, 16. batma, batış, gurup, 17. *den.* akıntı

veya rüzgâr yönü, 18. *psikol.* kurgu: çevredeki bazı uyarnlara karşı daha fazla duyarlık hâli, 19. *mat.* küme, cümle, aynı cins öğeler topluluğu, 20. **~ square :** gönye, 21. **a dead ~ :** (a) engel, mani, (b) av köpeğinin avi göstergesi. **e.a.-10. receiver**

set³, sf. 1. belirli, muayyen. **a ~ time :** belirli zaman. **~ rules :** belirli kurallar. *I must study at ~hours each day.* 2. yerleşmiş, kurulmuş. *a city ~ on a hill.* 3. alışılmış, kökleşmiş, basmakalıp. **~ phrases.** 4. kararlı, azim-kâr, inatçı. *He's very ~on going, and I can't make him see that it's a bad idea.* 5. donuk, katı, 6. tespit edilmiş, sabit, değişmez. *wages ~ by law.* *He's a man of ~ opinions and won't change his mind now.* 7. hazır. *Are you all ~? I've done my work and I'm ~ for the examination.* 8. düzenli, muntazam. **e.a.-1. prescribed, specified, predetermined, 2. situated, located, 3. customary, 4. intent, determined, resolved 6. immovable, rigid, fixed, 7. prepared, ready**

seta, is., g. -tae *zool. bot.* sert kıl, ince diken. **setal :** kıl+, diken+.

setaceous, sf. 1. sert killi, ince dikenli, 2. sert kıl/diken gibi, 3. **~ly :** killi killi, dikenli bir şekilde.

setback, is. 1. aksilik, aksama, gerileme, kötüleşme, işin ters gitmesi, 2. ters akıntı, girdap, anafor,burgaç, 3. *mim.* yüksek binalarda üst katın alt katlara nazaran daha geriden inşa edilmesi.

set hammer, is. kafası çıkarılabilen çekiç.

seti, *n ek* “kıl” anlamı katar. *ör.: setiform.*

setiform, sf. killi, kıl şeklinde.

set-in, sf. (ayrı yapıldıktan sonra) içine yerleştirilmiş.

setoff, is. 1. karşılık, 2. *huk.* takas, mahsup, borca karşı tutulan borç, 3. *mim.* çıkıştı, 4. süs, tezyinat. **e.a.-3. ledge, offset.**

seton, is. cer. kıl fitili, bundan çıkan cerahat.

setose = setous, sf. sert killi, ince dikenli. **e.a.-** *bristly.*

set piece

set piece, *is.* 1. *tiy.* dekor birimi, 2. hârâlem konulu eser, yapay örgülü sanat/müzik/edebiyat yapımı.

set point, (tenis) oyun kazandıran puan.

setscrew, *is.* ayar/kilit/saplama vidası.

settee, *is.* kanape.

setter, *is.* 1. dizici, yerleştirici, tertip edici, düzenleyici (kimse), 2. seter (av köpeği).

set theory, *mat.* kümeler kuramı.

setting, *is.* 1. yerleştirme, dizme, tertipleme, düzenleme, 2. durum, vaziyet, konum. *This machine has 2 ~s: fast and slow.* 3. dekor, çevre, ortam, muhit. *High mountains forming a beautiful ~ for a holiday trip.* 4. konunun geçtiği yer/zaman. *Our story has its ~ in ancient Rome.* 5. mücevher yuvası/yatağı. *a diamond in a gold ~.* 6. bir kişilik yemek takımı, 7. *miîz.* beste, 8. batma, batış, gurup. *the ~ of the sun.*

settle¹, *f. -tled, -tling* 1. yerleş(tir)mek. *The conquerors ~d their own people in the land. He ~d himself in his chair. He ~d his hat on the back of his head.* 2. iskân ve imar etmek. *The American West was hardly ~d until the 15th century.* 3. düzeltmek, tanzim etmek, yoluna koymak. *to ~ one's affairs.* 4. sakınlaş(tir)mek, 5. durul(t)mak, 6. dibe çök(ert)mek, (posa) çök(tür)mek, 7. *k.d.* hesaplaşmak, 8. anlaşmak, uyuşmak, anlaşmaya varmak, 9. *gen.* ~ *on/upon* : tespit/tayin etmek, bir karara varmak/bağlamak, üzerinde mutabık kalmak. *to ~ on a plan of action. We've ~d that we'll go to Adana.* 10. ödemek, 11. hesabı kapatmak, 12. (temel, zemin vb.) oturmak, yerleşmek. *Shake the bag to ~ the sugar in it.* (tedricen) çökmek. *The foundation of this building is settling.* (gemi) yavaş yavaş batmak, (kar) tutmak. **The snow is settling** : Kar tutuyor. 13. (kuş) konmak, 14. (kış) bastırmak, 15. kesinleştirmek, kat'ileştirmek, 16. (mide, sinir, vb.) rahatlaş(tir)mak, teskin etmek/olmak. *This medicine should ~ your nerves.* (ağrı vb.) geç(ır)mek. ~ **the stomach** : mideyi rahatlaştırmak, karın ağrısını geçirmek, 17. *gen.* ~ *down* : (üzüntü) dağılmak, sükünete kavuşmak, dinmek. *We won't know what's really happened until the noise and excitement have ~d down.* 18. satıp savmak, elden çıkarmak, tasfiye etmek. *to ~ an estate.* 19. *huk.* mülkiyeti tescil etmek, mülkiyeti onaylamak, 20. (dişi

hayvan) gebe kalmak, 21. ~ **accounts** : hesabı ödemek. ~ **an account with s.o.** : birisiyle ko-zunu paylaşmak, hesaplaşmak, hincini almak.

~ **s.o.'s account** : birinin icabına bakmak, he-sabını görmek, 22. ~ **an annuity on s.o.** : birine yıllık gelir bağlamak, 23. ~ **definitely/once and for all** : kesin bir sonuca bağlamak, kesip atmak,

24. ~ **down** : (a) evlenip yuva kurmak, (b) sakın-leşmek, rahata/huzura kavuşturmak, (c) ciddiyetle/ dikkatle çalışmak. *I must ~ down this morning and finish my report.* (d) yerleşmek, oturmak.

He ~d (himself) down in a chair with a book and a cup of coffee. (d) sükünet bulmak, durul-mak, alışmak. *I'm sure the child will soon ~ down in his new school.* (e) uslan(dir)mak,

25. ~ **for** : (istediğinden az bir şeye) razi ol-mak. *I want \$2000 for my car and I won't ~ for less.* 26. ~ **s.o.'s doubts** : birinin şüphesini gi-dermek, 27. ~ **in** : (a) yerleşmek, (b) alışmak. *I haven't yet ~d in my new job.* (c) (kış) bastırmak,

28. ~ **into** : yerleşmek, alışmak. *to ~ in-to a new house/office.* 29. ~ **on** : (sonunda) karar vermek, karar kılmak, (üzerinde) anlaşmak.

She wanted blue and I wanted yellow, so we ~d on green. (b) *huk.* gelir/nafaka bağlamak. *He ~d a small yearly sum on each of his children.*

30. ~ **up** : hesap görmek, hesaplaşmak. ~ *up with the waiter after a meal. You bought the tic-kets and I paid for the meal. Shall we ~ up now?* 31. ~ **upon** : (a) karar vermek, (b) seç-mek, (c) (birine) bağlanmak, (d) üzerine kon-mak, 32. **That ~s it!** Tamam! Oldu! *e.a.-1. lo-cate, relocate, 2. people, colonize, 9. decide, ar-range, set, establish, 10. pay, 11. close, liquida-te, 12. decline, fall, abate, subside, sink, 16. qui-et, calm, tranquilize, pacify, compose, still, 29. decide, agree on, choose*

settle², *is.* kanape.

settleability, *is.* 1. yerleşebilme, 2. sakın-leşebilme, 3. dibe çökebilme, durulabilme, 4. ka-rara bağlanabilme, 5. uyuşabilme, alışabilme.

settleable, *sf.* 1. yerleşebilir, 2. sakınleşe-bilir, 3. dibe çökebilir, durulabilir, 4. karara bağ-lanabilir, 5. uyuşabilir, alışabilir.

settled, *sf.* 1. yerleşik, meskûn. *a desert with no ~ population.* ~ *costal areas of Australia.* 2. sabit, değişmez, devamlı, kararlı. ~ *we-*

ather. 3. halledilmiş, kararlaştırılmış, 4. muayyen, kesin. ~ *principles of law.* 5. ödenmiş, 6. ~ *in life* : (a) ev bark/ış güç sahibi, (b) (kız) evlenmiş, yuva kurmuş, çoluk çocuğa karışmış, 7. *It is as good as ~* : Oldu bitti sayılır. 8. *with a ~ job* : devamlı bir iş sahibi, 9. ~ *ly* : yerleşmiş olarak, değişmeden, devamlı/kararlı bir şekilde, uyuşarak, anlaşarak, 10. ~ *ness* : meskûnluk; sabitlik, değişmezlik, devamlılık, kararlılık, halledilme, kararlaştırılma, kesinlik.

settlement, *is.* 1. yerleşme, oturma, ikamet, 2. yerleştirme, iskân (etme), 3. uyuşma, anlaşma, kararlaştırma, halletme, 4. ödeme, hesap görme, hesaplaşma. *a ~ of his tax bill.* 5. (temel, duvar vb.) oturma, hafif çökme, 6. işe yerleş(tir)me, 7. yeni iskân edilmiş yer. ~ **house** : şehrîn fakir semtinde kurulan yardım yurdu, 8. küçük köy, yerleşme alanı. *a few ~s on the edge of the desert.* 9. dibe çökme, durulma. *allow the wine time for ~.* 10. ev, konut, mesken, 11. *huk.* (a) irat bağlama. *He made a ~ on his daughter when she married.* (b) mahkemedede varılan anlaşma/karar. *a ~ of a law case.*

settler, *is.* 1. ara bulucu, anlaşmazlığı çözen/halleden kimse, 2. göçmen, yeni bir yere yerleşen kimse.

settling, *is.* 1. yerleşme, 2. karar verme, karara varma, 3. halletme, ara bulma, 4. ödeme. ~ *day* : ödeme günü, 5. ~*s* : tortu, çökelti.

set-to, *is.*, ç. **-tos** *k.d.* dövüş, çarışma, vuруşma, dalaşma, arbede, mübareze.

setulose = **setulous**, *sf. bot. zool.* dikenli, sert killi.

setup, *is.* 1. düzen, örgüt, tertibat, 2. *k.d.* kolayca kazanılacak şekilde düzenlenen müsabaka, 3. içkiye katılan nesne (buz, soda, vb.), 4. iş düzeni, işin yapılması için gereken alet, edevat, makine, tesisat ve bunların yerleşimi, 5. *ABD* lokantada sofra takımı, 6. *ABD- k.d.* durum, vaziyet, 7. fiziksel yapı, duruş. *e.a.-1. organization, arrangement, 6. circumstances.*

seven, *is.&sf.* 1. yedi, 2. yedi sayısı/rakamı, 3. yedilik grup/küme, 4. yedili iskambil kâğıdı, 5. ~ *league(d) boots* : (masalda) giyene her adımda yedi fersah yol alırdıran pabuç, 6. ~ *- card stud* : yedili poker oyunu, 7. ~ *deadly sins bk.* : **deadly sins**, 8. ~ *seas* : yedi deniz : Kuzey ve Güney Buz Denizleri, Kuzey ve Güney Pasifik, Kuzey ve Güney Atlantik, Hint

Okyanusu, 8. ~ **Wonders of the World** : Dünyanın Yedi Harikası: Misir'daki ehramlar, Halkarnas (Bodrum)'daki Artemis tapınağı, Efes'te Artemis mabedi, Babil'in asma bahçeleri, Rodos'taki bakır heykel, Olimp'teki Zeus heykeli ve İskenderiye'deki deniz feneri.

sevenfold, *sf.&zf.* yedi kat, yedi misli, yedi kere.

seventeen, *is.&sf.* 1. on yedi, 2. ~ **year locust** = **periodical cicada** *zool.* krizalit dönemini on yedi yılda toprak altında tamamlayıp sürü hâlinde çıkan ağustos böceği (*Magicicada septendecim*).

seventeenth, *sf.&is.* 1. on yedinci, 2. on yedide bir.

seventh, *sf.&is.* 1. yedinci, 2. yedide bir, 3. *müz.* yedili, 4. ~ *cord* : yedili ahenk, 5. ~ *day* : yedinci gün, cumartesi, 6. ~ *heaven* : (a) yedinci gök, göğün yedinci katı, (b) büyük mutluluk, 7. ~ *ly* : yedinci olarak.

seventieth, *sf.&is.* 1. yetmişinci, 2. yetmiş bir (parça).

seventy, *sf.&is.*, ç. **-ties** 1. yetmiş (sayısı), 2. yetmiş rakamı, 3. yetmişlik grup/küme, 4. **seventies** : yetmişler, yetmiş ile yetmiş dokuz arasındaki sayılar/yıllar/yaşlar vb.

sever, *f.* 1. ayırmak, böl(ün)mek, tefrik etmek, kopar(ıl)mak, parçala(n)mak. *The rope ~ed under heavy load. An island ~ed from the mainland by 40 miles of water. She used scissors to ~ the threads.* 2. (ilişkiyi) kesmek. *She had ~ed all ties with her parents.* 3. *huk.* (mülkü) parçalara ayırmak, 4. ayırt etmek, fark gözetmek, 5. ~ *able* : ayırlabilir, bölünebilir, tefrik edilebilir, koparılabilir, parçalanabilir, 6. ~ *edly/ -ingly* : ayırmak, böl(ün)erek, kopar(ıl)arak, parçala(n)arak. *e.a.-1. sunder, disunite, disjoin, cleave, 2. break off, dissolve, 4. distinguish, discriminate. k.a.-1. unite.*

several, *sf.&is.* 1. birçok, müteaddit, birkaç. *He wrote ~ letters.* 2. çeşitli, muhtelif, farklı. *walls built at ~ times by different people.* 3. ayrı, başka, 4. ayrı ayrı, başka başka. *stated their ~ opinions one at a time.* 5. tek, münferit, kendi, şahsî. *busy with their ~ jobs.* 6. *huk.* özlük, kişisel, şahsî. 7. bazı, bir kısım. ~ *of the apples are bad, and ~ more have worm holes.* *e.a.-2. separate, different, 4. respective, individual, 5. single, particular.*

severally

severally, *zf.* 1. tek tek, birer birer, ayrı ayrı. *Shall we consider these questions ~, or all at once?* 2. sırasıyla. *e.a.-1. separately, singly, 2. respectively.*

severalty, *is., ç. -ties* 1. *huk.* kişisel iyelik, ferdî mülkiyet. **in ~** : kişisel/ferdî olarak (iyelik), 2. ayrılık, bağımsızlık.

severance, *is.* 1. ayırmalıma, böl(ün)me, tefrik etme, kopar(il)ma, parçala(n)ma, 2. (ilişkiyi/ alâkayı) kesme. *Violence which led to (a) ~ of relations between the 2 countries.* 3. (mülkü) parçalara ayırma, 4. ayırt etme, fark gözetme, 5. ~ **pay** : işten ayrılma ödentisi.

severe, *sf. -verer, -verest* 1. sert, şiddetli, haşin. *They have been under ~ criticism. His remark was very ~.* 2. çok ciddî. *a ~ face.* ~ *military rules.* 3. ağır, vahim, kritik. ~ *penalties.* ~ *shortage of food.* *The blast caused ~ damage and heavy loss of life.* 4. sade, basit, süssüz. *the ~ beauty of an old house.* 5. şiddetli, dayanılmaz, çekilmmez, tahammülü/katlanması zor. ~ *panic.* *the ~st winter for ten years.* 6. çok titiz, dakik, intizamlı, müsamahasız. ~ *test of ability.* 7. ~ **ly** : sert bir şekilde, şiddetle, büyük bir ciddiyetle; ağır/ vahim bir şekilde. *They were ~ly punished.* 8. ~**ness** *bk.:* **severity.** *e.a.-1. harsh, 2. stern, serious, rigorous, strict, hard, 3. grave, critical, 4. simple, plain, austere, undorned, 6. exact, accurate, demanding, exacting, methodical.* *k.a.-1. lenient, 2. gentle.*

severity, *is., ç. -ties* 1. sertlik, şiddet, 2. aşırı ciddiyet, 3. ağırlık, vahmet, 4. sadelik, basitlik, süssüzlük, 5. aşırı titizlik, dakiklik, intizamlılık, müsamahasızlık, *e.a.-1. harshness, violence, sharpness, 2. sternness, seriousness, 3. graveness, 4. simplicity, 5. exactness, accuracy.*

Sèvres = **Sèvres ware**, *is.* Sevr porseleni. **Sèvres blue** : Sevr mavisi.

sew, *f. sewed, sewn/sewed, sewing* 1. (dikiş) dikmek, 2. ~ **on** : üzerinde dikmek, dikişle tutturmak. *Would you ~ this button on my shirt?* 3. ~ **up** : (a) çitemek, örme, dikip kapamak, **To ~ up a tear in a garment** : Elbisenin yırtığını çitemek. (b) *argo* başarmak, halletmek, başarı ile bitirmek. *We've got the contract all sewn up.*

sewage = **sewerage**, *is.* lâğım pisliği, çirkef. ~ **disposal** : lâğım sularını akıtma/temizleme veya kullanılır hâle getirme sistemi.

sewer, *is.* 1. lâğım. ~ **system** : kanalizasyon, 2. dikici, dikişçi, 3. *esk.* sofracıbaşı.

sewerage, *is.* 1. kanalizasyon, 2. lâğım sularını akıtma, 3. *bk.:* **sewage.**

sewing, *is.* 1. dikme, dikiş, dikilecek/dikilmiş şey, 2. ~ **circle** : toplanarak yardım kurumlarına dikiş diken kadınlar, 3. ~ **machine** : dikiş makinesi.

sewn, *f. bk.:* **sew** (*sf.f.*)

sex¹, *is., ç. sexes* 1. cins(iyet), eşey(lık).

The job is open to people of both ~es. 2. cinsî cazibe, 3. cinsî münasebet. *a lot of ~ and violence in modern films.* 4. ~ **act** : cinsî münasebet, cima, 5. ~ **appeal** : cinsî cazibe, çekicilik, sekseapel, 6. ~ **cell** : eşey gözü, cinsiyet hücresi, 7. ~ **chromosome** : eşeysel kromozom, cinsiyet kromozomu, 8. ~ **hormone** : eşeysel iç salgı, cinsiyet hormonu, 9. ~ **hygiene** : eşeysel sağlık koruma, tenasül sağlığını koruma, 10. **fair** ~ : cinsilâtif, kadınlar. **sterner** ~ : erkekler, 11. **to have ~ with ...** : ... ile yatmak (cinsî münasebette bulunmak). *He said he never had ~ with a woman.* *e.a.-3.&4. coitus, copulation, sexual intercourse.*

sex², *gl.f. sexed, sexing* (civciv vb.) cinslerine göre ayırmak. *He ~ed newly hatched chicks.*

sex- = sexi-, ön ek “altı” anlamı katar. *ör.:* **sexivalent**.

sexagenarian, *sf.&is.* altmışlık, altmış, altmış dokuz yaşıları arasında bulunan (kimse).

sexagenary, *sf.&is., ç. -naries* 1. altmış+, 2. *bk.:* **sexagenarian.**

Sexagesima = **Sexagesima Sunday**, büyük perhizden iki önceki pazar günü.

sexagesimal, *sf.* altmış sayısına ait, altmış tabanlı.

sexivalent, *sf. kim. bk.:* **sexivalent.**

sexcentenary, *sf.&is., ç. -naries* altı yüz yıllık, altı yüzlük, 600. yıl dönümü (törenleri).

sexdecillion, *is., ç. -lions/-lion* altısıyon: ABD ve Fransada 10^{51} , Almanya ve İngiltere'de 10⁹⁶.

sexed, *sf.* eşeyli, cinsiyeti... olan, 2. belirli cinsel karakteristikleri bulunan, 3. cinsel duyguları kuvvetli, cinsiyet düşküntü, 4. cinsel duyguları uyandıran.

-sexed, *son ek* cinsel arzuları (belirtilen şekilde) olan. **over-sexed** : cinsiyet düşküntü, cinsel arzuları aşırı kuvvetli.

sexennial, *sf.* 1. altı yıllık, 2. altı yılda bir olan/yapılan, 3. ~ly : altı yılda bir.

sexi-, *ön ek bk.*: **sex-**.

sexism, *is.* cinsiyet ayırımı, kadınlara eşit hak tanımama. **sexist** : cinsiyet ayırımı taraftarı.

sexivalent, *sf. kim.* altı değerli/valanslı. **sexivalent d.d.**

sexless, *sf.* 1. eşeysız, cinsiyetsiz, 2. cinsel duyguları zayıf/yok, 3. cinsî cazibesi yok.

sex-linkage, *is.* eşeysel bağı: eşeysel kromozomla taşınan kalıtımsal nitelikler.

sex-linked, *sf.* 1. eşeysel kromozomda bulunan, 2. eşeysel kromozomla taşınan (özellik).

sexology, *is.* eşey bilimi, seksoloji. **sexologist** : eşey bilimci, seksoloji uzmanı.

sexpartite, *sf.* 1. altıya bölünmüş, altı parçalı, altı kısımdan ibaret, 2. *mim.* altı bölmeli (kubbe).

sext, *is.* 1. (kilise) yedi ayin saatinin dördüncüüsü, 2. Papalık emirleri kitabının altıncısı.

sextain, *is. giir* 1. altı misralık kit'a, 2. *bk.*: **sestin**.

sextan, *sf.&is.* altı günde bir gelen (nöbet/humma).

sextant, *is.* 1. sekstant, enlem ve boylam tespitinde gök cisimlerinin açısal uzaklıklarını ölçen alet, 2. 60°lik açı, çemberin altında bir.

sextet = sextette, *is.* 1. altılı küme/grup, 2. *müz.* **sestet d.d.** (a) altılı koro/orkestra, (b) altı sesle söylenen/altı çalgı ile çalışınan parça.

sextile, *sf.&is.* 1. *astr.* biribirinden 60°lik açı ile ayrılmış (iki gök cisimi), 2. *ist.* teknil kümelenin 1/6'sını kapsayan sıklık dağılımı.

sextillion, *sf.&is., ç. -lions/-lion* sekstilyon: ABD ve Fransa'da 10^{21} , Almanya ve İngiltere'de 10^{36} . ~ **th** : sekstilyonuncu, sekstilyonda bir.

sextodecimo, *sf.&is., ç. -mos* 1. katlanınca 11.5×17.5 cm'lik on altı yaprak olan matbaa kâğıdı, 2. 10×15 cm boyutunda olan kitap. **sixteenmo d.d. kis.: 16 mo., 16°.**

sexton, *is.* 1. zangoç, kayyum, kilise muhafizi, 2. *zool.* **burying beetle** *d.d.* gömer böcek (*Necrophorous*): küçük ölü hayvanları gömen bir tür böcek, 3. ~ **ship**: zangoçluk, kayyumluk.

sextuple, *sf.&f. -pled, -pling* 1. altı parçalı/kısmılı/bölümülü, 2. altı kat, altı misli, 3. altı katını almak, altı ile çarpmak.

sextuplet, *is.* 1. altılı küme/grup/takım, 2. altız, bir batında doğan altı çocuktan biri, 3. ~ s : altızlar, bir batında doğan altı çocuk, 4. *müz.* dörtlük zamanda çalışınan altı nota.

sextuplex, *sf.* altı kat, altı misli. *e.a. - six-fold, sextuple.*

sexuplicate, *sf.&is.&f. - cated, - cating*

1. *gen. in* ~: altı nüsha/kopya (hâlinde), 2. altılı, altı kat/misli, 3. altı nüsha (kopyasını) çıkarmak.

sexual, *sf.* 1. eşeysel, eşeyli, cinsel, cinsî, tenasûlî, cinsiyete ait, 2. cinsiyeti olan, 3. ~ **anomaly** : cinsel bozukluk, 4. ~ **characteristic** : cinsel özellik, 5. ~ **development** : cinsel gelişim, 6. ~ **deviation** : cinsel sapıklık, 7. ~ **differences** : cinsel ayrılıklar, 8. ~ **intercourse** : cinsel ilişki, cinsî münasebet, cima, 9. ~ **instinct** : cinsel içgüdü, 10. ~ **inversion** : cinsel evriklik, 11. ~ **latency** : cinsel gizlilik, 12. ~ **maturatıon** : cinsel olgunluk, 13. ~ **organs** : üreme/tenasûl organları, 14. ~ **relation** : cinsel ilişki, 15. ~ **reproduction** : cinsel üreme, 16. ~ **selection** : cinsel seçicilik, 17. ~ly : eşeysel/cinsel olarak.

sexualise / sexualisation, *Brit. bk.*: **sexualize/sexualization**.

sexuality, *is.* 1. eşeysel özellik, 2. cinsiyet, eşeylik, 3. cinsel faaliyet, 4. cinsel güç/kuvvet, 5. cinsel arzu/istek, 6. bir canlıının cinsel ilişkiye hazır oluşu.

sexualize, *gl.f. -ized, -izing* 1. eşeyleştirmek, eşeysel/cinsel karakter vermek, 2. cinsiyetini belirtmek, 3. **sexualization** : eşeyleştirme, eşeysel/cinsel karakter verme, cinsiyetini belirme. *Brit. sexualise/sexualisation*.

sexy, *sf. sexier, sexiest k.d.* 1. (kadın) çekici, cazip, güzel, cinsî cazibe sahibi. *She is very ~.* 2. cinsel arzu uyandıran, şehevî. *a ~ woman.* 3. cinsel konuları ele alan. *a ~ novel.* 4. ilginç, güzel, cazip, heyecan verici. *a ~ car. ~ pictures/clothes.* 5. **sexiness** : çekicilik, cinsî cazibe, cinsel arzu uyandırma, güzellik, ilginçlik.

sez = says. argo

sf = 1. science fiction, 2. müz. sforzando.

sforzando = forzando = sforzato, *sf.&zf. müz.* *It.* kuvvetli, vurgulu. ~ - **piano**: önce kuvvetli sonra hafif.

s.g. = specific gravity : özgül ağırlık.

sgd. = signed.

sgraffito

sgraffito, *is.*, *ç.* *-ti* *It.* kazıma, üst tabaka kazınarak alttan başka renkleri çıkarılan resim (teknigi).

Sgt. = Sargeant.

sh. = 1. share, 2. shilling(s), 3. *ünl.* hush (sus!).

Shaban, *is.* Şaban, Hicrî takvimin sekizinci ayı.

shabby, *sf.* **-bier**, **-biest** 1. eski püskü, yırtık pırtık. *his ~ clothes*. 2. (ev vb.) köhne, (oda vb.) dağınık. *a ~ house with worn carpeting on the stairs*. *a ~ room*. 3. hırpanı, pejmürde, kılıksız. *a ~ old man*. 4. haksız, kötü, aşağı (lik), alçak, adı, süfli. *a ~ behavior*. *What a ~ way to treat your friends*. *a ~ trick*. 5. **~ gentee** : düskün kibar, köhne ve eski fakat asıl, 6. **shabbily** : eski püskü vaziyette, köhnece; hırpanı/pejmürde/kılıksız bir şekilde; alçakça, adice, süfliyane, 7. **~ ness** : eski püsküllük, yırtık pırtıklık; (ev vb.) köhnelik, (oda vb.) dağınıklık; hırpanılık, pejmürdelik, kılıksızlık; haksızlık, kötülük, aşağılık, alçaklık adıllık, süflilik. *e.a.-1. worn*, 4. *contemptible*, *mean*, *paltry*.

shack, *is.&f.* 1. derme çatma kulübe, 2. **~ up** *argo* (a) nikâhsız karı koca hayatı yaşamak, (b) zina yapmak, gayrimeşru cinsel ilişkide bulunmak, (c) gecelemek, geceyi geçirmek. *e.a.-1. shanty*, *cottage*.

shackle, *is.&f.* **-led**, **-ling** 1. pranga, zinchir, bukağı, kelepçe (vurmak/takmak/geçirmek), 2. bağlama demiri (ile bağlamak), 3. asma kilit köprü demiri, 4. **~ s** : engel, mâni, ayak bağı, 5. engel/mâni/ayak bağı olmak, elini kolunu bağlamak, sınırlamak, tahdit etmek. *e.a.-1. fetter*, *chain*, *manacle*, *handcuff*, *gyve*, *bilboes*, 5. *restrain*. *k.a.-5. liberate*, *free*.

shad, *is.*, *ç.* **shad/shads** *zool.* tırsı balığı (*Alosa sapidissima*).

shadberry, *is.*, *ç.* **-ries** *bot.* 1. *bk.* : “**shad-bush**”, 2. üvez.

shadbush, *is.* *bot.* üvez ağacı (*Amelanchier canadensis*) **juneberry**, **serviceberry**, **shadberry**, **shadblow** *d.d.*

shaddock, *is.* 1. kızmemesi, altın top, greyfrut, bir çeşit ağaçkavunu, 2. altın top ağacı (*Citrus grandis*).

shade¹, *is.* 1. gölge, saye. *the ~ of a tree*. 2. gölgelik yer. *Let's sit in the ~*. 3. **window**

shade *d.d.* : perde, 4. abajur, 5. **~s** : (a) karanlık, **~s of night**. (b) *argo* siyah gözlük, güneş gözlüğü, (c) ani, bir olayı hatırlatan şey. **~s of inquisition**. 6. **~s** : karanlık/izbe/tenha yer, 7. tayf, hayalet, 8. renk tonu, koyuluk. **half-~** : ara renk, 9. derece, ince fark, ayırtı, nüans. **~s of difference** : incelikler. **all ~s of thoughts** : bütün farklı düşünceler. **~s of meaning** : ince anlam farkları. **a word with several ~s of meaning** : çok az farklı birçok anlamda gelen kelime, 10. cüz'î miktar, zerre, nebze, iz. **a ~** : biraz (cık). **a ~ better** : biraz daha iyi. **a ~ too long** : biraz uzun. *He spoke with a ~ of anxiety. That music is just a ~ too loud*. 11. **the ~** : ölüler diyarı, 12. **to put s.o./sth. in (to) a ~** : k.d. birini/bir şeyi gölgede bırakmak, önemini/şöhretini azaltmak. *e.a.-1. shadow*, *gloom*, *dusk*, 4. *lamp-shade*, 5. (a) *darkness*, (b) *sunglasses*, 7. *spec-ter*, *ghost*, *apparition*, *phantom*, *spirit*, 10. *to-uch*, *trace*, *hint*, *suggestion*, 11. *hades*. *k.a.-1. light*, *glare*. **NOT: SHADE**, ışık görmeyen alanı, **SHADOW** ise bu alanın çevresi ile birlikte geometrik şeklini ifade eder. Örneğin “*the shade of a dog*” denilince köpeğin gölgesinin şekli anlaşıılır. Bu itibarla “*the shade of the dog*” demek yanlıştır.

shade², *f.* **shaded**, **shading** 1. gölgelemek, gölge düşürmek, 2. karartmak, 3. saklamak, gizlemek, örtmek, 4. (ışıktan/ateşten vb.) korumak, muhafaza etmek. *He ~d his eyes from the sun with his hand*. 5. (renk vb.) koyulaştırmak, resme gölge vermek, 6. renki gittikçe açılmak/koyulaşmak, bir renkten tedricen ötekine geçmek. **green shading into blue** : maviye çalan yeşil, 7. pek az farklı olmak, güçlüğü ayırt edilebilmek. *A question where right and wrong ~ into one another*. 8. (fiyat vb.) hafifçe düşürmek/azaltmak, 9. **~ off** : (a) fiyatını biraz düşürmek/kırmak, (b) hafif bir değişiklikle bir renk veya anlamdan ötekine geçmek. *e.a.-2. obscure*, *dim*, *darken*, *cloud*, *blur*, *obfuscate*, 3. *screen*, *hide*, *conceal*, *shelter*.

shadeless, *sf.* gölgесiz.

shading, *is.* 1. ayırtı, ince fark, nüans, 2. gölgelen(dir)me, 3. tarama, gölge yapma.

shadoof = **shaduf**, *is.* su kaldırıcı, öbür ucuna bir ağırlık bağlı sırığın ucundaki su çekme kovası.

shadow¹, is. 1. gölge, saye, ışık önüne gelen bir cismin bir yüzeye düşen karanlık resmi. **cast a ~** : (a) gölgesi düşmek, (b) karartmak, keder vermek. **The tree cast its ~ on the wall** : Ağacın gölgesi duvara düşmüştü. **Coming events cast their ~s before** : Olacak şey önceden belli olur. 2. güzey, gölgdede kalan yer. *He walked along the ~s hoping no one would recognize him.* 3. ~s : karanlık. **The walley was now in ~s** : Vadi şimdi karanlığa bürünmüştü. 4.signinac/mahfuz yer. *safe in the ~ of the church.* 5. eser, iz, emare, zerre. **a ~ of fear crossed his face** : yüzünde korku izleri belirdi. **without a ~ of doubt** : zerre kadar şüphe olmadan. **true beyond the ~ of a doubt** : hiç şüphesiz doğru; doğruluğundan zerre kadar şüphe edilemez. 6. hayal(et), şekil, tayf, görüntü. *pursued by ~s*. 7. ima, anıstırma, imleme. *~s of things to come.* 8. gösteriş, görünüş. *the ~ of power.* 9. (aynadaki) görüntü, hayal, imge, yansısı, akış, 10. resmin gölgeli/koyu renkli yeri, 11. (dostlar arasında) güvensizlik, şüphe, nifak, hoşnutsuzluk vb. belirtisi. **He is under a ~** : Ona güvenilmez, o şüphe altındadır. 12. korku, tehdit, ezici/bunaltıcı etki. *They lived under the ~ of war.* 13. peşinden ayrılmayan kimse, kuyruk. **The dog was his ~** : Köpek peşinden ayrılmıyordu. 14. gözcü, dedektif, 15. **be afraid of one's own ~** : gölgelerinden korkmak, çok korkak/ödelek olmak, 16. **worn to a ~** : çok zayıflamış, yıpranmış, iğne ipliğe dönmüş, bir deri bir kemik kalmış. **to wear oneself to a ~** : çok zayıflamak, yıpranmak, iğne ipliğe dönmek, bir deri bir kemik kalmak. **She wore herself down to a shadow with hard work and little food** : Çok çalışıp az beslenerek kendini yıprattı/iğne ipliğe döndü. 16. **quarrel with one's own ~** : beyhude kendini üzmek /harap etmek, 17. **May your ~ never grow less!** Allah feyzini daim etsin/gölgeni üstünden eksiltmesin. e.a.-4. **shelter, protection**, 5. **trace**, 6. **specter, ghost**, 7. **intimation, hint**

shadow², glf. 1. gölgelemek, 2. karartmak, gölge döşürmek, üzüntü/keder vermek, 3. gölge yapmak, ışıktan/güneşten korumak, 4. (gölge gibi) peşinden ayrılmamak, izlemek, takip etmek, gizlice gözetlemek. *The suspect was being ~ed by the police.* 5. ~ forth/out : ima etmek, dokundurmak, 6. esk. korumak, himaye etmek, 7. esk. resime gölge vurmak/taramak. e.a.-6. **shelter, protect**.

shadow³, sf. 1. gölge +, 2. hayalî, sanal. 3. ~ box : camlı sergileme kutusu, 4. ~ box : (a) hayalî bir rakiple dövüşmek/yumruklaşmak, (b) oyalamak, kesin karar almaktan kaçınmak, 5. ~ cabinet : (İngiliz parlâmentosunda) gölge kabine, iktidara gelince bakan olacak muhalefet milletvekilleri, 6. ~ factory : savaş ihtiyaçları için plânlanmış fabrika, 7. ~ picture : gölge resim, 8. ~ play = ~ pantomime = ~ show = ~ theater : hayal oyunu, Karagöz vb. gibi perde üzerine gölge döşürülererek oynanan oyun.

shadowgraph, is. 1. imge, gölge resim, el vb. nin duvara gölgesi döşürülererek elde edilen resim, 2. bk.: **radiograph**.

shadowland, is. hayaletler ülkesi.

shadowy, sf. 1. gölgeli, gölgeye benzer, gölge gibi. ~ outlines. 2. hayalî, gerçek/maddî olmayan, belirsiz, müphem. *a ~ and little known historical figure.* 3. gölgelere bürünmüş, karanlık, kuytu. *the ~ depths of the forest.* 4. gölge veren, 5. **shadowily** : gölge gibi, hayal meyal. ~ visible through the murk. 6. **shadowiness** : gölgelilik, gölgelenme, karanlık, belirsizlik. *the ~ of night.* e.a.-2. *unreal, illusory, unsubstantial.*

shaduf, is. bk.: **shadoof**.

shady, sf. **shadier, shadiest** 1. gölgeli. ~ paths. 2. gölge veren/salan. ~ trees. 3. belirsiz, müphem, hayal meyal seçilebilen, 4. k.d. şüpheli, güvenilmez, madrabaz, dalavereci. ~ dealings : gizli/şüpheli işler, entrika, dalavere, dolap. ~ character. ~ financier. *There's something ~ in the business.* The ~ side of the politics. 5. gizli, saklı, 6. **shadily** : gölgelice; belirsiz/müphem bir şekilde, 7. **shadiness** : gölgelilik; belirsizlik, müphemlik, şüphelilik, güvenilmezlik, madrabazlık, dalaverecilik. e.a.-1. **shaded**, 3. **shadowy, indistinct, spectral**, 4. **dubious, disreputable**.

SHAEF = Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces.

Shafii, is. Şafîilik, Müslümanlıkta Sünnetîğin dört kolundan biri. bk.: **Hanafi, Hanbali, Maliki.**

shaft¹, is. 1. (ok, mızrak vb.) sap, 2. ışın, şua. *a ~ of sunlight.* 3. ok (gibi şey). ~s of sarcasm : istihza oku, 4. mak mil, şaft. ~ bearing : mil yatağı, 5. bayrak direği, 6. mim. sütan gövdesi, 7. araba oku, 8. aydınlatma/hava bacası, asansör boşluğu. *an elevator ~*, 9. maden kuyu-

shaft²

su, **10.** dikili taş, **11.** bot. ağaç gövdesi, **12.** zool. kuş tüyünün sapı, **13.** *argo* (a) haksız/kötü davranışma, (b) azarlama, paylama, **14.** *ABD- argo bk.*: **penis**, **15.** *get the ~ ABD- argo* kazıklanmak, aldanmak, aldatılmak. **e.a.-2.** *ray, beam, 5. flagpole.*

shaft², *glf.* **1.** sırkla itmek/yürütmek, **2.** *argo* (a) haksız/kötü davranışmak, azarlama, paylamak. (b) aldatmak, kazıklamak, madik atmak.

shafted, *sf.* **1.** saphı, kollu, **2.** oklu, **3.** milli, şaftlı.

shafting, *is.* **1.** mil/şaft sayısı, **2.** *mak.* şaft/mil tertibatı, **3.** mil yapmakta kullanılan çelik çubuklar, **4.** *mim.* sütunlar.

shag¹, *is.* **1.** kaba yün/saç/tüyü, **2.** kaba tüylü kumaş, **3.** ince kiyılmış sert tütin, **4.** *zool.* teleli karabatak (*Phalacrocorax aristotelis*).

shag², *glf. shagged, shagging* **1.** kabartmak, kaba tüylü/kullı hâle getirmek, **2.** (saç) karmakarışık hâlde kabarmak, **3.** kovalamak, takip etmek, peşinden gitmek, **4.** alıp getirmek, **5.** *beyzbol- argo* topları havada yakalamak, **6.** *argo* cinsî münasebette bulunmak, **7. ~ ged = ~ ged out** *Brit.- argo* bitkin, yorgun, bîtap, hürdasi çıkmış. **e.a.-3.** *chase, pursue, 4. fetch, 6. copulate.*

shagbark, *is.* **1.** bot. ~ *hickory d.d.* sert kabuklu ceviz (*Carya ovata*), **2.** bu ağacın cevizî.

shaggy, *sf. -gier, -giest* **1.** kaba tüylü/yünlü/saçlı, **2.** taranmamış, pürsek, darmadağınık, **3.** pürtüzlü, yontulmamış, **4.** *shaggily*: kaba saba, taranmamış/pürsek/darmadağınık bir şekilde, **5.** *shagginess*: kaba tüylü/yünlü/saçlı olma, kabarıklık, pürseklik, dağınıklık, pürtüzlülük, **6. ~ - dog story**: uzun, soğuk ve münasebet-siz fıkra. **e.a.-1.** *rugged, rough, 2. untidy, unkempt.*

shaggy-mane, *is.* karamantar (*Coprinus comatus*).

shagreen, *is. & sf.* **1.** gön, hamderi, sağıri derisi, ham köpek balığı/fok derisi, bazı köpek balıklarının zımpara gibi kullanılan pürtüzlü derisi, **2. ~ ed d.d.** gön gibi, gönden yapılmış, gön kaplı (Türkçe **sağrı** kelimesinden alınmıştır).

shah, *is.* şah. ~**dom** : şahlık.

Shahansha, *is.* Şehinşah.

shake¹, *f. shook, shaken, shaking* **1.** sarsmak, salla(n)mak, **2.** titre(t)mek. ~ **all over**: tir tir titremek. ~ **in one's shoes**: korkudan titremek, **3.** çalkala(n)mak, **4.** silk(in)mek, **5.** el sıkmak, **6. ~off/down** : dökülmek, düşmek. *Sand ~s off easily.* **7.** sendelemek, yalpalamak, yıkılır gibi olmak, **8. müz.** titreş(tir)mek, ihtizaz et(tir)mek, **9.** sallayarak çıkarmak/dökmek. *He took the bottle and shook two aspirin into his hand.* **10.** sarsmak, metanetini bozmak, alt üst etmek. *The experience shook him badly.* **11.** zayıflatmak, sarsmak, caydırırmak, döndürmek. **to ~ one's faith** : inancını sarsmak. **I could not ~ his determination** : Kararından döndüremedim. **12.** atlatsmak, yakayı kurtarmak, -den kaçmak/syrılmak. ~ **oneself free from sth** : silkinip kurtulmak, **13. ~ a leg k.d.** acele etmek, **14. ~ down** : (a) sarsarak düşürmek, indirmek, (b) denemek, deneme seferine çıkarmak. **to ~ down a ship.** (c) silkmek, (d) oturtmak, yerleştirmek, alış(tır)mak. *He's new in the office but he'll soon ~ down.* (d) *argo* para sızdırırmak, tehditle para koparmak, **15. ~ hands** : el sıkışmak, tokalaşmak. ~ **s.o.'s hand = ~ s.o. by the hand** : birinin elini sımak/tokalaşmak. ~ **hands on it** : bir konuda uzlaşıp el sıkışmak, **16. ~ off** : (a) başından savmak, yakayı kurtarmak, silkip atmak. ~ **off a cold** : nezleden kurtulmak. ~ **off a person** : sırraşık birisinden yakasını kurtarmak. ~ **dust off one's feet** : nefretle uzaklaşmak, (b) arkadaşın, arkada bırakmak, kaçmak, **17. ~ one's head** : (a) (başını sağa sola sallayarak) reddetmek, kabul etmemek, (b) (başını aşağı yukarı sallayarak) kabul/tasdik etmek, **18. ~ out** : silk(ele)mek, silkip tozunu vb. çıkarmak, silkip boşaltmak, **19. ~ up** : (a) çalkalnamak, silkelemek, sarsmak, (b) sınırlendirmek, asabını bozmak, (c) (manen/beden) sarsmak, (d) baştan başa değiştirmek, yeniden düzenlemek, büyük değişiklikler yapmak. *The new chairman will ~ up the company.* (e) *k.d.* uyandırmak, gözünü açmak, gayrete getirmek, **20. ~ it up!** Çabuk ol! Acele et! Tez oluver! Oyalanma! **e.a.-1.** *oscillate, waver, vibrate, 2. tremble, quiver, jolt, 7. totter, 8. trill, 11. weaken, unsettle, waver, 12. elude, 19. (b) upset, jar.*

shake², *is.* **1.** sarsmak, salla(n)mak, **2.** sarsıntı, sallantu, sallanış, **3. titre(t)me**, ihtizaz et-

(tir)me, 4. deprem, zelzele, yer sarsıntısı, 5. darbe, 6. el sıkma, 7. (birine yapılan) muamele, davranış. **a fair** ~ : haklı muamele, **to get a fair** ~ : hakkı tanınmak, 8. zar atma, 9. (kerestede) yarık, çatlak, 10. müz. titreşim, ihtiyaz, 11. an, saniye, kısa süre. **in a** ~ : hemen, şimdi, bir saniye/dakika(ya kadar). *I'll be with you in a shake.* 12. **milk** ~ : çikolatalı/şuruplu süt, 13. **the ~ s** : sitma, sitma nöbeti, 14. **no great ~ s** : basit, alelâde, harcialeml, bir üstünlüğü/fevkâlâdeliği olmayan. *He's no great ~s as a painter.* 15. **two ~s = two ~s of a lamb's tail**: bir an, çok kisa bir zaman. **e.a.-4. earthquake**, 5. **shock**, 8. **roll**, 11. **instant**.

shakedown = **shake-down**, *is. & sf.* 1. haraca bağlama, tehditle para sizdirma, 2. sıkı arama, her tarafı dikkatle araştırma, 3. yer yatağı, 4. sallama, sarsma, 5. (gemi/uçak) deneme sefereine çıkışma, deneme uçuşu yapma.

shaker, *is.* 1. sarsıcı, sallayıcı, çalkalayıcı, silkeleyici, 2. tuzluk, biberlik vb. gibi kapağı delikli mutfak edevatı. **saltshaker** : tuzluk, 3. (içki) karıştırıcı. **a cocktail ~**. 4. kalbur, elek, 5. İngiltere'de çıkan ve Amerika'ya yayılan bir mezhep mensubu: Ortak mülkiyete dayanan sade bekâr hayatı yaşarlar, sallanarak ayın yaparlar.

shake-up = **shakeup**, *is.* 1. yeniden düzenleme, yeni personel atama, bir kurumu baştan başa yeniden örgütlendirme. *a government ~ with 5 ministers losing their jobs.* 2. geçici önləm, idareimaslahat, 3. gecekondu, acele yapılan bina, 4. **give s.o. a ~** : birinin aklını başına getirmek, gözünü açmak. **That will give him a bit of a ~** : Bu onun aklını başına getirir.

shaking palsy, *patol. bk.* : **Pakinson' disease.**

shako, *is., ç.* **shakos**, **shakoes** sorguçlu asker şapkası.

shaky, *sf.* **shakier**, **shakiest** 1. sarsan, sallayan, 2. sarsak, titrek, 3. sarsıntılı, sarsılmış, sallanan, çürük, sağlam olmayan. **a ~ bridge.** 4. zayıf, güvenilmez. ~ *loyalty*. **His English is ~** : İngilizcesi zayıftır. 5. şüpheli, tatminkâr olmayan. ~ *logic*. 6. kuvvetsiz, keyifsiz, hâlsiz, 7. **shakily** : zayıf/titreks/sarsak/zayıf/güvenilmez bir hâlde, 8. **shakiness** : sarsaklık, titreklik, sallanma kuvvetsizlik, güvenilmezlik. **e.a.-2. trembling**, *tremulous*, 3. *insecure*, 4. *weak, unsound, wavering, unreliable*, 5. *dubious, questionable*

shale, *is.* tortulu şist. ~ **oil** : şistten elde edilen petrol.

shall, *f.* Gelecek zaman kipini yapmakta kullanılan yardımcı fiil. Geçmiş kipi: **should**. Vurgulu olarak söylenenirse gereklilik, kararlılık belirtir. 1. birinci şahıs olarak kullanılırsa sadece gelecekteki işi/olayı ifade eder: **I ~ be careful** : Dikkat edeceğim. **We ~ go tomorrow** : Yarın gideceğiz. 2. ikinci ve üçüncü şahıslarla kullanılırsa emir, karar, gereklilik, söz verme, kaçınılmazlık vb. anlamı taşırlar: **You ~ do it** : yapacaksın (yapmak zorundasın). **You ~ tell me** : Bana söylemelisin. **I ~ kill you if you ever mention his name again** : Bir daha onun adını anarsan seni öldürürüm. 3. öğüt ve nasihat isteyen sorularda birinci şahısla kullanılır: **Whatever ~ I do?** Ne yapmalıyım? **Where ~ we go for our holiday?** Tatilde nereye gitmeliyiz? ~ **I shut the door?** Kapıyı kapayayım mı? 4. bütün şahıslarla birlikte şartlı cümlelerde kullanılır: **if he ~ come** : eğer gelirse/gelecek olursa... **Whatever ~ be...** : Kismet ne ise... ~ **I tell him?** Ona söyleyeyim mi?

shalloon, *is.* astarlık ince yünü kumaş.

shallop, *is.* kayak, sandal, şalopa.

shallot, *is.* 1. bir tür yabanî sarımsak (*Allium ascalonicum*), 2. ufak soğan, taze soğanın küçüğü.

shallow¹, *sf. & is.* 1. sıçrık, derin olmayan. ~ *water*. **a ~ dish**. ~ **breathing** : soluma, nefes darlığı, 2. sathî, yüzeysel. ~ **brained** : kuş beyinli. **a mind that is ~**. **a ~ thinker whose opinions aren't worth much**. 3. ~ **ly** : sıçrık bir şekilde, derine gitmeden, sathî bir şekilde, 4. ~ **ness** : sıçrılık, sathîlik. **e.a.-2. superficial**. **k.a.-1. deep**.

shallow(s)², *is.* sıçrılık, sıçrık yer, kumsal. **e.a.- shoal**.

shallow³, *f.* sıçrastırmak.

shalom, *Ibr.* selâm. ~ **aleichem** : selâmün aleyküm.

shalt, *esk.* **shall**'in ikinci tekil şahsı. **thou ~ = you shall**.

shaly, *sf.* sıçrılı.

sham¹, *sf. & is.* 1. hile, yapmacık, yalan, taklit, düzme, içgerti, göz boyama, 2. sahtekâr, düzenbaz, 3. kılıf, bir şeyin dış görünüşünü değiştiren nesne. **a pillow ~** : yastık kılıfı, 4. *esk. bk.* : **hoax**. **e.a.-1. pretense, fraud, fake, false, 2. impostor**.

sham²

sham², *f. shammed, shamming* taklit etmek, yapmacık /hile yapmak, yalandan ...-mak. **to ~ illness** : hasta taklidi yapmak, yalandan hastalanmak, temariüz etmek. **~ sleep** : yalandan uyumak, uyur görünmek. *e.a.-pretend, fake, feign, assume, imitate, affect.*

shaman, *is. şaman. ~ism* : şamanizm. **~ist(ic)** : şamanist, şamanlıkla ilgili.

shamateur, *is. yarı amatör (sporcu).*

shamble¹, *is. 1. ~s* : (a) mezbaha, salhane, (b) katliam sahnesi, (c) harap/viran yer, **2. Brit.-k.d.** kasap dükkânı, **3. şapşal** yürüyüş, ayak sürtme, ayaklarını sürüyerek yürüme, **4. in a ~s** : alt tıst, karmakarışık, darmadağınık. *e.a.-1. (a) slaughterhouse, 2. butcher's shop.*

shamble², *gsf. -bled, -bling* ayaklarını sürüyerek yürümek. *The tired old man ~s.*

shame¹, *is. 1. utanç, ar, hayâ, hicap, mahcubiyet. blush with ~* : utancından yüzü kızarmak. **He hung his head in ~** : Utancından başını öne eğdi. **To my ~ I must confess that...** : Utanarak itiraf edeyim ki... **Without ~** : Utanmaz, arsız, hayasız. **to be without ~** : utanmamak. **to be past ~ /lost to all (sense of) ~** : hiç utanmamak, ar damarı çatlamak, **2. rezalet, kepazelik, ayıp, yüz karası, utanılacak şey, münamesetsiz/ yakışık almayan şey. It is a ~ to laugh at her** : Onunla alay etmek ayıptır. **~ on you** : Ayıp! Utan! Yazıklar olsun! **For ~** : Ayıp! **He was the ~ of his family** : Ailesinin yüz karası idi. **3. esef verici/üzücü şey. It's a ~ you can't stay for dinner** : Yazık ki yemeğe kalamıyorsunuz. **What a ~!** Ne yazık! **4. put to ~** : (a) utandırmak, mahcup/rezil etmek, (b) geride bırakmak, daha üstün başarı göstermek. *e.a.-1. embarrassment, mortification, humiliation, chagrin. k.a.-1. pride, self-respect.*

shame², *gl.f. shamed, shaming* **1. utandırmak, mahcup etmek, 2. rezil/kepaze etmek, şerefine/itibarına halel getirmek, yerin dibine geçirmek, 3. to ~ s.o. into doing sth.** : birisini mahcup ederek bir işi yapmak zarunda bırakmak. **He ~d her into going. to be ~d into doing sth.** : utancından bir işi yapmak zarunda kalmak, **4. ~ able = shameful** : utandırılabilir, mahcup edilebilir. *e.a.-1. humiliate, mortify, humble, abash, embarrass, 3. disgrace, dishonor.*

shamefaced, *sf. 1. utangaç, mahcup, çekingen, sıkılgan. in a ~ manner/way = ~ly* : utanarak, mahcup mahcup, çekinerek, sıkılarak. **He made his excuses in a ~ way** : Utanarak özür diledi. **2. utanmış, mahcup olmuş. ~ apologies. 3. ~ ness** : utanma, mahcup olma, çekinme, sıkılma. *e.a.-1. bashful, shy, modest, 2. ashamed.*

shameful, *sf. 1. utandırıcı, utanç verici, mahcup edici, 2. ayıp, yüz karası, hayasiet kırıcı, rezil edici, 3. ~ly* : utanılacak şekilde, utanç vererek, rezil ederek, **4. ~ness** : utandırıcılık, utanç verici/rezil edici durum, ayıp şey. *e.a.-1. mortifying, 2. disgraceful, base, ignominious, indecent.*

shameless, *sf. 1. utanmaz, arlanmaz, arsız, hayasız, rezil, kepaze. an immodest and ~ woman. 2. ~ly* : utanmadan, arlanmadan, arsızca, hayasızca, rezilâne, kepazece, **3. ~ness** : utanmazlık, arlanmazlık, arsızlık, hayasızlık, rezilik, kapazelik. *e.a.-1. impudent, brazen, indecent. k.a.-1. modest.*

shammash, *is. ç. -mashim* **1. havra kayumu, 2. Musevî bayramında mumların yakıldığı ana kandil.**

shammer, *is. yalancı, hileci, taklitçi, yapmacıklı kimse.*

shammy, *is., ç. -mies, f. -mied, -mying* güderi (yapmak) *e.a.- chamois, shamoy.*

shamoy, *is., ç. -oys, f., -oyed, -oying bk.: shammy.*

shampoo, *is.&f. -pooed, -pooing* **1. şampuan, 2. (başı) sabunla/şampuanla yıkama(k).** *She gave herself a ~. She ~ed her hair. 3. (haliyi, mobilyayı vb.) şampuanla temizleme(k).* *She ~ed the carpet. 4. ~er* : şampuanla yıkayan/temizleyen.

shamrock, *is. bot. yonca (*Trifolium dubium*)*, (Irlanda'nın ulusal simgesi).

shamus, *is., ç. -muses* **argo 1. detektif, 2. polis.** *e.a.-1. detective, 2. policeman.*

Shan, *is., ç. Shans/Shan* **1. Şan: Burma'da yerleşmiş Moğol aşiretleri, 2. Şan dili.**

shandygaff, *is. Brit. zencefilli bira.*

shanghai, *gl.f. -haied, -haiing den.* **1. (özellikle eski zamanlarda bir kimseyi sarhoş edip/ sersemletip kaçırarak) zorla tayfalık yapturnmak, 2. k.d. ~ into** : zorlamak, icbar etmek, arzusu hilâfına yapturnmak. *She ~ed him into taking her mother to a film. 3. ~er* : bir işi zorla hile ile yaptıran.

Shangri-la, is. 1. yeryüzü cenneti, 2. adı ve yeri bilinmeyen/gizli tutulan yer.

shank, is. 1. anat. baldır, incik, 2. kol/but eti. **fore** ~ : kol eti. **hind** ~ : but eti, 3. sap, matkap sapi, cıvata gövdesi, 4. düğme altındaki madenî halka, 5. den. demirin gövdesi, 7. müz. bk.: **crook** (7), 8. çiçek sapi, 9. k.d. bir zaman döneminin başlangıcı veya en önemli kısmı, 10. ayakkabı köselesinin dar kısmı, 11. **basim** harfin gövdesi, 12. az **kul.** kalan parça, bakiye. *the ~ of the evening.* 13. ~ **mare** = ~ s **mare** = ~ s **pony** = ~'s **pony** : bacak (yürüme uzvu olarak), 14. **go/ride (on)** ~ s **mare/pony**: yürüerek/yaya gitmek. **come on** ~ s **mare** : yaya/yürüerek gelmek. **We came on ~s mare** : Yürüerek/yaya geldik.

shan't = shall not.

shantey, is., ç. -teys bk.: **chantey**.

shanti(h), is. Hindu sulh, sükûnet. e.a.-peace.

shantung, is. 1. şantug, kaba ipek kumaş, 2. b.h. Çin'de bir il.

shanty, is., ç. -ties 1. kulübe, gecekondu. 2. bk.: **chantey**. e.a.-1. *cottage, hut, cabin*.

shantyman, ç. is. -men 1. gecekondulu, gecekonduda oturan, 2. oduncu, keresteci, kulübede oturan kimse.

shantytown, is. gecekondu mahallesi.

shape¹, is. 1. biçim, şekil, suret. *the ~ of a triangle.* 2. hayal, görüntü, tayf. *A vague ~ appeared through the mist.* 3. hayalet. *A white ~ stood at his bedside.* 4. kılık, kıyafet, dış görünüş, heyet, 5. düzen, intizam, düzgün şekil/biçim. *He could give no ~ to his ideas.* 6. hâl, durum. *A patient in poor ~.* *The old house was in bad ~.* 7. genel durum, ahval, seraıt. *What will the ~ of the future be?* 8. (özellikle kadınlarında) endam, vücut biçimimi. *She exercised to keep herself in good ~.* 9. kalıp, 10. profil demiri, 11. çeşit, tür, nevi. *dangers of every ~.* 12. **take ~** : belirmek, tebellür etmek, şekillenmek, şekil almak, kesinleşmek. e.a.-1. *form, configuration, contour,* 3. *phantom, specter, illusion,* 4. *guise, aspect,* 5. *order, pattern,* 6. *condition,* 7. *condition, state,* 8. *figure,* 9. *mold,* 11. *kind, sort.*

shape², f. **shaped, shaping** 1. biçimlendirmek, şekillendirmek, biçim/şekil vermek, 2. ayarlamak, düzenlemek, tanzim/tertip etmek, 3. yön/

veçhe vermek, yöneltmek. *A powerful person who can ~ events.* 4. ifade/beyan etmek, söyle anlatmak, 5. (bedene) uydurmak/sımsıkı oturtmak. *a dress ~d at the waist and not needing a belt.* 6. gen. ~ **up** : (a) iyi/yolunda gitmek, istenildiği şekilde/müsait gelişmek. *If discussions ~ up properly, the companies will merge. Our plans are shaping up well.* (b) durumunu düzeltmek, kendine çeki düzen vermek, adam olmak. *You'd better ~ up, young man, or expect to be punished.* 7. ~able = **shapable** : şekillenebilir, biçim/şekil verilebilir, istenilen biçimde sokulabilir. e.a.-1. *mold, model,* 2. *adjust, adapt,* 3. *direct.*

SHAPE = Supreme Headquarters Allied Powers, Europe.

shaped, sf. 1. biçimli, şekilli, ... biçiminde/şeklinde. *a cloud ~ like a camel. a heart- ~ cake.* 2. endamlı, 3. ~ **charge** As. boşluklu imlâ hakkı : infilâk enerjisini bir noktada toplayıp bir doğrultuda yönlendiren patlayıcı madde.

shapeless, sf. biçimsiz, şekilsiz. ~ ly : biçimsize, şekilsizce. ~ ness : biçimsizlik, şekilsizlik.

shapely, sf. -lier, -liest 1. biçimli, endamlı, yakışıklı, mütenasip vücutlu. *a ~ woman. ~ legs.* 2. **shapeliness** : güzel endamlılık, yakışıklılık, vücut tenasübü.

shaper, is. 1. plânya/freze makinesi, 2. şapka kalibi, 3. kalıpçı, biçim/şekil veren kimse/şey.

shape-up, is. işçi seçimi, gündelik çalışacak liman işçilerini seçme.

shard = **sherd**, is. 1. kırık çömlek parçası, 2. zool. (a) pul, kabuk, (b) yumurta/salyangoz kabuğu, (c) böcek kanadı zarfı.

share¹, is. 1. pay, hisse. ~ and ~ alike : eşit paylarla. **You are not doing your ~** : Payına düşeni yapmıyorsun. **to come in for a ~ of sth.** : bir şeyden payına düşeni almak. **He came in for his full ~ of misfortune/good fortune** : Felâketten/saadetten payını fazlaıyla aldı. 2. parça, 3. ~ **certificate** d.d. hisse senedi. *He owns 60 ~s of the company. A dividend of 62 cents per ~.* **Ordinary/ Preferred ~** : adî/imtiyazlı hisse senedi, 4. saban demiri, 5. **go ~ s** Brit. paylaşmak. *I went ~s with 2 others in hiring a car for the day.* 6. **on/upon ~s** : kârı ve zararı paylaşmak.

share²

şarak/paylaşmak suretiyle, **7. take a ~ in** : - e katılmak/ıştirak etmek. **e.a.-1. allotment, allocation, contribution, quota, lot, 4. plowshare**.

share², f. **shared, sharing** 1. paylaşmak, bölgüşmek. *The two chemists ~d the Nobel Prize.* 2. bölmek, hisselerde ayırmak, paylaştırmak. *At his death his property was ~d (out) between his children.* 3. gen. ~ in : iştirak etmek, ortaklaşmak, ortak olmak, hissesi olmak. *To ~in a meal.* 4. hissesini/payına düşeni almak. *They ~d out the money and possessions.* 5. ~ and ~ alike : eşit olarak paylaşmak, 6. ~ able = sharable : paylaşılabilir, bölünebilir. **e.a.-1. participate, 2. apportion, allot, dole, mete, 3. take part, partake.**

sharecrop, f. -cropped, -cropping toprak kirasını ürünle ödemek. ~ er : ortakçı, kirasını ürünle ödeyen çiftçi.

shareholder, is. hissedar.

sharepusher, is. Brit. degersiz hisse senetlerini satan simsar.

sharer, is. paylaştıran, bölüştüren, hisselerde ayıran.

sharif, is. bk.: sheriff.

shark, is. &f. zool. 1. harhariyas (*Carcharodon carcharias*), köpek balığı (*Carcharhinus lamia*), camgöz (*Squalus acanthias*), 2. angel ~ : keler (*Rhina squatina*), 3. blue ~ : pamuk balığı (*Carcharias glauca*), 4. great white ~ : canavar balığı (*Carcharodon carcharias*), 5. threshner ~ : sapan balığı (*Alopias vulpes*), 6. dolandırıcı, haraççı, 7. argo usta, mahir kimse, 8. köpek balığı avlamak, 9. dolandırmak, dolandırıcılıkla geçinmek, 10. esk. çalmak, hırsızlık yapmak, hile ile elde etmek.

sharkskin, is. 1. köpek balığı derisi, 2. düz ve parlak reyon kumaş.

sharksucker, is. yapışkan balığı, köpek balıklarına yapışık yaşayan balık (*Echeneis naucrates*).

sharp¹, sf. 1. keskin. *a ~ knife.* 2. sivri. *a ~ pin/needle.* *a ~ peak.* *The table had ~ corners.* 3. anî, keskin. *a ~ curve in the road.* 4. belirgin, bariz, açık seçik, vazih. *a ~ image.* ~ differences of opinions. 5. lezzeti keskin: acı, ekşi, mayhoş. *a ~ acid-like taste.* *a ~ cheese.* 6. (ses) acı, keskin. *a ~ cry* : acı bir feryat, 7. şiddetli,

soğuk. *a ~, biting wind* : şiddetli, dondurucu bir rüzgâr, 8. (ağrı vb.) keskin, şiddetli, kuvvetli. *a ~ pain.* 9. (söz vb.) hiddetli, haşin, sert, acı. ~ words. 10. zeki, açık göz, çok dikkatli, uyanık, istekli. *a ~ lad.* *a ~ watch for the enemy.* 11. kurnaz, zeki. *a ~ bargainer.* 12. şüpheli, hileli, dalavereli, aldatıcı. ~ practice : şüpheli/gayrimeşru iş, 13. anî, hızlı, çabuk, sür'atli. *a ~ rise/fall in the prices* : fiyatlarında anî yüksel/düştü. *There's a ~ drop over the cliff.* ~'s the word! Haydi, çabuk! **That was ~ work** : (a) Maşallah çabuk bitti! (b) (bazan) bu iş biraz şüpheli, 14. müz. (a) diyez, (b) yarımt ton tiz, 15. argo kiyak, sık. *a ~ dress.* *a ~ jacket.* 16. s.bl. sessiz, 17. sharply bk.: **sharp²**. **e.a.-1. keen, 4. distinct, 5. acrid, piquant, 7. piercing, biting, pinching, cutting, 8. intense, severe, 9. merciless, caustic, harsh, 10. alert, vigilant, attentive, clever, discriminating, discerning, perspicacious, 11. shrewd, astute, artful, 12. shady, deceitful.** *k.a.-1. dull.*

sharp², zf. 1. tam, dakik olarak. **The concert starts at 8 o'clock ~** : Konser tam saat 8'de başlar. 2. keskin bir şekilde, anî olarak. **turn ~ right/left** : sağa/sola keskin (90°) bir dönüş yapmak, 3. şiddetle, 4. dikkatle, dikkatli/uyanık bir şekilde, 5. zekice, kurnazca, 6. müz. daha yüksek perdeden. *She ruined her performance by singing ~.* 7. look ~ k.d. (a) dikkatli/uyanık olmak, gözünü dört açmak, (b) acele etmek. **You'll have to look ~ if you want to be on time** : Geç kalmamak istiyorsan acele etmelisin. **e.a.-1. precisely, punctually, 2. abruptly, suddenly, 3. keenly, 4. attentively, alertly, 5. acutely.**

sharp³, is. 1. müz. (a) yarımt ton tiz ses, (b) diyez işaretü, 2. k.d. usta/mahir kimse, 3. k.d. dolandırıcı, madrabaz, 4. çok sıvri uçlu iğne. **e.a.-2. expert, adept, 2.&3. shark, sharpe**

sharp⁴, f. müz. notayı tızelştirmek, tiz sesle söylemek.

sharp-eared, sf. hassas kulaklı.

sharp-edged, sf. keskin, keskin ağızlı.

sharpen, f. 1. bile(n)mek, keskinleş(tir)-mek. *to ~ a knife.* 2. sivril(t)mek, incel(t)mek, (kalem ucu) açmak. *to ~ a pencil.* 3. şiddetlen(dir)mek, kuvvetlen(dir)mek. *Cold weather ~s the pain in my knee.* 4. ekşileştirmek, acılaştır-

mak, 5. (ses) incel(t)mek, tizleş(tir)mek. *Her voice ~ ed as she became impatient.* 6. ~ **one's wits** : zekâsını parlatmak, gözünü açmak.

sharpener, *is.* 1. bileyici, keskinleyici, 2. bilen/keskinleştiren kimse, 3. **pencil** ~ : kalemtıraş, kalem açacağı.

sharper = **sharpie**, *is.* 1. dolandırıcı, dala vereci, hilekâr, madrabaz, 2. kumarbaz, kumarçı, zarfçı. *e.a.-1. swindler, 2. gambler.*

sharp-eyed, *sf.* keskin görüşlü, tetik, uyanık.

sharpie = **sharpie**, *is.* 1. açıkgöz, 2. *argo* fiyakalı, yakışıklı/zarif kimse, 3. *bk.:* **sharper**, 4. *esk.* şarpi, sıvri burunlu dibi düz yelkenli.

sharpness, *is.* 1. keskinlik, 2. sıvrilik, 3. sertlik, şiddet, 4. zekilik, keskin zekâ, kurnazlık, açıkgözlülük, 5. ekşilik.

sharp-set, *sf.* 1. açıkçı, aç, iştahlı, 2. sıvri, keskin, 3. sert, şiddetli, kuvvetli, 4. ~ **ness** : açılık; sıvrilik, keskinlik. *e.a.-1. ravenous, hungry, 3. keen, eager, fierce.*

sharpshooter, *is.* 1. keskin nişancı, 2. *argo* vurguncu, kısa zamanda zengin olan tüccar, 3. **sharpshooting**: keskin nişancılık; vurgunculuk.

sharp-sighted, *sf.* keskin gözlü, keskin görüşlü, uzak görüşlü, uzağı/ileriyi gören, basiretli.

sharp-tongued, *sf.* iğneleyici, alayçı, müstehzi.

sharp-witted, *sf.* zeki, akıllı. ~ **ly** : zekice, akılçılca. ~ **ness**: zekilik, akıllılık.

sharpie, *is., ç. -pies* *bk.:* **sharpie**.

shashlik = **shashlick** = **shaslik**, *is. bk.* **shish kebab**.

Shat-al-Arab, *is.* Şattularap.

shatter, *f.* 1. kır(il)mak, parçala(n)mak, parçaparça/darmadağınık/hurdahâş etmek/olmak. *A stone ~ ed the window. The glass ~ ed.* 2. tahrif/yok etmek/edilmek, hasara uğra(t)mak, 3. (sağlık, sinir vb.) boz(ul)mak. *Long illness ~ed his health.* 4. (fikir vb.) zayıfla(t)mak, cerh etmek, tekzip etmek. *This objection ~s your theory.* 5. *Brit.- k.d.* bitkin/bıtap düşürmek, çok yormak/yıpratmak. *I feel completely ~ed after that run up the hill.* 6. ~**er** : kıran, parçalayan, tahrif eden, 7. ~**ingly** : parçalarcasına, param-

parça/tahrip edercesine, mahvedercesine. *e.a.-1. smash, break, crack, split, shiver, 2. damage, ruin, wreck, 3. impair, destroy, 4. refute, weaken.*

shattered, *sf.* 1. kırık, kırılmış. ~ *hopes.* 2. bozuk, bozulmuş. ~*health/nerves.* 3. sarsılmış, harap olmuş, mahvolmuş. ~ **in mind and body** : ruhen ve bedenen çok sarsılmış/mahvolmuş.

shatterproof, *sf.* kırılmaz, dağılmaz. ~ *glass.*

shave¹, *f.* **shaved, shaved/ shaven, shaving** 1. (sakal vb.) tıraş etmek/olmak, kesmek. **to ~ oneself** : tıraş olmak. *I've decided to ~ off my beard. She ~s her legs and under her arms.* 2. dipten kesmek, kazımak. **to ~ al lawn.** 3. sıyırp geçmek, sürtünür gibi geçmek. *The car just ~ d the corner of the wall while turning.* 4. rendelemek, ince dilimler kesmek. ~*ed the top of the door to make it close properly.* **to ~ off a slice of sth** : bir şeyden ince bir dilim kesmek, 5. (fiyat) kırmak, indirmek, tenzil etmek, 6. ~ **able** = **shavable** : tıraş edilebilir, ince dilim kesilebilir, (fiyat) indirilebilir, tenzil edilebilir.

shave², *is.* 1. (sakal vb.) tıraş (etme/olma), dipten kesme, kazıma, 2. ince dilim, yonga, talaş, 3. rende, ince dilimler kesen alet, 4. fiyat kırmak/indirme, tenzilat, 5. **a close/narrow ~ k.d.** (a) kil payı kurtuluş, (b) sinekkaydı tıraş.

shaveling, *is.* 1. genç, delikanlı, 2. *hkr.* kafası tıraşlı papaz. *e.a.-1. youngster.*

shaven, *sf.&f.* 1. tıraş olmuş, dipten kazınmış, 2. *bk.:* **shave**¹ (*sf.f.*)

shaver, *is.* 1. tıraş eden kimse/sey, 2. elektrikli tıraş makinesi, 3. *k.d.* küçük oğlan, 4. delikanlı, 5. *esk.* sıkı pazarlık yapan müsteri.

shavetail, *is. argo* 1. (ABD ordusunda) as-teğmen, 2. acemi, 3. azgın katır.

Shavian, *sf.&is.* 1. George Bernard Shaw' a /eserlerine özgü, onun tarzında. ~ *humor.* 2. G.B. Shaw'ın eserleri uzmanı, 3. ~**ism**: G.B. Shaw hayranlığı/uzmanlığı

shavie, *is. İsk.* hile, düzen, oyun. *e.a.-trick, prank.*

shaving, *is.* 1. talaş, yonga, 2. tıraş etme. 3. ~ **cream/soap** : tıraş kremi/sabunu. ~ **brush** : tıraş fırçası.

shaw, *is. k.d.* 1. **shaugh** *d.d.* çalılık, fundalılık, küçük koru, 2. ~ *s* : sebze yaprakları, 3. *İsk. bk.:* **show**. *e.a.-1. thicket, copse.*

shawl

shawl, is. şal, omuz atkısı.

shawm, is. eski bir nefesli çalgı.

Shawwal, is. Şevval, Hicri takvimin onuncu ayı.

shay, is. k.d. hafif gezinti arabası. *e.a.-chaise*.

she¹, zm. 1. (kadın/dışı için) o. **Who is she?** O (kadın) kimdir? 2. taşlılar ve ülkeler için zamir olarak kullanılır: *What's wrong with the car? She won't start. Our country needs strong leaders: may she always have them.*

she², is., ç. **shes** 1. kadın, kız, dişi. **Is the new baby a he or she?** Yeni bebek oğlan mı, kız mı? 2. hayvan adlarının başında: dişi. **she-cat** : dişi kedi. **she-wolf** : dişi kurt. **she-goat** : dişi keçi.

shea, is. bot. şı ağacı (*Butyrospermum parkii*). Batı Afrika'da yetişen ve tohumundan beyaz, koyu bir yağı çıkarılan ağaç. **shea oil** : şı yağı.

sheaf, is.&f., ç. **sheaves** 1. bağlam, deste, demet. *a ~ of wheat/of flowers*. 2. tomar. *The speaker had a ~ of notes on the desk in front of him*. 3. bir terkeş dolusu (≈ 24) ok, 4. destelemek, demet yapmak, 5. bk.: **sheave²**. *e.a.-bundle, bunch, 4. sheave*.

sheal, is. 1. *Isk.&Brit.*- k.d. bk.: **shealing**. 2. tohum zarfı/kabuğu.

shealing, is. 1. *Brit.*- k.d. **shieling** s.d.y. kulübe, çoban/avcı/balıkçı kulübesi, 2. *Isk.* **sheal** d.d. ağıl, dağlarda koyunların geceledikleri ahır, 3. ~ hill = **sheeling hill** : harman tepe, harman savurulan tepe.

shear¹, f. **sheared** (veya k.d. **shore**), **sheared/shorn**, **shearing** 1. kırpmak, kırkmak, makasla kesmek. **to ~ wool from sheep** : koyunların yünlerini kırpmak. **to ~ sheep**: koyunları kırpmak, 2. kesip koparmak, 3. gen. ~ of : mahrum etmek, (iktidardan) düşürmek. **to ~ sf.o. of his power**. **be shorn of** : iktidardan düşmek. *The king was shorn of his power by the army*. 4. *Isk.* orakla biçmek, 5. makaslamak, 6. suda/havada biçer gibi hızla gitmek.

shear², is. 1. gen. **shears** : makas, kırkı, 2. makasla(n)ma, 3. kırkılm, kırkma. *a sheep of one ~*. 4. bir kırkımlık yün, 5. gen. **shears = sheers = shear legs** : makarayı tutan vincin iki kolu, 6. madenî saç makası, 7. *müh.* makaslama. **shearing stress** : makaslama gerilmesi.

shearer, is. 1. kırkımcı, kırkıçı, koyun kırkan, 2. makasçı, makasla kesen, 3. kırkma makinesi, (madenî) saç kesme makinesi, 4. kırkımlık hayvanı.

shearlegs = shear legs, is. bk.: **shear²** (5).

shearling, is. 1. *Brit.* ilk defa kırkılmış koyun, 2. ilk defa kırkılan yün.

shearwater, is. zool. yelkovan (*Puffinidae*). Fırtına kuşlarından denizlerde yaşayan bir tür kuş. Kara gagalı yelkovan (*Puffinus puffinus*), sarı gagalı yelkovan (*Puffinus kuhlii*) iyili bilinen türleridir.

sheatfish, is., ç. -fishes/-fish zool. yayın balığı (*Silurus glanis*).

sheath, is.&f., ç. **sheaths** 1. kin, kılıf, ~ **knife** : kama, hançer, 2. *biy.* zarf, mahfaza, 3. (vücuda sımsıkı oturan) dar elbise, 4. bk.: **sheathe**, 5. ~ less: kinsiz, kılıfsız.

sheathbill, is. zool. kin gaga (*Chionis alba, C. minor*). Üst gagasının üstünde kin gibi bir örtü bulunan güney denizlerine mahsus beyaz kuş.

sheathe, glf. **sheathed, sheathing** 1. (kılıç, hançer vb.) kinina koymak. ~ **the sword** : kılıcını kinina sokmak, barış yapmak, 2. (kılıç/hançer) batırmak, saplamak, 3. kılıflamak, kılıfa koymak, 4. (pençe) içine çekmek, 5. koruyucu bir tabaka (maden vb.) ile kaplamak, 6. ~ r : kılıf geçiren, kaplayan, kaplama işçisi.

sheathing, is. 1. (kılıç vb.) kinina sokma, 2. kılıf, 3. madenî kaplama, 4. kaplama malzemesi, saç.

sheave¹, glf. **sheaved, sheaving** demetlemek, destelemek, demet/deste yapmak.

sheave², is. 1. oluklu makara, çıraklı. **wire rope** ~ : çelik halat makarası, 2. oluklu kasnak.

sheaves, ç. is. 1. demetler. **tekili** : **sheaf**. 2. oluklu makaralar. **tekili**: **sheave**.

shebang, is. *ABD- argo* 1. bina, kulübe, taşit, vb. 2. iş, meşgale, konu, mesele. **the whole ~** : hepsi, tümü, bütünü. *tired of the whole ~*.

Shebat = Shevat, is. Şubat, Yahudi takviminin beşinci ayı.

shebeen, is. *Isk.* kaçak içki satan yer.

shed¹, is. 1. sundurma, baraka, kulübe, 2. hangar, 3. (dokumacılıkta) argaç aralığı, 4. döküntü, dökülen/akıtılan şey, 5. su seddi, 6. yamaç, 7. fiz. atom çekirdeğinin kesitini ölçmekte kullanılan alan birimi: 10^{-24} bar veya 10^{-48} cm².

shed², f. shed, shedding 1. (gözyaşı vb.) dök(ül)mek, ak(it)mak. **to ~ tears** : ağlamak, gözyaşı dökmek. ~ **blood**: kan dökmek/akıtmak, katletmek, öldürmek. **Many trees ~ their leaves in winter** : Birçok ağaç kışın yapraklarını döker. 2. saç(ıl)mak, dağıtmak, dağılmak, yay(ıl)mak. **to ~ happiness around one** : etrafına mutluluk yaymak. **to ~ light** : (bir konu vb.) aydınlatmak, aydınlığa/sarahate kavuşturmak. *His arguments ~ new light on the question.* 3. su geçirmemek. **cloth that ~s water** : su geçirmez kumaş. *A duck's back ~s water.* 4. (elbise, deri, vb.) soyunmak, değiştirmek, çıkarmak, (tüy/saç vb.) dök(ül)mek. *Some snakes ~ their skin each year.* 5. **dokuma** argaç aralığı bırakmak, 6. ~ **able** = **sheddable** : dökülebilir, akitülabilir, saçılıbilir, yayılabilir. **e.a.-1. pour, emit, 2. impart, release, emit, radiate, spread, diffuse, 4. molt.**

she'd = 1. she had, 2. she would.

shedder, is. 1. döken/akitan/saçan/yayan kimse, 2. deri değiştiren hayvan.

she-devil, is. dişi şeytan, şirret kadın.

shed roof, is. tek eğimli çatı. **penthouse d.d.**

sheen, is. & sf. & f. 1. parlaklı, parlaklık, revnak, cilâ, 2. parlak giysi, 3. esk. (a) parlayan, parlak, (b) güzel. 4. parlamak. **e.a.-1. brightness, luster, radiance, polish, 3. (a) shining, (b) beautiful, 4. shine, gleam, glisten.**

sheeney, is., ç. **-neys bk.**: **sheeny²**.

sheeny¹, sf. sheenier, sheeniest parlak, parlayan.

sheeny², is., ç. sheenies Musevî, Yahudi. **sheeney, sheenie d.d.**

sheep, is., ç. **sheep** 1. **zool.** koyun (*Ovis aries*). **barbary ~** : yeleli koyun. **bighorn ~** : Kanada koyunu, 2. pösteki, koyun derisi, 3. bön kimse, 4. **The black ~ of the family** : Ailenin yüz karası, işe yaramaz/serseri ferdi, 5. **follow like ~** : hiç düşünmeden/körü körüğe liderini takip etmek, 6. **make/cast ~'s eyes at s.o.** : birisi ne çekingen fakat arzu ve hasretle bakmak, 7. **may/might as well be hanged for a ~ as a lamb** : cezası aynı olduğunu daha ağır suçu da işlemek, 8. **separate the ~ from the goats** : iyi/çalışkan/yetenekli olanlarla olmayanları birbirinden ayırmak. *A hard examination intended*

to separate the ~ from the goats. 9. **like ~ without a shepherd** : çobansız sürü gibi (lidersiz halk).

sheepberry, is., ç. **-ries** 1. **bot.** koyun eriği (*Viburnum Lentago*): K Amerika'da yetişir, beyaz küme çiçekler açar, eriğe benzer siyah meyvesi yenir ufak bir ağaç, 2. koyun eriği (meyve).

sheepcot(e), is. **Brit.** koyun ağılı.

sheep-dip, is. **vet.** koyun parazitlerini öldüren ilaç.

sheepdog, is. çoban köpeği.

sheepfold, is. **Brit.** 1. koyun ağılı, 2. sigınlacak güvenli yer (kilise, vb.).

sheephead, is., ç. **-head, -heads** **zool.** koyun balığı (*Pimeleotopon pulchrum*). Dişleri koyun dişine benzeyen iri bir Kaliforniya balığı.

sheepherder, is. 1. çoban, 2. **sheepherding** : koyun gütmeye, çobanlık. **e.a.-1. shepherd.**

sheepish, sf. 1. utangaç, sıkılgan, mahcup, süklüm püklüm, 2. şaşkın, sersem, koyun gibi, 3. ~ **ly** : utanarak, sıkılarak, mahcubane, süklüm püklüm; şaşkınlıkla, sersemce, 4. ~ **ness** : utanağalık, sıkılganlık, mahcupluk; şaşkınlık, sersemlik. **e.a.-1. abashed, bashful, shy, embarrassed.**

sheep ked, is. **bk.**: **sheep tick.**

sheep laurel, **bk.**: **lambkill.**

sheepman, is., ç. **-men** 1. koyuncu, koyun yetiştiren, koyun çiftliği sahibi, 2. çoban.

sheep ranch, is. koyun çiftliği. **e.a.- sheepwalk (Brit.), sheeprun (Avust.).**

sheep's eyes, is. aşıkane/ürkek/mahcup/arzulu bakış.

sheepshank, is. margarita bağı.

sheepshead, is., ç. **-head, -heads** 1. **zool.** kelle balığı (*Archosargus probatocephalus*) . ABD Atlantik kıyılarında avlanır, 2. trampet balığı (*Aplodinatus grunniens*) KD Amerika nehirlerinde bulunur, 3. koyun kellesi.

sheepshearer, is. koyun kırkıçısı.

sheepshearing, is. 1. kırkılm, koyun kırkıma, 2. kırkıma mevsimi, 3. koyun kırkıma festivali.

sheepskin, is. 1. pösteki, koyun postu, 2. koyun derisi, bundan yapılmış parşömen vb., 3. **k.d.** diploma.

sheep sorrel

sheep sorrel, *is. bot.* küçük kuzukulağı (*Rumex Acetocella*).

sheep tick, *is. zool.* koyun kenesi (*Melophagus ovinus*).

sheer¹, *sf.&is.* 1. ince ve saydam (kumas vb.). ~ *stockings*. 2. sırıf, safi, halis, katıksız. ~ **determination** : sırıf irade/azim. a ~ **waste of time** : sırıf vakit kaybı/zaman kaybindan başka bir şey değil. *We drilled a hundred feet through ~ rock*. 3. düpedüz, tam manasıyla, büsbütün, mutlak. ~ **nonsense** : tamamıyla saçma. **It is ~ robbery** : Bu düpedüz soygunculuktur. 4. dimdik, düşey, şakullü. ~ **drop** : dimdik yamaç. a ~ **precipice**. a ~ *descent of rock*. 5. ~ **ly** : (a) sırıf, tamamıyla, tam manasıyla, büsbütün, kesinlikle, mutlak surette, (b) dimdik bir şekilde, düşey olarak, 6. ~ **ness** : (a) saydamlık, incelik, (b) saflik, sadelik, katıksızlık, (c) sarplık, diklik, düşyelik. **e.a.-1. diaphanous, pellucid, 2. unadulterated, 3. utter, unqualified, 4. steep, abrupt, precipitous, perpendicular. k.a.-1. opaque.**

sheer², *zf.* 1. tamamıyla, büsbütün. *ran ~ into the thick of the battle*. 2. dimdik, sarp/dik bir şekilde, düşey olarak. *The mountain rises ~ from the plain*. **e.a.-1. completely, quite, 2. vertically, perpendicularly**.

sheer³, *f.* sap(tır)mak, yolundan ayırmak/ayırmak, rotayı şaşır(t)mak. ~ **away/off den.** sapmak, yön değiştirmek, alargaya çıkmak. **The boat came close to the rocks and then ~ed away** : Gemi kayalara yaklaştı, sonra birdenbire yön değiştirdi. **e.a.- swerve, deviate**.

sheer⁴, *is.* 1. tül, ince ve saydam kumas, 2. sapma, yolundan ayrılma, 3. borda/güverte kavşı. ~ **plan = profile plan** : geminin güverte plânı, 4. tek demirde geminin yatma vaziyeti.

sheerlegs, *is. bk.: shear legs*.

sheers, *is. bk.: shear*² (5).

sheet¹, *is.* 1. **çarşaf, örtü**, 2. tabaka, a ~ *of ice*. 3. levha, saç, maden levhası, 4. (kâğıt) yaprak, 5. yelken, 6. *k.d.* gazete, 7. (bir tabakalı) matbaa kağıdı, 8. tabaka hâlinde basılmış ve zımbalanmamış pul, 9. geniş bir yüzey, perde. ~ **s of flame** : alev perdesi, 10. *jeol.* yatay ve düz kaya tabakası, 11. *den.* iskota halatı, yelken iskotasi, 12. ~ **s** : sandalın iki ucundaki boş kışımalar, 13. **three ~s in the wind = three ~s to the wind** *argo* körkütük/zilzurna sarhoş, fitil gi-

bi, 14. ~ **anchor** : (a) *den.* ocaklı demiri, (b) son kurtuluş ümidi, en çok güvenilen kimse/şey, 15. ~ **bend = weaver's hitch = weaver's knot** : iskota bağı, 16. ~ **glass** : cam levha, 17. ~ **iron** : (demir/çelik) saç, teneke, 18. ~ **lightning** : yüzeysel şimşek; uzaklarda çakan ve geniş parlak bir yüzey şeklinde görülen şimşek, 19. ~ **metal** : madenî levha, saç, 20. ~ **music** : ciltlenmemiş notalar.

sheet², *gl.f.* 1. çarşaf vb. örtmek, 2. çarşaf vb. ye sarmak, 3. *den.* yelkenin iskotاسını çekmek/takmak.

sheeting, *is.* 1. örtme, kaplama, 2. çarşaflık bez, muslin.

sheik(h), *is.* şeyh. ~**dom** : şeyhlik.

sheila, *is. Avust.* kız, genç kadın.

sheitan = shaitan, *is.* şeytan. **e.a.- devil, satan**.

shekel, *is.* 1. miskal, Babil ve İbranî ağırlık birimi, 7-14 gram, 2. bu ağırlıkta gümüş para, 3. ~ **s argo** para

Shekina = Shechinah, *is.* Allahın yeryüzünde tecelliisi.

sheldrake, *is., ç. -drakes, -drake* *zool.*

1. suna, hanım ördeği, kuşaklı ördek (*Tadorna, Casarca*), 2. **ruddy** ~ : angit (*Casarca rutila*), 3. **salt-water** ~ : dalıcı ördek (*Mergus serrator*).

shelf, *is., ç. shalves* 1. raf, etajer, 2. raf dolusu. a ~ *of books*. 3. raf gibi düz çıkıştı, 4. **shelf**, kaya tabakası, 5. (denizde) sığlık, 6. **on the ~** : (a) ertelenmiş, rafa konulmuş, geçici olarak durdurulmuş, (b) işe yaramaz, iskarta, işlemmez hâlde, bir kenara atılmış, terk edilmiş, (c) (kız) evde kalmış, evlenmemiş. *She is on the ~*. 7. ~ **ful** : raf dolusu, 8. ~ **ice** : buz uzantısı, 9. ~ **life** : (malzeme, gıda, vb.) depoda dayanma süresi, 10. ~ **mark** : (kütüphanede kitaplara konulan) raf işaretü, 11. ~ **room** : rafta mevcut yer. **e.a.- 3. ledge, 6. (a) postponed, (b) inactive, useless**.

shell¹, *is.* 1. kabuk, kavkı, istiridye kabuğu. **sea ~** : deniz kabuğu, 2. yumurta kabuğu, 3. ceviz, fındık, badem vb. kabuğu, 4. sert mahfaza/kılıf/tabaka. ~ **ice** : buz tabakası, 5. içe kapalılık. *One could not penetrate his ~*. 6. mermi kovası, 7. mermi, gülle, obüs. ~ **s bursting all around** : etrafta patlayan gülleler. ~ **hole** :

patlayan mermimin toprakta açtığı çukur. ~ **shock** : savaştan ileri gelen ruhsal çöküntü, **8.** bina iskeleti. *After the fire, only the ~ of the school was left.* **9.** ekmek kadayı gibi önceden fırınlanmış tatlı hamuru, **10.** *fiz.* kabuk: (a) atom içinde enerji seviyeleri aynı olan elektronlardan oluşan katman, (b) enerjileri yaklaşık olarak eşit olan çekincikler (*nuclein*) grubu, **11.** ince uzun yarış sandalı, **12.** *tortoise shell d.d.*: bağa, kaplumbağa kabuğu, **13.** yumuşakça, kabuklu hayvan (*sal-yangoz* vb.), **14.** ceket altına giyilen kolsuz kadın bluzu, **15.** *come out of one's ~* : çevresiyle ilgilenmek, başkallarıyla dostluk kurmak, kabundan çıkmak, **16.** *retire into one's ~* : kabığuna çekilmek, içine kapanmak, çevresiyle ilgisi kesmek, **17.** ~ **bean** : kabuklu fasulye/bakla/bezelye, **18.** ~ **construction** : kabuk inşaat, ince eğri yüzeyler şeklinde betonarme inşaatı, **19.** ~ **game** : üçkâğıtçılık. *e.a.-13. mollusk.*

shell², *f.* **1.** kabağınu çıkarmak/soymak, **2.** (darı, mısır, buğday vb.) koçandan/başaktan ayırmak, tanele(n)mek, **3.** gülle yağırmak, bombardıman etmek, **4.** ~ *out argo* (para) vermek/sökülmek, ödemek. *People are being asked to ~ out ten dollars for front-row seats.* *e.a.-3. bombard, 4. pay, contribute.*

she'll = she will, **2.** she shall.

shellac(k), *is. &f.* **-lacked, -lacking** **1.** gomalaka, sellak, **2.** eski tip gramofon plâğı (78 devirlik), **3.** gomalaka ile cilâlamak/kaplamak, **4.** *argo* yenmek, dövmek, pataklamak, dayak atmak, **5.** **shellacker** : cilâlayan. *e.a.-4. defeat, trounce, beat.*

shellacking, *is. argo* galibiyet, yenme, hâklama, hakkından gelme, bozma, hezimete uğratma, dövme, pataklama. *e.a.-defeat, thrashing, beating.*

shellback, *is.* **1.** ihtiyar denizci, **2.** gemi ile ekvatoru geçen kimse.

shellbark, *is. shagbark d.d.* kabuğu çok sert bir cins ceviz ağacı.

shelled, *sf.* **1.** kabuksuz, kabuğu çıkarılmış. ~ *walnut*. **2.** tanelenmiş, ayıklanmış. ~ *peas*. **3.** kabuklu, kabuk içinde bulunan.

shellfire, *is. As.* top ateşi.

shellfish, *is., c. -fish, -fishes zool.* **1.** kabuklu (deniz hayatı), **2.** sandık balığı. *e.a.-1. mollusk, 2. trunkfish.*

shellheap = **shellmound**, *is.* orta taş çağından kalma kabuk/kemik yığını.

shell jacket, *is.* sıcak ülkelerde smokin yerine giyilen dar ve kısa ceket.

shell-less, *sf.* kabuksuz.

shell-like, *sf.* kabuk gibi.

shellproof, *sf.* kurşun işlemez, bomba ve top mermisi ile tâhrip edilemez.

shelly, *sf. shellier, shelliest* **1.** kabuklu, deniz kabukları ile dolu. *a ~ shore.* **2.** kabuklu, kabuktan yapılmış. *the hermit crab in his ~ cave.* **3.** kabuk gibi.

shelter¹, *is.* **1.** sığınak, barınak, korunak, melce. *Our need for food, clothing and ~. to take ~* : sığınmak. *He took ~ in a nearby barn.* **2.** sığınma, korunma, emniyyette bulunma, **3.** siper, mahfuz yer. **bus ~** : (otobüs) kapalı durak, **4.** koru(n)mak, muhafaza, **5.** koruyucu, koruyan kimse, **6. ~ less** : açık, korunmaz, sığınaksız, muhafazasız, barınılmaz, **7. ~ tent** = **pup tent** : iki kişilik (askerî) korunma çadırı. *e.a.-1. refuge, asylum, retreat, sanctuary.*

shelter², *f.* **1.** sığın(dir)mak, barın(dir)mak, koru(n)mak, iltica etmek. *to ~ a plant from direct sunlight. In the rain people were ~ing in the doorways of the shops.* **2.** muhafaza/himaye etmek, himayesi altına almak, **3. ~er** : koruyucu, koruyan. *e.a.-1, 2. protect, shield.*

sheltered, *sf.* emin, güvenli, endişesiz, korunmuş, himaye altında. *a ~ life with no worries about money.*

shelty, *is., c. -ties bk.* **1.** **Shetland pony**, **2.** **Shetland sheepdog**.

shelve, *f.* **shelved, shelving** **1.** rafa koymak/kaldırmak, **2.** ertelemek, tehir etmek, sonraya bırakmak, bir kenara atmak. *to ~ a question. We've ~d our holiday plans because the baby is ill.* **3.** görevden almak/uzaklaştırmak, emekliye ayırmak, **4.** raf yapmak, raflarla donatmak, **5.** eğimli/meyilli/şevli olmak, meyletmek. *e.a.-3. dismiss.*

shelves, *c. is.* raflar. **tekili: shelf.**

shelving, *is.* **1.** raflar, **2.** raf malzemesi, **3.** erteleme, tehir etme, bir kenara koyup unutma.

shemozzle, *is. argo* kavga, arbede, karışıklık. *e.a.- rumpus, brawl, muddle.*

shenanigan

shenanigan, *is. k.d.* **1.** saçma, manasızlık, maskaralık, **2.** kurnazlık, açık gözlük, hile(kârlık). *e.a.-I. nonsense, foolery, 2. deceit, trickery.*

shend, *gl.f. shent, shending* *esk.* **1.** utan- dırmak, mahcup etmek, **2.** azarlamak, çıkışmak, tekdır etmek, **3.** tahrif etmek, zarar vermek, has- sara uğratmak. *e.a.-I. disgrace, 2. reproach, scold, chide, 3. defeat, destroy, injure, damage.*

sheol, *is.* **1.** ölüler diyarı, **2.** cehennem. *e.a.-2. hell.*

shepherd, *is. &f.* **1.** çoban. ~ **dog** : çoban köpeği. ~ **pie** : çoban böreği: patatesli ve etli börek, **2.** önder, lider, **3.** din adamı, papaz, **4.** (sürtüyü) gütmek, çobanlık etmek. *to ~ the flock.* **5.** dikkatle gözetmek, göz kulak olmak, korumak, **6.** yönetmek, yol göstermek, önderlik/rehberlik etmek, **7.** manen doğru yola sevk etmek. *e.a.-3. clergyman, 4. tend, guard, 5. watch over, 6. escort, guide, direct, 7. counsel.*

shepherdess, *is.* **1.** kız çoban, **2.** köylü kızı.

shepherdless, *sf.* çobansız, öndersiz, baş- siz, başıboş.

shepherd's needle, *is. bot.* çoban tarağı.

shepherd's purse, *is. bot.* çoban çantası (*Capsella Bursa-pastoris*). Küçük beyaz çiçekli, çanak gibi çiçek zarflı bir bitki.

sherardize, *gl.f. -ized, -izing* galvanizle- mek, çinko kaplamak.

Sheraton, *sf.* Sheraton stili (mobilya).

sherbet, *is. T.* **1.** meyveli dondurma, **2. Brit.** şerbet.

sherd, *is. bk.* : **shard.**

sherif = **sharif** = **shereef**, *is.* **1.** şerif, Hz. Muhammed sülâlesinden gelen Mekke yöneticisi, **2.** Arap asilzadesi.

sheriff, *is.* (kasaba) polis şefi. ~ **dom** : polis şefliği.

sherlock, *is. k.d.* **1.** özel detektif, **2.** mantık yolu ile esrarengiz olayları çözen kimse.

Sherpa, *is., f. -pas, -pa* (Himalaya'ya çı- kan kâşiflerin eşyasını taşıyan) Tibetli hamal, dağ hamalı.

sherry, *is., f. -ries* beyaz İspanyol şarabı.

she's = 1. she is, **2.** she has.

Shetland pony, *is.* midilli (at). **shelty** *d.d.*

Shetland sheepdog, *is.* Şetland çoban kö- pegi. **shelty** *d.d.*

Shetland wool, *is.* Şetland yünü.

sheugh = **sheuch**, *is. Isk.* hendek, çukur, saban izi. *e.a.- ditch, trench, furrow.*

Shevat, *is. bk.* : **Shebat.**

shew, *f. shewed, shewn, shewing* *esk. bk.* : **show.**

shewbread = **showbread**, *is.* mayasız ek- mek, hamursuz.

she-wolf, *is., f. -wolves* dişi kurt.

SHF = superhigh frequency: süper yüksek frekans.

shh, ünl. §§! Sus!

Shiah, *is.* Şii(ler). *e.a.- Shiite(s).*

shiatsu, *is.* (Japon usulü) masajla tedavi.

shibah = **shivah**, *is.* (Musevilerin ölen akrabalari için tuttukları) yedi günlük matem.

shibboleth, *is.* **1.** parola, şiar, **2.** bir kimse- nin/zümrerin belirgin özelliği/âdeti.

shied, *f. bk.* : **shy** (*geç.z. & sf.f.*).

shield¹, *is.* **1.** kalkan, siper, **2.** koruyucu kimse/şey, hâmi, **3.** himaye, korunma, savunma, müdafaa, **4.** polis arması, **5.** As. top kalkanı, **6.** maden ocağında işçiyi koruyan iskele, **7.** zool. iri pul, sert sırt kabuğu, **8. bk.** : **dress shield**, **9.** ~ - **bearer** : kalkancı, kalkan taşıyan kimse, **10.** ~ - **less**: kalkansız, sipersiz, koruyucusuz, himayesiz, savunmasız, **11.** ~ **like** : kalkan/siper gibi, **12.** ~ - **shaped** : kalkan şeklinde.

shield, *f.* **1.** korumak, savunmak, himaye/muhafaza/müdafaa etmek. *She lied to the police to ~ her guilty friend. He raised his arm to ~ himself from the blow.* **2.** siper olmak, örtmek, saklamak, gizlemek, **3.** ~er : koruyan, savunan, himaye/muhafaza eden, siper olan, örten, saklayan, gizleyen. *e.a.-I. protect, 2. hide, conceal.*

shieldfern, *is. bot.* kalkanlı eğrelti (*Dryopteris*).

shielding, *is.* bürgüt, örtenek, korunak, koruyucu kılıf, ekran.

shieling, *is. Isk.* **1.** otlak, mera, **2.** çoban kulübesi. *e.a.-I. pasture.*

shier, *sf.&is.* 1. daha mahcup. *bk.*: **shy**,
2. **shyer** *d.d.*: ürkük at.

shiest, *sf.* en mahcup. *bk.*: **shy**.

shift¹, *f.* 1. yer(ini) değiştirmek. ~ **one's quarters** : taşınmak. **to** ~ **furniture** : mobilyanın yerini değiştirmek. ~ **about** : durmadan/habire yer değiştirmek, bir yerde duramamak, 2. değiş(tir)mek, aktarmak. **to** ~ **the scenery** : sahneyi/dekoru değiştirmek. **to** ~ **one's opinion** : fikrini değiştirmek. **to** ~ **one's ground** : yeni bir bahane bulmak, yeni bir iddiada bulunmak. **to** ~ **a load from one hand to the other** : yükü bir elden ötekine geçirerek/aktarmak, 3. kaydirmak, almak, atmak. **to** ~ **forward/back** : ileri/geri almak. **to** ~ **all the trains one hour forward/back** : bütün trenleri bir saat ileri/geri almak. ~ **the responsibility of sth. on to s.o.** : bir şeyin sorumluluğunu başkasının üzerine atmak, 4. *oto.* vites değiştirmek. ~ **up** : yüksek vitese geçmek, 5. *gen.* ~ **for oneself** : geçinmek, kendi kendine idare etmek, başının çaresine bakmak, kendi yağıyla kavrulmak. *He's had to ~ for himself since his mother died.* 6. *gr.* fonetik bakımdan değiş(tir)mek, 7. ~ **the helm** : dümen kırmak, dümeni karşı tarafa basmak.

shift², *is.* 1. değişme, değişiklik. *a ~ in the wind/in political opinions.* 2. değişim tokusu, mübadele, 3. kayma, 4. hile, düzen, desise, kurnazlık, çare, tedbir. **be at one's last** ~ : çaresiz kalmak, 5. nöbet, vardiya. **the day/night** ~ : gündüz/gece nöbeti. **an eight-hour** ~ : sekiz saatlik nöbet, 6. ekip, işçi takımı, aynı vardiyada çalışan işçiler, 7. *oto.* vites değiştirici, 8. *esk.* kadın iç gömleği, 9. çuval elbise, düz entari, 10. *jeol.* kayma, tabaka kayması, 11. *müz.* telli çalınlarda parmak kaydırma, 12. *gr.* ses değişimi, 13. **make** ~ : taşınmak. **make (a) ~ to do sth** : bir şeyi yapmanın yolunu bulmak, ne yapıp yapıp yapmak. **make (a) ~ with what one has** : mevcutla yetinmek/ idare etmek, idare-işləşət etmek. **We had no chairs so we made shift with old boxes** : Sandalyemiz yoktu, eski sandıklarla idare ettik. **I shall make ~ with half the amount** : Yarısı ile yetineceğim/idare edeceğim. **You must make ~ with that** : Onunla yetinmelisiniz/idare etmelisiniz. **I can make ~ without it** : Onsuz da idare edebilirim. *e.a.-* 4. *artifice, trick, evasion, expedient, resort, wile, ruse, subterfuge, stratagem, 10. fault.*

shiftily, *zf.* kurnazca, tilki gibi, hile ile.

shiftiness, *is.* 1. hilekârlık, aldatıcılık, 2. a-kıllılık, kurnazlık, açık gözlülük.

shiftingly, *zf.* değiştirerek, kaydırarak.

shiftingness, *is.* yer değiştirme, değişim, kayma.

shift key, *is.* (daktıloda) büyük harf tuşu.

shiftless, *sf.* 1. beceriksiz, bîçare, çaresiz, 2. miskin, sünepe, uyuşuk, uyuntu, miyimti, sümsük, 3. ~ **ly**: beceriksizce, miskin miskin, sünepe sünepe vb. 4. ~ **ness**: beceriksizlik, bîçarelik, çaresizlik; miskinlik, sünepelik, uyuşukluk, miyimtilik.

shifty, *sf.* **shiftier**, **shiftiest** 1. hilekâr, aldatıcı, kaçamaklı, tilki gibi. ~ **behavior** : aldatıcı davranış, 2. akıllı, kurnaz, açık göz. ~**eyes/look** : kurnaz bakış. *e.a.-* 1. *artful, tricky, fickle, 2. alert, resourceful*.

Shiite = **Shiah** = **Shii**, *is.* Şîî. Shiism: Şîîlik. Shiitic: Şîî+.

shikar, *is.&f.* **-karred, -karring** (Hindistan'da) avlanma(k). *e.a.- hunt(ing)*.

shikari, *is., ç.* **-ris** (Hindistan) usta avcı. **shikaree** *g.d.y.*

shiksa, *is.* Yahudi olmayan kız/kadın.

shill, *is.&sf.* 1. *argo* sokak satıcısının/kumarbazın müşteri çekmek için yanında bulundurduğu uydurma müşteri, yem, 2. *esk. bk.*: **shrill**.

shillelagh = **shillala** = **shillalah** = **shillelah**, *Ir.* sopa, değnek.

shilling, *is.* 1. şilin, bakır nikel alaşımı eski İngiliz parası, sterlinin 20'de biri, 2. bazı eski İngiliz müstemlekeleri para birimi (Nijerya, Jamaika, Kenya, Somali, Tanzanya, Uganda vb.).

shilly-shally¹, *is.* ikircim, duraksama, durumsama, kararsızlık, tereddüt. *e.a.- irresolution, indecision, vacillation*.

shilly-shally², *gs.f.* ikircimlenmek, duraksama, durumsamak, karar verememek, tereddüt etmek. *e.a.- vacillate*.

shilly-shally³, *sf.&zf.* 1. ikircimli, duraksayan, tereddüt eden, mütereddit, kararsız. 2. ikircimle, duraksayarak, tereddütle, kararsızca. *e.a.-* 1. *irresolute, undecided, vacillating, 2. irresolutely*.

shilpit

shilpit, *sf. İsk.* 1. zayıf, nahif, ciliz, çelimsiz, sıiska. *a~ girl*. 2. (içki) hafif, sulandırılmış. *drink*. *e.a.-1. sickly, puny, feeble, 2. weak, watery*.

shily, *bk.: shy, shyly*.

shim, *is.&f. shimmmed, shimming* (ufak boşlukları doldurmak için) parça/kama/dolgu/takoz (koymak), parça koyarak doldurmak/sıkıştırmak.

shimmer, *is.&f. 1. parlıltı, lem'a, hafif titrek ışık, 2. parıldamak, balkımk, donuk bir ışıkla titremek, 3. ~ingly: parıldayarak, balkıyrak, 4. ~y: parıltılı, parıldayan, balkıyan, donuk ve titrek (ışık)*. *e.a.-1.&2. glimmer, glisten, shine*.

shimmy¹, *is., ç. -mies* 1. kalça ve omuzları titreterek yapılan bir dans, 2. yalpa, salgı, taşit ön tekerleğinin yalpa yapması, 3. *k.d.* iç gömleği, kombinezon.

shimmy², *gs.f. -mied, -mying* 1. kalça ve omuzları titreterek dans etmek, 2. yalpalamak, sallanmak, (taşit ön tekerleği) yalpa yapmak, titremek. *e.a.-2. shake, wobble, vibrate*.

shin¹, *is. 1. baldırın ön kısmı. ~ guard* : diz korunağı: sporcuların dizlerini/baldırlarını koruyan keçe/meşin, 2. (hayvanlarda) incik, kaval (kemiği), 3. *Brit. but eti*, 4. *şin*: İbranî alfa-besinin yirmi ikinci harfi.

shin², *f. shinned, shinning gen. ~ up* : (direğe/ağacı vb.) tırmanmak. *e.a.- climb*.

shinbone, *is. incik/kaval kemiği. e.a.- tibia*.

shindig, *is. k.d. danslı eğlence*.

shindy, *is., ç. -dies k.d. 1. gürültü, şamata, velvele, kavga,uruşma. kick up a ~ argo gürültü etmek, ortalığı karıştırmak/velveleye vermek, kiyameti koparmak, 2. ABD bk.: shindig. e.a.-1. row, rumpus, quarrel*.

shine¹, *f. shone* (veya bazan **shined**), **shining** 1. parla(t)mak, parılda(t)mak, ışilda(t)mak, ışık saçmak. *a fine morning with the sun ~ing (down)*. 2. parlak/aydınlık olmak, göz kamaştırmak, 3. (duygular vb.) açık/berrak/vazih olmak, 4. (göz/çehre vb.) aydınlanmak, parlamak, 5. cilâlamak, parlatmak, (kundura) boyamak. *~ your shoes before going out*. 6. (ışığı bir tarafa) yöneltmek. *to~ a flashlight*. 7. seçkin/mümtaz bir şahsiyet olmak, üstünlik/başarı göstermek,

8. ~ up to *argo* yaltaklanmak, dalkavukluk yapmak, gözüne girmeye/memnun etmeye çalışmak. *e.a.-1. glimmer, shimmer, beam, glow, glare, glitter, glim, glint, glisten, sparkle, 5. polish, buff, burnish, brighten, 7. excel*.

shine², *is. 1. parlaklık, parıltı, revnak, 2. cilâ. put a good ~ on* : iyice cilâlamak, 3. canlılık, 4. ihtişam, şasa, 5. güneş ışığı, güzel hava. **rain or ~** : hava nasıl olursa olsun, her hâlükârdâ. *I promise we'll be there at 8, rain or ~*. 6. kundura boyası/cilâsı. *These shoes need a ~*. 7. kundura boyama/cilâlama, 8. *ABD- k.d. hoşlanma, zevk alma, ısınma, 9. ABD- k.d. oyun, düzen, hile, 10. to take a ~ to* : *ABD- k.d. (bir-denbire) çok hoşlanmak, kani kaynamak, ısınmak. e.a.-1. radiance, brightness, 2. luster, polish, gloss, sheen, 4. splendor, brilliance, show, 5. sunshine, 6, 7. shoeshine, gloss, 8. liking, fancy, 9. trick, prank, 10. to become fond of*.

shiner, *is. 1. parlayan/parlatan şey/kimse, kundura boyacısı, 2. argo morarmış göz, 3. pulları gümüş gibi parlayan herhangi balık: golyan, tereyağı balığı vb. e.a.-2. black eye*.

shingle¹, *is. 1. düz kiremit, padavra, çatı kaplamaya mahsus ince tahta/maden/asbest/arduvaz levha, 2. kısa kesilmiş (alagarson) saç, 3. k.d. doktor'avukat tabelası. Hang out one's ~ k.d. yazihane açmak, 4. *Brit. (a) deniz kıyısındaki çakıllar, (b) çakılı kıyı/plaj*.*

shingle², *f. -gled, -gling* 1. (düz kiremit/ince tahta vb. levhalarla) çatı kaplamak, 2. saçkı kısa kesmek, 3. demiri (cüruf ve yabancı madde-lerden) arıtmak.

shingles, *is. patol. uçuk, zona, bir virüsün sebep olduğu ve sinir uçlarında şiddetli ağrıları kabarcıklar şeklinde beliren hastalık. zoster, herpes zoster d.d.*

shingly, *sf. çakılı*.

shining, *sf. 1. parlak, parıltılı, ışılıtlı, ışık saçan, 2. görkemli, muhteşem, şasaalı, 3. üstün, olağanüstü, fevkâlâde. a ~ example of courage*.

4. ~ ly : parlak bir şekilde, ışık saçarak, görkemlice, ihtişamla, şasa ile, üstün/olağanüstü/fevkâlâde bir şekilde. *e.a.-1. radiant, gleaming, bright, glistening, bright, effulgent, 2. lustrous, resplendent, brilliant, 3. excellent, conspicuous*.

shinleaf, *is.*, *ç.* **-leaves** *bot.* yakı otu (*Pyrola elliptica*). ABD'nin kuzey ormanlarında yetişen yuvarlak yapraklı, beyaz çiçekli kahımlı bitki. Yapraklarından diz yakısı yapılır. **Wintergreen** *d.d.*

shinny¹, *is.*, *ç.* **-nies** bir nevi hokey.

shinny², *gs.f.* **-nied**, **-nying** *ABD* *k.d.* tırmanmak. *e.a.- shin, climb.*

shinplaster, *is.* 1. diz yakısı, plâster, 2. *ABD* (a) eskiden kullanılan bir dolardan küçük değerde kâğıt para, (b) değeri çok düşük para.

Shinto, *is.&sf.* 1. **Shintoism** *d.d.* Şinto, Japonların ulusal dini, doğaya ve atalara tapılır, 2. **Shintoist** : Şinto dininden olan (kimse), 3. **Shintoistic** *d.d.* Şinto dinine özgü.

shiny, *sf.* **shinier**, **shiniest** 1. parlak, pırıl pırıl, cilâlı. a ~ *silver coin*. 2. ışıklı, aydınlichkeit, açık, berrak, 3. (elbise) havsız, yıpranarak parlaklışmış. *a coat ~ from hard wear.* 4. **shinily** : pırıl pırıl parlak bir şekilde, parlayarak, 5. **shininess** : parlaklık, cilâ, ışıklı/aydınlichkeit olma, açıklık, berraklık.

ship¹, *is.* 1. gemi, vapur, 2. *den.* en az üç direkli ve her direkte seren ile yan yelkenleri olan gemi, 3. gemi tayfası, 4. uçak, hava gemisi, 5. **About ~ !** (gemiyi) Geriye döndür! 6. **when one's ship comes home/in** : zengin iken, parası pulu varken, 7. ~ **biscuit = ~ bread** : peksimet, 8. ~ **broker** : gemi simsarı, deniz sigortası acentesi, 9. ~ **canal** : gemi kanalı, geminin gecebeceği kanal, 10. ~ **chandler** : gemi levazımı satıcısı, 11. ~ **money Brit.** liman vergisi, 12. ~ **of the line esk** savaş gemisi, 13. ~'s **papers** : gemi belgesi, 14. **on board** ~ : gemide, gemiye yüklü, 15. **take ~ for** : -e gitmek üzere gemiye binmek. *e.a.-1. vessel, 4. airplane, airship, 7. hardtack, 12. battleship.*

ship², *f.* **shipped**, **shipping** 1. gemiye yüklemek, 2. (gemi, uçak, tren, vb. ile) göndermek, sevk etmek, nakletmek. *He ~ped his luggage to Rize. The cattle were ~ped out by rail. The troops were ~ped off to France.* 3. gemi hizmetine almak/yazılmak. ~ **a new crew** : gemiye yeni tayfa almak. **He ~ ped as cook** : Gemiye aşçı yazıldı. 4. (kürek/ dümen) yerine takmak. *to ~ oars.* 5. gemiye binmek, gemi ile seyahat etmek, 6. ~ **a sea** : (gemi) dalga yemek, 7. ~ **out** : (a)

gemi ile başka bir ülkeye gitmek/gönderilmek, (b) *k.d.* işini terk etmek, istifa etmek, kovulmak, *e.a.- 2. send, transport, 5. embark, 7 (b) quit, resign, be fired.*

-ship, *son ek* “-lik/-lik/-luk/-lük” **friendship** : arkadaşlık.

shipboard, *sf.&is.* 1. gemi bordası(ndaki). *a ~ telephone, 2. on ~* : gemide, gemiye binmiş/yüklənmiş.

shipbuilder, *is.* gemi inşaatçısı, gemi planları yapan/gemi inşa eden kimse/firma.

shipbuilding, *is.* gemi inşaatı/yapımı.

ship fever, *is.* tifüs. *e.a.- typhus.*

shiplap, *is.* (marangozlu) yâlı bindirmesi.

shipload, *is.* gemi yükü.

shipman, *is.*, *ç.* **-men** *esk.* 1. gemici, 2. *bk.*:

shipmaster.

shipmaster, *is.* kaptan, süvari. *e.a.- captain.*

shipmate, *is.* gemi arkadaşı.

shipment, *is.* 1. gemiye yükleme, 2. (gemi/uçak/tren vb. ile) gönderme, sevk (etme), 3. bir seferde gönderilen mal miktarı, 4. sevk edilen eşya/mal.

shipowner, *is.* gemi sahibi, armatör.

shippable, *sf.* gönderilebilir, sevk edilebilir, sevke elverişli.

shippen, *is. Brit.* ahır, ineklik.

shipper, *is.* gönderen, sevk eden, nakleden, nakliyeci.

shipping, *is.* 1. gönderme, sevk etme, taşıma, nakletme, nakliyatçılık, 2. gemiler, ticaret filosu, ticaret gemileri tonajı, 3. ~ **bill** : manifesto, 4. ~ **charges** : navlun, nakliye ücreti, 5. ~ **company** : nakliye şirketi, 6. ~ **documents** : gönderme belgesi, sevk evrakı, 7. ~ **clerk** : nakliyat memuru, 8. ~ **room** : paketleme ve sevkıyat dairesi, 9. ~ **ton** : taşıma tonajı, genellikle 40 ft³ (1.133 m³)lük hacim.

ship-rigged, *sf. den.* tam donanımlı (gemi).

ship's boy, *is.* mîço.

shipshape, *sf.&zf.* 1. düzgün, muntazam, düzenli, tertipli, gemiye yakışır şekilde düzenlenmiş, 2. düzgün bir şekilde, muntazaman. *e.a.-1. well-arranged, trim, tidy.*

shipside, *is.* (rihtimda) gemi yöresi.

ship-to-shore

ship-to-shore, *sf.* gemiden karaya. ~ *communications*.

shipway, *is.* 1. gemi inşa tarzı, 2. tersanede gemi teknesi desteği, 3. gemilerin geçmesine elverişli kanal.

shipworm, *is.* gemi kurdu, gemi teknnesine yapışan yumuşakçalar.

shipwreck, *is.&f.* 1. deniz kazası, geminin kazaya uğraması/batması. **Only two people were saved from the ~** : Batan gemiden ancak iki kişi kurtarılabildi. 2. gemi enkazı, 3. harap olma, mahvolma, harabiyet, perişanlık, suya düşme. **The ~ of his plan discouraged him** : Plânalarının suya düşmesi onun cesaretini kırdı. 4. kazaya uğra(t)mak, kaza geçirmek, 5. mahvetmek/olmak, tahrip/harap etmek/olmak, suya düş(ür)mek, akamete uğra(t)mak. **All our hopes were ~ed by the bad news** : Açı haberi alınca bütün ümitlerimiz suya düştü. *e.a.- 3. destruction, ruin, 5. destroy, ruin, wreck*.

shipwright, *is.* tersane işçisi/marangozu/demircisi.

shipyard, *is.* tersane, dok.

shire, *is.* (İngiltere'de) eyalet, sancak, liva, kontluk. ~ **horse**: İngiliz katanası. ~ - **reeve** : (eskiden) İngiliz polis komiseri. ~ **town** *Cnd.* Nova Scotia'da il merkezi.

shirk, *f.* kaytarmak, atlatmak, görevden/ sorumluluktan kaçınmak, yan çizmek, savsaklamak, hile ile işin içinden sıyrılmak. ~ **er** : kaytacı. *e.a.- evade, avoid*.

shirr, *f.&is.* 1. (kuması vb.) büzmek, 2. yumurtayı ekmek kırığı veya peynir ile yağıda pişirmek, 3. **shirring** *d.d.* (a) büzgү, büzme, (b) lâstikli şerit.

shirt, *is.* 1. gömlek. **stiff/dress/starched~** : kolalı gömlek. **not to have a ~ on one's back** : sırtına giyecek gömleği olmamak. ~ **sleeve** : gömlek kolu, **dress~** : smokin gömleği. ~ **front** : kolalı gömlek göğüslü, 2. **get s.o.'s ~ out/off** : birisini kızdırıkmak /sinirlendirmek/çileden çıkarıkmak, 3. **give the very ~ off one's back** : (sırtındaki gömleğine kadar) her şeyini vermek/feda etmek, 4. **in his ~ sleeves** : ceketsiz, 5. **keep one's ~ on argo** soğukkanlılığını korumak, sinirlenmemek, sinirlerine hâkim olmak. **Keep your ~ on!** Sinirlenme! Kendine hâkim ol! 6. **lose one's ~ argo** meteliksiz kalmak, 7. **put one's ~ on a horse** : (yarışta) bütün parasını bir at üzeri-

ne koyarak bahse girmek, 8. **I bet my ~ that..** : bütün servetim üzerine bahse girerim ki...

9. shirtless : gömleksiz.

shirting, *is.* gömleklik kumaş.

shirt-sleeve(d), *sf.* 1. ceketsiz, basit/sade/gündelik. giyimli. *a ~ mob.* 2. sade, basit, dolaylısız, dolambaçsız, direkt. *a ~ diplomacy*.

shirttail, *is.&sf.* 1. gömlek eteği, 2. (gazete) haberin sonuna eklenen not, 3. *argo* uzaktan (akraba). ~ **relative** : dış kapının mandalı, çok uzak akraba.

shirtwaist, *is.* 1. kadın blôzu, 2.~**dress** *d.d.* üst kısmı blôz gibi yakası açık kadın entarisi.

shirty, *sf.* 1. öfkeli, sinirli, çabuk kızan, 2. **to get ~** : öfkelenmek, kızmak, sinirlenmek. *e.a.- 1. irritated, angry*.

shish kebab, *is.* *T.* şış kebap. *e.a.- shashlik, shashlick, shaslick*.

shit, *is.&f.&ünl.* **shit, shitting** *kaba* 1. bok, 2. sıçma(k), 3. saçmalık, manasızlık, manasız gösteriş, 4. Kahrolası, Allah belâşını versin, hay Allah! 5. ~ **list** : *ABD- argo* nefret edilen kimse-lerin listesi, kara liste.

shittah, *is., ç.* **shittim, shittahs** Tevrat'a göre Musevilerin çöldeki seyyar mabetlerini yaptıkları ağaç, muhümelen akasya. ~ **wood** : akasya kerestesi.

shitty, *sf.* **-tier, -tiest** *argo, kaba* 1. rezil, adî, alçak, 2. degersiz, önemsiz, münasebetşiz, saçma. *e.a.- 1. inferior, contemptible, 2. inept, insignificant*.

shiv, *is.* *argo* sustalı (bıçak).

shivah, *is. bk.* **shibah**.

shivaree = charivari = chivaree = chivari, *is.&f.* teneke gürültüleriyle serenat (yapmak).

hive, *is.* 1. kıymık, 2. tapa, tıkaç, 3. dilim. *e.a.- 1. fragment, sliver, 2. cork, bung, 3. slice*.

shiver, *is.&f.* 1. titreme(k), ürperme(k). **to ~ like a leaf** : yaprak gibi titremek. **to ~ with cold/fear** : Soğuktan/korkudan titremek, 2. parçala(n)mak, paramparça etmek/olmak, 3. ürperti, ürperiş, titreyiş, 4. parça, pare, kıymık, 5. **den**. yelkenler rüzgârla sallanmak/titremek, 6. **It gives me the ~s to think of it** : Onu düşününce tüylerim ürperiyorum. 7. ~ **er** : titreyen, ürperen, 8. ~ **ingly** : titreyerek, ürpererek. *e.a.- 1. quake, shudder, shake, vibrate, 2. shatter, break, split*.

shivery, *sf.* 1. titreyen, ürperen, 2. ürperti- ci, titreten, 3. çabuk kırılan, narin, gevrek. *e.a.- 3. brittle*.

shlemiel, *is. bk.*: **schlemiel**.

shlock, *sf.&is. argo bk.*: **schlock**.

shmo, *is. ç. shmoes bk.*: **schmo**.

shnaps, *is. bk.*: **schnapps**.

shoal¹, *sf.&is.* 1. kumsal, sığ, 2. sığlık yer, su ortasında ada gibi kum yığını, 3. sürü, yığın, küme. ~ **s of = in** ~ **s** : sayısız, sürü ile, pek çok. *He gets letters in ~ s.* 4. balık sürüsü.

shoal², *f.* 1. sığlaş(tır)mak, (derinlik) azaltmak, 2. *den.* sığ suda sefer yapmak, 3. yığmak, sürü/küme hâline getirmek, sürüler teşkil etmek.

shoaly, *sf. shoalier*, **shoaliest** sığlık, sığ yerlerle dolu.

shoat = shote, *is.* domuz yavrusu.

shock¹, *is.* 1. sadme, darbe, vuruş, çarpışma, 2. sarsıntı, sarsılma. *The ~ of the explosion was felt far away.* 3. anı/siddetli ruhî etki, ruhî sarsıntı, manevî darbe. *The bad news left us all speechless from ~.* 4. sarsıcı olay. *His death was a ~ to us all.* 5. *tip* şok, travma; ağır bir yaralanma/ameliyat ve kan kaybının vücuttaki etkisi (terleme, sararma, nabızın yavaşlaması, tansiyon düşüklüğü şeklinde belirir), 6. elektrik çarpması, 7. *bk.*: ~ **absorber**. 8. dokurcun, başak demetleri kümesi, 9. karmakarışık yığın, tarammamış/kıtip gibi kabarık saç. ~ - **headed** : kaba ve karmakarışık saçlı. *e.a.-I. collision, blow, impact.*

shock², *f.* 1. sarsılmak, 2. şiddetle çarpmak, 3. son derece hayret/nefret/korku/ıksinti uyandırmak. *It ~ed me to see how he treated his children.* 4. elektrik akımına çarptırmak. *He got ~ ed when he touched electric wire.* 5. (madende) kuvvetli iç gerilmeler meydana getirmek (gayrimuntazam ısıtarak vb.), 6. demetleri yığmak, 7. ~ **ability** : sarsılabilme, sarsıntı/şok geçirme, 8. ~ **able** : sarsılabilir, sarsıntı/şok geçirebilir, 9. **be ~ ed** : (a) şaşakalmak, donakalmak, (b) son derece üzülmek, üzüntüye/kedere gark olmak, çok acımak. *I was ~ed by his sudden death.* (c) çok utanmak. *e.a.-3. stagger, astound, stupefy, startle, stun.* **NOT:** **SCHOCK**, duyu ve sinirlere, kıymet hükümlerine indirilen ağır bir darbeyi, beklenmedik bir olay karşısında duyulan şaşkınlık, dehşet ve üzüntüyü ifade eder. *The onlookers were shocked by the accident.* **STARTLE**, anı korku karşısında duyulan

hayret ve şaşkınlığı belirtir: *to be startled by a loud noise.* **STUN** hayretten dili tutulma, serseme dönme durumunu ifade eder: *Stunned by the realization of an unpleasant truth.*

shock absorber, *is. oto.* sönümleç, amortisör, tampon.

shocker, *is.* 1. sarsan/hayret, heyecan ve üzüntü uyandıran şey/kimse, 2. heyecanlı roman/film/makale vb., 3. ekin demetlerini kümelenen/balya yapan kişi.

shocking, *sf.* 1. şaşırtıcı, müthiş, dehşet/korku/nefret uyandırıcı. *a ~ accident.* 2. berbat, çok kötü/fena, içgrenç, tiksindirici. ~ *manners. ~ weather. What a ~ waste of time.* 3. ~ **ly** : şaşılacak derecede, ziyadesiyle, son derece, müthiş (bir şekilde), şaşkına çevirerek, dehşet uyandırarak. ~ **rude behavior** : son derece kaba davranış, 4. ~ **ness** : şaşırtıcılık, dehşet/korku/nefret uyandırma, berbatlık, fenalık, içgrençlik. *e.a.-I, 2. terrible, awful.*

shockproof = shock-proof, *sf.&f.* çarpışmaya dayanır/ kırılmaz (hâle getirmek).

shock therapy = shock treatment, *is. tip* sarsıntı sağaltımı, şok tedavisi: çıldıryıcı tutulanları insülin, kardiyozol gibi ilaçları yüksek dozda iğneleyerek ya da beyine yüksek gerilimli elektrik vererek sağaltma yöntemi (**electroconvulsive therapy**).

shock troops, *is. As.* hücum/baskın birlikler.

shock wave, *is.* sarsım dalgası : (a) yayılma hızı birdenbire ses hızını geçen, ses ile hava akışında sıcaklık, basınç ve yoğunluk artışı şeklinde beliren süreksızlık yüzeyi (süpersonic uçakların kanatları yöresinde olduğu gibi), (b) deprem, şiddetli patlama vb. den ileri gelen benzer olay.

shod, *f. bk.*: **shoe** (*geç.z. & sf.f.*).

shoddy¹, *is. ç. -dies* 1. paçavra yünü, paçavralarından yapılmış yün, 2. taklit, kalitesiz mal, 3. bayağılık, pespayelik, taklitçılık, 4. süprüntü, artuk, çerçöp.

shoddy², *sf. -dier, -diest* 1. adî, bayağı, pespaye. *a ~ trick.* 2. düşük kaliteli, 3. paçavra yününden yapılmış, 4. taklit, sahte, yapmacık, yalan, 5. **shoddily** : adî/bayağı/pespaye bir şekilde, sahte/yapmacık/yalan olarak, 6. **shoddiness** : adîlik, bayağılık, pespayelik, kalite dü-

shoe¹

şüklüğü; paçavra yününden yapulma; taklit/sahte/yalan oluş. *e.a.-1. mean, reprehensible, 2. poor, inferior, 4. pretentious, sham.*

shoe¹, *is., ç. shoes, (k.d. shoon)* 1. ayakkabı, kundura, pabuç, 2. nal. **cast a ~** : (at) nalını düşürmek, 3. otomobilin dış lâstiği, 4. fren pabucu, 5. (tekerlek altına konulan) takoz, 6. elektrikli lokomotife akım iletken kayıcı kontak, 7. kızak altında kaymayı sağlayan demir şerit, 8. ~ button : ayakkabı düğmesi, 9. ~ leather : kunduralık kösele, 10. **be in another's ~s** : başkasının yerinde/durumunda olmak. **I'm glad I'm not in his ~s just now** : Şu anda onun yerinde olmadığıma memnunum! 11. **die in one's ~s** : gayritabî bir şekilde ölmek, (özellikle) asılmak, 12. **fill s.o.'s ~s** : bir kimsenin yerini/bıraktığı boşluğu doldurmak/görevini yapmak. *Will anyone be able to fill the director's ~s now that he's left the company?* 13. **put the ~ on the right foot** : kabahat kiminse onu suçlandırmak, 14. **step into another's ~s** : birinin yerine geçmek/yerini almak, 15. **that's another (a very different) pair of ~s** : o mesele (tamamıyla) başka, 16. **the ~ is on the other foot**: durum bunun tersine, iş anladığın gibi değil, 17. **to be waiting for dead man's ~s** : mirasına konmak/yerine geçmek için birinin ölümünü beklemek. **He who waits for dead man's ~s is in danger of going barefoot** : Mirasa gözünü diken sonunda hava alır. 18. **where the ~ pinches** : asıl dert/zorluk, hassas nokta, insanın dertli olduğu hulus, 19. **You are not fit to black his ~s** : Sen onun ayağının pabucu olamazsin.

shoe², *f. shod/shoed, shod/shoed/shod-den, shoeing* 1. ayakkabı/kundura/pabuç giydirmek, 2. nallamak, nal çakmak, 3. madenî levha ile korumak.

shoebill, *is. zool.* - pabuç gagalı (*Balaeniceps rex*). Gagası pabuç gibi geniş, leyleğe benzer iri Afrika kuşu. Boyu ~ 1.5 m.

shoeblack, *is.* kundura boyacısı, lostracı. *e.a.-bootblack*.

shoe-cream, *is.* kundura cilası.

shoehorn, *is. &f.* 1. çekicek, ayakkabı çekiceği, kerata, 2. dar yere sıkıştırmak. *e.a.-2. squeeze*.

shoelace, *is.* ayakkabı bağı.

shoeless, *sf.* yalnızayak.

shoemaker, *is.* kunduracı, ayakkabı tamircisi.

shoer, *is.* nalbant.

shoeshine, *is.* 1. ayakkabı boyama/cilâma, 2. cilâ, parlaklık, boyanmış ayakkabının görünüşü.

shoestring, *is.* 1. *bk.*: **shoelace**, 2. *ABD-k.d.* çok az para. **on a ~** : çok az para ile, 3. ~ **catch** : topu yere çok yakın yakalama, 4. ~ **potato** : ince çubuk şeklinde kızartılmış patates dilimi, 5. ~ **tackle argo** (futbolcunun ayağına) çelme.

shoetree, *is.* ayakkabı kalıbı.

shofar = **shophar**, *is., ç. -fars, -froth* koç boynuzundan yapılmış boru: Havralarda ayin esnasında öttürülür.

shogun, *is.* 1. (Japonya'da 1868'e kadar) başkumandan, 2. ~ **al** : başkumandana ait, 3. ~ **ate** : başkumandanlık.

shoji, *is., ç. -ji, -jis* (Japonya'da kullanılan) kâğıt paravana/sürgülü kapı.

shone, *f. bk.*: **shine** (*geç.z.&sf.f.*).

shoo, *ünl.&f.* **shooed, shooing** *Defol!* *Kış!* Hoş! (diye kovmak). ~ *ed the birds off the bushes.* ~ *ed the children out of kitchen.*

shoofly, *is., ç. -flies* *ABD* 1. tahta at, çocuklar için beşik gibi sallanan hayvan biçiminde tahta oyuncak, 2. ayak sürterek yapılan dans, 3. kapalı ana demir yolu için geçici yan yol.

shoo-fly pie, *is.* pekmezli hamur tatlısı.

shoo-in, *is. k.d.* 1. kazanacağı önceden belili aday/yarışçı, 2. kolay kazanılan seçim/yarış.

shook, *is.&f.* 1. çakılmaya hazır fiçı/mobilya vb. tahtaları, 2. başak demetleri yığınu, 3. *bk.*: **shake** (*sf.f.*), 4. ~ **up argo** manen sarsılmış/alt üst olmuş, üzgün, heyecanlı, öfkeli, sırılı. *e.a.-4. upset, disturbed, agitated.*

shool, *is.&f. k.d. bk.*: **shovel**.

shoon, *ç. is. k.d.* kundular *bk.*: **shoe**.

shoot¹, *f. shot, shooting* 1. ateş etmek, 2. (top/tüfek/mermi vb.) atmak. *to ~ a bullet*. 3. (silâhla) vurmak, yaralamak, öldürmek. **He had one arm shot away**: Bir kolunu gülle götürdü. **I'll be shot if I...** : Canım çıksın ki... 4. tüfek kullanmak, 5. tüfekle avlamak, ava gitmek, 6. fırla(t)mak, at(il)mak, hızla ilerlemek. **The missile shot thousands of miles into the space**. 7. *k.d.* (konuşmaya vb.) başlamak, 8. birbiri ar-

kasına/durmadan söylemek/sormak, (soru vb.) yağıdirmak. **to ~ questions at s.o.** : birisini soru yağmuruna tutmak, **9.** (filiz) sürmek, filizlenmek, **10.** (sekstantla) ölçmek, **11.** akıntılı bir yerden kayıkla hızla geçmek. **to ~ a rapid.** **12.** kurşun gibi/hızla geçmek. **The car shot past** : Otomobil kurşun gibi geçip gitti. **13.** fotoğraf/film çekmek, **14.** içine başka renk karıştırmak, **15.** çıkmak, fişkirmak, **16.** fırlamak, atılmak, **17.** (ağrı) şiddetle yayılmak, kaplamak, zonklamak. *Pain shot through his injured arm.* **18.** (futbol) şut çekmek, **19.** (kumarda) (a) zar atmak, (b) pey sürdürmek. *I'll ~ ten bucks.* **20.** patlatmak, infilâk ettirmek, **21.** uzanmak. *a cape ~ing out into the sea.* **22. ~ at = ~ for** : (a) hefde ateş etmek, (b) *k.d.* çabalamak, gayret sarfetmek, amaç/gaye edinmek, **23. ~ away (all one's ammunition)** : bütün mühimmatını harcamak, **24. ~ down** : (a) silâhla vurup düşürmek. *~ down an aircraft.* (b) *k.d.* kesin olarak reddetmek, "hayır" demek. *another idea shot down by the chairman.* **25. ~ off** : atmak, silâh atmak, (b) ok gibi fırlamak. **~ off a prize** : bir ateş müsabakasında finale girmek, **26. ~ off one's mouth or face argo** (a) ağızına geleni söylemek, bilir bilmez/düşünmeden konuşmak, (b) abartmak, mübalâğa etmek, **27. ~ one's bolt/wad** *k.d.* elinden geleni yapmak, son gücünü/varını yoğunu harcamak, **28. ~ out** : (a) dışarıya fırlamak, (b) birdenbire görünmek, (c) (filiz) sürmek, **29. ~ over** : her yeri dolaşır avlamak, **30. ~ straight** : (a) tam isabet kaydetmek, (b) *k.d.* dürüst davranışmak, **31. ~ the breeze bk.: breeze¹** (5), **32. ~ the bull argo** saçmalamak, saçma/manasız/maksatsız konuşmak, palavra atmak, **33. ~ the moon Brit.- argo** (ödenmeyen kiraya karşı hazzedilir korkusu ile) eşyasını gece kaçırıkmak, **34. ~ the works k.d.** (a) bütün sermayeyi yatırmak, (b) bütün gücünü harcamak (c) kumarda bütün parasını sürmek, **35. ~ to pieces** : dağıtmak, parçalar etmek, mahvetmek, **36. ~ up** : (a) (çocuk) hızla büyümek, birdenbire boy atmak, (b) pek çabuk yükselmek, (c) yukarıya fırlamak, (d) ateş altına almak. *ABD* rastgele ateş etmek (e) *argo* damardan uyuşturucu ilâç zerk etmek, **37. ~ one's way** : zorla/tehditle istedığını elde etmek. *e.a.-2. project, hurl, throw, 3. hit,*

wound, kill, 7. begin, 9. germinate, 19. (a) roll, 20. detonate, 21. extend, jut, project, protrude, 22. (b) strive, 26. (b) exaggerate.

shoot², *is.* **1.** atış, ateş etme, **2.** roket/füze atışı, **3.** av partisi. **4.** filiz, sürgün, fişkin, **5.** anî hamle, saldır, **6.** fotoğraf/film çekme, **7.** hızlı su akıntısı, çağlayan, **8.** kürek çekmede kürek darbeleri aralığı, **9.** (Madencilikte) (a) geniş maden tünelinden ayrılan dar tünel, (b) dar maden damarı, (c) eğik maden damarı, **10.** geyik boyuzunun filizi, **11.** (futbol) şut.

shoot' em-up, *is. argo* **1.** vuruşmalı dövüşlü film/kitap/video oyunu vb., **2.** silâhlı çatışma. *e.a.-2. gunplay.*

shooter, *is.* avcı, atıcı.

shooting, *is.* **1.** atış, **2.** avcılık, **3.** (sinema) çevirim, **4. ~ box = ~ lodge Brit.** avcı kulübesi, **5. ~ gallery** : atış poligonu, **6. ~ iron ABD- argo** tabanca, silâh, **7. ~ script** : çevirim oyunluğu, **8. ~ star** : (a) gök taşı, meteor, (b) *American cowslip d.d.* Amerika çuha çiçeği (*Dodecatheon meadia*). Parlak beyaz, kırmızı, pembe çiçekler açan kalımlı bir bitki, **9. ~ stick** : kabzalı baston, bir ucunda sıvı demir bulunan, kabzası katlanabilen çubuk.

shootout= shoot-out, *is.* **1.** silâhlı çatışma, müsademe, **2.** kavga, dövüş, **3.** (futbol) zaman uzatımı.

shop¹, *is.* **1.** dükkân, mağaza, **2.** atelye, iş yeri, **3.** fabrika, imalâthane, **4. set up ~** : dükkânı/ iş yeri/yazihane vb. açmak, bir iş kurmak. **He's set up ~ as a lawyer in town** : Kasabada avukat yazihanesi açtı. **5. shut up/close ~** : dükkânı kapatmak, işini terk etmek, **6. talk ~** : iş hakkında konuşmak, **7. all over the ~ Brit.** (a) darmadağın, dökülp saçılmış. *Don't leave your things all over the ~, put them away in the cupboard.* (b) her tarafı/tarafta. *I've been all over the ~ trying to find that pen.* **8. right/wrong ~ k.d.** doğru/yanlış kapı/şahıs/yer. **If you want help with French, you've come to the wrong-, I don't know a word of it** : Fransızca'dan yardım istiyorsan yanlış kapı çaldın, tek kelime bilmem. *e.a.-1. store, emporium, bazaar.* **NOT:** ABD'de **SHOP**, mahdut çeşitli mal satan nisbeten küçük ticaretheneler için kullanılır: *a millinery shop, a pastry shop.* **STORE** ise çok çeşitli mal satan büyük mağaza anlamına gelir: *a gro-*

shop²

cery store, a department store. EMPORIUM, önceleri büyük mağazalar için kullanılan gösterişli bir kelime idi, şimdi sadece alay için kullanılmaktadır. BAZAAR, mezat yeri, bir defaya mahsus çeşitli eşya satan yer demektir.

shop², *gs.f. shopped, shopping* 1. alış ve riş yapmak, çarşıya /alış verişi gitmek. **to spend one's day ~ping** : bütün gün alış verişi yapmak, 2. (çarşı pazar) gezmek/dolaşmak. *We ~ped all the main shops.* 3. *Brit.* (suçluyu) ele vermek, ihbar etmek. *The murderer was ~ped by his girlfriend.* 4. ~ around : alış verişi için fikir edinmek, fiyatları karşılaştırırmak. *You should ~ around before buying a new car.* 5. ~ for : aramak.

shop assistant, *is.* tezgâhtar, satış memuru.

shopboy, *is. Brit.* satıcı, tezgâhtar. *e.a.-salesclerk.*

shop chairman, bk.: **shop steward.**

shopcraft, *is.* 1. zanaat, ustalık, tamircilik, 2. zanaat erbabı.

shopgirl, *is. Brit.* tezgâhtar/satıcı kız. *e.a.-salesgirl.*

shophar, *is., ç. -phars* *bk.: **shofar***

shopkeeper, *is.* dükkâncı.

shopkeeping, *is.* dükkâncılık.

shoplifter, *is.* dükkân hırsızı, müşteri gibi girerek dükkândan ufak tefek mal çalan kimse.

shoplifting, *is.* dükkân hırsızlığı.

shopman, *is., ç. -men* 1. satıcı, tezgâhtar, 2. *Brit.* dükkâncı.

shoppe, *is.* küçük dükkân.

shopper, *is.* 1. müşteri, alıcı, 2. perakende alıcı.

shopping, *is.* 1. alış verişi (yapma), çarşıya çıkma, 2. mal. *Paris has good ~.* 3. satın alınan eşya/mal. *The car trunk was full of ~.* 4. ~ center : büyük çarşı, alış verişi merkezi, 5. ~ district : çarşı, 6. ~ list: alış verişi listesi.

shop steward, *is.* işçi temsilcisi. **shop chairman d.d.**

shoptalk, *is.* iş hakkında konuşma.

shopwalker, *is. Brit.* büyük mağazalarda müşterilere rehberlik eden memur.

shopwindow, *is.* vitrin, camekân.

shopwoman, *is., ç. -women* kadın tezgâhtar, satıcı kadın.

shopworn, *sf.* satılmadan eskimiş (mal).

shoran, *is.* mevki tayin radarı *{sho(rt) ra (nge)}* **n(avigation).** Sabit iki radar istasyonuna gönderilen işaretlere alınan cevabin gidiş geliş zamanını ölçerek uçağın mevkiini tayin eden sistem.

shore¹, *sf.&is.* 1. kıyı, sahil. *in ~* : kıyıya yakın. *off ~* : kıyıdan uzak, açıkta. *on ~* : kara da. *The ship reached shore. To walk along the ~. a house in the lakeshore.* 2. memleket, ülke. **my native ~** : doğduğum ülke, 3. kara. **a marine serving on ~** = **a marine on ~ duty** : karada görev yapan denizci, 4. payanda, destek, dayanak, 5. ~ bird : yağmur kuşu, 6. ~ crab : çingene yengeci, 7. ~ dinner : deniz ürünlerinden yapılan yemek, 8. ~ lark: kulaklı tarla kuşu, 9. ~ leave : (denizcilere) kara izni, 10. ~ patrol : *ABD* kıyı koruma örgütü, kıyı devriyesi. *e.a.-1. coast, strand, margin, bank, beach, 4. strut, brace, buttress, stay.*

shore², *gl.f. shored, shoring* 1. *gen. ~ up* : payanda vurmak, payanda ile desteklemek. *~ up the damaged fence.* 2. desteklemek, inme sine/düşmesine engel olmak. *government action to ~ up farm prices.* 3. *bk.: **shear** (pt.) . *e.a.-1. prop.**

shoreless, *sf.* 1. sınırsız, hudutsuz, sonsuz, 2. kıyısız, sahilsiz, kıyısı bulunmayan. *e.a.-1. limitless, boundless.*

shoreline, *is.* kıyı çizgisi, sahil hattı.

shoreward(s), *sf.&is.&zf.* kıyıya doğru/ yonelik, kıyı doğrultusu(ndı).

shoring, *is.* 1. payandalar, destekler, 2. payandalama, destekleme.

shorn, *f. bk.: **shear** (sf.f.).*

short¹, *sf.* 1. kısa. *a ~ distance.* *a ~ period.* *He had his hair cut ~.* *a ~ ten miles* : on milden kısa/daha az, 2. kısa boylu, bodur, 3. ters /kısa,kestirme (cevap). ~ and sweet : kısa ve yerinde. ~ cut :kestirme yol/cevap, 4. kısa, özlü, muhtasar (yazı vb.), 5. az, kit, eksik, dar, noksan, yetersiz, ihtiyacı karşılamayan. *I'm ~ of money this week, can you lend me some* : Bu hafta para azaldı, biraz ödünç verebilir misin? **He was a bit ~ of experience** : Tecrübesi biraz noksandı. ~ in/on : ...bakımından noksan/yetersiz. **These goods are in ~ supply, the price will be high** : Bu mal kıtlıyor, fiyatı yükseli-

cek. **He's a nice fellow, but ~ on brains** : İyi adamdır ama biraz beyinsizdir. **6. hedefe ulaşamayan, 7. (hamur işi) gevrek, çok yağ katılmış, 8. (maden) gevrek, çabuk kırılır, 9. satılırken elde bulunmayan (mal).** ~ **sale** : açıktan satış. **10. s.bl.** kısa süreli, **11. şir** kısa/vurgusuz (hece), **12. ~ of** : (a) -den az, (b) (para, yiyecek) yetersiz, kit. **be ~ of** : eksik/yetersiz olmak, yetmemek, az kalmak. **We are ~ of sugar** : Şekerimiz azaldı. **be ~ of breath** : nefesi daralmak. (c) -den başka. **I would do anything ~ of murder to get some money** : Para bulmak için adam öldürmekten başka her şeyi yaparım. **13. be ~ with** : (sözü) kısa kesmek,kestirme/ters cevap vermek. **He was ~ with me** : Bana ters cevap verdi. **14. at ~ notice** : hazırlanmak için az zaman birakan (emir), **15. have a ~ memory** : çabuk unutmak, hafızası zayıf olmak, **16. in ~ order** : hemen, derhâl, **17. little/nothing ~ of** : hemen hemen, tamamıyla. **It is nothing/little ~ of madness to do this** : Bunu yapmak delilikten başka bir şey değildir. **e.a.-3. brief, abrupt, curt, sharp, testy, 4. brief, concise, terse, succinct, 5. low, scanty, 8. friable, brittle, 12. (c) failing of, excluding.**

short², zf. **1.** birdenbire, anî olarak, anıza. *The driver stopped ~ when the child ran into the street.* **2.** kısaca, özetle, hulâsaten, **3.** hedef yakının(d)a. *the arrow landed ~.* **4. be taken/caught ~** Brit.- k.d. sıkışmak, çişi/aptesi gelmek, **5. come ~** : eksik gelmek, yetişmemek, erişememek, **6. cut ~** : kısa kesmek (söz, yazı, vb.), birdenbire sona erdirmek. *The accident forced them to cut their holiday ~.* **cut s.o. ~** : birinin sözünü birdenbire kesmek, **7. fall ~** : erişememek, ulaşamamak, yetmemek. *His income fell ~ of his needs.* **8. give ~ weight** : eksik tartmak, **9. go ~ (of)** : mahrum kalmak, yeteri kadar almamak. **I'm giving my dinner to the children; they mustn't go ~ (of food)** : Yemeğimi çocuklara veriyorum, onlar gıdasız kalma-malı. **10. make ~ work of** : hakkında gelmek, çabucak bitirmek, **11. run ~** : (malzeme vb.) tükenmek, yetişmemek, kitleşmek, azalmak. **We're runing ~ of coal/our coal is running ~** : Kömürümüz azalıyor. **12. sell ~** : (a) elde olmayan malı satmak, (b) k.d. küçük/hakir görmek, küçümsemek, takdir etmemek, değerini bilmemek. **e.a.-1. abruptly, suddenly, 2. briefly, curtly, 12. disparage, underestimate.**

short³, is. **1.** kısa şey, **2.** eksiklik, noksantılık, **3. the ~** : öz, hulâsa, meselenin ruhu. **the long and the ~ of it** : uzun sözin kısası, kısacası, elhasıl, velhasıl, **4.~ s** : (a) kısa pantalon, şort, (b) don, (c) kısa vadeli bono, (d) yeteri kadarince öğretülmemiş maden cevheri, (e) kirintı, kallıtı, döküntü, düşük kaliteli mal, **5. elekt.** kısa devre, **6. şir** kısa hece, **7. sin.** ~ **subject d.d.** öykülü kısa film, **8.** elde olmayan malı satan kimse, **9. hesap açığı, para/mal noksancı.** **The official was \$50 in his accounts** : Memurun 50 dolar açığı çıktı. **10. for ~** : kısaca. *Her name is Patricia, and she's called Pat for ~.* **11. in ~** : özetle, kısaca, özet/hulâsa olarak, sözin kısası, velhasıl. **e.a.-3. gist, 9. deficiency, 11. in brief.**

shortage, is. **1.** eksiklik, kithik, noksantılık, azlık, açık, sıkıntı. **a ~ of cash** : para açığı/sıkıntı. **housing ~** : konut sıkıntısı, **2.** eksik/noksan miktar.

short-billed gull, is. zool. küçük martı (*Larus canus*).

shortbread, is. kurabiye.

shortcake, is. bol tereyağı ile yapılmış pasta, meyveli kek.

short-change= short change, gl.f. -changed, -changing **1.** paranın üstünü noksancı vermek, **2. k.d.** aldatmak, dolandırmak, **3. ~ r** : aldatıcı, dolandırıcı. **e.a.-2. cheat, defraud.**

short-circuit, gl.f. **1. elekt.** kısa devre etmek. *to ~ a resistance.* **2.** sarfınazar etmek, atlama, hesaba katmamak, kestirmeden gitmek. *To ~ all the formality by a simple telephone call.* **e.a.-2. bypass.**

shortcoming, is. kusur, noksantılık, ihmâl, sakınca, engel, mahzur. *You've got to realize your own ~s. Whatever ~s the airport might have...* **e.a.- fault, flaw, defect, imperfection, deficiency, inadequacy, drawback, weakness.**

shortcut, sf.&is.&f. **1. short cut** y.d.y.: kestirme (yol, yöntem vb.). ~ methods. **2.** kestirmeden gitmek, kısa kesmek.

short-dated, sf. kısa süreli, kısa vadeli (senet, bono vb.).

short division, is. mat. zihinden bölme.

short-eared owl, is. zool. bataklık baykuşu (*Asio flammeus*).

shorten

shorten, *f.* 1. kısal(t)mak, azal(t)mak, kısmak, darlaş(tır)mak. 2. yağ katarak gevreklesitmek. *e.a.-1. condense, lessen, limit, restrict, abbreviate, abridge, curtail.* **NOT:** **SHORTEN**, genel anlamda boyut ve zaman bakımından kısal(t)mayı ifade eder: *to shorten a dress:* elbiseyi kısaltmak. *to shorten a prisoner's sentence:* mahkûmiyet süresini kısaltmak. **ABBREVIATE**, bazı harf, kelime vb. gibi kısımları atarak kısaltmak, icmal/ihtisar etmek demektir. *to abbreviate a word:* bir kelimeyi kısaltmak. **ABRIDGE**, özetleyerek kısaltmak anlamını taşır. *to abridge a document:* bir belgeyi özetlemek/kısaltmak. **CURTAIL** bazı kısımlarını kesip atarak, kırparak ve genellikle bütünlüğünü bozarak (Nasrettin Hoca'nın kuşuna benzeterik) kısaltmaktadır. *to curtail an explanation:* bir açıklamayı kısaltmak/kuşa benzetmek.

shortening, *is.* 1. (hamur işlerine karıştırılan) yağ, 2. kısal(t)ma, ihtisar.

shorter legged bar-tailed godwit, *is. zool.* kıyı çulluğu (*Limosa lapponica*).

shortfall, *is.* 1. noksanlık, eksiklik, kusur, (bütçe vb.) açık. *We hoped to make \$2000, but after our bad luck there'll be a ~ of at least \$300.* 2. noksantalı(tır)ma, eksil(t)me, azal(t)ma. *e.a.-1. deficiency, shortage.*

shorthand, *is. &sf.* steno, stenografi. *The secretary took down in ~ what was said; she made ~ notes.* *e.a.- stenography.*

short-handed, *sf.* yardımcı az. ~ ness : yardımcı azlığı.

shorthorn, *is.* kısa boynuzlu sığır cinsi.

shortia, *is. bot.* akçicek (*Shortia galacifolia*). Carolina'da yetişen beyaz çiçekli kalımlı bitki.

shortie, *is. bk.: shorty.*

shortish, *sf.* kısaca, oldukça kısa.

short list, *is. Brit.* kısa aday listesi, adayların son listesi.

short-lived, *sf.* kısa ömürlü/süreli, geçici, ömürsüz, az zaman süren. *Butterflies are ~. a ~ joy/interest.*

shortly, *zf.* 1. yakında, birazdan, biraz sonra. *He will be back~.* 2. kısaca, özetle, hulâsaten. *He explained his idea ~ but clearly.* 3. kabaca, sertçe, soğuk bir şekilde. *He answered ~ that he*

didn't care what I thought. *e.a.-1. soon, quickly, 2. briefly, concisely, 3. curtly, rudely, harshly.*

shortness, *is.* 1. kısalık, bodurluk. *the ~ of his fingers. the ~ of the days in winter. the ~ of the trip.* 2. eksiklik, noksanlık, kitlik. *The ~ of provisions/of money.* 3. (söz, cevap) kabalık, sertlik. ~ of his answer. *e.a.-1. brevity, 2. deficiency, scantiness, 3. curtness, rudeness, harshness.*

short order, *is.* çabuk ve kolay hazırlanabilen yemek. **in short order** : derhal, çabucak, alelacele.

short-order, *sf.* alâminüt, eli çabuk, şipşak (yemek hazırlayan). *a ~ cook.*

short-range, *sf.* kısa menzilli, kısa süreli vadeli.

short shrift, *is.* 1. tövbe anı: idamdan önce mahkûma tövbe istigfar için verilen kısa zaman, 2. ihmâl, önemsemeyiş: bir kimseye/konuya sarf edilen çok az dikkat. **give/get short shrift** : ihmâl etmek/edilmek. *Some think that the armed forces are getting all the government money and education is getting short shrift.*

short-sighted, *sf.* 1. miyop, uzağı göremeyen, 2. basiretsiz, ileriyi göremeyen. *It's very ~ not to spend money on repairing your house.* 3. ~ly : basiretsizlikle, ileriyi göremeden, 4. ~ ness: basiretsizlik, ileriyi görememe. *e.a.-1. nearsighted, myopic, 2. heedless, unthinking. k.a.-1, 2. farsighted, 2. prudent, wise, sagacious, circumspect, foresighted.*

short-spoken, *sf.* sert, kaba, nezaketsiz. *e.a.- curt.*

short-staffed, *sf.* işçi/personeli az, noksan kadrolu.

shortstop, *is. beysbol* ikinci ve üçüncü minder arasındaki alan ve burada oynayan oyuncu.

short story, *is.* kısa hikâye.

short-tempered, *sf.* öfkeli, sinirli, çabuk kızan. *e.a.- irascible, irritable, hot-tempered, ill-humored, grouchy, cranky. k.a.-calm, temperate, pacific, sedate.*

short-term, *sf.* kısa süreli, kısa vadeli. *a ~ loan.*

short time, *is.* kısaltılmış iş saatleri.

short-toed lark, *is. zool.* kısa parmaklı tarla kuşu (*Calandrella brachydactyla*).

short-toed tree creeper, *is. zool.* bahçe tırmaşık kuşu (*Certhia brachydactyla*).

short ton = net ton, *is.* 2000 litre (907.18 kg)lik ağırlık ölçüsü.

short-waisted, *sf.* kısa belli: belden omuzlara kadar olan uzaklık normalden az olan.

shortwave, *is.&sf.&f.* **-waved, -waving**
1. *elekt.* kısa dalga, dalga uzunluğu 60 m'den az, 2. ~ **radio** : kısa dalgalı radyo (verici/alıcı), 3. kısa dalga ile yayın yapmak.

short-winded, *sf.* tıknafes, nefesi daralan.

shorty, *is., ç.* **-ties** *k.d.* kısa boylu, bodur. **shortie** *d.d.*

shot¹, *is., ç.* **shots** (veya 5, 6. için: **shot**)
1. atış. **several ~ s were heard** : birkaç silâh sesi işitildi, 2. atış/kurşun menzili, 3. erim, 4. atım, top veya tüfek atma, 5. top güllesi, mermi. **without firing a ~** : kurşun atmadan, 6. saçma, tüfek saçması. ~ **metal** : saçma madeni. ~ **tower** : saçma imal olunan kule, 7. nişancı. **He's a good ~** : İyi nişancıdır/avcıdır. 8. anı darbe, 9. *sp. ~ put d.d.* gülle atma, 10. bilyeye vuruş, 11. girişim, teşebbüs, atılım, hamle. a **long ~** : güç bir işe girişme. **at the first ~** : ilk hamlede, başlangıçta. **That was a bad ~** : O, yersiz/isabetsiz bir teşebbüstü. 12. *k.d.* şırınga, iğne, aşı. *a ~ of penicillin.* **a ~ in the arm** : canlandıran/heveslendiren/gayrete getiren şey. *a big sale which was a ~ in the arm to the failing company.* 13. *k.d.* bir kadeh içki. **pay one's ~** : içkisinin parasını ödemek, 14. fotoğraf (çekme), 15. *sin.TV* çekim, 16. tahmin, şans, 17. döküm içinde kalan sert maden topağı, 18. *den.* 90 kadem (27 m) uzunlığında zincir veya demir, 19. **a ~ in the locker** : yedek, 20. **big ~ k.d.** kodaman, önemli kimse, 21. **by a long ~ bk.: long shot**, 22. **have a ~ at** : (şansını/talihini) denemek, bir şeyi bir kere tecrübe etmek. *It's a hard job, but I'd like a ~ at it.* 23. **call one's ~ k.d.** niyetini/maksadını açıklamak, 24. **like a ~** : ok gibi, kurşun gibi, hızla, birdenbire. **be off like a ~** : ok gibi fırlamak. **The dog was off like a ~ after the rabbit** : Köpek tavşanın peşinden ok gibi fırladı. **He accepted like a ~** : Derhâl kabul etti. 25. **make a good ~ at sth** : iyi bir gi-

rişimde bulunmak ; boş atıp dolu tutturmak,

26. parting ~ : ayrılrken söylenen çileden çıkarıcı söz, 27. **take a ~ in the dark** : kafadan atmak. *e.a.-7. marksman, 11. attempt, try.*

shot², *glf.* **shotted, shotting** 1. gülle veya saçma ile doldurmak, 2. saçma yapmak, ufak taneler hâline getirmek, 3. *bk.: shoot* (*geç. z.&sf.f.*).

shot³, *sf.* 1. hârelî, yanardöner, şanjanlı (kumaş). *a dress of ~ silk: it was blue ~ with green.* 2. dolu, karışık. *His stories are ~ through with fine descriptions.* 3. *argo* mahvolmuş, harap olmuş, bitmiş, yıpranmış. *My nerves are ~: I need a holiday.* ~ **to pieces** : tamamen bozulmuş, darmadağın olmuş, 4. vurulmuş, yaralanmış, 5. *k.d.* kurtulmuş, başından savmış. **to be ~ of** : kurtulmak, başından savmak. *glad to be ~ of the job.* 6. *argo* sarhoş, kafası dumanlı, 7. sert taneli, tüfek saçması gibi. ~ *ore.* ~ *clay soil.* *e.a.-3. ruined, worn, 6. intoxicated, drunk.*

shote, *is. bk.: shoat.*

shotgun, *is.&sf.&f.* **-gunned, -gunning**

1. av tüfeği, çifte, 2. zoraki, zorla yapılan. ~ **wedding ABD- argo** zoraki evlenme, gebe birliği kızla evlenmek zorunda kalma, 3. tüfekle ateş etmek, 4. zorlamak, icbar etmek, kuvvet zoru ile yaptırmak.

shotten, *sf.* 1. yumurtlamış (ringa balığı), 2. *esk.* çırımış (kemik).

should, yardımcı fiil: **shall** fiilinin geçmiş zamanı olmakla beraber nadiren geçmiş bir olayı ifade eder. Daha ziyade şu anımlarda kullanılır: 1. gereklilik, zorunluluk, mecburiyet : *You ~ not do that* : Onu yapmamalısın. *You ~ visit your mother* : Anneni ziyaret etmeliisin. ~ *we tell him the truth?* Gerçegi ona söylemeli miyiz? 2. koşul, şart : *If I ~ die before I wake*: Uyanmadan ölürem... *If I ~ go, he would go too*: Ben gidersem o da gidecek. ~ *you go there*: oraya giderseniz/gidecek olursanız, 3. hayret, şaşkınlık : *When I reached the station, whom ~ I run into but the detective!* İstasyona varınca kiminle karşılaşım biliyor musunuz, detektif! 4. umut, tahmin: *I ~ be back by noon*: Öğlene kadar döneceğimi umarım. 5. *ABD- k.d.* istihza, alay (Olumsuz anlamda olumlu cümle olarak). *He'll be fined heavily, but with all his money he ~ worry!* Ağır para cezasına çarptırılacak, fakat böyle zenginle bu viz gelir! ** Amerikan İngiliz-

shoulder¹

cesinde birinci şahıs ile **should** veya **would** kullanılır: *I should/would be glad to see you.* Mamafih bu ve benzeri anlamda **should** kullanmak daha büyük nezaket sayılır.

shoulder¹, is. 1. omuz, 2. gen. ~s : sırt, iki omuz ile bunların arasında kalan beden kısmı, 3. hayvanın sırt kısmı, 4. kürek eti, 5. elbisenin omuz kısmı, 6. destek olan şey, 7. omuza benzer çıktı, 8. dağ yamacı, 9. As. ~ angle d.d. tabya siperinin koltuğu, 10. banket, yolun iki tarafında kaplama kenarı ile hendek eğiminin başlama çizgisi arasındaki şerit, 11. ~ belt : omuz kayışı, hamayıl, 12. ~ blade : kürek kemiği, 13. ~ girdle : omuz kemeri, 14. ~ guard : omuz siperliği, 15. ~ knot : örgülü apolet, 16. ~ loop = ~ strap : apolet, 17. ~ patch : bırlık kol simbolü, 18. ~ to ~ : omuz omuza, bırlıkte, elbirliği ile, 19. broad ~s : geniş omuzlar, sorumluluğu yüklenme. His ~s are broad : O dayanıklıdır, çok sorumluluk yüklenebilir. 20. cry on (one's) ~ : birine sığınmak, acınlırmak, merhamet dilenmek, 21. have a head upon one's ~s : zeki/akıllı/kafalı olmak, 22. an old head on young ~s : yaşına göre tecrübe, 23. I let him have it straight from the ~ : (a) Bütün kuvvetimle yumruğu aştettim. (b) Verip veriştirdim, açtım ağızımı yumdum gözümü. 24. put one's ~ to the wheel : büyük gayret sarf etmek, (işe) dört elle sarılmak, 25. soft ~s : yumuşak banket, 26. square ~s : kalkık omuzlar, 27. stand head and ~s above the rest : başkalarından kat kat üstün olmak, 28. stand ~ to ~ : dayanışmak, birbirini desteklemek, omuz omuza vermek, 29. straight from the ~ k.d. açıkça, dobra dobrą, 30. to rub ~s with : (nüfuzlu kimselerle) dostluk tesis etmek, samimî/içli dişli olmak, 31. turn/give a cold ~ : (a) soğuk davranışmak, yüz vermemek, istiskal etmek, (b) görmemekten gelmek, kaçınmak, sakınmak, 32. ~weapon : dipçıklı silâh. e.a.-12. scapula, 29. candidly, straightforwardly, 31. (b) ignore, shun, avoid.

shoulder², f. 1. omuzlamak, omuz vurmak, omuzu ile itmek. to ~ s.o. aside. 2. (sorumluluğu) yüklenmek, üzerine almak, deruhde etmek. to ~ expenses. 3. desteklemek, omuz vermek, 4. ~ arms As. silâhı omuza almak. ~ arms! Silâh omuza!

shouldna, Isk. = should not.

shouldn't = should not.

shouldst = **shoulddest**, f. esk. shall fiilinin ikinci tekil şahsı. Bugün bunun yerine **should** kullanılıyor.

shout, is. & f. 1. bağırma(k), haykırmak, feryat (etmek), yaygara (koparmak), çığlık (atmak/ koparmak), 2. Brit. & Avust.- k.d. içki ismarlama. It's my ! İçkiler benden! 3. ~ at : bir kimseyin yüzüne karşı bağırma, bağırarak konuşmak, 4. ~ down : bağırarak susturmak, yuhalamak, 5. ~ out : bağırıp çağırma, kıyameti koparmak, 6. ~ s of laughter : kahkaha tufanı, 7. ~ s of applause : alkış tufanı, şiddetli alkışlar. 8. ~er : bağırılan/haykıran kimse. e.a.-1. yell, cry, exclaim.

shove, is. & f. shoved, shoving 1. itme(k), dörtme(k), itip kakma(k), iteleme(k), omuz vurma(k). ~ one's way through (the crowd) : (kalabalıkta) ite kaka kendine yol açmak. ~ aside : itip bir kenara atmak. ~ away : itip uzaklaştır mak, uzağa sürmek. ~ back : geri itmek. ~ forward : ileri itmek/sürmek, 2. itiş, dürtüş, 3. ~ off : (a) kayığı iterek karadan açılmak, (b) argo gitmek, uzaklaşmak, arabayı/cızlamlı çekmek ~ off! Defol! Çek arabanı! 4. ~halfpenny: çizgili tahta üzerinde para itme oyunu. e.a.-1. push, jostle, 3. (b) depart, go away.

shovel, is. & f. -eled, -eling (veya Brit. -elled, -elling) 1. kürek, 2. kürek veya kepçesi olan cihaz/makine. a steam ~ : bülârî ekskavatör, 3. kürek dolusu, 4. küremek, küreklemek, kürekle atmak/boşaltma/temizlemek. to ~ snow : kar küremek, 5. ~ in food k.d. (yemeği) atıştırmak, hapır hupur yemek, silip süpürmek, 6. ~ up : kürekle yiğmek. ~ up one's food : yemeği kaşıklamak/atisıtmak, hapır hupur yemek, silip süpürmek.

shoveler = **shoveller**, is. 1. kürekçi, 2. zool. kaşık gaga ördeği (*Anas clypeata*).

shovelful, is., ç. -fuls kürek dolusu: İngiltere'de papazların giydiği yanları yukarı kıvrık geniş kenarlı şapka. **shovel-hatted**: kürek şapkalı.

shovelnose, is. kürek burunlu, kafa ve burun kürek biçiminde olan hayvan: Pasifik köpek balığı, gitar balığı vb. gibi. **shovel-nosed** : kürek burunlu.

shover, *is.* **1.** iten/dürten/itip kakan kimse, **2.** kalpazan, kalp para süren kimse, **3.** mezbahada kesilmiş hayvanları sürükleyen işçi.

show¹, *f.* **showed**, **shown/ showed**, **showing** **1.** göstermek, göz önüne koymak/sermek. **He has nothing to ~ for all his work:** Bütün çalışmasına rağmen ortada bir şey yok. **2.** belirtmek, işaret etmek, kaydetmek. *The thermometer ~ed 8 below zero.* **3.** (satışa vb.) çıkarmak, arz etmek. **to ~ a house** : bir evi satışa çıkarmak, **4.** izhar etmek, **5.** delil/sebep göstermek/ibraz etmek, ispat/teyit etmek, **6.** teşhir etmek, seyrettirmek, **7.** ihsan etmek, lütfetmek, **8.** meydana koymak/çıkarmak, açığa vurmak, itiraf etmek. **on your own ~ ing** : kendiniz itiraf ettiğiniz gibi, **9.** yol göstermek, içeriye götürmek. ~ **in** : bir misafiri içeri almak, yol göstermek, buyur etmek. ~ **s.o. to his room** : birini odasına götürmek. ~ **him in** : içeri alın, içeri buyursun, **10.** anlatmak, açıklamak, aydınlatmak, yorumlamak. *The President ~e d his intent in regard to foreign affairs.* **11.** ispat etmek, kanıtlamak, **12.** söylemek, **13.** öğretmek, **14.** görülmek, görünmek, gözükmek, **15.** *k.d.* gösteri yapmak, kendini göstermek, **16.** belirmek, **17.** yarışmaya katılmak, **18.** yarışta üçüncü gelmek, **19. ~ forth** : açıklamak, izah/beyan/tasrih etmek, **20. ~ off** : (a) gösteri yapmak, çalım satmak, fiyaka yapmak, (b) yeteneklerini göstermeye çalışmak, **21. ~ one's hands** : kozunu meydana koymak, (iskambil) elini açmak, **22. ~ one the door** : kovmak, kapı dışarı etmek, **23. ~ out** : (a) birini kapıya kadar uğurlamak, (b) kapı dışarı etmek, **24. ~ through** : ... arkasından/arasından görünmek, sırtmak, **25. ~ up** : (a) açıklamak, açığa/meydana vurmak, ifşa/teşhir etmek, foyasını meydana çıkarmak. **be ~ n up** : foyası meydana çıkmak, teşhir edilmek, (b) gözükmek, belirmek, ortaya/meydana çıkmak, zuhur etmek, (c) *k.d.* beklenilen yere gelmek, ispatvücut etmek, (d) *k.d.* (başkasından) üstün gelmek, onu gölgeye bırakmak, (e) (sinavda) kopye vermek. **e.a.-2. indicate, register, mark, 5. allege, plead, assert, affirm, 6. exhibit, display, 7. bestow, confer, 9. guide, escort, lead, conduct, usher, 10. explain, clarify, interpret, elucidate, reveal, disclose, divulge, 11. prove, demonstrate, 25. (a) expose, reveal, (b) appear, (d) outdo.**

show², *is.* **1.** gösteriş, teşhir. *a true ~ of freedom.* **nothing but mere ~** : sırf gösteriş(ten ibaret). **for ~** : gösteriş olsun diye, **2.** görünüş, izlenim, intiba. **to make a sorry ~** : üzgün görünmek. **He claims, with some ~ of reason...** : oldukça haklı olarak iddia ettiğine göre... **3.** aldatıcı/zahiri görünüş, **4.** alâmet, delil, iz, **5.** temaşa, **6.** temsil, gösterim, oynatma. **press/trade ~** : basına/alıcılara gösterme, **7.** sinema, tiyatro, **8.** sergi. ~ **room** : sergi salonu, **9.** gösteri, nümayiş, **10.** taklit, **11.** saltanat, debdebe, azalet, **12.** yarışta üçüncülük, **13.** belirti, **14. k.d.** fırsat, şans. **give s.o. a fair ~ k.d.** birine kendini gösterme fırsatını vermek, **15. ~ bill** : büyük duvar afisi, **16. ~ biz ABD- argo tiyatrocukuluk**, **17. give the ~ away** : (a) ağızından baklayı çikarmak, sırrı açığa vurmak, (b) foyasını meydana çıkarmak, **18. make a good ~ k.d.** kendini göstermek, iyi bir etki bırakmak, **19. run the ~ k.d.** yönetmek, bir yerde yönetici/patron durumunda olmak, **20. steal the ~** : (a) parsayı toplamak, başkasının başarısından haksız yere yararlanmak. *He did all the work, but his wife stole the ~.* (b) bir grupta en çok göze çarpan kimse/şey olmak, bütün dikkati üzerinde toplamak, **21. stop the ~** : şiddetli alkış ve tezahürat nedeniyle temsile ara vermek, **22. ~ of hands** : el kaldırarak oylama, **23. ~ window** : vitrin, camekân, **24. the ~ pupil of the school** : okulun örnek/en seçkin öğrencisi. **e.a.-1. display, exhibition, demonstration, ostentation, pomp, 2. appearance, impression, 3. deception, 4. indication, trace, 5. spectacle.** **NOT:** **SHOW**, gerçeğe uyan veya uymayan bir dış görünüşü/gösterisi belirtir: *a show of modesty.* **DISPLAY**, övünmek için yapılan gösteriştir: *a great display of wealth.* **OSTENTATION**, boş, asılsız, iddialı ve çok defa çırın, hoş gitmeyen gösterisi ifade eder: *tasteless and vulgar ostentation.* **POMP**, görkemli, ihtişamlı, şasaalı, göz kamaştırıcı gösterisi belirtir: *The coronation was carried out with pomp and ceremony.*

show and tell, *is.* göster-anlat: ilginç bir cişim gösterip anlatmaktan ibaret çocuk oyunu.

showboat, *is.&f.* **1.** yüzen tiyatro, içinde temsil verilen vapur, **2. argo gösteriş (yapmak).**

showbread, *is. bk.:* **shewbread.**

show business

show business, *is.* görünç işleyimi : tiyatro, sinema, radyo ve televizyonu kapsayan eğlendirme meslesi.

show card, *is.* görünç ilâni.

showcase, *is. &f. -cased, -casing* 1. camekân, vitrin, 2. deneme yeri. *The club is a ~ for new comics.* 3. sergilemek, göstermek, teşhir etmek. *e.a.-3. exhibit, display.*

show copy = show print, *is. sin.* ön oynamam eşlemi.

showdown, *is.* 1. (iskambil) eldeki bütün kâğıtları açma, 2. yüzleşme, çatışma, karşılaşma, yüz yüze gelerek anlaşmazlıklara çözüm yolu arama. *They were seeking a final ~. The senator forced a ~ with his critics.* *e.a.-2. confrontation, conflict, face-off, clashing.*

shower¹, *is.* 1. sağanak. **heavy ~** : şiddetli sağanak. **scattered ~** : yer yer/ara sıra sağanak. **Scattered ~s are expected this afternoon** : Öğleden sonra yer yer sağanak yağışı beklenmektedir. 2. sağanağa benzer şey, sağanak gibi yağan/dökülen nesne, 3. bolluk, bereket. **a ~ of wealth** : servet bolluğu, 4. **ABD** hediye toplantısı: bebeğe/geline hediyelerin verildiği toplantı, 5. **~ bath d.d.** duş. **take a ~:duş yapmak**, 6. gösteren/gösteriş yapan kimse, 7. **~ y** : sağanaklı, sağanak yağışlı.

shower², *gs.f.* 1. sağanak yağmak. **It started to ~** : Sağanak (yağmaya) başladı. 2. yağdırmak, serpmek. *They ~ ed the married couple with rice.* 3. bol bol vermek, yağdırma, gark etmek. *They ~ed gifts on her = ~ ed her with gifts.* 4. duş yapmak.

showfolk, *is.* halkın eğlendirmeyi meslek edinmiş kişiler.

show girl, *is.* gösteri kızı, eğlence yerlerinde güzel giysilerle gösteri yapan kız/kadın.

showily, *zf.* gösteriyle, debdebe ile, kibarle, kurularak, böbürlenerek.

showiness, *is.* 1. gösteri, süs, güzellik, 2. gösterişçilik, kibir, kurum, böbürlenme, 3. debdebe, âlâyış.

showing, *is.* 1. gösteri, sergi, teşhir, 2. gösterme, sergileme, teşhir etme, 3. başarı, kendini gösterme. **She made a good ~ in college** : Kolejde iyi başarı sağladı (kendini gösterdi). 4. olayları göz önüne serme.

showman, *is., ç. -men* 1. tiyatrocu, sinemacı, eğlence yeri sahibi/müdürlü, 2. meddah, sahnedeki numaralar yaparak halkın eğlendiren sanatçı, 3. **~ ship** : meddahlık, tiyatroculuk, sinemacılık.

shown, *f. bk.* : **show (sf.f.)**.

show-off, *is.* 1. gösterişçi, gösteriş meraklısı, çalımlı/fiyakalı/cakalı kimse, 2. gösteriş, gösteriş meraklı, çalım, fiyaka, caka.

showpiece, *is.* 1. göstermeye değer nesne, 2. gösterilen/sergilenen nesne.

showplace, *is.* görülmeye değer güzel/tarikhî bina/yer.

showroom, *is.* sergi salonu.

show-stopper = show stopper = shows-topper, *is.* tiy. oyuncakesen: büyük heyecan uryanıp alkışlanarak oyunu kesintiye uğratan söz/jest vb.

show window, *is.* vitrin, camekân.

showy, sf. showier, showiest 1. gösterişli, alımlı, güzel, lâtif, hoş. **~ flowers**. 2. gösterişçi, çalımlı, kurumlu, fiyakalı, övüngen. **a ~ young man.** *e.a.-1. splendid, brilliant, gorgeous, striking, magnificent, 2. pompous, ostentatious, gaudy.*

shrank, f. bk. : **shrink (geç.z.)**.

shrapnel, *is.* şarapnel.

shred¹, *is.* 1. ince şerit/dilim, küçük parça, kıymık, 2. zerre, en ufak şey. **We haven't got a ~ of evidence** : En ufak bir delil yok.

shred², f. shredded/shred, shredding parçala(n)mak, doğra(n)mak, ince dilimlere ayırmak, (kadaiyif gibi) kiy(il)mak. **~der** : kriyan, parçalayan, doğratan (kimse/makine vb.), rende.

shrew, *is.* 1. şirret, cadaloz, cadi, huysuz kadın, 2. *zool.* soreks (*Sorex araneus*) : Ağızı hortum gibi uzun, fareye benzer böcekçil hayvan (ilgili sıfat: *soricine*), 3. **~ish** : şirret, cadaloz, cadi, huysuz, 4. **~ishly** : şirretlikle, cadalozlukla, cadi gibi, 5. **~like** : şirrete benzer, cadi gibi, huysuz. *e.a.-1. nag, scold, virago, vixen, termagant.*

shrewd, sf. 1. zeki, kurnaz, akıllı, anlayışlı, dirayetli, açıkgöz. **a ~ politician**. 2. *esk. bk.* : **keen, piercing**, 3. *esk. bk.* : **malicious, bad, shrewish, artful**. 4. **~ly** : zekice, kurnazca, akıllica, anlayışla, dirayetle, açıkgözlülük, 5. **~ness** : zekâ, kurnazlık, akıllılık, anlayış, dirayet, açıkgözlülük.

shriek¹, *is.* **1.** çığlık, acı/keskin feryat/haykırmak. **give a ~** : çığlığı basmak, **2.** gürültülü kahkaha, **3.** ıslık, keskin ve tiz herhangi ses. *the ~ of a locomotive.*

shriek², *f.* **1.** çığlık atmak, acı acı feryat etmek/haykırmak/bağırırmak, **2.** gürültülü kahkaha atmak. **~ with laughter** : gülmekten katılmak, **3.** ıslık calmak, keskin ve tiz ses çıkarmak, **4. ~ er** : çığlık atan, feryat eden, haykiran, **5. ~ ingly** : çığıklıkla, feryat ederek, haykırarak, **6. ~ y** : çığlık gibi, acı/keskin/tiz, feryada benzer. *e.a.-1. scream.*

shrieval, *sf.* şerife/kasaba zabita şefine ait. **~ ty**: şeriflik/kasaba polis şefliği (görevi, makamı, görev süresi).

shrieve, *is.&f. esk. bk.:* **1. sheriff**, **2. shrieve.**

shrift, *is. esk.* **1.** günahların itirafı ve bağışlanması, mağfiret, **2.** papaza günahını çıkarttırma.

shrike, *is. zool.* örümcek kuşu (*Laniidae*). **masked ~** : maskeli örümcek kuşu (*Lanius nubicus*). **red-backed ~** : kırmızı sırtlı örümcek kuşu (*Lanius collurio*). **woodchat ~** : kızıl başlı örümcek kuşu (*Lanius senator*).

shril¹, *sf.&is.* **1.** cırlak, ince, tiz (ses). **a ~ cry. in a ~ voice** : cırlak bir sesle, **2.** tiz sesli, **3.** keskin, acı, şiddetli, **4.** aşırı heyecan gösteren, **5.** yaygaracı, şıkâyetçi. *The newspapers became ever ~er in their attacks.* **6. ~ ly bk.:** **shril²**, **7. ~ness** : incelik, tizlik, cırlaklık.

shril² = shrilly, *zf.* ince/tiz/keskin/cırlaklı bir sesle, acı acı.

shril³, *f.* cırlamak, ince/tiz sesle bağırırmak.

shrimp, *sf.&f.&is., ç.* **shrimps**, **shrimp** **1.** karides, deniz tekesi (*Crangon vulgaris*), **2. argo** ufak tefek/önemsiz/çelimsiz kimse, **3.** kardesli (iyicek), **4.** kardes+, **5.** karides avlamak.

shrimper, *is.* **1.** karides avcısı, **2.** karides avlama gemisi/motoru.

shrine, *is.&f.* **shrinéd**, **shrinéd** **1.** türbe, kutsal mezar, **2.** azizlerden kalma kemik vb. nin saklandığı ufak sandık, **3.** evliyaya/tanrıya adanmış/tahsis olunmuş yer, **4.** tarihî/kutsal yer, tapınak. *a historic ~.* **5.** kutsal bir yere koymak, mukaddes tutmak, **6. ~ like** : türbe gibi, kutsal. *e.a.-5. enshrine.*

shrink, *f.* **shrank/shrunk**, **shrunken**, **shrinking** **1.** büz(ül)mek, çek(il)mek, daral(t)mak, küçül(t)mek, **2.** eksil(t)mek, azalt(t)mak, fire vermek, **3.** çekinmek, ürkmek, **4. ~ able** : büzülebilir, daralabilir, küçülebilir, eksilebilir, **5. ~ er** : büzen, daraltan, küçülen, **6. ~ ingly** : çekinerek, korkarak, ürkek ürkek, **e.a.-1. diminish, recoil, retire, withdraw, 2. decrease, 3. flinch, wince.**

shrink², *is.* **1.** büz(ül)me, çek(il)me, daral(t)ma, küçül(t)me, eksil(t)me, fire verme, **2. bk.:** **shrinkage**, **3. argo bk.:** **head shrinker.**

shrinkage, *is.* **1.** büz(ül)me, çek(il)me, daral(t)ma, küçül(t)me, eksil(t)me, fire verme, **2.** çekme/büzülme payı, **3.** azalma, yıpranma, değer kaybetme, **4.** kasaplık hayvanın satılıncaya kadar kaybettiği ağırlık. *e.a.-3. reduction, depreciation.*

shrinking violet, *is.* mahcup/ürkek/mütevazı kişi.

shrrink-wrap, *is.&f.* **-wrapped**, **-wrapping** (kitabı, yiyecek maddesini vb.) ıstılınca büzülüp sımsıksı saran bir madde ile sarma(k)/paketleme(k). **shrink-pack d.d.**

shrive, *f.* **shrove/shrived**, **shriven/shrived**, **shriving** **1.** günahını çıkarmak, **2.** itirafını dinleyip affetmek, **3.** itiraf edip günahlarını (papaza) affettirmek.

shrivel, *f. -eled, -eling* (veya Brit.: *-elled, -elling*) **1.** buruşmak, kırışmak, çekiliş büzülmek, **2.** sararıp solmak, kurumak, bozulmak, tazeliğini/kuvvetini kaybetmek. *Plants ~ ing (up) in the dry heat.* **e.a.-1. wrinkle, shrink, 2. wither.**

shriven, *f. bk.:* **shrive** (sf.).

shroff, *is.&f.* **1.** (Hindistan'da) sarraf, bankacı, **2.** (Çin vb. de) para uzmanı, kalp paraları tespit eden uzman, **3.** madenî paraları muayene edip kalp olanları tespit etmek.

shroud, *is.&f.* **1.** kefen, **2.** örtü, perde, saklayan/gizleyen şey. **a ~ of rain/of night.** **3. den.** çarmık, **4.** kefenlemek, **5.** örtmek, sarmak, gizlemek, saklamak, **6. esk.** barın(dir)mak, sigın(dir)mak, **7. ~less** : kefensiz, örtüsüz, **8. ~like** : kefen/örtü gibi. *e.a.-1. winding sheet, 5. cover, hide, 6. shelter.*

shroud-laid, *sf.* dört kollu bükülmüş (halat).

shrove, *f. bk.*: **shrive** (*geç.z.*).

Shrovetide, *is.* Hristiyanlarda büyük perhizden üç gün öncesi. **Shrove Tuesday** : büyük perhizin arifesı.

shrub, *is.* 1. çalı, funda, bodur ağaç, 2. şurup, meyve likörü, 3. ~ less : çalısız, fundasız, 4. ~ like : çalı gibi

shrubbery, *is., ç.* **-berries** çalılık fundalık.

shubby, *sf.* **-bier**, **-biest** 1. çalılık, fundalık, 2. çalı/funda gibi, 3. **shrubbing** : çalı gibi olma, çalılarla kaplı olma.

shrug, *is.&f.* **shrugged**, **shrugging** 1. omuz silkme(k). *He ~ged (his shoulders) saying he didn't know and didn't care. He answered with a ~ (of the shoulders).* 2. kısa (belden yukarı) süveter/ceket, 3. ~ off : önem vermemek, umursamamak, aldiş etmemek

shrunk, *f. bk.*: **shrink** (*geç.z.&sf.f.*).

shrunken, *f. bk.*: **shrink** (*sf.f.*).

shtick = **shtik**, *is. argo* 1. uydurma, gösteriş, komiklerin halkı güldürmek/dikkati çekmek için uydurdukları şey, 2. bir kimseye özgü meziyet, yetenek, vb.

shuck, *is.&f.&iinl.* 1. kabuk, kılıf, zarf, özellikle ceviz/misir kabuğu, 2. *gen.* ~s *k.d.* degersiz/ise yaramaz şey. **Their idea isn't worth ~ s** : Fikirleri bir işe yaramaz/beş para etmez. 3. midye/istiridye kabuğu, 4. kabığunu soymak/çıkarmak. *to ~ corn.* 5. *k.d.* soyunmak, elbiseni çıkarmak, 6. ~s! *k.d.* Tüh, Öf, vay canna! Allah kahretsin! 7. ~er : kabuk vb. soyan (kimse/makine), 8. ~ ing *ABD-* *k.d.* kabuk soyma, misir kabuğu soyma sırasında yapılan eğlence. *e.a.-1. husk, pod, 3. shell.*

shudder, *is.&f.* 1. (korkudan, soğuktan vb) titreme(k), tüyleri ürperme(k)/diken diken olma (k). **He ~ ed at the sight of the dead body** : Cesedi görünce tüyleri ürperdi. *e.a.- quiver, shiver.*

shuddering, *sf.* 1. (korkudan, soğuktan vb) titreyen, tüyleri ürperen, 2. **shaderry** *d.d.* korkunç, tüyler ürpertici, 3. ~ ly : titreyerek, tüyleri ürperterek.

shuffle¹, *f. -fled, -fling* 1. (ayak) sürümek, ayakları sürüyerek yürümek/dans etmek. *walked along shuffling his feet.* 2. *gen.* ~ **into**: güçlüle/acemice ilerlemek, 3. *gen.* ~ **in/into/out of**: kaçınmak, kaçamak yolu aramak, sıyrılmaya ca-

lışmak. **to ~ out of a difficult situation** : zor bir durumdan sıyrılmak. **to ~ out of one's responsibilities** : sorumluluktan kaçınmak, 4. (iskambil kâğıtlarını vb) karmak, karıştırmak, değiştirmek, karmakarışık etmek, 5. (bir şey öteye beriye) sürtüklemek, 6. ~ **in** : ayaklarını sürüyerek içeri girmek, 7. ~ **off** : (a) (sorumluluğu vb.) üstünden atmak, başından savmak, (işin içinden) sıyrılmak, aldmamak, (b) sürünenek gitmek, (c) ölmek, 8. ~ **on** : (elbiseyi) alelacele giymek, 9. ~ **out (of the room)** : ayaklarını sürüyerek (odadan) çıkmak. ~ **sth. out of sight** : bir şeyi telâşla ortadan kaldırma/saklamak, 10. ~ **through (a task)** : bir işi üstünkörü/baştan savma yapmak, 11. ~ **up** : alelacele toplayıp oradan kaldırma.

shuffle², *is.* 1. ayak sürüme/ sürüyerek yürüme, 2. kaçınma, kaçamak, hile, 3. karma, karıştırma, 4. ayağı sürüyerek yapılan dans. **doublle ~** : bir ayağı iki defa sürüyerek yapılan dans figürü. *e.a.-2. evasion, artifice, trick.*

shuffleboard, *is.* tahta diskleri itip belirli bir boşluğa düşürmekten ibaret salon/güverte oyunu.

shuffler, *is.* 1. (iskambil) karan, karıştırın, 2. deniz ördeği. *e.a.-2. scaup duck.*

shuffling, *sf.* 1. ayak sürüyen. *a ~ dancer.* 2. sorumluluktan kaçınan, kaypak, kaçamaklı, hilekâr. *a ~ politician.* 3. ~ ly : (a) ayak sürüyerek, (b) hilekârlılıkla, kaçamak suretile, kaypakkılıkla. *e.a.-2. evasive, prevaricating.*

shun, *glf. shunned, shunning* 1. (bir kim-seden/yerden vb.) kaçınmak, sakınmak, uzak durmak. ~ned all society. ~ ned seeing other people. 2. ~ nable : kaçınılabilir, sakınılabilir, 3. ~ ner : kaçınan, sakınan, uzak duran. *e.a.-1. evade, eschew. k.a.-1. seek.*

shunt¹, *f.* 1. bir yana dön(dür)mek/çevir-il)mek, 2. başından atmak/savmak, 3. **elekt.** şöntlemek, akımın bir kısmını başka telden geçirmek, daha kısa akım yolu sağlamak, 4. (tren/vagon) yan yola geçirmek, 5. yan yola sap(tır)mak, 6. ~ er: (a) yan yola sap(tır)an, (b) *d.y.* makasıçı, (c) borsa vurguncusu

shunt², *sf.&is.* 1. bir yana dön(dür)mek/çevir(il)mek, 2. **elekt.** yan kol, şont, paralel (kol/devre). *a ~ circuit* : paralel devre. *a ~ generator* : yan kol beslemeli üreteç, şont jeneratör,

3. *d.y.* yan hat, yan yol, 4. *anat.* yan damar: ameliyat esnasında kanın geçici olarak sevk edildiği yan dolaşım yolu, 5. *anat. bk.*: **anastomosis**, 6. **~wound** : şönt sargılı. ~ **winding** : şönt sargı.

shush, ünl.&f. 1. *Sus!* 2. *sus(tur)mak.*

shut¹, f. shut, shutting 1. kapamak. ~ *the door/window/book.* 2. *gen. ~ up* : kapatmak. *to ~ up a shop for the night.* 3. *(odaya/kafese vb.) kapatmak/hapsetmek. to ~ a bird into a cage.* 4. menetmek, engellemek, yasaklamak, 5. *(iş yeri/fabrika vb.) kapatmak, işini tatil etmek, 6. kapanmak, kapatılmak, 7. ~ down* : (a) *(sis vb.) inmek, çökmek, kaplamak, basmak, (b) k.d. (fabrika vb.) kapatmak, işi tatil etmek, (c) ~ down on/upon d.d. k.d. önlemek, durdurmak, alıkoymak, engel olmak, 8. ~ in* : (a) kapamak, hapsetmek, (b) içeriye kapanmak, kapalı kalmak (hastalık vb. nedeniyle), 9. ~ off : (a) tikamak, (su, gaz, elektrik) akıntısını kesmek, (yol vb.) kapamak, (trafik vb.) durdurmak, (b) ayırmak, tecrit etmek, 10. ~ out : (a) dışarıda bırakmak, (b) gözden uzaklaştmak, göstermemek, gözükmesini engellemek, (c) oyunda rakibine hiç sayı vermemek, 11. ~ up : (a) hapsetmek, (b) tamamen kapa(t)mak, (c) k.d. *sus(tur)mak, ağını kapa(t)mak.* 12. **~ my mouth!** Hayret! 13. **~ one's eyes to** : göz yummak, müsamaha etmek, 14. **~ one's mouth** : susmak, ağını kapamak, 15. **~ your face!** *argo Sus be! e.a.-I. close, 3. confine, enclose, imprison, cage, 4. bar, exclude, 7. (c) check, stop, 8. (a) enclose, (b) confine, 9. (b) isolate, separate, 10. (a) exclude, 11. (a) imprison, confine k.a.-I. open.*

shut², is. 1. kapa(n)ma, kapama vakti, 2. kaynak yeri, madenlerin kaynakla birleştiği yer.

shut³, sf. 1. kapalı, kapanmış. *listened with ~ eyes.* 2. kurtulmuş, başından savmış. **to be ~ of s.o.** : birinden kurtulmak/yakayı sıyrmak.

shutdown, is. (fabrika vb) kapanış, işi tatil etme.

shut-eye, is. *argo* uykı. *e.a.-sleep.*

shut-in, sf.&is. 1. *(eve/hastaneye vb) kapanmış (hasta, yaşlı kimse), 2. psikol.* içine kapanık, kabuğuna çekilmiş, çevre ile ilgisini kesmiş (kimse).

shutoff, is. 1. tıkaç, kapak, kapataç, kapatın/tıkayan şey, 2. durdurma, ara verme, tatil etme. *e.a.- 2. interruption, suspension.*

shutout, is. 1. dışarıda bırak(ıl)ma, 2. öünü kapatma, görmesine engel olma, 3. oyunda rakibine hiç sayı vermem, 4. taraflardan birinin hiç sayı kaydetmediği top oyunu.

shutter, is.&f. 1. pancur, kepenk, pencere kanadı, 2. kapak, kapatılan kimse/şey, 3. *foto*, obturatör, 4. (a) pancurları/kepenkleri kapamak, (b) pancur/kepenk takmak, 5. **put up one's ~s** : (a) dükkâni kapatmak, (b) bir girişimden vazgeçmek, 6. **shutterbug** *foto.-argo acemi fotoğrafçı, 7. shutterless* : kepenksiz, pancursuz, kapaksız.

shuttle¹, is.&sf. 1. mekik, 2. dikiş makinasının alt mekiği, 3. karşılıklı yolcu/yük taşıma servisi (otobüs, tren, uçak vb.). 4. *muntazam* (muntazaman ve durmadan gidip gelen). *a ~ flight. There is a ~ bus service between the town center and the station.*

shuttle², f. -tled, -tling mekik dokumak, mekik gibi işlemek, durmadan gidip gelmek. *constantly shuttling between city and suburb.*

shuttlecock, is.&f. 1. **shuttle** d.d. bedmin-ton topu, 2. bedminton oyunu, 3. ileri geri gidip gelmek/hareket et(tir)mek.

shy¹, sf. shyer/shier, shyest/shiest 1. mahcup, çekingen, sıklılgan, utangaç. *She's a ~ girl. a ~ smile.* 2. ürkük, korkak, 3. şüpheci, vesveseli, güvensiz, 4. ihtiyatlı, dikkatli, gönülsüz, iseksiz. *I'm ~ of saying too much on this delicate subject.* 5. noksan, eksik. ~ of funds. 6. kolayca/kendiliğinde üremeyen (bitki, hayvan), 7. **fight ~ of** : sakınmak, çekinmek, uzak durmak, kuşkulanan. *She fought ~ of making the final decision.* **fight ~ of a job** : bir işten çekinmek, 8. **once bitten, twice shy** : sütten ağızı yanın yorgunu üfleyerek yer, 9. ~ ly : mahcup mahcup, çekinerek, sıklararak, utangaçılıkla, ürkerek, korkak, 10. **~ ness** : mahcupluk, çekingenlik, sıklılganlık, utangaçlık, ürküklik, korkaklıklık. *e.a.-I. bashful, retiring, 2. timid, 3. suspicious, distrustful, 4. heedful, cautious, careful, chary, reluctant, wary, 5. deficient.* *k.a.-I. forward.*

shy², f. shied, shying 1. (at) ürkük, ürkük zıplamak, ırkılmak. ~ **at sth** : bir şeyden ürküp zıplamak. *The horse shied at the loud noise and threw its rider.* 2. çekinmek, sakınmak, vazgeçmek. *He shied away from buying the house when he learned the price.* 3. fırlatmak, hızla atmak. *to ~ a stone.* *e.a.-I. recoil, 2. avoid, 3. toss, pitch, fling, flip.*

shy³

shy³, is. 1. ürkme, ırkilme, ürkerek zıplama, 2. fırlatma, hızla atma, 3. deneme, kalkışma, teşebbüs. **to have a ~ at a new job** : yeni bir işi denemek. e.a.- 2. *toss, throw, 3. attempt, try*.

shyer, is. 1. ürkük at, 2. çekingen kimse, 3. fırlatan/atan kimse.

Shylock, is. 1. Shakespeare'in Venedik Taciri adlı piyesindeki kinci Musevî tefeci, 2. tefeci, insafsız alacaklı.

shyster, is. k.d. hileci, dalavereci, bilhassa meslek ahlâkına yakışmayacak yollardan iş gören avukat.

si, is. müz. si, gamın yedinci notası.

Si, kim. bk.: silicon.

sialagogic = **sialogenic**, sf.&is. *tip* salya akitici (ilâç).

sialagogue=sialogogue, sf.&is. *tip* salya akitici (ilâç).

Siam, is. Siyam (Yeni adı: Thailand).

siamang, is. zool. siyamang (*Sympalangus syndactylus*). Sumatra ve Malezya'da yaşayan uzun kollu siyah maymun.

Siamese, sf.&is., ç. -mese 1. Siyam+, Siyamlı, Siyamca, Siyam dili+, 2. ikiz, tipki benzer, 3. ~ cat : Siyam kedisi, 4. ~ fighting fish : Siyam kavgacı balığı, 5. ~ twins : yapışık doğan ikizler.

sib, sf.&is. hısim(lık), akraba(lık), soy, sop. e.a.- *akin, kin, kindred, kinsman*.

Siberia, is. Sibiryâ. ~ n: Sibiryâlı. ~ n **chipmunk** : yanağı keseli sincap. ~ n **weasel** : Sibiryâ vizonu.

sibilance = **sibilancy**, is. ıslıklılık, ıslık gibi ses çıkarma.

sibilant, sf.&is. 1. ıslıklı, ıslığa benzer ses çıkan (harf). *The letters s, z, ʃ are ~.* 2. ~ ly : ıslıkla, ıslık gibi ses çıkararak.

sibilate, f. -lated, -lating 1. ıslık çalmak/öttürmek, ıslık gibi ses çıkarmak, 2. **sibilation** : ıslık çalma/öttürme, ıslık gibi ses çıkarma, 3. **sibilator** : ıslık çalan/öttüren, ıslık gibi ses çıkarın. e.a.- 1. *hiss*.

sibling, is.&sf. kardeş. ~ **rivalry** : kardeş rekabeti.

sibyl, is. kâhin kadın, falcı kadın. ~ ic = ~ lic = ~ line : kâhin/ falcı kadına ait, kehanete/ fala ait, gizemli, gizli. ~ line Books : Roma tarihinde ünlü kehanet kitapları.

sic¹ = **sick**, glf. **sicked, sicing** 1. saldırmak, hücum etmek. Emir kipi köpekleri saldırmak için kullanılır : **Sic'em !** : Tut ! Yakala ! 2. ~ on : saldırmak, kıskırtmak.

sic², sf. *İsk. bk.* : **such**.

sic³, zf. *Lât*. aynen böyle. Bir alıntıının (yanlış gibi görünse de) aslı gibi olduğunu belirtir. ~ **passim** : her yerde böyle. ~ **semper tyran-nis** : Zalimlere her vakit böyle yapılsın. ~ **tran-sit gloria mundi** : Dünya şeref ve zaferi böyle fanıdır.

Sicanian, sf.&is. bk.: **Sicilian**.

siccative, sf.&is. kurutucu (madde).

sice, is. bk.: **syce**.

Sicilia, is. esk. bk.: **Sicily**.

Sicily, is. Sicilya. **Sicilian** : Sicilyâlı.

sick, sf.&is. 1. hasta, keyifsiz, hâlsiz. **be ~** : hasta olmak, kusmak. **take ~ az kul.** hastalanmak. *He took ~ and died a week later.* 2. bulantılı, midesi bulanan. ~ **to one's stomach** : midesi bulanan. **feel ~** : midesi bulanmak, kusacıగı gelmek, 3. bezgin, yorgun, bîtap, 4. üzgün, manen rahatsız. ~ **at heart** : üzgün, meyus, kederli, 5. içrenç, sapık, adı, meşum. ~ **joke** : içrenç şaka, 6. hastalık+. ~ **leave** : hastalık izni, tebdilhâva. ~ **- allowance** = ~ **- benefit** : hastalık ödencesi, iş görememezlik yardım. **He applied for ~ benefits** : Hastalık ödencesi almak için başvurdu. 7. hastalıklı, mariz. **a ~ pallor**. 8. k.d. tiksimsiz, usanmış, bıkmış. **be ~ and tired of sth/s.o.** : bir şeyden/birisinden bıkmak/usanmak/gına getirmek, illâllah demek. **be ~ of sth** : bir şeyden tiksimek/bıkmak/usanmak. **be ~ of music** : müzikten bıkmak. **be ~ of life** : yaşamaktan bıkmak. **I'm ~ of you** : Senden bıktım/illâllah! **make s.o. ~** : birisini bıktırmak. **Your complaining makes me ~ !** Şikâyetlerinden bıktım. 9. bozuk, 10. özlemiş, özleyen, hasret çeken. ~ **for the sea** : denizi özlemiş, 11. (toprak) kısır(laşmış), bereketsiz, ürün vermeyen/yetiştirmeyen. **a wheat-sick soil** : bugday yetiştirmeyen toprak, 12. **the ~** : hastalar, hasta kimseler, 13. bk.: **sic¹**. e.a.- 1. *ill, ailing, indisposed, infirm, 2. nauseated, 7. sickly, 8. disgusted, chagrined, surfeited, 9. impaired, 10. longing, languishing.* k.a.- 1. *well, hale, healthy*.

sick-*abed*, *sf.& is.* yatalak (hasta). ~ *old man*.

sick *bay*, *is.* revir, gemi reviri.

sickbed, *is.* hasta yatağı.

sick *call*, *is.* As. vizite çağrısı, hasta olan askerlerin muayene için toplanması.

sicken, *f.* hastalan(dır)mak, hasta olmak/etmek.

sickening, *sf.* 1. sayılatan, hasta eden, hastalık getiren, 2. iğrenç, tiksindirici, kusturucu. 3. ~ *ly* : iğrenç/tiksindirici bir şekilde, hasta edercesine.

sicker, *sf.&zf.* 1. daha hasta: **sick** sıfatının artıklık derecesi, 2. *İsk.&Brit. k.d.* **siker** *f.d.y. bk.* : **safe(ly)**, **secure(ly)**, **sure(ly)**.

sick *headache*, *is.* migren, yarım baş ağrısı, mide bulantısı ile gelen şiddetli baş ağrısı.

sickish, *sf.* 1. hasta/rahatsız edici, mide bulandırıcı, 2. rahatsız, keyifsiz, hasta gibi, biraz hasta, 3. ~ *ly* : bulantı hissederek, keyifsizce, hâlsiz bir şekilde, 4. ~ *ness* : mide bulantısı, rahatsızlık, keyifsizlik, hâlsizlik.

sickle, *is.&f. -led, -ling* 1. orak, 2. orakla biçmek, 3. *b.h. astr.* Orak Burcu, 4. ~ **feather** : orak tüy: horozun kuyruğundaki orak biçimli tüy.

sicklebill, *is.* orak gagalı kuş (çulluk, ardıç kuşu, vb.).

sickle *cell*, *is. patol.* orak göze. ~ ~ **anemia** = ~ ~ **disease** : orak gözeli kansızlık.

sicklemia, *is. patol.* 1. orak güzelilik: kanda orak biçiminde alyuvarların bulunusu (ekseri zencilerde görülür, ırsıdır), 2. *bk.*: **sickle cell anemia**, 3. **sicklemic** : orak gözeli.

sickly¹, *sf.&zf. -lier, -liest* 1. hastaca, hastaklı, ciliz, sisika, zayıf, hasta mizaçlı, daima keyifsiz. *a ~ child*. 2. soluk, solgun, renksiz. *a ~ looking plant*. 3. hastalıkta ileri gelen, mazrazi. *His face was a ~ yellow*. 4. sağlığa elverişsiz, stihhate zararlı. ~ *climate/region*. 5. hastalık doğuran, hasta eden, 6. tiksindirici, mide bulandırıcı. *a ~ smell*. 7. **sickliness** : hastalık hâl, keyifsizlik, halsizlik, sisikalık, zayıflık, sağlığa elverişsizlik, iğrençlik. *e.a.-1. unhealthy, ailing*.

sickly², *glf. -lied, -lying* benzini sarartmak/soldurmak, hasta (gibi) göstermek.

sickness, *is.* 1. sayılık, hastalık, 2. mide bulantısı, kusma, 3. **in ~ and in health** : (evleneırken) hayatım boyunca, hastalıkta ve sağlıktı. *e.a.- 1. disease, illness, malady, 2. nausea, queasiness*.

sickout, *is.* sayırsamsa, hastalık taslama, temaruz, hastalık bahane ederek işe gelmemek.

sickroom, *is.* hasta odası.

sic *passim*, *Lât.* metin boyunca, baştan başa. Ek yazılarla/sayfa altı notlarında bir söz/fikir veya cümlenin kitap boyunca tekrarlandığına bildirir.

siddur, *is., ç. -durim/-durs* Mescîvîlerin bayram günleri dışında kullandıkları dua kitabı.

side¹, *is.* 1. yan, 2. taraf. **right/left** ~ : sağ/sol taraf. **the other ~ of the picture** : maddalyanın ters tarafı. **This country's climate is on the cool ~** : Bu memleketin iklimi soğukçadır. 3. cihet, yön, evre, safha. **to consider all ~s of a problem** : bir sorunun her cihetini/safhasını göz önüne almak. **be on the wrong/right ~ of fifty** : yaşı elliden yukarı/ağışlı olmak, 4. kenar, 5. yüz(ey). **wrong ~** : (elbise vb.) ters yüz. **wrong ~ out** : (elbise) ters, içi dışına çevrilmiş, 6. etek, yamaç (dağ), 7. taraftarlar, aynı fikirleri benimseyen topluluklardan her biri. **I am on your side in this issue** : Bu konuda sizin tarafınızdayım (sizinle aynı fikirdeyim). **He is on our ~** : O bizimle hemfikirdir, bizimledir. **You have the law on your ~** : Kanun sizin lehiniزdedir. 8. takım, grup, firma, 9. *den.* borda, böğür, kenar, yan, yan taraf, 10. *Brit.* kurum, caka, yüksekteñ atıp tutma, 11. (bilardo topunu) dönürme, 12. **on the ~ k.d.** (a) fazladan, fazla olarak, asıl konu dışında, (b) ayrıca, bundan başka, (c) yemeğin yanında yenilen, 13. **get on the soft ~ of s.o.** : birini zayıf tarafından yakalamak.

side², *sf.* 1. yan+, yandaki, yanda bulunan. ~ **door** : yan kapı, 2. yandan. **a ~ view of an object** : bir cismin yandan görülmüşü, 3. bir yana yönelik. *a ~ blow*. 4. ikincil, tâli, ikinci derecedeki. *a ~ issue/remark*. 5. ~ **arm** : yana takılan silâh (tabanca, kılıç vb.), 6. ~ **band rad.** yan kuşak(lı), yan bant(lı). **single ~ band** : tek yan kuşaklı/bantlı, 7. ~ **chain = lateral chain kim.** yan halka, açık halka, bir atom zincirine bağlı en son açık halka, 8. ~ **dish** : ek porsiyon (yemek), 9. ~ **effect** : yan etki, 10. ~ **meat** : (G ve orta

side³

ABD) domuz budundan yapılmış jambon, 11. ~ **show** : (a) (sirk vb.) yan gösteri, (b) yan sorun, yan olay, ikinci derecede önemli konu/sorun/olay, 12. ~ **street** : yan sokak, 13. ~ **whiskers** : uzun favoriler. ~ **-whisrered** : uzun favorili. *e.a.-4. subordinate, incidental.*

side³, f. sided, siding 1. taraflaşmak, taraf teşkil etmek, 2. desteklemek, taraf tutmak. *England ~d Poland against Germany.* 3. yüz geçirmek

sidearm, sf.&zf. yandan, yere paralel (olarak). **to pitch ~** : yandan/yere paralel atmak.

sideboard, is. büfe, musandırı.

sideburns, f. is. favorı.

sidecar, is. 1. (motosiklet) yan araba, sepet, 2. konyak, portakal likörü ve limon suyu kokteyli.

sided, sf. ... kenarlı, cephevi, taraflı. **four-sided** : dört kenarlı.

side-glance, is. yan bakış.

sidekick, is. k.d. 1. arkadaş, ahbap, dost, 2. yardımcı.

sidelight, is. 1. yan ışık, yandan gelen ışık, 2. sorunu dolaylı olarak aydınlatan bilgi, 3. *den.* borda feneri.

sideline¹, is. 1. yan, kenar, 2. yan uğraş, asıl meslek dışındaki meşgale, 3. dükkânda satılan yan ürünler, 4. *sp.* kenar çizgisi, 5. *d.y.* tâli hat, 6. sorumlu olmayan bir kimsenin görüşü. **throw a ~ on a subject** : bir konuyu başka bir yönden/yaklaşımla ele almak.

sideline², gl.f. -lined, -lining *k.d.* oyun dışı etmek.

sideling, sf.&zf. eğik, mail, yana yatmış (durumda). *e.a.- inclined, slopin, sideways, oblique(lly).*

sidelong, sf.&zf. 1. yandan, yan taraftan. *a ~ blow. He looked at her ~.* 2. yana eğilmiş, eğik, meyilli, 3. dolaylı, yaygın, etrafta dolanşan. ~ *comments about his appearance.* 4. yana doğru, eğik olarak. *e.a.- 2. inclined, slanting, 3. indirect, roundabout.*

sideman, is., f. -men (bando veya orkestra) çalgıcı, soliste eşlik eden çalgıcı.

sidepiece, is. yan parça.

sider-, bk.: sidero-.

sidereal, sf. 1. yıldız+, yıldızlara ait, yıldızların hareketine göre hesaplanmış. ~ **clock** :

yıldız saati. ~ **day** : yıldız günü: bir yıldızın meridyen dairesinde iki ardışık geçiş arasındaki süre = 23 saat, 56 dak. 4.09 saniye. ~ **hour** : yıldız saati = 1/24 yıldız günü. ~ **minute** : yıldız dakikası = 1/60 yıldız saati. ~ **month** : kameralı ay, 27.32 gün. ~ **second** : yıldız saniyesi = 1/60 yıldız dakikası. ~ **time** : yıldız zamanı, yıldızların hareketine göre ölçülen zaman. ~ **year** : yıldız senesi, 2. ~ **ly** : yıldızlara bağlı olarak/göre.

siderite, is. 1. siderit, demir karbonat cevheri FeCO3, 2. maden cevherlerinden oluşan gök taşı, 3. **sideritic** : siterit+.

sidero, ön ek 1. “demir” anlamına katar: *siderolite* gibi, 2. “yıldız, burç, takım yıldızı” anlamına katar. Sesli harf önünde: **sider-**, **siderite**, **sideral** gibi.

siderography, is. çelik oymacılığı/hakkaklığı. **siderographer**: çelik oymacı. **siderographic**: çelik oyma+

siderolite, is. demirli gök taşı.

siderosis, is. patol. sideroz, demir/maden tozunun akciğerlerde yaptığı hastalık. **siderotic** : siderozla ilgili.

siderostat, is. yıldız aynası, yıldız saati ile dönerek yıldızın ışığını daima teleskopa yansıtan ayna.

sidesaddle, is.&zf. (kadınlara özgü) yan eyere binerek.

sideslip, is.&f. -slipped, -slipping 1. yana kayma(k), 2. (uçak) yana eğilme(k)/yatma(k).

sidesplitting, sf. 1. çok gürültülü, ortağı çinlatan. ~ *laughter.* 2. çok gülünç, kahkaha tufanı koparan. ~ *farce.* 3. ~ **ly** : kahkaha tufanı kopararak.

side step, is. yan adım, yana atılan adım (boks, dans).

side-step, f. -stepped, -stepping 1. kenara çekilmek, 2. çekimek, kaçınmak, 3. yan çizmek, kaytarmak, sorumluluktan kaçınmak, 4. berteraf etmek, 5. oyalamak, uzatmak, sallantıda bırakmak. *e.a.-1. dodge, 2,3. evade, avoid.*

sidestroke, is.&f. yan kulaç (atarak yüzmek).

sideswipe, is.&f. -swiped, -swiping 1. yandan vurma(k)/çarpma(k). *to ~ a parked car.* 2. yandan vurulan şiddetli darbe, 3. ~ **r:** yandan çarpan/darbe vuran.

sidetrack, *is. &f.* 1. yan hat, 2. yan hatta geçirmek, 3. asıl konudan uzaklaş(tır)mak, konu dışına çıkmak.

sidewalk, *is.* kaldırım. ~ **artist** : kaldırım ressamı.

sidewall, *is.* (oto lâstiği) yan yüz.

sideward(s), *sf. & zf.* yana doğru, yandan, yana yönelik.

sideway, *is. & sf. & zf.* 1. yan yol, 2. *bk.* : **sideways**.

sideways = **sideway** = **sidewise**, *sf. & zf.*

1. yan yan, yan dönümüş vaziyette, 2. yana dönük, 3. yandan, yan tarafından, gözünün ucu ile. *He glanced ~ at her.* 4. yana, kenara, yan tarafa. **He stepped ~** : Yana/kenara çekildi. ~**jump** : yana atlayış, 5. kaçamaklı (bir şekilde).

side-wheel, *sf.* yandan çarklı. ~ **steamboat**. ~ *er* : yandan çarklı vapur.

sidewheel, *is.* yan çarkı.

sidewinder, *is.* 1. yan(dan) vuruş, 2. *zool.* yan yan giden çingiraklı yılan (*Crotalus cerastes*), Meksika ve GB ABD'de yaşar, 3. *ABD* düşman uçağını havada yok eden süpersonik silâh.

siding, *is.* 1. yan hat, demir yolu ana hattından ayrılan şube hattı, 2. *ABD* yan kaplama, bina dış duvarları kaplama malzemesi.

sidle, *is. &f. -dled, -dling* 1. yan yan gitme (k), 2. yana çekilme(k)/kaçma(k), 3. ~ **up to s.o.** : birine (korka korka/sinsice) yanaşmak/sokulmak. *He ~d up to the stranger in the street and tried to sell him the stolen ring.* 4. **sidlingly** : yana çekilerek.

siècle, *is., ç. -cles* *Fr.* yüzyıl, asır, çağ. *e.a.- century, age, period.*

siege, *is. &f.* **sieged, sieging** 1. kuşatma(k), muhasara (etmek). **lay ~ to** : muhasara etmek. **raise a ~** : (a) muhasarayı kaldırırmak, (b) muhasara eden düşmanı çekilmeye mecbur etmek, 2. direnme, sebat, ısrarla elde etmeye çalışma, 3. birbiri arkasından gelen hastalık, felâket, müsibet vb., 4. uzun süren meşakkat/cile/üzüntü vb., 5. **sedge d.d.** (a) balıkçıl sürüsü, (b) balıkçıların topluca avladıkları yer, 6. *esk.* rütbe, mevki, mertebe, taht, 7. ~ **able** : kuşatılabilir, muhasara edilebilir. *e.a.-1. besiege*.

Sieg Heil, *Alm.* Zafere selâm! (Nazi selâmi).

siemens, *is. elekt.* simens, iletkenlik birimi, 1/ohm.

sienna, *is.* 1. aşı boyası, kırmızı-kahverengi boyası, 2. aşı toprağı, demir hidroksitli kırmızı toprak. **burnt ~** : yanık/fırınlanmış aşı toprağı. **raw ~** : saf aşı toprağı.

sierra, *is.* 1. sıradağ, dağ silsilesi, 2. *zool.* testereli uskumru (*Scomberomorus sierra*). K Amerika'nın batı kıyılarında yaşar, 3. haberleşmede S harfi için kullanılan kelime.

siesta, *is.* öğle uykusu/istirahati.

sieur, *is. Fr.* bey(efendi), Fransa'da eski den kullanılan saygı hitabı. *e.a.- sir, master.*

sieve, *is. &f.* **sieved, sieving** 1. kalbur, elek, kevgir, süzgeç. **He has a head like ~** : Hiçbir şey kafasında yer etmez. 2. boşgaz, geveze, sir saklayamayan kimse, 3. elemek, süzmek, kalburan/süzgeçten geçirilmek, 4. ~ **cell bot.** kalbur göze, cidarında gözenekler (~ pores) bulunan bitki gözesi, 5. ~ **tube** : kalbur boru, kalbur göze dizisi.

sift, *f.* 1. elemek, kalburan geçirilmek. 2. sepelemek, eleyerek serpmek. **to ~ sugar onto cake.** 3. *gen.* ~ **out** : eleyerek ayırmak. **to ~ out the stones from the earth** : toprağı eleyip taşını ayırmak. ~ **out the true from the false** : gerçeği yalandan ayırmak, 4. incelemek, inceden inceye araştırmak. ~ **a matter to the bottom** : derin tahlük yapmak, iyice incelemek. *The detectives are still sifting the evidence.* 5. soruşturmak, tahlük etmek. *e.a.-4. examine, 5. question.*

sifter, *is.* elek (makinesi).

siftings, *is.* 1. elenti, kalıntı, eleyince elekte kalan artık. **to discard ~.** 2. elenmiş şey. *bran mixed with ~.* 3. serpinti. ~ *of snow.*

Sig. (reçetelerde) 1. yaz, işaretle, etiket yapıştır, 2. *tip* imza, 3. yazılışın, 4. *bk.* : **signor, signore, signori.**

siganid, *is. & sf.* *zool.* deniz kedisi(gillerden), tavşan balık.

sigh, *is. &f.* 1. iç çekme(k), göğüs geçirme (k), 2. âh etme(k), inleme(k), 3. uğuldama(k), inilti/uğultu (çıkarmak). ~*ing wind.* 4. özlemek, hasret çekmek, 5. ~*er* : iç çeken, göğüs geçiren, âh eden, inleyen; uğuldayan; özleyen, hasret çeken, 6. ~ **less** : iniltisiz, uğultusuz, sessiz, 7. ~ **like** : iç çekmeye/göğüs geçirmeye benzer, inilti/uğultu gibi. *e.a.-4. yearn, long, pine for.*

sight¹

sight¹, is. 1. görüş kuvveti. **have a good/bad ~** : görüşü/gözleri kuvvetli/zayıf olmak. **lose one's ~** : kör olmak, 2. görme, görüş. **come into ~** : gözükmek, ortaya çıkıvermek. **get a ~ of** : bir kere görmek. **lose ~ of** : (a) gözden kaybetmek, görememek, irtibatı kaybetmek, haber alamamak. **I've quite lost ~ of him** : Onu artık göremiyorum, ondan hiç haber alamıyorum. (b) unutmak, gözden uzak tutmak. *In the heat of argument we mustn't lose ~ of our main purpose.* 3. çalkap görme, görüverme, göz atma, bakma, 4. göz erimi, görüş mesafesi, 5. görünüş, görülen şey, manzara. **I hate/can't bear the ~ of him** : Onu görmeğe tahammül edemiyorum (= yüzünü şeytan görsün). 6. baktı, temasa, 7. görülecek/görülmeye değer şey. **His face was a ~!** Yüzünü görmeliyin! 8. gözlem, müşahede, rastat, 9. muayene, 10. inceleme fırsatı, 11. fikir, mütalaa, görüş, 12. nişangâh. **to set the ~ at 1000 m.** : Nişangâhı 1000 m'ye ayarlamak. **to set one's ~ (on)** ...-i hedef edinmek, gayretlerini ...-e yöneltmek, 13. *k.d.* çok, ziyade, bir hayli, kat kat. **It is a ~ better to work than to starve**: Çalışmak, aç kalmaktan kat kat iyidir. **This car is costing me a darn ~ more to run than I expected** : Bu arabanın işletme masrafı tahmininden çok daha fazla tutuyor. 14. *k.d.* çirkin bir şey, 15. *esk. bk.* : skill, insight, 16. ~ draft : ibrazında tediye olunacak poliçe, 17. ~ unseen : görmeden (satın almak), 18. **a ~ for sore eyes** : (a) bir içim su, (b) uzun zaman görülmeyen bir dosta rastlamanın sevincini belirtir. **You are a ~ for sore eyes** : Ne mutlu görüşebildik! (Yüzünüyü gören cennetlik.) 19. **at ~** : (a) görür görmez, başka yere bakmadan. **to translate sth. at ~** : bir şeyi görür görmez (sözlüğe bakmadan) tercüme etmek. (b) gösterilince, ibrazında. **a draft payable at ~** : ibrazında ödenecek havale/poliçe, 20. **at first ~** : görür görmez, derhâl, hemen, 21. **catch ~ of** : görüvermek, gözüne ilişmek. *I caught ~ of her hurrying away but I didn't try to speak to her.* 22. **find favor in s.o.'s ~** : birinin gözüne girmek, 23. **in ~** : (a) görünürde, göz önünde, gözle görünür. **Land is in ~** : Kara görülüyor. (b) yakın. *peace in ~ at last 2 years of war.* **be in ~ of** : görebilmek. **keep in ~ = not let out of one's ~** : gözden kaçırılmamak/uzaklaştırmamak, 24. **in the ~ of** : gözünde, nazarda, gözü önünde, 25. **know by ~** : göz âşinalığı olmak, yüzünden (adını bilmeden) tanımak, 26. **long ~** : hipermetropluk, 27. **not by a long ~ k.d.** hiç, asla, kat'iyen, 28. **on/upon ~** : görür görmez, görüldüğü anda, görülünce. *Shoot him on ~.* 29. **out of ~** : (a) gözden irak/uzak. **put out of ~** : gizlemek, gözden uzaklaştırmak, (b) *k.d.* fahiş, son derece yüksek (fiyat), 30. **Out of my ~ !** Defol! Gözüme görünme! 31. **Out of ~, out of mind**. Gözden irak olan gönülden de irak olur. 32. **short ~** : miyopluk, 33. **take a ~ at:** göz(et)lemek. **take a ~ at the moon** : ayı göz(lem)lemek. **take a ~ on sth.** : bir şeyi dürbünle gözetlemek, 34. ~ line : görüş çizgisi/hattı, 35. ~ rhyme = eye rhyme *şair* görsel uyak, görünür kafiye, çikardıkları ses değil de görünüşleri benzeyen kelimelerin uyumu, 36. **What a ~ you are!** Bu ne hâl! Bu ne kıyafet! *e.a.-1. vision, 2. (b) forget, 3. glimpse, view, 5. view, 7. spectacle, 11. judgment, 13. multitude, great deal, 20. at once,*

sight², f. 1. görmek, gözüne çarpmak/ilismek. **to ~ a ship to the north**. 2. gözlemek, gözetlemek, tarassut etmek, 3. nişan almak, 4. nişangâhını ayarlamak, 5. bir yere dikkatle bakmak, 6. ~ able : görülebilir. 7. ~ er : (a) tüfek nişangâhını ayarlayan kimse, (b) ~ ing shot *d.d.* nişan kontrol atımı, nişangâhın doğru ayarlanıp ayarlanmadığını kontrol için yapılan deneme atışı. *e.a.-1. see, glimpse, notice, observe, 3. aim.*

sighted, sf. 1. görebilen, kör olmayan, 2. (tüfek) gezli, 3. ... görüslü, 4. **far - ~** : (a) uzagi gören, hipermetrop, (b) ileriyi gören, basirethli, 5. **near/short - ~** : (a) yakını gören, miyop, (b) ileriyi göremeyen, basiretsiz, 6. **weak-~** : gözü/görüşü zayıf, 7. ~ gag : sessiz komedyi, sif hakeretlerle/taklitle yapılan komedyi.

sighthole, is. gözetleme deliği.

sighting, is. görme, görüş, müşahede, görülen nadir/acayıp şey.

sightless, sf. 1. kör, âmâ, göremez, 2. görünmez, saklı, gizli, gözden uzak, 3. ~ ly: görmeinden, körü körüğe, 4. ~ ness : körlük, âmâlik; görünmezlik, gizlilik. *e.a.-1. blind, 2. invisible.*

sightly, *sf. -lier, -liest* 1. güzel, cazip, hoş, lâtif, göze hoş görünen, 2. güzel manzaralı, 3. **sightlessness** : güzellik, çekicilik, hoşluk, leta-fet, göze hoş görünme; güzel manzara. *e.a.-1. attractive, comely.*

sight-read, *f. -read, -reading* hazırlıksız okumak/oynamak/çalmak/terennüm etmek. ~ **er** : hazırlıksız okuyan/oynayan/çalan.

sightseeing= sight-seeing, *is. & sf.* gezme, ilginç yerleri görme. *a~ tour/bus.* **sightseer = sight-seer** : gezmen

sigil, *sf.* 1. mühür. 2. (esrarengiz kuvveti olduğuna inanılan) simge. *e.a.-1. seal, signet.*

sigillography, *is.* mühür bilimi. *e.a.-sphragistics.*

siglos, *is., ç. -loi* eski İran gümüş parası.

sigma, *is.* sigma, Yunan alfabetesinin on sekizinci harfi. ~ **te** : sigma veya S şeklinde. ~ **tion** : S şeklinde oluş.

sigmoid(al), *sf. & is.* 1. kıvrık, C harfi biçiminde (organ), 2. çift kıvrımlı, S harfi şeklinde (organ), 3. ~ **flexure** : (a) S şeklinde herhangi bir organ, (b) kalın bağırsağın sonunda S şeklindeki parça.

sigmoid valve, *is. anat.* sigma kapakçıkları: kalbin kulakçıkları ve karıncıkları arasında bulunan yarınlı ay biçimindeki kapakçıklar. **semilunar valve** *d.d.*

sign¹, *is.* 1. işaret, alâmet, belirti, delil, emare. **to make a ~ to s.o.** : birine işaret etmek. **affirmative/negative** ~ : kabul/ret işaretti. *A sudden fall of the barometer is a ~ of storm. There is no ~ of his coming. All the ~s are that business will get better.* 2. nişan, 3. iz, eser, 4. simge, sembol, remiz, işaret. **positive/plus ~** : artı işaretti. **negative/minus ~** : eksı işaretti, 5. tabelâ, levha, işaret. *Pay attention to the traffic ~s.* 6. ~ **language** : sağıların dili: sağır ve dilsizlerin işaretlerle konuşması, 7. ~ **manual** : hükümdarın imzası, 8. ~ **of the cross** : Katoliklerin haç çıkarma işaretti, 9. **astr. ~ of the zodiac d.d.** on iki burçtan biri, 10. **tip** belirti, araz. *Swollen ankles can be a ~ of heart disease. To show no ~ of life/fear/joy.* 11. **a ~ of the time** : yaşanılan zamanın özel belirtisi. *e.a.-1. token, indication, hint, omen, portent, suggestion, 3. trace, 4. symbol, vestige, 5. signal.*

sign², *f.* 1. imzalamak, imza etmek/atmak. ~ *here, please. The papers are ready to be signed.* 2. işaret etmek, işaretlerle anlatmak. *The policeman ~ed (to/for) me to stop.* 3. işaret/delâlet etmek, delil olmak, göstermek, 4. işaret-leşmek, işaretlerle konuşmak, 5. ~ **away/over**: resmen (imzalayarak) başkasına devretmek, 6. ~ **off** : (a) (radyo/TV yayınına) son vermek, (b) *argo* susmak, sesini kesmek, 7. ~ **on** : (a) işe/göreve almak, (b) (sözleşme imzalayarak) işe/taahhüde girişmek, (c) görevde gelince yoklama defterini imzalamak, (c) askere yazılmak, 8. ~ **out** : (işten ayrılrken) yoklama defterini imzalamak, (b) kütüphaneden kitabı aldığına dair imza vermek, 9. ~ **up** : (a) askere vb. yaz(il)mak/kaydolmak/kaydetmek. *e.a.-3. indicate, betoken, signify, mean, 7. (a) employ, hire.*

signal¹, *is.* 1. işaret, uyarı, 2. belirtilen herhangi bir şey, 3. işaretle verilen emir, 4. haber, 5. bildirim, 6. parola, 7. saik. *e.a.-1. sign.*

signal², *sf.* 1. işaret+, işaret eden, belirten, dikkat çeken, 2. belli, açık, vazif, âşikâr, dikkate şayan, 3. **As.** muhabere+. ~ **center** : muhabere merkezi. ~ **communications** : muhabere irtibatı. ~ **communications agency** : muhabere bürosu. ~ **Corps** : muhabere birlikleri/sınıfı/teşkilatı. ~ **School** : Muhabere Okulu. ~ **intelligence** : muhabere istihbaratı. ~ **security** : muhabere emniyeti. ~ **service** : muhabere hizmeti. ~ **troops** : muhabere birlikleri, 4. ~ **-box/-cabin/-tower d.y.** işaret/manevra kulesi, 5. ~ **-cord d.y.** imdat işaretti, 6. ~ **lamp** : işaret lâmbası. *e.a.-2. notable, outstanding.*

signal³, *f. -naled, -naling* (*veya Brit.: -naled, -nalling*) 1. işaret vermek, 2. işaret etmek, 3. işaretlerle bildirmek/haberleşmek.

signaler = signaller, *is.* işaret eden/veren, işaretlerle bildiren/haberleşen.

signalise, *f. -ised, -ising* (*Brit. bk.:* **signalize**).

signalize, *gl.f. -ized, -izing* 1. göze çarpmak, kendini göstermek, sivrilmek. *a career ~d by great achievement.* 2. belir(t)mek, bildirmek, haber vermek, işaret etmek. *The cheers that ~d his arrival.*

signally, *zf.* aşıkâr/bariz bir şekilde, göze çarpacak derecede, dikkate değercesine, önemle. *e.a.- conspicuously, notably.*

signalman

signalman, *is.*, *ç. -men* **1.** *d.y.* işaretçi, işaret memuru, **2.** *den.* flâmacı, işaretçi, yarbandıra.

signalment, *is.* tanım, tarif, biçim, kılık (polis kaydı için bir kişinin tanıtıcı nitelikleri).

signatory, *sf.&is.*, *ç. -ries* imzalayan, imza eden (kimse). ~ **nations to a treaty** : bir muahedeyi imzalayan milletler. ~ **to an agreement** : bir anlaşmayı imzalayan kimse.

signature, *is.* **1.** imza, **2.** imzalama, **3.** *müz.* nota imi, işaret, **4.** *rad.* tanıtma işaret, **5.** *typ* reçetede ilâçın kullanma şeklini belirten kısım, **6.** *bas.* kitap formasının ilk sayfasına konulan işaret, **7. ~ less** : imzasız, işaretsiz.

signboard, *is.* ilân tahtası.

signer, *is.* **1.** imzalayan, imza eden, imza sahibi, **2.** işaretçi, işaretleyen, işaret veren/koyan.

signet, *is. &f.* **1.** mühür (basmak), mühürlemek, damga(lamak), **2.** resmî mühür, **3.** yüzük kaşındaki mühür, **4. ~ ring** : mühür yüzüğü.

signifiable, *sf.* (içaretle/sözle vb.) anlatılabilir, belirtilebilir, ifade edilebilir.

significance, *is.* **1.** önem, ehemmiyet. **an industry of great ~ to the country** : ülke için çok önemli bir endüstri, **2.** anlam, mana. **a look of deep ~** : derin anımlar taşıyan bir bakış. **read ~ into** : anlam vermek/aramak. **Don't read ~ into every careless remark** : Rastgele söylemiş her sözde bir anlam arama, **3.** anlamlı/önemli olma, anlam/önem taşıma. **to give ~** : önem vermek, mana afetmek. *e.a.-1.* **importance, consequence, moment, weight, 2. meaning, import.** *k.a.-1.* **triviality.**

significancy, *is.*, *ç. -cies* *bk.* : **significance.**

significant, *sf.* **1.** önemli, ehemmiyetli, mühim. *Penicillin was an extremely ~ medical discovery.* **2.** anlamlı, manalı, manidar. *He gave her a ~ look. a ~ wink. 3. gizli bir anlam/önem taşıyan. a ~ smile. 4. ~ ly* : önemli/ehemmiyetli bir şekilde; anlamlı/manidar bir tarzda. *e.a.-1.* **important, momentous, notable, considerable, remarkable, weighty, 2. meaningful, expressive, indicative, 3. suggestive.** *k.a.-1.* **trivial, unimportant, immaterial, 2. meaningless.**

signification, *is.* **1.** anlam, mana, meal, kavram, mefhum. *using the word in its ordinary ~.* **2.** işaret, delâlet. *e.a.-1.* **meaning, sense, import, significance, 2. indication, token.**

significative, *sf.* **1.** anlamlı, manalı, anlam/manalı taşıyan, anlam ifade eden, kavram/mefhum belirtken, **2. ~ ly** : anlamlı/manalı bir şekilde, bir mana ifade edecek tarzda, **3. ~ness** : anlam/manalı taşıma, anlamlı olma, bir anlam/kavram belirtme. *e.a.-1.* **significant, suggestive.**

signifier, *is.* (içaretle, söyle, vb.) anlatan, belirtken, ifade eden.

signify, *f. -fied, -fying* **1.** (içaretle, söyle, vb.) anlatmak, belirtmek, göstermek, ifade etmek, **2.** anlamına gelmek, delâlet etmek, anlamını taşımak, **3.** anlam vermek, **4.** önemli olmak, önem taşımak. *e.a.-1.* **express, indicate, signal, 2. represent, indicate, denote, betoken, imply.**

signior, *is. bk.* : **signor.**

signor, *is.*, *ç. -gnors/-gnori* *It.* sinyor, bey, efendi.

signora, *is.*, *ç. -rasl/-re* *It.* sinyora, hamam, bayan.

signore, *is.*, *ç. signori* *It.* **1. bk.** : **signor,** **2.** hanımlar, bayanlar "signora"nın çögulu.

signorina, *is.*, *ç. -nas/-ne* *It.* sinyorina, küçük hanım.

signorino, *is.*, *ç. -nos/-ni* *It.* küçük bey.

signory, *is.*, *ç. -ries* *bk.* : **seigniory.**

signpost, *is.* **1.** işaret direğî/gönderi, **2.** emare, işaret, delil, **3. ~ ed** : işaretlenmiş, işaretlerle belirtilmiş.

sike, *is. Isk.* **1.** dere, çay, **2.** yağmur sularının birliğiçlik çukur, hendek. *e.a.-1.* **stream, 2. gully, ditch.**

Sikh, *is. &sf.* **1.** Sih, Hindu mezheplerinden biri, **2.** bu mezhebe mensup kimse, **3. ~ ism** : Sihlik.

Sikkim, *is.* Sikkim, Hindistan'ın KD eyaleti. ~ *ese* : Sikkimli.

silage, *is.* yeşil yem, siloda saklanan hayvan yemi. *e.a.- ensilage.*

silence, *is. &f. -lenced, -lencing* **1.** sessizlik, sükût. ~ **gives consent** : Sükût ikrardan gelir. **dead ~** : ölüm sessizliği. **pass sth. over in ~** : bir şeyi sükütlâ geçiştirmek. *nothing but ~ in the empty house. The ~ was broken by a loud*

cry. 2. susma(k), ses çıkarmama(k). **in** ~ : sessizce, ses çıkarmadan. *She received the bad news in ~.* 3. zikretmeme(k), bahsetmeme(k), anmama(k), nesküt geçme(k), 4. unut(ul)ma(k), nisyan, 5. sir saklama(k), ketumiyet, 6. susturma(k). *Can you ~ the children so that I can work?* 7. (şüphe, korku, vb.) yatiştırmak, teskin etmek, sükünete/huzura kavuşturmak, 8. sükünet, huzur, 9. As. bastırmak, ateşi kesmeye mecbur etmek. *The enemy's guns were ~d by repeated bombings.* 10. ~ r : (a) **muffler** d.d. susturucu, (b) susturan kimse/şey. **e.a.-1. stillness, 4. oblivion, 5. concealment, secrecy, 6. still, 7. quiet.**

silent, *sf.&is.* 1. sessiz, sakın. ~ reading. *The house was very ~ after the children went to school. The cat moved on ~ feet.* 2. konuşmayan, konuşmaktan kaçınan, 3. sessiz, sakit, okunmayan, söylenmeyen, telâffuz edilmeyen. ~ letter : okunmayan harf. *w in "wreck" is a ~ letter.* 4. suskun, süküfü, az konuşan, 5. zımnî, mesküt, açıkça söylenmeyen. *a ~ assent/agreement.* 6. zikredilmeyen, 7. gayrıfaal, durgun. *a ~ volcano.* 8. ~s : sessiz film. 9. **keep ~** : susmak, 10. ~ **buttler** : çöp/süprüntü kovası, kül tablalarının vb. boşaltıldığı kapaklı kova, 11. ~ **partner** : işlerin yönetimine karışmayan ortak, 12. ~ **system** : mahpusların birbirileyle konuşmasını yasak eden sistem, 13. ~ **treatment** : sessiz davranış, umursamama, sözüne önem vermediğini belirtmek için hiç cevap vermeme, 14. ~ ly : sessizce, sükünetle, 15. ~ness : sessizlik, sükünet. **e.a.-1. quiet, still, 3. speechless, mute, 4. taciturn, reticent, 5. unspoken, tacit, 7. inactive. k.a.-1. noisy, 4. talkative.**

silentary, *is.* 1. süküfü ve düzeni korumakla görevli kimse, 2. dine saygı için süküfü eden kimse, 3. eski Roma'da devlet sırlarını saklamaya yeminli memur.

Silesia, *is.* 1. Silezya, 2. *k.h.* ince pamuk/keten/reyon astarlık kumaş, 3. ~n: Silezya+, Silezyalı.

silex, *is.* 1. silis, çakmak taşı, kuartz, 2. ateşe dayanır cam.

silhouette, *is.&f. -etted, -etting* 1. siluet, gölge resim (yapmak/cizmek), 2. bir şeyin dış çevresi/genel şekli, 3. açık zemin üzerine yapılmış siyah resim.

silic-/silici-/silico-, "silis" anlamını katan ön ek.

silica, *is.* 1. **silicon dioxide** *d.d.* silis, silis-yum dioksit: SiO2. 2. ~ **gel** : silika peltesi.

silicate, *is. kim.* silikat, silisit asit tuzu/esteri.

silication, *is.* silikatlaşma.

siliceous= silicious, *sf.* 1. kumlu, silisli, silis gibi, 2. kumlu toprakta yetişen.

silicic, *sf. kim.* 1. silisli, 2. silisten üreyen, silis+, 3. ~ **acid** : silisit asit.

silicide, *is. kim.* silisli bileşim.

siliciferous, *sf.* silisli.

silicified wood, *is.* taşlaşmış odun.

silicify, *f. -fied, -fying* taşlaşdırma, çakmak taşı hâline gelmek/getirmek. **silification** : taşlaşdırma.

silicium, *is.* silis. **e.a.- silicon**.

silicle, *is. bot.* çele, taze fasulye gibi uzun ve ince meyve.

silicon, *is. kim.* 1. silisyum, yer kabuğunun 1/4'ünü oluşturan madde. Çelik, alaşım, transistör ve tümleşik devre yapmakta kullanılır. Simge: **Si**, atom ağı. 28.086, atom nu. 14, özgül ağı. 2.4 (20°C'de), ergime noktası: 1410°C. 2. ~ **carbide** : silisyum karpit, SiC. Zımpara ve direnç yapmakta kullanılan sert madde, 3. ~ **dioxide**, *bk.: silica*.

silicone, *is. kim.* silikon, (-Si-O-Si-O)n şeklinde ardarda Si ve O atomları ihtiva eden çeşitli çöguzlardan her biri. Özellikleri bileşimindeki organik gruptara göre değişen sıvı, reçine, kauçuk şeklinde su geçirmez ve yüksek sıcaklıklara dayanıklı maddeler olup yaltıcı, yağlayıcı maddeler, kozmetik eşya vb. yapımında kullanılır.

silicosis, *is. patol.* silikoz, kuartz tozunun akciğerlerde yaptığı hastalık. Taçılarda rastlanır.

silicotic, *sf.* silikoz+, silikozlu, silikozun sebep olduğu.

siliculose, *sf. bot.* 1. çeleli, 2. çele şeklärde.

silique, *is. bot.* çele, taze fasulye gibi iki parçalı ve uzun meyve zarfı. **siliquaceous**: çeleli, çelemsi.

siliquose = siliquois, *sf.* 1. çeleli, 2. çeleye benzeyen.

silk, *is.&sf.* 1. ipek. **artificial** ~ : sun'î ipek. **raw** ~ : ham ipek, 2. ipek ipliği. ~ **thread = spun** ~ : ibrişim, 3. ipekli, ipektan yapılmış (el-

silkaline

bise, kumaş), 4. ipek gibi, 5. ipeğe benzer örümcek ağı teli, 6. misir püskülü, 7. hit the ~ argo paraşütle atlamak, 8. ~ cocoon : ipek kozası, 9. ~ cotton : ipek pamuğu: bazı bambu ağaçlarının tohumlarını örten ve yastık doldurmakta kullanılan pamuk gibi madde. ~ cotton tree : ipek pamuğu ağaç (*Ceiba pentandra*), 10. ~ hat : ipek şapka,(erkeklerin törenlerde giydiği) ipek kaplı uzun silindir şapka. ~ - hatted : ipek şapkali, 11. ~ mill : ipek fabrikası/tezgâhi, 12. ~ moth : evcil ipek böceği, 13. ~ vine: bot. ipek fidanı (*Periploca graeca*), 14. shot ~ : yanardöner ipek kumaş, 15. take ~ : kraliçenin danışmanı olmak, 16. watered ~ : dalgalı ipek. e.a.- 4. **silky**.

silkaline = **silkoline** = **silkolene**, is. kutnu: perde, yatak örtüsü vb. yapılan ipek görünüşünde pamuk kumaş.

silken, sf. 1. ipekli, ipekten yapılmış, 3. ipekçiler giymiş, 4. nazik, 5. zarif, lüks, 6. parlak ve yumuşacık.

silklile, sf. ipek gibi, ipeğe benzer.

silkscreen, is. & sf. & f. 1. ipek basım, serigrafi (yöntemiyle basmak), 2. ipek basımla basılmış (resim).

silk - stocking, sf. & is. 1. ipek çoraplı, 2. zengin ve lüks giyimli, 3. zengin, kibar, lüks, aristokrat. a ~ neighborhood. 4. zengin/kibar kimse.

silkweed, is. bot. ipek sütleğeni (*Asclepiadaceae*). Tohum zarfı ipek gibi tüylü bir bitki.

silkworm, is. ipek böceği (*Bombyx mori*). ~ moth : ipek böceği güvesi.

silky, sf. -kier, -kies 1. ipekli, ipek gibi, yumuşak. a ~ skin. 2. ipekten yapılmış, ipekli, 3. yapmacıklı, riyakâr, ikiyüzlü, kaypak, 4. bot. atlas gibi (yaprak), 5. ~ tamarin : pembe maymun (*Leontocebus rosalia*). Brezilya'da yaşar, soyu tükenmekte, 6. **silkily** : ipek gibi, parlak/pürüzsüz bir şekilde. *the young wheat shone silkily*. 7. **silkeness** : ipek gibi yumuşaklıp/pürüzsüzlük, tazelik, taravet.

sill, is. 1. eşik, 2. kapı/pencere eşiği, 3. denizlik, dayanmalık, 4. **jeol.** damar katman. 5. ~ - like: eşik gibi.

sillaub = **sillibub** = **syllabub**, is. şarap ve sütle karıştırılmış içki/yemek.

siller, is. Isk. bk.: **silver**.

silly¹, sf. -lier, -liest 1. aptal, budala, ahmak, sersem, akılsız, salak, divane. **Don't be~!** Budala olma! Aptallığı bırak! **He's as ~ as can be!** Sersem in kendisidir! **It's ~ to go out in the rain if you don't have to:** Mecbur olmadıkça yağmurlu havada dışarı çıkmak aptallıktır. **knock s.o. ~** : birini sersemletmek. **The blow knocked me ~** : Yumruk beni sersemletti. 2. saçma, manasız, gülünç, mantıksız. **to say sth. ~** : saçmalamak, saçma bir şey söylemek. a ~ *idea*. **the ~ season** : havadıssızlıkten gazetelerin saçma sapan yayın yaptıkları dönem, 3. k.d. şaşkınlık, şaşırılmış, hayretten donakalmış. **He knocked me ~**. 4. esk. basit, sade, mütevazı, göstereşiz, 5. **sillily** : aptalca, budalaca, ahmakça, sersemce, akılsızca, salakça, saçma/manasız/gülünç/mantıksız bir şekilde, aşırımsız/hayretten donakalmış bir şekilde, 6. **billines** : aptallık, budalalık, ahmaklık, sersemlik, akılsızlık, salaklık, saçmalık, manasızlık, gülünçlük, mantıksızlık, şaşkınlık. e.a.-1. *stupid, foolish, witless, senseless, weak-minded*, 2. *absurd, ridiculous, irrational*, 3. *stunned, dazed*.

silly², is., ç. -lies k.d. aptal, budala, ahmak, sersem, akılsız, salak, divane, şaşkınlık kimse.

silly billy, k.d. hokkabaz gibi adam.

siло¹, is., ç. -los 1. silo, 2. As. balistik füzenin yer altı yuvası.

siло², f. -loed, -loing siloya koymak, siloda saklamak.

silt, is. & f. 1. balçık, mil, suyun getirip biriktirdiği kum ve çamur, 2. balçık ve mil ile dol(dur)mak, balçıkla(n)mak, mille(n)mek, 3. ~ ation : balçıkla(n)ma, mille(n)me, 4. ~ y, -ier, -iest: balçıklı, milli, çamurlu.

Silures, ç. is. Silürler, GB Gal eyaletinin eski halkı.

Silurian, sf. & is. 1. **Silür+**, 2. **jeol.** Silür çağlığı: Paleozoik dönemde havada yaşayan hayvanların türdeği 400-440 milyon yıl önceki çağ.

silurid, is. zool. silür yayımı (*Siluridae*). Yayın balığı gillerinden ABD tatlı su balığı.

silva = **sylva**, is. 1. (belirli bir bölgenin) orman ağaçları, 2. orman ağaçları tanımı.

silvan, bk.: **sylvan**. **Silvanus/Sylvanus** : orman tanrısi.

silver¹, is. 1. kim. gümüş. Simge: Ag, atom ağı. 107.870, atom nu. 47, özgül ağı. 10.5 (20°C'de), 2. gümüş para, 3. gümüş eşya, 4. gümüş kaplama eşya, tabak vb. *The kitchen ~ is of stainless steel.* 5. gümüş rengi, 6. fotoğrafçılıkta kullanılan gümüş tuzları, AgBr vb. 7. **German ~** : nikel gümüşü, 8. **sterling ~** : hakikî/saf gümüş, en az %92.5 gümüş ihtiva eden alaşım.

silver², sf. 1. gümüşlü, gümüşten yapılmış, 2. gümüş gibi, gümüse benzer, 3. gümüş renginde, beyaz ve parlak, 4. beliğ, belâgatlı, ikna edici. a ~ **tongue** : beliğ dil, 5. berrak (ses), 6. para standardı olarak gümüşü kabul eden, gümüş esasına dayanan. ~ *economist*. 7. ~ **age** : gümüş çağ, delikanlılık çağlığı: insan hayatının dört çağından ikincisi, 8. yirmi beşinci ~ **anniversary** : yirmi beşinci (evlenme) yıl dönümü, 9. ~ **atherine**: gümüş balığı (*Atherine presbyter*). Akdeniz ve Atlantik'te yaşayan eti çok makbul bir balık (15-20 cm), 10. ~ **bell** = ~ **bell tree** : akçan (*Halesia*). Çan şeklinde gümüş renkli çiçek açan K Amerika ağaçları, 11. ~ **bromide** : gümüş bromür, AgBr, ışıkta kararan sarı bir toz, fotoğrafçılıkta kullanılır, 12. ~ **certificate ABD** gümüş bir dolar değerinde hazine bonosu, 13. ~ **chloride** : gümüş klorürü: AgCl. ışıkta kararan beyaz toz; fotoğrafçılıkta ve antisepтик olarak kullanılır, 14. ~ **fir** : gümüş köknar, beyaz çam ağaçları (*Abies alba*), 15. ~ **foil** : gümüş varak, ince gümüş levha, 16. ~ **fox** : gümüş tilki: tüyleri siyah, gümüş rengi dönüşmüş kırmızı tilki, 17. ~ **frost** : ince buz. bk.: **glaze²** (6), 18. ~ **gibbon** : gümüş jibon (*Hylobates leuciscus*) : kül renkli, uzun kollu Java maymunu, 19. ~ **gilt** : altın yaldızlı gümüş, 20. ~ **gray** : gümüşü, gümüş rengi, 21. ~ - **haired** : aksaçlı, 22. ~ - **headed** : ak saçlı; gümüş başlı (baston), 23. ~**iodide** : gümüş iyodür, AgI. ışıkta kararan sarı toz. Tıpta, fotoğrafçılıkta ve sun'ı yağmur yağdırımda kullanılır. 24. ~ **jubilee** : yirmi beşinci yıl dönümü jübilesi, 25. ~ **leaf** : (a) ince gümüş levha, (b) yaprakları gümüş renkli çeşitli bitkiler, 26. ~ **leaf disease** : gümüş hastalığı: yaprakları gümüş rengine döndüren bir bitki hastalığı, 27. ~ **nitrate** : gümüş nitrat: AgNO₃, 28. ~ **perch** : gümüş levrek, 29. ~ **pheasant**: gümüş tavus kuşu (*Gennaeus nycthemerus*). Ak, kara tüylü, uzun kuyruklu Çin tavus

kuşu, 30. ~ **plate** : (a) gümüş kaplama, (b) gümüş sofra takımı, 31. ~**plate** : gümüşle kaplamak, 32. ~ **point**: gümüşün ergime noktası, 960,8°C, milletler arası sıcaklık ayar noktası olarak kullanılır, 33. ~ **poplar** : akkavak ağaçları, 34. ~ **screen** : sinemacılık, sinema+. a **star of the ~ screen** :inema yıldızı, 35. ~ **spoon**: gümüş kaşık. **be born with a ~ spoon in one's mouth** : (a) zengin bir ailede doğmuş olmak, (b) yıldızı parlak olmak, 36. ~ **standard** : gümüş para standarı, 37. ~ **Star (Medal) ABD** Gümüş Yıldız madalyası, 38. ~ **stick**: (a) İngiltere'de hükümdarın muhafiz alayı komutanına verdiği gümüş asa, (b) bu asayı taşımaya yetkili kimse, 39. ~ **thaw** : ince buz. bk.: **glaze²** (6), 40. ~ **wedding** : yirmi beşinci evlenme yıl dönümü. e.a.-2. **silvery**, 4. **eloquent, persuasive**.

silver³, f. 1. gümüşlemek, gümüşle kaplamak, 2. gümüş rengi vermek/almak, gümüş gibi parla(t)mak, 3. *foto*. gümüş nitratla kaplamak, 4. (aynayı) sırlamak.

silverberry, is., ç. **-ries** bot. iğde (*Elaeagnus argentea*).

silverfish, is., ç. **-fish/-fishes** zool. 1. gümüş balığı, beyaz mercan balığı (*Carassius auratus*), 2. gümüşcün (*Lepisma saccharina*) : Kansız böcekler türünden bir eklem bacaklı. Boyu 8 mm gümüş renginde, sırtı kubbeli, hızlı koşan, kâğıt, un vb. yiyen bir böcek.

silvering, is. gümüşleme, gümüş kaplama, sim, sir.

silverly, zf. 1. gümüş gibi, pırıl pırıl, 2. berrak bir sesle.

silvern, sf. esk. gümüş+, gümüşten yapılmış, gümüş gibi.

silverpoint, is. 1. gümüş uçlu kalemlle özel kâğıt üzerine resim yapma tekniği, 2. gümüş resim, bu teknikle yapılan resim.

silverside, is. Brit. sığır but etinin dış taraflı.

silversides = silverside, is., ç. **-sides** zool. gümüş atlas balığı (*Menidia menidia*). ABD Atlantik kıyılarında bulunan yanları gümüşü çizgili küçük balıklar.

silversmith, is. gümüş kuyumcusu.

sillver-tongued, sf. belâgatlı, talâkatlı, güzel konuşan.

silverware

silverware, *is.* gümüş eşya, gümüş sofra takımı.

silverweed, *is.* 1. *bot.* besparmak otu (*Potentilla anserina*), 2. gümüş yaprak (*Potentilla argentea*). Yapraklarının altı gümüş renginde bitki.

silverwork, *is.* gümüş işi (tezyinat vb.).

silver, *sf.* 1. gümüş, gümüş gibi, gümüş renginde. *the ~ moon.* 2. berrak, tannan. *the ~ peal of bells.* 3. gümüş+, gümüşlü, gümüş kaplı. ~ *deposits.* 4. **silveriness** : gümüş gibi olma, gümüse benzerlik; berraklı, tannanlık.

silviculture = **sylviculture**, *is.* ormancılık, ağaçlandırma, orman yetiştirmeye. **silvicultural** : ormancılık, ağaçlandırma ile ilgili.

silviculturist, *is.* ormancı, ağaçlandırma uzmanı.

si'l vous plait, *Fr.* lütfen. *e.a.- please, if you please.*

sim, *is. k.d. bk.*: **simulation**, **simulator**.

sima, *is. jeol.* sima, silis ve magnezyumlu volkanik kaya.

simar, *is.* (XVII-XVIII. yy.da giyilen) kadın robu/ceketi.

simarouba = **simaruba**, *is. bot.* simaruba : Tropik Amerika'da yetişen iğne yapraklı ve kök kabuklarında iştah açıcı bir madde bulunan meyve ağacı. ~ **ceous** : simaruba (*Simarubaceae*) familyasından.

simian, *sf. & is.* 1. maymuna benzer/özgү, maymun gibi, 2. maymun, 3. ~ *ity* : maymunluk *e.a.-2. ape, monkey.*

similar, *sf.* 1. benzer, müşabih. *two ~ houses. ~ triangles. Bread, cake, and other ~ foods.* *We have ~ opinions.* **in a ~ way** : benzer tarzda/şekilde, 2. ~ *ly* : benzer şekilde, aynen/tipki bunun gibi/bu tarzda. *This wasn't an isolated occurrence; other members of our group were ~ ly threatened.* *e.a.-1. like. k.a.-1. different.*

similarity, *is. ç. - ties* 1. benzerlik, benzerliş, yakınlık, müşabehet. *There's a strong ~ between these two paintings.* 2. benzer nokta/husus. *a ~ of diction.* *e.a.-1. resemblance, likeness, analogy, correspondence, similitude, semblance, closeness, nearness, conformance.* *k.a.-1. dissimilarity, difference, dissimilitude, unlikeness.*

simile, *is.* teşbih, benzeti, benzetme, benzetiş. "She runs like a deer." *is a ~.* *bk.*: **metaphor**.

similitude, *is.* 1. benzerlik, benzeyiş, müşabehet. ~ *of specimens and test conditions was maintained.* 2. eş, benzer, başkasına benzeyen şey/kişi. *I met my own ~.* 3. teşbih, benzeti, benzetiş, benzetme. *London is often likened to Babylon, but the ~ is unjust.* 4. suret, biçim, şekil, görünüş. *The Devil in the ~ of a snake.* *e.a.-1. likeness, resemblance, 2. counterpart, 3. parable, allegory, simile, 4. image, semblance*

simious, *sf.* 1. maymunsal, maymunsu, maymuna özgü/ait, 2. ~ *ness* : maymunsallık, maymunsuluk. *e.a.-1. simian.*

simitar, *is. bk.*: **scimitar**.

simmer¹, *f.* 1. hafif ateşte piş(ir)mek/kayna(t)mak, kaynama derecesinin biraz altında pişirmek. *The soup was left to ~.* 2. sabırsızlanmak, öfke veya heyecandan yerinde duramamak/patlardan hale gelmek, kabına siğamamak, köpürmek. *He was ~ing with anger and could hardly speak politely.* 3. ~ *down* : (a) ağır ağır kaynarak azalmak, (b) argo yataşmak, sükünet bulmak, sakin olmak, heyecanına/öfkesine hâkim olmak. ~ *down, Jo. it won't help to lose your temper* : Sakin ol, Jo, öfkeLENmenin bir yararı yok.

simmer², *is.* 1. hafif ateşte/kaynama derecesinin biraz altında piş(ir)me. *bring the vegetable to ~.* 2. sabırsızlanma, öfke veya coşkunluktan yerinde duramama/patlardan hâle gelme, kabına siğamama, köpürme, 3. ~*ingly* : (a) hafif ateşte piş(ir)erek, (b) sabırsızlanarak öfke ile, yerinde duramayarak.

simnel cake, *is. Brit.* bademli meyveli pasta.

simoleon, *is. ABD- argo dolar.* *e.a.-dollar.*

simoniac, *is.* mukaddesat tüccarı, kutsal eşyayı/dinî memuriyetleri satan kimse. ~ *al* : mukaddesat ticareti ile ilgili.

simon-pure, *sf.* 1. arı, saf, halis, temiz, katıtıksız. ~ *a ~ accent.* 2. gerçek, hakikî, 3. leke-siz, bozulmamış, alıcı açık yüzü ak. *e.a.- real, genuine, authentic, unadulterated.*

simony, *is.* mukaddesat ticareti, kutsal eşyayı/dinî memuriyetleri satma veya alma. **simonist** : mukaddesat tüccarı.

simoom = simoon, *is.* samyeli, çölde esen sıcak, boğucu rüzgâr.

simp, *is.* *argo* aptal, sersem, budala, ahmak. *e.a.- fool, simpleton.*

simpatico, *sf.* sevimli, cana yakın, sempatik. *e.a.- congenial, sympathetic.*

simper, *is.&f.* 1. aptal aptal sıritma(k), yapmacık gülümseme(k), 2. ~ly : aptalca sıritarak. *e.a.-I. smirk.*

simple¹, *sf. -pler, -plest* 1. basit. **a ~ element** : basit cisim/eleman. **a ~ explanation** : basit bir izah tarzı. **It's a ~ matter** : Basit bir iş (işten bile değil)! 2. sade, süssüz, yapmacıksız, 3. saf, mütevazi, kendi hâlinde. ~ **folk** : kendi hâlinde kimseler, 4. adî, bayağı, 5. kolay. **The plan sounds ~ enough but it won't be so ~ to put it into action** : Plân basit görünüyor, fakat uygulanması pek kolay olmayacak. 5. saf, halis, katıksız, 6. doğal, tabîî, yapmacıksız, 7. budala, alık, ahmak, bön, 8. ahmakça, 9. önemsiz, ehemmiyetsiz, 10. kolay anlaşılır, 11. ancak yeterli, 12. *bot.* yâlin, katmersiz. *a~ leaf. a~ stem.* 13. *zool.* tek, münerit. *a~ ascidian.* 14. ~ **equation** : yâlinç denklem, 15. ~ **fraction** : bayağı kesir, 16. ~ **fracture** : basit kırık, 17. ~ **function** : yâlinç işlev, 18. ~ - **hearted** : saf yürekli, temiz kalpli, 19. ~ **interest** : basit faiz, 20. ~ **machine** : basit makine, 21. ~ **pendulum** : basit sarkaç, 22. ~ **root mat.** yâlinç kök, 23. ~ **sentence** : yâlin cümle, 24. ~ **Simon** : bön/saf/aptal/budala/cahil kimse. *He is a ~ Simon about politics.* 25. ~ **syrup** *ecz. bk.* : **syrup**, 26. ~ **time** müz. yâlin ritm, bir mezürde iki veya üç vuruşluk ritm. *e.a.-3. modest, candid, 5. pure, 6. plain, natural, unpretentious, 10. clear, lucid, 18. sincere, artless, 24. simpleton.*

simple², *is.* 1. budala, alık, ahmak, bön, sersem kimse, 2. sade/basit/yâlin şey, bileşik/karışık/zor olmayan şey, 3. *esk.* alelâde/asaletsiz kişi, 4. *esk.* ilâç yapılan ot. *country ~ s.* *e.a.-3. commoner.*

simple-minded=simpleminded, *sf.* 1. cahil, basit, 2. gösterişsiz, sade, kendi hâlinde, 3. saf, bön, sadedil, safderun, kolay inanır, 4.aklı noksan, aptal, 5. ~ly : cahilane, basit/gösterişsiz/sade bir şekilde; saf saf, bön bön, kolayca inanarak, akılsızca, aptalca, 6. ~ **ness** : cahilik, basitlik, gösterişsizlik, sadelik; saflik, bönlük, aptallık.

simpleton, *is.* bön/saf/aptal/ahmak/budala kimse.

simplex, *sf.&is.* 1. yâlin, basit, sade, 2. tek yönlü, simpleks, bir anda yalnız bir yönde haberleşme sağlayan (telgraf/telefon), 3. tek katlı: bütün odaları bir katta bulunan apartman dairesi.

simplicity, *is., ç. -ties* 1. sadelik, basitlik, yâlinlik, 2. açıklik, vuzuh, sarahat, kolay anlaşılabilme, 3. sadelik, şatafatsızlık, tevazu, gösterişsizlik, 4. saflik, samimiyet, açık yüreklik, 5. aptallık, budalalık, ahmaklık, bönlük, enayilik, 6. ~ **itself** *k.d.* çok basit/kolay. **The plan was ~ itself, how could it fail** : Plân çok basitti, nasıl oldu da başarılımadı? *e.a.-3. plainness, 4. sincerity.*

simplification, *is.* sadeleştirme, basitleştirme, kolaylaştırma.

simplificative, *sf.* sadeleştirici, basitleştirici, kolaylaştırıcı.

simplifier = simplificator, *is.* sadeleştiriren, basitleştiren, kolaylaştırın.

simplify, *gl.f. - fied, - fying* 1. sadeleştirme, basitleştirmek, 2. kolaylaştırırmak.

simplism, *is.* son derece sadeleştirme/basitleştirme.

simplistic, *sf.* 1. son derece sade/basit, 2. ~ **ally** : son derece sadeleştirerek, çok basit bir şekilde. *e.a.-I. oversimplified.*

simply, *zf.* 1. sade/ basit bir şekilde, gösterişsiz, şatafatsız. *She was ~ dressed.* 2. açıkça, sarahaten, düpedüz. **I ~ told him that he was wrong** : Yanıldığını açıkça kendine söyledim. 3. sadece, surf, yalnız, ancak. **He did it ~ to test you**: Sırf seni denemek için bunu yaptı. **It is ~ a matter of time**: Yâlinz/ancak bir zaman meselesi. 4. samimî olarak, dürüstlükle, içtenlikle, 5. kolayca, kolaylıkla, 6. budalaca, ahmakça, aptalca, sersemce, akılsızca, 7. cidden, gerçekten, tamamıyla, tamamen, baştan başa, büsbütün. **The speech was ~ perfect** : Nutuk baştan başa mükemmelidi. 8. hiç, asla, kat'iyen. **I ~ can't believe it!** Buna kat'iyen inanmam! **There is ~ no reason to be pessimistic** : Kötümser olmak için hiçbir sebep yok! *e.a.-I. plainly, unaffectedly, 2. clearly, 3. merely, only, 4. sincerely, artlessly, 5. easily, 6. foolishly, unwisely, 7. really, wholly, absolutely.*

simulacre, *is. esk. bk.* : **simulacrum.**

simulacrum

simulacrum, *is., ç. -era* 1. andırış, hafif/hayal meyal benzeyiş, 2. hayal, suret, gölge, 3. taklit, sahte gösteriş, 4. **simulacral** : hayal şeklinde, hayal/gölge gibi, hafifçe benzeyen/andiran. *e.a.-1. semblance, likeness, 2. image, 3. sham, imitation, pretense.*

simulant, *sf. & is. benzeten, öykünen, taklit eden, taklitçi, mukallit (kimse)*. *e.a.- simulating, feigning, imitating.*

simular, *is. & sf. esk.* 1. taklitçi, sahte/yapmacıklı (kimse), 2. uydurma, taklit, sahte, düzmece, yalancı. *e.a.- simulated, false, counterfeiting, imitative.*

simulate, *glf. -lated, -lating* 1. taslamak, ... gibi görünmek/yapmak, yalandan yapmak, 2. taklit etmek, taklidini yapmak, öykünmek, benzeme, 3. **simulative = simulator**: öykünçü, taslamsal, ... gibi görünen. *e.a.-1. pretend, feign, counterfeit, 2. imitate, affect.*

simulation, *is.* 1. taslama, ... gibi görünme/yapma, yalandan yapma, (taklit etme), taklidini yapma, öykünme, benzeme, 2. *bil.* benzetim, fiziksel olayların bilgisayarca yapılan işlemlerle gösterimi. *e.a.-1. feigning, pretense, imitation, counterfeit.*

simulator, *is.* 1. öykünen, taklit eden, yalancıktan yapan, taslayan, 2. *bil.* benzeteç.

simulcast, *is. & f. -cast, -casting* eş zamanlı yayın (yapmak), bir programı radyo ve TV'de aynı zamanda yayınılmak.

simultaneous, *sf.* 1. eş zamanlı, eş anlı, aynı anda olan/vukua gelen. ~ **computer** : eş zamanlı bilgisayar. ~ **equations** : eş anlı denklemler. ~ **movements** : eş zamanlı hareketler, 2. ~ **ly** : aynı anda/zamanda, birlikte, bir arada, beraberce, 3. ~ **ness = simultaneity** : eş zamanlılık, aynı anda vuku bulma. *e.a.-1. concurrent, synchronous, coincident.*

sin¹, *is.* 1. günah. **besetting** ~ : insanların daima işlemeye meyilli oldukları günah. **deadly** ~ : büyük/affolunmaz günah. **original** ~ : Hristiyanlarca insanların doğuştan işlemeye meyilli oldukları günah. **venial** ~ : hafif/affolunur günah. **The forgiveness of sins** : Günahların affi. **to fall into** ~ : günaha girmek, 2. günah işlemeye. **to commit** ~ : günah işlemek. **I have committed no** ~ : Günah işlemedim. 3. suç, 4. **for my** ~s : ne günah işledimse. *For my ~s, I was*

confined to bed for several weeks. 5. like ~ : şiddetli, şiddetle, amansızca. **It was raining like ~** : Şiddetli yağmur yağıyordu. 6. **live in ~** : nikâhsız olarak karı koca hayatı yaşamak. **the child of ~** : piç, gayrimeşru çocuk. *e.a.-1. transgress, violation, trespass*

sin², *f.* 1. günah işlemek, günaha girmek, 2. günahkâr olmak, 3. suç işlemek.

sin³, *is.* 1. *mat. bk.* : sine, 2. sin, İbranî alfabetinin yirmi birinci harfi.

Sinai, *is.* Sina Yarımadası. ~ **Mountain**: Sina Dağı, Turu Sina. ~ **ic** = ~ **tic**: Sina Dağına ait, Sina Dağında verilen.

sinapism, *tip* hardal yakısı. *e.a. -mustard plaster.*

since, *zf. & e. & bağ.* 1. ...-den beri. **It has been warm ~ noon** : öğleden beri hava ısındı. **He has written once ~ he left** : Gittiğinden beri tek bir mektup yazdı. 2. daha sonra, sonradan, sonra(ları). **He at first refused, but has ~ consented** : önce reddetti, fakat daha sonra razı oldu. **He was ill last week, but has ~ recovered** : Geçen hafta hasta idi ama sonra iyileşti. 3. önce, evvel. 4. **ever** ~ : (a) o vakitten/zamandan beri. *He was elected in May and has been chairman ever ~*. (b) olaklı, edeli, -den bu yana, -den beri. **He has been busy ever ~ he came** : Geldi geleli/geldiğinden beri hep uğraşıyor/çalışıyor. 5. -den sonra, sonradan. **There has been many changes ~ the war** : Harpten sonra birçok değişiklik oldu. **Her husband died 9 years ago, but she's ~ remarried** : Kocası dokuz yıl önce öldü, fakat o sonradan tekrar evlendi. 6. -den dola-yı, ... sebebiyle, ... için. ~ **it was Sunday, he stayed in bed an extra hour** : Pazar olduğu için yataktak bir saat fazla kaldı. 7. mademki, çünkü. ~ **you are finished, let's go** : Mademki bitirdin, gidelim. ~ **you say so, it must be true** : Mademki siz söylüyorsunuz, doğrudur. 8. çok evvel/önce, çoktan beri. **I know that joke long ~** : O fikrayı çoktan beri bilirim. *e.a.-2. subsequently. 6. because, inasmuch as, 7. as, because.*

sincere, *sf. -cerer, -cerest* 1. samimî, içten, candan, yürekten, dürüst, sadık. *She was not completely ~ in what she said. a ~ letter.* 2. gerçek, doğru, hakikî, riyasız, yapmacıksız, sahte olmayan, 3. *esk.* saf, katıksız, halis, arı, 4. *esk.*

sağlam, bozulmamış, 5. ~ly : samimiyetle, içtenlikle, candan, yürekten, dürüstlükle, sadıkane. ~ly **Yours** : (mektup sonunda) Saygılarımı/selamlarımı sunarım. 6. ~ness *bk.* : **sincerity**. *e.a.-1.* *frank, candid, open, unaffected, earnest, honest, 2. genuine, unfeigned, 3. pure, unmixed, unadulterated, 4. sound, unimpaired.* *k.a.-1,2. false.*

sincerity, *is., ç. -ties* 1. samimiyet, içtenlik, dürüstlük, iyi niyet, hüsnüniyet, hulûs, açık kalplilik, riyasızlık, 2. **in all** ~ : tam bir samimiyetle, iyi niyetle, dürüstlükle, hulûskalple, riyasızca. *e.a.-1.* *candor, frankness, earnestness, honesty.*

sinciput, *is., ç. sinciputs, sincipita anat.* 1. ön kafa, kafatasının ön kısmı, 2. tepe, kafatasının üst kısmı, 3. **sincipital** : ön kafa+, tepe+.

sine¹, *is. trig.* sinüs, dikmelik, dik üçgende bir açının karşısındaki dik kenarın hipotenüse oranı. ~ **curve** : sinüs/dikmelik eğrisi, sinüzoit. ~ **wave** : *fiz.* sinüzoidal/dikmeliksel dalga.

sine², *e. Lât. -siz, -sizin. sine die* : gün karaştırmadan, tekrar toplantı gününü belirtmeden (meclisin dağılması dolayısıyla kullanılır). **sine prole** : dölsüz, züriyetsiz. **sine qua non** : kesin koşul, vazgeçilmez/mutlaka aranılan şart.

sinecure, *is. kolay iş/memuriyet, çalışmadan/yorulmadan para alma, argo yemlik, arpalık. sinecurist* : böyle bir işte çalışan, beleşçi.

sinew, *is. &f. 1. kiriş, veter, kas teli, 2. gen. ~ s* : güç/ kuvvet/enerji kaynağı. **the ~ s of the nation** : milletin güç kaynağı. **the ~ s of war** : savaş için gerekli kaynaklar (para, malzeme vb.), 3. güçlendirmek, kuvvetlendirmek, güç/enerji kaynağı sağlamak.

sinewy, *sf. 1. adaleli, kasları kuvvetli. a ~ back. 2. kiriş/veter gibi, sağlam, sıkı, kuvvetli. a ~ rope. 3. lifli, iplik iplik. tough, ~ meat. 4. güçlü, kuvvetli, enerjik, ding, sağlam. a ~ argument. 5. sinewiness* : sağlamlık, güçlülük, kuvvetlilik, dincilik, sıkılık. *e.a.-2.* *tough, firm, braided, resilient, 3. stringy, 4. vigorous, forceful.*

sinfonia, *is., ç. -nie müz.* senfoni. *e.a.-symphony.*

sinfonietta, *is. 1. kısa senfoni, 2. küçük senfoni orkestrası (özellikle sırf yaylı sazlardan oluşan).*

sinful, *sf. 1. günahkâr. a ~ life. 2. ahlâksız, ahlâk dışı, habis, şerir, 3. ~ly* : günahkârca, ahlâksızca, günah işleyerek, habisane, haince, 4. ~ness : günahkârlık, ahlâksızlık, habaset, şerirlilik, hainlik. *e.a.-1.* *wicked, evil, iniquitous, 2. immoral, corrupt.*

sing¹, *f. sang* (veya çok *defa sung*), **sung**, **singing** 1. şarkı söylemek, terennüm etmek, 2. (kuş vb.) ötmek, şakımak, 3. şiir yazmak/söylemek, 4. methiye/kaside yazmak/okumak. ~ **one's praises** : birini hararetle methetmek, 5. ahenkli olmak. *This lyric ~s well. 6. çağlamak, 7. vizıldamak, ıslık gibi ses çıkarmak. The bullet sang past his ear. 8. (rüzgâr) uğuldamak, 9. çağlamak, 10. (kulak) çınlamak, 11. argo suçu açığa vurmak, 12. ninni söylemek. She sang the baby to sleep* : Bebeğe ninni söyleyip uyttu. 13. **sing out** *k.d.* bağırmak, seslenmek, bağırarak çağırmak, 14. ~ **able** : terennüm edilebilir, şarkı gibi söylenebilir, 15. ~ingly : (a) terennüm ederek, şarkı söyleyerek, (b) ıslık çalarak, vizıldayarak. *e.a.-11. confess, squeal, 13. shout.*

sing², *is. 1. şarkı söyleme, terennüm, (kuş vb.) ötme, şakıma, 2. birlikte şarkı söyleme, 3. koro, birlikte şarkı söyleyen topluluk, 4. (kursun vb.) vizilti.*

singe, *is. &f. singed, singeing* 1. alazlama (k), alevden geçirme(k), yüzeyini hafifçe yakma (k), ütme(k), ütüleme(k), kavurma(k), 2. uçlarıını/tüyülerini yakma(k), saçların ucunu yakma(k), 3. kesilip yolumuş tavuk vb. nin tüylerini ütme(k), 4. hafif yanık, 5. ~ingly : hafifçe yakarak, üterek. *e.a.-1. scorch.*

singer, *is. 1. şarkıcı, muganni(ye), hanende, 2. ozan, şair, âşık, 3. ötücü kuş, 4. hafifçe yakan/üten kimse.*

Singhalese = **Sinhalese**, *sf. &is. ç. - lese 1. Seylan+, 2. Seylanlı, Seylan dili.*

single¹, *sf. 1. tek, bir. a ~ example. A ~ tree gave shade from sun. Not a ~ one of her neighbors gave her any help. every ~ day* : her gün, Tanrıının her günü. **not a ~ one** : hiç mi hiç, bir tek bile yok, 2. özel, hususî, tek kişilik. *a ~ bed. 3. biricik, yegâne. He was the ~ survivor. 4. bekâr, evlenmemiş. a ~ man. the ~ state* : bekârlık, 5. bekârlara ait, 6. bire bir, iki tarafta yalnız birer rakip bulunan (oyun vb.). ~ **combat** :

single²

iki kişi arasında çarışma, **7.** münferit, ayrı, **8.** yalnız, **9.** sağlam, **10.** sade, basit, **11.** saf, **12.** yalnız kat, tek katlı, **13.** çiçekleri yalnız kat olan, **14.** tek düzeye, herkese uygulanabilen, **15.** içten, yürekten, samimi. ~ *devotion*. **e.a.-1.** *sole*, **3.** *unique, solitary*, **4.** *unwed, unmarried*, **7.** *individual, separate*, **10.** *simple*, **14.** *uniform*, **15.** *honest, sincere*.

single², *f. -gled, -gling* **1. gen.** ~ *out*: seçmek, (seçip) ayırmak, seçip bir tanesini almak. *to-out a fact for special mention*. ~ **out s.o.** : birçok kimse arasından birini seçip ayırmak, **2.** birer birer almak, **3.** (beyzbol) bir vuruşla ilk kaleye ulaşmak. **e.a.-1.** *select, choose, pick*.

single³, *is.* **1.** birey, tek kişi, tek şey, **2.** özel/tek kişilik oda, **3.** *one-base hit d.d.* (beyzbolde) oyuncuyu birinci kaleye ulaştıran vuruş, **4.** *golf* iki oyuncu ile oynanan oyun, **5.** ~ *s* : teke tek oyun, iki kişi arasında karşılıklı oynanan oyun, **6.** *k.d.* teknik, bir dolarlık banknot. **a five and five** ~*s* : bir beşlik, beş tane de teknik. **e.a.-1.** *individual*.

single-acting, *sf.* tek tesirli, tek yönlü, tek yönde çalışan.

single-action, *sf.* horozlu (tüfek).

single-barrel, *is.* tek namlulu tüfek.

single bond, *kim.* tek bağ.

single-breasted, *sf.* tek sıra düğmeli (ceket).

single-cross, *is. kal. b.* ilk melez kuşak.

single cut = half-brilliant cut, *is.* tek kesim, kıymetli taşın üst ve alta sekizer yüz olacak şekilde kesilmesi.

single-cut, *sf.* tek yönde kesen (ege).

single entry, *is.* basit defter tutma usulü, ana deftere bir kere keydetme. **single-entry**, *sf.* tek kayıtlı.

single-eyed, *sf.* **1.** tek gözlü, **2. mec.** dürüst, tek maksatlı.

single file, *is.* tek sıra, tek sıralı dizi.

single-foot, *is. &f.* **1.** (at) rahvan yürüyüş, **2.** rahvan gitmek. **e.a.- rack**.

single-handed, *sf. &zf.* **1.** yardımçısız, tek başına, yardım görmeden/tek bir kişi ile yapılan, **2.** tek elle yapılan/çalışan, **3. ~ ly**: yardım görmeksizin, kendi kendine, tek başına, **4. ~ ness** : yardımçısızlık, yardım görmeden/tek başına yapma/çalışma. **e.a.-1.** *unaided*.

single-hearted, *sf.* **1.** içten, samimi, dürüst, temiz kalpli, vefakâr, sadık, **2. ~ly** : içtenlikle, samimiyetle, dürüstlükle, temiz kalplilikle, sadakatle, **3. ~ness** : içtenlik, samimilik, dürüstlük, temiz kalplilik, vefakârlık, sadakat. **e.a.-1.** *sincere, honest, faithful, dedicated, loyal*.

singlehood, *is.* teklik, birlik, yalnızlık, bekârlık, yalnız katılık.

single-knit, *is.* tek argacli kumaş/elbise.

single-lens reflex, *is.* tek mercekli refleks kamera.

single-minded, *sf.* **1.** tek amaçlı/gayeli. **a ~ program** : tek amaçlı izlence, **2.** dürüst, hilesiz, garazsız, gizli maksat gütmeyen, sadık, doğru, **3. ~ ly** : tek amaçla, dürüstlükle, hilesiz olarak, gizli maksat gütmenden, sadıkane, doğrulukla, **4. ~ ness** : tek amaç gütmeye, dürüstlük, hilesizlik, gizli maksat gütmeme, sadakat, doğruluk. **e.a.-2.** *sincere, ingenious, dedicated, steadfast, single-hearted*.

singleness, *is.* **1.** teklik, birlik, **2.** bekârlık, **3.** yalnızlık, **4.** dürüstlük, sadakat, samimiyet, **5. ~ of heart**: samimiyet, içtenlik, **6. ~ of purpose** : tek amaçlılık, bir tek amaç/gaye peşinde koşma, gizli maksat gütmeme.

single-phase, *sf. elekt.* tek fazlı.

single quotes, *is.* tek tırnak işaretleri [' '].

single-screw, *sf.* tek uskurlu/pervaneli (gemi).

single-seater, *sf.* tek kişilik (uçak vb.).

single sideband, *is. ilet.* tek yan bant.

single-space, *f. -spaced, -spacing* tek satır aralığı bırakmak, tek satır aralığı ile yazmak.

single standard, **1.** tek ilke, herkese uygulanan bir tek ahlâk vb. kuralları dizisi. **bk.:** **double standard**, **2. bk.:** *monometallism*.

singlestick, *is.* **1.** kısa kalın sopa, **2.** eskrim değneği, **3.** değnekli eskrim, **4. ~ er** : tek direkli gemi.

singlet, *is. Brit.* erkek fanilası, iç gömleği.

single tax, *is.* tek dereceli vergi.

singleton, *is.* **1.** tek/münferit olay, **2. (is-kambil bir elde)** bir çesitten tek kâğıt.

single-track, *sf.* **1.** tek hatlı. **a ~ railroad**. **2.** dar görüşlü, etrafi göremeyen, bir noktaya saplanıp kalmış. **To have a ~ mind**: Etraflı düşünmemek, dar görüşlü olmak, bir fikre/düşünmeye saplanıp kalmak.

singletree, *is. bk.*: **whifletree**.

singly, *zf.* **1.** yalnız(ça), tek başına. *Men travelling ~. 2.* teker teker, birer birer. *Some guests came ~, others in groups. 3.* yardım görmeden, yalnız olarak. *I cannot cope with it ~. 4.* ayrı ayrı, ayrı olarak. **articles sold** ~ : ayrı ayrı satılan maddeler. **to question the witnesses** ~ : Tanıkları ayrı olarak soruya çekmek, **5. srf**, yalnızca. **He was devoted ~ to his art** : Kendini srf sanatına vermişti. **e.a.-1. alone, 2, 4. separately, 3. unaided, single-handedly**.

singsong, *sf.&is.* **1.** aynı tempoda/monoton/cansız bir makamlı (okuma), **2.** monoton manzumé, **3. Brit.** hep beraber şarkı söylenen toplantı.

singspiel, *is. Alm.* Alman operası.

singular, *sf.* **1.** eşsiz, müstesna, fevkâlâde, harikulâde. *a ~ success. a woman of ~ beauty. 2.* acayıp, garip, tuhaf, görülmemiş, bambaşka. ~ behavior. *The ~ events leading up to the murder. 3.* eşsiz, biricik, yegâne. *a ~ example. 4.* ayrı, bireysel, **5. gr.** tekil, müfret. *bk.*: **plural, 6. man.** tekil (terim, önerme, kavram vb.). *a ~ idea. 7. ~ ly* : (a) eşsiz bir şekilde, müstesna olarak, (b) fevkâlâde, harikulâde, çok. *A ~ beautiful woman. (c) acayıp/garip /görülmedik bir şekilde. ~ wet weather for this time of the year. 8. ~ ness* : eşsizlik, fevkâlâdelik, harikulâdelik; acayıplik, garıplik; tekilik. **e.a.-1. extraordinary, remarkable, exceptional, uncommon, 2. odd, strange, bizarre, different, 3. unique, peculiar, 4. separate, individual**.

singularise/singularisation, *f. Brit. bk.*: **singularize/singularization**.

singularity, *is., ç. -ties* **1.** acayıplik, tuhaflık, garıplik, **2.** özellik, hususiyet, **3.** eşsizlik, fevkâlâdelik, harikulâdelik.

singularize, *f. -ized, -izing* **1.** eşsiz bir şekilde belir(t)mek, temayüz et(tir)mek, göze çarp(tır)mak, sivril(t)mek. *To ~ oneself by one's dress. 2.* tekleş(tir)mek, tekil yapmak, **3. singularization** : belir(t)me, temayüz et(tir)me, göze çarp(tır)ma, sivril(t)me; tekleş(tir)me, tekil yapma. **e.a.-1. distinguish, signalize**.

sinh, *is. mat.* hiperbolik sinüs.

Sinhalese, *sf.&is. bk.*: **Singhalese**.

Sinicism, *is.* Çinlilere özgü âdet.

sinister, *sf.* **1.** uğursuz, meş'um. *a ~ look on his face. An evil and ~ place. 2.* kötü (ni-yetli), hain, fesatçı, netameli. *Articles written with a ~ purpose. A rather ~ figure was walking about behind the bushes. 3.* (armalarda) sol taraf. **The ~ half of the shield** : Kalkanın sol yarısı. **4. esk.** sol, solda bulunan, **5. ~ ly** : uğursuzca, meş'um/netameli bir şekilde; kötü niyetle, haince, fesatlılıkla. **e.a.-1. ominous, 2. malevolent, 4. left**.

sinistr- = sinistro-, *ön ek* "sol, solda" anlamına katar. *ör.*: **sinistrous**.

sinistral, *sf.* **1.** sol+, soldaki, solda bulunan, sola dönük, sola doğru kıvrılan (istiridye kabuğu), **2. solak, 3. ~ ly** : sola dönük olarak, sola kıvrılarak, solak bir şekilde. **e.a.-1. left, 2. left-handed**.

sinistrogyration, *is. bk.*: **levorotation**.

sinistrogyric, *sf.* sola dönen.

sinistrorse, *sf. bot.* sağdan sola doğru kıvrılan.

sinistrous, *sf.* **1.** uğursuz, meş'um, feci, **2. bk.**: **sinistral, 3. ~ ly** *bk.*: **sinisterly. e.a.-1. sinister, ill-omened, unlucky, disastrous**.

Sinitic, *sf.&is.* **1.** Çin+, Çinli+, Çince+, **2. Çin-Tibet dili.**

sink¹, *f. sank* (veya *sunk*), **sunk/sunken, sinking**. **1.** batmak, gark olmak. *The battleship sank within two hours. His foot sank in the mud. ~ by the bow/stern* : (gemi) pruvadan/kıçtan batmak, **2.** gurup etmek, **3. dal(dır)mak**, derinliğine gitmek, **4. yıkılmak, çökmek, hâlsizlikten düşmek**. **The building is ~ing** : Bina çöküyor. ~ing feeling : manevî çöküntü, ümitsizlik, **5. ~ in/into** : dalmak, gömülümek. *to ~ into slumber. 6. alçalmak, irtifa kaybetmek, 7. (sağlığı/kuvveti) azalmak, tükenmek, zayıflamak, ölüme yaklaşmak*. **The patient is ~ing** : Hasta fenalaşıyor/ölmek üzere. *He's ~ing fast. ~ ing spell* : (geçici) hastalık/zafiyet/sağlığın bozulması. **My spirits sank** : Üzüldüm, içime kasvet çöktü. **with ~ ing heart** : kalbi burkularak, içi parçalanarak, üzüntü ile, **8. gen. ~ in/into** : (zihne/kafaya) girmek, yerleşmek, yer etmek, işlemek, nüfuz etmek. *I repeat it till the words sank in. I think that lesson will ~ in. 9. çukurlaşmak, çökmek, (yanak, vb.), 10. ~ down/in/on* : oturup gömülümek. *He sank down in the bench. 11. batır-*

sink²

mak. **Here goes, ~ or swim!** Haydi bakalım, ya batarız, ya çıkarız! **He was left to ~ or swim** : Yüzüştü bırakıldı, kendi mukadderatına terk edildi. **12. ağır ağır in(dir)mek**, **13. (boru, künk, vb.) toprağa gömmek**, **14. azaltmak, eksiltmek**, bertaraf etmek. **They sank their differences** : Anlaşmazlıklarını bertaraf ettiler. **15. durumunu/mevkini alçaltmak, düşürmek**, gururunu kırmak, **16. (kâr etmek düşüncesiyle) para yatırmak. ~ money in an enterprise** : bir işe para yatırmak, **17. (yatırılan parayı) kaybetmek, batırmak, zarar etmek. I sank a million in that deal.** **18. kazmak, açmak. ~ a well** : kuyu kazmak, **19. ahlâken düşmek, kötüleşmek, alçalmak. to ~ into vice.** **20. değerini kaybetmek, (kiymet/fiyat vb.) düşmek**, **21. (borç) ödemek, tasfiye etmek**, **22. ~ ing fund** : itfa sermayesi, amortisman sandığı. **e.a.- 3. dip, 4. fall, collapse, 15. debase, degrade, 16. invest.**

sink², *is.* **1. lâvabo, eviye, tekne, 2. geriz, lâğım, 3. bataklık, çukur havza, 4. pisliğin birliği yer, 5. batakhane, ahlâken bozulmuş/çökümüş yer, 6. bk.: sinkhole.**

sinkable, *sf.* batabılır, baturulabilir.

sinkage, *is.* batma, batış.

sinker, *is.* **1. batan kimse/şey, 2. olta/ağı kurşunu, 3. yer altına boru döşeyen işçi, 4. argo (a) bk.: doughnut, (b) gümüş dolar.**

sinkhole, *is.* **1. kayalarda suları yer altına akıtan delik, 2. sink d.d. suların toplandığı çukur.**

sinless, *sf.* günahsız, suçsuz, masum. **~ ly** : günahsızca, masumane, suçu olmaksızın. **~ ness** : günahsızlık, suçsuzluk, masumluk.

sinner, *is.* günahkâr, günah işleyen kimse.

sino-, ön ek “boşluk+, oygu+, girit.” **sino-respiratory** : solunum boşluğu+.

Sino-, ön ek Çin+. **Sino-Japanese war** : Çin-Japon harbi. **Sinology** : Sinoloji, Çin dili ve kültürü bilimi. **Sinologist = Sinologue** : Çin dili ve kültürü uzmanı.

sinter, *is.&f.* **1. (membalarda) kireçli çökteli, 2. ısı ve basınçla yapıştırılmış maden parçaları, 3. maden parçalarını ısıtarak yapıştırma/külçe yapmak.**

sinuate, sf.&f. -ated, -ating **1. yılankavi, kıvrımlı, dalgalı, zikzak, 2. bot. kenarları dalgalı (yaprak), 3. kıvrılmak, dalgalı/kıvrımlı ol-**

mak, kıvrılarak uzamak. *The river sinuating toward the sea.* **4. ~ ly** : kıvrılarak, dalgalarak, kıvrım kıvrım. **e.a.-1. winding, sinuous**.

sinuation, *is.* kıvrım, kıvrılma, dalgalama, zikzak. **e.a.- winding, sinuosity.**

sinuosity, *is., ç. -ties* **1. eğri, dönemeç, dolambaç, 2. kıvrım, kıvrılma, dalgalanma, yılankavılık.** **e.a.-1. curve, bend, turn, 2. winding, sinuation, undulation.**

sinuous, *sf.* **1. dönemeçli, kıvrımlı, eğri büğrü, yılankavi, dalgalı. a ~ road among the mountains. dancer's ~ movements. 2. dolaylı, dolaşık, sapa, dolambaçlı, 3. bot. kenarları dalgalı (yaprak), 4. ~ ly** : dönemeçli/kıvrımlı/ yılankavi bir şekilde, dalgalararak, dolaş dolaş, dolaylı/dolambaçlı yollardan, **5. ~ ness** : dönemeç, kıvrım, yılankavılık, dalgalılık; dolaşılık, sapalık, dolambaçılık. **e.a.-1. winding, twisting, curved, serpentine, coiled, twinning, 2. indirect, devious, roundabout. k.a.-1. straight, 2. direct.**

sinus, *is., ç. -nuses* **1. eğrilik, kıvrıklık, dönemeç, kıvrım, 2. oyuk, kovuk, 3. eğri/kıvrı parça/girinti, 4. anat. boşluk, oygu, 5. patol. gitrit, 5. bot. girinti.**

sinusitis, *is. patol.* oygu yangısı, sinüs iltihabi, sinüzit.

sinusoid, *is. mat.* dikmelik/sinüs eğrisi, sinüzoit.

sinusoidal, *sf. mat.* sinüzoidal. **~ current** : sinüzoidal akım. **~ ly** : sinüzoidal olarak, sinüs eğrisi biçiminde.

-sion, son ek Lâtince köklü adların son eki. *ör.: compulsion.*

sip, is.&f. sipped, sipping **1. yudum, 2. yudumlama(k), yudum tudum içme(k). to ~ (up) one's coffee.**

siphon=syphon, *is.&f.* **1. sifon, 2. ~ bottle d.d. sifonlu şişe, 3. zool. hortum, bazı su hayvanlarının su alıp verdiği boru şeklindeki organ, 4. sifonlamak, sifonla (su vb.) çekmek, sifondan geç(ır)mek, 5. ~ al = ~ ic** : sifonumsu, sifon biçiminde, sifon+.

siphonage, *is.* sifonlama, sifonla (su vb.) çekme.

siphono-, ön ek “boru, sifon” anlamı katar. *ör.: siphonostele.*

siphonophore, *is. zool.* hortumlu deniz hayvanı. **siphonophorous** : bu hayvanlara ait.

siphonostele, *is. bot.* boş damar, bitkilerde damar şeklinde içi boş boru. **siphonostelic** : boş damarsal.

sipper, *is.* 1. yudumlayan kimse, 2. yudumca : içilecek şeylerin yudumlamaya yarayan küçük plastik boru. *e.a.-2. straw.*

sippet, *is.* 1. ufak parça, kırıntı, 2. lokma, süte/et suyunu batırılan ufak ekmek parçası, 3. (çorbaya vb. konulan) kızarmış ekmek parçası. *e.a.-1. bit, fragment, 3. crouton.*

sir, *is.* 1. efendim, beyefendi. **Yes/no** ~ : Evet/hayır efendim. 2. *b.h.* sör, asalet unvanı. *Sir Walter Scott.*

sirdar, *is.* 1. (Hindistan, Pakistan Afganistan'da) serdar, başkumandan, 2. *esk.* Mısır ordusunun İngiliz kumandanı.

sire, *is. &f.* 1. (dört ayaklı hayvanlarda) baba, ata, 2. (eskiden bir büyüğe hitapta kullanılmıştı, şimdi yalnız hükümdar için kullanılır) efendimiz, 3. baba olmak (yalnız evcil hayvanlar için kullanılır). *e.a.-1. father, begetter, 3. beget.*

siren, *sf. &is.* 1. çok cazip/büyüleyici/fettan/tehlikeli (kadın), 2. *mit.* güzel şarkısıyla denizcileri büyüleyip felakete sürükleyen deniz perisi, 3. siren, canavar düdükü, 4. *zool.* denizkızı semender, su kertenkelesi, 5. ~ **suit** : çekme, tulum. *e.a.-1. seductress, tempress, wamp.*

sirenian, *is.* denizkızı semendergillerden herhangi bir hayvan, ot yiyen memeli deniz hayvanı.

Sirius, *is. astr.* Akyıldız, Şuarayıyemanı yıldızı, Büyükköpek (Kelbükber) takımyıldızının en parlak yıldızı.

sirloin, *is.* sığır filetosu.

sirocco, *is., ç. -cos* sıcak yel, sam yeli, Afrika'dan Akdeniz'e esen ve G Avrupa'yı da etkileyen sıcak/kuru yel.

sirrah, *is. esk.* herif, ulan.

sirree, *is.* efendim (vurgulamak için yes ve no ile kullanılır). **Will you go there again? No, sirree!** Bir daha oraya gidecek misin? Hayır efendim (tövbeler olsun, asla gitmem)!

sirup(y), *bk.* : **syrup(y)**.

sirvente, *is., ç. -ventes* (Orta Çağlarda) kaside, destan.

sis, *is. k.d. bk.* : **sister** (kısaltılmış).

-sis, *son ek* 1. süreç, durum, hâl vb. bildirir. *ör. : analysis, thesis, 2. hastalık bildirir. ör. : polyneuritis, psoriasis.*

sisal, *is.* 1. sisal keneviri (*Agave sisalana*),

2. ~ **hemp** *d.d.* bu kenevirin çok sağlam elyağı.

siskin, *is. zool.* karabaşlı iskete (*Carduelis spinus*). İspinozgillerden sırtı koyu sarı yeşil, karnı külrengi ak ötücü kuş. Avrupa ve KB Asya'da yaşar.

sissified, *sf. k.d. bk.* : **sissy**.

sissy, *sf. &is. ç. -sies* 1. korkak/kız gibi (oğlan), hanım evlidi, muhallebi çocuğu, 2. korkak adam, 3. küçük kız, 4. ~ **bar** : bisiklet arkası, 5. **sissiness = sissyness** : korkaklık, ürküklik, cesaretsizlik.

sister¹, *sf. &is.* 1. kızkardeş, hemşire, bacı, abla, kardeş (kız). *Linda is Mary's sister. Linda and Mary are sisters.* 2. **half** ~ : üvey abla/ kızkardeş, 3. aynı cinsten nesne, başkasının tipki benzeri olan kimse/şey. *The ships are ~s.*

~ **ships** : aynı tipte gemiler, 4. rahibe. ~ **of mercy** : fukara ve hastalara bakan rahibe, 5. *Brit.* (baş)hemşire, hastabakıcı. **the night** ~ : nöbetçi (baş)hemşire, 6. (adı bilinmeyen bir hanıma hitapta, özellikle şaka veya küçümseme ile) hemşire (hanım), bayan. *All right, ~, drop that gun!* 7. **sister(s)-in-law** : görümce(ler), yenge(ler), elti(ler), baldız(lar), 8. **lay** ~ : rahibe adayı. *e.a.-4. nun, 5. nurse.*

sister², *glf. den.* (iki kat yaparak) sağlamlaştırmak, takviye etmek.

sisterhood, *is.* 1. kızkardeşlik, hemşirelik, bacılık, ablalık, 2. rahibeler (birliği), 3. (toplumsal yardım vb. maksadı güven) kadınlar birliği.

sisterly, *sf.* (kız)kardeşçe, kızkardeşe yakışır, kızkardeş gibi. **sisterliness** : kızkardeş gibi davranış/tutum.

Sistine = Sixtine, *sf.* papa Sixtus'a ait. ~ **Chapel** : Vatikan'da Sistine kilisesi. ~ **Madonna** : Rafael'in Hz. Meryem tablosu.

sistroid, *sf. geom.- az kul.* dışbükeysel, kesişen iki eğrinin dışbükey tarafında bulunan. *a ~ angle. k.a.- cissoid.*

sistrum, *is., ç. -trums, -tra* şingirdak, eskiden Mısır'da ibadet esnasında kullanılan ve sallanınca def zili gibi şingirdayan bir alet.

Sisyphean, *sf.* çok zahmetli, yorucu, sonu gelmez, bitip tükenmez, nafile, beyhude, semereşiz (iş vb.). *e.a.-toilsome, endless, useless, unavailing.*

sit, f. sat, sat, sitting; (eski: sate, sitten, sitting) 1. otur(t)mak. *He sat at his desk working. They all sat by the fire. She sat the baby (down) on the grass.* 2. yerleş(tir)mek, kâin olmak. **The house ~s well on the slope** : Ev yamaçtadır/yamaça inşa edilmişdir. 3. çömelmek, 4. tünemek, 5. kuluçkaya yatmak, 6. (elbise) bedene uydurmak. *The coat doesn't sit well on you.* 7. (belirtilen yerde) bulunmak, 8. toplantıya katılmak, 9. toplanmak, toplantı yapmak. *The committee sits next week.* 10. çocuğa mukayyet olmak/bakmak, 11. (rüzgâr) belirli bir yönden esmek, 12. resim çektmek, poz vermek. *To sit for a photographer.* 13. (ressama/heykeltraşa) modellik etmek. *To sit for one's portrait.* 14. (ata) binmek, binip oturmak. ~ **a horse well/badly:** ata iyi/kötü binmek, 15. ~ **about = ~ around** k.d. oturup beklemek, hiçbir iş yapmamak, 16. ~ **at one's feet** : öğrencisi olmak, 17. ~ **back:** (a) yaslanmak, sırtını sandalyeye dayamak, (b) işe karışmamak, oturup keyfine bakmak, 18. ~ **by** : ilgilenmemek, aldırış etmemek, 19. ~ **down** : oturmak. ~ **oneself down** : oturmak. ~ **down to table** : sofraya oturmak. **not ~ down an insult:** bir hakaretin altında kalmamak, 20. ~ **for a borough, etc.:** bir şehir vb. nin mebusu olmak. ~ **for an examination:** bir sınava girmek, 21. ~ **down under** : (şıkâyet etmeden) katlanmak, sabır/tahammül etmek, 22. ~ **in, ~ in at** : -e katılmak. ~ **in on** : misafir/müşahit/dinleyici sıfatıyla toplantıya katılmak, 23. ~ **in Parliament** : Parlamento üyesi olmak, 24. ~ **in with** : ... ile beraber bulunmak, 25. ~ **on** : (a) toplantıda ele almak, incelemek. *The court are sitting on the question of permission to build the new road.* (b) k.d. susturmak, ağızını kapatmak. *Always sat on by her elderly brothers.* (c) savsamat, ihmâl etmek, hasır altı etmek. *He's been sitting on my letter for months ; why doesn't he answer?* 26. ~ **on s.o.:** birini ezmek, haddini bildirmek. **I won't be sat upon** : Kendimi ezdirmem. 27. **sit on a committee** : bir komiteye üye olmak, 28. ~ **on one's hands** k.d. eli kolu bağlı durmak, hiçbir iş yapmamak, oturup beklemek, 29. ~ **on the fence** : tarafsız kalmak, 30. ~ **on the lid** : meseleyi örtbas etmeye çalışmak, 31. ~ **on the throne** : tahta geçmek, hükümdar/kral olmak, 32. ~ **out** : (a) baloda bir dansa

kalkmamak, oyuna katılmamak. ~ **out a dance with s.o. :** (baloda) birisiyle dans etmeyip konuşmak, (b) ~ **through d.d.** (canı sıkılsa bile) sonuna kadar oturmak/sabretmek. ~ **a lecture out** : bir dersi sabrederek sonuna kadar dinlemek, 33. ~ **over argo** sıkışıp başkasına da yer vermek. ~ **over a book** : bir kitaba kapanmak, 34. ~ **pretty k.d.** (ticarette, toplumsal hayatı) başarılı olmak, işleri yolunda gitmek. *With profits up 125% their company is sitting pretty.* 35. ~ **tight k.d.** yerinden kımıldamamak, harekete geçmemek, sıkı durmak, sonucu beklemek, dediğinden vazgeçmemek, 36. ~ **up:** (a) dik oturmak. ~ **up in bed** : yataktaki doğrulup oturmak, (b) yolunu beklemek. ~ **up for s.o. :** birini bekleyerek yatmamak. **Don't sit up (for me) if I'm late :** Gecikirsem beni bekleme, yat. ~ **up late :** geç vakte kadar (yatmayıp) oturmak, (c) ilgi göstermek. **make s.o. ~ up k.d.** birini şaşırtmak, şiddetle azarlamak. ~ **up to the table :** sandalyesini masaya yaklaştırmak, 36. **sit up and take notice :** şaşırmak, korkmak, heyecanlanmak, 37. ~ **with :** (yanında oturarak) hastaya bakmak, 38. **The wind ~s in the east :** Rüzgâr doğudan esiyor. *e.a.-1. rest, seat, 4. perch, roost, 5. brood, 6. fit*

sitar, is. (Hindistan) sitar, bir nevi ut. ~ **ist :** sitarçı.

sitcom, is. k.d. bk.: situation comedy.

sit-down strike, is. oturma grevi. **sit-down d.d.**

site, is.&f. sited, sitting 1. yer, mevki, mahal, mevzi, konum. **on ~ :** yerinde, mahallinde, 2. yerleştirmek, yer sağlamak/temin etmek, 3. mevziye sokmak, mevzilendirmek. *to~ a canon.* *e.a.-1. place, location, position, 2. locate.*

sith, zf.&e.&bağ. bk.: since.

sit-in, is. (medenî hakları elde etmek için) oturma gösterisi.

sito-, ön ek “besin, gıda, yemek, hububat” anlamlı katar. ör.: *sitology*.

sitology, is. besin bilimi, yemek/beslenme bilgisi.

sitosterol, *is. biy.-kim.* sitosterol: C₂₂H₄₉-OH, büğday, misir, fasulye gibi besin bitkilerinde bulunan kolestrolle ilgili bir steroid alkolden her biri.

sitten, *f. esk. bk.:* **sit** (*sf.f.*).

sitter, *is.* 1. oturan kimse, 2. **baby** ~ *d.d.* çocuk bakıcı: ana babası evde yokken çocuğa bakan kimse, 3. ressam/fotoğrafçı için poz veren, 4. kuluçka, 5. vurulması kolay/hareketsiz hedef. ~ *for enemy submarines.* 6. *Brit.* oturma odası.

sitting, *sf.&is.* 1. oturma, oturüş, 2. oturum, celse, 3. oturma yeri, 4. kuluçkalık, kuluçkaya yatma, 5. kuluçkalık yumurta sayısı, 6. (gemî vb. de) yemek için bir gruba ayrılan yer/zaman, 7. **bed- ~ room** : hem yatak hem oturma odası, 8. ~ **box** : folluk, 9. ~ **duck** : *argo* kolay vurulan hedef, savunmasız/zavallı kimse, 10. ~ **hen** : kuluçka tavuk, 11. ~ **room** : oturma odası, 12. ~ **tenant** : yerleşmiş kiracı, 13. **to be ~ pretty** : iyi bir işi/yeri olmak. *e.a.-4. incubation, 5. clutch.*

situ, *is. Lât.* yer. *in ~* : ilk yerinde, eski yerinde.

situate, *sf.&f. -ated, -ating* 1. yerleştirmek, yerini belirtmek, 2. *esk. bk.:* **situated**.

situated, *sf.* 1. yerleşmiş, kâin, mukim. a **pleasantly ~ house** : yeri çok hoş bir ev. **House ~ in Kent street** : Kent sokağındaki ev. 2. vaki, durumunda, (malî durumu) ... olan. **securely ~** : malî durumu sağlam, geleceği güvenceli. **This is how I am ~** : İşte durumum budur. *e.a.-1. located, placed.*

situation, *is.* 1. (a) durum, vaziyet, hâl, keyfiyet. **to explain the ~** : durumu izah etmek. **embarrassing ~** : can sıkıcı/müskül durum. **to find oneself in an unfortunate ~** : müessif/acıklı bir duruma düşmek, (b) özel durum, kritik vaziyet, 2. yer, mevki, mahal, 3. iş, görev, vazife, memuriyet. **to get a ~** : iş bulmak, memuriyete girmek. **to be out of a ~** : işsiz kalmak, 4. ~ **al** : (a) durumsal, belirli bir durumdan ileri gelen, durumun gerektirdiği, (b) koşulların şartların sürüklendiği. ~ *drinker.* 5. ~ **comedy** : durum komedisi, yanlışlıklar/anlaşmazlıklar komedisi, 6. ~ **report** : (en son askerî) durum raporu, 7. ~ **room** : (askerî/siyasî) istihbarat merkezi/odası, 8. ~ **s vacant** : aranan işçiler, 9. ~ **s wan-**

ted : iş arayanlar. *e.a.-1. condition, case, state, status, circumstance, plight, 2. place, locality, site, 3. job, post, position.*

sit-up, *is.* dikleşme: jimnastikte sırtüstü yatarken bacakları bükmeden dıklaşıp oturma.

situs, *is., ç. -tus* 1. durum, vaziyet, konum, 2. ilkel durum, orijinal yer/mevki.

sitz bath, *is.* oturularak yıkanılan küvet.

sitzmark, *is.* kayakçılık çöküntü, kayakçıının sırtüstü düşmesine yol açan kar çukuru.

Siva = Shiva, *is.* Siva, Hindu dininde en büyük üç tanrıdan biri. ~ **ism** : Siva'ya tapınma. ~ **ist(ic)** : Siva'ya tapınan(lara ait).

Sivan, *is.* Yahudi takviminin dokuzuncu ayı.

Sivash, *is. ABD- k.d.* küçük taşra koleji (Kızılderililere karşı alay için kullanılır).

six, *is.* 1. altı, altı sayısı/rakamı, 2. altılık grup, 3. (iskambilde) altılı, (tavlada) şes. **double six** : düşes. **to throw sixes** : düşes atmak, 4. **at sixes and sevens** : (a) karmakarışık, keşmeyeş, düzensiz, intizamsız. **to leave everything at sixes and sevens** : her şeyi keşmeyeş içinde bırakmak, (b) anlaşmazlık/ihtilâf hâlinde. **to be at sixes and sevens** : anlaşamamak, birbirini yemek, (c) şaşkınlık, kararsızlık. **I'm all at sixes and sevens about what to do** : Ne yapacağımı bilemiyorum/şşâkına döndüm. 5. **It is six of one and half a dozen of the other** : Ha bu, ha öteki; ikisi de aynı, fark etmez; ha Ali kel, ha kel Ali.

sixfold, *sf.&zf.* altı kat/misli. **to increase ~** : altı kat artmak, altı misli olmak.

six-footer, *is. k.d.* altı kadem (1.80 m) boyunda kimse.

six-gun, *is. bk.:* **six-shooter**.

six-pack, *is.* altı şişelik/kutuluk bira sandığı.

sixpence, *is., ç. -pence, -pences* *Brit.* altı peni(lük).

sixpenny, *sf.* 1. altı peni değerinde, altı penilik, 2. önemsiz, degersiz, ucuz, 3. beş cm'lik çivi. *e.a.-2. cheap, paltry.*

six-shooter, *is.* altıpatlar, altı atar, altılık tabanca.

sixteen

sixteen, *is. & sf.* on altı, on altı sayısı/rakamı, on altılık grup.

sixteenmo, *sf. & is., ç. -mos* formaları on altıya katlanarak yapılmış 10x15 cm boyutunda (kitap). **sixteendecimo d.d.**

sixteenpenny, *sf.* 8 cm'lik (çivi).

sixteenth, *sf. & is.* 1. on altıncı, 2. on altıda bir, 1/16 (parça), 3. bir dizinin on altıncı elemanı, 4. ~ note : müz. on altılık (iki çengelli) nota, 5. ~ rest müz. on altılık es/fasila.

sixth, *sf. & is.* 1. altıncı, 2. altıda bir, 1/6 (parça), 3. bir dizinin altıncı elemanı, 4. müz. altı nota yukarıda/ağızda bulunan nota, 6 notalık ara, gamda la notası, 5. ~ day : Cuma, 6. ~ sense : sezgi, altıncı his. *e.a.-6. intuition*.

sixtieth, *sf. & is.* 1. altmışıncı, 2. altmışda bir, 1/60 (parça), 3. bir dizinin altmışıncı elemanı.

Sixtine, *sf. bk.*: **Sistine**.

sixty, *sf. & is., ç. -ties* 1. altmış, altmış sayısı/rakamı, altmışlık grup. ~ - one : altmış bir ~ - third : altmış üçüncü. **About ~ books = some ~ books = ~ books or so** : Altmış kadar kitap, takriben altmış kitap. **He is not far off ~ = He is getting on for ~ = He is about ~** : Yaşı altmışa yaklaşıyor. **He is in the sixties** : Yaşı altmışı geçti. 2. **sixties** : altmışlar, 60 ile 69 arası (yıl, yaşı, numara vb.). **It was in the sixties of the twentieth century** : 1960-69 yıllarında idi. 3. **like ~ k.d.** büyük sür'atle/kolaylıkla.

sixty-four dollar question, *ABD- k.d.* çok önemli sorun.

sixty-fourmo, *sf. & is., ç. -mos* formaları altmış dörde katlanarak yapılmış 5x7.5 cm boyutunda (kitap).

sixty-fourth, *sf.* 1. altmış dördüncü, altmış dörtte bir, 2. ~ note müz. altmış dörtlük nota, tam notanın 1/64'üne eşit zamanda çalınan nota. **hemidemisemiquaver d.d.** 3. ~ rest : müz. altmış dörtlük fasila, tam fasılanın 1/64'ü.

sixty-nine, *is.* 1. altmış dokuz, 69 sayısı/rakamı, 2. *argo- kaba* kadın ve erkeğin karşılıklı olarak tenasül organlarını emmeleri/yalama-ları şeklinde cinsel tatmin usulü.

sixtypenny, *sf.* 15 cm'lik (çivi).

sizable = **sizeable**, *sf.* 1. hayli büyük/iri, hacimli, 2. ~ ness : irilik, büyülüklük, hantallık, 3. **sizably** : büyükçe, irice, hacimlice. *e.a.-1. large, bulky*.

sizar, *is.* (Cambridge Üniversitesi ve Trinity Kolejde) burslu öğrenci. ~ **ship** : (bu tür) burs.

size¹, *is.* 1. büyülüklük, azamet, vüs'at, çap, çokluk. **a fortune of great ~** : muazzam (büyük çapta) bir servet. **the ~ of a town**. 2. boyutlar. **the ~ of a farm**. **take the ~ of sth** : bir şeyin boyutlarını ölçmek, 3. cesamet, 4. hacim, 5. (giyim eşyası) beden, boy (ayakkabı) ölçü, numara. **clothes of all ~ s** : her boy elbise. **What is your ~** : Elbise ölçünüz nedir? **children's ~s of shoes**. a ~ smaller/larger : bir numara küçük/büyük. **This dress is just your ~** : Bu elbise tam bedeninize göre. 6. hâl, durum, keyfiyet, kapsam. **That's about the ~ of it** : Durum (aşağı yukarı) bundan ibaret. 7. **cut s.o. down to ~** : birisine haddini/boyunun ölçüsünü bildirmek, 8. **of a ~** : aynı boyutta/büyüklükte, 9. ahar, hasıl, çırış, tutkal. *e.a.-1. extent, amount, range, bulk, mass, 2. dimensions, 4. volume, 6. condition, circumstance, state*.

size², *glf. sized, sizing* 1. büyülüklüklerine göre ayırmak, 2. istenilen boyutta kesmek/biçmek, 3. büyülüğünü tahmin etmek, 4. ~ up : (a) ölçüp biçmek, tartmak, değerlendirmek, takdir etmek, hakkında fikir/kanaat edinmek, hükmü vermek. **to ~ up the possibilities for the goods for sale**. (b) aranan şartlara uymak, uygun/münasip/elverişli olmak, 5. çırışlemek, tutkallamak, aharlamak, aprelemek.

sizeable, *sf. bk.*: **sizable**.

sized, *sf.* ...boyutlu, ...boy, ...büyülüklükte. **me-dium-** ~ : orta boy/büyüklükte. **small-~, large-~**.

sizing, *is.* ahar (kâğıt), hasıl (kumaş), helme.

sizy, *sf. sizier, siest esk.* 1. koyu, kalın, lüzucî, yapışkan, helmeli, 2. **siziness** : koyuluk, kalınlık, lüzucilik. *e.a.-1. thick, viscous*.

sizzle, *is. & f. -zled, -zling* 1. çizirdamak, çizirti çıkarmak, 2. *k.d.* kavurmak, (sıcaktan) bunaltmak, çayır çayır yakmak, çok sıcak olmak. **sizzling hot** : bunaltıcı/yakıcı sıcak. **The sun was beginning to ~ the whole walley**. 3. iyileşmek, düzelmek, gelişme/ilerleme kaydetmek. **Sales immediately began to ~** : Satışlarda derhal bir gelişme kaydedildi. 4. çizirti, çizirdama, 5. ~ r : çok sıcak/kavurucu/bunaltıcı şey.

skag, *is. ABD- argo bk.: scag.*

skald = **scald**, *is. eski İskandinav halk ozanı. ~ ic* : halk ozanı tarzında. **~ ship** : halk ozanlığı.

skat, *is. Üç kişi ve otuz iki kartla oynanan iskambil oyunu.*

skate¹, *is. 1. (buz) kayma, kayak. get/put one's ~ on* : *k.d. acele etmek, 2. paten, patinaj. roller ~* : *tekerlekli paten, 3. zool. tırpana (Raja batis), rina (Raja erinacea), vatoz (Raja binoculata).* Öz kedi balığigillerden kurşunf renkli, sırtı dikensiz ve pulsuz, eti lezzetli birkaç çeşit iri balık, kuzey denizlerinde yaşar. 4. *argo* kişi, kimse, şahis. **He's a good ~** : İyi bir kimsedir. *e.a.-4. person, fellow.*

skate², *f. skated, skating* 1. kaymak, patinaj yapmak, kızakla/patenle kaymak. **to go skating** : kayağa gitmek, 2. **~ on thin ice** : tehlikeli bir işe girişmek, 3. **~ over = ~ round** : yan çizmek, önem vermemek, ciddiye almamak, öneimsiz göstermeye çalışmak.

skateboard, *is. tekerlekli tahta kayak.*

skater, *is. kayakçı, patinajçı, kayak/patinaj yapan.*

skating, *sf. kayan, patinaj yapan. ~ rink* : kayak yeri, sun'î buz sahası. **figure ~** : hüner gösteri kayağı, buz üzerinde dans ederek ve çeşitli hünerler göstererek yapılan kayak.

skatol(e), *is. skatol: C9H9N. Bağırsaklar da proteinin ayrışımından meydana gelen beyaz kristalli bileşim.*

skean, *is. (eskiden İrlanda ve İskoçya'da kullanılan) hançer, bıçak. *e.a.- dagger, knife.**

skedaddle, -dled, -dling *is.&f. k.d. 1. kaçmak, tüymek, tabanları yağlamak, 2. kaçış, firar. *e.a.-1. flee.**

skeet = skeet shooting, *is. havaya fırlatılan yapma kuşları vurma.*

skeg, *is. den. omurga takviyesi; bodoslama ile omurgayı birbirine bağlayan paraçol.*

skein, *is. 1. çile, kangan, yumak, 2. lüle. a ~ of hair* : saç lülesi, 3. **tangled ~** : Arap saçları, 4. uçan kaz/ordek sürüsü.

skeletal, *sf. iskelet+, iskelet gibi, iskelete benzer.*

skeleton, *is.&sf. 1. anat. zool. iskelet, 2. k.d. çok zayıf/iskelet gibi kimse, bir deri bir kemik, kadit. *The poor old man was just a ~.* 3. (bina) çatı, kafes, iskelet, çerçeve. *The steel ~**

of a tall building. 4. ana hatlar, taslak. the ~ of a plot. I have written the ~ of my report, but I have to fill in the details. 5. ~ at the feast: kezif kaçırılan şey, 6. ~ in the closet = family ~ : utanç/üzüntü veren sırrı, aile sırrı, gizli tutulan/herkesten saklanan rezalet, 7. zayıf, sayıca az, yetersiz. a ~ staff : asgarî kadro, mahdut/yetersiz kadro. ~ crew : dar kadrolu tayfa, 8. ~ key = passkey : maymuncuk, 9. ~ - like : iskelet gibi.

skeletonise, f. -ised, -ising *Brit. bk.: skeletonize.*

skeletonize, glf. -ized, -izing 1. iskeletleştirmek, iskelet hâline koymak, 2. sayıca/miktarca azaltmak, asgariye indirmek, 3. tasarlamak, ana hatlarını belirtmek/saptamak.

skellum, *is. Isk. bk.: rascal.*

skelp, *is.&f. 1. Isk. sille/tokat (vurmak), pataklama(k), 2. (uçları kıvrılıp lehimlenerek) boru yapılan madeni şerit. *e.a.-1. slap, smack.**

skep, *is. 1. sepet, yuvarlak çiftlik sepeti, 2. samandan yapılmış ari kovanı.*

skeptic = **sceptic**, *sf.&is. 1. şüpheci (kimse), 2. Hristiyanlıktan şüphe eden veya inanmayan kimse, 3. fel. kuşkucu: gerçekliğin özünü bilmenin olağanızlığına inanan (kimse), 4. ~al : (a) şüpheci, kuşkucu, şüphelenen, kuşkulanan, (b) şüphe dolu, inanmayan. a ~al smile. (c) imansız, dine inanmayan, 5. ~ally : şüphe ile, kuşku ile, şüphelenerek, kuşkulularak, inanmayarak, 6. ~ ism : (a) şüphecilik, kuşkuluk, şüphelenme, kuşkulasma, (b) imansızlık, dine inanmama. *e.a.-2. doubter, 4. (c) unbelieving. 6. (b) disbelief, atheism, agnosticism, k.a. 2. believer, 6. (b) faith.**

skerry, *is. f. -ries* *Isk. kayaçlı ada, resif, küçük kayalık ada(larla dolu kıyı).*

sketch, *is.&f. 1. taslak/kabataslak resim (yapmak), 2. kroki (çizmek), 3. kısa(ca) tarif/tasvir (etmek), 4. kısa piyes/hikâye, skeç, müzikli gösteri, 5. k.d. şakacı kimse, 6. ~er: taslakçı, krokıcı, taslak/kroki çizer. *e.a.-1. outline, 4. skit, act, routine, 5. joker.**

sketchbook= sketch book = sketch pad, *is. 1. resim/kroki defteri, 2. kısa hikâyeler kitabı.*

sketchy, *sf. sketchier, sketchiest* 1. taslak hâlinde, kabataslak, tamamlanmamış, ancak ana hatları belli. *The details of the plan remains ~.* 2. noksan, eksik, kusurlu, üstünkörü, yarıya ya-

skew¹

malak. ~ *knowledge. I had only a ~ notion of what it was all about.* 3. **sketchily** : taslak hâlinde, kabataslak, tamamlanmamış bir şekilde, ancak ana hatlarıyla noksan/eksik bir şekilde, üstünkörü, yarı yamalak, 4. **sketchiness** : taslak hâlinde/kabataslak olma, ancak ana hatlarıyla (üstünkörü/yarı yamalak) belli olma, noksanlık, eksiklik. *e.a.-1. rough, outline, preliminary, undetailed, 2. incomplete, imperfect, superficial, inadequate, slight. k.a.-1&2. complete, full, detailed, exact, finished, final, polished.*

skew¹, f. 1. eğril(t)mek, çarpıtmak, çapılmak, sap(tır)mak, 2. yan bakmak, 3. yanlış bildirmek, yanlış bilgi vermek, değiştirmek, bozmak, tahrif etmek, başka/yanlış anlam vermek, *e.a.-1. swerve, twist, 2. squint, 3. distort, misrepresent, pervert, bias.*

skew², sf. 1. eğik, eğri, 2. yansı, verev, kıvrık, çapraz. ~ **gearing**: yansı dişli çark düzene, 3. *mat.&ist.* çarpık, yesarı. ~ **lines** : çarpık doğrular, uzayda paralel olmayan ve kesişmeyen doğrular. ~ **distribution** : çarpık dağılım. *e.a.-1. slanting.*

skew³, is. eğri/eğik hareket/doğrultu/durum.

skewback, is. *mim.* 1. üzengi taşı, gömme kenar ayak, sev ayak, 2. kemer ucunun dayandığı eğik yüzey, 3. ~ *ed*: şevli, eğik (yüzeyli), meyilli, sev ayaklı.

skewbald, sf.&is. alacalı, beyaz ve kahverengi benekli (at vb.).

skewer, is. 1. kebab şısı, 2. şişe benzer şey, 3. *gaka* kılıç, 4. şişe dizmek/geçirmek, şişlemek.

skewness, is. *ist.* çarpıklık, bir sıklık dağılımında bakışimsızlık (ölçüsü).

ski¹, is., ç. **skis**, **ski** 1. kayak, ski, 2. **water ski** *d.d.* su kayağı, 3. ~ **boot** : kayak ayakkabısı, 4. ~ **jump**: kayakçı sıçraması/atlaması, 5. ~ **lift** : kayakçıları tepeye çıkarılan teleferik.

ski², f. **skied**, **skiing** 1. kayak kaymak, ski yapmak, 2. ~ **able** : kayılabilir, kayak/ski yapılabilir.

skiagraph = skigram, is. 1. röntgen ışınlarıyla çekilen resim, 2. ~er : röntgenci, röntgen filmi çeken, 3. ~ **ic(al)** röntgenle yapılan. *e.a.-1. radiograph.*

skiascope, is. retinoskop, gözün ışığı kırma derecesini ölçen alet. **skiascopy** : retinoskop. *e.a.- retinoscope.*

skid¹, is. 1. kızak, kaydırma kütüğü, 2. altılık, (tekerlek altına konan) takoz, 3. kayma, yanma kayma, savrulma, 4. *den.* borda tahtası, (b) kalastra, filika sehpası, 5. bazı uçakların iniş takımındaki kayma düzeni, 6. ~ **chain = tire chain** : tekerlek zinciri, 7. ~ **row = road** : batakhane, ucuz meyhanelerin, adı otellerin bulunduğu ve evsiz barksız takımının bulunduğu mahalle, 8. **on the skids** *ABD- argo* sönmeye/çöküntüye yüztutmuş, gerileme hâlinde, şeref ve itibarını kaybetmeye, mütereddi, tereddiye uğramış, soyuzlaşmış.

skid², f. **skidded**, **skidding** 1. (tekerlek altına) takoz koymak, takozlamak, 2. kızaklamak, kırğa bindirmek, 3. kaymak, (taşıt) fren yapışından sonra kayarak sürüklenevmek, 4. yana kaymak/savrulmak.

skiddoo, gs.f. **-doed**, **-doing** *k.d.* çekilip gitmek, defolmak, *argo* arabayı/cızılamı çekmek. *e.a.- go away, get out.*

skidproof, sf. kaymaz, kaydırırmaz, kaymayı önleyici.

skidway, is. 1. kaydırma yolu, üzerinde esyanın kaydırıldığı kütüklerden yapılmış yol, 2. biçilecek/yüklenecek kütüklerin yiğildiği eğik alan.

skied, f. *bk.:* **ski** (*geç.z.*).

skier, is. kayakçı.

skies, ç. is. gökler, semalar. *tekili:* **sky**.

skiff, is. hafif (tek kişilik) sandal/yelkenli filika, kik.

skiffle, is.&f. **--led**, **-fling** *Brit.- argo* bir nevi folk/caz müziği (çalmak).

skiing, is. kayakçılık, kayma, kayak yapma.

skijoring, is. atlı kayak, buz/kar üzerinde kayakçıyı atın çektiği spor. **skijorer** : atlı kayakçı.

skillful(ly), *bk.:* **skillful(ly)**.

skill¹, is. 1. yetenek, kabiliyet. ~ **in doing sth** : bir şey yapma kabiliyeti, 2. hüner, marifet, maharet, ustalık, hazakat, beceri. ~ **in the use of fire arms** : silâh kullanmada ustalık, keskin nişancılık, 3. *esk.* anlayış, kavrayış, 4. *esk.* se-

bep. neden. *e.a.- 1. ability, 2. dexterity, proficiency, 3. understanding, discernment, 4. reason, cause.*

skill², *gs.f. esk.* 1. önemli olmak, fark etmek. **Maybe she was a soprano, it ~ s not :** Belki de soprano idi, orası önemli değil. 2. yararlı/faydalı olmak, faydası dokunmak. *e.a.- 1. matter, make difference, 2. help, avail.*

skilled, *sf.* 1. yetenekli, kabiliyetli, hünerli, marifetli, maharetli, usta, hâzik, becerikli. ~ *workmen. to be ~ in an art, in business.* 2. hüner/kabiliyet isteyen/gerektiren. ~ *labor.* *e.a.- 1. skillful.*

skill-less = skilless, *sf.* yeteneksiz, kabiliyetsız, maharetsiz, beceriksiz.

skillet, *is.* tava. *e.a.- frying pan, saucepan.*

skillful = skilful, *sf.* 1. yetenekli, kabiliyetli, hünerli, marifetli, maharetli, usta, hâzik, becerikli. *a~surgeon.* 2. hüner/maharet isteyen/gerektiren/gösteren. *a ~ display of fancy diving.* *e.a.- 1. adroit, deft, adept, apt, skilled. k.a.- 1. awkward, clumsy.*

skim¹, *f.* **skimmed, skimming** 1. köpüğünü/kaymağını almak. *to ~ milk. ~ the cream of sth.*: bir şeyin en iyi kısmını/kaymağını almak, 2. sıyrıkmak, sıyırpı geçmek. *The sailboat skimmed the lake.* 3. (su yüzünde) sektirmek. *to ~ a stone across the lake.* 4. gözden geçirmek. ~ **over/through a book** : bir kitaba şöyle bir göz gezdirmek, 5. yüzeyini kaplamak. *Ice ~ med the lake at night.* 6. *argo* tırtıklamak, aşırmak, kâr vb. nin bir kısmını deftere geçmeden cebe indirmek.

skim², *is.* 1. köpüğünü/kaymağını alma, 2. sıyrıma, sıyırpı geçme, 3. (su yüzünde) sektirme, 4. gözden geçirme, 5. yüzeyini kaplama, 6. (kaynatılan süt vb. yüzeyinde meydana gelen) ince tabaka, kaymak, 7. köpüğü/kaymağı alınmış. ~ **milk= ~ med milk** : kaymağı alınmış yağısız süt.

skimble-scamble = skimble-skamble, *sf.* tutarsız, insicamsız, karmakarışık, karman çorman. *a ~ explanation.* *e.a.-rambling, confused.*

skimmer, *is.* 1. köpüğünü/kaymağını alan, sıyrıran kimse, 2. kevgir, köpük alma aleti, 3. *zo. ol.* sıyırtkan kuş (*Rynchopidae*): Deniz kıyılarda yaşayan kırlangıca benzer bir kuş, 4. geniş kenarlı hasır şapka.

skimmings, *is.* köpük, kaymak, bir sıvının üstünden sıyrılarak alınan şey.

skimp¹, *f.* 1. cimrilik etmek, cimri/hasis davranmak, 2. kıs(ıtla)mak, cimrice/hasisce vermek/beslemek, 3. aşırı derecede tutumlu olmak, 4. baştan savmak, baştan savma yapmak. *e.a.- 1-3. scrimp, 4. scamp.*

skimp², *sf.* 1. cimri, hasis, tutumlu, 2. kít, dar, noksan, yetersiz, az. *e.a.- 1,2. scrimpy, 2. scanty.*

skimpy, *sf.* **skimpier, skimpiest** 1. kít, dar, noksan, yetersiz, eksik, az, yarı yamalak, az. *a ~ dinner.* 2. cimri, hasis, pıntı, aşırı derecede tutumlu. *a ~ housewife.* 3. **skimpily** : kit kanaat, yetersiz derecede, kiti kitına, aşırı tutumla, cimrilikle, hasislikle, 4. **skimpiness** : (a) noksanlık, yetersizlik, eksiklik, azlık, (b) cimrilik, hasislik, pıntılık, aşırı tutumluluk. *e.a.- 1. scanty, 2. stingy, thrifty.*

skin¹, *is.* 1. deri, cilt, ten. **dark/fair ~** : esmer/beyaz ten. **outer ~** : dış deri. **only/mere ~ and bones** : bir deri bir kemik, çok zayıf, iskelet gibi, kadidi çıkmış. **next to one's ~** : tenine, 2. hayvan derisi, post, pösteki. *a beaver~.* 3. kabuk. **orange/banana ~** : portakal/muz kabuğu, 4. dış/üst tabaka, (uçak/gemi vb.) kaplama. *a~ of thin ice on the lake. the aluminum ~ of an airplane.* 5. cedar. ~ **effect** : *elekt.* cedar olayı, 6. tulum, tuluk, hayvan derisinden yapılmış kap, 7. can, hayat, varlık. **to save one's ~** : canını/postu kurtarmak. **They betrayed their country to save their ~** : Kendi canlarını kurtarmak için vatanlarına ihanet ettiler. **come off with a whole ~** : postu kurtarmak, sağ kurtulmak, 8. *argo* dolar, banknot, 9. *argo* davul, dümbelek, 10. *argo* cimri, hasis, tamahkâr, 11. dolandırıcı, dala vereci, sahtekâr, 12. cüzdan, kese, 13. *argo* at, 14. **by the ~ of one's teeth** *k.d.* kıl payı, kiti kitına, ancak, güçbelâ. *We had to run for the train, and caught it by the ~ of our teeth.* 15. **get under one's ~** *argo* (a) kızdırırmak, öfkelendirmek, sinirlendirmek, canını sıkmak, damarına basmak, (b) etkilemek, duygulandırmak, 16. **have a thick ~** : (tenkitlere, azarlanmaya vb) aldırırmamak, aldırış etmemek, vurdum duymaz olmak, kös dinlemek, 17. **have a thin ~** : (tenkit vb.ye karşı) çok hassas/alingan olmak, 18. **jump out of one's ~** : korkudan sıçramak; aşırı derecede coşmak, 19. **no ~ off one's back or nose**

skin²

argo ilgilendirmeyen, zararı dokunmayan, zararsız, **20. under the ~** : aslında, esasında, temelde, **21. wet to the ~** : sırsıklam, iliklerine kadar islanmış, **22. ~ diving** : aletli dalış, **23. ~ flick argo** açık saçık/müstehcen film, **24. ~ friction** = **~ drag** : (sıvı ve gazlarda) yüzeysel sürtme, **25. ~ game** : hileli kumar oyunu, hileli, iş, dolandırıcılık, **26. ~ graft** : başkasına aşılanan deri, **27. ~ grafting** = **dermatoplasty** *cer.* deri aşılama, **28. ~ planning** : *cer. bk.* : **dermabrasion**, **29. ~ test** : deri üzerinde duyarca denemesi/alerji testi. *e.a.-2. hide, pelt, fur. 3. shell, hull, husk, crust. 8. dollar, 9. drum, 10. miser, skinflint, 11. swindler, sharper, 12. purse, pocketbook, 13. horse, 14. narrowly, only just, 15. (a) irritate, annoy, bother, (b) affect, impress, NOT: SKIN* en geniş anlamda deri demektir: *the skin of a muskrat. HIDE*, büyük hayvanların sepilenmemiş derisidir: *a buffalo hide. PELT* ise küçük hayvanların sepilenmemiş derisi için kullanılır: *a mink pelt.*

skin², f. skinned, skinning **1.** (derisini) yüzmek, (kabuk vb.) soymak, **2.** sıyrıkmak, **3.** (derisi) sıyrılmak/soyulmak, **4.** deri ile kapلانmak/ört(ül)mek, **5. argo** para yolmak, soyup soğana çevirmek, dolandırmak, **6. ~ the cat** : (a) işi becermek, (b) (spor) elleriyle demir çubuğa asılıp bedenini kolları arasından geçirmek, **7. ~ down** : ellerle tutunarak inmek, **8. ~ one alive** : (a) insafsızca parasını yolmak, soyup soğana çevirmek, (b) azarlamak, **9. ~ out** : -den kaçınmek, **10. ~ through** *k.d.* güçlükle/zar zor geçmek, **11. ~ up** : yalnızca ellerle tırmanmak. **12. Keep your eyes ~ ned** *k.d.* Dikkat et! Ayağını denk al! *e.a.-1. flay, peel, husk, 5. cheat, swindle, fleece.*

skin-deep, *sf.* **1.** sathî, yüzeysel, **2.** deriden içeriye geçmemiş. *e.a.-1. superficial.*

skin-dive, *gsf. -dived/-dove, -diving* alette dalmak, aletli dalışçı yapmak. **skin-diver** : aletli dalışçı.

skinflint(y), *is. & sf.* cimri, hasis, pindi. *e.a.- miser.*

skinful, *is., ç. -fuls* **1.** tulum dolusu, **2. argo** alabildiğine dolu, dopdolu. **have a ~** : patlayası içmek, kafayı iyice çekmek, zilzurna/zom olmak, **3. argo** alabildiği/dayanabildiği/taham-mül edebildiği kadar, doyası.

skink, *is. zool.* skink, pullu kertenkele (*Scincus scincus*). Üzerleri pulla örtülü, dilleri de pul gibi çıkıntılarla kaplı, kum çöllerinde yaşayan bir tür kertenkele.

skinless, *sf.* **1.** derisiz, **2.** (sucuk vb.) kılıf-sız.

skinlike, *sf.* deri gibi.

skinner, *is.* **1.** (deri) yüzey/yüzücü, **2.** sepi-ci, debbağ, **3. k.d.** kağıñi/katr sürücüsü.

skinny, *sf. -nier, -niest* **1.** zayıf, sıksa, çelimsiz, bir deri bir kemik, **2.** deri/meşin gibi, **3. skinniness** : zayıflık, sıskalık, çelimsizlik, *e.a.-1. thin, emaciated, lank, gaunt, scrawny.*

skinny-dip = **skinny dip**, *f. & is. -dipped/-dipt, - dipping* *k.d.* çırılıçplak yüzme(k). **skinny-dipper** = **skinny dipper** : çırılıçplak yüzey kimses.

skintight, *sf.* sımsıkı, bedene sımsıkı yapışan. ~ *trousers.*

skip¹, f. skipped, skipping **1.** sıçramak, zıplamak, sekmek, **2.** konudan konuya atlama/geçmek, **3. k.d.** gizlice kaçmak/tüymek. **He ~ ped town without paying his debt** : Borcunu ödemeden şehirden kaçtı. **4.** (okumadan/görmeden vb.) geçmek, atlama, mesküt geçmek. **He ~ ped Chapter 3 in the book.** **5. k.d.** (derste) bulunmamak, (dersi) kaçırmak. **to ~ a school class.** **6.** (su yüzeyinde) sek(tır)mek, **7. bovlung takımı** na kaptanlık yapmak, *e.a.-1. gambol, spring, jump, caper, hop, bound, 2. skim, 3. flee, 4. omit, 6. skim.*

skip², is. **1.** sıçrama, zıplama, sekme, (su yüzeyinde) sek(tır)mek, **2.** konudan konuya atlama/geçme, **3.** (okumadan/görmeden vb.) geçme, atlama, mesküt geçme, **4.** bovlung takımı kaptanı, **5.** küçük (balıkçı) gemi(si) kaptanı, **6. miiz.** bir saniyeden uzun fasila. *e.a.-5. skipper.*

ski pants, *is.* kayak pantalonu.

ski patrol, *is.* kayak nöbetçisi, kayak sahada cankurtaran.

skip distance, *is. ilet.* atlama bölgesi, ölü bölge, kısa dalga radyo vericiyi cıvarında işaretlerin alınamadığı alan.

skipjack, *is., ç. -jack/-jacks* suyun yüzüne sıçrayan herhangi bir cins balık.

skipplane, *is.* kızaklı uçak (buz üzerine inip kalkabilir).

ski pole, *is.* kayak bastonu.

skipper¹, *is.* 1. küçük gemi/balıkçı gemisi kaptanı, süvari, 2. seken/zıplayan/sıçrayan kimse/şey, 3. seksek böceği (*Hesperiidae*), 4. sekerek yürüyen/zıplayan herhangi böcek, 5. *bk.*: **sury**.

skipper², *f.* küçük gemi/balıkçı gemisi kaptanlığı yapmak, süvarılık yapmak.

skippet, *is.* mühür mahfazası.

skirl, *f.&is.* 1. gayda çalmak, 2. *Isk.* haykırıkmak, bağırmak, feryat etmek, 3. gayda sesi, 4. çığlık, haykırış. *e.a.-2. shrieck*.

skirmish, *is.&f.* 1. *As.* vroufusma(k), çatışma(k), hafif müsademe/mübarezeye tutuşmak), 2. dalaşma(k), kavga (etmek), çekişme(k), 3.-drill : çatışma talimi, 4. ~ line *As.* avci zinciri, bir takatic tatbikatta veya taarruzda dağınık düzende bulunan askerlerden oluşan hat, 5. ~ er *As.* avci. *e.a.-1. combat, brush, battle.*

skirr, *f.&is.* 1. uçmak, kaçmak, koşmak, seğirtmek, hızla geçip gitmek, 2. vizilti, vinilti. *e.a.-1. fly, scurry, scour.*

skirret, *is. bot.* yabanî şeker havucu (*Si-um sisarum*).

skirt¹, *is.* 1. etek, 2. eteklik. ~ **dance** : geniş ve uzun eteklikle edilen dans, 3. karyola/mobilya vb. eteği, 4. semer eteği, 5. kenar, uç, 6. *gen.* ~ s : varoş, kıyı, civar, dış/kenar mahalleler. **the ~ s of the city** : şehrîn kenar mahalleleri/varoşları, 7. *argo* eksik etek, kadın, kız. **a piece/bit of skirt** : kız. **a nice bit of skirt** : güzel bir kız. **skirt-chasing** : kadın/kız peşinde koşma, kadın avcılığı.

skirt², *f.* 1. kenarında olmak/bulunmak, kenar olmak/teşkil etmek, 2. kenarından/çevresinden geçmek. *The traffic ~s the town.* 3. çevrelemek, etrafını kuşatmak. *mountains ~ing the town.* 4. kaçınmak, imtina etmek, kaytarmak, yan çizmek, yanaşmamak, baştan savmak. *The speech was disappointing: it ~ed all the main questions.* *e.a.-1. border, 4. evade, avoid.*

skirting (board), *is.* süpürgelik, kenar tâtası, oda duvarının alt pervazı.

ski run, *is.* kayak yeri/yolu.

ski suit, *is.* kayak elbiseleri.

skit, *is.* 1. hicviye, taşlama, 2. kısa mizahî hicivilî oyun/piyes, 3. alay, yergî, istihza. *e.a.-3. gibe, taunt.*

skite, *is. &f.* **skited, skiting** *Isk.* 1. şiddetli sille/tokat, 2. tüymek, seğirtmek, hızla koşmak/kaçmak. *e.a.-1. slap, 2. scoot.*

ski tow, *is.* kayakçı çektileri, kayakçıları tutunarak yokuş yukarı çıktıları yürüyen halat.

skitter, *f.* 1. hızla/hafifçe kayarak gitmek, 2. yüzeyde kaymak, 3. oltayı su yüzünde kaydırırmak, 4. kaydirmak.

skittish, *sf.* 1. ürkrek. *a ~ horse.* 2. oynak, fıkırdak. *a ~ mood.* 3. kararsız, değişken, dönenek, güvenilmez, maymun iştahlı, 4. çekingen, utangaç, mahcup, nazlı, 5. **skittishly** : ürkrek ürkrek, oynak/fıkırdak bir şekilde, kararsızlıkla, döneklikle, çekinerek, utangaçlıkla, mahcupça, nazlıca, 6. **skittishness** : ürkeklik, oynaklık, fıkırdaklılık, kararsızlık, değişkenlik, döneklik, maymun iştahlılık, çekingenlik, utangaçlık, mahcupluk, naz. *e.a.-3. fickle, uncertain, capricious, unreliable, 4. shy, coy, timid.*

skittle, *is.&f. Brit.* 1. ~s : dokuz kuka oyunu, 2. ~ pin *d.d.* bu oyunda kullanılan kukaların her biri, 3. **Life is not all beer and ~s** : Hayat hep eğlenceden ibaret değildir. 4. ~ out : (krikette) rakip takımı hemencecik oyun dışı etmek.

skive, *f.* **skived, skiving** 1. (köseleyi)ince tabakalar hâlinde yarmak/kesmek, 2. pöstekinin tüylerini yollamak, 3. **skiver** : kösele bıçağı.

skoal, *tinl.&is.&f.* 1. Sıhhatinize! 2. birinin sıhhatine kadeh kaldırma(k).

skookum, *sf. KB ABD&Cnd.* 1. büyük, kuvvetli, 2. mükemmel. *e.a.-1. large, powerful, 2. excellent.*

Skoplje, *is.* Üsküp.

skreegh= skreigh, *is.&f. Isk. bk.*: **screech**

skua, *is. zool.* 1. **great skua** *d.d.* iri martı (*Catharacta skua*), soğuk denizlerde yaşar, 2. *Brit. bk.*: **jaeger**.

skulduggery = **skullduggery** = **scullduggery** = **scullduggery**, *is. k.d.* dalavere, düzenbazlık, hilekârlık, dolandırıcılık. *e.a.- trickery, dishonesty, underhandedness.*

skulk = **sculk**, *f.&is.* 1. pusuya yatmak, kötü bir maksatla gizlenip beklemek, 2. sinsi sinsi ilerlemek/dolaşmak, sinsice hareket etmek/sokulmak/savuşmak, 3. *Brit.* kaytarmak, atlasmak, yan çizmek, görevden kaçınmak, temartız etmek, 4. pusuya yatan/gizlenen kimse, 5. tilki sürüsü, 6. *az kul.* pusuya yatma, gizlenme, 7. ~ er : (a)

skull

pusuya yatan, sinsi hareket eden, (b) kaytaran, atlatan, kaçınan. **e.a.-1. lurk**, **2. sneak, slink**, **3. shirk, malinger**.

skull, *is.* **1. kafatası**, **2. hkr.** kafa, beyin, **3. ~ and crossbones** : kafatası ve çapraz kemikler. Eskiden korsan bayraklarında bulunurdu. Hâlen ölüm veya tehlike işaretî olarak kullanılmaktadır.

skullcap, *is.* **1. takke, bere**, **2. bot.** (çiçek zarfları takke biçiminde olan) çanaklı bitkiler (*Scutellaria*).

skullduggery, *is. bk.*: **skulduggery**.

skunk, *is.&f.*, *ç.* **skunks/skunk** **1. zool.** kokarca (*Mephitis mephitis*), **2. kokarca kürkü**, **3. k.d. pis**, murdar herif, adî adam, **4. argo** (oyun/yarışmada) tamamen yemek, hezimete uğratmak, hiç sayı vermemek, **5. ~ cabbage bot.** kokarca lâhana (*Symplocarpus foetidus*). Yılan-yastığillerden Kuzey Amerika'da yetişen pis kokulu bir bitki, **6.~ weed**: *bot.* kokarca otu (*Polygonum confertum*). KB ABD'de yetişir, mavi, mor çiçekli, pis kokulu ot.

sky¹, *is.*, *ç.* **skies** **1. gökyüzü, gök, sema, asuman, 2. gökkubbe, gökyüzü ve yıldızlar, 3. hava, iklim, 4. esk. bulut, 5. out of a clear ~ = out of a clear blue** ~ : habersizce, apansız, anılsız, pattadak, tepeden inme, **6. praise/laud to the skies** : (methederek) göklere çıkarmak, çok övmek, **7. under the open** ~ : açık havada, gök kubbe altında, **8. twilight**-:alaca gök, **9.~ blue** : mavi renk, gök mavisi. ~ -blue : mavi renkte, **10. ~ cavalry = ~ cav = air cavalry** : hava süvarisi, harekât sahâsına havadan taşınan piyade/keşif birlikleri, **11. ~ pilot argo** (a) ordudaki papaz, (b) havacı, **12. ~ train** : hava yük katarı, **13. ~ wave** : gök dalgası, iyonosferde çikarık yansiyân veya yansımayan radyo dalgası. **e.a.-1. heaven, firmament, 3. weather, climate, 4. cloud, 5. abruptly**.

sky², *gl.f.* **skied, skying** *k.d.* **1. topu havaya fırlatmak, 2. resmi çok yükseğe/tavana yakın yere asmak.**

skycap, *is.* uçak hamalı, hava alam hamalı.

skydive, *gs.f.* **-dived** (veya *k.d.* **-dove**) **-dived, -diving** havaya dalmak, paraşütle atladiktan sonra bir süre paraşütü açmadan düşmek. ~ **r** : hava dalgıcı.

Skye terrier, *is.* İskoç teriye köpeği (kısa bacaklı, uzun tüylü ufak köpek).

skyey, *sf. ed.* **1. göklerden, gökyüzünden, 2. mavi, gök (renginde).**

sky-high, *sf.&zf.* çok yüksek. *Prices have gone ~.*

skyjack, *gl.f.* uçak kaçırma, silâh tehdidi ile uçağı başka bir ülkeye indirip yolcuları rehin tutarak maddi/siyâsî çıkar sağlamak. ~ **er** : hava korsanı.

Skylab, *is.* uzay lâboratuari.

skylark, *is.&f.* **1. zool.** tarla kuşu (*Alauda arvensis, A. gulgula*), Avrupa ve Asya'da yaşar, uçarken öter, **2. k.d.** gürültü ile eğlenmek, müziplik etmek, **3. ~ er** : gürültü ile eğlenen. **e.a.-2. frolic, sport, play**.

skylight, *is.* üst aydınlatma, dam/tavan penceresi.

skyline, *is.* **1. ufuk (çizgisi), 2. şehrin silueti.**

skyman, *is., ç.* **-men k.d.** havacı.

skyrocket, *is.&f.* **1. hava fişeği, 2. birden yükselmek, hızla artmak, birdenbire meşhur olmak/söhret kazanmak.**

skysail, *is. den.* üst yelken, kontra yelkeni, aşağıdan yedinci yelken.

skyscraper, *is.* **1. gökdelen, 2. mim.** yükü duvarlar değil, çelik iskelet kafes kirişler tarafından taşınan bina.

skyward(s), *sf.&zf.* göge doğru.

skyway, *is.* **1. k.d.** hava yolu, **2. asma yol, e.a.-1. air lane, airway**.

skywrite, *f.* **-wrote, -written, -writing** (uçaktan duman yapan kimyasal madde püskürterek) havada yazı yazmak. ~ **r** : havada yazı yazan. **skywriting** : havada yazı yazma/yazılan yazı.

slab¹, *is.&f.* **1. büyük yassi parça, kütük, 2. kalın dilim (kesmek), 3. kerestenin dış parçası, 4. kütüken tahta biçmek.**

slab², *sf. esk.* kalın, koyu, lüzucî. **e.a.-thick, viscous**.

slabber, *is.&f. bk.*: **slobber**.

slabbery, *sf. bk.*: **slobbery**.

slab-sided, *sf. k.d.* **1. uzun ve düz kenarlı, 2. ince ve uzun boylu.**

slack¹, *sf.&zf.* **1. gevşek, sarkık. a ~ rope, ~ laws. ~ control.** **2. dikkatsiz, ihmâlci. be ~ in doing one's duty**: görevini ihmâl etmek. **keep a ~ hand** : dikkatsizce/beceriksizce iş görmek, **3. ağır, yavaş. He is ~ in answering letters.**

4. kesat, durgun. *Business is ~ just now. The ~ season in an industry.* ~ **water** : durgun su, 5. ~ **ly** : gevşekçe, gevşek/sarkık bir şekilde; dikkatsizce, ihmalcilikle, ağır ağır, yavaş yavaş, 6. ~ **ness** : gevşeklik, sarkıklık; dikkatsizlik, ihmalcilik; ardından alma, yavaşlık; kesatlık, durgunluk. *e.a.-1. loose, 2. negligent, careless, remiss, slovenly, 3. slow, sluggish, indolent, 4. dull.*

slack², *is.* 1. gevşeklik, sarkıklık, gevşek durum/parça; 2. halatın/yelkenin gevşek kısmı. *There's too much ~ in the thread: pull it tight to take up/in the ~.* 3. durgunluk/ıssızlık dönemi, işlerin kesat olduğu zaman, 4. durgun su, 5. (şirir) vurgusuz hece, 6. kömür tozu.

slack³, *f.* 1. savsamat, ihmäl etmek. *He was scolded for ~ing.* 2. *gen.* ~ **up** : gevşetmek, tembelleşmek, 3. *gen.* ~ **off/out** : gevşetmek, yavaşla(t)mak, ardından/yavaştan al(dır)mak, şiddetini azalt(tır)mak /hafif(t)mek. *to ~ off towards the end of a hard day's work.* *The train ~ed off (its speed) as it came into the station.* 4. (küreç) sön(dür)mek. *e.a.-1. remiss, shirk, neglect, 2. relax, slacken, reduce, 4. slake.*

slack-baked, *sf.* iyi pişmemiş (ekmek vb.).

slacken, *f.* gevşetmek, yavaşla(t)mak, hafif(t)mek, tavsa(t)mak, lâcka etmek/olmak.

slacker, *is.* 1. ihmalcı, dalgacı, görevini ihmäl eden/savsaklayan, 2. asker kaçağı. *e.a.-1. shirker.*

slack-jawed, *sf.* (hayretten vb.) ağızı (bir karışış) açık.

slacks, *is.* pantolon.

slack suit, *is.* 1. gündelik elbise, 2. **pants suit** *d.d.* (kadın için) pantolon ve ceket.

slag, *is.&f.* **slagged, slagging** 1. cüruf, dışık, mucur, 2. volkan cürufu, 3. cüruflaş(tır)mak.

slain, *f. bk.*: **slay** (*sf.f.*).

slake, *f.* **slaked, slaking** 1. (susuzluk vb.) gidermek, tatmin etmek. *to ~ one's thirst.* 2. tazelemek, serinletmek, (ateş vb.) söndürmek, 3. (öfke, gazap vb.) yataştırmak, dindirmek, 4. esk. yavaşlatmak, hafifletmek, gevşetmek, şiddetini azaltmak, 5. (küreç) söndürmek, 6. ~ **d lime**: sönmüş kireç, kalsiyum hidroksit: Ca(OH)₂, 7. ~ **able = slakable** : giderilebilir, dindirilebilir, tatmin edilebilir, söndürülebilir, azaltılabilir, hafifletile-

bilir, 8. ~ **r** : kireç söndürme düzeni/ışçisi, kireç ocağı. *e.a.-1. allay, assuage, satisfy, 2. refresh, cool, 4. slacken, lessen, reduce, relieve, 6. calcium hydroxide, calcium hydrate, hydrate lime, lime hydrate.*

slalom, *is.* engelli ve zikzak pistli kayak yarışı.

slam, *is.&f.* **slammed, slamming** 1. hızla/siddetle kapama(k), çarpmak(k). *to ~ the door.* 2. hızla/gürültü ile vurmak/yere çalma(k)/fırlatma(k). *He ~med his books upon the table.* 3. *argo* yumruk indirmek, hızla vurmak, 4. şiddetle eleştirmek/tenkit etmek. *The senator ~s government spending.* 5. *argo* sövmek, küfretmek, kalaşlamak, 6. ~ **down** : gürültü ile yere çarpmak/örtmek. ~ *down the lid of a box.* 7. ~ *on the brake*: birden frene basmak, 8. ~ *the door in s.o.'s face*: (a) kapıyı birisinin yüzüne kapamak, (b) görüşmeyi kabaca reddetmek, 9. ~ **to**: çarpıp kapamak, (kapı) çarpmak/vurmak, 10. şiddetle kapı kapama gürültüsü, 11. *argo* şiddetli tenkit, küfür, 12. (briç) her eli kazanma. **grand** ~ : her eli kazanma. **little** ~ : biri hariç her eli kazanma.

slam-bang, *zf.&f.* *k.d.* 1. şiddetle, hızla, gürültü ile (ilerlemek), 2. dikkatsizce, düşünsüzce, rastgele. *e.a.-1. violently, noisily, rapidly, 2. carelessly, recklessly, slapdash.*

slander, *is.&f.* 1. (sözle) iftira, bühtan, karacılık, 2. iftira/bühtan etmek, kara çalmak, 3. ~er:iftiracı, karacı, iftira/bühtan eden, 4. ~ **ous**: iftira edici, karalayıcı, 5. ~ **ously** : iftira/bühtan ederek, kara çalarak, 6. ~ **ness** : iftiracılık, karacılık. *e.a.-1. defamation, calumny, 2. defame, calumniate, asperse.*

slang, *is.&f.* 1. *argo*, külhanbeyi dili, 2. *argo* deyim/tabir, 3. *bk.*: **jargon**, 4. *argo* konuşmak, argo dili kullanmak, külhanbeyi ağızı ile konuşmak, 5. azarlamak, küfretmek, 6. *k.d. bk.*: **sling** (*geç.z.*). *e.a.-1&2. argot, cant.*

slangy, *sf.* **slangier, slangiest** 1. argolu, argo dolu, argo kabilinden. *a-expression.* 2. **slangily** : argo ile, argo kullanarak, 3. **slanginess** : argolu konuşma, çok argo kullanma.

slank, *f. esk. bk.*: **slink** (*geç.z.*).

slant, *is.&f.* 1. eğik/meyilli olma(k), eğiklik, meyil, 2. *gen.* ~ **toward**: kendi görüşüne göre anlatmak, gerçeği değiştirmek, 3. eğmek, meylettirmek, 4. (gazetecilikte) değiştirmek, gerçeği tahrif etmek, kendi (veya bir grup) çıkarına

slant-eyed

göre değiştirmek, **5.** eğik düzlem/yüzey/çizgi, **6.** eğik çizgi: [/] arasına konduğu iki kelimeden biri veya ötekinin alınacağını belirtir, **7.** gerçekten ayrılma, fikrî sapıklık, **8.** görüş noktası, kişisel görüş/oy/düşünce, tutum, davranış, **9.** (gazetecilikte) **angle** *d.d.* görüş (tarzı/acıısı), hava, tutum, (konuyu) ele alış. **a** **humorous** ~ : mizahî bir hava, mizahî açıdan görüş, **10.** ~ **rhyme** = **half rhyme** = **imperfect rhyme** = **near rhyme** : (şair) yarım kafifiye. **e.a.-1.** *slope, incline, 6. virgule, 8. viewpoint, opinion, attitude, glance, look.*

slant-eyed, *sf.* çekik gözlü.

slanting, *sf.* eğik, eğri, mail, meyilli, vrev. ~ **ly** : eğik/eğri bir şekilde, meyilli/verev olarak, verevlemesine.

slantwise = **slantways**, *sf. & zf.* **1.** vrev, eğik, meyilli, çapraz, **2.** verevlemesine, çaprazlamasına, eğik olarak, eğik/meyilli bir şekilde. **e.a.-1.** *slanting, oblique, 2. aslant, obliquely.*

slap¹, *is.* **1.** sille, tokat, şamar. *Her ~ left red marks on his cheek. to receive a ~ in the face*: suratına tokatı yemek. **to have a ~ at s.o.:** birisini tokatlamak, **2.** tokat/şamar sesi, **3.** azarlama, hakaret, küfür. ~ **in the face** : şamar, şamar gibi ters cevap, ağır darbe/hakaret, beklenmedik başarısızlık. **e.a.-1.** *blow, smack, whack, 3. rebuke, rebuff, insult.*

slap², *f.* **slapped, slapping** **1.** sille/tokat vurmak, şamarlamak. ~ **s.o. on the back** : şaka için birinin sırtına vurmak, **2.** azarlamak, hakaret etmek, küfretmek, **3.** rastgele atmak/bırakmak, fırlatmak. *He ~ped the book down on the table. 4.* çarpmak, şiddetle vurmak. *The waves ~ped against the dock. 5. k.d. gen. ~ on* : gelişigüzel koymak, **6. ~ down** *k.d.* iyice azarlamak, haşlamak, zılgıtlı vermek.

slap³, *zf. k.d.* **1.** ansızın, birdenbire, şip diye, pattadak. **run ~ into s.o.:** birisile ansızın karşılaşmak ~ **on the spot**: şip diye yapıştırma, **2.** dosdoğru, doğrudan doğruya, açıkça. ~ **into his face**: dosdoğru suratına. **We told them ~ out that...:** Onlara açıkça söyledi ki... **e.a.-1.** *suddenly, abruptly, 2. directly, straight.*

slap-bang, *zf.* birdenbire, apansız, pat diye, beklenmedik bir anda. **They came on to us ~** : Pat diye çıkıp geliverdiler.

slap-dash¹, *sf. & zf.* **1.** aceleci, dikkatsiz, savruk, rastgele, baştan savma. ~ *work/worker.* **2.** acele ile, düşünmeden, ihtiyatsızca, dikkatsizce. **To do sth.** ~ : Dikkatsizce/rastgele iş yapmak.

slap-dash², *is. & f.* alelacele/baştan savma iş (yapmak).

slaphappy, *sf.* **-pier, -piest** **1.** sersemlemiş, yarı bayın. **a ~ boxer.** **2.** şaskin, sersem, budala. **e.a.-1.** *punch-drunk, 2. silly, giddy.*

slapjack, *is.* **1.** *ABD* gözleme, **2.** çocukların için iskambil oyunu. **e.a.-1.** *flapjack, griddlecake.*

slapstick, *is. & sf.* **1.** güldürü, gürültülü komedi, **2.** şakşak, palyaçoların şaklattıkları kırbaç, **3.** gürültülü, kaba, şakacı. ~ **comedy** : kaba güldürü.

slap-up, *sf. Brit.* mükemmel, âlâ, fevkâlâde, dört başı mamur. **a ~ garden party.** **e.a.-excellent, fine, first-grade, elegant, fancy.**

slash, *is. & f.* **1.** (bıçakla/kılıçla vb.) boydan boya kesmek, yarmak, yaralamak, rastgele şiddetle vurmak/kesmek, (kalemle) boydan boya çizmek, **2.** kamçılamak, kırbaçlamak, **3.** (fiat/ücret vb.) indirmek, düşürmek, **4.** şiddetle tenkit etmek, azarlamak, **5.** (içindeki süsü göstermek için vb.) elbisede yırtmaç yapmak, **6.** ormanı harap etmek, ağaçları ziyan etmek, **7.** kesme, yarma, yaralamak, (kalemle) çizme, **8.** kesik, yara, **9.** yırtmaç, **10.** kamçı darbesi, **11.** (fiat/ücret) büyük indirim, **12.** eğri çizgi: / işaret, **13.** ormanda tahribata uğramış alan, bu alandaki ağaç kalıntıları. **e.a.-2.** *lash, 11. reduction, curtailment, 12. virgule.*

slashing, *is. & sf.* **1.** uzun kesik/yara, **2.** kesme, yaralamak, yara açma, **3.** kesici, yaralayııcı. ~ **weapons** : kesici silâhlar, **4.** şiddetli, kuvvetli, amansız, müthiş. **a ~ attack. ~ rain.** **5. k.d.** çok güzel, harikulâde, görkemli, muhteşem, muazzam, çok büyük. **a ~ fortune at her disposal.** **6. ~ ly** : şiddetle, kuvvetle, amansız/müthiş bir şekilde. **e.a.-3.** *cutting, 4. violent, severe, 5. splendid, fine, huge, immense.*

slash pine, *is. bot.* **1.** bataklik çamı (*Pinus caribaea*). GD ABD'de bataklik yerlerde yetişen sağlam keresteli bir çam, **2. bk.:** *loblolly pine.*

slash pocket, *is.* yırtmaçlı cep.

slat¹, *is.* **1.** tırız. lata, çita, pancur tahtası, **2.** ~ **s** *argo* (a) kaburga, (b) kılıç, kalça, **3.** *Brit.-k.d.* sille, tokat, darbe, şiddetli vuruş. *e.a.-2.* (a) *ribs*, (b) *buttocks*, **3. slap**, *blow*.

slat², *f.* **slatted, slatting** *Brit.-k.d.* **1.** kuvvetle/şiddetle atmak, fırlatmak, **2.** (yelken vb.) şiddetle çarpmak/vurmak. *e.a.-1.* *throw, dash, 2. flap, slap, beat.*

slate¹, *is.* **1.** kayağantaş, kara kayağan, **2.** arduvaz, **3.** taş tahta. ~ **pencil** : taş kalem, **4.** mavimsi koyu kurşunî renk, **5.** aday listesi, **6. clean** ~ : temiz/şerefli mazı/sicil.

slate², *gl.f.* **slated, slating** **1.** arduvaz kaplamak, **2.** aday listesi yapmak, **3.** dizinlemek, programlaştmak, plânlamak, **4.** azarlamak, şiddetle tenkit etmek/eleştirmek, **5.** (şiddetle) cezalandırmak. *e.a.-4. censure, criticize, 5. punish.*

slate³, *sf.* **1.** arduvaz+, arduvazdan yapılmış, **2.** mavimsi koyu kurşunî renkli.

slater, *is.* arduvazçı, arduvaz döşeyici.

slather, *is.&f. k.d.* **1.** bol bol sarf etmek/sürmek/harcamak, har vurup harman savurmak. **to ~ butter on toast** : kızarmış ekmeğe bol tereyagi sürmek, **2. gen. ~s** : pek çok, bol, külliyyatlı miktarda. *They have ~s of money.*

slating, *is.* **1.** arduvaz döşeme/kaplama, **2.** arduvaz, **3.** azarlama, paylama. *e.a.-3. scolding.*

slattern, *is.* **1.** pasaklı/hirpanî/şapşal kadın, **2.** fahişe, orospu, **3. ~ liness** : pasaklılık, hirpanılık, şapşallık, **4. ~ ly** : pasaklı, hirpanî, şapşal (bir şekilde). *e.a.-1. slovenly, 2. harlot, slut.*

slaty, *sf.* **slatier, slatiest** **1.** arduvaz, arduvazdan, arduvaza benzer, **2.** arduvaz renginde, mavimsi koyu kurşunî, **3. slatiness** : arduvaza benzerlik, koyu kurşunî renkte olmuş.

slaughter, *is.&f.* **1.** hayvan kesme(k), boğazlama(k), kasaplık (yapmak), **2.** katil, katliam (yapmak), kan dökme(k), **3. k.d.** tam/müthiş hizmet(e) uğratmak, bozgun(a)/ ağır yenilgi(ye uğratmak), **4. ~ er:** (a) kasap, (b) katil, cani, **5. ~ house**: salhane, mezbaha. *e.a.-1. butcher, kill, 2. homicide, murder, slay, massacre, 3. defeat, trounce, 4. (a) butcher, (b) killer, murderer.*

slaughterous, *sf.* kan dökücü, katil, cani, öldürücü. ~ *ly* : caniyane, kan dökerek, katil gibi.

Slav, *is.&sf.* İslav (ırkından kimse). ~ **ic** : İslavlara ait, İslav dili. ~ **ism** : İslavlık. ~ **ophil** (**e**) : İslav taraftarı/hayranı, İslavları benimseyen kimse. ~ **ophilism** : İslav taraftarlığı/hayranlığı. ~ **ophobe** : İslavlardan korkan/hefret eden kimse. ~ **ophobia** : İslavlardan korkma/hefret etme.

slave, *is.&f.* **slaved, slaving** **1.** esir, köle (gibi çalışmak), **2.** kul, bende (olmak), **3.** cariye, halayı, **4.** esir gibi çalışan kimse. *a housekeeping ~ . 5. mak.* bağlı/bağımlı/ başka bir dönemin kontrolu altında çalışan mekanizma, **6.** esir etmek, köle yapmak, **7. ~ ant** : köle karınca, **8. ~ away at** : dinlenmeden çalışmak, **9. ~ bracelet** : ayak bileziği, **10. ~ driver** : köle gibi adam çalıştırın kimse, kölelere nezaret eden kimse, **11. ~ labor** : (a) esir/mahpus işçiler, zorla çalıştırılan işçiler, (b) esir işi, zorla yaptırılan iş, **12. ~ ship** : esir gemisi. *e.a.-1, 4. drudge, 6. enslave.*

slaveholder, *is.* esirci, esirleri/köleleri olan kimse.

slaveholding, *is.* esircilik, kölecilik.

slaver, *is.&f.* **1.** esir tüccarı, **2.** esir gemisi, **3.** salya, tükürük, **4.** tükürüklemek, salya/tükürük akıtmak. *e.a.-3. slobber.*

slavery, *is.* **1.** esirlik, kölelik, bendelik, esaret, halayıklık. **reduce to ~** : köleleştirilmek, köle etmek. **reduce a nation to ~** : bir milleti köle etmek, **2.** başkasına esir/köle olma, **3.** kölelik sistemi, **4.** çok ağır iş. *e.a.-1. bondage, servitude, thralldom, enthrallment, 4. drudgery, toil, moil, labor.*

slavey, *is., c. -eys* *Brit.-k.d.* orta hizmetçisi.

Slavic = Slavonic, *is.&sf.* İslavca, İslav dili.

Slavicist = Slavist, *is.* İslav dili ve edebiyatı uzmanı.

slavish, *sf.* **1.** esir/köle gibi. ~ *subjection*. **2.** kölece, köleye yakışır. ~ *fears*. **3.** zelil, adî, miskin, şerefsiz, haysiyetsiz, **4.** köyü körüne taklitçi, benliksiz, şahsiyetsiz, orijinaliteden yoksun. ~ **imitation** : köyü körüne taklit etme, **5. ~ ly** : esir/köle gibi, kölece, köleye yakışır surette; zelilane, adîce, miskince, şerefsizce, haysiyetsizce, **6. ~ ness** : esirlik, kölelik; zillet, miskinlik, şe-

Slavo-

refsizlik, haysiyetsizlik. **e.a.-1&2.** *servile, base, sycophantic, cringing, 3. mean, ignoble, groveling, fawning, 4. imitative, unoriginal.* **k.a.-1&2.** *independent, 3. exalted.*

Slavo-, öne ek *İslav+*.

slavocracy, *is., ç. -cies* esircilerin tahakkümü, esir tüccarları hakimiyeti.

Slavonia, *is.* Slovanya. ~ **n= ic** : Slovanyalı, İslav.

slaw, *is.* lâhana salatası. **e.a.-** *coleslaw.*

slay, *glf. slew, slain, slaying* 1. öldürmek, katletmek, kesmek, kılıçtan geçirmek, 2. mahvetmek, kökünü kazımak/kurutmak, tamamen yok etmek, 3. *k.d.* eğlenceye boğmak, gülmekten/neşeden kırıp geçirmek, ziyadesiyle etkilemek, 4. *esk. bk.:* **strike, smite.** **e.a.-1.** *murder, assassinate, kill, 2. destroy, extinguish, annihilate, ruin.*

slayer, *is.* katil, cani.

sleave, *is.&f. sleaved, sleaving* 1. tel tel ayırmak, açmak, çözmek, 2. (ipek vb.) yumak, topak, çile, 3. ipek iplik/tel, ibrişim.

sleazy, *sf. -zier, -ziest* 1. gevşek, dayaniksız, ince, zayıf, entipüften. ~ *dress.* 2. adı, pespaye, degersiz, bayağı, berbat. *a~ hotel in a dirty dark street.* 3. **sleazily** : gevşek/ince/zayıf bir halde; adı/pespaye/bayağı/berbat bir şekilde, 4. **sleaziness** : gevşeklik, dayanıksızlık, incelik, zayıflık, entipüftenlik; adılsık, pespayelik, degersizlik, bayaklılık, berbatlık. **e.a.-1.** *flimsy, thin, 2. shabby, disreputable, shoddy, mean, cheap.*

sled, *is.&f. sledded, sledging* 1. kızak, 2. kızakla taşı(n)mak, kızakla yolculuk etmek, 3. ~ **der** : (a) kızakçı, kızaga binen, kızakla taşıyan, (b) kızağı çeken at/köpeğ vb. 4. ~ **ding** : (a) kaypaklı, kayganlık, kızakla gitmeye elverişlilik. *The snow made a good ~ding.* (b) çalışma koşulları. **hard/rough ~ ding** : güçlükler, güç/müşkül çalışma koşulları, (c) kızakla taşıma/seyahat etme.

sledge, *is.&f. sledged, sledging* 1. (hayvanla çekilen ve yük taşıyan) büyük kızak, 2. bu kızakla gitmek/yük taşımak, 3. **bk.:** **sledge hammer**, 4. balyozla vurmak, 5. ~ **blow** : ağır derbe, pek şiddetli vuruş, 6. **go sledging** *ABD* kızak sürmek, kızakla taşımak.

sledge hammer, *is.* balyoz, varyoz.

sledge-hammer, *f.&sf.* 1. balyozla vurma, 2. balyoz gibi, şiddetli, amansız, insafsız, ağır, müthiş. **e.a.-2.** *powerful, ruthless.*

sleek, *sf.&f.* 1. düzgün, parlak, kaypak, kaygan, perdahlı, cilâli. ~ *hair.* 2. besili, tavlı, tüyleri parlak/düzgün. ~ *horse.* 3. (söz/tavır) tatlı, hoş, nazik, kibar, mülâyim, yumuşak. 4. **sleek-en** *d.d.* düzgünleştirmek, parlatmak, kaypakaştırmak, perdahlamak, cilâlamak; (söz/tavır) tatlılaştmak, kibarlaştmak, mülâyimleştirmek, yataştırmak, yumuşatmak, 5. ~ **ly** : düzgünce, kaypakça, tatlı dille, nazikane, kibarca, mülâyimce, 6. ~ **ness** : düzgünlük, parlaklık, kaypakkılık, kayganlık, besili/tavlı olma, (söz/tavır) tatlılık, nezaket, kibarlık, mulâyimlik, yumuşaklık. **e.a.-1.** *smooth, glossy, polished, 2. well-fed, 3. suave, 4. smooth, slick, mollify, soothe.*

sleekit, *sf. Isk.* 1. **bk.:** **sleek** (1), 2. **bk.:** **sly, sneaky.**

sleep¹, *f. slept, sleeping* 1. uyumak. *I didn't ~ well last night.* ~ **like a log/top** : ölü gibi uyumak. ~ **soundly** : derin uykuya dalmak. ~ **the clock round** : on iki saat deliksiz uyumak, 2. (bitki) uykuya yatmak, 3. uyuşmak, uyuşuk bir hâl almak, 4. hareketsiz/atalı bırakmak, 5. ölmek, ölüm uykusuna/ebedî uykuya yatmak. *They are ~ing in their tombs.* 6. yatacak yer temin etmek. *This trailer ~s three people.* 7. ~ **away/out** : uykuda geçirmek. **to ~ the day away** : bütün gün uyumak/gününü uykuda geçirmek, 8. ~ **off/away** : (baş ağrısı, sarhoşluk vb.) uyuyarak geçirmek, ayıkmak. ~ **it off** *k.d.* uyuyup sarhoşluğunu dağıtmak/ayıkmak/kendine gelmek, 9. ~ **in:** (a) (hizmetçi) evde yatmak, (b) uyuyakalmak, geç vakte kadar uyumak, 10. ~ **on** : kararı ertelemek, istihareye yatmak, gece (bir konu üzerinde) düşünmek, 11. ~ **out** : (a) (hizmetçi) evde yatmamak, (b) geceyi evinden başka yerde geçirmek, 12. ~ **over/upon sth** : bir konu üzerinde gece düşünmek, 13. ~ **rough** : yataksız/kuru yerde uyumak, 14. ~ **through** : uykuda geçirmek, uyuklamak, (bir şey seyredenken vb.) uyuyakalmak, 15. ~ **together** : (birbiriley) yatmak, cinsel ilişkide bulunmak, 16. ~ **with** : ... ile yatmak/cinsel ilişkide bulunmak.

sleep², *is.* 1. uykü. **to get 8 hours' ~ a night** : gecede sekiz saat uyumak. *I haven't had enough ~ lately* : Son zamanlarda iyi uyuyamadım. *I didn't have a wink of ~ all night* : Bü-

tün gece gözüme uyku girmeden/geceyi uykusuz geçirdim. 2. uyuşukluk, hareketsizlik, atalet, 3. ölüm uykusu, ebedî uyku/istirahat, 4. **beauty** ~ : ilk uyku, gece yarısından evvelki uyku, güzellik uykusu, 5. **broken** ~ : kesintili uyku, sık sık uyanna, 6. **drop off to** ~ : içi geçmek, uyuyakalmak, 7. **fall into a deep~** : derin uykuya dalmak, 8. **get to** ~ : uyuyabilmek, uykuya dalmak. *I couldn't get to ~ last night : I was too excited.* 9. **go to** ~ : (a) uyumak, uykuya dalmak, (b) (kol, bacak vb.) karıncalanmak, uyuşmak. **My foot has gone to** ~ : Ayağım uyuştu. 10. **loose ~ over sth** k.d. uykusu kaçmak, bir şeye ziyade- siyle üzülmek, 11. **put to** ~ : (a) hasta hayvanı iğne yaparak ıstırıp çektiğinden öldürmek, (b) (ameliyat vb. için) bayıltmak, uyutmak, (c) **put a child to** ~ : çocuğu uyutmak/uykuya yatırmak, 12. **send to** ~ : uyutmak, 13. **talk in one's** ~ : söyleklamak, 14. **the big/long ~** : ölüm (uykusu), 15. **the ~ of the just** : vicdan rahatlığından ileri gelen deliksiz uyku, 16. **walk in one's** ~ : uy- kuda gezmek. e.a.-1. *rest, repose.*

sleepier, is. 1.uyuyan kimse, 2. yük taşıyan yataş kiriş, 3. Brit. demir yolu traversi, 4. yataklı vagon, 5. bebek tulumu/geceliği, 6. k.d. bir süre sonra meşhur/başarılı olan/olacak kimse/şey, 7. kişi uykusuna yatan hayvan. e.a.-5. *bunting.*

sleep-in, sf. çalıştığı evde yatan. a~ *maid.*

sleeping is.&sf. 1. uyuma, uykı hâli, 2. uyuyan, 3. yatakh. ~ **car** : yataklı vagon, 4. uyku+, uyku için kullanılan. ~ **bag** : uyku tulumu. a ~ *jacket.* 5. uyku+, uyutucu, uyumaya yardım eden. a ~ *mask.* 6. ~ **accommodation** : yatacak yer, 7. ~ **Beauty** : Uyuyan Güzel, 8. ~ **partner** Brit. işin yönetimine karışmayan ortak, 9. ~ **pill** = ~ **tablet** : uyku hapı, 10. ~ **porch** : yataklı veranda, 11. ~ **sickness** = **African** ~ **sickness** = **African trypanosomiasis** : uyku saygılığı/hastalığı, 12. **Let the ~ dog lie !** Uyuyan köpeğin (yılanın) kuyruğuna basma!

sleepless, sf. 1. uykusuz. a ~ *night.* 2. uyanık, dikkatli, tetik, müteyakkız. ~ *devotion to duty.* 3. daima faal, durup dinlenmeyen. the~ *ocean.* 4. ~ *ly* : hiç uyumadan, dikkatle, durup dinlenmeden, 5. ~ **ness** : uykusuzluk, uyanıklık, dikkatli/tetik bulunma, sürekli faaliyet. e.a.-1. *wakeful*, 2. *alert, watchful*, 3. *restless, unquiet.*

sleepwalk, f. 1. uykuda gezmek, 2. ~er : uyurgezer, uykuda gezen, 3. ~ing : uykuda geze- me, uyur gezerlik. e.a.-2. *somnambulist*, 3. *somnambulistic, somnambulism.*

sleepy, sf. **sleepier, sleepiest** 1. uykulu, uykusu gelmiş, mahmur. **to be/feel** ~ : uykusu gelmek, mahmurlaşmak, 2. uyuşuk, tembel, cansız, hareketsiz. a ~ *boy who is always late to school.* a ~ *village.* 3. uykulatıcı, uykı getiren. ~ *warmth.* 4. **sleepily** : uykulu uykulu, gözlerinden uyku akarak, mahmur bir hâlde; uyuşuklukla, tembel tembel, 5. **sleepiness** : uykulu olma, uykusu gelme, mahmurluk; uyuşukluk, tembellik. e.a.-1. *drowsy, somnolent, slumberous, tired,* 2. *lethargic, inactive, sluggish, dull,* 3. *soporific.*

sleepyhead, is. uykucu kimse, tembel/u- yuşuk kimse. ~ **ed** : uykucu, tembel, uyuşuk.

sleet, is.&f. 1. sulu sepken (yağmak), 2. buzlu yağmur (yağmak), 3. yağar yağmaz do- narak ince bir buz tabakası oluşturan yağmur.

sleetiness, is. sulu sepkenlik, buzlu yağış, yağar yağmaz donma.

sheetly, sf. **sleetier, sheetiest** sulu sepken şeklinde.

sleeve, is.&f. **sleeved, sleeving** 1. yen, elbi- se/gömlek kolu, plâk zarfi, 2. mak. manşon, zi- vana, kovan, 3. **laugh up/in one's** ~ : gizliden gizliye gülmek/alay etmek, bıryık altından gülmek, 4. elbiseye yen/kol takmak, 5. **up one's** ~ : (zamanı gelince kullanmak üzere) saklı, el altın- da, hazır, 6. **have/keep sth. up one's** ~ : (zama- ni gelince kullanmak üzere) saklamak, el altın- da/hazır bulundurmak, 7. **have more than one trick up one's** ~ : oynayacak çok kozu olmak, bir sürü gizli plânları/düzenleri olmak, 8. **roll up** (= *pluck*) **one's** ~ s : kollarını sıvamak; işe gi- rişmek, 9. **wear one's heart on one's** ~ : hisle- rini saklamamak, içi dışında olmak, sırt tutma- mak, açık kalpli olmak.

sleeved, sf. yenli, kollu, manşonlu.

sleeveless, sf. yensiz, (elbise/gömlek vb.) kolsuz, manşonsuz.

sleevelike, sf. yen/kol biçiminde.

sleevelet, is. kolluk.

sleigh, is.&f. atlı kızak (la gitmek). ~ **bell** : kızak zili/çingirliği. ~ **er** : kızakçı. ~ **ing** : kızakla gezme, kızakla gezmeye elverişli karlı zemin.

sleight

sleight, *is.* 1. hüner, marifet, yetenek, beceri, 2. ~ of hand : el çabukluğu, kurnazlık. **to make a coin disappear by ~ of hand** : el çabukluğu ile parayı yok etmek. **to deceive voters with a (piece of) political ~ of hand** : siyasi kurnazlıkla seçmenleri aldatmak. *e.a.-1. skill, dexterity, 2. craft, cunning.*

slender, *sf.* 1. ince, ince uzun. *a ~ post.* 2. narin, ince ve mütenasip vücutlu. *the ~ girls who work as models.* 3. az, yetersiz. *a ~ income.* 4. zayıf, kuvvetsiz. ~ prospects. 5. ~ ly : ince uzun/narin bir şekilde, az/ yetersiz olarak, zayıfca, kuvvetsizce, 6. ~ ness : incelik, ince uzunluk, narinlik; azlık, yetersizlik, zayıflık, kuvvetsizlik. *e.a.-2. slim, slight. k.a.-2. fat, stocky.*

slenderize, *f. -ized, -izing* incel(t)mek, narinleş(tir)mek, ince/narin göstermek.

slept, *f. bk. : sleep* (*geç.z. & sf.f.*).

sleuth, *is. & f.* 1. *ABD- k.d.* detektif, hafiye, 2. ~ hound *d.d.* av köpeği, 3. izlemek, izini sürmek, detektiflik /hafiyelik yapmak, 4. avlamak. *e.a.-1. detective, 2. bloodhound, 3. follow, track*

slew, *is. & f.* 1. *bk. : slay* (*pt.*), 2. çevirme(k), vira etme(k), dönme(k), 3. *ABD-Cnd.* sazlı bataklık, 4. *k.d.* çok, pek çok, sayısız, sürü, yığın. **a whole ~ of people** : bir sürü insan. *e.a.-2. slue, 3. slough, 4. a lot.*

slice, *is. & f. sliced, slicing* 1. dilim. *a ~ of bread.* 2. bölüm, bölmeye, şerit, parça. **a ~ of land** : arazi parçası/şeridi, 3. spatula, ince yassi ve geniş ağızlı alet, 4. (golf vb.) (a) meyilli vuruşla atılan top, (b) topun çizdiği yol, 5. dilimlemek, dilim dilim kesmek, 6. doğramak, 7. ~ off/away/from : dilim kesmek, dilimlere/parçalara ayırmak, 8. (golf vb.) topa meyilli vurmak, (top) meyilli yol almak, 9. **any way you ~ it** *ABD- k.d.* hangi yönden ele alsanız, hangi açıdan baksanız, 10. ~able : dilimlenebilir, 11. ~ r : dilimleyen, dilimlere ayıran, dil(imle)me makinesi, bıçak vb. gibi dilimleme aleti. *e.a.-2. part, portion.*

slick¹, *sf. & is.* 1. düz, parlak, muntazam, düzgün. ~ of attire : düzgün giyinmiş, iki dirhem bir çekirdek, 2. güler yüzlü, cana yakın, nazik, 3. kurnaz, hilekâr, açık göz, becerikli, cerbezeli. *a ~ salesman.* 4. akıllı, zeki, ustaca yapılmış. **He always has a ~ answer about it** : Daima akıllıca cevabını verir/her şeyin çaresini ko-

layca bulur. 5. (buzlu/yağlı yüzey gibi) kaypak, kaygan (yer), 6. *argo* fevkâlâde, harikulâde, çok üstün, dikkate şayan, 7. *k.d.* parlak/kuş kâğıda basılmış dergi. *bk. : pulp*, 8. perdah aleti. 9.5 cm'den geniş marangoz kalemi/keskisi, 10. **oil ~** : (denize dökülmüş) su yüzünde duran petrol, 11. **You'd better look ~ about it** : Elimi çabuk tutsan iyi olur. 12. **to run ~ away** : işin içinden çabucak/kolayca sıyrılıvermek, 13. ~ ly: *bk. : slick²* 14. ~ ness : parlaklık, düzgünlik; güler yüzlülük, cana yakınlık, naziklik; kurnazlık, hilekârlık, açık gözler, beceriklilik; akıllılık, zekilik; kaypaklık, kayganlık. *e.a.-1. sleek, 2. suave, 3. sly, adroit, 4. ingenious, 5. slippery, 6. wonderful, remarkable, first-rate.*

slick², *zf. 1.* düzgün/muntazam bir şekilde, 2. akıllıca, zekice, kurnazca, ustalıkla, mahirane, 3. kolayca, rahatça. *e.a.-1. smoothly, 2. cleverly.*

slick³, *gl.f.* 1. düzeltmek, düzgünleştirmek, kayganlaştırmak, parlatmak, cilâlamak, perdahlamak, 2. perdah bıçağı ile deriyi parlatmak, 3. *gen. ~ up* : süslemek, çeki düzen vermek, göze hoş göstermek. **to ~ oneself up** : süslenmek, güzelleşmek, allanıp pullanmak.

slickenside, *is. joel.* parlak kaya: sürtünmeden parlak ve düzgün bir hâl almış kaya yüzeyi.

slicker, *is.* 1. *ABD* müşamba yağmurluk, 2. **city ~ d.d. - k.d.** (a) dolandırıcı, düzenbaz, hilekâr, taşra halkın aldatan kurnaz şehirli, (b) görgülü ve bilgili büyük şehirli, 3. deri perdah bıçağı (cam veya taştan yapılır). *e.a.-2. (a) swindler.*

slide¹, *f. slid, slid/slidden, sliding* 1. kaymak. **to ~ down a snow-covered hill.** 2. hissettirmeden geçmek, 3. (gemî) kayıp gitmek, 4. sıvışmak, savuşmak, sessizce ortadan kaybolmak. *She slid out of the room when no one was looking.* 5. sıyrılmak, 6. kaydırırmak, kaydırıvermek, kaydırarak yürütmek, 7. ~ in/into : kolayca/çabucak girivermek, sokuvermek, sokuşturmak, 8. **let ~** : ihmâl etmek, umursamamak, aldırmamak, kendi hâline/yüzüstü bırakmak, 9. ~ over/around sth : üstünde durmamak, sükütlâ geçiştirmek. *He slid over the question without answering it.* *e.a.-1. glide, slip, skid, slither.*

slide², *is.* 1. kayma, 2. düşme, inme, azalma. *stop the ~ in the living standards.* 3. kaydırak, 4. üstünden kayılarak gidilen yer, çocukların kaydiği buzlu yol. *a ski ~ . a children's playground ~.* 5. *jeol.* heyelân, toprak kayması, 6. slayt, diyapozitif, projeksiyonda kullanılan resimli cam. *a camera that takes color ~s. They showed ~s of their holiday.* 7. lam, 8. *miiz.* kaydırma, glissando, herhangi bir aletin kayıcı kısmı, 9. ~ bar : sürgü, sürme, kapı sürmesi, kılavuz ray, 10. ~ fastener : fermuar, 11. ~ knot : sürgülü düğüm, 12. ~ projector : projeksiyon makinası, 13. ~ rule : sürgülü hesap cetveli, 14. ~ trombone : sürgülü trombon, 15. ~ valve : sürgülü vana/valf/supap, 16. ~ -way : kızak, kızak yatağı. *e.a.-2. fall, 10. zipper.*

slide-action, *sf.* sürgülü, sürgü mekanizmalı (tüfek).

slider, *is.* 1. kayan kimse/sey, 2. sürgü, kızak, kayar parça, 3. (beyşbolde) hızlı atış.

sliding, *sf.* 1. kayar, kayıcı, kayan, kaygan, 2. değişken, değişebilen, dalgalanan, inip çıkan, 3. sürgülü, sürme. ~ door : sürme kapı. ~ roof : üstü açılır (oto). ~ scale : değişebilen değerlendirme oranı, değişir fiyat/ücret ölçü/cetveli. ~ seat : (futa) kayar oturak.

slier/sliest, *sf. bk.:* **sly** (artıklık/üstünlük halleri).

slight¹, *sf.* 1. pek az, cüz'i, azıçık, biraz. a~ increase : cüz'î bir artış. a ~ improvement : pek az gelişme/ilerleme. with a ~ German accent : hafif bir Alman şivesiyle. **after a ~ hesitation** : biraz tereddütten sonra, 2. ömensiz, ehemmiyetsiz. a ~ cut. 3. ince, zayıf, çelimsiz, narin. *The wind seemed about to lift her ~ body.* 4. hafif, yeğni, yeğnik, 5. ~ est : en ufak/hafif, zerre kadar. **The ~ est noise startled her** : En hafif gürültü onu ürkütürdü. **I haven't ~ est idea** : En ufak/zerre kadar fikrim yok. **in the slightest** : asla, kat'iyen, zerre kadar, hiç bir. **I didn't reproach him in the slightest** : Onu asla azarlama dim. “**Do you mind if I open the window?**” “**Not in the slightest, please do.**” “Pencereyi açmamda bir mahzur var mı?” “Hiçbir mahzur yok, lütfen açınız.” 6. ~ ly: (a) pek az/cüz'î miktarda, biraz, azıçık, hafifçe, yavaşça. **I feel ~ly ill** : Biraz rahatsızım. (b) zayıf, derme çatma, dayanıksız. a ~ built framework. 7. ~ ness : azlık, dayanıksız.

önemsizlik, incelik, zayıflık, narinlik, hafiflik, yeğnilik. **the ~ of her build** : bünyesinin narinliği. *e.a.-1. small, 2. trivial, trifling, insignificant, paltry, 3. thin, slender, slim, weak, fragile, feeble, delicate, flimsy, frail, 4. unsubstantial. k.a.-1. considerable.*

slight², *is.&f.* 1. küçüksememe(k), tepeden bakma(k), aşağı/hakir/hor görme(k), 2. yüz vermemek, hatırlı kırma(k), hakaret etmemek, 3. görmemezlikten gelme(k), aldirış etmemek, 4. önemsememe(k), dikkatsizce yapma(k), baştan savma(k). *Students with spring fever ~ their studies.* 5. ~ ed: gücenmiş, hakarete uğramış, kendisine önem verilmemiş. **feel ~ ed**: gücenmek, hakaret telâkki etmek, 6. ~ ing: küçüksemeye, hor görücü, tâkir edici, hakaret dolu. *The speech was full of ~ing remarks about the Labor Party.* 7. ~ ingly: küçüksemeyerek, hor göremek, hakaretle. *He~ingly refused his friend's proposal.* *e.a.-1. scorn, disdain, insult, 2. snub, 3. ignore, disregard, overlook, 4. scamp, neglect.*

slily, *zf. bk.:* **slyly**.

slim¹, *sf.* **slimmer, slimmest** 1. ince, narin, ince ve uzun yapılı, 2. çok az, zayıf. *our chances of winning are ~ .* 3. yetersiz, cüz'î, kit. a~ income. 4. ~ ly : (a) ince/narin(bir şekilde). ~ ly built : ince/narin yapılı, (b) çok az olarak, yetersiz/cüz'î miktarda, 5. ~ ness : incelik, narinlik, ince ve uzun yapı, zayıflık; yetersizlik, kıtlık. *e.a.-1. thin, slender, 2. meager, 3. scanty, insignificant, trifling, paltry. k.a.-1. fat.*

slim², *f.* **slimmed, slimming** incel(t)mek, zayıfla(t)mak. ~ down: zayıflayıp incelmek, kilo vermek.

slime, *is.&f.* **slimed, sliming** 1. balçık, 2. civik ve yapışkan madde (özellikle içrenç/pis kokulu olan), 3. (hayvan ve bitkilerde) dışkı, salgı, sümük, salyangoz sümüğü, 4. balçıkla/yapışkan ve civik bir madde ile kaplamak/sıvamak, 2. (balık) temizlemek.

slim(p)sy *sf.* **slim(p)sier, slim(p)siest** *k.d.* dayanıksız, çürük, entipüften. *e.a.- flimsy, frail.*

slimy, *sf.* **slimier, slimiest** 1. balçık/sümük gibi, civik/yapışkan ve pis kokulu, 2. balçıkla/yapışkan ve civik bir madde ile kaphı, 3. pis, içrenç, tiksindirici, 4. yaltakçı, iki yüzlü, riyakâr, 5. **slimily** : civik civik, sümüklü/yapışkan ve

sling¹

pis kokulu bir şekilde, iğrenç/pis bir şekilde, yaltaklanarak, iki yüzlülük, **6. sliminess** : (a) yapışkanlık, sümüksülük, kayganlık, civıklık ve pis kokululuk, (b) iğrençlik, pislik, (c) yaltakçılık, iki yüzlülük, riyakârlık. *e.a.-3. nasty, offensive, foul.*

sling¹, is. **1.** mancınık, **2.** sapan, **3.** askı, kol bağı, yarah kolu tutan ve boyundan gece askı vb. **4.** tüfek kayışı, bir şeyi kaldırırmak/asmak için kullanılan kayış. **riffle-~** : tüfek kayışı. **sword-~** : kılıç kayışı. **sword-belt~** : kılıç bel kayışı. **~ chair** : bez arkalıklı sandalye, **5.** atma, fırlatma, **6. den.** izbiro, bocurgat halatı, **7. ABD** cin, limon suyu, şeker ve su ile yapılmış buzlu içki. *e.a.-2. slingshot, 4. strap, band, 5. cast, fling.*

sling², f. slung, slinging **1.** (sapanla, mancınıkla vb) atmak, fırlatmak, **2.** askı ile kaldırıp çekmek, **3.** kayışla/askı ile asmak, askıya koymak. *The line of flags was slung (up) between 2 poles. With his gun slung over his shoulder.* **4. ~ mud at k.d.** çamur atmak/sıçratmak, (bilhassa siyâsi muhalifine) kara sürmek, iftira etmek, **5. ~ one's hook Brit.- argo** çekip gitmek, uzaklaşmak. *e.a.-1. throw, cast, hurl, fling, pitch, toss.*

slingshot, *is.* sapan, Y şeklindeki ağaçbağı lâstiklerle taş atmaya yarayan alet.

slink¹, f. slunk (esk. slank), slunk, slinking **1.** (korkudan/utançtan) sinsice yürümek/gitmek. **~ away/off** : gizlice sıvışmak, **2. k.d.** (kadın) kalçasını kıvırtarak/cilveli cilveli yürümek, **3.** (inek) yavrusunu düşürmek/vaktinden evvel doğurmak, **4. ~ ing** : sinsi, hırsızlama, **5. ~ ingly** : gizlice, sinsi sinsi, hırsız gibi. *e.a.-1. skulk, sneak, lurk, 3. miscarry.*

slink², sf.&is. gelişmeden/vaktinden evvel doğmuş (buzağı vb.). **a ~ calf.**

slinky, sf. slinkier, slinkiest **1.** sinsi, gizli kapaklı iş gören, el altından/sezdirmeden iş yapan, saman altından su yürüten, **2.** (kadın elbisesi) vücuda sımsıkı oturan, bütün hatları meyda-na çıkaran, **3. slinkily** : sinsice, gizlice, kimseye sezdirmeden, **4. slinkiness** : sinsilik, gizlice/el altından iş yapma, saman altından su yürütme.

slip¹, f. slipped (esk. slipt), slipped, slipping **1.** kaydırırmak, kayarak gitmek, **2.** (eli/ayağı vb. kazara) kaymak. *He ~ ped on the icy ground. The cup ~ped from her hand.* **3.** (fırsat vb.) kaçırırmak, **4. gen. ~ away/by** : geçip gitmek, uçuvermek. *Money ~s through his fingers.* **5.** geçivermek, dalmak, karışmak. **to ~ into a new way of life.** **6.** sıvışmak, sessizce uzaklaşmak. **to ~ out of a room.** **7.** yanılmak, hata/yanlış yapmak, hataya düşmek, **8. (uçak) yana kaymak,** **9.** beklenen düzeyin altına düşmek. *His work ~ped last year.* **10.** (sağlığı/zekâsı) gerilemek, kötüye doğru gitmek, **11. gen. ~ out** : (isteemeden) ağızından kaçırırmak. *The words ~ped out before he could stop himself.* **12.** (gizlice/sinsice) vermek/koymak/yerleştirmek/sıkıştırmak/sokuşturmak. **to ~ a letter to a person's hand.** **13.** (bol bir elbiseyi) geçirivermek. *He ~ped the shirt over his head.* **14.** (kilit vb.) sürmek, sürgülemek, sürerek açmak. *He ~ped the lock, and the door creaked open.* **15.** (tazı vb.) serbest bırakmak, tasmasını çözmek, **16.** (bağından) kurtulmak, sıyrılmak, serbest kalmak. *The cow ~ped its halter and ran out of the barn.* **17.** (düğümü vb.) çözmek, açmak, **18. den.** demiri salıvermek, **19.** görmemeliğinden gelmek, dikkatinden kaçırırmak, ihmâl etmek, **20.** (akıldan/bellekten) çıkmak. **~ one's memory** : unutmak, hatırlayamamak. **His name ~s my mind** : Adını hatırlayamıyorum. **21.** (kemik) çıkmak, kaymak. **to ~ a disk in the spine.** **22.** (deri) soyulmak, **23.** (hayvan) erken /vakitsiz doğurmak, **24. let~** : ağızından kaçırırmak. **to let the truth ~** : hakikati ağızından kaçırırmak, **25. let ~ an opportunity** : fırsatı kaçırırmak, **26. ~ along** : süzüllererek geçmek, **27. ~ away** : (a) sıvışmak, gizlice çıkış gitmek, (b) (vakit) çabuk geçmek, (c) ölmek, **28. ~ by** : (zaman) akıp gitmek, **29. ~ down** : kayıp düşmek, **30. ~ in** : kayıp içine düşmek, giri-vermek, **31. ~ off** : (a) sıvışmak, (b) çıkarmak, (elbise) sıyrırmak, üstünden çıkarıp atmak, (c) hissettirmeden/sıvışıp gitmek, **32. ~ on** : giyivermek, üstüne geçirermek, **33. ~ out** : (a) dışarı sıvışmak, sıyrılmak, (b) ağızından kaçmak. **The secret ~ ped out** : Sır meydana çıktıverdi. **34. ~ over** : uğrayıvermek, şöyle bir uğramak.

I'll just ~ over to my friend's : Arkadaşımı şöyle bir uğrayacağım. **35. ~ sth. over on s.o. k.d.** birisini aldatmak, tongaya bastırmak, **36. ~ one's moorings** : (gemi) şamandıradan ayrılmak, **37. ~ one's notice/attention**: (bir şey) gözünden kaçmak, **38. ~ out**: (a) savușuvermek, (b) ağızından kaçmak, **39. ~ up**: (a) hata/yanlış yapmak, yanılmak, yanlışlıkla düşmek. *The office ~ped up and the letter was never sent.* (b) kayıp düşerek ayakları havaya kalkmak, (c) sürçmek, **40. ~ the cable den.** gomeneyi salıvermek. **e.a.-1. glide, slide, 4. elapse, 17. untie, undo, 19. neglect, ignore, 21. dislocate, 39. (a) fail.**

slip², *is.* **1.** kay(dır)ma, kayış, **2.** (kazaen) ayak kayması, kayıp düşme, **3.** yanılma, yanlış, hata, **4.** sürç, sürçme, yanılıgı, zühl. *a ~ in addition, a ~ of the tongue*: dil sürçmesi, **5.** boşboğazlık, patavatsızlık, **6.** (nicelik ve nitelikte) düşüklük, **7.** kadın iç gömleği, kombinezon, **8. pillow ~d.d.** yastık yüzü, **9.** (gemi tamiri için) kızak, **10. den.** çark/pervane kayması, **11. ABD** iki iskele arasındaki dar yer, **12.** (mekanik parçalar arasında istenmeyen boşluktan ileri gelen) kayma, **13. jeol.** kayşa, heyelan, **14. glide d.d.** akma, makaslama etkisi sonucunda maden kristalinin bir parçasının öbür parçaya göre plastik deformasyonu, **15.** (kriket) kalenin arkasındaki yer, **16. köpek tasması**, **17. filiz, sürgün, dikme, daldırılmak**, için koparılan dal, **18. (kâğıt/arazi vb) serit, 19. ince ve uzun boylu çocuk. a mere ~ of a girl** : fidan gibi kız, **20. pusula, üzerine bir şeyler yazılmış kâğıt parçası, 21. seramik yapımında kullanılan ince ve sulu kil, 22. give s.o. the ~** : takip eden bir kimseden sıyrılmak/sivışmak/yakasını kurtarmak, atlatmak, ekmek. *I tried to follow her but she gave me the ~.* **23. There's many a ~'twixt the cup and the lip** : İleride ne olacağı bilinmez. **e.a.-3. blunder, 4. oversight, mistake, error, fault, 5. indiscretion, 8. pillowcase.**

slip carriage = slip coach, is. Brit. trenin durmadan geçtiği bir istasyonda bıraktığı vagon.

slipcase, *is.* kitap kutusu.

slipcover, *is.* **1.** koltuk/kanape kılıfı, **2.** kitap kılıfı.

slipe, glf. sliped, sliping *İsk.* **1.** (ağaç vb.) kabuğunu soymak, **2. bk.:** slice.

slipknot, *is.* ilmik, eğreti düğüm, kayan düğüm.

slipnoose, *is.* kayan ilmik.

slip-on, sf.&is. (düğme vb. açmaya gerek kalmadan) kolay giyilen (elbise).

slipout, *sf.&is.* yapışık olmayan, kolayca çekilipli alınabilen (gazete bölümü vb.).

slipover, *sf.&is.* baştan giyilen (kazak). **e.a.- pullover.**

slippage, *is.* **1.** kayma, **2.** kayma mesafesi, **3. mak.** kayma güç/hız kaybı: kayış vb. kayma-sından ileri gelen kayıp.

slipped disk, *is.* (omurgada) disk kayması.

slipper, *is.* terlik. **~ - bath**: terlik biçiminde banyo. **~ ed** : terlikli. **~ wort**: çanta çiçeği (*Calceolaria crenatiflora*).

slippery, *sf. -perier, -periest* **1.** kaypak, kaygan, kayağan. *a ~ road.* **2.** güvenilmez, hilekâr, aldatıcı. **a ~ customer**: güvenilmez kişi, **3.** kararsız, değişken, çabuk değişen. **a ~ situation** : kararsız durum. **to be on ~ ground** : kararsızlık içinde olmak, bastığı yere güvenememek, **4.** ele geçmez, yakalanmaz, **5. a ~ slope** : sonu tehlikeli yol/girişim, **6. slipperyly** : kaypakça, kaygan/kayağan bir şekilde, güvenilmez şekilde, hilekârlıla, aldatarak, kararsızlıkla, değişken bir şekilde, **7. ~ ness** : kaypaklık, kayganlık, güvenilmezlik, hilekârlık, kararsızlık, değişkenlik. **e.a.-2. unreliable, undependable, shifty, tricky, deceitful, 3. unstable, insecure, 4. elusive.**

slippery elm, *is.* **1. bot.** zamaklı karaağaç (*Ulmus fulva*). K Amerika'da yetişen iç kabuğu yapışkan karaağaç, **2. bu ağaçın kabuğu**: müsekkin ilâç olarak kullanılır.

slippy, *sf. -pier, -piest* **1. k.d. bk.:** **slippy, 2. Brit.** dikkatli, tetik, uyanık, çabuk, tez. **be/look ~** : çabuk olmak, acele etmek, **3. slippiness** : (a) *bk.:* **slipperiness**, (b) tetiklik, uyanıklık, çabukluk. **e.a.-2. alert, quick.**

slip ring, *is. elekt.* (alternatör vb.) halka, fırçaların sürtünerek akımı dışarı ilettikleri madenî bilezik.

slipsheet, *is.&f. bas.* **1.** ara sayfa : yazıların birbirine geçmemesi için basılan sayfalar arası konan boş sayfa, **2.** ara sayfa koymak.

slipshod

slipshod, *sf.* 1. dikkatsiz, düzensiz, dağınık, baştan savma, derme çatma. ~ *work*. 2. pasaklı, şapsal, pejmürde, hirpanî, 3. **slipshoddiness** = **slipshodness** : dikkatsizlik, düzensizlik, dağınıklık; pasaklılık, şapsallık, pejmürdelik, hirpanılık. *e.a.-1. careless, untidy, slovenly, 2. seedy, ragged*.

slipslop, *is. k.d.* 1. sulu tatsız yemek, 2. sürçme, dil hatası/sürçmesi.

slipsole, *is.* ayakkabı keçesi, ayakkabı içine konulan keçe/mantar.

slipstick, *is. ABD- argo* sürgülü hesap cetveli. *e.a.- slide rule*.

slip stich, *is.* baskılı dikişi, eklenen kumaşların dıştan görülmeyecek şekilde dikilmesi.

slipstream = **slip stream**, *is.* 1. dönen pervanenin arkasındaki hava akışı, 2. hızla giden otomobilin arkasındaki alçak basınç bölgesi.

slipt, *f. esk. bk.:* **slip¹** (*geç.z.*).

slip-up, *is. k.d.* hata, yanlış, yanılıgı, yanılma, sürçme.

slipware, *is.* sırlı çanak/çömlek.

slipway, *is. den.* gemi yapı kızağı, tezgâh.

slit, *is. &f. slit, slitting* 1. düz ve uzun yarık (açmak), 2. ince ve uzun yarma(k), uzunluğuna kesmek, 3. yarık, yırtık, dar aralık.

slither, *is. &f.* 1. yana kay(dır)mak, yan yan kayarak gitmek, 2. yılan gibi sürünenek ilerle(t)mek, 3. ~ *y* : kaygan, kaypak, civik.

slit trench, *is. As.* yatma çukuru, düşmanın ateşinden korunmak için içine girilen dar çukur.

sliver, *is. &f.* 1. kıymık, çitra, 2. ince dilim, 3. taranmış yün seridi, 4. kıymıklamak, kıymıklara/çitalara ince dilimlere ayırmak, dilmek, dilimlemek, parçalamak. *to ~ a log into kindling*. 5. (yün) taramak, 6. parçalanmak, dilimlenmek, ayrılmak. ~ *e.a.-1. splinter*.

sliverlike, *sf.* kıymık/çitra gibi, ince ve uzun.

slivovitz = **slivovis** = **slivowitz**, *is.* erik konyağı.

slob, *is. argo* 1. sünepe, ahmak, aptal, serseri, kılıksız kimse, 2. *Ir.* çamur, bataklığı, 3. ~ *land* : ligli/alüvyonlu arazi, 4. ~ *ice Cnd.* yoğun hâlinde yüzen buz parçaları. *e.a.-2. mud, mire*.

slobber = **slabber**, *is. &f.* 1. tükrük, salya, 2. tükrüğü/salyası akmak, salya ak(ıt)mak, 3. tükrüklemek, tükrük akıtıp ıslatmak/bulaştır-

mak. *The baby has ~ed her dress*. 4. acemice iş yapmak, yüzüne gözüne bulaştırmak, 5. sululuk/yıvıskılık yapmak, yıvışmak, ağlamalı surette sevgi göstermek, 6. sululuk, yıvıskılık, ağlamaklı sevgi gösterisi, 7. ~ *er* : sulu, yıvıskılık, ağlamaklı sevgi gösteren kimse, acemi, yüzüne gözüne bulaştıran kimse.

slobbery = **slabbery**, *sf.* 1. ıslak, nemli, sırsıklam, yaş, 2. tükrülü, salyalı, ağzından salya akıtan.

sloe, *is. bot.* 1. çakal eriği (*Prunus spinosa*), 2. dağ eriği (*Prunus alleghaniensis*). 3. ~ *gin* : erik liköri

sloe-eyed, *sf.* 1. kara gözlü, 2. çekik gözlü. *e.a.-1. darkeyed*.

slog, *is. &f. slogged, slogging* 1. şiddetli/rastgele vuruş, 2. ağır ve zor yürütüş, 3. büyük gayret, didinme, çok çalışma, 4. şiddetli ve rastgele vurmak (bilhassa boksta), 5. ağır ağır ve zahmetle yürümek, 6. çok/sıkı çalışmak, didinmek, zahmet çekmek, yorulmak, 7. ~ *ger* : (a) şiddetle vuran, (b) çok çalışan, didinen, yorulan. *e.a.-6. toil*.

slogan, *is.* simge söz, slogan, parola, şiar.

slogan, *is.* simge söz, ilke söz, slogan, parola, şiar.

sloganeer, *is. &f.* 1. simge sözcü, slogançı, parolacı, simge söz/slogan/parola icat eden veya çok kullanan kimse, 2. simge söz/slogan/parola icat etmek/kullanmak.

sloop, *is.* tek direkli yelken gemisi, şalopa.

~ *of war* : (eskiden) yalnız bir güvertesinde savaş topu olan gemi. ~ *-rigged* : yan yelkeni ve floku olan (gemi).

slop¹, *f. slopped, slopping* 1. dök(ül)mek, saç(ıl)mak, sıçra(t)mak. *She ~ped about with her mop and bucket*. 2. (hayvanlara) yunta/yal/sulu yem vermek, 3. sulu çamurda yürümek, suları/çamurları etrafı sıçratmak, 4. ~ *out Brit.* (mahpus) idrar ve pisliğini (odadan) dışarıya götürmek, 5. ~ *over* : (a) taş(ır)mak, (kap içindeki sıvı) dök(ül)mek. *The milk ~ped over the table*. (b) *argo* aşırı sevgi/heyecan/taşkınlık göstermek. *e.a.-1. spill, splash*.

slop², *is.* 1. sulu çamur, pis su, çirkef, 2. yunta, yal, sulu hayvan yemi, 3. *argo* bulaşık suyu gibi lezzetsiz yemek, adı içki, 4. ~ *s* : bulaşık suyu, 5. domuzlara verilen sulu yemek ar-

tıkları, **6. ~ s** : içki damıtıldıkten sonra kalan ar-
tık/küspe, **7. ~ s** : (a) gemi deposundan tayfaya
verilen yatak/yorgan çarşafı vb, (b) ucuz hazır
elbise, (c) bol bahriyeli pantolonu, **8. bol ceket/**
entari vb. gibi dış giysi, **9. ~ basin = ~ bowl:**
Brit. bulaşık leğeni, çay ve kahve artıklarının
boşaltıldığı kap, **10. ~ chest** : gemi kantini, se-
yahat esnasında denizcilere satılan elbise, ayak-
kabı, tütün vb. deposu, **11. ~ - room** : gemide
yatak çarşafları vb. deposu, **12. ~ - seller = ~ -**
shop : hazır elbise mağazası. *e.a.-5. swill.*

slope¹, f. sloped, sloping **1.** eğilmek, mey-
letmek, **2.** eğik/meyilli olmak. **a sloping roof** :
eğik çatı, **3. alçalmak, yükselmek, alçalarak/yü-
kselerek gitmek.** **The land ~ s toward the sea** :
Arazi denize doğru alçalıyor. **4. eğim/meyil ver-
mek, eğik/meyilli yapmak. to ~ an embankment.**
**5. k.d. tüymek, kaçmak, sıvışmak, argo kırıcı
kırmak, e.a.-1. slant, incline, 5. run off.**

slope², is. **1.** bayır, yokuş, iniş, eğik arazi/
düzlem/yüzey, **2.** eğim. meyil, **3. ~ s** : tepeler,
bayır/yokuş yerler, **4. mat.** eğim: (a) Kartezyen
koordinatlarda doğrunun x ekseni ile yaptığı açı-
nın tanjantı, (b) bir islevin bir noktadaki türevi-
nin değeri.

slappy, sf. -pier, -piest **1.** çamurlu, zifos-
lu, kirli sulu, **2. kirli su ile lekelenmiş/islanmış,**
3. (yemek) bulaşık suyu gibi, lezzetsiz, **4. fazla**
heyecanlı/taşkın. ~ *sentimentality*. **5. dikkatsiz,**
baştan savma, yarılm yamalak. ~ *grammar*. **6. şap-
şal, çapaçul, dökük saçık, perişan,** **7. sloppily** :
şapşalca, dikkatsizce, baştan savma/yarım ya-
malak, dökük saçık/perişan bir hâlde, **8. sloppi-
ness** : dikkatsizlik, baştan savma/yarım yamalak
iş yapma; şapşallık, çapaçulluk, dökük saçık-
lık, perişanlık, **9. ~ Joe** *Brit.* bol süveter. *e.a.-*
4. gushy, 5. careless, loose, slipshod, 6. untidy,
5. slovenly, messy, slatternly.

slopwork, is. **1.** hazır elbise, **2.** hazır elbise
yapımı, **3. ~ er** : hazır elbise yapımı.

slosh, is.&f. **1.** civik çamur, çamurlu su,
kışmen erimiş kar, **2.** suların çarpması/etrafa
sıçraması. *the ~ of waves against the shore.*
3. çamuru/suyu/çamurlu suları etrafa sıçratmak,
4. suda/çamurda çırپınip etrafa sıçratmak, **5. su-
ya sokup çalkalamak.** *e.a.-1. slush, 3,4. splash.*

slot, is.&f. slotted, slotting **1.** yarık, dar
ve uzun delik/yiv, (para atılan) delik, **2. k.d.** (bir
dizide/izlencede bir kimseye/şeye ayrılan) yer,
mevki, zaman vb., **3. (geyik vb. hayvanların)**
ayak izi, **4. yarık/delik/yiv açmak,** **5. ~ car** : mo-
del yarış otomobili (1/32 veya 1/87 oranında kü-
çültülmüş plastik model otomobil), **6. ~ machine** :
otomatik satış makinesi, para atılıp düğmeye
basılınca istenen mali otomatik olarak veren
makine.

sloth, is. **1.** tembellik, atalet, **2.** yakalı tem-
bel hayvan (*Bradypus torquatus*). Brezilya'da
yaşayan uzun kaba tüylü, çengel gibi tırnakla-
rııyla ağaçlara asılan 65 cm uzunluğunda memeli
hayvan, **3. ayı sürüsü,** **4. ~ bear** : dudaklı ayı
(*Melursus ursinus*). Hindistan'da yaşayan uzun
ve kaba kılıçlı, dudaklarını öne doğru uzatabilen
bir tür ayı. *e.a.-1. indolence, laziness.*

lothful, sf. **1.** tembel, atıl, uyuşuk, mis-
kin, **2. ~ ly** : tembelce, tembel tembel, uyuşuk
uyuşuk, miskinlikle, **3. ~ ness** : tembellik, atalet,
uyuşukluk, miskinlik. *e.a.-1. lazy, idle, indolent,*
sluggardly, sluggish.

slouch, f.&is. **1.** hımbıl hımbıl durmak/
oturmak/yürümek, **2.** kamburunu çıkararak/ser-
serice yürümek, **3. kendini bırakmak, hımbılaş-
mak, oturduğu yere yayılmak,** **4. başın/omuz-
ların öne sarkması,** **5. hımbıl, beceriksiz, salak,**
şapşal, ağır hareket eden kimse. **He is not ~ at**
baseball k.d. Beyzbolde beceriklidir. **6. k.d.**
tembel, uyuşuk, miskin kimse, **7. ~ er= ~ ing** :
hımbıl, salak, saloz, şapşal, miskin, tembel,
8. ~ ingly : hımbılca, salakça, şapşallıkla, mis-
kince, tembellikle, **9. ~ hat** : kenarı aşağı doğru
kıvrık şapka.

slouchy, sf. slouchier, slouchiest **1.** hımbıl,
salak, şapşal, miskin, tembel, **2. slouchily** :
hımbıl hımbıl, salak salak, şapşal şapşal, mis-
kince, tembelce, **3. slouchiness** : hımbıllık, sa-
laklık, şapşallık, miskinlik, tembellik.

slough¹, is. **1.** bataklık, **2.** çamurlu çukur
yer, **3. slew, slue d.d.** *ABD&Cnd.* bataklık göl,
sazlı ve bataklık su birikintisi, **4. utanç, rezil ol-
ma, alçalma, zor duruma düşme.** ~ **of despond** :
çaresizlik, umutsuzluk, karamsarlık, **5. yılan**
gömleği, yılanın değişip attığı deri, **6. böceklerin**
soyulan derisi, **7. patol.** yara kabuğu, ölü do-
ku, **8. sluff d.d.** (iskambil) boş kâğıt.

slough²

slough², f. 1. (yılan derisi vb.) at(ıl)mak, soy(ul)mak, düş(ürü)lmek, 2. *patol.* (yara kabuğu/ölü doku) düşmek, atılmak, 3. **sluff** *d.d.* (is-kambilde) boş kâğıt atmak, 4. *gen. ~ off/away* : (a) (kabuk) dökmek, (deri) soymak, (b) (başından) savmak/defetmek, bertaraf etmek, kurtulmak. *He managed to ~ off his smoking habit.* **e.a.-1. molt.**

Slovak, *sf.&is.* Slovak, Slovakyalı, Slovak dili.

Slovakia, *is.* Slovakya, **Slovakian** : Slovakyalı, Slovakça.

sloven, *is.* şapşal, pasaklı, hırpanı kimse.

Slovene, *sf.&is.* Slovenyalı, Slovence, Slovenya'ya/Slovenlere ait.

Slovenia, *is.* Slovenya, Yugoslavya'nın bir eyaleti. ~ **n** : Slovenyalı.

slovenly, *sf.&zf. -lier, -liest* 1. kirli, pasaklı, şapşal, hırpanı (bir şekilde). ~ *appearance/outfit, ~ in his attire*. 2. dikkatsiz/düzensiz/intizamsız (bir şekilde), derme çatma, baştan savma, üstünkörü. ~ *work*. *Try not to speak English ~ at your interview.* 3. **slovenliness** : kirlilik, pasaklılık, şapşallık, hırpanlık; dikkatsizlik, düzensizlik, intizamsızlık, baştan savma. **e.a.-1. unclean, dirty, messy, untidy, slatternly, dowdy, 2. careless, slipshod.** **k.a.-1. neat, clean, trim 2. careful, tidy, orderly, meticulous, precise.**

slow¹, sf.&zf. 1. yavaş. *You're going too ~. a ~ moving traffic. ~ but sure* : yavaş fakat emin, 2. uzun süren, çok zaman alan. *a ~ trip. a ~ meal. a plant of ~ growth. He was not ~ to answer* : Cevap vermekte gecikmedi. 3. ağır, bati. **cook in a ~ oven** : ağır ateşe pişirmek. ~ **to anger** : kolayca hiddetlenmez, 4. güç anlayan, kalın kafalı, *a ~ student. to be ~ off the mar = to be ~ on the uptake* : geç intikal etmek, geç anlamak, 5. durgun, hareketsiz, cansız, pek az faaliyet gösteren. *The market was ~ today.* 6. yavaşlatıcı, hızlı harekete/koşmaya elverişsiz (koşuyolu vb.). *a tennis court with a ~ surface.* 7. ağır yürüür, yavaş gider, geçmek bilmeyen. *It's been a ~ afternoon.* 8. (saat) geri (kalmış). **That clock's ten minutes ~** : O saat on dakika geridir. 9. can sıkıcı, biktirici. *a ~ town. What a ~ party!* 10. yavaş yavaş, ağır ağır, ahesten ahesten. **go ~** : acele etmemek, yavaştan almak, işi kasten yavaşlatmak. **You should go ~ until**

you're fully recovered : Tamamen iyileşinceye kadar yavaştan almalısınız. **go~ with one's provisions** : erzakını idare ile kullanmak, 11. ~ **ly** : yavaş yavaş, ağır ağır, acele etmeden, 12. ~ **ness** : yavaşlık, ağırlık, kalın kafalılık. **e.a.-1. unhurried, deliberate, gradual, leisurely, 3. sluggish, 4. slow-witted, dim-witted, stupid, unperceptive, 5. dull, tedious, boring.** **k.a.-1. fast, quick, swift, speedy.**

slow², f. 1. yavaşla(t)mak, hızı azal(t)mak. *The train slowed as it approached the station.* 2. gecik(tir)mek. *The strike will ~ our deliveries.* 3. ~ **down/up** : yavaşla(t)mak, gecik(tir)mek, (hız) azal(t)mak, yavaştan almak, acele etmemek. *He ~ed the car down. Economic growth has ~ed down dramatically. He needs to ~ down a little or he'll get an ulcer.* **To ~ up (to a stop)** : Çabucak hızını kesip durdurmak. **e.a.-1. decelerate, 2. retard, hinder, impede.** **k.a.-1. accelerate, speed up, 2. expedite, quicken, hasten, rush, advance, further, spur.**

slow burn, *argo* gittikçe artan öfke. **do a slow burn** : gittikçe öfkesi artmak.

slow coach, *is. k.d.* ağır yürüyen/çalışan kimse, mankafa, kalın kafa.

slowdown, *is.* yavaşlama, (üretimde) azalma, (işveren, işçi ilişkilerinde) işi kasten yavaşlatma.

slow fire, *is.* (tüfekle) yavaş ateş.

slow gait, *is.* rahvan yürüyüş.

slow match, *is.* yavaş yanın kibrıt.

slow motion, *is.* yavaşlatılmış devinim/hareket.

slow-motion, *sf.* yavaşlatılmış, durgun. ~ **cinematography** : yavaşlatılmış devinim sineması. ~ **effect** : yavaşlatılmış devinim. ~ **picture** : yavaş çevirim. **a ~ scene** : durgun ayrımlı. ~ **shot** : durgun çekim.

slow oven, *is.* ağır ateşle pişiren fırın, az sıcak fırın.

slowpoke, *is. k.d.* işi ağırdan alan kimse.

slow-witted, *sf.* 1. mankafa, kalın kafalı, güç anlayan, 2. ~ **ly** : mankafalıla, güç anlayarak, 3. ~ **ness** : mankafalık, kalın kafalılık, güç anlama. **e.a.-1. dull, stupid, dim-witted.** **k.a.-1. intelligent, clever, bright, alert.**

slowworm, *is.* kör yılan. *e.a.- blindworm.*

SLR = single-lense reflex.

slub, *is.&f.* **slubbed, slubbing** **1.** (yün vb.) azıcık bükmek, **2.** eğirilmeye hazır az bükülmüş yün, **3.** iplikte düzgün olmayan/kalın yer.

slubber, *f.&is.* **1.** *Brit.- k.d.* kirletmek, lekelemek, **2.** aceleye getirmek, üstünkörü/alelacele yapmak, acele gözden geçirmek.~ *over the business.* *e.a.-1. stain, sully.*

sludge, *is.* **1.** cıvık çamur, **2.** balçık, lig, sudbine çöken çamur, **3.** denizde yüzen buz parçaları, **4.** tortu, rüsup, **5.** sulandırılmış ince toz hâlinde herhangi bir madde, **6.** kullanılmış/kirlenmiş motor yağı, **7.** **activated** ~ *d.d.- bkt.* çırkef, lâğım deliği çamuru, mikroplarla dolu lâğım pisliği. *e.a.-1. mud, mire, ooze, 4. sediment.*

sludgy, *sf.* **sludgier, sludgiest** **1.** çamurlu, balçıklı, **2.** tortulu, rüsuplu, **3.** çamur+, balçık+.

slue, *is.&f.* **slued, sluing** **1.** (direk vb.ni) eksemi etrafında döndürme(k)/çevirme(k), **2.** dönmeye(k), **3. bk.: slough¹** (3). **slew d.d.**

sluff, *is.&f.* (iskambil) boş kart oynamak(k). **slough d.d.**

slug¹, *is.* **1.** çiplak sümüklü böcek (*Limax maximus*), **2. bk.: nudibranch**, **3.** tembel/yavaş yürüyen insan/at, **4.** tüfek kurşunu, **5.** ağır külcé maden, **6. k.d.** (tüfek/tabanca için) mermi, **7. k.d.** yumruk, muşta, **8. argo** bir yudum saf viski, **9.** jeton, özellikle sahte jeton, **10. bas.** (a) anterlin, (b) Linotip makinasının döktüğü bir satır yazı, **11. fiz.** **slag** : FPS ölçü sisteminde kütle birimi, bir librelık (0.454 kg) kuvvetin etkisiyle 1 ft/s^2 ($=0.305 \text{ m/s}^2$) ivme kazanan kütle. Takriben 32.2 lb (14.6 kg), **12.** (gazetecilikte) haber başlığı, **13. ~ s** *Cnd.* öğretmenin avuca vurduğu sopa.

slug², *f.* **slugged, slugging** **1. bas.** (a) Linotip makinede tashih için bütün satırı değiştirmek, (b) satırın ilk ve son kelimelerini okuyarak karşılaştırmak, **2.** (gazetecilik) haber başlığı koymak, **3.** yumruk/sopa vurmak, **4.** (beysbol) topa çok hızlı vurmak, **5.** (karda/çamurda) bata çika/güçlükle yürümek.

slugabed, *is.* uyuşuk, yatak tembeli, yatak-tan geç kalkan kimse.

slugfest, *is. k.d.* **1.** ağır yumruklu boks maçı, **2.** topa çok hızlı vurulan beysbol oyunu.

sluggard, *sf.&is.* **1.** tembel, uyuşuk, miskin, miymıntı (kimse), **2. ~ liness** : tembellilik, uyuşukluk, miskinlik, miymintilik, **3. ~ ly** : tembel, uyuşuk, miskin. *e.a.-1, 3. lazy, slothful.*

slugger, *is.* **1.** yumrukçu, yumruğu ağır/kuvvetli (boksör vb.), **2.** (beysbol) topa hızlı vu-ran.

sluggish, *sf.* **1.** tembel, uyuşuk. *I feel rather ~ in the heat of the day.* **2.** tam/normal çalışmayan. *a ~ liver.* **3.** yavaş/agır yürüyen/hareket eden/akan. *a ~ stream/car engine.* **4.** yavaş (hareket), **5.** gevşek, durgun, cansız(ticaret), **6. ~ ly** : tembel tembel, uyuşuk/gevşek/durgun bir şekilde, yavaş yavaş, ağır ağır, **7. ~ ness** : tembellilik, uyuşukluk; yavaş/agır yürüme/hareket etme/akma, yavaşlık, gevşeklik, durgunluk, cansızlık. *e.a.-1. slothful, lazy, indolent, 3&4. slow, dull, 5. slack. k.a.-1. active.*

sluice, *is.&f.* **sluiced, sluicing** **1.** savak, **2.** savaktan akan su, **3. sun'ı** taşıma kanalı. **a lumbering ~** : ağaç kütüğü nakletmek için yapan kanal, **4.** maden cevheri yıkama kanalı, **5.** savakla sulamak, **6.** fazla suyu savaktan akıtmak, **7.** savak/kanal açmak, **8. (gölün vb.)** suyunu kanal açarak akıtmak, **9. bol su ile yıkamak. to ~ the decks of a boat.** **10.** (kütükleri) savak/kanal yolu ile sevk etmek, **11.** savaktan akmak, **12. ~ gate** : savak kapağı, **13. ~ like** : savak gibi, **14. ~way** : (a) savak yatağı, savak kapağı ile kontrol edilen kanal, (b) yapay su kanalı.

slum, *is.&f.* **slummed, slumming** **1. gen. ~ s** : gecekondu bölgesi, şehrin yoksul semti, teneke mahallesi, kenar mahalle, ayak takımının yaşadığı semt, **2.** (meraktan veya vakit geçirmek için) bu semtleri ziyaret etmek, **3.** adı/düşük kimselerle düşüp kalkmak.

slumber, *is.&f.* **1.** uyuqlama(k), **2.** uyuuma (k), **3.** uyuşuk ve hareketsiz durma(k), **4.** pinekleme(k), **5.** uykı, uyuşukluk, **6. ~ away** : uyuşarak dağıtmak/gidermek. **to ~ cares away** : uyuşarak üzüntüsünü dağıtmak, **7. ~ er** : uyuqlayan, uyuyan, pinekleyen, uyuşuk duran kimse, **8. ~ land** : rüyalar ülkesi, (çocuklara göre) uykuda gidilen ülke, **9. ~ less** : uykusuz, uyuqlayan, uyankı, tetik, **10. ~ party** *bk.: pajama party.* *e.a.-1. doze.*

slumberous

slumberous = slumbery = slumbrous, sf.

1. uykulu, uykusu gelmiş, mahmur, 2. uyku getiren, uyutan/uyuştururan, 3. uykuya ait, 4. hareketsiz, sakın, sessiz, asude. *a ~ little town.* 5. tembel, atıl, uykuda, uyuyan, 6. **slumberously** : uykulu uykulu, mahmur mahmur, hareketsiz/sakin/sessiz bir şekilde, 7. **slumberousness** : uykulu hissetme, mahmurluk; hareketsizlik, sakınlik, sessizlik, asudelik; tembellik, atılık. *e.a.-1. drowsy, sleepy, 2. soporific, 4. tranquil, calm, quiet, 5. sluggish, inactive.*

slumgullion, is. 1. *ABD- argo* çok sulu türlü (yemeği), 2. *Brit.- argo* tatsız/sulu içecek, 3. hademe, 4. balık artığı, 5. savak yatağındaki kırmızımızı çamurlu çökelti.

slumism, is. gecekondu sorunu: şehirlerde gecekonduların hızla artması.

slumlord, is. *argo* gecekondu ağası: salaş evleri tamir etmeden kirاسını habire yükseltten ev sahibi.

slummy, sf. -mier, -miest gecekondu gibi, salaş, dar, pis, bakımsız, köhne.

slump, is.&f. 1. çökme(k), birdenbire düşme(k)/yığılma(k). *Suddenly she~ ed to the floor.* 2. bataklığa/çamura/kara saplanma(k)/görmüleme(k)/batma(k), 3. (fiat) anı olarak düşme(k), 4. (sağlık/ış/nitelik vb.) bozulma(k), kötüleşme (k), fenalaşma(k), 5. eğilme(k), eğrilme(k), sarkma(k), omuzları sarkıtma(k), 6. (toplak) kayma (k), 7. fiyat düşüklüğü, iş durgunluğu, 8. omuzları sarkıtara kendini bırakmış durumda oturma/yürüme. *e.a.-1. collapse, 3. decrease, fall, 4. decline, deteriorate, 5. slouch.*

slung, f. bk.: *sling* (geç.z.&sf.f.). ~ **shot**: sallama sapan, bir şeridin ucunda sallayarak sapan gibi atılan ağırlık

slunk, f. bk.: *slink* (geç.z.&sf.f.).

slur, is.&f. slurred, slurring 1. *gen. ~ over* : önem vermememe(k), önemsememe(k), üzerinde durmadan hızla ve hafif geçme(k), önemini belirtmememe(k). *The report ~red over his contribution to the enterprise.* 2. (sözü/heceyi) ağızında geveleme(k). ~ **over a word** : kelimeyi ağızında gevelemek/hecelerini birbirine karıştmak, 3. küçümseme(k), aşağılama(k), küçük düşürücü/aşağılayıcı söz (söylemek), 4. kirletme (k), lekeleme(k). **cast ~ on s.o.'s reputation** : birinin şerefini/itibarını lekelemek, 5. *müz.* (a) iki

veya daha fazla perdeli notaları kaydırır gibi çalma(k)/söyleme(k), (b) ses kaydırma işaretü, 6. hakaret, takrir, 7. bulanıklık. *e.a.-1. suppress, conceal, 3. disparage, deprecate, slight, 4. smear, soil, contaminate, 6. insult, innuendo, affront.* *k.a.-6. compliment.*

slurb, is. *ABD* gecekondu mahallesi. ~ **an** : gecekondu, gecekondu mahallesine ait.

slurp, is.&f. argo 1. (iceceği) höpürdetme (k). ~ *the milk. He drank his milk in three* ~ **s** : Sütünü üç höpürdetmede içti. 2. (iyiceceği) hapır hupur yemek.

slurry, is., ç. -ries, f. -ried, -rying 1. asılıt, sıvı içinde karışmış çok ince katı zerrecekler, 2. (çinçilikte) ince sulu kil (hazırlamak), 3. asılıt hazırlamak, ince tozu su ile karıştmak.

slush, is.&f. 1. sulu kar, yarı erimiş kar, 2. civik/sulu çamur, 3. *den.* yağlı yemek artıkları, 4. gresle karışık makina yağı, 5. abartmalı duygusal söz/yazı, 6. ezilmiş buzla yapılmış şurup, 7. sulu karı etrafa sıçratmak, 8. yağlamak, yağ karışımı ile kaplamak, yağ karışımı sümek, 9. harç veya cimento ile doldurmak/sıvamak, 10. bol su dökerek yıkamak. *The crew ~ ed the deck of the ship.* 11. sulu kar/çamur içinde yürümek, 12. ~ **fund** *ABD* (a) rüşvet için ayrılan para, (b) *den.* gemicilerin çöp ve artıkları satarak elde ettikleri para.

slushy, sf. slushier, slushiest 1. yarı erimiş karlı, civik çamurlu, vicik vicik, 2. *k.d.* abartmalı şekilde duygusal, 3. **slushily** : (a) yarı erimiş/civik bir hálde, vicik vicik, (b) abartmalı bir duygusalılıkla, 4. **slushiness** : (a) civiklik, sulu çamurla karışıklık, (b) abartmalı duygusalılık.

slut, is. 1. pasaklı/pis kadın, 2. sürtük, şirfinti, ahlaksız kadın, 3. sırnaşık/arsız/terbiyesiz kız, 4. dışı köpek. *e.a.-2. slattern, hussy.*

sluttish, sf. 1. pasaklı, pis, kirli. 2. sürtük, sırnaşık, arsız, terbiyesiz, 3. ~ **ly** : (a) pasaklıca, pasaklı pasaklı, pis/kirli bir şekilde, (b) ahlaksızca, sırnaşıkça, arsızca, terbiyesizce, 4. ~ **ness** : (a) pasaklılık, pislik, kırılılık, (b) sürtüklük, şirfintilik, ahlaksızlık, sırnaşıklık, arsızlık, terbiyesizlik.

sly, sf. slyer/slier, slyest/sliest 1. kurnaz, şeytan, düzenbaz, marifetli, hileci. ~ *as a fox.* **a ~ dog:** kurnaz/şeytan/cin gibi adam, 2. sinsi,

hain, gizli. *a ~ trick*. **3.** şakacı, yaramaz, çapkin, **4. on the ~** : gizlice, el altından, sinsi sinsi. **to do sth on the ~** : el altından iş yapmak, **5. ~ly** : kurnazca, şeytanlıkla, düzenbazlıkla, hile ile, sinsi sinsi, haince, gizlice, **6. ~ness** : kurnazlık, şeytanlık, düzenbazlık, hilecilik; sinsilik, hainlik. *e.a.-1. cunning, wily, foxy, crafty, tricky, 2. stealthy, insidious, secret, surreptitious, furtive, 3. artful, mischievous, roguish, 4. secretly, stealthily, furtively*.

slyboots, *is.* kurnaz/şeytan/sinsi/düzenbaz kimse.

slype, *is.* kilise ile papaz evi arasında gizli geçit.

Sm, kim. bk.: samarium.

S.M. = 1. Master of Science, **2.** sergeant major, **3.** State Militia.

smack¹, *is.* **1.** hafif koku/lezzet. *The chicken had a ~ of garlic.* **2.** cüz'î miktar, eser, iz, emare, ima, **3.** sille, tokat, şamar, şapla. **a ~ in the eye/face** : (surata inen bir tokat gibi) ters bir cevap, umulmayan bir aksilik, **4.** şapırtı, ağını şapırdatma, **5. k.d.** öpme şapırtısı, **6. ABD** bahlıçı gemisi, özellikle bahlıları canlı muhafaza edecek havuzu olan gemi, **7. ABD- argo** eroin, **8. have a ~ at k.d.** teşebbüs etmek, atılmak, saldırmak. *e.a.-1. hint, flavor, trace, 2. touch, trace, suggestion, 7. heroin, 8. attempt, attack*.

smack², *f.* **1. gen. ~ of** : andırmak, ima etmek, imada bulunmak, çesninde/lezzetinde olmak, ... tadını/hissini vermek. *This cake ~s of strawberry. That story ~s of prevarication. Your politeness ~s of condescension.* **2.** sille/tokat/şamar vurmak, **3.** ağını/dudaklarını şapırdatmak, **4.** sırrak diye çarpışmak, **5.** şakla(t)mak, **6.** şapırtı ile öpmek veya tatmak.

smack³, *zf. k.d.* **1.** ansızın, birdenbire, apansız, anfıde, hızla. *He rode ~ up against the side of the house. He fell ~ on the floor.* **2.** dosdoğru, doğruca, tam. *Hit it ~ in the center. The street runs ~ along the river.* *e.a.-1. suddenly, violently, 2. directly, straight.*

smack-dab, *zf. k.d.* tam, dosdoğru, doğrudan doğruya. *He fell ~ in the middle of the street.* *e.a.- directly, squarely.*

smacker, *is. argo* **1.** papel, banknot (dolar veya sterlin). *a debt of 1000 ~s.* **2.** şap diye öpmel/öpücüük.

smacking, *sf.* **1.** çevik, atık, canlı, kuvvetli, **2. Brit.-argo** çok güzel, alımlı, bir içim su. *e.a.-1. brisk, strong, smart, 2. smashing.*

small¹, *sf.* **1.** küçük. *When I was a ~ boy. a book for ~ children. a ~ enterprise. a ~ businessman. a ~ army. **2.** ufacık, mini mini. *a ~ man. a ~ girl.* **make oneself ~** : kendini büzerek vücutunu küçültmek; göze görünmemek, **3.** ince, narin, dar. *a ~ waist.* **4.** az, cüz'î. *a ~ salary.* **He is a ~ eater:** Az yer, boğazlı değildir. **5.** önemizsiz. *a ~ problem.* **6.** basit, mütevazi, iddiasız, gösterişsiz. **in a ~ way:** iddiasızca, mütevazi/gösterişsiz bir şekilde, **7.** ahlâksız, aşagılık, adî, alçak, soyşuz. *a ~ miserly man.* **8.** hafif, **9.** zayıf, kuvvetsiz, **10. feel ~ = look ~** : utanmak, mahcup olmak, küçük düşmek, yerin dibine geçmek, **11. make s.o. look ~** : birini küçük düşürmek, **12. ~ wonder** : boşuna, boş yere, sebepsiz, tevekkeli, erektsiz, nedensiz. **it is ~ wonder that** : hiç şaşılacak şey değil, tevekkeli değil. **You've been eating far too much, ~ wonder you're putting on weight** : Tıka basa yedin, tevekkeli değil böyle şişmanlıyorsun! *e.a.-1. little, 3. slender, thin, narrow, 5. trifling, petty, unimportant, minor, paltry, insignificant, 6. slight, humble, modest, unpretentious, 7. mean, petty, selfish, stingy.**

small², *zf.* **1.** azar azar, ufacık, ince ince, küçük kütük. **Slice the cake ~** : Pastayı ufacık ince ince vb. kes. **2.** yavaşça, hafifçe, **3.** alçak sesle. **to sing ~** : alçak sesle/mırıldanarak şarkı söylemek, **4.** önemizsizce, **5.** çok az, mahcup bir şekilde. **to talk ~.** **6.** ufacık, minicik. **He writes so ~ I can't read it.** **7. cry/sing ~** : aşağıdan almak, yelkenleri suya indirmek, **8. make s.o. cry ~** : pes dedirtmek, gururunu kırmak, ağını payını vermek.

small³, *is.* **1.** küçük/ufak şey, **2. az miktar, 3. bir şeyin ince yeri.** **the ~ of the back** : bel, boş böğür. **a pain in the ~ of the back** : bel ağrısı.

small arm(s), *is.* küçük silâhlar, tabanca vb. gibi el silâhları.

small ad, *Brit.* küçük ilân. *e.a.- classified ad.*

smallage, *is. bot.* yabanî kereviz (*Apium graveolens*).

small beer

small beer, *is.* 1. hafif bira, 2. *Brit.- argo* önemsiz şey/şey/kimse.

small-bore, *sf.* küçük çaplı, yirmi ikilik (tabanca).

small calorie, *is.* küçük kalori.

small capital = **small cap**, *is.* küçük punto-lu büyük harf.

small change, *is.* 1. bozuk para, 2. *ABD* önemsiz/değersiz kimse.

small circle, *is.* küçük çember/daire, kürenin merkezinden geçmeyen bir düzleme ara kesiti. *bk.:* **great circle**.

smallclothes, *ç. is.* 1. *Brit.* çamaşır, 2. potur, dar kisa pantolon.

small craft, *is.* küçük gemiler.

small fry, *is.* 1. küçük balık, 2. çocuklar, 3. önemsiz kimseler/şeyler.

small game, *is.* ufak av hayvanları (tavşan keklik, vb.).

small-goods, *is.* *Avust.* şarküteri. *e.a.-* *delicatessen*.

smallgross, *is.* on düzine.

small holder, *is.* *Brit.* küçük arazi sahibi/kiracısı.

small holding, *is.* *Brit.* küçük çiftlik, ekilmek üzere kiraya verilmiş küçük (200 dönümden az) arazi.

small hours, *is.* sabahın erken saatleri. **The party went into small hours** : Eğlence sabaha kadar sürdü.

small intestine, *is.* ince bağırsak.

smallish, *sf.* küçükçe, ufakça, ufak tefek.

small-minded, *sf.* 1. dar kafalı, bencil, düşüncesiz, dar düşünceli, 2. ~ *ly* : dar kafalılıkla, bencillikle, bencilce, düşüncesizce, 3. ~ *ness* : dar kafalılık, bencillik, düşüncesizlik, dar düşüncelilik. *e.a.-1.* *narrow-minded*, *selfish*, *petty*, *mean*, *prejudiced*.

smallmouth bass, *is.* *zool.* tatlı su levreği (*Micropterus dolomieu*). Güneş balığının bir türü.

smallness, *is.* küçüklük, ufkılık.

small potatoes, *is.* *k.d.* önemsiz kimse/şey.

smallpox, *is.* *patol.* çiçek hastalığı.

small print, *is.* *bk.:* **fine print**.

small-scale, *sf.* 1. sınırlı, mahdut. *a ~ enterprise*. 2. küçük ölçekli.

small screen, *is.* *k.d.* televizyon.

small stores, *is.* *den.* denizci kantini, gemide/kıuya denizcilere ufak tefek eşya satan dükkan.

small stuff, *is.* *den.* ufak halat takımı.

smallsword, *is.* ufak kılıç, eskrim kılıcı.

small talk, *is.* söyleşi, sohbet, dereden te-peden/havadan sudan konuşma. *e.a.- chitchat*.

small-time, *sf.* *ABD- argo* 1. önemsiz, etkisiz, ikinci derecede. *a ~ politician*. 2. ~ *r* : önemsiz/etkisiz kişi. *e.a.-unimportant*, *petty*.

small-toothed, *sf.* sık dişli. ~ **comb** : sık dişli tarak.

small-town, *sf.* 1. kasabalara/köylere özgü, 2. basit, görgüsüz, 3. ~ *er* : kasabalı, köylü, basit/görgüsüz kimse.

small-ware(s) *is.* tuhafiyeler.

smalt, *is.* kobalt oksitli koyu mavi cam tozu (renkli cam yapmakta kullanılır).

smalto, *is.*, *ç.* **-tos**, **-ti** *It.* renkli cam.

smaragd, *is.* *az kul.* *bk.:* **emerald** (1).

smaragdine, *sf.* 1. zümrüt+, 2. zümrüt yeşili.

smaragdite, *is.* yeşil taş, türlü taş grubundan yeşil renkli yapraklı mineral.

smarm, *is.* *Brit.* yılışıklık, yaltaklık, tabasbus.

smarmy, *sf.* **smarmier**, **smarmiest** *Brit.-k.d.* yaltakçı, mütebasıbsı, yılışık.

smart¹, *f.* 1. acı(t)mak, ağrı(t)mak, sızla(t)mak. *The place where he had cut his hand was smarting*. 2. (acı söyle) incitmek, gücendirmek, kalbini kırmak, 3. keskin bir acı/ağrı/sızı duymak, 4. manevî üzüntü/ıstırıp duymak, üzülmek. ~ **under an injustice** : bir haksızlıktan dolayı üzüntü/ıstırıp duymak. *She ~ed under their criticism*. 5. utanmak, vicdan azabı çekmek. *She was ~ ing from a guilty conscience* : Vicdan azabı çekiyordu. **You shall ~ for this!** Sen bundan utanacaksın/pişman olacaksın!

smart², *sf.* 1. zeki, kurnaz, akıllı, cin fikirli, becerikli, usta, kabiliyetli. *He's one of the ~ est students in the whole school*. **a ~ reply**: zeki kurnaz bir cevap. **He thinks it ~ to...** : ...yi mafiyet zannediyor. 2. sık, zarif, kibar. **make oneself ~** : sık giyinmek, giyinip kuşanmak. ~ **society** : kibar sosyete, 3. arsız, şirnak, yılışık, sıraşık, küstah, sulu. *Let's not have any of your*

~ *remarks*. 4. atik, çabuk. **Look ~ about it!** Haydi, çabuk ol! 5. canlı, çevik, dinç, kuvvetli. *to walk with ~ steps*. 6. acıtan, acı veren. *a ~ blow*. 7. keskin, şiddetli, kuvvetli, sert. **a ~ pain** : şiddetli bir ağrı. **a ~ attack** : şiddetli bir hücum/taarruz. *e.a.-1. clever, intelligent, witty, shrewd, sharp, bright, 2. neat, elegant, chic, 3. saucy, pert, 4. quick, prompt, 5. brisk, vigorous, 7. sharp, keen*.

smart³, zf. 1. bk.: **smartly**. 2. **play it ~ k.d.** akıllılık etmek, aklını başına toplamak, akıllı davranış. *You ought to play it ~ and stop smoking*.

smart⁴, is. 1. şiddetli ağrı/acı/sızı, ıstırap, 2. elem, keder, üzüntü, eza, cefa. *The ~ of being defeated*. 3. *argo zekâ, kurnazlık, açık gözlilik, beceri, 4. k.d. miktar, sayı, derece. right ~ : külliyetli, pek çok, şiddetli. a right ~ of rain : şiddetli yağmur. a right ~ of people : pek çok kimse/ahali*.

smart-alec = **smart-aleck** = **smart alecky**, sf. ukalâ dümbelegi, küstah, bilgiçlik taslayan.

smart-alec = **smart aleck**, is. ukalâ dümbelegi, küstah/bilgiçlik taslayan kimse.

smart ass, *ABD- argo* 1. akıllı, zeki, bilgili, tahsilli kimse, 2. bk.: **wise guy**.

smart bomb, *ABD As. argo* (havadan atılarak TV veya laser ışınları ile hedefe yöneltilen) güdümlü bomba.

smarten, gl.f. 1. gen. ~ **up** : sıklaştırılmak, süslemek, giydirip kuşatmak. ~ **oneself up** : sıklaşmak, süslenmek, giyinip kuşanmak, 2. çevikleştirmek, hızlandırmak, canlandırmak, 3. gen. ~ **up** : akıllandırmak, tecrübe kazandırmak.

smartingly, zf. bk.: **smartly**.

smartish, sf. 1. sıkça, kibarca, oldukça zayıf/kibar, 2. oldukça zeki/kurnaz/açık göz, 3. önemlice, bir hayli. *a ~ distance*.

smartly, zf. 1. kibarca, zarafetle, kibar/sık/zarif bir şekilde. *a ~ dressed executive. Her ~ arranged hair*. 2. zekice, kurnazca, akıllıca, ustaca, maharetle. *Skillfully drawn and ~ administered city plans*. 3. şiddetle, hızla, kuvvetle. *They were spotted and ~ attacked by two soldiers. He reprimanded him ~*. 4. bir hayli, önemli miktarda. *Temperature rose ~*. 5. ukalâca, küstahça, arsızca. *e.a.-1. fashionably, stylishly, ne-*

atly, trimly, 2. cleverly, efficiently, capably, 3. vigorously, sharply, severely, 4. considerably, 5. pertly.

smart money, is. 1. akıllıca işletilen/kârlı işlere yatırılan para, 2. parayı akıllıca işleten kimseler, 3. *huk. tazminat, Brit. yaralanan asker ve işçilere ödenen tazminat*.

smartness, is. 1. sıklık, kibarlık, zarafet, 2. akıllılık, zekilik, ustalık, maharet, 3. kurnazlık, açık gözlilik, beceriklilik, 4. çeviklik, atılık, canlılık, çabukluk. ~ *of pace*. *e.a.-1. elegance, 2. intelligence, cleverness, wittiness, 3. shrewdness, sharpness, 4. briskness, snappiness*.

smart set, is. sık/kibar ve tahsilli kimse/ler.

smartweed, is. bot. su biberi (*Polygonum*).

smarty, is., ç. **smarties** k.d. bk.: **smart aleck**.

smarty-pants, is. *argo bk.*: **smart aleck**.

smash¹, f. 1. vurup kırmak, parçalamak *He ~ed the vase against the wall. ~ the door open*: kapıyı kırpıp açmak. ~ **up** : parça parça etmek, 2. mahvetmek, yok etmek. *They ~ed his hopes*. 3. şiddetle vurmak/çarpmak. ~ **/run ~ into sth** : bir şeye şiddetle çarpmak, 4. (tenis vb.) çivilemek, topa yukarıdan şiddetle vurmak, 5. gen. ~ **against/ into/through etc.** (çarpıp) kırmak, ez(il)mek, parçalanmak, parça parça olmak, 6. iflâs et(tir)mek. *e.a.-1. break, shatter, 2. ruin, wreck, 3. hit, strike, 5. crash*.

smash², is. 1. kır(il)ma, parçala(n)ma, parça parça etme/olma. ~ **- and-grab raid** : came-kâni kırp (mucevher vb.) çalma, 2. ez(il)me, mahvolma, mahvetme, 3. çarpmak/kırılma sesi, 4. (otomobil) çarpışma, 5. anî iflâs. **go to ~**: iflâs etmek, mahvolmak, 6. k.d. büyük başarı (sağlayan şey). ~ **hit** : büyük başarı sağlamış film/piyes vb. 7. buzlu içki (konyak vb.), 8. (tenis vb.) çivileme, topa şiddetli vuruş, böyle vurulmuş top. *e.a.-4. collision, crash, 6. hit*.

smash³, sf. k.d. çok başarılı/ünlü, büyük başarı/ün kazanan. *He wrote many ~ tunes*.

smashable, sf. kırlabilir, parçalanabilir, ezilebilir, parçalı parçalı olabilir.

smasher, is. 1. kırın, parçalayan, ezen kimse/sey, ezici darbe, 2. mükemmel, harikulâde, eşsiz, kusursuz kimse/sey.

smashing

smashing, *sf. k.d.* mükemmel, harikulâde, fevkâlâde, eşsiz, göz kamaştırın. *a ~ success. e.a.* - marvelous, extraordinary, excellent.

smash-up, *is. oto.* şiddetli çarpışma, büyük kaza.

smatter, *is. & f.* 1. (bir dili vb.) az bilme(k), üstünkörü/sathî bilgi(si olmak), 2. eğlence kabiliinden/ış olsun diye mesgul olma(k), 3. üstünkörü/sathî çalışma(k)/öğrenme(k), 4. ~er: (bir dili vb.) az bilen, üstünkörü/sathî bilgisi olan kimse.

smattering, *sf. & is.* 1. sathî/üstünkörü (bili-
gi). ~ **French** : üstünkörü/ çat pat Fransızca bil-
gisi, 2. cüz'i/çok az miktar, 3. ~ ly : sathî/üstün-
körü bir şekilde, yarımyamalak, çat pat.

smaze, is. sis ve duman karışımı.

sm. c. = **sm. cap.** = small capital.

smear¹, *f.* **1.** (yağ vb.) sürmek. *to ~ butter on bread.* **2.** sıvamak, bulamak, bulاستirmak, **3.** lekelemek, leke sürmek, **4.** (şöhrete vb.) leke sürmek, lekelemek, kirletmek, kötülemek, iftira/bültan etmek, **5.** *argo* tamamen yemek, hezimete/bozguna uğratmak, ezmek, boğmak, **6.** ~ *er:* kirleten, lekeleyen, karalayan, iftira eden kimse. **e.a.-1.** *spread*, **2.** *daub*, **3.** *stain, spot*, **4.** *sully, vilify, malign, slander*, **5.** *overwhelm, defeat*.

smear², is. 1. leke, ya g lekesi, kara, 2. (bir seye sürülen) ya g, boy, 3. is/kurum/toz lekesi, 4. (porselen üzerine sürülen) sir, 5. mikroskopla incelenen leke/iz, 6. iftira, b uhutan, karalama, k  t  leme, zem, (  h  re sürülen) leke. e.a.-1.
stain, spot, 3. smudge, 6. vilification, defamation.

smearcase = **smiercase**, *is. k.d.* ekmeğe sürülen yumuşak peynir, kremali peynir (*cream cheese*) vb

smear-sheet, is. *k.d.* dedikodu gazetesi, rezalet ve dedikoduları yayılan gazete

smeary, sf. smearier, smeariest 1. lekeli, yağlı, yapışkan, 2. lekeleyen, leke yapan (mürekkep vb. gibi), 3. **smeariness** : lekeli/yağlı olma, yapışkanlık, leke bırakma.

smectic, *sf.* 1. arıcı, temizleyici, 2. molekülleri tabakalar oluşturan sıvı kristale özgü. *e.a.-I. purifying, detergent.*

smeddum, is. *Isk.* 1. un, malt unu, 2. cesa-ret. azim. *e.a. 1. flour powder. 2. spunk, vigor.*

smeek, is & f lsk, bk : smoke.

smegma, *is. typ* yağlı salgı, kamışın sünnet derisi veya fercin küçük dudakları altında biriken peynirimsi madde.

smell¹, *f.* **smelled/smelt, smelling** **1.** *koklamak. Here, ~: what you think this liquid is?* **She ~ed the meat to see if it was fresh.** **2.** *kok (sunu) almak/duymak. I ~ something burning.* **3.** *sezmek. He can always ~ when rain is coming. I could ~ trouble coming. The detective ~ed foul play.* **4.** *gen. ~ about* : *araştırmak, incelemek, tahkik etmek,* **5.** *kokmak, koku yaymak/salmak/heşretmek. Do the purple flowers ~?* *to ~ delicious.* **6.** *pis/fena kokmak. The meat had been left out for days and had started to~.* **7.** *~ of* : *ima etmek, andırmak,* **8.** *~ a rat* : *şüphelemek, bir hile/dalavere sezmek,* **9.** *~ out* : *(a) koklayarak izini bulmak. to ~ out a fox. (b) (pis) kokutmak. Those old socks are really ~ing the room out.* **10.** *~ up* : *(pis) kokutmak. e.a.-3. perceive, detect, 4. search, investigate, 6. stink.*

NOT: **Smell** filinin geçmiş zamanı olarak **smelt** İngiltere'de, **smelled** ise daha çok Amerika'da kullanılır.

smell², is. 1. koklama duyusu, 2. koku, raya, 3. koklama, koku alma/duyma, 4. seziş, ima, iz, olanak, *mec.* koku. **the ~ of money** : para kokusu (para gelme olarağı). *e.a.* 2. **odor**, *scent, savor, aroma, fragrance, perfume, bouquet, stench.* **NOT: SMELL** en geniş anlamda (iyi/kötü) koku demektir: *Foul and fresh smells.* **ODOR**, anlamca hemen hemen olmakla beraber çoğunlukla hoş giden hafif kokular için kullanılır, **SMELL** ise biraz ağırca ve nahto koku anlamını taşır: *The smell of a hospital ward. The odor of a new-mown hay.* **SAVOR**, iştah açıcı koku demektir, nefis yemekler için kullanılır: *The savor of roasting meat.* **AROMA**, **FRAGRANCE**, **PERFUME** ve **BOUQUET** güzel koku ve raya anlamını taşırlar. **AROMA**, baharatlı nesnelere uygulanır: *The aroma of coffee.* Çiçeklerin güzel kokusunu **FRAGRANCE** ile, keskin esans kokusunu ise **PERFUME** ile ifade edilir. **BOUQUET** şarap kokusu için kullanılır. **STENCH** ve **STINK** ise kokuşmuş, bozulmuş nesnelerin kokusunu belirtir: *The stench of rotten eggs: Çürüklük yumurta kokusu. The stink of decaying fish: Bayat balık kokusu.*

smeller, *is.* 1. koklayan/koku alan kimse, 2. burun, 3. (bazi hayvanlarda) duyarga, 4. buruna indirilen yumruk, 5. pis kokan kimse.

smelliness, *is.* pis kokma, pis koku, kokmuşluk.

smelling salts, *is.* amonyak ruhu.

smelly, *sf.* **smellier**, **smallest** pis kokulu, kokmuş.

smelt¹, *f.* 1. (maden cevherini) ergitmek, izabe etmek, 2. ergiterek madeni arıtmak/tasfiye etmek, 3. *bk.:* **smell** (*geç.z.&ssf.f.*).

smelt², *is., ç.* **smelt/smelts** *zool.* çamuka (balık) (*Osmerus eperlanus*). **sand smelt** : aterina (*Atherina hepsetus*).

smelter, *is.* 1. ergitici, maden ergiten (kimse/şey), 2. kalcı, maden tasfiyecisi, 3. ergitme/izabe fırını, tasfiyehane, 4. izabe fırını sahibi/şicisi.

smeltery, *is., ç.* **-eries** *bk.:* **smelter** (3).

smew, *is.* *zool.* küçük testere gagalı ördek (*Mergus albellus*).

smidgen = **smidgin** = **smidgeon** = **smidge**, *is.* *k.d.* çok az miktar, cüz'î, azıçık. *e.a.-mite, trifle, a bit.*

smiercase, *is. bk.:* **smearcase**.

smilaceous, *sf. bot.* sapanagillerden.

smilax, *is. bot.* 1. sapana (*Smilax*), 2. Afrika zambağı (*Asparagus medeoloides*). Limonluklarda yetiştirilen parlak yeşil yapraklı, yeşilimsi çiçekli narin süs bitkisi.

smile¹, *f.* **smiled, smiling** 1. gülümsemek, tebessüm etmek. *She ~d at me: how wonderful! It's rare to see him ~.* 2. *gen. ~ on/upon* : onamak, uygun görmek, tasvip etmek, lütfetmek, *mec.* (talih, kader vb.) yüzüne gülmek, yar olmak. **Luck ~ d on us that night**: O gece talih yüzümüze gitti. **The weather ~ d on us: it was a fine day**: Hava yüzümüze gitti: güzel bir gündü. 3. gülümseyerek belirtmek/ ifade etmek. **She ~d a greeting** : Gülümseyerek selâm verdi. **to ~ approval**: gülümseyerek onaylamak/onayladığını belirtmek. **He always comes up in smiling** : Her şeyi güler yüzle karşılar. **to ~ a welcome to s.o.** : birisini güler yüzle karşılamak. 4. *~ away* : gülümseyerek uzaklaştmak, 5. **kep smiling** : ümitsizlige kapılmamak.

smile², *is.* 1. gülümseme, tebessüm, 2. lütf, yüze gülme, uygun/müsait olma, 3. neşe, sevinç, şenlik.

smileless, *sf.* yüzü gülmez, somurtkan, ciddi.

smiler, *is.* gülümseyen, güler yüzlü, şen, neşeli.

smilingly, *zf.* gülümseyerek, sevinçle, neşe ile.

smirch, *is.&f.* 1. bulaştırmak, kirletmek, 2. lekelemek, leke sürmek, 3. kir, 4. leke, ayıp, yüz karası, *e.a.- 1. smear, dirty, soil, smudge, 2. sully, tarnish, disgrace, discredit, taint, blot, 3. smudge, smutch, 4. stain, blot, taint. k.a.- 1. clean.*

smirk, *is.&f.* 1. yılışma(k), sırtıma(k), zo-raki gülümseme(k), 2. sırtarak ifade etmek. *He ~ ed his lewd delight at the joke.* 3. *~ er* : sırtan, yılısan kimse, 4. *~ ingly* : sırtarak, yılışarak zoraki bir gülümseme ile. *e.a.- 1. simper.*

smite, *f.* **smote** (*esk. smit*), **smitten/smit**, **smiting** 1. (el, sopa, vb. ile) kuvvetle vurmak, çarpmak, şiddetli darbe indirmek. *He smote his enemy with the sword.* 2. şamar atmak, tokatlamak, 3. vurup öldürmek. *His sword had smitten thousands.* 4. belâ kesilmek, (hastalık vb.) birçok ölüme sebep olmak. **be smitten with the plague** : vebaya tutulmak, 5. manevî darbe indirmek, manen etkile(n)mek, azap duy(ur)mak, pişman etmek. **His conscience smote him** : Vicdan azabı duydı, pişman oldu. **They were smitten with terror** : Korku ve dehşete kapıldılar. 6. **be smitten with s.o.** : birine çıldırasıya aşık olmak, sevdaya kapılmak, abayı yaktmak, meftun/hayran olmak. **to be smitten with a girl** : bir kızı çıldırasıya aşık olmak. **love-smitten** : sevdazede, aşık. **I was smitten with the beauty of the scene** : Manzaranın güzelliğine meftun oldum. **be smitten with a desire to do sth** : bir şey yapmayı şiddetle arzu etmek, 7. *~ hip and thigh* *bk.:* **hip¹** (6b), 8. *~ off* : bir vuruşta kesmek, 9. *~ out* : bir vuruşta ortadan kaldırırmak. *e.a.- 1. knock, cuff, buffet, slap, strike, hit, 3. slay, kill.*

smiter, *is.* kuvvetle vuran, şiddetli darbe indiren, şamar atan, tokatlayan; vurup öldüren, manevî darbe indiren, manen etkileyen, azap duy(ur)an.

smith, *is.* 1. maden zanaatkârı, madeni işleyerek çalışan usta. **goldsmith**: kuyumcu. **locksmith**: çilingir, 2. **blacksmith** *d.d.* demirci, nallıbant.

smithereens

smithereens = **smithers**, *ç. is. k.d.* ufak parçalar. **to smash/knock sth. in(to) ~** : paramparça/tuzla buz etmek. **to break into ~** : paramparça olmak. **The vase broke into ~** : Vazo paramparça oldu.

smithery, *is., ç. -eries* 1. demirci/kuyumcu/çilingir vb. dükkâni, 2. *bk.* : **smithy**.

smithsonite, *is.* 1. smitsonit, doğal çinko karbonat: $ZnCO_3$. 2. *esk. bk.* : **hemimorphite**.

smithy, *is., ç. smithies* 1. demirhane, nalphthane, demirci/nalbant dükkâni, 2. demirci, nalbant.

smitten, *f. bk.* : **smite** (*s.f.*).

smock, *is. &f.* 1. iş gömleği/elbisesi (giydirmek), 2. elbisede baklava şeklinde büzgү yapmak, 3. ~ **frock** : işçi gömleği, 4. ~ **like** : iş gömleği gibi/biriminde.

smocking, *is.* baklava şeklinde iğne işi, (elbisede) kırma, büzgү.

smog, *is.* 1. dumanlı sis. 2. şehrin üstünü kaplayan kirli hava, 3. ~ **gy-/gier-/giest** = ~ **bound** : dumanlı sisle kaplanmış. *e.a.-I. haze*.

smoke¹, *is.* 1. duman, tüütün. **to emit ~** : duman çıkarmak, tütmek, 2. hayal, uçuçu şey. *Their hopes and dreams proved to be ~. to end in ~* : bir sonuca ulaşamamak, havaya uçup gitmek. **That's all ~** : Bütün bunlar hayal/asılsız. 3. belirsizlik, müphemiyet. *When the smoke of controversy has cleared, you will recognize him for the great man he is.* 4. sigara içme. **to have a ~** : sigara içmek, tüttürmek. *They had a ~ during the intermission.* 5. sigara, puro, 6. *fiz. kim.* duman, toz şeklindeki ince taneciklerin gaz içinde dağılmalarından oluşan asılıt, 7. **go up in ~** : (a) neticesiz kalmak, havaya uçmak, başarısızlığa uğramak. *Because of one stupid remark, his whole campaign went up in ~.* (b) yanıp kül olmak, (c) *k.d.* tepesi atmak, 8. ~ **bomb** : sis bombası, 9. ~ **detector** : dumansezer: yangın ihbar cihazı, 10. ~ **pot** : duman kabı: tutuşturulunca çok miktarda duman yayan madde içeren kap, 11. ~ **screen** : (a) deniz savaşlarında kullanılan duman perdesi, (b) gerceği gizleyen/değiştiren aldatıcı söz/beyanat vb. 12. **like ~** : sür'atle, çabuk ve kolay, 13. **There is no~ without fire = Where there's ~ there's fire** : Ateş olmayan yerden duman çıkmaz. 14. **There is no fire without ~** : Her güzelin bir kusuru vardır. Pürüzsüz saadet yoktur.

smoke², *f.* **smoked, smoking** 1. tütmek, duman çıkarmak. *The chimney is smoking.* 2. (sigara/puro/pipo/tütün) içmek. *Do you ~? He ~s 20 cigarettes a day.* **No smoking!** Sigara içilmez! 3. buhar/is/toz çıkarmak, tozutmak, 4. tütsülemek, 5. islenmek, 6. ~ **out**: (a) gizlenmiş hayvan/kimseyi duman vererek çıkmaya mecbur etmek. (b) bir sırrı/gizli teşebbüs/gizlenmiş birisini bulup açığa çıkarmak. *They finally ~ ed out the group that had been passing secrets to the papers.* (c) (sigarayı vb.) içip bitirmek, 7. ~ **up** : dumanla doldurmak, dumana boğmak.

smokable = **smokeable**, *sf.* (tütün vb.) içilebilir, içmeye elverişli.

smoke drift, *is. ABD&Cnd.* (orman yangından çıkan) duman bulutu.

smoke-dry, *f. -dried, -drying* (et vb.) tütsü(n)mek, tütsü ile kurut(ul)mak.

smoke-eater, *is. argo* itfaiyeci. *e.a.-fire fighter*.

smokehouse, *is., ç. -houses* tütsü evi: et, balık vb. nin tütsü ile kurutulduğu yer.

smoke-ho = **smoko**, *is. Avust.* işçilerin dinlenme/çay içme paydosu.

smokejack, *is.* çıkan dumanın döndürdüğü kebab şişi.

smokeless, *sf.* dumansız. ~ **powder** : dumansız barut.

smokepot, *is.* duman kabı, duman üreten karışımın konulduğu kap.

smokeproof, *sf.* duman geçirmez (kapı, oda vb.).

smoker, *is.* 1. tüütün içen kimse, 2. **smoking car** *d.d.* sigara içenlere mahsus vagon/kompartiman, 3. sigara içiliş sohbet edilen toplantı, 4. ~'s heart : çok sigara içenlerde görülen kalp hastalığı, 5. ~'s throat : çok sigara içenlerde görülen boğaz hastalığı.

smokestack = **stack**, *is.* vapur /lokomotif/ fabrika bacası.

smoke tree, *is. bot.* sariağac (*Continus coggygria*, *C. americanus*).

smoking car, *is. bk.* : **smoker** (2).

smoking jacket, *is.* (ev içinde giyilen) bol ceket.

smoking stand, *is.* ayaklı kül tablası.

smoky, *sf.* **smokier**, **smokiest** 1. tüten, du-man çıkan. ~ *lamp*. ~ *fire*. 2. dumanlı, isli, du-mandan kararmış, puslu, bulanık. *The ~ towns of England*. 3. duman renginde, koyu. ~ **color** : duman rengi, füme, 4. duman gibi, dumana ben-zer, 5. ~ **quartz** = **cairngorm** = **Cairngorm stone** : dumanlı kuvars : donuk sarı/kahverengi/ siyah renklerde kıymetli bir taş, 6. **smokily** : tü-terek, duman çıkararak, dumanlı/isli bir şekilde, 7. **smokiness** : tüme, duman/is çıkışma, dumانlılık, islilik.

smolder = **smoulder**, *gsf.&is.* 1. için için (alevsiz) yanmak, 2. içinde beslemek/gizli ol-mak. **Hatred ~ ed beneath his smile** : Gülümse-mesinin altında nefret gizli idi. 3. gizli duygula-rını açığa vurmak, *mec.* taşmak, fişkirmak, okunmak. **His eyes smoldered with rage** : Öf-kesi gözlerinden okunuyordu. 4. alevsiz ateşten çıkan kesif duman, 5. alevsiz yanan ateş.

smolt, *is.* som balığı yavrusu.

smooch, *f.&is.* 1. *bk.*: **smutch**, 2. *k.d.* öp-(üş)mek, 3. *k.d.* sevmek, okşamak. **e.a.-2. kiss**, 3. *pet, neck*.

smooth¹, *sf.* 1. düz, düzgün, muntazam, pürüzsüz, pürtüksüz. *a ~ piece of wood*. *a ~ road*. *a ~ mayonnaise*. 2. dümdüz, buruşksuz, kırışiksız. ~ *sea/water/forehead*. 3. perdhahlı, cilâ-li, 4. engelsiz, engebesiz. **We are now in ~ wa-ters** *mec.* engelleri/güçlükləri atlattık. 5. sarsın-tısız. ~ *driving, bring a car to a smooth stop*. 6. kolay, akıcı. ~ *breathing*. *a ~ style*. 7. sakin, rahat, telâssız. *a ~ day in the office*. 8. zarif, ki-bar, nazik, hoş, yumuşak, mülâyim, halim selim (şahıs, söz, tavır vb.), 9. akıcı, kaygan, 10. düz-leşmiş, aşınmış. *a ~ tire casing*. 11. aşırı na-zik, yağcılık eden, 12. tüysüz, kilsiz. *a ~ cheek*. 13. tath, sert olmayan (içki), 14. sürtünmeyen, 15. ~ **ly** : (a) düzgünce, pürüzsüzce, düz bir şe-kilde, (b) kolayca, rahatça, sarsıntsızca, 16.~**ness** : (a) düzlük, düzgülük, pürüzsüzlük, buruşk-suzluk, kırışiksızlık, (b) kolaylık, rahatlık, sar-sıntsızlık. **e.a.-1. even, flat**, 3. **polished**, 7. **calm, peaceful, tranquil, serene**, 8. **elegant**, 11. **flat-ter**, 12. **bald, hairless**. **k.a.-1. rough**.

smooth², *zf. bk.*: **smoothly**.

smooth³, *gl.f.* 1. düzeltmek, düzleştirmek, 2. kolaylaştırmak, 3. engelleri ortadan kaldır-mak, 4. (ses, söz vb.) tatlılaştırmak, 5. yataş-tırmak, teskin etmek, rahatlaştırmak, sükünete ka-

vuşturmak. ~ **away** : üzüntüden kurtarmak/kur-tulmak. ~ **away difficulty/obstacle** : güçlükleri/ engelleri ortadan kaldırırmak. ~ **down** : yataş-tırmak. ~ **one's ruffled feathers** : sinirini yataş-tırmak, 6. *gen.* ~ **over/out/away** : yumuşatmak, olduğundan daha iyi göstermek, yıldızlamak, fe-na/noksan taraflarını örtbas etmek/gizlemek. ~ **over a matter = ~ things out** : meseleyi tatlıya bağlamak, 7. okşamak, 8. kırışıklıkları/buruşuklukları gidermek. *a face cream that claims to ~ away wrinkles*.

smooth⁴, *is.* 1. düzleştirme, düzeltme, düzgün yapma, pürüzlerini giderme, perdhah-la-ma, cilâlama, 2. düzgün/muntazam/pürüzsüz şey.

smoothable, *sf.* düzgünleştirilebilir, pürüz-lerini giderilebilir, kolaylaştırılabilir.

smoothbore, *sf.&is.* (namlusu) yivsiz (tü-fek vb.).

smooth breathing, eski Yunancada sesli harfle başlayan kelimenin önüne h sesi getiril-meyeceğini gösteren işaret: ['].

smooth-chinned, *sf.* sakalsız. **e.a.-beard-less**.

smoothen, *f. bk.*: **smooth**³.

smoother, *is. &sf.* 1. düzeltmen, düzgünleşt-i-ren, 2. kolaylaştıran, engelleri gideren, 3. per-dahlayan, cilâlayan, 4. perdhah aleti, 5. daha düz-gün/parlak/muntazam.

smooth-faced, *sf.* 1. sakalsız, sinek kaydı tıraş olmuş, 2. düzgün yüzeyli, cilâlı, parlak (ku-maş). *a ~ stone*. 3. güler yüzlü, 4. mûrai, ikiyüz-lü, kaypak. **e.a.-1. beardless, clean-shaven**.

smoothie = **smoothy**, *is. k.d.* (bilhassa ka-dınlara karşı) kandırıcı ve tatlı dilli kimse.

smooth muscle, *is.* düz kas, damarların iç yüzeyinde bulunan iğ şeklinde ipliklerden yapılmış kaslar.

smooth-shaven, *sf.* (sinek kaydı) tıraş ol-muş.

smooth-spoken, *sf.* tatlı dilli, ikna edici, kandırıcı.

smooth-tongued, *sf.* iyi söz söyleyen talâ-katlı, natıkası kuvvetli.

smoothy, *is., ç.* **smoothies** *bk.*: **smoothie**.

smorgasbord = **smörgåsbord**, *is.* İslan-di-nav usulü büfe.

smote, *f. bk.*: **smite** (*geç.z.*).

smother¹

smother¹, *f.* 1. (havasızlıktan) boğ(ul)-mak, nefes alamamak/aldırmamak, 2. (ateşi havasız bırakarak) söndürmek, bastırmak, 3. üstünü iyice örtmek/kaplamak. *to ~ a steak with mushrooms.* 4. gizli tut(ul)mak, örtbas etmek/edilmek, sakla(n)mak, bastırmak, baskı altında tut(ul)mak. *to ~ a scandal* : bir rezaleti örtbas etmek. *to ~ one's grief* : kederini gizli tutmak. *to ~ all opposition* : bütün muhalefeti baskı altında tutmak, 5. kapalı kapta pişirmek. *e.a.-I. suffocate, stifle, 2. extinguish, 3. cover, envelop, 4. hide, suppress, conceal, repress.*

smother², *is.* 1. boğucu/kesif duman, 2. koyu sis, kesif toz bulutu, 3. boğ(ul)ma, havasız bırak(ıl)ma, 4. üstünü örterek ateşi söndürme, 5. gizli tut(ul)ma, örtbas etme/edilme, baskı altında tut(ul)ma, 6. aşırı bolluk, mebzuliyet. *a-of papers. Nearly covered in a-of flowers thrown at her.*

smothery, *sf.* boğucu. *a ~ atmosphere* : boğucu bir hava. *e.a.- stifling, suffocating.*

smoulder, *f.&is. bk.:* **smolder**.

smudge, *is.&f.* **smudged, smudging** 1. siyah leke, is/yağ vb. lekesi, 2. boğucu duman, 3. dumanıyla sıvrisinek veya ayazı gidermek için yakılan ateş, 4. kirletmek, kirlenmek, lekele(n)mek. *White shoes ~ easily.* 5. dumanla tütüsülemek, (böcekleri vb. uzaklaştırırmak, meyveleleri donmaktan korumak için), 6. tütmek, duman salmak, 7. ~ pot : tütsü kabı, 8. ~dly : kirli kırli, lekeli lekeli, 9. ~ less : lekesiz. *e.a.-I. smear, stain, 4. soil, smutch, smear.*

smudgy, *sf.* **smudgier, smudgiest** 1. lekeli, kırli, 2. isli, dumanlı, is/duman çıkaran, 3. **smudgily**: lekeli/kırli/isli bir şekilde, 4. **smudginess** : lekelilik, kırllilik, isllilik, lekeli/ kırli /isli oluş.

smug, *sf.* **smugger, smuggest** 1. kendini beğenmiş, kendinden emin, mağrur, 2. temiz kılaklı, sık, *mec.* iki dirhem bir çekirdek, 3. ~ly : kendini beğenmişcesine, kendinden emin bir şekilde, gururla, temiz kılaklı/sık bir şekilde, 4. ~ness: kendini beğenmişlik, kendinden emin olma, gurur, temiz giyinme, sıkılık. *e.a.-I. conceited, 2. trim, spruce, sleek, smooth.*

smuggle, *f.* **-gled, -gling** 1. gümrükten kaçınmak, kaçakçılık yapmak, 2. gizlice/el altından almak/vermek/ithal, ihraç etmek/sokmak.

She ~ d the gun into the jail inside a cake : Tabancayı gizlice bir pasta içinde ceza evine soktu.

3. smuggler : kaçakçı.

smut, *is.&f. smutted, smutting* 1. is, kurum, 2. is/kurum lekesi, 3. ayıp/müstehcen söz/yazı, açık saçık neşriyat, 4. karayanık: *Ustilaginales* mantarının sebep olduğu hububat başaklarını karartan bir hastalık, 5. isletmek, is/kurum ile kirletmek/lekelemek, 6. (hububat) karayanık hastalığına yakalanmak.

smutch = **smooch**, *is.&f.* 1. (siyah) leke, is/yağ lekesi, 2. kir, pislik, is, kurum, 3. lekelemek, kirletmek, is/yağ lekesi yapmak. *e.a.-I. smudge, stain, 2. dirt, grime, smut, 3. smudge, soil.*

smutchy, *sf.* **smutchier, smutchiest** kırli, lekeli, kirlenmiş, lekelemiş, islenmiş, kararlı. *e.a.- soiled, smudged.*

smutty, *sf.* **-tier, -tiest** 1. kırli, lekeli, pis, isli, 2. ayıp, müstehcen, açık saçık (yazı, söz vb.), 3. müstehcen sözler söyleyen/yazilar yazar, 4. (bitki) karayanık hastalığına yakalanmış, 5. **smuttily** : kırli kırli, lekeli/pis bir şekilde, ayıp, müstehcen, açık saçık bir şekilde, 6. **smuttiness** : kırllilik, leke, pislik, isllilik, ayıplık, müstehcenlik, açık saçılık. *e.a.-I. stained, soiled, black, 2. indecent, obscene.*

Smyrna, *is.* İzmir. ~ **fig** : İzmir inciri. **Smyrniot** : İzmirli.

Sn, kim. kalay (simgesi).

snack, *is.* 1. meze, cerez, hafif yemek, asıl yemekler arasında yenilen/çilen şey. **have a ~** : hafif bir şeyler yemek/atiştırmak, 2. kışım, hisse, pay, lokma, 3. (yemekler arasında) atıştırmak, hafif bir şeyler yemek. 4. ~ **bar** : alâminüt yemek lokantası.

snaffle, *is.&f. -fled, -fling* 1. ~ **bit d.d.** hafif gem, 2. ata hafif gem vurmak, 3. hafif gemle dizginlemek/kontrol etmek, 4. *Brit.- argo* çalmak, aşırımk.

snafu, *is.&sf.&f. -fued, -fuing* 1. karmakarışık (durum), 2. karıştırmak, karmakarışık etmek, arap saçına döndürmek. *e.a.-2. muddle.*

snag¹, *is.* 1. su içinde bulunan ve gemiler için tehlikeli olan dal, 2. budak, kırık dal, 3. bir şeyin çıkış pürüzlü ucu, sivri çıkıştı, 4. kırık diş kökü, 5. geyik boynuzunun dalı, 6. engel, mania, takıntı. **to strike a ~** : engelle karşılaşmak. *to strike a ~ in carrying out plans. There's*

a ~ somewhere : Bir takıntısı var (altından çapaloğlu çıkabilir). **7. ~ like** : kırık dal/budak gibi, çıktıltı. **e.a.- 6. obstacle, impediment**.

snag², *f. snagged, snagging* **1.** (gemi vb.) su içindeki köklere çarpmak, **2.** engellemek, manı olmak. *His hostility ~ged all my efforts.* **3.** engellenmek, engel/mania ile karşılaşmak, **4.** karmaşık yapmak/olmak, karış(tır)mak, dolaş(tır)mak, **5.** nehir dibini kök ve dallardan temizlemek, **6.** (yün, elbise vb.) dikene/budağa/çenengele vb. takılmak, **7.** kapmak, yakalamak, birdenbirle geçirmek. ~ a football pass from the opponent. to ~ a rich husband. **e.a.-2. obstruct, impede.**

snaggletooth, *is.* budak diş, öbür dişin yanından çıkan diş. ~ **ed** : budak dişli.

snaggy, *sf. -gier, -giest* **1.** budaklı, çıktıltı, **2.** içinde köklər/ağaç dalları bulunan (nehir), **3.** budak gibi, keskin/pürüzlü çıktıltılarla dolu.

snail, *is.* **1. zool.** salyangoz, sümüklü böcek (*Helix aspersa, H. pomatia*), **2.** tembel/uyuşturuk kimse, **3. ~ flower** : salyangoz çiçeği (*Phaseolus caracalla*), **4. ~ like** : salyangoz gibi, **5. ~ - paced** : çok yavaş ilerleyen, **6. ~'s pace** : çok yavaş ilerleme.

snake, *is. & f. snaked, snaking* **1. zool.** yılan (*Ophidia serpentes*), **2.** sinsi/hain/tehlikeli kimse, **3.** tikanan su borularını açmakta kullanılan spiralli uzun tel, **4.** yılankavı/kırırlar gitmek/yürümek/uzanmak. *The road ~s among the mountains.* **5.** yılan gibi sessizce/sinsi ilerlemek/hareket etmek, **6.** (zincir/halat ile) çekmek, zorla sürüklemek. ~ **out logs** : kütükleri çekip sürüklemek, **7. ~ charmer** : yılan oynatan hokkabaz, **8. ~ dance** : yılan dansı, Kızılderili lerin yılanlarla yaptıkları dinî dans, yılankavı yürüyüşle yapılan dans, **9. ~ doctor**: (a) *bk.*: **dragonfly**, (b) *bk.*: **hellgrammite**, **10. ~ eyes**: (zar oyununda) iki tane birli atma, **11. ~ fence = worm** ~ : dolambaçlı çit, **12. ~ in the grass** : gizli tehlike/düşman, **13. ~ oil argo** her derde deva diye satılan uydurma ilaç, **14. ~ pit** *k.d.* (a) hastalarına kötü muamele eden timarhane, (b) yılan çukuru: son derece karmaşık/tehlikeli/ içinden çıkmaz durum/yer, **15. grass ~ = water** ~ : su yılanı (*Natrix natrix*), **16. hooded ~** : gözlüklü yılan, **17. see ~s** : aşırı sarhoşluk sonucunda yılanlar görüyor gibi olmak.

snakebird, *is. zool.* yılan kuşu (*Anhinga rufa*). Karabatakçilerden siyah tüylü, uzun boyunlu Afrika kuşu.

snakebite, *is.* yılan ısırması/sokması.

snakefish, *is. bk.*: **ribbonfish**.

snakehead, *is.* yılanbaşı (bitki) (*turtlehead d.d.*).

snake-hipped, *sf.* yılan kalçalı, ince ve kıvraklı kalçalı.

snakelike, *sf.* yılanlı, yılan gibi, uzun ve kıvrıltılı.

snakemouth, *is. bot.* yılanğızı (*Pogonia ophioglossoides*). Pembe çiçekli, güzel kokulu KD Amerika orkidesi.

snakeroot, *is. bot.* **1.** yılan otu, yılan sokmasında ilaç olarak kullanılan birkaç cins ot veya kök (*Aristo-lochia Serpentaria, Polygala Senequa*), **2.** kurtluca.

snakeskin, *is.* **1.** yılan derisi, **2.** yılan derisinden yapılmış eşya.

snakeweed, *is. bk.*: **bistort**.

snaky, *sf. snakier, snakiest* **1.** yılanlı, yılanlarla dolu, **2.** yılanlı, yılan+, **3.** yılan gibi, kıvrıltılı, eğri büğrü, **4.** sinsi, hain, kurnaz, tehlikeli, zehirli, **5. snakily** : yılan gibi, sinsice, sinsi sinsi, haince, kurnazca, **6. snakiness** : sinsilik, hainlik, kurnazlık. **e.a.-3. serpentine, sinuous, 4. insidious, trecherous, venomous**.

snap¹, *f. snapped, snapping* **1.** şakla(t)-lamak, şakırda(t)mak/şıkırda(t)mak. **to ~ one's fingers** : parmaklarını şakırda(t)mak, **2.** tık diye ses çıkarmak, **3. çat** diye (ses çıkararak) kapa(n)mak. **to ~ the lid down**. **4.** çatırı ile kopa(n)mak/kır(il)mak. *The branch ~ped during the storm.* **To ~ a stick in half.** **5.** (göz vb.) parlamak, parıltılar çıkarmak, kıvılcım saçmak, **6. çeviklikle/birdenbire harekete geçmek**, **7. şıpşak** fotoğraf çekmek, **8. gen. ~ at**: (eliyle/ağzıyla birdenbire) yakalamak/kapmak, **9. gen. ~ at** : kısa/sert bir söz söylemek, kumanda/emir vermek. ~ **out an order** : kesin ve şiddetli emir vermek. ~ **s.o.'s head off**: birini şiddetle terslemek, **10. gen. ~ up** : kap(ış)mak. *The bargains were ~ped up immediately.* **11. alelacele** sonuçlandırmak, karar/hüküm vermek, onayla(t)mak. *They ~ped the bill through congress.* **12. ~ out** : bir çırpıda/çabucak söylemek. *The irate customer ~ped out his complaints.* **13.** (futbol) topu bacaklarının

snap²

arasından geçirip atmak, **14.** (avcılıkta) çabuk ateş etmek, **15. ~ off one's head** : kırıcı konuşmak, **16. ~ one's fingers at** : umursamamak, aldırış etmemek, boş vermek, önem vermemek, **17. ~ out of it** *k.d.* iyileşmek, kendine gelmek, eski neşesine/sağlığına kavuşmak, **18. snapable** : çat diye kopa(rıla)bilir/kapılabilir, anı yapılabılır. *e.a.-1. crack, 2. click, 5. sparkle, flash, 17. recover.*

snap², is. **1.** şaklama, şakırtı, çatırı, anı ses/gürültü. *The ~ of a whip.* **2.** kapma, kopma, çarpma, kopma/çarpma/vurma sesi. **shut the box with a~** : kutuyu şirak diye kapamak, **3.** sert/kısa emir/söz, **4. bk.:** **snap fastener**, **5.** lokma, parça, koparılmış/ısrırmış şey. *a ~ of food. make a ~ at* : ısrımağa çalışmak, **6.** anı gelip kısa süren olay, dalga. **an unexpected cold ~** : anı bir soğuk dalgası, **7. k.d.** kolay ve zevkli iş. *This job is a ~.* **8.** şıpsak fotoğraf, **9.** kuvvet, enerji, çeviklik, atıklık, zindelik, **10.** gevrek (bisküvi), **11. I don't care a ~** : Boş ver! Umurunda değil! Vız gelir! **12. Put some ~ into it!** Haydi, çabuk ol/elini çabuk tut! *e.a.-8. snapshot, 9. vigor, alertness, vim, zip.*

snap³, sf. **1.** acele, çabuk, düşünmeden yapılan. *a ~ judgment.* **2.** kolay. *a ~ course at college.* **3.** yaylı, sustalı, çat/şirak diye kapanan. *e.a.-2. easy.*

snap⁴, zf. **1.** çabucak, şıp diye, hemencecik, şıpsak, birdenbire, **2.** çat/şirak diye ses çikararak. **to go ~** : çat diye kırılmak. **~ went my stick** : bastonum çat diye kırıldı, **3. ~ pingly** : çabucak, alelacele, hemencecik, şıpsak, birdenbire; çat/şirak diye.

snapback, is. **1.** anı geri sıçrama, geri tepme, **2.** hızla düzelleme, iyileşme, eski hâline döème, **3.** (futbol) topu bacaklarının arasından geriye atma.

snap bean, is. çali fasulyesi. *e.a.- string bean.*

snap brim, is. **1.** aşağı ve yukarı bükülebilen şapka kenarı, **2. snap-brim hat** *d.d.* kenarı aşağı ve yukarı bükülebilen şapka. **snap-brim = snap-brimmed** : kenarı aşağı ve yukarı bükülebilen.

snapdragon, is. **1. bot.** aslanağzı (*Antirrhinum majus*), **2.** içinde konyak yakılan tastan üzüm vb. kapma oyunu.

snap fastener, is. çitçit, yaylı raptiye.

snapless, sf. çitçitsiz.

snapper, is., ç. **-per/-pers** zool. **1.** iri levrek (*Lutjanidae*), **2.** lüfer (*Pomatomus saltatrix*), **3. bk.:** **snapping turtle**.

snapping beetle, is. *bk.:* **click beetle.**

snapping turtle, is. zool. kapankaplumbağa (*Chelydra serpentina*). Kuvvetli çenesi ile ısrıran iri bir deniz kaplumbağası.

snappish, sf. **1.** huysuz, aksi, öfkeli, aksiliği üstünde, **2.** kısa, sert, aksi. *a ~ reply.* **3.** ısrırdan, ısrıgan. ~ *dog.* **4. ~ ly** : aksilikle, öfke ile, ters ters, kısaca, sertçe, **5. ~ ness** : huysuzluk, aksilik, öfke, sertlik.

snappy, sf. **-pier, -piest** **1. bk.:** **snappish** (1,2), **2.** (ateş vb.) çitirdayan, çitir çitir ses çikaran, **3.** çabuk, hızlı, sür'atli, atık, çevik, **4. k.d.** canlı, hararetli. *a ~ conversation.* **5.** (hava) soğuk, ayaz. ~ *weather.* **6.** sık, zarif, kibar, moda ya uygun. *a ~ dresser.* **7. argo Make it ~ ! [Brit.: Look ~ !]** : Çabuk ol! Acele et! **8. snap-pily** : (a) aksi aksi, öfke ile, ters bir şekilde, (b) çabucak, acele ile, anıde, birdenbire, hızla, sür'atle, **9. snappiness** : (a) huysuzluk, aksilik, öfke, sertlik, (b) çabukluk, atıklık, çeviklik, canlılık. *e.a.-3. quick, sudden, 4. brisk, energetic, vivacious, 5. crisp, brisk, chilly, 6. smart, stylish, fashionable, 7. hurry up.*

snap roll, is. yatay yuvarlanma: uçağın uçuş ekseni etrafında 360° dönmesi.

snapshot, is. &f. **-shotted, -shotting** **1.** şıpsak fotoğraf (çekmek), **2.** avcılıkta nişan almadan/rastgele atış.

snare, is. &f. **snared, snaring** **1.** tuzak, kapan, **2.** dolap, hile, **3. cer.** tümörü kökünden çikarmak için kullanılan ilmekli tel, **4.** zırıltılı ses çikarmak için trampete gerilen tel, **5.** tuzak kurmak, tuzağa düşürmek. *to ~ a rabbit. She ~d me into going by using flattery.* **6.** hile veya kurnazlıkla elde etmek. ~ *a good job.* **7. ~ drum** : trampet, **8. ~ less** : tuzaksız, kapansız; hilesiz, **9. snarer** : tuzak kuran, tuzakla/kapanla yakalayan, **10. snaringly** : tuzağa/kapana düşürerek, hile ile. *e.a.-1. trap, 5. entrap, entangle.*

snark, sf. hayalî canavar.

snarl, is. &f. **1.** (köpek vb.) hırlama(k), **2.** çemkirme(k), ters/kaba/kavga eder gibi konuşma(k), **3.** (iplik, saç vb.) dolaş(tır)mak, ka-

rış(tır)mak, 4. dolaşıklık, karışıklık, keşmekeş, tıkanıklık. *a traffic* ~. 5. çapraz bir hâl almak, çapraz/karmakarışık hâle getirmek, 6. (tahtada) budak, 7. ~ up : muğlâk/anlaşılmaz hâle getirmek, şaşırtmak. *Your stupid questions ~ me up.* 8. madenî levhayı çekiçle döverek kabartma yapmak, 9. ~er : hırsız, çemkiren, kavga eder gibi konuşan, 10. ~ ingly : hırsızarak, ters ters, kavga edercesine, 11. ~ y : ters, kaba, kavgaç. *e.a.-1. growl, 3,4. tangle.*

snatch, *is. & f.* 1. kapmak, (kabaca) yakalamak/kavramak. **He ~ ed the old lady's purse and ran** : İhtiyaç kadının çantasını kapıp kaçtı. ~ a meal : çabucak iki lokma bir şey yemek, 2. ~ at : kapmaya/yakalamaya çalışmak. *to ~ at an opportunity.* 3. **argo** (çocuk vb.) kaçırma(k), zorla alıp götürme(k). *The boy was ~ed from his home by 2 armed men.* 4. kapma, kapış, yakalama, kavrama, kapmaya/yakalamaya çalışma, 5. parça, kırıntı, az/ufak bir şey. ~ es of a story : bir hikâyeden parçalar. **to overhear ~ es of conversation** : konuşmanın bazı kısımlarını duymak, 6. kısa süre, az bir müddet. **get a ~ of sleep** : biraz kestirmek/uyumak. **to sleep in ~ es throughout the night** : bütün gece kesik kesik uyumak. **to work by ~ es** : azar azar/aralıklı çalışmak, 7. **argo-kaba** ferç, mehbîl, 8. ~ er : kapan, yakalayan, kapıp kaçan (hırsız), çocuk kaçırın. *e.a.-1. grab, seize, grasp, 3. kidnap, 5. bit, scrap, fragment, 7. vulva, vagina.*

snatch block, *is. den.* çengelli makara tertibatı.

snatchy, *sf.* **snatchier, snatchiest** 1. düzensiz, intizamsız, kesintili, inkitalı, kesik kesik/arasıra (vaki olan). *a ~ conversation. ~ reading.* 2. **snatchily**: düzensizce, intizamsız bir şekilde, kesik kesik, ara sıra. *e.a.-1. irregular, spasmodic.*

snath(e), *is.* tırpan sapi.

snazzy, *sf. -zier, -ziest argo* 1. çok şık, gösterişli, zarif, kibar. *a ~ dress. a pretty ~ place.* 2. **snazziness** : şıklık, kibarlık, zarafet, gösteriş. *e.a.-1. flashy, attractive, stylish.*

sneak, *is. & f.* **sneaked** (veya *Dial. snuck*), **sneaking** 1. gizlice/sinsi sinsi sokulma(k)/dolaşma(k)/savuşma(k), sinsi sinsi ilerleme(k)/hareket etme(k). ~ in : gizlice içeri girmek. ~ out : sıvışmak, gizlice dışarı çıkmak. ~ past a guard :

nöbetçi görmeden sıvışmak. ~ **around to the back door** : gizlice arka kapıya gitmek, 2. sezdirmeden/ gizlice yapma(k)/etme(k)/geçirme(k)/saklama(k)/çalma(k) vb. **He ~ ed the gun into his pocket** : Tabancayı gizlice cebine sakladı. *a boy caught ~ ing an apple from a shop.* 3. ~ away : sıvışmak, tüymek, 4. ~ off : sıvışmak, savuşmak. sinsi, korkak, alçak kimse, 5. **argo müzevvir**, gammaz, sinsice ihbar eden kimse, 6. ~ boat : dibi düz ufak kayık, 7. ~ **thief** : açık pencere veya kapıdan giren hırsız, 8. ~ **preview** : ön gösteri, seyircilerin tepkisini anlamak için yapılan ilk film gösterisi. *e.a.-1. lurk, slink, skulk, 5. tattletale, informer.*

sneaker, *is.* 1. sinsi, sinsice hareket eden kimse, 2. lâstik tabanlı spor ayakkabısı/terlik.

sneaking, *sf.* 1. sinsi, korkak, alçak, 2. gizlice/sinsice/el altından yapılan, 3. gizli, kapaklı, açıklanmamış. *a ~ desire to go into politics.* 4. kalbe doğan, düşüncelere musallat olan. *a ~ suspicion. a ~ feeling that the plan won't work.* *e.a.-1. cowardly, stealthy, furtive, underhanded, contemptible, 3. secret, 4. persistent, nagging.*

sneaky, *sf.* **sneakier, sneakiest** 1. sinsi, gizli, kaçamak, aldatıcı. 2. **sneakily** : sinsice, sinsi sinsi, gizlice, 3. **sneakiness** : sinsilik, 4. ~ **pete argo** kalitesiz/kaçak içki. *e.a.-1. furtive, deceitful, sneaking.*

sneer, *is. & f.* 1. istihza ile gülümseme(k), hakaretle dudak bükme(k), istihfafla gülme(k), 2. küfürmese(k), istihza/alay (etmek), 3. alaylı/müstehziyane konuşmak, 4. ~ at : hor görmek, aşağılamak, hiçe saymak, ~ at wealth : zenginliği hor görmek, servete önem vermemek, 5. ~ s.o. down: birisini alay ederek susturmak, 6. ~ away s.o.'s reputation : alay ederek bir kimsenin haysiyetini kırmak/şöhretine halel getirmek, 7. ~ er : alay/istihza eden, küfürmeyen kimse, 8. ~ ing : alaycı, müstehzi, küfürmeyen, hor/hakir gören, 9. ~ ingly : istihza/alay ederek, küfürmeyerek, alayla, istihza ile, müstehziyane. *e.a.-1,2. scorn, mock, scoff, rebuff, jeer, deride, disdain, ridicule, belittle, gibe.*

sneeze, *is. & f.* **sneezed, sneezing** 1. aksırma(k), hapşırma(k), 2. aksırık, hapşırık, 3. ~ at : küfürmsemek, hakir görmek, 4. **not to be ~ d at k.d.** küfürmenez, yabana atılmaz, işe yarar.

sneezeweed

an offer not to be ~ d at : yabana atılmaz bir teklif. *That sum of money is nothing to ~ at.*
5. ~ less : aksırıksız, **6. ~ r** : aksıran, hapşırınan kimse, **7. sneezing** : aksırma, hapşırma. **sneezing powder** : enfiye, **8. sneezy** : aksırıklı, aksırtıcı.

sneezeweed, *is. bot.* aksırık otu (*Helenium automnale*). K Amerika'da yetişen ve aksırmaya sebep olan bir ot.

sneezewort, *is. bot.* nezle otu (*Achilla Ptarmica*) Yaprak ve çiçekleri eskiden tipta kullanılan aksırtıcı bir bitki.

snell, *sf.&is. k.d.* **1.** çabuk, hızlı, acele, **2.** zeki, akıllı, **3.** keskin, kuvvetli, **4.** ciddî, sıkı, **5.** naylon olta ipi. *e.a.-1. quick, 2. clever, smart, 3. sharp, keen, 4. severe, harsh, extreme.*

snick, *is.&f.* **1.** çentik, **2.** çentme(k), **3.** (teğije vb.) hafifçe dokunmak, **4.** (kriket) topa hafifçe vurup yönünü değiştirmek, *e.a.-1,2. nick, 2. snip.*

snicker = **snigger**, *is.&f.* **1.** gülmekten kendini alamamak, kendini tutamayıp gülmek, hafifçe ve alaylı bir şekilde gülmek, **2.** hafif alaylı gülüş, zor zap edilen gülümsemeye, **3. ~ ingly** : müstehziyane gülümseyerek.

snickersnee, *is.* büyük bıçak.

snide, *sf. snider, snidest* **1.** aşağılayıcı, alaycı, küçük düşürücü, sinsi, müstehzi, kötü niyetle söylemiş. *a ~ remark.* **2. ~ ness** : aşağılayıcılık, alaycılık, sinsilik, istihza, kötü niyet(le söyleme). *e.a.-1. derogatory, derisive.*

sniff, *is.&f.* **1.** havayı koklama(k), **2.** (hafif hafif) koklamak, **3.** burnunu çekme(k), **4.** sezme(k), koku(sunu) alma(k), **5. gen. ~ at** : istihza ile burun bükmek, burun kıvırmak, **6.** hafif koku, **7. seziş, 8. ~ er** : havayı koklayan, burnunu çeken, sezen, koku(sunu) alan, **9. ~ ingly** : havayı koklayarak, burnunu çekerek, sezerek, koku(sunu) alarak.

sniffle, *is.&f. sniffled, sniffling* **1.** sık sık burnunu çekmek, iç çekmek. *She ~d woefully.* **2.** iç çekme, burun çekme, **3. the ~ s:** (a) hafif nezle, burun akması, (b) iç çekme, hafif hıçkırık, **4. ~ r** : sık sık burnunu çeken, iç çeken kimse.

sniffy, *sf. -fier, -fiest* *k.d.* **1. sniffish** *d.d.* alaycı, müstehzi, kibirli, mağrur, etrafındakileri küçük gören, **2. sniffily** : alaycı/müstehzi bir şe-

kilde, kibirle, mağrurane, etrafındakileri küçük görerek, **3. sniffiness** : alaycılık, müstehzilik, kibirlilik, mağrurluk, etrafındakileri küçük görme. *e.a.-1. disdainful, supercilious, contemptuous.*

snifter, *is. 1. inhaler* *d.d.* üstü dar yuvarlak likör kadehi, **2. ABD- argo** bir yudum içki.

snigger, ~ er, ~ ingly, bk.: **snicker, ~ er, ~ ingly.**

sniggle, *f. -gled, -gling* **1.** yılan balığı yuvasına olta atarak avlamak, **2. bk.:** **sneak**, **3. k.d. bk.:** **snicker**, **4. ~ r** : (a) yılan balığı avcısı, (b) sinsi.

snip, *is.&f. snipped, snipping* **1.** makasla kesme(k), **2.** kesip ayırma(k)/alma(k). *to ~ a rose. ~ a hole in the paper. ~ off the the corner of a packet.* **3.** makasla kesilen parça, kirpinti, **4.** kirıntı, döküntü, az/ufak/önemsiz parça. *a ~ of food.* **5. k.d.** (a) önemsiz kimse, (b) kaba/mağrur/nobran kimse, **6. Brit.- k.d.** kelepir, çok ucuz satılık mal.

snipe¹, *is., ç. snipes/snipe* **1.** zool. çulluk, su çulluğu, bataklik çulluğu, yelve (*Gallinago gallinago*) **2.** uzun gagalı çulluğa benzer herhangi bir kuş, **3.** (gizli yerden atılan) silâh, **4. ABD- argo** izmarit, sigara/puro izmariti, **5. ~ hunt** : birinin eline torbayı verip av bekletmek suretiyle yapılan şaka.

snipe², *gs.f. sniped, sniping* **1.** çulluk avlamak, **2.** (gizlice/siperden) ateş etmek. *to ~ (at) the enemy* : siper yatarak düşmana ateş etmek. **to be ~ d** : (gizli bir yerden atılan kurşunla) vuруlmak, **3.** (gizlice/kimliğini belirtmeden) bir kimseyi yermeş/şiddetle eleştirmek, aşağılamak, küçük düşürmek, **4.** kolay nakli için kütügün ucunu yuvarlaklaştırmak, **5. ~ r** : (a) çulluk avcısı, (b) gizlenerek ateş eden kimse, (c) kütügün ucunu yuvarlaklaştıran kimse.

snipefish, *is., ç. -fish, -fishes* zool. gagalı balık (*Macroramphosus*). Sıcak denizlerde bulunan ağızı gaga gibi uzun bir balık.

sniperscope, *is.* (karanlıkta gösteren) dürbünlü nişangâh.

snippet, *is.* **1.** ufak parça, kirpinti, bir yazdan/kitaptan alınan parça. *an anthology of ~s.* **2. k.d.** ufak tefek/önemsiz kimse.

snippety, *sf. bk.:* **snippy.**

snippy, sf. -pier, -piest 1. kırıntılarından yapılmış, parçalı, parça parça, 2. k.d. (söz vb.) ters, kısa ve kaba, kibirli, kurumlu, hakaretâmiz. 3. **snippily** : parça parça; (söz vb.) ters/kısa ve kaba bir şekilde, kibirli/kurumlu/hakaretâmiz bir tavırla, 4. **snippiness** : parçalı/parça parça olma, (söz vb.) terslik, kabalık, kibirlilik.

snit, is. öfke. be in a ~ : öfkelenmek. *e.a.-anger*.

snitch, is. &f. k.d. 1. aşırmak, çalmak, yürütmek, kapıp kaçmak, 2. gammazlamak, ihbar/curnal etmek, başkasının foynasını açıklamak, 3. ~ er d.d. muhbir, jurnalci, ihbar eden. *e.a.-1. snatch, steal, pilfer, 2. tattle, inform, 3. informer*.

snivel, is. &f. -eled, -eling (Brit: -elled, -elling) 1. içli içli/burnunu çekerek ağlama(k), 2. ağlar gibi konuşma(k), 3. ağlamsama(k), ağlar gibi yapma(k), yalancıktan üzgün görünme(k), 4. burnu akma(k), 5. burnunu çekme(k), 6. sümüük, 7. ~s : hafif nezle/soğuk algınlığı, 8. **sniveller/sniveller** : burnunu çeken/ çekerek ağlayan, ağlar gibi konuşan, ağlar gibi yapan.

snob, is. züppel. ~bery : züppelik. ~bish : züppemsi. ~ bishly : züppece. ~ bism = ~ bishness : züppelik.

snobby, sf. -bier, -biest 1. züppel, burnu büyük/havada, kendine pâye veren, kendini beğenmiş, 2. **snobbily** : züppece, 3. **snobbiness = snobbism** : züppelik.

snood, is. &f. 1. (eskiden İskoçya'da bekâr kızların saçlarına taktikleri) kurdele, 2. saç filesi, 3. fileli kadın şapkası, 4. kurdele/file takmak.

snook, is., ç. snook/snooks 1. *zool.* Atlas lüferi (*Centropomus undecimalis*). Atlas Okyanusunun tropik bölgelerinde avlanan makbul bir balık, 2. *Brit.* nanik, küümseyici jest, 3. **cock a ~ at s.o.** : birine nanik yapmak.

snooker, is. &f. 1. (on beş kırmızı ve altı başka renk top ile oynanan) bilârdo, 2. **to ~ s.o.** : birini güç bir duruma sokmak, 3. **to be ~ ed** : güç durumda kalmak.

snoop, is. &f. 1. (sinsi bir tecessüsle) her işe burnunu sokmak, kendini ilgilendirmeyen işlere karışmak, 2. ~ er d.d. her işe burnunu sokan, meraklı, mütecessis. *e.a.-I. pry*.

snooperscope, is. gece dürbüni: kızıl ötesi ışınlarla gece karanlıkta görmeyi sağlayan dürbüni.

snoopy, sf. snoopier, snoopiest k.d. meraklı, mütecessis, her işe burnunu sokan, kendini ilgilendirmeyen işlere karışan. *e.a.- prying*.

snoot, is. 1. *argo* burun, 2. yüz, surat, 3. surat asma, yüz buruşturma, 4. k.d. züppe. *e.a.-I. nose, 2. face, 3. grimace, 4. snob*.

snooty, sf. snootier, snootiest k.d. bk.: **snobbish. snootily/snootiness** bk.: **snobbishly, snobbishness**.

snooze, is. &f. snoozed, snoozing k.d. 1. kısa uyuş/şekerleme (kestirmek), 2. **snoozer** : şekerleme kestiren, kısa bir süre uyuyan, 3. **snoozy** : uykulu, mahmur. *e.a.- nap, doze, slumber*.

snore, is. &f. snored, snoring 1. horlama (k), 2. horultu. 3. ~ er : horlayan.

snorkel, is. &f. -keled, -keling 1. **schnorkle/schnorkel** d.d. denizaltı nefes borusu: uzun süre deniz altında kalan denizaltılar hava verecek düzen, 2. dalgıç nefes borusu (ile yüzmek), 3. ~ er : nefes borusu ile yüzen kimse.

snort, is. &f. 1. (hayvan) piskırma(k), burnundan kuvvetle ve gürültü ile nefes verme(k), 2. (insan) öfke ile poflamak, 3. gülerken piskırır gibi ses çıkarmak, 4. *argo* koklayarak buruna esrar çekmek, 5. *argo* bir kadeh içki, 6. ~ er : (a) piskiran, poflayan, (b) şiddetli fırtına, (c) olağanüstü/görülmediğ şey. ~ er of an answer : susturucu cevap, (d) buruna indirilen yumruk, 7. ~ ingly : piskırarak, öfke ile poflayarak.

snot, is. &f. k.d. 1. sümüük, 2. sümkürmek, 3. *argo* sümüklü/pis/adı/alçak/pespaye adam. *I don't like young ~s like you*.

snotty, sf. -tier, -tiest k.d. 1. züppel, kibirli, küstah, alçak, ciğeri beş para etmez, 2. sümüklü, 3. **snottily** : züppece, kibirle, küstahça, alçakça, 4. **snottiness** : züppelik, kibirilik, küstahlık, alçaklık. *e.a.-I. snobbish, arrogant, sumplicious, impudent, insolent*.

snout, is. 1. hayvan burnu, burnu ihtiyade eden uzun yüz, 2. (böceklerde) hortum, 3. su borusunun ağızlığı, 4. *hkr.* insan burnu, büyük burnu, 5. ~ beetle bk.: **weevil** (1), 6. ~ ed : burnulu, hortumlu, 7. ~ less : burunsuz, hortumsuz, 8. ~ like : hayvan burnu/hortum gibi.

snow

snow, *is. &f.* 1. kar (yağmak). **It is ~ing** : kar yağıyor. **be ~ ed in/up** : tamamen karla kapmak/örtülmek; kardan dolayı dışarı çıkamamak. **the ~ is lying** : kar tutuyor. **perennial ~** : kalıcı kar, 2. kar yağışı, 3. (şir) beyazlık, aklık, 4. kar gibi beyaz/yumuşak şey, 5. TV ekranında kar yağışını andıran titrek beyaz benekler, 6. *kim.* kuru buz, 7. *argo* beyaz zehir, koka-in, eroin, 8. *argo* kandırmak, aldatmak, 9. ~ less : karsız, 10. ~ like : kar gibi, 11. ~ under : (a) iş altında ezmek, işe boğmak, (b) hezimete uğratmak, tamamen yenmek, 12. **be ~ ed under with work** : (a) iş altında ezilmek, işe boğulmak, işten baş kaldırılamak, (b) hezimete uğramak, tamamen yenilmek. *e.a.-7. cocaine, heroin, 8. persuade, deceive, 6. dry ice.*

snowball, *is. &f.* 1. kartopu, 2. *bot.* kartopu (*Viburnum*), 3. kartopu atmak, kartopuna tutmak, 4. çığ gibi büyümek, hızla artmak/büyümek, 5. **a ~'s chance in hell k.d.** olanaksızlık, imkânsızlık, hiçbir başarı vb. ihtimali olmama.

snowbank, *is.* kar yığını/kümlesi.

snowbell, *is. bot.* akçicek (*Styrax*). Beyaz çiçekler açan küçük ağaç.

snowberry, *is., ç. -ries bot.* inci çiçeği, ağaçlek (*Sympori-carpos albus*). Hanımeliğillerden K Amerika'ya özgü beyaz meyveli birkaç tür funda.

snowbird, *is. bk.*: **juncos**.

snow-blind, *sf.* karlık, kar köörü.

snow blindness, *is.* karlık, kar körlüğü.

snowblower= **snowthrower**, *is. ABD* kar kürüme makinesi.

snowbound, *sf.* karla kapanmış, kara saplanmış.

snowbreak, *is.* 1. kar siperi, yolları vb. kar kaplamaması için yapılan set, 2. karların erimesi, 3. ağaç dallarının kar ağırlığı ile kırılması.

snow-broth, *is.* sulu kar, kısmen erimiş kar.

snow bunting, *is. zool.* ispinoz, kar kuşu (*Plectro-phenax nivalis*). Kuzeyde karlı yerlerde yaşar.

snowbush, *is. bot.* akfunda (*Ceanothus velutinus*). KB Amerika'da yetişir, beyaz çiçekler açar.

snowcap, *is.* (dağ tepelerinde vb.) kar örtüsü. ~ **ped** = **snow - capped** : karla örtülü.

snow-clad, *sf.* karla örtülü/kapanmış.

snowdrift, *is.* 1. kar yığını, 2. kar fırtınası, rüzgârla sürüklenen kar.

snowdrop, *is. bot.* kardelen (*Galanthus nivalis*).

snowfall, *is.* 1. kar yağışı, 2. bir defada yağan kar miktarı.

snow fence, *is.* kar siperi: yol, geçit vb. nin kardan kapanmaması için yapılan siper.

snowfield, *is. jeol.* karlı bölge.

snowflake, *is.* 1. kar tanesi, 2. *bot.* kar süseni (*Leucojum*). Zambakillerden çiçekleri kar tanesine benzeyen bir bitki.

snowflea, *is. zool.* kar piresi (*Entomobrya nivalis*).

snow goose, *is. zool.* kar kazı (*Anser caerulescens*). Arktik bölgesinde yaşayan beyaz tüylü kaz. Güneye hicret ederse tüyleri gri, mavi renk alır.

snow job, *is. argo* kandırma teşebbüsü, sa-mimi görünerek aldatma.

snow leopard, *is. zool.* karakulak, kar parsı (*Panthera uncia*). Orta Asya dağlarında yaşar. *e.a.-ounce.*

snow line, *is.* (dağda) daimî kar sınırı.

snowman, *is., ç. -men* kardan adam. **abominable ~** : *bk.*: **yeti.**

snow mist, *bk.*: **ice crystals.**

snowmobile, *is.* kar arabası, motorlu kılak.

snowmold, *is.* kar küfü: çimenlerde eriyen karların kenarında gri, beyaz lekeler hâlinde görülen hastalık.

snow-on-the-mountain, *is. bot.* kar güzeli (*Euphorbia marginata*). Batı ABD'de yetişen beyaz çiçekli ve üst yaprakları beyaz bir ot.

snowpack, *is.* karlı yayla, karları geç eriyen yayla.

snowpea, *is.* gevrek bezelye.

snow pellets, *is.* kuşbaşı kar: kısa süre ırı taneler hâlinde yağan kar. *e.a.-graupel, tapioca snow.*

snow plant, *is. bot.* kar çalısı (*Sarcodes sanguinea*). Kaliforniya, Siera Nevada çam ormanlarında yetişen yapraksız, kırmızı çiçekli asalak bitki.

snowplow, *is. &f.* 1. kar kürüme makinesi, karları kenara iterek yolları temizleyen makine, 2. kayak ökçelerini yana açarak yavaşlama(k), *Brit.:* **snowplough**.

snow pudding, *is.* ak pelte: yumurta akı, şeker ve nişasta çırılıarak yapılan bir tatlı.

snowshed, *is.* çığ siperi, demir yolunu çığdan korumak için yapılan siper.

snowshoe, *is. & f.* **-shoed**, **-shoeing** 1. kar ayakkabısı (ile karda yürümek), 2. ~ **r** : kar ayakkabılı, 3. ~ **hare** = ~ **rabbit** : kar tavşanı (*Lepus americanus*). K Amerika'da yaşayan geniş ayaklı, tüyleri kışın beyaz yazın kahverengi olan bir tür tavşan.

snowslide, *is.* çığ. *Brit.*: **snowslip**.

snowstorm, *is.* tipi, kar fırtınası.

snowsuit, *is.* kar elbisesi, çocukların kar tulumu.

snow tire, *is.* (oto) kar lâstiği.

snow under, *f.* 1. karla örtmek, 2. **be snowed under** : (a) karla örtülmek, (b) işten başını alamamak, işe boğulmak, (c) (seçimde) büyük farkla kaybetmek.

snow-white, *sf.* kar beyazı, kar gibi beyaz.

Snow White : Pamuk Prenses.

snowy, *sf.* **snowier**, **snowiest** 1. karlı, karla örtülü, kardan yapılmış. ~ **fields**. *a* ~ **walley**. 2. kar gibi, ak, bembeяз. ~ **skin**. 3. tertemiz, ak pak, lekesiz, saf, 4. ~ **egret** : akbalıkçıl (*Egretta thula*). Batı yarımadada yaşayan ve ak tüyleri için çok avlanan bir kuş, 5. ~ **owl** : akbaykuş (*Nyctea scandiaca*). Kuzeyde tundralarda yaşar, kır farelerini avlar, 6. **snowily** : karla örtülü olarak, kar gibi/ak/bembeяз/tertemiz/lekesiz bir şekilde, 7. **snowiness** : karlı oluş, karla örtülme, aklık, beyazlık, temizlik, lekesizlik, saflık. *e.a.-3. immaculate, unsullied, spotless, unsoled*.

snub¹, *f.* **snubbed**, **snubbing** 1. küçümseme, hor/hakir görmek, hiçe saymak, 2. terslemek, haddini bildirmek, ağızının payını vermek, 3. *den.* halat/zinciri birden durdurmak, 4. halat veya zincirle geminin yolunu kesip durdurmak, 5. yabanı atı halatla yakalamak, 6. ~ **out** : (sigarayı) söndürmek, 7. ~ **ber** : kablo/zincir durdurucu, kastanyola, yokuş aşağı kütükleri/taşlığı yavaşça indiren frenli halat düzeni, amortisör, tampon, 8. ~ **bing** : küçümseme, hor/hakir görme, hiçe sayma, tersleme, haddini bildirme, ağızının payını verme, 9. ~ **bingly** : küçümseyerek, hor/hakir görerek, hiçe sayarak tersleyerek, haddini bildirerek. *e.a.-1. slight, ignore*.

snub², *is.* 1. küçümseme, hor/hakir görme, hiçe sayma, tersleme, haddini bildirme, ağızının payını verme, 2. (halat/zinciri) birden durdurma, 3. küçük ve ucu kalkık burun.

snub³, *sf.* 1. küçük ve ucu kalkık (burun). ~ **nosed** : küçük ve ucu kalkık burunlu, 2. küt, kısa ve kalın.

snubby, *sf.* **-bier**, **-biest** 1. küçük ve ucu kalkık (burun), 2. küt, kısa ve kalın. ~ **fingers**. 3. herkesi küçümseyen, hor ve hakir gören, hiçe sayan, 4. **snubbily** : küçümsercesine, hor ve hakir görürcesine, hiçe sayarcasına, 5. **snubbiness** : küçümseme, hor ve hakir görme, hiçe sayma.

snuck, *f. k.d. bk.*: **sneak** (*geç. z. & sff.*)

snuff, *is. & f.* 1. buruna çekme(k), 2. koklayarak anlamak, 3. koklayarak muayene etmek, 4. koku almak, koklamak, 5. burnuna enfiye çekmek, 6. mum fitilinin yanık ucu(nu kesmek), 7. *esk. gen.* ~ **at** : burun kıvırmak, küçük/hakir görmek, 8. koku, 9. enfiye, burun otu, 10. ~ **out** : (a) (mumu makasla) söndürmek, (b) bastırmak, ezmek, (c) *argo* öldürmek, 11. **up to** ~ *k.d.* (a) *Brit.* kurnaz, açık göz, kolay aldanmaz, (b) umulduğu/beklenildiği gibi, tatminkâr, memnuniyet verici, 12. ~ **ing** : burun kıvırıran, küçük/hakir gören, gururlu, kibirli, kendini beğenmiş, 13. ~ **ingly** : burun kıvırarak, küçük/hakir görek, kibirle, azametle. *e.a.-2. sniff*, 8. **smell**, **scent**, **odor**, 10. (a) **extinguish**, (b) **suppress**, **crush**, (c) **kill**, **murder**, 11. (a) **shrewd**, **sharp**, (b) **satisfactory**.

snuffbox, *is.* enfiye kutusu.

snuffer, *is.* 1. koklayan, burnuna (enfiye vb.) çeken, 2. mum fitilinin yanık ucunu kesen, 3. ~ **s** : mum makası, mum fitilinin yanık ucunu kesen makas, 4. mum söndürme çubuğu: ucunda huni biçiminde kap bulunan saplı çubuk, 5. mum söndüren/fitilini kesen kimse.

snuffle, *is. & f.* **-fled**, **-fling** 1. *bk.*: **snuff**, **sniff**, 2. burnunu/sümügüyü çekme(k), 3. genizden konuşma(k), 4. *bk.*: **snivel**, 5. ~ *s bk.*: **sniffles**, 6. genizden çıkan ses, 7. ~ **r** : burnunu/sümügüyü çeken, genizden konuşan kimse, 8. **snuffly** : burnunu/sümügüyü çeken, genizden konuşan, genzek, himhim. *e.a.-2. sniffle*, **snivel**.

snuffy

snuffy, *sf. snuffier, snuffiest* 1. enfiye gibi, 2. enfiyeci, enfiye çeken, 3. burnu büyük, gurlu, kibirli, başkalarını küçümseyen, 4. çirkin, 5. suratsız, asık suraklı, huysuz, ters, aksi, hırçın.
e.a.-3. supercilious, disdainful, 4. unattractive, disagreeable, 5. sulky, peevish.

snug¹, *sf.&zf. snugger, snuggest* 1. sıcak, sıcak ve rahat. *a ~ little house.* 2. derli toplu, kullanışlı, 3. sımsıkı, bedene oturan. *a ~ jacket.* 4. mahfuz. *a ~ harbor.* 5. konforlu, rahatça yaşanabilen, 6. gizli, saklı, iyi gizlenmiş, 7. ~ly: sıcak, sıcak ve rahat bir şekilde, derli toplu olarak, kullanışlı bir şekilde; sımsıkı, bedene oturacak biçimde, gizlice, saklı olarak, 8. ~ness: sıcak/rahat/derli toplu oluş, kullanışlılık, sımsıklık, bedene oturma; gizlilik, sakılık, mahfuzluk.
e.a.-2. trim, neat, tidy, ordered, orderly, 6. secret, concealed, well-hidden.

snug², *f. snugged, snugging* 1. birbirine sokularak yatmak, 2. bedene sımsıkı oturtmak, 3. düzeltmek, düzene sokmak, derli toplu/kullanışlı hâle getirmek, 4. *den.* emniyete almak, fırtınaya karşı hazırlanmak, 5. kapalı yere sıçınmak.
e.a.-1. nestle, cuddle, snuggle, 3. settle, arrange, 4. secure.

snuggery = **snuggerie**, *is., ç. -geries* *Brit.* rahat/konforlu yer/oda.

snuggle, *f. -gled, -gling* 1. ısnınmak vb. için birine sokulmak. ~ **up to s.o.:** ısnınmak için yanına sokulmak, 2. sarınıp yatmak. ~ **down in bed:** yatacta tortop olmak, rahatça yerleşmek.
e.a.-1. nestle, cuddle.

so¹, *zf.&bağ.&zm.* 1. öyle, böyle, şöyle. **Do it so** : Böyle yap. **He said so** : Öyle dedi. **I told you so!** Ben sana (böyle) demedim mi? **I speak English and so does my son** : Ben İngilizce biliyorum, oğlum da bilir. **It so happened that** : Öyle oldu ki..., tesadüfen... 2. böylece, böylelikle, bu suretle. **So it turned out.** 3. öyle. **It is broken and has long been so.** 4. bu kadar, o kadar. **Do not speak so fast.** 5. çok, son derece. **We're so glad you could come!** Geldiğinize son derece memnun olduk. **Thank you, you're so kind** : Teşekkür ederim, çok lütfuskârsınız. **I'm so sad** : Çok üzgünüm. **My head aches so!** Başım çok ağrıyor. 6. **so...as** : ... kadar, göre. **So far as I know** : Bildiğim kadar, bildiğime göre. 7. maksadiyla, için. **a speech so commemora-**

ting the victory : zaferi anma maksadiyla (söylenen) nutuk, 8. bu nedenle/sebepten, bu cihetle, bundan dolayı. **He is ill, and so he cannot come to the party.** 9. şu hâlde, o hâlde, elbette, öyle ise, demek ki. **I said I would come, and so I will** : Geleceğim dedim, elbette geleceğim. **So you are not going to Adana?** Demek ki Adana'ya gitmiyorsun? 10. gerçekten, cidden. **Quite so!** Elbette, tamam! Gerçekten öyle! **You told me you knew German.** “**So I do!**” “Bana Almanca biliyorum demiştim.” “**Elbette biliyorum!**” 11. keza, de/da/ dahı. **I did, and so did he**: Ben de yaptım, o da yaptı. 12. müddetçe, sürece, bir yandan da, hem... hem. **As he learned, so did he teach**: Hem öğrendi, hem de öğretti. 13. bu şekilde, bu veçhile, bu tarzda, 14. o tarzda/şekilde, öylesine. **So live your life that old age will bring you no regrets.** 15. (ondan/daha) sonra. **and so to bed.** 16. **as...so** : -dikçe. **As the wind blew harder, so the sea grew rougher** : Rüzgâr şiddetlendikçe denizin dalgaları kabardı. 17. **even so** : olsa bile. **Even if you're right—even so, it doesn't prove anything** : Haklı olsan bile, bu bir şey ifade etmez. 18. **just as... so** : gibi... de, keza, tipki, benzer şekilde. **Just as French people enjoy their wine, so the British enjoy their beer** : Fransızların şaraba düşkün olması gibi İngilizler de biraya düşkündür. 19. **just so** : yeter ki, -diği sürece. **Just so he gets his 3 meals a day he doesn't care what happens** : Günde üç öğün yemeği önüne geldiği sürece dünya yıkılsa alırdırmaz. 20. **just so = quite so** : öyle, doğru, haklısanın, 21. **or so** : ... kadar, takriben, aşağı yukarı. **an hour or so** : bir saat kadar. **Of the original twelve, five or so remain** : İlk on ikiden beş kadar (takriben beş tane) kaldı. 22. (ünlem olarak) Ya! Sahi mi! **You don't say so!** Yok canım! Allah Allah! 23. **and so** : nitekim, keza, bunun gibi, böylece, neticede, 24. **and so on/and so forth** : ve başkaları/benzerleri, ve saire, 25. **so-and-so...** : filan, filanca, 26. **so...as**: kadar... değil. **He is not so stupid as you think** : Zannettığın kadar aptal değildir. 27. **so as to** : (a) ... için, maksadiyla. **The test questions are kept secret, so as to prevent cheating.** (b) derecede, kadar, öyle ki. **The day was dark, so as to make a good photograph hard to get** : Gün, iyi bir fotoğraf çekmeyi imkânsız kıla-

cak kadar karanlıktı. **28. So be it !** Öyle olsun ! **29. so called** : (a) sözde, gûya, sözüm ona, (b) ... adlı, ... denilen, **30. so far** : (a) şimdîye kadar, şimdilik. **so far forth** : bu dereceye kadar. (b) o kadar uzak, **31. So help me God !** (a) (yemin) Allah şahittir, (b) Allah yardımıcım olsun ! **32. So long k.d.** Hoşça kalın ! Şimdilik Allahe ismarladık, **33. so many** : çok, külliyetli. **So many men, so many minds** : Ne kadar insan varsa o kadar da fikir var. **34. so much** : o kadar, öylesine. **so much for that!** Bunun için bu kadar yeter ! Vesselâm ! **So much for his French!** : Onun Fransızcası da bu kadar ! **I regard it as so much lost time** : Ben bunu kaybolmuş zaman sayarırm. **35. so much as** : ... bile. **He didn't so much as ask me to sit down** : Bana oturabile demedi. **36. so much so that** : hattâ öyle ki, öylesine/o dereceye kadar ki, **37. so so** : şöyle böyle, pek iyi değil, **38. so that** : ta ki, şöyle ki, neticede, şartıyla, ... için. **39. so then** : bunun için, şu hâlde, **40. so to speak** : gûya, sanki, adetâ, sözde, sözün gelişî, tabir caizse, **41. So what?** Ne fark eder? Ne olacak yani? Ne önemi var? Bana ne! Umurumda mı? Viz gelir! **He hates me, so what?** **e.a.-2. thus, 5. very, extremely, greatly, 8. hence, therefore, 9. certainly, 10. indeed, truly, too, 11. also, too, 13. in this way, 15. then, subsequently.**

so², *is. müz. bk.*: **sol¹**.

So. = South(ern).

s.o. = shipping order.

soak, *is. &f.* **1.** iyice islatma(k)/ıslanma(k), sırsıklam etme(k)/olma(k), işba hâline getirme (k)/gelme(k), **2. ~ in/through/out** : (sıvı) içine işlemek, içine/dışına geçmek/nüfuz etmek, **3. ~ in** : (zihnine vb.) girmek. **The lesson didn't ~ in** : Ders kafasına girmedî. **4.** madeni dövmek için kızdırmaç, **5. ~ up** : içine emmek/çekmek, soğurmak, **6. ~ out** : iyice islatarak çıkarmak, **7. çok içki içmek, 8. argo kazıklamak, 9. argo ayyaş, 10. ~ er** : (a) iyice ıslatan/ıslanan, sırsıklam eden/olan, (b) bol/şiddetli yağmur, (c) çocuk bezlerine konan emici madde, **11. ~ingly** : (a) iyice islatarak/ıslanarak, sırsıklam edercesine, işba hâline getirerek, (sıvı) içine isleyerek, (b) tedricen, yavaş yavaş. **e.a.-1. drench, saturate, wet, 2. seep, 3. penetrate, 8. overcharge, 11. (a) drenchingly, (b) gradually.**

soakage, is. **1.** islatma, ıslanma, sırsıklam etme/olma, **2.** bir maddenin emdiği sıvı miktarı.

soakers, is. yünden yapılmış ıslaklı e-men kısa bebek pantolonu.

so-and-so, is., ç. so-and-sos **1.** filanca, filan. **Mr. ~** : Filanca bey, **2.** (tekrarlanmak istenmeyen kaba bir söz yerine kullanılır) bilmem ne. **John's usually all right but he can be ~ at times** : John genellikle iyidir ama bazan bilmem ne oluverir.

soap, is. &f. **1.** sabun, yağ asitlerinin alkali-lerle muamelesinden elde edilen temizlik madde-si. **cake of ~** : sabun kalıbı, ~ **dish** : sabun kabı, **2. ABD- argo rüşvet, 3. sabunlamak, sabun sürmek, 4. no ~** : argo imkânsız, olamaz, olanaksız, boş, verimsiz, faydasız. **He wanted me to vote for him, but I told him no soap!** **5. soft ~** : (a) arap sabunu, (b) *mec.* dalkavukluk, **6. toilet ~** : kokulu sabun, tuvalet sabunu, **7. ~ bubble** : (a) sabun köpüğü/kabarcığı, (b) uçucu/çabuk sönen/ömürsüz şey, **8. ~ opera rad.-TV** dizi film, dizi hâlinde yayınlanan serüvenler filmi/oyunu, **9. ~ plant bot.** sabun otu (*Chlorogalum pomeridianum*). Kızilderililerin sabun yerine kullandıkları Kaliforniya bitkisi.

soapbark, is. bot. **1.** sabun ağıacı (*Quillaja Saponaria*). Şili'de yetişir, **2.** bu ağıacın sabun yerine kullanılan iç kabuğu, **3.** buna benzer herhangi bir bitki ve kabuğu.

soapberry, is., ç. -ries bot. **1.** sabun ağacı: (*Sapindus Saponaria*), **2.** sabun eriği: bu ağacın sabun gibi kullanılan meyvesi.

soapbox, is. **1.** sabun sandığı, **2.** sokakta nutuk çekenlerin üstüne çıktıgı sandık, **3. ~ derby ABD** çocukların kendi yaptıkları arabalarla bayır aşağı yarış, **4. ~ er = ~ orator k.d.** sokak habibi, sokakta nutuk çeken kimse.

soapstone = soap erath = steatite, is. sabun taşı.

soapsuds, is. sabun köpüğü, köpüklü su. **~ y** : köpüklü.

soapwort = soaproot, is. bot. çöven, sabun otu, helvacı kökü (*Saponaria officinalis*).

soapy, sf. soapier, soapier **1.** sabunlu. ~ **water.** **2.** sabunlanmış, sabun sürülmüş.~ **dis-hes.** **3.** sabunumsu, sabuna benzer. **a soft, ~ fiber.** **4.** sabun+, sabuna özgü. **a clean, ~ smell.** **5. argo** dalkavuk, yaltakçı, yüzsuyu döken, el

etek öpen, yağıcı, fazla nazik, **6. soapily** : sabunlu gibi, kaypakça, dalkavuklukla, yaltakçılıkla, yüz suyu dökerek, fazla nezaketle, **7. soapiness** : sabunluluk, kaypaklı; dalkavukluk, yaltakçılık, yağcılık, fazla nezaket. *e.a.-5. flattening, unctuous, suave.*

soar, *is.&f.* **1.** süzülerek/yükseklerde uçma(k), **2.** havalandırma(k), havalandırma süzülme(k), kanatlarını çırpmadan uçma(k), **3.** yükselme(k), artma(k), (yüksek bir düzeye) ulaşma(k). *To ~ to the heights of literary fame. His ambitions ~ high. Prices are ~ing. The final rocket ~ed twice as high.* **4.** kuvvetlenme(k). **His hopes ~ed** : Ümitleri kuvvetlendi. **5.** (ulaşılan) yükseklik, yükselik, irtifa, **6.** (dağ) birdenbire yükselmek, belirli bir yükseklikte olmak, **7. ~er** : süzülerek/yükseklerde uçan, havalandırılan, havalarda süzülen, artan, yükselen şey, **8. ~ ingly** : süzülerek, yükseklerde uçarak, havalandıran, yükselerek. *e.a.-1. fly, 3. rise, climb, mount, increase, 6. tower, ascend.*

sob, *is.&f. sobbed, sobbing* **1.** hickırma(k), hickırarak/inceyi çekerek/hüngür hüngür ağlama(k), **2.** hickırır gibi ses çıkarma(k), **3.** hickırarak/hickırıklar içinde (bir işi) yapmak. **She ~ bed herself to sleep** : hickırarak uykuya daldı. **4. ~ out** : ağlayarak/hickırarak anlatmak. *She ~ bed out the whole sad story.* **5.** hickırık, **6. ~ ber** : hickırır, hickırarak ağlayan, **7. ~ bingly** : hickırarak, hickırıklar içinde, **8. ~ ful** : hickırıklarla dolu, **9. ~ sister ABD- argo** çok içli makaleler yazan kadın gazeteci, **10. ~ story = ~ stuff argo** açık hikâye.

S.O.B. = SOB, argo (küfür) köpoğlu köpek, orospu döldü (*son of a bitch*'in kısaltılmışsı).

sobbeit, bag. esk. şu şartla ki, bu takdirde, ... ise. *e.a.- as long as, provided that, if.*

sober, *sf.&f.* **1.** ayık (olmak), sarhoşluğu geçmiş (olmak), **2.** az/öçülü içen, **3.** az/öçülü içki içmek. **~ down/up** : ayıltmak, aklını başına getirmek, **4.** kendine hâkim/öçülü/dengeli/ılımlı/temkinli/makul/ciddi/ağır başlı (olmak), **a-estimate** : makul bir tahmin. **in ~ fact** : haki-katte. **in ~ earnest** : pek ciddi olarak, **5.** (giyim vb.) gösterişsiz, sade, **6.** dizginlemek, aylıtmak, **7. ~ ingly** : kendine hâkim/öçülü/dengeli/ılımlı/temkinli/makul/ciddi/ağır başlı olarak,

8. ~ly : ayık olarak, sarhos olmadan, ılımlılıkla, **9. ~ ness** : ayıklık, kendine hâkim/öçülü/dengeli/ılımlı/makul/temkinli olma, ciddilik, ağır başılılık, **10. ~ - minded** : makul, aklı başında, ayık, ölçülü, temkinli, **11. ~ - mindedness** : makullük, ayıklık, temkin(lilik), vekar. *e.a.- 2. abstinent, abstemious, 4. serious, grave, subdued, 5. somber, dull, 10. self-controlled, sensible. k.a.-1. drunk, intoxicated.*

sobersided, *sf.* **1.** ciddi, vakur, temkinli, akıllı, ağırbaşlı, **2. ~ ness** : ciddiyet, vekar, temkin, ağırbaşılık. *e.a.-1. earnest, sedate, solemn.*

sobersides, *is.* ciddi vakur/temkinli, ağırbaşlı kimse.

sobriety, *is.* **1.** ayıklık, **2.** ımsak, içkiden sakınma, **3.** ciddiyet, vekar, temkin, ağırbaşılık, **4. ılımlılık, itidal.** *e.a.- 3. seriousness, gravity, solemnity, 4. temperance, moderation.*

sobriquet = soubriquet, *is., ç. -quets* lâ-kap, takma ad. *e.a.- nickname.*

socage = soggage, *is.* Orta Çağda para veya hizmet karşılığında bir mülke tasarruf hakkı.

so-called, *sf.* **1.** adlı, adındaki, ...denilen. *the ~ Southern block.* **2.** güya, sözde, sözüm yabanı. *~ Christians who show no compassion to anyone.*

soccer, *is.* futbol, ayak topu.

sociability, *is.* ünsiyet, insancılık, muaşeret kabiliyeti.

sociable, *sf.* **1.** gırın, sokulgan, munis, insancıl, arkadaş canlısı, cana yakın, **2.** nazik, tatlı dilli, hoş sohbet, **3. ~ness** : gırınlık, sokulganlık, insancılık, toplum hayatından hoşlanma; naziklik, tatlı dilli/ hoş sohbet olma, **4. sociability** : gırınlık, sokulganlıkla, insancılıkla, arkadaş canlısı olarak, nezaketle, tatlı dile, hoş sohbetlilikle. *e.a.- friendly, companionable, agreeable.*

social, *sf.&is.* **1.** toplumsal, içtimai, sosyal. **2.** toplumda yeri olan, **3.** cemiyete/topluma ait, **4.** arkadaşlar arasında olan, arkadaşlarla birlikte yapılan. **~ drinking. ~ gathering** : arkadaş toplantı, **5. bot. zool.** topluca büyüyen/yaşayan, **6.** sohbetli toplantı, sohbet meclisi, **7. ~ly** : toplu olarak, toplumsal/sosyal olarak, toplum bakımindan, toplumca, **8. ~ ness** : toplumsallık, toplumculuk, insancılık, arkadaşseverlik, toplum-

dan hoşlanma, girginlik, sokulganlık, 9. ~ **abnormality** : toplumsal düzgüzlük, 10. ~ **adjustment** : toplumsal uyma, 11. ~ **aggregate** : toplumsal yiğin, 12. ~ **anthropology** : toplumsal insan bilimi/antropoloji, 13. ~ **assimilation** : toplumsal benzeşme, 14. ~ **bee** : toplu olarak yaşayan arı, 15. ~ **behavior** : toplumsal davranış, 16. ~ **climber** : topluma/sosyeteye girmeye çalışan kimse, 17. ~ **climbing** : topluma/sosyeteye girme, 18. ~ **clique** : toplumsal bölek, 19. ~ **cohesion** : toplumsal uyum, 20. ~ **configuration** : toplumsal biçimleşim, 21. ~ **conflict** : toplumsal çatışma, 22. ~ **consensus** : toplumsal uyuşma, 23. ~ **contract** = ~ **compact** : toplumsal sözleşme, içtimaî mukavele, 24. ~ **contradiction** : toplumsal çelişme, 25. ~ **constraint** : toplumsal zorlama, 26. ~ **Democracy** : Toplumsal Demokrasi, 27. ~ **Democrat** : Sosyal Demokrat Parti üyesi, 28. ~ **Democratic Party** : Sosyal Demokrat Parti, 29. ~ **desintegration** : toplumsal parçalanma, 30. ~ **differentiation** : toplumsal ayırmalama, 31. ~ **discrimination** : toplumsal ayırım, 32. ~ **disease** : toplumsal hastalık, toplumsal temasla geçen hastalık (züihrevî hastalıklar gibi), 33. ~ **estates** : toplumsal zümreler, 34. ~ **evolution** : toplumsal evrim, 35. ~ **fluidity** : toplumsal akişkanlık, 36. ~ **graduation** : toplumsal aşamalanma, 37. ~ **immobility** : toplumsal durgunluk, 38. ~ **instability** : toplumsal oturmamışlık, 39. ~ **insurance** = ~ **security** : sosyal sigorta, 40. ~ **integration** : toplumsal bütünlleşme, 41. ~ **intercourse** : görgü, muaşeret, sohbet, 42. ~ **isolation** : toplumsal yalıtlanma, 43. ~ **mobility** : toplumsal devingenlik, 44. ~ **motive** : toplumsal güdü, 45. ~ **order** : toplumsal düzen, 46. ~ **organization** : toplumsal örgüt, 47. ~ **pattern** : toplumsal kalıp, 48. ~ **progress** : toplumsal ilerleme, 49. ~ **psychology** : toplumsal ruh bilimi, 50. ~ **retrogression** : toplumsal gerileme, 51. ~ **revolution** : toplumsal devrim, 52. ~ **science** : toplum bilimi, sosyoloji, 53. ~ **secretary** : özel sekreter, 54. ~ **security** : (a) ABD'de yaşılık sigortası, (b) toplumsal güvence: yaşlılara hükümetçe toplumsal yardım ve ekonomik güvence sağlanması, 55. ~ **service** : kamu hizmeti, sosyal hizmet, 56. ~ **structure** : toplumsal yapı, 57. ~ **studies** : ilk ve ortaokullarda toplum bilimi dersleri (tarih, coğrafya, yurt

bilgisi, vb.), 58. ~ **trends** : toplumsal eğilimler, 59. ~ **unrest** : toplumsal tedirginlik, 60. ~ **welfare** : toplumsal yardım, 61. ~ **work** : toplumsal çalışma, 62. ~ **worker** : toplumsal yardım işlerinde çalışan kimse.

socialise/socialisation, *Brit. bk.*: **socialize/socialization**.

socialism, *is.* toplumculuk, sosyalizm: üretim araçlarını kamusal iyelik altında bulunduran, bu yolla ekonomik etkinliklerde kâr yerine insan gereksinmelerini en iyi biçimde karşılamayı amaçlayan toplum düzeni ve bu düzeni savunan siyasal öğreti.

socialist, *sf. & is.* 1. toplumcu, sosyalist, 2. **ABD** Sosyalist Parti üyesi, 3. *bk.*: **socialistic**.

socialistic, *sf.* 1. toplumcu, toplumculuğa/sosyalizme ait, 2. toplumculuk taraftarı, sosyalist, 3. ~ **ally** : toplumculukla, toplumculuğa taraftar olarak, toplumcu eğilimle.

socialite, *is.* toplumca tanınmış kimse, mümtaz kişi.

sociality, *is.* 1. toplumsallık, 2. toplumsal davranış/eylem, 3. toplumsal eğilimler.

socialize, *f. -ized, -izing* 1. toplumsallaş(tır)mak, sosyalistirmek, toplum kurallarına uydurmak, 2. kamulaştırmak, topluma mal etmek, 3. toplumculuk/sosyalizm kuramına göre düzenlemek, 4. toplumsal faaliyetlere katılmak, 5. **socializable** : toplumsallaş(tır)ılabilir, kamulaştırılabilir, topluma mal edilebilir. 6. **socialization** : toplumsallaş(tır)ma, sosyalistirme, toplum kurallarına uydurma, kamulaştırma, topluma mal etme, 7. **socializer** : toplumsallaş(tır)an, sosyalistiren, kamulaştıran, topluma mal eden. *Brit.*: **socialise, socialisation**.

socialized medicine, *is.* toplumsal tababet, toplumsal sağlık hizmeti.

societal, *sf.* toplumsal, büyük toplulukları ilgilendiren. ~ly : toplumsal olarak, büyük toplulukları ilgilendirecek derecede.

société anonyme, *Fr.* anonim şirket.

society, *sf. & is., ç. -ties* 1. toplum, cemiyet, sosyete. ~ **life** : toplum/sosyete hayatı. **middle-class** ~ : toplumun orta sınıfı. **an industrial** ~ : endüstri toplumu. **leader of** ~ : toplum lideri, 2. halk, millet, kavim. **American** ~ : Amerika halkı, 3. insanlık, insan cemiyeti. **the evolution of human** ~ : insanlığın evrimi, 4. zengin taba-

socio-

ka, sowyete. ~ **people** : zenginler, sowyete insanları. ~ **woman** : sowyete kadını, 5. arkadaşlık, dostluk. **to have no ~ with s.o.** : birisi ile görüşmemek/arkadaşlığı olmamak. **avoid the ~ of** : arkadaşlığından kaçınmak, 6. kurum, şirket, 7. dernek, birlik. **medical ~** : tabipler Derneği. **charitable ~** : yardım Derneği, 8. topluluk: bir arada iş birliği yaparak yaşayan hayvan/bitki topluluğu.

socio-, ön ek “toplum, toplumsal” anlamları katar. ör.: *sociology, sociometry, socioeconomic*.

sociocenter, is. özek kişi. **sociocentric**: öz yönelik, kendi toplumuna yönelik. **sociocentrity**: öz yönelim.

socioeconomic, sf. toplumsal ekonomiyi ilgilendiren. ~ally : toplumsal ekonomi açısından/yonunden.

sociography, is. toplumsal çizge.

sociol. = 1. sociological, 2. sociology.

sociologic(al), sf. 1. toplum bilimsel. ~ **law** : toplum bilimsel yasa, 2. toplumsal konuları ele alan, 3. toplumsal, toplum hâlinde örgütlenmiş, 4. **sociologically** : toplum bilimi/sowyoloji açısından, toplumsal konularla ilgili olarak.

sociologism, is. toplum bilimciliğ.

sociologist, is. toplum bilimci, sowyolog.

sociology, is. toplum bilimi, sowyoloji. ~ **of art** : sanat toplum bilimi. ~ **of associations** : dernekler toplum bilimi. ~ **of education** : eğitim toplum bilimi. ~ **of family** : aile toplum bilimi. ~ **of law** : tüze toplum bilimi.

sociometry, is. 1. toplumölçer, 2. **sociometric** : toplum ölçümSEL. 3. **sociometrist** : toplum ölçüm uzmanı.

sociopath, is. psikol. toplum düşmanı, topluma uyamayan ve düşmanca davranışlı kişi. ~ic : topluma karşı düşmanca. ~y : toplum düşmanlığı.

socius, is. toplumsal birim: toplum bilimin en küçük çözümleme birimini oluşturan birey.

sock¹, is. 1. ç. **socks/sox** kısa çorap, şoset, 2. ç. **socks** (a) eski Roma ve Yunan komedyenlerinin giydiği çarık, (b) güldürü, komedi. **put on the ~s** : komedi oynamak, güldürmek, 3. **pull one's socks up** Brit.- k.d. paçaları sıvamak, kendini toparlayıp işe sarılmak, 4. **Put a sock in it !**

Brit. Sus! Sesini kes! Gürültü yapma! 5. ~ **hop** : çoraplı dans, 1950 yıllarda lise öğrencileri arasında moda olmuş bir dans.

sock², is. &f. *argo* 1. yumruk, darbe, sille, tokat (vurmak/indirmek/asketmek). **to give s.o. a ~ in the face** : birisinin suratına tokatı aşketmek, 2. ~ **away** : (para) saklamak, bir tarafa ayırmak, 3. ~ **in** : kötü hava dolayısıyla uçamamak. ~ed in : hava muhalefetinden dolayı kapalı (hava alanı), 4. ~ **it to s.o.** ABD kendini/güçünü/yeteneğini göstermek. *It was a great performance: you really ~ed it to them.*

sock³, sf. &zf. 1. son derece başarılı. a ~ **show** : son derece başarılı bir temsil, 2. *Brit.- argo* şiddetle, kuvvetle. **He hit him ~ on the jaw** : Çenesine şiddetle yumruğu indirdi.

sockdolager= **sockdolger**, is. *argo* 1. zebellâ, dev, son derece iri/ağır/heybetli şey, 2. son darbe, bir işi bitiren/sonuca ulaşılan eylem.

socket, is. 1. (icine bir şey sokulan) yuva, delik, oyuk, 2. **elekt.** (a) duy. **light ~** : lâmba duyu. (b) **wall ~ d.d.** : priz, duvar prizi, 3. **anat.** (a) çukur, boşluk, oyuk. **the ~ of the eye** : göz çukuru, (b) eklem çukuru. **the ~ of the hip**. 4. ~ **wrench** : yuvalı anahtar.

sockeye salmon, is. *zool.* kızılsom, kırmızı som balığı (*Onchorhynchus nerka*). K Pasiyik'te avlanan makbul bir balık. **red salmon**, **sockeye d.d.**

socko, sf. *argo* çok başarılı, etkili, beğenilen, popüler.

sock suspender, *Brit. bk.* : **garter** (1).

socle, is. *mim.* taban, destek, duvar/direk kaidesi.

socman, is. *bk.* : **sokeman**.

Socratic, sf. Sokrat+, Sokrat'a/Sokrat felsefesine ait. ~ **irony** : bilmezlenme, bilmemezlikten gelme, tecahüâtârif. ~ **method** : Sokrat yöntemi: mantıkî sorularla bir tanımlamanın geçerliğini, bir kavramın anlamını belirtme.

sod, is. &f. **sodded, sodding** 1. çim, çimen parçası, 2. çimleme(k), çimle kaplama(k), 3. *Brit.- argo* (a) *bk.* : **sodomite**, (b) adam, herif. *You (selfish) sod! a lot of silly sods. a nice old sod.* 4. *esk. bk.* : **seethe** (geç. z.). 5. baş belâsı, güçlü kaynağı. *That job's a real sod!* 6. **not give care a sod** : aldırmamak, metelik vermemek, umursamamak, boş vermek, 7. **under the sod** : yer altında, mezarda, 8. **Sod's law** *Brit.- k.d. bk.* : *Murphy's law*, 9. **the Old Sod** : Ana vatan.

soda, *is.* 1. soda, 2. karbonat, sodyum bikarbonat, 3. çamaşır sodası, 4. sodyum hidroksit, 5. gazoz, 6. maden suyu sodası, dondurmalı ve sodalı içecek, 7. ~ **ash** : karbonat, sodyum karbonat, 8. ~ **biscuit** : karbonatlı bisküvi, 9. ~ **cracker** : tuzlu gevrek, 10. ~ **fountain** : (a) büfe, hafif yemekler veren lokanta, (b) maden sodası/gazoz vb. çeşmesi, 11. ~ **jerk** = ~ **jerker** *k.d.* gazozcu, şiracı, musluklu kaptan gazozlu içecek doldurup veren kimse, 12. ~ **lime** : sodalı kireç, sodyum hidroksit ve kalsiyum hidroksit karışımı, 13. ~ **pop** : meyveli gazoz, 14. ~ **water** : gazoz, maden suyu sodası, 15. **washing** ~ : çamaşır sodası.

sodalite, *is.* sodalit, sodyum, alüminyum silikat cevheri: $3\text{NaAlSiO}_4 \cdot \text{NaCl}$.

sodality, *is. ç. -ties* 1. arkadaşlık, 2. kumur, cemiyet, 3. (Katoliklerde) dinî yardım cemiyeti. *e.a.-1. fellowship, comradeship, companionship, 2. association, society*.

sodamide, *is. kim. bk.* : **sodium amide**.

sodbuster, *is. k.d.* çiftçi, tarımcı.

sodden, *sf.&f.* 1. sırsıklam, iyice ıslanmış, vicik vicik. ~ **ground**. 2. (ekmek) hamur gibi, iyı pişmemiş, topak topak, 3. şişmiş (yüz vb.), 4. donuk, kasvetli, anlamsız, 5. aptal, uyuşuk, miskin, 6. sırsıklam yapmak/olmak, iyice ıslatmak/ıslanmak, 7. donuklaş(tır)mak, 8. **esk.** kaynamış, 9. **esk. bk.**: **seethe** (*sf.f.*). 10. ~ **ly** : (a) sırsıklam bir hâlde, (b) donuk/ kasvetli bir şekilde, (c) aptal aptal, uyuşukça, miskinçe, 11. ~ **ness** : (a) sırsıklamlık, iyice ıslanma, (b) (ekmek) hamur gibi olma, (c) donukluk, kasvet, anlamsızlık, aptallık, uyuşukluk, miskinlik. *e.a.-1. soaked, saturated, 2. soggy, doughy, 3. bloated, 4. expressionless, dull, dreary, stupid, 5. torpid, listless, 8. boiled*.

sodio-, *ön ek kim.* sodyum+.

sodium, *is. kim.* 1. sodyum, alkali maden, simge: **Na**, atom ağı.: 22.9898, atom nu. 11, özgül ağı. 0.97 (20°C de). 2. ~ **amide** = **sodamide** : sodamit, NaNH_2 . Sodyum siyanit ve organik sentezlerde kullanılan tutuşur toz, 3. ~ **benzoat** = **benzoate of soda** : Sodyum benzoat, $\text{C}_6\text{H}_5\text{COONa}$. antiseptik ve gıda koruyucu olarak kullanılır. 4. ~ **bicarbonate** = **bicarbonate of soda** = **baking soda** : Sodyum bikarbonat, NaHCO_3 . Hamur kabartıcı, mide asidini giderici, alev sönlüyor.

dürücü olarak ve sodyum tuzlarının yapımında kullanılır, 5. ~ **carbonate** = **sal soda** = **soda ash** = **washing soda** : Sodyum karbonat, Na_2CO_3 . Cam, seramik, sabun yapımında, çamaşır tozu olarak vb. kullanılır, 6. ~ **chlorate** : Sodyum klorat, NaClO_3 . Patlayıcı madde ve kibrit yapmakta, dokumacılıkta vb. kullanılır, renksiz katı bir maddedir, 7. ~ **chloride** : tuz, sofra tuzu, Sodyum klorür, 8. ~ **cyanide** : Sodyum siyanür, NaCN . Zehirli toz. Haşarat öldürmeye vb. kullanılır. 9. ~ **cyclamate** : Sodyum siklamat, $\text{C}_6\text{H}_{11}\text{NHSO}_3\text{Na}$. Tatlı kristalli toz. Az kalorili tatlı olarak şeker yerine kullanılır. 10. ~ **dichromate** : Sodyum dikromat, $\text{NaCr}_2\text{O}_7 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$. Oksitleyici, antiseptik vb olarak kullanılır. 11. ~ **fluoride** : Sodyum florür, NaF . Suyu florürlemede, böcek ve fare öldürmeye kullanılır. 12. ~ **fluoroacetate** : Sodyum fluorasetat, $\text{FCH}_2\text{COO Na}$. Fare öldürücü beyaz toz, 13. ~ **hydroxide** = **caustic soda** : Sodyum hidroksit, NaOH . Kimyasal maddeler, reyon, film, sabun vb. yapımında kullanılır. 14. ~ **hyposulfite** = ~ **thiosulfate** : Sodyum hiposülfit, $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$. Ağartıcı toz. Fotoğrafçılıkta vb. kullanılır. 15. ~ **nitrate** : Sodyum nitrat, Şili güherçilesi, NaNO_3 . Patlayıcı madde ve cam yapımında ve gübre olarak kullanılır. 16. ~ **perborate** : Sodyum perborat, $\text{NaBO}_3 \cdot 4\text{H}_2\text{O}$. Dezenfekte ve kumaş ağartma işlerinde kullanılan beyaz katı madde, 17. ~ **phosphate** : Sodyum fosfat, (a) Na_2PO_4 . Boya ve elektrolitik kaplamada kullanılan hafif nemçeker toz; (b) Na_2HPO_4 : seramik sırlamada, minciliğte, boyaya, sun'ı gübre, deterjan, ilâç vb. yapmakta kullanılır; (c) $\text{Na}_3\text{PO}_4 \cdot 12\text{H}_2\text{O}$. Suyun kireçini almaktır, deterjan, kâğıt, dokuma sanayiinde kullanılır. 18. ~ **propionate** : Sodyum propiyonat, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{COONa}$. Küflenmeden koruyucu toz, 19. ~ **silicate** = **water glass** : Sodyum silikat, cam suyu $2\text{Na}_2\text{O} \cdot \text{SiO}_2$. Boya, basım, kâğıt ve yanmaz kumaş yapımı vb. işlerinde kullanılır katı veya sıvı madde, 20. ~ **sulfate** : Sodyum sülfat, NaSO_4 . Boya, sabun, deterjan, cam ve seramik sıvı yapmakta kullanılan katı kristal.

sodium-vapor lamp, *is. elekt.* sodyum bıharlı lâmba. Sarı ışık verir, yolları aydınlatma da kullanılır.

Sodom

Sodom, is. 1. Tevrat'ın ilk kitabında bahsedilen ve bir yangınla mahvolan günahkârlar şehri, 2. ahlâken bozuk yer, 3. ~ ite : (a) Sodomlu, (b) k.h. ibne, kulampara, homoseksüel erkek, 4. ~ itic(al) : homoseksüelliğe ait, 5. ~ itically : homoseksüel olarak, 6. **sodomy** : (a) oğlancılık, kulamparalık, (b) hayvanla cinsel münasebette bulunma, cinsel sapıklık.

soever, zf. her, her ne, herhangi, (her) ne kadar, her hâlde, her türlü, her çeşit. **How great ~ it may be** : (Her) ne kadar büyük olursa olsun. **Choose what thing ~ you please** : Hoşuna (her) ne giderse onu al. **Wheresoever he may go** : Her nereye giderse gitsin. **Any place ~** : Herhangi bir yer(=neresi olursa olsun).

- **soever, ön ek** "her, her ne" anımları katar. ör.: *whatsoever*.

sofa, is. sedir, kanape. ~ **bed** : açılıp yatak olan kanape.

soffit, is. mim. kemer, taban, balkon veya merdivenin alt yüzü.

soft¹, sf. 1. yumuşak. a ~ *pillow*. a ~ *fabric*; ~ *skin*. ~ *goods* : mensucat, 2. mülâyim, okşayıcı. ~ *words*. 3. nazik, uysal, 4. tatlı, hoş, lâtif, a ~ *music/voice*. 5. rahat, konforlu, 6. sakin, asude, 7. yufka yürekli, 8. iyi kalpli, iyi yürekli, merhametli, müşfik, şefkatli. ~ *line* : uysal politika. **have a ~ place in one's heart for s.o.** : birine karşı zaafi olmak, 9. zayıf, ince, narin, dayaniksız, metanetsiz, 10. hafif. a ~ *light/color*. ~ *winds from the south.~ breezes*. 11. k.d. kolay ve paralı. a ~ *job*. 12. hassas, çabuk etkilenir, 13. (hava) nemli, ılık, 14. *kim*. bakterilerle ayırsıbilin, 15. (su) tatlı, kireçsiz, içinde maden tuzu olmayan. ~ *water*. 16. (içki) alkolsüz. ~ **drink** : alkolsüz içecek (meyve suyu, gazoz, vb.) 17. As. korumasız, 18. (roket inişi) yumuşak, sarsıntisız, hasarsız, 19. (foto) bulanık, net değil, iyi odaklanmamış, 20. *s.bl.* yumuşak. ~ **consonant** : yumuşak ünsüz, 21. ahmak, şaşkın, budala, 22. alışkanlık yaratmayan(uyuşturucu madde), 23. ~ **boiled** : rafadan (yumurta), 24. **be ~ on s.o.** k.d. birine karşı sevgi/muhabbet beslemek. e.a.-2. *gentle, smooth, mollifying*, 4. *sweet, dulcet*, 5. *comfortable*, 7. *tender-hearted*. 8. *tender, sympathetic, gentle, mild, warm-*

hearted, compassionate, 9. delicate, weak, feeble, 10. mild, 11. easy, 12. impressionable, 20. lenis, 21. foolish, stupid

soft², is. 1. yumuşak şey, 2. yumuşaklık, 3. k.d. ahmak/budala kimse. e.a.-2. *softness*

soft³, zf. yavaşça, hafifçe, sükûnetle, sessizce. e.a.- *softly, gently, quietly*

soft⁴, ünl. esk. 1. *Sus!*, 2. *Dur!* Yavaş! Acele etme! e.a.-1. *hush!*, 2. *stop! not so fast!*

softa, is. T. softa.

softball, is. 1. yumuşak top, 2. bu topla oynanan beyzbol oyunu.

soft chancr, is. *patol. bk.*: *chancroid*.

soft clam, is. *bk.*: *soft-shell clam*.

soft coal, is. *bk.*: *bituminous coal*.

soft-core, sf. yarı kapalı, tam açık saçık değil. ~ **pornography** : yarı kapalı müstehcen yayın.

soft-cover, is. & sf. *bk.*: *paperback*.

soften, f. 1. yumuşa(t)mak, mülâyimleş(tir)mek, 2. gevşe(t)mek, 3. yatis(tir)mak, teskin etmek/olmak.

softener, is. 1. yatisıcı, teskin edici kimse/sey, 2. yumuşatıcı. **fabric ~** : çamaşırı yumuşatıcı toz/sıvı, 3. (su) tatlilaştırıcı madde.

softening, is. yumuşa(t)ma.

softening of the brain, is. *patol.* beyin sulanması.

soft-finned, sf. *zool.* yumuşak yüzgeçli.

soft-headed, sf. aptal, beyni sulanmış.

soft-hearted, sf. merhametli, yumuşak kalpli, yufka yürekli.

softie, is. *bk.*: *softy*.

softish, sf. yumuşakça, tatlıca, mülâyimce, oldukça yumuşak/mülâyim, şaşkıncı.

soft landing, is. yumuşak iniş, uzay aracının arızasız ve hasarsız yere inişi.

soft line, is. uysallık, uzlaştırcılık, uysal/uzlaştırcı tutum. **soft-liner** : uysal, uzlaştırcı.

softly, zf. yavaşça, yavaş yavaş, tatlılıkla, uysallılıkla, mülâyim bir şekilde, alçak sesle. **softly-softly** : yavaşça, büyük dikkat ve itina ile, ihtimamla.

softness, is. yumuşaklık, mülâyimlik, gevşeklik.

soft palate, is. üst damak.

soft pedal, is. (piyanoda sesi mülâyimleşiren) pedal.

soft-pedal, f. -aled, -aling (veya Brit.: -alled, -alling) 1. (piyanoda) pedala basarak sesleri yumusatmak, 2. hareketlerini/etkilerini yumusatmak/hafifletmek/yavaşlatmak, 3. k.d. hafifsemek, etkisini/önemini azaltmaya çalışmak, önelsizmiş gibi göstermeye çalışmak.

soft rock, is. yavaşlatılmış sallan yuvarlan dans müziği.

soft rot, is. (bitkilerde bakteri ve mantarların sebep olduğu) çürüme.

soft sell, is. (müşteriyi zorlamadan) mülâyim satış.

soft-shell, sf.&is. zool. yumuşak kabuklu (hayvan). ~ **clam** : yumuşak kabuklu midye. ~ **crab** : yumuşak kabuklu yengeç. ~ of Nile: duğaklı kaplumbağa.

soft-shelled turtle, is. zool. yumuşak bağlı kaplumbağa (*Trionychidae*).

soft-shoe, sf. yumuşak pabuçlu (dans).

soft shoulder, is. yumuşak banket, yol kenarındaki yumuşak şerit.

soft soap, is. 1. Arap sabunu, yumuşak sabun, 2. k.d. yaltaklanması, dalkavukluk, tabasbus, müdahene. e.a.-2. *flattery*.

soft-soap, gl.f. 1. Arap sabunu ile sabunlamak, 2. k.d. yaltaklanması, dalkavukluk etmek. e.a.-2. *flatter, cajole*.

soft-spoken, sf. 1. tatlı dilli, gönül alıcı (kimse), 2. tatlı, mülâyim, ikna edici (söz). e.a.-1. *mild, ingratiating*, 2. *persuasive, suave, smooth*.

soft spot, is. 1. zaaf, zayıf nokta, 2. aşırı sevgi/şefkat, sevgi zaafi.

soft touch, is. argo 1. enayı, aptal, çabuk aldanen kimse, (özellikle para hususunda) kolaylıkla kafese konulabilen/aldatılabilen kişi, 2. kolayca yenilebilen rakip.

software, is. belletti, yazılım: bilgisayar izlenmelerinin, yordamların, kuralların vb. tümü. bk.: **hardware**

soft-witted, sf. aptal, akılsız.

softwood, sf.&is. 1. kozalaklı ağaç, 2. yumuşak tahta/kereste, çam tahtası(ndan yapılmış), 3. tahtası yumuşak olan ağaç.

softy = softie, is., ç. **softies** k.d. 1. aşırı duyusal, yufka yürekli, çabuk hislerine kapılan kimse, 2. bön, safderun, ahmak, aptal, budala. e.a.-2. *silly*.

soggy, sf. -gier, giest 1. ıslak, iyice ıslanmış, sırsıklamış, 2. iyi pişmemiş, hamur gibi. a ~

bread. 3. ağır, sıkıcı, saçma. a ~ *novel*. 4. **sogily** : ıslak/sırsıklam bir şekilde, 5. **sogginess** : ıslaklık, sırsıklamlık. e.a.-1. *soaked*, 2. *sodden*, 3. *heavy, dull, spiritless, boaring, stupid*.

soi-disant, sf. Fr. güya, sanki, sözde, sözüm ona.

soigné(e), sf. Fr. 1. bakımlı, ihtimamlı, dikkatle yapılmış, 2. iyi giyinmiş, iki dirhem bir çekirdek. e.a.-2. *neat, tidy, well-groomed*.

soil¹, is. 1. toprak, **alluvial** ~ : ligli toprak. **poor** ~ : verimsiz toprak. **rich** ~ : verimli toprak. **sandy** ~ : kumlu toprak, 2. ülke, memleket, arazi, bölge. **one's native** ~ : ana vatan. **It was the first time I had set foot on British** ~ : İngiltere'ye ilk ayak bastığım zamandı. 3. gelişme ortamı, 4. leke, kir, 5. çöp, pislik, çirkef, 6. gübre, 7. ~ **bank** : toprağı zenginleştirmek için boş bırakılan çiftçiye yapılan para yardımı, 8. ~ **conservation** : toprağı ve doğal kaynakları koruma, 9. ~ **rot bk.**: *pox* (3). e.a.-4. *stain, spot, mark, 5. filth, sewage, 6. ordure, manure*.

soil², f.&is. 1. kirletme(k), lekeleme(k), 2. kirlenme(k), lekelenme(k), 3. namusuna leke sürme(k), 4. (sığır ve atları) taze otla beslemek, semirtmek. e.a.-1. *smudge, stain, smirch, 3. sully, tarnish*.

soilage, is. yeşillik, ot, yonca vb gibi taze hayvan yemi.

soilless, sf. topraksız.

soilure, is. esk. leke, kir. e.a.- *stain*.

soiree = soireé, is. suare, gece toplantısı/gösterisi.

soja = soia = soja bean, is. soya fasulyesi. e.a.- *soybean*.

sojourn, is. &f. 1. (misafir olarak) kalma (k), konuk/misafir olmak, 2. konukluk, misafirlik, muvakkat ikamet, 3. ~ er : misafir, konuk.

soke, is. Brit. adlı yetki bölgesi.

sol¹, is. müz. sol notası. so d.d.

sol², is. 1. **sou d.d.** : (1794'e kadar kullanılan) eski Fransız kuruşu, 2. Peru lirası = 100 *centavos*, 3. *fiz. kim.* asiltılı/koloidal eriyik, kolloit.

Sol, is. 1. (insan şeklinde simgeleştirilen) güneş, 2. eski Roma'nın güneş tanrısi.

sola, is. Lât. (sahnede) yalnız, tek başına (kadın).

solace, is. &f. -aced, -acing **1. solacement** *d.d.* teselli, **2. üzüntüyü hafifleten** şey, teselli sebebi, **3. teselli etmek, üzüntüsünü hafifletmek/dağıtmak/gidermek, 4. solacement:** teselli, **5. solacer:** teselli eden, üzüntüyü hafifleten/dağıtan.

solan = solan goose, is. zool. sümsük kuşu. *e.a.- gannet.*

solanaceous, sf. bot. ağulugillerden, ağulugiller (*nightshade*) familyasına mensup.

solanum, is. bot. ağulu bitki : ağulugiller familyasından çoğu zehirli olan bitkiler. Bazıları sebze olarak yenir: biber, domates, patlıcan, patates gibi.

solar, sf. **1. güneş+.** ~ **energy** : güneş enerjisi. ~ **heat/light** : güneş harareti/ışığı. ~ **system** : güneş dizgesi/sistemi, **2. güneş** (etkisiyle meydana gelen), şemsî. ~ **phenomena** : güneş olayları, **3. güneşe göre** hesaplanan. ~ **hour** : güneş saatı, **4. ~ apex** : güneş günereği : güneş sisteminin uzayda ona doğru hareket ettiği Vega yıldızına yakın nokta, **5. ~ battery** : güneş bataryası, enerjisini güneş ışığından alan elektrik üreteci, **6. ~ constant** : güneş sabiti: güneşten arzın birim yüzeyine birim zamanda geçen ışık enerjisi = ışına dikey olan 1 cm^2 ye dakikada 1.94 küçük kalori veya 1.37×10^6 erk/ cm^2 . **7. ~ day** : güneş günü, **8. ~ eclipse** : güneş tutulması, kusuf, **9. ~ flare** : güneş alevi: güneş lekelerine yakın yerlerde görülen aleve benzer parıltı (Kozmik ve X-ışınlarıyla yüklü olup magnetik firtinalar oluşturur), **10. solar month** : ay, **11. ~ plexus** : (a) güneş sinir ağı, (b) *k.d.* karın boşluğu, **12. ~ radiation** : güneş ışınımı, **13. ~ spectrum** : güneş izgesi/tayfi, **14. ~ spots** : güneş lekeleri, **15. ~ wind** : güneş yeli: güneş firtinalarının meydana getirdiği ve güneşten etrafa dağılan proton bulutu, **16. ~ year** : güneş yılı/senesi, şemsî yıl.

solarise/solarisation, Brit. bk.: **solarize/ solarization.**

solarium, is., ç. -lariums/-lia güneşlik, solaryum. Güneş banyosu yapılan etrafi camla çevrili yer.

solarize, f. -ized, -izing **1. güneşle(t)mek,** güneş ışığına maruz bırakmak/kalmak, **2. foto.** klişeyi güneş ışığına maruz bırakarak bozmak, **3. solarization** : güneşle(t)me.

solatium, is., ç. -tia tazminat, zarar ödentisi.

sold, f., bk.: **sell** (*geç.z. & sf.f.*).

Soldan, is. (Müslüman ülkelerde) sultan, özellikle eski Mısır Sultanı.

solder, is. &f. **1. lehim**, **2. lehimle(n)mek,** **3. bitiş(tır)mek, yapış(tr)mak, 4. onarmak, tamir etmek, 5. ~able** : lehimlenebilir, **6. ~er** : lehimleyen, **7. ~ing iron** : havaya, **8. ~ less** : lehimsiz. *e.a.- 4. mend, repair, patch up.*

soldier, is. &f. **1. asker, nefer, er, 2. (yuva-**sinın bekçiliğini yapan) karınca, **3. askerlik yapmak, 4. k.d. kaytarmak, işten kaçınmak, çalışır gibi** görünüp dalga geçmek, **5. ~ of fortune** : bir çıkar veya macera için askerlik yapan kimse, **6. an old ~** : eski asker, tecrübe/bilgili adam, **7. every inch a ~** : sapına kadar asker, **8. tin ~** : oyuncak asker.

soldierlike, sf. askere yakışır, askerce, asker gibi.

soldierly, zf. askerce(sine), asker gibi. **soldierliness** : askerce davranış/tutum.

soldiery, is., ç. -dieries **1. askerler, 2. as-**kerî birlik, **3. askerlik eğitimi, talim.**

soldo, is., ç. -di It. eski İtalyan kuruşu (ba-kır).

sole¹, sf. **1. tek, biricik, yegâne, yalnız,** **the ~ living relative** : hayattaki biricik akraba, **2. eşsiz, 3. kişiye özel.** şahsî, tek başına, başı başına. **He has the ~ responsibility for doing this job** : Bu işi yapmanın sorumluluğu tek başına onun üzerindedir. **4. bekâr, evlenmemiş,** *e.a.-1. solitary, only, unique, 2. unsurpassed, 3. exclusive, individual, 4. unmarried, single.*

sole², is. &f. soled, solin **1. taban, ayak veya ayakkabı tabanı. ~ leather** : taban köselesi, **2. taban, bir şeyin alt kısmı/tabanı, 3. ayakkabıya pençe vurmak.**

sole³, is., ç. sole/ soles zool. dil balığı (*Solea solea*).

solecism, is. **1. dil bilgisi kurallarının dışına** çıkmak, deyim/şive hatası, **2. görgüsüzlik, görgü kurallarını bozma, 3. aykırılık, tutarsızlık, aykırı tutum/davranış.** *e.a.-3. impropriety, inconsistency.*

soleclist, is. **1. dil bilgisi kurallarının dışına** çıkan, deyim/şive hatası yapan, görgüsüz, görgü kurallarını bozan, **3. aykırı davranan,**

4. ~ ic(al) : hatalı, tutarsız, dil bilgisi kurallarına aykırı, 5. ~ ically : dil bilgisi kurallarına aykırı olarak.

solely, zf. 1. tek başına, yalnızca. ~ responsible. 2. münhasıran. plants found ~ in the tropics. 3. sif, yalnız, ancak. to read ~ for pleasure. e.a.-1. alone, 2. exclusively, 3. merely, only.

solemn, sf. 1. ağırbaşlı, vakur, temkinli. keep a ~ face : vekarını korumak, vakur durmak, 2. ciddî. ~ assurances. This is the ~ truth/fact : Yemin ederim ki gerçek budur. 3. heybetli, haşmetli, 4. kutsal, mukaddes. ~ duty : kutsal görev, 5. resmî, yasal, kanunî, kanuna uygun. a ~ ceremony. The government has ~ commitments and must honor them. 6. dinsel, dinî. a ~ holy day. 7. ~ ly : ciddiyetle, vekarla, temkinle, ağırbaşılıkla, heybetle, ihtişamla, resmen, 8. ~ ness bk.: solemnity. e.a.-1. grave, sober, mirthless, 2. serious, earnest, 3. august, aweinspiring, 4. sacred, devotional, reverential.

solemnify, f. -fied, -fying ciddîleştirmek, resmîleştirmek.

solemnise/solemnisation/solemniser, Brit. bk.: solemnize/solemnization/solemnizer.

solemnity, is. 1. ağırbaşılık, vekar, temkin, ciddiyet, heybet, ihtişam. He preserved his mask of ~ even with acquaintances. 2. kutlama töreni, dinî tören, 3. huk. resmiyet, resmî muamele, (bir belgenin geçerli olması için yapılması gereken) yasal işlem.

solemnize, f. -ized, -izing 1. törenle kutlamak, resmî tören yapmak, 2. dinî tören/ayin yapmak, 3. evlenme töreni yapmak, 4. ciddîleş-tir)mek, resmîleş(tir)mek, 5. solemnization : törenle kutlama, resmî/dinî tören yapma, 6. solemnizer : törenle kutlayan, resmî/dinî tören yapan.

soLEN, is. zool. uştura midyesi. e.a.-razor clam.

soLENodon, is. zool. sivri burunlu tanrek (*Solenodon paradoxus*). Başı ve ağızı olağan üstü uzun, kuyruğu uzun ve pullu, fareye benzer böcekçil memeli hayvan (Haiti adasında yaşar).

soLENoid, is. elekt. sarmal, solenoid. ~ al : sarmalı, sarmal/solenoid şeklinde.

sol-fa, is. &f. -faed, -faing müz. 1. gamın notaları : do, re, mi, fa, sol, la, si. 2. gam notalarını seslendirmek.

solfatara, is. jeol. kükürtlü gaz püsküren volkan ağızı.

solfataric, sf. jeol. kükürtlü gaz püsküren. solfège = solfeggio, is., ç. -feggi/-feggio müz. solfège.

soli-, ön ek 1. "yalnız, tek" anlamı katar; solitary, 2. "güneş" anlamı katar.

solicit, f. 1. (resmen) rica etmek/dilemek, talep etmek. to ~ aid. 2. yalvarmak, ısrarla istemek. to ~ votes : oy toplamaya çalışmak, 3. (yasa dışı eyleme) kıskırtmak, tahrik/teşvik etmek, 4. (fahiş/dilenci) taciz etmek, ahlâksızca tekliflerde bulunmak. public ~ing by prostitutes in the streets. e.a.-1. request, 2. urge, importune, beseech, beg, sue, 3. excite, arouse, provoke

solicitation, is. 1. rica, dilek, talep, 2. yalvarma, ısrarla isteme, 3. (yasa dışı eyleme) kıskırtma, tahrik, teşvik, 4. (fahiş/dilenci) taciz etme, ahlâksızca tekliflerde bulunma.

solicitor, is. 1. rica eden/dileyen/ yalvaran kimse, oy/para vb. toplamaya çalışan kimse, 2. aracı, 3. (devlet dairesinde) hukuk müşaviri, 4. Brit. dava vekili, 5. ~ general : başsavcı yardımcısı. bk.: attorney general, 6. ~ship : (a) dileme, rica etme, oy/para toplamaya çalışma, (b) dava vekilliği. e.a.-4. lawyer, attorney, counselor.

solicitous, sf. 1. gen. ~ about/for : meraklı, endişeli, vesveseli. ~ about a person's health. ~ about the future. 2. istekli, hevesli, arzulu. ~ to please. ~ to make friends. 3. dikkatli, ihti-mamlı, ihtimam/itina gösteren. ~ for her welfare. 4. ~ ly : merakla, endişeyle; istekle, hevesle; dikkatle, ihtimamla, 5. ~ ness : merak, endişe, vesvese; istek, heves, arzu; dikkat, ihtimam. e.a.-1. anxious, concerned, 2. desirous, eager, 3. careful. k.a.-1. unconcerned, careless.

solicitude, is. 1. merak, endişe, vesvese, kuruntu. After receiving her letter, I had no reason for ~. 2. ihtimam, dikkat. caring the sick child with great ~. 3. gen. ~ s : dert, üzüntü, endişe konusu olan şey. e.a.-1. anxiety, concern, 2. care.

solid

solid, *sf.&is.* 1. katı, mücessem, üç boyutlu (cisim). ~ **angle** : katı açı. ~ **geometry** : uzay geometri. ~**measure** : oylum/hacim ölçüsü, 2. som, içi dolu. ~ **gold**. 3. sağlam, muhakem, metin. *a-wall.* ~ *ground*. 4. sert, katı. *Water in ~ state is ice.* ~ **food** : katı yiyecek, 5. pek, sıkı, yoğun, 6. kesiksiz, kesintisiz, araliksız, devamlı, fasılasız. *a ~ row of buildings.* 7. tam, bütün. **sleep for 8 ~ hours** : tam sekiz saat uyumak, 8. gerçek, hakikî. ~ **comfort**. 9. (yazı vb.) birleşik, bitişik, 10. güvenilir, sağlam, makul. *a ~ man. a ~ basis.* 11. küp. *A ~ foot contains 1728 ~ inc-hes.* 12. kuvvetli. *a good ~ blow.* 13. birleşmiş, anlaşmış, fikir birliğine varmış. **be ~ for ...** : ... etrafında birleşmek, ittifakla/sımsıkı tarafını tutmak, 14. **k.d. in ~** : sımsıkı bağlı, ayrılmaz. *He was in ~ with her parents.* 15. argo mükemmel, 16. ~ **ly** : sağlamca, sıkıca, katı bir şekilde, sımsıkı; oy birliğiyle, 17. ~ **ness** : katılık, sertlik, sağlamlık, sıkılık. *e.a.-3. sound, strong, stable, stout, 4. cohesive, firm, 5. dense, thick, 7. whole, entire, 8. real, genuine, 10. sound, good. reliable, sensible, 15. excellent.*

solidago, *is., ç. -gos* bot. şifa otu, *Solidago* familyasına mensup şifa verici etkisi olan bitki.

solidarity, *is., ç. -ties* dayanışma, birlilik, tesanüt. *A national emergency evokes ~ among a nation's citizens.* *e.a.- unity, unification, harmony, cooperation, cohesion.*

solidary, *sf.* dayanışık, dayanışmalı, bireşik, mütesanit.

solidify, *f. -fied, -fying* 1. katılaş(tır)mak, sertleş(tır)mek, don(dur)mak. *Extreme cold solidifies the water.* 2. sağlamlaş(tır)mak, kuvvetlen(dir)mek, tahkim etmek. *This had an immense effect in ~ing the allegiance of our followers.* 3. (fikir vb.) birleş(tır)mek, birlik ve beraberlik sağlamak. *Public opinion on the issue was solidified.* 4. **solidifiable** : katılaş(tırıl)abilir, sertleş(tırıl)ebilir, sağlamlaş(tırıl)abilir, kuvvetlen(diril)ebilir, 5. **solidification** : katılaş(tır)ma, sertleş(tır)me, sağlamlaş(tır)ma, kuvvetlen(dir)me, 6. **solidifier** : katılaştırın, sertleştirin, sağlamlaştırın, kuvvetlendiren.

solidity, *is.* 1. katılık, sertlik, 2. sağlamlık, kuvvetlilik, 3. güvenilirlik, (fikrî/mâlî vb.) sağlamlık.

solid-state, *sf. elekt.* katı hâl, transistor vb. gibi ısıtılmaya ve elektronların boşlukta harekete gerek kalmadan elektrik akımını kontrol edebilen. ~ **physics** : katı hâl doğa bilimi.

solidus, *is., ç. -di* 1. eski Roma altın parası, 2. Orta Çağ Avrupa para birimi, 3. bölüm işaretî : veya /.

solifidian, *is.* kurtuluş için yalnız imanın yeterli oduğuna inanan kimse.

soliloquize, *f. -quized, -quizing* kendi kendine konuşmak.

soliloquist = **soliloquizer** : kendi kendine konuşan. **soliloquizingly** : kendi kendine konuşarak/konusur gibi.

soliloquy, *is., ç. -quies* kendi kendine konuşma.

solipsism, *is. fel.* tekbencilik, eneîye: özenel beni bilinç içerikleriyle birlikte tek gerçek, tek varlık olarak kabul eden felsefe görüşü. ~al : tekbencil. **solipsist** : tekbenci kimse. **solipsistic** : tekbencil, tekbencilikle ilgili. **solipsistically** : tekbencilce, tekbencil olarak.

solitaire, *is.* 1. tek taş mücevher, 2. tek başına oynanan kâğıt oyunu.

solitary, *sf.&is., ç. -taries* 1. yalnız, tek başına, kimsesiz. *Few people live entirely ~ lives.* *A ~ journey.* 2. münzевi (kimse). *a~ man.* 3. toplumdan uzak. *a ~ existence.* 4. tek, biricik, yegâne. *a ~ exception.* 5. ıssız, tenha, kimsesiz. *a ~ street.* 6. kasvetli, sıkıcı, 7. *zool.* yalnız (veya çift olarak) yaşayan, toplu yaşamayan, 8. ~ **confinement** : hücre hapsi, 9. **solitarily** : yalnızca, tek başına, yalnız olarak, münzeviyane, toplumdan uzak, 10. **solitariness** : yalnızlık, kimsesizlik, münzevilik. *e.a.-1. lone, unattended, 2. hermit, recluse, 5. lonely, isolated, secluded, desolate, deserted, unfrequented, retired, remote.*

solitude, *is.* 1. yalnızlık, kimsesizlik, münzevilik, inziva, uzlet. *He lives in ~.* 2. ıssızlık, tenhalık, 3. ıssız/tenha yer, 4. **solitudinous** : yalnız, kimsesiz, münzevi. *e.a.-1. retirement, privacy, isolation, 3. desert, waste, wilderness.*

solleret, *is. bk.: sabaton.*

solmization, *is. müz.* solfej, solfej yapma.

solo, *sf.&zf.&f.&is., ç. -los/-li* 1. müz. solo, tek başına çalınan/söylenen (parça), böyle bir parçayı çalmak/söylemek, 2. yalnız/tek pilotlu (uçuş). *a ~ flight.* **go ~** : ilk olarak tek başı

na uçmak, 3. iki veya üç ortağa karşı tek başına oynanan iskambil oyunu, 4. **soloist** : solist, tek başına çalan/söyleyen kimse.

Solomon, *is.* 1. Hz. Süleyman, 2. akıllı dirayetli/hikmet sahibi kimse, 3. ~ic = ~ian : Süleyman'a ait, Süleymanvari. ~'s seal : (a) Süleyman'in mührü, (b) *bot.* mühür otu (*Polygonatum*).

Solon, *is.* 1. Solon, Atinalı devlet adamı (M.Ö. 638-558), 2. dirayetle kanun yapan kimse, 3. ~ic = ~ian: Solon'a ait, Solonvari.

so long, *k.d.* esenkel, Allaha ısmarladık, hoşça kal. *I said so long and left.* *e.a.- good-by.*

solstice, *is.* 1. *astr.* gün dönümü. **summer** ~ : yaz gün dönümü, 21 Haziran. **winter** ~ : kış gün dönümü, 22 Aralık, 2. dönüm noktası.

solstitial, *sf.* gün dönümü+, gün dönümünde vuku bulan. ~ ly : gün dönümünde, gün dönümüne doğru.

solubility, *is.* çözünürlük, eriyebilme.

soluble, *sf.* 1. çözünür, eriyebilir. *Sugar is ~ in water.* ~ glass : sodyum silikat, 2. ~ ness *bk.:* **solubility**, 3. **solubly** : çözünecek/eriyebilecek şekilde.

solus, *Lât.* yalnız, özellikle sahnede yalnız bulunan oyuncu (Kadınlar için: **sol**).

solute, *is. & sf.* 1. çözünen, eriyen madde, 2. *bot.* serbest, yapışmayan.

solution, *is.* 1. (problem, sorun vb.) çözüm, çözme, halletme, 2. çözülme, halledilme, 3. çözüm yöntemi/usulü/şekli, hâl tarzı, 4. hâl çaresi, çare, yol. *It seemed that devaluation was the only ~. to find a peaceful ~.* 5. *kim.* çözelti, eriyik, mahlûl, 6. çözülme, ayrılma, dağılma, inhilâl. *in ~* : çözelti/eriyik hâlinde, erimiş hâlde. 7. *tip* (a) bir hastalığın kriz dönemi veya sonu, (b) sıvı ilâç, şurup, 8. *huk.* borcun tesviyesi. 9. ~ set mat : çözümkümesi, bir denklemin kökleri, bir denklemi/şartsızlığı gerçekleyen sayılar kümesi.

solvable, *sf.* 1. çözülebilir, halledilebilir, 2. *esk.* çözünür, eriyebilir, 3. ~ ness = **solvability** : çözülebilme, halledilebilme. *e.a.-2. soluble.*

solvate, *is. & f. -ated, -ating kim.* sıvı sarılım (hâline gelmek).

solvation, *is. kim.* sıvı sarılım.

solve, *gl.f.* **solved**, *-solving* 1. çözmek, halletmek. *to ~ an equation/ a problem.* 2. çare bulmak, 3. açıklamak, izah etmek. *to-a mystery.*

4. *huk.* tesviye etmek, borçtan/sorumluluktan kurtulmak, 5. **solver** : çözen, halleden.

solvency, *is.* (borçlarını) ödeyebilme, ödeme gücü.

solvent, *sf. & is.* 1. (borçlarını) ödeyebilir, 2. çözeltebilir, eritebilir, 3. çözücü, eritici madde, 4. çözüm, izah tarzı, 5. ~ ly: (borçlarını) ödeyebilecek şekilde; eriterek, çözelterek, çözerek.

soma, *is., ç.* **-mata/-mas** *biy.* gövde, beden, vücut.

-soma = **-some** *son ek* “gövdeli, bedenli, vücutlu” anlamı katar, hayvan ve bitkiler için kullanılır. *ör.:* *dolichosoma*, *hydrsoma*.

Somalia, *is.* Somali. ~n : Somali'li.

somat-, *bk.:* **somato-**.

somatic, *is. anat. zool.* 1. tensel, gövdesel, bedenî, 2. ~ ally : gövde/beden/vücut ile, 3. ~ cell : beden gözlesi, vücutu oluşturan gözelerden her biri. *e.a.-1. bodily, corporal.*

somat- = **somat-** *ön ek* “gövde, beden, vücut” anlamı katar. *ör.:* *somatoplasm*, *somatic*.

somatology, *is.* gövde bilimi, somatoloji, insan vücutunu inceleyen bilim, antropolojinin insanın fizik yapısını inceleyen bölümü. **somatologic(al)** : gövde bilimsel. **somatologically** : gövde bilimsel olarak, gövde bilimi açısından. **somatologist** : gövde bilimi uzmanı.

somatoplasm, *is.* somatoplazma, gövde gözlesi protoplazması. **somatoplastic** : somatoplazma+.

somatopleure, *is.* somatoplöra, embriyo gövdesini oluşturan çift tabaka. **somatopleural** = **somatopleuric** : somatoplöra+.

somatotype, *is.* vücut tipi, insanın beden yapısı.

somber = **sombre**, *sf.* 1. loş, yarı karanlık. *a ~ room.* 2. koyu renkli, kara, siyah. *a ~ dress.* 3. üzgün, kederli, endişeli, sıkıntılı. *He looked unusually ~.* 4. kasvetli, sıkıntılı, can sıkıcı. *Yesterday was a ~ day. You should know the truth, ~ though it may be.* 5. **somberly** = **somberly** : loş bir şekilde, üzgün/kasvetli bir şekilde, endişe/sıkıntı ile, 6. **somberness** = **sombreness** : (a) loşluk, (b) üzüntü, keder, kasvet, sıkıntı. *e.a.-1. dusky, murky, dismal, sunless, shadowy, 2. dark, dull, 3. dismal, melancholy, 4. depressing, sad, gloomy, dismal.* *k.a.-1. bright, sunny, 3,4. cheerful, gay, happy.*

sombrero

sombrero, *is.* geniş kenarlı şapka. ~ *ed* : geniş kenarlı şapkali.

some, *sf.* 1. bazı. **I have ~ important things to tell him** : Ona bazı önemli söyleyeceklerim var. ~ **person may object** : Bazı kimseler itiraz edebilir. ~ **days I stay home** : Bazı günler evde kalırım. 2. bir. **to ~ extent** : bir dereceye kadar, 3. birkaç, bir hayli, epeyce. **We talked for ~ time** : Uzun müddet (epeyce zaman) konuşduk. **He was here ~ weeks** : Birkaç haftadır burada idi. 4. *k.d.* önemli, hatırlı sayılır, mühimce, oldukça. **It was ~ accident** : Önemli bir kaza idi. 5. biraz, bir miktar. **Give me ~ money** : Banana biraz para ver. 6. birtakım, 7. yaklaşık olarak, aşağı yukarı, takriben, ...kadar. **Gürün is ~ 140 km. south of Sivas** : Gürün, Sivas'ın takriben 140 km güneyindedir. **There were ~ 40 people** : Kırk kişi kadar vardı. 8. *k.d.* ne biçim. ~ **friend you are, you won't even lend me \$5.** : Ne biçim arkadaşın, bana beş dolar ödünç vermiyorsun. **e.a.-1. certain, any, 4. considerably, 5. somewhat. NOT:** Olumsuz cümlelerde **SOME** değil, **ANY** kullanılır: *Can you give me some money? I don't have any.*

-some, son ek 1. -ci (isimlerden sıfat yapar). **quarrelsome** : kavgacı, 2. -lik, ... kişilik. **twosome** : iki kişilik, 3. gövde, parçacık, cisim. ör.: *chromosome*.

somebody, *zm.&is., ç. -bodies* 1. biri, birisi, bir kimse. *If you don't know the answer, ask ~. There's ~ on the telephone for you. ~ lost his watch.* 2. büyük şahsiyet, hatırlı sayılır/tanınmış kimse. **He's (a) ~** : Büyük şahsiyettir. **He thinks he's (a) ~** : Kendini bir şey zannediyor.

someday, *zf.* günün birinde, ileride, gelecekte. *I'd like to see it ~. I hope ~ I'll have enough money to buy a car.*

someday, *zf. esk. bk.*: **somewhat**.

someday, *zf.* 1. her nasıl olursa, ne yapıp yapıp, bir yolunu bularak. **You should finish the university ~** : Ne yapıp yapıp üniversitedeyi bitirmelisin. **We'll manage ~** : Bir yolunu buluruz, çaresine bakarız. 2. her nedense, her nasıl, ne hikmetse. **I never liked him ~** : Her nedense ona bir türlü kanım ısmadı. ~ *it didn't seem very important to him any more.* 3. ~ **or other** : her nasıl olursa olsun.

someone, *zm.* birisi, bir kimse. *You can meet ~ you like.*

someplace, *zf. bk.*: **somewhere**.

somersault = **somerset** = **summersault** = **summerset**, *is.&f.* 1. taklak, parende (atmak). **turn a ~** : taklak atmak, 2. (fıkrinden, kararından vb.) dönüş, rücu, cayma. *This represent a complete ~ from our external policy.* **e.a.-2. overturn, reversal**.

something, *zm.&is.&zf.* 1. bir şey. ~ *must be done about it.* 2. falan, kusur, bilmem kaç. **Our train gets at two ~** : Trenimiz saat ikinci bilmem kaç geçe varıyor. 3. önemli/olaganüstü bir şey/kimse. **Well, that's ~ !** Bu cidden önemli bir şey! **There is ~ in what you say** : Sözünüzde bir gerçek payı var. **That's ~ like a house** : Ev dediğin böyle olur. 4. bir dereceye kadar, biraz, bir nebze. ~ **after the French style** : Biraz Fransız üslûbunu andırıyor. **He is ~ under sixty** : Yaşı altmışa yaklaşıyor (altnıştan biraz aşağıdır). **e.a.-4. somewhat**.

sometime, *sf.&zf.* 1. bir zaman. ~ **soon** : yakında, 2. esnasında, içinde. ~ **last year** : geçen yıl içinde. **I'll take my holiday sometime in May** : Tatilimi Mayıs ayı içinde yapacağım. 3. gelecekte, ileride, münasip bir zamanda. **Come to see me ~** : İleride (münasip bir zamanda) beni gör. ~ **(or other)** : er geç, günün birinde, ileride bir gün, 4. eski. **Mr. C., ~ governor of A.** : eski A. valisi Mr. C.

sometimes, *zf.* 1. ara sıra, bazan, arada bir, zaman zaman, kâh. ~ **he comes by train, ~ by car** : Kâh trenle gelir, kâh araba ile. ~ **the one, ~ the other** : Bazan biri, bazan öbürü. 2. esk. evvelce, vaktiyle. **e.a.-1. occasionally, 2. once, formerly**.

someway = **some way** = **someways**, *zf.* bir yolunu bulup, ne yapıp yapıp. ~ **he found money to buy a house.** **e.a.- somehow, in some way.**

somewhat, *zf.&is.* 1. biraz, bir dereceye kadar, az çok, oldukça, hayli. **I was ~ surprised** : Hayli şaşirdım. **It is ~ difficult** : O biraz zordur. **We treat him ~ as he treated us** : O bize nasıl muamele etti ise biz de ona az çok öyle muamele ettik. **He was ~ of a coward** : Oldukça korkaktı. 2. bir parça, bir şey. **The matter is an unknown ~** : Konu, bilinmeyen bir şeydir.

3. more than ~ : fazlaıyla, aşırı derecede, hadinden ziyade. *His behavior displeased me more than ~.* **4. ~ of** : daha ziyade, adetâ. *The cake we made was ~ of a failure.* **e.a.- 4. rather.**

somewhere, zf.&is. **1.** bir yer(ler)de, bir yere. **~ else** : başka bir yerde. *He lives ~ in Canada. They went out ~.* **2. ~ about/between/in** : civarında, dolaylarında, takriben. **He is ~ about fifty** : Yaşı elli civarındadır. **~ about 1980.** **~ between 1980 and 1988.** **~ in the 1980's.** **3.** (herhangi) bir yer. **He needs ~ to stay** : Kalacak bir yere ihtiyacı var. **or ~** : veya başka bir yere. **They are going to Holland or ~** : Hollanda'ya veya başka bir yere gidiyorlar. **~ or other** : kimbilir neresi, bilmem hangi yer. **4. get ~** : bir sonuca ulaşmak, başarmak. *Now at last we know the murder weapon; now we're getting ~.*

somewheres, zf. k.d. bk.: **somewhere.**

somewhither, zf. esk. **1.** bir yer(d)e, bir taraf(t)a, **2.** bir yön(d)e, cihete doğru. **in ~** : bir noktada. **e.a.-1. somewhere.**

somewise, zf. esk. bk.: **somewhat.**

somite, is. **1.** bülüt, somit, bazı hayvanların vücutlarının bölündüğü parçalardan her biri, **2. somital = somitic** : bülüt+, bülütSEL, bülÜLÜ.

sommelier, zf.&is. saki, lokantalarda/kulüplerde şarap veren kimse.

somnambulate, gsz. **-lated, -lating** uykuda gezmek. **somnambulance = somnambulation** : uykuda gezme. **somnambulant = somnambulator** : uykuda gezen.

somnambulism, is. uykuda gezme, uyurgezerlik. **somnambulist** : uyurgezer kimse. **somnambulistic** : uykuda gezer gibi.

somniferous, sf. uyutucu, uykı getirici, uyuşturucu. **~ ly** : uyutarak, uyuşturarak, uykı getiricesine.

somnific, sf. uyutucu. **e.a.- somniferous, soporific.**

somniloquy, sf. **1.** sayıklama, uykuda konuşma, **2.** sayıklanan sözler, **3. somniloquist** : sayıklayan, uyurken konuşan kimse, **4. somniloquous** : sayıklanan.

somnolent, sf. **1.** uykulu, uykusu gelmiş, **2.** uyutucu, uykı getirici, **3. somnolence = somnolency** : uykulu hâl, uykulu olma, uykı basması, ağırlık, **4. somnolently** : uykulu uykulu, uykı getiricesine. **e.a.-1. sleepy, drowsy, slumberous, 2. somniferous, soporific.**

son, is. **1.** oğul, erkek evlât, çocuk, evlât. *My ~ is 5 years old.* **2. the Son = Son of God = Son of Man**: Hz. İsa, **3. son-in-law** (ç.: sons-in-law): damat, **4. ~ of a bitch** (ç.: sons of bitches, kış. : s.o.b.) **argo-kaba** it oğlu it, kancık, piç oğlu piç, orospu dölü, **5. ~ of a gun** (ç.: sons of guns) **argo** (a) çapkin, külhanbeyi, madrabaz, düzenbaz, alçak, rezil, (b) köftehor, maskara (sevgi ve şefkat hitabı olarak), **6. Sons of Liberty** : ABD tarihinde İngiliz yönetimine karşı çıkan cemiyetler, **7. sonless** : oğulsuz, evlâtsız, **8. sonlike** : oğul/evlât gibi. **e.a.-5. (a) rogue, scoundrel, rascal.**

son-, ön ek bk.: **soni-**.

sonance, is. **1.** seslilik, ses verme, sesli/ünlü olma, **2. esk. ses, nağme.** **e.a.-1. voice, sound, noise, 2. tune.**

sonant, sf.&is. **1.** sesli, ses veren, ünlü, **2. s.bl. selenli, tannan.** **3. ~ al = -ic** : selenli+, ünlü+.

sonar, is. deniz radarı, sonar, ses dalgalarıyla su altındaki cisimleri algılayan cihaz (SONar and NAVigation Ranging).

sonata, is. müz. sonat.

sonatina, is., ç. **-nas/-ne** müz. sonatin, sonatçık.

sonde, is. sonda, atmosfer olaylarını incelemek için fırlatılan roketli balon.

song, is. **1.** şarkı, türkü, ir, yır, **2. destan, şiir, lirik şiir, 3. nağme, nakarat, 4. kuş ötüsü, 5. cüz'î şey, ucuz fiyat.** **for a ~** : çok ucuz, kelepir. **for a mere ~** : yok pahasına. **I bought that car for a ~** : Bu arabayı çok ucuza aldım. **6. ~ and dance** : (a) şarkılı kısa oyun, (b) k.d. uydurma mazeret, bahane. **make ~ and dance about sth.** : bir şeye fazla önem vermek, büyütmek, mesele yapmak. *Her father made a great ~ and dance about her being late home.* **7. ~cycle** : şarkılar dizisi: aynı şair ve bestekârin aynı konuyu işleyen şarkıları, **8. songlike** : şarkı gibi, **9. The Song of Solomon = Song of Songs** : Neşideler Neşidesi (Eski Ahit'te bir bölüm).

songbird, is. ötücü kuş.

songbook, is. şarkı kitabı.

songfest, is. şarkılı eğlence.

songful, sf. **1.** şarkılı, ahenkli, nağmeli, **2. ~ ly** : şarkılarla, ahenkle, **3. ~ ness** : ahenklik. **e.a.-1. melodious.**

songless

songless, *sf.* 1. (kuş) ötmez, ötücü olmayan, 2. ~ *ly* : ötmeksizin, 3. ~ *ness* : ötmezlik.

songster, *is.* 1. şarkıcı, okuyucu, mugan-ni, hânende, 2. ötücü kuş, 3. şair, şarkıcı yazarı, 4. şarkıcı kitabı.

songstress, *is.* kadın şarkıcı/okuyucu, hânende, mugan-niye.

song thrush, *is. zool.* ötücü ardıç kuşu (*Thurdus philomelos*).

songwriter, *is.* şair, şarkıcı yazarı.

soni-, *ön ek* “sesli, ses” anlamını katar. *ör.* : *soniferous*. Sesli harf önünde : **son-**.

sonic, *sf.* 1. ses+, sesle ilgili. ~ **barrier** : ses duvarı, 2. ses hızıyla giden, 3. ~ **boom** : ses-ten hızlı uçan uçağın çıkardığı patlama sesi, 4. ~ **depth finder** = **fathometer** : sesle derinlik-ölçer : ses dalgalarıyla su derinliğini ölçen cihaz.

sonics, *is.* ses bilimi, ses bilgisi.

soniferous, *sf.* sesli, ses çıkarı.

sonnet, *is. & f.* 1. sone, belirli bir duyu-ya düşünceyi işleyen 8+6 veya 4+4+4+2 misra-lı şiir, 2. sone yazmak, 3. ~ **like** : sone şeklinde, sone gibi, 4. ~ **sequence** : soneler, sone dizisi, bir şairin aynı konuyu işleyen sonelerinin tümü.

sonneteer, *is. & f.* 1. sone yazarı, 2. sone yazmak, 3. (aşağılayıcı anlamda) şair taslağı, şairlige özenen.

sonnetise/sonnetisation, *Brit. bk.* : **sonne-tise/sonnetization**.

sonnetize, *f.* -*ized*, -*izing* sone yazmak. **sonnetization** : sone yazma.

sonny, *is.* oğlum, evlâdim, yavrum.

sonobuoy, *is.* radyolu deniz altı şamandı-rası.

sonometer, *is.* sesölçer.

sonorant, *is. & sf. s.bl.* titreşimli : *l, r, m, n, y, w* gibi kapaklı veya sürtüşmeli sessizlerle ünlüler arasında ses veren harfler.

sonority, *is., ç. -ties* titreşimlilik, seslilik.

sonorous, *sf.* 1. sesli, ses veren, sedalı, titreşimli, 2. tannan, tınlayan, gür sesli, yüksek ses çıkarı, 3. yankılı, 4. ~ *ly* : titreşerek, ses vererek, gür sesle, 5. ~ *ness* : titreşme, tannanlık, gür seslilik.

sonship, *is.* oğulluk, (birisinin) oğlu olma sıfatı.

sonsy = sonsie, *sf. İsk.* 1. güzel, yakışıklı, 2. munis, iyi huylu. *e.a.-1. buxom, handsome, 2. good-natured.*

sooey, ünl. domuzları çağırma ünlemi.

sook, *is. bk.* : **souk**.

sool, *f. Avust.* 1. (köpeği) saldırtmak, 2. (köpek) saldırmak, taciz etmek.

soon, *zf.* 1. yakında, biraz sonra, birazdan.

See you again ~ : Yakında tekrar görüşelim. **He will ~ be here** : Birazdan gelir. **too ~** : vakitsiz, çok erken, vaktinden önce, 2. çabucak, sür'atle, çok geçmeden, zaman geçirmeden. **how ~** : ne kadar zamanda, ne kadar çabuk. **How ~ can you be ready** : Ne kadar zamanda hazırlanabilirsiniz? 3. *esk* hemen, derhâl, şimdi, 4. kolayca, kolaylıkla, 5. **would/had ~ er** = **would just as ~** : tercihen, en iyisi, bari. **I would ~ er not go** : Ben gitmesem daha iyii; gitmemeyi tercih ederim. **I really don't want to go there. I'd just as ~ turn around and go back** : Cidden oraya gitmek istemiyorum, en iyisi geri döneyim. **Death ~ er than slavery** : Ölüm esaretten yeğdir. **I would ~ er die** : Ölürüm de bunu yapmam. 6. **as ~ as** : derhâl, hemen, ... olur olmaz. **We will leave as ~ as he comes** : O gelir gelmez hareket edeceğiz. **as soon as possible** : bir an önce, olabildiği kadar çabuk, mümkün olan sür'atle, 7. **sooner or later** : er geç, eninde sonunda, nasıl olsa, 8. **no sooner said than done** : demesiyle yapması bir oldu, 9. **the sooner the better** : şimdiden tezi yok, ne kadar çabuk olursa o kadar iyi. *e.a.-2. promptly, quickly, 3. immediately, at once, 4. readily, willingly, 5. preferably, 7. eventually, inevitably.*

sooner, *is.* vaktinden önce davranışın en iyi hazine arşasını ucuza elde eden kimse. **Sooner** : Oklahomalı, Oklahoma yerli. ~ **State** : Oklahoma (takma ad).

soot, *is. & f.* 1. is, kurum, 2. işletmek, ise/ kuruma bulaştırmak.

sooth, *sf. & is. esk.* 1. gerçek, hâkikat ~ **to say** : doğrusu, gerçekten, 2. yâtişterici, tatlı, müläyim, 3. **in (very)** ~ : gerçekten, hâkikaten, 4. ~*ly* : tatlılıkla, müläyimce. *e.a.-1. true, real, truth, reality, fact, 2. soothing, soft, sweet, 3. truly, in truth.*

soothe, *f.* **soothed, soothing** 1. yataştmak, teskin etmek, sakinleştirmek. **soothing words** : yataştırıcı sözler. *He tried to ~ the crowd's rage.* 2. (ağrı vb.) dindirmek, hafifletmek. **The medication ~d her pain** : İlâç, ağrısını dindirdi. **soothing medicine** : ağrı dindirici ilaç, 3. yumuşatmak, mülâyimleştirmek. ~ **s.o.'s feelings** : birinin gönlünü almak, 4. rahat ettirmek, 5. **soother** : yataştan, teskin eden, sakinleştiren, dindiren. *e.a.-1. calm, tranquilize, relieve, appease, 2. assuage, mitigate, alleviate, allay, 3. soften, 4. comfort.* **k.a.-1. upset, disturb, rouse, excite, disquiet, 2. increase, irritate.**

soothfast, *sf.* *esk.* 1. doğru, gerçek, hakkî, 2. sadık, hakikatlı, 3. ~ly : gerçekten; sadakatle, 4. ~ness : gerçeklik, doğruluk; sadakat. *e.a.-1. real, true, 2. truthful.*

soothing, *sf.* 1. yataştırıcı, (ağrı) dindirici, teskin edici. *a ~ syrup/medicine.* 2. ~ly : yataştırarak, teskin ederek, dindirerek, yataştırıcağına, 3. ~ness : yataşticilik, dindircilik, teskin kabiliyeti.

sootsay, *gs. f.* **-said, -saying** 1. geleceği söylemek, gaipten haber vermek, kehanette bulunmak, 2. ~er : kâhin, gaipten haber veren, 3. ~ing : kehanet, gaipten haber verme.

sooty, *sf.* **sootier, sootiest** 1. isli, kurumlu, islenmiş, 2. is gibi, simsiyah, 3. ~ **mold** : (bitkilerde) (a) is hastalığı, (b) (bu hastalığa sebep olan) is mantarı (*Capnodiaeae*), 4. **sootily** : islenmiş gibi, isli isli, 5. **sootiness** : islilik, islenme, ise bulanma.

sop, *is. & f.* **sopped, sopping** 1. tirit, et su yuna batırılıp yumuşatılmış ekmek, 2. sıvıya batırılıp iyice ıslatılmış şey, 3. sus payı, susmalık, rüşvet, 4. yataştırıcı şey, 5. banmak, et su yuna/süte vb. batırıp ıslatmak, 6. iyice ıslatmak/ıslamak, sırsıklam etmek/olmak, içirmek, emdiremek, 7. ~up : soğurmak, içmek, emmek, masetmek. *e.a.-3. bribe, 6. drench, soak, 7. absorb.*

SOP = **S.O.P.** = Standard Operating Procedure.

sop. = soprano.

soph, *is. kis. bk.* : **sophomore**.

sophism, *is.* yaniltmaca, safsata, mugalâta, bilgicilik. *e.a.- fallacy.*

sophist, *is.* 1. sofist, 2. safsataçı, mugalâtacı, yalan sözlerle başkalarını kandırmaya çalışan kimse.

sophister, *is.* 1. (bazi İngiliz üniversitelerinde) iki veya üçüncü sınıf öğrencisi, 2. safsataçı, mugalâtacı.

sophistic(al), *sf.* 1. yaniltıcı, safsatalı, mugalâtalı, 2. sofistlere özgü, 3. **sophistically** : yaniltarak, safsata ile, mugalâtalı bir şekilde, 4. **sophisticalness** : yaniltıcılık, safsata(cılık), mugalâta.

sophisticate, *sf. & is. & f.* **-cated, -cating** 1. *bk.* : **sophisticated**. 2. bilgiç, kültürlü, görmüş geçirmiş, incelikli kimse, 3. saflığını/masumluğunu/sadeliğini/tabîflığını kaybettirmek, tecrübeendirmek, 4. aydınlatırmak, bilgiçleştirmek, 5. hile ve safsata ile aldatmak/ahlâkını bozmak, 6. yaniltmak, safsata yapmak, kaçamak sözlerle aldatmak.

sophisticated, *sf.* 1. bilgiç, kültürlü, tecrübebeli, görmüş geçirmiş, görgülü, pişkin, olgun, incelikli. *a ~ person.* 2. zarif, kibar, zevkli. ~ *clothes.* *a ~ lifestyle.* 3. aldatıcı, safsatalı, mugalâtalı, yaniltıcı, yapmacık, sun'î, 4. karmaşık, ileri, fazlaıyla gelişmiş, çok ayrıntılı, anlaşılması güç. *a ~ machinery/system/process. These planes are among the most ~ aircraft now being manufactured.* 5. ukalâ, çok bilmiş, bilgiç, 6. ~ly : (a) bilgiçlikle, görgü ile vb. (b) zafafetle, kibarca, (c) safsata/mugalâta ile, (d) ukalâca, bilgiçlikle, (e) karmaşık/anlaşılması güç bir şekilde *e.a.-1. worldly, 3. deceptive, misleading, artificial, 4. complex, complicated, advanced, intricate, subtle.* **k.a.-1. naive, 4. simple, uncomplicated.**

sophistication, *is.* 1. bilgiçlik, çok bilmişlik, kültürlülük, pişkinlik, görgü, olgunluk, incelik, 2. zariflik, kibarlık. 3. yapmacılık, sun'ılık, 4. karmaşıklik, 5. safsataçılık, mugalâtacılık.

sophistry, *is. c. -ries* 1. yaniltmaca, safsata, mugalâta, 2. sofistik. *e.a.- sophism.*

sophomore, *is.* (lise/üniversite) ikinci sınıf öğrencisi.

sophomoric(al), *sf.* 1. (lise/üniversite) ikinci sınıf öğrencisine ait, 2. toy, pişmemiş, bilgiçlik taslayan, gösterişçi, 3. **sophomorically** : toylukla, bilgiçlikle, gösterişle.

Sophy, *is. esk.* İran hükümdarı.

-sophy, *son ek* “bilim, bilgi” : *philosophy, theosophy*.

sopor

sopor, *is. patol.* derin uykı, uyuşukluk. *e.a.- lethargy.*

soporiferous, *sf.* 1. uyutucu, uykı getiren, uyuşturucu, 2. ~ *ly* : uyutarak, uyuşturarak, 3. ~ *ness* : uyutuluk, uyuşturuluk.

soporific, *sf.&is.* uyutucu, uykı getiren, uyuşturucu (ilâç). ~ *ally* : uyutarak, uyuşturarak.

sopping, *sf.* sırsıklam, ıslak, ıslanmış. *Her clothes were ~ from the rain.* *e.a.- soaked, drenched.*

soppy, *sf. -pier, -piest* 1. sırsıklam, ıslak, ıslanmış, 2. (hava) yağmurlu, 3. *Brit.- argo* aşırı duygusal, fazla içli, marazî şekilde hassas. 4. **soppiness** : sırsıklamlık, ıslaklık; aşırı duygusallık, fazla içlilik. *e.a.-1. soaked, drenched, sopping, 2. rainy, 3. mawkish, sentimental.*

soprano, *sf.&is., ç. -nos* 1. soprano, 2. ~ *clef* : soprano anahtarı, portenin alt çizgisi üzerinde konulan işaret.

sora = sora rail, *is. zool.* Amerika su yelvesi (*Porzana carolina*).

sorb, *is. bot.* 1. üvez ağacı (*Sorbus domestica*), 2. ~ *apple* *d.d.* üvez (meyvesi), 3. **sorbic** : üvez+.

sorbefacient, *sf.&is.* soğurtucu, emdirici, massetirici. *e.a.- absorptive.*

sorbent, *is.* soğurucu, emici (madde/süreç).

sorbet, *is.* şerbet.

sorbic acid, *is. kim.* üvez asidi, sorbik asit: CH₃CH:CHCH:CHCOOH. Yiyecekleri korumak, küflenmeyi önlemek vb için kullanılan beyaz kristal.

sorbitol, *is. kim.* sorbitol: C₆H₈(OH)₆. Bazi meyvelerde bulunan tatlı, beyaz, kokusuz kristalli alkol. Şeker yerine ve kremlerde nemlendirici olarak kullanılır.

sorbose, *is. kim.* sorboz: C₆H₁₂O₆. Sorbitolun fermantasyonundan elde edilen beyaz kristal. C vitamini yapmakta kullanılır.

sorcerer, *is.* büyücü, sihirbaz. *e.a.- wizard.*

sorceress, *is.* afsuncu/büyücü/sihirbaz kadın. *e.a.- witch.*

sorcerous, *sf.* afsunlu, büyülü, sihirli. ~ *ly* : afsunla, büyü ile, sihirle.

sorcery, *is.* afsun(culuk), büyü(cülük), sihir(bazlık). *e.a.- magic, witchery.*

sordid, *sf.* 1. pis, kirli, murdar, 2. alçak, rezil, sefil, adı, 3. çikarçı, asıcıl, menfaatperest, bencil, 4. ~ *ly* : alçakça, rezilâne, sefilâne, adîce, çikarını düşünerek, menfaatperestlikle, bencillikle, 5. ~ *ness* : pislik, kirlilik; alçaklık, rezillik, sefillik, adıllık; çikarcılık, menfaatperestlik, bencillik. *e.a.-1. dirty, filthy, soiled, unclean, foul, 2. degraded, depraved, base, vile, ignoble, mean, 3. avaricious, stingy, tight, close, mercenary. k.a.- 1. clean, 2. honorable, 3. generous.*

sordino, *is. müz.* sordin, çalgıda sesi kısma düzeni. *e.a.- mute.*

sore¹, *sf. sorer, sorest* 1. ağrılı, ağrıyan, dokununca acıyan, çok hassas. *a ~ arm/throat. touch s.o. on his ~ spot* : birinin yarısını desmek,bam teline basmak. *That's his ~ spot* : Bu onun en hassas noktasıdır. **to put one's finger on the ~ place** : en hassas noktaya parmak basmak/temas etmek, 2. (vücut) ağrı içinde. *He is ~ from all that excise. to be ~ all over* : bütün vücudu ağrımak, 3. üzgün, kederli, müteessir, mustarip. **to be ~ about sth.** : bir şeye üzülmek/canı sıkılmak. ~ **at heart** : üzgün, mahzun, kalbi kırılmış, 4. üzücü, can sıkıcı, elem/keder verici. 5. *k.d.* sinirli, öfkeli, hiddetli, canı sıkılmış. **Don't get ~** : Sinirlenme, kızma! 6. can sıkıcı, sinirlendirici. **a ~ subject** : can sıkıcı/nazik konu, 7. şiddetli, aşırı, âcil. **to be in ~ need of sth.** : bir şeye âcil/siddetli ihtiyacı olmak, 8. **to stick out like a ~ thumb** : göze batmak, derhâl göze çarpmak. *You'll stick out like a ~ thumb with that hat on.* 9. ~ *ly* : (a) ağrı/aci/ıstırıp ile, (b) üzülerek, üzüntü/keder ile, (c) öfke ile, sinirlenerek, (d) şiddetle, (e) son derece, aşırı bir şekilde. ~ *ly tired.* 10. ~ *ness* : (a) ağrı, acı, sızı, (b) üzüntü, keder, elem. *the ~ ness of defeat.* (c) can sıkıntısı, sinirlilik, öfke, (d) şiddet. *the ~ ness of battle.* *e.a.-1. painful, tender, 3. grieved, distressed, sorrowful, hurt, vexed, 4. irritating, grievous, distressing, 5. annoyed, angered, offended, 7. extreme, severe.*

sore², *is.* 1. yara, ağrıyan/acıyan yer. **to (re)open an old ~** : yarasını desmek, 2. üzüntü kaynağı, üzücü/can sıkıcı şey.

sore³, *zf. esk. bk.: sorely* (*sore¹* (9)).

sorehead, *is. k.d.* 1. kinci, öfkeli, yenilgiyi hazmedemeyen, diş bileyen kimse, 2. ~ *edly* : kinle, diş bileyerek, öfke ile, 3. ~ *edness* : kincilik, diş bileme.

- sore throat**, *is. patol.* boğaz ağrısı.
- sorgho**, *is., ç. -ghos bk.*: **sorgo**.
- sorghum**, *is.* 1. *bot.* süpürge darısı (*Sorghum vulgare*), 2. dari özünden yapılan şurup.
- sorgo**, *is., ç. -gos* dari, şurup yapmak için veya hayvan yemi olarak yetiştirilen birkaç çeşit süpürge darısı. **sorgho** *s.d.y.*
- sori**, *is. , ç. bk.: sorus* (çoğulu).
- soricine**, *sf. zool.* soreks+, soreksse benzer.
- soring**, *is.* bereleme: gösteride ayağını yükseğe kaldırarak yürümesi için atın ayağını kasten zedeleme.
- sorites**, *is. man.* zincirleme tasım, kıyası müselsel: her birinin sonucu sonrakinin öncülü olan tasımlar dizisi. **soritic(al)** zincirleme tasım+.
- sorn**, *glf. İsk.* misafirperverliği suistimal etmek, yüzşüzlük/arsızlık yapmak, beleş geçinmek.
- sororal**, *sf.* kız kardeş+, kız kardeşe özgü / yakışır. ~ *ly* : ablaca, kardeşe, kız kardeş gibi.
- sororate**, *is.* (karısı ölünce) baldızla evlenme.
- sororicide**, *is.* 1. kız kardeş katili, 2. kız kardeş katli, kız kardeşini öldürme, 3. **sororical** : kız kardeş katli+.
- sorority**, *is., ç. -ties* (üniversitede vb.) kızlar birliği. ~ **house** : kızlar birliği binası.
- sororis**, *is., ç. -ses* 1. *bot.* salkımcık: dut ve ananas gibi birçok çiçekten hasıl olan bileşik meyve, 2. kadınlar birliği/kulübü.
- sorption**, *is. fiz. kim.* iç tutunma: yüze tutunan katı özdeğin iç bölgelere girmesi, bazan soğurma ve kimyasal tutunmayla çok türel denge konumuna gelmesi.
- sorrel**, *is.* 1. *bot.* kuzukulağı (*Rumex*). **sheep ~** : küçük kuzukulağı. ~ **tree = sourwood** : ekşi funda (*Oxydendrum arboreum*), 2. *bk.*: **wood sorrel** {**wood**² (24)}, 3. kırmızı kahverengi, 4. doru, kula (at donu), 5. üç yaşındaki erkek gevik.
- sorrow**, *is. &f.* 1. üzüntü, elem, keder, gam, hüznün, matem. **to be ~ striken** : üzüntüye gark olmak. **the joys and ~ s of life** : hayatın sevinç ve üzüntüleri. ~ **at the death of a friend** : bir arkadaşın ölümünden duyulan üzüntü/matem.
2. üzüntü kaynağı, üzücü/keder verici şey/olay. **His son has been a ~ to him** : Oğlu ona üzüntü kaynağı oldu. 3. nedamet, pişmanlık, esef. **He expressed his ~ over what he had done** : Yaptığına pişman olduğunu bildirdi. **I saw to my ~** : esefle/tızulerek gördüm ki. 4. üzülmek, kederlenmek, elem/hüzün duymak, esef etmek, matem tutmak, 5. ~ *er* : üzülen, kederlenen, esef eden. 6. ~ *less* : üzüntüsüz, elemsiz, kedersiz, gamsız. **e.a.-1. grief, sadness, 3. regret, 4. mourn, lament, grieve. k.a.-1. joy.**
- sorrowful**, *sf.* 1. üzgün, elemli, kederli, gamlı. *a ~ look*. 2. elem/hüzün/ matem verici, üzücü, hazin. *a ~ event*. 3. üzüntü/elem/keder ifade eden. *a ~ song*. 4. ~ *ly* : üzünlü, elemle, hazin bir şekilde, 5. ~ *ness* : üzgünlük, elem, keder, gam, hüzün, üzüntü. **e.a.-1. sad, grieved, grieving, unhappy, 2. dismal, distressing, doleful 3. mournful, plaintive. k.a.-1. happy, joyful, gay.**
- sorry**, *sf.* 1. üzgün, müteessir, kederli, hüzünlü, gamlı. **I'm ~ to say that our efforts have failed** : Üzüllererek söyleyeyim ki gayretlerimiz boşça gitti. **I'm ~ to hear your bad news** : Acı haber(nizi) duyunca çok üzüldüm. 2. üzücü, elemli, kasvetli, 3. pişman, nadim. **I'm ~ I ever came here, I wish I'd stay at home** : Buraya geldiğime pişman oldum, keşki evde kalsaydım. **He was ~ he hadn't done his lessons** : Derslerini yapmadığına pişman oldu. 4. acı, müteessif. **be ~ about sth.** : bir şeye acımak, 5. zavallı, işe yaramaz, degersiz, fena, kötü. *a ~ exhibit* : berbat bir sergi. *a ~ horse* : işe yaramaz bir at. **He made ~ spectacle of himself** : Kendini rezil etti. 6. **be ~** : üzülmek, özür dilemek, teessüf etmek, pişman olmak. **I'm ~** : özür dilerim, affedersiniz, üzgünüm, maalesef, yazık ki. **You'll be ~ for this** : Buna pişman olacaksın (iz). 7. **be/feel ~ for** : acımak. **I feel ~ for him** : Ona acıyorum. **I feel ~ for whoever marries her!** Onunla evlenecek olana acırım (evlenecek olanın vay hâline!)! **He's very ~ for himself** : Hâlinden şikayetçi. 8. *a ~ excuse* : sudan bahane, saçma mazeret, 9. **cut a ~ figure** : rezil olmak, yüzüne gözüne bulaştırmak, 10. (ünlem olarak) (a) maalesef, affedersiniz, özür dilerim. **Sorry! You can't come in!** Maalesef içeri giremezsiniz! (b) **Brit.** efendim? “*I'm cold.*” “*Sorry?*” “*I said I'm cold.*” 11. **sorriły** : üzüle-

sort¹

rek, teessürle, esefle, pişman olarak, **12. sorri-**
ness : üzgülük, keder, elem, pişmanlık, esef,
nedamet. **e.a.-1.** *unhappy, melancholy, dismal,*
3. regretful, 4. grievous, painful, 5. contemptible, worthless, shabby, useless, wretched, poor.

sort¹, is. **1.** tür, türlü, çeşit, nevi, tip. **The-**
re were five different ~s of fruits : Beş çeşit
meyve vardı. **of all ~s** : her türlü. **these ~ of pe-**
ople : bu tür/bu gibi kimseler. **That's the ~ of**
thing I mean : Bu tür/böyle bir şey kastediyorum.
I can't stand that ~ of thing : Böyle şeylere tahammül edemem. **something of that ~** : o
tür bir şey. **It is nothing of the ~** : Hiç de öyle
değil. **I shall do nothing of the ~** : Öyle şey ya-
pamam. **2.** soy, tabiat, huy, karakter. **Girls of a**
nice ~ : iyi karakterli kızlar. **He is a very good ~** :
Çok iyi bir adamdır. **3.** sıradan, alelâde, har-
ciâlem, basit, bir üstünlüğü olmayan. **a ~ of**
poet : alelâde/basit bir şair. **a writer of some ~** :
sıradan bir yazar. **to make some ~ of excuse** :
sudan/basit bir mazeret göstermek, **4.** usul, yol,
tarz. **in this ~** : böyle, bu veçhile, bu minval üzere.
We spoke in this ~ for several minutes.
in some ~ : bir bakımdan, bir dereceye kadar,
5. bas. harf çeşidi, **6. of ~s = of a ~** : (a) sıra-
dan, söyle böyle, iyi kötü, alelâde. **an army of a**
~ /after a ~ /of ~s : sözüm ona/iyi kötü bir ordu,
(b) türü bilinmeyen, ne idüğü belirsiz, **7. out of**
~s k.d. rahatsız, keyifsiz, (b) gücenik, dargın,
küskün, (c) huysuz, sinirli, (d) **bas.** bazı harfle-
ri noksan, **8. ~ of k.d.** adetâ, güya, sanki, sözüm
ona. **I ~ of expected it** : Böyle bir şeyi adetâ
bekledim (diyebilirim). **He was ~ of looking for**
help. **e.a.-1.** *type, kind, class, order, family,*
race, 2. character, nature, quality, 4. style, met-
hod, 8. in a way, quite, rather, somewhat.

sort², f. **1.** sınıflandırmak, tasnif etmek. **to**
~ eggs by grade. **2. gen. ~ out** : (seçip) ayırmak,
ayıklamak. **to ~ out children's socks.** **to ~ out**
the bad ones : kötülerini ayıklamak, **3. Brit.-**
k.d. kaynaşmak, uyuşmak, bağdaşmak, imtizaç
etmek, arkadaş olmak, **4. esk.** uyuşmak, anlaş-
mak, **5. bil. ~ to** : ayıklamak, **6. ~ able** : ayık-
lanabilir, sınıflandırılabilir, tasnif edilebilir,
7. ~ ably : sınıflandırılabilecek/ayıklanabilecek
şekilde, **8. ~ er** : ayıklayıcı, tasnif edici, **9. ~ ing** :
ayıklama, çeşitleme. **e.a.-1.** *classify, assort,*
order, sort, 3. associate, mingle, consort, 4. ag-
ree, fit, suit.

sorbie, is.&f. -tied, -tieing **As.** **1.** yarma,
huruç, anî saldırış, **2.** yarma hareketi yapan bir-
lik, **3.** (uçak) çıkış, **4.** (muhasarayı) yarmak, hu-
ruç hareketi yapmak, **5.** taarruz uçuşuna ge-
mek, çıkış yapmak.

sortilege, is. **1.** falcılık, kur'a ile fala bak-
ma, **2.** sihirbazlık, büyülüklük. **e.a.-2.** *magic,*
sorcery.

sorus, is., ç. **sori bot.** eğrelti otu yaprakla-
rı arkasındaki tohum kümesi.

SOS, 1. SOS, imdat işaretti, özellikle gemi-
ler tarafından tehlike hâlinde telsizle gönderilen
işaret, **2.** (herhangi bir) imdat çağrısı.

so-so, sf.&zf. **1.** vasat, sıradan, ne iyi ne
kötü. **a so-so writer.** **2.** şöyle böyle, orta karar.
"How do you feel?" "So-so." **e.a.-1.** *indiffe-*
rent, 2. tolerably, indifferently.

sostenuto, sf.&is., ç. **-tos müz.** **1.** uzatarak
çalma/söyleme, **2.** uzatarak çalınan parça.

sot, is.&sf. **1.** ayyaş, bekâr, **2.** inatçı, diren-
gen. **e.a.-1.** *drunkard, 2. stubborn, obstinate.*

soteriology, is. **1.** Hz. İsa'ya itikat ederek
kurtulma doktrini, **2. soteriologic(al)** : bu doktri-
ne özgü.

Sothic, sf. astr. Büyükköpek yıldızına ait.
~ year : eski Mısır hesabına göre 365 gün 6 sa-
atlık güneş yılı. ~ cycle = ~ period : 1460 yıl.

sotol, is. bot. sotol, GB ABD ve K Mek-
sika'da yetişen avize ağacına benzer bitki (*Dasy-*
lirion).

sottish, sf. **1.** ayyaş, bekâr, zilzurna sar-
hoş, küfeli, **2.** alık, salak, içkiden aptallaşmış,
3. ~ ly : ayyaşça, salak salak, **4. ~ ness** : ayyaş-
lık, alıklık, salaklık.

sotto voce, It. yavaş sesle, kendi kendine.

sou, is. **1.** eski Fransız parası beş veya on
santim, **2.** metelik. **I don't have a ~** : Meteliğim/
beş para yok. **not worth a ~** : beş para etmez.

souari nut = butternut, is. bot. yağlı ce-
viz : G Amerika'da yetişen *Caryocar nuciferum*
ağacının iri ve yağlı cevizî.

soubise, is. soğanlı sos. ~ **sauce d.d.**

soubrette, is. **1.** yardımcı genç kız: operet
ve güldürülerde oynak hizmetçi rolündeki oyuncu,
2. oynak, cilveli, fıkıldak genç kadın, **3. sob-**
rettish : oynak, cilveli, fıkıldak, işvebaz.

soubriquet, is. bk.: sobriquet.

soucar = sowcar, is. Hintli bankacı.

Souchong, *is.* siyah Çin çayı.

souffle, *is. patol.* hırıltı.

soufflé, *sf.&is.* içi boş, puf, sufle.

sough, *is.&f.* 1. uğultu, 2. uğuldamak.

3. ~ **fully** : uğuldayarak, uğultu ile, 4. ~ **less** : uğultusuz.

sought, *f. bk.*: **seek** (*sf.f.&geç.z.*).

soul, *is.&sf.* 1. ruh, can. **with all my ~** : candan, yürekten, bütün kalbimle. **enough to keep body and ~ together** : ölmeyecek kadar, bir lokma bir hırka. **I cannot call my ~ my own** : İşten canım çıkışıyor, başımı kaşıyacak vaktim yok, rahat huzur yok. **upon my ~** : (büyük hayret ve şaşkınlık bildirir) Allah Allah! Deme Allah aşkına! Hayret doğrusu! Olur mu hiç? **2.fels.** tin, ruh, 3. hissiyat, maneviyat, 4. öz, nüve, 5. kök, temel, 6. canllık, 7. kişi, kimse, şahıs, adam. **He's a good ~** : Çok iyi adamdır. **He has a ~ above money** : Para düşünecek adam değildir. **He is the ~ of honor** : O şerefli kişidir, mücessem namustur. **He is the ~ of enterprise** : Tam iş adamıdır, işi yürüten odur. **The ship was lost with all ~ s** : Gemi içindekilerle beraber battı. **not a ~** : in cin yok, kimsecikler yok. **poor ~** : zavallı. **departed ~ s** : ölüler, ölülerin ruhu, 8. (Hristiyanlıkta) Allah, 9. **argo** zenci+, zencilere ait. ~ **music** : zenci müziği. ~ **brother ABD** zenci soydaş, 10. ~ - **destroying** : hayvanlaştıracı, 11. ~ **food ABD** güneyli zencilere özgü yemek, 12. ~ **kiss = French kiss** : dilleri birbirine sürterek/emerek öpüşme, 13. ~ **like** : ruh gibi. 14. ~ **mate** : can yoldaşı, sevgili, 15. ~ - **stirring** : coşturucu, heyecan verici. **e.a.-1. spirit**, 3. **heart**, 4. **essence**, **core**, **heart**, 7. **person**, 8. **God**.

soulful, *sf.* 1. canlı, duygulu, hisli, anlamlı, manalı. ~ **eyes**. 2. ~ **ly** : canlı/duygulu bir şekilde, 3. ~ **ness** : canllık, duygululuk, hislilik.

soulless, *sf.* 1. çansız, ruhsuz, duygusuz, hissiz, anlamsız, manasız, 2. korkak, cesaretsiz, pisirk, 3. ~ **ly** : cansız/ruhsuz/ duygusuz/hissiz bir şekilde, 4. ~ **ness** : cansızlık, ruhsuzluk, duygusuzluk, hissizlik.

soul-searching, *is.* öz çözümleme, öz benliğini arama, kendi kendini inceleme, kendine eğilme.

sou marqué = **sou markee**, *is.* 1. XVIII. yy.da Fransız sömürgeleri için bir milyar adet basılan işaretli para, 2. degersiz şey.

sound¹, *is.* 1. ses, seda. **Not a ~ was heard** : Hiçbir ses işitilmeydi, çit çıkmıyordu. **the ~ of violin** : keman sesi, 2. ima, anlam, mesaj. **the ~ of his report** : raporundan çıkan anlam. **His remark had a worried ~** : Uyarmasında endişeli bir hava seziliyordu. **I don't like the ~ of it** : pek aklım almiyor, gözüm tutmuyor. 3. gürültü, şamata. **I heard the ~ of the engine** : Motorun gürültüsünü duydum. 4. ses erimi. **within the ~ of** : sesi işitilecek mesafede, 5. mil, sonda, 6. geniş boğaz, deniz geçidi, 7. (balıklarda) solungaç.

sound², *f.* 1. seslenmek, ses çıkarmak, ses vermek, 2. ... gibi görünümek/gelmek, ... hissini vermek. **The report ~ s true** : Rapor doğru gibi görüntüyor. **It ~ s strange to me** : Bana aacyip geliyor. **It ~ s bad to me** : Bence bu fena, bunu iyiye yormam. 3. çal(in)mak, öt(tür)mek. **to ~ a bell/trumpet** : zil/trompet çalmak. **to ~ like a horn** : boru gibi ötmek. **to ~ retreat** : ric'at borusu çalmak, 4. yüksek sesle ilân etmek. **to ~ a warning**. 5. ses dinleyerek muayene etmek. **to ~ a patient's chest** : bir hastanın göğsünü dinlemek, 6. açıkça övmek, herkes içinde methetmek. **to ~ a hero's fame**. 7. ~ **off argo** (a) yoklama yapmak, adını/numarasını okumak, (b) açıkça şikâyet etmek, (c) övünmek, böbürlenmek, abartmak, 8. derinliğini ölçmek, iskandil etmek, 9. (fikrini) yoklamak, (bir kimsenin düşündüklerini) anlamaya çalışmak, ağızını aramak. **to ~ a person's views**. **Why not ~ him out about working for us?** 10. **tip** sonda ile muayene etmek. 11. çok derine dalmak. **e.a.-5. auscultate**, 7. (b) **complain**, (c) **boast, exaggerate**.

sound³, *sf.* 1. sağlam, gürbüz, zinde, sağlamlı. **as ~ as a bell** : sapsağlam, turp gibi. **I'm as ~ as a bell**. 2. kusursuz, artızsız, sağlam. ~ **timber**. 3. (malî bakımdan) sağlam, güvenilir, emniyetli. **He's a ~ man** : Güvenilir/emniyetli adamdır. 4. makul, mantıkî, miteber, geçerli. ~ **reasoning**. 5. yerinde, isabetli, doğru, aklılıca. ~ **advice**. 6. mükemmel, sağlam, metin. ~ **moral values**. 7. yasal, geçerli, kanuna uygun, 8. derin. ~ **sleep** : derin/deliksiz uyku, 9. şiddetli, kuvvetli. **a ~ thrashing** : şiddetli/temiz bir dayak. **to**

sound barrier

give s.o. a ~ thrashing : birine temiz bir sopa çekmek. **e.a.-1. healthy, robust, 2. unharmed, whole, hale, unbroken, hardy, 3. secure, reliable, solvent, 4. sensible, valid, competent, 5. valid, rational, logic, 6. substantial, 8. deep, 9. severe, vigorous.**

sound barrier = sonic barrier = transonic barrier, is. ses engeli, ses duvarı.

soundboard, is. bk. : **sound board**.

soundbox, is. ses kutusu, rezonans boşluğu, müzik aletlerinde sesi rezonansa getirerek zenginleştiren kutu.

sound effect, is. işitsel etmen.

sounder, is. 1. seslenen, ses veren kimse/şey, 2. telgraf alıcısı, parlör, 3. derinlik ölçen kimse/alet, 4. sonda, mil.

sounding, sf. & is. 1. sesli, seslenen, ses veren/çıkaran, 2. tannan, ahenkli, çınlayan, 3. gür sesli, gürleyen, 4. ~ s : derinlik ölçme, iskandil etme, sondaj. ~ lead : iskandil kurşunu. ~ line : iskandil ipi/teli, 5. ~s : iskandil edilen suyun derinliği, 6. ~ ly : ses çıkararak, tannan bir şekilde, 7. ~ ness : ses çıkarma, tınlama, çınlama. **e.a.-2. resounding, sonorous, 3. pompous.**

sounding board = soundboard, is. 1. ses levhası, çınlanım levhası: keman ve piyanoda rezonansa gelerek sesi kuvvetlendiren tahta levha, 2. ses yansıtıcı: orkestra veya hoparlörün arkasında sesi dinleyicilere yöneltlen levha, 3. etki ölçü: bir kimsenin ortaya attığı fikirlerin etkinliğini belirten kimse(ler).

soundless, sf. 1. sessiz, sedasız, sakin, 2. çok derin, dipsiz, derinliği ölçülemez, 3. ~ ly : sessizce, sükûnetle, 4. ~ ness : sessizlik, sakinlik, sükûnet. **e.a.-1. silent, quiet, 2. unfathomable, very deep.**

soundproof, sf. & f. 1. ses geçirmez (hâle getirmek), 2. ~ ing : ses geçirmez hâle getirme.

sound ranging, is. sesle uzaklık ölçümü, ses hızından yararlanarak ses kaynağının uzaklığını ölçülmesi.

sound spectrogram, is. ses izgesi. **voiceprint d.d.**

sound spectrograph, is. ses izgeçizeri.

sound track, is. ses kuşağı, ses yolu: üzerinde ses saptanmış optik/mağnetik kuşak.

sound truck, is. hoparlörlü kamyon (seçimlerde veya reklâmcılıkta kullanılır).

sound wave, is. ses dalgası.

soup, is. 1. çorba, et suyu. **clear ~** : süzme et suyu. **pea ~** : bezelye çorbası. **thick ~** : ezme çorbası. **vegetable ~** : sebze çorbası. ~ **kitchen** : imarethane, bedava aş evi, fakirlere bedava çorba dağıtılan mutfak. ~ **ticket** : parasız çorba almak için vesika, 2. *k.d.* yoğun sis, 3. *argo* ilâve güç. ~ **up** : (a) (motorun) gücünü artırmak, (b) *k.d.* güzelleştirmek, daha çekici hâle getirmek, genişletmek, büyütmek. *His second book is just his first one again, in souped-up form.* 4. *argo* nitrogliserin, 5. *foto*, banyo eczasi, 6. **in the ~ argo** başı dertte, çıkmazda, çok müşkül durumda. **We're in the ~** : Başımız dertte, hapi yuttuk, çattık belâya. 7. **from ~ to nuts** : mükellef, dört başı mamur, ayrıntılı, iğneden ipliğe. **e.a.-1. broth, potage, 4. nitroglycerine, 5. in trouble.**

soupçon, is. bir nebzə, bir çimdik, azıcık bir tadımlık. *to add just a ~ of salt.*

soupspoon, is. çorba kaşığı.

soupy, sf. -pier, -piest 1. kalın, koyu, kesif, yoğun. *a ~ fog.* 2. çorba gibi, sulu, civik, 3. aşırı duygusal. **e.a.-2. dense, thick, 3. mawkish, sentimental.**

sour, sf. & is. & f. 1. ekşi, mayhoş, kekre. **go ~** : (a) ekşimek, (b) bozulmak, değerini kaybetmek, kötüleşmek. **to turn ~** : ekşimek. **to turn sth. ~** : bir şeyi ekşitmek, 2. ekşimiş, bozulmuş, 3. (a) nahoş, tatsız, hoşa gitmeyen, (b) soğuk, rutubetli, fena, kötü. *a ~ weather.* 4. ters, huysuz, hırçın, titiz, abus, yüzü gülmeyen. *a ~ person.* *a ~ smile.* 5. (benzin vb.) kükürtlü, 6. müz. ahenksiz, tırmalayıcı. *a ~ note.* 7. asitli (toplak), 8. acı, açıklı, 9. ekşi(t)mek, kesilmek, bozulmak, 10. huysuzlaş(tır)mak, hırçınlaş(tır)mak. **Poverty has ~ ed him** : Fakirlilik onu ters ve huysuz yaptı/dünyaya küstürdü. 11. ekşi bir şey, ekşi/limonlu içki. *a ~ whisky.* 12. asitli çamaşır/ağırtma suyu, 13. ~ ish : mayhoş, ekşimiş, ekşice, 14. ~ ly : tersçe, terslikle, abus suratla, huysuzlukla, 15. ~ ness : ekşilik; terslik, huysuzluk, hırçınlık, titizlik. **e.a.-1. tart, acid, 2. fermented, 3. distasteful, disagreeable, unpleasant, 4. cross, morose, peevish.** **k.a.-1. sweet.**

sourball, is. limonlu akide şekeri.

source, is. & f. 1. kaynak, memba. *The development of new energy ~s. They're trying to trace the ~ of the trouble. light/heat ~.* 2. köken, menşe, 3. pınar, pınar başı, (nehir vb.) kaynak. *We are following the river to its ~.* 4. kay-

nakça (göstermek), mehaz, bilgi için başvurulan kaynak. ~ **material** : kaynakça, mehaz. *The author has examined all the relevant ~ material.*
e.a.- 1, 2. origin.

sour cherry, *is.* 1. *bot.* vişne (ağaç) (*Prunus Cerasus*), 2. vişne (meyve).

sour cream, *is.* ekşi krema, pestiken.

sourdine, *is.* müz. 1. *bk.:* **sordine**, 2. kemence. **e.a.-2. kit.**

sourdough, *is.* 1. *k.d.* mayalık ekşi hamur, 2. *argo* (Alaska/Kanada'da) altın arayıcısı.

sour gourd, *is.* 1. *bot.* kabak ağacı (*Adansonia gregorii*) : Avustralya'da yetişen meyvesi kabağa benzer iri bir ağaç, 2. bu ağacın ekşi meyvesi.

sour grapes, *is.* ulaşılamayan üzüme ekşi deme, ulaşılamayan şeyi hakir görme.

sour gum, *is.* *bk.:* **tupelo**.

sour mash, *is.* ekşi lâpa: viski yapmakta kullanılan ekşitilmiş hububat ezmesi.

sourpuss, *is.* *k.d.* abus, somurtkan, asık suratlı.

sour salt, *is.* limon tuzu.

soursop, *is.* 1. *bot.* anona (*Annona muricata*) : Antil adalarında yetişen ufak bir ağaç, 2. bu ağacın ekşi, etli meyvesi.

sourwood, *is.* *bk.:* **sorrel tree**.

sousaphone, *is.* suzafon, bir tür borulu çalgı. **sousaphonist** : suzafoncu.

souse, *is.* *&f. &zf.* **soused, sousing** 1. suya/sıvıya dal(dir)ma(k), batırıp çıkarma(k), sırsıklam etmek, ıslatmak. **get a good sousing** : sırsıklam olmak, 2. salamura yapma(k), tuzlama (k), salamura bastırma(k), 3. *argo* sarhoş etmek/olma(k), kafayı çekmek/tütsüleme, 4. üstüne çullanma(k), (atmaca gibi) üstüne atılma (k), 5. salamura, salamura turşusu, 6. salamura/turşu suyu, 7. *argo* ~ **d d.d.** ayyaş, sarhoş, 8. baş aşağı hızla inerek, dalarak, üstüne çullanarak. **e.a.-1. immerse, plunge, 2. pickle, 3. intoxicate, 4. swoop, pounce, 7. drunkard.**

sous-entendu, *sf.* altık, kapalı, zımmî.

soutache, *is.* su taşı, kenar şeridi.

soutane, *is.* papaz tüppesi. **e.a.- cassock.**

south, *is. &sf. &zf. &f.* 1. güney, cenuş. **the ~ end of the toown** : şehrin güney ucu. **on the ~** : güneyde. ~ **wind** : güney rüzgârı. ~ **Afri-**

ca/Amerika : Güney Afrika/Amerika, 2. güney yönü/ciheti. **to go ~** : güneye gitmek, 3. güney ülkesi/bölgesi. **The ~ of Turkey** : Türkiye'nin güney bölgesi, 4. ABD'nin güney eyaletleri, 5. Dünüyanın güneyi, Antarktik bölgesi, 6. güneye doğru, güneyde, güney tarafında, 7. güneye yönelmek/gitmek, güney tarafına dönmek/gitmek/hareket etmek. **heading ~** : güneye doğru giden, 8. ~ **by east** : kible kerte keşifleme, güneyin 11°15' doğusu, 9. ~ **by west** : kible kerte lodos, güneyin 11°15' batısı.

southbound, *sf.* güneye yönelik, güneye doğru giden.

Southdown, *is.* bir cins İngiliz kasaplık koyunu.

southeast, *sf. &is. &zf.* 1. güneydoğu. **the ~ end of the town. ~ Asia/Europe** : Güneydoğu Asya/Avrupa, 2. güneydoğu bölgesi, 3. *b.h.* ABD'nin güneydoğu bölgesi, 4. güneydoğudan esen/gelen, keşifleme. ~ **wind**. 5. güneydoğuya yönelik, 6. ~ern : güneydoğu+, 7. ~ernmost : güneydoğudaki en uzak, 8. ~ **by east** : keşifleme kerte gündoğusu, güneydoğunun 11°15' doğusu, 9. ~ **by south** : keşifleme kerte kible, güneydoğunun 11°15' güneyi.

southeast, *is.* güneydoğu/keşifleme rüzgârı.

southeasterly, *sf. &zf.* güneydoğu+, güneydoğudan gelen/esen, güneydoğuya yönelik.

southeasterner, *is.* güneydoğulu.

southeastward, *sf. &is. &zf.* 1. güneydoğuya yönelik, 2. güneydoğuya doğru/yönlik, 3. ~ly : güneydoğuya yönelik/müteveccih.

souther, *is.* güneydoğu rüzgârı/fırtınası.

southerly, *sf. &zf. &is., ç. -lies* 1. güneye/kıbleye yönelik/doğru, 2. güneyden gelen/esen, 3. güney rüzgârı, 4. **southerliness** : güneye/kibleye yönelik, güneyde bulunma, 5. ~ **buster** = ~ **buster** *bk.:* **buster** (6).

southern, *sf. &is.* 1. güney+, güneysel, cenubî, güneyde bulunan, güneyden gelen/esen, güneye ait, 2. *astr.* güney gök küresinde bulunan, 3. *k.d.* güneyli, ABD'nin güneyinde doğan/yaşayan, 4. *ABD* güneyli şivesi, 5. ~ **Crown astr.** Güney Taç burcu, 6. ~er : güneyli, güneyde doğan/yaşayan kimse, 7. ~ **Fish astr.** Güney Balık burcu, 8. ~ **Hemisphere** : Güney yarımküresi, 9. ~ **ism** : güneylilik, güneyli şivesi/dav-

southernwood

ranışı, 10. ~ lights : güney kızılığı: güney yarım küresinde geceleri gökyüzünde görülen renkli ışıklar, 11. ~ ly ~ liness *bk.*: southerly/ southerliness, 12. ~ most : en güneydeki, güneyde en uzakta bulunan.

southernwood, *is.* *bot.* karapelin (*Artemisia Abrotanum*). Avrupa'nın güneyinde yetişen yaprakları ince dilimli kokulu bir bitki.

southing, *is.* 1. *astr.* (a) bir gök cisminin meridyeni geçmesi (zamanı), (b) *esk.* güneye doğru sapma, 2. güneye hareket, 3. geminin güneye doğru aldığı yol, güneye doğru ölçülen uzaklık.

southland, *is.* güney bölgesi. ~ er : güneyli, güney bölgesinde yaşayan.

southpaw, *sf.&is.* *k.d.* solak.

South Pole, *is.* Güney Kutbu.

southron, *sf.&is.* *İsk.* 1. güneyli, 2. *b.h.* Güneyli İngiliz.

South Sea Islands, *is.* *coğ.* Okyanusya.

1. **South Seas**, *is.* *coğ.* 1. Güney Pasifik Okyanusu, 2. güney denizleri, Ekvatorun güneyindeki denizler.

south-southeast, *sf.&zf.&is.* güney güneydoğu.

south-southwest, *sf.&zf.&is.* güney güneybatı.

South Temperate Zone, *is.* *coğ.* güney ılıman kuşağı.

South Vietnam, *is.* *coğ.* Güney Vietnam.

southward(s), *sf.&zf.&is.* güneye doğru, güney yönünde.

southwardly, *zf.* güneye doğru, güney yönünde.

southwest, *sf.&zf.&is.* 1. güneybatı. *the ~ end of the town.* 2. güneybatı bölgesi, 3. güneybatıda bulunan, 4. güneybatı yönünde, 5. güneybatıya doğru. *heading ~.* 6. ~ er : güneybatılı, 7. ~ by south : güneybatı-güney: güneybatının 11°15' güneyi, 8. ~ by west : güneybatı-batı: güneybatının 11°15' batısı.

southwester = **sou.'wester**, *is.* *den.* 1. lodos fırtınası, 2. geniş kenarlı gemici şapkası, 3. **nor'wester** *d.d.* kemerli yağmurluk.

southwesterly, *sf.&zf.* *den.* 1. güneybatı+, güneybatıda bulunan, 2. güneybatı yönünde, güneybatıya doğru/yönelik, 3. güneybatıdan esen/gelen.

southwesward(s), *sf.&zf.&is.* *den.* 1. güneybatı+, güneybatıda bulunan, 2. güneybatı yönünde, güneybatıya doğru/yönelik, 3. güneybatıdan esen/gelen.

souvenir, *is.* 1. hatırlama, andaç, yadigar, 2. anı, hatırlama, anımsama, hatırlama. *e.a.-* 1. *memento, keepsake, 2. memory.*

souvlaki(a), *is.* şış kebabı(nin Rumca adı). *e.a.-* *shish kebab.*

sou'wester, *is.* *bk.*: **southwester**.

sovereign, *is.&sf.* 1. hükümdar, padişah, sultan, kral(içे), imparator(içे). **Our ~ Lady/ Lord** : İngiliz Kraliçesi/Kralı, 2. egemen/hükümrən olan kimse/kurul, 3. altın İngiliz lirası (1914'te tedavülden kaldırıldı), 4. hükümdara/krala özgü, 5. hâkim, hükümden, iktidarı/egemenliği elinde tutan, 6. yüce, en yüksek, en üstün (kudret vb.), 7. âlâ, şahane, 8. bağımsız, müstakil. *a ~ state.* 9. (ilâç) çok etkili/tesirli/müessir. *a ~ remedy.* 10. ~ ly : hükümdarca, egemence, hâkimane, bağımsız olarak, iktidarı elinde tutarak. *e.a.-* 1. *emperor, empress, monarch, 2. government, 4. regal, majestic, imperial, royal, 6. chief, paramount, greatest, supreme, 7. excellent, outstanding, 8. independent, 9. potent.*

sovereignty, *is., ç. -ties* 1. egemenlik, hâkimiyet, hükümrənlik, sultanat, 2. bağımsızlık, istiklal, 3. metbuiyet.

soviet, *is.&sf.* 1. Sovyet Rusya'da yaşama kurulu, Sovyet, 2. kurul, meclis, 3. **Soviets** : Sovyetler Birliği halkı veya yöneticileri, 4. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri birliğine ait, 5. ~ ism : Sovyetçilik, Sovyet hükümet sistemi, Sovyetler yönetimi ilkesi/ideolojisi, 6. ~ ist : Sovyetçi, Sovyet yönetimi yanlısı, 7. ~ Russia : Sovyet Rusya, 8. ~ Union : Sovyetler Birliği.

Sovietise/Sovietisation, *Brit. bk.*: **Sovietize/Sovietization**.

Sovietize, *gl.f. -ized, -izing* Sovyetleştirmek, Sovyetler Birliği egemenliği altına sokmak, Sovyet hükümet sistemini kabul ettirmek. **Sovietization** : Sovyetleştirme.

sow¹, *f. sowed, sown/sowed, sowing* 1. tohum ekmek/saçmak/serpmek. *to ~ a crop* : ekin ekmek. *to ~ land with wheat* : Tarlaya buğday eknek. **We reap as we ~ = We reap what we have sown** : Ne ekersen onu biçersin. 2. yay-

mak, saçmak, neşretmek. **to ~ distrust** : güvenizlik yaratmak/yaymak. **to ~ one's wild oats** : gençlikte çılgınlıklar yapmak, başında kavak yelleri esmek, **3. ~ able** : ekilebilir, **4. ~er** : eken, ekici. **e.a.-1. plant, 2. disseminate, spread.**

sow², is. 1. dişi domuz, 2. (a) erimiş maden olduğu, (b) dökümliğinde katılmış maden, **3. get the wrong ~ by the ear** : bir kimse/bir şey hakkında yanılmak/hataya düşmek, **4. You can't make a silk purse out of a ~'s ear** : Kötülükten iyilik gelmez.

sowar, is. (Hindistan'da) süvarı.

sowbelly, is. *ABD-* *k.d.* domuz budundan yapılmış jambon. **e.a.- side meat.**

sowbread, is. *bot.* tavşankulağı, siklamen, buhurumeryem (*Cyclamen europaeum*).

sow bug, is. *zool.* orman biti (*Oniscus*). **e.a.- wood louse.**

sowcar, is. *bk.: soucar.*

sowens = sowans, is. *İsk.* yulaf kepeği çorbası.

sown, f. bk.: sow (sf.f.)

sow thistle, is. *bot.* eşek marulu (*Sonchus oleraceus*).

sox, is. *bk.: sock* (çoğulu).

soy, is. 1. soya, 2. **soy sauce, soya sauce** *d.d.* soya fasulyesinden yapılan sos. **e.a.- 1. soybean.**

soybean, is. 1. *bot.* soya (fasulyesi) (*Glycine Soja*), 2. ~ oil : soya yağı. **e.a.- 1. soy, soya.**

sozin, is. *biy.-kim.* sozin, hayvan vücudunda bulunan ve hastalıklardan koruyan protein.

Sp. = 1. Spain, 2. Spaniard, 3. Spanish.

sp. = 1. special, 2. species, 3. specific, 4. spelling.

spa, is. ilica, kaplica, maden suyu kaynağı.

space¹, is. & sf. 1. uzay, boşluk, feza. **to travel through ~** : uzayda seyahat etmek. **in outer ~** : uzayda, 2. alan, yer, meydan, 3. uzaklık, mesafe. *in the ~ of ten km. the road goes up.* *Keep some ~ between you and the car ahead.* 4. *mat.* uzay, mekân, feza. ~ **curve** : uzay eğrisi, 5. (oturacak vb.) yer. *enough ~ at the table for 8 people. to find a parking ~.* 6. fasila, zaman aralığı. *the ~ between meals.* **for a ~** : bir müddet için, 7. *bas.* (a) ilânin gazetede/dergide kapladığı yer, (b) espas, iki kelime arasını açmak için kullanılan maden parçası, 8. *müz.* ara, 9. *telg.* fasila, aralık, hatta akımın gitmediği zaman süresi, 10. ~ **bar** : (daktiloda) aralık tuşu, atlama tuşu, 11. ~ **capsule** : uzay kapsülü, 12. ~ **flight** : uzay uçuşu, 13. ~ **heater** : soba, 14. ~ **lattice** : uzay örgüsü, 15. ~ **medicine** : uzay tababeti, uzaya gönderilenlerin sağlık konuları ile uğraşan tıp dalı, 16. ~ **probe** : uzaydan bilgi gönderen uydu, 17. ~ **shuttle** : uzay vargel aracı: uydu ile yer istasyonu arasında yolcu ve malzeme taşıyan uzay aracı, 18. ~ **station** : uzay istasyonu, 19. ~ **walking** : uzayda yürüme, uzay aracının dışında yürüme.

space², f. spaced, spacing 1. aralık/fasila/boşluk bırakmak, aralamak, 2. aralıklara bölmek, 3. ~ **off/out** : aralıklı dizmek, fasila vermek, satırları açmak/aralamak.

spacecraft, is., ç. -craft uzay aracı, uzay gemisi.

spaced-out, sf. *ABD-* *argo* sarhoş, sızmış, kendinden geçmiş, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olan.

spaceless, sf. 1. sınırsız, sonsuz, 2. boyutsuz, oylumsuz, uzayda yer kaplamayan. **e.a.- 1. limitless, boundless.**

spaceman, is., ç. -men astronot, uzay pilotu.

spaceport, is. roket alanı.

spaceship, is. uzay gemisi.

spacesuit, is. uzay elbisesi, astronot elbisesi.

space-time, is. & sf. 1. **space-time continuum** *d.d.* uzay zaman: görelilik kuramı uyarınca üç boyutlu uzay ile zaman arasındaki ayırımın kalkmasıyla oluşan dört boyutlu sürem, 2. bu dört boyutlu süremde bulunan fiziksel gerçek.

spacial/spaciality/spacially, bk.: spatial/spatiality/spatially.

spacing, is. 1. aralık, mesafe, boşluk, 2. aralama, aralık/fasila bırakma, aralıklara bölmeye.

spacious, sf. 1. geniş, vâsi, 2. engin, açık, geniş aralıklı, 3. bol, ferah, 4. ~ **ly** : geniş/vâsi/engin, açık/ferah bir şekilde, geniş geniş, ferah

spackle

ferah, 5. ~ **ness** : genişlik, vüs'at, enginlik, açıklık, bolluk, ferahlık. *e.a.- roomy, spacious, extensive, huge, vast, broad, large, great. k.a.- small.*

spackle, *is. &f. -led, -ling* 1. (çatlakları doldurmadan kullanılan) alçı, macun, 2. alçılamak, macunlamak.

spade¹, *is.* 1. bahçıvan beli, 2. (toplarda mahmuz: kundak kuyruğunun toprağa gömülü sıvri kısmı (geri tepme esnasında kundağın hareketini önler), 3. ~ **grip** : makinalı tüfek kabzası, 4. (ayı balığını parçalamak için kullanılan) büyük bıçak, 5. (iskambilde) maça, 6. üç yaşındaki erkek geyik, 7. burulmuş/ığdırış hayvan, 8. *hkr.* zenci, 9. **call a ~ a ~** : doğruya doğru, eğriye eğri demek; dobra dobra /açıkça konuşmak; sözünü sakınmamak, 10. **in ~ s** : *argo* (a) son derece, kesinlikle, (b) çekinmeksizsin, dobra dobra, sözünü sakınmadan, 11. ~ **ful** : bel/kürek dolusu, 12. ~ **like** : bel gibi, bele benzer, bel şeklinde. *e.a.- 7. spay, 8. negro, 10. (a) in the extreme, positively, (b) outspokenly.*

spade², *f.* **spaded, spading** (toprağı) bellemek, bel ile kazmak. ~ **er** : belleyen, bel ile kazan.

spadefish, *is., ç. -fish/-fishes* *zool.* bel balığı, yassıbalık (*Chaetodipterus faber*).

spadefoot toad, *is. zool.* sarımsak kurbağası (*Peloba-tes fuscus*). ~ **s** : çamursal kurbağiller (*Pelobatidae*).

spadework, *is.* bel işi, hazırlık çalışması.

spadiceous, *sf. bot.* 1. koçanlı, koçanımsı, salkım saplı, salkım sapi şeklinde, 2. parlak kahverengi.

spadix, *is., ç. spadices* *bot.* koçan, salkım sapi.

spado, *is., ç. spadones* 1. hadim, cinsel üremi gücü olmayan, 2. enenmiş/ığdırış edilmiş (insan/hayvan).

spae, *glf. spaed, spaeing* *İsk.* kehanette bulunmak, gaipten haber vermek. *e.a.- predict, foretell.*

spaghetti, *is.* 1. ince makarna, spaghetti, 2. *elekt.* yalıtma borusu, telleri yalıtmada kullanılan ince plâstik boru, 3. ~ **ni** : çok ince makarna, 4. ~ **squash** : lifli bal kabağı (*Cucurbita pe-*

po): pişince makarna gibi lif lif ayrılan iri kabak, 5. ~ **strap** : (kadın elbiselerinin omzuna konulan) ince şerit, 6. ~ **western argo** İtalyanların çevirdiği kovboy filmi.

spagyric, *is. &sf. esk.* 1. simya+, alşimi, 2. simyager, alşimist, 3. ~ **ally** : simyagerlikle, simya yolu ile. *e.a.-2. alchemist.*

spahi, *is., ç. -his* *T.* sipahi. **spahee** *g.d.y.*

Spain, *is.* İspanya.

spake, *f. esk.* **speak** fiulinin geçmiş zamanı.

spale, *is. Brit.- k.d.* kıymık, yonga, talaş. *e.a.- splinter, chip.*

spall, *is. &f.* 1. kıymık, yonga, talaş, kırıntı, taş/maden parçası, 2. parçalamak, kıymak, yontmak, yongalamak, uşalamak, 3. ~**er** : parçalayan, yontan, uşalayan, 4. ~**ation** *fiz.* parçalama, atom çekirdeğinden çekinciklerin ayrılması. *e.a.- 1, 2. chip, splinter.*

spalpeen, *is. Ir.* haylaz, çapkin, yaramaz. *e.a.- scamp.*

span, *is. &f.* **spanned, spanning** 1. karış(laşmak), karış ile ölçmek, 2. karış uzunluğu (≈ 23 cm), 3. bir karış uzunluğundaki parça. *a ~ of lace.* 4. açıklık: köprüün ayakları arasındaki uzaklık, 5. süre, müddet. **the ~ of a person's life** : bir kimsenin yaşam süresi/ömrü, 6. *hv.* uğçağın kanat açıklığı, 7. *den.* halat, zincir, 8. (çifte koşulmuş) at veya oküz, 9. (bir yandan bir yana) uzanmak/uzatmak, 10. (zaman vb.) sürdürmek, uzamak, sürüp gitmek, temadi etmek, 11. *bk.* : **spin** (*geç.z.*). *e.a.- 8. team, pair, 10. extend, reach*

Span. = 1. Spaniard, 2. Spanish.

spancel, *is. &f. -celed, -celing* (veya *Brit. -celled, -celling*) 1. kement, 2. kement atarak (at, sığır vb.) yakalamak.

spandrel, *is. 1. mim.* kemer köşeliği, kemer üstü dolgusu, 2. (çelik binalarda) iki katın pencereleri arasındaki boşluk, 3. (pullarda) üçgen köşe süsü.

spang, *zf. k.d.* dosdoğru, tam (üstüne/hedfıne). *The bullet landed ~ on the target.* *e.a.- directly, exactly.*

spangle, *is. &f. -gled, -gling* 1. (kumaş süsü olarak kullanılan) pul, 2. parlak küçük cisim, 3. pullamak, pullarla süslemek, 4. **spangly** : pullu, pullarla süslü.

Spaniard, *is.* İspanyol.

spaniel, *is.* 1. spanyel, uzun tüylü ve uzun sarkık kulaklı köpek, 2. yaltaklanan kimse.

Spanish, *is. & sf.* 1. İspanyol+, İspanya+, İspanyolca, 2. **the ~** : İspanya halkı, 3. ~ **America** : İspanyolca konuşan G Amerika ülkeleri: Brezilya ve Guyana hariç ABD'nin güneyindeki ülkeler, 4. ~ **bayonet** = ~ **dagger** : süngü otu (*Yucca*), 5. ~ **brown** : topraktan yapılan kahverengi bir boyan, 6. ~ **burton** : küçük palanga, 7. ~ **cedar** : İspanyol sediri (*Cedrela odorata*), bu ağacın mauna benzer kerestesi, 8. ~**chestnut** : kestane, 9. ~ **fly** : (a) **cantharis** *d.d.* İspanyol sineği (*Lytta vesicatoria*), (b) **cantharides** *d.d.* İspanyol sineği tozu: deriyi tahrış edici, müdrir ve afrodiziyyat olarak kullanılır, 10. ~ **influenza** : İspanyol nezlesi, 11. ~ **Inquisition** : Engizisyon: 1480-1834 yıllarında Katolik olmayanlara yapılan işkence, 12. ~ **Main** : eskiden Orinoko ırmağından Panama diline kadar olan G Amerika sahili, şimdi Karayıplar denizinin güneyi veya tümü, 13. ~ **moss** : İspanyol yosunu (*Tilandsia usneoides*): G ABD'de ağaç dallarından sarkarak büyüyen yosun türü, 14. ~ **mackerel** : kolyoz (*Scomber colias*), 15. ~ **needles** : İspanyol iğnesi (*Bidens bipinnata*), 16. ~ **omelet** : İspanyol omleti: domates salçası, yeşil biber vb. ile yapılır, 17. ~**onion** : dolmalık soğan, 18. ~ **sparrow** : bataklık serçesi (*Passer hispaniolensis*)

spank, *is. & f.* 1. pataklama(k), kıcına şaplaç atmak, 2. şaplaç, dayak, kötek, 3. çabucak/hızla gitmek, tüymek.

spanker, *is.* 1. **den.** randa yelkeni. ~ **bottom** : randanın bombası veya sereni, 2. **k.d.** harikulâde güzel şey, 3. şaplaç atan/pataklayan kimse, 4. iri yarı kimse/şey.

spanking, *sf. & zf. & is.* 1. çabuk koşan, çok hızlı giden, 2. hızlı, kuvvetli, şiddetli, âdetâ kamçılayan (rüzgâr), 3. **k.d.** fevkâlâde güzel/büyük/geniş/iri, 4. **k.d.** fevkâlâde, harikulâde, son derece. **brand ~ new** : gıcırcı gıcırcı, yepenyi. *The house was ~ clean.* 5. (çocuğun kıcına vuруulan) şaplaç, dayak. *e.a.* - 2. **quick, vigorous, extremely, remarkably, unusually, 5. blow.**

spanner, *is.* 1. karişla ölçen kimse/alet, 2. ~ **wrench** *d.d.* somun anahtarı, 3. İngiliz anahtarı.

span-new, *sf.* **k.d.** yepenyi, gıcırcı gıcırcı.

span roof, *is.* balık sırtı dam.

spansule, *is.* tabakalı kapsül: yavaş yavaş eriyerek uzun süre etkisini gösteren tabakalardan oluşan ilâç kapsülü.

spanworm, *is. bk.:* **measuringworm**.

spar¹, *is.* 1. direk, seren, ağaç. ~ **buoy** : direkli şamandıra ~ **deck** : üst güverte, kuntra güverte, 2. uçak kanadının ana kırışı, 3. yumruk dövüşü, boks maçı, 4. yumruklarla hamle yaparak korunma, 5. kavga, dövüş, 6. spat, tabakalı taş, 7. ~ **like** : (a) direk gibi, (b) tabakalı, kat kat (taş vb.).

spar², *gl.f.* **sparred, sparring** 1. direk/seren dikmek, 2. yumruk kavgası/boks yapmak. ~**ring partner** : boksta idman arkadaşı, 3. yumruklarla hamle yaparak kendini korumak, 4. horoz gibi dövüşmek, horoz dövüşü yapmak.

sparable, *sf.* (kundura) ökçe çivisi, başsız çivi.

spare¹, *f.* **spared, sparing** 1. esirgemek, kıymamak, canını bağışlamak, öldürmemek. ~ **the life of** : canını bağışlamak, kıymamak. **Death ~ s no one** : Ölüm hiç kimseyi esirgemez. **Take my money but ~ my life** : Paramı al, canımı bağısla. **The fire ~ d nothing** : Yangından hiçbir şey kurtarılamadı. 2. nazik davranışmak, saygı göstermek. ~ **s.o.'s feelings** : birinin duygularına saygı göstermek, gönlünü kırmamak, gücendirmemek, 3. (sıkıntıdan/üzüntüden/zahmetten/külfetten vb.) kurtarmak. *Use the telephone and ~ yourself a visit. The doctor tried to ~ him from pain.* 4. kendine saklamak, (teferruati vb.) kısa kesmek, sarfınazar etmek. **Please ~ me your opinion, just tell me the facts** : Fikirlerini kendine sakla, bana olanları söyle. ~ **me the details** : teferruata girişme, 5. ayırmak, tassis etmek, ayırip/artırıp vermek. *Can you ~ me 5 minutes? I want your advice.* **have nothing to ~** : ancak yetecek (parası vb.) olmak. **I cannot ~ time** : (ayıracak) vaktim yok, 6. (bir maksat için) bir tarafa ayırmak/saklamak, artırmak. **to ~** : artan, fazla. **We have just enough money to buy it, with 10 cents to ~** : Paramız onu almaya yeter ve on sent de artar. **There's enough and to ~** : Yeter de artar bile. 7. idareli kullanmak, idare yoluna gitmek. *She never ~s the butter when baking.* 8. esirgemek, kaçınmak. **to ~**

spare²

no expense : masraftan kaçınmamak, **9. onsuz** olmak/yapmak, onsuz işini çevirmek. **We can ~ him** : Onsuz da işimizi yürütebiliriz/ona ihtiyacımız yok. **10. ~ the rod and spoil the child** : Kızını dövmeyen dizini döver. **11. ~ er** : esirgeyen, bağışlayan, koruyan, ayıran, saklayan, tasarruf eden.

spare², sf.&is. sparer, sparest **1.** yedek, ihtiyat. **a ~ tire** : yedek lästik. **~ cash** : yedek para, ihtiyat akçesi. **~ capital** : yedek sermaye, **2.** boş, fazla, bir işe tahsis edilmeyen. **~ time** : boş vakit. **in my ~ time** : boş zamanlarında. **3.** az, kít, dar, kısa, eksik, kısıtlı, **4.** ince, zayıf, cılız, sıiska, lâğar. *She has a ~ figure.* **5.** cimri, hasis, eli siki, **6.** yedek parça/ eşya vb. **7. bowling** iki atışta bütün pimleri devirme, bu suretle yapılan sayı, **8. go ~ Brit.** çok endişe etmek/ kızımk/öfkelenmek. **Mum'd go ~ if she knew** : Annem duyarsa çok kızar. **9. ~ ly** : (a) azar azar, esirgeyerek, (b) kit kanaat, az/seyrekl bir şekilde, (c) sıskaca, incecik, zayıf bir şekilde, **10. ~ ness** : (a) azlık, yetersizlik, kılık, (b) zayıflık, sıskalık.

spareable, *sf.* esirgenebilir, tasarruf edilebilir, (bir iş için) ayrılabılır, sarfınazar edilebilir.

sparerib, *is.* az etli domuz kaburgası.

sparge, *is.&f.* **sparged**, **sparging** serpme (k), saçma(k), dağıtmak(k). **sparger** : serpici, biracılıkta kullanılan serpme aleti. *e.a.- scatter, sprinkle.*

sparid, *is. zool.* isparit (*Sparidae*): Tropik sularda bulunan birkaç çeşit balık.

sparing, *sf.* **1.** idareli, tedbirli, ihtiyathı. **be ~ with** : tutumlu olmak, azar azar/tasarrufla kullanmak/harcamak. **be ~ with money**. **2. ~ in/of** : ekonomik, tutum/tasarruf sağlayıcı. **~ use of sth.** : bir şeyin tasarrufla kullanılması/israf edilmemesi. **He is-of praise**: Kolay kolay övmez. **3.** merhametli, vicdanlı, **4.** kısıtlı, mahdut, dar, **5.** kít, seyrekl, az bulunur, **6. ~ ly** : idare ile, tasarrufla, azar azar, tutumla, israf etmeksiz, kit kanaat, ihtiyatla, tedbirli olarak, **7. ~ ness** : idare, tasarruf, tutum, ihtiyat, tedbir. *e.a.-1. frugal, saving, penurious, 2. economical, chary, 3. lenient, merciful, 4. restricted, 5. scanty, limited, meager, sparse.*

spark¹, is. **1.** kivilcım, çakım, **2. elekt.** kivilcım, şerare. **~ coil = induction coil** : kivilcım kangalı. **~ gap** : kivilcım aralığı. **~ generator** : kivilcım üreteci. **~ spectrum** : kivilcım izgesi. **~ transmitter** : kivilcimli telsiz vericisi, **3.** zerre, çok küçük şey, **4.** hayat eseri, canlılık, **5.** yakışıklı/züppel delikanlı, **6.** aşık, sevgili, oynaş, **7. güzel/çazip kadın**, **8. ~ less** : kivilcimsiz. **~ less electric switch**. **9. ~ lessly** : kivilcım çıkmaksızın, **10. ~ like** : kivilcım gibi, **11. ~s argo** gemi/uçak telsizlerinin hitap sözü. *e.a.-6. lover, suitor, beau.*

spark², f. **1.** kivilcimlənmək, kivilcım saçmak, **2.** (kivilcım gibi) parlama/çakmak, **3.** (patlamalı motor) ateşlenmek, tutuşmak, kivilcimla yakıtı ateşlemek, **4. k.d.** (ilgi, sevk, gayret vb.) uyandırmak, canlandırmak, təhrif/teşvik etmek, kıskırtmak, **5. k.d.** kur yapmak, ilianış etmek, **6. k.d.** sevişmek, aşıkdaşlıq yapmak. *e.a.-4. kindle, animate, stimulate, 5. woo, court.*

sparkler, *is.* **1.** kivilcimli havaî fişek, **2.** aşık, sevgili, oynaş, **3. Brit.** telsizci, **4.** (patlamalı motor) ateşleyici, tutuşturucu. *e.a.-2. lover, beau, 4. igniter.*

sparkish, *sf.* **1.** hoppa, züppel, gösterişçi, **2.** sık giyinmiş, fiyakalı, **3. ~ ly** : hoppaca, züppəce, gösterişle, fiyaka ile, **4. ~ ness** : hoppalıq, züppelik, gösteriş, sıkılık, fiyaka. *e.a.-1,2. showy, dapper.*

sparkle, *is.&f. -kled, -kling* **1.** parıldamak, parlama, işildamak, **2.** kivilcimler saçmak, **3. (şarap vb.) köpürmek**, köpüklənmək. **sparkling wine** : köpüklü şarap, **4.** kivilcım, **5.** parıltı, pırılıt, parlaklıq, **6. şasaa**, **7. canlılık, setaret, neşe.** *e.a.-1. shine, glisten, flash, 3. effervesce, 4. spark, 5. brilliance, glitter, 7. vivacity, liveliness.*

sparkler, *is.* **1.** parıldayan/parlayan/ışıldayan şey, **2.** maytap, **3.** pirıldayan mücevher, elmas vb., **4.** parlak şahsiyet, şahsiyeti ve canlılığı ile göze batan kimse.

spark plug, *is.* **1.** buji, patlamalı motorlarda ateşleme bujisi, **2. k.d.** topluluğu kıskırtan/harekete geçiren/canlandıran kimse.

sparkplug, *f. -plugged, -plugging* **k.d.** kıskırtmak, harekete geçirmek, canlandırmak, təhrif etmek. *e.a.- inspire, animate, lead.*

sparling, *is., ç. -lings/-ling* *zool.* çamuka (*Osmerus eperlanus*). Gümüş balığıgillerden bir balık türü.

sparoid, *sf.&is.* isparitgillerden, isparite benzer (balık).

sparrow, *is. zool.* 1. serçe (*Passer domesticus*), 2. dokumacı kuşugillerden serçeye benzer birkaç çeşit kuş (*Ploceidae*), 3. ~ hawk : (a) atmaca (*Accipiter nisus*), (b) şahincik (*Falco sparverius*), 4. English ~ = house ~ : evcil serçe (*Passer domesticus*), 5. rock ~ : kayalık serçesi (*Petronia petronia*), 6. Spanish ~ : bataklık serçesi (*Passer hispaniolensis*), 7. ~ less : serçesiz, 8. ~ like : serçeye benzer.

sparrowgrass, *is. k.d. bk.*: **asparagus**.

sparry, *sf.* spatlı, spatik.

sparse, *sf.* **sparser**, **sparest** 1. seyrek, dağınık. ~ population. ~ trees. 2. ince, kahn veya yoğun olmayan, 3. kit, az. ~ food. 4. ~ ly : seyrek seyrek, dağınık bir şekilde, 5. ~ ness = **sparsity** : seyreklik, dağınıklık; kılık, azlık. *e.a.- 1. scanty, 2. thin, 3. scanty, meager. k.a.- abundant.*

Spartan, *sf.&is.* 1. **Spartanic** *d.d.* Spartalı, Sparta'ya ait, 2. yılmaz, cesur, gözü pek, azımkâr, güçlülere/mahrumiyete dayanır, 3. ~ ism: yılmazlık, cesurluk, gözü peklik, azımkârlık, güçlülere/mahrumiyete dayanma, 4. ~ ly = ~ ically : yılmazca, cesurane, azimle, güçlülere/mahrumiyete dayanarak.

sparteine, *is.* süpürge özü: süpürge otundan elde edilip tababette kullanılan zehirli, parlak, yağlı sıvı alkoloid: C15H26N2.

spasm, *is.* 1. **tip** kasılma, kasınç, ıspazmoz, spazm. **tonic** ~ : sürekli kasınç. **clonic** ~ : titrentili kasınç, 2. birden gelip geçen heyecan/gayret vb. 3. ~ **odic(al)** : (a) kasınçlı, (b) anî ve kısa süreli, gelip geçici. ~odic efforts at reform. 4. ~ **odically** : kasınçlı/spazmodik olarak, anî, sürekli, gelip geçici bir şekilde.

spastic, *sf.&is.* **patol.** 1. kasınçlı, ıspazmozlu, 2. kasınçlı felci olan kimse, 3. ~ **paralysis** : kasınçlı inme, 4. ~ **ally** : kasınçlı olarak.

spat, *is. &f. spatted, spatting* 1. ağız dalaşısı, çekişme, dövüş, 2. şamar, sille, şapla, 3. yağmur şakırdaması, 4. istiridye yavrusu/yumurtası, 5. kısa tozluk, getr, 6. şamar atmak, sille vurmak, 7. atışmak, dalaşmak, çekişmek, ağız kavgası etmek, 8. (yağmur) şakırdamak, şakır şakır yağmak, 9. (istiridye) yumurta dökmek, 10. *bk.*: **spit** (*geç.z.&sf.f.*). *e.a.-1. quarrel, 2. slap, smack, 6. slap.*

spate, *is.* 1. (his/heyecan vb.) taşkınlık, ağız kalabalığı, hızlı konuşarak his ve heyecanları anlatma, 2. *Brit.* (a) sel, (b) taşın, taşıma, su basması, nehir taşıması. *in ~* : taşmış. **a river in ~** : taşmış nehir.

spathaceous, *sf. bot.* yenli, bürgülü.

spathe, *is. bot.* yen, bürgü.

spathic, *sf. min.* ıspatımsı, ıspat gibi.

spatial = **spacial**, *sf.* 1. uzaysal, uzamsal, uzay/feza ile ilgili, 2. uzay+, uzayda olan/bulunan/vuku bulan, 3. ~ ity : uzaysallık, 4. ~ ly : uzayla ilgili olarak.

spatiotemporal, *sf.* uzay zaman+, uzay ve zamanla ilgili. ~ ly : uzay ve zamanla ilgili olarak.

spatter, *is. &f.* 1. serpme(k), saçma(k), 2. sıçratma(k), çamurlama(k). **to ~ s.o. with mud** : birine çamur sıçratmak. **a ~ of rain** : yağmur serpintisi, çiseleme, 3. iftira (etmek), şerefini lekeleme(k), çamur atma(k), 4. pitirti, tipirti, 5. çamur lekesi, zifos, 6. ~ ingly : serperek, saçarak, sıçratarak, (b) iftira ile, şerefini lekeleyerek. *e.a.- 3. defame.*

spatteredash, *is.* çamurluk, çamura karşı giyilen uzun tozluk. ~ **ed** : çamurluklu.

spatterdock, *is. bot.* sarı nilüfer (*Nuphar advena*).

spatula, *is.* 1. mablak, spatula, boyra biçağı, 2. **tip** dilbasan. 3. **spatular** : spatulamsı, spatula biçiminde, 4. **spatulate** : spatula şeklinde, kaşık biçiminde. *a ~ leaf.*

spavin, *is. vet.* (at ayağının oynak yerinde) şişkinlik, şişme.

spavined, *sf.* (oynak yeri) şişmiş (at ayağı), topallayan (at).

spawn, *is. &f.* 1. *zool.* (a) (balık) yumurtalamak, yumurta dökmek, (b) balık yumurtası, (c) istiridye yumurtası, 2. *bot.* mantar (yenilen cinisi), 3. *hkr.* döl, küçük balık, hayvan yavrusu, enik, 4. ürün, hasılat, mahsul, sonuç, 5. doğurmak, yetiştirmek, çıkarmak, meydana getirmek, 6. çok sayıda üretmek, 7. mantar yetiştirmek, 8. ~ er : yumurtlayan/yumurta döken balık. *e.a.- 4. product, yield, outcome, result.*

spay, *is. vet.* dişi hayvanı kısırlaştırmak, yumurtalıklarını çıkarmak.

S.P.C.A. = Society for the Prevention of Cruelty to Animals (Hayvanları Koruma Cemiyeti).

S.P.C.C.

S.P.C.C. = Society for the Prevention of Cruelty to Children (Çocuk Koruma Cemiyeti).

speak, *f. spoke* (veya eski: *spake*), **spoken** (veya eski: *spoke*), **speaking** 1. konuşmak, söylemek. **to ~ to s.o.** : birisiyle konuşmak. **to ~ the truth** : doğrulu/hakikati söylemek. **Do you ~ English?** İngilizce biliyor musunuz? 2. sohbet etmek, 3. konuşma yapmak, nutuk atmak, hitap etmek, hitabede bulunmak, 4. bahsetmek, bahsini/sözünü etmek. **We were ~ing of you** : Sizden bahsediyorduk. 5. belirtmek, ifade etmek, 6. çalmak, ses vermek, 7. (köpek) emir verilince havlamak. ~ ! Haydi, havla! 8. (gemiler arası) işaretleşmek, işaretle haberleşmek, 9. **so to ~** : tabir caizse, 10. **~ by the book** : resmî ve taliimat gereğince konuşmak, ezbere konuşmak, 11. **~ down to** : küçük düşürücü tavırla konuşmak, 12. **~ fair esk.** dostça konuşmak, yaklaşıp söz açmak, 13. **~ for** : (a) lehinde konuşmak, savunmak, (b) ... adına/namına konuşmak, (c) seçmek, ayırtmak, rezerve etmek. *The first 200 cars of this new model have already been spoken for.* (d) açıkça göstermek, ispat etmek, tanıklık yapmak. **That ~ s well for his perseverance** : Bu onun sebatını ispat eder. *a fine job which ~ s well for the workers and for the company.* (e) **~ for itself/themselves** : apaçık, meydanda, fazla söze/izaha gerek yok. **The facts ~ for themselves** : Durum apaçık/meydanda, hakikat ortada. 14. **~ ill of** : aleyhinde konuşmak, iftira etmek, kötülemek, 15. **~ of** : zikretmek, bahsetmek. 16. **to ~ of** : bahsetmeye değer, önemli, ehemmiyetli, zikre değer. *The country has no mineral resources to ~ of.* 17. **to ~ one's mind** : düşünelerini açıkça söylemek, 18. **~ out** : açıkça söylemek, yüksek sesle/çekinmeden/serbestçe söylemek/konuşmak, herkese söylemek/yaymak, 19. **~ to the point** : (a) konuya bağlı kalmak, (b) yerinde/isabetli söz söylemek, öz konuşmak, 20. **~ up** : (a) yüksek sesle konuşmak. ~ *up, please: I can't hear you.* (b) çekinmeden/özellikle söylemek. *He spoke up in defence of his political beliefs.* ~ **up for s.o.** : birinin lehinde konuşmak, 21. **~ well/highly of s.o.** : birini övmek/methetmek, 22. **generally speaking** : genellikle, umumiyet itibarıyla. *Generally speaking, I think you are right.* 23. **~ able** : söylenenilebilir, denilebilir, söylemeye/zikre değer. *e.a.- 1. talk, converse.*

speak-easy = speakeasy, *is., ç.- easies* gizli meyhane.

speaker, *is.* 1. sözcü, konuşmacı, hatip, konuşan kimse, 2. spiker, 3. (İngiltere, Kanada vb.) Meclis Başkanı. **the ~ of the House of Commons** : Avam Kamarası Başkanı. **catch the ~'s eyes** : (İng. Parlamentosunda) Başkanın söz almak, 4. hoparlör, 5. seçme nutuklar kitabı, 6. **~ ship** : Meclis Başkanlığı.

speaking, *is. &sf.* 1. konuşma, söyleme, hitap etme, ezberden nutuk söyleme, 2. söz, nutuk, söylev, hitabe, 3. **~ s** : seçme söylevler kitabı, 4. açık, göz önünde, bedihî, aşıkâr. **a ~ proof** : açık delil, 5. canlı, manalı, mana/ifa dolu, âdetâ konuştan. ~ *eyes*. 6. konuşan, söyleyen. **~ for myself** : bence, bana sorarsanız, 7. hitabet kabiliyeti olan, nâtikası kuvvetli, 8. **~ acquaintance** : uzaktan aşinalık, tanışma, tanındık, 9. **~ in tongues = gift of tongues** : mirilti şeklinde dua, 10. **~ likeness** : aşırı/tipki benzeyiş, 11. **~ tube** : haberleşme borusu, *den.* kumanda borusu, 12. **be on ~ terms (with)** : göz âşinalığı olmak, uzaktan tanışmak, sadece selâmlaşmak. **not to be on ~ terms with** : ... ile dargin/küskün olmak, konuşmamak, selâmu sabahı kesmek, 13. **properly ~** : doğrusu (aranırsa), aslında, sözün doğrusu. *Properly speaking, it's a good idea.* 14. **roughly ~** : aşağı yukarı, tabminen

spear, *is.* 1. mızrak, kargı, 2. mızraklı asker/süvari. *an army of 40,000 ~ s.* 3. zıpkın, 4. mızrakla/zıpkınla vurma(k)/delme(k), 5. filiz sürme(k), fişkirip uzama(k), 6. **~ carrier** *k.d.* (a) rolü sadece yürümekten ibaret olan aktör, (b) bir kurumda öbensiz görevi olan kimse, 7. **~ grass** : mızrak otu (*Stipa*), 8. **~ gun** : zıpkın tüfeği, 9. **~ side** : baba soyu, ailenin baba tarafı. *bk.: distaff side.* *e.a.- 2. spearman, 5. sprout, shoot.*

spearfish, *is. &f., ç. -fish/-fishes* *zool.* 1. kargı balığı (*Tetrapurus*), 2. zıpkınla balık avlamak.

spearhead, *is. &f.* 1. mızrak ucu, 2. öncü, baş, bir girişimi/taarruzu yöneten kimse, 3. öncülük etmek, girişimi/taarruzu yönetmek.

spearman, *is., ç. -men* mızraklı asker/süvari.

spearmint, *is. bot.* nane (*Menta spicata*).
spearwort, *is. bot.* düğün çiçeği (*Ranunculus Flammula*).

spec., = 1. special, 2. specially, 3. specification.

special, *sf.&is.* 1. özel, hususî. ~ **agent/messenger**: özel ajan/haberçi. ~ **area**: özel kanunla yönetilen bölge. ~ **assessment**: özel vergi, mahallî kalkınma vergisi. ~ **Branch**: siyasi emniyet şubesi. ~ **case**: özel durum. ~ **correspondent**: özel muhabir. ~ **court martial**: özel askerî mahkeme. ~ **delivery**: özel ulak. ~ **drawing rights**: milletler arası özel ödeme sistemi. ~ **edition**: özel baskı. ~ **education**: özel eğitim. ~ **effect(s)**: özel etmenler, sinema ve TV'de doğal olaylar etkisini uyandıran işlemler (yıldırım, şimşek vb gibi). ~ **licence**: özel evlenme izni. ~ **order**: özel emir. ~ **pleading**: (a) **huk.** özel sav, mukabil iddia, suçlamayı reddetmekle kalmayıp kendini haklı göstererek iddialar ileri sürme, (b) yanılmaca, mugalâta. ~ **session**: özel oturum. ~ **staff**: (askerî) karargâh erkânı. **to take ~ care over sth.**: bir şeye özel bir itina/ıhtimam göstermek, 2. özgû, has, mahsus, 3. bir cinse mahsus, 4. eşsiz, biricik, yegâne, 5. olağanüstü, fevkâlâde, ayrık, istisnaî. ~ **importance**: olağanüstü önem. **I have nothing ~ to tell you**: Sana söylenecek önemli bir şeyim yok. 6. çok kıymetli/değerli/sevgili, en yakın. *a ~ friend*. 7. özel kişi/sey, 8. özel tren, 9. (gazete) özel/ilâve baskı, 10. fevkâlâde tenzilâth satış, 11. (TV) özel program. *e.a.-1. particular, specific, 3. distinctive, 4. unique, 5. extraordinary, exceptional*

specialise/specialisation, *Brit. bk.*: **specialize/specialization**.

specialism, *is.* uzmanlık, ihtisas.

specialist, *is.* uzman, mütehassis.

speciality, *is., ç. -ties* *Brit. bk.*: **specialty**.

specialize, *f.* **-ized, -izing** 1. uzmanlaşmak, ihtisas yapmak/kazanmak, uzman/mütehassis olmak, bir konuyu derinlemesine incelemek, 2. *biy.* çevreye/koşullara uy(dur)mak, bir organı belirli çevre veya görev icaplarına göre geliştirmek, 3. ayrıntılara girmek, 4. özel bir amaca tâsis etmek, 5. **specialization**: uzmanlık, ihtisas.

specially, *zf.* 1. özellikle, bilhassa, sîrf. *I went there ~ to see him.* 2. özel olarak. *I'm going to alter my program ~ for you.* 3. **not ~**: pek değil. *Was he a brilliant teacher? Not ~.*

specialty, *sf.&is., ç. -ties* (*Brit.*: **speciality**) 1. özellik, hususiyet, 2. uzmanlık, ihtisas, 3. uzmanlık dalı, ihtisas konusu, 4. özel yapım, özel olarak üstün standartlara göre yapılmış şey. ~ **of the house**: lokantann özel yemeği, 5. yenilik, yeni şey, 6. çok rağbet gören ve nadir bulunan mal, 7. özel konu/madde, 8. **huk.** özel anlaşma, mühürlü sözleşme, 9. **tiy.** (a) rolünü mükemmel yapan. ~ **actor** (b) mükemmel oynamış. ~ **act.** (c) asıl temsilden ayrı (şarkı, dans vb.). ~ **number**. *e.a.- 4. novelty.*

speciate, *f. -ated, -ating* *biy.* türleşmek, (evrim yol ile) yeni tür üretmek.

speciation, *is. biy.* türleşim, yeni türlerin üremesi.

specie, *is.* 1. madenî para, sikke, 2. **in ~**: (a) aynı şekilde/tarzda, (b) madenî para ile. *to pay in ~.* (c) **huk.** aymyla, aynen, olduğu gibi. *e.a.-1. coin*.

species, *is., ç. -cies* 1. tür, nevi, cins, 2. *biy.* tür, birbirinden üreyen ve dirim bilimsel açıdan akraba olan canlı varlıklar topluluğu, 3. **the ~**: insan, insanırkı, nev'i beşer, 4. *esk. bk.*: **specie**.

specifiable, *sf.* belirtilebilir, tayin/beyan edilebilir.

specific, *sf.&is.* 1. belirli, muayyen, kesin, katî, sârih. ~ **aim**: belirli maksat. *Education should not be restricted to any one ~ age group.*

to be more ~: daha kesin/sârih/âcık konuşmak, 2. özgû, özgül, has. ~ **character**: bir türde özgû nitelik, 3. özel, hususî. *a ~ tool for each job.*

4. **tip** belirli bir hastalık için kullanılan (ilâç vb.), 5. **tip** spesifik, nev'ine has mikroptan ileri gelen (hastalık), 6. özel bir maksat için kullanılan şey, 7. ağırlık, uzunluk vb. birimine konulan gümrük vergisine ait, 8. ~ **difference** *biy.* tür farkı, 9. ~ **s**: ayrıntılar, ince teferruat. *Let us focus on the ~s of the budget.*

specifically, *zf.* 1. özellikle, özel olarak, bilhassa. *All fruits, ~ orange and lemon contain vitamin C.* 2. açıkça, açık/sârih/kesin olarak, sarahatle. *Can you define "reasonable force" more ~, please?* 3. yalnız ...-e özgû. *not a ~ Christian idea but found in many religions.* *e.a.-1. specially, 2. exactly, clearly, 3. particularly.*

specification, *is.* 1. şartlaşma, şartname. **technical ~ s**: teknik/fennî şartname, 2. belirtme, belirleme, tasrih/tayin etme, ayrıntılarıyla tanımlama, 3. belirlenen şey, 4. ~ **s**: ayrıntılar, teferruat, şartname.

specific gravity

specific gravity, *is. fiz.* özgül ağırlık; bir özdeğin verilen bir oylumda kütlesinin aynı oylumlu 4 °C'deki suyun kütlesine oranı. **relative density** *d.d.*

specific heat, *is. fiz.* özgül ısı : bir özdeğin birim kütlesinin sıcaklığını 1°C yükseltmek için gerekli ısı miktarı.

specific impulse, *is. fiz.* özgül itki: roketin saniyede yaktığı birim kütleyi yakıt başına sağlanan itme kuvveti.

specificity, *is. 1. özgülük*, bir şeye özgü/mahsus olmuş, **2. kesinlik**, açıklık, sarahat.

specific volume, *is. fiz.* özgül oylum: kütte biriminin oylumu.

specify, *f. -fied, -fying* **1.** belirtmek, tayin/tespit/tasrih/tavsiy etmek, açıklamak, bildirmek, **2.** belirli bir nitelik/karakter vermek, **3.** özel bir koşul/şart koymak, **4. specificative** : belirten, belirleyen, özgü, has, **5. specifically** : belirtecek şekilde, özgü olarak, **6. specified** : belirtilmiş, belirli, muayyen, tayin/tespit edilmiş, açıklanmış, bildirilmiş. **at a specified time** : belirli bir zamanda. **specific speed** : belirli hız. **unless otherwise specified** : aksi söylenenmedikçe, hilâfında sarahat olmadıkça, **7. specifier** : belirten, tayin/tespit eden, açıklayan, şartname yapan.

specimen, *is. 1. örnek*, nümune, model, misal, çeşni, **2. tip** (tahlil edilecek) idrar/kan vb. **to take a ~ of s.o.'s blood** : bir kimseden tahlil için kan almak, **3. k.d.** antika/garip kimse, acayıp huyları/özellikleri olan kimse. **a queer ~** : antika/garip kişi. *e.a.- 1. type, model, pattern, example, 2. sample.*

speciosity, *is. ç. -ties* **1.** aldatıcılık, sahtelik, **2.** gözde hoş görünen aldatıcı şey, **3. esk.** güzellik.

specious, *sf.* **1.** aldatıcı, yaniltıcı, sahte. *I was deceived by the ~ appearance of depth in a beach pool.* **2.** görünüşte doğru/iyi fakat gerçekte yanlış/fena. *The argument is a ~ one.* **3. esk.** gözde hoş görünen, **4. ~ ly** : dış görünüşüyle aldatarak, **5. ~ ness** : aldatıcılık, sahtelik. *e.a.- 1. false, misleading, deceptive. k.a.- 1. genuine.*

speck, *is. &f.* **1.** benek, nokta, ufacık leke, **2.** zerre, çok ufak parça. **He has not a ~ of generosity** : Onda cömertliğin zerre yok. **3. azip**

cık şey, zerre gibi/ufak görünen şey. **~ on the horizon** : ufukta bir nokta/benek, **4.** beneklendirmek, nokta nokta lekelemek, **5. ~ edness** : beneklilik, **6. ~ less** : beneksiz, lekesiz. *e.a.- 2. particle, bit.*

speckle, *is. &f. -led, -ling* **1.** (deride vb.) ben, benek, bencik, cil, nokta, ufacık leke, **2.** beneklendirmek, bencik bencik yapmak, **3. ~ d** : benekli, benli, bencikli, çilli, **4. ~ dness** : beneklilik, benlilik, **5. ~ d trout** : benekli alabalık. *e.a.- 1. speck, spot, mark, 5. brook trout.*

specs, *ç. is. - k.d.* **1.** gözlük, **2.** şartlaşma, şartname. *e.a.-1. spectacles, eyeglasses, 2. specifications.*

spectacle, *is. 1.* (ilginç/görmeye değer) manzara, görü, görülecek şey, **2.** gösteri, nümayiş, **3. ~ s** : gözlük, gözlük biçiminde/gözlüğe benzer şey, **4. esk.** dürbün, **5. make a ~ of oneself** : elâleme gülünç/maskara olmak, **6. ~ d** : (a) gözlükli, (b) (hayvan) gözlerinin etrafı gözlük gibi benekli.

spectacular, *sf. &is.* **1.** ilginç, görmeye değer, harikulâde, **2.** heyecanlı, dehşetli, ürpertici, heyecan verici, **3.** hayret/heyecan verici manzara, TV gösterisi vb. **4. ~ ity** : ilginçlik, harikulâdelik, heyecan/dehşet vericilik, **5. ~ ly** : ilginç/harikulâde/heyecanlı bir şekilde, dehşetle, heyecan uyandırarak.

spectate, *f. -tated, -tating* seyretmek, temas etmek.

spectator, *is.* seyirci, seyreden kimse. **~ ial** : seyirciye ait. **spectatress = spectatrix** : kadın seyirci.

specter, *Brit.: spectre*, *is. 1.* hayal, görünütü, tayf, **2.** hayalet, hortlak, **3.** heyulâ, korku/dehşet (veren şey). **the ~ of a disease** : hastalık korkusu. *e.a.- 1. ghost, phantom, apparition.*

spectra, *ç. is. bk.: spectrum.*

spectral, *sf.* **1.** görüntüsel, hayali, **2.** hale benzeyen, hayali/görüntüyü andıran, hayal gibi, **3.** görüntülerden/hayallerden oluşan, **4. fiz.** izgesel. **~ analysis** : izgesel çözümleme. **~ density** : izgesel yoğunluk. **~ reflectance** : izgesel yansıtım. **~ selectivity** : izgesel seçerlik. **~ sensitivity** : izgesel duyarlık. **~ series** : izgesel dizi, **5. ~ ity = ~ ness** : görüntüselliğ, izgesellik, hayale benzerlik, **6. ~ ly** : görüntüsel/hayali bir şekilde.

spectro-, öн *ek* “izge” anlamı katar : öр.: *spectrometer*.

spectrobolometer, is. fiz. izge ışınım ölçer: izgedeki ışınım erkesi dağılımını ölçen alet. **spectrobolometric** : izge ışınım ölçer+ (ile belirlenen/bulunan).

spectrogram, is. fiz. izge, izge resmi/fotoğrafi.

spectrograph, is. fiz. izgeçizer. ~ er : izgeçizen. ~ ic : izge çizimsel. ~ ically : izge çizimle. ~ y : izge çizim.

spectroheliogram, is. fiz. güneş ışın izgesi.

spectroheliograph, is. fiz. güneş ışın izgeçizeri. ~ ic : güneş ışın izge çizimsel.

spectrology, is. görüntü bilimi, hayal ve görüntülerin incelenmesi. **spectrological**: görüntü bilimsel. **spectrologically** : görüntü bilimle.

spectrometer, is. fiz. izgeölçer. **spectrometric** : izge ölçimsel. **spectrometry** : izge ölçüm.

spectrophotometer, is. fiz. izgesel ışılölçer. **spectrophotometric** : ışıl ölçimsel. **spectrophotometrically** : ışıl ölçümle. **spectrophotometry** : izgesel ışıl ölçüm.

spectroscope, is. fiz. izge gözler. **spectroscopic(al)**: izge gözlemsel. **spectroscopically** : izge gözleme. **spectroscopist** : izge gözlemci. **spectroscopy** : izge bilgisi.

spectrum, is., ç. -tra, -trum 1. fiz. izge, tayf. ~ **analysis** : izgesel çözümleme, 2. dizi, geniş bir alana yayılan şeylerin tümü. *the ~ of political beliefs*.

specula, ç. is. bk.: **speculum** (çoğulu).

specular, sf. 1. ayna gibi, ayna özelliğinde, yansitan, yansıtıcı. *a ~ metal/surface*. 2. tip speküloma ait, 3. ~ ly : yansitarak.

speculate, glf. -lated, -lating 1. gen. ~ on/upon/about : düşünmek, mütalâa etmek, zihinde tasarlamak, tahmin yürütmek, nazariye kurmak. **Do not ~ on what he would have done had he lived** : Hayatta olsaydı neler yapardı diye tahminler yürütmek. 2. vurgunculuk/ihzikâr/karaborsa yapmak, speküasyon yapmak, borsa oyunu oynamak. *to ~ on mining securities. to ~ on stock exchange.* e.a.- 1. *think, reflect, cogitate, conjecture, guess, surmise, theorize*.

speculation, is. 1. düşünme, tasarlama, zihinde kurma, tahmin/mütalâa/faraziye yürütme, 2. kurgu, kuram, nazariye, 3. zan, tahmin, farz, 4. vurgunculuk, karaborsacılık, ihtikâr, speküasyon. e.a.- 1. *contemplation*, 2. *supposition, theory*, 3. *conjecture, surmise*.

speculative, sf. 1. düşünülen, tasarlanan, tahminî, tasavvûrî, farazî, zanna/tahmine dayanan. *Much of our information is only ~.* 2. kumarsal, nazari. *Budget and income forecasts were equally ~.* 3. vurguncu, karaborsacı, ihtikâr/speküasyon gayesi güden. *a ~ transaction. ~ builders.* 4. tehlikeli, rizikolu, zarar ihtimali fazla, 5. ~ ly : (a) tasarlayarak, tahminle, farazî/nazari olarak, (b) vurgunculukla, ihtikâr/speküasyon yoluyla, 6. ~ ness : tahmine/tasavvura dayanma, kuramsallık. e.a.- 2. *theoretical*.

speculator, is. 1. vurguncu, karaborsacı, muhtekir, 2. düşünür, derin düşünen kimse, kumacı, nazariyeci, 3. ~ y esk. bk.: **speculative**.

speculum, is., ç. -la/-lums 1. yansıtac, madenî ayna, teleskop aynası, 2. cer. spekülüm : bedenin iç taraflarını muayene maksadıyla bir deliği genişletmek veya açık tutmak için kullanılan aynalı/aynasız alet, 3. zool. bazı kuş kafatlarında bulunan benekler/renkli lekeler.

sped, f. bk.: **speed** (geç.z. & sf.f.)

speech, is. 1. konuşma (yeteneği), söz/ söyleme yetisi, natika. *He lost his ~ as a result of an accident.* 2. konuşma, söz söyleme, tekel-lüm. **free ~** : konuşma özgürlüğü, 3. söz. ~ act : söz edimi. ~ chain : söz zinciri. **figure of ~** : mecaz. **parts of ~** : söz bölükleri, 4. söylev, nutuk, hitabe, demeç, beyanat. **to make/deliver a ~** : nutuk atmak. *The minister's ~ was sent to the newspapers in advance.* 5. dil, lisan, 6. te-lâffuz, şive, konuşma tarzi. *By your ~ I can tell you're from Texas.* 7. ~ clinic : konuşma kliniği, konuşma bozukluklarının düzeltildiği klinik, 8. ~ community : dilsel topluluk, 9. ~ correction : konuşma düzeltimi/tashihi, 10. ~ disorder : konuşma bozukluğu, 11. ~ form bk.: **linguistic form**, 12. ~ organ : konuşma organı, 13. ~ pattern : konuşma düzeni/şekli, ifade tarzı, 14. ~ sound : ses, konuşmayı oluşturan ses elemanlarından her biri.

speechify

speechify, *gl.f. -fied, -fying* nutuk çekmek, fazla konuşmak, kafa şişirmek, palavra atmak. **speechifier** : nutuk çeken, fazla konuşan, kafa şişiren, palavracı.

speechless, *sf.* 1. dilsiz, dili tutulmuş, konuşamayan. *He was ~ with surprise and astonishment.* 2. sessiz, suskun, sakit. ~ joy. 3. söyle anlatılamayan, 4. konuşmayan, konuşmaktan kaçınan. *e.a.-1. dumb, mute, dumbfounded, shocked, 2. silent, mute.* *k.a.- 1&2. loquacious, voluble, talkative.*

speechmaker, *is.* konuşmacı, söylevci, hatip. **speechmaking** : konuşma, söylev/nutuk verme, hatiplik, hitabet.

speed, *is. &f. sped/speeded, speeding* 1. hız, sür'at. *the~ of a car/of light.* **put on ~** : hız vermek, hızını artırmak, 2. çabukluk, acele, ivinti. 3. *oto. vites. a truck with five forward ~s.* 4. *k.d. sür'atiintikal, 5. argo metedrin, amfetamin gibi uyarıcı madde, 6. foto. poz süresi, 7. *esk. uğur, başarı, muvaffakiyet, 8. at full ~ = at top ~* : son sür'atle, olanca hızıyla, çarçabuk. **at half ~** : yarınl hızla; *den. yarım yolla. with all ~* : bütün hızıyla, 9. *gen. ~ up* : hızlan(dır)mak, çabuklaştırmak, tacil etmek, 10. çabuk/hızla gitmek, koşmak, seğirtmek, 11. acele etmek, ivmek, 12. *gen. ~ up* : hız vermek. ~ up the work : işe hız vermek. *to ~ up industrial production.* 13. (makineyi) belirli hızda ayarlamak, 14. *esk. başarı sağla(t)mak, muvaffak etmek/olmak, uğur getirmek, uğurlu gelmek, 15. uğurlamak, geçirerek, teşyi etmek. to ~ the parting guest : misafiri geçirerek/uğurlamak, 16. ~ er : (a) hızlan(dır)an, çabuklaştıran, (b) hız süren, (c) hızlandırıcı, hız ayarlayıcı, 17. ~ counter : hızlöscher, hız sayacı, 18. ~ lathe : hızlı torna, 19. ~ light = ~ lamp *foto.* flaş, 20. ~ limit : hız sınırı, azamı sür'at, 21. ~ trap : hızlı sürenlere polis tuzağı. *e.a.- 1. velocity. 2. swiftness, celerity, quickness, rapidity, hurry, 9. accelerate, rush, further, expedite, 11. haste, 14. succeed, prosper.***

speedboat, *is.* hızlı deniz motoru, yarış teknnesi.

speedometer, *is.* hızölçer.

speed-read, *f. -read, -reading* hızlı okumak. ~er : hızlı okuyan kimse. ~ing : hızlı okuma.

speedster, *is. k.d.* 1. hızlı süren, nizamî hızdan fazla hızla taşıt kullanan, 2. hızlı koşan atlet, 3. hızlı koşan hayvan (yarış atı vb.).

speed-up = speedup, *is.* 1. hızlanma, hız artışı, 2. ücretleri artırmadan üretimi hızlandırmak.

speedway, *is.* 1. hız yolu, nizamî hızdan fazla hızla gitmeye izin verilen yol, 2. yarış yolu.

speedwell, *is. bot.* yavşan otu (*Veronica*).

speedy, *sf.* **speedier, speediest** 1. hızlı, çabuk, sür'atlı. *a ~ recovery.* *I can drive speedier than him.* 2. acele, tez, seri. *A ~ settlement of the strike is essential.* 3. **speedily** : hızla, çabuk, sür'atle, acele ile, tez elden, 4. **speediness** : hızlılık, çabukluk, sür'at. *e.a.-1. quick, fast, rapid, swift, 2. prompt, expeditious.*

speel = speil, *f. İsk.* çıkmak, tırmanmak. *e.a.- climb, ascend, mount.*

speer = speir, *f. İsk. -ed, -ing* 1. sormak, soruşturmak, araştırmak, 2. izini araştırmak, iz sürmek, 3. ~ at : sorguya çekmek. *e.a.-1. ask, inquire, 3. trace.*

speiss, *is. metal.* arsenikli ham maden: demir, bakır, nikel vb. cevherlerinin eritilmesi sonunda kalan arsenikli karışım.

spelaean = spelean, *sf.* 1. mağara+, mağara yaşıyan/bulunan, 2. mağara gibi.

speleology = spelaeology, *is.* mağara bilimi, mağaracılık, mağara keşfetme sporu. **spelaeological = spelaeological** : mağara bilimsel. **spelaeologist = spelaeologist** : mağara bilimi uzmanı, mağaracı.

spell¹, *f. spelled/spelt, spelling* 1. hecelemek, yazılışını harf harf söylemek, 2. (hece/kelime) oluşturmak. *C A T ~s cat.* 3. söylemek, 4. belirtmek, ifade etmek, anlamına gelmek, demek olmak. **This delay ~ s disaster for us** : Bu gecikme bizim için felâket demektir. 5. ~ out : (a) güçlükle/heceleyerek okumak/sökmek, (b) *k.d.* ayrıntılarıyla/bir bir söylemek, iyice/etrafıca izah etmek, açıklamak, (c) kısaltmadan/tam olarak yazmak, 6. nöbetini/görevini devralmak, serbest bırakmak, 7. *Avust.* (a) dinlenme/paydos vermek, (b) dinlenmeye geçmek, paydos etmek, 8. ~able : hecelenebilir. *e.a.- 4. signify, mean, amount to, 6. relieve.*

spell², *is.* 1. büyü, afsun, sihir, **cast a ~ on** : büyülemek, teshir etmek, kuvvetle etkilemek, 2. büyüle(n)me, kuvvetli etki altında kalma, kuvvetle etkileme, 3. nöbet, nöbet vakti, iş nöbeti, 4. hastalık nöbeti, kriz, 5. süre, zaman, müddet, 6. (hava) dalga. **a hot/cold ~** : sıcak/soğuk (hava) dalgası, 7. ~like : büyüleyici, büyü gibi. *e.a.- 1. charm, incantation, f. fascination, 2. enchantment, 3. turn.*

spellbind, *f. -bound, -binding* büyülemek, afsunlamak, teshir etmek, büyü ile bağlamak. *e.a.- fascinate, enchant, entrance.*

spellbinder, *is.* büyüleyen, dinleyicileri âdetâ büyüleyip etkisi altına alan konuşmacı/hatip.

spellbound, *sf.* büyülenmiş, sîhrine kapılmış.

speller, *is.* 1. heceleyen (kimse), 2. **spelling book** *d.d.* imlâ kitabı/rehberi/kılavuzu.

spelling, *is.* 1. heceleme, 2. yazım, imlâ, 3. sıra ile bir kelimeyi oluşturan harflerin tümü, 4. ~ bee = **spelldown** = ~ match : yazım/imlâ yarışması, kelimeleri doğru heceleme müsabakası, 5. ~ book : imlâ rehberi/kılavuzu, 6. ~ pronunciation : heceli söyleyiş, 7. ~ reform : imlâ reformu.

spelt, *is.&f.* 1. *bot.* kıızıl/ kılıçksız buğday (*Triticum spelta*), 2. *bk.*: **spell¹** (*geç.z.&ssf.*)

spelter, *is.* çinko, tutya (külçe hâlinde).

spelunk, *gl.f.* mağara keşfetmek. ~ er : mağaracı, mağara keşfeden. ~ ing : mağaracılık, mağara keşfi.

spence = spense, *is. Brit.* kiler. *e.a.- pantry.*

spencer¹, *is.* 1. *Brit.* kiler, dolap, 2. *esk. bk.*: **steward, butler.**

spencer², *is.* 1. (yakası kürklü) kısa ceket, yün kadın ceketi, 2. *den.* en arkadaşın yedek yan yelkeni.

Spencerian, *sf.* 1. İngiliz filozofu Herbert Spencer'in felsefesine/kitaplarına ait, 2. Amerikalı P.R. Spencer'in güzel ve okunaklı el yazısı na ait.

spend, *f.* **spent, spending** 1. harcamak, sarf etmek. **to ~ money on. sth.** : bir şeye para harcamak. *to ~ \$15,000 on a new car. without ~ ing a penny* : beş para harcamadan. **to ~ time on sth.** : bir şeye vakit harcamak. **well spent** :

yerinde harcanmış, 2. bol bol vermek, bezletmek, 3. israf etmek, har vurup harman savurmak, 4. (vakit) geçirmek. **to ~ Sunday in the country** : pazar gününü kırda geçirmek. *to ~ a pleasant hour (in) talking with friends.* 5. (kuvvetini vb.) eksiltmek/azaltmak/tüketmek/yavaşlatmak. **The storm soon spent itself/its force** : Biraz sonra fırtına yavaşladı. ~ **oneself in a vain endeavour** : boş yere kendini yormak/yıpratmak, akıntıya kürek çekmek, 6. (canını/kanını vb.) vermek, feda etmek, 7. ~ **able** : harcanabilir, sarf edilebilir, 8. ~ er : (bol bol) harcayan, sarf eden, müsrif. *e.a.-1. disburse, expend, 4. pass, use, employ, devote. 6. give. k.a.-1. earn, keep.*

spending money, *is.* harçlık.

spendthrift, *is.&sf.* müsrif, mirasyedi, har vurup harman savururan (kimse). *e.a.- prodigal, extravagant.*

Spenserian, *sf.&is.* 1. Spenservari, İngiliz şairi Edmund Spenser'e ait (1552-1599), 2. Spenser mukallidi, 3. ~stanza *d.d.* Spenser tarzı kit'a: kafiyesi *ababbcbcc* şeklinde dokuz mîralı şiir.

spent, *sf.&f.* 1. harcanmış, tüketilmiş, sarf edilmiş, 2. yorgun, bitap, mecsiz, kuvvetten düşmüş, 3. *bk.*: **spend** (*geç.z.&ssf.*)

sperm, *is.* 1. **spermatic fluid** *d.d.* meni, er suyu, sperma, 2. **spermatozoon** *d.d.* er göze, 3. *bk.*: **spermaceti, sperm whale, sperm oil.**

spermaceti, *is.* ispermeçet, bir tür balinanın başında alınan yağlı madde.

spermary, *is.* taşak, husye. *e.a.- testis.*

spermatic, *sf.* 1. ersuyu+, meni+, spermatik, 2. taşak+, husye+, 3. ~ **cord** : spermatik kordon, 4. ~ **fluid** : er suyu, meni, 5. ~ **ally** : er suyu/taşak ile ilgili olarak. *e.a.-4. semen.*

spermatid, *is.* er göze, spermatid.

spermatium, *is., ç. -tia* *bot.* 1. kırmızı yosunun erkek eşey gözesi, 2. talbitkilerde erkek eşey göze olduğu sanılan rensiz, küçük göze.

spermato-, *ön ek* "tohum, sperma" anlamı katar. *ör.* : *spermatogonium*. Sesli harf önünde: **spermat-**.

spermatocyte, *is. biy.* olgunlaşma evresindeki er göze. **spermatocytal** : bu gözeye ait.

spermatogenesis, *is. biy.* er göze oluşumu. **spermatogenetic** : er göze oluşumu ile ilgili.

spermatogonium

spermatogonium, *is.*, *ç.* **-nia** *biy.* ilkel er göze. **spermatogonal** : ilkel er göze ile ilgili.

spermatophore, *is.* *zool.* (bazi erkek böcek, yumuşakça vb. nin ürettiği) er göze kapsülü.

spermatophyte, *is.* *bot.* tohumlu ilkel bitki. **spermatophytic** : tohumlu ilkel bitkilerle ilgili.

spermatozoid, *is.* *bot.* (ercik başında oluşan) er göze.

spermatozoon, *is.*, *ç.* **-zoa** *biy.* er göze. **spermatozoal** = **spermatozoan** = **spermatozoic** : er gözeye ait.

spermicide, *is.* er suyunu öldüren madde. **spermicidal** : er suyu öldürücü.

spermine, *is.* *biy.-kim.*, *ecz.* spermin : er suyunda, pankreas dokusunda, bazı mayalarda bulunan ve sinir uyarıcı olarak kullanılan baz: C10H26N4.

spermogenesis, *is.* er göze üremesi. **spermogenetic** : er göze üreten.

spermo-, *ön ek* “tohum, er göze” anlamı katar. *ör.: spermohyte.* Sesli harf önünde: **sperm-**.

spermogonium, *is.*, *ç.* **-nia** *bot.* tohum çanlığı.

sperm oil, *is.* ispermeçet yağı: bir tür balinanın başından çıkarılan hafif makine yağı.

spermophile, *is.* *zool.* tahlı yiyeçiler: tahlı yiye kemirici hayvanlar (sincap vb.).

spermophyte, *is.* *bot. bk.* : **spermatophyte**. **spermous**, *sf.* ershyna ait.

sperm whale, *is.* *zool.* ispermeçet balinası (*Physeter catodon*).

sperrylite, *is.* sperlit, arsenikli plâtin cevheri: PtAs2.

spew = **spue**, *f.&is.* 1. kusmak, istifra etmek, 2. fişkirtmak, fırlatmak, çıkarmak, 3. kusmuk, kusunu. *e.a.-1. vomit.*

sp. gr. = specific gravity.

sphacelate, *f.* **-lated**, **-lating** çürümek, kangrenleşmek. **sphacelation** : çürüme, kangrenleşme.

sphaero-, *bk.* : **sphero-**.

sphagnum, *is.* bataklık yosunu: toprağı ıslah içinde, saksı bitkilerini yetiştirmekte ve ambalaj için kullanılır. **sphagnous** : yosunlu, yosundan yapılmış.

sphalerite, *is.* karataş, çinko sülfür cevheri: ZnS.

sphen-, *ön ek* “kama, çivi” anlamı katar. *ör.: sphenic.*

sphene = **titanite**, *is.* kama taşı, titanit: CaTiSiO5.

sphenic, *sf.* kama şeklinde.

sphenoid(al), *sf.&is.* 1. kama şeklinde, 2. *anat.* ense kemiği+.

spherical, *sf.* 1. küre+, küresel, 2. küre biçiminde, yuvarlak, 3. düzgün, muntazam, simetrik. *e.a.-1. 2. spherical.*

sphere, *is.&f.* **sphered**, **sphering** 1. küre, yuvarlak, 2. top, küre şeklinde yuvarlak cisim, 3. dünya, güneş, yıldız, gezegen vb. gök cismi, 4. gök (külesi), sema, 5. (eski astronomide) üzerinde gök cisimlerinin bulunduğu farz edilen eş merkezli, birbiri içinde dönen küre katmanları, 6. alan, saha, çevre, muhit, bölge. ~ of **influence** : etki/nüfuz alanı/bölgesi, bir milletin öbürünü siyasi/ekonomik etki ve nüfuzu altında tuttuğu bölge. **to extend one's ~ of activity** : faaliyet sahاسını genişletmek. **in mental ~** : manevî/fikrî alanda. *e.a.-2. ball, 6. area, province, realm, domain.*

spherical, *sf.* 1. **spheric** *d.d.* küresel, yuvarlak, toparsal, kürevî, yuvarlak, küre şeklinde. ~ **aberration** : toparsal sapınç. ~ **angle** : toparsal açı. ~ **astronomy** : küresel astronomi. ~ **coordinates** : toparsal konaçlar/koordinatlar. ~ **geometry** : toparsal geometri. ~ **polygon** : toparsal çokgen. ~ **sector** : yuvar kesmesi. ~ **segment** : yuvar parçası. ~ **triangle** : toparsal üçgen. ~ **trigonometry** : toparsal üçgen ölçü, küresel trigonometri, 2. küre+, küreye ait, 3. gök cisimlerine ait, 4. **sphericality** : küresellik, yuvarlaklık, 5. **spherically** : küresel bir şekilde, yuvarlak biçimde.

sphericity, *is.* küresellik, yuvarlaklık, toplaklık.

spherics, *is.* 1. toparsal geometri ve üçgen ölçü, 2. *rad. bk.* : **atmospherics**.

spheroid, *sf.&is.* 1. toparsı, elipsin eksenlerinden biri etrafında dönmesinden oluşan dönel yüzey, 2. ~ **al** = ~ **ic** *d.d.* küremsi, toparsı/yassı küre biçiminde, 3. ~ **ally** = ~ **ically** : toparsı biçimde.

spheroidicity, *is.* toparsılık.

spherometer, *is.* toparölçer: yüzeylerin yuvarlaklık derecesini ölçen alet.

spherule, *is.* kürecik, yuvarcık, küçük küre/yuvar. **spherular** : küçük küre/yuvar biçiminde.

spherulite, *is.* top kristal : bazı volkanik kayalarda bulunan küre şeklinde billürsü cisim. **spherulitic** : top kristal biçiminde.

sphery, *sf.* 1. küresel, yuvarlak, küre biçiminde, 2. yıldızımsı, yıldıza benzer.

sphincter, *is. anat.* bütgeç, bütgen kas: vücuttaki çukur organları veya delikleri çevreleyen kas. ~ **al** = ~ **ial** : bütgeçsel.

sphingosine, *is. biy.-kim.* büzeç, doyma-mış bazik amino alkol: C18H33(OH)2NH2.

sphinx, *is., ç. sphinxes./sphinges* 1. sfenks, 2. başı ve göğüsü kadın, gövdesi aslan, kanatları kartal şeklinde efsanevi canavar, 3. esrarengiz/ anlaşılmaz kimse, 4.~ **moth bk.**: hawk moth.

sphragistic, *sf.* damga+, mühür+. ~ **s** : damga bilimi.

sp. ht. = specific heat.

sphygmic, *is. tip* nabız+, nabıza ait.

sphygmo-, *ön ek* “nabız” anlamı katar. *ör.*: *sphygmometer*.

sphygmograph, *is. tip* nabızayar: nabız hizini, şiddetini ölçüp kaydeden alet. ~ **ic** : nabızayarla ölçülen. ~ **y** : nabız yazma (işlemi/ usulü/tekniği).

sphygmomanometer, *is. tip* kan basılcı.

sphygmometer, *is. tip* nabızölçer. **sphygmetric** : nabız ölçümüne ait.

sphygmus, *is. tip* nabız. **e.a.-** pulse.

spic = **spick** = **spik**, *is. hkr.* İspanyolca konuşan Amerikalı.

spica, *is., ç. -cae, -cas* (1,2 için) 1. başak, 2. “8” şeklinde bir sargı tipi, 3. *astr.* Sümbüle burcunun en büyük yıldızı. **e.a.-1.** spike.

spicate, *sf.* 1. başaklı, 2. sıvri uçlu (çiçek vb.), 3. başak /salkım şeklinde.

spiccato, *sf. & is. It.* (keman yayımı) sıçratma, sıçratarak çalma.

spice, *is. & f. spiced, spicing* 1. bahar, baharat, 2. baharat gibi güzel kokulu şey, 3. güzel koku, 4. tat, lezzet, çeşni, nefaset, ilginçlik, cazibe. **to give ~ to a story** : hikâyeyi ilginçleştirmek. **a ~ of irony** : bir istihza kokusu, 5. tat/ lezzet/çeşni veren şey, 6. *esk.* zerre, çok az mik-

tar, 7. baharat katmak, tuzunu biberini vb atmak, tat/lezzet/çeşni vermek, 8. cazipleştirmek, ilginçleştirmek. **e.a.-2.** flavor, fragrance, aroma, 4. **zest, piquancy, interest, 6.** trace, bit.

spiceberry, *is., ç. -ries* *bot.* 1. keklik üzümü (*Gaultheria procumbens*), 2. ada mersini (*Eugenia rhombea*). Florida'da yetişen siyah-turuncu meyveli bir ağaç. **e.a.-1.** wintergreen.

spicebush = **benjamin-bush**, *is.* 1. sarı defne (*Lindera benzoin*): K Amerika'da yetişen, kabuğu baharat gibi kakan bir tür funda, 2. bahar, funda (*Calycanthus occidentalis*): K Amerika'da yetişen baharat kokulu açık kahverengi çiçekler açan funda.

spicery, *is.* 1. baharat, 2. baharatlılık, baharatlı lezzet/rayha, 3. *esk. ç. -series* : baharat odası/dolabı.

spicey, *sf. spicier, spiciest* *bk.*: spicy.

spick, *is. bk.*: spic.

spick-and-span, *sf.* 1. tertemiz, gicir gicir. *a~ kitchen. I must make everything ~ before they arrive.* 2. yepyeni, taptaze. **e.a.-1.** clean, neat, 2. new, fresh.

spiculate = **spicular**, *sf.* 1. inceçik, ince ve uzun, iğne gibi, iğne şeklinde, 2. iğneli, dikenli.

spicule, *is.* 1. çok ince/iğne gibi şey (kristal vb.), 2. *zool.* (bazi hayvanların bedenindeki) diken, iğnemsi çıktınlar.

spiculum, *is., ç. -la* *zool.* diken, iğnesel yapı, iğnemsi çıktınlı.

spicy, *sf. spicier, spiciest* 1. baharatlı. *a ~ salad dressing.* 2. baharat gibi, baharata benzer, 3. baharat gibi güzel kokulu, çeşnili, rayihalı, 4. acı, dokunaklı. ~ *criticism.* 5. hoş, zevkli, 6. cazip, çekici, 7. açık saçık, müstehcen. *a ~ joke/story.* 8. **spicily** : baharatlıca, 9. **spiciness** : baharatlılık, acılık. **e.a.-3.** aromatic, fragrant, 4. **piquant, pungent, hot, sharp, peppery, 7. improper, risqué.**

spider, *is.* 1. *zool.* örümcek (*Araneae*), 2. ayaklı dökme demir tava, 3. sacayağı, 4. tırmık, üç ayaklı sehpası, çark/kasnak kolları vb. gibi çıktınları olan şey, 5. ~ **crab** : uzun ve ince bacaklı yengeç (*Libinia emarginata*), 6. ~ **monkey** : örümcek maymunu (*Ateles*), 7. ~ **phaeton** : hafif payton, 8. ~ **web** = ~'s web : örümcek ağı. 9. **water ~ = water spinner** : su örümceği (*Argyoneta aquatica*).

spiderwort

spiderwort, *is. bot.* püskül otu (*Tradescantia*) : mor, mavi/pembe/beyaz çiçekler açan, yaprakları çayır gibi, ercik organları püsküllü bir ot.

spidery, *sf.* 1. örümcek gibi, örümceğe benzer, 2. ince ve uzun, 3. örümcekli, örümceklenmiş. 4. ~ **handwriting** : kargacık burgacık yazı.

spiegleisen = **spiegel** = **spiegel iron**, *is.* manganezli dökme demir (çelik yapmakta kullanılır).

spiel, *is. & f. argo* 1. nutuk, martaval, kandirmaya yönelik konuşma, 2. nutuk çekmek, martaval atmak, konuşarak kandırmaya çalışmak, 3. ~ **off** : makine gibi durmadan konuşmak, virvir etmek, 4. ~**er** : çığırktan, sırkte vb. bağırarak müsteri toplamaya çalışan kimse. *e.a.-3. patter, 4. barker.*

spier, *is. esk* gözetçi, dikizci, casus, gizli gizli gözetleyen/haber almaya çalışan kimse.

spiff, *f. argo* 1. güzelleştirmek, sıklaştırmak, süslemek, 2. ~**ing** = ~ **y** : güzel, sık, süslü, 3. ~ **ily** : güzel/sık bir şekilde, 4. ~ **iness** : güzellik, şıklık, *e.a.-1. spruce up, 2. spruce, smart, fine.*

spigot, *is.* 1. musluk, vana, 2. tipa, tıkaç, fiçı tapası, 3. tahta musluk tıkaç, boru ağızlığı.

spik, *is. bk.*: **spic.**

spike, *is. & f. spiked, spiking* 1. ekser, enser, büyük çivi, 2. ucu sıvri uzun şey, 3. kabara, 4. ~ **s** : kabaralı ayakkabı, 5. yavru geyiğin çatalsız boynuzu, 6. ~ **heel** : ince ve yüksek topuk, 7. uskumru yavrusu, 8. *bot.* başak, başak gibi dizili çiçek salkımı. ~ **lavender** : başaklı lâvanta çiçeği (*Lavandula latifolia*), 9. enserle tutturmak/civilemek, 10. çivi ile delmek, 11. As. topu körletmek için falya deliğine çivi vurmak, 12. engellemek, etkisiz bırakmak, akamete uğratmak. ~ **s.o.'s guns** : birinin plâmini bozmak, canina ot tikamak. **to hang up one's ~ s** : (profesyonel spordan vb.) ayrılmak, elini eteğini çekmek. **to ~ a rumor** : bir dedikodu y etkisiz bırakmak. **to ~ s.o.'s chances for promotion** : bir kimsenin yükseltmesine/terfiine engel olmak, 13. *k.d.* (içkiye) alkol katmak. **to ~ a drink** : içeceğe alkol katmak.

spiked, *sf.* 1. ucu sıvri, 2. başaklı, başak şeklinde. ~ **flower**.

spikelet, *is. bot.* başakçık, küçük başak.

spikenard, *is.* 1. *bot.* Hint sümbülü (*Nordostachys Jatamansi*), 2. sümbül yağı.

spiky, *sf. spikier, spikiest* 1. sıvri uçlu, çivili, 2. çivi gibi, ince, uzun ve sıvri, 3. **spikily** : sıvri bir şekilde, sıvri sıvri, 4. **spikiness** : sıvrililik, sıvri uçluluk.

spile, *is. & f. spiled, spiling* 1. fiçı musluğu, 2. tahta tıkaç, 3. akçaağacından öz su/surup akıtma borusu, 4. kazık. 5. tapa ile tikamak, tıkaç koymak, 6. kazık çakmak, 7. *k.d. bk.*: **spoil**.

spilikin, *is. bk.*: **spillikin.**

spiling, *is.* kazık yığını, kazıklar, tahta tıkaçlar.

spill, *is. & f. spilled/spilt, spilling* 1. (sıvıyı kazan) dökme(k), 2. (kan) akıtmak/dökmek, 3. (her tarafa) saçma(k), 4. dökülme(k), saçılma(k), 5. *den.* yelkeni boşaltmak, 6. düşme(k), düşürme(k), 7. *k.d.* (sırı) açıklama(k), yayma (k), ifşa etme(k), 8. ~ **the beans** : baklayı ağızından çıkarmak, sırrı açığa vurmak, 9. *bk.*: **spillway**, 10. *k.d.* (attan vb.) düşme, 11. *bk.*: **splinter**, 12. çira, lâmba yakmaya mahsus tahta parçası veya kâğıt, 13. tahta tıkaç, fiçı musluğu.

spillage, *is.* 1. dökme, (her tarafa) saçma, dökülme, saçılma, 2. dökülmüş şey, döküntü.

spillikin = **spilikin**, *is.* 1. *bk.*: **jackstraw**, 2. ~ **s** : çöp oyunu. *e.a.-2. jackstraws.*

spillover, *is.* 1. dök(ül)me, saç(ıl)ma, taşma, 2. dökülen/taşan şey. *e.a.-2. overflow.*

spillway, *is.* taşma savağı/oluğu.

spilt, *f. bk.*: **spill (geç.z. & sf.f.)**.

spilth, *is.* 1. *bk.*: **spillage**, 2. artık, fazlalık, çöp, döküntü. *e.a.-2. refuse, trash.*

spin, *is. & f. spun* (veya eski **span**), **spun**, **spinning** 1. eğirme(k), bükmeye(k), 2. (ağ) örme (k), 3. (firıldak gibi) dön(dür)me(k), çevirme(k), firıldanma(k), firıldatma(k). **send one ~ ning** : bir yumrukta olduğu yerde firıldak gibi döndürmek, 4. (sözü vb.) evirip çevirmek, döndürüp do-laştırmak. ~ **a yarn** : masal okumak, martaval atmak, maval okumak, 5. *gen.* ~ **out** : (zamanı) uzatmak, ertelemek, sürüncemede bırakmak. *He spun the project out for over three years.* 6. (baş) dönmek. **My head began to ~, and I fainted** : Başım dönmeye başladı ve bayıldım. 7. *hv.* dönerek inmek/düşmek, 8. (hızla) iniş, düşüş. **Steel prices went into a spin** : Çelik fiyatları hızla düşüyor. 9. kısa gezinti, tenezzüh,

10. tail-spin = tail spin *d.d. hv.* dönerek dikleşmesine iniş, **11. fiz. firil** : öğecik altı parçacıkları kendi eksenleri etrafında döndüren açısal devinirlik/momentum. *e.a.-2. twirl, whirl, 3. revolve, gyrate, turn, 4. narrate, relate, 5. prolong, extend, lengthen.*

spinaceous, sf. 1spanakgillerden.

spinach, is. bot. 1spanak (*Spinacia oleracea*).

spinal, sf. & is. 1. omur+, omurga+, omurla/omurgayla ilgili, 2. omurilik uyuşturucusu, 3. ~ **anesthesia** : ılık uyuşturumu, 4. ~ **canal** : omurga kanalı, 5. ~ **column =vertebral column** : omurga, bel kemiği, 6. ~ **cord** : omurilik, murdar ılık, 7. ~ **curvature** : kamburluk, bel kemığının eğriliği, 8. ~ **tap** : (tahlil için) omurilikten su alma, 9. ~ **ly** : omurdan, omurilikten.

spin casting, is. dönen zoka ile balık avlama. **spin caster** : dönen zoka ile balık avlayan.

spindle, is. & f. -dled, -dling 1. eğirmen, kirmen, iğ, 2. iğ mili, 3. mil, dingil, 4. tornalanmış yuvarlak ağaç çubuk, 5. iplik uzunluk ölçüsü : 15120 yarda ≈ 13825 m, 6. *biy.* iplikçik: göze bölünmesi esnasında oluşan iplik gibi madde, 7. torna mili, 8. *den.* sıglık ve kayaklıları belirten fener direği, 9. boy atmak, uzamak, 10. (fiş) delmek, geçirmek, 11. mil şekli vermek, 12. milerle donatmak, mil/dingil takmak/geçirmek, 13. ~ **file** : sıralaç çivisi: evrakın geçici olarak takılıp saklandığı uzun düşey çivi, 14. ~ **whorl** : iğe ağırlık veren halka.

spindlelegged = spindleshanked, sf. sırik/leylek bacaklı.

spindlelegs, is., ç. -legs 1. leylek bacak(lar), uzun veince bacak(lar), 2. sırik/leylek bacaklı kimse.

spindleshanks, is., ç. -shanks *bk.: spindlelegs.*

spindle tree, is. bot. iğ ağaçları (*Eonymus europaeus*)

spindling, sf. & is. 1. sırik/leylek bacaklı (kimse), 2. sırik gibi uzayan, aşırı derecede boy atan, fazla serpilen.

spindly, sf.-lier, -liest uzun, sırik gibi, çok uzun boylu.

spindrift = spoondrift, is. (rüzgârin denizden getirdiği) su serpintisi.

spin-dryer, is. santrifüjlü (çamaşır) kuruştucu.

spine, is. 1. omurga, bel kemiği, 2. omur-gaya benzer şey, 3. (kirpide) diken, (balıkta) kılçık, 4. sırt, bayır, 5. (bitkilerde) diken, 6. kitap cildinin sırtı. ~**d** : omurgalı, dikenli, kılçıklı. *e.a.-5. thorn.*

spinel = spinelle, is. 1. kaba lâl taşı, magnezyum alüminat $MgAl_2O_4$, 2. Mg, Al, Fe, Mn, Cr oksitlerinden oluşan cevherler, 3. ~ **ruby** : kaba yakut.

spineless, sf. 1. omurgasız, 2. dikensiz, kılçiksız, 3. korkak, cesartsız, sebatsız, zayıf karakterli, 4. ~ **ly** : korkakça, korkarak, 5. ~ **ness** : korkaklık, ödleklik. *e.a.-1. invertebrate, 3. irresolute, indecisive, weak, k.a.- 3. resolute, strong.*

spinescent, sf. 1. *bot.* dikenli, dikenlenmiş, sıvri, 2. *zool.* diken gibi, kaba, sert. ~ **hair.** 3. **spinescence** : dikenlilik, (kıl/saç vb.) sertlik, kabalık.

spinet, is. 1. küçük piyano, 2. ~ **organ** *d.d.* küçük elektrikli org.

spiniferous = spinigerous, sf. dikenli, dikenlerle kaplı. *e.a.- spiny.*

spinifex, is. bot. kumtutan (*Spinifex*). Avustralya kumsal kıyılarda yetişen dikenli bir ot.

spinnaker, is. den. üç köşe yelken.

spinner, is. 1. eğirici, büükücü, eğiren, iplik büken kimse. **master ~** : iplik fabrikatörü, 2. eğirme/bükme makinesi, çırkık, 3. örümcek vb. nin iplik sağan organı, 4. fırıldondı, 5. fırıldaklı zoka.

spinneret, is. ipek böceği veya örümceğin iplik salan organındaki memecik.

spinnery, is., ç. -neries iplikhane, iplik fabrikası.

spinney, is., ç. -neys *Brit.* çalılık, fundalık, koru. *e.a.- thicket, grove, copse.*

spinning, is. 1. eğirme, büükme, iplik yapma, 2. **spin casting, spin fishing** *d.d.* firıldaklı zoka ile balık avlama, 3. ~ **factory** : iplikhane, iplik fabrikası, 4. ~ **frame** : eğirme tezgâhi, iplik makinesi, 5. ~ **jenny** : ilkel iplik makinesi. 6. ~ **mule** (sadece **mule d.d.**) : iplik büükme/sarma makinesi, eğirme makinesi, 7. ~ **wheel** : çırkık, 8. ~ **ly** : eğirerek, büükerek, firıl firıl dönerek/döndürerek.

spin-off

spin-off, *is.* **1.** sermaye aktarma: yeni satın alınan bir şirketin hisselerini asıl şirketin ortaklarına mal etme, **2.** yan ürün, mevcut bir şeye dayanarak meydana getirilen yeni şey (TV dizi serisi vb.).

spinose, *sf. Brit.* **1.** dikenli, **2.** ~ly: diken dikenli, dikenli bir şekilde, **3.** ~ness: dikenlilik. *e.a.-1.* *spiniferous, spinous.*

spinosity, *is.* **1.** dikenlilik, **2.** dikenli nesne.

spinous, *sf.* **1.** dikenli, dikenlerle kaplı, **2.** (hayvan) derisi dikenli, **3.** diken gibi, sıvri, **4.** ~process: sıvri kemik, kemik çıktı (omur gada vb.).

spinster, *is.* **1.** kalık, evlenmemiş/evde kalmış/yaşı geçmiş kız, **2.** *huk.* hiç evlenmemiş kadın, **3.** ip eğiren kadın, **4.** ~hood: kalıklık, evde kalma, evlenmeden yaşı geçme, **5.** ~ish: kalık/evde kalmış gibi.

spintharoscope, *is. fiz.* kırışım gözler: alfa parçacıklarının fosforil bir yüzeyde meydana getirdikleri kırışımları gözlemeye yarayan cihaz.

spin the bottle, şişe yuvarlama oyunu: kızlarla oğlanlar arasında oynanan ve yuvarlanan şişenin ucunun gösterdiği kimseyi öpmekten ibaret olan oyun.

spinule, *is. bot. zool.* dikencik, iğnecik. **spinulose**: dikencikli, iğnecikli.

spiny, *sf. spinier, spiniest* **1.** dikenli, iğneli, **2.** derisi dikenli (hayvan), **3.** diken/iğne gibi, **4.** zor, müşkül, çetin, güç. *a~problem.* **5.** ~anteater bk.: *echidna*, **6.** ~dogfish: iğneli köpek balığı (*Squalus acanthias*), **7.** *spininess*: dikenlilik.

spiny-finned, *sf.* yüzgeçleri dikenli (balık).

spiny lobster, *is.* dikenli istakoz (*Palinuridae*).

spiny-rayed, *sf.* **1.** diken ışıklı (yüzgeç), **2. bk.:** *spiny-finned.*

spiracle, *is.* **1.** soluk/hava deliği, solunma/nefes alıp verme deliği, **2. jeol.** lâv deliği, **3. spiracular**: hava deliği+, soluk deliği görevini yapan.

spiraea, *is. bk.:* *spirea.*

spiral, *is. & sf. & f. -raled, -raling* (veya *Brit.:* *-ralled, -ralling*) **1.** *geom.* sarmal, helezon, spiral: bir nokta etrafında dönen ve dönme açısı ile orantılı olarak uzaklaşan noktanın gezeneği,

2. helis, **3.** helisin bir halkası, **4.** helis şeklinde cisim, **5.** *econ.* fiyat/ücret dalgalanması, **6.** helis/spiral şeklinde, **7.** helis/spiral şeklini almak, helisel hareket yapmak, **8. ~ gear = helical gear**: sonsuz, dişli, helezon dişli, **9. ~ nebula astr.** sarmal bulutsu/galaksi/kehkeşan, **10. ~ spring**: sarmal yay, helezon yay, **11. ~ ly**: sarmal/helezon bir şekilde, helezon olarak.

spirant, *is. & sf. s.bl.* **1.** sürütsümel, **2.** sızıcı. *e.a.-1&2. fricative, spirantal, spirantic.*

spirantal = **spirantic**, *sf. - s.bl.* sızıcı. *e.a.-spirant.*

spire, *is. & f. spired, spiring* **1.** kulenin sıvırı tepesi, **2.** (bitki) ince ve uzun sap (sürmek), **3.** sıvılmek, sıvırı kule gibi yükselmek, **4.** spiral, helezon, helis, **5.** helisin bir halkası, **6.** *zool.* helezon kabuğu sıvırı ucu, **7. ~d**: sıvırı tepeli. *a~d tower. e.a.-1. steeple, 4. spiral.*

spirea, *is. bot.* armış sakalı, ergeç sakalı (*Spiraea*).

spireme, *is. biy.* bölünme esnasında ipliksi şekil alan ve boyanabilen göze çekirdeği.

spiriferous, *sf.* **1.** ucu sıvırı helezonlu (kabuk), **2.** sarmal çıktıları olan (kolsu ayaklılar).

spirillum, *is., ç. -rilla* sarmal/helezon bakteri. **spirillar**: sarmal bakterilerle ilgili.

spirit, *is. & sf. & f.* **1.** ruh, can, insan ruhu, **2. fel.** tin, **3. tayf**, hayalet, **4. peri**, cin, ervah, iyi saatte olsunlar, **5. önder**, örnek kimse. **a man of ~**: örnek/cesur/yürekli adam, **6. ~s**: heves, canlılık, maneviyat. **high ~s**: sevinç, kıvanç, keyif. **be in high ~s**: neşeli/sevinçli olmak, keyfi yerinde olmak. **low ~s**: isteksizlik, hevesizlik, maneviyat kırılglığı, keder, hüzün, gam. **be in low ~s**: üzgün/kederli olmak, maneviyatı kırık olmak. **good ~s**: canlılık, heveslilik. **keep up one's ~s**: neşesini/cesaretini kaybetmemek. **Their ~ rose**: Maneviyatları kuvvetlendi/ferahladılar. **7. huy**, tabiat, meşrep. **meek in ~**: halim/uysal tabiatlı. **in a ~ of mischief**: muziplikle, **8. anlam**, mana, öz, meram. **the~ of the law**: yasanın özü/ruhu/anlamı. **enter into the ~ of sth.**: bir şeyin ruhuna nüfuz etmek, özünü/ruhunu anlamak. **take sth. in a wrong ~**: bir şeye yanlış/kötü anlam vermek, kötüye çekmek, **9. (manevî) hava**. *college ~*. **10. kim.** (a) damıtılıarak elde edilen madde, (b) ispirto, (c) ~s : kuvvetli alkollü içki, **11. Brit.** alkol, **12. ecz.** alkolde

erilmiş ilâç, ruh, **13. the Spirit** : Allah, **14. hâylete ait**, **15. ruhlarla ilgili**, **16. ispirto+**, ispirto ile çalışan. a ~ **stove** : ispirto ocağı, **17. canlandırmak**, kuvvet/cesaret vermek, maneviyatını kuvvetlendirmek, şevke getirmek, **18. ~ away/off** : gizlice ortadan kaldırırmak, (izini) yok edivermek, kayıplara karıştırmak. *His captors ~ed him away.* **e.a.- 1. life, mind, consciousness, 3. ghost, apparition, phantom, 4. fairy, sprite, elf, goblin, hobgoblin, 7. temper, disposition, mood, humor, attitude, 8. essence, sense, intention, significance, 17. inspirit, encourage.**

spirited, *sf.* **1. canlı, şevkli, hevesli, ateşli, cesareli.** *He put up a ~ defense of his government's policies.* **high - ~** : şen, neşeli, ateşli, censur, azimli. **low- ~** : üzgün, kederli, sünگüsü düşük, cesaretsiz, **2. ~ ly** : hevesle, heyacanla, şevkle, canla başla, cesaretle, seve seve, **3. ~ ness** : canlılık, şevk, heves, cesaret, azim. **e.a.-1. animated, energetic, lively, vigorous, determined.**

spirit gum, *is.* saç tutkulu : aktörlerle takma saç/sakal/bıyık takmak için kullanılan tutkal.

spiritism/spiritist, *is. bk.:* **spiritualism/spiritualist.**

spiritless, *sf.* **1. ruhsuz, cansız, 2. hevessiz, isteksiz, cesaretsiz, maneviyatı kırık, 3. ~ly** : hevessizce, isteksizce, cesaretsizce, **4. ~ ness** : cansızlık, ruhsuzluk, hevessizlik, isteksizlik, cesaretsizlik.

spirit level, *is.* düzəç, kabarcıklı düzəç, tesviye ruhu.

spirit(s) of hartshorn, *is. kim.* amonyak ruhu, amonyum hidroksit, %28.5 amonyak eriyiği. Leke çıkartmakta, amonyak tuzları üretiminde kullanılır.

spiritoso, *sf.&zf.* *mütz.* *It.* canlı(lıkla). **e.a.- lively.**

spiritous, *sf.esk.* **1. ruh gibi, özdeksiz, manevî, 2. esk.** canlı, şevkli, hevesli, cesareti. **e.a.- 1. immaterial, 2. lively.**

spirit(s) of turpentine, *is. kim.* neft yağı. **oil of turpentine d.d.**

spiritual, *sf.&is.* **1. ruhsal, ruhî, manevî, tinsel, batînî, 2. kutsal, ruhanî, 3. Allah tarafından ilham edilmiş, 3. dinsel, dinî, kiliseye/kutsal şeylere ait, 4. ilâhi, özellikle Amerika zencilerinin ilâhisi, 5. manevî âlem, maneviyat, 6. ~ death :**

manevî ölüm, lûtfulâhiden yoksunluk, **7. ~ ly** : manen, ruhsal/ruhanî olarak, **8. ~ ness** : manevîlik, ruhanîlik.

spiritualise/spiritualisation, *Brit. bk.:* **spiritualize, spiritualization.**

spiritualism, *is.* **1. ispritzma, 2. fel. tinselcilik** : Bütün gerçeklerin tinsel olduğunu, cisimsel olanın tinsel gerçekliğin bir görünüşü olduğunu savunan fizik ötesi öğreti, **3. manevîlik, ruhanîlik.**

spiritualist, *is.* **1. ispritzmacı, ispritzmaya inanan kimse, 2. tinselci, tinselciliğe inanan, 3. manevî/ruhanî şeylerle uğraşan kimse, 4. ~ ic** : tinselci, **5. ~ ically** : ispritzma ile, tinsel inanışla.

spirituality, *is., ç. -ties* **1. tinsellik, ruhanîlik, ruhanîyet, manevîlik, 2. özdeksizlik, gayrimaddîlik, 3. gen. spiritualities** : kiliseye/papaza ait mal/mâl.

spiritualize, *gl.f. -ized, -izing* tinselleştirmek, ruhanîleştirmek, manevîleştirmek, manevî/ruhanî nitelik veya anlam vermek. **spiritualization** : tinselleştirme, ruhanîleştirmeye, manevîleştirmeye.

spirituality, *is., ç. -ties* **1. gen. spiritualities** *bk.:* **spirituality** (3), **2. rahipler, papazlar, ruhban sınıfı.**

spirituel, *sf.* nükelteli, nüketedan, zarif nükteleler/espriler yapan, zeki, akıllı. (Kadın için: **spirituelle**).

spirituous, *sf.* alkollü, ispirtolu, **2. damıtılmış, imbibikten çekilmiş (alkollü içki), 3. spirituousity** : alkollülük.

spiritus frumenti, *is.* viski. **e.a.- whiskey.**

spiro-, *ön ek* **1. "soluk, nefes, solunum".** *ör.:* **spirograph.** **2. "helezonî, spiral, sarmal".** *ör.:* **spirochete.**

spirochete = **spirochaete**, *is. bakt.* helezonî bakteri. **spirochetal** = **spirochetic** : helezonî bakterilerin sebep olduğu.

spirograph, *is.* solunumyazar. ~ **ic** : solunumyazar ile.

spirogyra, *is. bot.* sarmal yosun, kavuşur su yosunu.

spiroid, *sf.* sarmalımsı, helezona/vidaya benzer.

spirometer, *is.* solunumölçer, nefesölçer: cigerlerin solunum kapasitesini ölçen alet.

spirit, *f.&is. bk.:* **spurt.**

spirula

spirula, *is.*, *ç. -lae* sarmal kabuklu (kafa-
dan bacaklı hayvan).

spiry, *sf.* 1. uzun ve sivri, kule gibi, 2. ku-
leli, kule gibi ince uzun çıkışları olan, 3. sar-
mal, spiral, helisel, helezonî. *e.a.-* 2. *spiral, he-
lical.*

spit¹, *is. & f.* **spit/spat, spitting** 1. tükürme
(k). ~ **upon** : yüzüne tükürmek, 2. (tükürük vb.)
saçma(k), etrafa sıçratma(k). *The kettle spat bo-
iling water over the stove.* 3. **gen. ~ out** : söyle-
mek, açığa vurmak, ifşa etmek. ~ **it out!** Söyle!
Baklayı ağızından çıkar! 4. tükürük, salya, 5. bö-
ceklerin salyası, 6. çisenti, serpenti. **Here's ~ in
your eye!** Sihhatiniz! 7. ~ **and image of = ~**
ting image of = the dead ~ of k.d. -in tipkisi,
aynisi, tipatip benzeri. **She is the ~ting image
of her mother** : Tıpkı annesine benziyor (Hik
demiş burnundan düşmüş). *He's the dead ~ of
his father.* 8. **within ~ting distance** : çok yakın.
We lived within ~ting distance of the river. 9. ~ **up** : kus(tur)mak, 10. ~ **ter** : tüküren. *e.a.-*
1. *expectorate*, 2. *sputter, throw out*, 3. *eject*,
4. *saliva*, 5. *spittle*, 7. *likeness, counterpart*,
9. *vomit, regurgitate*.

spit², *is. & f.* **spitted, spitting** 1. şiş, kebab
şişi, 2. **coğ. dil**, 3. **şişlemek**, şiş saplamak/ge-
çirmek, meç saplamak, 4. ~ **ter** : şişleyen, şiş/
meç saplayan.

spital, *is. esk.* 1. hastane, 2. yol üzerinde
sığınak. *e.a.-1. hospital, 2. shelter.*

spit and polish, *k.d.* aşırı düzen/intizam/
temizlik, titizlik (askerlikte olduğu gibi).

spitball, *is.* 1. çığnem, çığnenip top hâline
getirilerek fırlatılan kâğıt, 2. (beysbol) topun bir
tarafını ıslatarak atma.

spitchcock, *is. & gl.f.* 1. ortasından yarılip
ızgarada pişirilmiş yılan balığı, 2. (balığı/kuşu)
ortasından yarıp ızgarada pişirmek.

spit curl, *is.* alına yapışık kâkül.

spite, *is. & f.* **spited, spiting** 1. kin, garez
(beslemek). **to have a ~ against s.o.** : birine kin/
garez beslemek, düşman olmak, 2. *esk.* üzüntü,
can sıkıntısı, 3. **in ~ of** : rağmen, 4. dış bilemek,
tehdit etmek, 5. incitmek, gücendirmek, canını
sıkmak, taciz etmek, 6. **out of ~** : inadına, nis-
pet için, garez yüzünden, 7. **cut off one's nose
to ~ one's face** : öfke ile kalkıp zararla oturmak,
başına dert açmak, gâvura kızıp oruç bozmak,

keskin sirkenin zararı küpüne dokunmak. *e.a.-*
1. *grudge, malevolence, maliciousness, rancor,*
2. *annoyance, 3. notwithstanding, despite, 5. in-
jure, hurt, harm, vex, offend.*

spiteful, *sf.* 1. kinci, garezkâr, kin/garez
besleyen, hain, 2. ~ **ly** : kinle, garezle, kin/garez
besleyerek, haince, 3. ~ **ness** : kincilik, garez-
kârlık, hainlik. *e.a.-1. malicious, vengeful, ran-
corous, vindictive. k.a.-1. benevolent.*

spitfire, *is.* 1. çabuk kızan/öfkelenen, ateş
püsküren kimse, özellikle kız/kadın, 2. II. Dünya
Savaşında İngilizlerin kullandıkları tek motorlu
savaş uçağı.

spittle, *is.* 1. tükürük, salya, 2. bazı böcek-
lerin salyaya benzer ifrazatı, 3. ~ **insect** = ~ **bug
bk.: froghopper.**

spittoon, *is.* tükürük hokkası. *e.a.- cus-
pidor.*

spitz, *is.* Pomeranya köpeği.

spiv, *is. Brit.- k.d.* adı hırsız, dolandırıcı,
düzenbaz.

splanchnic, *sf.* iç organlara ait. *e.a.- vis-
ceral.*

splanchno-, *ön ek* “iç organlar, bağırsak-
lar”.

splash, *is. & f.* 1. (üstüne/etrafa su/çanur
vb.) sıçratma(k). *to fall into the water with a ~ .*
2. etrafa sıçratarak suya dalma(k)/düşme(k)/
çarpma(k). *to ~ into the water. Children ~ing in
the pool.* 3. (su vb.) saç(il)ma(k), sıçrama(k).
The rain ~ed on the window. 4. ~ **down** : (uzay
aracı) suya inme(k)/konma(k), 5. su sıçratma se-
si, 6. sıçratılan su/çamur vb, zifos, 7. (çamur vb.
sıçramasından ileri gelen) leke, 8. renk/ışık le-
kesi, 9. *k.d.* parlak/heyecanlı gösteri, 10. **make
a ~ k.d.** (a) dikkati çekmek, bakişları üzerinde
toplamak, gösteriş yapmak, (b) heyecan uyandırmak,
(c) (parayı) savurmak, israf etmek, har-
vurup harman savurmak, 11. ~ **about/out** *Brit.*
parayı israf etmek/savurmak, *She ~es her money
about.* 12. **whisky and ~** : viski soda. *Just a ~ ,
please* : Lütfen bir yudum (su vb.). 13. **to ~ a pi-
ece of news** : haberi büyük başlıklarla neşret-
mek, 14. ~ **er** : su/çamur vb. sıçratan.

splashboard, *is.* 1. çamurluk, 2. siper, ge-
milerde dalgaın güverteye girmesini engelleyen
siper, 3. savak kalkanı.

splashdown, *is.* (uzay aracı) suya iniş.

splash guard, *is.* çamurtutan: taşılardan arka tekerlegi gerisinde çamurların geride bulunanlara sıçramasını engelleyen perde.

splashy, *sf.* **splashier**, **splashiest** 1. sıçratan, sıçratıcı, 2. ıslak, çamurlu, cıvık, 3. lekeli, benekli, 4. *k.d.* gösterişli, dikkat çeken, göz alıcı, 5. **splashily** : etrafı sıçratarak; benekli benekli, renk renk; gösterişli bir şekilde, 6. **splashiness** : ıslaklık, cıvıklıktır; etrafı sıçratma; beneklik, gösteriş. *e.a.-3. spotty, 4. showy.*

splat, *is.* 1. sandalye arkalık kuşağı, 2. şakırtı, suya düşen cismin çökardığı ses, sille/tokat sesi.

splatter, *f. bk.:* **spatter**.

splay, *sf. & is. & f.* 1. yayılmak, serilmek, uzanmak, genişlemek, 2. meyletmek, meyil yapmak, meyilli olmak, 3. (kemik vb.) çıkmak, yerrinden oynamak, 4. *mim.* çerçevede meyilli kışım, birbirini dar açı ile kesen iki yüzey, 5. yayvanlık, yaygınlık, 6. geniş ve yayvan, 7. meyilli, eğri, çarpık, dar açılı. *e.a.-1. expand, extent, spread out, 2. bevel, 3. disjoin, dislocate, 6. wide, flat, 7. oblique, awry.*

splayfoot, *sf. & is., ç. -feet* 1. taraklı ayak, enli ve yayvan ayak, 2. *~ed d.d.* tarak ayaklı, enli ve yayvan ayaklı. *e.a.- 1. flatfoot.*

spleen, *is.* 1. *anat.* dalak, 2. huysuzluk, terslik, aksilik, gazap, öfke. **in a fit of ~** : gazap/öfke anında, 3. kin, garez, hınc. **to vent one's ~ (up)on s.o.** : hıncını birisinden çıkarmak, 4. *esk.* melâlî, karasevda, melânkoli, 5. *esk. bk.:* **caprice**. *e.a.-2. petulance, wrath, ire, anger, 3. spite, rancor, malice, 4. melancholy.*

spleenful = **spleenish** = **spleeny**, *sf.* 1. huysuz, ters, aksi, kinci, 2. **spleenfully** : aksilikle, ters ters, gazap/öfke ile. *e.a.- 1. peevish, irritable, spiteful.*

spleenless, *sf.* 1. dalaksız, 2. *k.d.* iyi huylu, kinsiz.

spleenwort, *is. bot.* dalak otu (*Asplenium*). Eskiden dalak hastalıklarına karşı kullanılan, şimdi süs için yetiştirilen bir tür eğrelti.

splen- = spleno-, *ön ek* “dalak” anlamını katar. *ör.:* *splenectomy, splenomegaly.*

splendent, *sf.* 1. parlak, ışıklı, 2. gösterişli, şasaalı, debdebeli, görkemli, mükemmel, âlâ. *e.a.-1. shining, lustrous, 2. eminent, splendid, illustrious.*

splendid, *sf.* 1. görkemli, muhteşem, debdebeli, tantanlı, mutantan. *a ~ ceremony.* 2. şahane, mükemmel, fevkâlâde. *a ~ idea. She wrote ~ detective novels. You did a ~ work.* 3. şayanıhayret. ~ talents. 4. *az kul.* parlak, göz kamaştırıcı. *a ~ accomplishment.* 5. ~ ly : görkemlîce, ihtişamla, debdebe/tantana ile, şahane/mükemmel/fevkâlâde bir şekilde, 6. ~ ness : görkem, ihtişam, debdebe, tantana, mükemmelilik, harikulâdelik. *e.a.-1&2. magnificent, sumptuous, superb, glorious, excellent, 3. marvelous, wonderful, 4. brilliant, dazzling.*

splendiferous, *sf. k.d.* 1. (*çok defa istihza yolu kullanılır*) fevkâlâde, mükemmel, âlâ, çok güzel, 2. ~ ly : fevkâlâde/mükemmel bir şekilde, 3. ~ ness : fevkâlâdelik, mükemmelilik. *e.a.- 1. splendid, gorgeous, magnificent.*

splendor = **splendour**, *is.* 1. görkemlilik, ihtişam, şasaalı, debdebe, tantana, parlaklık, mükemmelilik, fevkâlâdelik, harikulâdelik, harikulâde güzellik. *the ~ of the coronation, the ~ of the sunset.* 2. **~ous** : görkemli, muhteşem, şasaalı, debdebeli, tantanlı, parlak, mükemmel, fevkâlâde, harikulâde.

splenectomy, *is., ç. -mies cer.* (ameliyatla) dalak çıkarımı.

splenetic(al) = **splenetic**, *sf. & is.* 1. *dalak+*, *dalağa ait*, *dalakla ilgili*, 2. huysuz, titiz, ters, aksi, öfkeli, kinci (kimse), 3. *esk.* kara sevdalı, melânkoli, 4. **splenetically** : (a) *dalakla ilgili* olarak, (b) *huysuzlukla, titizlikle, ters ters, öfke ile, kin güderek.* *e.a.- 1. splenic, 2. irritable, peevish, spiteful, spleenful.*

splenic, *sf. dalak+, dalağa ait, daklakla ilgili, dalağı etkileyen.* ~ nerves. ~ vein.

splenitis, *is. patol.* dalak yangısı/iltihabı.

splenius, *is., ç. -nii anat.* somun kas, splenius, ensenin arkasında başı omuza bağlayan iki geniş kas. **splenial** : somun kas+, bu kasla ilgili.

splenomegaly = **splenomegalia**, *is. patol.* dalak büyümeli, dalak büyülüğu.

spleuchan = **spleughan**, *is. İsk. Ir.* kese, tütün/para kesesi.

splice, *is. & f.* **spliced**, **splicing** 1. (tel, kablo vb.) eklemek, ek yapmak, 2. (halat vb.) uçlarını örerek birleştirmek, birbirine eklemek, 3. (tahta

spline

vb.) uçlarına yuva açarak birbirine eklemek, **4. (film, teyp) eklemek, uçlarını birbirine yapıştırmak, 5. argo evlen(dir)mek, izdivaçla birleş(tir)mek, 6. ek, ek yapma, ekleme, 7. splicer** : ekçi, kablo ekçisi.

spline, is.&f. splined, splining **1.** kama, **2. çubuk, 3. yiv, oluk, yarık, yuva** (dişli vb. nin kavrayıp döndürebilmesi için) mil üzerine ekse-ne paralel olarak açılmış yarıklar, **4. pistole, eğri çizme cetveli, 5. yiv/yarık/oluk/yuva açmak.**

splint, is.&f. 1. kıymık, 2. cer. süyek, cebire, çita, kırık kemiği tutturmayla mahsus ince tahta çubuk, **3. vet.** atın ayak kemiğinin şısmesi, **4. ince zırh levhası, 5. süreklemek, cebireye almak, (kırık kemiği) ince çitalarla bağlamak, 6. ~ bone** : (at vb.) incik kemiği.

splinter, is. **1. kıymık, 2. ~ group d.d. hiszip, anlaşmazlık yüzünden ana partiden ayrılan grup, 3. bk.: splint** (2), **4. kıymıklamak, yarıp ince çubuklara ayırmak, 5. hizipleşmek, ana partiden ayrılmak, 6. ayr(il)mak, parçala(n)mak. e.a.-1. sliver, 4. split, break, 6. separate, part, split, break.**

split¹, f. split, splitting **1.** yarmak, yarıp parçalamak. *to ~ a log in two.* **2.** çatlatmak, keşip ayırmak. *to ~ a piece from a block.* **3. gen. ~ up** : bölüş(tür)mek, paylaş(tır)mak. *We ~ up our rations. We ~ a bottle of wine.* **4.** yarıp parçalanmak, **5. hizipleş(tır)mek, (parti) bölün(ün)mek.** *The party ~ up into three groups. to ~ a political party.* **6. kim.** ayırtırmak, elemanlarına ayırmak, **7. fin.** hisse senedini bölmek, da-ha küçük hisselerde ayırmak, **8. muhtelif parti adaylarına oy vermek, 9. argo tüymek, savuşmak, çekiliş gitmek, cızlamı çekmek.** *Man, let's ~.* **10. ~ hairs** : kılık kırk yarmak, **11. ~ the difference** : ortalamasını bulınak, ortalaması üzerinde (yarı yarıya taviz vererek) anlaşmak. *Okay, we'll ~ the difference and call it \$10.* **12. ~ off** : parçalanmak, bölünmek, gruplara ayrılmak. *The Liberals ~ off to form a separate group.* **13. ~ on s.o.** : birisinin sırrını başkasına söylemek, ihanet etmek, ele vermek. *Don't ~ on me.* **14. ~ one's sides with laughter** : katılırcasına gülmek, gülmekten kasıkları çatlamak, **15. ~ up** : (a) bölüş(tür)mek, paylaş(tır)mak, (b) bozusmak, ayrılmak, bölünmek, **16. splitter** : yaran, parçalayan, bölen, ayıran.

split², sf.&is. **1.** yarma, parçalama, bölme, **2. çatlak, yarık, 3. kıymık, sepetçilikte kullanılan ağaç tiriz, ufak parça, 4. anlaşmazlık, ihtilâf, bozusma, 5. hizip, 6. k.d. meyve dilimli (genellikle muzlu) ve şuruplu dondurma. *banana ~.* **7. küçük içki şişesi** ($\approx 170 \text{ cm}^3$), **8. bir bacağı öne öbürünü arkaya uzatarak yere oturma hareketi, 9. bowling** ilk atıştan sonra kalan pimleri iki gruba ayırma, **10. fin.** hisse senetlerini bölmek, **11. yarılmış, bölünmüş, parçalanmış, ayrılmış, 12. kırık, çatlak, yarık, 13. uyuşmayan, anlaşmayan, bağıdatmayan, ihtilâf hâlinde, farklı.** *a ~ opinion.* **14. ~ decision books** oy birliğiyle alınmayan hakem kararı, **15. ~ infinitive** : ayrik eylemlik/mastar: *to* ile fil arası belirteç girmiş eylemlik. **to readily understand** gibi, **16. ~ -level** : aynı düzeyli. **~ -level house** : odaları ayrı düzeyli ev, **17. ~ pea(s)** : kırık bezelye, **18. ~ personality = multiple personality psikol.** çoğul kişilik, ikiz şahsiyet : aynı kişide belirip gelişen karmaşık örgütü birden çok kişilik, **19. ~ pulley** : birbirinden ayrılabilen iki parçalı makara, **20. ~ - screen** : alan bölünmesi: aynı ekranın iki yarısında iki ayrı sahne gösterme tekniği, **21. ~ second** : an, lâhza. *For a ~ second nothing happened.* **22. ~ - second** : anî, seri. *I had to make a ~-second decision.* **23. ~ ticket** : birden fazla parti adaylarını içeren oy pusulası.**

splitting, sf. **1.** bölücü, parçalayıcı, **2. şiddetli, müthiş.** *a ~ headache* : şiddetli baş ağrısı.

split-up, is. ayrılık, ayrılma, bölünme, parçalanma.

splore, is. *İsk.* şenlik, eğlence, eğlenti, cümbüş. **e.a.- frolic, revel, carousel.**

splosh, is.&f. bk. : *splash*.

splotch, is.&f. leke, büyük ve şeksiz boya lekesi (yapmak), lekelemek. **e.a.- blot, stain.**

splotchy, sf. *splotchier, splotchiest* lekeli.

splurge, is.&f. splurged, splurging **1.** müsrifçe para harcama(k), savurjanlık (yapmak), har vurup harman savurma(k), **2. gösteriş** (yapmak).

splutter, *is. &f.* **1.** şaşkınlıktan karmakarışık şeyler söyleme(k), dili dolaşma(k), saçma sapan konuşma(k), **2.** çizirdama(k), **3.** etrafa saçılma(k)/serpilme(k), **4.** çizirti, **5.** saçma sapan/boş lâf.

Spode = Spode china, *is.* iyi cins İngiliz porseleni.

spodumene, *is.* spoduman, lityum-alüminyum silikat, sarımsı yeşil bir cevher. $\text{LiAl}_2\text{Si}_2\text{O}_6$.

spoil, *is. &f.* **spoiled/spoilt, spoiling** **1.** boz(ul)mak, çürü(t)mek, ihlâl etmek, halel getirmek, zarar vermek *mec.* kaçırmak. **to ~ the beauty of sth.** : bir şeyin güzelliğini bozmak/güzelliğine halel getirmek. **The fruit has spoilt in the hot sun** : Kızgın güneş altında meyve çürüdü. **to ~ a joke** : şakanın tadını kaçırmak. **The news ~ ed my appetite** : Haber iştahını kaçırıldı. **2.** şımar(t)mak, az(dir)mak, ahlâkını bozmak. **a ~ ed child** : şımarık çocuk. **to be ~ ed** : şımar(ıl)mak, **3.** *esk.* yağma/talan etmek, soymak. **to ~ a rich man of his goods** : zenginin malını yağma etmek. **~ the Egyptians** : düşmanın her şeyini yağma etmek, **4. be ~ing for k.d.** çok istemek, zorla aramak, kaşınmak, susamak. **He is ~ing for a fight** : Dövüşmek için kaşınıyor, zorla kavga arıyor, kavgaya susamış. **5. ~ s** : yağma, talan, **6.** yeni seçilenlerin nüfuz suistimali, vurgunculuk, **7. ~ s system ABD** nüfuz suistimali, seçimi kazanan parti üyelerine memuriyet verme sistemi, **8.** enkaz, döküntü, bozuk/ise yaramaz malzeme. *e.a.-* **1. damage, harm, destroy, demolish, mar, disfigure, 2. impair, 3. plunder, pillage, despoil, rob, 5. booty, loot, plunder.**

spoilage, *is.* **1.** boz(ul)ma, bozukluk, **2.** şımartılma, şımarca, ahlâk bozukluğu, **3.** döküntü, bozuk/ürük malzeme.

spoiler, *is.* **1.** bozucu, yıķıcı, yağmacı, bozan/yıkan/tahrip eden kimse, **2.** şımartan kimse, **3. hv.** uçakta frenleyici kanat, **4. sp.** seçkin birini yenerek şöhretini kırın kimse/takım.

spoiltive, *is.* beş kartla oynanan iskambil oyunu.

spoilsman, *is., ç. -men* **1.** yeni iktidara gelen partinin kendi adamlarını kayırmamasına tarafтар olan kimse, **2.** iktidara gelen partinin kayırdığı adam.

spoilsport, *is.* oyunbozan, başkalarının keyfini kaçıran.

spoilt, *f. bk.:* **spoil** (*geç.z. & sf.f.*).

spoke¹, *f. bk.:* **speak** (*geç.z. ve esk. sf.f.*).

spoke², *is. &f.* **spoked, spoken** **1.** cağ, tekerlek parmağı, **2. den.** dümen dolabı parmaklığı, **3.** seyyar merdiven ayağı, **4.** araba tekerleğinin dönmesini engellemek için parmaklığın arasına konulan sırik, **5.** tekerleğe parmak takmak, **6.** (tekerleğin dönmemesi için) sırik koymak, **7. put a ~ in one's wheel** : bir kimsenin çamına ot tikamak, işini kösteklemek, **8. ~ less** : cağısız.

spoken, *f. &s.* **1. bk.:** **speak** (*sf.f.*), **2.** sözlü, konuşulan. **the ~ word**. **3.** konuşan, söyleyen, -dilli. **pleasant- ~** : tatlı dilli, güzel konuşan. *My father was an extremely pleasant- man.* **plain - ~** : açık konuşan, dobra dobra söyleyen. **He is very well ~ of** : Onu çok övüyorkarlar.

spokeshave, *is.* ıskı, parmaklık rendesi.

spokesman, *is., ç. -men* sözcü.

spokeswoman, *is., ç. -women* kadın sözcü.

spoliate, *f. -ated, -ating* yağma/talan etmek, soymak, tahrip etmek. *e.a.-* **plunder, rob, ruin, despoil**.

spoliation, *is.* **1.** yağma(cılık), talan, soygun(culuk), çapul(culuk), gasp (etme), **2. huk.** (a) bir belgeyi bozma/tahrif etme, değiştirmeye veya yok etme, (b) kaçakçılık şüphesiyle takip edilen gemideki belgelerin önceden yok edilmesi.

spoliative, *sf.* **1.** yağmacı, çapulcu, yağmalyıcı, **2. azaltıcı, eksiltici, yok edici.**

spondaic(al), *sf.* iki uzun heceli vezin tefilesi gibi veya bundan ibaret.

spondee, *is.* iki uzun heceli vezin tefilesi.

spondyl- = spondylo-, *ön ek* “omur, fikra” anlamı katar. *ör.:* **spondylitis**.

spondylitis, *is. patol.* omur yangısı/iltihabı.

sponge, *is. &f.* **sponged, sponging** **1.** sünger, **2.** sünger gibi emici şey, **3. k.d.** asalak, tufeyli, sömürücü, parazit, başkalarının sırtından geçen kimse, **4. kim.** süngerimsi maden (indirgeme ile elde edilen plâtin gibi), **5. cer.** tampon, ameliyat esnasında kan vb. silmeye yarayan emici steril madde, **6.** mayalanmış hamur, **7.** sünger kıvamında tatlı/puding, **8.** uskunca fırçası, top namlusunun içini temizleme fırçası, **9. ~ bath** : ıslak süngerle silinerek yapılan banyo, **10. ~ cake** : pandispanya, **11.~ cloth** : sünger kumaş, ka-

sponger

ba iplikle seyrek dokunmuş kumaş, **12. ~ rubber** : lâstik sünger, **13. throw/toss in the ~ argo** yenilgiyi kabul etmek, mücadeleden vazgeçmek, pes etmek, **14. süngerle silmek/kurulamak**. ~ **down** : vücudunu ıslak süngerle silmek. ~ **off/out** : süngerle (lekeyi) silip çıkarmak, **15. gen. ~ up** : süngere emdirmek, **16. sünger gibi emmek**, **17. sünger toplamak/avlamak**, **18. gen. ~ on/off k.d.** başkasının parasını yemek, sömürmek, kenesinden/beleş geçinmek, asalaklık/parazitlik yapmak, **argo** otlamak, otiakçılık anaforculuk yapmak. *to ~ on sf.o. for drinks/for food.* **e.a.-3. leech, 15. absorb.**

sponger, *is. 1. k.d.* asalak, tufeyli, sömürücü, parazit, başkalarının sırtından geçen kimse, **argo** otlakçı, beleşçi, **2. sünger avcısı** (gemi vb.), **3. süngerle silip temizleyen kimse**.

spongin, *is.* süngeri oluşturan kükürtlü protein.

spongioblast, *is.* dölet (embriyo) beyin gözlesi.

spongy, *sf. -gier, -giest* **1.** süngerimsi, sünger gibi, sünger yapısında, gözenekli, mesamatlı, **2. emici**, **3. ıslak ve yumuşak**, **4. (kemik vb.) gözenekli fakat sert**, **5. spongily** : sünger gibi/gözenekli bir şekilde, **6. sponginess** : süngerimsilik, gözeneklilik, sünger gibi oluş.

sponsor, *is.&f. 1. kefilik, kefalet, kefil olma, 2. söz, vait.*

sponson, *is. 1. den.* (geminin yan tarafında) çıkıştı, top yeri, çark yeri, **2. uçak yüzme kiazağı**.

sponsor, *is.&f. 1. kefil, 2. bir radyo/TV programının masraflarını ödeyip reklamı yapan firma, 3. manevî baba/ana, vaftiz babası/anası. to stand ~ to a child* : bir çocuğun vaftiz babası/anası olmak, **4. kefil olmak, güvence vermek**, **5. söz vermek, vadetmek**, **6. desteklemek, himaye etmek, masraflarını ödemek**, **7. ~ ial** : kefil+kefile/kefalete ait, **8. ~ship** : kefillik, kefalet, destek, himaye. **e.a.-1. patron, backer, 2. advertiser.**

spontaneity, *is. 1. kendicillik, içinden gelme, kendiliğinden olma/yapma/söyleme vb, 2. kendicil eylem, içinden gelerek yapılan iş, 3. spontaneities* : kendicil eylemler/devranişlar/tepiler vb.

spontaneous, *sf. 1. kendicil, içsel, içten doğan, kendiliğinden olan, dış etkilere bağlı olmaksızın vukua gelen. ~ behavior* : kendiliğinden davranış.

den davranış. ~ **combustion** : içten/kendiliğinden yanma. ~ **generation biy.** kendiliğinden doğma (**abiogenesis d.d.**). ~ **recovery** : kendiliğinden canlanma, **2. düşüncesiz, düşünmeden** tepisel olarak hareket eden (kimse), **3. doğal olarak vukua gelen, 4. ~ ly** : kendiliğinden, durup dururken, birdenbire, **5. ~ ness** : kendicillik, işselliğin, kendiliğinden olma. **e.a.-1,2. unpremeditated, impulsive, instinctive.**

spooner, *is. (XVII-XVIII. yy.larda piyade silâhi olarak kullanılan) kargı. **half-pike d.d.***

spoof, *is.&f.* şaka/oyun/taklit/muziplik (yapmak).

spook, *is.&f. 1. k.d.* hortlak, hayalet, gulyabani, **2. argo casus**, **3. ABD zenci**, **4. hortlamak**, hayalet hâlinde görünmek, **5. k.d.** korkutmak. **e.a.-1. ghost, specter, 2. spy, 3. negro, 4. haunt, 5. frighten, scare.**

spooky, *sf. spookier, spookiest k.d.* **1. hortlak/ hayalet gibi**, **2. korkunç, uğursuz, tüyler ürpertici, tekin olmayan**, **3. spookily** : hayalet gibi, korkunç bir şekilde, **4. spookiness** : dehşet, korku(nçluk). **e.a.-2. eerie, scary.**

spool, *is.&f.* makara(ya sarmak), masura (lamak).

spoon, *is.&f. 1. kaşık, 2. kaşık dolusu, 3. kaşık şeklinde nesne, bilhassa olta ucu/zoka. ~ **hook** : kaşıklı çengel olta, **4. golfta kaşık uçlu** değnek, **5. born with a silver~ in one's mouth** : zengin aileden, zengin ailinin çocuğu olarak doğmuş, **6. kaşıklamak**, kaşıkla yemek. **to ~ (up) one's soup** : çorbayı kaşıklamak, **7. kaşıklı olta ile balık tutmak**, **8. golf/kriket topunu vurup havalandırmak**, **9. k.d.** oynasmak, sevişmek.*

spoonbill, *is. zool.* **1. kaşıklı balıkçıl, spatula kuşu (*Ajaia ajaja*)**, **2. kaşık ağızlı** Mersin balığı (*Polyodon spathula*), **3. kaşık gaga ördeği (*Spathula clypeata*)**.

spoon bread, *is. 1. mısır unu, süt, yumurta ve yağı ile yapılan ekmek, 2. k.d.* kaşık tatlısı: hamuru kaşktan tavaya dökülderek pişirilen tatlı.

spoondrift, *is. bk.: spindrift.*

spoonerism, *is. 1. dil sürçmesi, yanlışlıkla/şaka için hecelerin yerini değiştirmeye. a **crushing blow** yerine a **blushing crow** veya **sesini kes** yerine **kesini ses** demek gibi.*

spooney, *sf.&is. bk.: spoony¹.*

spoon-fed, *sf.* 1. kaşıkla beslenen (çocuk), 2. nazlı büyütülmüş, 3. hazırla konmuş, her şeyi hazır bulmuş, çaba harcamadan kolayca elde etmiş, 4. devlet tarafından desteklenen/sun'ı bir şekilde teşvik edilen (sanayi).

spoonfeed, *f. -fed, -feeding* 1. kaşıkla beslemek, 2. nazlı büyütmek, her şeyi hazırlayıp önüne getirmek.

spoonful, *is., ç. -fuls* 1. kaşık dolusu, 2. az bir miktar.

spoony¹, *sf. spoonier, spooniest* *k.d.* 1. delice âşık, 2. *Brit.* sersem, salak, akılsız, budala, 3. **spoonily** : sersemce, delice, çılgın gibi. *e.a.-2. silly, foolish.*

spoony², *is., ç. spoonies* 1. delice/çılgın gibi âşık olan kimse, 2. *Brit.* sersem, salak, akılsız, budala kimse.

spoor, *is. & f.* 1. vahşî hayvan izi, 2. (hayvan) izlemek.

spor-/sporo-, *ön ek* "tohum" anlamını katar. *ör.:* *sporangium, sporophyte.*

Sporades, *ç. is.* Ege Denizi Adaları.

sporadic(al), *sf.* 1. ara sıra (olan). *We've had only ~ snow flurries this month.* 2. seyrek, münerferit, tek tük, seyrek rastlanan, 3. dağınık, ayrı, 4. **sporadically** : ara sıra, zaman zaman, tek tük, 5. **sporadicity** : ara sıra/tektük/seyrek vuku bulma, seyreklik, dağınıklık. *e.a.-1. occasional, infrequent, 2. isolated, separate, 3. scattered. k.a.-1. continuous, regular, steady, constant.*

sporangium, *is., ç. -gia bot.* tohum kabı, spor kesesi. (*spore case d.d.*) **sporangial** : tohum kabına ait.

spore, *is. & f. spored, sporing* 1. *biy.* spor, yalnız başına canlı organizma oluşturabilen tek veya çok güzel tohum, 2. tohum, çekirdek, 3. spor/tohum üretmek, 4. **sporal = sporoid** : spor+, tohum+.

-spore = spori-, *son ek* "tohum".

sporiferous, *sf.* tohumlu, tohum üreten.

sporo-, *bk.:* **spor-**.

sporocarp, *is. bot.* (liken ve alglarda) spor keseciği.

sporocyst, *is. zool.* sporosist: trematodalar da mirasidium denen genç lârvaların bir salyangoz içine girdikten sonra meydana getirdiği kırıksız, ağızı ve bağırsağı olmayan bir lârva evresi.

sporogenesis, *is. biy.* 1. spor üretme, 2. spordan üreme, 3. **sporogenic = sporogenous** : spor üreten, spordan üreyen. *e.a.-1. sporogony.*

sporogonium, *is., ç. -nia bot.* yosunlarda spor kesesi. **sporogonial** : spor kesesi+.

sporogony, *is. biy.* sporogoni, döllenmiş yumurtadan göze bölünmesiyle çok sayıda sporozoit üremesi.

sporophore, *is. bot.* yosunlarda spor üreten organ. **sporophoric = sporophorous** : spor üreten organ+.

sporophyl = sporophyll, *is. bot.* spor keşeciği taşıyan yaprak. **sporophyllary** : bu yapraka ait.

sporophyte, *is. bot.* spor üreme evresi.

-porous, *son ek* "sporlu, tohumlu". *ör.:* *homoporous.*

sporozoan, *sf. & is.* sporozoan+, sporlu tek gözeli hayvanlar. Bazı türleri sıtmeye sebep olur.

sporozoite, *is. zool.* sporozoit, sporozoanlardan üreyen küçük faal canlı.

sporran, *is.* İskoçyalıların kullandığı kürk kaplı para kesesi.

sport, *is. & sf. & f.* 1. spor. ~ s : atletik sporlar. (avcılık, balıkçılık vb. ne **field** ~ s, futbol vb. ne **games** denir). **aquatic** ~ s : su sporları. **have good ~** : (avda) işi iyi gitmek. ~ s **car** : spor araba, 2. eğlence, oyun, 3. istihza, alay, şaka. **in ~** : şaka yollu, şaka olsun diye. *to say something in ~*. 4. eğlence konusu, alay mevzuu. **to make ~ of s.o.:** birisini alaya almak, 5. oynanacak. **be the ~ of fortune/of circumstances/of every wind** : kaderin oyuncası olmak, 6. *k.d.* sportmen/iyi kimse, kafa dengi, arkadaş. **be a ~** : oyuna vb. arkadaş hatırlı için katılmak, hatırlı kırırmamak, 7. *k.d.* kumarbaz, 8. değişim, değişimden hayvan/bitki, 9. gösterişçi, gösterisi seven kimse, 10. *esk.* aşk oyunu, 11. oynamak, eğlencemek, 12. spor yapmak, 13. alay etmek, eğlencemek, 14. takılmak, şaka etmek, 15. *bot.* değişim, istihaleye uğramak, 16. *k.d.* gösteriş yapmak, fiyaka satmak, 17. ~ **one's oak** *Brit.- argo* rahatsız edilmemek için kapayı kapamak. *e.a.-1. game, 2. entertainment, diversion, recreation, play, 3. jest, fun, 4. mockery, ridicule, 7. gamblers, 8. mutation, 11. romp, caper, amuse, toy, 14. tease, mock, scoff, 15. mutate, 16. show off.*

sportful

sportful, *sf.* 1. oyunbaz, şakacı. 2. eğlendi-
ri, eğlenceli, 3. ~ *ly* : oyun/şaka/eglence ol-
sun diye, 4. ~ *ness* : oyunbazlık, şakacılık.

sporting, *sf.* 1. sporcu, spor seven, sporla
meşgul olan, 2. spor+. ~ **equipment** : spor alet-
leri, 3. sportmen, 4. kumarcı. 5. ~ **chance** : ka-
zanma şansı. *They gave the less experienced
players a ~ chance by handicapping the experts.*
6. ~ **house** : (a) *k.d.* genel ev, (b) *esk.* kumarha-
ne, meyhane, 7. ~ **lady** : *k.d.* orospu, fahişe, ge-
nel ev kadını. *e.a.-* 6. (a) *brothel*, 7. *prostitute*.

sportive, *sf.* 1. spora/oyuna/eglenceye
düşkün, 2. spor+, oyun+, spor/oyun ile ilgili,
3. oyunbaz, şen, lâtifeci, şakacı, oyunu/eglence-
ceyi seven, 4. *biy.* deşinimsel, 5. *esk.* ateşli,
şehvetli, şehvet düşkünü, 6. ~ *ly* : şaka/lâtîfe
ile, oyunla, sporla ilgili olarak, 7. ~ *ness* : oyun-
bazlık, şakacılık, oyuna/eglence düşkünlüğü,
spora/oyuna meraklılık. *e.a.-3. playful, frolic-
some, jocular, gay, sprightly, merry, 4. mutati-
ve, 5. ardent, wanton, erotic.*

sports, *sf.* spor+, oyun+, sporlarda kulla-
nilan/giyilen, açık hava spor ve eğlenceleri ile il-
gili. ~ **car** : spor araba. **a ~ festival** : spor şen-
likleri. ~ **garment** : spor elbisesi. ~ **jacket** : spor
ceket. ~ **shirt** : spor gömlek.

sportscast, *is. rad./TV* spor haberleri. ~ *er* :
spor habercisi.

sportsman, *is., ç. -men* 1. sporcu, sport-
men, avcılıg/ balıkçılığa düşkün kimse, 2. ki-
bar/nazik/saygı/soğukkanlı kimse, 3. kumar-
baz, profesyonel kumarcı, at yarışı meraklısı,
4. ~ *like* = ~ *ly* : sportmence, sportmene yakışır,
kibar, nazik, saygılı, soğukkanlı, 5. ~ **ship** :
sportmenlik, centilmenlik, kibarlık, nezaket,
başkalılarının haklarına saygı gösterme.

sportswear, *is.* spor elbisesi, gündelik ra-
hat elbise.

sportswoman, *is., ç. -women* sporcu ka-
dın.

sportswriter, *is.* spor yazarı/muhabiri.

sporty, *sf. sportier, sportiest* *k.d.* 1. spo-
ra/sporcuya özgü, 2. gösterişli, süslü, 3. kibar/
güzel giyinen, 4. kibar, nazik, 5. şen, şuh, zevki-
ne/eglenceye düşkün, 6. **sportily** : (a) sportmen-
ce, kibarca, nezakete, (b) oyuna/eglenceye düş-
künlük olarak, (c) gösterisile, 7. **sportiness** : (a)
gösterişilik, (b) sportmenlik, kibarlık, nezaket,
(c) eglence düşkünlüğü.

sporulate, *gs.f. -lated, -lating* *biy.* sporlaş-
mak, spor üretmek. **sporulation** : sporlaşma,
spor üretme.

sporule, *is. biy.* sporcuk, küçük spor.

spot, *sf. & is. & f. spotted, spotting* 1. benek,
nokta, leke, **There are ~s on the sun** : Güneş
üzerinde lekeler vardır. **blue tie with red ~s** :
kızılı benekli mavı kravat. **blind ~** : kör nokta,
2. ayıp, leke, kir, kusur, 3. ergenlik, sivilce,
4. yer, mevki, mahal. **I was standing on the
very ~** : Tam orada duruyordum. 5. ~ *s* : eglence
yeri, görmeye değer/turistik yer, 6. ~ **anno-
uncement** *d.d.* (radyo/TV) reklâm ilân, 7. bir di-
zideki sıra/yer. **You have the second ~ on the
program** : Programda ikinci sıradasın. 8. (a) is-
kambil ve zar üzerinde sayıyı gösteren işaret/
nokta), (b) sayısı iki ile on arasındaki iskambil
kâğıdı. **the ten ~ of spades** : maçanın onlusu,
9. **argo** kâğıt para, banknot. **a five-spot** : beşlik
banknot, 10. ~ **illustration** *d.d.* izahlı küçük res-
sim, 11. **Brit. - k.d.** az bir miktar, bir yudum. *a ~
of tea*. 12. **zool.** gölgé balığı (*Leiostomus xan-
thurus*), 13. **bk.:** **spotlight** (1), 14. **hit the ~ argo**
tam isabet ettermek, ihtiyaca tam cevap vermek,
15. **in a (bad) ~ ABD- argo** kötü/tehlikeli du-
rumda, çıkmazda, 16. **knock ~ s off s.o.** : **argo**
birini adamakıllı yemek, 17. **on the ~** : (a) der-
hal, hemen, derakap, anında, o anda. (b) oracık-
ta, hemen orada, olduğu yerde. (c) **ABD- argo**
utandırıcı/müşkül bir durumda. (d) **argo** hesap
verme/izah etme durumunda. (e) **argo** tehlike
ile/ölümle karşı karşıya. **put s.o. on the ~ argo**
öldürmek, 18. **put on the ~** : (a) müşkül durum-
da bırakmak, (b) hesap vermeye/durumu açıkla-
maya mecbur etmek, 19. **put a ~ on ...** : -i ay-
dınlatmak/ açıklamak/izah etmek, 20. **soft~** : has-
sas/nazik nokta. **have a soft ~ for s.o.** : birine
karşı zaafı olmak. **touch a soft ~** : hassas nokta-
ya dokunmak, 21. **weak ~ of sth.** : bir şeyin za-
yif noktası. **to put one's finger on a weak ~** :
bir şeyin en zayıf noktasını bulmak, 22. lekele-
(n)mek, benekle(n)mek, benek/leke bırakmak,
23. *k.d.* tanımak, fark etmek, görmek, mimle-
mek, nişan koymak, 24. (bir yere) koymak, yer-
leştirmek. **to ~ a billiard ball**. 25. yer yer dağıtmak,
serpmek, saçmak, 26. *As.* nişangâh düzeltimi
için merminin hedefe vurduğu noktaya bak-
mak, 27. jimnastikte bir yerini incitmemesi için

oyuncuya mukayyet olmak, **28.** hemen/derhâl yapılan/ödenen/verilen vb. *a ~ sale*. **29. ~ ball** : siyah benekli beyaz bilye, **30. ~ cash** : peşin para, **31. ~ check** : rastgele yapılan kontrol/tahkikat/soruşturma, **32. ~ weld** : nokta kaynağı. **e.a.-2. blemish, flaw, taint, stigma, 3. pimple, 4. place, locality, local, site, 17. (a) at once, instantly, immediately, 22. sully, blemish, stain, taint, stigmatize, 23. recognize, identify, 24. place, spotless, sf.** **1.** lekesiz, tertemiz, pırıl pırıl. *a ~ white shirt. a ~ glass.* **2.** kusursuz, söz götürmez. *a~ reputation.* **3.~ly** : lekesiz olarak, tertemiz, kusursuz bir şekilde. *The room was ~ ly clean.* **4. ~ ness** : lekesizlik, temizlik, kusursuzluk. **e.a.- 1. clean, 2. flawless, irreproachable, pure, faultless, impeccable.**

spotlight, is.&f. **1.** ışıldak, belirli bir yere yöneltilen kuvvetli projektör ışığı. *He was standing on the stage under the bright ~ s.* **2.** aydınlatılan/üzerine ışık tutulan nokta. **be on the ~** : dikkati üzerine çekmek, göze batmak. *He's tired of being on the ~.* **3.** ışığa tutmak, **4.** üzerine dikkat/şüphe çekmek, **5.** belirtmek, aydınlatmak. *The article ~s the difficulties of finding a job.*

spotted, sf. **1.** benekli, noktalı, alaca. *a red ~ tie.* **2.** lekeli, kirli. *a ~ glass.* **3.** noktalarla işaretlenmiş, **4. ~ adder bk.: milk snake, 5. ~ cavy bk.: paca, 6. ~ crake** : bataklık tavuğu, **7. ~ fever** : lekeli humma, tifüs, **8. ~ hyena** : benekli sırtlan (*Crocuta crocuta*), **9. ~ sandpiper** : kum çulluğu (*Actitis macularia*). **e.a.- 2. sullied, blemished.**

spotter, is. **1.** lekeci, leke temizleyici, **2.** (sivil savunmada düşman uçaklarına karşı) gözcü, **3. k.d.** hafiye, mağaza hırsızlarına karşı özel detektif, **4. As.** mermînin hedefe isabet derecesini gözetleyen gözcü.

spotty, sf. -tier, -tiest **1.** noktalı, benekli, lekeli, **2.** düzensiz, düzgün olmayan, intizamsız, hep aynı nitelikte olmayan. *a ~ performance.* **3. Brit.** sivilceli, çilli, **4. spottily** : benek benek, nokta nokta, lekeli bir şekilde, **5. spottiness** : beneklilik, lekelilik, düzensizlik.

spot-weld, is.&f. nokta kaynağı (yapmak).

spousal, is.&sf. **1. gen. ~ s** : düğün, nikâh/evlenme töreni, **2. evlenmeye/nikâka ait, evlilik+, 3. ~ly** : evlilikle ilgili olarak. **e.a.- 1. nuptials, 2. nuptial, matrimonial, conjugal.**

spouse, is. &f. spoused, spousing **1.** eş, kari veya koca, zevç veya zevce, **2. esk.** evlen(dir)-mek, **3. ~ hood** : eşlik, **4. ~ less** : eşsiz, karısı/kocası yok.

spout, is.&f. **1.** fişkîr(t)ma(k), püskür(t)-me(k), hızla dışarıya atma(k), **2.** heyecanla okumak, **3. k.d.** nutuk çeker gibi konuşmak, **4. Brit.- argo** rehine koymak. **to put one's watch up the ~** : saatini rehine koymak, **5.** musluk, boru ağzı, meme, emzik, **6.** kasırganın denizden kaldirdığı su sütunu, **7. Brit.- argo** rehinci dükkâni, **8. down to ~** : kaybolmuş, **9. up to ~ argo** (a) tamamen yanlış/hatalı. *If you ask me, your figures are completely up the ~.* (b) zayı olmuş, elden çıkmış, mahvolmuş. *That's another ten pounds up the ~. Their lives have gone up the ~.* (c) **to be up the ~** : başı dertte olmak, büyük zorlukla karşılaşmak. *I'm really up to ~ now.* **e.a.-1. squirt, stream, pour, 5. nozzle, nose.**

spraddle, f. -dled, -dling bk.: **straddle, sprawl.**

spraddle-legged, sf.&zf. ayrık bacaklı, bacaklıları ayrık. *a ~ walk. sitting ~ on the chair.*

sprag, is. **1.** fren takozu, **1. (maden ocaklarında) destek, payanda.**

sprain, is. &f. **1.** burk(ul)mak, **2.** burkulma, burkularak incinme, **3. ~ fracture** : burkulma sonucunda bir kemik parçasıyla birlikte veterin kemikten kopması.

sprang, f. bk.: **spring (geç.z.).**

sprat, is. zool. çaca balığı (*Clupea sprattus*).

sprattle, is. sk. kavga, dövüş. **e.a.- struggle, fight.**

sprawl, is.&f. **1.** sere serpe uzanma(k), yayılıp yatma(k), **2.** otururken/yatarken kollarını/bacaklarını yayma(k), **3. sürünenek** gitme(k), **4.** etrafı dağılmak, dağınık olmak, **5. send s.o. ~ ing** : birini yere sermek/yuvarlamak, **6. ~ ing handwriting** : yayvan/biçimsiz el yazısı. **e.a.-3. scramble.**

sprawly, sf. sprawlier, sprawliest sere serpe uzanmış, yayılıp yatmış, yere serilmiş/yayılmış, yaygın, dağınık. **e.a.- straggly.**

spray, is.&f. **1.** serpinti, püskürtü, **2.** serpilen/püskürtülen sıvı (kolonya vb.), **3. püskürgeç**, püskürteç, fışfış, vaporizatör. **~ gun** : püskürt-

spread

me tabancası, 4. yapraklı ve çiçekli ufak dal, bahar dalı, 5. demet, çiçek demeti, 6. serpmek, püskürtmek. ~ **paint** : boyaya püskürtmek, 7. ~er : (a) püskürten, serpen, (b) püskürteç, ağaçlara vb ilâç püskürten cihaz, (c) püskürtme usulüyle boyaya yapan, 8. ~ **like** : (a) serpinti hâlinde, serpinti gibi, (b) bahar dalı/demet şeklinde.

spread, is.&f. spreaded, spreading
1. yay(il)ma(k), ser(il)me(k), aç(il)ma(k), ger(il)-me(k). *to ~ a net. to ~ sails. to ~ out goods for sale.* 2. gen. ~ **out** : alabildiğine/her tarafa dağıtma(k)/dağılma(k). *My family were ~ out all over the country. I opened the tool box and ~ it out on the table.* 3. (a) sürme(k). *to ~ butter on the bread.* (b) (kolayca) sürülmek(k), 4. (yemek masasını) hazırlama(k)/kurma(k), 5. yayma(k), neşretme(k), saçma(k), dağıtma(k), 6. yayılma(k), şayı olma(k). **His fame has ~ :** Şöhreti etrafaya yayıldı. 7. buluş(tr)ma(k), sirayet et(tir)me(k), yayılma(k). **The swelling has ~ to the throat :** Şişlik boğaza yayıldı. 8. (birbirinden) ayırmama(k)/ayırılma(k), 9. üzerine serme(k), kaplama(k), 10. ayrıntılarıyla ortaya koyma(k)/kayıdetme(k), 11. (zaman vb.) uzatma(k), yayma(k), dağıtma(k). **to ~ instalments over several months :** taksitleri birkaç aya dağıtmak. **I have experience ~ing over forty years :** Kırk yıllık tecrübe var. 12. uzamak, uzayıp gitmek. **The plain ~ s out a mile wide :** Ova bir mil genişlikte uzayıp gider. 13. s.bl. (sözü) yayvanlaştırma(k), 14. ~ oneself : kendini beğendirmeye/iyi tesir bırakmaya çalışma(k), 15. ~ self thin : takatının üstünde çalışmak, kendini zorlamak/yıpratmak, 16. saha, genişlik, vüs'at, 17. (yatak/sofra için) örtü, 18. uzama, sünme. *the ~ of an elastic material.* 19. yayılma/dağılma alanı. *the ~ of timber.* 19. bolluk, ziyafet, şölen, 20. ekmeğe sürülen gıda (tereyağı, reçel, ezme, vb.), 21. hv. kanat genişliği, 22. (gazetecilikte) (a) aynı konu üzerinde çeşitli yazılar, (b) birkaç sütun kaplayan yazı/ilân/resim vb. 23. k.d. çiftlik, 24. fin. fiyat dağılımı : hisse senetlerinin arz ve talep fiyatları arasındaki fark. *e.a.-1. stretch, expand, unroll, unfold, dilate, 5. diffuse, disseminate, scatter, radiate, disperse, publish, circulate, propagate, promulgate, 16. expansion, extension, reach, compass, 19. feast, 21. wingspan, 23. farm, ranch.*

spread eagle, is. 1. armalardaki gergin kąnatlı kartal, 2. kayakta akrobatik bir numara.

spread-eagle, *sf. &f.* **-gled, -gling** 1. kanatlarını germiş kartal gibi, 2. *ABD*- *k.d.* aşırı vatansever, gösteriçi (nutuk vb.), 3. (kartal kanatları gibi) açmak/germek, kollarını ve bacaklarını açarak yatmak. *He was found ~d outside the bedroom door.*

spreader, is. 1. yayıcı/dağıtıcı/sürücü, yan/süren şey/kimse, 2. tereyağı bıçağı, 3. serpici, serpme cihazı/makinesi. **manure** ~ : gübre serpme makinesi, 4. ayırcı: tellerin birbirine dokunmaması için aralarına konulan yalıtkan madde, 5. den. çarmık payandası.

spree, is. 1. eğlence, cümbüş, âlem, **go on the ~** : eğlenmek, âlem yapmak, felekten bir gün çalmak, 2. içki âlemi, 3. bol bol harcama/yiyip içme, **go on a shopping/spending ~** : bütün parasını alış verişe harcamak. e.a.-2. **binge, carousal**.

sprier, *sf.* daha dinç/canlı/hareketli. *bk.: spry.*

spriest, *sf.* en canlı/dinc/hareketli, *bk.*; sprv.

spring, is. & f. sprigged, springing 1. ince dal, filiz, sürgün, 2. genç, delikanlı, 3. **dowel pin** d.d. başsız çivi, 4. (kumaş, çini vb.) dal/filiz resimleriyle süslemek, 5. budamak, filiz/sürgün koparmak, 6. başsız çivi çakmak, başsız çivilerle tutturmak. **e.a.-I. shoot, twig.**

spriggy, sf. -gier, -giest ince dallarla dolu, filizli.

sprightful, *sf. bk.*: sprightly.

sprightly, *sf. &zf.* **-lier, -liest** 1. şen, şakrak, neşeli, canlı, şetareti, cilveli, hareketli, **2. sprightliness** : şenlik, neşe, şetaret, canlılık, *e.a.-1. lively, buoyant, spry, spirited, gay, cheerful, brisk. k.a.-glum, lethargic, lifeless, phlegmatic.*

spring¹, *f. sprang/sprung, sprung, springing* 1. sıçramak, zıplamak, (yay gibi) fırlamak, ileri atılmak. ~ **at** : sıçramak, üzerine atılmak/ saldırmak. ~ **back** : geri sıçramak, tepmek. ~ **forth** : ileriye atılmak, sürüp meydana çıkmak. ~ **in** : içeri atılmak. ~ **to one's feet** : fırlayıp ayağa kalkmak, 2. ~ **from** : -den neşet etmek, hasıl olmak, zehir etmek, (bir soydan) gelmek. *to ~ from the aristocracy.* ~ **out** : dışarı fırlamak. ~ **upon** : üstüne atılmak, 3. ~ **a surprise**

on s.o. : birine bir sürpriz yapmak, **4.** birden yapmak/söylemek/ortaya atmak. *to ~ a joke.* **5.** (şirir) şafak sökmek, (gün) başlamak, **6.** (fikir vb.) doğmak, (akla) gelmek. *An idea sprang to my mind.* **7.** yükselmek, **8. mim.** kemer hâlinde çıkmak, **9.** (yay) boşalmak, **10.** fırlatmak, zembereğine dokunup salıvermek, (tuzak) kapatmak, **11.** (mayın) patla(t)mak, **12.** birdenbire meydana çıkarmak, **13.** zorlayıp sakatlamak, çatlatmak, patlatmak, **14.** eğilmek, büükülmek, çarpılmak, çıkmak, sürmek, **15. argo** kefaletle veya kaçırarak hapisten çıkarmak, **16.** (av kuşunu) ürkütüp kaçırmak, **17. ~ a leak :** (gemî) su almaya başlamak. *The boat sprang a leak.* **18. ~ up :** (a) birdenbire kalkmak, (b) (kısa zamanda) meydana çıkmak, türemek. *Industries sprang up in the suburbs.* (c) başlamak, baş göstermek, (d) sürütle yayılmak/sarmak/kaplamak. *Flames sprang up everywhere.* **e.a.-1. jump, bound, hop, vault, dart, 5. dawn, 12. emerge, flow, 9. recoil, rebound, 11. explode, 14. bend, warp.**

spring², *is.* **1.** sıçrama, zıplama, fırlama, atılma, **2.** sıçrayış, zıplayış, fırlayış, atılış, hamle, **3.** yaylanması, atlama, **4.** yay, zemberek, **5.** esneklik, elâstikiyet, fırlama gücü/yeteneği, **6.** geri tepme, **7.** ilkbahar, bahar, **8.** başlangıç. **the ~ of the life :** hayatın başlangıcı/baharı, **9.** kaynak, menşe, **10.** memba, pınar, kaynak, **11. mim.** **springing** *d.d.* kemer ayağı, **12. den.** seren veya kerestenin eğriliş/çatlaması, **13. esk.** şafak. **e.a.-5. elasticity, resilience, 13. dawn.**

spring³, *sf.* **1.** bahar+, bahara özgü. **~ flowers :** bahar çiçekleri, **2.** yaylı, zemberekli, **3. ~ balance :** yaylı terazi/kantar, **4. ~ beauty :** bahar güzeli (*Claytonia virginica*) : Baharda pembe, beyaz salkım çiçekler açan bir ot (Amerika), **5. ~ beam :** atlama kırışı, **6. ~ bed :** yaylı somya, **7. ~ bows = ~ calipers = ~ compasses :** yaylı pergel, **8. ~ cart :** yaylı araba, **9. ~ chicken :** (a) bahar pilici, (b) taze, (c) toy, genç, tecrübesiz kimse, **10. ~ - cleaning :** bahar temizliği, **11. fever :** ilkbahar yorgunluğu, **12. ~ lamb :** bahar kuzu, **13. ~ mattress :** yaylı yatak, **14. ~ tide :** (a) yeni ay ve dolunaydan hemen sonra meydana gelen yüksek met, (b) akın, hücum, tehcüm, bolluk, bir şeyin en bol zamanı. **a ~ tide of prosperity :** servet/refah bolluğu, **15. ~ training :** (sporda maç mevsimi başlama-

dan önceki) bahar idmanı/antrenman, **16. ~ washer :** yaylı pul/rondela, **17. ~ water :** memba suyu, **18. ~ wheat :** bahar buğdayı.

springboard, *is.* **1.** trampolen, atlama tahtası, **2. k.d.** başlangıç noktası.

springbok, *is., ç. -boks, -bok zool.* keseli antilop (*Antidorcas marsupialis*). **springbuck** *d.d.*

springe, *is. &f. springed, springing* **1.** ilmikli tuzak (kurmak), **2.** ilmikli tuzakla yakalamak.

springer, *is.* **1.** sıçraya/zıplayan kimse/şey, **2. mim.** kemer başı, kemer kıvrıltısı başlangıç veya buradaki taş, **3. ~ spaniel :** küçük epanyöllü, bir nevi av köpeği, **4.** bahar pilici, **5. bk.:** **springbok**, **6. bk.:** **grampus** (1).

springhalt, *is. vet. bk.: **stringhalt.***

springhead, *is.* **1.** pınarbaşı, memba, kaynak, **2.** menşe, başlangıç, kaynak.

springhouse, *is., ç. -houses* pınar evi: pınar üzerine yapılan ve sebze, et vb. gibi yiyecekleri serin tutmaya yarayan ufak bina.

springing, *is.* **1.** sıçrama, zıplama, yaylanması, fırlama, **2.** yay tertibatı, **3. mim.** **spring** *d.d.* kemer ayağı.

springlet, *is.* membacık, küçük memba/pınar.

springlike, *sf.* **1.** bahar gibi, **2.** yay gibi.

springtail, *is. zool.* zıpzıp böceği (*Collembola*).

springtime = springtide, *is.* **1.** bahar mevsimi, **2.** (başlangıç anlamında) bahar, ilk çağ. *the ~ of love.*

springwood, *is.* bahar halkası: ağaçların yıllık büyümeye hâlinin baharda oluşan kısmı.

springy, *sf. springier, springiest* **1.** esnek, elâstik, yaylı, yay gibi, **2.** pınarları çok (arazi), **3. springily :** esnekçe, elâstik bir şekilde, yaylanarak, **4. springiness :** (a) esneklik, elâstikiyet, (b) pınar çokluğu.

sprinkle, *is. &f. -kled, -kling* **1.** serpmek, püskürtmek. *She ~d the cake with sugar. A little cinnamon ~d over the rice-pudding.* **2.** saçmak, ekmek, **3.** rastgele dağıtmak, yaymak. *Drugstores are ~d all over the city.* **4.** (yağmur) çiselemek, sepelemek, serpiştirmek. *It may ~ this eve-*

sprinkler

ning. 5. serpme, püskürtme, 6. serpinti, çisenti, hafif yağmur. **e.a.-I.** scatter, distribute, rain, 3. distribute, diversify.

sprinkler, *is.* 1. serpici, püskürtücü, püskürteç, püskürtme cihazı, 2. döner bahçe sulayıcı, 3. serpen/püskürten kimse. 4. ~ system : püskürtmeli yangın söndürme sistemi.

sprinkling, *is.* 1. serpinti, serpilmiş/dağınık şeyler, 2. bir tutam, bir nebze/azıcık şey. ~ of knowledge : biraz bilgi, bilgi kırtıltısı. **There was a ~ of Americans at the meeting** : Toplantıda tek tük Amerikalı vardı. 3. ~ can : süzgeçli kova, bahçe sulama kovası. **e.a.-I.** 3. watering pot.

sprint, *is. & f.* 1. seğirtmek, (kısa bir mesafede) hızla koşmak. *to ~ 200 meters.* *He ~ed for the finishing line.* 2. sür'at koşusu, çok hızlı kısa koşu. *He had suddenly broken into a ~.* 3. ~ er : sür'at koşucusu.

sprit, *is. den.* 1. açavele, gönder, serendirekten yelkenin dış kenarı tepesine uzatılan ufak yelken, 2. ~ sail : yan yelkeni, açavele gönderli yelken.

sprite, *is.* cin, peri, hayalet. **e.a.-I.** elf, fairy, goblin.

sprocket, *is. mak.* 1. zincir dişlisi, 2. ~ hole : diş deliği, 3. ~ wheel : dişli zincir çarkı.

sprout, *is. & f.* 1. filizlen(dir)mek, filiz sür(dür)mek. *Leaves beginning to ~ from trees.* 2. (tohum) çimlen(dir)mek, intaş et(tir)mek, 3. filizlerini kırmak /koparmak. *to ~ and boil the potatoes.* 4. (sakal vb.) büyütmek/bırakmak. **to ~ a beard** : sakal bırakmak. **to ~ horns** : boynuzları çıkmak, 5. filiz, sürgün, 6. ~ s = Brussels ~ : Brüksel lâhanası.

spruce¹, *is. 1. bot.* lâdin (*Picea*), 2. **Douglas fir** *d.d.* köknar. 3. ~ beer : reçine şarabı, 4. ~ grouse : Kanada orman tavuğu (*Canachites canadensis*), 5. ~ pine : dilber çam ağacı.

spruce², *sf.* sprucer, sprucest 1. (giyim) sık, temiz, titiz, itinalı, zarif, 2. ~ ly : itina ile, sık/zarif bir şekilde, titizlikle, 3. ~ ness : sıkılık, titizlik, itina, zariflik. **e.a.-I.** neat, trim, smart, dapper.

spruce³, *f.* spruced, sprucing *gen. ~ up* : zarif/sık/itinalı giyinmek. **to ~ oneself up** : kendine çekidüzen vermek. **all ~d up** : itina ile giyinmiş, giyinip kuşanmış, iki dirhem bir çekirdek.

sprue, *is.* 1. döküm deliği, döküm kalıbına ermiş maden akitılan delik, 2. döküm filizi, döküm deliğinde katılan maden, 3. **patol.** yağılı sürgün, sıcak ülke sürgünü, bağırsak ve boğaz iltilahı şeklinde görülen sıcak ülke hastalığı.

sprung, *f.* 1. **bk.** : **spring** (geç.z. & sff.), 2. ~ rythm : misraları değişik sayıda hecelerden oluşan bir nazım şekli.

spry, *sf.* spryer, spryest veya sprier, spriest 1. dinç, zinde, canlı, hareketli, faal, çevik, 2. ~ ly : dinç/ zinde/canlı/faal/çevik bir şekilde. **e.a.-I.** active, agile, lively, animated, nimble, brisk, energetic.

spud, *is. & f.* spudded, spudding 1. *k.d.* patates, 2. ot sökme aleti, 3. otları kökünden sökmek. **e.a.-I.** potato.

spue, *f.* spued, spuing **bk.** : spew.

spume, *is. & f.* spumed, spuming 1. köpürmek, 2. köpük, 3. ~ scence : köpürme, köpükülü olma, 4. ~ scent : köpüklü, köpük gibi, köpürmüştür. **e.a.-I.** foam, froth, 2. foam, froth, scum, 4. foamy, frothy, foamlike.

spumous = **spumy**. *sf.* köpüklü, köpürmüştür.

spumone = **spumoni**. *is.* (İtalyan usulü) meyveli karışık dondurma.

spun, *sf. & f.* 1. bükümüş, eğirilmiş, 2. **bk.** : **spin** (geç.z. & sff.), 3. ~ glass : cam ipliği, 4. ~ silk : ipek döküntüsünden dokunmuş kumaş, 5. ~ sugar : keten helvası, 6. ~ yarn : eski halat parçalarından yapılmış sicim.

spunk, *is. & f.* 1. *k.d.* azim, cesaret, cür'et, ataklık, 2. kav, mantar kavı, 3. kıvılcım, küçük ateş/alev, kibrıt, 4. tutuşmak, alevlenmek, ateş almak, yanmak. **e.a.-I.** mettle, pluck, courage, spirit, 2. punk, tinder, touchwood, 3. spark, flame, match, 4. kindle, flare up.

spunky, *sf.* spunkier, spunkiest *k.d.* 1. azimkâr, cesur, yiğit, cür'etkâr, atak, 2. **spunkily** : azimle, cesaretle, yiğitçe, 3. **spunkiness** : azim(kârılık), cesaret, yiğitlik, cür'etkârlık, ataklık. **e.a.-I.** plucky, spirited, courageous, brave.

spur, *is. & f.* spurred, spurring 1. mahmuz, 2. saik, teşvik, kıskırtıcı/tahrik edici şey, 3. (kuşların ayaklarında) mahmuza benzer çırıntı, 4. horoz mahmuzu, 5. coğ. çıkış : iki koyak arasında sıvri bir uçla son bulan yer biçimi, 6. *bot.* (a) çiçeklerin sıvri çıkışlı kısmı, (b) çi-

çekli sürgün, **7. d.y. ~ track d.d.** yan hat, kısa şube hattı, **8. destek**, payanda, duvarı destekleyen çıkıntılı kısım, **9. on the ~ of the moment** : hemencecik, derhâl, anında, alelâcele, ırтикаLEN, hazırlanmadan, düşünmeye vakit kalmadan, **10. set ~s to** : mahmuzlamak, **11. win one's ~ s** : (ilk olarak) ün salmak, tanınmak, şöhret yapmak, **12. ~ gear = ~ wheel** : düz dişli çark. **13. mahmuzlamak**, **14. atı dört nala sürmek**. *They ~red through the forest.* **15. mahmuz takmak**, **16. tahrîk/teşvik etmek, kıskırtmak**. *e.a.-1. goad, 2. incitement, provocation, 9. suddenly, abruptly, impulsively, hastily, 16. goad, provoke, impel, incite.* **k.a.-16. check, deter, restrain.**

spurgall, *is. &f.* **1. mahmuz yarası**, **2. mahmuzla yaralamak**.

spurge, *is. bot.* **1. sütleğen** (*Euphorbia*), **2. ~ laurel** : defneye benzer bir bitki (*Daphne Laureola*), **3. ~ olive** : (a) dulaptal otu (*Daphne oleoides*), (b) *bk.* : **mezereon**, **4. sun ~** : sarı sütleğen (*Euphorbia helioscopia*), **5. tree ~** : ağaç sütleğeni.

spur-heeled, *sf.* **1. mahmuzlu**, **2. zool.** ayağının arka parmağı mahmuzlu (kuş). *The larks are ~.*

spurious, *sf.* **1. sahte, yapma, taklit, düzme, kalp. ~ coin** : kalp para, **2. piç, gayrimeşru**, **3. biy. sathî**, benzer, asıl olmayan, görünüşleri benzer fakat yapıları ayrı (bitki parçaları), **4. ~ ly** : sahte olarak, yapmacık/sahte bir şekilde, göstereşle, **5. ~ ness** : sahtelik, yapmacıklık. *e.a.-1. false, sham, 2. bastard, illegitimate, 4. pretentiously, falsely.* **k.a.-1. genuine, authentic, true.**

spurn, *is. &f.* **1. hakaretle reddetme(k)**, tepme(k), **2. gen. ~ at** : küçümseme(k), hakir görme(k), istihfaf etme(k), **3. esk. tekmelemek**, tekme vurmak, **4. hakaret, tâhkir, hor görme**, **5. tekme**. *e.a.-1. scorn, reject, refuse, decline, 2. despise, 3.&5. kick, 4. contumely.*

spurrey, *is. ç. -ries* *bk.* : **spurry**.

spurrier, *is.* mahmuzcu, mahmuz yapan.

spurry, *is. ç. -ries* *bot.* karanfilgillerden herhangi bir ot (*Spergula arvensis*).

spurt = spirit, *f.* **1. fışkırtma(k)**, **2. anî hamle** (yapmak), kısa süre ile yoğun faaliyet gösterme(k), çalışmayı hızlandırmak. *e.a.-1. spout, gush, well, spring.* **k.a.-1. drip, ooze.**

sputnik, *is.* sputnik, Rusların uzaya gönderdiği ilk uydu (1957).

sputter, *is. &f.* **1. tükürük saçma(k), tükürük saçarak konuşma(k)**, **2. hızlı hızlı ve anlaşılmaz bir şekilde konuşma(k)**, öfkeli ve bağlantısız konuşma(k), kuru gürültü (yapmak), **3. (kalem) mürekkep saçma(k)**, **4. (mum) çizirdiyarak yanma(k)**, **5. ~ ingly** : tükürük saçarak, hızlı hızlı/anlaşılmaz şekilde konuşarak.

sputum, *is. ç. -ta* balgam.

spy, *is. &f.* **1. casus**. *He was suspected to be a Russian ~.* **2. hafiye, ajan**, **3. casusluk yapmak**. *Two of its embassy officials have been expelled for ~ing.* **4. gen. ~ on/upon** : gizlice gözetlemek/takip etmek. *She was ~ing on her unfaithful husband.* **5. dikkatle/yakından incelemek**, **6. araştırarak bulmak/keşfetmek**, **7. anıdan görmek, gözüne ilişmek**, uzaktan görüp fark etmek. *to ~ a rare bird overhead.* **8. ~ out** : gizlice/el altından anlamaya çalışmak. *He was here to ~ out our future plan.* **9. ~glass** : küçük dürbün/teleskop, **10. ~ -hole** : gözetleme deliği. *e.a.-7. espy, descry, 6. discover, 5&8. investigate.*

sq. = **1. sequence**, **2. following** (= müteakip, sonraki), **3. squadron**, **4. square**.

sq. ft. = square foot/feet.

sq. in. = square inch(es).

sq. m. = square meter(s).

sqq. = *the following ones* : müteakip, bunu izleyenler.

squab, *sf. &is., ç. squabs/squab* **1. güvercin yavrusu**, **2. yumurtadan yeni çıkmış (civciv)**, **3. bodur/cüce (kimse)**. ~ **bish** : bodurca, ufak tefek, **4. minder, sedir**, **5. ~ chicken** : ufak piliç, **6. ~ pie** : kıymalı/etli börek.

squabble, *is. &f. -bled, -bling* **1. dalaşmak**, kavga etmek, hadise çıkarmak, **2. bas.** (hurufatı) bozmak, dağıtmak, **3. dalaşma, kavga**, gürültü, vuruşma, arbede, hırgür, dirilti, **4. squabblers** : kavgacı, kavga/hadise çıkarıcı.

squabby, *sf. -bier, -biest* bodur, cüce.

squad, *is. &f. squadded, squadding* **1. manga**, **2. müfreze, grup, ekip**. **rescue ~** : kurtarma ekibi, **3. manga/müfreze teşkil etmek**, **4. ~ car** : telsizli polis devriye arabası, **5. ~ leader** : manga komutanı, **6. vice ~** : ahlâk zabıtası.

squadron

squadron, *is.* 1. süvari bölüğü/grubu, 2. *ABD* hava filosu, 3. filo, deniz filosu, 4. top-luluk, birkaç kişilik grup, 5. filo teşkil etmek, 6. bölük bölük tanzim etmek.

squalid, *sf.* 1. pis, kirli, murdar, 2. sefil, miskin, bakımsız, 3. ~ **ity** = ~**ness** : pislik, kirilik, murdarlık, sefillik, bakımsızlık, 4. ~ **ly** : pis/kirli bir şekilde, bakımsızlık/sefalet içinde. *e.a.-1. dirty, unclean, foul, filthy, repulsive, 2. wretched, sordid, shabby, miserable. k.a.-1. clean, well-kept.*

squall, *is.&f.* 1. bora, kasırga, anî ve şiddetli fırtına, 2. *k.d.* kargaşalık, karışıklık, 3. yaygara, vayevlâ (koparmak), 4. bora/kasırga çırpmak, fırtına kopmak, 5. ~ **er** : yaygaracı, velvelci, ortalığı velveleye veren kimse, 6. ~ **lish** : bora/kasırga gibi, fırtına şeklinde, 7. ~ **line** : (soğuk dalgasının önünde ilerleyen) kasırga hattı. *e.a.-1. storm, wind, gale, tempest, hurricane, tornado, 2. disturbance, commotion, 3. scream, bawl, 4. blow.*

squally, *sf.* -**lier**, -**liest** 1. boralı, kasırgalı, fırtinalı, 2. *k.d.* tehditkâr, korkunç. *e.a.-2. threatening.*

squalor, *is.* 1. pislik, kirlilik, murdarlık, 2. bakımsızlık, miskinlik, sefalet. *e.a.-1. filth, dirt, dirtiness, uncleanliness, 2. wretchedness, sordidness, misery. k.a.- cleanliness, fineness, beauty, splendor, luxury.*

squam-, *ön ek* “pül, kabuk” anlamı katar. *ör.: squamation.*

squama, *is., g. -mae* deri pulu, pul gibi şey. *e.a.- scale.*

squamate, *sf.* pullu (deri). *e.a.- scaly.*

squamation, *is.* 1. pulluluk, pulla kaplı olma, 2. (hayvan derilerinde) pulların dizilişi.

squamosal, *sf.&is.* 1. *anat. zool.* şakak kemiği+, 2. *bk.* : **squamous**.

squamous, *sf.* pullu, üstü pul olan, pulla kaplı, 2. pula benzer. ~ **cells**. **squamosal**, **squamose** *d.d.* 3. ~ **ly** = **squamously** : pullu bir şekilde, pul pul.

squamulose, *sf.* pullu, üstü küçük pullarla kaplı.

squander, *is.&f.* 1. (parasını/zamanını) israf etme(k), heba/heder etme(k), boş yere harcama(k), *argo* çarşur etme(k), 2. savurmak, saçmak, 3. israf, savurganlık, müsriflik, 4. ~ **er** : müsrif, savurgan. *e.a.-1. waste, dissipate, 2. scatter. k.a.-1. save.*

square¹, *is.* 1. kare, dördül, murabba, 2. kare şeklinde yüzey, 3. (şehir içinde) meydan, küçük park, 4. gönye, 5. *T* cetveli, 6. (dama tahtasında) hane, 7. *mat.* üstiki, kare, ikinci kuvvet. *four is the ~ of two. 8. argo tutucu, eski kafalı, muhafazakâr, yeniliklerden habersiz/geri kafalı kimse, 9. on the ~ k.d. doğru, dürüst, haktanır, âdil, 10. act on the ~ : dürüst davranışmak, 11. ~ one k.d. başlangıç noktası, ilk fikir/durum vb. go back to ~ one : başlanılan yere dönmek, yeniden başlamak. If this plan fails, we'll have to go back to ~ one. 12. magic ~ : sihirli kare: kare içine yazılan ve yatay, düşey, çapraz toplamları hep aynı olan sayılar dizisi. e.a.- 9. straightforward, honest, just.*

square², *f.* **squared**, **squaring** 1. kare yapmak, dördülleştirmek, dört köşeli hâle getirmek, 2. karelere ayırmak. ~ **ed paper** : kareli kâğıt, 3. doğrultmak, 4. *mat.* (a) karesini almak, ikinci kuvvete yükseltmek, (b) dördüllemek, bir yüzeye eşit alanda kareyi bulmak. ~ **the circle** : (a) alanı verilen bir daireye eşit kare çizmek (geometrik çözümü olanaksız), (b) imkânsız görünen bir işe girişmek, 5. (aşı) dikleştirmek, dik aşı yapmak/çizmek, 6. ödeşmek, 7. (omuzları vb.) dik/doğru tutmak, 8. düzeltmek, düzgünce yaymak. *to ~ the cloth on the table. 9. ayarlamak, ayarını düzeltmek, 10. gen. ~ with* : -e uydurmak, uyum/ahenk sağlamak, 11. (borç) ödemek, tesviye etmek. *to ~ a debt. 12. argo* rüşvet vermek, rüşvetle ağzını kapatmak/ışını yürütmek, 13. ~ **away** *k.d.* hazırla(n)mak, 14. ~ **off** : (boksta vb.) savunmaya geçmek, 15. ~ **up** : tamamlamak. ~ **up with ...** : ... ile hesaplaşmak, 16. ~ **with** : uygun gelmek, mutabık olmak. *e.a.-9. adapt, adjust, regulate, 11. pay off, settle, 12. bribe, 13. prepare, get ready.*

square³, *sf.&zf.* 1. dik (aşılı). *a ~ corner.* 2. karesel, kare/dördül şeklinde, 3. (alan) ... kare. **one ~ meter** : bir metre kare, 4. *dikey*, dik, 5. *den.* gemi direğine/omurgasına dik, 6. kare kesiti. *a ~ bar.* 7. doğru, düzgün, muntazam, 8. borçsuz, borçları tamamen ödenmiş, 9. *k.d.* dürüst, namuslu, âdil, insaflı, doğru, 10. *k.d.* tatminkâr, doyurucu, *a ~ meal.* 11. *argo* tutucu, muhafazakâr, eski kafalı, yeniliklerden/modadan habersiz, 12. *k.d.* doğru, dürüst, dosdoğru, tam yerinde, isabetli. *a ~ deal* : dürüst bir muamele.

13. *k.d.* dürüslükle, dürüstçe, âdilâne, haktanırcasına, **14.** *be all ~* : ödeşmek, müsavi olmak, **15.** *get ~ with* : hakkında gelmek, **16.** *get things ~* : işleri yoluna koymak, **17.** *a ~ peg in a round hole* : uygunsuz, beceriksiz, hoyrat, bağdaşmaz (kimse). **Jo is a ~ peg in a round hole when he is playing ball** : Jo, top oynamakta çok beceriksizdir. **18. ~ bracket** *bas.* köşeli parantez: [veya], **19. ~ dance** : dörtlü dans, dört çiftin karşılıklı oynadıkları dans, **20. ~dance** : dörtlü dans oynamak, **21. ~ deal** *k.d.* dürüst/insaflı pazarlık, namuslu alış veriş, **22. ~ foot** : ayak kare = 0.0929 m^2 , **23. ~ inch** : inç kare $\approx 6,45 \text{ cm}^2$, **24. ~ joint** : düz ek, **25. ~ knot** : camadan bağı, **26. ~ matrix** : dördül dizey, **27. ~ measure** : yüzey ölübü birimleri sistemi, **28. ~ meter** : metre kare, **29. ~ mile** : mil kare = 2.5898 km^2 , **30. ~ number** : tam kare (olan sayı): 1, 4, 9, 16, 25 ilh. **31. ~ piano** : adı/düz piyano, **32. ~rigged** *den.* kabasorta donanımlı, dört köşe seren yelkenleri olan, **33. ~ root** : karekök, kökiki. *The ~ root of 25 is 5.* **34. ~ sail** : dört köşe seren yelkeni, **35. ~ shooter** *k.d.* dürüst insan, **36. ~ yard** : yarda kare $\approx 0.836 \text{ m}^2$. **e.a.-4. perpendicular, 7. straight, even, level, 9. candid, honest, 10. substantial, satisfying, 11. conservative, conventional, 13. honestly, straightforwardly, fairly.**

squarehead, *is. hkr.* **1.** Alman, **2.** İskandınavyalı.

squarely, *zf.* **1.** kare şeklinde, **2.** dosdoğru, dümdüz, **3.** dürüslükle, dürüstce, adilâne, haktanırcasına.

square-shouldered, *sf.* geniş omuzlu.

square-toed, *sf.* küt burunlu (ayakkabı).

squarish, *sf.* karemsi, kareye yakın, takriben kare şeklinde. **~ly** : kareye yakın bir şekilde.

squarrose, *sf. biy.* sert pullu, derisi sıkı ve sert.

squash, *is.&f.* **1.** *ez(il)me(k)*, *yassıl(t)ma(k)*, ezip pelte yapma(k), ezilip yamyassı olma(k). **~s.o.** : birini ezmek/pestilini çıkarmak, hadnını bildirmek, **2.** *bastır(il)ma(k)*, sıkıştır(il)ma(k), **3.** suya/çamura hızla basar gibi (şap diye) ses çıkarma(k), **4.** pelte, pelte gibi ezilmiş/yamyassı olmuş şey, **5. ~ racquets** *d.d.* raketle oynanan bir tür top oyunu, **6. ~ tennis** *d.d.* bir

nevi tenis, **7. Brit.** sodalı meyve suyu. **lemon ~** : sodalı limonata, **8. k.d.** kalabalık, sürü, izdiham. *A ~ of 100 reporters all asking questions at once.* **9. bot.** kabak (*Cucurbita moschata, C. maxima*). **winter ~** : bal kabağı, helvacı kabağı, **10. ~ bug** *zool.* kabak böceği (*Anasa tristis*): kabak yapraklarının suyunu emen koyu kahverengi bir böcek.

squashy, *sf. squashier, squashiest* **1.** peltemsi, pelte gibi, kolay ezilebilen, **2.** civik, yumuşak, sulu. **~ ground.~ melon.~ pillow**. **3.** ezik, ezilmiş. **~ tomatoes**. **4. squashily** : pelte gibi/ezilmiş olarak, civik civik, **5. squashiness** : kolay ezilebilme, yumuşaklık, civıklık, peltemsilik.

squat, *sf.&is.&f.* **squatted/squat, squatting** **1.** *çömel(t)me(k)*. *We ~ted down under the tree.* **2.** *çök(tür)me(k)*, **3.** (başkasına ait veya yendi bir mülke) izinsiz olarak yerleşme(k). *There were two young man ~ting in one of the empty houses.* **4.** *gecekondu* yaparak yerleşme(k), **5.** *bodur, güdüük, bacaksız, bastıbacak (insan/hayvan).* **a ~, plump, bald man.** **6. Brit.** izinsiz olarak kira ödemeden oturulan ev. *They live in a ~ in that town.* **7. alçak, geniş ve yaygın.** *The building had a ~ shape.* **8. çömelmiş**, **9. ~ly** : çömelmiş durumda; bodur bir şekilde, **10. ~ness** : çömelme; bodurluk, güdüklük.

squatter, *is.* **1.** bir mülkü fuzulî işgal eden kimse, **2.** gecekondu yapan kimse, **3. ~ sovereignty** : (ABD iş savaşlarından önce) Federal hükümetin mahallî işlere, özellikle esir ticareti ne karışmaması doktrini, **4. ~'s right** : belirli süre fuzulî olarak işgal edilen bir mülke sahip çıkma hakkı.

squatty, *sf. -tier, -tied* **1.** kısa, bodur, güdüük, kısa ve kalın, alçak ve geniş, **2. squattily** : bodur bir şekilde.

squaw, *is.* **1.** K Amerikalı kızılderili kadın, **2.** (küçümser ifadelerde) kadın, kari, eş, zevce, **3. ~ man** : kızılderili kadınla evlenip aşirete katılan beyaz erkek.

squawfish, *is. -fish/-fishes* *zool.* **1.** yırtıcı sazan (*Ptychocheilus*): ABD ve Kanada'nın batısındaki nehirlerde bulunan bir balık.

squawk, *is.&f.* **1.** viyaklama(k), ciyaklama(k), acı acı bağırma(k)/feryat etme(k), **2. argo** şıkâyet (etmek), **3. ~ box** *argo* hoparlör, **4. ~er** : şıkâyetçi.

squawroot

squawroot, *is. bot.* avrat otu (*Conopholis americana*): KD Amerika'da meşe ağaçları altında yetişen ve Kızılderililere kadın hastalıklarının tedavisinde kullanılan etli, yapraksız bir bitki.

squeak, *is. & f.* 1. ciyaklama(k), ciyak ciyak bağırma(k), 2. (kapı vb.) gıcırdı(t)ma(k), 3. *k.d.* **narrow/close** ~ : tehlikeyi güç belâ atlatma, dar/kıl payı kurtulma, 4. ~ **by/through** *k.d.* güçlükle/zar zor başarabilmek, güçlükle yakayı sıyırmak, 5. *Brit. k.d.* ihbar etmek, ele vermek, 6. ~ **er** : cırlayan, ciyaklayan; ihbarçı, jurnalci, gammaz; güçlükle/kıl payı elde edilen başarı. *e.a.-* 5. *squeal, inform.*

squeaky, *sf. squeakier, squeakiest* 1. cizártılı, gıcırtılı, gıcırdayan, ciyaklayan, 2. **squeakily** : gıcırdayarak, ciyaklayarak.

squeal, *is. & f.* 1. (ıstırap/korku/hayret vb. ile) haykırmak, feryat etmek, bağırmak, ciyaklamak, ince/keskin ses çıkarmak, 2. *argo* sus ortakalarını ele vermek, ihanet/ihbar etmek. **to ~ on s.o.** : birini ele vermek/ihbar etmek, 3. haykırış, feryat, bağırmak, ciyaklama, 4. güvercin/keklik yavrusu, 5. ~ **er** : (a) haykıran, bağıran, feryat eden kimse, (b) muhbir, jurnalci.

squeamish, *sf.* 1. titiz, müşkülpesent, kolay beğenmez, 2. aşırı iffet taslayan, 3. iğrenen, çabuk midesi bulanan, 4. ~ **ly** : titizlikle, müşkülpesentlikle; aşırı iffet taslayarak; iğrenerek, 5. ~ **ness** : titizlik, müşkülpesentlik; aşırı iffet taslama; iğrenme. *e.a.-1. dainty, fastidious, oversensitive, finical, finicky, delicate, 2. prudish, 3. queasy.*

squeegee = squilgee = squillagee = squillgee, *is. & f. -geed, -geeing* 1. sıyrı taş, kuru taş : ıslak camı vb sıyırpı kurutmak işin kullanılan ucu lâstikli alet, 2. fotoğraf kurutucusu: yeni basılan fotoğrafları silerek kurutan alet, 3. silmek, silerek/sıyrarak kurutmak.

squeezable, *sf.* 1. kolayca sıkılabilir/ezilebilir, 2. kucaklama/sarılma/sıkma arzusu ve ren, 3. **squeezability = squeezableness** : kolayca sıkılabilme/ezilebilme, 4. **squeezably** : kolayca sıkılabilecek/ezilebilecek şekilde. *e.a.-2. huggable, cuddly.*

squeeze, *is. & f. squeezed, squeezing* 1. sıkma(k), ezme(k), sıkıp suyunu çıkarma(k). **to ~ s.o.'s hand. to ~ juice from an orange.** 2. sıkış-

tırma(k), dar bir yere sokma(k)/tıkma(k). **He was ~ d to death in the crowd** : Kalabalıkta sıkışmaktan az daha boğulacaktı. 3. kucaklama (k), sarılma(k). **give s.o. a ~** : birini kucaklamak/kolları arasında sıkmak, 4. *k.d.* para sızdırma (k), sıkıştırıp parasını alma(k). ~ **money out of s.o.** : birisinden para sızdırma, 5. *gen. ~ in/through* vb. : ite kaka araya sokulmak, 6. *argo* sevgili, masık, yavuklu. **main ~** : biricik sevgili. 7. ~ **into** : arasına sıkış(tır)mak/tıkmak, sıkışarak arasına girmek. **to ~ sth. into a box** : bir şeyi kutuya tıkmak. ~ **into a small place** : dar bir yere sıkışmak/sıkışarak girmek, 8. ~ **bottle** : sıkımcı: sıkılarak içindeki boşaltılan plastik şişe, 9. **in a ~** : zor durumda, 10. ~ **by k.d.** güçlükle başarmak/kurtulmak/paçayı kurtarmak, 11. ~ **out** : (ticarette) batırmak, iflâs ettirmek, mahvına sebep olmak, 12. ~ **play** : (beysbolde) sıkışık oyun, 13. ~ **through** : (a) arasına sıkışmak, sıkışır arasında kalmak, (b) *k.d.* güçlükle başarmak/kurtulmak/paçayı kurtarmak, 14. **put the ~ on** : zorlamak, baskı yapmak, tazyik etmek, sıkıştırmak.

squelch, *is. & f.* 1. basıp ezme(k), çığneme (k), bastırma(k), 2. *k.d.* susturma(k), ağızının paçlığını verme(k), 3. şapırdatmak, şap diye ses çikarmak, 4. (yağmurda/şamurda) bata çıka/cambul cumbul yürtüme(k), 5. ezilmiş şey, 6. susturucu cevap, 7. cumburtu, sulu çamurda yürüken çikan ses, 8. ~ **circuit** : susturucu devre: gelen işaret çok zayıflayınca veya kesilince gürültüyü önlemek işin alıcıyı devreden ayıran düzen, 9. ~ **er** : bastırın, basıp ezen, çığneyen, (yağmurda/şamurda) bata çıka yürüyen; susturan, 10. ~ **ingly** : bastırarak, çığneyerek, ezerek; bata çıka yürüyerek; susturarak. *e.a.-1. squash, 2. suppress, silence.*

squeteague, *is. & f. -teague/-teagues* *zool.* 1. tutkal balığı (*Cynoscion regalis*) : Atlantik'te avlanır, 2. deniz alabalığı.

squib, *is. & f. squibbed, squibbing* 1. hiciv, yergi, yerme, 2. hava fişek/maytap (atmak), 3. hicvetmek, yermek, hiciv söylemek/yazmak, 4. fişek gibi patla(t)mak, 5. hızla ve düzensiz şekilde devinmek.

squid, *is. & f. -* **squid/squids, squidded, squidding** 1. *zool.* mürekkep balığı (*Loligo & Ommastrephes*), 2. (paraşüt) rüzgâr ve hava ba-

sıncı ile (mürekkep balığı gibi) uzun bir şekil almak, 3. mürekkep balığı avlamak veya mürekkep balığını yem olarak kullanarak balık avlamak.

squiggle, *is. & f.* **-gled**, **-gling** 1. kısa/eğri anlamsız çizgi, (yazında) kuyruk, 2. eğri büğrü hareket etmek/görünmek, 3. karalamak, kargacıkburgacık yazmak/çizgiler çizmek, çiztiştirmek, 4. **squiggly** : kargacıkburgacık, eğri büğrü.

squilgee, *is. & f.* **-geed**, **-geeing** *bk.* : **squegee**.

squill, *is. bot.* ada soğanı (*Urginea maritima*).

squilla, *is. ç.* **squillas/squillae** *bk.* : **mantis shrimp**.

squillagee, *is. & f.* **-geed**, **-geeing** *bk.* : **squegee**.

squillgee, *is. & f.* **-geed**, **-geeing** *bk.* : **squegee**.

squinch, *is. mim.* köşe kemeri.

squint, *is. & f. & sf.* 1. gözlerini kısarak bakmak, 2. gözlerini kısmak/yarı kapamak, gözlerini kısarak bakmak, 3. yan/eğri bakmak, 4. şaşırılmak, 5. ~ **toward** : eğiliminde olmak, meyletmek, -e mütememiy olmak, 6. yan/eğri bakış, 7. şaşılık, 8. şaşırı, 9. *k.d.* kısa bakış, kısaca gözden gesirme, 10. ~ **er** : gözlerini kısarak/yan bakan, 11. **~ingly** : gözlerini kısarak, 12. ~ **y** : şaşırı, yan bakan, gözlerini kısarak bakan. *e.a.-7.* **strabismus**, 8. **cross-eyed**, **squint-eyed**.

squint-eyed, *sf.* 1. şaşırı gözlü, 2. yan bakan, 3. taraf tutan, art düşünceli. *e.a.-1.* **cross-eyed**, 3. **prejudiced**, **malicious**, **spiteful**.

squirarchy, *is. ç.* **-chies**, *Brit. bk.* : **squirarchy**.

squire, *is. & f.* **squired**, **squiring** 1. İngiltere'de şövalyelikten bir derece aşağı rütbe, 2. şövalye silâhtarı, 3. İngiltere'de köy eşrafından olan kimse, 4. büyük bir adamın usağı, 5. kadına eşlik eden kimse, kavalıye, 6. **ABD** (eskiden) yargıç, avukat, 7. eşlik/refakat etmek.

squirearchy = **squirarchy**, *is. ç.* **-chies**, *Brit.* eşraf, arazi sahipleri sınıfı. **squir(e) archical** = **squir(e)-archical** : eşrafa ait.

squireen, *is. Ir.* küçük arazi sahibi.

squireling, *is.* eşrafzade, küçük bey.

squirm, *is. & f.* 1. kıvrانmak, kırır kırır kıpırدانmak, 2. fena hâlde bozulmak, (ıstırap-

tan/utançtan vb.) ne yapacağını bilememek, 3. kıvrınış, kırırdayış, 4. **~ingly** : kıvrınarak, kıpırدانarak, kıvrınarcasına. *e.a.-1.* **wriggle**, **writhe**.

squirm, *sf.* **squirmier**, **squirmiest** kıvranan, kırır kırır kıpırdayan.

squirrel, *is. ç.* **-rels/-rel** 1. *zool.* sincap (*Sciurus*). **fox** ~ : kara sincap (*S. niger*), **gray** ~ : gri sincap (*S. carolinensis*), **red** ~ = **pine** ~ : kırmızı sincap (*S. vulgaris*), **flying** ~ : uçar sincap (*Sciuropterus russicus*), (ilgili sıfat : *sciurine*), 2. ~ **away** : saklamak, gizlemek, depo/istif etmek, 3. ~ **cage** : (a) sincap kafesi, (b) bir sonuca ulaşmayan/gayesiz/semeresiz durum, boş gayret, (c) sincap kafesi şeklinde elektrik motoru sargısı, 4. ~ **corn** *bot.* sincap darısı (*Dicentra canadensis*).

squirelly = **squirrely**, *sf.* *argo* deli, sapık, kafadan çatlak.

squirt, *is. & f.* 1. fişkirt(t)mak, 2. fişkirtarak ıslatmak, 3. fişkiye, 4. şırınga, 5. fişkiyeden fişkiran su, 6. *k.d.* zipçıkı, can sıkıcı/küstah/züppé/kendini beğenmiş degersiz genç, 7. ~ **er** : fişkirtan, 8. ~ **gun** : oyuncak su tabancası, püskürtme şırıngası, 9. ~ **ing cucumber** *bot.* acı dülek, eşek hiyari (*Ecballium Elaterium*) : Akdeniz bölgesinde yetişir, tohumu olgunlaşınca zarfı açılarak etrafına saçılır. *e.a.-6.* **whippersnapper**.

squish, *is. & f.* 1. *k.d. bk.* : **squeeze**, **squash**, 2. (su, civik çamur vb.) içinde yürünence cambul cumbul ses çıkarmak, 3. cambultu, cumbultu.

squishy, *sf.* **squishier**, **squishiest**, 1. civik, ıslak ve yumuşak, 2. cumbul cumbul.

sq. yd. = square yard(s).

Sr. kim. bk. : **strontium** (simge).

Sr. = Senior, Sir.

SRBM = short-range ballistic missile.

Sri Lanka, *is.* Seylan.

SS = 1. SS troup, 2. steamship, 3. supersonic.

ss (reşetelerde) yarım.

S/S = steamship.

ss. = 1. (hukukî belgelerde) **to wit**, **namely** = yani, 2. sections.

SSE = **S.S.E.** = south-southeast.

SSI = Small Scale Integration.

SSM

SSM = surface-to-surface missile.

SST = supersonic transport.

SSW = **S.S.W.** = **s.f. s.w.** = south-southwest.

St. = **1.** Saint, **2.** Strait, **3.** Street.

st. = **1.** stanza, **2.** statute(s), **3.** stet, **4.** strait, **5.** street

Sta. = **1.** Santa, **2.** Station.

stab, *is. & f.* **stabbed**, **stabbing** **1.** (sivri bir aletle) yaralamak(k), **2.** (bıçak/hançer vb.) saplama(k), bıçaklama(k), hançerleme(k), süngüleme(k). **A young man has been ~ bed to death** : Bir genç bıçaklanarak öldürdü. **3.** delme(k), saplanma(k), işine girme(k), **4. ~ (s.o.) in the back** *argo* arkadan vurmak, ihanet etmek, **5. a ~ in the back** *argo* ihanet, kalleşlik, kancılık, arkadan vurma, **6.** bıçak/hançer/süngü yarası, **7.** anı ve kısa ağrı/sızı/sancı/istirap, **8. k.d.** kısa girişim, deneme, **9. make/take a ~ at** : denemek, teşebbüs etmek, **10. ~ - culture** : iğne ile zerk edilen bakteri (kültür). *e.a.-1. pierce, wound, spear, penetrate, 2. jab, plunge, thrust, 3. pierce, 4. betray, 7. pang, 8. try.*

stabber, *is.* **1.** bıçaklayan/hançerleyen kimse, **2.** biz, çuvaldzı.

stabbing, *sf. & is.* **1.** derin, saplanan, içe işleyen. **a ~ pain** : derin bir sızı, **2.** acı/istirap venen, **3.** delici, **4.** bıçaklama/hançerleme (olayı). *There has been a ~ in this street.* **5. ~ ly** : delercesine, saplanıcasına, delip geçerek, içine işleyerek. *e.a.-1. penetrating, piercing, 3. incisive.*

stabile, *sf. & is.* **1.** sabit, durağan, **2.** dengeli, kararlı, **3. tıp** sıcaklıkta dayanır, **4.** bakış yönüne göre 'değişik görünüşler' arz eden tel vb. den yelpişi soyut heykel.

stabilise/stabilisation, *Brit. bk.* : **stabilize/stabilization**.

stabiliser, *Brit. bk.* : **stabilizer**.

stability, *is.*, *s. -ties* **1.** dengelilik, kararlılık, istikrar, stabilite, **2.** kalımlılık, durağanlık, **3.** sağlamlık, dayanıklılık, **4.** karar, sebat, temkin, **5.** (Katoliklerde) rahiplerin sadakat yemini.

stabilize, *f. -lized, -lizing* **1.** saptamak, testpit etmek, sağlamlaştırılmak, dayanıklı/muhkem hale getirmek, **2.** dengele(n)mek, denge sağlamak, kararlı kılmak, istikrar kazan(dır)mak, **3. stabilization** : sağlamlaştırma, dayanıklı/muhkem ha-

le getirme, dengele(n)mek, denge sağlama, kararlı kılmak, istikrar kazan(dır)mak, denkles(tir)mek, saptama, tespit etme.

stabilizer, *is.* **1.** dengeleyen, denge sağlayan, kararlı kılan, istikrar kazandıran (kimse/şey), **2. hv.** dengeleyici, uçağın dengesini sağlayan düzen, **3. den.** geminin sallanmasını azaltan düzen, **4.** (besinleri vb.) koruyucu, bozulmayı önleyici madde.

stable¹, *is. & f.* **-bled, -bling** **1.** ahır, **2.** bir ahırdaki/haradaki atlar, **3.** hara, yarış atlarının yetiştirdikleri yer, **4.** ahırlamak, ahıra koymak/bağlamak, **5.** ahırdı oturmak/yatmak, **6. ~boy** : seyis yamağı, ahırdı hizmet eden uşak, **7. ~ man** : seyis, **8. ~ mate** : ahırdası, ahır arkadaşı: ahırı bir başkasıyla paylaştan at.

stable², *sf.* **1.** dengeli, kararlı, sarsılmaz, kımıldamaz, devrilmez, yıkılmaz, **2.** sürekli, devamlı, sabit, bozulmaz, kalımlı, sürerli, baki, ölümsüz, zeval bulmaz, **3.** dayanıklı, mukavim, **4.** güvenilir, değişmez, **5.** azımlı, sebatlı, **6. kim.** kalımlı, **7. ~ness** *bk.* : **stability**, **8. stably** : kararlı/dengeli/sürekli bir şekilde, değişmeksiz, sabit olarak, bir kararda. *e.a.-1. fixed, strong, sturdy, 2. permanent, enduring, 3. resistant, 4. reliable, steady.*

stabling, *is.* **1.** ahırlama, ahıra koyma, ahırda besleme, **2.** ahırdaki atlar/hayvanlar, **3.** ahır.

~ for 5 horses : 5 atlık ahır.

stablish, *glf. esk. bk.* : **establish**.

staccato, *sf. & zf. & is., s.* **-tosl-ti müz.** **1.** tamamen ayrı sesli notalarдан oluşan (parşa). **a ~ passage**. **2.** her ses ayrı ve kısa olarak, **3.** kesik kesik, kesikli, kesintili, birdenbire değişen, sürekli. **a ~ outburst of gunfire**.

stack, *is. & f.* **1.** tınaz, yoğun, ot/saman yığınlığı/kümlesi. **~yard** : tınaz yeri, **2.** istif, muntazam yoğun, **3.** (büyük kütüphanelerde üst üste dizili) kitap rafları, **4.** bacalar, **5. bk.** : **smokestack**, **6. As.** tüfek çatısı, çatılmış üç tüfek. **~ arms** : tüfek çatmak, **7.** İngiliz kömür ve odun ölçüsü : 108 kadem küp ≈ 3.05 metre küp, **8.** (kumarda) bir eldeki oyun fişleri, **9. k.d.** bolluk, bir yığın/bol şey. **I've ~s of work** : Bir yığın işim var. **10. blow one's ~ argo** tepesi atmak, son derece öfkelenmek, **11. yığ(l)mak**, istif etmek/edilmek. **The villages are ~ed with food** : Köyler erzak/yiyecek dolu. **12. kümele(n)mek**, destele(n)mek. **~ the cards** : kartları hileli destelemek, **13. have**

the cards (veya **odds**) ~ **ed against s.o.** : büyük güçlüklerle karşılaşmak, engellere çatmak. *Any new political party in Britain starts with the odds heavily ~ed against it. The cards are ~ed against a poor boy who wants to go to college.*

stacked, *sf. argo* etine dolgun, eti budu yerinde (kadın). ~ **heel = stack heel** : tabakalı ökçe, değişik renkli köselelerden oluşan ökçe.

stackup, *is.* iniş sırasını beklerken değişik yüksekliklerde daire çizerek uçan uçaklar.

stacte, *is.* (eski İbranilerin buhurdan olarak kullandığı) baharat.

stactometer, *is.* damlalık, damlaölçer.

staddle, *is.* 1. tınaz tabanı, 2. üstüne tınaz yıgilan çerçeveye, 3. taban, kaide.

stadholder = stadholder, *is.* Hollanda'da genel vali.

stadia, *is. & sf.* 1. stadiya, teleskop ve ışaretli düşey çubuklarla uzaklık ölçme yöntemi. ~ **hairs = ~ wires** : stadiya çapraz kilları. ~ **rod** : stadiya çubuğu, 2. *bk.*: **stadium** (çoğulu).

stadiometer, *is.* 1. eğriölçer: eğri uzunluklarını ölçen alet, 2. eski bir takimetre.

stadium, *is., g. -dia* 1. spor alanı, stadyum, 2. eski Yunan stadyumu, 3. eski Yunan/Roma uzunluk ölçüsü ≈ 185 metre, 4. (bitki/hayvan gelişmesinde) aşama, evre, 5. *tip* devre, hastalığın her bir devresi.

staff, *sf. & f. & is., g. staves/staffs* 1. deşnek, sopa, çomak, 2. asa, 3. direk, gönder, bayrak direğii, 4. maiyet, erkân, personel, bir kurumun tüm memurları, 5. As. kurmay, erkânharp, kurmay subayıları, kurmay heyeti, karargâh. ~ **officer** : kurmay subayı. ~ **section** : karargâh kısmı. ~ **sergeant** : karargâh çavuşu. ~ **supervision** : karargâh denetlemesi. ~ **task** : karargâh görevi, 6. (belirli bir projenin) danışman kurulu, 7. **stave** *d.d. müz.* porte, üzerine nota yazılan beş paralel çizgi, 8. *esk.* mızrak sapı, 9. (geçici inşaat/heykel vb. yapmakta kullanılan) elyaflı alçı. 10. ~ **of life** : ekmeğ, ana yiyecek maddesi.

stag, *is. & sf. & f.* **stagged, staggering** 1. erkek geyik, 2. erkek hayvan, 3. *k.d.* ziyafet veya toplantıda kadın arkadaşı olmayan erkek, 4. iğdiş edilmiş domuz veya boğa, 5. yalnız erkekler mahsus toplantı, 6. *Isk.* **staig** *d.d.* tay, 7. erkek+, erkekler mahsus. *a ~ dinner.* 8. (erkek) yalnız olarak, eşsiz, yanına kadın almadan (toplantıya

vb. gitmek). *He went ~ to dance.* 9. *Brit.* casusluk yapmak, 10. ~ **beetle** : boynuzlu böcek (*Lucanidae*). 11. ~ **bush bk.** : **black haw** (1), 12. ~ **line** : dansta damı olmayan erkekler grubu, 13. ~ **party** : yalnız erkeklerle mahsus eğlence. *e.a.- 6. colt.*

stage, *is. & f.* **staged, staging** 1. evre, sahfa, 2. sahne, meydan ~ : sahne önü/AŞAĞISI. **off ~** : sahne dışı. **up ~** : sahne yukarısı. ~ **design** : sahne tasarımı. ~ **direction** : düzen aşıklaması. ~ **direction for actors** : oyun düzeni notları. ~ **director** : sahne müdürü. ~ **door** : sahne kapısı. ~ **fright** : sahne korkusu, oyuncuların seyirciler karşısında bazan duydukları korku. ~ **left** : sahne solu. ~ **lift** : sahne inerçikarı. ~ **manager** : sahne yetkilisi. ~ **right** : sahne sağı. ~ **setter** : dekor kurucu. ~ **whisper** : sahne fısıltısı, oyuncunun seyircilerin duyabileceği şekilde söyledişi fısıltı, 3. tiyatro. ~ - **fever** : tiyatro sevdası/tutkusu, aktör olma hevesi. ~ - **struck** : aktörlük hevesine kapılmış, 4. **the ~** : tiyatrocuk, sahne hayatı. **go on the ~** : sahne hayatına atılmak, tiyatroya girmek. **quit the ~** : sahne hayatından/tiyatrodan çekilmek ~ **business** : oyuncuların temsil esnasındaki jest ve mimikleri, 5. **stacecoach** *d.d.* posta arabası, 6. kat, 7. konak, menzil, konaklama yeri. **travel by easy ~ s** : sık sık konaklayarak seyahat etmek, 8. aşama, merhale. **in ~ s** : aşamalarla, tedricen, peyderpey, 9. iki menzil arasında veya bir günde alınan yol, 10. radde, derece, mertebe. **by easy ~s** : yavaş yavaş, azar azar, tedricen, 11. evre, devre, böceğin gelişim evrelerinden her biri. *the larva ~ of an insect.* 12. (toplumsal ve ekonomik hayatı) dönem, çağ. **He is still in the ~ of schoolboy** : O henüz öğrencilik çağındadır. **critical ~** : nazik/tehlikeli/buhranlı dönem, 13. *jeol.* çağ, zaman, 14. tablet, mikroskopta incelenen cismin konulduğu yer, 15. (radyoda) kat. **I.F. amplifier ~** : orta frekans yükselteç katı, 16. (roketterde) bölme, basamaklı çalışan itme takımlarından her biri, 17. yapı iskelesi, 18. sahneye koymak, temsil etmek, 19. yürütmek, yönetmek, idare etmek.

stagecraft, *is.* sahne sanatı, sahne eserleriini yazma/uygulama ve sahneleme yeteneği.

stage-manage

stage-manage, *f.* **-aged**, **-aging** **1.** sahne yetkilisi olarak çalışmak, **2.** sahnelemek, düzenlemek, sahneye koymak. *to ~ a costume-ball.* **3.** oyunu yönetmek.

stager, *is.* **1.** tecrübe, görmiş geçirmiş kişi. **old ~** : eski kurt, feleğin çemberinden geçmiş kimse, **2. esk.** oyuncu, aktör.

stagey, *sf.* **stagier**, **stagiest** *bk.* : **stagy**.

stagflation, *is.* {**STAG**nation + **inFLATION**} ekonomik duralama/gerileme: iş hayatında durgunluk, işsizliğin artması ve enflasyon.

stagger, *is. & f.* **1.** sendeleye(k), sendeleyip düşecek gibi olma(k), **2.** bocalama(k), sallama(k), tereddüt etme(k), **3.** sersemtetme(k), afallatma(k), şaşırma(k), hayrete düşürme(k), **4.** karışık düzenleme(k), dağıtma(k), kademelendirme(k), zikzak şeklinde yerleştirme(k). *to ~ employee's vacations.* **5. ~ s = blind ~ s = mad ~ s** *vet.* (at, siğır, vb. de) delibaş, damla hastalığı: körlük ve yüreme dengesizliği yapan bir hastalık, **6. ~ er** : sendeleyen kimse, şaşırın afallatan şey/kimse, **7. ~ing** : tereddüde sevk eden, afallatıcı, şaşırıcı. *a ~ing problem.* **8. ~ ingly** : sendeleyerek, tereddütle, afallamış/şâşırılmış bir şekilde. *e.a.-1. reel, totter, sway, 2. falter, vacillate, hesitate, waver, 3. astound, shock, bewilder, confound, dumbfound, overwhelm, 4. alternate.*

staggerbush, *is. bot.* zehirli funda (*Lyonia mariana*).

staghound, *is.* geyik avında kullanılan iri av köpeği. **~ -hunt(ing)** : geyik avi.

staging, *is.* **1.** sahneleme, sahneye koyma, **2.** bina iskelesi, **3.** iskele kurma, **4.** posta arabası işletme, **5.** posta arabası ile yolculuk, **6. ~ area** *As.* harekât toplanma bölgesi, konak(lama) bölgesi, **7. ~ base** : ileri deniz ikmal üssü, konaklama üssü, **8. ~ field** : konaklama meydanı, **9. ~ post** : yığınak yeri, savaştan önce askerlerin toplandığı yeri; (uzun uçuşlarda) iniş/konak yeri, **10. ~ station** : konaklama yeri,

stagnance = stagnancy, *is.* **1.** (su) durgunluk, ırkıntılık, **2.** atalet, işlezlik, hareketsizlik, kesatlık.

stagnant, *sf.* **1.** (su, hava, vb.) durgun, **2.** bayat(lamış), bozuk, bozulmuş, **3.** (ekonomi vb.) durgun, hareketsiz, kesat, ilerlemeyen, gelişmeyen. *a ~ economy.*

stagnate, *gs.f.* **-nated**, **-nating** **1.** (su, hava vb.) durgunlaşmak, durgun olmak, **2.** durarak bayatlaşmak, bozulmak, **3.** atıl ve hareketsiz kalmak, ilerlememek, yerinde saymak, **4. stagnation** : durgunluk, durgunlaşma, bayatlama, atalet, hareketsizlik, yerinde sayma, ilerlememe.

stagy = **stagey**, *sf.* **stagier**, **stagiest** **1.** sahneye özgü, sahneyi andıran, sahnemsi, sahne şeklinde, **2.** yapmacık, sun'ı, doğa dışı, aktörce, aktör tavriyla. *With a rather ~ flourish he left the room.* **3. stagily** : sahneye yakışır şekilde, yapmacık tavırla, **4. staginess** : sahneyi andırış, sahneye yaraşılık, yapmacılık, sun'ılık, aktör gibi davranış. *e.a.-2. theatrical, unnatural, showy.*

staid, *sf. & f.* **1.** vakur, ciddî, temkinli, ağırbaşlı, **2. az kul.** sabit, sürekli, kararlı, **3. bk.** : **stay** (*ges.z. & sff.*) **4. ~ ly** : vakurane, ciddiyetle, ağırbaşılıkla, **5. ~ ness** : vekar, ciddiyet, temkin, ağırbaşılık, *e.a.-1. sedate, sober, settled, serious, proper, decorous, solemn. 2. fixed, permanent. k.a.-1. wild, frivolous.*

stain, *is. & f.* **1.** leke. **~ remover** : leke şıkarıcı, **2.** benek, **3.** boyacı, **4.** namus/şeref lekesi. **without a ~ on his character** : alınının akıyla, şerefiyle. **He came out of the business without a ~ on his character** : Alınının akıyla işin içinde çıktı. **to cast a ~ on s.o.'s honor** : birisinin şerefine leke sürmek, **5.** lekelemek, kirletmek, bulaştırmak. **Hands ~ ed with blood** : Kana bulmuş eller. **cloth that ~ s easily** : kolayca lekelemenen kumaş, **6.** (namusuna/şerefine) leke sürmek, **7.** boyanmak, **8. ~ability** : (kolayca) lekelemenme, leke tutma, boyanabilme, **9. ~ able** : lekelenebilir, leke tutar, boyanabilir, **10. ~ ed** : renkli, boyalı, benekli. **~ ed glass** : renkli cam. **11. ~er** : boyacı, boyayan, lekeleyen. *e.a.-1. spot, blotch, smirch, 4. stigma, blot, taint, tarnish, brand, 5. spot, streak, soil, dirty, 6. blemish, corrupt, sully, taint, dishonor, disgrace.*

stainless, *sf. & is.* **1.** lekesiz, pak, tertemiz, kusursuz, **2.** paslanmaz, leke tutmaz. **~ steel** : paslanmaz çelik, **3.** paslanmaz çelikten yapılmış (eşya), **4. ~ ly** : lekesiz/pak/kusursuz bir şekilde, tertemiz; paslanmaksızın.

stair, *is.* **1.** basamak, merdiven basamağı, kademe, **2. ~ s** : merdiven. *The children were running up and down the ~ s.* **below ~ s** : alt

katta, hizmetçiler dairesinde. ~ **carpet** : merdiven halisi. ~ **rod** : merdiven halisi tespit çubuğu. ~ **case** : merdiven, binanın merdiven kısmı. ~ **head** : merdiven başı. ~ **way** : merdiven. ~ **well** : (binanın) merdiven boşluğu. **spiral** ~ **s** : helezonî merdiven, minare merdiveni.

stake, *is.&f.* **staked**, **staking** 1. kazık. ~ **boat** : kayak yarışında menzil işaretleri olarak bir yere bağlanan sandal, 2. (eskiden yakılarak idam edileceklerin bağlandığı) direk. **bring to the ~** : yakarak idam etmek. **perish at the ~** : diri diri yakılınmak, 3. (yük taşıtlarında) destek, payanda, yükün düşmemesini sağlayan çubuk, 4. herek, kelpe, fasulya vb. sırıği, 5. (Mormon kilisesinde) bölge, 6. (yarışmada) ödül. ~ **horse** : cins yarış atı, 7. miza, bahiste/kumarda ortaya konan para. **high** ~ : ortaya konan büyük miktar. **hold the ~ s** : kumarda ortaya konan parayı muhafaza etmek. **lay the ~s** : kumarda para koymak, 8. kişisel çıkar/menfaat/ilgi. **have a ~ in sth.** : bir işte çıkarı olmak. **We have a ~ in the outcome** : Bu iş bizi ilgilendirir = Ucu bize dokunur. 9. *gen.* ~ **s** : kazanılması veya kaybedilmesi söz konusu olan şey, 10. ~ **s** : (pokerde) kazanınan ödülü. *Our ~s are 5, 10, and 25 cents.* 11. **at** ~ : tehlikeerde, (kazanılması veya kaybedilmesi) söz konusu. **to be at ~** : tehlikeerde olmak. **His life is at ~** : Hayatı söz konusudur/tehlikededir (Ölüm/kalım meselesi), 12. **pull up** ~ **s** *k.d.* evinden/işinden ayrılmak, başka yere gitmek/aşınmak, 13. *gen.* ~ **off/out** : kazıklarla işaretlemek/sınırlamak/çevirmek/ayırmak/bölmek, 14. (arazide) hissesi olmak, hisse iddia etmek. ~ **a claim** : sahip çıkmak, 15. kazıklarla desteklemek/pekiştirmek, (hayvani) kaziğa bağlamak. *to ~ tomato vines. to ~ a horse.* 16. tehlikeye atmak. ~ **one's all** : her şeyini tehlikeye atmak, 17. *k.d.* birisine para /iyiyecek vb sağlama/temin etmek/vermek. *He ~d me a good meal.* 18. ~ **one's hopes on** : -e umut bağlamak, 19. ~ **out argo** (bir yeri/kimseyi) polis gözetimi altında tutmak, göz hapsine almak, 20. ~ **up/in** : kazıklarla/çitle çevirmek/kaparmak. **e.a.-1. pale, picket, pike, 6. wagger, 16. risk, bet, jeopardize.**

stakeholder, *is.* bir bahis işin ortaya konan parayı muhafaza eden kimse.

stakeout, *is.* **argo** gözetleme, tarassut, şüpheli bir kimsenin/yerin polis tarafından göz hapsine alınması.

stake(s) race, *is.* ödülün bir kısmı at sahibi tarafından konulan at yarışı.

Stakhanovism, *is.* (Sovyet Rusya'da) verimi artıran işçiyi ödüllendirmeye. **Stakhanovite** : ödüllendirilen işçi.

stalactiform, *is.* sarkıt şeklinde.

stalactite, *is.* sarkıt, damla taşı. **stalactic(al)** : sarkıt+, sarkıtımı, sarkıt biçiminde, sarkılı, sarkıtlarla örtülü, ~ **work** : İslâm mimarisinde sarkıt biçiminde tezyinat.

stalag, *is.* (Almanya'da II. Dünya savaşında) esir kampı.

stalagmite, *is.* dikit. **stalagmitic(al)** : dikit+, dikit biçiminde, dikitli, dikitlerle örtülü.

stale¹, *sf.* **staler**, **stalest** 1. bayat, kurumuş. ~ **bread** : bayat ekmek, 2. eski, köhne, yıpranmış, bozulmuş. ~ **news** : bayat/eski haber, 3. bitkin, yorgun, bezgin, bıkmiş. **It's gone ~ on me** : Bana usanç veriyor; bıktım ondan. **to go ~** : çok yorulmak, bıtap düşmek, yıpranmak, 4. basmakalıp, tatsız, can sıkıcı. ~ **joke**. 5. **huk**. geçersiz, hükümsüz, zaman aşımına uğramış. ~ **cheque**. 6. ~ **ly** : bayat bir şekilde, 7. ~ **ness** : bayatlık **k.a.-1. fresh**.

stale², *is.&f.* **staled**, **staling** 1. bayatlamak, ekşi(t)mek, bayatlatmak. **A pleasure that never ~ s** : Doyulmaz bir zevk, 2. (at, sigır vb.) işeme(k), kaşanma(k). **e.a.-2. urinate**.

stalemate, *is.&f.* **-mated**, **-mating** 1. (satrançta) pata (etmek), şahı mat olmadan oynayamayacak duruma getirme(k), 2. çıkmaz. **Peace negotiations are in a complete ~.** 3. tarafların kimildanamaz hâle bulunması, çaresizlik, kimildanamama, 4. çıkmaza sokmak, kimildanamaz hâle sokmak, *mec.* elini kolunu bağlamak. **e.a.-2. deadlock, impasse**.

stalk, *is.&f.* 1. sap, bitki sapı, 2. mil, eksen, mihver, 3. sezdirmeden ava yaklaşma(k), 4. çalımla/azametle yürüme(k), 5. tehditkâr tavrıla etrafta dolaşma(k), 6. azametli yürüyüş, 7. ~ **er** : sinsi sinsi ava yaklaşan, çalımla yürüyen, 8. ~ **-eyed** : fırlak gözlü (yengeç vb.), 9. ~ **less** : sapsız, 10. ~ **ily** : sap biçiminde, uzunca, 11. ~ **iness** : sap gibi/uzun ve ince oluş, 12. ~ **y** : saplı, sap gibi, ince ve uzun. **e.a.-9. sessile, 12. slender, long**.

stalking horse, *is.* 1. arkasında avcının sıper aldığı at veya at şeklinde şey, 2. bahane,

stall

maske, asıl maksadı gizleyen şey, 3. asıl adayı gizlemek veya muhalif oyalarını bölmek için ileri sürülen aday. *e.a.-2. pretext, blind.*

stall, *is. &f.* 1. ahır, 2. ahırdı tek bir hayvana ayrılan bölge, 3. küçük dükkân. *a butcher's ~*. 4. kilisede papaza mahsus duvara bitişik koltuk, 5. (kilisede) oturacak sıra, 6. odacık, bölge, kompartman. *a shower ~*. 7. araba park yeri, 8. motorun durması, 9. *hv.* uçağın pike inişi, 10. eldiven parmaklığı, lâstik parmaklık, parmağa geçirilen koruyucu kılıf, 11. *Brit.* tiyatroda ön koltuk, 12. *k.d.* oyalamaya, oyun, düzen, 13. oyalamak, aldatmaya/vakit kazanmaya çalışmak, geciktirmek, sürüncemede bırakmak. **to ~ for time** : oyayarak vakit kazanmak, 14. ahıra koymak/sokmak/girmek, ahıra kapayıp beslemek. **~ - feed** : ahırdı semîrtmek, 15. (oto motoru çalışırken) birdenbire durmak, stop etmek, 16. *hv.* pike inişi yapmak, hızı kesilerek düşmek, 17. tamamen durmak, işlememek, hareketsiz kalmak. *e.a.-5. pew.*

stallion, *is.* aygır, damızlık at.

stalwart, *sf. & is.* 1. gürbüz/iri yarı/güçlü kuvvetli/iri yapılı (kimse), 2. yiğit/cesur/yürekli (kimse), 3. sadık/vefakâr/sözünden dönmez (partili). *e.a.-1. sturdy, robust, 2. valiant, intrepid, fearless, 3. firm, steadfast, uncompromising. k.a.-2. fearful.*

stalworth, *sf. esk. bk.*: **stalwart**.

Stambul = **Stamboul**, *is.* İstanbul.

stamen, *is., ç.* **stamens, stamina** *bot.* erkek, stamen, çiçeklerde erkeklik uzuzu. **~ ed** : erkekli, stamenli.

stamin- = **stamini-**, *ön ek* “ercikli”.

stamina, *is.* 1. dayanıklılık, mukavemet, tahammül, kuvvet, sağlık, 2. *bk.*: **stamen** (çoğul şekli). *e.a.-1. endurance, resistance, health.*

staminal, *sf.* 1. *bot.* **stamineal** *d.d.*: erkek+, erkekli, erciğe ait, 2. dayanma+, mukavemet+, tahammül+, kuvvet/ sağlık ile ilgili.

staminate, *sf. bot.* 1. erkekli, stamenli, erkekleri olan, 2. dişilik uzuzu olmayıp yalnız erkekleri olan.

staminiferous = **staminigerous**, *sf. bot.* erkekli, stamenli, ercik üreten.

staminodium, *is., g. -dia* *bot.* kısır veya gelişmemiş ercik. **staminode** *d.d.*

staminody, *is. bot.* ercikleşme, şişeğin sepal veya petalinin ercik hâlinde gelişmesi.

stammel, *is. esk.* 1. iş giyimi yapılmakta kullanılan kırmızıya boyanmış kaba yün, 2. parlak kırmızı renk.

stammer, *is. &f.* 1. kekeleme(k), pepeleme (k). *He ~ed most when he was nervous.* 2. **~ out** : kekeleyerek söylemek, 3. kekemelik, pepemelik, 4. **~ er** : kekeme, 5. **~ ingly** : kekeleyerek. *e.a.-1. stutter, falter, sputter, stumble, fumble, mumble.*

stamp, *is. &f.* 1. ayagını yere vurma(k)/basma(k), 2. tepeleme(k), tepinme(k), 3. *gen. ~ out* : üstüne basarak söndürme(k). *to ~ out a fire.* 4. *gen. ~ out* : (isyan vb.) bastırma(k), 5. ezme(k), havanda dövme(k), 6. damgalama(k), damga vurma(k), mühür basma(k), 7. (mektuba) pul yapıştırma(k), pullama(k), 8. üzerinde silinmez izler bırakma(k), yerleşme(k), 9. (parasıkke) basma(k)/darp etme(k), 10. kahipla vurup kesme(k), 11. **postage stamp** *d.d.* posta pulu. **~ tax** : pul vergisi, 12. damga, mühür. **~ pad** : istampa, 13. baskı, basılı resim, 14. alâmet, marka, 15. cins, tür, nevi, çeşit, soy, karakter, tabiat. **a man of serious ~** : ciddî (karakterli) bir adam, 16. maden filizini ezmeye mahsus tokmak, 17. **~ mill** : maden filizi kırma makinesi. 18. **~ ing ground** : sık sık gidilen yer. *e.a.-4. squash, quash, eliminate, suppress, quell, 5. crush, pound, 6. imprint, 12. seal, 14. mark, print, seal, pattern, 15. kind, type, character, mold, cast, style, sort.*

stampede, *is. &f.* **-peded, -peding** 1. bozgun, izdiham, panik, ürkerek sürü hâlinde kaçış, atların/sığırların ürkerek dağılıp kaçışı, 2. darmadağın kaçış, çil yavrusu gibi dağılma, 3. *ABD-Cnd.* binicilik, yarışma ve danslı açık hava eğlencesi, 4. topluca kaçışmak/kaçirtmak, çil yavrusu gibi dağılmak/dağıtmak, paniğe kapılmak, 5. belirli bir hedefe hücum et(tir)mek.

stamper, *is.* 1. damgalayan kimse/alet, damga makinesi, 2. postanede mektupları damgalayan memur, 3. damga, zimba, istampa, 4. eziçi, tokmak, (maden cevheri vb.) kırma makinesi.

stance, *is.* 1. (ayakta) duruş, 2. tutum, davranış, 3. durum, oyun esnasında bedenin durumu. **take up one's ~** : oyuna hazırlanmak. *e.a.-1. posture, 2. attitude, 3. placement.*

stanch¹, *f.* **1.** (akışını)/önlemek, **2.** kana-
mayı durdurmak, **3.** (kan/kanama) durmak, **4.** *esk.*
azaltmak, yataştmak, söndürmek, teskin etmek,
5. ~ able : (akış) durdurulabilir/önlenebilir, **6. ~ er** :
(kanı *vb.*) durduran. **e.a.-1.&2. stop**, **4. allay**,
check, extinguish.

stanch², ~ly, ~ness bk.: staunch².

stanchion, is.&f. **1.** direk, destek, payanda,
ayak, **2.** ahıda hayvanları muhafaza için boyun-
larının iki tarafına konulan direk, **3. den.** puntal,
4. desteklemek, destek/payanda ile korumak,
5. ahıda hayvanı direğe bağlamak/başının iki
tarafına direk koymak.

stand¹, *f. stood, standing* **1.** (ayakta) dur-
(dur)mak, dik(il)mek, **2. gen. ~ up** : ayağa kalk-
mak, dikilmek, **3.** bulunmak, kaim/kâin olmak.
The asylum ~s upon the hill. **4.** durmak, ayakta
kalmak. *the old house still ~ing.* **5.** durmak, hare-
ketsiz kalmak, **6.** çekilmek. **~ aside** : kenara çe-
kilmek. **~ aside in favor of** *s.o.* : birinin lehine
bir işten çekilmek/feragat etmek. **~ back** : geri-
ye çekilmek, **7.** baki kalmak, değişimemek, cari/
yürürlükte/muteber olmak. **My offer/decision**
still ~ s : Teklifim/kararım hâlâ bakıdır/değiş-
medi. **8.** olmak, bulunmak, durmak, kalmak. **as**
it ~ s : olduğu gibi. **as matters ~** : şimdiki
hâlde. **let ~** : (olduğu gibi) bırakmak, *I still ~*
your friend. They ~ in danger of a lawsuit. The
thermometer stood at 25°C. He ~s third : Sırada
üçüncüdür. **9.** sabit olmak, **10. (su)** durgun ol-
mak, **11.** inat etmek, ayak diremek, sebat etmek,
fikrinde/düşüncesinde/kanaatinde olmak, taraf-
tar olmak. **How do you ~ on human rights?** İnsan
hakları konusunda kanaatiniz nedir? **to ~ for**
free trade : serbest ticaret taraftarı olmak,
12. boyu ... olmak, belirli bir uzunlukta/
yükseklikte olmak. **He ~s six feet** : Boyu 1.83 m'
dir. **13. Brit.** aday olmak, **14. den.** gitmek, yol
tutmak, yönelmek, doğrulmak, **15.** (ayır *vb.*)
döllemeye hazır olmak, **16.** çekmek, dayanmak,
tahammül etmek. **He cannot ~ criticism** : Tenkide
tahammülü yoktur. **I can't ~ it any longer** :
Artık buna tahammülüm kalmadı. **He ~ s not-
hing to lose** : Bu işte onun kaybedeceği bir şey
yoktur. **17. k.d.** ismarlamak, ikram etmek, ziya-
fet masrafını ödemek. **~ s.o. a lunch** : birine yem-
mek ismarlamak. **I'll ~ you a drink** : Sana bir
içki ismarlayayım. **18.** görev yapmak, görevi ba-

şında bulunmak, (nöbet *vb.*) tutmak. **to ~ watch**
aboard ship : gemide gözcülük yapmak, **19.** uy-
mak, uygun gelmek, **20.** girişmek. **to ~ a fight** :
kavgaya girişmek, **21.** durdurmak, **22. ~a chan-
ce** : ... şansı/ıhtimalı olmak, **23. ~ by** : (a) arka
çıkmak, desteklemek, tarafını tutmak, (b) (sö-
zünde) durmak, sebat etmek, sadık kalmak. **I ~**
by what I said. (c) hazır olarak beklemek, yakı-
nında durmak, ayrılmamak, (d) karışmamak,
yardım etmemek, ilgisiz kalmak, **24. ~ clear** :
uzak durmak, yaklaşmamak, kendini emniyete
almak, **25. ~ down** : mahkemedede tanıklık yap-
tıktan sonra çekilmek, **26. ~ firm** : sıkı durmak,
sebat etmek, **27. ~ for** : (a) temsil etmek, simge-
lemek, göstermek, anlamına gelmek, ifade et-
mek, yerine geçmek. *"P.S." ~s for "postscript"*.
(b) tarafını tutmak, savunmak, (c) *k.d.* taham-
mül/müsamaha etmek, göz yummak, **28. ~ in**
k.d. iştirak etmek, ortak olmak. **~ in awe of** :
korkmak, bir kimseye karşı korku ile karışık
saygı duymak, **~ in for** : yerine geçmek, vekâ-
leten görevini yapmak, **~ in with** : araları iyi ol-
mak, uyuşmak, anlaşmak, **29. ~ off** : (a) uzak
durmak, (b) razı olmamak, uymamak, muvafakat
etmemek, (c) uzaklaştırmak, (d) *den.* kıyıdan
uzak seyretrmek, **30. ~ on** : (a) (temele) dayan-
mak, (temel üzerinde) durmak/bulunmak. **~ on**
one's own two feet (or legs) : kimseye muhtaç
olmadan işlerini yönetmek, *mec.* kendi yağı ile
kavrulmak (b) üzerinde ısrar etmek, **~ on one's**
ground : davasından vazgeçmemek (c) *den.*
yoluna devam etmek, rotayı değiştirmemek,
31. ~ out : (a) göze çarpmak/batmak, sivrilmek,
belirmek, tebarüz etmek, (b) karşı koymakta di-
renmek/inat etmek, *mec.* Nuh deyip peygamber
dememek, **32. ~ out to sea** : engine açılmak,
33. ~ over : (a) dikkatle/yakından gözetlemek,
gözünden ayırmamak, başında durmak. **He does**
not work unless one ~ s over him : Başında
durmadıkça çalışmaz. (b) ertelenmek, tehir edil-
mek, **34. ~ pat** : değişikliğe razı olmamak, bil-
diğinden şaşmamak, **35. ~ still** : kımıldama-
mak, hareketsiz durmak, **36. ~ together** : uygun
olmak, yakışmak, **37. ~ to reason** : makul ol-
mak, akla yatmak, **38. ~ treat** : başkalarına ik-
ram etmek, **39. ~ trial** : yargılanmak, muhake-
me edilmek, **40. ~ up** : (a) ayağa kalkmak, ayak-
ta durmak, (b) dayanmak, dayanıklı olmak, (c)

stand²

geçerli, muteber, yürürlükte olmak, baki olmak, (d) *argo* randevusuna gitmeyip birini bekletmek, **41. ~ up and be counted** : kanaatini açıkça belirtmek, **42. ~ up for** : birisini tarafını tutmak, iltizam etmek, kayırmak, taraftarı olmak. ~ **up for your rights** : Hakkını ara/savun! **43. ~ up to/against** : cesaretle karşılaşmak/savunmak, kafa tutmak, karşı durmak. ~ **up to fate** : talihe/kadere göğüs germek, **44. ~ up with** : nikâh töreninde (geline/damada) refakat etmek. *e.a.-11. persist, continue, 16. endure, tolerate, bear, 17. treat, 19. accord, agree, 23. (b) adhere, 27. (a) represent, symbolize, mean, (b) advocate, favor, (c) tolerate, allow, 30. (b) insist, 43. confront.*

stand², *is.*, *ç.* **stands** **1.** ayakta duruş, durma, dikilme, **2.** hareketsizlik, durgunluk, durma, hareket etmem, **3.** tutum, durum, davranış, bir olay/fikir karşısında takınılan tavır. **What is your ~ in this issue** : Bu konuda tutumunuz nedir? **make one's ~ clear** : durumunu/tutumunu açıklamak. **make a ~ against s.o.** : birine karşı cephe almak/ direnmek/kafa tutmak, **4.** durak, durulan yer. **a taxicab ~** : taksi durağı, **5. witness** ~ *d.d.* mahkeme tanık yeri, **6. ~ s** : tribün, **7. sehpâ**, **8. hatip kürsüsü**, **9. satış tezgâhı**, işporta, **10. raf**, eşya koymağa mahsus yer. **hatstand** : şapkalık, **11. gezici tiyatronun temsil vermek için konaklaması**. **a one-night ~** : bir gecelik temsil (için konaklama), **12. çekirdektenden yetişen ağaç**, başkaları kesilince tek kalan ağaç, **13. bir ormanda/bölgede yetişen ağaçlar**, **14. bir tarlada yetişen ekin**, **15. bir kovanda bulunan arılar**. **16. k.d.** takım, dizi, grup, **17. esk** bir askerin tam teçhizatı (bu anlamda çوغulu: **stand**), **18. take a ~** : fikrini/düşüncesini açıklamak, tutumunu/durumunu belli etmek, bir tarafı tutmak. **take one's ~ on a principle** : prensip üzerinde tutumunu belli etmek, **19. take the ~** : mahkeme tanıklık yapmak. *e.a.-2. halt, stop, 3. attitude, position, 4. station, 8. lectern, pulpit, 14. crop, 15. hive, 16. group, set.*

standard, *is. & sf.* **1.** ölçün: yetkili bir kuruşca nitelik, nicelik, ağırlık, değer vb. için saptanmış ayrıncı ve belirleyici ölçü. ~ **of weight** : ağırlık ölçünü, **2.** standart, değer hükümlerinde temel ilke/unsur, **3. kabule şayan nitelik/düzeý/ seviye**. *His work this week hasn't been up to his*

usual ~. ~ of living : hayat seviyesi. **high ~ of living** : yüksek hayat seviyesi, **4. ~s** : kabule şayan/muteber ahlâk, töre ve davranışlar, **5. miyar**, mikyas, model. **up to ~** : modele/miyara uygun, kabul edilen nitelikte, **6. para ölçü birimi** (altın/gümüş). **gold ~** : altın birimi/esası, **7. (altın/gümüş)** ayar, **8. sancak, bayrak, alem**. **royal~** : kral sancığı, **9. destek, payanda, direk**. ~**lamp** : ayaklı lamba, **10. ağaç gövdesi gibi sapı olan bitki**, **11. kelebek şeklindeki çiçeğin büyük üst yaprağı**, **12. tek biçim, ölçün+**, **ayar/miyar/standart** olarak kabul edilmiş. ~ **dollar** : tam ayarlı dollar. ~ **gauge = ~ gage** : standart demir yolu ray genişliği (1.435 m). ~ **time** : evrensel saat : bir ülkenin tümü veya bir bölgesi için kabul edilen saat, **13. herkesçe itibar edilen, kusursuz, mükemmel, örnek, klâsik**. ~ **English** : resmî İngilizce, edebî ve kültürel toplumlarca kabul edilmiş aydın İngilizcesi. *a ~ book on a subject, 14. gr.* herkesçe doğru kabul edilen, yaygın, dil bilgisi kurallarına uygun, **15. normal, mutat, alışılmış, bilinen**. *e.a.-1. gauge, basis, pattern, guide, 8. ensign, banner, pennant, flag, 11. vexillum, 15. usual, common, customary*.

standard-bearer, *is.* **1.** bayraktar, sancaktar, alemdar, **2.** (siyâsî partide) önder, lider.

standardbred, *is.* Amerikan yarış atı.

standard deviation, *ist.* ölçünlü sapma, sıkılık dağılımında yayılma ölçüsü, yalnız ortalamaya nazaran dağılmaların kareleri ortalamasının karekökü.

standardise/standardisation, *Brit.bk.*: **standardize/standardization**.

standardize, *f. -ized, -izing* ayarla(n)mak, normalleş(tir)mek, tek biçimleş(tir)mek, ölçünlüş(tir)mek, belirli bir ölçüye uy(dur)mak, miyar hâline koymak, standartlaş(tir)mak, standardize etmek. **standardization** : ayarla(n)ma, normalleş(tir)me, tek biçimleş(tir)me, ölçünlüş(tir)me, belirli bir ölçüye uy(dur)ma, miyar hâline koyma, standartlaş(tir)ma.

stand-by = standby, *sf. & is.*, *ç. -bys* yedek, ihtiyat, yedekte bulunan şey/kimse/düzen. *Eggs are a great ~ in the kitchen. ~ force As.* hazır kit'a. **on ~** : yedekte/el altında hazır, emre amade. *We have a crew on ~.*

standee, *is. k.d.* (tiyatrodâ, taşitta vb.) ayakta kalan kimse.

standfast, *sf.&is.* sağlam, sabit, değişmez (durum/tutum).

stand-in, *is. k.d.* 1. benzer, dublör, hazırlık esnasında veya tehlikeli sahne çevriminde bir artistin yerini alan kimse, 2. nüfuzlu/gözde mevki, 3. nüfuz, piston.

standing, *sf.&is.* 1. mevki, ün, şöhret, itibar. **men of high ~** : ünlü/yüksek mevki sahibi kişiler. **a firm of recognized ~** : tanınmış bir firma, 2. derece, mertebe, kıdem, rütbe, aşama. **an officer of two years' ~** : iki yıl görev yapmış subay, 3. süreklilik, devam(lilik), eskilik. **of long ~** : eski. **a friend of long ~** : eski bir arkadaş, 4. (ayakta) durma, dikilme, 5. durak, duracak yer, 6. ayaklı, ayakta duran. **a ~ lamp** : ayaklı lâmba, 7. ayakta yapılan. **a~ jump**. 8. durgun, sakin, durulmuş. ~ *water*. 9. sürekli, devamlı, kesiksiz, inktasız, daimî, baki, 10. işlemez hâlde, muattal. **a~ engine**. 11. sabit, 12. ~ **army** : muvazzaf/daimî ordu, 13. ~ **committee** : daimî encümen, 14. ~ **martingale bk.**: **martingale** (1), 15. ~ **order**: (a) yürürlükte bulunan emir/talimat/yönerge, (b) ~ **orders** : iç tüzük, dahili nişamname, 16. ~ **rigging** : *den.* anaarma, geminin asıl ana halatları, 17. ~ **room** : ayakta duracak yer (tiyatro, stadyum vb.), 18. ~ **wave = stationary wave fiz.** durağan dalga.

standish, *is. esk.* hokka, kalem mahfazası.

stand-off = standoff, *sf.&is.* 1. uzaklık, ayrılık, uzak/ayrı durma, ilgisizlik, soğukluk, 2. oyunda beraberlik, berabere kalma, 3. mukabil kuvvet, etkisiz bırakılan şey, 4. erteleme, geciktirme, sonraya bırakma, tehir, 5. uzak duran, soğuk, ilgisiz, çekingen. *e.a.-1. aloofness, indifference, coldness, 2. tie, draw, 3. counterbalance 4. postponement, delay, 5. aloof, reserved.*

stand-offish = standoffish, *sf.* hayli uzak duran, soğuk/ilgisiz. *e.a.- cold, unfriendly, aloof.*

stand oil, *is.* koyu bezir yağı : bezir yağını 600°F'de ısıtarak elde edilir, boyası ve vernik işlerinde kullanılır.

stand-out = standout, *sf.&is.* 1. üstün, değerli, kıymetli (kimse), 2. *ABD- k.d.* ayıksın, başkalarına uymayan ve acayıp fikirlerinde direnen kimse.

standpat, *sf.* tutucu, muhafazakâr, yeniliğe karşı koyan. ~ **er** : tutucu kimse..

standpipe, *is.* 1. dikme boru, yangın müslüğü, 2. su deposu.

standpoint, *is.* 1. bakım, görüş noktası, noktainaz, (görüş) açı(sı). **from the ~ of** : bakımından, açısından, görüşüyle, gözüyle. **Let's look at this from the ~ of a scientist/from a scientific ~** : Buna bilim adamı gözüyle/ bilimsel açıdan bakalım.

standstill, *sf.&is.* 1. durgunluk, durma, hareketsizlik, işlemezlik. **The traffic had come to a ~** : Trafik tamamen durdu. 2. tatil, paydos, işin durması, 3. durgun, durmuş, hareketsiz, atıl, 4. **be at a ~** : durmak, durgun/hareketsiz olmak, kesilmek, inktaa uğramak. **The negotiations are at a ~** : Müzakereler kesildi/inktaa uğradı. *e.a.- 1. halt, stop.*

stand-up, *sf.* 1. dik, 2. ayakta durarak yapılan, 3. tiy. meddah, sahnede yalnız başına güllünç fıkralar anlatan sanatçı.

stang, *f. esk. bk.*: **sting** (*geç.z.*).

stanhope, *is.* tek kişilik iki veya dört tekerlekli at arabası.

stank, *f. bk.*: **stink** (*geç.z.*).

stannary, *is. ç.-ries* 1. kalay maden havzası/bölgesi, 2. *Brit.* kalay madeni eritme ocağı.

stannic, *sf. kim.* kalay+, dört valanslı kalay ihtiwa eden. ~ **acid** : kalay asidi. ~ **chloride** : kalay klorür SnCl4. ~ **sulfide** : kalay sülfür SnS2. Verniğe karıştırılıp bronz ve yaldızlamada kullanılan toz.

stanniferous, *sf.* kalay üreten, içinde kalay bulunan.

stannite, *is.* stanit: bakır, demir, kalay, sülfür cevheri, Cu2FeSnS4.

stannous, *sf. kim.* kalay+, iki valanslı kalay ihtiwa eden. ~ **oxide** : kalay oksit SnO.

St. Anthony's fire, *is. patol.* yılancık. *e.a.- erysipelas.*

stanza, *is. şiir* kit'a, dört misralık manzume. ~ **ed** = ~ **ic(al)** : kit'a hâlinde, kit'alardan oluşan.

stapedial, *sf.* üzengi kemiğine ait.

stapelia, *is. bot.* stapelya, G Afrika'da yetişen yapraksız kısa saplardan oluşan acayıp renkli, pis kokulu birkaç çeşit bitki.

stapes, *is. ç.* **stapes, stapedez anat.** üzengi kemiği: orta kulaktaki üç kemikten biri. **stirrup d.d.**

staph

staph, *is. k.d. bk.*: **staphylococcus**.

staphylo-, *ön ek* “küme, salkım, damak, küçük dil” anımları katar.

staphylococcus, *is., ç. - cocci bkt. stafilocok basılı, küme hâlinde bulunur ve iltihaplara sebep olur. staphylococcal = staphylococcic* : stafilokokların sebep olduğu.

staphyloplasty, *is. damak ameliyatı. staphyloplastic* : damak ameliyatına ait.

staphylorrhaphy, *is., ç. -phies* yarılmış damağın ameliyatla düzeltilmesi.

staple¹, *is. &f. -pled, -pling* 1. tel, tel raptiye, zımba teli, 2. çatal çivi, 3. zimbalamak, tel zimbası ile tutturmak.

staple², *sf. & is. &f. -pled, -pling* 1. (bir yedin ürettiği) başlıca ürün/mahsul, 2. ham madde, 3. temel besin maddesi (ekmek, tuz vb.), 4. temel unsur/özellik, ana madde, 5. elyaf, yün, pamuk vb., 6. dokumacılıkta ortalama elyaf uzunluğu. **long-~cotton** : uzun elyaflı pamuk, 7. başlıca, belli başlı, temel+, ana+. ~ **industries** : belli başlı sanayi, 8. en çok kullanılan. ~ **subjects of conversation**. 9. (yün vb.) elyaf uzunluklarına göre ayırmak/sınıflandırmak.

stapler, *is. 1. tel zimbası, 2. yün vb. yi elyaf uzunluğuna göre ayıran kimse.*

star, *sf. & is. &f. starred, starring* 1. yıldız. **fixed ~** : sabit yıldız. **falling ~** = **shooting ~** : akan/kayan yıldız, ağma, şahap, gök taşı. **The morning ~** : sabah yıldızı. **The evening ~** : akşam/çoban yıldızı. **The pole ~ = the North ~** : kutup yıldızı, 2. gezegen, 3. gök cismi, 4. baht, talih, mukadderat. **to be born under a lucky ~** : talihi yaver olmak. **thank one's (lucky) ~s** : Alla-ha şükretmek. **I thank my ~s that...** : çok şükür ki... 5. yıldız şekli, 6. yıldız işaretti (*), 7. ünlü/meşhur/çok başarılı/mükemmel (kişi), 8. başyöngücü, 9. atın alanında beyaz leke, 10. yıldız(lar)a ait, 11. yıldızlarla süslemek, 12. yıldızla işaretlemek, 13. başrolü oynamak, 14. başrolde göstermek/takdim etmek. *This movie ~s Rock Hudson.* 15. yıldızı parlamak, bahti yaver gitmek, talihi açılmak, 16. yıldız yapmak, ün/şöhret kazandırmak. 17. ~ **apple** : yıldız elma (*Chrysophilum Cainito*): Antiller'de yetişen ve meyvesinin kesiti yıldız biçiminde olan bir ağaç, 18. **have ~ s in one's eyes** : gözleri parlamak,

19. make s.o. see ~ s *k.d.* gözünde şimşekler çaktırmak, **20. see ~ s** : gözünde şimşekler çakmak, şesi beş görmek.

starboard, *sf. & zf. & is. & f.* 1. sancak (tarafı): gidiş istikametinde bakılınca geminin/uçağın sağ tarafı, 2. sancak tarafında (bulunan), 3. sancak tarafına doğru, 4. sancak tarafına dönmek.

starch, *is. & f.* 1. nişasta, 2. kola, 3. ~ **es** : nişastalı besinler, 4. *k.d.* canlılık, zindelik, dinçlik, 5. kolalamak. 6. ~ **less** : nişastasız, kolasız, 7. ~ **like** : nişasta gibi, 8. ~ **syrup** : glikoz. *e.a.-3. vigor, stamina, boldness, energy, 8. glucose.*

Star Chamber, 1. eskiden İngiltere'de yetkisi sınırsız engizisyon mahkemesi: 1641'de lağvolunumuştur. 2. keyfî ve zalimane hareket eden herhangi bir mahkeme.

starchy, *sf. starchier, starchiest* 1. nişastalı, 2. kolalı, 3. resmî, soğuk, samimiyetsiz, 4. **starchily** : kolalı olarak; resmî/soğuk bir şekilde, 5. **starchiness** : fazla kolalılık, sertlik; resmîyet, soğukluk, samimiyetsizlik.

star-crossed, *sf. bahtsız, bedbaht, talihsiz, yıldızı söntük. ~ lovers.*

stardom, *is.* yıldızlık, sinema yıldızlığı.

star dust, *is.* 1. yıldız tozu, gözle fark edilemeyen ve ancak toz bulutu gibi görünen çok uzak yıldızlar kümesi, 2. *k.d.* kara sevda, mali-hülya, saflik, tutkunluk. *There was ~ ~ in her eyes.*

stare, *is. & f. stared, staring* 1. israrla/dik dik bakmak, gözünü ayırmamak. *to ~ in sf.o.'s face. to ~ into the distance.* 2. ~ **at** : dik dik bakmak, 3. (saç, tüy) dik durmak, 4. keskin bakışlarının etkisi altına almak. **to ~ one out of countenance** : keskin bakışlarla birini şaşırtmak/utandırmak, 5. ~ **down** : bakışlarıyla korkutmak/sindirmek, 6. ~ **one in the face** : (a) gelip çatmak, (istenmeyen durum) gelmesi/vukuu yakın olmak, kaçınılmaz olmak. **Disaster-ed me in the face** : Felâket gelip çattı. (b) gözünün önünde/burnunun dibinde olmak. **Your key is staring you in the face** : Anahtarın gözünün önünde (duruyor). 7. sabit/dik dik/israrlı bakış. *e.a.-1. gaze.*

stare decisis, *huk.* emsal kararlarına uyma/benzer dava için daha önce verilmiş karara uygun karar verme doktrini.

starfish, *is., ç. -fish/-fishes zool.* beşparmak, deniz yıldızı (*Asteroidea*).

starflower, *is. bot.* yıldız çiçeği (*Trientalis*).

stargaze, *gs.f. -gazed, -gazing* 1. yıldızlara bakmak, yıldızları gözlemlemek, 2. hayal kurmak, hayallere/hülyalara dalmak. *e.a.- 2. daydream*.

stargazer, *is.* 1. yıldızlara bakan/yıldızları gözlemleneyen kimse, astronom, heyetinas, müneccim, 2. hayal kuran/hayallere/hülyalara dalan kimse, 3. hayalperest, hayal peşinde koşan kimse, 4. *zool.* tepegöz (*Uranoscopidae*): gözleri teplerinde olan birkaç çeşit balık. *e.a.- 2. daydreamer*.

star grass, *is. bot.* yıldız otu (*Hypoxis hirsuta*) : zambak familyasından yıldız biçiminde çiçek açan bir ot.

stark, *sf.&zf.* 1. tüm, tam, tamamen, bütün bütün, katıksız, sapına kadar. ~ *madness*. 2. haşin, sert, merhametsiz, issız, tenha. *a ~ landscape*. 3. son derece basit. *a~ interior*. 4. katı, kaskatı kesilmiş (ölü). ~ **and stiff** : kaskatı, 5. tamamıyla, büsbütün. ~ **mad** : tam deli, çılgın, zır deli. ~ **naked** : çırılçıplak, 6. ~ **ly** : tamamıyla, büsbütün; haşin/sert bir şekilde, 7. ~ **ness** : haşinlik, sertlik, katılık. *e.a.-1. mere, pure, absolute, entire, complete, sheer, utter, 2. harsh, grim, desolate, 3. simple, 4. rigid, 5. utterly, absolutely, quite*.

starlet, *is.* küçük yıldız, genç yıldız adayı.

starlight, *sf.&is.* 1. yıldız ışığı, 2. ~ **ed** *d.d.* yıldızların aydınlatıldığı.

starlike, *sf.* 1. yıldız şeklinde, 2. yıldız gibi parlak.

starling, *is.* 1. *zool.* sığircık (kuşu) (*Sturnus vulgaris*), 2. köprü ayagının etrafına çakılan kazıklar.

starlit = starlight, *sf.* yıldızlı, yıldızlarla aydınlatılmış, piril piril. *a ~ night*.

starnose = starnose mole = star-nosed mole, *is.* tepeli köstebek (*Condylura cristata*).

star-of-Bethlehem, *is., ç.* **stars-of-Bethlehem** *bot.* tükrük otu (*Ornithogalum umbellatum*). Zambakgillerden yıldız şeklinde çiçek açan bir bitki.

Star of David, *is.* Süleyman'ın mührü, Musevilerin altı köşeli yıldızı. **Magen David**, **Mogen David**, **Shield of David** *d.d.*

starred, *sf.* 1. yıldızlı, yıldızlarla donatılmış, 2. yıldız olarak takdim edilen, 3. yıldız şeklinde, 4. burçların etkisinde bulunan.

star route, *is.* müteahhitlerce taşınan posta yolu.

starry, *sf. -rier, -riest* 1. yıldızlı, yıldızlarla aydınlatılmış, 2. yıldız gibi, 3. yıldız+, 4. yıldız biçiminde, yıldız benzer, 5. ~ **- eyed** : parlak gözlü, *mec.* hayalperest, romantik, idealist, gözü yükseklerde.

Stars and Bars, *is.* Amerika İç Savaşlarının Güneyli hükümetin bayrağı.

Stars and Stripes, *is.* ABD bayrağı. **Old Glory, The Star-Sprangled Banner** *d.d.*

star saphire, *is.* yıldızlı gökyakut.

star shell, *is.* ışık mermisi: geceleri hedefleri aydınlatmakta kullanılan top mermisi.

star-spangled, *sf.* yıldızlı, yıldız gibi pırıldayan. **The ~ Banner** : (a) ABD millî marşı, (b) ABD bayrağı.

star-studded, *sf.* 1. yıldızlarla dolu, yıldızlarla aydınlatılmış, 2. birçok ünlü sinema yıldızının katıldığı.

start, *is.&f.* 1. başla(t)ma(k). *to ~ a new business*. *The play ~s at eight o'clock*. *to ~ all over again* : yeniden başlamak. ~ *out to do ...* : önce ... yapmak niyetle işe başlamak. ~ **something** *k.d.* belâ aramak, kavga aramak, çıngır çikarmak. **Are you trying to ~ something, friend** ? Arkadaş, kavga mı ariyorsun? 2. yola çık(art)ma(k)/koy(ul)ma(k). ~ **away/off/out/on one's way** : yola çıkmak, 3. faaliyete/harekete geç(ır)me(k), işe koyma(k). **New factories ~ ed everywhere** : Her yerde yeni fabrikalar açıldı. **to ~ a fire** : yangın çikarmak, yangına sebep olmak, 4. ürküp sıçrama(k), ırkılma(k), fırlama (k), birdenbirde atılma(k), anî bir hareket yapma (k), 5. dışarı uğrama(k)/fırlama(k). **eyes seeming to ~ from their sockets**. 6. (tespit edilmiş bir cisim) gevşet(t)me(k), yerinden çık(ar)ma(k)/kay(ır)ma(k). *The rivets have ~ ed*. 7. (yarışmaya vb.) katılma(k), 8. kurma(k), işle(t)mek, çalıştırma(k). **to ~ an engine** : motoru çalıştırma(k). ~ **up** : (a) (motor vb.) çalıştmak, (b) ürküp sıçramak, (c) fırlamak, fişkirmak, 9. (av kuşu) uçurmak, 10. başlangıç. **at the ~** : başlangıçta. **make a ~** : başlamak. **to ~ with = for a ~** : ilk/başlangıç olarak, başlangıçta, ilk önce, evvelinde, her şeyden önce. **to ~ with we must**

starter

find the money : İlk önce para bulmalyız. **to ~ with we were only ten** : başlangıçta yalnız on kişi idik, **11. yola/yarışa vb. çıkış, kalkış, hareket**. **false ~** : hatalı çıkış. **flying/standing ~** : atılımlı/durmalı çıkış. **from ~ to finish** : çıkıştan bitişe kadar, **12. başlama noktası**, **13. (yarıışta) başla işaret**, **14. yeni başlayana verilen fırsat**, **yapılan yardım, teşvik vb. give s.o. a ~** : (a) bir işe/mesleğe yeni başlayana yardım etmek/elinden tutmak, (b) yarışa birine avans vermek, (c) birdenbire ürkütmek, **15. gevşeklik, yanık, çatlak, 16. önce başlama, ilerde olma**. **get the ~ of s.o.** : birinden daha önce başlamak, **17. geyik boynuzunun sıvri ucu**, **18. esk. kuş hayvan kuyruğu**. **e.a.-1. begin, commence, 4. spring, dart, jump, 5. protrude, emerge, 9. flush, 10. beginning, commencement, onset**.

starter, *is.* **1. başlayan/başlatan kimse/sey**. **You are an early ~** : Erkencisiniz/erken işe başlıyorsunuz. **2. hareket memuru**, **3. kendiliğinden iş yapan kimse**, **4. yarışa vb. katılan**. **There were only five ~ s** : Yarışa yalnız beş kişi/at vb. katıldı. **5. maya**, **6. (oto) marş motoru, demarör**. **hand- ~** : (oto) kollu demarör.

startle, *is.&f. -tled, -tling* **1. ürk(üt)mek, sıçra(t)mak, ırkıl(t)mek, 2. kork(ut)up şaşır(t)mak, 3. ürkme, sıçrama, korkup şaşırma, 4. ürkütmen/korkutan şey**.

startling, *sf.* **1. ürk, korkak, 2. korkunç, ürkütücü, 3. şaşırtıcı, 4. ~ ly : ürkerek, ürkütrek, şaşırtarak, 5. ~ ness : ürküklik, ürkütüclük, şaşırtıcılık**.

start-up, *sf.&is.* **1. başla(t)ma, harekete geç(ir)me, 2. başlangıç, ilk. ~ costs : ilk masraflar**.

starvation, *sf.&is.* **1. açlık, ölesiye açıkma, 2. açıktan ölme, 3. ~ diet : aşırı açlık perhizi, 4. ~ wages : çok az/ geçindirmeyen ücret, en az geçimi bile sağlayamayan az ücret**.

starve, *f. starved, starving* **1. açıktan ölü(dür)mek, 2. ölesiye açıkmak, 3. yoksulluk çekmek, yoksullduğundan mustarip olmak, 4. Brit.-k.d. soğuktan ölmek/ölecek hâle gelmek, 5. ~for : çok özlemek, hasretini çekmek. *The child was starving for affection*. 6. açlık çekirerek istenileni yaptmak, 7. **starved** : çok açılmış, açıktan ölecek hâle gelmiş, **8. starvedly** : açıktan ölecekmiş gibi, **9. starver** : açıktan ölen kimse.**

starveling, *sf.&is.* **1. aç, ölesiye açılmış/aç kalmış, açıktan perişan/kıvranan (insan/hayvan), 2. çok yoksul, perişan, 3. yetersiz**.

stash, *is.&f. k.d.* **1. gen. ~ away** : saklamak, gizlemek, **2. saklanan şey, 3. saklama yeri**.

stasis, *is.* **1. denge, muvazene, durgunluk, zıt ve eşit kuvvetlerin etkisi altında hareketsizlik, 2. patol. vücuttaki herhangi bir sıvının dolaşımının yavaşlaması, bağırsakların yavaş işlemesi**.

-stat, *son ek* “durgun, duran, durdurulan, sabit, hareketsiz” anlamı katar. *ör.: thermostat, rheostat*.

stat.=1. (reçetelerde) hemen, derhâl, 2. statuary, 3. statue, 4. statute.

statant, *sf.* (armalarda) ayakta duran. **a be- ar ~**.

state, *sf.&is.&f. stated, stating* **1. durum, hâl, vaziyet. in a terrible ~. water in gaseous ~, the larval ~. to be in a nervous ~. 2. keyfiyet, halet, 3. debdebe, tantana, ihtişam. in ~ : debdebe ile. to travel in ~. 4. heyecan, ruhî sarsıntı. You are in a ~, aren't you? 5. devlet, hükümet, eyalet. affairs of ~ : devlet/hükümet işleri, 6. lie in ~ : (büyük bir zatin cenazesi) herkesin görme-si için tabut içinde yatmak, 7. the ~ : sivil hükümet, 8. the States k.d. Amerika Birleşik Devletleri (ABD), 9. devlet+, devlete/hükümete/eyalete ait. ~ bank : devlet bankası, bir eyaletin müsaadesi altında çalışan banka. ~ capitalism : devletçilik. ~ college : eyalet üniversitesi. ~ highway : devlet/eyalet kara yolu. medicine = socialized medicine : sosyal hekimlik, devletin finanse ettiği sağlık hizmetleri. ~ police : eyalet polisi. ~'s attorney : eyalet savcısı. ~'s evidence : (a) suçunu ikrar ederek suç ortakları aleyhine tanıklık eden kimse, (b) (cinayet davalarında) sübut delili, devlet lehine tanıklık. turn ~'s evidence : suçunu ikrar ederek devlet lehine tanıklık yapmak. ~ socialism : devletçilik. ~ prison : siyasi mahkûmlar ceza evi, ABD eyalet ceza evi. ~ righter : özgür eyalet yönetimi taraftarı, ABD Federal hükümetinin eyalet işlerine karışmaması tezini güden kimse. ~'s rights ABD eyalet hakları. ~ trooper ABD eyalet polisi. ~ university : devlet/eyalet üniversitesi, 10. resmî, 11. (yetki ile, kesinlikle) belirtmek, beyan/ifade etmek, 12. saptamak, tayin/testip etmek. at the ~ d hour: saptanan saatte. e.a.- 1. situation, condition, status**.

statecraft, *is.* devlet idaresi, idarecilik sânatı, siyaset.

stated, *sf.* 1. belirli, muayyen, 2. düzenli, muntazam, 3. ifade/beyan edilmiş, sözü geçen, 4. maktu, tespit edilmiş. *a ~ price.* 5. resmî, muteber, tanınmış.

statehood, *is.* *ABD* eyalet olma durumu.

statehouse, *is.*, *ç.* **-houses** (eyalet) meclis binası, hükümet binası.

stateless, *is.* milliyetsiz.

stately, *sf.&zf.* 1. görkemli, haşmetli, azametli, heybetli, gösterişli. *a ~ home.* 2. vakur, ağırlaşlı, 3. ihtişamla, haşmetle, heybetle, azametle, vakurane, 4. **stateliness** : görkem, haşmet, azamet, heybet, gösteriş; vekar, ağırlaşılık. *e.a.-1. grand, magnificient, majestic, 2. dignified.*

statement, *is.* 1. demeç, beyanat, bildiri, 2. ifade, beyan, takrir, ifade/beyan olunan şey, 3. *fin.* hesap hulâsası, rapor, 4. ifade tarzı, 5. müzikal ifade.

state of the art, *is.* (teknoloji/sanat) gelişme seviyesi, ulaşılan en yüksek düzey. **state-of-the-art** : en son teknolojik gelişmelere uygun.

state of war, *is.* harp hâli, savaş durumu.

stateside, *sf.&zf.* *ABD*'de olan, *ABD*'ye yönelik.

statesman, *is.*, *ç.* **-men** 1. devlet adamı, devlet işlerinde bilgili/tecrübeli kimse, 2. ~ **like** = ~ **ly** : devlet adamina yakışır, akıllı, tedbirli, dirayetli, 3. ~ **ship** : devlet adamlığı, devlet idaresinde bilgi, tecrübe, tedbir ve dirayet.

statewide, *sf.&zf.* bütün devleti/eyaleti kapsayan, kapsamlı, baştan başa, ülke çapında.

static(al), *sf.&is.* 1. duruk, statik, duran, sakin. ~ **electricity** : statik elektrik. ~ **equilibrium** : duruk denge, statik denge. ~ **pressure** : duruk basınç. ~ **tube** : statik tüp, akan sıvıların statik basıncını ölçen tüp, 2. dengeli, değişmez, değişmeyecek, kabul etmeyecek, 3. hareketsiz, cansız, gelişmeyecek, yerinde sayan, 4. *sos.* dural, törəlere dayanan, 5. *ekon.* durgun, dalgalanma/değişme göstermeyecek, 6. *rad.* parazit, 7. *argo* acı tenkit, şiddetli eleştiri, 8. **statically** : statik olarak, durgun/hareketsiz bir şekilde, değişmeksiz.

statics, *is.* duruk bilgisi, statik, mekanığın duran cisimleri ve dengede olan kuvvetleri inceleyen bölümü.

station, *is.&f.* 1. durak, durak/tevakkuf yeri, konak, 2. istasyon, gar. *railway ~. bus ~.* ~ **agent** : istasyon memuru. ~ **master** : istasyon şefi/gar müdürü, 3. merkez, karakol. ~ **house** : (a) polis karakolu, (b) itfaiye merkezi. **police** ~ : polis karakolu. **fire** ~ : itfaiye merkezi, 4. yer, bir kimseňin/şeyin bulunduğu mahal, satış yeri. **gasoline** ~ : benzinci. **service** ~ : tamir/bakım evi, 5. mevki, makam, rütbe, derece, sosyal durum. ~ **in life** : içtimâî mevki, toplumsal durum. **marry** **below/beneath one's** ~ : küfvü olmayanla evlenmek, 6. görev, memuriyet, hizmet, 7. *As.* üs, ordu veya donanmanın özel bir görevle gönderildiği yer. **naval** ~ : deniz üssü. **action** ~ **s** : hareket/taarruz üssü. *The army is at action ~ s because it has been told to expect enemy attack.* 8. (eskiden Hindistan'da) İngiliz askerî karargâhi, 9. *rad.* *TV* (a) yayın istasyonu, verici, posta. *radio/TV ~.* (b) yayın frekansı. *tune to the Civil Defense ~.* (c) kanal. ~ **break** : ara, fasila, istasyon ismini bildirmek veya ilân yapmak için yayına ara verme, 10. *biy.* bir canının yaşadığı bölge, 11. *Avust.* koyun çiftliği, 12. (haritacılıkta) (a) gözlem noktası, (b) nirengi noktası, (c) gözlem çizgisi boyunca 100 kademlik uzunluk, 13. ~ **section** *d.d.* (gemi inşaatında) kesit, 14. (bir yere/göreve vb.) atamak, tayin etmek, göndermek, yerleştirmek. *Guards were ~ed around the prison.* *e.a.-14. assign, position, locate, establish, set, fix.*

stationary, *sf.&is.*, *ç.* **-aries** 1. durağan, sabit, hareketsiz, kimildamaz, değişmez, yerinde duran, yerli. ~ **front** : durağan cephe: iki havâ tabakası arasındaki sınır. ~ **population** : yerli nüfus/ahali, 2. ~ **engine** : sabit motor, 3. ~ **wave** *bk.:* *standing wave*, 4. **stationarily** : kimildamaksızın, hareket etmeksiz.

stationer, *is.* 1. kirtasiyeci, 2. *esk.* (a) kitapçı, (b) yayın evi, 3. ~'s **Hall** : telif hakkı teskil dairesi. *e.a.-2. (a) bookseller, (b) publisher.*

stationery, *is.* kirtasiye, yazı eşyası (kalem, kâğıt, vb.)

station-to-station, *sf.&zf.* 1. ihbarsız: kim cevap verirse onunla konuşmak şartıyla (şehirler arası telefon). *bk.:* **person-to-person**, 2. iki merkez arasında.

station wagon, *is.* kaptıkaçtı, pikap (araba).

statism

statism, *is.* 1. (ekonomide) devletçilik, 2. devleti/devletin egemenliğini destekleme, 3. **statist** : devletçi, devletçilik taraftarı.

statistic, *is.* sayımlama, örneklemdeğer, istatistik.

statistical, *is.* 1. istatistiksel, istatistiklere dayanan. ~ **hypothesis** : istatistiksel önsav. ~ **independence** : istatistiksel bağımsızlık. ~ **inference** : istatistiksel çıkarsama. ~ **test** : istatistiksel sinama, 2. ~ **ly** : istatistiksel olarak, istatistiklerle.

statistician, *is.* istatistikçi, istatistik uzmanı.

statistics, *is.* 1. sayı bilimi, istatistik (bilgisi), 2. sayı verileri.

stative, *sf.* durumsal, durum bildiren (fiil).

statablast, *is. zool.* dayanıklı blastula: soğuk ve dona dayanıklı eşeysiz üreyen ilkel su hayvanları blastulası.

statocyst, *is. zool.* denge taşılı kese.

statolith, *is. zool.* denge taşı. ~ **ic** : denge taşı+.

stator, *is. elekt.* duraç, stator: elektrik motor veya üreteçlerinin mikanıssal alan üretmeye yarayan devinimsiz sargılıları.

statoscope, *is.* 1. (çok küçük basınç değişimlerini gösteren) duyarlı basınçölçer/barometre, 2. *hv.* denegözler: uçağın hafif yükseliş ve düşüşlerini gösteren alet.

statuary, *sf.&is., ç. -aries* 1. heykeller+, heykel kolleksiyonu+, 2. heykeltıraş+, heykeltıraşlık+.

statue, *is.* heykel. ~ **of Liberty** : (N.York'taki) Hürriyet Heykeli.

statued, *sf.* heykelli, heykellerle süslü.

statuesque, *sf.* 1. heykel gibi (dimdik, heybetli, vekarlı, mühteşem vb.), 2. ~ **ly** : heybetle, azametle, ihtişamla, 3. ~ **ness** : heybet, azamet, ihtişam.

statuette, *is.* heykelcik, küçük heykel.

stature, *is.* 1. boy, kamet, endam, cüsse, hayvan/insan boyu, 2. (herhangi cisimde) yükseklik, 3. gelişme derecesi, ulaşılan gelişme evresi. **moral** ~ : erdem, ahlâkî fazilet.

status, *is.* 1. durum, hâl, vaziyet, mevki, unvan. **high** ~ : yüksek mevki. **personal** ~ : kişisel durum. **social** ~ : içtimaî mevki. **without any official** ~ : resmî unvanı olmaksızın (gayriresmî

olarak), 2. iş durumu. **economic** ~ : iktisadî durum, 3. sahfa. **What's the status of the peace talks?** : Barış müzakereleri ne sahada? 4. **huk.** yasal durum. **the ~ of a minor** : reşit olmamış kimsenin yasal durumu, 5. prestij, itibar, şöhret. **seeking** ~ : şöhret peşinde, 6. ~ **quo** = ~ **in quo** : hâlihâzır/şimdiki durum, statüko, 7. ~ **symbol** : toplumsal durum simgesi: bir kimsenin toplumsal mevkiiini belirten yaşayış tarzı, tutumu, âdetleri vb.

statutable, *sf.* yasal, yasaya/kanuna uygun, kanunda yeri olan, kanunen caiz olan. ~ **ness** : yasallık, yasaya uygunluk. **statuably** : yasal olarak, kanuna uygun olarak.

statute, *sf.&is.* 1. **huk.** yasa, kanun, tüzük, nizam, yönetmelik, talimat, kural, kaide, 2. emir, hüküm, 3. milletler arası anlaşma/muahede eki, 4. yasal, kanunî, kurallara uygun, 5. ~ **book** : kanun kitabı, 6. ~ **law** : yazılı/geçerli/mer'î kanun, 7. ~ **mile** : mil, 8. ~ **of limitations** : zaman aşımı yasası : yasal bir işlemin yapılması gereken sürenin sınırları belirten yasa. *bk.*: **laches**.

statutory, *sf.* 1. yasal, kanunî, yasaya/kanuna uygun, kanuna bağlı, 2. resmî, kanunun emrettiği, 3. yasal olarak cezayı gerektiren, yasaların cezalandırıldığı, 4. ~ **law** = **statute law** : yazılı kanun, 5. ~ **offense** = ~ **crime** : yasaların cezalandırıldığı cürüm, 6. ~ **rape** : irza tecavüz, reşit olmayan bir kızla cinsî münasebette bulunma, 7. **statutorily** : yasal olarak, yasa/kanun gereğince, resmen.

staunch¹, *f. bk.*: **stanch**¹.

staunch² = **stanch**, *sf.* 1. güvenilir, sadık, samîmî, emîn, 2. sağlam, kuvvetli, muhķem, 3. ~ **ly** : güvenilecek şekilde, emîn olarak, sağlamca, kuvvetlice, 4. ~ **ness** : güvenilirlik, sadakat, emniyet, sağlamlık, kuvvetlilik, muhķemlik. *e.a.-I.* *constant, true, faithful, steadfast, 2. stout, sound, strong, substantial.*

staurolite, *is.* storolit, demir alüminyum silikat: siyah prizmatik kristaller hâlinde bulunan bir cevher. **staurolitic** : storolit+.

stauroscope, *is. esk.* buzulgözler: kristallerde ışık titireşim düzlemlerini tespite yarayan alet. **stauroscopic** : buzul gözlemsel. **stauroscopically** : buzul gözlem yolu ile.

stave, is.&f. staves; staved/stove, staving

1. ince uzun tahta, fiçı tahtası, 2. çubuk, değnek, çomak, 3. portatif merdiven veya sandalye basamağı, 4. (şiiir) beyit, 5. *müz*. porte, 6. (sandal/fiçı vb. yi) delmek, delik açmak, 7. delinmek, 8. (fiçıyı vb.) delerek (şarap vb.) akıtmak, 9. ~ in: kırmak, parçalamak, vurarak delmek, çöktürmek, 10. tahtaları birleştirip fiçı yapmak, 11. çubuk/değnek ile vurmak/dövmek, 12. ~ off : (a) savmak, uzaklaştırmak, defetmek, önüne geçmek, bertaraf etmek, (b) önce davranışın, daha erken davranışın engel olmak, vukuunu önlemek. *e.a.-2. stick, rod, pole, 3. rung, 4. verse, 5. staff staves, is. 1. bk.: staff* (çoğulu), 2. bk.: *stave* (çoğulu).

stavesacre, is. 1. bot. hezaren (*Delphinium staphisagria*) : düğün çiçeğilerden mor çiçekler açan, zehirli tohumları hekimlikte kusturucu ve müşhil ilâçlar yapmakta kullanılan bir bitki, 2. hezaren tohumu.

stay¹, is.&f. stayed/staid, staying 1. durmak, kalmak. ~ **at home** : evde kalmak. ~ **away** : uzak durmak, uzak yerde kalmak, (eve) gelmemek. ~ **in** : evde kalmak, sokağa çıkmamak, izinsiz olmak. ~ **on** : biraz daha kalmak. ~ **out** : dışında kalmak, içeri girmemek. ~ **out all night** : geceyi dışında geçirmek, bütün gece dışında kalmak. ~ **put k.d.** kılmıdamamak, olduğu yerde kalmak. ~ **to/for dinner** : akşam yemeğine kalmak. **Can't you ~ a while** : Biraz kalamaz misiniz? ~ **well** : Hoşça kal, sağlıcakla kal. **We ~ ed five days in Paris** : Paris'te beş gün kaldık. 2. geçici olarak ikamet etmek. ~ **the night** : gecelemek, yatmak, geceyi geçirmek, gece yatasına kalmak. ~ **up** : yatmamak, uyanık kalmak. ~ **up late** : geç vakite kadar yatmamak, 3. beklemek, 4. durdurmak. ~ **s.o.'s hand** : birini durdurmak, birine engel olmak, 5. alikoymak, bırakmamak, salıvermemek. ~ **one's hand** : kendini tutmak, harekete geçmemek, 6. bastırmak, yataştmak, teskin etmek, 7. önlemek, menetmek, 8. ertelemek, tehir etmek. ~ **of proceedings** : duruşmanın ertelenmesi, 9. doyurmak, açlığını gidermek, 10. *k.d. gen. ~ with* : dayanmak, (yarışta) direnmek, sebat etmek. **This horse cannot ~ two miles** : Bu at iki mil dayanamaz. ~ **ing power** : dayanma gücü, 11. *gen. ~ out* : sonuna kadar durmak/kalınak/beklemek, 12. dur(dur)ma, alikoyma, alikonulma, duruş, kalma, 13. geçici

ikamet, ziyaret, kalma. *a week's ~ in Miami*.

14. *huk.* (davayı) erteleme, durdurma, tehir, 15. direnme, dayanma, sebat, 16. *esk.* engel, mania. *e.a.-1. abide, sojourn, remain, 4. stop, halt, 5. detain, restrain, 6. suppress, quel, 7. prevent, obstruct, check, curb, 9. appease, satisfy, 10. endure, continue, 14. suspension, 16. obstacle. k.a.- 1. leave.*

stay², is.&f. stayed, staying 1. destek, dayak, payanda, askı, tutucu şey, 2. (korse/yaka için) balina, 3. ~ **s** : *Brit. korse, 4. gen. ~ up* : desteklemek, payanda ile tutturmak, 5. maneviyatın kuvvetlendirmek, cesaret vermek. *e.a.-1. prop, brace, 3. corset, 4. support, prop*.

stay³, is.&f. stayed, staying 1. *den.* istralya, 2. **in ~s** : orsa alabanda. **be in ~s** : orsa alabanda hâlinde olmak, 3. istralya ile takviye etmek, 4. dönmek, tiramola etmek, alabanda edip dönmek.

stay-at-home, is. hep evde oturan, sokağa çıkmayı/gezmeyi sevmeyen. *e.a.- homebody*.

staysail, is. den. istralya yelkeni, velena yelkeni.

S.T.B. = Bachelor of (Sacred) Theology: İlahiyat Fakültesi Mezunu.

S.T.D. = STD : 1. *Doctor of Sacred Theology* : İlahiyat doktoru, 2. *Brit. Subscriber Trunk Dialling* : şehirler arası otomatik telefonlaşma.

stead, is. 1. mevki, makam, yer. **in s.o.'s ~** : birinin yerine/makamına. **The nephew of the queen came in her ~** : Kraliçenin yeğeni onun yerine geçti. **to act in s.o.'s ~** : birine vekâlet etmek, 2. *esk.* yer, mahal, 3. **stand in good ~** : (mükşül bir anda) birine yararlı olmak, yardımcı/faydası dokunmak, işe yaramak.

steadfast = stedfast, sf. 1. sabit, değişmez. a ~ **gaze** : sabit bakış. 2. dönmez, azimli, metin, sarsılmaz, sebatkâr, 3. sağlam, muhkem, 4. sabit, sıkıca tespit edilmiş, kılmıdamaz, 5. ~ **ly** : sabit bir şekilde, azimle, metanetle, sarsılmaksızın, sağlamca, muhkemce, 6. ~ **ness** : sabitlik, değişmezlik, dönmezlik, azim, sebat, metanet, sarsılmazlık, sağlamlık, muhkemlik. *e.a.- 1. fixed, 2. firm, sure, dependable, constant, 3.&4. stable. k.a.- 2. variable, capricious.*

steading, is. *Isk.* 1. çiftlik evi, ahırları ve ambarları, 2. arsa.

steady

steady, *sf. steadier, steadiest, is., ç. steadies, ünl.&f. steadied, steadyng* 1. sabit, kararlı, muhkem, sağlam, dengeli. *a ~ ladder*: sabit/sağlam merdiven. ~**weather** : kararlı hava, 2. düzenli, muntazam, 3. sürekli, kesintisiz, tekdüze, 4. daimî, her zamanki, alışan. *a ~ customer*, 5. sabit, hareketsiz, mazbut, değişmez, titremez, sallanmaz, sarsılmaz. **keep ~** : kimildamamak, dengede tutmak/durmak. **lead a ~ life** : mazbut bir hayat sürdürmek, çapkınlıktan/hovardalıktan kaçınarak namuslu/düzenli bir tarzda yaşamak, 6. sebatkâr, metin, azimkâr, dönmez. *a ~ purpose*. 7. ağırlaşlı, 8. *den.* rüzgârdan sallanmaz, muvazeneli, oturaklı, 9. **go ~ k.d.** devamlı olarak aynı kişi ile flört etmek, 10. *ünl.* Sakin ol! Kendine gel! Yavaş! Kimildama! Salla(n)ma! 11. *k.d.* daimî sevgili, devamlı olarak flört yapılan kimse, 12. sabit/kararlı olmak/kılmak, sallanmamak, kimildamamak, 13. **steadily** : (a) sürekli olarak, bitemviye, gittikçe, habire, daima. **His health gets ~ly worse** : Sağlığı gittikçe fenalaşıyor. (b) muntazaman, sağlamca, hep bir kararda, sarsılmadan, sallanmadan, 14. **steadiness** : kararlılık, süreklilik, devam, düzenlilik, muntazamlık, sağlamlık, sarsılmazlık, istikrar, sebat, metanet, 15. **steadyingly** : sarsmadan, sallamadan, kimildatmadan, düzgünce, muntazam bir şekilde, hep aynı kararda. *e.a.-I. stable, balanced, 2. even, regular, 3. uniform, continuous, undeviating, invariable, 4. regular, habitual, 5. firm, unfaltering, 6. resolute, steadfast, unwavering*.

steady-state theory, *astr.* kararlılık kuramı: evrenin düzenli ve sürekli bir kararlılık içinde geliştiği teorisi. *bk.*: **big-bang theory**.

steak, *is.* pirzola, kebap, külbasti, bonfile, biftek. ~ **knife** : kebap bıçağı. ~ **tartar** *bk.*: **tartar steak**.

steakhouse, *is., ç. -houses* kebapçı lokantası.

steal, *is.&f. stole, stolen, stealing* 1. çalma(k), aşırma(k), *argo* yürütmek, araklama(k). *My bicycle was stolen when I was in the shop.* 2. hırsızlık (etmek), 3. gizlice/sezdirmeden/hile ile alma(k)/yapma(k)/kaçırmak(k)/davranmak/hareket etmek. **to ~ a kiss** : gizlice öpmek. **to ~ s.o.'s heart** : baştan çıkarmak, kalbini çalmak, 4. *gen. ~ away/from/in/into/out* : gizlice/yavaş

yavaş/sinsice gitme(k)/hareket etme(k). **He stole into the room** : Gizlice odaya girdi. **He stole out of the house without anyone seeing him** : Kimseye görünmeden evden çıkıştı. **to ~ along** : sinsi sinsi yürümek/gitmek. **to ~ the scene** : dikkati üzerine çekmek. **to ~ the show bk.: show**² (20), 5. (beyzbol) bir kaleden ötekine usulakla koşma(k), 6. gizlice/sessizce/fark edilmeden olmak/vuku bulmak/geçmek. **The years ~ by** : Yıllar fark edilmeden geçip gidiyor. **A smile stole across her lips** : Dudaklarında gizli bir tebessüm belirdi. **The evening shadows begin to ~ across the ground** : Yavaş yavaş akşamın gölgeleri etrafi sariyor. 7. çalınmış eşya, 8. *argo* kelepir, 9. hileli alış veriş, 10. ~ **a glance/a look (at s.o.)** : fark ettirmeden/gizlice/göz ucuya bakmak/gözetlemek, 11. ~ **a march on one** : başkasından önce davranış/hedefe ulaşmak, 12. ~ **away** : sıvışmak, yavaşça savuşmak, sezdirmeden geçmek, 13. ~ **s.o.'s thunder** : başkasının fikirlerini, planlarını, sözlerini kendine mal etmek/kullanmak/kendininmiş gibi göstermek, 14. ~ **age** : hırsızlık, çalma, (b) çalınan maldan ötürü uğranılan zarar, 15. ~ **er** : çalan, hırsız. *e.a.-I. pilfer, purloin, filch, rob, 3. smuggle, 8. bargain. 12. sneak.* **NOT:** *Steal* bir şeyi çalmak, **rob** bir kimseyi soymak, malını zorla elinden almak demektir. **He stole my warch** : Saati çaldı. **To rob a bank**: banka soymak. **Bandits robbed me** : Haydutlar beni soydular. **Pilfer** azar azar ve gizlice çalmak/afşırmaktır. *In many supermarkets hidden guards watch for people who pilfer food.* **Filch** ise ufak, kıymetsiz bir şeyi çalmak, gizlice aşırmaktır. *The boys filched some candy from the counter.*

stealth, *is.* 1. hile, desise, kurnazlık, gizli/hileli yol. **by ~** : gizlice, hile ile. *He obtained the letter by ~, taking it while his sister was out of the room.* 2. **esk.** sinsi hareket, sinsice girme/çıkma, sıvışma, 3. **esk.** (a) hırsızlık, (b) çalınan eşya, 4. ~ **ful** : sinsi, gizlice yapılan, 5. ~ **fully** : sinsice, gizlice, hile ile, 6. ~ **less** : hilesiz. *e.a.-3. (a) theft, (b) booty.*

stealthy, *sf. stealthier, stealthiest* 1. gizli, sinsi, hırsızlama, gizlice/sezdirmeden yapılan. *The cat crept in a ~ way toward the bird.* 2. **stealthily** : sinsice, sinsi sinsi, gizlice, sezdirmeden. 3. **stealthiness** : sinsilik, gizlilik. *e.a.-I. secret, sly, furtive, clandestine, sneaking, underhand, surreptitious.*

steam¹, *is.&f.* 1. buhar, buğu. **dry/wet ~** : kuru/yaş buhar. **heat by ~** : buharla ısitmak. **work by ~** : buharla işlemek, 2. istim, islim. **at full ~** : bütün hızıyla. **full ~ ahead** : tam hızla ileri. **get up ~** : (bir işe/teşebbüse) azimle/hızla girişmek, hızla gelişmek. **proceed under its own ~** : (gemi) kendi makinesiyle yürümek, 3. *k.d.* güç, kuvvet, kudret, enerji. **raise ~ bk.: raise (27)**, 4. **blow off ~ = let off ~** : *argo* (a) ağızına geleni söylemek, içini boşaltmak, ağını açıp gözünü yummak, verip veriştirmek, (b) fazla enerjiyi harcamak, istim salıvermek/boşaltmak, 5. buharlaşmak, 6. bugulanmak, 7. buhar çıkarmak/salıvermek, **~ ing hot** : çok sıcak, 8. bugusu/buharı/dumanı çıkmak. *The cup of coffee was ~ing.* 9. bugulamak, buharda pişirmek, 10. buhara tutmak. **to~ open an envelope** : zarfi buhara tutup açmak, 11. buram buram tütmemek. *The soup ~s on the table.* 12. (kazan vb.) buhar hasil etmek, 13. buharla işlemek, hareket etmek. **to ~ ahead** : (a) son hızla yol almak, (b) hızlı ilerleme kaydetmek, sür'atle gelişmek. **The train ~ ed away/off** : Tren hareket etti. **The ship ~ ed out of port** : Gemi limandan hareket etti. 14. vapur yolculuğu yapmak, 15. *k.d.* hidetlenmek, kızmak, köpürmek, 16. **work off ~** : (a) islim salıvermek, (b) bırikmiş enerjiyi sarf etmek, 17. **~ up** : (a) bügula(n)mak. *His glasses (became) ~ed up when he came into the warm room.* (b) güçlendirmek, kuvvetlendirmek, (c) öfkelendirmek, kızdırmak, hiddetlendirmek. *Don't get all ~ed up about it, it's not important.* 18. **~ less** : buharsız, bugusuz.

steam², *sf.* 1. buhar+, buharlı, buharla işleyen. **~ bath** : buhar banyosu. **~ engine** : buhar makinesi, lokomotif. **~ shovel** : buhar küreği, buharlı küreme makinesi/ekskavatör, 2. buhar iletten. **a ~ line** : buhar borusu, 3. buhar üreten. **~ boiler** : buhar kazanı. **~ fitter** : buhar borucusu, buhar borularını döşeyen/tamir eden usta. **~ fitting** : buhar borusu tesisi/tamiri, 4. buhardan elde edilen. **~ heat** : buhardan elde edilen sıcaklık. **~ heating** : buharla ısıtma. **~ heating plant** : kalorifer. **~ iron** : buhar ütüsü, buhar püskürten elektrik ütüsü, 5. buharla ısıtılan. **~ room** : hamam. **~ table** : buhar masası : buharla ısıtılırak yemekleri sıcak tutan paslanmaz çelikten gözleri

olan masa, 6. **~ point** : buharlaşma noktası, normal basınç altında suyun buharlaştiği sıcaklık (100°C).

steamboat, *is.* vapur, buharlı gemi, istimbot.

steamer, *is.&f.* 1. vapur, 2. buhar tenceresi, düdüklü tencere, 3. **soft-shell clam d.d.** bugulaması yapılan deniz tarağı, 4. vapurla seyahat etmek, 5. **~ basket** : vapur yolcusuna gönderilen süslü meyve/şekerleme sepeti, 7. **~ chair** : güverte sandalyesi, 8. **~ rug** : (a) güverte yolcularına mahsus battaniye, (b) örtü, yol battaniyesi, 9. **~ trunk den.** ranza altına konulan eşya sandığı.

steamroller = **steam roller**, *is.&sf.&f.* 1. buharlı silindir, yol silindiri, 2. ezici, kahhar. **~ tactics**. 3. silindirle düzeltmek, üzerinden silindir geçirilmek, 4. ezmek, yok etmek, kahretmek, yer ile yeksan etmek. **to ~ all opposition** : bütün muhalefeti ezmek.

steamship, *is.* vapur, buharla işleyen gemi.

steamtight, *sf.* buhar geçirmez. **~ness** : buhar geçirmezlik.

steamy, *sf.* **steamier**, **steamiest** 1. buharlı, 2. buhar dolu, 3. buhar çıkan, 4. bugulanmış, buğu ile kaplanmış, 5. sıcak ve nemli/rutubetli, 6. *argo* şehetli, 7. **steamily** : buhar çıkararak, büğülü/nemli bir şekilde, 8. **steaminess** : buharlılık, buharla dolu olma, buhar çıkarma, bugulanma, sıcak ve nemli olma.

steapsin, *is. biy.- kim.* steapsin, pankreas suyu lipazi.

stear-/stearo- *ön ek* “yağ” anlamı katar. *ör.* : **steartic**.

stearate, *is.* stearat, stearik asit tuzu/esteri.

stearic, *sf.* 1. iç yağı+, don yağı+, 2. stearik, stearik asitten üreyen, 3. **~ acid** : stearik asit, iç yağı asidi : $CH_3(CH_2)_{16}COOH$. Hayvan iç yağlarında bulunur; sabun, mum, kozmetik vb yapımında kullanılır.

stearin(e), *is.* 1. *kim.* stearin, stearik asidin gliserinli üç esterinden biri, özellikle $C_3H_5(C_18H_{35}O_2)_3$, 2. stearik asidin mum yapmakta kullanılan ticari şekli.

stearoptene, *is. kim.* katı yağ, sıvı yağın oksijenle katıştırılan kısmı.

steatite

steatite, *is.* sabun taşı. **steatitic** : sabun taşına ait.

steato-, *ön ek* “yağ, iç yağı, don yağı” anlamı katar. *ör.:* *steatopygia*. Sesli harf önünde: **steat-**.

steatopygia = **steatopygy**, *is.* (bilhassa kadınların kalçalarında) aşırı yağ birikmesi. **steatopygic** = **steatopygous**, *is.* aşırı yağ birikmiş yağılı.

steatorrhea = **steatorrhoea**, *is. patol.* yağlı dışkı, yağlı sürgün: pankreas veya bağırsak hastlığı nedeniyle dışkıda fazla yağ bulunması (ishale ve zayıflamaya yol açar).

steadfast, ~ *ly*, ~ *ness* *bk.:* **steadfast**.

steed, *is.* at, kühelyân.

steek, *glf. İsk.* (pencere, kapı vb.) kapatmak, kilitlemek. **e.a.-** *shut, close, lock*

steel, *is. & sf. & f.* 1. çelik, pulat, 2. çelik eşya/alet, 3. ~ *s* : çelik üreten firmaların hisse sene-di, 4. kılıç. **cold** ~ : kılıç, süngü, hançer vb gibi silâhlâr. **worthy of one's** ~ : (a) kılıcına lâyık, (b) işinin ehli, (c) zahmetine değer, 5. çelik kaplamak/katmak, 6. çelikleştirmek, çelik gibi sağla-lamıştırmak/sertleştirmek/kuvvetlendirmek, 7. hissizleştirmek, katılaştırmak. *He ~ed his heart against the sufferings of the poor.* 8. çelikten yapılmış, 9. çelik gibi (sağlam, kuvvetli, azimli, dayanıklı vb.), 10. duygusuz, hissiz, katı yürekli, 11. ~ **band** : teneke bandosu; Trinidad adasına özgü çelik levhalardan yapılmış çalılgıları çalan bando, 12. ~ **blue** : çelik mavisi, 13. ~ **engraving** (a) **bas.** çelik hakkâklığı, (b) hâkkedilmiş çelik levha ile basılan resim, 14. ~ **grey** : kurşunî çelik rengi, mavimsi gri renk, 15. ~ **mill** = ~ **works** : çelik fabrikası, 16. ~ **wool** : bulaşık teli, çelik tel elyafı. **e.a.-** 4. **sword**.

steelhead, *is., ç. -heads/-head zool.* çelik-baş alabalık (*Salmo irideus*).

steelmaking, *is.* çelik yapımı/imalâti.

steelwork, *is.* 1. çelik eşya/alet, çelik işi, 2. çelik bina iskeleti, 3. ~ *er* : çelik işçisi, 4. ~ *s* : çelik fabrikası. **e.a.-** 3. **steel mill**.

steely, *sf. steelier, steeliest* 1. çelik+, çelikten yapılmış, 2. çelik gibi, sert, sağlam, vb. 3. **steeliness** : çelik gibi oluşu, sağlamlık, sertlik, metanet, kuvvet

steelyard, *is.* kantar, uzun kollu el kantarı.

steenbok = **steinbok**, *is., ç. -boks/-bok zool.* küçük ceylân, Afrika ceylânı (*Raphicerus campestris*).

steep¹, *sf. & is.* 1. dik, sarp, yalçın. a ~ **climb** : dik yokuş. ~ **shore** : sarp kıyı. **cliff that falls ~ into the sea** : denize dimdik inen uçurum, 2. *k.d.* (a) (fiyat vb.) aşırı, çok yüksek, fahiş. ~ **price** : aşırı/fahiş fiyat. (b) abartmalı, mübalâ-ğalı, inanılmazı güç. ~ **story** : inanılmaz hikâye. **That's a bit ~ !** *k.d.* Bu kadarı da biraz fazla! 3. dik yokuş, uçurum, 4. ~ *ly* : dikine, hızla. 5. ~ *ness* : diklik, sarplik. **e.a.-** 1. **precipitous, abrupt, sheer**, 3. (a) **exorbitant**, (b) **exaggerated. k.a.-** 1. **flat**.

steep², *is. & f.* 1. suya daldırma(k)/bastırma(k), iyice ıslatma(k), ıslatıp bırakma(k), sırsıklam etme(k), işba etme(k). ~ **oneself in drinks** : çok içki içme(k), 2. demleme(k), demlen(dir)me(k). *The tea is ~ing.* 3. **mec. doldurma** (k), içine ıslatma(k), bürüme(k), boğma(k). **an incident ~ ed in mystery** : esrara bürünmüş bir olay. ~ **ed in ignorance** : cehalete boğulmuş, kara cahil, 4. (bir konuya) dalmak, derinleşmek. ~ **ed in the classics** : klâsikler üzerinde derin bilgi sahibi, 5. içinde bir şey ıslatılan sıvı/kap. **e.a.-** 1. **soak, immerse, saturate, impregnate, drench**, 2. **imbue, infuse**. **k.a.-** 1. **drain**.

steepen, *f.* dikleş(tir)mek.

steeple, *is.* kilise/çan kulesi. ~ **d** : çan kuleli, çok kuleli. ~ **like** : kule biçiminde, kule gibi.

steeplebush, *is. bk.:* **hardhack**.

steeplechase, *is. & f. -chased, -chasing* engelli/manialı koşu/yarış (yapmak). ~ **r** : engelli yarışa giren kimse.

steeplejack, *is.* kule veya yüksek baca us-tası/tamircisi.

steer¹, *is. & f.* 1. dümen kullanmak, dümenle idare etmek/yön vermek, sürmek. *to ~ a bicycle.* ~**ing gear** : dümen donanımı/düzeni, direksiyon mekanizması. ~ **wheel** : (a) direksiyon, (b) dümen dolabı, 2. *k.d.* sevk ve idare etmek, yönetmek, yön vermek, doğrultmak. ~**ing committee** : yönetim kurulu, 3. **den.** dümen dinle-mek, sevk ve idare olunmak, 4. **Brit. - k.d.** karış-tırmak (*bk.:* **stir**), 5. ~ **clear of** : uzak durmak, kaçınmak, sakınmak, yanaşmamak, 6. ~ **able** : yönetilebilir, istenilen yönde sevk edilebilir.

steer², *is.* 1. iğdiş edilmiş boğa, 2. kasaplık öküz.

steerage, *is.* 1. dümen kullanma, dümenle yönetme, 2. (gemî) kolay yönetilebilme, manevra kabiliyeti, 3. en ucuz (üçüncü mevkî) yolcu salonu ve kamaraları.

steerageway, *is. den.* dümenin gemiyi yönetebileceğin küçük hız.

steersman, *is., ç. -men* 1. (gemide) dümencisi, serdümeli, 2. (makine) sürücü, yönetici.

steeve, *is. &f. steeved, steeving* *den.* 1. dikme ile yerleştirmek, (pamuk vb gibi yükü) sıkı sıkıya yerleştirmek, 2. vinç mataforası, ambarda yük yerleştirmeye mahsus dikme, 3. cıvadrası belirli bir eğimde bulunmak, 4. cıvadraya belirli bir eğim vermek, 5. cıvadranın eğim açısı.

steganopod(an), *is.* kürek ayaklı kuş. **steganocephalus** : kürek ayaklı.

stego-, *ön ek* “örtü”.

stegomyia, *is.* sarı humma hastalığını nakleden sıvrisinek. *e.a.- aedes.*

stegosaur(us), *is.* sırtı dikenli dinosor: Jura devrinde ABD'nin batısında yaşamış dev kertenkele.

stein, *is.* 1. büyük bira bardağı, 2. bu bardak dolusu.

steinbok, *is., ç. -boks/-bok* 1. *bk.* : **steenbok**, 2. dağ keçisi. *e.a.- 2. ibex.*

stele, *is., ç. stelai/stèles* 1. *stela* *d.d.* dikili taş, taş anıt/kitabe, 2. *stela* *d.d.* *mim.* bina cephesindeki kitabe, 3. *bot.* bitki gövdesinin iç silindiri, orta silindir, stel, 4. *stellar* : (bitkilerde) orta silindir+, orta silindire benzer/orta silindirde bulunan. ~ **tissue** : orta silindir dokusu.

stellar, *sf.* 1. yıldızlı, yıldız gibi, yıldız+, yıldızlara ait, 2. yıldız gibi parlak, yıldız şeklinde, 3. önemli, büyük, başlıca. *given a ~ role.* 4. üstün, seçkin, en âlâ. *a ~ production.* *e.a.- 3. chief, leading, principal, 4. outstanding, pre-eminent, first-rate.*

stellate = stellated, *sf.* yıldız şeklinde. *a ~ leaf. a ~ ornament.* **stellately** : yıldız şeklini alarak.

stelliferous, *sf.* yıldızlı, yıldızlarla dolu/ işaretli.

stelliform, *sf.* yıldız biçiminde.

stellular, *sf.* 1. küçük yıldız şeklinde, 2. yıldız şeklinde benekleri olan, 3. ~ *ly* : yıldız benekli bir şekilde.

stem¹, *is. &f. stemmed, stemming* 1. ağaç gövdesi, 2. sap, sak, 3. sap gibi şey, kol, kulp, tutamak, 4. sapçık, 5. muz hevengi, 6. kadeh sapi, 7. piponun borusu, 8. kol saatı kurgusu, 9. (kilitlerde) anahtar yuvası gövdesi, 10. vana

kolu, 11. silsile, nesil, soy, 12. gr. gövde, 13. müz-nota kuyruğu, 14. saplarını koparmak, 15. türemek, -den çıkmak/doğmak/neşet etmek. *This project ~s from last week's lecture.* 16. ~ *less* : sapsız, 17. ~ *like* : sap/gövde gibi, sapa benzer. *e.a.- 1. trunk, 2. stalk, 4. petiole, peduncle, petiolate, 11. ancestry, pedigree, lineage, race, 15. arise, originate.*

stem², *is. &f. stemmed, stemming* 1. durdurmak, karşı gelmek, menetmek, 2. akışını önlemek, set çekmek, 3. tikamak, 4. *Isk.* kanamayı durdurmak, 5. (dönüşlerde veya yavaşlamak için) kayağın ökçelerini birbirinden uzaklaştırma(k). ~ **turn** : bu tarz dönüş. *e.a.- 1. stop, check, restrain, 2. dam up, 3. tamp, plug, 4. stanch.*

stem³, *is. &f. stemmed, stemming* 1. akıntıya karşı ilerlemek, 2. (engellere vb.) göğüs germek, güclükleri yenmek, 3. *den.* geminin baş bodoslaması, pruva, baş, 4. **from ~ to stern** : baştan kıçık kadar, baştan aşağı, tepeden tırnağa.

stemma, *is., ç. stemmata/stemmas* 1. şerefci, 2. edebî bir eserin müsveddeleri arasındaki bağlantı diyagramı, 3. *zool.* sade göz, böceğin yalın gözlerinden her biri, 4. ~ *tic* : şerefci şeklinde. *e.a.- 1. family tree, pedigree.*

stemmed, *sf.* 1. saplı. **a long-~ rose** : uzun saplı gül, 2. sapları kesilmiş/koparılmış. ~ *cherries.*

stemmer, *is.* 1. sapları kesen/koparan kimse, 2. (tütün, üzüm vb.) sapları koparma/ayıklama makinesi.

stemmery, *is., ç. -meries* tütün yapraklarını saplarından ayıran fabrika.

stemware, *is.* saplı kristal bardak takımı.

stem-winder, *is.* kurgulu kol saati.

stem-winding, *sf.* kurgulu.

stench, *is.* pis/kötü koku, leş kokusu. *e.a.- stink.*

stencil, *is. &f. -ciled, -ciling* (veya *Brit.* : - *cilled, -cilling*) 1. stensil, delikli karton veya madenî levhadan kesilmiş resim veya marka kalıbı, 2. bu kalıpla basılan resim/yazı/şekil, 3. kalıp, şablon, 4. mumlu kâğıt, 5. stensil/kalıp/şablon ile şekil/yazı vb. basmak, 6. **stenciler = stencil-ler** : kalıpçı, stensille baskı yapan.

steno

steno, *is.*, *ç.* **stenos** *bk.*: **stenographer**, **stenography**.

steno-, *ön ek* “dar, ince, ufak, kısa” anlamları katar. *ör.*: **stenography**.

stenograph, *is. & f.* **1.** kısa yazı, stenografi (makinesi), **2.** kısa yazmak, steno ile yazmak, **3. ~ er = ~ ist** : kısa yazan, stenografi ile yazı yazan, stenograf, **4. ~ ic(al)** : kısa yazı+, stenografi+, **5. ~ ically** : kısa yazı ile, stenografi ile, **6. ~ y** : kısa yazı, stenografi.

stenohaline, *sf.* *biy.* tuzluluk derecesi çok az değişen sularda yetişen (bitki/hayvan). **k.a.-euryhaline**.

stenohygric, *sf.* *biy.* çok az nem değişmesine dayanabilen (bitki/hayvan). **k.a.-euryhygric**.

stenoky, *is.* *biy.* çevre koşullarının çok az değişmesine dayanabilme. **k.a.-euroky**.

stenophagous, *sf.* *biy.* besin türü çok az, sınırlı. **k.a.- euryphagous**.

stenosed, *sf.* dar, daralmış, darlaşmış. **e.a.- narrowed, constricted**.

stenosis, *is.* *patol.* daralma, daralım, vücutta bir kanalın/damarın daralması. **stenotic** : dar(almış).

stenotherm, *is.* *biy.* sıcaklığı çok değişen çevrede yaşayabilen canlı organizma.

stenothermal = stenothermic, *sf.* *biy.* sıcaklığın çok az değişmesine dayanabilen. **k.a.- eurythermal**.

stenotopic, *sf.* *biy.* çevre koşullarının çok az değişmesine dayanabilen. **k.a.- eurytopic**.

stenotype, *is.* kısayazar, stenotip, steno makinesi.

stenotypy, *is.* kısa yazış, harf ve işaretlerle kısa yazma yöntemi. **stenotypic** : kısa yazı+.

stenotypist : kısa yazan, steno makinesi ile yazan kimse.

stentor, *is.* gür sesli adam. **~ian = ~ious** : gür, çok yüksek. **a ~ian voice** : gür ses.

step, *is. & f.* **stepped, stepping** **1.** adım. **take a ~ (back/forward)** : (geri/ileri) adım atmak. **~ by ~** : adım adım. **His first ~ in this career** : Onun bu meslekte ilk adımı. **2.** adım atma, adımlama, **3.** bir adımlık mesafe, çok kısa mesafe, **4.** ayak sesi, **5.** ayak izi, **6.** yürüyüş/gidiş tarzı, **7.** ayak uydurma, yürüyüş veya dansta ritim, **8.** basamak. **the ~ s of a stair** : merdivenin basa-

makları, **9.** eşik, **10.** kademe, **11.** hareket, teşebbübü, **12.** ilerleme, terakki, **13.** derece, mertebe, **14. müz.** (a) portenin bir çizgisi, (b) aralık, fasıla, **15. ~ s** *Brit.* süllum, taşınabilen merdiven, **16.** önlem, tedbir. **a good ~** : iyi bir önlem. **take a rash ~** : tedbirsizlik etmek, ihtiyatsız/yanlış adım atmak, **17. in ~s** : (a) uygun, aynı ayarda, (b) ahenk hâlinde, ayak uydurarak, **18. out of ~s** : (a) ahensiz, uygunsuz, (b) adımları birbirine uymayan, (c) başkalarına ayak uyduramayan, **19. take a ~** : adım atmak, girişmek, başlamak, teşebbübü etmek, **20. take ~ s** : girişmek, teşebbübü/tevessül etmek, bir işe atılmak/başlamak, tedbir/önlem almak. **take ~ s to do sth.** : bir işe girişmek. **take the necessary ~ s** : gerekli önlemleri almak, **21. watch one's ~ s** : *k.d.* dikkat etmek, uyanık bulunmak, ayağını denk almak, **22.** adım atmak, adımlamak, adım adım yürümek, **23.** yürümek, gitmek, ilerlemek, çekilmek. **~ forward** : ilerlemek. **~ this way, please** : Lütfen bu tarafa ilerleyiniz. **~ aside** : kenara çekilmek, **24.** adımlamak, adımlarla ölçmek, **25.** sürü atlı davranışmak, acele harekete geçmek, **26.** basmak, tepelemek, çiğnemek. **to ~ on the gas/brake** : gaza/frene basmak. **to ~ to a cat's tail** : kedinin kuyruğuna basmak, **27.** kademeleştirmek, derecelere göre dizmek, sıralamak, sıraya koymak, **28. den.** (direği) yerine yerleştirmek, oturtmak, dikmek, **29. ~ down** : (a) inmek, indirmek, derecesini/mertebesini küçültmek, (b) çekilmek, istifa etmek, **30. ~ on it argo** acele etmek, ivmek, çabuk davranışmak, **31. ~ out** : (a) dışarı çıkmak, (b) *k.d.* eğlenceye gitmek. (c) istifa etmek, terk etmek, (c) uzun ve hızlı adımlarla yürümek, (d) *k.d.* yüzüstü bırakıp gitmek, terk etmek. *He ~ped out on his wife.* **32. ~ up** : yükseltmek, çoğaltmak. **e.a.- 5. footprint, 6. gait, stride, 15. stepladder, 29. (b) resign, 30. hasten, hurry up, 31. (c) resign, quit.**

step-, *ön ek* “üvey”. **stepbrother** : üvey kardeş. **stepchild** : üvey çocuk/evlât. **stepdame** *esk.* üvey anne. **stepdaughter** : üvey kız. **stepfather** : üvey baba. **stepmother** : üvey anne. **stepparent** : üvey ebeveyn. **stepsister** : üvey kız kardeş/abla. **stepson** : üvey oğul.

step-down, *sf.* azaltan, düşürücü. **~ transformer** : düşürücü dönüştüreç, gerilim düşürücü transformatör.

step-in, *sf. & is.* 1. ayağa/bacağa giyilen (giym), 2. **step-ins** : külot, don, 3. şıpidık pabuç, bağısız ayakkabı.

stepladder, *sf.* 1. süllüm, düz basamaklı tısnabilen merdiven, 2. açılır kapanır merdiven.

steppe, *is.* bozkır, istep. **the Steppes** : Rusya bozkırı.

stepper, *is.* ayaklarını yüksek kaldırarak yürüyen kimse veya at.

steppingstone = stepping stone, *is.* 1. atlangıç, atlama taşı, 2. binek taşı, 3. ilerleme aracı. **to take a job as a ~** : bir işi ilerleme aracı olarak kabullenmek.

step-up, *sf. & is.* 1. yükseltici, yükseltir, yükselten, artıran. ~ **transformer** : yükseltir dönüştürgeç, gerilim yükseltici transformatör, 2. artış, yükseliş, artma, yükselme.

stepwise, *sf. & zf.* 1. adım adım, kademe kademe, derece derece, 2. **müz** bir tondan ötekine/sonraki tona geçen. *The melody ascends ~.*

-ster, *son ek* 1. -ci, ... ile uğraşan (daha ziyade aşağılayıcı bir anlam taşırl) . **songster** : (sözüm ona) şarkıcı. **punster** : cinascı, cinas yapma meraklısı. **trickster** : dolandırıcı, dalavereci, 2. ... mensubu/üyesi. **gangster** : çete mensubu, haydut 3. ... olan. **youngster**: genç (olan).

steradian, *is.* steradian, küre merkezinden, yarıçapın karesine eşit yüzeyi gören katı açı.

stercoraceous = stercorous, *sf.* dışkısız, dışkılı, gübreli, pislikli, dışkı/gubre gibi.

stercoricolous, *sf.* dışkıcı, dışkıda/gubrede yaşayan.

sterculiaceous, *sf. bot.* kakaogillerden. **stere**, *sf.* metre küp, ster, kereste hacim ölçü birimi.

stereo, *sf. & f. & is.*, ç. **stereos** 1. stereo, üç boyutlu ses sistemi/cihazı, 2. üç boyutlu seslendirme, 3. oylumsal fotoğraf, 4. sayfa hâlinde basık klişesi (yapmak).

stereo- = stere-, *ön ek* “katı, üç boyutlu, oylumsal”.

stereo. = stereotype.

stereobate, *is. mim.* düz temel, sütünsuz temel.

stereochemistry, *is.* uzamkimya: bir molekülü oluşturan atomların uzaydaki düzlenimini inceleyen bilim. **stereochemic(al)** : uzamkimyasal.

stereochrome, *is.* cam boyalı resim.

stereochromy, *is.* 1. **waterglass painting** *d.d.* cam boyalı resim yapma, cam suyu boyama usulü, 2. **stereochrom(at)ic** : cam boyalı.

stereogram, *is.* 1. üç boyutlu diyagram, 2. üç boyutlu görüntü.

stereograph, *is. & f.* üç boyutlu görüntü (yapmak).

stereography, *is.* 1. üç boyutlu çizge, düzlem çizim : üç boyutlu cisimlerin düzlemede gösterilmesini inceleyen geometri dalı, 2. düzgün üç boyutlu cisimleri yapma sanatı, 3. **stereographic(al)** : düzlem çizimsel, 4. **stereographically** : düzlem çizimle.

stereoisomer, *is. kim.* uzameşiz : bir molekülü oluşturan atomların uzaydaki konumlarını değiştirerek elde edilen eşizlerin her biri. ~ **ism** : uzameşizlik.

stereometry, *is.* oylum ölçüm, hacim ölçümü. **stereometric(al)** : oylum ölçümsel. **stereometrically** : oylum ölçümle.

stereophonic, *sf.* 1. boyutlu sesli, stereofonik, 2. ~ **ally** : boyutlu sesle, stereofonik olarak, 3. **stereophony** : boyutlu seslendirme, stereofoni.

stereopsis, *is.* oylum görüş, üç boyutlu görüş.

stereopticon, *is.* sönülü gösterge: resmin biri yavaşça sönerken öbürünü belirten çift ışıklı projektör. **stereoptican** : sönülü görünen.

stereoptician : sönülü gösterge kullanan kimse.

stereoscope, *is.* oylumsal göreç, stereoskop.

stereoscopic(al), *sf.* oylumsal göreçle elde edilen, stereoskopik. **stereoscopically** : oylumsal göreçle.

stereoscopy, *is.* 1. oylumsal göreçle inceleme, 2. üç boyutlu görüntü.

stereospecific polymer, *is. kim.* uzamçوغuz.

stereotactic : katı cisim dokununca canlıların hareketi ile ilgili. ~ **ally** : bu tür kareket ederek.

stereotape, *is.* boyutlu sesli şerit, stereofonik ses kaydeden/üreten şerit.

stereotaxis, *is. biy.* katı cisim dokununca canlıların hareketi.

stereotomy

stereotomy, *is.* taşçılık, taş oymacılığı.
stereotomic(al) : taşçılık+, oymacılık+. **stereotomically** : oymacılıklıa.

stereotropism, *is. biy.* katı yönelim: katı cismin teması sonucunda gelişmede hasil olan değişiklik.

stereotype, *is.&f. -typed, -typing* 1. tüm kalıp, klişe, sayfa hâlinde baskı klişesi, stereotip, 2. tüm basım, klişe ile baskı yapma yöntemi, 3. basmakalıp söz/fikir/iface, 4. körükörüne inanış : toplumca olduğu gibi kabul edilen inanç, düşünce ve davranışlar, 5. basmakalıp örnek : bir topluluğun genel niteliklerini taşıyan birey, 6. tüm kalıp/klişe yapmak, 7. saptamak, tespit etmek, sabit bir biçim/kalıp/şekil vermek, 8. **stereotyper = stereotypist** : tüm kalıpçı, klişeci, klişe ustası/makinesi, 9. **stereotypic(al)** : basmakalıp, harçâlem, 10. **stereotypically** : basmakalıp/harçâlem bir şekilde.

stereotyped, *sf.* 1. tüm kalıpla basılmış, tüm basım klişe baskısı, 2. basmakalıp, harçâlem, beylik, herkesçe bilinen. *e.a.-I. commonplace, conventional, hackneyed.*

stereotypy, *sf.* tüm basım, klişe baskısı, stereotip baskı.

steric(al), *sf. kim.* uzamsal : atom ve moleküllerin uzayda dizilişine ait. **sterically** : uzamsal olarak.

sterilant, *sf. kim.* arınlıklaştırıcı, mikrop öldürücü, steril.

sterile, *sf.* 1. arınlık, mikropsuz, steril, sterilize edilmiş. *a ~ surgical instrument.* 2. kısır, 3. verimsiz, ürün vermeyen. *~ soil.* 4. bot. tohum/meyve vermeyen, 5. yararsız, sonuksuz, faydasız, neticesiz, semeresiz, 6. **sterility** : kısırlık, verimsizlik. *e.a.- 1. antiseptic, uncontaminated, unpolluted, 2. infecund, infertile, unfruitful, 3. barren, 3&5. fruitless*

sterilise/sterilisable/sterilisation/steriliser, *Brit. bk.* : **sterilize/sterilizable/sterilization/sterilizer**.

sterilization, *is.* 1. arınlıklaştırm, sterilizasyon, mikroplardan arıtma, 2. arınlıklaştırm, mikroplardan arıtma, 3. kısırlaştırma, dölsüzleştirme.

sterilize, *gl.f. -lized, -lizing* 1. arınlıklaştırmak, mikroplarını öldürmek, mikroplardan arıtma, sterilize etmek. *~ a surgical instrument.*

2. kısırlaştırmak, dölsüzleştirme, 3. verimsizleştirmek, ürün vermez hâle getirmek. *~ a soil.*
4. sterilizable : arınlıklaştırılabilir, sterilize edilebilir, kısırlaştırlabilir, verimsizleştirilebilir, 5. **sterilized** : arınlık, steril, sterilize edilmiş, 6. **sterilizer** : arınlıklaştırıcı, sterilize eden kişi/cihaz, etüv, otoklav.

sterlet, *is. zool. çığa (Acipenser ruthenus)* : Karadeniz ve Hazar Denizinde havyar için avlanan balık.

sterling, *sf.&is.* 1. sterlin, İngiliz lirası, 2. sterlin gümüşü, saf gümüş, 0.925 ayar gümüş, 3. mükemmel, kusursuz, hakikî, değerli, kıymetli. *~ worth* : çok değerli, 4. İngiltere'de saf altın standartı (0.916 safiyet derecesi), 5. saf gümüşten yapılmış eşya. *~ silver* : saf (0.925 ayar) gümüş eşya, 6. **~ block = ~ area** : sterlin bloku, paralarını İngiliz lirasına göre ayarlayan ülkeler, 7. **~ money** : İngiliz parası, 8. **pound~** : sterlin, İngiliz lirası.

stern, *sf.&is.* 1. sıkı, sert, hoşgörüsüz, müsamahasız, haşin, ciddî. *~ discipline. a ~ face.* *a ~ but loving parent.* 2. katı, sert, 3. acımasız, merhametsiz, 4. şiddetli, kuvvetli, 5. çetin, müşkül. *~ times.* 6. küçük, gemi/sandal kişi, bir şeyin arka kısmı. *~ chaser* : küçük topu. *~ sheets* : filika veya kayığın küçük altı. **by the ~** : (a) küçük tarafından (b) küçük fazla suya batmış. **from stem to ~** : baştan küçük kadar, 7. **~ly** : sert/haşin bir şekilde, müsamahasızca, acımadan, merhametsizce, ciddiyetle, şiddetle, 8. **~ ness** : sıkılık, sertlik, hoşgörüsizlik, müsamahasızlık, haşinlik, ciddiyet, acımasızlık, merhametsizlik. *e.a.- I. firm, strict, uncompromising, severe, harsh, hard, adamant, unrelenting, rigorous, austere.*

sternal, *sf.* göğüs kemигine ait.

sternforemost, *zf.* 1. *den.* gerisin geriye, kiçtan, küçük doğru. **to sink ~** : (gemi) küçtan battmak, 2. zorlukla, güçkle, hoyratcasına, acemice, beceriksizce. *e.a.- 2. awkwardly, clumsily.*

sternmost, *sf. den.* en gerideki, küçük tarafta bulunan.

sterno- = stern-, *ön ek* “göğüs kemiği”.

sternpost, *is. den.* küçük bodoslaması.

sternum, *is. ç. -na/-nums anat. zool.* göğüs kemigi.

sternutation, *is.* aksırma.

sternutator, *is. kim.* aksırtıcı/öksürtücü zehirli gaz.

sternutatory = **sternuative**, *sf. & is.* aksır-tıcı (madde).

sternward, *zf.* kıça/geriye doğru.

sternway, *is. den.* 1. geminin geri geri gitmesi, 2. **have ~ on** : geri geri giden.

sternwheel, *is. den.* geminin gerisindeki çark, küçük çarkı. ~ **er** : küçük çarklı gemi.

steroid, *is. biy.- kim.* steroid. ~ **al** : steroid+.

sterol, *is. biy.- kim.* sterol : bitki ve hayvanlardan elde edilen katı, genellikle doymamış, çok halkalı alkoller grubu : kolesterol, er-gosterol gibi.

stertor, *is.* 1. horultu, hırıltı, 2. ~ous : horultulu, hırıltılı, horlayan, 3. ~ously : horultuya, hırıltıyla, horlayarak, 4. ~ousness : horultu, horlama.

stet, *f.* **stetted**, **stetting** 1. *bas.* kalsın (yapılan düzeltmeyi iptal için baskı provalarında kullanılır), 2. provaya “kalsın” işaretini koymak.

stetho-, *ön ek* “göğüs”.

stethoscope, *is.* dinleteç, göğüs dinleme cihazı, stetoskop. **stethoscopy** : göğüs dinleme.

stethoscopic(al), *sf.* dinleteçle yapılan, dinleteçte duyulan. **stethoscopically** : dinleteçle.

Stetson, *is.* geniş kenarlı fôtr şapka, kovboy şapkası.

stevedore, *is. & f.* ~dored, ~doring *den.* 1. yükleme/böşaltma (tahmil/tahliye) işçisi/firması, istifçi, 2. (gemiyi) yüklemek veya boşaltmak, 3. ~ knot : halat düğümü : halatın delikten geçmesine engel olan düğüm.

stew, *is. & f.* 1. hafif ateşte kayna(t)mak, kapalı kap içinde ağır ağır piş(ır)mek. ~ **ed** **mutton/beef** : koyun/sığır yahni. ~ **ed apples/prunes** : elma/erik hoşafı, 2. *k.d.* endişe etmek, endişelenmek, içi içini yemek, gereksiz, telâşlanmak, kuruntu yapmak, 3. *argo* sıcaktan boğulmak, ter dökmek, pişmek, 4. *argo* çok çalışmak, 5. türlü, güveç, yahni. ~ **pan** = ~ **pot** : güveç, tencere, 6. endişe, kuruntu, gereksiz, telâş. **in a ~** : etekleri tutuşmak, telâşlanmak, 7. *argo bk.* : **stewardess**, 8. ~ **in one's own juice** : yaptığından cezasını çekmek, ettiğini bulmak, 9. ~ **s** : genel ev (mahallesi), adı semt, *e.a.-1.* **cook, simmer, seethe**, 2. **fret, worry, fuss**, 9. **brothel**.

steward, *is. & f.* 1. vekilharç, 2. kâhya, sof-racı, 2. ambar memuru, idare memuru, 3. metr-dotel, 4. erkek hostes, 5. kamarot, gemi garsonu, 6. işçi temsilcisi. **shop ~** : fabrikada sendika temsilcisi, 7. ~**ship** : vekilharçlık, kâhyalık, yöneticilik, idarecilik, personel idaresi. **give an account of one's ~ ship** : idaresinin hesabını vermek, 8. vekilharçlık/kâhyalık yapmak, yönetmek, idare etmek. *e.a.-8. manage.*

stewardess, *is.* hostes, kadın kamarot.

stewbum, *is. argo* ayyaş, körkütük sar-hoş.

stewed, *sf.* 1. haşlama, güveç, hafif ateşte kaynatılarak pişirilmiş, 2. *argo* (zilzurna) sar-hoş, küfeli. *e.a.-2. drunk, intoxicated.*

stewpan, *is.* güveç, tencere.

St. Ex. = *Stock Exchange* Borsa.

stg. = sterling.

sthenia, *is. patol.* aşırı dayanıklılık, kuvvet, zindelik, mukavemet. *e.a.- strength.*

sthenic, *sf. patol.* gürbüz, sağlam, dayanıklı, kuvvetli, zinde, mukavemet. *e.a.- sturdy.*

stibial, *sf. patol.* antimuana benzer, anti-muan+.

stibium, *is. kim.* antimuan. *e.a.- antimony.*

stibnite, *is.* antimuan sülfür Sb₂S₃. Kurşunî renkli yumuşak antimuan cevheri.

stich, *is.* mîsra. ~ic : mîsralardan oluşan. ~ically : mîsralar hâlinde, mîsralarla. ~ometry : manzume yazma. ~ometric(al) : manzum. ~ometrically : manzum olarak.

stichomythia = **stichomythy**, *is.* Yunan tiyatrosunda oyuncuların karşılıklı birer mîsra söyledikleri diyalog. **stichomythic** : tek mîsralı diyalog şeklinde.

-**stichous**, *ön ek* “... sıralı”. **distichous** : iki sıralı.

stick¹, *is. & f.* **sticked**, **sticking** 1. dal, sap. **gather ~ s** : kuru dal toplamak. **not a ~ was saved** : bir çöp bile kurtulmadı, 2. çubuk, değnek, baston, asa. **get the ~** : dayak yemek. **get/hold the wrong end of the ~** : yanlış/ters anlamak, ters mana vermek. **walking ~** : baston. ~ **of candy** : çubuk şeker, 3. ağaç, sırık, 4. tahta parçası. *wit-*

hout a ~ of furniture : mobilya namına hiçbir şey yok, **5. sopa, çomak, matrak. Any ~ to beat a dog** : Köpeği döv de ne ile döversen döv (Sevmediğin kişiyi küçük düşürmek için her şey caizdir). **Beat s.o. all the ~ s** : Birisine temiz bir dayak çekmek, **6. hokey sopası, 7. hv. manevra kolu, 8. den. gemi direği, 9. bas. tertip cetveli, kumpas, 10. As.** (birbiri arkasına bırakılan) bomba/paraşüt dizisi, **11. argo** esrar sigarası, **12. argo** içeceğe karıştırılan alkollü içki, **13. the ~ s** ABD-*k.d.* kırsal bölge, kentlerden uzak yerler, taşra, **14. k.d.** aptal, budala, can sıkıcı kimse, **15. bıçaklama, hançerleme, 16. durma, duraklama, tevakkuf, sekte, 17. engel, mania, geciktirici şey, 18. yapışma, yapışkanlık, 19. (bitkiyi, üzüm asmasını vb.) çubuklarla/sırıklarla tutturmak/desteklemek, 20. bas. harfleri dizmek. **e.a.-2. rod, van, baton, 5. club, cudgel, 8. mast, spar, 15. stab, 16. stoppage, standstill.****

stick², f. stuck, sticking 1. (bıçak/hançer vb.) sapla(n)mak. *The arrow stuck in the tree.* 2. bıçakla vb. öldürmek. *to ~ a pig.* 3. (sivri bir şeyi) batırmak, sokmak, 4. çakmak. *to ~ a peg in a pegboard.* 5. (çivi çakarak) asmak. *to ~ a painting on the wall.* 6. kaziğa vurmak, 7. iğnelemek, iğnelere dizerek sakıamak. *to ~ butterflies.* 8. (belirli bir yere) yerleştirmek, koymak. *to ~ the chair in the corner.* ~ **down** = ~ **it down anywhere** : nereye olursa olsun, koyuver, 9. yapıştmak. ~ **down an envelope** : zarfı yapıştmak. **to ~ a stamp on a letter** : mektuba pul yapıştmak, 10. yapışmak, yapışıp kalmak. *A gummed label will ~ to a package.* **Some of the money stuck to his fingers** : Paranın bir kısmını iç etti (cebine attı/zimmetine geçirdi). 11. saplanmak, saplanıp (hareketsiz) kalmak. *The car was stuck in the mud.* 12. dayanmak, tahammül etmek. *He couldn't ~ the job more than three days.* 13. şaşırtmak, hayrette bırakmak. *The problem stuck him.* 14. k.d. (birisinin üzerine) mes'uliyet yıkmak, 15. tutunmak, sımsıksı sarılmak. ~ **to one's post** : mevkiiine sımsıksı sarılmak, görevinden/ışinden ayrılmamak, 16. ayrılmak, ayrılmaması gereken bir konuyu bırakmak.

mamak, saplanıp kalmak. *a fact that ~s in the mind.* 17. sebat etmek, direnmek, (fikrinden/kararından) dönmemek. **Here I am and here I~!** Bu işte sonuna kadar sebat edeceğim! 18. bağlı/sadık kalmak. ~ **together** : (a) birbirinden ayrılmamak, birbirine sadık kalmak, (b) iki şeyi birbirine yapıştırmak, 19. engellenmek, durdurulmak, hareket edememek, oyalanmak, 20. zorlukla karşılaşmak, aşış kalmak, 21. *gen.* ~ **at** : şaşırmak, utanmak, mahcup olmak, 22. *gen.* ~ **through/out**, etc. çıkıştı yapmak, kabarık durmak, kabar(t)mak, fırlamak, 23. ~ **around argo** (o civardan) ayrılmamak, civarında dolaşmak/beklemek, peşinden ayrılmamak, oyalanmak, 24. ~ **at** : (a) sakınınak, çekinmek. **I rather ~ at doing that** : Doğrusu bunu yapmaktan çekinirim. *A criminal who would ~ at nothing, even murder.* (b) dört elle sarılmak, yılmamak, direnmek, ısrar etmek. *to ~ at the job.* 25. ~ **by** = ~ **to k.d.** sadık/bağlı kalmak. ~ **by a friend** : bir dosta sadık kalmak. ~ **to one's guns** : sebat etmek, direnmek, ayak diremek. ~ **to one's word** : sözünü tutmak, sözüne sadık kalmak, 26. ~ **in one's craw/crop** : kızdırmak, sinirine dokunmak, canını sıkmak. **His fathers' praise of his brother stuck in Ali's craw** : Babasının kardeşini övmesi Ali'nin sinirine dokundu. 27. ~ **one's neck out argo** **tehlikeyi** göze almak, kelleyi koltuğa almak, tehlikeye göğüs germek, 28. ~ **on** : üzerine yapış(tır)mak/yapışık kalmak. ~ **it on** : *argo* (a) çok pahalıya satmak, (b) hesaba ilâveler yapmak, 29. ~ **out** : çıkıştı yapmak, çıkışılı/kabarık durmak, kabar(t)mak. ~ **it out** : sonuna kadar dayanmak. ~ **out one's chest** : göğsünü şişirmek. ~ **out one's hand before stopping** : (otomobilde) duracağını göstermek için elini uzatmak. ~ **out for higher wages** : ısrarla fazla ücret istemek. ~ **out one's neck** : tehlikeye atılmak, kelleyi koltuğa almak, 30. ~ **something down in a notebook** : not defterine yazıvermek. 31. ~ **something out k.d.** dayanmak, taham-

mül etmek, kahrını çekmek, **32. ~ to one's guns** : direnmek, sebat etmek, **33. ~ to the ribs** = **~ to one's ribs** *k.d.* doyurmak, **34. ~ up** : (a) (ilâmi) duvara yapıştmak, (b) dikmek, dik durmak. *His hair ~s straight up.* (c) *argo* silâh tehdidi ile soymak, yolunu kesmek, **35. Stick' em up!** Eller yukarı! **36. ~ up for s.o.** *k.d.* birenin tarafını tutmak, desteklemek, savunmak. **e.a.-1. pierce, penetrate, spear, pin, transfix, stab, 2. kill, 3. insert, 6. impale, 8. place, 9. glue, cement, paste, 10. adhere, cohere, 12. tolerate, endure, 13. confuse, puzzle, bewilder, perplex, nonplus, 15. hold, cleave, cling, 22. protrude, 23. linger, 31. endure, 36. support.**

stickability, *is.* **1.** yapışabilme, **2.** saplanabilme, **3.** dayanma, sebat.

stickable, *sf.* **1.** yapış(tırıl)abilir, **2.** saplanabilir, **3.** dayanabilir, sebat edebilir.

stickball, *is.* lâstik top ve süpürge ile oynanan bir oyun.

sticker, *is.* **1.** (yapışkan) etiket. **~ price** : (otomobilin vb.) liste fiyatı, genellikle indirilebilen fiyat, **2.** duvar ilâmi, **3.** yapışkan, yapıştırıcı, **4.** sebatkâr, metin kimse, **5.** yasa ve kurallara sıkı sıkıya bağlı/itaatkâr kimse, **6. k.d.** şaşkıncı/şey, **7.** diken, iğne, **8. argo** kama, hançer.

stick figure, *is.* **1.** çizgi resim, çocukların yaptığı basit çizgilerden oluşan resim, **2.** (romanda) silik şahsiyet, sathî olarak belirtlen karakter.

stickful, *is., ç. -fuls bas.* kumpâs dolusu, iki inç sütun doldurulan harfler.

sticking plaster, *is.* yapışkan şerit/bant.

stick insect, *is. zool.* sopa çekirgesi (*Dixipus morosus*).

stick-in-the-mud, *is. k.d.* pisirik, uyuşuk, miyimti, suya sabuna dokunmayan kimse.

stickjaw, *is.* ağdali şeker.

stickle, *f. -led, -ling* **1.** mızmızlanmak, ince eleyp sık dokumak, öneşiz işler üzerinde ısrarla durmak, **2.** zorluk/pürüz çıkarmak, gereksiz itirazlarda bulunmak, sürüncemede bırakmak, **3.** tereddüt etmek, kararsız olmak. **e.a.-2. scruple, demur.**

stickleback, *is., ç. -back/-backs zool.* dikece (*Gasterosteus pungitus*), üç dikenli balık (*G. aculeatus*), deniz dikenli balığı (*G. spinachia*). Sırt yüzgeçlerinin ön işinları dikenleşmiştir.

stickler, *is.* **1. ~ for** : (bir konuda) titiz, mutaassip, mızmız, ince eleyp sık dokuyan kimse. **a ~ for ceremony** : merasim meraklısı/delisi, merasimlere sıkı sıkıya bağlı kimse. **a ~ for discipline** : disiplin meraklısı, **2.** şaşkıncı/güç sorun.

stickout, *is. k.d.* göze batan/şüpheli kimse.

stickpin, *is.* kravat iğnesi.

stickseed, *is. bot.* yapışkan diken (*Lappula*), tohumları elbiseye yapışan dikenler şeklinde olan bitki.

stick shift, *is.* el vitesi: vitesi el ile değiştirilen (oto).

sticktight, *is. bot.* yapışkan dikenli ot, (*Bidens frondosa*), **2.** bu otun elbiseye yapışan diken.

stick-to-it-ive, *sf. k.d.* **1.** sebatkâr, azimli, tuttuğunu koparır, yolandan dönmez. **~ people get ahead** : Sebatkâr kimseler ilerler. **2. ~ness** : sebat, azim.

stickup, *is. argo* soygun. **e.a.- holdup, robbery.**

stickweed, *is. bk.: ragweed.*

sticky, *sf. stickier, stickiest* **1.** yapışkan, **2.** yapış yapış, sıvısık. *Her fingers were ~ from the candy. to have ~ fingers* : eli uzun olmak, fırsat bulunca öte beri aşırmak, **3. k.d.** sıcak ve nemli. **a ~ climate.** **4. k.d.** belâlı, çetrefil, karışık, zor, müşkül. **a ~ problem. to come to a ~ end = meet a ~ end** : felâkete sürüklennmek. *He'll come to a ~ end.* **5. k.d.** son derece hassas, narin, dikkat ve itina isteyen, **6. be on a ~ wicket** *bk.: wicket* (7), **7. stickily** : yapışkan bir şekilde, **8. stickiness** : yapışkanlık. **e.a.- 1. adhesive, 4. troublesome, difficult.**

sticky-fingered, *sf.* eli uzun, fırsat bulunca öteberi aşırان.

stiff, *sf. & is.* **1.** sert, katı, pek. **a ~ collar.** **2.** sıkışmış, pekişmiş, sıkı, hareket etmesi zor. **a ~ motor.** **3.** eğilmez, bükülmmez, **4.** şiddetli, sert. **~ winds. offer ~ resistance** : şiddetli mukavemet göstermek, **5.** inatçı, azimkâr, kararından dönmez, **6. çetin, zorlu. a ~ battle.** **7. resmî, kaba, nezaketsiz, 8. akıcı olmayan, kaba saba, ace-mice. a ~ style of writing.** **9. (iş, görev) zor, güç, çetin, çok emek isteyen, 10. insafsız, şiddetli, ağır. a ~ penalty.** **11. aşırı, fahiş, yüksek, pahalı. a ~ price.** **12. gergin, 13. sert, sıkışık, katı. ~**

stiff-arm

soil. 14. *den.* rüzgâra dayanıklı, sağlam, dengeli, 15. tutulmuş. **be ~ (from sitting still)** : (hareketsiz oturmaktan) her tarafı tutulmak. **have a ~ neck** : boynu tutulmak, 16. gergin, 17. alkolü çok, 18. *İsk.* dinç, kuvvetli, 19. *argo* (a) ceset, (b) sarhoş, 20. *argo* (a) herif, adam. *lucky ~, por-or ~.* (b) aylak, serseri avare, (c) işçi, ırgat, 21. *argo* sahte kâğıt para, 22. *argo* can sıkıcı/baş belâsı kimse, 23. *argo* cimri, eli sıkı, bahşış vermeyen kimse, 24. *argo* serseri, derbeder, başıboş kimse, 25. **keep a ~ upper lip** : cesareti ni kaybetmemek, soğukkanlı olmak, 26. **~ish** : katica, sertçe, 27. **~ly** : dimdik/katı/sert bir şekilde, 28. **~ness** : katılık, sertlik. *e.a.-* 4. *strong, forceful, powerful*, 5. *resolute, firm, stubborn, obstinate, pertinacious*, 9. *difficult, laborious, excessive, high, dear*, 12. *taut, dense, compact*, 18. *strong, sturdy*, 19. (a) *corpse*, (b) *drunk*, 20. (a) *fellow*, (b) *tramp, hobo*, (c) *laborer, 24. bum, tramp.*

stiff-arm, *is. &f. bk.*: **straight-arm.**

stiff-backed, *sf.* 1. dimdik duran. *a ~ man.* 2. mağrur, kibirli, azametli. *a ~ aristocrat.* 3. inatçı, direngen. *e.a.-* 1. *erect*, 2. *haughty, 3. obstinate, determined.*

stiffen, *f.* sertleş(tir)mek, katılaş(tir)mak, pekiş(tir)mek, ger(il)mek, gerginleş(tir)mek. *~er* : geren, sertleştirten, katılaştıran.

stiff-necked, *sf.* 1. boynu tutulmuş, 2. inatçı, dik başlı, başeğmez, 3. **~ly** : inatla, 4. **~ness** : inatçılık. *e.a.-* 2. *stubborn, refractory.*

stifle, *is. &f. -fled, -fling* 1. boğmak, boğarak öldürmek, 2. bastırmak, zapt etmek, yenmek, söndürmek, teskin etmek, ezmek, boyun eğdirmek, 3. önlemek, engel/manı olmak, 4. boğulmak, nefesi tıkanmak, 5. **~ joint d.d.** (at vb. dört ayaklı hayvanlarda) arka diz, incik kemiği ile but arasındaki eklem yeri. *e.a.-* 1. *smother, suffocate, strangle, choke, 2. suppress, curb, crush, 3. prevent, preclude, quell.* *k.a.-* 2&3. *encourage.*

stifling, *sf.* 1. boğucu, 2. **~ly** : boğucu bir şekilde. *e.a.-* 1. *suffocating.*

stigma, *is., ç.* **stigmata/stigmas** 1. leke, namus lekesi, 2. *tip* (a) hastalık izi/emaresi. **the ~ of leprosy** : cüzam izi, (b) fazla öfkelenince kanayan cilt lekesi, 3. *zool.* solunum deliği, hay-

van veya bir organ üzerinde bulunan benek/delik/mesame, 4. *bot.* tepecik, dişcik başı, stigma, 5. **stigmata** : ululuk lekesi: İsa'nın çarmıha gerildiği zaman aldığı yaralara benzer lekeler (bazı ulu kişilerin bedeninde bulunduğuına inanılır), 6. *esk.* canilere kızgın demirle vurulan damga.

stigmasterol, *is. biy.- kim.* sigmasterol, soya fasulyesinden elde edilen bir sterol C29 H48O.

stigmatic, *sf. &is.* 1. **~al d.d.** lekeli, leke+, lekemsi, 2. *bot.* tepecikli, dişcik başına benzer, 3. *optik* tek özekli : özdeş özekli, tek bir noktaya yansyan, 4. vücutunda ululuk lekesi olan kimse, 5. **~ally** : tek özekli olarak, 6. **~alness** : tek özeklilik.

stigmatise/stigmatisation/stigmatiser, *Brit. bk.*: **stigmatize/stigmatization/stigmatizer.**

stigmatism, *is. optik* tek özeklilik.

stigmatize, *gl.f.* **-tized, -tizing** 1. lekelemek, leke sürmek, rezil etmek, 2. damgalamak, damga vurma, 3. leke/benek hasıl etmek, 4. **stigmatization** : lekeleme, leke sürme, rezil etme, damgalama, damga vurma; vücutta ululuk lekesi belirmesi, 5. **stigmatizer** : lekeleyen, leke süren, rezil eden, damgalayan, damga vuran.

stilbestrol = **stilboestrol**, *is. ecz. bk.*: **diethylstilbestrol.**

stilbite, *is.* desmin, stilbit, beyaz, kahverengi, kırmızı renklerde Ca-Al silikat cevheri.

stile, *is.* 1. çitten/duvardan atlama basamakları. **help a lame dog over a ~** : muhtaç olanı yardım etmek, 2. turnike, 3. kapı/pencere çerçevesinin iki yanındaki uzun kenar tahtalarından her biri.

stiletto, *is., ç.* **-tos/-toes**, 1. ufak hançer, 2. bıç, 3. *f.* **-toed, -toing** hançerlemek, hançer saplamak.

still¹, *sf. &zf. &bağ. &f.* 1. durgun, sakın, hareketsiz, kimildamayan, akmayan. **to keep/lie/stand ~** : kimildamamak, hareketsiz durmak. **~ waters** : durgun sular. **~ waters run deep** : (a) Yumuşak huylu atın çiftesi pektir. (b) Yere bakan yürek yakar. 2. sessiz, sakın. *The room was ~ at the end of the speech.* 3. hafif, alçak sesli. *a ~ murmur.* **The ~ small voice** : vicdanın sesi, 4. asude, durgun. *the ~ air.* 5. (şarap vb.) kö-

püksüz, köpürmez. ~ *wine*. **6.** (sinemanın tersine) fotoğraf, hareketsiz resim, **7.** sessizlik, sükûnet. *the ~ of the night*. **8.** hâlâ, el'an. *Are you ~ here? The coffee is ~ hot*. **9.** şimdilik, şimdiki hâlde, **10.** yine de, o zaman bile. *Objections will ~ be made*. **11.** ayrıca, üstelik, bundan başka, buna ilâveten. *He gave ~ another reason*. **12.** yine de, mamafih, bununla beraber, buna rağmen, olsa bile. **It's a very unpleasant affair, ~ we can't change it** : Çok nahoş bir olay, mamafih değiştirmek elimizde değil. **13.** sessizce, ses çıkmadan, kımıldamadan. *Sit ~!* **14.** esk. daima, her zaman, mütemadiyen, daima, **15.** fakat, yine de. ~ **the fact remains that** : fakat gerçek şu ki. *It was futile, ~ they fought*. **16.** ~ and all *ABD* ancak, yine de, bununla beraber, buna rağmen, **17.** durdurmak, susturmak, sesini kestirmek, **18.** yataştmak, teskin etmek, **19.** yataşmak, sakinleşmek, sükûnet bulmak, **20.** susmak, sesini kesmek. *e.a.-1. motionless, stationary, unmoving, inert, quiescent, 2. soundless, mute, noiseless, 3. hushed, 4. peaceful, calm, serene, 7. silence, stillness, quiet, hush, calm, 9. as yet, 11. even, in addition, yet, 12. even then, nevertheless, yet, 14. always, steadily, constantly, 15. but, 16. nevertheless, 17. quiet, muffle, 18. calm, appease, allay, 19. subdue*.

still², *is. &f.* **1.** imbik, **2.** raki/viski vb fabrikası. **illicit** ~ : kaçak raki/viski yapım evi, **3.** damıtma, imbikten geçirilmek. *e.a.-2. distillery, 3. distill*.

stillbirth, *is.* **1.** çocuğu ölü olarak doğurma, **2.** ölü doğmuş çocuk.

stillborn, *sf.* **1.** ölü olarak doğmuş, **2.** etkisiz, verimsiz, gelişmesi olanaksız. *a ~ plan*. *e.a.-2. ineffectual, fruitless, abortive*.

stilliform, *sf.* damla şeklinde, küresel. *e.a.- drop-shaped, globular*.

still life, *is., ç.* **still lifes** *g.s.* natürmort, cansız/ölü doğa.

stillness, *is.* **1.** durgunluk, hareketsizlik, **2.** sessizlik, sükûnet. *e.a.-2. silence, quiet, hush*.

Stillson wrench, *is.* boru anahtarı.

stilly, *sf. &zf.* **1.** sessiz, sakin, **2.** sessizce, sükûnetle. *e.a.-1. still, quiet, 2. quietly, silently*.

stilt, *is. &f.* **1.** ayaklık, yere basmadan yürümek için kullanan ortası basamaklı sırik, **2.** paçanda, dikme, yerden/sudan yüksekte tutan des-

tek, **3.** *zool.* uzun bacak, kıyı koşarı (*Himantopus*) : bataklıklarda bulunan uzun bacaklı, uzun boyunlu, uzun gagalı kuş, **4.** ayaklı üzerinde yürümek, **5. ~like** : ayaklı gibi.

stilted, *sf.* **1.** (nutuk, yazı vb.) gösterişli, tantanlı, mutantan, debdebeli, (tavrı) çok resmî, **2. mim.** direkler/sütunlar üzerine inşa edilmiş (kemer), **3. ~ly** : gösterişle, tantana/debdebe ile, resmî bir tavırla, **4. ~ness** : gösteriş, tantana, debdebe, resmîyet. *e.a.-1. pompous*.

Stilton (cheese), *is.* damarlı İngiliz peyniri.

stime, *is.* *Isk.&Ir.* zerre, en ufak parça, nebze.

stimulant, *sf.&is.* **1.** uyarıcı, uyarıcı, tahrîk/teşvik/tenbih edici, muharrik, münebbih, canlandıracı (ilâç, madde vb.), **2. k.d.** alkollü içki.

stimulate, *f. -lated, -lating* **1.** uyarmak, tahrîk/tenbih /teşvik etmek, canlandırmak, harekete geçirmek, *mec.* kamçılamak, **2. tip** (sinir, organ vb.) faaliyetini hızlandırmak, uyarmak, **3.** uyarıcı/münebbih etkisi yapmak, **4. stimulability** : uyarılabilme, tahrîk/tenbih edilebilme, canlandırılabilme, **5. stimulable** : uyarılabilir, **6. stimulatingly** : uyararak, uyarıcasına, **7. stimulator** : uyarıcı, uyarıcı, **8. stimulation** : uyarma, uyarım, uyarı, **9. stimulative** : uyarıcı, uyarıcı, münebbih. *e.a.-1. incite*.

stimulus, *is., ç.* **-li** **1.** uyarı, uyartı, uyarıcı, münebbih, **2.** canlandırıcı, harekete geçirilen/hızlandırıcı şey. *e.a.-1. incitement, provocation, incentive*.

stimy, *is., ç.* **-mies, f. -mied, -mying bk.: stymie.**

sting, *is. &f.* **stung** (veya eski **stang**), **stung, stinging** **1.** (arı/akrep vb.) sokmak, iğnelemek, iğne/diken vb sokmak/batırmak, **2.** iğne gibi acıtmak. **His words stung him (to the quick)** : Onun sözleri zehir gibi içine isledi. **The smoke is ~ing my eyes** : Duman gözlerimi acıtıyor. **3.** (iğne vb.) batmak, canımı yaktı, **4.** üzmek, ıstırıp/ıskence vermek, eza/cefa etmek. **His conscience stung him** : Vicdan azabı duydum. **The memory of that insult still ~s.** **5.** (sivri bir şey dürterek) yürütmek/sürmek, **6. argo** aldatmak, kazıklamak. **I got stung** : Kazıklandım. **They stung him for 500 dollars.** **7.** iğne sokma/batırma, iğneleme, **8. ari/akrep vb iğnesi, zehirli**

stingaree

iğne. **a ~ in its tail** : sonu iğneli/kırıcı/acı/dokunaklı/üzücü (söz/eylem). *The plan has a ~ in its tail : it means we lose one day's holiday.* **9. bot.** isırgan tüyü/dikeni, **10. diken yarası**, **11. dürtü**, saik, **12. acı**, elem, sızı, istirap. **the ~ of remorse** : vicdan azabı, **13. iğneli/acı söz**, **14. argo** (a) *bk.*: **confidence game**, (b) bir yolsuzluğu/cinayeti meydana çıkarmak için başvurulan görünenin yasa dışı eylemler (rüşvet vb.), **15. ~ingly** : iğneleyerek, iğne gibi batarak, ciğerine işleyerek, **16. ~ingness** : iğneleme, (iğne) sokma, eza/cefa verme, **17. ~less** : iğnesiz. **e.a.- 1. prick**, **5. goad, drive**, **6. soak, overcharge**.

stingaree, *is. bk.*: **stingray**.

stinger, *is.* **1. arı/akrep** vb iğnesi, **2. sokan hayvan/bitki** (arı, akrep, ısırgan vb.), **3. acı/kırıcı söz söyleyen kimse**, **4. ABD konyak ve na-ne likörü kokteyli**, **5. k.d. acı/iğneleyici söz**, kinate, hiciv.

stinging hair, *is. bot.* ısırgan tüyü/dikeni.

stingo, *is. Brit.- argo* **1. keskin bira**, **2. şevk, canlılık, zindelik, hayatı**. **e.a.- 2. vigor, vitality, zest, vim**.

stingray = **stingaree**, *is. zool.* dikenli uyuşturan balığı (*Dasyatis centoura*) : uzun kamçı gibi zehirli kuyrukları olan yassi iri bir balık türü. Kuma gömülü, kuyruklarıyla kamçılardır, zehirler ve öldürürler. Eni 1.5 m, toplam uzunluğu 3.0 m, kuyruğu 2.2 m.

stingy, *sf. -gier, -giest* **1. cimri, hasis, panti, tamahkâr**, **2. kırılgan, pek az**, **3. iğneli, iğneleyen, sokağı bilen, bataran**, **e.a.- 1. niggardly, penurious, miserly, parsimonious**, **2. scanty, meager**. **k.a.- 1. generous, bountiful**.

stink, *is. &f.* **stank/stunk, stunk, stinking**

1. pis kokmak, kokuşmak, taaffün etmek. *The place stank of decayed fish. cry ~ing fish* : kendi malını kötülemek. **it ~s in the nostrils** : koklayanın burnu düşer, **2. pis/kırılı/murdar olmak**, **3. argo berbat/kötü olmak**. *Your plan ~s. 4. argo gen. ~ of/with* : (parası vb.) pek çok olmak. **He ~s of money** : Pek çok parası var. **5. ~ out** : (a) pis pis kokutmak, pis koku ile doldurmak. *The burning pan has stunk the house out.* (b) pis koku ile kaçırırmak. *The smell of his cooking is enough to ~ us all out.* **6. ~ up** : kokutmak, taaffün ettirmek, **7. pis koku**. ~ **bomb** : pis koku bombası,

8. rezalet, utanca, **9. argo şiddetli itiraz, açıkça şikayet, protesto**. **raise a ~ k.d.** itiraz/şikayet etmek, kiyameti koparmak, hâdise çökmek, **10. ~s Brit.- argo kimya**. **e.a.- 7. stench**, **8. scandal**, **9. fuss, protest, outrage, censure**.

stinkard, *is. esk.* pis/mendebur kimse. ~**ly** : mendeburca. **e.a.- stinker**.

stink bug, *is. zool.* osuruk böceği (*Pentatomidae*) : dokununca pis koku çıkarılan kanatlı böcek.

stinker, *is.* **1. pis kokan kimse/şey**, **2. argo mendebur/menfur/alçak/aşağılık kimse**, **3. argo adı/pespaye/berbat şey** (roman, piyes vb.). **write s.o. a ~** : birisine zılgıtname yazmak, verip ve riştirmek, **4. argo çetin/zor/güç şey**. **The algebra paper was a ~** : Cebir soruları çok zordu/berbatti. **5. pis koku çıkarılan bomba veya benzergi**. **e.a.- 2. louse**.

stinkhorn, *is.* pis kokulu küf (*Phallus impudicus*).

stinking, *sf.* **1. pis kokulu, murdar, taaffün etmiş**, **2. adı, aşağılık, menfur, nefret uyandıran**. **a ~ idea**, **3. ~ly** : pis kokarak, adice, nefret uyandırırcasına, **4. ~ smut** : sürme, yanık, bugdaylara arız olan bir hastalık. **e.a.- 1. foul-smelling, smelly, putride, rotten, rank, putrescent**, **2. contemptible, disgusting, 4. bunt**.

stinko, *sf. argo* sarhoş. **e.a.- drunk, intoxicated**.

stinkpot, *is.* **1. boğucu ve pis kokulu bir madde yayan eski bir zehirli gaz bombası**, **2. kokulu kaplumbağa** (*Sternotherus odoratus*), **3. argo motorbot**, **4. argo pis herif, alçak kimse**. **e.a.- 3. motorboat**.

stinkweed, *is.* (tatula vb. gibi) pis kokulu bitki.

stinky, *sf. stinkier, stinkiest* pis kokulu, müteaffin, murdar, iğrenç. **e.a.- foul-smelling, stinking**.

stint, *is. &f.* **1. had, sınır, limit**. *to exceed one's ~*. **2. pay, hisse**, **3. sınırlandırmak, tahdit etmek, kısıtlamak, daraltmak, azaltmak**, **4. masrafı kısmak, esirgemek, tutumlu olmak, tasarruf etmek**, **5. esk. sona erdirmek, önlemek, durdurmak, menetmek**, **6. esk. vazgeçmek, bırakmak, terk etmek**, **7. esk. durma, ara verme**, **8. zool.** küçük kum çulluğu, **9. ~edly** : sınırlı/kısıtlı bir şekilde, **10. ~edness** : sınırlılık, mahdutluk, kısıtlılık.

ılık, **11. ~er** : kısıtlayan, sınırlı, masrafi kısan, **12. ~ingly** : sınırlı, kısıtlayan, mahmut/sınırlı bir şekilde, **13. ~less** : sınırsız, hudsuz, kısıtsız. *e.a.- 1. limitation, restriction, restraint, constraint, 2. allotment, portion, share, 3. limit, restrict, confine, restrain, 5. check, 6. desist, 7. halt, pause.*

stipe, is. **1. bot.** ana sap, **2. zool.** **stipes/stipites d.d.** (böceklerde) uzun çıktı.

stipel, is. bot. sapçık: bileşik yapraklarda küçük yaprakların sapı. **~late** : sapçıklı, sapçıkları olan.

stipend, is. **1. maaş, ücret, 2. burs.** **3. ~less** : maaşsız, ücretsiz. *e.a.- 1. salary, pay, 2. scholarship.*

stipendiary, sf.&is., ç. ~aries **1.** maaşlı, ücretli, burslu, **2.** maaş/ücretle ilgili, **3.** maaş/ücret/burs alan kimse

stipes, is., ç. stipites bk.: stipe.

stipple, is.&f. ~pled, ~pling **1.** nokta nokta resim yapmak, noktalarla hâkmetmek, **2. stippeling d.d.** noktalı resim (yapma), noktalarla hâkmetme.

stipulate, f. -lated, -lating **1. gen. ~ for** : şart koşmak, koşul/şart olarak ileri sürmek. *The document ~d ten criteria as the basis for any reform.* **2.** (şartlarını vb.) açıklamak/belirtmek. *to ~ a price.* **3.** söz vermek, vaadetmek, anlaşmak, **4. bot.** yapraklı, ana sapın dibinde küçük yapraklı olan, **5. stipulable** : şart koşulabilir, şart olarak öne sürülebilir, **6. stipulation** : koşul, şart, şart koşma, şart olarak ileri sürme, **7. stipulator** : şart koşan kimse, **8. stipulatory** : şart kabilinden, şart mahiyetinde, şart teşkil eden, şart olarak ileri sürülen.

stipule, is. bot. yapraklı, ana sapın dibinde bulunan küçük yaprak. **stipular** : yapraklı şeklinde.

stir, is.&f. stirred, stirring **1.** (sıvıyu/ateşi vb.) karıştırma(k). **~ the soup/the fire** : çorbayı/ateşi karıştırmak, **2. gen. ~ up** : harekete geç- (ir)me(k). **~ one's stump** *argo* hızlı yürümek, acele etmek. **I will not ~ a foot** : Adımımı bir yere atmam. **3. kımilda(t)ma(k), oyna(t)ma(k).** **Don't ~ from here** : Buradan kımildama. **He would not ~ a finger to help them** : Onlara yardım için parmağını bile oynatmaz. **He is not ~ring yet** : Daha yatıyor. **There is not a breath**

of air ~ring : Yaprak kımildamıyor; ses soluk yok. **If you ~, I shoot!** Kımildama, vururum/davranma yakarım! **4. yerini değiştirme(k).** **~ about** : etrafta dolaşmak, gezinmek, **5. tahrik/teşvik etme(k), kıskırma(k).** **~ s.o.'s pity** : birinin merhametini uyandırmak. **~ s.o.'s wrath** : birini gazaba getirmek, **6. heyecanlan(dir)ma(k), canlan(dir)ma(k).** **~ the blood** : heyecana gelmek/getirmek, **7. telâş, gürültü, patırı, karışıklık, kayışma, faaliyet.** **a place full of ~** : gürültülü/canlı/hareketli bir yer. **make/create a great ~** : ortalığı birbirine katmak/telâş vermek. **There is not a ~** : Ortalıkta çit yok. **8. argo** kodes, hapsishane, **9. stirrable** : karıştırılabilir, **10. stirrer** : karıştırıcı. *e.a.- 1. agitate, 2. move, 5. instigate, incite, prompt, rouse, 6. excite, 7. commotion, fuss, uproar, ado, 8. prison, jail.*

stirabout, is. **1. Brit.** yulaf/mısır lâpası, **2. karışıklık, gürültü, velvele, 3. kipirdak/fazla faal kimse.**

stir-crazy, sf. argo hapsishanede aklını oynatmış.

stir-fry, gl.f. ~fried, ~frying (yemeği) karıştırarak yağda kızartmak, Çin usulü pişirmek.

stirk, is. **1. tosun, düve,** **2. İsk.** aptal kimse.

stirps, is., ç. stirpes **1.** soy, sülale, **2. huk.** ilk ata, **3. biy.** esk. aile, familya. *e.a.- 1. stock, 3. family.*

stirring, sf. **1.** heyecan verici, heyecanlı, coşturucu, canlandırcı, tahrik edici. **~ times** : heyecanlı günler, **2. canlı, hareketli, faal,** **3. ~ly** : heyecanlı/hareketli/canlı bir şekilde. *e.a.- 1. exciting, rousing, thrilling, 2. lively, moving, active.*

stirrup, is. **1. üzengi,** **2. den.** marsepetayağı, **3. anat.** **~ bone d.d.** üzengi kemiği, **4. ~ cup** : ata bindikten sonra içilen veda kadehi/içkisi, **5. ~ leather/strap** : üzengi kayışı, **6. ~ pump** : el tulumbası, portatif yanın tulumbası, **7. ~less** : üzengisiz, **8. ~ like** : üzengi gibi, üzengi biçiminde.

stitch, is.&f. **1. dikiş.** **back ~** : iğne ardi dikişi. **cross ~** : çapraz/kruvaze dikiş. **open-work ~** : ajurlu dikiş, **2. teyel, ilmik,** **3. dikiş tarzı,** **4. zerre,** en ufak parça/şey. **He wouldn't do a ~ of work** : En ufak bir işe elini sürmez. **5. şiddetli böğür ağrısı,** **6. Brit.- k.d.** yürüyüş mesafesi. **7. (dikiş) dikmek,** **8. zımbalamak,** tel zımbası

stitchery

ile birbirine eklemek. *to ~ cartons*. **9. ~ up** : yırığı/yarıyı dikmek, dikerek tutturmak, **10. A ~ in time saves nine** : Zamanında onarılan küçük bir hata büyük zararları önler. **11. be in ~s k.d.** kahkahalar atmak, gülmekten katılmak/kasıkları çatlamak. **We were in a ~s, we could hardly stand up it was so funny** : O kadar komikti ki, gülmekten kasıklarımız çatladı/yerlere yattık. **12. not a dry ~ on** : sırsıklam, çok ıslanmış, **13. with every ~ of canvas set den**. bütün yelkenleri fora, **14. without a ~ of clothing** : çırılıçplak. **She hasn't got a ~ on** : Çırılıçplaktı. **15. ~er** : dikişçi, dikiş /oyulgama/zımbalama makinesi, **16. ~like** : dikişe benzer, dikiş gibi.

stitchery, *is.* iğne işi. *e.a.- needlework*.

stitching, *is.* **1.** dikiş, dikiş dikme, **2.** yama-mama, yama vurma.

stitchwort, *is. bot.* akçıl ot (*Stellaria Holosteae*): beyaz çiçekler açan bir bitki.

stithy, *is., ç.* **stithies**, *f.* **stithied**, **stithying** **1.** nalbanthane, nalbant/demirci dükkânı, **2.** örs, **3. esk.** demir dövmek. *e.a.- 1. smithy, forge, 2. anvil, 3. forge*.

stiver, *is.* **1. stuiver** *d.d.* eski Hollanda nikel parası, (5 cents), **2.** zerre, en ufak miktar. *not a ~ of work*.

St.-John's-wort, *is. bot.* binbir delik otu, sarı kantaron (*Hypericum*).

stk. = stock.

stlg. = sterling.

stoa, *is., ç.* **stoas/ stoai/ stoa** **1.** (Yunan mimarisinde) sundurma, revak, saçak, **2. fels.** stoacılığın üç evresinden her biri.

stoat, *is. zool.* (özellikle yazın esmer kırımızı kürklü) kâkum (*Mustela erminea*). *e.a.- ermine*.

stob, *is. k.d.* direk, kazık. *e.a.- post*.

stoccado = stoccata, *is., ç.* **-dos** *esk.* (kılıç veya benzeri sıvı uçlu silâhla yapılan) hamle.

stochastic, *sf. ist.* olasılıksal, seçkisiz. **-ally** : olasılıksal yöntemle. **~ dependence** : olasılıksal bağımlılık. **~ differentiability** : olasılıksal türevlenirlik. **~ disturbance** : olasılıksal bozulma. **~ error** : seçkisiz yanılıgı. **~ integrability** : olasılıksal tümlenirlik. **~ model** : olasılıksal örnek biçim. **~ process** : olasılıksal süreç.

stock¹, *is.* **1.** mevcut mal, stok, depo malları, satılacak mal, **2.** çiftlik hayvanları, **3.** hisse senedi, sermaye hissesi, **4.** ağaç gövdesi, kütük, tomruk, direk, kazık. **to stand like a ~** : kazık gibi durmak, **5.** soy, nesil, nesep, ırk, silsile, sülâle, aşiret, kabile, **6.** dil ailesi, **7.** menşe, asıl, **8.** çorba için hazırlanan et suyu, **9.** ham madde, **10.** dayak, destek, iskele, taban, altlık, **11.** (tüfek/tabancada) kundak, **12.** (top arabasında) dingen, **13.** sap, kabza, tutamak, **14.** *mak.* pafta kolu, **15.** izabe edilecek maden, dövülerek şekil verecek maden, **16.** üzerine aşı yapılan dal, **17.** aşı filizinin alındığı dal, **18. bot.** şebboy (*Mathiola incana*), **19. zool.** mürekkep organizma, **20.** (iskambil) oyuncuya dağıtılmayan kâğıtlar, **21.** büyük boyun bağlı, **22.** tiyatro trupu/repertuvarı, **23. ~s esk.** (a) suçlunun ayakları geçirilerek teşhir edildiği delikli tahta kanape, (b) nallanan atların bağlandığı çerçeveye, (c) gemi inşaat kızağı, **24. ~ boy** : satılacak malları dükkâna dizen kişi, **25. in ~** : mevcut/depoda (mal), **26. on the ~s** : (gemi) yapılmakta, tezgâhta, inşa hâlinde, **27. out of ~** : elde kalmamış, mevcudu tükenmiş, **28. take ~** : (a) malın mevcudunu saymak, envanter çıkarmak, (b) önceden hesaplamak/düşünmek/değerlendirmek/göz önüne almak. **take ~ of the situation** : durumu değerlendirmek, ölçüp biçmek. *The emergency committees had a chance to take the ~ of the situation.* **29. take ~ in = put ~ in** *k.d.* inanmak, itimat etmek, güvenmek, **30. put ~ in** : önem/değer vermek. *We put a lot of ~ in higher education.* **31. lock, ~ and barrel** : toptan, tamamıyla, tümü ile, baştan başa, ne var ne yok hepsi, **32. laughing ~** : alay konusu. *e.a.- 1. store, supply, inventory, 2. livestock, 5. race, tribe, lineage, family, 13. haft, 29. believe, trust, 31. completely, entirely.*

stock², *sf.* **1.** elde bulunan, depoda mevcut, **2.** basmakalıp, beylik, alelâde, basit, bayagi, adî, harçialem. **a ~ excuse**. **a ~ greeting such as "Good morning"**. **3.** damızlık (çiftlik hayvanı). **a ~ mare**. **4.** hayvan+, cins hayvan yetiştirilen. **~ farming** : (çiftlikte) hayvan yetiştirme, **5.** hisse senedi+, **6. tiy.** (a) repertuvara bulunan, (b) bir oyunda birlikte oynayan. *e.a.- 2. banal, commonplace, ordinary, usual, hackneyed*.

stock³, *f.* **1.** mal yiğmak, depolamak, istif etmek, stok yapmak, mal ile doldurmak, **2.** mağazada satılacak mal bulundurmak, **3.** sermaye tedarik etmek, **4.** çiftlik hayvani yetiştirmek/temin etmek, **5.** tüfeğe kundak takmak, **6.** filiz sürmek, **7.** (tarlaya yonca, çimen vb tohumu) ekmek, **8. ~er** : (a) tüfeğe kundak takan, (b) damızlık/kasaplık hayvan, (c) izabe firınına cevher atan kimse.

stockade, *is. & f.* **-aded, -ading** **1.** şarampol, etrafı kazık ve sıriklarla çevrili yer, **2. ABD- As.** askerî ceza evi/hapishane, **3.** etrafını kazık ve direklerle çevirmek/takviye etmek.

stock book, *is.* ambar defteri, stok eşya/mal defteri, envanter defteri.

stockbreeder, *is.* hayvan yetiştircisi. **stockbreeding** : hayvan yetiştirmeye.

stockbroker, *is.* borsa tellâlı/acentesi/temsilcisi, hisse senedi alıp satan komisyoncu. **~age** : borsa acenteliği.

stock car, *is.* **1.** yarış otomobiline çevriliş standart model araba, **2.** hayvan vagonu.

stock certificate, *is.* hisse senedi.

stock company, *is.* **1. fin.** hisse senetleri çıkarılan şirket, **2. tiy.** tiyatro trupu.

stock dove, *is. zool.* yabanî güvercin (*Columba oenas*).

stock exchange, *is.* borsa.

stock farm, *is.* **1.** hayvan çiftliği, **2. stock farmer** : hayvan çiftliği sahibi, **3. stock farming** : hayvan yetiştirmeye.

stockfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** kurutulmuş tuzsuz balık.

stockholder, *is.* **1.** hissedar, ortak, hisse senedi sahibi, **2. Avust.** hayvan çiftliği sahibi.

stockinet, *is.* **1. Brit.** jarse kumaş, **2.** jarse dikişi.

stocking, *is.* **1.** çorap, **2. Brit.** jarse dikişi, **3. in one's ~ feet** : çorapla (ayakkabısız), **4. ~ed** : çoraplı, çorap giymiş, **5. ~less** : çorapsız, **6. ~ cap** : sivri külâh, **7. ~ mask** : (soyguncuların tanınmamak için yüzlerine geçirdiği) çorap maske.

stock in trade, **1.** dükkanındaki mal, **2.** sermaye, belirli bir maksada tahsis edilen maddî ve manevî olanaklar. *A sense of style is part of the stock in trade of any writer.*

stockish, *sf.* **1.** odun/kazık gibi, avanak, sersem, budala, **2. ~ly** : sersemce, budalaca, **3. ~ness** : sersemlik, budalalık. *e.a.- 1. stupid.*

stockjobber, *is.* **1.** borsa tellâlı/simsarı/komisyoncusu, **2. Brit.** aracı, sîrf borsa komisyoncuları ile alış veriş yapan borsa acentesi, **3. ~y = stockjobbing** : borsa simsarlığı/komisyonculuğu.

stockless, *sf.* dipçiksiz.

stockman, *is., ç.* **-men** **1. ABD&Avust.** (çiftlikte) hayvan yetiştircisi, **2.** çiftlik amelesi/uşağı, **3. ambar memuru.**

stock market, *is.* **1.** borsa, **2.** borsa/hisse senedi fiyatları.

stockpile, *is. & f.* **-piled, -piling** **1.** stok mal, eşya/malzeme yiğini, depo edilmiş inşaat ve bakım malzemesi, **2.** depolanmış yedek malzeme, **3.** depo edilmiş silâh/mühimmat, **4.** depo etmek, ambarlamak, istif etmek, ilerişi için depoda saklamak, **5. ~er** : istifçi, ambarçı, mal depo edip saklayan.

stock raising, *is.* hayvan yetiştirmeye. **stock raiser** : hayvan yetiştircisi.

stockroom, *is.* ambar, depo.

stock-still, *sf.* kımıltısız, tamamen hareketsiz.

stocktaking, *is.* **1.** ambar sayımı, stok malın mevcudunu sayma, envanter çıkarma, **2.** durumu değerlendirmeye: amaçlar ve başarılı işler karşısında mevcut durumun muhasebesini yapma.

stock ticker, *is. bk.: ticker (1).*

stocky, *sf. stockier, stockiest* **1.** tıknaz, bodur (ve sağlam), **2. (ağaç)** kalın/ırı gövdeli, **3. stockily** : tıknazca, **3. stockiness** : tıknazlık, bodurluk. *e.a.- 1. sturdy.*

stockyard, *is.* ağırl, satılacak hayvanların barındıkları etrafı çevrili yer.

stodge, *is. & f.* **stodged, stodging** **1.** doyuruğu yemek, **2.** öğrenilmesi zor ve sıkıcı şey, **3. tıka basa/oburcasına yemek, tıknmak**, **4. k.d. bk.: trudge.** *e.a.- 1. gorge, cram.*

stodgy, *sf. stodgier, stodgiest* **1.** ağır, can sıkıcı, tatsız, yavan, sönüklük, cansız, ilgi çekmeyecek, **2. (iyiyecek)** ağır, hazmı güç, **3.** fazla resmî, sıkıcı, **4. kaba saba, zarafetten yoksun. a ~ business suit.** **5. stodgily** : can sıkıcı/tatsız/yavan bir şekilde, kaba saba, **6. stodginess** : ağırlik, can sıkıcılık, tatsızlık, yavanlık, sönüklük, cansızlık, fazla resmîlik, kaba sabalık, zarafetten yoksunluk. *e.a.- 1. dull, tedious, uninteresting, 2. heavy, unpalatable, 3. formal, traditional, 4. drab, unattractive, graceless, inelegant.*

stoichiometry

stoichiometry/stoichiometrically, *is. bk.: stoichiometry/stoichiometrically.*

stogey, *is., ç. -gies bk.: stogy.*

stogy, *is., ç. -gies* 1. uzun, ince ve düşük kaliteli puro, 2. kalın ve kaba kundura/çizme.

Stoic, *sf.&is.* 1. stoacı, stoik, Kıbrıslı Zeno'nun M.Ö. IV. yüzyılda kurduğu, insanların ihtarlarından arınması, sevinç ve kedere kapılmaması, kaçınılmaz zaruretlere baş eğmesi tezini giuden felsefe yanlısı, 2. *k.h. bk. : stoical.*

stoical, *sf.* 1. sevinç ve kedere karşı kayıtsız, bığâne, umursamaz, fütrsuz, ilâhi kadere boyun egen, sabırlı, metin, sakin, soğukkanlı, 2. *b.h.* stoacı, stoacılık felsefesi taraftarı, 3. ~ly : kayıtsızca, bığâne olarak, fütrsuzca, metanetle, sabırla, sükûnetle, 4. ~ness : kayıtsızlık, bığânelik, fütrsuzluk, metanet, sabır, sükûnet. *e.a.- 1. impassive, imperturbable, cool.*

stoichiometry/stoicheiometrically, *is. bk.: stoichiometry/ stoichiometrically.*

stoichiometric(al), *sf. kim.* 1. nicek kimyasal, nicek kimya ile ilgili, 2. belirli bir kimyasal tepkimeye belirli oranda katılan elemanlara ait, 3. **stoichiometrically** : nicek kimyasal olarak, nicek kimya yöntemiyle.

stoichiometry, *is.* 1. nicek kimya, 2. nicek ölçüm, kimyasal bileşimi oluşturan bileşenlerin nicek oranlarını belirleme. **stoichiometry, stoichiometry d.d.**

Stoicism, *is. 1. fel.* Stoacılık, revakiye, stoik felsefe: Usun egemenliğini, doğaya uygun yaşamayı, ruhun sarsılmazlığını, duyumsamazlığı erek edinen felsefe, 2. duyumsamazlık, sevinç ve kedere karşı kayıtsızlık, umursamazlık, bığânelik. *e.a.- 2. impassivity, patience, indifference.*

stoke, *f. stoked, stoking* 1. ateşi karıştırma, 2. ateşe kömür/yakit atmak, ateşçilik yapmak, 3. tıka basa ye(dir)mek, tık(ın)mak, (mideyi) doldurmak.

stokehold = stokehole, *is.* 1. (gemi) kazan dairesi, 2. külhan kapağı/agzı, kazana kömür atılan kapaklı delik. *e.a.- 1. fire room.*

stoker, *is.* 1. ateşçi, ocakçı, gemide/lokomotifte kazana kömür atan işçi, 2. ateşe kömür atan mekanik düzen, 3. ~less : ateşçisiz, ocakçısız.

stokesia, *is. bot.* morçiçek (*Stokesia laevis*) : GD ABD'de yetişen iri mor, mavi çiçekler açan bir bitki.

STOL, *is.* kısa mesafede havalandabilen ve iniş yapabilen uçak (= Short Take Off and Landing).

stole, *is.&f. 1. bk. : steal (geç.z.), 2.* piskoposların ipek atkısı, 2. etol, şal, 3. eski Roma'da kadınların giydiği uzun entari, 4. ~like : şal gibi, şal/atkı biçiminde.

stolen, *f. bk. : steal (sf.f.).*

stolid, *sf.* 1. duygusuz, duyumsamaz, vurdumduymaz, hissiz, heyecansız, 2. ~ity = ~ness : duygusuzluk, duyumsamazlık, vurdumduymazlık, hissizlik, 3. ~ly : duygusuzca, duyumsamazlıkla, vurdumduymazlıkla. *e.a.- 1. impassive, unemotional.*

stollen, *is.* açma, cevizli üzümlü çörek.

stolon, *is.* 1. *bot.* kök filizi, yer altında uzanıp yeni filizler süren kök, 2. *zool.* ilkel canlılarda hayvansı üreten filiz gibi organ, 3. ~ic : kök filizi+, 4. ~ferous : kök filizi süren (çilek vb. gibi).

stoma, *is., ç. stomata/stomas* 1. *bot.* göznek, 2. *zool.* ağızçık, ilkel omurgasızlarda sindirim borusu girişi. **stomate** *d.d.*

stomach, *is.&f. 1. anat. zool.* mide, karın. **on an empty ~** : aç karnına. **on a full ~** : tok karnına, yemek üstüne. **It makes my ~ rise** : Mideyi bulandırıyor. **to turn s.o.'s ~** : birisinin midesini bulandırmak. **My ~ turns at the sight** : Görünce midem bulanıyor. 2. karın, göbek, 3. iştah, 4. istek, arzu, niyet, heves. **I have no ~ for adventure** : Maceraya hevesim yok. 5. *esk.* (a) yürek, cesaret, (b) gurur, kibir, (c) öfke, nefret, kin, 6. yemek, mideye indirmek, midede tutabilmek. *The sick man couldn't even ~ liquids.* 7. sindirmek, hazmetmek, 8. katlanmak, tahammül etmek, dayanmak, 9. *esk.* güçenmek, kızmak, kin beslemek. *e.a.- 2. abdomen, belly, 3. appetite, 4. desire, inclination, 5. (a) spirit, courage, (b) pride, haughtiness, (c) resentment, anger, 7. digest, 8. endure, tolerate, stand, bear, 9. resent.*

stomach ache, *is.&f. 1.* mide ağrısı, karın ağrısı, 2. **stomach-achy** : karın ağrısı.

stomacher, *is.* (eskiden kadınların giydiği süslü) göğüslü.

stomachful, *sf.&is.* 1. karın/mide dolusu, doyuracak kadar, doyasiya. **I've had a ~** : Çok doydum, midem dolu, 2. sabrını/tahammülini

aşacak derecede. **have a ~ of** : -den bıkmak, gi-na getirmek, **3. esk.** (a) inatçı, (b) kızgın, öfkeli, (c) cesur, yürekli. **e.a.- 3. (a) obstinate, stubborn, (b) angry, resentful, (c) courageous.**

stomachic(al), *sf.&is.* **1.** mide+, karin+, **2.** midevî, mideye yarayan, **3.** mideyi kuvvetlen-diren ilaç, **4. stomachically** : mideye yarayacak şekilde.

stomach pump, *is. tip* mide yıkama tu-lumbası.

stomach sweet bread, *is. bk.:* **sweetbread** (1).

stomach tooth, *is.* (çocuklarda) alt köpek dişi.

stomach worm, *is.* şerit kurdu (*Haemonchus contortus*) : davar ve sıyırların midesine arız olan asalak kurt. **wireworm d.d.**

stomachy, *sf.* **1. Brit.- k.d.** öfkeli, çabuk kızan/öfkelenen, **2. karinli, göbekli.** **e.a.- 1. irritable, 2. paunchy.**

stomat-/stomato-, *ön ek* “ağız”.

stomata, *is. bk.:* **stoma** (çoğulu).

stomat al, *sf.* **1. ağızçık+, gözenek+, ağız-cığa ait/benzer, ağızçık şeklinde. ~ openings. 2. ağızçıklı, gözenekli.**

stomate, *is. bk.:* **stoma**.

stomat ic, *is.* **1. ağıza ait, ağız+, ağız şeklinde, 2. bk.:** **stomat al**.

stomatitis, *is.* **1. ağız iltihabı/yangısı, 2. stomatitic** : ağız iltihabı yapan.

stomatology, *is.* **1. ağız bilimi** : ağız/ağız hastalıklarını inceleyen bilim, **2. stomatologic (al)** : ağız bilimsel, **3. stomatologist** : ağız hastalıkları uzmanı.

stomatoplasty, *is.* **1. estetik ağız ameliyatı, 2. stomatoplastic** : estetik ağız ameliyatı+.

stomatopod, *is. zool.* ağızdan ayaklılar : solungaçları karında, bacakları ağız yakınında olan kabuklu hayvanlar (*Stomatopoda*).

stomatous, *sf. bk.:* **stomat al**.

-stome, *son ek* “ağızlı”. **cyclostome** : yu-varlak ağızlı.

stomodaeum, *is., ç. -daea bk.:* **stomodeum**.

stomodeum, *is., ç. -daea* ön bağırsak: embriyonda ağızın içeri çokmesiyle meydana gelen beslenme kanalının ön ucu. **stomodeal** : ön bağırsak+.

-stomous, *son ek* “ağızlı”. **monostomous** : tek ağızlı.

stomp, *is.&f.* **1. k.d.** basmak, tepelemek, basıp ezmek/öldürmek, **2. hızlı tempolu ve tepinerek oynanan bir dans ve müziği**, **3. ~er** : basan, tepeleyen, tepinerek dans eden.

-stomy, *son ek* “yarma, delme, sunî delik açma ameliyatı” anlamı katar. **ör.:** *cystostomy*.

stone, *is.&sf.&f.* **stoned, stoning** **1.** taş. **not to leave a standing ~** : taş üzerinde taş bırakmak, yer ile yeksan etmek, **2. çakıl, 3. kaya parçası, 4. kıymetli taş, mücevher, 5. mezar taşı, 6. değirmen taşı, 7. bileği taşı, 8. dolu taneli, 9. taştan yapılmış şey, 10. *tip* mesane taşı, 11. **esk.- anat. ~s** : haya, husye, **12. meyve çekirdeği, 13. bas.** mürettep masası, **14. Brit.** 14 librelik (6.35 kg) ağırlık ölçüsü, **15. taştan yapılmış, 16. taş atmak, taşa tutmak, 17. taşlayarak öldürmek, 18. taş döşemek, taş duvar ör-meş, 19. taşlamak, taşa sürmek, bilemek, 20. (meyve) çekirdeğini çıkarmak, 21. enemek, iğdiş/hadim etmek, **22. esk.** hissizleştirmek, taş kalpli/insafsız yapmak, **23. rolling** ~ : göcebe, bir baltaya sap olmayan/müternadiyen yer ve iş değiştiren kimse. **A rolling ~ gathers no moss** : Yuvarlanan taş yosun tutmaz. **24. cast ~s at** : birene taş atmak, *mec.* eleştirmek, **25. cast the first ~** : suçlamakta/kötülemekte önyak olmak. **26. leave no ~ unturned** : her çareye başvurmak, çalmadık kapı bırakmamak, **27. ~able = stonable** : taşlanabilir, çekirdeği çıkarılabilir, **28. ~less** : çekirdeksiz, taşsız, **29. ~lessness** : çekirdeksizlik, **30. ~ like** : taş gibi, sert, katı, **31. stoner** : (a) taşlayan, taş atan, (b) taşçı, taş ustası, taş döşeyen/duvar ören, (c) meyve çekirdeklerini ayıklama aleti, **32. ~ the crows!** *argo* Vay canına! (hayret/nefret ifade eden ünlem). **e.a.- 2. pebble, 3. rock, 4. precious stone, 5. gravestone, tombstone, 6. millstone, 7. grindstone, 8. hailstone, 11. testes, testicle, 12. pit, 21. cast-rate.******

Stone Age, *is.* Taş devri.

stone-blind, *sf.* tamamıyla kör/âmâ. **~ness** : tüm körlük.

stone-blind

stone-blind, *sf.* tamamıyla kör/âmâ. ~ness : tüm körlük.

stoneboat, *is.* *ABD* taş taşımakta kullanılan tahta kızak.

stone-broke, *sf.* *k.d.* meteliksiz, müflis, beş parasız.

stonechat, *is.* *zool.* taş kuşu, kuyrukkakan (*Saxicola torquata*).

stone-cold, *sf.* tamamıyla soğuk, buz gibi, kaskatı (ceset).

stonecrop, *is.* *bot.* dam koruğu, kaya koruğu (*Sedum acre*).

stone crusher, *is.* taşkıran, taş kırmma makinesi/ışçısı.

stone-curlew, *is.* *zool.* kalın bacaklı kuş (*Oedicne-mus oedicnemus*).

stonecutter, *is.* 1. taşçı ustası, 2. taş yontma makinesi, 3. **stonecutting** : taşçılık, taş yontma.

stoned, *sf.* 1. çekirdekleri çıkarılmış. ~ prunes. 2. *argo* (a) sarhoş, zom, (b) esrarla vb. uyuşmuş. *e.a.-* 2. (a) drunk, intoxicated.

stone-dead, *sf.* (taş gibi/kaskatı) ölü.

stone-deaf, *sf.* (tamamıyla) sağır, hiç işitemez.

stonefly, *is.*, *c.* -flies *zool.* taş böceği (*Plecoptera*): nimfa hâlinde iken akarsularda taş altında bulunan kanatlı böcek.

stone fruit, *is.* çekirdekli meyve (şeftali, kaysı, erik, kiraz vb.). *e.a.-* drupe.

stone lily, *is.* deniz lâlesi fosili.

stone marten, *is.* *zool.* ak gerdanlı sansar (*Mustela foina*).

stonemason, *is.* taşçı. **stonemasonry** : taşçılık.

stonemint, *is.* *bot.* geyik otu (*Cunila origanoides*).

stone parsley, *is.* *bot.* taş maydanozu (*Sison amomum*) : tohumları kokulu sayvan çiçekli bir bitki.

stone pine, *is.* *bot.* fistık çamı (*Pinus pinea*).

stone pit = stone quarry, *is.* taş ocağı.

stoneroller, *is.* *zool.* taş golyanı (*Camposoma anomalum*) : taşları yuvarlayarak yuva yapan golyan balığı.

stone's throw, *is.* yakın, bir taş atımı (me-safe).

stone-still, *sf.* taş gibi hareketsiz, kımıl-damaksızın. *He sat ~ for hours.* *e.a.- motionless.*

stonewall, *f.* 1. taş/kâğır duvar örme, taş duvarla çevirmek, 2. *Brit.* parlâmentoda bir yasanın çıkışmasını engellemek/geciktirmek, çıkışma sokmak. *e.a.-* 2. *filibuster*.

stone-wall, *is.* 1. taş/kâğır duvar, 2. aşıl-maz engel, çıkmaz.

stoneware, *is.* sert çini, dayanıklı çanak/çömlek.

stonework, *is.* 1. taş duvar, 2. taşçılık, taş oymacılığı.

stoneworker, *is.* taşçı, taş oymacısı.

stonewort, *is.* *bot.* yeşil su yosunu (*Chrophycaceae*).

stoney, *sf.* **stonier**, **stoniest** *bk.:* stony.

stony, *sf.* **stonier**, **stoniest** 1. taşlı, taşı çok, taş dolu, 2. taş gibi, katı, sert, 3. duygusuz, hissiz, merhametsiz, kaba. ~ **hearted** : taş yürekli, merhametsiz, zalim, 4. donuk, soğuk, ifadesiz. a **hard ~ look/stare** : donuk/soğuk bakış. ~ **politeness** : soğuk nezaket, 5. taşlaşdırın, taş hâline getiren, dondurun, katılaşdırın, hareket-siz bırakın. ~ **fear** : müthiş korku, 6. çekirdekli (meyve), 7. ~ **coral** : kalkerli mercan, 8. **sto-nily** : taş gibi, sert sert, duygusuzca, acımadan, zaliman, 9. **stoniness** : katılık, sertlik, taş gibi oluş, soğukluk, kabalık, duygusuzluk, merhametsizlik. *e.a.-* 1. *rocky, pebbly, 3. unfeeling, merciless, obdurate, hard, 5. petrifying, stupefying.*

stooge, *is. & f.* **stooged**, **stooging** 1. *k.d.* yardakçı, yardımcı, yamak, yoldaş, hempa, 2. *k.d.* meddah yamağı, ikili komedyenlerden kendisine gülünen kimse, 3. *argo* yardakçılık yapmak, 4. *Brit.* ~ **around/about** : (a) civarında dönüp dolaşmak, başıboş gezmek, (b) (pilot) çevresinde uçmak, devriye uçuşu yapmak. *stooging around at 30,000 feet, waiting for the enemy planes.*

stook, *is. & f.* *Brit.* 1. başak demetleri, 2. başakları demet yapmak, demetleri yiğmek, 3. ~er : demet yapan. *e.a.-* shock.

stool, *is. & f.* 1. iskemle, tabure, 2. ayak iskemlesi, 3. yeni kök veren eski kök/kütük, 4. filiz, sürgün, 5. çığırtkan kuş, üzerine bu kuşu bağladıkları sırik, 6. avcıların tuzak/yem

olarak kullandıkları yapma kuş/ordek, **7. oturak**, lâzımlık, **8. dışkı**, kazurat, defihacet, **8. pencere** denizliği, **9. yeni filiz vermek/sürmek**, filizlenmek, **10. çiğirtkan kuşla avlamak**, **11. go to ~ d.d.** dışkı defetmek, defi hacet etmek, büyük abdest yapmak, **12. ABD- k.d.** gammazlamak, ihbar etmek, ele vermek, **13. fall between two ~s** : iki iş arasında bocalamak, iki işi birden yapma-ya çalışırken hiç birini yapamamak (iki cami arasında beynamaz olmak), **14. ~ pigeon** : (a) çi-ğirtkan güvercin, (b) **stoolie d.d. argo** ihbarci, müzevir, gammaz, polis tarafından hafiye olarak kullanılan kimse.

stoop, *is. &f.* **1. eğilme(k)**. *He ~ed down to pick up the coin*. **2. kamburlaşma(k)**, kamburu çıkmak(k). **to ~ from age** : ihtiyarlıktan kamburu çıkmak(k), **3. alçalma(k)**, kendini küçük düşürme(k), tenezzül etme(k). **I believe he would ~ to anything** : Bana sorarsanız o her şeye tenezzül eder. **4. üstüne atılma(k)**, (atmacanın avına atılması gibi) hızla tepesine inme(k), **5. az kul.** boyun/baş eğme(k), teslim olma(k). *He never ~ed to the tactics of his opponents*. **6. esk. alçaltma(k)**, tezli etme(k), küçük düşürme(k), boyun eğdirme(k), ram etme(k), **7. ABD** ufak veranda, **8. Brit.- k.d.** direk, destek, dayak, **9. bk.: stoup**. **10. ~ ball** : topu merdivende ziplatarak oynanan bir oyun, **11. ~ labor** : eğilerek yapılan iş (yerden meyve/sebze toplamak gibi), **12. ~er** : eğilen, kamburlaşan, **13. ~ingly** : eğilerek, kamburlaşarak. **e.a.-1. bend, bow, lean, crouch**, **3. condescend, deign, 4. swoop, 5. yield, submit**, **6. abase, humble, subdue, 8. post, prop**.

stop, *is. &f. stopped* (veya *esk. stopt*) **stopping** **1.** dur(dur)ma(k). **~ dead = ~ short** : birdenbire dur(dur)mak. **~ off** : duraklamak, konaklamak, uğramak. **~ the mouth** : susturmak, sözünü ağızına tikamak. **~ the show** *tiy.* dikkat çeken bir hareketle oyunu durdurmak. **~ it!** : Artık yeter! **2. gen. ~ from** : alıkoyma(k), engelleme(k), önleme(k), mani olma(k), yaptırmama(k), **3. gen. ~ up** : tikama(k), kapama(k). *He ~ped up the sink with a paper towel*. *He ~ped the hole in the tire with a patch*. **4.** (diş, duvar oyuğu vb.) doldurma(k). **~ a gap** : bir boşluğu doldurmak, deliği/gediği tikamak, bir eksikliği tamamlamak, **5. tipalama(k)**, **6. sp.** (a) defetme(k), savuşturma(k), (b) yenme(k), mağlûp etme(k), (c) boksta

nakavt etme(k), yere serme(k), **7. çekin ödenmesi** için bankaya talimat verme(k). ~ **payment** : (a) “ödemeyi durdur, ödeme” emri, (b) ödemeyi durdurmak, ödememek, **8. müz.** çalgıda ses perdesini değiştirmek(k) için tele/deliğe basma(k), **9. duraklama(k)**, mola verme(k). ~ **over ABD-k.d.** yolculuk esnasında mola vermek. ~ **for s.o.** : birini beklemek, birini almak için araba vb. ni durdurmak, **10. sona er(dir)me(k)**, kes(il)me (k). **He never ~s talking** : O susmak bilmez. **11. Brit. noktalama(k)**, **12. gen. ~ at/in** : misafir kalma(k), **13. tevkif etme(k)**, **14. stop et(tir)me (k)**, fren yapma(k), **15. durak (yeri)**. **bus ~** : otobüs durağı. **compulsory/emergency/request ~** : mecburi/acele/ihtiyarlı durak, **16. mani**, engel, hail, **17. durma**, dinme, dinlenme, mola, sona erme. **come to a ~** : (a) durmak, kesilmek, dinmek, sekteye uğramak, (b) durağa gelmek. **bring to a ~** : durdurmak, sekteye/inkitaa uğratmak. **make a ~** : durmak, mola vermek, bir yerde geçici olarak kalmak, **18. kesinti**, kesilme, inkıta, sekte. **put a ~** : son vermek, sekteye uğratmak, **19. ti-kaç**, tapa, **20. foto**. diyafragm açıklığı, F ile gösterilen açıklık. ~ **down (a lens)** : (mercek açıklığını) küçültmek, **21. Brit. nokta**, noktalama işaret, **22. bitiş**, nihayet, son, **23. ~ at nothing** : her şeyi göze almak, hiçbir şeyden çekinmemek. **He did not ~ at that** : Bununla kalmadı/yetinmedi. **24. ~ away** : bir süre için evden uzaklaşmak, eve gelmemek, **25. ~ order** : (tahvil vb.) değeri belirli bir düzeye düşünce sat emri, **26. ~ press** : gazete basılırken son dakikada eklenen haber. **e.a.-1. check, halt, arrest, cease**, **2. prevent, hinder, restrain, impede, thwart**, **3. block, obstruct, close**, **6. (a) parry, ward off**, **(b) defeat, 9. pause, 10. cease**. **k.a.-1. start**.

stopcock, *is.* musluk, tipa, tapa, vana, valf, supap.

stope, *is. &f. stoped*, **stoping** **1.** erişilen maden damarından cevheri çıkarmak için kazmak, **2. bu tarz kazı**.

stopgap, *is. &sf.* geçici (önlem/araç/tedbir/çare), eğreti (olarak kullanılan şey), yasak savma. **e.a.-makeshift**.

stoplight, *is.* **1.** (oto) stop lâmbası, **2. kırmızı trafik ışığı**, “dur” işaretti.

stop-loss

stop-loss, *sf.* zararı önleyici, düşen fiyatlar karşısında daha fazla zarara meydan vermeyecek olan.

stop-motion photography, *is. bk.*: **time-lapse photography**.

stop-off, *is. bk.*: **stopover**.

stopover, *is.* mola, konaklama.

stoppage, *is.* 1. durma, duraklama, ara/mola verme, 2. durdurma, önle(n)me, engelle(n)me, alıkoyma, tıka(n)ma, kes(il)me, 3. maaştan yapılan kesinti.

stopper, *is. & f.* 1. durdurun/tukayan/önleyen/engel olan kimse/şey, 2. tapa/tıkaç (ile tıkmak), 3. ~less : tapasız, tıkaçsız.

stopple, *is. & f.* -pled, -pling 1. şişe tapası, 2. tapalamak, tapa ile tıkmak.

stop, *f. esk. bk.*: **stop** (*geç.z. & sf.f.*).

stopwatch, *is.* süreölçer, saniye ölçer saat, duraklı saat.

storables, *sf. & is.* 1. depoda saklanabilir, depolanmaya dayanır, depoda bozulmaz, 2. ~s : depolanabilen maddeler, 3. **storability** : depolanabilme.

storage, *is.* 1. depola(n)ma, ambarla(n)ma, 2. depo, ambar, 3. depo/ardiyə ücreti, 4. *bil.* bellek. ~ **allocation** : bellek atama, 5. ~ **battery** : akümülatör, 6. ~ **cell = secondary cell** : akümülatör gözesi/elemani. *e.a.- 4. memory*.

storax, *is.* 1. buhur, günlük, 2. günlük ağacı (*Styrax officinalis*), 3. *ecz.* aselbent.

store, *is. & f.* **stored**, **storing** 1. mağaza, dükkan. **department(al)** ~s : her türlü eşya satan büyük mağazalar, bonmarş, 2. *Brit.* ambar, depo, ardiye, antrepo, hazine. **This book is a ~ of information** : Bu kitap bir bilgi hazinesidir. 3. stok, biriktirilmiş şey. ~ **cattle** : besili olmayan sığırlar, 4. ~s : erzak, levazım, malzeme. **war ~s** : savaş malzemesi, 5. bolluk, bol miktar da mal, 6. **in ~** : (a) hazır, emre amade, elde, mevcut, ilerisi için saklanmış. **hold/keep in ~** : ileride kullanmak için saklamak. **We do not know what the future holds in ~ for us** : Geleceğin bize ne hazırladığını bilmiyoruz. **I have a great surprise in ~ for you** : Size büyük bir sürprizim var. (b) vukuu yakın/muhakkak, kaçınılmaz, 7. **set/lay great (little) ~ by sth.** : bir şeye pek çok (pek az) kıymet/önem vermek, 8. **gen. ~ up/away** : saklamak, biriktirmek, istif

etmek, yiğmek, toplamak, 9. depolamak, ambarlamak, depoda/ambarda saklamak, 10. (bilgisayarda) belleklemek, belleğe geçirmek, 11. depolanmaya dayanmak, depoda uzun süre bozulmadan kalmak. *e.a.- 2. storehouse, warehouse, 4. supplies, 5. abundance, 6. (b) imminent*.

storebought, *sf.* hazır, çarşı mali, dükkanından alınmış.

storefront, *sf. & is.* 1. dükkanın/mağazanın (caddeye bakan) cephesi, vitrin, 2. vitrin gerisinde bulunan. *a ~ community center*.

storehouse, *is. c. -houses* 1. ambar, depo, ardiye, mahzen, 2. kaynak, hazine. *He was a ~ of information*.

storekeeper, *is.* 1. *ABD* mağazacı, dükkançı, mağaza/dükkan sahibi, 2. *ABD- den.* ambarçı, kilerci, ambar/kumanya memuru, 3. **storekeeping** : dükkançılık, ambarçılık, ambar mermiliği, kilercilik.

storeroom, *is.* ambar, depo, sandık odası, kiler.

storey, *is., c.* **reys Brit.** 1. kat, binanın katlarından her biri, 2. ~ed : katlı. *e.a.- 1. story, 2. storied*.

storied, *sf.* 1. tarihî, tarihe geçmiş, tarihte ün yapmış, destan konusu olan. *the ~ cities of Turkey*. 2. tarihî tablolarla süslü, 3. (bina) ... katlı. **a ten- ~ house** : on katlı ev. *e.a.-3. (Brit.) storeyed*.

stork, *is. c.* **storks/stork** 1. *zool.* leylek (*Ciconia*). **white ~** : ak leylek (*Ciconia ciconia*). **black ~** : kara leylek (*C. nigra*). 2. (çocuklar, bebeklere leyleklerin getirdiğine inanırlar) **a visit from the ~** : bebek dünyaya geldi, 3. ~like : leylek gibi, uzun bacaklı.

stork's-bill, *is. bot.* 1. sardunya (*Pelargonium*), 2. turnagagası (*Erodium*). *e.a.- 1. geranium, 2. heron's-bill*.

storm, *is. & f.* 1. firtina, bora, (Beaufort ölçüde hızı saatte 64-72 mil olan rüzgâr). ~ **center** : (a) kasırga merkezi, (b) kargaşalık yuvası. ~ **cloud** : firtına bulutu. ~ **flag** : firtına bayrağı. ~ **glass** : eski tip barometre, 2. As. şiddetli taarruz/hücum/saldırı. **take by ~** : şiddetli taarruzla zapt etmek, 3. (alkış vb.) tufan. ~ **of applause** : alkış tufanı, 4. şiddetli öfke/heye-can. **take the audience by ~** : dinleyicileri büyülerek, 5. toplumsal veya siyasi karışıklık, kar-

gaşalık, buhran. **political** ~ : siyasi buhran/karışıklık. ~ **and stress** : buhran dönemi. **bring a ~ about one's ears** : belâya çatmak, başına belâ çıkarmak, 6. büyük telâş, kıyamet. **stir up a ~** : kıyametler koparmak, 7. şiddetli yayılmış ateş, 8. bk.: **storm window**, 9. ~ **in a teacup** : bir kaşık/bardak suda fırtına, 10. fırtına esmek/patlamak/çıkmak. **It ~ed all day** : Bütün gün fırtına esti. 11. fırtınalı geçmek, 12. hiddetten köpürmek, hiddetle bağırmak/gürlemek. **“Get out and never come back!” he ~ed** : “Defol ve bir daha geri gelme!” diye gürledi. 13. şiddetle saldırmak/hücum/taarruz etmek. **to ~ a fortress** : bir kaleye hücum etmek, 14. ~less : fırtınasız. 15. ~like : fırtına gibi, e.a.- 1. *gale, hurricane, tornado, cyclone, squall*.

storm-beaten, sf. fırtınadan sertleşmiş.

stormbelt, sf. coğ. kasırga bölgesi.

stormbound, sf. fırtınaya yakalanmış, fırtınadan gecikmiş. *a ~ ship*.

storm cellar, is. fırtına sığınağı, şiddetli fırtınada sığınan yer altı odası.

storm-cloud, is. 1. fırtına bulutu, 2. tehlike işaretü.

stormcock, is. zool. ökse ardıcı. **mistle thrush d.d.**

storm-cone = storm-drum, is. koni şe林de fırtına göstergesi.

storm door, is. (soğuk ve fırtınadan koruyan) dış kapı.

storm-drain, is. yağmur ana borusu.

storming, sf. fırtınalı, heyecanlı, ortalığı alt üst eden, karışıklık yaratan. ~ **party** : hücum kıt'ası.

storm petrel, is. bk.: **stormy petrel**.

stormproof, sf. fırtına geçirmez, fırtınaya dayanıklı.

storm-sail, is. küçük ve çok dayanıklı yelken.

storm signal, is. 1. fırtına bayrağı/şareti : kıyılarda fırtına çıkacağını haber veren bayrak, 2. tehlike işaretü. e.a.- 2. **storm warning**.

storm-tossed, sf. dalgalar üzerinde sallanan (gemi).

storm trooper, is. Nazi komando örgütü üyesi. **Brown Shirt d.d.**

storm warning, is. 1. fırtına alâmeti, 2. (raido vb. ile) fırtına uyarısı, 3. tehlike emâlesi/şareti.

storm window = storm sash, is. (pencere) dış kepenk.

stormy, sf. **stormier, stormiest** 1. fırtınalı. ~ *sea. The weather is ~, it is ~.* 2. heyecanlı, gürültülü, velveleli, telâşlı, şiddetli, karışık. ~ *discussion/meeting. a ~ life.* 3. **stormily** : fırtınalı bir şekilde, şiddetle, hiddetle, telâşla, gürültü ile, 4. **storminess** : fırtınalılık, karışıklık, şiddet, hiddet, telâş. 5. ~ **petrel = storm petrel** : (a) fırtına martısı, yelkovan kuşu (*Hydrobates pelagicus*), (b) baş belası, ası, karışıklık çikaran kimse.

Storthing = Storting, is. Norveç Parlamentosu.

story¹, is., ç. ~ries 1. öykü, hikâye, masal. **it's a long ~** : uzun hikâyedir, anlatması uzun sürer. **that's another ~** : o başka bir hikâye/mesele; onu başka zaman anlatırım. **that's quite another ~** : o büsbütün başka/ayrı bir şey/mesele. **it's quite another ~ now** : eski çamurlar bardak oldu. **the same old ~** : hep aynı nakarat/terane, değişen bir şey yok, eski hamam eski tas, 2. **short ~** : küçük hikâye, kısa roman, 3. destan, efsane, menkibe, 4. haber, rivayet, anlatış, anlatılan şey. **as the ~ goes** : deniliyor ki, söylenilidine göre. **build up a ~** : uydurmak, bir haberin abartmak. **cover a ~** : (gazetede vb.) bir haberin yayılmasını. **make a long ~ short** : sözü uzatmamak. **There is a ~ that** : anlatıldığına göre, rivayet ediliyor ki. **These empty bottles tell their own ~** : Bu boş şişeler her şeyi izah ediyor (başka delile hacet yok). 5. k.d. yalan, martaval, uydurma hikâye. **tell stories** : yalan söylemek, uydurma. **What a ~ !** : Ne yalan, ne yalan; yalan olursa bu kadar olur! 6. esk. tarih, 7. (binalarda) kat, bir katta bulunan odalar, 8. ~ **film** : öykülü film, 9. ~ **line** : konu, olaylar dizisi, hikâyeyin ana çizgisi, 10. ~less : hikâyesiz. e.a.- 1. *tale, fable*, 3. *anecdote, legend*, 4. *recital, account, narration*, 5. *lie*, 6. *history*, 7. (Brit.) *storey*, 9. *plot*.

story², f. ~ries, -rying 1. tarihî tablolarla süslemek, 2. esk. (a) tarih/hikâye anlatmak, (b) palavra atmak, yalan söylemek.

Storyboard, is. resimli taslak : filmi veya gösteriyi özetleyen dizi resimler.

storybook, is. öykü/masal/hikâye kitabı.

storyteller

storyteller, *is.* 1. öykücü, masalcı, hikâyeci, öykü/masal/hikâye anlatan kimse, 2. *k.d.* yalancı, martavalçı. *e.a.*- 2. *fibber*.

storytelling, *is.* öykü/masal/hikâye anlatma.

storywriter, *is.* hikâyeci, romancı, bikâye/roman yazarı.

stoss, *sf. jeol.* buzul yönündeki (tepe yamacı vb.).

stotinka, *is., ç. -ki* Bulgar kuruşu, 1/100 leva.

stoup, *is.* 1. (kilise girişinde içinde kutsal su bulunan) kurna, 2. maşrapa, tas, 3. *Isk.* kova.

stour, *is.* 1. *Brit.- k.d.* (a) gürültü, patırtı, kargaşalık, (b) fırtına, 2. *esk.* muharebe, silâhî çatışma, 3. toz bulutu, rüzgârla savrulan toz. *e.a.*- 1. (a) *tumult, confusion, turmoil*, (b) *storm, 2. battle, combat*.

stout, *sf.&is.* 1. iri yarı, enine boyuna, şişman (kimse), 2. yiğit, cesur. *a ~ heart, ~ fellows*. 3. sağlam, metin, kuvvetli. *~ seamen, ~ resistance*. 4. kalın, enli, ağır, hantal. *a ~ cudgel*. 5. (şişmanlar için) büyük beden elbise, 6. siyah bira, sert bira, 7. *-ish* : şişmanca, irice, 8. *-ly* : kuvvetle, cesaretle, 9. *-ness* : (a) iri yarılık, şişmanlık, (b) cesaret, yiğitlik, yüreklik. *e.a.*- 1. *bulky, corpulent, thickset, portly, fleshy, fat, plump*, 2. *brave, dauntless*, 3. *strong, sturdy, powerful, forceful*.

stout-hearted, *sf.* 1. cesur, yiğit, yürekli, 2. *-ly* : cesaretle, cesurane, yiğitçe, 3. *-ness* : cesurluk, yiğitlik. *e.a.*- 1. *brave, resolute, dauntless*.

stove, *is.&f.* 1. soba, fırın, ocak, 2. *bk.* : **stave** (pt&pp), 3. *~ bolt* : kalın dişli cıvata, 4. *~pipe* : (a) soba borusu, (b) *ABD*- *k.d.* **stove-pipe hat** *d.d.* silindir şapka.

stover, *is.* 1. hayvan yemi, 2. *ABD* hayvan yemi olarak kullanılan mısır sapı ve yaprakları, 3. *Brit.- k.d.* samanın, kuru ot, (tanesiz) hayvan yemi. *e.a.*- 3. *fodder*.

stow, *glf.* 1. istif etmek, üst üste yerleştirmek. *We ~ed all the boxes in the attic*. 2. (ambar, oda vb.) içine alabilmek/sığdırırmak, istiap etmek, 3. *argo* durdurmak, son vermek. *~ the talk!* Sus! Sesini kes! 4. *Brit.- k.d.* kirpmak, kesmek, budamak, kirparak düzeltmek, 5. *~ away* : (a) saklamak, (b) ambara yerleştirmek, (c) kaçak

seyahat etmek için vapur/uçak içinde saklanmak,

6. *~able* : istif edilebilir, yerleştirilebilir, 7. *~age* : (a) istif etme/edilme, yerleş(tir)me, (b) istif yeri, ambar, depo, (c) istif edilen mal, (d) istif harcı/ücreti. *e.a.*- 1. *pack*, 2. *hold*, 3. *stop*, 4. *trim, cut, prune*.

stowaway, *is.* (gemide/uçakta) bilet sızı/kaçak yolcu.

STP, (LSD'den daha kuvvetli) uyuşturucu madde.

strabismal = **strabismic(al)**, *sf.* şaşılık *-ly* : şaşılık olarak.

strabismus, *is. tip* şaşılık. *e.a.*- *crosseye, squint*.

strabotomy, *is. tip* şaşılığı düzeltme ameliyatı.

straddle, *is.&f.* *-dled, -dling* 1. bacakları ayırma(k), bacaklarını ayırarak oturma(k)/durma(k)/yürüme(k), 2. aşıp durma(k), 3. bacakların bir bir tarafta biri öbür tarafta binme(k)/oturma(k). *to ~ a horse*. 4. *k.d.* tarafsız görme(k), iki tarafı birden idare etme(k), iki tarafta da onların tarafını tutuyor gibi davranışına(k). *~ a question* : bir tartışmada iki tarafı birden tutmak, 5. (topçulukta) hedefin hem önüne hem arkasına ateş ederek mesafeyi ayırmak. *to ~ a target*. 6. ayırik bacaklar arasındaki mesafe, 7. *fin.* belirli bir fiyattan hisse senedi alıp satmakta serbest olma seçeneği, 8. **straddler** : bacaklarını ayırarak yürüyen/oturan/duran kimse, 9. **straddlingly** : bacaklarını ayırarak.

Stradivarius, *is.* Stradivari kemanı.

strafe, *is.&f.* **strafed, strafing** 1. uçaktan makineli tüfekle ateş açma(k)/tarama(k), 2. şiddetle bombardıman etme(k), 3. *argo* cezalandırmak, azarlamak, 4. uçaktan makineli tüfekle tarruz, bombardıman, 5. **strafes** : bombardıman eden, makineli tüfekle tarayan.

straggle, *f.* *-gled, -gling* 1. yoldan sapmak, 2. dağılmak, sürü veya bölükten ayrılmak, dağınık gitmek, 3. **stragglers** : yoldan sapan/dağılan/sürüden ayrılan kimse/asker/hayvan, 4. **stra-ggling** : dağınık, 5. **stragglingly** : dağınık bir şekilde, darmadağın. *e.a.*- 1. *stray, 2. ramble*.

straggly, *f.* *-glier, -gliest* dağınık, darmadağın.

straight, *sf. & zf. & is.* 1. doğru, düz, müstakim. ~ **line** : doğru (çizgi). ~ **angle** : düz açı, 180° lik açı. ~ **path** : doğru yol. **perfectly ~** : dosdoğru, tamamıyla doğru, 2. tam düşey veya tam yatay. ~ **chair** : arkası düz sandalye, 3. düzgün, muntazam. ~ **shoulders** : muntazam omuzlar. ~ **face** : anlamsız/ciddî surat/tavr. **He said this with a completely ~ face** : Bunu çok ciddî bir tavırla söyledi. 4. dürüst, namuslu. **act on the ~** : dürüst davranışmak. **be ~ with s.o.** : birine karşı dürüst hareket etmek, 5. (düşünce, fikir vb.) doğru, hatasız, yanlışsız, 6. düzenli, tertipli, yolunda. *Things are ~ now.* 7. sürekli, kesintisiz, aralıksız. *in ~ succession.* 8. *ABD* apaçık, hilesiz, katıksız, sapına kadar. *a ~ Republi-can.* ~ *whiskey.* 9. *tiy.* yapmacıksız, tabii (rol yapma). ~ **role** : basit/alelâde rol, 10. (gazetecilikte) tarafsız, objektif (bir şekilde). *a ~ news.* 11. (iskambilde) birbirini izleyen, seri hâlinde. ~ **flush** : aynı türden birbirini izleyen beş kâğıt (meselâ karonun 1,2,3,4 ve 5'isi), 12. *argo* yasal, kanunî, hilesiz, dürüst, namuslu, 13. dümdüz, bir doğru çizgiyi izleyerek. *to walk ~.* 14. dimdik, düşey durumda. *to stand ~.* 15. dosdoğru, tam. *to go ~ home.* **look s.o. ~ in the face** : birinin gözüne bakmak. **He hit me ~ in the face** : Tam yüzüme vurdu. 16. dürüstlükle, namusu/sherefi ile. *to live ~.* 17. salim, hatasız bir şekilde, yanılmadan. *He can think ~.* 18. *gen. ~ on* : dosdoğru, sağa sola sapmaksızın. *to keep ~ on after the second traffic light.* 19. olduğu gibi, değiştirmeksızın, yalan vb katmadan, çarpitmadan. *Tell the story ~.* **I tell you ~** : Size açıkça/olduğu gibi söylüyorum. 20. ~ **off** : derhâl, hemen, derakap. ~ **out** : açıkça, dobra dobra. **out of the ~** : eğri, 21. ~ **through** : dosdoğru, baştan başa. **read a book ~ through** : bir kitabı baştan başa okumak, 22. doğruluk, düzgünlük, 23. doğru/muntazam şekil, 24. doğru çizgi, 25. ~ **and narrow** : namuslu, faziletli, dürüst bir yol. *After his release from the prison he followed the ~ and narrow.* 26. **put ~** : yoluna koymak, düzeltmek, 27. ~ly : dosdoğru, dümdüz bir şekilde, dürüstlükle, açıkça, dobra dobra, 28. ~ness : doğruluk, dürüstlük, istikamet. *e.a.-1. direct, 4. frank, honorable, upright, virtuous, just, fair, 7. continuous, unbroken, 12. legal, normal, conforming, 15. directly, 16. honestly, honorably, virtuously, 20. immediately, straightaway.* **k.a.-1. crooked, curved, 4. devious.**

straight-arm, *is. & f.* futbolda kolunu uzatıp rakibini itme(k). **stiff-arm** *d.d.*

straightaway, *sf. & zf. & is.* 1. dosdoğru, dolambaçsız, dönemeçsiz (yol), 2. **straightway** *d.d.* derhâl, hemen, derakap. *e.a.-2. immediately, right away.*

straight chain, *is. kim.* düz zincir, başka zincirlere bağlı olmayan atom zinciri. *bk.: branched chain.*

straightedge, *is.* cetvel, bir kenarı düz cetvel tahtası.

straighten, *f.* 1. doğrul(t)mak, düzelt(t)mek, tesviye etmek, 2. ~ **out** : (a) düzeltmek, yoluna koymak. *to ~ out one's business affairs.* (b) üzüntüleri/endişeleri vb. gidermek/bertaraf etmek, (c) doğrulamak, doğrusunu öğrenmek/anlamak. *I'll try to ~ things out.* 3. ~ **up** : doğrul(t)mak, kalkmak, karışmış bir şeyi açmak, 4. ~er : doğrultan, düzeltan.

straightforward, *sf. & zf.* 1. doğru, dosdoğru, dolambaçsız, dönemeçsiz. **to give a ~ answer to a question** : bir soruya doğru/dolambaçsız cevap vermek, 2. dürüst, açık sözlü, hilesiz, dobra dobra. **He is a ~ man.** 3. (anlamca) açık, vazif, kolay anlaşılır. *a ~ explanation.* 4. ~s *d.d.* dosdoğru, sağa sola sapmadan, 5. ~ly : doğruca, dosdoğru, (b) açıkça, dürüstlükle, dobra dobra, 6. ~ness : doğruluk, dürüstlük, açık sözlülük. *e.a.-1. undeviating, unswerving, direct, 2. honest, frank, open, 3. clear.* **k.a.-1. devious, 3. ambiguous.**

straight jacket, *is. bk.: strait jacket.*

straight-laced, *is. bk.: strait-laced.*

straight-line, *sf.* doğrusal, elemanları bir doğru üzerinde bulunan.

straight man, *is.* yardakçı, meddah yardımıcısı.

straight-out, *sf. ABD- k.d.* 1. tüm, katıksız, samimî, gerçek, hakikî. *a~ Democrat.* 2. dürüst, açık sözlü, çekinmesiz, sözünün eri. *e.a.-1. all-out, 2. frank, aboveboard, unreserved.*

straight razor, *is.* ustura.

straight shooter, *is.* dürüst/namuslu kişi.

straight ticket, *is.* *ABD* hep aynı adaya verilmiş oylar. *bk.: split ticket.*

straight time, *is.* 1. normal çalışma saatleri, 2. normal çalışma saatı ücreti. *bk.: overtime.*

straightway

straightway, zf. derhal, hemen. *e.a.- straightway*.

strain¹, is.&f. 1. fazla germe(k). **to ~ a rope** : ipi fazla germek. **The ~ on the rope was tremendous** : İp çok fazla gerilmişti. 2. zorlama(k), kasma(k). **stand the ~** : zora dayanmak. **Their friendship stood the ~** : Her şeye rağmen dost kaldılar. 3. (adaleyi vb.) zorlayarak incitmek(k), zora getirme(k), burk(ul)ma(k). **to ~ one's back** : belini incitmek, 4. zorlayarak eğme(k)/bükme(k)/şeklini bozma(k), 5. normal sınırı aşma(k), (kapsamını) genişletme(k). **to ~ the law** : yasa sınırlarını aşmak. **to ~ the meaning of a word** : bir kelimeyi (a) geniş anlamda kullanmak, (b) kendi çıkışına göre yorumlamak. **to ~ a point** : bir fikri aşırılığa götürmek, 6. aşırı istekte bulunma(k), çok şey bekleme(k). **to ~ one's luck**. **The education of my boy puts a great ~ on my resources** : Oğlumun öğrenim masrafi bütçeme ağır bir yükürt. 7. süzme(k), süzgeçten geçirme(k). **to ~ gravy**. 8. sıkma(k), sıkıp suyunu çıkarma(k). **to ~ the water from spinach**. 9. süzerek taneleri ayırmak(k). **to ~ seeds from orange juice**. 10. bağına basma(k), kucaklama(k). **The mother ~ed her child close to her breast**. 11. esk. zorlama(k), icbar etme(k), taziyik etme(k), 12. kuvvetle çekme(k), çektiştirme(k). **a dog ~ing at a leash**. 13. fazla/şırı gayret gösterme(k), kendini zorlama(k), olanca kuvvetini sarf etme(k), çok uğraşma(k). **to ~ at/after sth.** : bir şeyi elde etmek için çok uğraşmak. **to ~ every nerve** : bütün gayretini sarf etmek. **to ~ oneself** : kendini zora getirmek/fazla yormak, vücutun bir yeri burkulma(k), 14. damla damla ak(it)ma(k), süz(ül)me(k). **to ~ off the vegetables** : sebzelerin suyunu süzmek/kevgirden geçirmek, 15. eleme(k), 16. ger(il)me, zorla(n)ma, zora gelme, 17. burkulup incinme, 18. aşırı ruhî/duygusal gerginlik/yorgunluk. **mental ~** : zihî yorgunluk, 19. zor, zorluk, meşakkat, sıkıntı. **the ~ of modern life** : modern hayatın zorlukları/meşakkatı, 20. kuvvet etkisiyle birim boyutlu cismin şekil değiştirmesi, zorlanma. **bending/breaking ~** : büükülme/kırılma zorlanması. **parts under ~** : zorlanan parçalar. *e.a.-* 1. *stretch, tighten*, 2. *exert*, 3. *impair, injure*, 7. *filter, sieve*, 11. *constrain*, 13. *strive*, 14. *trickle, flow, ooze*, 17. *sprain*.

strain², is. 1. nesil, soy, silsile, aile. **The re is in him a ~ of English blood** : Onda biraz İngiliz kanı vardır. 2. (hayvanlarda) soy, irk, 3. (bitkilerde) tür, cins, 4. iz, eser, nişane, emare, 5. cins, nevi, 6. belâgat. **the lofty ~ of Cicero**. 7. gen. ~s : nağme, makam. **the ~s of nightingale** : bülbülün nağmeleri, 8. müzik parçası, şarkı, hava. **the martial ~s of the band** : bando-nun askerî havaları, 9. şiir parçası, 10. tarz, üslûp, eda, ton, yazış/söyleyiş tarzı, kastedilen anlam/meal. **a humorous ~** : mizahî bir üslûp/eda. **He said a lot more in the same ~** : Bu meilde daha çok şey söyledi. 11. mizaç.

strained, sf. 1. zoraki, yapmacık, sun'î. ~ *hospitality*. **a ~ smile**. 2. zorlanmış, zora gelmiş, fazla gerilmiş, gergin. ~ **nerves** : gergin sinirler, 3. burkulmuş. ~ *ankle*. 4. ~ly : zoraki bir şekilde, 5. ~ness : zorakılık, sun'îlik.

strainer, is. 1. geren kimse, germe aleti, 2. süzgeç.

straining beam = straining piece, is. çatı gergi kirişî.

strait, is.&sf. 1. gen. **straits** boğaz, dar yer, geçit, iki deniz arasındaki dar su geçidi. **the Straits** : İstanbul ve Çanakkale Boğazları. **the ~s of Gibraltar** : Cebelitarık Boğazı, 2. sıkıntı, darlık, zor/müsâkül durum. **be in great ~s** : sıkıntı içinde olmak, darda kalmak, 3. esk. dar, 4. sıkı, sert, şiddetli, müsânahasız, 5. ~ly : dar bir şekilde; sıkı sıkıya, şiddetle, müsânahasızca, 6. ~ness : darlık, sıkılık, şiddet, müsânahasızlık. *e.a.-* 2. *distress, dilemma, predicament, plight*, 3. *narrow*, 4. *strict*, 5. *narrowly, strictly*. *k.a.-* 2. *ease*.

straiten, f. 1. sıkıntıya düşürmek. **be ~ed** : sıkıntıya düşmek, sıkıntı çekmek. **They were ~ed for provisions** : Erzak sıkıntısı çekiyorlardı. **to be in ~ed circumstances** : (paraca vb.) sıkışık durumda/darlık içinde olmak, 2. daraltmak, sıkıştırmak.

strait jacket, is. deli gömleği. **straight jacket d.d.**

strait-jacket, f. deli gömleği giydirmek.

strait-laced = straight-laced, sf. 1. ahlâk konusunda son derece titiz/mutaassip/tutucu, 2. esk. sımsıkı bağlı (korse bağlı vb.), 3. ~ly : titizlikle, mutaasibane, 4. ~ness : titizlik, taassup, tutuculuk. *e.a.-* 1. *puritanical, prudish*.

strake, *is.* 1. *den.* **streak** *ş.d.y.* borda kaplaması, 2. tekerlek çemberi, 3. **straked** : kaplamalı (borda).

stramineous, *sf.* 1. saman renginde, 2. *esk.* (a) samanlı, samandan yapılmış, saman gibi, samana benzer, (b) degersiz. *e.a.-I.* *straw-colored*, 2. (b) *valueless*.

stramonium, *is.* 1. tatula (*Datura stramonium*), 2. tatula yapraklarından yapılan müsekkin ilâç. *e.a.-I.* *Jimson weed*.

strand, *is. & f.* 1. kenar, kıyı, sahil, kumsal, yalı. ~ **line** : kıyı/sahil/kordon boyu, 2. iplik telli, halatın/kablonun bir kolu, kordon. **three~ed rope** : üç kollu halat, 3. karaya otur(t)mak, 4. (a) iplikleri/telleri büükerek halat yapmak, (b) halatın bir kolunu koparmak, 5. **be ~ed** : zor/müşkül durumda kalmak, çıkmaza saplanmak, yolda/parasız/çaresiz kalmak. **He was ~ed in the middle of nowhere** : Bu kuş uçmaz kervan geçmez yerde kalakalmıştı. 6. **leave s.o. ~ed** : birini yüzüstü bırakmak.

strange, *sf. & zf.* **stranger, strangest** 1. tuhaf, garip, acayıp. **What a ~ idea!** : Ne acayıp fikir! **It's ~ that he has not arrived yet** : Hâlâ gelmemiş olması acayıp! ~ - **looking** : acayıp görünüşlü, 2. görülmemiş, ilk defa görülen. ~ **faces**. 3. başka yerden gelmiş, 4. yeni, alışmamış, 5. yabancı, ecnebi. **a ~ place** : yabancı bir yer. **find/feel ~** : garipsemek, yadırgamak, 6. utangaç, çekingen, mahcup, ürkük, 7. **gen. ~ to** : acemi, toy, tecrübeşiz, alışmamış. **I'm ~ to this job** : Bu işe alışık değilim. 8. acayıp bir şekilde, 9. ~ly : tuhaf tuhaf, garip/acayıp bir şekilde, şaşılacak derecede, 10. ~ness : tuhaflik, gariplik, acayıplik, yabancılık, acemilik. *e.a.-I.* *unusual, bizarre, singular, peculiar, odd, queer, 4. unfamiliar, 5. foreign, alien, 6. shy, reserved, aloof, 7. unaccustomed, inexperienced, unacquainted.* *k.a.-I&4.* *familiar*.

stranger, *is.* 1. yabancı, ecnebi, dışarıdan gelen kimse. **a ~ in town** : şehirde bir ecnebi. **Our town shows hospitality to ~s** : Kentimiz yabancılara karşı misafirperverdir. **to become ~ to s.o./sth.** : yabancılaşmak, birine/bir kimseye yabancı kalmak. **to make a ~ of s.o.** : birine yabancı muamelesi yapmak, 2. tanınmayan/tanınmamış kimse. **He is a perfect ~ to me** : Onu hiç tanımiyorum. 3. alışmamış, alışık olmayan.

He is no ~ to the poverty : Fakirliğe alışmıştır, fakirlik nedir bilir. **He is a ~ to fear** : Korku nedir bilmek. 4. bir işin yabancısı/acemisi, 5. **huk. hakkı** olmadan işe karışan kimse, 6. **You are quite a ~** ! Yüzünü gören cennetlik/seni gören hacı olur. *e.a.-I.* *alien, foreigner. k.a.-I. acquaintance*.

strangle, *f. -gled, -gling* 1. boğmak, boğazını sıkarak öldürmek. **I was so angry I could have ~d him** : Öyle kızdım ki neredeyse onu boğacaktım. 2. boğulmak. **He was ~ed in his bed** : Yatağında boğulmuştu. 3. (devamını/gelişmesini vb.) önlemek/durdurmak, bastırmak, susturmak, yok etmek. **to ~ the press** : basını susturmak. **to ~ evil at its birth** : fenaliği doğmadan yok etmek. **to ~ a sneeze/a laugh** : kendini aksırmaktan/gülmekten alıkoymak, 4. ~ **hold** : (a) gürüşte boğma vaziyeti, (b) boğucu kuvvet/hakimiyet/etki, 5. **strangler** : boğan kimse. *e.a.-I.* *choke, garrote, throttle, stifle, suffocate, smother, 3. suppress*.

strangles, *is. vet. bk.* : **distemper** (1. b).

strangulate, *gl.f. -lated, -lating* 1. **tp** (bağırsak) düğülemek, (damar) büzmek, sıkıştırmak. **strangulated hernia** : düğümlü fitik, 2. *bk.* : **strangle**, 3. **strangulable** : boğulabilir, düğümlenebilir, büzülebilir, 4. **strangulation** : boğ(ul)-ma, düğümlenme, 5. **strangulative = strangulatory** : boğucu, boğulmaya/düğümlenmeye sebep olan.

strangury, *is. patol.* idrar zorluğu.

strap, *is. & f.* **strapped, strapping** 1. kavış, kolan, 2. şerit, atkı, bant. ~ **iron** : çember demiri, 3. çanta/askı kayışı, 4. apolet, 5. dar ve uzun kumaş parçası, 6. berber/ustura kayışı, 7. (taşılarda) tutunma kayışı, 8. kayışla/bantla/çemberle tutturmak, çemberlemek, 9. kayışla dövmek, 10. (paraca) sıkıntıya sokmak, sıkboğaz etmek, 11. (usturayı) kayışla bilemek. **to ~ a razor**. 12. *İsk. asmak. e.a.-II.* *strop, 12. hang*.

straphanger, *is. k.d.* (taşıtta) kayışa tutunan yolcu. **straphanging** : (taşıtta) kayışa tutunma.

strap-hinge, *is.* uzun kanatlı menteşe.

strapless, *sf.* 1. kayıssız, şeritsiz, bantsız, 2. omuz askısı olmayan. *a ~ evening gown*.

strappado

strappado, *f.&is., ç.* -does bileklere bağlanan iple yukarıya çekip sonra düşürerek cezalandırma(k).

strapped, *sf. k.d.* muhtaç, ihtiyaç/zaruret/sıkıntı içinde, sıkışık durumda. **The company is rather ~ for funds** : Şirket hayli para sıkıntısı içindedir. *e.a.- needy, wanting*.

strapper, *is.* 1. kayışla döven/bağlayan kimse, 2. *k.d.* iri yarı kimse.

strapping, *sf.&is.* 1. iri yarı, iri kiyim, güçlü kuvvetli, heybetli, 2. *k.d.* azman, kocaman, çok büyük, çok iri, 3. kayışla dövme, 4. kayışlar, kayış/askı tertibatı. *e.a.-1. robust, 2. large, whopping*.

strass, *is.* ştras, taklit mücevher olarak kullanılan kurşunlu çakmak taşı.

strata, *is. bk.*: **stratum**.

stratagem, *is.* 1. harp hilesi, manevra, 2. hile, tuzak, desise, oyun, dolap, düzen. *e.a.- trick, plan, scheme, plot, intrigue, ruse, tactic, trickery, contrivance*.

stratal, *sf.* tabaka+, kat+, tabaka hâlinde, kat kat.

strategic(al), *sf.* 1. stratejik, savaş teknigi-ne uygun, 2. strateji bakımından önemli, 3. başarıya götüren, 4. **strategically** : stratejik olarak, strateji bakımından.

strategics, *is.* strateji, savaş bilimi, harp idare bilgisi.

strategist, *is.* strateji uzmanı, savaşabilir.

strategy, *is., ç. -gies* 1. belirli bir amaca veya sonuca ulaşırıacak plan, yöntem, önlem ve manevralar, 2. strateji, savaş bilimi, harp idare bilgisi, 3. stratejik uygulama, bu bilgilerin maa-retle kullanılması. *e.a.- 2. strategics*.

strath, *is. İsk.* geniş vadi, içinden nehir geçen vadi.

strathspey, *is.* İskoç dansı.

strati-, *ön ek* "tabaka, katman" . *ör.:* **stratiform**.

straticulate, *sf.* ince katmanlı/tabakalı, ince tabakalardan oluşmuş. **straticulation** : katmanlaşma, tabakalaşma, ince tabakalardan oluşma.

stratification, *is.* 1. katmanlaş(tır)ma, tabakalaş(tır)ma, 2. katmanlı/tabakalı görünüş/oluşum, 3. *sos.* toplumsal tabakalaşma, sınıflaşma. ~ of feudal society. 4. *jeol.* (a) katman/tabaka teşekkürülü, (b) *bk.:* **stratum**.

stratiform, *sf.* 1. *jeol.* katmanlı/tabakalı, tabakalardan oluşan, 2. *meteor.* yassı, yatay (bulut).

stratify, *f. -fied, -fying* 1. katmanlaş(tır)mak, tabakalaş(tır)mak, tabakalar oluşturmak, 2. (tohumları) toprak tabakaları arasında saklamak veya çimlendirmek, 3. *sos.* sınıflaş(tır)mak, toplumsal tabakalara böl(ün)mek.

stratigraphy, *is.* 1. katman bilimi, stratigrafi, yer bilimin katmanları inceleyen dalı, 2. yer kabuğu katmanlarının düzeni/dizilişi, 3. **stratigrapher** = **stratigraphist** : katman bilimi uzmanı, 4. **stratigraphic(al)** : katman bilimsel, 5. **stratigraphically** : katman bilimi yöntemiyle, katman bilimsel olarak.

stratocracy, *is., ç. -cies* askerî hükümet.

stratocrat : askerî hükümet yanlısı. **stratocratic** : askerî hükümetle.

stratocumulus, *is., ç. -lus* karaküme bulutu, kara/yuvarlak kümeler hâlindeki bulut, strato-kümülüüs.

stratopause, *is. meteor.* stratosfer ile mezosfer arasındaki geçiş bölgesi.

stratosphere, *is.* üst hava yuvarı, stratosfer, dünyayı saran 40 km kalınlıktaki hava tabakası. **stratospheric(al)** : üst hava yuvarında olan, stratosferik.

stratum, *is., ç.* **strata/stratums** 1. katman, tabaka, kat, 2. *jeol.* yeryüzü tabakası, 3. *biy.* do-ku tabakası, pul, 4. aynı boyda bulunan bitkiler topluluğu, 5. okyanus veya atmosfer tabakaları, 6. toplumsal sınıf, halk tabakası, 7. **stratous** : katmansal, tabakalı. *e.a.- 1. layer, 3. lamella*.

stratus, *is., ç. -tus* katman bulut, stratus.

straw, *is. &sf.* 1. saman, 2. ekin sapi, 3. ekin sapından/samandan yapılmış (şey), hasır. **a ~ hat** : hasır şapka, 4. zerre, çok ufak şey. **I don't care a ~** : bana vız gelir; umurumda değil; zerre kadar önem vermem. **the ~ that breaks the camel's back** : bardağı taşıran son damla. **not worth a ~** : metelik etmez, hiç değeri yoktur. **A ~ shows which way the wind blows** : En ufak bir emare olup bitenleri gösterir. 5. degersiz/kıymetsiz, önemsiz. **a man of ~** : degersiz/uydurma adam, manken, gösterişli fakat varlıksız adam, 5. **drinking ~ d.d.** içme çubuğu, şurup vb içmek için içi boş çubuk, kamiş, 6. ~ boss *ABD*-*k.d.* kalfa, işçi başı, 7. ~ **color** : saman rengi

8. ~hat **circuit** : sayfiyede yazılık tiyatro, 9. ~ **man** : (a) hasırdan adam, (b) korkuluk, kukla, (c) önemsiz/zayıf kimse/fikir/nazariye vb., (d) yalancı şahit, 10. ~ **mattress** : samanla doldurulmuş minder, 11. ~ **vote** : nabız yoklama oyu, 12. ~ **wine** : kuru üzüm şarabı, 13. **catch/clutch/grasp at a ~** (or ~s) : ümitsizlik içinde her çareye başvurmak. **A drowning man will clutch at a ~** : Denize düşen yılana sarılır. 14. **draw ~s** : çöples kur'a çekmek, 15. ~ **down** : (ahıra vb.) saman sermek, 16. **one can't make bricks without ~** : samansız kerpiç yapılmaz, gerekli araç/malzeme olmadıkça iş yürütülemez, 17. **It's the last ~** : Bir bu eksikti, yeter artık! **This bad news was the last ~** : Bu fena haber her şeyi mahvetti. 18. **strawy** : samanlı, saman gibi. *e.a.- 4. trifile, 5. worthless.*

strawberry, *is., ç. -ries* 1. çilek. **wood ~** : orman çileği. 2. **bot.** çilek bitkisi (*Fragaria*). 3. ~ **blonde** : açık kızıl sarı (saçlı kadın), 4. ~ **bush** : ok ağaçları, 5. ~ **mark** : doğuştan vücutta bulunan kırmızı leke, 6. ~ **shrub** : çilek fundası (*Calycanthus*): kırmızı, mor çiçekler açan birkaç çeşit funda, 7. ~ **tomato** : çilek domates (*Physalis pruinosa*), 8. ~ **tree** : koca yemiş (*Arbutus Unedo*), 9. **crushed ~** : donuk kırmızı renk. *e.a.- 4. wahoo.*

strawboard, *is.* kaba mukavva.

strawworm, *is. bk.:* 1. **caddisworm**, 2. **jo-intworm**.

stray, *is. & sf. & f.* 1. sürüden ayrılmış/başıboş (hayvan), 2. aylak/başıboş/avare/serseri (kimse), yanlış yola sapmış/yolunu sapmış (adam), 3. evden kaçmış/yersiz yurtsuz (çocuk). **waifs and ~s** : kimsesiz/yersiz yurtsuz çocukların, 4. rastgele, tesadüf, arasında vuku bulan. ~ **bullet** : serseri kurşun. ~ **customer** : beklenmedik müşteri, 5. **fiz.** doğanık, kaçak. ~ **light** : doğanık ışık. ~ **magnetic field** : kaçak magnetik alan. ~ **radiation** : doğanık ışım, 6. sürüden ayrılmak, 7. doğru yoldan ayrılmak, yolunu şaşırmak/ sapıtmak, yanlış yola sapmak, dalâlete düşmek. **to ~ from the main road** : ana yoldan ayrılmak. **to ~ from the point** : konudan ayrılmak, sadet dışına çıkmak, 8. başıboş/aylak/avare dolaşmak. **let one's thoughts ~** : zihni/düşünceleri dağılmak, düşüncelere dalmak, 9. ~er : sürüden ayrılan hayvan, aylak/başıboş/yolunu şaşırılmış

kimse, evden kaçmış çocuk. *e.a.- 4. irregular, occasional, casual, unrelated, incidental, 7. deviate, 8. wander, roam, straggle.*

streak, *is. & f.* 1. (uzun çizgi şeklinde) leke, çizgi. *a ~ of mud.* 2. işin, şua. **the first ~ of dawn** : fecrin/sabahın ilk ışıkları, 3. damar, tabaka. ~s of fats in meat. 4. çeşni, eser, iz, emare. **There is in him a ~ of Irish blood** : Damarında biraz İrlandalı kanı var. **There is a ~ of eccentricity in his character** : Biraz acayıp karakterdedir. 5. **ABD- k.d.** dizi, seri, birbiri ardınca olan olaylar. *a ~ of bad luck. a ~ of losses.* 6. **min.** tanım çizgisi: cevheri sert bir şeyle çizererek elde edilen rengi asıl cevherden farklı ve o cevheri niteleyen çizgi, 7. **bkt.** yüzeysel çizgi aşısı, 8. şekilsiz çizgilerle boyamak, çizgiler yapmak/meydana getirmek, 9. çizgi çizgi olmak, 10. çok hızlı/yıldırım gibi gitmek. **like a ~ (of lightning)** : yıldırım gibi, hızla, 11. çiplak soyunarak herkesin önünde hızla koşup kaybolmak, 12. ~er : (a) benekli levrek, (b) kalabalık yerlerden çırılıçiplak geçen adam, 13. ~like : benek veya uzun çizgili leke gibi, damar/tabaka şeklinde.

streaked, *s.* 1. benekli, çizgili, damarlı. ~ **lumber**. 2. üzgün, üzüntülü, hasta. *He looked so ~ that I felt sorry for him.* 3. ~ly : benekli /lekeli bir şekilde, 4. ~ness : beneklilik, çizgi çizgi lekeli olma.

streaking, *is.* (özellikle kolej öğrencileri arasında) herkesin gözü önünde çırılıçiplak koşma oyunu.

streaky, *sf.* **streakier, streakiest** 1. benekli, çizgili, damarlı, çubuklu, yollu, yol yol. ~ **bacon** : yağlı ve yağız karışık domuz pastırması, 2. düğün olmayan çizgilerle donanmış, 3. **k.d.** değişken, türdeş olmayan, gayrimütecanis, hep bir nitelikte olmayan, 4. **streakily** : benekli/ çizgili/damarlı/çubuklu/yollu bir şekilde, benek benek, çizgi çizgi, damar damar, yol yol, 5. **streakiness** : beneklilik, çizgililik.

stream, *is. & f.* 1. akarsu, dere, çay, ırmak. **mountain ~** : sel. **Little ~s make great rivers** : Dereler birleşir, nehir olur. 2. akış, akıntı, akım. **against the ~** : akıntıya karşı/ters yönde. **down the ~** : akıntı yönünde. **go/drift with the ~** : ayak uydurmak. **to hold up the ~ of traffic** : Trafik akışını durdurmak. **in ~s** : akın akın. **People came in ~s** : Halk akın akın geldi. **in one**

streamer

continuous ~ : sel gibi, ardi arkası kesilmeksin, akın akın, **3.** (hava vb.) cereyan, **4.** (ışık) demet, huzme, **5.** birbiri arasında gelen/olan şey, *mec.* sel, yağmur. ~ of words/abuse : söz/küfür yağmur. ~ of cars : otomobil seli, **6.** bilgi ve yeteneklerine göre ayrılmış sınıf/öğrenciler, **7.** on ~ : imal edilmekte, tezgâhta, **8.** ak(it)mak, **9.** gen. ~ with : sel gibi akıtmak, boşaltmak. **Her eyes were ~ing with tears** : Gözlerinden sel gibi yaşalar boşalyordu. **10.** (ışık) uzanmak, süzülmek, girmek. *Sunlight ~ed in through the window.* **11.** sürekli olarak/kesintisiz hareket etmek/ilerlemek, **12.** (bayrak vb.) dalgalan(dır)mak, **13.** (uzun saç vb.) dökülmek, sarkmak, **14.** öğrencileri bilgi ve yeteneklerine göre sınıflara ayırmak, **15. ~ing** : akan, ağlayan. ~ing with sweat : ter içinde, **16. ~tin** : akarsu kene-rindaki toprakta bulunan kalay filizi.

streamer, *is.* **1.** akan/dalgalanen şey, **2.** ince uzun bayrak, flâma, flândra, **3.** serpantin, **4.** ışık sütunu, (fecri şimali vb.), **5.** gazete manşeti.

streamlet, *is.* derecik, küçük dere/çay.

streamline, *is.&f.* **-lined**, **-lining** **1.** akış akım çizgisi, **2.** bir engeli rastlayan sıvı moleküllerinin izledikleri yörüngе, su veya hava direncini minimum yapmak için hareketli katı cisime verilmesi gereken yüzey şekli, **3.** hareketli katı cisime akışkan içinde minimum dirençle karşılaşacak yüzey biçimi (damla şekli) vermek, **4.** etkinleştirerek, bir yöntemi (sadeleştirerek) daha etkin ve verimli hâle getirmek, **5. ~ flow = laminar flow** : kaygan akış, sıvı zerrelerinin bir cisim etrafında sabit (veya düzgün değişen) hızla akması. *bk.:* **turbulent flow**.

streamlined, *sf.* **1.** damlasal, damla biçiminde, aerodinamik, içinde hareket ettiği akışkandan minimum direnç gören, **2.** etkin, verimli, maksimum verimle çalışacak tarzda düzenlenmiş, **3.** modern, güncel, son ilerlemelere uygun. *e.a.-* **3. modernized, up-to-date**.

streamliner, *is.* aerodinamik taşıt (lokomotif/tren vb.).

stream of consciousness, *psikol.* bilinç akımı, sürekli bilinçli olaylar dizisi.

stream-of-consciousness, *sf.* bilinçsel akışla, duyu ve düşüncelerin bilinçteki akışını değiştirmeden aynen olduğu gibi (yazılması/ anlatılması). ~ technique : bilinçsel akışla yazı yazma sanatı.

streamy, sf. streamier, streamiest **1.** akarsuları çok, **2.** akan, akışkan, **3.** **streaminess** : akarsu bolluğu, akış, akışkanlık. *e.a.-* **2. flowing, streaming**.

streek, *glf. Brit.- k.d.* **1.** (uykudan uyanınca vb.) gerinmek, **2.** elini/kolunu uzatmak, **3.** cedesi tabuta koymak üzere kol ve bacaklarını uzatmak, **4. ~er** : gerinen, el/kol vb uzatan. *e.a.-* **1. stretch, 2. extend**.

street, *is. &sf.* **1.** sokak, cadde. **high/main ~** : ana cadde. **the man in the ~** : alelâde insan, halk. **You are ~s better than him** : Ondan kat kat üstünsünüz. **He is cleverer than you by long ~s** : O senden çok daha zekidir. **not in the same ~ with ... k.d.** ... ile aynı seviyede değil/ boy ölçüsemez. **turn s.o. into the ~** : birini sokağa atmak/açıktı bırakmak, **2.** yol, **3. k.d.** mahalle halkı, **4.** zemin, caddeye bitişik, cadde/sokak düzeyinde bulunan. **a ~ floor** : zemin kat, **5.** sokak+, sokağa mahsus, sokakta giyilen. **a ~ dress** : sokak elbisesi, **6. ~ Arab** : kimsesiz/serseri sokak çocuğu, **7. ~ cleaner** : çöpçü, temizlik amelesi, **8. ~ corner** : köşe başı, **9. ~ directory** : şehir rehberi, **10. ~ door** : sokak kapısı, **11. ~ fight** : sokak kavgası, arbede, **12. ~ level** : zemin, sokak seviyesi, **13. ~ musician** : sokak çalgıcı, **14. ~ people** : (a) mahalle halkı, (b) sokak serserileri, hippiler, **15. ~ sprinkler** : sulamaç, arozöz, **16. ~ theater** : sokak tiyatrosu, seyyar tiyatro, **17. ~ sweeper** : sokakları süpüren kimse/makine. *e.a.-* **1. alley, avenue, boulevard**. **NOT:** STREET iki yan evlerle çevrili cadde veya sokak, ALLEY, evler arasındaki yol veya geçit, AVENUE, gösterişli binalarla çevrili ekseriya ağaçlıklı bir cadde, BOULEVARD ise ağaçlıklı ve gezinti yerleri olan geniş cadde-dir. Bazi şehirlerde STREET ve AVENUE eş anlamlı olarak kullanılır, bir istikamette (örneğin kuzey, güney) uzananlara AVENUE, başka istikamette (doğu, batı) uzananlara STREET adı verilir.

streetcar, *is.* tramvay.

streetlight, *is.* sokak lâmbası/feneri.

streetwalker, *is.* sokak kadını, fahiş, orospu, sürtük. **streetwalking** : fahişlik, orospuluk, sürtüklük.

streetward, *sf.&zf.* sokağa doğru/yakın, sokak yönünde.

streetwise = **street-wise** = **street-smart**, *sf. - k.d.* sokakta yetişmiş, sokak terbiyesi almış, vurucu, kırıcı ve haydut tabiatlı kimselerin hakkından gelmesini bilen.

strength, *is.* 1. dayanç, gerinim, dayanıklılık, mukavemet. ~ of compression : sıkışma dayancı. ~ of materials : cisimlerin mukavemeti. **tensile** ~ : kopma dayancı, 2. kuvvet, güç, tatkat, dayanma gücü. ~ of arm : kol kuvveti. ~ of will : irade kuvveti, 3. cesaret, metanet, manevî güç/kuvvet. **recover/regain** ~ : tekrar cesaret/metanet/güç kazanmak, 4. şiddet, etki, tesir derecesi, 5. askeri kuvvet, (insan/uçak/gemi vb.) mevcudu, kadro. **a regiment with a ~ of 3000** : 3000 mevcutlu bir alay. **bring a batallion up to** ~ : bir taburun mevcudunu tamamlamak. **strike s.o. off the ~** : birini kadrodan çıkarmak. **on the ~** : kadroya dahil, kadroda, 6. kuvvet/cesaret kaynağı. *The Koran was his ~.* 7. sertlik, keskinlik, oran, nisbet, miktar. **The alcoholic ~ of brandy far exceeds that of wine** : Konyağın alkol oranı şarabından çok daha fazladır. 8. değer, satın alma gücü. **The dollar declined in ~** : Doların değeri düştü. 9. **from ~ to ~** : bir başından ötekine, başardan başarya, 10. **in (great) ~** : çok sayıda, akın akın. **By summer, the tourists arrive in ~** : Yazın çok turist gelir. 11. **on the ~ of** : -e güvenerek/dayanarak, -e binaen, gereğince. **I did it on the ~ of your promise** : Vaadinize güvenerek bunu yaptım. *e.a.- 1. vigor, 2. power, force, might, 3. courage, 4. intensity, 7. amount, quantity, proportion, 11. based on, relying on.*

strengthen, *f.* 1. kuvvetlen(dir)mek, kuvvet vermek, kuvvetini artırmak, desteklemek, takviye etmek, teyit etmek, doğrulamak. **The regiment moved eastward to ~ the southern flank** : Güney kanadını takviye için alay doğuya hareket etti. **His answer ~ ed my opinion** : Onun cevabı, kanaatimi kuvvetlendirdi. 2. ~er : kuvvetlendiren, takviye eden (kimse/sey).

strenuous, *sf.* 1. gayretli, faal. *a ~ person.* 2. şiddetli, hararetli. **to offer ~ opposition** : şiddetle muhalefet etmek, 3. güç, çetin, zor, ağır, yorucu, gayret ve enerji isteyen. ~ work. 4. ~ly : (a) gayretle, çok emek/enerji harcayarak. *to work ~ly in order to succeed.* (b) şiddetle. *He ~ly denied that his airline was in any serious*

danger. 5. ~ness : güçlük, zorluk, çetinlik, çok emek/gayret isteme. *e.a.- 1. vigorous, energetic, active, zealous, 3. hard, exacting.*

strep, *is. & sf. k.d. bk.* : **streptococcus**, **streptococcal**.

streplosymbolia, *is.* evirme, (cümleleri, kelimeleri vb.) tersine çevirme, (aynada olduğu gibi) ters görünme. **streplosymbolic** : evrik, ters.

strepitous = **strepitant**, *sf.* gürültülü. *e.a.- noisy, boisterous.*

streptococcal = **streptococcic**, *sf.* streptokok basilinin sebep olduğu. *a ~ sore throat.*

streptococcus, *is., g. -cocci bkt.* streptokok basili, çift çift veya zincir şeklinde bulunan ve bademcik, kızıl gibi hastalıklara sebep olan basil.

streptokinase, *is. bk.* : **fibrinolysin** (2).

streptomycin, *is. ecz.* streptomisin, C21 H39N7O12. Tüberküloz tedavisinde kullanılan antibiyotik.

streptothrinicin, *is. ecz.* streptotrisin, bakteri öldürücü bir ilâç.

stress, *is. & f.* 1. önem, ehemmiyet, itina. **to lay ~ upon good manners** : görgü kurallarına önem vermek, 2. gr. vurgu. ~ed : vurgulu. **to lay ~ on a word** : bir kelimeyi vurgulamak, 3. basınc, taziyik, zor, zorlama, 4. şiddet, ağırlık, kuvvet, 5. gerilme, gerilim, gerginlik. **breaking ~** : kopma/kırılma gerilmesi/mukavemeti. ~ diagram : gerilim çizgesi. **internal ~ in a cooling body** : soğuyan bir cisimdeki iç gerilme, 6. psikol. zorlanma(k), sıkıntı, ruhî/asabî gerginlik, 7. önem/ekemmiyet vermek, önemle üstünde durmak, itina göstermek, 8. vurgulamak, belirtmek, tebarüz ettirmek, 9. baskı yapmak, taziyik etmek, sıkmak, bunaltmak, 10. ~less : baskısız, taziyiksiz, vurgusuz, vurgulanmamış, 11. ~lessness : baskısızlık, vurgusuzluk. *e.a.- 1. emphasis, 3. strain, 7.&8. emphasize.*

stressful, *sf.* 1. gergin, sıkıcı, bunaltıcı. *the ~ days before the war.* 2. ~ly : gergin/bunaltıcı bir şekilde.

stretch, *f. & is. & sf.* 1. **gen. ~ out** : uzatmak, sermek, yaymak. *to ~ oneself out on the ground.* 2. ger(il)mek. *to ~ a rope across a road.* 3. zorlamak, zora getirmek. **She ~ed herself to provide for the family** : Ailesini geçindirmek için kendini zorladı. **to ~ money to keep within a**

stretcher

budget : bütçeyi aşmamak için masrafi kısmak.
to ~ a point : ayıralık tanımak, istisna yapmak.
to ~ a privilege : bir imtiyazı kötüye kullanmak, **4.** çekip uzatmak. **to ~ a rubber band**.
5. gen. ~ out : (yere vb.) uzanmak, serilmek, yayaılmak, açılmak, upuzun yatmak. **to ~ out on a couch**. **6.** uzamak, uzayıp gitmek, temadi etmek. *The forest ~es for miles.* **7. ~ oneself** : gerinmek. **to ~ and yawn** : gerinip esnemek, **8.** abartma(k), mübalâga etme(k), genişletme(k). **to ~ the imagination** : muhavyileyi genişletmek. **by a ~ of imagination** : hayal kuvveti/genişliği ile. **~ the truth** : gerçeği abartmak, **9. argo** yere sermek, **10.** ger(il)me, gerinme, geriliş, gerginlik. **give a ~** : gerinmek. **go for a ~** : bacaklarının uyuşukluğunu gidermek için biraz gezinmek, **11.** alan, saha, geniş yer, sıra ile uzanan şey. **a ~ of open country** : geniş düz arazi. **at full ~** : (a) alabildiğine, bütün hızı ile. **to run at full ~**. (b) upuzun yatmış/uzanmış hâlde, **12.** uzam, vüs'at, genişlik, açıklık. **~ of wing** : kanat genişliği/ açıklığı, **13.** aralıksız süre, müddet. **at a ~** : aralıksız, ara/mola vermeden, **14.** dönemeçli koşu yoluñun düz kısmı. **home ~** : yarışın son kısmı, **15. argo** hapis süresi. **do a ~** : hapis yatmak, **16.** gerilebilen, uzatılabilen, esnek, elâstikî. ~ *socks*. **17. ~ability** : uzayabilme, uzatılabilme, esneklik, elâstikîyet, **18. ~able** : uzatılabilir, uzayabilir, esnek, elâstikî. **e.a.-1. spread, extend, 3. strain, 4. lengthen. k.a.-4. shorten, shrink.**

stretcher, *is.* **1.** sedye, (hasta/ölü taşıyan) teskere, **2.** gergi, geren şey/kimse. *a shoe-~*. **3.** hatîl, **4.** iki çatı direğini bağlayan direk, **5.** duvar boyunca enine konulan taş/tuğla, **6.** şemsiye gergi teli, **7. ~-bearer** : teskereci, sedyeçi, teske-re/sedye taşıyan kimse, **8. ~ - party** : teskereci-ler ekibi.

stretch-out, *is.* **1.** işçilerden aynı ücretle fazla iş isteme, **2.** işçilerin maksatlı olarak işi yavaşlatmaları.

stretchpants, *is.* *ABD* (bedene sümşikî oturan) elâstikî pantolon.

stretchy, *sf.* **stretchier, stretchiest** **1.** (fazla) uzayan, gerilen, gerilen, **2.** esnek, elâstikî, **3. stretchiness** : uzayabilme, gerilebilme, esneklik, elâstikîyet. **e.a.-2. elastic.**

stretta, *is., ç.* **strette/strettas** *bk.: stretto*.

stretto, *is., ç.* **stretti/strettos** *miz.* hızı git-tilice artan kısım.

strew, *gl.f.* **strewed, strewn/strewed, stre-wing** **1.** serpmek, saçmak, dağıtmak. **to ~ sawdust**. **2.** sermek, yaymak, yayarak kaplamak. **to ~ o floor with sawdust** : dösemeye talaş sermek. **They ~ed flowers in his path** : Yoluna çiçekler serdiler. **3.** serpilmek, saçılımak, dağılmak, yayılmak, **4.** her tarafa yaymak, neşretmek, işaa etmek. **to ~ rumors among the troops**. **5. ~er** : serpen, dağıtan, yayan kimse/şey. **e.a.-1. scatter, sprinkle, 4. spread, broadcast. k.a.-1. gather.**

stria, *is., ç.* **striae** **1.** ince çizgi, paralel çizgilerden her biri, **2.** yiv, oyuk, **3.** kas lifi, **4. jeol.** buzul çizgisi, buzulların kayalarda biraktığı çizinti/iz, **5. min.** maden cevheri kristallerinin paralel çizgileri, **6.** boşalım işini: gazlar içinde ışıklı elektrik deşarj çizgisi.

striate, *sf.&f.* **-ated, -ating** **1.** çizmek, çizgi/yiv/oyuk açmak, **2. striated d.d.** : çizgili, yivli, oyuklu. **e.a.-1. stripe, streak, furrow, 2. striped, streaked, furrowed.**

striation= striature, *is.* **1.** çizgi, çizik, yiv, paralel çizgilerden her biri, **2.** çizilme, çizik çizik olma.

strick, *is.* lif, elyaf, ipek, keten vb. elyafi.

stricken, *sf.* **1. bk.: strike** (*sf.f.*), **2. fe-lâketede, felâkete /âfete uğramış. ~ areas. a ~ family.** **3.** hasta(lanmış), (hastalığa vb.) duçar olmuş, yaralı, yaralanmış, vurulmuş. ~ *with crippling arthritis, she lay bedridden for many years.* **4.** kaderin silsesini yemiş, bahtsızlığa uğramış, **5. ~ly** : (felâkete/hastalığa vb.) uğramışça-sına. **e.a.- afflicted.**

strickle, *is.&f.* **-led, -ling** **1.** sıyrıç : dolu zahire ölçügenin üstünü sıyırıp düzeltmeye yara-yan tahta, **2.** dökümün dönel simetrisini sağlayan döndürme düzeni, **3.** turpan bileyicisi, **4.** dolu hu-bubat ölçügenin üstünü sıyırıp düzeltmek.

strict, *sf.* **1.** sıkı. **a ~ observation of rituals.** **2.** çok titiz, dikkatli, ciddî, sert, şiddetli, müsa-mahâsiz. ~ *laws. a ~ judge.* **3.** tam, eksiksiz, mutlak, derin, koyu. **a ~ translation:** tam/eksiksiz tercüme. ~ *silence* : derin sükût. ~ *truth* : mutlak hakikat. **in the ~est sense of the word** : kelimenin tam anlamıyla, **4.** kesin, kat'î, nok-sansız, harfi harfine. **a ~ statement of the facts.**

5. iyice tanımlanmış/belirlenmiş, 6. sofu, mutassip, koyu. **He is a ~ Moslem** : Koyu bir Müslümandır. 7. *bot.* dik, dimdik, doğru, 8. *esk.* dar, sıkışık, 9. ~ness : sıkılık, sertlik, şiddet, kesinlik, kat'iyet, tamlık, eksiksizlik. **e.a.-1. rigid, austere, rigorous, stringent, 2. stern, severe, 3. absolute, perfect, complete, 4. exact, precise, accurate, scrupulous, 7. erect, 8. narrow, tight, close.** **k.a.-1. flexible, lax.**

striction, *is.* az *kul.* daral(t)ma, sıkma. **e.a.- constriction.**

strictly, *zf.* sıkı sıkıya, şiddetle, kesinlikle, tamamen, tam olarak, mutlaka, tamamıyla, tam manasıyla, münhasıran. **That's not ~ true** : Bu, tam manasıyla doğru değildir. ~ **speaking** : daha doğrusu, doğrusunu söylemek gereklse. **smoking is ~ prohibited** : sigara içmek kesinlikle yasaktır. **The car park is ~ for the use of customers** : Park yeri münhasıran müşterilere mahsustur. **e.a.- rigidly, precisely, stringently, solely, absolutely, positively, rigorously.**

stricture, *is.* 1. kinama, yerme, eleştirmeye, tenkit, zem, takbîh, 2. *tip* kanal daralması, büzülme, 3. sınırlandırma, tahdit, kısıtlama, 4. *esk. bk.* : **strictness**, 5. **strictured** : (a) kinanmış, eleştirilmiş, (b) daralmış, büzülmüş, (c) sınırlı, mahdut. **e.a.- 1. criticism, censure, 2. contraction, 3. limitation, restriction.**

stride, *is. &f.* **strode, stridden, striding** 1. uzun adımlarla yürüme(k), geniş adımlarla gezinme(k). **to ~ the deck** : güvertede gezinmek. ~ **along/out** : gezinmek, adımlamak. ~ **away** : uzun adımlarla uzaklaşmak, 2. (üzerinden) atlama(k), uzun adım atma(k). ~ **over** : bir adımda aşmak/geçmek. **to ~ across a puddle/a ditch** : su birikintisinden/hendekten atlama(k), 3. (baçaklarını ayırarak) üzerine oturma(k)/binme(k), 4. uzun adım, 5. adım, bir adımda alınan yol. **at one ~** : bir adımda, 6. ilerleme, terakki, ileri atılan adım. **to make rapid ~s** : hızla ilerlemek/gelişmek. **Science makes great, rapid ~s** : Bilim hızla gelişiyor. 7. **get into one's ~** : tam yolu girmek, işe ayak uydurmak, ilerlemek, önden gitmek, 8. **hit one's ~** : normal hızına ulaşmak, 9. **take sth. in one's ~** : kolayca başarmak/yapıvermek, 10. **strider** : uzun adımlarla yürüyen/gezinerek, 11. **stridingly** : uzun adımlarla yürüyerek/gezinerek. **e.a.-3. straddle, 6. progress, advancement.**

strident, *sf.* 1. gıcırtılı, tiz, keskin (ses), 2. **stridence = stridency** : (ses) cırlaklı, gıcırtı, keskinlik, acılık, tızlık, 3. ~ly : acı acı, tiz/keskin bir şekilde, gıcırdayarak. **e.a.-1. creaking, grating.**

stridor, *is.* 1. gıcırtı, tiz/acı ses, 2. *patol.* hırıltı.

stridulate, *gs.f. -lated, -lating* cırlamak. **e.a.- shrill.**

stridulation, *is.* cırlıtı. **stridulatory** : cırlaklı, cırlayan.

stridulous = stridulant, *sf.* cırlak. ~ly : cırlayarak, ciril ciril. ~ness : cırlaklı, cırlama.

strife, *is.* 1. anlaşmazlık, ihtilâf, çekişme, bozuşma, münazaa, 2. didişme, dalaşma, kavga, arbede, mücadele,uruşma, çarışma. **armed ~** : silâhî çarışma, 3. rekabet, yarışma, 4. *esk.* aşırı gayret, kendini zorlama, 5. ~ful : ihtilâfı, çekişmeli, münazaalı, didişmeli, kavgalı, mücadeleli,uruşmalı, 6. ~less : ihtilâfsız, çekişmesiz, münazaasız, didişmesiz, kavgasız, mücadelelez,uruşmasız. **e.a.-1. conflict, discord, antagonism, difference, disagreement, 2. quarrel, struggle, clash, 3. competition, rivalry, 4. strenuous effort, endeavor.**

strigiform, *sf.* gece yırtıcılarından, baykuşillerden.

strigil, *is.* (eski Yunan/Roma) hamam kelesi.

strigose, *sf.* 1. *bot.* sert killi, 2. *zool.* ince çizgili.

strike¹, f. struck, struck (veya nadiren **stricken**), **striking** 1. vurmak, çarpmak, darbe indirmek, saldırmak, hücum etmek. ~ **against sth.** : bir şeye çarpmak. **We struck the enemy on his left flank** : Düşmanın sol kanadına saldırdık. 2. yumruk atmak/indirmek. **He struck his hand on the table** : Masaya bir yumruk indirdi. 3. saplamak. **Brutus ~ a dagger into the dying Caesar**. 4. (kibrît vb.) çakmak, yaktmak. ~ **a match**. 5. (kayaya) oturmak/çarpmak. **The ship struck a rock**. 6. (ses/ışık) gelmek, düşmek. **A sound struck my ear**. 7. (aklina) gelmek, hatırlamak. **An idea has struck me = I've struck upon an idea** : Aklıma bir fikir geldi. 8. (göze) çarpmak. **the first object that ~s one's eye**. 9. etkilemek, zihinde yer etmek, dikkatini çekmek, intibâsını uyandırmak, ... gibi görünmek, benze-

strike²

mek. **He struck me as (being) rather conceited** : O bana biraz kibirli gibi geldi. *a picture that ~s one's fancy. How does it ~ you?* **He ~s me as a honest man** : Dürüst bir adama benziyor. **be struck on s.o. k.d.** birine tutulmak/abayı yakmak, **10.** (maden cevheri, petrol vb.) bulmak, keşfetmek. ~ **oil/gold, etc.** **11.** (bitki) sürmek, kök salmak. **The plant has struck (root)** : Bitki kök saldı/tuttu. **12.** (çadır vb.) bozmak, dağıtmak, indirmek, yıkmak. ~ **camp** : çadırı bozmak, **13.** (sahneden) çıkarmak, boşaltmak. ~ **the set** : sahne donatımını boşaltmak, **14. den.** (bayrak, yelken, direk vb.) indirmek. ~ **his flag** : (amiral) forsunu indirmek (kumandasını terk etmek). ~ **its flag/colors** : (gemi) bayrağını indirmek, teslim olmak, **15.** (balık) oltaya vurmak, olta yemini isirmak, **16.** (balinayı) zıpkınlamak, zıpkını saplamak, **17.** dolu zahire ölçüğünü düz tahta ile sıyırp düzeltmek, **18. gen. ~ out** : silmek, kalemlle çizerek listeden çıkarmak, **19.** (pul, para vb.) basmak, darp etmek, **20.** (saat) çalmak. **The clock struck ten** : Saat onu çaldı. **The hour has struck** : Önemli an geldi çattı. **His hour has struck** : (a) Sonu yaklaştı, (b) Hayatının en önemli anı geldi. **21.** (hastalık vb.) kasıp kavurmak. *The plague struck Europe.* **22.** (manen) ezmek, mahvetmek, kahretmek, **23.** (korku, dehşet vb.) vermek, uyandırmak. **to ~ fear into a person** : bir kimseyi korkutmak. ~ **with grief** : mateme gark etmek, **24.** birdenbire başlamak. *The horse struck a gallop.* **25.** takınmak, almak. *He likes to ~ a noble pose.* **26.** (sıçak/soguk vb.) işlemek, vurmak, **27.** ulaşmak, varmak, vasil olmak. *We struck Rome before dark.* **28.** akdetmek, kararlaştırmak, onaylamak, tasdik etmek. **to ~ a treaty**. **29.** tahmin/tayin etmek, **30.** grev yapmak, **31. huk.** jüri üyesini seçmek, **32.** yola çıkmak/koyulmak, ilerlemek. *They struck out at dawn.* **33. ABD- den. gen. ~ for** : bütün gücü ile çalışmak, çok gayret sarf etmek, didinmek. *He is striking for yeoman.* **34.** (kuvvetli bir etki ile) donakalmak, kalakalmak. **He was struck speechless** : Dili tutuldu, ses çıkmadan donakaldı. ~ **s.o. with wonder** : birini hayrete düşürmek. ~ **terror into s.o.** : birini dehşete düşürmek, **35.** çatmak, rastlamak. **We've struck (upon) just the right man** : Tam adamina çattık. **36. ~ down** : vurup yere yık-

mak, ácız bırakmak, **37. ~ dumb** : şaşırtmak, **38. ~ hands** : pazarlıkta anlaşıp el sıkışmak, **39. ~ home** : etkilemek, tesirli olmak, **40. ~ in** : vurup saplamak, sokuşturmak. **He struck in with a new proposal** : Ortaya yeni bir öneri attı. **41. ~ it rich k.d.** (a) zengin maden cevheri bulmak, (b) birdenbire zengin olmak, **42. ~ off from** : (a) *bas.* basmak, tab etmek. ~ **off 50 copies** : Elli nüsha basmak. (b) (listeden vb.) silmek, çıkarmak, (kayıt) iptal etmek. ~ **it from record**. **43. ~ out** : (a) başarısızlığa uğramak, başaramamak, (b) gözden düşmek, itibarını kaybetmek, (c) çizmek, silmek, hafızetmek, (d) (beysbolde) üç kere topa vuramayıp oyun dışı olmak, **44. ~ out right and left** : sağa sola vurmak, **45. ~ out for oneself = ~ out on one's own** : kendi açtığı çığırda ilerlemek, bağımsız/ycni bir hayata/ise başlamak, kimseye müdanaa etmemek, **46. ~ out for the shore** : kıyıya doğru yüzmek, **47. ~ up** : (a) (müzik çalışmaya/söylemeye) başlamak. **The orchestra struck up a waltz** : Orkestra bir vals çalışmaya başladı. ~ **up a tune** : bir makam tutturmak. (b) başla(t)mak, kurmak, tesis etmek. **to ~ up a friendship** : dostluk kurmak, **48. It ~s me that ...** : bana öyle geliyor ki ... *e.a.- 1. hit, knock, smite, 4. ignite, 7. occur to, 9. impress, 10. discover, find, 16. harpoon, 17. strickle, 22. overwhelm, 25. assume, 28. make, conclude, ratify, 29. estimate, determine, 32. go, proceed, advance, 43. (a) fail, 47. (b) commence, begin. k.a.-1. miss.*

strike², is. **1.** vurma, çarpması, vuruş, darbe, **2.** iş bırakımı, grev. **general ~** : genel grev. **go on ~ = come out on ~** : grev yapmak, greve başlamak. **on ~** : grevde, grev hâlinde. **lightning ~** : anı/habersiz grev. **sympathy ~** : sempati grevi. **wildcat ~** : sendikadan izinsiz yapılan grev. ~ **pay** : sendikadan grevcilere verilen ödenek, **3.** umulmadık bir yerde zengin maden cevheri bulma. **lucky ~** : devlet kuşu, turnayı gözünden vurma, **4.** dolu zahire ölçüğünün üstünü sıyırp düzeltme tahtası, **5.** hava taarruzu, bombardman, **6. jeol.** yatay katman. ~ **fault** : boyuna kırık, **7.** bir defada darp edilen sikke miktarı, **8. k.d.** anı başarı, büyük vurgun, **9. bowling** oyununda ilk vuruşta bütün kukaları devirme, **10. (beysbol)** topa vuramayış, **11. (balık)** oltaya vurma/çarpması, **12. ~ three** : (beysbol) başarısızlık, üç

defa vuramayış, 13. **have two ~s against one** : uygunsuz/kritik bir durumda olmak, 14. **~less** : grevsiz.

strikebound, *sf.* grev yüzünden kapalı. *a ~factory.*

strikebreaker, *is.* grev bozguncusu, grevci yerine çalış(tırıl)an işçi. **strikebreaking** : grev bozma.

strikeover, *is.* (daktıloda) yanlış bir yazıyı silmeden üzerine yazma.

striker, *is.* 1. vurucu, vuran kimse, 2. grevci, 3. saat tokmağı, saat başlarını vuran tokmak, 4. *ABD* (a) ücretli emirber, emir eri, (b) donanmada çırak.

striking, *sf.* 1. vuran, çarpan. **within ~ distance** : çok yakın, vuracak mesafede, 2. göze çarpan, dikkat çeken. *The most ~ thing in Istanbul is the multitude of beautiful mosques. A ~ lack of enthusiasm.* 3. ~ likeness : şaşılacak benzerlik, 3. olağanüstü, fevkâlâde, harikulâde, göz alıcı. *a woman of ~ beauty.* 4. grevde, grev yapan, 5. ~ **clock** : çalar saat. ~ **train** : çalar saat mekanizması, 6. **~ly** : göze çarpacak /dikkati çekenek şekilde, fevkâlâde. *a ~ly pretty girl.* 7. **~ness** : göze çarpıcılık, dikkati çekicilik, fevkâlâdelik. *e.a.-2. noticeable, conspicuous, 3. exceptional, outstanding, impressive.*

string, *is. & f.* **strung, sprung** (veya nadiren **stringed**), **stringing** 1. ip, sicim, kinnap, kaytan, kordon, şerit, 2. koşul, şart, tahdit. **has a ~ to it** : şartta bağlıdır. **offer with no ~ attached** : hiçbir şartta bağlı olmayan teklif, 3. sıra, dizi, boncuk dizisi, bir sıra dizili şey. ~ **of pearls** : inci dizisi/gerdanlık. ~ **of horses** : bir sıra at. ~ **of vehicles** : araba dizisi, 4. kiriş, tel, saz teli, 5. lif, tel, 6. **stringer** *d.d.* merdivenlerin iki yanında basamakları tutan kertikli tahta, 7. *mim.* korniş, pervaz, kuşak, 8. kümé, yeteneklerine göre sıralanmış oyuncular takımı. *He made the second ~ on the football team.* 9. *ABD* yarış atı grubu, 10. ~s : yaylı sazlar grubu, saz takımı, ~ed **instruments** : telli sazlar, 11. ~ **band** : yaylı sazlar orkestrası, 12. ~ **bean** : çalı fasulyesi, (b) *k.d.* fasulye sırtığı: uzun ve sıkka, sıkık gibi kimse,

13. ~ **quartet** : dört kişilik telli saz heyeti, 14. ~ **tie** : dar kravat, 15. **have two ~s to one's bow** : umudunu yalnız bir şeye bağlamamak, yedek bir plâni olmak, bir plân başarılı olmazsa ötekine sarılmak, iki tarakta bezi olmak, iki meslek sahibi olmak. *He had two ~s to his bow, so when he lost his job as a professor he became a doctor.* 16. **on a ~** : baskı/kontrol altında. **have s.o. on a ~** : birini kontrol altına tutmak, istediği gibi yönetmek/oynatmak, 17. **play second ~ to s.o.** : aynı işte birine nazaran ikinci plânda/geride kalmak, ikinci derecede rol oynamak, 18. **pull ~s/wires** : (a) başkalarının faaliyetini gizlice kontrol etmek, ipi başkalarının elinde olmak, (b) başkalarına gizlice tesir etmek, (c) iltimas/piston/torpil yaptırmak. *He had to pull a few ~s to get that job.* 19. **müz.** (telli saza) tel takmak, 20. akort etmek, 21. germek, 22. iple düzgün olarak sıraya koymak. *He knows how to ~ words together.* 24. (taze fasulye vb.) kılçıklarını çiğarmak. *to ~ beans.* 25. iple bağlamak/asmak, 26. diz(il)mek, sırala(n)mak, sıra/dizi hâlinde gitmek, 27. sınırlendirmek, kızdırmak. **high-strung** : çok sinirli. **be all strung up** : asabılışmek, sinirleri gergin/heyecan içinde olmak, 28. ~ **out** : ipi (çamaşır vb.) sermek/asmak, 29. ~ **up** : (a) (bir şeyi) yükseğe asmak, (b) *ABD- k.d.* ipi çekmek, asmak, idam etmek, 30. ~ **up one's resolution /~ oneself up (to do sth.)** : (bir şeyi yapmaya) azmetmek, 31. **~less** : sicimsiz, şeritsiz, kordonsuz, kaytansız, telsiz, 32. ~ **like** : sicim/kordon/kaytan gibi. *e.a.-1. cord, thread, line, 4. wire, 5. fiber, 7. stringcourse.*

stringcourse, *is. mim.* korniş, pervaz, kuşak.

stringed, *sf.* telli. **a five- ~ guitar** : beş telli kitar. ~ **instrument** : telli saz.

stringency, *is. & f. -cies* 1. sıkılık, ciddîlik, kesinlik, sertlik, şiddet. ~ *of school discipline.* 2. darlık, kitlik, para darlığı. *e.a.- 1. strictness, rigor, closeness, 2. tightness, straitness.*

stringendo, *sf. & zf.* **müz.** temposu gittikçe hızlanan/hızlanarak.

stringent

stringent, *sf.* 1. sıkı, ciddî, kesin, sert, şiddetli, 2. âcil, müstacel, zorlayıcı, zorunlu. ~ *necessity*. 3. kuvvetli, inandırıcı, kandırıcı, ikna edici. ~ *arguments/reason*. 4. (para vb.) kit, dar, kısıtlı. *a ~ money market*. 5. ~ly : sıkı/ciddî/kesin/sert/bir şekilde, şiddetle, âcil/müstacel/zorunlu olarak, inandırıcı/kandırıcı/ikna edici bir şekilde, 6. ~ness : sıkılık, ciddîlik, kesinlik, sertlik, şiddet, âcillik, müstaceliyet, zorlayıcılık, zorunluluk inandırıcılık, ikna edicilik. *e.a.- 1. strict, severe, 2. urgent, compelling, 3. forcible, forceful, powerful, convincing*.

stringer, *is.* 1. kırıcı, 2. saza tel takan kimse, 3. uzun yatay kiriş, travers, 4. çatı kuşağı, 5. mahallî muhabir, bir gazeteye kendi yöreninden haberler gönderen kimse, 6. balıkçıların tuttuğu balıkları solungaçlarından geçirdikleri ince çubuk, 7. *k.d.* belirli bir takımдан olan kimse.

stringhalt, *is. vet.* 1. atların yürüken arka bacaklarını fazla kıvırmalarına sebep olan bir hastalık. **springhalt** *d.d.* 2. ~ed = ~y : bu hastalığa yakalanmış, 3. ~edness : bu hastalığa yakalanma.

stringpiece, *is.* takviye kirişi, döşeme kirişi.

stringy, *sf.* **stringier, stringiest** 1. sicim/tel gibi, sicime/tele benzer, 2. telli, tel veya sicimlerden yapılmış, 3. kalın elyaflı, 4. lifli, iplik ipiik, 5. kılçıklı, 6. sırum gibi ince fakat kasları kuvvetli, 7. **stringiness** : sicim/tel gibi olma, tel tel olma, lifli/kalın elyaflı/kılçıklı olma.

strip¹, *f.* **stripped/striped, striping** 1. soyunmak, elbiselerini çıkarmak. ~ *to the skin* : tamamen soyunmak, çırlıçıplak olmak, 2. derisini/kabuğunu soymak. *to ~ a fruit of its rind. to ~ a rind from a fruit*. 3. boşaltmak, içindeleri çikarmak. *to ~ a house of its contents*. 4. mahrum etmek, elinden almak. *to ~ a tree of its fruit*. 5. sökmek, demonte etmek. *to ~ a ship of rigging*. 6. ~ of : soymak, zorla elinden almak, yağma etmek. *The robbers ~ped him of all he possessed*. 7. (tütün vb.) yaprağın orta damarını çikarmak, 8. fazla zorlayarak vidanın/dişlinin di-

şini kırmak. ~ *a screw*. 9. (ineğin sütünü) son damlasına kadar sağmak. ~ *a cow*. 10. soyunma numarası/stripitz yapmak, 11. (meyve) soyulmak. *Bananas ~ easily*. *e.a.- 1. undress, denude, 2. peel, uncover, 3. clear, empty, 4. deprive, divest, 5. dismantle, 6. rob, plunder, deprive, despoil*.

strip², *is. &f.* **stripped, stripping** 1. şerit, çubuk, uzun ve dar parça, arazi şeridi, 2. dizi resim, resimli hikâye dizisi. ~ **cartoon** *Brit. = comic* ~ : dizi resimli karikatür, 3. *hv.* **landing** ~ *d.d.* pist, uçak iniş/kalkış yolu, 4. pul dizisi, 5. iki yanı çeşitli dükkân ve mağazalarla dolu cadde, 6. ~ **cropping** = ~ **farming** : meyilli arazide toprak aşınmasını önlemek için şeritler hâlinde derinlere kök salan bitkiler yetiştirmeye, 7. ~ - **development** : şehir dışı yollar boyunca dar bir şerit şeklinde yapılmış evler, 8. şerit halinde kesmek/yırtmak, lime lime etmek, 9. ~ **map** : güzergâh haritası, 10. ~ **mining** : açık madencilik, toprak tabakasını siyirip madeni çıkarma, 11. ~ **poker** : kaybeden oyuncunun soyunmaya mecbur olduğu poker.

stripe, *is. &f.* **striped, striping** 1. çizgi, dar ve uzun şerit. *the ~s of a zebra. Tigers have orange fur with black ~s*. 2. çizgili/yollu kumaş, 3. çavuş ve onbaşının kol işaretleri. **to lose ones ~s** : (çavuş vb.) rütbesi elinden alınmak, 4. harpte yaralananlara, yararlı gösterenlere takılan şerit nişan, 5. arazi şeridi. *a ~ of beach*. 6. tür, nevi, çeşit, cins, tip. **of the same ~** : aynı türden. *a man of quite a different ~*. 7. (ceza olarak kırbaçla, sopa ile) vuruş, darbe, kamçı/sopa izi, 8. şeritlerle/çizgilerle donatmak, şeritlere ayırmak, 9. ~less : çizgisiz, şeritsiz.

striped, *sf.* 1. çizgili, şeritli, yollu, çizgi çizgi. ~ **trousers**. 2. ~ **bass zool.** çizgili levrek (*Roccus saxatilis*), 3. ~ **field mouse** : çizgili tarla faresi (*Micromys agrarius*), 4. ~ **hyaena** : çizgili sırtlan (*Hyaena hyaena*), 5. ~ **lizard** : çizgili kertenkele, (*Lacerta strigata*), 6. ~ **mullet** : has kefal (*Mugil cephalus*), ~ **skink** : çizgili skink (*Eumeces schneideri*), 7. ~ **snakes** : su yılanı giller (*Colubridae*), 8. ~ **squirrel bk.** : **chipmunk**.

striper, *is. argo* 1. deniz subayı, **a four- ~** : dört şeritli deniz subayı, 2. kollarında sırra şerit bulunan resmî görevli.

striping, *is.* 1. şeritlerle/kurdelelerle süsleme. *The ~ of the boat proceeded slowly.* 2. çizgiler, şeritler. *the ~ of zebra.*

stripling, *is.* genç, delikanlı. *e.a.- youth.*

stripper, *is.* 1. soyan kimse, soyma makinesi, 2. striptiz artisti. *e.a.- 2. *ecdysiast, strip-teaser.**

strip, *geç.z.&sf. bk.: strip.*

striptease, *is.&f. -teased, -teasing* striptiz (yapmak).

stripteaser, *is.* striptizci, striptiz artisti. *e.a.- stripper.*

stripy, *sf. stripier, stripiest* çizgili, şeritli.

strive, *gs.f. strove, triven, striving* 1. çok çalışmak, çabalamak, gayret etmek. *He is striving hard to succeed.* **to ~ for/after** : (bir gaye vb.) peşinde koşmak, (gayeye) ulaşmaya çalışmak. *What are you striving after?* 2. uğraşmak, 3. didişmek, mücadele etmek. **to ~ against fate.** 4. yarışmak, rekabet etmek, 5. **striver** : çok çalışan, çabalayan, uğraşan, didisen, mücadele eden, 6. **strivingly** : çalışarak, çabalayarak, uğraşarak, mücadele ederek. *e.a.-1. try, 3. struggle, fight, 4. compete.*

strobe, *is.&sf. k.d. bk.: stroboscope, stroboscopic.*

strobila, *is. zool.* 1. şerit kurdunun vücudu, 2. bazı deniz analarının bölünerek üredikleri safha, 3. **strobilation** : bölünerek eşeysiz üreme.

strobile, *is. bot.* 1. çam kozalağı, 2. bazı eğreltilerin kozalak biçimindeki sporları, 3. **strobilaceous** : kozalaklı, kozalak üreten, kozalak biçiminde, 4. **strobiloid** : kozalak biçiminde.

stroboscope, *is.* 1. yinelik gözler, stroboskop, 2. **stroboscopic lamp** *d.d.* yineli gözlem lâmbası : belirli sıklıkta yanıp sönen ışık kaynağı, 3. **stroboscopic(al)** : yineli gözlemlsel, 4. **stroboscopy** : yineli gözlem.

strode, *f. bk.: stride (geç.z.).*

stroganoff, *sf.* soğanla kavrulup mantar vb. ile pişirilen.

stroke, *is.&f. stroked, stroking* 1. vuruş, darbe. **on the ~ of ten** : saat tam onda, 2. nabız, kalp atışı, 3. vuruş tesiri/sesi, 4. darbe tesiri yapan şey, 5. çarpma. **be killed by a ~ of lightning** : yıldırım çarparak ölmek, 6. inme, felç. **He had a ~** : Ona inme indi. 7. çizgi, hat, kalem darbesi/vuruşu, 8. anî bir gayretle yapılan şey, 9. yüzme çeşidi, 10. (a) kürek çekme, tek bir kürek darbesi. **row a fast/slow ~** : hızlı/agır kürek çekmek. (b) kürek çekme tarzı, (c) ~ **oar = strokesman** *d.d.* hamlacı, sandalın en gerisindeki kürekçi, 11. bölü çizgisi : {/}, 12. nebze, parça (iş/faaliyet). **not to do a ~ of work** : elini bir işe sürmemek, 13. hamle, atılım. **a bold ~ for liberty** : hürriyet için cesurane bir atılım, 14. hayret verici iş/başarı. **a ~ of genius** : dâhiyane bir iş/buluş vb. 15. beklenmedik mutluluk, hayatı olay. **a good ~ of business** : kârlı bir iş, talihin yaver gidişi, 16. okşama(k), sıvazlama(k). **to give the cat a ~** : kediyi okşamak. **to ~ out one's beard** : sakalını sıvazlamak. **to ~ s.o. (s.o.'s hair) the wrong way** : birini kızdırırmak, damarına basmak. **to ~ s.o. down** : birinin öfkesini yattırmak, gönlünü almak, nabzına göre şerbet vermek, 17. kalemlle çizmek, iptal etmek, 18. kürek çekmek, kürekçilere hareket işaret etmek, 19. (topa vb.) vurmak, 20. **strokingly** : okşayarak. *e.a.-1. blow, rap, tap, knock, pat, 2. beat, throb, pulsation, thump, 14. feat, achievement.*

stroll, *is.&f.* 1. gezinmek, ağır ağır dolaşmak/gezmek/yürümek. **to ~ along the beach.** 2. avare dolaşmak, göçebelik yapmak. **strolling Gypsies** : göcebe çingeneler, 3. gezinti, gezme, dolaşma. **take a ~** : gezinmek, gezintiye çıkmak. **a short ~ before supper.** *e.a.-1. meander, 2. roam, wander, 3. ramble, saunter, walk.*

stroller, *is.* 1. gezinen/gezinti yapan kimse, 2. göcebe, avare/başıboş dolaşan kimse, 3. geziçi aktör, 4. portatif bebek arabası. *e.a.-2. wanderer, vagrant.*

stroma, *is., ç. -mata* 1. *anat.* (a) stroma, destek dokusu, herhangi bir organın bağ dokusundan oluşan ve organa bağ ve destek sağlayan kesimi, (b) eritrosit göze içindeki rensiz süngeçimsi madde, 2. bazı mantarlarda ana doku, 3. **~tic(al)** : destek dokusal.

strong

strong, *sf. &zf.* **stronger, strongest** 1. kuvvetli, güçlü. *a ~ nation. a ~ army. He is a ~ man. An army ten thousand* ~ : On bin kişilik bir ordu. 2. zorlu, zorlayıcı, etkili, müessir, sert, şiddetli. ~ *measures*. 3. dayanıklı, sağlam. ~ *walls. ~ defense. a ~ economy*. 4. sağlam, mantıklı, inandırıcı, ikna edici. ~ *arguments*. 5. gayretli, cevval, ateşli, esash. **He's a ~ Democrat** : Ateşli bir demokrattir. 6. gayretli, faal, enerjik, 7. cesur, yiğit. *a ~ soldier*. 8. yetenekli, kabiliyetli, becerikli. *He is very ~ in mathematics*. **Politeness is not his ~ point** : Kibarlıktan pek alamaz. 9. şiddetli, ~ *winds*. 10. apaçık, bariz, hemen göze çarpan. ~ *evidence* : apaçık delil. **He bears a ~ resemblance to his father** : Tıpkı babasına benzıyor. 11. sert, dokunaklı (söz vb.). ~ *language* : sert sözler, küfürbazlık, 12. (renk/ışık) koyu, keskin, 13. yoğun, derişik, koyu. ~ *tea* : koyu çay. ~ *solution* : koyu eriyik, 14. (içki) sert, keskin, alkol oranı çok. ~ *drink* : sert içki, 15. metin, iradeli, kararlı, azimli, sebatlı, tuttuğunu koparan, 16. *ekon.* sağlam, değerini koruyan veya gittikçe kıymetlenen. ~ *market* : sağlam piyasa, 17. *optik* : kuvvetli, büyütme gücü fazla. *a ~ microscope. ~ light* : kuvvetli ışık, 18. ağır kokulu, ağırlaşmış, bozulmaya yüz tutmuş, yiti(leşmiş). ~ *butter* : yiti tereyağı. ~ *cheese* : ağır kokulu peynir, 19. *gr.* mastarın sessiz harfinin değişmesi ile geçmiş zamanı teşkil eden (fiil): *sing, sang, sung gibi*, 20. *come on ~ argo* : kuvvetli bir tesir bırakmak, fazlasıyla etkilemek, 21. **strongish** : kuvvetlice, oldukça kuvvetli, 22. **strongly** : kuvvetle, kuvvetli bir şekilde, 23. **strongness** : kuvvetlilik, sağlamlık, metanet, dayanıklılık. **e.a.-I. mighty, sturdy, hardy, stalwart, powerful, vigorous, 2. drastic, 4. persuasive, cogent, compelling, 5. fervent, fervid, vehement, zealous, thoroughgoing, 6. strenuous, energetic, vigorous, 7. valiant, brave, 8. capable, efficient, 10. clear, distinct, marked, 12. intense, brilliant, vivid, 13. concentrated, 15. resolute, unwavering, unfaltering, 18. smelly, rank. k.a.-I. weak**

strong-arm, *sf. &zf. k.d.* 1. zorba, zor kullanan. *a ~ method. They offered protection against the gang's ~ tactics*. 2. zorlamak, zor kullanmak, zorbalık yapmak, 3. (zorla/tehdit ederek) soymak, parasını/malını elinden almak.

strongbox, *is.* (çelik) kasa.

strong breeze, *is.* kuvvetli rüzgâr, Beaufort ölçüğinde saatte 25-30 mil (40-48 km) hızla esen rüzgâr.

strong gale, *is.* kuvvetli fırtına, Beaufort ölçüğinde saatte 47-54 mil (75.6-86.9 km) hızla esen rüzgâr.

stronghold, *is.* 1. kale, müstahkem mevki, 2. dayanak, kuvvetli merkez. *The village is a ~ of old beliefs and customs. They resumed their air raids on guerilla ~s in the east of the country*.

strong man = strongman, *is., ç.* ~men 1. pehlivan, atlet, kuvvetli adam, 2. diktatör, bir ülkeyi tek başına yöneten kimse.

strong-minded, *sf.* 1. azimli, iradeli, sebatlı, kararlı, bildiğinden şaşmaz, kararından dönmez. *He is very ~ and will never agree to changes in his way of work*. 2. ~ly : azimle, sebatla, bildiğinden şaşmaksızın, 3. ~ness : azim, sebat, kararlılık, bildiğinden şaşmazlık.

strongroom, *is.* Brit. hazine odası/dairesi.

strong-willed, *sf.* 1. iradesi kuvvetli, azimli, kararlı, sebatlı, 2. inatçı, bildiğinden şaşmaz. **e.a.-I. resolute, 2. obstinate, stubborn**.

strongyl(e), *is.* (atlarda) bağırsak solucanı (*Strongylidae*).

strongylosis, *is. vet.* (atlarda) bağırsak solucanlarının sebep olduğu hastalık.

strontia, *is. kim.* 1. **strontium oxide** *d.d.* stronsiyum oksit, SrO. Kireç taşına benzer, stronsiyum tuzları elde etmeye kullanılır, 2. *bk.* : **strontium hydroxide**.

strontian= strontianite, *is.* stronsiyum karbonat, SrCO₃.

strontium, *is. kim.* 1. stronsiyum : doğada yalnız bileşenleri bulunan kalsiyuma benzer iki valanslı maden. Havaî fişek, izli mermi vb. yapmakta kullanılır. Simge: **Sr**, atom. ağı: 87.62, atom nu. 38, özgül ağı. 2.6'dır. 2. ~ **90 = radiostrontium** : radyostronsiyum, nükleer bomba serpintilerinde bulunan kalsiyuma benzer stronsiyum yerdeşi. Yarı yaşamı 28 yıldır. Toprağı zehirler, ışınımla insan ve hayvan kemiklerinde hastalık yapar. 3. ~ **hydroxide = ~ hydrate = strontia** : stronsiyum hidroksit, Sr(OH)₂. Pançardan üretilen şekerin artırılmasında kullanılan beyaz toz.

strook, f. esk. bk.: **strike** (geç.z.&sf.f.).

strop, is.&f. **stropped, strropping** 1. ustura/berber kayışı, 2. **strap** d.d. den. direk sapanı, makara sapı, 3. kılağılamak, usturayı kayışla bilmek.

strophanthin, is. ecz. strofantin, Afrika'da yetişen *strophanthus* bitkisinin tohumundan elde edilen ve kalp hastalıklarında uyarıcı olarak kullanılan çok zehirli glikozit.

strophanthus, is., ç. **-thuses** 1. bot. ikizçiçek (*Strophanthus*) : Afrika'da yetişen ve tohumundan strofantin elde edilen funda, 2. bu fundanın tohumu.

strophe, is. 1. eski Yunanistan'da koro üyelerinin sağdan sola giderek okudukları şiir parçası, 2. şiir kit'ası, bent, bölüm, 3. beyit. e.a.- 2. bk.: *verse*.

strophic, sf. 1. **strophical** d.d. beyitlerden/bentlerden oluşan, 2. bestesi her kit'a için aynı olan (müzik), 3. **~ally** : beyitler şeklinde, beyitlerle.

stroud, is. ecz. kaba yünlü battaniye/aba (İngilizler K Amerika yerlileri ile değişim tokuşta kullanımlırdı).

strove, f. bk.: **strive** (geç.z.).

strow, f. **strowed, strown/strowed, strowing** esk. bk.: **strew**.

stroy/stroyer, bk.: **destroy/destroyer**.

struck, f.&sf. 1. bk.: **strike** (geç.z.&sf.f.), 2. grev yüzünden kapalı (fabrika, iş yeri vb.), 3. **~ jury** : davacı ve davalı avukatlarının onayladıkları juri heyeti, 4. **~ measure** : silme ölçü (hububat).

strucken, f. bk.: **strike** (sf.f.).

structural, sf. 1. yapısal, binaya/yapıya/insaata ait, 2. *biy.* bedensel, bünyevi, 3. *jeol.* kayaç+, yersel, kayaçların yer bilimine ait yapısı ile ilgili. ~ **geology** : kayaç yer bilimi, 4. *kim.* yapısal, molekül yapısı ile ilgili, 5. ~ **botany** : yapısal bitki bilimi, 6. ~ **formula** : yapısal formül, atomların moleküldeki bağlarını čizeneksel olarak gösteren formül; H-O-H gibi, 7. ~ **isomerism** : yapısal eşizlik, 8. ~ **linguistics** : yapısal dil bilimi, 9. ~ **psychology** : yapısal ruh bilimi, 10. ~ **steel** : yapı çeliği, 11. ~ly : yapısal olarak, yapısal bakımdan/açıdan, yapı itibarıyla.

structuralism, is. 1. yapısalcılık, 2. bk.: **structural psychology**, 3. **structuralist** : yapısalçı, 4. **structuralistic** : yapısal(cı).

structure, is.&f. **-tured, -turing** 1. yapı, bina, 2. yapılış, kuruluş, 3. inşaat, 4. *biy.* bünye, 5. *jeol.* yer biçimi, kayaç yapısı, 6. (özellikle organik kimyada) atomların molekül içinde diziş/bağlanmış tarzı, molekül yapısı, 7. toplumsal yapı, içitmaâ bünye, 8. yapmak, inşa etmek, 9. örgütlemek, bütünü ile düşünmek/plânlamak ve yapmak, 10. **~less** : yapısız, örgütsüz; tek türel, belirli organik yapısı olmayan, homojen. e.a.-1. **building, edifice**, 2. **makeup, system, form, formation, composition, configuration**, 3. **construction**, 8. **construct**, 9. **organize, conceive, design**.

strudel, is. meyveli yufka tatlısı.

struggle, is.&f. **-gled, -gling** 1. çabalama (k), uğraşma(k), mücadele etme(k), didişme(k), can haviliyle/canını dışine takarak çabalama(k). ~ **along** : güçlükle ilerlemek. ~ **hard to succeed** : başarmak için var gücünü harcamak. ~ **in/out/through** : bocalama(k), bata çika ilerlemek, uğraşa uğraşa güçlükleri yenmek. ~ **on** : binbir güçlükle (savaşa vb.) devam etmek. *Some ~d on, but those who couldn't were left for dead.* ~ **to one's feet** : güçlükle ayaga kalkabilmek, 2. mücadele, kavga, savaş, çaba, uğraş. **life and death** ~ : ölüm kalım savaşı, 3. ~ **for existence** : yaşam savaşı, varlık mücadele, 4. **struggler** : çabalayan, uğraşan, mücadele eden, didişen kimse, 5. **struggling** : çabalayan, uğraşan, çırınan, mücadele eden. **a struggling artist** : geçinebilmek için çabalayan artisi. e.a.-1. **fight, strive, labor, contest, contend**, 2. **war, fight, conflict, strife, contention**.

strum, is.&f. **strummed, strumming** yaylı sazı (parmaklarıyla) tingirdatma(k), tingirti, bu şekilde çıkarılan ses.

struma, is., ç. **-mae** 1. **patol.** (a) sıracı, (b) cedre, guatr, guşa, 2. **bot.** şiş, yastık biçiminde şişkinlik, 3. **~tic = ~ose = ~ous** : (a) sıracılı, (b) guşalı, cedrelî, (c) şişkin.

strumpet, is. fahişe, orospu. e.a.- **prostitute, whore, harlot, hooker**.

strung, f. 1. bk.: **string** (geç.z.&sf.f.), 2. ~ **out argo** hastalık derecesinde uyuşturucu madde müptelâsı.

strut, is.&f. **strutted, strutting** 1. cakalı cakalı yürüme(k), çalımla gezinme(k), 2. destekleme(k), 3. caka. çalım, azametli yürüyüş, 4. *mim.* payanda, destek, dayak, dikme, gergi,

struthious

5. ~ingly : azametle, çalımla, böbürlenerek, kırula kurula. *e.a.-I. parade, flourish, swagger, show-off.*

struthious, *sf.* deve kuşugillerden, deve kuşuna benzer, deve kuşu gibi.

strychnic, *sf.* striknin+, strikninden elde edilen.

strychnine = **strychnia** = **strychnina**, *is. ecz.* striknin, kargabükü özü : C21H22N2O2. Merkezi sinir sistemini uyarıldığından ruhsal çöküntü tedavisinde kullanıan ilaçların zehirleyici etkilerini gidermek için kullanılır. **strychninism** : striknin zehirlenmesi.

stub, *is. &sf. &f.* **stabbed**, **stabbing** 1. kısa çıktıtı, 2. çotuk, kesilmiş ağacın yerde kalan kısmı, kök, kütük, 3. mum dibi, sigara izmariti, kısalmış kurşun kaleml, 4. dip koçanı, 5. biletin kontrol için yırtılıp alınan parçası, 6. küt uçlu şey, 7. (kazara ayağı bir şeye) takılmak/çarpmak. *I ~bed my toe on the step.* 8. kökleri sökmek, köklerden temizlemek, 9. kökünü çkar- mak, kökten sökmek. ~ **up a root** : bir kökü sökmek, 10. ~ **out (a cigarette)** : (sigaranın ucunu) tablaya bastırarak söndürmek, 11. bodur, güdüük, küt. *e.a.-2. stump, II. stocky, squat.*

stabbed, *sf.* 1. kısa çıktıtı, dip parçası olarak kalmış, 2. çotuklu, kütükleri çok, 3. bodur, güdüük, küt, kısa ve kalın. *e.a.-3. stumpy, stocky, squat.*

stubble, *is. 1. gen. ~s* : anız, ekin dibi, hattattan sonra yerde kalan ekin kökleri, 2. çotuklar, kökler, kütükler, dip koçanları, 3. uzamış tıraş, 4. ~d = **stubbly** : anızlı (tarla), tıraşlı, killi, pek kısa kesilmiş (saç).

stubborn, *sf.* 1. inatçı, direngen, ayak direyen, *as ~ as a mule/donkey* : katır/şekerek gibi inatçı. *a ~ child who refuses to obey his mother.* 2. sebatkâr, azimli, 3. serkeş, dik başlı, 4. sert, çetin, müşkül, 5. ~ly : inatla, ayak direyerek, sebatla, azimle, 6. ~ness : inatçılık, direngenlik, direnme, sebatkârlık. *e.a.-I. obstinate, contrary, refractory, headstrong, obdurate, 2. resolute, persevering. k.a.-I. tractable, 2. irresolute.*

stubby, *sf. -bier, -biest* 1. bodur, tıknaz, güdüük, küt, kısa ve kalın. ~ *fingers*. 2. çotuklu, kütükleri çok, kütük gibi, 3. firça gibi, killi, 4. **stubbily** : bodur/güdüük/küt/kısa ve kalın bir şekilde, 5. **stubbiness** : bodurluk, güdüklük, kütlük, tıknazlık.

stucco, *is., g.* **-coes/-cos, f. -coed, -coing**

1. dış siva: kum, kireç ve çimento karışımı dış duvar sıvası, 2. sıvamak, 3. ~work : süslü siva.

stuck, *f.* 1. *bk.* : **stick** (*geç.z.&sf.f.*), 2. saplanmış, saplanıp kalmış, sıkışmış, takılmış, yapışmış, 3. ~ **on argo** tutkun, vurgun, aşık, sevdalı, abayı yakmış, 4. **be ~ = get ~** : (a) saplanmak, sıkışıp kalmak, yolda kalmak, (çamura vb.) batmak, aşpmak, takılıp kalmak, ilerleyememek, ne yapacağımı bilememek. *The mouse got ~ in a hole. Ask for help the minute you are ~. He used the dictionary when he got ~ on words. We were ~ in that town for many years.* 5. **get ~ in** : hevesle/şevkle (bir işe) başlamak. *Come on, let's get ~ in.*

stuck-up, *sf. k.d.* 1. kibirli, gururlu, kendini beğenmiş, burnu havada, şımarık, züppé, 2. ~ness : kibirlilik, gururluluk, kendini beğenmişlik, şımarıklık, züppelik.

stud, *is. &sf. &f.* **studded, studding** 1. to- puz, civi başı, kabartma, bir yüzey üzerine süs vb. için yapılmış çıktılı kısım, 2. yaka düğmesi, 3. lata, mertek, direk, dikme. ~ **work** : (a) dikme kiriş kafesi, (b) kakkımlı meşin işi, 4. iri başlı civi, saplama. ~ **bolt** : saplama civata, 5. zincir baklasının lokması. ~ **chain** : germeli zincir, 6. ağır, damızlık erkek hayvan, 7. at ahırı, tavla, 8. hara, damızlık atların beslendiği yer. ~ **- farm** : hara, 9. damızlık. **at/in ~** : damızlık olarak verilmiş (erkek hayvan), 10. (yüzey üzerinde) süs için kabartmalar/çıktınlar yapmak, kabartmalarla süslemek, 11. iri başlı civiler çakmak, 12. düğme ile süslemek/donatmak, 13. (üzerine) serpmek, serpme şeklinde süs yapmak. **to ~ raisins over a cake** : pastanın üstüne kuru üzüm serpmek, 14. serpilmek. **raisins ~ded the cake** : pasta üzerine serpilmiş kuru üzümleri. **The sky was ~ded with stars** : Gökyüzüne yıldızlar serpilmişti.

studbook, *is.* damızlık atların şecere defteri.

studding, *is.* 1. kirişlik kereste, direklik kirişler, 2. dikme kiriş kafesi, çataklı.

studdingsail = **stunsail** = **stuns'l**, *is. den.* cunda yelkeni.

student, *is. &sf.* 1. öğrenci, talebe, 2. araştırcı, araştırmacı, 3. öğrenci+, öğrencilere ait. **a ~ demonstration** : öğrenci gösterisi, 4. ~ **body** :

tüm öğrenciler, **5. ~ council** : öğrenci temsilciliği (kurulu), **6. ~ lamp** : öğrenci lâmbası, yönü/yüksekliği ayarlanabilen masa lâmbası, **7. ~ nurse** : öğrenci hastabakıcı, **8. ~power** : öğrenci yönetimi, okulun öğrenciler tarafından yönetilmesi, **9. ~ship** : öğrencilik, *Brit.* burs, **10. ~ teacher = intern = practice teacher** : stajyer öğretmen.

studhorse, *is.* aygır, damızlık at.

studied, *sf.* **1.** düşünceli, itinalı, özenli, iyi düşünülmüş, incelenmiş, mütalâa olmuş, düşünerek yapılmış. **a ~ reply** : düşünerek verilmiş bir cevap, **2.** kasıtlı, maksatlı, zoraki, sahte, yapmacık, kasten/mahsus yapılmış. **She spoke with ~ politeness** : Sahte bir nezaketle konuştu. **He answered with a ~ indifference** : Zoraki bir ilgisizlikle cevap verdi. **3. esk.** öğrenilmiş, bellemiş, **4. ~ly** : kasten, mahsus, **5. ~ness** : iyi düşünülmeye, incelenmeye, (b) kasıt, kasten/mahsus yapma. **e.a.-1&2. deliberate, considered, elaborate, 2. premeditated, 3. learned. k.a.-2. unpremeditated.**

studio, *is., ç.* **-dios** **1.** stüdyo, atelye, sanatçı/ressam/heykeltraş çalışma odası, **2.** ışıklık : (a) film çevirmek için gerekli tüm yapıları, kuruluşları kapsayan özel yapı, (b) TV izlencelerinin hazırlanması, yayına verilmesi için gerekli bütün uygulayım kuruluşlarını, yönetim bölümünü kapsayan özel yapı, **3. düzlük** : işliklerde film çevirmekte kullanılan uzun, geniş, içinde aydınlatma, bezem kurma düzenleri bulunan yüksek hangar biçiminde yapı, **4. ~ apartment d.d.** bekâr apartmanı : bir oda, mutfak ve banyodan ibaret küçük apartman dairesi, **5. ~ couch** : yatak olabilen sedir, açılıp kapanır kanape.

studious, *sf.* **1.** çalışkan, ödevcil, okuma/yögrenmeyi sever, hevesli. **He is a polite, ~ student.** **2.** gayretli, dikkatli, itinalı, hamarat. **to pay ~ attention to details** : dikkatle ayrıntılar üzerinde durmak, **3. az kul.** kasıtlı, maksatlı, mahsus, zoraki, **4. ~ly** : çalışarak, gayretle, hevesle, dikkatle, itina ile. **He ~ly avoided me** : Mahsus benden kaçındı. **5. ~ness** : çalışkanlık, gayret, dikkat. **e.a.-1,2. zealous, wholehearted, assiduous, 3. studied, deliberate.**

study¹, *is., ç.* **studies** **1.** çalışma. *long hours of ~*. **2.** okuma, öğrenim, tahsil. **finish one's studies** : öğrenimini bitirmek. **the ~ of law** : hu-

kuk öğrenimi/tahsili, **3. araştırma/inceleme konusu/sahası**, **4. araştırma, inceleme, irdeleme, tetkik, tetebbu, mütalâa**, **5. araştırma raporu**, **6. gayret, çalışkanlık**, **7. düşünme, tefekkür**, **8. dalgınlık**, derin düşüncelere dalma, **9. yazhane, çalışma odası**, **10. müz.** etüd, **11. kalem denemesi**, **12. araştırma, taslak, k.d.** rol ezberleyen kimse, **13. ~ group** : araştırma grubu, **14. His face was a ~** : Yüzü görülmeye değerdi. **15. in a brown ~** : başka şeylere dikkat etmeyecek derecede düşünmeye dalmış, **16. make a ~ of** : öğrenmeye/anlamaya çalışmak. **e.a.-2. education, reading, learning, 3. subject, field, area, 4. research, investigation, examination, 9. library, den.**

study², *f.* **studied, studying** **1.** çalışmak, okumak, ders çalışmak. **He was studying all evening in his room.** ~ **for an examination** : sınavya hazırlanmak, **2.** öğrenim yapmak, tahsil etmek. **He'd studied chemistry at university** : Üniversitede kimya öğrenimi yaptı. ~ **for the bar** : hukuk tahsil etmek, **3. düşünmek**, düşüncelere dalmak, tefekkür etmek, kafa yormak, **4. araştırma**, incelemek, irdelemek, tetkik/tetebbu etmek. **to ~ a problem**. **5. dikkatle okumak**, mütalâa etmek, **6. gayret etmek**, çabalamak, **7. meşgul olmak**, dikkat/özen/ihtimam göstermek. ~ **one's health** : sağlığına özen göstermek, **8. (rol) ezberlemek**, **9. ~ out** : (a) iyice araştırmak, bütün ayrıntılarıyla incelemek, üzerinde uzun uzun düşünmek, (b) (bir sırrı/problemsi) çözmek, **10. ~ up on** : **k.d.** dikkatle incelemek, araştırip öğrenmek, tam bir bilgi edinmek. **e.a.-3. meditate, muse, 4. research, examine, scrutinize.**

stuff, *is.&f.* **1.** madde. **garden ~** : sebze, **2. asıl, esas, 3. k.d.** eşya, ev eşyası. **How are we to get the ~ home?** Bu eşyayı eve nasıl taşıyacağız? **4. döküntü**, işe yaramaz eşya. **This book is sorry ~** : Bu kitabı işe yaramaz. **5. (ünlüm olarak) boş lâf, saçma, ~ and nonsense!** Baştan başa saçma, deli saçması, saçma sapan! **6. kumaş, dokuma, yünü, 7. ilâç**, **8. şey, zimbâbıtı, zırılıtı**, **9. argo** para, mangız, **10. argo** hünner, marifet, yetenek. **to do one's ~** : marifetini göstermek. **There's good ~ in him** : Bu adamda cevher var. **He is the ~ heroes are made of** : Bu adamda kahramanlık cevheri var. **You will see what ~ I am made of** : Sana kim olduğumu gö-

stuffing

teririm. **11. argo** (belirtilen şekildeki) iş, konuşma, vb. **rough ~** : zor iş. **He's hot ~** : Yamandır. **That's the ~!** Ha şöyledir! Aferin! Bravo! **That's the ~ to give him** : O buna müstahak! **12. tika** basa doldurmak, **13. tıknmak**, tika basa yemek, **14. (hindi vb.) doldurmak**, dolma yapmak, **15. (sahici model yapmak için) olmuş hayvanın derisini doldurmak**, **16. ABD oy sandığını sahte oylarla doldurmak**, **17. tikamak**. **to ~ up a hole** : bir deliği tikamak. **My nose is ~ed up** : Burnum tıktı. **18. kalabalık bir yere doluスマk**, sıkışmak, balık istifi olmak, **19. ~ed derma** *bk.: kishke*, **20. ~ed shirt** *k.d.* resmiyete önem veren kibirli kimse. **e.a.-1. material**, **4. rubbish, waste, trash**, **5. nonsense, twaddle, balderdash**, **9. money**, **10. skill, ability**, **12. crowd, press, stow**, **17. obstruct**.

stuffing, *is.* **1. doldurma**, **2. dolgu maddesi**, harç, kistik, üstüpü, vb. **3. dolma içi**, hindi vb. doldurulan ekmek kırıkları vb, **4. vatka, fodra**, **5. ~ box** : salmastra kutusu, **6. ~ nut** : salmastra somunu, **7. knock the ~ out of s.o.** : (a) birinin pestilini çıkarmak, (b) hurdaya çevirmek. *That sickness really knocked the ~ out of me.* (c) *mec.* birinin burnunu kırmak.

stuffy, sf. stuffier, stuffiest **1. havasız, havası bozuk**, **2. (hava) sıkıcı, bunaltıcı, kasvetli**, **3. tıktı, tıkanık, kapalı. ~ nose**. **4. can sıkıcı**, **5. kibirli, gururlu, soğuk, kendini beğenmiş**, **6. mutaassip, muhafazakâr, eski kafalı**, **7. az kul.** dargin, kûs, abus, aşik suratlı, **8. stuffily** : havasız/sıkıcı/bunaltıcı/kasvetli bir şekilde, **9. stuffiness** : havasızlık, sıkıcılık, bunaltıcılık, tıkanıklık. **e.a.-2. oppressive**, **4. dull, tedious**, **5. pompous, self-important**, **6. old-fashioned, stodgy, strait-laced**, **7. sulky**.

stuiver, is. bk.: stiver (1).

stull, is. min. **1. ahşap direk**, **2. tünelin çökmemesi için eğik duvarlar arasına konulan ağaç**.

stultify, gl.f. -fied, -fying **1. aptallaştırmak**, aptal yerine koymak, aptal gibi göstermek, **2. lüzumsuz/yararsız hâle getirmek**, etkisini/tesirini azaltmak, engel olmak, güçlendirmek, ket vurmak, **3. cerh etmek**, çürütmek, **4. huk.** aklı melekelerinin noksantallığını iddia/ispat etmek, **5. stultification** : (a) aptallaştırma, aptal yerine

koyma, aptal gibi gösterme, (b) lüzumsuz/yararsız hâle getirme, etkisini/tesirini azaltma, engel olma, güçlendirme, ket vurma, cerh etme. **e.a.-3. nullify**.

stum, *is. &f.* **1. sıra, üzüm suyu**, **2. sıra katılmış şarap**, **3. sıra katarak şarabı tazelemek**.

stumble, is. &f. -bled, -bling **1. tökezleme(k)**, sürç(tür)me(k), düşecek gibi olma(k), köstekle(n)me(k). *He ~d and fell.* **2. sendeleme** (k), sendeleyerek yüreme(k). *He ~d about drunkenly.* **3. dili sürçme(k)**, kekeleme(k). *to ~ through a speech.* **4. yanılmak**, yanlışlık yapmak, hatala düşmek, günaha girmek, **5. yanlışlık, hata, yanılma, dil sürümesi**, **6. gen. ~ along** : tereddütle ilerlemek, sendeleyerek yüremek, **7. gen. ~ on/upon/across etc.:** rastgelmek, rastlamak, tesadüf etmek, tesadüfen varmak/bulmak. *They ~d on a little village.* **8. stumbler** : tökezleyen, kösteklenen/köstekleyen, dili sürünen, sendeleyen, yanılan, **9. stumblingly** : tökezleyerek, sendeleyerek, düşe kalka; yanılarak, dili sürürek. **e.a.-1. trip**, **5. blunder, slip**.

stumblebum, is. argo **1. şاşkin, budala, şاşkaloz, salak, sakar kimse**, **2. acemi ve beceriksiz yarışmacı**.

stumbling block, is. engel, mânia, ket, aksa, çaparız.

stump, is. &f. **1. çotuk, kütük**, **2. kesilen uzun geri kalan parçası**, **3. yanın mumdan arta kalan parça**, **4. kök**, **5. sun'î/tahta bacak**, **6. ~s** *k.d.* bacaklar, **7. topallama**, tahta bacakla yüreme, **8. siyasi hatiplere mahsus kürsü**. **go on the ~** : kürsüye çıkmak/nutuk söylemek, **9. kanape ayağı**, **10. gölge kalemi**, kara kalem resimde gölge vurmak için kullanılan meşin kalem veya kâğıt tomarı, **11. (kriket) üç hedef sopasından her biri**, **12. k.d. meydan okuma**, **13. kesip kökünü bırakmak**, **14. çotukları/kökleri çıkarmak**, **15. ABD-k.d. ayağı bir şeye çarpmak**, tökezlemek, **16. k.d. meydan okumak**, **17. k.d. şaşırtmak**, afallatmak. *This riddle ~s me.* **18. yer yer dolaşarak siyasi nutuklar vermek**. **to ~ a state** : eyalet içinde gezerek nutuklar vermek, **19. (kriket) hedefi vurarak birini oyun dışı etmek**, **20. kara kalemele gölge vurmak**, **21. topallayarak yüremek**, **22. be a ~** : açız olmak, şaşkin bir hâlde olmak, şaşırıp kalmak, *mec.* apişip kalmak, **23. take the ~** : başkası hesabına nutuklar söylemek, **24. stir**

one's ~s : (şaka) yürümek, kımıldanmak. **Stir your ~s** ! : Yürü! Kımılda! **25. ~ up** *k.d.* (fazlaca bir parayı) istemeye istemeye ödemek. *He was asked to ~ up the rest of the money.* **26. ~er** : (a) çotukları/kökleri çıkaran, (b) şaşırtıcı sorular soran, (c) yer yer dolaşarak siyasi nutuklar veren kimse. *e.a.- 3. stub, 6. legs, 13. truncate, lop, 16. challenge, dare, defy, 17. nonplus, embarrass*

stumpage, *is.* **1.** kerestelik ağaçlar, **2.** bu ağaçların değeri/ücreti, **3.** ağaçları kesme hakkı.

stumpy, *sf.* **stumpier, stumpiest** **1.** çotuk/kütük gibi, **2.** kısa, bodur, güdük, tıknaz, **3.** çotuklu, kütüklü, çotuklarla dolu. *a~field.* **4. stumpiness** : bodurluk, güdüklük, tıknazlık. *e.a.-2. stubby, stocky.*

stun, *is. &f.* **stunned, stunning** **1.** bayılmak. *The fall had ~ned him.* **2.** sersemletmek, afallatmak, şaşırtmak, şaşkına çevirmek. *We were ~ned by the news.* **3.** sersemleme, afallama, şaşırmak, **4.** sersemletici darbe, şok. *e.a.-1. dizzy, shock, 2. astonish, astound, amaze, overwhelm, confound, stupefy, daze, bewilder.*

stung, *geç.z.&sf.f. bk.:* **sting.**

stunk, *geç.z.&sf.f. bk.:* **stink.**

stunner, *is.* **1.** sersemletici, afallatıcı, şaşırtıcı şey/kimse, **2. Brit.- k.d.** hârikâ, fevkâlâde/akıllara durgunluk verecek kadar mükemmel/güzel kimse/şey.

stunning, *sf.* **1.** sersemletici, afallatıcı, şaşırtıcı, **2. Brit.- k.d.** hârikulâde, fevkâlâde mükemmel/güzel, **3. ~ly** : fevkâlâde bir şekilde, akıllara durgunluk vericesine.

stunsail, *is. bk.:* **studdingsail.**

stunt, *is. &f.* **1.** büyümeyi önlemek, dumura uğratmak, bodur bırakmak, **2.** hüner göstermek, hüner gösterisi yapmak. *to ~ an airplane.* **3.** büyümeye duraklama, **4.** bodur/cüce/gelişmemiş hayvan/bitki, **5.** hüner/maharet gösterisi, **6. ~ flier** : hüner gösterisi yapan pilot, **7. ~ man/girl** : tehlikeli sahnelerde oynayan dublör. *e.a.- 5. feat.*

stupa, *is.* kubbe veya piramit şeklinde Buddha tapınağı.

stupe, *is.* **1.** yaraya konulan ilaçlı sıcak bez, **2. argo** aptal, salak, budala kimse.

stupefacent, *sf. & is.* sersemletici, uyuşturucu (ilâç).

stupefaction, *is.* **1.** sersemletme, uyuşturma, **2.** sersemlik, uyuşukluk, **3.** hayret, şaşkınlık, **4.** duyumsuzluk.

stupefactive, *sf.* sersemletici, uyuşturucu.

stupefy, *gl.f. -fied, -fying* **1.** uyuşturmak, hissini iptal etmek, **2.** sersemletmek, bunaltmak, **3.** şaşırtmak, şaşkına çevirmek, **4. stupefyingly** : uyuşturarak, hissini iptal ederek, sersemleteerek, şaşırarak. *e.a.-1. benumb, 2. stun, 3. astound, astonish.*

stupendous, *sf.* **1.** olağanüstü, harikulâde, göz kamaştırıcı, hayret verici, şaşırtıcı. ~ news. **2.** heybetli, muazzam, iri yapılı, cüsseli, **3. ~ly** : harikulâde bir şekilde, göz kamaştırıcısına, hayret verecek/şâşırtacak şekilde. *e.a.-1. marvelous, astounding, extraordinary, 2. immense, colossal, vast, gigantic, prodigious.*

stupid, *sf.* **1.** aptal, ahmak, salak, budala, akılsız, anlayışsız, **2.** saçma, anlamsız, manasız. **a ~ act.** **3.** can sıkıcı, **4.** şaşkın, şaşırılmış, **5. ~ly** : aptalca, ahmakça, salakça, budalaca, akılsızca, saçma/manasız bir şekilde, **6. ~ness** : aptallık, ahmaklık, salaklık, budalalık, akılsızlık, anlayışsızlık, saçmalık, anlamsızlık, manasızlık, can sıkıcılık, şaşkınlık. *e.a.-1. dumb, foolish, witless, dull, 2. foolish, senseless, 3. vapid, pointless, inane, asinine, 4. stupefied. k.a.-1. bright, clever.*

stupidity, *is.* **1.** aptallık, ahmaklık, salaklık, budalalık, akılsızlık, anlayışsızlık, saçmalık, anlamsızlık, manasızlık, **2.** aptalca/budala/saçma/manasız söz/hareket vb.

stupor, *is.* **1.** uyuşukluk, baygınlık, donma: kişinin zaman ve uzay uyumunu yitirip uyananlarla karşı duyarsız olduğu durum, **2.** duyumsuzluk, sersemlik, şaşkınlık, **3. ~ous** : uyuşuk, bayın, duyumsuz, donmuş.

sturdy, *is. &f. -dier, -diest* **1.** gürbüz, güçlü kuvvetli, dayanıklı, metanetli, sağlam bünyeli, **2.** azimli, sebatlı, yılmaz, cesur, gözü pek, boyun eğmez, **3. vet. bk.:** **gid.** **4. sturdily** : kuvvetle, sağlam/dayanacak şekilde, metanetle, azimle, sebatla, yılmaksızın, cesaretle, **5. sturdiness** : gürbzlük, güçlü kuvvetlilik, dayanıklılık, metanet, saqlamlık, azim, sebat, yılmazlık, cesurluk, gözü peklik. *e.a.-1. robust, hardy, brawny, stalwart, muscular, strong, 2. firm, courageous, indomitable, resolute, unconquerable. k.a.-1. weak.*

sturgeon

sturgeon, *is.*, *ç.* **-geon/-geons** *zool.* mersin balığı (*Acipenser oxyrhynchus*). Kuzey ılık denizlerinde yaşar, yumurtlamak için tatlı suya gelir. Yumurtalarından havyar yapılır. Boyu 3 m.

Sturm und Drang. *Alm.* Coşkunluk/feveran çağrı : Alman edebiyatında aaklı cereyanına ve eski dünyaya bağlılığı reddedip dehanın yaratıcı hususiyetine kıymet veren dönem (1767-1781).

stutter, *is.&f.* 1. kekelemek, pepelemek, kekeme konuşmak, 2. **~ing** *d.d.* kekemelik, pepelemek, 3. **~er** : kekeme, pepeme, 4. **~ingly** : kekeleyerek, pepeleyerek. *e.a.-1. stammer*.

St. Vitus's dance, *is. patol.* Kore hastalığı. *e.a.- chorea*.

sty, *is.*, *ç.* **sties**, *f.* **stied**, **styling** 1. domuz ahırı, 2. pis yer, çok pis oda/ev, 3. **stye** *d.d. tup arpacık*, it dirseği. *e.a.-1. pigpen*.

Stygian, *sf.* 1. cehennemdeki Styx ırmağına ait, 2. karanlık ve kasvetli, 3. cehennemî, cehennem gibi, 4. (yemin, vait vb.) geri dönülemez, geri alınamaz, vazgeçilemez, gayrikabili rücu, bozulamaz, nakzedilemez. *e.a.-2. dark, gloomy, 3. infernal, hellish, 4. irrevocable, inviolable, binding*.

styl, *ön ek bk.* : **stylo-**.

stylar, *sf.* ucu sıvı, sıvı uçlu, iğne gibi.

style, *is.&f.* **styled**, **styling** 1. üslûp, tarz, usul. *the baroque ~. Gothic ~.* 2. biçim, şekil, tarz. *to do things in a grand ~.* 3. moda, stil. **in the latest ~** : son moda göre. **live in great ~** : mükellef bir hayat sürdürmek, lüks ve şatafat içinde yaşamak. **out of ~** : moda geçmiş, demode olmuş, 4. zarafet, kibarlık, zevkli giyiniş. **in (fine) ~** : zarif, kibar, mükemmel, kusursuz. **do sth. in ~** : bir şeyi mükemmel bir şekilde yapmak. **She has no ~** : Onda zarafetten eser yok. 5. yazı üslûbu. *to write in the ~ of Halit Ziya*. 6. unvan, firma/tecim adı, 7. *bas.* düzen, tertip usulü, 8. güneş saatinin mili, 9. cins, nevi, tip, 10. tavır, eda, konuşma tarzı. *formal/informal ~.* 11. *bk.* : **stylus**, 12. *cer.* **stylet** *d.d.* cerrah mili, mil, kalem, 13. *bot.* çiçek dişilik uzunun sapı, 14. *zool.* sıvı çıkıştı, 15. zamanı ölçme/belirleme yöntemi, takvim. **old ~** : Julian takvimi. **new ~** : Gregorian takvimi, 16. demek, isimlendirmek, lâkâp takmak, 17. model çizmek, (mo-

da) yaratmak, modaya uygun olarak yapmak/dikmek/biçim vermek, 18. oyma kalemi ile dekoratif şekiller çizmek, 19. *bas.* düzenlemek, tertiplemek, tutarlı kılmak. *e.a.-3. mode, fashion, 4. elegance, smartness, chic, 16. name, denote, nominate*.

stylebook, *is.* 1. *imlâ* rehberi, *imlâ* ve tertip usullerini gösteren kitap, 2. moda kitabı.

stylet, *is.* 1. küçük hançer, 2. cerrah mili, 3. *zool.* sıvı çıkıştı, kıl gibi ince uzuv.

styliform, *sf.* mil şeklinde, ucu sıvı. *e.a.-stilar*.

stylise/stylisation/styliser, *Brit. bk.* : **stylize/stylization/stylizer**.

stylish, *sf.* sık, zarif, kibar, modaya uygun. **~ly** : sık, zarif/kibar/modaya uygun bir şekilde.

~ness : sıklık, zariflik, kibarlık, modaya uygunluk.

stylist, *is.* 1. modacı, desinatör, 2. üslûpçu, iyi üslûp sahibi yazar, 3. tertipçi, kitabın tertibiyele uğraşan kimse.

stylistic(al), *sf.* üslûba ait, üslûpla ilgili, **stylistically** : üslûba uyguna olarak, üslûp bakımından.

stylite, *is.* Orta Çağda sütun tepesinde yaşayan zahit. **stylitic** : bu zahide ait. **stylitism** : bu tarz zahitlik.

stylize, glf. ~ized, ~izing üslûplaştırmak, bir üslûba uydurmak, üslûp kazandırmak, gelenek hâline getirmek. **stylization** : üslûplaşturma. **stylized** : üslûplaştırmış, gelenekleştirilmiş, sun'î, tabiatla uymayan. **stylizer** : üslûplaştıran.

stylo-, *ön ek* 1. "sıvı uçlu" : **stylography** gibi. 2. "sütun, direk" : **stylotite** gibi. Sesli harf önünde: **styl-**.

stylobate, *is. mim.* ortak sütun tabanı, ortak taban/seki.

stylograph = **stylographic pen**, *is.* dolma-kalem, stilo.

stylographic(al), *sf.* 1. dolmakalem+, 2. oyulmuş, sıvı uçlu aletle yazılmış, 3. **stylographically** : dolmakalemle, oymacılıkla, oyarak, sıvı uçlu aletle.

stylography, *is.* oymacılık, kazıycılık, hâkâkâlik, sıvı uçlu aletle yazı yazma sanatı.

styloid, *sf.* 1. mılı, mil şeklinde, uzun ve ucu sıvı, 2. *anat.* sıvı kemik çıkışlarına ait. **~process** : sıvı çıkıştı.

stylolite, *is. jeol.* kireç sütunu. **stylolitic** : kireç sütunu şeklinde.

stylopodium, *is., ç. -dia* *bot.* sayvanlı bitkilerde çiçek dışılık uzunun tabanındaki şişkinlik.

stylus, *is., ç. -luses* 1. sıvı ucu yazma/oyma/ işaretleme aleti, 2. plâk yapımında ses çizgilerini oyan iğne, 3. pikap iğnesi, 4. kaydedici aletin yazıcı ucu.

stymie = **stymy**, *is.&f. -mied, mying* 1. golfte bir topun diğer bir top ile çukur arasında bulunması, 2. engel, zorluk, güçlük, cesaret kırıcı durum, 3. engellemek, engel/zorluk çıkarmak, şaşırtmak, cesaretini kırmak. **stymy** *s.d.y.*

styptic(al), *sf.&is.* 1. (organik dokuları) büzücü, daraltıcı, 2. kanamayı durdurucu (ilâç), 3. ~ **pencil** : kan kalemi, kalem şeklinde kan durdurucu ilâç (tiraş olurken ustura kanatırsa kullanılır), 4. **stypticity** : (organik dokuları) büzüçülük, kanamayı durdurma. **e.a.-1. astringent, 2. hemostatic.**

styracaceous, *sf.* buhurgillerden, buhur/günlük familyasına mensup (ağaç/funda).

styrax, *is.* aselbent, buhur/günlük familyasına mensup herhangi bitki.

styrene, *is. kim.* 1. stiren: $C_6H_5CH=CH_2$. çoğulşarak yapay kauçuk oluşturan sıvı bileşim, 2. ~ **resin** : stiren reçinesi, şeffaf termoplastik madde. **e.a.-1. vinylbenzene.**

Styrofoam, *is.* stirofom, plastik mantar, sun'î köpük.

suable, *sf.* dava edilebilir, aleyhinde dava açılabilir. **suability** : dava edilebilme. **suably** : dava edilecek şekilde.

suasion, *is.* ikna etme, gönlünü yapma, razı etme, tatlılıkla kandırma. **e.a.-persuasion.**

suasive, *sf.* 1. ikna edici, kandırıcı, 2. ~ly : ikna ederek, ikna edici şekilde, 3. ~ness : ikna edicilik.

suave, *sf.* 1. kibar, nazik, hoş, tatlı dilli, güler yüzlü. ~ **manners**. 2. (müzik, koku vb.) hafif, lâtif, hoş, mülâyim. *wind laden with ~ odor of roses. ~, perfumed breezes. the ~ light of the morning.* 3. parlak, düzgün, kaypak. *a ~ surface.* 4. ~ly : kibarca, nazikâne, lâtif/hoş bir şekilde, 5. ~ness *bk.: suavity.* **e.a.-1. polite, urbane, sophisticated, worldly, 2. mild, 3. polished, smooth.** **k.a.-1. blunt.**

suavity, *is., ç. -ties* 1. kibarlık, nezaket, tatlı dilliğ, güler yüzlülük, 2. kibar/nazik davranış, terbiye. **e.a.-1, 2. suaveness, 2. amenities.**

sub, *is.&f. subbed, subbing* 1. sub ile başlayan bazı kelimelerin kısaltılmış, örneğin : **submarine, substitute, subordinate, subaltern, subscription, substratum, 2.** başkasının yerine geçmek, 3. *foto.- k.d.* filmi alt tabaka ile kaplamak.

sub-, *ön ek* önüne geldiği kelimelere şu anlamları katar: 1. "alt(1)" : **subcoastal, subfloor, subsurface**, 2. "altında, alt tarafında, aşağısında" : **subabdominal, subdental, subintestinal, subvaginal, subvertebral**, 3. "hemen hemen, biraz, azıcık (bilimsel terimlerde geçer)" : **subalkaline, subconcave, subcubical, subfluid, subhorizontal, subhumid, sublinear, submetallic**, 4. "ast, aşağı, ikinci derecede" : **sublieutenant, submediator, subofficer, subsecretary, subtone**, 5. "tâbi, bağlı, alt, tâli" : **subcompany, subcouncil, subdistrict, subsection, subzone**. 6. *kim.* (a) bileşimde normal miktardan az bulunan : **subchloride, suboxide**, (b) bazik bileşimi belirtir: **subacetate, subcarbonate**. **NOT:** **sub-** ön ekinden sonra gelen kelime **f, g, m, p, r** ile başlarsa **sub-** ön eki sırasıyla **suf-, sug-, sum-, sup-, sur-** şeklinde alır: *suffer, suggest, summon, support, surrogate* gibi. Keza **c, p, t** ile başlayan kelimeler önüne gelince **sus-** şeklinde alır: *susceptible, suspect, sustain* gibi.

subacetate, *is. kim.* bazik asetat, asetik asitin bazik tuzu.

subacid, *sf.* 1. ekşice, mayhoş. *a ~ fruit.* 2. (söz, tavır vb.) dokunaklı, sertçe. *a ~ remark.* 3. ~ity = ~ness : mayhoşluk; dokunaklılık, 4. ~ly : mayhoşça; dokunaklı bir şekilde.

subacute, *sf.* 1. keskinçe, sıvrice, şiddetli, 2. (hastalık) az sürengen, 3. ~ly : oldukça keskin/şiddetli bir şekilde.

subadar, *is.* (eskiden Hindistan'da) 1. Moğol valisi, 2. İngiliz Hint bölümünün yerli komutanı. **subahdar d.d.**

subadditive, *sf. mat.* alt toplamsal. ~ **function** : alt toplamsal işlev. ~ **mapping** : alt toplamsal izdeşim/gönderim.

subagent, *is.* acente yardımcısı, ikinci mümessil. **subagency** : acente yardımcılığı.

subalpine

subalpine, *sf.* 1. Alp dağları eteklerindeki, 2. *bot.* yamaçlarda orman sınırı ile doruk arasındaki bölgede yetişen.

subaltern, *sf. & is.* 1. ast, madun, rütbece/mevkice küçük (kimse). *a ~ employee.* 2. *man.* altık (önerme) : konusu ile yüklemi aynı olan, 3. *Brit. As.* astsubay.

subalternate, *sf.* 1. ast, alt, aşağı, 2. ardıl, ardışık, birbiri arkasından gelen, 3. *bot.* sapın iki tarafında büyüyen, 4. ~ly : art arda, ardışık olarak, 5. **subalternation** : ardışıklık, ardılık, art arda bulunma.

subantarctic, *sf.* Antarktik altı : güney eksen ucu çemberi altındaki.

subaqueous, *sf.* yarı sucul : kısmen suda kısmen karada yaşayan/yetişen.

subaqueous, *sf.* su altı+, su altında bulunan/olan/yapılan/kullanılan.

subarctic, *sf.* kuzey ekseni ucuna/kutup dairesine yakın.

subarcuate, *sf.* hafifçe eğri/kavisli.

subarid, *sf.* yarı kurak.

subassembly, *is.*, *ç.* -lies alt kurgu, alt dizge, birleşerek büyük bir dizgeyi oluşturan kurgulardan her biri.

subatom, *is.* alt öğecik, atom bileşenlerinden her biri.

subatomic, *is.* 1. alt öğeciksel, elektron, proton veya nötronla ilgili, 2. öğecik/atom içinde oluşan.

subaudition, *is.* 1. ifade olunmayan bir şeyi anlama/anlatma, 2. ima yolu ile anlatılan/alanlaşılan şey.

subauricular, *sf.* kulak altında bulunan.

subaxillary, *sf. bot.* ekseni altında bulunan.

subbase, *is.* 1. *mim.* alt temel, 2. *As.* tâli üs, 3. *mat.* alt taban.

subbasement, *is.* alt mahzen.

subbass, *is. müz.* alt pedal, orgda en kalın ses için basılan pedal.

subbing, *is. foto.* 1. alt tabaka olarak sürülen madde, 2. alt tabaka sürme.

subcaliber, *sf. & is. As.* 1. topun çapından daha ufak (mermi), 2. daha ufak çaplı mermi atan. *a ~ gun.*

subcartilaginous, *sf. anat.* 1. kıkırdak altı+, 2. kıkırdağımsı.

subcategory, *is. mat.* alt ulam.

subcaudal, *sf.* kuyruk altı+.

subcelestial, *sf. & is.* 1. gök altındaki, dünyasal, dünyevî, 2. yeryüzünde bulunan/yaşayan (yaratık). *e.a.-1. terrestrial, worldly, mundane.*

subcellar, *is.* alt bodrum.

subcentral, *sf.* 1. merkeze yakın, hemen hemen merkezî, 2. ~ly : merkeze yakın bir yerde/şekilde.

subchaser, *is. bk.* : **submarine chaser.**

subchloride, *is.* as klorür, normalden az klorür ihtiva eden.

subclass, *is. & f.* 1. *biy.* alt sınıf, 2. alt sınıfa yerleştirmek.

subclavian, *sf. & is. anat.* 1. köprücük altı+, 2. köprücük altı atar/toplardamarı, 3. ~ **groove** : köprücük altı atar/toplardamar yuvaları.

subclimax, *is.* az gelişim : zararlı çevre etkileri, yangın vb. yüzünden canlı toplumunun tam gelişmemesi.

subclinical, *sf. patol.* az belirgin : belirtileri normal klinik muayeneleri ile meydana çıkaramayacak kadar zayıf.

subcommittee, *is.* alt kurul, alt/tâli komisyon.

subcompact, *sf. & is.* mini, küçük (otomobil). *a ~ car.*

subconscious, *sf. & is.* 1. bilinçaltı, şuur altı, bilinçaltında olan, 2. ~ly : bilinçsizce, şuur-suzca, farkında olmadan, 3. ~ness : bilinçaltı davranış.

subcontinent, *is.* kit'acık, küçük kit'a : bir kit'a ya bağlı fakat coğrafi bakımdan bağımsız kara parçası. *the ~ of India.* ~al : kit'acık+ kit'acıkta bulunan/olan/yetişen vb.

subcontract, *is. & f.* 1. alt sözleşme, yan sözleşme/mukavele, 2. yan sözleşme yapmak/ imzalamak.

subcontractor, *is.* ikinci *anat.* kabuk altı, beyin kabuk/zar ile çevrilmiş kısmı.

subcortex, *is., ç.* -tices *anat.* kabuk altı, beyin kabuk/zar ile çevrilmiş kısmı.

subcostal, *sf.&is.* kaburga altında bulunan (kas).

subcover = **subcovering**, *is. mat.* alt örtü.

subcritical, *sf. fiz.* altdönüşü'l, kendi kendine bir zincir tepkileşimi sürdürmeye yetersiz (ışınetkin özdeğ vb.).

subculture, *is.&f.* 1. *biy.* altkültür (üretmek), başka bir ortamdan nakledilmiş bakteri kültürü, 2. *sos.* altekin : toplum içinde yaş, ırk, davranış ve amaçlarıyla ayrı bir bütün oluşturan grup, 3. **sub-cultural** : alt kültürel, alt ekinsel.

subcutaneous, *sf.* 1. deri altı, deri altında bulunan (doku vb.), 2. deri altına zerk olunan, 3. deri altında yaşayan (parazit vb.), 4. **-ly** : deri altına.

subdeacon, *is.* (kiliselerde) diyakon yardımıcısı.

subdeb, *is. k.d. bk.:* **subdebutante**.

subdebutante, *is.* henüz sosyeteye karışmamış genç kız.

subdiaconate, *is.* (kiliselerde) diyakon yardımıcılığı.

subdivide, *f. -vided, -viding* 1. tekrar böl(ün)mek, parçalara ayırmak, 2. parselle(n)mek.

subdivision, *is.* 1. tekrar böl(ün)mek, parçalara ayırmak, 2. alt bölüm, bölümün bir parçası, 3. parsellenmiş arazi.

subdominant, *sf.&is.* 1. *müz.* alt dominant, ana notanın üstündeki dördüncü nota, 2. çevreye ikinci derecede etkili (tür vb.).

subdual, *is.* boyun eğdirme, zorla itaat et(tir)me.

subduct, *gl.f. esk.* çıkarmak. *e.a.- subduct.*

subduction, *is.* 1. aşağı çekme, 2. gözün aşağı bakmasını sağlayan kas hareketi, 3. *jeol.* batma, bir tabakanın ötekine çarpıp altına girmesi.

subdue, *f. -dued, -duing* 1. zapt etmek, fethetmek, kendine tâbi kılmak, 2. yenmek, üstün gelmek, galebe çalmak, 3. (korkutarak/ikna ederek) itaat ettirmek, ram etmek, boyun eğdirmek, emri/kontrolu altına almak, 4. baskı altında tutmak, 5. toprağı tarıma elverişli hâle getirmek,

islah etmek, 6. (renk, ışık, ses vb.) hafifletmek, yumusatmak, 7. (yangı, iltihap vb.) yataştmak, dindirmek, teskin etmek, 8. **subduable** : zapt edilebilir, yenilebilir, itaat altına alınabilir, ram edilebilir, tarıma elverişli kılınabilir, 9. **subduableness** : zapt edilebilme, yenilebilme, itaat altına alınabilme, ram edilebilme, tarıma elverişli kılınabilme, 10. **subduably** : zapt edilebilecek/ram edilebilecek vb. şekilde, 11. **subduer** : zapt eden, yenen, itaat altına alan, ram eden, tarıma elverişli kılan kimse, *e.a.- 1. conquer, subjugate, vanquish, defeat. 2. overcome, 3. tame, discipline, control, bridle, master, 4. repress, 6. soften, moderate, temper, reduce, diminish, 7. allay.*

subdued, *sf.* 1. sessiz, sakin, uslu, itatlı, boyun eğmiş, mağlûp/teslim/ram olmuş, üzgün. **He seemed ~ and silent** : Üzgün ve sessiz görünenyordu. 2. (ses, ışık, renk vb.) hafif(letilmiş), yumuşak, hafif, tonu/şiddeti azaltılmış. ~ **light** : hafif ışık, loşluk. ~ **conversation** : yavaş sesle konuşma. **in a ~ tone/voice** : yavaş sesle, fısıltı ile. *e.a.- 1. quiet, repressed, controlled, 2. muted, reduced.*

subedit, *gl.f.* 1. yazılı düzeltip kısaltmak, baskıya hazırlamak, 2. *Brit.* baskı yanlışlarını düzeltmek, 3. **~or** : yazı işleri müdür yardımcısı, düzeltici.

subereous = **suberose**, *sf.* mantarimsı, mantarlı, şişe mantarı gibi. *e.a.- corklike, corky.*

suberic, *sf. mantar+*. ~ **acid** : mantar asidi : C8H14O4 nitrik asidin mantara ve bazı yağlara etkimesiyle elde edilen ve plastik sanayiinde kullanılan asit.

suberin, *is. bot.* mantar doku.

suberise/suberisation, *Brit. bk.:* **suberize/suberization**

suberize, *gl.f. -rised, -rizing* *bot.* mantarlaşmak. **suberization** : mantarlaşma.

subfamily, *is., ç.* **-lies** *biy.&gr.* alt familia, alt takım.

subfloor(ing), *is.* (ev yapımında) tabanın alt/kaba tahta dösemesi.

subfreezing, *sf.* donma noktasının altında.

subfusc

subfusc, *sf.* 1. loş, karanlık, esmer, 2. kirli, pasaklı. *e.a.-1.* *subfuscous, dusky, 2. dingy, drab.*

subfuscous, *sf.* loş, karanlık, esmer. *e.a.-dusky, somber.*

subgenus, *is., ç.* **-genera/-genuses** *biy.* alt tür. **subgeneric** : alt türsel.

subglacial, *sf.* buzul altı, buzul altında kalan/bulunan/oluşan. **a ~ deposit** : buzul altı birikimi.

subgrade, *is&sf.* 1. yol veya demir yolu rayı alt döşemesi, 2. yer altı, bitirilmiş tabanın altında kalan.

subgroup, *is.* 1. alt grup, alt takım, 2. *kim.* periyodik cetyldeki düşey bölüm, familya, 3. *mat.* alt öbek.

subgum, *sf.* (Çin-Amerika yemeği) sebzeli, karışık sebze ile pişirilmiş.

subhead, *is.* 1. alt başlık, ikinci derece yazı başlığı, bölüm başlığı, 2. müdür yardımcısı, ikinci müdür.

subhedral = **subheading**, *sf.* tam kristalleşmemiş (mineral, kayaç vb.).

subhuman, *sf.* yarı insan, insandan aşağı, insanlık aşamasına ulaşamamış.

subindex, *is., ç.* **-indices** 1. *mat.* alt im, 2. harflerin/yazların altına dizilen rakam veya işaret. *e.a.-1.* *subscript, 2. inferior.*

subinfeudate = **subinfeud**, *f.* **-dated, -dating** derebeylik arazisinin bir kısmını başkasına kiralamak.

subinfeudation, *is.* 1. derebeylik arazisinin bir kısmını başkasına kiralama, 2. bu şekilde kiralanan mülk.

subinfeudatory, *is&sf.* 1. derebeylik arazisinin bir kısmını kiralayan kimse, 2. bu şekilde kiralanan.

subinterval, *is. mat.* alt aralık, verilen bir aralığın bir parçası/alt kümesi.

subirrigate, *gl.f.* **-gated, -gating** yer altın dan sulamak, toprağın altını sulamak. **subirrigation**: alttan sulama.

subito, *zf. It. müz.* birden, anide, derhal, hemen. *e.a.- suddenly, abruptly.*

subj. = 1. **subject**, 2. **subjective**, 3. **subjectively**, 4. **subjunctive**.

subjacent, *sf.* 1. alttaki, altındaki, 2. temel, temelini oluşturan, 3. bir şeyin hemen altında bulunan, 4. **subjacency** : alta bulunma, 5. **subjacently** : alta bulunacak şekilde.

subject¹, *is.* 1. konu, mevzu. **the ~ for discussion** : irdeleme konusu. **to change the ~** : konuyu değiştirmek. **Let us return to our ~** : Konumuza dönemlim. 2. ders, ders konusu. **The pupil must pass in five ~s** : Öğrencinin beş dersten başarı göstermesi gereklidir. **What ~s do you teach?** 3. neden, sebep. **a ~ for complaint** : şikayet sebebi, 4. *müz.* esas perde/makam, 5. uyruk, tebaa, kul, bende, 6. denemeye/tedaviye/incelemeye tâbi tutulan kimse. **to be a ~ of experiment** : denemeye tâbi tutulmak, 7. *gr.* özne, fail, 8. *man.* özne, konu, mevzu : kendi üzerine bir şey söylenen, yüklenen taşıyıcı, 9. *fel.* (a) özne : düşünen, duyan, bilen, bilmeye yönelen, ama kendi bilgi nesnesi olmayan varlık, (b) ben, ego, öz varlık, (c) töz, cevher, madde : değişen durumlar ve niteliklere karşı kalıcı olan, kendi kendine var olan, 10. **-less** : (a) konusuz, (b) öznesiz, (c) uyuksuz. *e.a.-1.* **topic, theme, 3. motive, cause, ground.**

subject², *sf. gen. ~ to* : 1. : bağlı, tâbi, kontrolü/emri altında. **~ to the laws of the nature** : Doğal yasalara tâbi. **They are ~ to military law** : Askerî yasalara tâbidirler. 2. -in uyruğu, yönetimi/idaresi/buyruğu altında, 3. -e maruz, duçar, müstait, meyyal, mütemayil, etkisi altında. **~ to danger** : tehlikeye maruz. **The plan is ~ to modifications** : Plânda değişiklikler yapılabilir. 4. bağlı, mütevakkif. **His departure is ~ to your approval. ~ to the following conditions** : şu şartlarla, 5. mahkûm. **All men are are ~ to death** : Bütün insanlar ölüme mahkûmdur. *e.a.-1.* **subordinate, subservient, 3. liable, prone, 4. contingent, dependent upon.**

subject³, *f. gen. ~ to* : 1. hükmü/idaresi kontrolü altına almak, boyun eğdirmek, tâbi kılmak. *He began to pass statute laws to ~ every area of the country.* 2. maruz bırakmak, etkisi altında bırakmak. *Weakness ~ed him to many diseases.* 3. mahkûm etmek, mecbur tutmak. *Every*

single member of the crew had been ~ed to a rigorous medical examination. 4. **az kul.** sunmak, arz etmek, takdim etmek. *a plan ~ed for approval.* 5. konu olmak. **The decision was ~ed to constant criticism** : Karar, sürekli eleştirmeye konusu oldu. 6. **~ability** : tâbi kılınabilme, maruz/etki altında kalabilme, 7. **~able** : tâbi kılınabilir, maruz/etki altında kalabilir. *e.a.-2. expose, 4. submit.*

subjectify, *gl.f. -fied, -fying* 1. öznelleştirmek, 2. bir konuyu öznel açıdan incelemek/yorumlamak. *bk.: objectify.*

subjection, *is.* tâbi olma/kılma, itaat, inkıyat, boyun eğdirme, hükmü altına al(in)ma, maruz bırak(il)ma.

subjective, *sf.* 1. öznel, 2. kişisel, şahsî, zatî. *a ~ evaluation.* 3. dahilî, 4. hayalî, 5. *gr.* öznel. **the ~ case** : öznel hâl, yalnız durum, nominatif, 6. **~ly** : öznel olarak. **speaking ~ly** : bence, 7. **~ity = ~ness** : öznellik, 8. **~ idealism** *fel.* öznel idealizm : duyum ve düşünce dışında varlık tanımayan felsefe öğretisi. *e.a.-2. personal, individual.*

subjectivism, *sf.* 1. öznelcilik : (a) (bilgi kuramı açısından) bütün bilgilerin kişisel deneylerle sınırlı olduğu öğretisi, (b) (ahlâk felsefesinde) bütün değerlerin öznel olduğu görüşü, 2. **subjectivist** : öznelci, 3. **subjectivistic** : öznelci, öznel açıdan, 4. **subjectivistically** : öznelcilik bakımından, öznelci görüşle.

subject matter, *is.* konu, mevzu, irdeleme/inceleme vb. konusu, bir kitabın/yazının/hikâyeyin konusu.

subjoin, *gl.f.* eklemek, ilâve etmek. **~er** : ek, ilâve.

sub judice, *Lât.* karara muallâk, mahkeme kararını bekleyen.

subjugate, *gl.f. -gated, -gating* 1. zapt etmek, fetihetmek, 2. boyun eğdirmek, tâbi kılmak, itaat ettirmek, esir etmek, 3. **subjuggable** : zapt edilebilir, fethedilebilir boyun eğdirilebilir, tâbi kılınabilir, itaat ettirebilir, esir edilebilir, 4. **subjugation** : zapt etme, fetihetme, boyun eğdirmeye, tâbi kılma, itaat ettirme, esir etme, 5. **subjuga-**

tor : zapt eden, fetiheden, boyun eğdirenl, tâbi kılan, itaat ettiren, esir eden. *e.a.-1&2. conquer, master, subdue, enslave, overcome, overpower, vanquish, reduce.*

subjunction, *is.* 1. ekle(n)me, ilâve etme/edilme, 2. ek, ilâve. *e.a.-2. subjoinder.*

subjunctive, *sf.&is. gr.* 1. isteme (kipi) : istek, dilek, koşul, gereklik ve emir kiplerini içeren kip, 2. isteme kipinde olan fiil. *In the sentence "I wish I were a bird", "were" is a ~. 3. ~ly* : isteme kip ile.

subkingdom, *is. biy.* alt âlem.

sublapsarian(ism), *sf.&is. bk.: infralapsarian(ism).*

sublattice, *is. mat.* alt örgü.

sublease, *is.&f. -leased, -leasing* devren kiraya verme(k)/kiralama(k). **sublessee** : devren kiralayan. **sublessor** : devren kiraya veren.

sublet, *is.&f. -let, -letting* 1. *bk.: sublease*, 2. kiralanmış yeri başkasına devretmek, kiralanmış yere başka kiracı almak. *He rents the house and ~s a room to a friend.* 3. sözleşmeli işin bir kısmını (sözleşme ile) başkasına devretmek, 4. devren kiralık/kiralanmış ev/apartman vb.

sublieutenant, *is.* astegmen. **sublieutenancy**: astegmenlik.

sublime, *sf.&is.&f. -mated, -mating* 1. *psikol.* yüceltmek : ilkel nitelikteki eğilim ve istekleri doğal amaçlarından çevirerek toplumca beğenilen anlıksal, toplumsal vb. etkinliklere çevirmek, 2. *kim.* (a) uçundurmak, katı evreden doğrudan doğruya gaz evreye geçirmek, (b) arıtmak, 3. (a) uçunumla elde edilen madde; (b) süblime, 4. yüceltilmiş, arıtılmış, yüce, ulvî, 5. **sublimable** : uçundurulabilir, arıtlabilir. *a sublimable chemical.* 6. **sublimation** : (a) yücelme, (b) arıtma, (c) uçunum. *e.a.-3. (b) mercuric chloride, 4. sublimated, purified, exalted.*

sublime, *sf.&is.&f. -limed, -liming* 1. yüce, ulu, yüksek, ulvî, âli. **Sublime Porte** : Bâbiâli, 2. asıl, heybetli, 3. son derece güzel, âlâ, mükemmel. *a ~ dinner.* 4. **the ~** : (a) yüce/ulu şeyler, (b) yükselik, yükseklik, ulviyet, asalet,

subliminal

heybet, **5.** yüceltmek, yükseltmek, ulvileetirmek, **6. kim.** uçun(dur)mak, katı hâlden sıvılaşmaksızın gaz hâline geç(ir)mek, **7. ~ly** : yüce/ulvi/mükemmel bir şekilde. *e.a.- 1. exalted, 2. noble, 3. magnificant, superb, supreme, outstanding.*

subliminal, *sf. psikol.* bilinç dışı. ~ **learning** : bilinç dışı öğrenme. **~ly** : bilinç dışı olarak.

sublimity, *is., ç. -ties* **1.** yücelik, ululuk, asillik, ulviilik, **2.** yüce/ulu/asıl kimse/şey.

sublinear, *sf. mat.* alt doğrusal. ~ **function**.

sublingual, *sf. & is. anat.* dil altı. ~ **gland** : dil altı bezi.

sublitoral, *sf.* **1.** kıyıya/sahile yakın, **2.** inme çizgisi ile 40 m derinlik arasındaki sularda ait.

sublunar(y), *sf.* **1.** ay altı, ayın altında olan, ay ile dünya arasında bulunan, **2.** dünyasal, dünyevî, dünyaya/yeryüzüne özgü. *e.a.- 2. terrestrial.*

submachine gun, *is.* hafif makinalı tüfek.
submarginal, *sf.* **1. biy.** kenara yakın, **2.** sınır altı, sınırın altında bulunan, **3.** verimsiz, ürün vermez, kısır (toplak), **4. ~ly** : kenara yakın olarak. *e.a.- 3. unproductive.*

submarine, *sf. & is.* **1.** denizaltı (gemî). *a giant nuclear ~.* **2.** deniz altında bulunan/ işleyen/yaşayan/yapılan vb. ~ **cabl** : deniz altı kablosu. ~ **mine** : deniz altı mayını. ~ **plants/warfare** : deniz altı bitkisi/savaşçı.

submarine chaser = **subchaser**, *is.* deniz altı avcı botu.

submariner, *is.* denizaltı subayı veya eratı.

submatrix, *is. mat.* alt dizey.

submaxilla, *is., ç. -maxillae anat. zool.* alt çene, alt çene kemiği.

submaxillary, *sf.* alt çeneye/çene kemiğine ait. ~ **gland** : alt çene tükrük bezi.

submediant = **superdominant**, *is. müz.* gamın altıncı notası.

submerge, *f.* ~ **merged**, ~ **merging** **1.** (suya) batırımak, daldırımak, **2.** su ile kapla(n)mak, **3. ~ oneself** : bütün vaktini/dikkatini vermek, dalmak. *He ~d himself in research of a new*

electronic device. **4. submergence** : batırıma, daldırıma, su altında kalma. *e.a.- 1. submerse, sink.*

submerged, *sf.* **1.** (suya) batmış, dalmış, su içinde/altında. *The submarine can remain ~ for eight weeks at a time.* **2.** gizli, saklı. ~ **facts**. **3.** fakir, yoksul, mahrum. *e.a.- 2. hidden, unknown, 3. destitute, impowerished.*

submergible, *sf.* **1.** (suya) batabilir/dalabilir. **2. submergibility** : batabilme/dalabilme. *e.a.- 1. submersible.*

submerse, *f.* ~ **mersed**, ~ **merging** *bk.:* submerge.

submersed, *sf.* **1. bk.:** **submerged**, **2. bot.** su altı, su altında yetişen. *a ~ plant.*

submersible, *sf.* **1.** (suya) batabilir/dalabilir, **2.** su altında çalışabilir. *a ~ pump.* **3.** denizaltı, **4. submersibility** : batabilme/dalabilme. *e.a.- 1. submergible, 3. submarine.*

submersion, *is.* (suya) batırıma/dalırıma, su altında bırakma/kalma. *e.a.- submergence.*

submetallic, *sf.* yarı madensel.

submicroscopic(al), *sf.* mikroskopla görülemeyecek kadar küçük. **submicroscopically** : mikroskopla görülemeyecek derecede.

subminiature, *sf. & is.* **1.** mini mini, minicik, **2. ~ camera d.d.** : minicik fotoğraf makinesi.

subminiaturize, *gl.f.* ~ **ized**, ~ **izing** (özellikle elektronik cihazları) son derece küçültmek, minyatürleştirmek. **subminiaturization** : minyatürleştirme.

submiss, *sf. esk. bk.:* **submissive.**

submission, *is.* **1.** baş eğme, boyun eğme, teslim olma, inkıyat. **starve s.o. into ~** : birini aç bırakarak boyun eğdirmek, **2.** itaat, uysallık, **3.** tevazu, alçak gönüllülük, **4.** sunuş, arz, maruzat, takdim. **the ~ of the plans to the local authority** : plânların mahalli yetkililere takdimi. **My ~ is that...** : Maruzatım şudur ki, şurasını arz edeyim ki... **5. huk.** hakem kararına uyma. *e.a.- 1. submitting, yielding, surrender, capitulation, 2. obedience, 4. remittance, presentation.*

submissive, *sf.* **1.** uysal, eslek, itaatkâr, mutlu. ~ **servants**. **2.** baş/boyun egen, ram ol-

muş, mütevekkil, mütevazi. *a ~ reply*. **3. ~ly** : ıysallıkla, itaat ederek, boyun eğerek, tevekkülle, **4. ~ness** : ıysallık, esleklik, itaatkarlık, baş/boyun eğme, ram olma, tevekkül. *e.a.-1. docile, yielding, obedient, tractable, compliant, amenable, 2. resigned, subdued*.

submit, f. -mitted, -mitting **1.** teslim/tevdi etmek, **2.** iradesine bırakmak, (oyuna/onayına) sunmak, takdim etmek. *The new plan was ~ted to the government's approval*. **3.** arz etmek, ileri sürmek, iddia/talep etmek. **I ~ that, in view of the new evidence, the case against my client should be dismissed** : Yeni deliller karşısında müvekkilik aleyhindeki davanın reddini talep ediyorum. **4.** önermek, teklif etmek, **5.** beyan etmek, söylemek, **6.** teslim/ram olmak, baş/boyun eğmek, itaat/inkıyat etmek, yola gelmek. *The few soldiers remaining finally ~ted when the fort was bombarded*. **7. ~table = submissible** : teslim/tevdi/takdim edilebilir, sunulabilir, önerilebilir, teklif edilebilir, **8. ~tal** : teslim olma, boyun eğme, sunuş, takdim, tevdi, öneri, teklif, **9. ~tingly** : boyun eğerek, teslim olarak, itaat ederek, sunarak, takdim/tevdi ederek, önermek suretiyle. *e.a.-1&6. yield, 6. obey, comply, 3. urge, 4. suggest, propose, 5. state. k.a.-1&6. fight*.

submontane, sf. dağ eteğinde.

submultiple, sf. & is. askat, tam bölen sayı.

The number 5 is a ~ of 35.

subnormal, sf. & is. **1.** normal altı, normalden aşağı, normalin altında bulunan (kimse), **2. mat.** düzgenaltı, **3. geri zekâlı** (kimse), **4. ~ity** : normalden aşağı oluş, geri zekâlılık.

suboceanic, sf. okyanus dibinde bulunan/ yetişen. ~ oil. ~ plants.

suborbital, sf. **1.** yörüngeye yerleşmemiş. *a ~ spacecraft*. **2. anat.** göz çukuru altındaki. ~ bone.

suborder, is. biy. alt takım.

subordinal, sf. alt takımsal.

subordinary, is., ç. -naries adı sikke.

subordinate, sf. & is. & f. -nated, -nating

1. aşağı, **2. ikincil**, ikinci derecedeki, daha az önemli. **He plays a ~ part** : İkinci derecedeki bir

rolde oynuyor. **All other questions are ~ to this one** : Öteki soruların hepsi bundan daha az önemlidir. **3. ast, madun, 4. tabi, merbut, bağlı, 5. gr.** bağlı, yan+. ~ clause : yan cümle, **6. ikinci dereceye indirmek, daha az önem vermek. He ~d his own interests to the objectives of his nation** : Kendi çıkarlarına millî amaçlardan daha az önem verir. **7. başka birinin emrine vermek, başkasına tâbi kılmak. e.a.- 2. secondary, ancillary, 3. inferior, 4. dependent, subject. k.a.-1&2. superior, primary.**

subordinate conjunction = subordinating conjunction, gr. yan bağlaç, yan cümleyi ana cümleye bağlayan bağlaç. *"They were glad when I finished."* cümlesindeki "when" yan bağlaçtır.

subordinationism, is. üstünlük : Teslis doktrininde ilk gelenin sonrakinden üstün olduğuna inanış.

suborn, gl.f. **1.** ifsat etmek, ayartmak, rüşvet vb. ile kanunsuz iş yaptırmak, **2.** cinayete teşvik etmek, kıskırtmak, **3. huk.** yalancı tanıklık yaptırmak, **4. ~ation** : ayartma, ifsat etme, yalancı tanıklık yaptırmaya, **5. ~ative** : müfsit, ayartıcı, kıskırtıcı, yanlış yola sevk edici, yalancı tanıklığa zorlayıcı, **6. ~er** : ayartan, ifsat eden, yanlış yola/yalancı tanıklığa sevk eden kimse.

suboxide, is. kim. alt oksit, en az miktarda oksijen ihtiva eden oksit.

subphylum, is., ç. -la *biy.* alt filum.

subplot, is. as konu, ikinci derecedeki olaylar dizisi.

subpoena = subpene, is. & f. -naed, -naing *huk.* **1.** geldiri, celp, celpname, davetiye, mahkemeye davet emri, **2.** mahkemeye celp etmek/davet etmek.

subpolar, sf. eksen ucu, kutup bölgelerine yakın. ~ climate : eksen ucu iklimi.

subprefect, is. (Fransa'da) vali yardımcısı.

subprincipal, is. **1.** (okul vb.) müdür yardımcısı, **2.** yardımcı kiriş/mertek.

subregion, is. yöre, (hayvan topluluğu bakımından) tâli bölge. **subregional** : yöresel.

subreption

subreption, *is.* 1. çıkar veya ayrıcalık sağlamak için gerçekleri saklama veya değiştirmek, 2. kasıtlı yanlış ifade ve buna dayanarak verilen hüküm, 3. **subreptitious** : kasten yanlışlılmış, sahte.

subrogate, *glf. -gated, -gating* 1. başkasının yerine geçirmek, 2. *huk.* birinin borcunu ödeyerek onun alacaklısı olmak, 3. **subrogation** : başkasının yerine geçirme, birinin borcunu ödeyerek onun alacaklısı olma.

sub rosa, *Lát.* gizlice, el altından, mahrem olarak. *e.a.-* covertly, privately, confidentially.

subrosa, *Lát.* gizli. *a ~ report.* *e.a.-* secretive.

subroutine, *is. bil.* alt yordam : bir problemi çözümü için yapılacak işlemleri bilgisayara bildiren yönerge.

subscapular(y), *sf.&is. anat.* kürek kemiği altındaki (kas, dairar vb.).

subscribe, *f. -scribed, -scribing* 1. başıpta bulunmak, teberru etmek, para yardımı yapmak. *He ~s to an animal protection society.* 2. taahhüt etmek. *We ~d \$1,000 a year to an institution.* 3. altına adını yazmak/izmalamak. *to ~ one's name to a document.* 4. imzalayarak onaylamak, 5. abone olmak, 6. onaylamak, tasdik/tasvip etmek, muvafakat etmek, doğru bulmak, razı olmak. *I cannot ~ to this theory.* 7. (din, fikir, inanış vb.) intisap etmek, taraftar olmak, benimsemek. *A large number of them ~ to the Mohammedan faith.* *e.a.-1. donate, contribute, 2. pledge, 3&4. sign, undersign, endorse, 6. assent, accede, consent, approve.*

subscriber, *is.* 1. abone. **telephone ~** : telefon abonesi. ~ to a new magazine : yeni bir derginin abonesi, 2. imza eden. ~ to a document. 3. onaylayan, kabul/muvafakat eden, 4. para yardımı yapan. ~ to a charity : bir hayır kurumuna para yardımı yapan kimse.

script, *sf.&is.* 1. alt im. *in X2 and Z_a* 2 and *a* are ~s. 2. alta yazılmış (rakam, harf, yazı).

subscription, *is.* 1. bağış, iane, yardım parası, teberru edilen para. ~ to a charity : bir hayır kurumuna yardım. **raise ~s = take up a ~** :

bağış/yardım parası toplamak, 2. abone, abonman (ücreti, süresi vb.), **take out a ~ to a paper** : bir gazeteye abone olmak, 3. *Brit.* üyelik aidatı, kurum üyelerinin ödediği ücret. *to pay one's ~.* 4. toplanan yardım parası, 5. imzalama, imza etme, 6. imza, 7. eklenti, bir yazının altına eklelenen yazı, 8. onay, tasdik, muvafakat, rıza, 9. (bir dñe/fikre vb.) intisap, inanış. *e.a.- 3. due, 8. assent, agreement, approval.*

subsection, *is.* alt bölüm, tâli kısım.

subsequence, *is.* 1. ardılık, arkadan/sonradan gelme, sonradan vuku bulma, 2. arkası gelme, teakup, 3. *mat.* alt dizi.

subsequent, *sf.* 1. ardıl, sonraki, müteakip, arkadan/sonradan gelen, sonradan vuku bulan. ~ **development of events** : olayların sonraki gelişmeleri. ~ **research has produced even better results** : Sonraki araştırmalar daha da iyi sonuçlar verdi. 2. sonuç olarak izleyen, 3. bunu izleyen, müteakip. *a ~ section in a treaty.* 4. ~ to : -den sonra, -yi izleyen, 5. ~ial *mat.* alt dizisel. ~ial **limit** : alt dizisel erey, 6. ~ly : sonradan, müteakiben, bilâhare. *The business was to close down for a period but was ~ly revived.* 7. ~ness : ardılık, sonradan gelme, izleme, teakup. *e.a.- 1. following, 3. succeeding, 4. after, following, 6. afterwards.*

subserve, *glf. -served, -serving* 1. yaramak, işe yaramak, ilerlemesine yardım etmek, 2. *esk.* hizmet etmek, emrinde çalışmak. *e.a.-1. serve, promote.*

subservience = subserviency, *is.* 1. yardımıcılık yapma, maiyetinde/yardımcısı olarak çalışma, yaranma, yararlı olma, 2. yaltaklanması, köle gibi itaat/hizmet etme, boyun eğme.

subservient, *sf.* 1. yardımçı, maiyetinde/yardımcısı olarak çalışan, 2. yaltaklanan, köle gibi itaat/hizmet eden, boyun eğen, el etek öpen. ~ persons. ~ conducts. 3. ~ly : yaltaklanarak, boyun eğerek, el etek öperek. *e.a.-1. subordinate, 2. servile, obsequious, submissive.*

subset, *is. mat.* alt kümeye. ~hood : kapsama imi.

subshrub, *is.* fundacık, küçük funda. **-by** : fundacıklı.

subside, *gs.f.* **-sided**, **-siding** **1.** çökmek. *The terrain has ~d.* **2.** dibe çökmek, batmak, dalmak, **3.** çökelmek, durulmak, **4.** yataşmak, sakinleşmek, azalmak, yavaşlamak, durmak. *The wind ~d. His anger quickly ~d. He stopped and waited until the pain ~d.* **5.** *k.d.* çökmek, çöker gibi oturmak, yıgılmak, yerleşmek. *He was very tired and ~d into a chair.* **6.** (düzeci) inmek, alçalmak. *the flood is subsiding, the wave rises and ~s.* **7.** **subsidence** : (a) çöken, çökelti, (b) çökme, batma, (c) azalma, yavaşlama, sakinleşme, **8.** **subsider** : batırıcı, batıran, çöktüren şey. *e.a.-1&2. sink, 3. settle, precipitate, 4. abate, decrease, diminish, wane, 6. recede, ebb. k.a.-1&2. rise, 4. increase.*

subsidiary, *sf.&is.* **-aries** **1.** yardımcı, muavin, **2.** tâbi, bağlı, ek, eklenik, mülhak, tâli, ikinçi derecede önemli. **~ issues**. **3.** şube, bayi, başkasına tâbi/bağlı olan kurum/kimse/şey, **4.** **~ co-in** : gerçek değeri itibârî değerinden düşük para, **5.** **~ company** *d.d.* yan kuruluş, tâbi şirket, **6.** **subsidiarily** : yardımcı/tâbi/bağlı olarak, **7.** **subsidiariness** : yardımcılık, tâbilik, bağılılık. *e.a.-1. auxiliary, supplementary, 2. subordinate, secondary.*

subsidize, *f.* **-dized**, **-dizing** **1.** paraca desteklemek, para yardımı yapmak, ödenek bağlamak, bağısta bulunmak, **2.** açığını dış yardımla kapatmak, **3.** rüşvet vermek, **4.** **subsidizable** : paraca desteklenebilir, ödenek bağlanabilir, açığı dış yardımla kapatılabilir, **5.** **subsidization** : paraca destekleme, para yardımı yapma, ödenek bağlama, bağısta bulunma, açığını dış yardımla kapatma, **6.** **subsidizer** : paraca destekleyen, para yardımı yapan.

subsidy, *ç. is.* **-dies** **1.** (bir kuruma/şirkete vb. hükümetçe yapılan) para yardımı, ödenti, **2.** bağış, iane, teberru, **3.** *Brit.* parlamento tarafından krala verilen ödenek.

subsist, *f.* **1.** var olmak, mevcut olmak, **2. gen.** **~ on/by** : geçinmek, yaşamak, geçimini/

yaşamını sağlamak. **to ~ on vegetables** : sebze ile yaşamak, **3.** mevcut/var olmak, **4. fel.** kalıcı olmak, soyut ve bağımsız olarak sonsuzluğa kadar var olmak (sayı, doğal yasa vb.), **5. ~ in** : kapsamak, ibaret olmak, **6. ~ingly** : var olarak, var olacak/yaşayacak şekilde, kalıcı olarak. *e.a.-1. exist, 2. live, survive. k.a.-1&2. die, perish.*

subsistence, *is.* **1.** varlık, vücut, mevcudiyet, **2.** geçinme, yaşama, geçimini/yaşamını sağlamak, **3.** nafaka, gıda, geçinecek şey, **4. fel.** kalıcılık: tözün kendi bağımsızlığı içinde var oluşu; tözün var oluşunu sürdürmesi ilkesi.

subsistent, *sf.* **1.** var olan, mevcut, **2.** doğal, yaratılıştan, cibilli, fitri, aslı, zatında, kendinde, ayrılmaz, **3. fel.** kendiliğinden var olan. *e.a.-1. existing, 2. inherent.*

subsocial, *sf.* yarı toplumsal, tam toplumlaşmamış. **-ly** : yarı toplumsal olarak.

subsoil, *is.&f.* **1.** toprak altı, alt toprak, toprağı alt üst etmek, derin kazmak. **2. ~er** : toprağı kazan (kimse/şey). *e.a.-1. undersoil.*

subsoil, *sf.* **1.** güneş altındaki, yer ile güneş arasında bulunan, **2.** tropikal, döneneler arasında bulunan, **3.** dünyasal. *e.a.-3. mundane, earthy.*

subsonic, *sf.* **1.** ses hızından daha yavaş hızla giden, **2.** ses altı : frekansı işitilebilen en alçak frekanstan daha küçük. *e.a.-2. infrasonic.*

subspace, *is. mat.* alt uzay. **~ topology** : alt uzay ilingesi. **~ uniformity** : alt uzay düzgünliği.

sub specie aeternitatis, *Lât.* sonsuzluk bakımından.

subspecies, *is., ç.* **-cies** alt tür: bir türün alt bölümü.

subspecific, *sf.* alt türel. **~ally** : alt türel olarak.

subst. = **1.** substantive(ly), **2.** substitute.

substance, *is.* **1.** özdekk, madde, cisim. *Sal is useful ~. 2. fel.* (a) töz, cevher: kendiliğinden, bağımsızca, kendi kendisiyle var olan, var oluşu için başka bir şeye gereksinme duymayan şey, değişen durumlara ve niteliklere karşı kalıcı olan nesne, (b) öz, zat, bir varlığın yapısını ku-

substandard

ran şey, **3.** esas, **4.** öz, özet, hulâsa, ana fikir. *The ~ of what he said was that too many people live in poverty.* **5.** kuvvet, sağlamlık, **6.** varlık, servet, zenginlik. **a man of ~** : zengin/varlıklı bir adam, **7.** koyuluk, yoğunluk, kesafet. **a soup without much ~** : pek koyu olmayan (= sulu) çorba, **8. in ~** : esasında, esas itibarıyla, aslında, özet olarak. *I agree in ~.* **9. ~less** : özdeksiz, özsüz, esassız. **e.a.- 1. matter, material, 2. (b) essence, 4. gist, meaning, significance, import, theme, subject, 6. wealth, possession, means, 7. consistency, body.**

substandard, *sf.* **1.** düşük seviyeli/nitelikli, yetersiz, **2.** cahil/kültürsüz kimselerin konuştuğu (dil).

substantial, *sf.&is.* **1.** bol miktarda, çok, mebzul. *a ~ supply of food. She inherited a ~ amount of money.* **2.** maddî, elle tutulur, mevcut, **3.** sağlam, metin, dayanıklı, kuvvetli. **a ~ fabric** : sağlam bir kumaş, **4.** esas, temel. **in ~** : esasta, esas itibarıyla. *Tough they disagreed in details, they were in ~ agreement over the plan.* **5.** zengin, varlıklı, nüfuzlu. *His uncle is a ~ person.* **6.** değerli, kıymetli, **7.** geçerli, önemli, ehemmiyetli, mühim, büyük. *to make ~ changes. Many factories suffered ~ damage.* **8.** özlü, **9.** gerçek, hakikî, **10. ~ity = ~ness** : özdeksilik, maddîlik, gerçek varlık, hakikî mevcudiyet, sağlamlık, gerçek değer, yücelik, muazzamlık, **11. ~ly** : bol bol, önemli/mühim miktarda, önemlice, sağlamca, esas itibarıyla. **The price may go up ~ly** : Önemli fiyat artışı olabilir. **The story was ~ly true** : Hikâye esas itibarıyla doğru idi. **e.a.- 1. ample, 2. tangible, 3. firm, stout, strong, 4. basic, essential, fundamental, 5. wealthy, influential, 7. valid, important.**

substantialism, *is. fel.* tözcülük, cevheriye: (a) bir ya da çok tözün varlığını, (b) ruhun bir töz olduğunu kabul eden öğreti. **substantialist** : tözcü.

substantiate, *gl.f. -ated, -ating* **1.** kanıtlamak, ispatlamak, ispat etmek. *It was the one piece of evidence that could ~ my claim.* **2.** gerçekletemek, doğru olduğunu göstermek/ispat etmek.

Can you ~ your story? **3.** gerçekles(ti)rmek, **4.** kuvvetlendirmek, takviye etmek, sağlamlaştırırmak. *to ~ a friendship.* **5. substantiation** : kanıtlama, ispatlama; gerçekleme, doğru olduğunu gösterme/ispat etme; gerçekles(ti)rme; kuvvetlendirme, sağlamlaştırırma, **6. substantiative** : kanıtlayıcı, ispatlayıcı, doğru olduğunu gösteren, kuvvetlendiren, sağlamlaştırın, **7. substantiator** : kanıtlayan/ispatlayan kimse/şey. **e.a.- 1. prove, 4. strengthen.**

substantival, *sf.* **1.** ad+, ad yerine geçen. **2. ~ly** : ad olarak.

substantive, *is.&sf.* **1. gr.** ad, isim, **2.** ad yerine kullanılan. *a ~ adjective.* **3.** varlık/mevcudiyet ifade eden. *"to be" is a ~ verb.* **4.** bağımsız, müstakil, kendiliğinden var olan, **5.** tözel, aslı. **~ rank** : aslı rütbe, **6.** gerçek, hakikî. *He argued that more ~ measures were needed.* **7.** çok, önemli. *a ~ issue.* **8. huk.** esasa müteallik. *bk.: adjective, 9. (boya) sabit, dayanıklı, devamlı, 10. ~ly* : (a) ad olarak, ad yerine, (b) esas itibarıyla, tözel olarak, **11. ~ness** : (a) bağımsızlık, kendiliğinden var oluş, (b) tözellik, asılılık, (c) gerçeklik, hakikîlik. **e.a.- 1. noun, 4. independent, 5. essential, 6. real, actual, 10. (b) essentially.**

substantivize, *f. -ized, -izing* gr. adlaştırmak, (sifatı, fili vb.) ad olarak kullanmak.

substation, *is.* **1.** şube, posta Şubesi, **2.** trafo merkezi.

substituent, *is&sf.* kim. asıl bileşimde bulunan atomun yerini alan (başka bir atom/atom grubu).

substitute, *is.&sf.&f. -tuted, -tuting* **1.** vekil, naip, geçici olarak başka birinin görevini yapan kimse, **2.** başka bir malzeme/alet vb. yerine kullanılan şey, **3. bedel, taviz, 4. gr.** başka bir kelime yerine geçen kelime, **5.** vekil tayin etmek, **6.** başkasının yerini almak, **7.** vekâlet etmek, başkasını işini/görevini yapmak, **8. kim.** asıl bileşimde bulunan atomun yerini almak, **9. vekillik yapan, yerine geçen, 10. substitutable** : yerine başkası konulabilen, **11. substituter** :

vekil, naip, geçici olarak başka birinin görevini yapan, **12. substitutingly** : vekil olarak, yerine başkasını koymak suretiyle. *e.a.- 6. replace.*

substitution, *is.* **1.** yerine başkasını koyma, ikame, **2.** başkasının yerine geçme, **3. gr.** değişim, **4. ~al = ~ary** : başkasının yerine konulan, ikame edilen, **5. ~ally** : başkasının yerine koyarak/konularak, ikame suretiyle.

substitutive, *sf.* **1.** başkasının yerine konulan, ikame edilen, **2. ~ly** : başkasının yerine koyarak/konularak, ikame suretiyle. *e.a.- 1. substitutional, 2. substitutionally.*

substrate, *is.* **1. bk.:** **substratum**, **2. biy.-kim.** mayanın etkilediği madde, **3. elekt.** alt özdęk, alt taş, minyatür elektronik devrenin üzerine oturtulduğu madde, **4. biy.** ortam, üzerinde bakteri üretilen besinli sterilize karışım.

substratosphere, *is.* troposferin en üst tabakası.

substratum, *is., ç.* **-strata** **1.** alt tabaka, **2.** temel, taban, kaide, **3.** alt toprak, **4. biy.** canlıının üzerinde yaşadığı yer, **5. fel.** dayanak: altta bulunan, temel, niteliklerin taşıyıcısı, bir gerçekliğin onaylanması için olayların/görüngülerin arkasında bulunması gereken şey, **6. foto.** üzerine ışığa hassa s maddenin sürüldüğü tabaka, **7. substrative = substratal** : alt+, temel+, taban+, altında/tabanında/temelinde bulunan.

substruction, *is.* temel. **~al** : temel+, temele ait.

substructure, *is.* temel, yer altı inşaatı. **~al** : temel+, yer altında inşa edilen.

subsume, *glf. -sumed, -suming* **1. man.** alta koymak, bir fikri/kavramı/cümleyi vb. daha geniş kapsamlısının parçası olarak belirtmek, bir önermede konuyu yüklem altına koymak, **2.** kapsamak, içine almak, ihtiva etmek, **3.** sınıflandırmak, belirli bir kuralın/sınıfın kapsamına sokmak, **4. subsumable** : alta konulabilir, sınıflandırılabilir, belirli bir kuralın/sınıfın kapsamına sokulabilir.

subsumption, *is.* **1. man.** alta koyma, alta konulma, daha geniş kapsamlısının parçası olarak belirt(il)me, **2.** kapsa(n)ma, içine al(m)ma, ihtiva etme/edilme, **3.** sınıflandır(il)ma, belirli bir kuralın/sınıfın kapsamına sok(ul)ma, **4.** alta konulan/kapsam içine alınan şey, **5. subsumptive** : alta koyucu, başkasının kapsamına alıcı, sınıflandırıcı.

subtangent, *is. mat.* teğet altı.

subteen, *is.* on iki yaşına yaklaşan çocuk.

subtemperate, *sf.* ılıman altı : ılıman iklimin soğukça bölgelerine özgü.

subtenant, *is.* kiracının kiracısı. **subtenancy** : kiracının kiracısı olma, kiracının kiralaması.

subtend, *glf.* **1. geom.** uçlarını birleştirerek. **a cord ~ing an arc** : bir yayın uçlarını birleştirerek kiriş, **2. bot.** (çiçek, tomurcuk vb.) taşımak, **3. çevrelemek**, sarmak, içine almak.

subtenure, *is.* kiracı kiracısının kira süresi.

subter-, *ön ek* **1.** altında, **2.** -den daha az, **3. gizlice.**

subterfuge, *is.* kaçamak, bahane, hile.

subterminal, *sf.* sona/uca yakın.

subterrestrial, *sf.* doğal altı, doğal olmaktan uzak.

subterrane = **subterrain** = **subterrene**, *is.* yer altı odası, mağara, mahzen. *e.a.- cavern.*

subterranean = **subterraneous**, *sf.&is.* **1.** yer altı. **~springs** : yer altı kaynakları, **2.** saklı, gizli, **3.** yer altında bulunan/çalışan kimse/sey, **4. bk.:** **subterrane**, **5. ~ly** : (a) yer altında, (b) gizlice. *e.a.- 1. underground, 2. hidden, secret.*

subterrestrial, *sf. bk.:* **subterranean**.

subtile, *sf. esk. bk.:* **subtle**.

subtilise/subtilisation/subtiliser, *Brit. bk.:* **subtilize/subtilization/subtilizer**.

subtilize, *f. -ized, -izing* **1.** yükseltmek, yükseltirmek, **2.** (zekâyi, duyguları vb.) keskinleştiritmek, **3. inceltmek**, incelik/kibarlık/zarafet

subtilty

vermek, ince farklarını gözetmek, **4. subtilization** : yüceltme, ulvîlestirme, (zekâyi, duyguları vb.) keskinleştirme, inceltme, incelik/kibarlık/zarafet verme, ince farklarını gözetme, **5. subtillizer** : yücelten, ulvîlestiren, (zekâyi, duyguları vb.) keskinleştirten, incelten, incelik/kibarlık/zarafet veren. *e.a.-I. sublimate, exalt, 2. sharpen, 3. refine, rarefy*

subtilty = subtilty, *is. esk. bk.: subtlety*.

subtitle, *is. &f. 1. alt başlık/ikincil başlık, öbür ad (koymak), 2. sin. alt yazı, ara yazı (yazmak), 3. subtitar* : alt başlık+, alt yazı+, ara yazı+.

subtle, *sf. 1. (sıvı, koku) ince, hafif, uçucu. a ~ gas. a very ~ perfume. 2. (anlam) ince, gizli, kolayca fark edilmez. ~ irony. 3. narin, zarif, rakik. a ~ smile. 4. muğlak, çaprazık, derin anlamlı, anlaşılması güç. The problem is more ~ than that. a ~ philosophy. There's a ~ distinction between these two words. 5. kurnaz, cin fikirli, hain, hilekâr. a ~ liar. a ~ politician. 6. sinsi, etkisi gizli/fark edilmeyen. a ~ poison. 7. hünerli, mahir, ustası. a ~ painter. 8. nafiz, keskin, 9. ~ness* *bk.: subtlety, 10. subtly* : incelikle, mahirane, kurnazca, sinsi sinsi, ustaca, kibarca. *e.a.-I. thin, rare, tenuous, 3. delicate, faint, 4. imperceptible, intangible, abstruse, elusive, mysterious, 5. cunning, crafty, sly, wily, 6. insidious, 7. skillful, clever, ingenious.*

subtlety, *is. 1. incelik, 2. mana inceliği, anlaşılmış güçlüğü, çaprazlık, muğlaklık, 3. rıkkat, 4. kurnazlık, şeytanlık, hilekârlık, 5. keskin zekâ, cin fikirlilik.*

subtonic, *is. müz. gamın yedinci notası.*

subtopic, *is. altkonu, tâli konu/mesele.*

subtorrid, *sf. bk.: subtropical.*

subtotal, *is. &sf. &f. -taled, -taling* (*veya Brit.: -talled, talling*) **1. alt toplam, kısmî toplam** (*yapmak*), **kısmî yekûn(unu hesaplamak)**, **2. tüm olmayan, noksan, eksik.**

subtract, *f. mat. 1. çıkarmak, hesaptan düşmek, 2. ~er* : *çıkaran, 3. ~ion* : *çıkarma (işlemi), 4. ~ive* : *çıkarılan, çıkarılabilen. e.a.-I. deduct. k.a.-I. add.*

subtrahend, *is. mat. çikan (sayı). bk.: minuend.*

subtreasurer, *is. veznedar yardımcı. ~ship* : veznedar yardımcılığı.

subtreasury, *is., ç. -ries* veznedarlık薮besi.

subtropic(al), *sf. dönence altı : sıcak ve ılıman iklimler arası. ~ climate* : dönence altı iklim.

subtropics, *ç. is. dönence altı bölgeler.*

subtype, *is. alt tür, tâli cins/nevi, özel tür.*

subtypical : alt türel.

subulate, *sf. 1. biz şeklinde, sivri ucu, 2. bot. zool. ince ve uzun, uzun silindir şeklinde ve ucu sıvı.*

suburb, *is. 1. çevre, dolay, kenar mahalle, varoş, 2. ~s* : *yöre kent, banliyö, 3. ~ed* : *yöre kentli.*

suburban, *sf. &is. 1. çevresel, dolaysal, yöre kentli, yöre kentte/banliyöde bulunan/oturan, banliyö+. ~ train* : *banliyö treni, 2. bk.: station wagon, 3. ~ite* : *yöre kentli, banliyöde oturan kimse.*

suburbia, *is. yöre kent ve halkı, yöre kent hayatı.*

suburbicarian, *sf. 1. Roma'ya yakın, 2. Roma civarındaki piskoposluklara ait.*

subvene, *gs.f. -vened, -vening* desteklemek, yardımına koşmak, imdadına yetişmek, araya girmek.

subvention, *is. 1. (devletten alınan) ödenek/tahsisat, bağış, yardım, 2. destekleme, imdadına koşma, 3. ~ary* : *ödeneksel, ödenek/bağış mahiyetinde. ~ize* : *ödenek/tahsisat bağlamak, paraca desteklemek.*

subversion, *is. 1. yıkma, devirme, alt üst etme, tahrîp/harap etme, 2. yıkılma, devrilme, harap olma, 3. yıkan/deviren/tahrîp eden şey. e.a.-I. overthrow, ruin, 2. destruction.*

subversive, *sf. &is. 1. yıkıcı, alt üst edici, tahrîpkâr (kimse). ~ elements were known to have infiltrated the government. All ~s had to leave the country. 2. ~ly* : *yıkıcı bir surette, 3. ~ness* : *yıkıcılık, tahrîpkârlık. e.a.-I. seditious, insurgent, revolutionary.*

subvert, *glf.* 1. yıkmak, devirmek, alt üst etmek, tahrip/harap etme, 2. baltalamak, bozmak, ifsat etmek, 3. ~er : yılan, tahrip/altüst eden, baltalayan, bozan kimse. *e.a.-1. overthrow, destroy, ruin, destract, raze, demolish, 2. undermine, corrupt.*

subvocal, *sf.* sessiz, zihinde tasarlanmış.

subway, *is.* 1. metro, 2. alt geçit, yer altı geçidi, tünel. *e.a.-1. (Brit.) tube, underground, 2. underpass.*

sub-zero, *sf.* sıfırın altındaki (sıcaklıklarında).

suc-, *ön ek* **sub-** ön ekinin c ile başlayan kelime önündeki şekli. *succeed, succumb* gibi. *bk.: sub-*

succade, *is.* meyve şekeri, şekerli meyve.

succedaneum, *is., ç.* -nea 1. vekil, bedel, yerine geçen şey/kimse, 2. **succedaneous** : vekil, bedel, yerine geçen. *e.a.-1. substitute.*

succeed, *f.* 1. *gen. ~ in* : başarmak,becermek, muvaffak olmak, beklenen sonuca ulaşmak. *We ~ed in our efforts to start the car. Our efforts ~ed.* 2. iyi gelişmek, büyümek, yetişmek, üremek. *Grass will now ~ in this dry soil.* 3. izlemek, takip etmek, arkasından gelmek, 4. yerine geçmek/oturmak, yerini almak, halef olmak, 5. varis olmak. ~ to an estate : bir mülke varis olmak. ~ to the throne : tahta geçmek, 6. ~able : (a) başarılı, (b) izlenebilir, yerine geçilebilir, 7. ~er : varis, ardıl, halef, 8. ~ing : (a) başarı, muvaffakiyet, (b) izleyen, sonraki, müteakip. ~ing years. (c) gelecek, müstakbel. ~ing ages. 9. ~ingly : (a) başararak, (b) izleyerek, yerine geçerek. *e.a.-1. accomplish, 2. thrive, prosper, grow, 3. follow, 4. replace, 7. successor. k.a.-1. fail, 3. precede.*

succès de scandale, *Fr.* dile düşme, rezalat ve skandal yüzünden meşhur olma.

succès d'estime, *Fr.* eleştirisel başarı : halk tarafından tutulmayıp eleştirmenlerce övülen başarı.

succès fou, *Fr.* akıl almaz başarı (bilhassa malî).

success, *is.* 1. başarı, muvaffakiyet. **meet with ~** : başarıya ulaşmak, muvaffak olmak, 2. başarılı/başarı ile sonuçlanan iş. **make a ~ of sth.** : bir işi başarmak, bir işte muvaffak olarak

kazanç sağlamak, 3. başarılı kimse/şey, 4. *esk.* sonuç, netice, 5. ~less : başarısız. *e.a.-1. achievement, accomplishment, attainment, 4. outcome, result.*

successful, *is.* 1. başarılı, muvaffakiyetli, 2. başarı ile sonuçlanan, 3. zengin, varlıklı, mevkî/şöhret sahibi, 4. ~ly : başarı ile, muvaffakiyetle, 5. ~ness : başarı(lılık), muvaffakiyet.

succession, *is.* 1. ardillik, tevali, silsile, sıra, art arda gelme. *in ~* : birbiri ardınca, sıra ile, zicirleme, üst üste. *in rapid ~* : sık sık, aralıksız, fasıl vermeden. **for five years in ~** : üst üste beş yıl, 2. birbirini izleyen kimseler/şeyler. **after a ~ of defeats** : birbirini izleyen yenilgilerden sonra, 3. vekâlet, yerine geçme, 4. miras, ve raset. ~ **duty** : veraset ve intikal vergisi, 5. tahta geçme hakkı/sırası, 6. döl, zürriyet, varis, 7. ~al : ardıl, birbiri ardınca gelen, birbirini izleyen, 8. ~ally : birbiri ardınca, art arda, üst üste.

successive, *sf.* 1. ardıl, birbirini izleyen, üst üste/art arda gelen, müteakip. **five ~ days** : üst üste beş gün, 2. dizi/silsile halinde, 3. ~ly : art arda, birbiri ardınca, üst üste, sıra ile, 4. ~ness : ardillik, tevali, silsile, sıra, art arda gelme, birbirini izleme. *e.a.-1. consecutive.*

successor, *is.* ardıl, halef, varis. ~al : ardillığa özgü. ~ship : ardillik, haleflik, varislik.

succinct, *sf.* 1. veciz, kısa ve anlatımlı, özlü. *an accurate and ~ account of their policies.* 2. özetlenmiş, kısaltılmış, müclem, muhtasar, 3. dar bir alana sıkıştırılmış, 4. *esk.* (kuşak, kemer vb.) (a) yukarı sıyrılmış, (b) sımsıkı bağlanmış, 5. ~ly : kısaca, öztle, veciz bir şekilde. *He explained his point very ~ly.* 6. ~ness : özlülük, özlü ve anlamlı oluşu, icaz. *e.a.-1. concise, terse, 2. compressed.*

succinic, *sf.* 1. kehribardan yapılmış/ elde edilmiş, 2. ~ acid *kim.* kehrabar asidi : HOOC (CH₂)₂COOH.

succor = succour, *is. & f.* 1. yardım, imdat, 2. yardım etmek, imdadına yetişmek, 3. yardım eden, imdada yetişen kimse, 4. ~able : yardım edilebilir. *e.a.-1. help, relief, aid, assistance, 2. help, support, aid, assist.*

succory, *is., ç.* -ries *bk.: chicory.*

succotash, *is.* fasulye ve misir haşlaması.

succuba, *is. bk.: succubus.*

succubus

succubus, *is.*, *ç.* **-bi** **1.** şeytan, ifrit, **2.** kadın şeklinde erkeklerin rüyasına girip onlara cinsel münasebette bulunan şeytan. *bk.:* **incubus**, **3.** orospu, fahişe. *e.a.-2.* **demon**, **evil**, **3.** **prostitute**, **strumpet**.

succulent, *sf.* **1.** (meyve) sulu, usareli, körpe, taze, **2.** özlü, dolgun, yararlı fikirlerle dolu, **3.** (bitki) etenli, (yemek) lezzetli, **4.** **succulence** = **succulence** : sululuk, usarelilik, körpelik, tazelik; özlülük, yararlılık; (bitki) etenlilik, (yemek) lezzetlilik, **5.** **succulently** : sulu sulu, körpe körpe. *e.a.-1.* **juicy**.

succumb, *gs.f.* **1.** yenilmek, mağlûp olmak, kendini terk etmek. **We have all ~ed to her charm** : Onun cazibesine kapıldık/meftun olduk, **2.** dayanamamak, ölmek. ~ **to one's injuries** : aldığı yaralardan ölmek ~ **to sleep** : uykuya dayanamamak, uyuyakalmak, **3.** ~er : yenilen, ölen. *e.a.-1.* **yield**, **2.** **die**.

succuss, *gs.f.* **1.** şiddetle sarsmak, sallamak, **2.** *tip* göğüste su birikip birikmediğini anlamak için sarsmak, **3.** ~ion :sarsma, **4.** ~atory = ~ive : sarsıcı, sarsıntılı.

such, *sf.&zm.* **1.** böyle, şöyle, öyle, bu gibi, bunun gibi, buna benzer. ~ **a man is dangerous** : Bu gibi adamlar tehlikelidir. **Did you ever see ~ a thing?** Hiç böyle bir şey gördün (üz) mü? **in ~ cases** : bu gibi hâllerde. **in Bursa or some ~ place** : Bursa'da veya bunun gibi bir yerde. **I said no ~ thing**: Öyle bir şey söylemediğim. **2.** benzeri. **Coffee, tea and ~ commodities** : Kahve, çay ve benzeri mallar. **3.** öylesine, o denli, o/bu türlü. ~ **terrible deeds** : O türlü korkunç eylemler. **How can you tell ~ lies** : Bu türlü yalanları nasıl söyleyebiliyorsun? **4.** o kadar, bu kadar. **He is ~ a liar** : O kadar yalancı (ki). **I've never heard ~ a good music** : Bu kadar güzel müzik dinlememiştim. **5.** ~ **an amount** : belirli bir miktar. *Allow ~ an amount for food and rent, and the rest for other things.* **6.** bir kimse, birisi, bir şey, **7.** ~ **and ~** : filân, **8.** ~ **a one** : filân kimse, öyle biri ki, **9.** ~ **as** : gibi, örneğin, meselâ. **There are no ~ things as fairies** : Peri diye bir şey yoktur. ~ **people** = **people ~ as these** : bu gibiler, böyle kimseler. **until ~ time as** : -inceye kadar, **10.** ~ **as it is** : olduğu gibi, her nasilsa, pek iyi değilse de. **The food, ~ as it is, is abundant**.

dant : Yiyecek pek iyi değilse de boldur. **11. as ~** : sadece, bu sıfatla, bu itibarla, böyle olmak sıfatıyla, haddizatında. **I am a doctor, and as ~, must refuse to do this** : Ben bir doktorum, bu sıfatla/itibarla bunu yapamam. **Latin, as ~, is not very useful, but as one of the sources of English it is important** : Lâtince haddizatında o kadar yararlı değildir, fakat İngilizcenin kaynaklarından biri olarak önem taşır.

suchlike, *sf.&zm.* **1.** buna benzer, bu(nun) gibi, böyle(si), **2.** benzer kimse(ler). **Beggars, tramps, and ~** : Dilenciler, serseriler ve benzer kimseler, **3.** böyle şey. **Did you ever heard ~** : Hiç böyle şey duydun mu? *e.a.-1.* **similar**.

suchness, *is.* özgünlük, kendine özgü/ temel nitelik. *Without any regard to the ~ of her environment, she sat down*.

suchwise, *zf.* *esk.* böyle, bu türlü, bu denli. *e.a.- so, in such a manner*.

suck, *is.&f.* **1.** emme(k). ~ **at sth** : emmek, (pipo vb.) içine çekmek, **2.** massetmek(k), içine çekme(k), soğurmak, **3.** sorumak, içme(k), çekmek(k), almak, emer gibi içine çekme(k), **4.** *argo* berbat olmak, bir şeye benzememek, (kaba) bombok olmak. **This show ~s** : Bu temsil berbat mı berbat. **5.** emilen şey, yudum, içim, ana süütü, anafor, **6.** çevrinti,burgaç girdap, **7.** **give ~** : emzirmek, **8. ~ down** : yutmak, **9. ~ dry** : emerek suyunu kurutmak, (birini) sızdırmak, **10. ~ in** : (a) emmek, yutmak, (b) içine çekmek. **to ~ in one's belly**. (c) dolandırmak, aldatmak, faka bastırmak, **11. ~ up** : emmek, çekmek, soğurmak, massetmek, **12. ~ up to s.o. argo** yaltaklanmak, tabasbus etmek, birine çanak yalayıcılık yapmak. *e.a.- 6. whirlpool, 10. (c) swindle*.

sucker, *is.&f.* **1.** emen şey/kimse, **2.** mẹme emen çocuk/hayvan, **3. zool.** çekmen, vantuz, emici organ, **4.** tulumba pistonu, **5.** emici boru, **6. zool.** emici sazan (*Catostomus commersoni*), K Amerika tatlı sularında avlanan sazana benzer bir balık, **7. bot.** fişkin, sürgün, piç, kökten ayrılarak kendi başına büyüyen fidan, **8. k.d.** emme şekeri, emilerek yenilen çubuklu şeker, **9. argo** enayı, aptal, salak. **What a ~ !** Amma enayı, yutturduk! **10.** (ağaç) fişkin sürmek, **11.** (ağaçın) fişkinlerini kırmak/temizlemek, piçlerini buda mak. *e.a.- 8. lollipop*.

suckerfish = **suckfish**, *is.*, *ç.* **-fishes/-fish** *bk.:* yapışkan balığı. *e.a.-remora*.

sucking, *sf.* emen. ~ **child**: meme çocuğu. ~ **louse** : bit, kene. ~**fish** *bk.*: **suckerfish**. ~**pig** : süt domuzu.

suckle, *f.* **-led**, **-ling** 1. emzirmek, meme vermek, 2. meme emmek.

suckling, *is.* meme çocuğu, memede olan çocuk/hayvan.

sucr-, *ön ek* “şeker” anlamı katar. *ör.*: *sucrose*.

sucrase, *is.* *biy.-kim.* *bk.*: **invertase**.

sucrose, *is.* *kim.* sakaroz, şeker, kamış sekeri: C12H22O11.

suction, *is.* 1. emme, 2. emme kuvveti, 3. ~al : emici, emme+, 4. ~ **pump** : emme tulumba, 5. ~ **stop s.bl** şaklama, 6. ~ **stroke** : emme dönemi. *e.a.-* 5. *click*.

suctorial, *sf.* 1. emici, emerek beslenen, 2. çekmenli, emici/yapışıcı organı olan.

Sudan = **Soudan**, *is.* Sudan. ~ese : Sudanlı. ~ **grass** *bk.*: **sorghum**.

Sudanic, *sf.* Sudanca, Sudanlı, Sudan dili, Sudan+.

sudarium, *is.*, *ç.* **-daria** 1. mendil, ter silmeye mahsus kumaş parçası, 2. *bk.*: **sudatorium**, 3. efsaneye göre Hz. İsa'nın çarmıha gerilmeye götürüldürken terini sildiği ve üzerinde yüzünün resmi kalan mendil, **sudary** *d.d.*

sudatorium, *is.*, *ç.* **-toria** (hamamlarda) terleme odası.

sudatory, *sf.&is.*, *ç.* **-ries** 1. terletici, 2. terleme odası+

sudd, *is.* Nil'de su üzerinde yüzen ve trafiğe engel olan bitkiler.

sudden, *sf.&zf.* 1. anî, apansız, birden, umulmadık, beklenmedik. **a ~ attack** : anî hückum, 2. ~ **death** : (a) anî ölüm, (b) *sp.* berabere kalan takımlara süre uzatımı verip ilk sayı kazananı veya yazı turada kazananı başarılı sayma, 3. ~ly = **all of a ~** : ansızın, birdenbire, anîden, anî olarak, beklenmedik anda, 4. ~ness : anî olma, birdenbire vuku bulma. *e.a.-1.* *unexpected*, *abrupt*, *unforeseen*, *unanticipated*. *k.a.-1.* *gradual*, *foreseen*.

sudor, *is.* 1. ter, 2. ~al : ter+, 3. ~iferous = ~ific : terletici, 4. ~iferousness : terleticilik, terletme. *e.a.-1.* *sweat*, *perspiration*.

suds, *is.* 1. sabunlu su, köpüklü sabun suyu, 2. köpük, sabun köpüğü, 3. *argo* bira. *e.a.-* 2. *leather*, 3. *beer*.

suds, *sf.* **sudsier**, **sudsiest** köpüklü, köpük gibi.

sue, *f.* **sued**, **suing** 1. dava açmak, dava etmek. ~ **s.o. for damages** : birinin aleyhine zarar ve ziyan davası açmak, 2. istemek, talep/niyaz etmek. ~ **for peace** : barış istemek, 3. esk. bir kadına kur yapmak, 4. **suer** : davacı, dava eden.

suede, *is.* 1. süet, podüsüt, 2. ~ **cloth** *d.d.* süet kumaş.

suet, *is.* 1. (koyun, siğir vb.) iç yağı, 2. ~ **pudding** : yağlı pelte, siğir iç yağı, un, üzüm ve baharatla yapılan bir tatlı, 3. ~y : yağlı, iç yağı gibi.

Suez, *is.* Süveyş. ~ **Canal** : Süveyş Kanalı.

suf-, *ön ek* **sub-** ön ekinin **f** ile başlayan kelimeler öndeindeki şekli. *buffer* gibi. *bk.*: **sub-**.

suf. = **suff.** = 1. suffix, 2. suffragan.

suffer, *f.* 1. ıstırıp çekmek, acı duymak, cefa/ıskence çekmek. **The patient is still ~ing** : Hasta hâlâ ıstırıp çekiyor. 2. zarar görmek, zarara uğramak. *The vines ~ed from the frost. One's health ~s from overwork.* 3. tutulmak, müptelâ/duçar/mustarip olmak. ~ **from a weak heart** : kalbi zayıf olmak, 4. cezasını çekmek. ~ **for one's misdeeds** : Yaptığı fenalıkların cezasını çekmek. **You will ~ for it** : Bunun cezasını çekeceksin. 5. idam olunmak, 6. (zarara, zayıata vb.) uğramak. **The battallion ~ed heavy losses** : Tabur ağır zayıata uğradı. **to ~ change/defeat** : değişikliğe/bozguna uğramak, 7. çekmek, katlanmak, tahammül/müsamaha etmek. **I do not ~ fools gladly** : Ahmaklara hiç tahammül yoktur. 8. müsaade etmek, izin vermek, bırakmak. **Will you ~ us to leave** : Gitmemize izin verir misiniz? 9. ~able : (a) çekilebilir, katlanılabilir, tahammül/müsamaha edilebilir, (b) *esk.* ıstırıp çeken, hasta, 10. ~ableness : katlanabilme, tahammül, müsamaha edebilme, 11. ~ably : (a) katlanılabilir/tahammül edilebilir şekilde, (b) ıstırıp çekerek, 12. ~er : ıstırıp çeken kimse, felaketzede, zarara/zayıata vb. uğrayan kimse. *e.a.-1.* *agonize*, *ache*, 7. *undergo*, *endure*, *tolerate*, 8. *allow*, *permit*.

sufferance

sufferance, *is.* 1. sabır, tahammül, dayanma, 2. hoşgörü, göz yumma, müsamaha, 3. *esk.* istirap, acı, elem, 4. **on ~** : izin verilebilir, müsamaha edilebilir (fakat yapılmama daha iyi olur). *e.a.- 1. endurance, 2. tolerance, 3. suffering, misery.*

suffering, *is&sf.* 1. istirap/acı çekme, 2. istirap, acı, elem, 3. mustarip, acı/istirap çeken (kimse). *e.a.-1. distress, 2. pain, agony, torment.*

suffice, *f.* -ficed, -ficing 1. yetmek, yetişmek, kâfi gelmek. **That will ~ for me** : Bu bana yeter. ~ **it to say that** : şu kadarını söylemek yeter ki... 2. elvermek, elverişli/tatminkâr olmak. **to ~ for a purpose** : maksada elverişli olmak. **An apology will not ~ him** : Özür dilemek onu tatmin etmez. 3. doymak. **They were not ~d** : Doymamışlardı. *e.a.- 2. satisfy.*

sufficiency, *is., ç.* -cies 1. yeterlik, kifayet, 2. elverişlilik, tatminkârlık, 3. yetecek kadar erzak, zahire, servet vb. *e.a.-2. adequacy.*

sufficient, *sf.* 1. yeter, yeterli, kâfi. **This sum is ~ for the journey** : Bu para seyahate yeter. **There was just ~ water for drinking** : Ancak içmeye yetecek kadar su vardı. 2. maksada elverişli, uygun, müناسip, 3. *esk. bk.:* **competent**, 4. ~ **unto the day is the evil thereof** : Her günün derdi o güne yeter (sabah ola hayır ola). 5. ~ly : yeteri kadar, kâfi derecede, 6. ~ness : yeterlik, kifayet.

suffix, *is.&f.* 1. *gr.* son ek. -ly in kindly is a ~. 2. ek, son takı, bir şeyin sonuna eklenen şey, 3. sonuna ekle(n)mek, 4. ~al = ~ial : son ek+, son ek olarak, 5. ~ion : sonuna ekle(n)me.

suffocate, *f.* -cated, -cating 1. boğmak, 2. nefesini kesmek, 3. (havasızlıktan vb.) bunal(t)mak, 4. söndürmek, 5. boğulmak, 6. **suffocation** : boğulma, bunalma, 7. **suffocative** : boğucu, bunaltıcı. *e.a.-1. strangle, 4. suppress, 5. stifle, smother.*

suffocating, *sf.* 1. boğan, bunaltan, boğucu, bunaltıcı, 2. ~ly : boğucu/bunaltıcı bir şekilde, boğarcasına.

Suffolk, *is.* 1. İngiltere'nin bir kontluğu, 2. bir cins kara yüzlü koyun, 3. ~punch : İngiliz bodur atı.

suffragan, *sf.&is.* yardımcı (piskopos).

suffrage, *is.* 1. oy kullanma hakkı. **universal ~** : genel seçim hakkı. **women's ~** : kadınların seçim hakkı, 2. lehte verilen oy, onay, tasvip, tasdik, 3. (kilisede) kısa dua.

suffragette, *is.* kadınların seçim hakkını savunan kadın.

suffragettism = **suffragism**, *is.* kadınların seçim hakkını savunma. **suffragist** : bu hakkı savunan kimse.

suffraticose, *sf.* alt tarafı odunsu ve üstü körpe/otsu.

suffumigate, *glf.* -gated, -gating aşağıdan tütsülemek.

suffumigation, *is.* aşağıdan tütsüleme.

suffuse, *glf.* -fused, -fusing 1. (etrafa) yılmak, kaplamak, renklendirmek, boyalı/renk vermek. **a blush ~d her cheeks** : yüzü kızardı. **The light of the setting sun ~d the clouds** : Batan güneşin ışıkları bulutları kızıla boyadı. 2. **suffusedly** : yayilarak, kaplayarak, 3. **suffusion** : (etrafa) yayılma, kaplama, renklendirme, boyalı/renk verme, 4. **suffusive** : yayılan, kaplayan.

Sufi, *is., ç.* -fis mutasavvif, gizemci, sofi.

sug-, *ön ek* **sub-** ön ekinin **g** ile başlayan kelimeler önündeki şekli. **suggest** gibi *bk.:* **sub-**.

sugar, *is.&f.* 1. şeker, şeker kamişi veya pancarından elde edilen tatlı madde, C12 H22-O11, (ilgili sıfat: *saccharine*). **beet ~** : pancar şekeri. **brown ~** : esmer/ham şeker. **burnt ~** : karamele. **cane ~** : kamiş şekeri. **castor ~** : toz şeker. **cube ~** : küp /kesme şeker. **granulated ~** : kristal şeker. **icing ~** : pudra/un şeker. **loaf ~** : kelle şeker. **lump ~** : kesme şeker. **mapple ~** : akçaagaç şekeri. **moist ~** : ham/sarı şeker. **refined ~** : saf şeker. **white ~** : beyaz/saf şeker, 2. tatlı söz, kompliman, 3. *argo* şekerim, 4. şeker katmak, 5. şekerleşmek, şekerlenmek, 6. tatlı sözlerle yumuşatmak/hafifletmek. ~ **the pill** : meç, hapi yaldızlamak. ~ **s.o. up** : birini tatlı sözlerle kandırmak, 7. *ABD* akçaagaçtan şeker çıkarmak, 8. ~ *apple* *bk.:* *sweetsop*, 9. ~ *beet* : şeker pancarı (*Beta saccharifera*), 10. ~ **bowl** : şekerlik, 11. ~ **candy** : akide şekeri, 12. ~ **cane** : şeker kamişi (*Saccharum officinarum*), 13. ~ **corn** *bk.:* **sweet corn**, 14. ~ **daddy**, *k.d.* arkadaşlık ettiği genç kızı hediyele gark eden yaşı ve zengin adam, 15. ~ **diabetes** : şeker hastalığı,

diyabet, **16. ~ gum** : okaliptüs (*Eucalyptus corynocalyx*, *E. gunnii*), **17. ~ loaf** : kelle şekeri, koni biçiminde topak şeker, **18. ~ mapple** = **tree** : akçaağac, özünden şeker çıkarılan isfendan (*Acer saccharum*), **19. ~ molasses** : şeker melası, **20. ~ of lead** : kurşun asetat, **21. ~ of milk** : süt şekeri, laktoz, **22. ~ orchard** *bk.* : **sugarbush**, **23. ~ pine** : şeker çamı (*Pinus Lambertiana*): Kaliforniya'da yetişen kozalağı 50 cm uzunlığında yüksek çam, **24. ~ plantation** : şeker kamışı tarlası, **25. ~ refinery** : şeker fabrikası, **26. ~ tongs** : şeker maşası. *e.a.- 3. sweetheart, honey.*

sugarberry, *is.*, *ç.* **-ries** *bot.* kuş kirazı (*Celtis laevigata*). Güney ABD'de yetişir.

sugarbush, *is.* *ABD-Cnd.* şeker, akçaağacılı fidanlığı.

sugar-coat, *gl.f.* **1.** şekerle kaplamak. *to ~ a pill.* **2.** ballandırmak, zor/nahoş bir şeyi kolay/hoş göstermek.

sugarhouse, *is.*, *ç.* **-houses** akçaağac şurubunun hazırlandığı bina/kulübe.

sugarless, *sf.* şekersiz.

sugarplum, *is.* **1.** şekerleme, bonbon, **2.** tatlı dil, gönül alma, **3. k.d.** rüşvet, **4. bk.** : **service-berry**. *e.a.- 2. flattery, 3. bribe.*

sugar-tit = **sugar-teat**, *is.* somruk: içine lokum vb. konularak emzik gibi bebeğin ağızına verilen tülbünt parçası.

sugary, *sf.* **1.** şekerli, **2.** pek tatlı, şeker gibi, şekere benzer, **3.** fazla nazik, aldatıcı, yüze gülen, **4. sugariness** : şekerlilik, tatlılık, **5.** taneli. *e.a.- 2. sweet, 3. dulcet, honeyed, cloying, 5. granular.*

suggest, *gl.f.* **1.** önermek, teklif etmek, öne/ileri sürmek, tavsiye etmek. *The architect ~ed that the building be restored.* **I ~ that** : (avukat) öneriyorum, ileri sürüyorum. *Can you ~ a better plan?* **2.** akla/hatıra getirmek, ima etmek. *The glove ~s that she was at the scene of the crime.* **3.** ilham etmek. **What ~ed that thought?** O fikri ne ilham etti? *A solution ~ed itself to me.* **4.** ima/ihtar suretiyle bildirmek/söylemek. **Do you ~ that I am lying?** Yalan söylediğim mi ima etmek istiyorsun? **5.** telkin etmek, fikir vermek, ortaya atmak, fikir beyan etmek, **6.** benzemek, andırmak. **His nose and ears ~ a rabbit** : Burnu ve kulakları tavşanı andırıyor.

7. ~er : öneren, öne/ileri süren, teklif/tavsiye/telkin eden kimse, **8. ~ingly** : önererek, öne sürek, teklif/tavsiye/telkin ederek. *e.a.- 1. propose, advise, recommend.*

suggestible, *sf.* **1.** önerilebilir, teklif/tavsiye/telkin edilebilir, **2.** kolaylıkla tesir/telkin altında kalabilir, **3. ~ness** = **suggestibility** : önerilebilme, teklif/tavsiye/telkin edilebilme, kolaylıkla tesir/telkin altında kalabilme, **4. suggestibly** : önerilebilecek/ teklif/tavsiye/telkin edilebilecek şekilde, kolaylıkla tesir/telkin altında kalabilecek tarzda.

suggestion, *is.* **1.** öneri, teklif, telkin, tavsiye, **2.** imam, ihtar, hatırlatma, **3.** emare, iz, eser, andırma. **He speaks English with just a ~ of a foreign accent** : İngilizceyi hafif bir yabancı şivesiyle konuşuyor. **4.** çağrıım, tedai, hatırlama, **5. psikol.** aşılama, telkin: belirli görüş ve inançları zorlamadan yalnızca söyle benimsetme veya böyle benimsetilen görüş/inanç vb. *e.a.- 1. advice, 2. hint, insinuation, 3. trace.*

suggestive, *sf.* **1.** imalı, manalı, insanların aklına bir şey getiren. *a ~ smile.* **2.** ayıp, müstehcen, yakası açık, kötü/çirkin/ayıp bir şeyi ima ve telkin eden hatırlatan. *a ~ joke/remark.* **3.** fikir verici, düşündürücü. *a ~ critical essay.* **4.** özet olarak/ana hatlarıyla belirtilmiş. *a ~ form.* **5. ~ly** : imalı/manalı bir şekilde, telkin edercesine, **6. ~ness** : imam, manalılık. *e.a.- 2. risqué, 3. provocative, 4. evocative.*

suicidal, *sf.* **1.** intihar+, intihara yönelik, kendi kendini yok edici. ~ **tendencies** : intihar eğilimi, **2.** intiharı düşündüren/hatırlatan, intihar şeklinde, **3.** delice, son derece tehlikeli, mahva sürükleyen. **It would be ~ to do so** : Bunu yapmak intihardır/mahva sürüklər. **4. ~ly** : intihara yönelik olarak, intihar edercesine, kendi kendini yok edercesine/mahva sürüklərəsine.

suicide, *is. & f.* **-cided, -ciding** **1.** intihar (etmek), kendi kendini öldürme(k). **attempted ~** : intihar teşebbüsü. **to commit ~** : intihar etmek. *He committed ~.* **2.** mahvetme(k), mahva sürükleme(k), kendi çıkarlarını tehlkeye atma(k). *Speculation in stocks can be financial ~.* **3.** intihar eden kimse, müntehir.

suicidology

suicidology, *is.* intihar bilimi : intihar sebeplerini, intiharları önleme yollarını vb. inceleyen bilim.

sui generis, *Lât.* eşsiz, emsalsiz, biricik, yegâne, tek, nev'i şahsına münhasır. *e.a.- unique.*

sui juris, *huk.* reşit, yasal sorumluluğu haiz. **suint**, *is.* lanolin.

suit, *is. &f.* 1. (elbise, yelken, teçhizat vb.) takım, kat, giysi, kostüm. ~ **of clothes** : elbise takımı. ~ **of sails** : yelken takımı. **Politeness is not his long/strong ~** : Onda pek kibarlık arama. 2. tayyör, 3. dava. ~ **for damages** : ödençe/tazminat davası. ~ **at law** : hukuk davası. **to bring (or file) a ~ against s.o.** : biri aleyhinde dava açmak. **to be a party at a ~** : hakkında dava açılmak, 4. dava açma, mahkemeye verme, 5. (iskambil) takım, 6. kur yapma, evlenme isteği. **pay ~** : kur yapmak. **press one's ~** : sevgisini belirtmek, 7. **follow ~** : (a) (iskambilde) aynı renk kâğıtları oynamak, (b) izinden gitmek, taklit etmek, örnek almak, aynı şeyi yapmak, 8. uydurmak, uygun hâle getirmek. **to ~ the punishment to the crime**. 9. uymak, uygun gelmek, yâkısmak. **They are ~ed to each other** : Birbirine yakışıyorlar. **Blue ~s you very well**. 10. işine gelmek, yaramak, hoşuna gitmek, memnun etmek. **That ~s me best** : O mükemmel işime gelir. **I shall do it when it ~s me** : İşime gelirse yaparım. **This climate does not ~ me** : Bu iklim bana yaramıyor. ~ **yourself** : keyfine bak, canının istediğini yap, 11. takım elbise/teçhizat vb. sağlamak, giydirip kuşatmak, 12. ~**like** : takım gibi, takım hâlinde. *e.a.- 3. lawsuit, 6. wooing, courting, 10. satisfy, please, 11. clothe, array.*

suitable, *sf.* 1. uygun, müناسip, yakışır, elverişli. **most ~ plan** : en uygun plan. **He was not ~ for the job** : Bu işe uygun değildi. 2. ~ness = **suitability** : uygunluk, elverişlilik, müناسiplik, 3. **suitably** : uygun/münasip bir şekilde. **I'm not suitably dressed** : Giyimim uygun değil. *e.a.- 1. appropriate, fitting, becoming.*

suitcase, *is.* valiz, bavul, elbise çantası.

suite, *is.* 1. takım, 2. daire. **a large ~ at the Hilton**. 3. oda takımı. **bedroom ~** : yatak odası takımı. **dining-room ~** : yemek odası takımı. **with bathroom in ~** : özel banyolu yatak odası, 4. maiyet, 5. müz. süit. *e.a.- 4. retinue, train, staff.*

suited, *sf.* 1. uygun, müناسip, elverişli.

The climate there was more ~ to her health.

2. lâyık, chil, yakışır. *He is well ~ to his job.*

e.a.- appropriate, compatible, consistent with.

suiting, *is.* takım elbiselik kumaş.

suior, *is.* 1. âşık, bir kîza talip olan erkek,

2. *huk.* davacı. *e.a.- 2. petitioner, plaintiff*

sukiyaki, *is.* Japon türlü : dilinmiş et, soğan, sebze, salça, şeker vb. ile pişirilir.

Sukkoth, *is.* Musevî dininde Göç öncesi festivali. **sukkah/sukkoth** : bu festival esnasında içinde yemek yenilen derme çatma kulübe.

sulcate(d), *sf.* *biy.* yivli, oluklu, yarıklı.

sulcation : yiv, oluk. *e.a.- grooved, fluted, furrowed, cleft*

sulcus, *is., ç.* ~**ci** 1. yiv, yarıklı, 2. *anat.* oluk, beyin kırımlarının girintisi.

Suleiman the Magnificent, *is.* Kanûnî Sultan Süleyman.

sulf-/sulfa-/sulph-/sulpha-, *ön ek* "küükürt, küükürtlü".

sulfa = **sulpha**, *sf.&is.* 1. sulfa, sülfanilamit+, 2. ~**drug** = **sulfonamide** : sulfa ilâcî.

sulfadiazine = **sulphadiazine**, *is. ecz.* sülfadiazin: C10H10N4O2S. Çeşitli enfeksiyonların tedavisinde kullanılan sülfanilamit türevi.

sulfanilamide = **sulphanilamide**, *is. ecz.* sülfanilamid: C6H8N2O2S. Çeşitli enfeksiyonların tedavisinde kullanılan sülfanilik asit amidi.

sulfanilic acid = **sulphanilic acid**, *is. kim.* sülfanilik asit : H2NC6H4SO3H.H2O. Boya yapımında kullanılır.

sulfate = **sulphate**, *is.&f.* ~**fated, -fating** kim. 1. sülfat, sülfürük asit tuzu, 2. sülfatlaşdırma, 3. sülfürük asitle muamele etmek, 4. kurşunlu akümülatörün negatif plâkâsında kurşun sülfat birikmek, 5. **sulfation** : sülfatlaşdırma.

sulfide = **sulphide**, *is. kim.* sülfür, küükürt bileşimi.

sulfinyl = **sulphinyl**, *is. kim.* sülfenil. ~ **group** : SO grubu ihtiva eden.

sulfite = **sulphite**, *is. kim.* sülfit, SO3 grubu içeren tuz veya ester. **sulfitic** : sülfitli.

sulfo, *sf. kim.* sülf, sülfonik. ~ **group** : sülf grubu: SO3H-.

sulfo-, *ön ek* sülf, iki valanslı küükürt ihtiva eden.

sulfonamide = **sulphonamide**, *is. ecz.* sülfonamid, SO_2NH_2 grubunu ihtiva eden ilâçlar grubu.

sulfonate = **sulphonate**, *is. & f. -nated, -nating kim.* **1.** sülfonat, sülfonik asit tuzu/esteri, **2.** sülfonatlaştmak: aromatik hidrokarbonu sülfürik asitle muamele edip bileşimine sülfonik grubu sokmak.

sulfone=**sulphone**, *is. kim.* sülfon: $-\text{SO}_2$ ile birleşmiş iki hidrokarbon grubu ihtiva eden organik bileşim.

sulfonic = **sulphonic**, *sf. kim.* **1.** sülfonik: tek valanslı HSO_3 grubunu ihtiva eden. **sulfo d.d.** **2. ~ acid** : sülfonik asit : Sülfürik asidin OH grubu yerine organik bir kök getirerek elde edilen ve fenol, boyalı, ilâç sanayiinde kullanılan genel formülü RSO_2OH şeklindeki organik asitler.

sulfonium = **sulphonium**, *is. kim.* sülfonyum, pozitif yüklü H_3S^+ grubu ve tuzları.

sulfonmethane, *is. ecz.* sülfonmetan: $\text{C}_7\text{H}_16\text{O}_4\text{S}_2$ uyutucu ve hipnotize edici ilaç olarak kullanılan renksiz kristalli bileşim.

sulfonyl, *is.* sülfonil, iki valanslı SO_2 grubu.

sulfur = **sulphur**, *is. kim.* **1.** kükürt. Simgesi: S, atom ağı. 32.064, atom no. 16, özgül ağı. 2.07 (20°C), **2.** sarı, yeşilimsi sarı renk.

sulfurate=**sulphurate**, *f. -rated, -rating bk.*: **sulfurize**.

sulfur-bottom, *is. bk.*: **sulphur-bottom**.

sulfur butterfly, *is. zool.* sarı kelebek (*Pieridae*).

sulfur dioxide, *is. kim.* kükürt dioksit, SO_2 : renksiz, boğucu gaz, ağartıcı ve dezenfektan olarak kullanılır.

sulfureous, *sf. kim.* **1.** kükürtlü, kükürt gibi, **2.** kükürt renginde, yeşilimsi sarı, **3. ~ly** : kükürtlüce, kükürtlü olarak, **4. ~ness** : kükütlülük.

sulfuret, *is. & f. kim.* **1. bk.**: **sulfide**, **2. bk.**: **sulfurize**.

sulfuric, *sf. kim.* **1.** sülfürik, altı valanslı kükürt ihtiva eden, **2. ~ acid** : sülfürik asit, zaçyağı, H_2SO_4 : yapay gübre, patlayıcı madde, boyalı vb. yapımında kullanılan renksiz, yakıcı kuvvetli asit. *e.a.-2. oil of vitriol*.

sulfurize, *gl.f. -rized, -rizing* kükürtleme, kükürtle muamele/dezenfekte etmek. **sulfurization** : kükürtleme.

sulfurous = **sulphurous**, *sf.* **1.** kükürt+, kükürtlü, üç valanslı kükürt ihtiva eden, sülfüröz. **~ acid** : sülfüröz asit: H_2SO_3 , **2.** sarı, kükürt renginde, **3.** (rengi/kokusu) yayan kükürt gibi, **4.** ateşli, hararetli, sıcak, cehennem gibi, **5.** öfkeli, hiddetli, ateş püsküren, **6. ~ly** : kükürde benzer şekilde; ateşle, öfkeyle, ateş püskürecek, **7. ~ness** : kükürde benzerlik; öfke, hiddet, kızgınlık, ateş püskürme. *e.a.-4. infernal, hellish, 5. fiery, heated*.

sulfur spring, *is.* kükürtlü maden suyu/kaplıca.

sulfury, *sf.* kükürtlü, kükürt gibi.

sulfuryl, *sf. kim.* sülfüril, iki valanslı $> \text{SO}_2$ grubunu ihtiva eden : sülfonil gibi. **~ group** : sülfüril grubu.

sulk, *is. & f.* **1.** somurtma(k), surat asma(k), küküme(k), **2. ~s d.d.** : somurtkanlık, kükünlük. **to be in the ~s = to have (a fit of) ~s** : somurtmak, **3. ~er d.d.** somurtan, surat asan.

sulky, *sf.* **sulkier, sulkiest**, *is., ç.* **sulkies**

1. somurtkan, somurtuk, asık suratlı, kükükün, kükümüş, aksılığı tutmuş (kimse), **2.** sıkıcı, kasvetli. **~ weather.** **3.** tek kişilik, tek atlı ve iki tekerlekli araba. **~ plow** : oturacak yeri olan tekerlekli pulluk, **4. sulkily** : somurtarak, asık suratla, kükükün kükükün; sıkıcı / kasvetli bir şekilde, **5. sulkiness** : somurtkanlık, somurtma, surat asma, kükünlük; sıkıcılık, kasvet. *e.a.-1. aloof, resentful, moody, surly, morose, 2. gloomy, dull, dismal, sullen. k.a.-1. cheerful, good-natured.*

sullage, *is.* **1.** çırkef, lâğım pisliği, **2.** balçık, mil, suyun bıraktığı çamur, **3. metal.** cüruf. *e.a.-1. sewage, refuse, waste, 2. silt, sediment, 3. scoria.*

sullen, *sf.* **1.** somurtkan, asık suratlı, yüzü gülmez, abus, huysuz, ters, **2.** (hava vb.) sıkıcı, kasvetli, **3.** (dere, ırmak vb.) durgun, ağır akan, **4. esk.** uğursuz, **5. ~ly** : somurtarak, surat asarak, asık suratla, huysuzlukla; sıkıcı/kasvetli bir şekilde, **6. ~ness** : somurtkanlık, somurtma, surat asma, huysuzluk; sıkıcılık, kasvet. *e.a.-1. sulky, moody, morose, cross, somber, 2. gloomy, dull, dismal, 3. sluggish, slow, stagnant, 4. malignant. k.a.-1. cheerful*.

sully, *is. & f. -lied, -lying* **1.** kirletmek, lekelemek, **2.** kirlenmek, lekelenmek, **3.** (namusa/şöhrete) leke surmek, halel getirmek, kirletmek,

rezil/kepaze etmek. *to ~ a reputation*. **4.** *esk.* kir, leke. **e.a.-** **1.** *soil, stain, tarnish, taint, blemish, contaminate*, **3.** *mar, dirty, disgrace, dishonor*, **4.** *stain, soil*.

sulpha-/sulpho- /sulphur *vb. bk.:* **sulfa-/sulfo- /sulfur.**

sultan, *is.* **1.** sultan, padişah, **2.** tepeli tavuk: Türkiye asılı ayakları tüylü, beyaz tepeli tavuk, **3.** mor tavuk (*Porphyrrula martinica*), **4.** **~ic** : sultan+, sultana ait, **5.** **~like** : sultan gibi, şahane, **6.** **~ship** : sultanlık, padişahlık.

sultana, *is.* **1.** **sultaness** *d.d.* hanım sultan, padişahı/sultanın eşi/kızı/kızkardeşi/annesi, valide sultan, **2.** cariye, **3.** *Brit.* çekirdeksiz kuru üzüm, sultanı.

sultanate, *is.* **1.** sultanlık, padişahlık, **2.** padişahın ülkesi.

sultry, *sf. -trier, -triest* **1.** bunaltıcı, boğucu, rutubetli, durgun. *a ~ day, ~ weather*. **2.** sıcak, yakıcı. *~ deserts. the ~ sun*. **3.** terletici, zahmetli, zor. *~ work in the fields*. **4.** tutkulu, ihtiraslı. *a ~ brunette*. **5.** **sultrily** : bunaltıcı/boğucu/rutubetli bir şekilde; tutku ile, ihtirasla, **6.** **sultriness** : bunaltıcılık, boğuculuk, rutubetlilik, yakıcılık; tutku, ihtiras, ateş. **e.a.-1.** *sweltering*, **2.** *hot*, **4.** *passionate, sensual, voluptuous*.

sum, *is. &f.* **summed, summing** **1.** toplam, yekûn. *The ~ of 4 and 7 is 11*. **2.** tutar, meblâğ, (masraf vb.) yekûnu/tutarı. **a good round ~** : büyük bir meblâğ. *The expenses came to an enormous ~*. **3.** (belirlenmeyen) bir miktar. **a ~ of money** : bir miktar para. **lump ~** : götürü, topтан, **4.** toplanacak sayılar, **5.** problem, mesele, hesap (meselesi). *I can't do this ~* : Bu hesabı yapamıyorum. **He is very good/ bad at his ~s** : Hesabı çok kuvvetlidir/ zayıftır. **6.** öz, özet, hulâsa. **in sum** : özet olarak, kısacası, uzun sözün kısası, velhasıl. **the ~ and the substance of the matter** : meselenin özü ve ruhu, **7. gen. ~ up** : toplamak, toplamını bulmak, yekûn etmek/ çıkarmak, **8. ~ up** : (a) özetlemek, hulâsa/ıcmal etmek, (b) hükmü vermek. **~ s.o. up** : birisi hakkında hükmü vermek, birinin numarasını vermek. **~ up the situation at a glance** : bir başıka durumu kavramak/takdir etmek. **e.a.-1. total**, **5. problem**, **6. gist, summary**.

SUM = Surface to Underwater Missile.

sum-, ön ek sub- ön ekinin **m** ile başlayan kelime önündeki şekli. *summon* gibi. *bk.:* **sub- .**

sumac(h), *is.* **1. bot.** sumak/somak ağacı (*Rhus coriaria*), **2.** sumak (yaprığı, tozu), **3.** sumak kerestesi.

Sumer, *is.* Sümer. **~ian** : Sümer+, Sümerli, Sümerce.

sumless, *sf.* hesaba sığmaz, hesapsız, çok büyük.

summa, *is., ç.* **summae/summas** kapsamlı özet, bir konuda yapılan özlü ve kapsamlı çalışma.

summa cum laude, *Lât. summae/summas* iftihar derecesi ile verilen (diploma). *bk.:* **cum laude, magna cum laude**.

summand, *is.* toplanan sayılardan her biri.

summarise/summarisable/sumarisation **summariser**, *Brit. bk.:* **summarize/sum-marizable/sumarization/summarizer.**

summarize, *glf. -ized, -izing* **1.** özetlemek, hulâsa etmek. *I will ~ these opinions here*. **2.** özeti/hulâsası olmak, **3. summarizable** : özetlenebilir, **4. sumarization** özet(leme), hulâsa (etme), **5. summarizer** : özetleyen. **e.a.-1. recapitulate, outline**.

summary, *sf. &is., ç. -ries* **1.** özet, hulâsa, **2.** özlü, kısa, **3.** çabuk/tez ve dolaylı. *to treat s.o. with ~ dispatch*. **4.** (usuallı muhakeme) acele, kestirme, kısa, mücme, mutat muhakeme safhalarından geçmeden yapılan. **~ proceedings** : acele muhakerne usulü, **5. summarily** : kısaca, özetle, özet olarak, (b) resmî yöntem izlenmeden, ivedilikle, acele ile, sür'atle, kestirme yoldan, **6. summariness** : (a) özlülük, özetlenmiş olma, (b) acelelik, **7. summarist** : özetçi. **e.a.-1. outline, précis, brief, digest, synopsis**, **2. concise, brief, direct, prompt, condensed**.

summation, *is.* **1.** toplama, **2.** toplam, **3.** özet, hulâsa, **4. huk.** son savunma, **5. ~al** : toplamsal.

summer, *sf. &is. &f.* **1. yaz**. **Indian ~** : pasıurma yazı, **2. yaz** mevsimi, sıcak mevsim, sıcak ve güneşli hava. *We had no real ~ last year*. **3. en güzel dönem**. *the ~ of life*. **4. yazlık**, yaza özgü, **5. mim.** (a) tabanın ana kırışı, (b) kemer ayağını teşkil eden iri taş, (c) kapı /pencere üst kırışı, lento, **6. yazı geçirmek**, **7. yaz** esnasında bakan/beslemek, **8. ~ camp** : yaz kampı, **9. ~ sausage** : sucuk, pastırma, **10. ~ school** : yaz okulu, **11. ~ solstice** : gün dönümü, yazın

başlangıcı (21 Haziran), **12. ~ squash** : kabak (*Cucurbita Pepo Melopepo*), **13. ~ stock** : yaz temsilleri, yaz tiyatroları, **14. ~ theater** : yazılık tiyatro.

summerhouse, *is.*, *ç.* **-houses** çardak, kameriye.

summerize, *glf.* **-ized**, **-izing** **1.** yaza hazırlamak, serinletici tertibat vb. yapmak, **2.** yaz sıcaklarından korumak. *to ~ a snowmobile*.

summersault = **summerset**, *is. bk.*: **somersault**.

summertime, *is.* **1.** yaz mevsimi, **2. Brit.** yaz saatı. *e.a.-2. daylight-saving time*.

summerwood, *is.* (ağaçlarda) yaz halkası, yazın oluşan kalın çeperli gözelerden ibaret büyümeye halkası.

summery, *sf.* **1.** yaz gibi, yaza özgü, **2. summeriness** : yaza özgünlük, yaza benzeyiş.

summing-up, *is.*, *ç.* **summings-up** özet, hulâsa.

summit, *is. & sf.* **1.** tepe, doruk, zirve, evç. *to be at the ~ of power/of fame* : kudretin/şöhretin zirvesinde olmak, **2.** en yüksek nokta/derece. **the ~ of happiness** : mutluluğun en yüksek derecesi, **3.** devlet/hükûmet başkanları arasında yapılan, zirve+ **a meeting at the ~ = a ~ conference/meeting** : zirve toplantısı/konferansı, **4. ~al** : tepe+, zirve+, **5. ~less** : tepesiz, zirvesiz, doruksuz. *e.a.-1. top, apex, peak, pinnacle, 2. zenith, acme, culmination. k.a.-1. base*.

summitry, *is.*, *ç.* **-ries** **1.** zirve toplantısını yönetme sanatı, **2.** milletler arası sorunların en iyi şekilde zirve toplantılarında çözmeyeceği fikir ve inancı.

summon, *glf.* **1.** çağrı(t)mak, **2. gen. ~ to/away/from**, *vb.* emirle davet etmek, **3.** (mahkemeye vb.) celp etmek. **to ~ a defendant** : sanığın mahkemeye celp etmek, **4. gen. ~ up** : toplamak. **to ~ up all one's courage** : cesaretini toplamak, **5.** (teslim olmaya) davet etmek. **to ~ a town to surrender** : bir şehri teslim olmaya davet etmek, **6.** toplantıya çağrımak, **7. ~able** : çağrılabılır, celp edilebilir, **8. ~er** : çağrıran, celp eden, davet eden. *e.a.-1-3. call, 4. rouse, gather, collect, call forth, 6. convoke*.

summons, *is.*, *ç.* **-monses** **1.** celpname, getirtme belgesi, ihmaz müzekkeresi, resmî davetiye. **serve a ~ on s.o.** : birine celpname tebliğ etmek. **take out a ~ a ~ against s.o.** : birini mahkemeye vermek. **to issue a ~** : celpname çıkarmak, **2.** resmî emirle davet etme, (mahkemeye vb.) celp etme, **3. çağrı**, davet. **~ to surrender** : teslim olma çağrısı, teslim olmaya davet, **4.** (mecelisi vb.) toplantıya davet, toplantı çağrısı.

summum bonum, *Lât.* en iyi, en âlâ.

sumo, *is.* Japon güreşi.

sump, *is.* **1.** su çukuru, kuyu, sizıntı kuyusu, lâğım çukuru, **2. mak.** yağ haznesi, yağ teknnesi, yağ karteri, **3.** maden ocağı tabanında su birikintisi çukuru, **4.** (bir kazıya başlamadan önce açılan) deneme tüneli.

sumpter, *is. esk.* yük beygiri, katır. *e.a.-packhorse, mule*.

sumptuary, *sf.* **1.** harcamalara/sarfiyata ait, harcamaları /masrafları düzenleyen/kısıtlayan, **2. ~ law** : (a) harcamaları kısıtlayan yasa, (b) fertlerin özel hayatını din ve toplumsal ahlâk anlayışına göre polis kuvvetine dayanarak düzenleyen yasa.

sumptuous, *sf.* **1.** masraflı, pahalı, tutumsuz, büyük harcamaları gerektiren, **2.** debdebeli, tantanalı, zengin, lüks, muhteşem. *They were ushered into a ~ dining hall.* **3. ~ly** : tutumsuzca, masraflı bir şekilde, büyük harcamalarla, ihtişamla, debdebe ve tantana ile, **4. ~ness** : tutumsuzluk, israf, debdebe, tantana, ihtişam. *e.a.-1. costly, lavish, opulent, 2. luxurious, magnificent, splendid, superb*.

sun, *is. & f.* **sunned, sunning** **1.** güneş. *The ~ is shining.* (ilgili sıfat : *solar, heliacal*). **against the ~** : (a) güneşe karşı, (b) sağдан sola. **with the ~** : (a) güneşe arkasını dönerek, (b) soldan sağa, **2.** güneş ışığı. **We all sat in the ~** : Güneşli bir yerde oturduk. **You need plenty of ~ and fresh air** : Bol bol güneşe ve temiz hava yağı ihtiyacın var. **full in the ~** : gün ışığında, güneşin gündüz. **to get a touch of the ~** : güneş çarpmak. **to take the ~** : güneşlemek, **3.** çok parlak/uyduları olan yıldız. **His ~ is set** : Yıldızı söndü. **4. (a)** yeryüzü, iklim, (b) şasaa, ihtişam, göz-

sun-and-planet gear

kamaştırma, şasaaltı/göz kamaştırıcı/muhteşem şey, **5. esk.** (a) gün, (b) yıl, (c) şafak, tulû (güneşin doğması) veya gurup (gün batımı). **They traveled hard from ~ to ~** : Sabahtan akşamaya kadar durmadan yol aldılar. **6. place in the ~** : ün kazanma, tanınma, yüksek mevki ve şöhret. **demand a place in the ~** : (bir millet) lâyık olduğu mevki ve itibarı istemek. **take one's place in the ~** : ün/şöhret kazanmak, yıldızı parlamak, **7. güneşletmek**, güneşlendirmek, **8. güneşlemek**. **to ~ oneself** : güneş banyosu yapmak, **9. güneşte kurutmak/ısitmak**, **10. ~ bath** : güneş banyosu, **11. ~ compass** : güneş pusulası : kutuplarda kullanılan ve güneş ışınlarıyla işleyen pusula, **12. ~ dance** : yaz başlangıcında güneş'e tapma dansı, **13. ~ deck** : güneş banyosu yapılan güverte/balkon, **14. ~ disk** : güneş yuvarlığı, **15. ~ gear mak.** güneş dişli, (diş tekerleme dişli düzende) merkez dişli, **16. ~ god** : güneş tanrısı, **17. ~ lamp** : (a) mor ötesi ışınları veren elektrik lâmbası, (b) *sin.* çok kuvvetli ışık veren lâmba, **18. ~like** : güneş gibi, parlak, sıcak, **19. ~ porch = ~ parlor = ~ room** : cam duvarlı ve güneşli oda, **20. ~ roof** : (a) güneşleme damı, (b) arabanın açılabilen üst kısmı, **21. ~ tan** : güneşte yanma/bronzlaşma, güneş yanığı ten, **22. ~ tans As.** yazlık hâki üniforma, **23. ~ worshiper** : güneş'e tapan kimse, **24. catch the ~** : güneş almak/görmek. *This room catches the ~.* **25. under the ~** : dünyada, yeryüzünde. **everything under the ~** : mümkün olan her şey. *He tried everything under the sun.* **26. nothing under the sun** : (yeryüzündeki) hiçbir şey. **Nothing under the ~ lasts forever** : Hiçbir şey ebedî değildir. *e.a.- 2. sunshine, 3. star, 4. (a) clime, climate, (b) glory, splendor, 5. (a) day, (b) year, (c) sunrise, sunset. 6. prominence, recognition.*

sun-and-planet gear, *is. mak.* merkez ve yıldız dişli.

sun animacules, *is. zool.* güneş hayvançıkları (*Heliozoa*). Tatlı sularda yaşayan bir gözeli kök ayaklı hayvancıklar.

sunback, *is.* sırtı açık elbise.

sunbathe, *gs.f. -bathed, -bathing* güneşlemek, güneş banyosu yapmak. **sunbather** : güneşleyen kimse.

sunbeam, *is.* güneş ışını. **~ed = ~y** : güneşli, parlak, aydınlichkeit, neşeli, şen.

Sunbelt, *is. k.d.* ABD'nin güney/güneybatı bölgesi.

sunbird, *is. zool.* nektar kuşu, Filistin güneş kuşu (*Nectariniidae*).

sunblind, *is. Brit.* güneşlik. **e.a.- awning, sunbonnet**, *is.* güneş şapkası.

sunbow, *is.* gün kuşağı : su serpintisi ve şelâlelerde görülen gök kuşağı.

sunburn, *is. &f.* **-burned/-burnt, -burning** 1. güneş yanığı, 2. güneşte yanmak.

sunburst, *is.* 1. şiddetli güneş ışığı, 2. güneş şeklinde mücevherat.

sun-cured, *sf.* güneşte kurutulmuş (meyve, et vb.).

sundae, *is.* meyveli dondurma: üstü meyve, ceviz ve ağdalı şurup ile örtülü dondurma.

Sunday, *is. &sf.* 1. pazar (günü), 2. pazar günü yapılan/olan, **3. a month of ~s** : sonsuz zaman, çok uzun süre, **4. ~ clothes = ~ best** : bayramlık/en iyi elbise, **5. ~ driver** : yavaş ve ihtiyyatlı araba sürücüsü, **6. ~ painter** : acemi boyacı, **7. ~ punch** *k.d.* en şiddetli/vurup deviren/nakavt eden yumruk, **8. ~ school** : kilisede pazar günleri din dersi veren okul (ve öğrencileri).

Sunday-go-to-meeting, *sf. k.d.* bayramlık, pazar ve bayramlarda giyilen. **~ dress** : bayramlık elbise.

sunder, *is. &f.* 1. ayırmak, ayrı bulundurmak/bırakmak, bölmek, koparmak, parçalamak, 2. ayrılmak, ayrı kalmak, bölünmek, kopmak, **3. in ~** : ayrı, ayrılmış, koparılmış, **4. cut in ~** : parçalara ayırmak, parça parça etmek, **5. ~able** : ayrılabilir, parçalanabilir, bölünebilir, **6. ~ance** : ayrılma, parçalanma, bölünme, **7. ~er** : ayıran, parçalayan, bölen. *e.a.- 1. separate, part, divide, sever, 2. part.*

sundew, *is. bot.* güneş gülü, böcekkapan (*Drosera*) : yapışkan kıllarıyla böcekleri yakalayan küçük bataklık bitkileri.

sundial, *is.* güneş saati.

sundog, *is.* 1. yalancı güneş, güneş hâlesinde parlak leke, 2. küçük/yarım gök kuşağı. *e.a.- 1. parhelion.*

sundown, *is.* 1. gurup, güneşin batışı, akşam (saati), 2. geniş kenarlı kadın şapkası. *e.a.- 1. sunset.*

sundowner, *is. Avust.* 1. avare/serseri kimse, 2. tembel dilenci, çalışmamak için güneşin battığı saatte çiftliğe gidip dilenen kimse, 3. *argo* çok sıkı disiplinli gemi süvarisi.

sundried, *sf.* güneşte kurutulmuş.

sundries, *ç. is.* ufak efek şey, kırıv zıvır eşya.

sundrops, *is., ç. -drops* *bot.* çuha çiçeği (*Oenothera*).

sundry, *sf.&zm.* 1. çeşitli, muhtelif, bazı, birtakım, ufak tefek, türlü türlü, 2. *all and ~* : (istisnasız) herkes, hepsi. **All and ~ know him** : Onu bilmeyen yoktur (herkes bilir). **He told all and ~ about it** : Onu herkese söyledi. **to invite all and ~** : herkesi davet etmek. *e.a.- 1. various, diverse, 2. everybody.*

sunfast, *sf.* güneşten solmaz.

sunfish, *is., ç. -fish/-fishes* *zool.* 1. güneş balığı (*Lepomis auritus*). Amerika göllerinde yaşar, levrek türünden bir balık, uzunluğu 15 cm, 2. ay balığı (*Mola mola*) : Akdeniz'de yaşar, görünüşü bir balık başı gibidi, uzunluğu 3 m.

sunflower, *is. bot.* aycıçeği, gün çiçeği, güneşbakan (*Helianthus annus*). ~ **State** : Kansas (takma ad).

sung, *f. bk.: sing* (*geç.z.&sf.f.*).

sunglass, *is.* büyütçeç, pertavşız. *e.a.- burning glass.*

sunglasses, *ç. is.* güneş gözlüğü, renkli gözlük.

sunglow, *is.* fecir/gurup kızıllığı, güneş doğarken/batarken gökyüzünde görülen kızıllık.

sunk, *f.* 1. *bk.: sink* (*geç.z.&sf.f.*), 2. argo mahvolmuş, batmış, işi bitmiş, kimse kurtaramaz. *e.a.- 2. undone, ruined, done for, washed up, beyond help.*

sunken, *f.&sf.* 1. *bk.: sink* (*sf.f.*), 2. batmış, suya dalmış/gömülmüş, 3. (duvar) çökmiş, temeli oturmuş, 4. alçak düzeyde, etrafından daha alçak seviyede olan. *a ~ living room.* 5. çukur, çökük. ~ **cheeks**. *e.a.- 1. submerged, 5. hollow, depressed.*

sunless, *sf.* 1. güneşsiz, güneş görmeyen, karanlık, 2. kasvetli, kederli, sıkıcı, bunaltıcı, 3. ~ness : güneşsizlik, güneş görmeme, kasvet, sıkıcılık, bunaltıcılık. *e.a.-1. dark, 2. dismal, gloomy, cheerless.*

sunlight, *is.* güneş ışığı. *e.a.- sunshine.*

sunlit, *sf.* güneşli, aydınlık, güneş alan.

sunlounge, *is.* güneşlik, güneşli oda, güneşleme odası.

sunn = **sunn hemp**, *is.* 1. Hint keneviri (bitki) (*Crotalaria juncea*), 2. kenevir (elyaf).

Sunna = **Sunnah**, *is.* (Müslümanlıkta) sünnet.

Sunni, *is.* Sünnilik. *bk.: Shiah.*

Sunnite, *is.* Sünnî. *bk.: Shiîte.*

sunny, *sf. -nier, -niest* 1. güneşli, 2. güneş gören, güneş maruz, 3. güneş+, güneş ait/özgü, 4. güneş gibi, güneş benzeyen, 5. şen, neşeli, 6. ~ side : (a) güneşli/güneş gören taraf, güneş'e dönük yüz, (b) ümit verici yön, bir işin iyi/hoş tarafı, (c) (belirtilen yaştan) daha küçük. **You're still on the ~ side of fifty** : Yaşın henüz elliyi bulmadı. 7. ~side up : (tavada yumurta) çevrilmeden pişirilmiş, sarısı görülen. *e.a.- 3. solar, 5. cheerful, cheery, joyous.*

sunproof, *sf.* güneş geçirmez, güneşten etkilenmez.

sunrise, *is.* 1. gün doğusu, güneşin doğuşu, tulû, 2. sabah.

sunrose, *is.* 1. aycıçeği, 2. semizotu.

sunscald, *is.* güneşin vurması, fazla güneşin bitkilerde sebep olduğu hastalık.

sunscorch, *is.* güneşten kavrulma, fazla güneşin bitkileri kavurması.

sunset, *is.* 1. gün batışı, güneşin batması, gurup, 2. akşam, 3. güneş batarken gökyüzündeki renkler, 4. son, akibet, gerileme/çökme döneni. *The ~ of a life/of an empire.* 5. ~ law : yeni ödenek verilmeden önce yapılan işlerin denetimi öngören yasa.

sunshade, *is.* güneşlik, güneş siperliği, güneş şemsiyesi, tente.

sunshine, *is.* 1. güneş ışığı, 2. şenlik, neşe, mutluluk, 3. neşe/saadet kaynağı, 4. güneşin ısıtıcı sıcaklığı, 5. güneşli/güneş alan yer, 6. ~less : güneşsiz, güneş ışığı almayan; kasvetli, gamlı, neşesiz, 7. **sunshiny** : güneşli, parlak, aydınlık, güneş ışığı alan; şen, neşeli, mutlu. *a sunshiny day, sunshiny faces.* 8. ~ **State** : Florida (takma ad). *e.a.- 7. bright, resplendent, joyous.*

sunspot, *is.* güneş lekesi. ~ted : güneş lekeli.

sunstone, *is.* yıldız taşı. *e.a.- aventurine.*

sunstroke

sunstroke, *is.* güneş çarpması. *e.a.- isolation.*

sunstruck, *sf.* güneş çarpmış.

sunsuit, *is.* yazılık spor giysi: kisa pantalon ve açık bluz.

sunup, *is. bk.: sunrise.*

sunward(s), *sf.&zf.* güneşe doğru/yönelik, güneş yönünde.

sunwise, *zf.* sağa doğru, saat ibrelerinin dönüş yönünde.

suo jure, *Lât.* kendi yetkisiyle.

uo loco, *Lât.* kendi mülkünde.

Suomi, *is. Fince* Finlandiya. *e.a.- Finland.*

sup, *is.&f. supped, supping* 1. akşam yemeği yemek/yedirmek, 2. yudumlamak, yudum yudum içmek, 3. yudum. *e.a.- 2. sip.*

sup-, *ön ek sub-* ön ekinin **p** ile başlayan kelime önünde aldığı şekil. *suppose* gibi. *bk.: sub-.*

sup. = 1. superior, 2. superlative, 3. supine, 4. supplement, 5. supplementary, 6. supra.

Sup. Ct. = 1. Superior Court, 2. Supreme Court.

super, *is.&sf. 1. k.d. bk.:* (a) **superintendent**, (b) **supervisor**, (c) **supernumerary**, 2. üstün nitelikli mal, 3. arı kovanında bal bulunan yer, 4. *ABD-* *k.d.* en iyi cins kâğıt, 5. *argo* önemsiz rollere çıkan oyuncu, 6. mücellithanede kullanılan pamuk takviye bezi, 7. çok ince, 8. en âlâ, üstün, ekstra, 9. aşırı, son derece.

super-, *ön ek* “üstün(de), üzerinde, fevkinde, fazla, ziyade, ek, ilâve, aşırı, son derece, tam, olağanüstü” anlamları katar. *supercritical* : son derece kritik, *superfine* : aşırı ince, *superexcellence* : olağanüstü mükemmeliyet, *supertax* : ek/ilâve vergi vb. **NOT:** **super-** ön eki pek çok kelimenin önüne gelerek yeni kelimeler üretir. **super-** ile başlayan kelime sözlükte bulunamazsa baştaki **super** kaldırıldıktan sonra kalan kelimenin anlamı bulunup yukarıdaki kural uygulanmalıdır.

superable, *sf. 1.* yenilebilir, galebe çalınabilir, hakkından gelinebilir, çaresi bulunabilir, atlatılabilir, önlenebilir, 2. **~ness = superability** : yenilebilme, hakkından gelinebilme, galebe çalınabilme, çaresi bulunabilme, 3. **superably** : yenilemeyecek/hakkından gelinemeyecek şekilde. *e.a.-1. surmountable.*

superabound, *gs.f.* pek bol/mebzul olmak, pek çok miktarda/fazlaıyla bulunmak.

superabundant, *sf.* 1. pek bol/mebzul, pek çok, taşın, aşırı, ihtiyaçtan çok fazla, 2. **superabundance** : aşırı bolluk/mebzuliyet, 3. **~ly** : pek bol/mebzul bir şekilde, bol bol. *e.a.- 1. excessive.*

superadd, *gl.f.* daha da eklemek/katmak/ilâve etmek, yeniden/fazlaıyla katmak, ayrıca eklemek. **~ition** : fazladan ekleme/katma. **~itio-**
nal : yeniden/fazla olarak eklenen.

superannuate, *f. -ated, -ating* 1. yaşlılık-tan/güçsüzlükten emekliye ayırmak, 2. ıskarta-ya çıkarmak, işe yaramadığından bir kenara ayırmak, 3. eskimek, işe yaramaz hale gelmek.

superannuated, *sf.* 1. emekli, yaşlılık-tan/güçsüzlükten emekliye ayrılmış, 2. ıskarta, es-kişmiş, işe yaramaz, hurda, modası geçmiş. **~ideas.** *e.a.- 2. obsolete.*

superannuation, *is.* 1. emeklilik, 2. emekli aylığı/maaşı/ödeneği.

superb, *sf.* 1. görkemli, muhteşem. *a ~ monument.* 2. âlâ, nefis, enfes, mükemmel, hari-kulâde. *His first novel was ~.* 3. zengin, zarif. *a ~ library.* *a ~ Turkish rug.* 4. **~ly** : görkemli/muhteşem bir şekilde, enfes, âlâ, mükemmel, 5. **~ness** : görkemlilik, ihtişam, mükemmelilik. *e.a.-1. magnificant, majestic, 2. sumptuous, excellent, splendid, grand, 3. rich, elegant. k.a.-1. inferior.*

superbomb, *is.* süper bomba, hidrojen bombası gibi çok târipkâr bomba.

supercalender, *is.&f.* 1. ince perdah makinesi, en iyi cins kâğıt yapan makine, 2. kâğıdı perdahlamak.

supercargo, *is., ç. -goes/-gos* yük amiri; yük gemilerinde yük ve ticaret işleriyle görevli memur.

supercarrier, *is.* çok büyük uçak gemisi.

supercharge, *is.&gl.f.* **-charged/-char-**
ging 1. (basınçlı hava vererek motorun vb.) gü-cünü artırmak, 2. (uçak vb.) basınçlı hava sağla-mak, iç basınç atmosfer basıncına eşit yapmak, 3. aşırı yüklemek, 4. aşırı yük.

supercharger, *is.* 1. (motora basınçlı hava veren) kompresör.

supercliliary, *sf. anat. zool.* 1. kaş+, kaşa ait, 2. kaş üstünde bulunan, 3. gözlerinin üstünde karakteristik çizgi bulunan (kuş), 4. **~ ridge** *bk.: supraorbital ridge.*

supercilious, *sf.* 1. kibirli, mağrur, 2. ~ly : kibirle, mağrurane, 3. ~ness : kibir, gurur. *e.a.-* 1. *arrogant, scornful, disdainful, haughty, proud.*

supercilium, *is.*, *ç.* -cilia *mim.* üst tiriz.

superclass, *sf. biy.* üst sınıf, alt filum.

superconductivity, *is. fiz.* dirençsizlik, tam iletkenlik. **superconduction** : tam iletme. **superconductive** = **superconductig** : tam iletken. **superconductor** : tam iletken.

supercool, *gl.f.* aşırı soğut(ul)mak : katılaşmaksızın donma noktasının altına kadar soğut(ul)mak.

superocrat, *is. k.d.* yüksek memur, bakan.

superdominant, *is. müz. bk.*: **submedian**.

super-duper, *sf. argo* âlâ, en iyi, fevkâlâde, mükemmel, *argo* kıyak. *e.a.-* *marrvellous, impressive*

superego, *is., ç.* -gos *psikol.* üst benlik.

superelevation, *is.* yan eğim. *e.a.-* *bank*

supereminence, *is.* aşırı üstünlük/seçkinlik, mümtaziyet.

supereminent, *sf.* 1. çok üstün, mümtaz, 2. ~ly : büyük üstünlükle, mümtaz bir şekilde.

supererogate, *gs.f.* -gated, -gating 1. aşırı gayret göstermek, görevinden fazlasını yapmak, 2. **supererogation** : aşırı gayret, görevinden fazlasını yapma, 3. **supererogator** : aşırı gayret gösteren, görevinden fazlasını yapan kimse.

supererogatory, *sf.* 1. görev dışı, asıl görevden fazla, 2. fuzulî, gereksiz, lüzumsuz, 3. **supererogatorily** : göreve ilâveten, fuzulî olarak, gereksizce.

superfamily, *is., ç.* -lies *biy.* üst familya.

superfecta, *is.* dörtlü bahis : at yarışında birinciden dördüncüye kadar derece alanları doğru sırada bilen kazandığı bahis. *bk.* : **exacta, trifecta.**

superfecundation, *is.* üst döllenme: birden fazla yumurtanın döllenmesi.

superfetation, *is.* çift gebelik, doğurmadan önce tekrar gebe kalma. **superfetate** : çift gebe kalmış.

superficial, *sf.* 1. yüzeysel, sathî, 2. yüze ye yakın olan, yüzeyde kalan. *a ~ cut.* 3. sıç, derin olmayan, 4. görünüşte, zahirî, dışta kalan. *a*

~ resemblance. 5. üstünkörü, yarı yamalak, gelışigüzel, 6. ~ly = ~ness : yüzeysellik, sathîlik, üstünkörülük, yarı yamalaklık, 7. ~ly : görünüşte, sathî/üstünkörü/yarı yamalak bir şekilde. *e.a.-* 3. *shallow*, 4. *apparent, external*, 5. *cursory, hasty, slight*.

superficies, *is., ç.* -ficies 1. yüzey, satîh, 2. dış/zahirî görünüş.

superfine, *sf.* 1. çok ince. ~ sugar. 2. son derece güzel/zarif/kibar/nazik. *e.a.-* 2. *overnice*.

superfluid, *sf. &is. fiz.* tam akışkan : akışı sertünmesiz, ısı iletimi mükemmel, yer çekimine zit yönde akabilen (madde), 2.186°K'nin altına kadar soğutulan Helyum bilinen tek örnektir.

superfluity, *is., ç.* -ties 1. fazlalık, aşırılık, aşırı bolluk, 2. gereksizlik, lüzumsuzluk, fuzulîlik, 3. aşırı/fazla/gereksiz olan şey. *e.a.-* 1. *superabundance*.

superfluous, *sf.* 1. fazla, aşırı, ziyade, bol, 2. gereksiz, lüzumsuz, fuzulî. *a ~ remark.* 3. *esk.* müsrif, 4. ~ly : fazlaca, aşırı bir şekilde, gereği yokken, lüzum olmaksızın, fuzulî olarak, 5. ~ness : fazlalık, aşırılık, bolluk; gereksizlik, lüzumsuzluk, fuzulîlik. *e.a.-* 1. *excessive, extra, redundant, surplus*, 2. *unnecessary, needless, irrelevant*, 3. *extravagant, prodigal*.

Superfort(ress), *is. ABD- As.* (II. Dünya Savaşında kullanılan) ağır bombardman uçağı, B-29 ve B-50.

superfuse, *gl.f.* -fused, -fusing *esk.* üzerine dök(ül)mek. **superfusion** : üzerine dök(ül)me. *e.a.-* *pour*.

supergalaxy, *is., ç.* -axes *astr.* tüm samanyolu, kehkeşanlar kümesi. **supergalactic** : tüm samanyolu+.

supergiant star, *is. astr.* dev yıldız : çapı güneşininin en az 100 katı olan çok parlak yıldız: *Betelgeuse, Antares* gibi.

superglacial, *sf.* 1. buzul üstü, buzul yüzeyinde bulunan, 2. buzul yüzeyinden geldiği tahrîm edilen. ~ *debris*.

superheat, *is. &f.* 1. aşırı ısınma(k)/ısıtma(k), 2. bir sıvayı buharlaştırmadan kaynama noktasının üstüne kadar ısitmak, 3. kuru buhar hâline getirmek: (buharı/gazı) basıncı artırılınca veya sıcaklığı düşürülünce sıvılaşmayacak derrece kadar ısitmak.

superheheterodyne

superheheterodyne, *sf.&is.* süperheterodin (radyo).

superhigh frequency, *is.* üst yüksek frekans : 3,000 ilâ 30,000 MHz arasındaki frekans. *kis.* : SHF.

superhighway, *is.* otoyol, otoban, sür'at yolu.

superhuman, *sf.* 1. insanüstü. ~ **being** : insanüstü varlık, 2. insan gücü üstünde. *a ~ effort*. 3. ~**ity** = ~**ness** : insanüstü nitelik, 4. ~**ly** : insanüstü çaba ile.

superimpose, *glf.* **-posed**, **-posing** 1. üstünde koymak/yerleştirmek/bindirmek, 2. *gen. ~on/upon* : (üstüne) ekle(n)mek, 3. **superimposition** : üstüne koyma/yerleştirme/bindirme, ekle(n)me.

superincumbent, *sf.* 1. üstündeki, üstteki, üstünde bulunan, 2. yukarıda/yüksekte bulunan, 3. üstten uygulanan (basınç), 4. baskı yapan, taziyik eden, 5. **superincumbence** = **superincumbency** : üstünde/yukarıda/yüksekte bulunma, 6. ~**ly** : üstten, yukarıdan, yüksektan (basınç vb yaparak).

superinduce, *glf.* **-duced**, **-ducing** (nitelik, koşul vb.) eklemek, katmak, başka bir şeye ilâveten oluşturmak. **superinduction** : ekleme, katma.

superintend, *glf.* yönetmek, bakmak, denetlemek, nezaret/kontrol/murakabe etmek. *e.a. -supervise, manage, conduct*.

superintendency, *is., ç. -cies* 1. yönetim bölgesi, 2. yöneticilik, yönetmenlik, müdürlük, 3. **superintendence** *d.d.* yönetim, yönetim, idare, denetleme, nezaret/kontrol/murakabe.

superintendent, *is. &sf.* 1. yönetici, yönetmen, müdür, şef, idare amiri, 2. (bina) bakım şefi, 3. yöneten, denetleyen, 4. yönetimsel, denetsel, idarî.

superior, *sf. &is.* 1. üstün, faik, yüce, âlâ. ~ **intelligence** : üstün anlak/zekâ, 2. yüksek. ~ **ground** : yüksek yer/arazi, 3. olağanüstü, fevalâde, 4. *gen. ~ to* : müstağni, baş eğmez, kâpılmaz, tenezzül etmez. **to be ~ to temptation** : iğvaya kapılmamak, 5. *bot.* üst, üst tarafında bulunan, 6. *anat. zool.* (başka bir organın) üstünde bulunan, 7. *bas.* üs, başka bir harfin/rakamın yukarısına basılmış; a^2 deki 2 gibi, 8. *astr.* yörüngeyi dünyanının dışında bulunan (gezegen),

9. üstün kimse/şey, 10. (manastırda) başrahip. 11. ~**ly** : üstün bir şekilde, 12. ~ **court ABD** yargıtay, temyiz mahkemesi.

superiority, *is.* 1. üstünlük, faikiyet, 2. ~ **complex** : üstünlük karmaşası, 3. ~ **feeling** : üstünlük duygusu.

superjacent, *sf.* üstteki, üstünde bulunan, üstünü kaplayan/oren, üstüne dayalı.

superjet, *is. k.d.* dev jet uçağı.

superl. = superlative.

superlative, *sf. &is.* 1. en üstün, en âlâ, mükemmel, eşsiz, 2. abartmalı, mübalâgâhî. **talk in ~** : abartmak, abartmalı/mübalâgâhî konuşmak, 3. *gr.* üstünlük derecesi. Örnek: **good** : *iyi* sıfatının üstünlük derecesi **best** : *en iyî* dir, 4. ~**ly** : en üstün derecede, 5. ~**ness** : üstünlük, fevalâdelik.

superlunar(y), *sf.* 1. (gökteki) ay ötesinde, ayın üstünde/ilerisinde, 2. göksel, semavî.

superman, *is.*, ç. ~**men** 1. üstün insan, insanüstü güçlü kimse, 2. Nietzsche'ye göre insanın gelişmesi sonunda ulaşacağı ideal mertebe.

supermarket, *is.* büyük gıda pazarı, binbir çeşit mağazası.

supernal, *sf.* 1. göksel, semavî, ilâhî, 2. yüce, yüksek, âli, insanüstü mükemmel ve güçlü, 3. göklerde bulunan, 4. ~**ly** : yüce/mükemmel bir şekilde. *e.a. - 1. heavenly, celestial, divine, 2. lofty*.

supernatant, *sf.* 1. su üzerinde yüzen, 2. **supernatation** : su üzerinde yüzme.

supernational, *sf.* 1. aşırı milliyetçi, 2. milletler üstü, bütün insanlığı kapsayan, 3. ~**ism** : aşırı milliyetçilik, 4. ~**ist** : aşırı milliyetçi, 5. ~**ly** : aşırı milliyetçilikle.

supernatural, *sf. &is.* 1. doğaüstü, tabiat üstü, 2. ulvî, ilâhî, tanrısal, 3. harikulâde, mucizevî, müthîş, görülmedik. *a missile of ~ speed*. 4. hayâlî, cin ve peri kabilinden, 5. **the ~** : doğaüstü yaratık/güç/olay vb. yüce/ilâhî kudret, harikulâde/mucizevî olay, 6. ~**ly** : doğaüstü güç ve kuvvetlere dayanarak, mucize kabilinden, 7. ~**ness** : doğaüstü oluş, ulvîlik, tanrısalıkhâ, harikulâdelik. *e.a. - 3. miraculous, preternatural*.

supernaturalism, *is.* 1. doğaüstü nitelik, 2. doğaüstücülük, doğaüstü/tanrısal güçce inanma, 3. **supernaturalist** : doğaüstücü, doğaüstü/tanrısal güçce inanan, 4. **supernaturalistic** : doğaüstü+, doğaüstü/tanrısal güçce dayanan.

supernormal, *is.* **1.** normal üstü, normalin/ortalamanın üstünde, **2.** akıl almaz, anlaşılmaz, izah edilemez. ~ *faculties of the mind.* **3.** ~ity = ~ness : normalden üstünlik, **4.** ~ly : normalden üstün bir şekilde.

supernova, *is.*, *ç.* **-vae-vas astr.** süpernova: güneşten on ilâ yüz milyon kere kuvvetli ışığı olan yıldız.

supernumerary, *sf. & is.*, *ç.* **-ries** **1.** istenenden/gerekenden çok fazla, artık, zait, **2.** yedek, gerekince başkasının yerine gelebilen, **3.** gerekli sayıdan fazla olan kimse/şey, **4.** yedek memur, **5.** *tiy.* figüran, konuşmadan sahneye çıkan kimse (kalabalığa mensup birisi vb.). *e.a.-* **1. extra**, **5. walk-on.**

superorder, *is.* *biy.* üst takım.

superordinate, *sf. & is. & f.* **-nated**, **-nating.** **1.** derecesi/rütbesi daha yüksek (kimse/şey), **2.** terfi ettirmek, derecesini/rütbesini yükseltmek, **3.** **superordination sos.** üstlük.

superorganic, *sf. sos.* **1.** üst örgensel, bireylerden bağımsız ve onlardan üstün kültürel yapı ile ilgili, **2. ~ism** : üst örgensellik, **3. ~ist** : üst örgenselci.

superoxide, *is. kim.* peroksit. **hyperoxide d.d.**

superpatriot, *is.* **1.** aşırı vatansever, müfrit vatanperver, **2. ~ic** : aşırı vatansever+, **3. ~ically** : aşırı vatanseverlikle, **4. ~ism** : aşırı vatanseverlik.

superphosphate, *is.* **1.** süperfosfat, sun'ı gübrelerde kullanılan kalsiyum fosfat ve sülfat karışımı, **2.** süperfosfat gübresi.

superphysical, *sf.* fizik ötesi, doğa ötesi, doğaüstü, maddî âlemin ötesinde, metafizik.

superpose, *f.* **-posed**, **-posing.** **1.** üst üste koymak, bir şeyi başkasının üstüne koymak, **2. geom.** bir şekli ötekinin üstüne koymak, **3. superposable** : üst üste konulabilir, **4. superposition** : üst üste konulma.

superpower, *is.* **1.** üstün güçlü devlet, **2.** üstün güç, geniş alanları etkileyen güç, **3.** bir-birini destekleyerek geniş alanları besleyen elektrik üreteçleri, **4. ~ed** : üstün güçlü.

superrace, *is.* üstün ırk.

superrational, *sf.* **1.** us ötesi, sezgisel, hadsî, akıl ve mantık yoluyla değil sezgi ile anlaşılabilen, **2. ~ity** : sezgisellik, **3. ~ly** : sezgi ile, hadsî olarak. *e.a.-* **1. intuitional.**

supersaturate, *glf.* **-rated**, **-rating** aşırı doyurmak, bir eriyiğin derişimini doyma noktasının ötesine götürmek. **supersaturation** : aşırı doyma.

superscribe, *glf.* **-scribed**, **-scribing** **1.** üstüne yazmak, **2.** zarf üstüne isim ve adres yazmak.

superscript, *is.* **1.** üst im, üst takı, **2.** üstte yazılan şey, **3. esk.** mektup üzerine yazılan adres.

superscription, *is.* **1.** üstüne yazma, üst imleme, **2.** bir şeyin üstündeki yazı, üst im, üst takı, **3.** (mektup vb üzerine yazılan) adres, **4.** serlevha, başlık, kitabe, **5.** reçetenin başındaki “*recipe = alınız*” yazılı kısım.

supersede, *glf.* **-seded**, **-seding** **1.** yerine geçmek, yerini/görevini almak. **Steam locomotives were ~ed by diesel** : Buharlı lokomotiflerin yerini dizel aldı. **2.** yerine başkasını koymak/atamak. **to ~ an official** : bir memurun yerine başkasını atamak, **3.** yerine başka bir şey koyarak iptal etmek. *This catalogue ~s previous issues.* **4. supersedable** : yerine başkası konulabilir, **5. superseder** : yerine başkasını koyan/atayan, **6. supersedure** : yerine başkasını koyma, petekteki arı beyini değiştirme, **7. super-session** : yerine başkası konulma, değiştirilme. *e.a.-* **1-2. replace, supplant, 3. suspend, annul.**

supersedeas, *is., ç.* **-deas huk.** ertelenme emri, mahkeme kararının icrasını durdurma emri.

supersensible, *sf.* duyum ötesi, duylulmaz, duyu organları ile anlaşılamaz. **supersensibly** : duylulmazcasına, duyu organlarıyla anlaşılamayacak tarzda.

supersensitive, *sf.* aşırı duygusal, aşırı duyar/hassas. ~ness : aşırı duyarlık/duygusallık/hassasiyet.

supersensory = **supersensual**, *sf.* **1. bk.** **supersensible**, **2.** duyu organlarından bağımsız, **3. fikrî, manevî.** *e.a.-* **3. ideal, spiritual.**

superserviceable, *sf.* **1.** işgürar, gereksiz işler yapmaya hevesli, **2. superserviceably** : işgüzarlıkla. *e.a.-* **1. officious.**

supersonic, *sf.* **1.** ses ötesi, sesten hızlı gitdebilen, süpersonik. *a ~ plane.* **2. bk.:** **ultrasonic**, **3. ~ally** : sesten daha hızlı olarak.

supersonics

supersonics, *sf.* ses ötesi bilgisi, sesten hızlı olayları inceleyen bilim.

superstar, *is.* 1. ünlü yıldız, büyük ün yapmış oyuncu, 2. as, mesleğinde üstün olan kimse, 3. dev yıldız, çok parlak ve büyük yıldız.

superstate, *is.* 1. yüce devlet, kendine bağlı birkaç devleti yöneten güçlü devlet, 2. çok kuvvetli merkezi hükümet.

superstition, *is.* boş inanç, bâtil itikat, hurafe.

superstitious, *sf.* 1. boş inançlı, bâtil itikathı, asılsız şeylere inanan. *He is a ~ man with an unnatural fear of the dark.* 2. boş inançlara dayanan, hurafe kabilinden. ~ *fears.* ~ *legends.* 3. ~ly : boş inançla, asılsız şeylere inanarak, hurafelere saplanarak, 4. ~ness : boş inançlılık, asılsız şeylere/hurafelere inanma.

superstratum, *is.* üst tabaka/katman.

superstruct, *f.* üst yapı kurmak, bir şeyin üzerine inşa etmek. ~ion : üst yapı (kurma). ~ural : üst yapışal.

superstructure, *is.* 1. üst yapı, binanın temelden yukarı kısmı, 2. başka bir yapı üzerine kurulan yapı, 3. ilâve kat, 4. üst kademe, 5. temel kavram ve ilkeler üzerine kurulan bilgiler, 6. *den.* ana güverte üstündeki yapılar, 7. köprüünün ayaklar üstündeki kısmı, 8. demir yolunun taş döşeme zemini üzerindeki travers ve rayları.

supersubtle, *sf.* son derece ince/rakik, anlaşılmaz. **supersubtlety** : aşırı incelik, rikkat, anlaşılmazlık.

supertanker, *is.* dev tanker, 75,000 tondan büyük tanker.

supertax, *is.* 1. *Brit.* fazla gelir vergisi, belirli bir sınırı aşan gelirden normal vergiye ek olarak alınan vergi, 2. ek/munzam vergi. *e.a.-2. surtax.*

supertonic, *is.* ikinci nota.

supervene, *gl.f.* ~ened, ~vening 1. sonradan olmak/zuhur etmek/meydana gelmek, 2. izlemek, takip etmek, arkasından gelmek, 3. **supervenience = supervention** : sonradan olma/zuhur etme/meydana gelme, izleme, takip etme, arkasından gelme, 4. **supervenient** : sonradan olan/zuhur eden/meydana gelen, izleyen, takip eden, arkasından gelen. *e.a.-2. ensue.*

supervise, *gl.f.* ~vised, ~vising 1. denetlemek, teftiş/nezaret/murakabe etmek, bakmak, 2. yönetmek, idare etmek. *e.a.-1. superintend, control, oversee, 2. manage, guide.*

supervision, *is.* 1. denetleme, teftiş/nezaret/murakabe (etme), bakma, 2. yönetme, idare etme.

supervisor, *is.* 1. denetçi, müfettiş, murakip, 2. ~ship : denetçilik, müfettişlik, murakiplik, 3. ~y : (a) denetsel, denetimsel, (b) denetleyici, teftiş edici, (c) denetim+, teftiş+. a ~y position : denetim görevi.

supinate, *f.* ~nated, ~nating el ayasını yukarıya döndürmek.

supination, *is.* (el ayası/ayak tabanı) yukarıya dön(dür)me, yukarıya dönüklük.

supinator, *is. anat.* el ayasını yukarıya döndüren kas.

supine, *sf.&is.* 1. sırt üstü yattı, 2. (el ayası) yukarıya dönük, 3. eğik, meyilli, 4. uyuşuk, miskin, tembel, atıl, kaygisız, 5. (Lâtincede) fiilden üretilmiş ad, 6. (İngilizcede) masdar (*to ile birlikte*), 7. ~ly : sırt üstü yatarak, kaygisızca, miskince, uyuşuk uyuşuk, 8. ~ness : sırt üstü yatma, uyuşukluk, miskinlik, tembellilik, atalet, kaygisızlık. *e.a.-4. inactive, inert, passive, indolent, listless.*

supp. = **suppl.** = supplement.

supper, *is.* 1. akşam yemeği, 2. yemekli gece toplantı, 3. ~less : yemeksiz, 4. ~ club : küçük gece kulübü.

supplant, *gl.f.* 1. ayağını kaydırıp yerine geçmek, yerini kapmak, 2. başkasının yerini almak, 3. ~ation : ayağını kaydırıp yerine geçme, yerini kapma, 4. ~er : ayağını kaydırıp yerine geçen, yerini kapan.

supple, *sf.* ~pler, ~plest, *gl.f.* ~pled, ~pling

1. esnek, elâstik, 2. yumuşak, kolayca eğilip büklebilir, 3. kıvrak, oynak, çevik. *a ~ dancer.* 4. uysal, yumuşak başlı, yatkın, başkalarının suyuna giden, 5. alçak, aşağılık, hakir, zelil, süflî, yaltakçı, 6. esnekles(tir)mek, elâstikleş(tir)mek, yumuşak(tir)mak, kolayca eğilip büklebilmek, 7. ~ly = **supply** : esnek/elâstik bir şekilde, kolayca eğilip büklebilecek tarzda, kendini duruma uydurarak, 8. ~ness : (a) esneklik, elâstiliklik, (b) yumuşaklık, kolayca eğilip büklebilme, (c) kıvraklık, oynaklık, çeviklik. *e.a.-1. flexible, 2. pliant, 3. limber, lithe, 5. obsequious, servile.*

supplejack, *is.* 1. esnek ve sağlam baston/değnek, 2. bu bastonun yapıldığı tırmancı fidan.

supplement, *is. & gl. f.* 1. ek, ilâve, zeyil, 2. *mat.* bütünler açı, bir açıyı 180° ye tamamlayan açı, 3. eklemek, bütünlemek, tamamlamak, ilâve etmek, 4. **-ation** : ekleme, bütünleme, tamamlama, 5. **-er** : ekleyen, bütünleyen tamamlayan. *e.a.-1.* *addition, extension, appendage, annex, addendum, 3. add, complement, extend, increase, augment.*

supplemental, *sf. 1. bk.:* **supplementary** (1), 2. **-ly** : ek olarak, ilâve suretiyle.

supplementary, *sf. & is.* 1. ek, ilâve, bütünleyici, tamamlayıci, 2. *mat.* bütünler. ~ **angle** : bütünler açı, bir açıyı 180° ye tamamlayan açı, 3. tamamlayan şey/kimse.

supplication, *is. gr.* tümleme, şeklen asıl kelimeden farklı kelime kullanma: örneğin *good* kelimesinin karşılaştırma hâli olarak *better* kullanma.

suppletive, *sf. gr.* tümlemeli.

suppletory, *sf. bk.:* **supplementary**.

suppliance = **suppliancy**, *is.* yalvarış, yakarış, niyaz. *e.a.- appeal, entreaty, plea.*

suppliant, *sf. & is.* 1. yalvaran, yakaran, niyaz eden (kimse), 2. **-ly** : yalvararak, yakararak, yalvarırcasına, 3. **-ness** : yalvarış, yakarış, niyaz.

supplicant, *sf. & is.* yalvaran, yakaran, rica eden (kimse).

supplicate, *f. -cated, -cating* 1. yalvarmak, yakarmak, rica/istirham etmek, 2. dua/niyaz etmek, 3. **supplicatingly** : yalvarırcasına, yalvararak, rica/istirham ile. *e.a.- 1. beg, beseech, implore, entreat, petition, 2. pray.*

supplication, *is.* 1. yalvarma, yakarma, rica/istirham etme, 2. yalvarış, yakarış, rica, istirham, 3. dua/niyaz.

supplicatory, *sf.* yalvaran, yakaran, rica/istirham eden.

supply, *is. -plies, zf. & f. -plied, -plying* 1. *gen.* ~ **with** : sağlanma(k), temin/tedarik etme (k). **to ~ s.o. with sth. = ~ sth. to s.o.** : birine bir şeyi temin/tedarik etmek, sağlamak, bulmak. **to ~ s.o. clothing.** **to ~ a community with electricity.** 2. tatmin etme(k), telâfi etme(k), yerini doldurma(k), 3. ihtiyacı karşılama(k), 4. bir makamı işgal etme(k), 5. mevcut (mal), stok, depoda/ kullanılmaya hazır bulunan miktar. ~ **and demand** : arz ve talep. **be in short ~** : kit olmak. *a city's water ~.* 6. *As.* ikmal, iaşe. ~ **by air** : havadan ikmal. ~ **column** : iaşe kolu. ~ **officer** :

ikmal subayı. ~ **road** : ikmal yolu. ~ **section** : ikmal Şubesi. ~ **train/vessel** : ikmal treni/gemisi, 7. *gen.* **supplies** : erzak, gereç, levazım, malzeme. **cut off the supplies** : gerekli ihtiyaç maddelelerini kesmek, 8. vekil, 9. besle(n)me, 10. **elekt.** cereyan, 11. *esk.* (a) takviye, (b) yardım, 12. **bk.:** **supplicity**. 13. **suppliable** : sağlanabilir, temin/tedarik edilebilir, 14. **supplier** : sağlayan, temin/tedarik eden kimse, ihtiyacı karşılayan kimse, erzak/malzeme müteahhidi. *e.a.-1.* *provide, 2. compensate, satisfy, make up, replenish, fulfill, 5. stock, store, reserve, inventory, 11. (a) reinforcements, (b) aid.*

supply-side, *sf. ekon.* üretimsel. ~ **economics** : üretimsel ekonomi : vergileri azaltıp yatırımı teşvik suretiyle mal ve hizmet üretimini artırmak, millî ekonomiyi sağlamlaştırmak tezini güden doktrin.

supply-sider, *is.* üretimsel ekonomi tarafı.

support, *is. & f.* 1. destek olmak, (ağırlığı) taşıma(k)/çekme(k), kaldırma(k), tutma(k), düşürmemek(k). **be ~ed by a life-buoy** : cankurtarana sarılıp su yüzünde kalmak, 2. götürme (k), dayanma(k), 3. besleme(k), geçindirme(k), masrafını verme(k), devam ettirme(k). **to ~ a family** : bir aileyi geçindirmek/beslemek. **to ~ oneself** : (a) geçinmek, (b) dayanmak, 4. kuvvet verme(k), cesaret telkin etme(k), 5. destekleme(k), teyit etme(k), ispat etme(k), savunma (k), müdafaa etme(k). **documents in ~ of a claim** : bir iddiayı destekleyen belgeler. **give ~ to a proposal** : bir öneriyi desteklemek. **speak in ~ of s.o.** : birini savunmak/lehinde konuşmak, 6. yardım etme(k), 7. (tarafını) tutma(k), iltizam etme(k), 8. sabretme(k), tahammül etme(k), katlanma(k), 9. *tiy.* yardımçı rolde oynamak, 10. destek olan kimse/şey, 11. destek, dayanak, mesnet, taban, kaide, temel, altlık. **to get/obtain no ~** : destek bulamamak, 12. yardım, himaye, 13. destekleyen/himaye eden kimse, arka, piston, 14. güvence, dayanak. **the sole ~ of his old age** : ihtiyarlıkta tek güvencesi/dayanağı, 15. yardım, takviye. **troops in ~** : takviye birlikleri, 16. geçim. **to be without means of ~** : geçimini sağlayacak bir geliri olmamak. *e.a.-1.* *bear, 4. strengthen, encourage, abet, 5. sustain, corroborate, substantiate, verify, 6. aid, help, 7. uphold, advocate, 8. endure, tolerate, 16. subsistence, sustenance, living.*

supportable

supportable, *sf.* 1. çekilir, tahammül edilebilir, dayanılabilir, 2. desteklenebilir, kanıtlanabilir, 3. ~ness = **supportability** : çekilebilme, tahammül edilebilme, dayanılabilme, desteklenebilme, kanıtlanabilme, 4. **supportably** : çekilebilecek/tahammül edilebilecek şekilde.

supporter, *is.* 1. destekleyen kimse/şey, 2. taraftar, arka, yardımcı, 3. askı, 4. parti, 5. armalarda sembolü taşıyan hayvanlar.

supportive, *sf.* 1. destekleyici. ~ ego *psikol.* destekleyici kişi, 2. yardımcı, 3. kanıtlayıcı, iddiayı ispataya yaranan, 4. ~ **therapy** : (a) *psikol.* destekleyici ruh tedavisi, (b) *tip* hastanın genel sağlığını kuvvetlendirek hastalık bulgularının ortadan kaldırıldığı tedavi usulü.

supportless, *sf.* desteksiz, dayanaksız, mesnetsiz.

supposable, *sf.* varsayılabılır, farz edilebilir, tasavvur olunabilir. **supposably** : farz/tasavvur edildiğine göre.

suppose, *f. -posed, -posing* 1. varsaymak, farz etmek. *Let us ~ the two things equal* : Bunların birbirine eşit olduğunu farz edelim. ~-ing that you are right : farz edelim ki haklısınız = haklı olsanız bile... ~ you are late, what excuse will you make? Geç kalırsan ne mazeret göstereceksin? ~ we change the subject : Konuyu değiştirsek nasıl olur? 2. zannetmek, tahmin etmek, inanmak. *I don't ~ he will ever come back. What do you ~ he will do?* “Will you come tomorrow?” “I ~ so.” “Yarın gelecek misin?” “Her hâlde/tahmin ederim.” 3. düşünmek, tasavvur etmek, 4. içermek, tazamnun etmek, gerektirmek, göstermek. **An invention ~s an inventor** : Keşfin varlığı, kâşifin de varlığını gösterir = Keşif varsa mutlaka bir kâşif de vardır. 5. ~er : farz eden, tasavvur/tahmin eden. *e.a.-I. assume, 2. guess, believe, reckon, think, gather, presume, 3. imagine, 4. imply.*

supposed, *sf.* 1. varsayılan, zannedilen, farazî, var/doğru olduğu sanılan/tasavvur edilen. a ~ case : farazî bir dava, 2. tahminî, tahmin edilen, 3. hayalî, sözde, 4. to be ~ to : gerekmek, lâzım gelmek, olması beklenmek. **I am ~ to be in Ankara tomorrow** : Yarın Ankara'da oğlum gerekiyor. **The ship is ~ to arrive today** : Geminin bugün gelmesi lâzım/bekleniyor. **What am I ~ to do now?** Şimdi ne yapmalıyım? **You are**

not ~ to do that : Onu yapmamalısın. **He is ~ to be rich** : Zengin olduğu söyleniyor. 5. ~ly : gûya, sözde, farz olunduğu gibi, denildiğine/iddiaya göre. **a robot ~ly capable of understanding spoken commands** : iddiaya göre söylenenleri yapan bir robot. *e.a.-I. hypothetical, assumed, 3. imagined, 5. allegedly.*

supposing, *bağ.* şayet, eğer. ~ it rains, shall we go?

supposition, *is.* 1. zan, tahmin, kıyas. *The speaker planned his talk on the ~ that his hearers would be school children.* 2. varsayılmış, fâriziye, ipotез, 3. ~al : varsayılan, farazî, tahminî, 4. ~ally : farazî/tahminî olarak, tahminen, 5. ~less : zanna/tahmine dayanmayan, farazî olmayan. *e.a.-I. assumption, conjecture, 2. hypothetical, conjectural, supposed.*

suppositious, *sf.* 1. zanna/tahmine dayanan, farazî, hayalî. ~ evidence. 2. bk.: **supposititious**.

supposititious, *sf.* 1. sahte, uydurma, asılısız, düzmece, 2. farazî, nazarî, varsayılan, 3. ~ly : sahte/asılısız olarak, farazî bir şekilde, tahminen, 4. ~ness : sahâletlik, uydurmalık, asılısızlık, düzmeccelik. *e.a.-I. spurious, false, pretended, k.a.-I. genuine.*

suppositive, *sf.* 1. farazî, tahminî, farâziye dayanan, 2. sahte, uydurma, asılısız, düzmece, 3. gr. varsayımsal : if, granting, provided gibi varsayılmış/bildiren (kelime), 4. ~ly : sahte/asılısız olarak, farazî bir şekilde, tahminen. *e.a.-I. supposed, 2. supposititious.*

suppository, *is., ç. -ries* filil, süpozituar, makat veya mehbile konulan koni biçiminde katı ilaç.

suppress, *glf.* 1. (iş, faaliyet vb.) durdurmak, son vermek, 2. önlemek, menetmek, yasaklamak, kaldırırmak, lâğvetmek. *All religious activities were ~ed.* 3. zapt etmek, örtbas etmek, saklamak, gizli tutmak. *to ~ one's feelings.* 4. (yayınlanmasını) menetmek, yasaklamak, alıkoymak, hasıraltı etmek. *Each nation ~ed the news that was not favorable to it.* 5. (kanamayı, öksürüğü vb.) durdurmak, kesmek. ~ bleeding. 6. bastırmak, sindirmek, tenkil etmek. *The troops ~ed the rebellion by firing on the mob.* 7. ~edly : önleyerek, menederek, zapt ederek, bastırarak, örtbas ederek, gizli tutarak, 8. ~ible : önlenebilir, menedilebilir, bastırılabilir, sindirilebilir.

rilebilir, durdurulabilir, **9. suppressive** : önleyici, menedici, bastırıcı, sindirici, durdurucu, **10. suppressively** : önlercesine, menedercesine, bastırarak, sindirek, durduracak şekilde, **11. suppresser = suppressor** : önleyen, meneden, bastırın, sindiren, durdurun kimse. *e.a.- 1. stop, 2. abolish, 3. conceal, restrain, 4. withhold, 5. stop, arrest, 6. quell, crush, repress.*

suppressant, *sf.* durdurucu, bastırıcı, giderici, müsekkin (ilâç vb.). **a cough** ~ : öksürüğü teskin edici ilâç.

suppression, *is.* durdurma, bastırma, baskı (altında tutma), sindirme, giderme, önleme, menetme.

suppurate, *gsf. -rated, -rating* (yara) irinlemek, cerahat toplamak, olgunlaşmak. *e.a.- matureate.*

suppuration, *is.* **1.** (yara) irinlenme, cerahat toplama, olgunlaşma, **2.** irin, cerahat. *e.a.- 2. pus.*

suppurative, *sf. & is.* irinleşimli, irinleşmeli, irinleetiren, cerahat toplayan, olgunlaştıran (ilâç).

supr. = **1.** superior, **2.** supreme.

supra, *zf.* yukarıda, (metnin) yukarısında. *e.a.- above.*

supra-, *ön ek* “yukarısında, üstünde, fevkinde, üzerinde, ötesinde, önünde, dışında” anlamları katar. *ör.: supraorbital, suprarenal. e.a.- above, over, beyond, before.*

supracretaceous, *sf. jeol.* tebeşir tabakalarının üstünde olan.

supralapsarian, *is.* kıyametin mukadder olduğuna ve bir kısım insanların kıyametten önce kurtulacağına inanan. **-ism** : bu tür inanış.

supraliminal, *sf. psikol.* biliç ötesi, şur eşğini aşmış. **-ly** : biliç ötesinde, şur eşğini aşarak.

supramolecular, *sf.* **1.** çok moleküllü, **2.** molekülden daha karmaşık yapılı.

supramundane, *sf.* dünya ötesinde, semavî.

supranational, *sf.* milletler üstü, bir devletin yetkisi dışında bulunan, birçok milleti ilgilendiren.

supraorbital, *sf.* göz çukurunun üstünde bulunan.

supraorbital ridge = **superciliary ridge**, *is.* göz çukurunun üstündeki kemikli çıkıntı.

supraprotest, *is. huk.* borçlunun ödemediği senedi kefilin ödemesi.

suprarenal, *sf. & is. anat.* böbreküstü (bez). **~ gland** : böbreküstü bezi, adrenal guddesi.

suprasegmental, *sf.* **1.** parça/dilim ötesinde bulunan, **2. gr.** parçaüstü : söz zincirindeki hiçbir parça indirgenemeyen, bürünsel nitelik taşıyan. **~ phoneme** : parçaüstü ses birimi.

supremacist, *sf.* üstünlik, ırk üstünliği tezi güden. **a white** ~ : beyaz ırkın üstün olduğu tezini güden.

supremacy, *is.* **1.** üstünlik, yükselik, büyülük, ululuk, herkesten üstün olma. **~ over ...** : ...-den üstünlik, **2.** yüce kudret, büyük güç, hâkimiyet. *e.a.- 2. domination, predominance, mastery.*

supreme, *sf.* **1.** yüce, ulu, en yüksek. **~ Being** : Allah, Tanrı, Hak Taâlâ, **2. hâkim**, en büyük yetkiye haiz. *a ~ ruler. 3. üstün*, en yüksek derecede/mertebede, en mükemmel, en son, **4. -ly** : en üstün bir şekilde, fevkâlâde, **5. ~ness** : yükselik, ululuk, üstünlik, mükemmel, **6. ~ commander** : başkumandan, **7. ~ court** : yargıtay, temiz mahkemesi, **8. ~ good** : en büyük iyilik, en yüce hayır, **9. ~ sacrifice** : özveri, kendini feda etme. **make the ~ sacrifice** : canını feda etmek, **10. ~ Soviet** : Yüksek Sovyet, Sovyet Rusya yasama meclisi, **11. ~ test** : en büyük sınav/deneme.

Supt. = supt. = superintendent.

sur-, *ön ek* **1. super-** ön ekinin değişik şekli. *ör.: survive, surname, 2. sub-* ön ekinin **r** ile başlayan kelimeler önündeki şekli. *ör.: surrogate.*

sura = **surah**, *is.* sure, Kur'an'daki 114 bölümünden her biri.

surah, *is.* **1.** sure, **2.** yumuşak ipekli/reyon kumaş.

sural, *sf. anat.* baldır+, baldıra ait.

surbase, *is. mim.* temel üzerine yapılan pervaz.

surbased, *sf. mim.* **1.** temel pervazı üzerinde kurulmuş, **2.** yayvan, basık, **3.** basık kemerli, yüksekliği taban açıklığının yarısından az (kemer).

surcease

surcease, *is. &f.* **-ceased**, **-ceasing** 1. son, bitiş, bitme, sonu gelme, 2. (*eski*) sona ermek, bitmek, ardi arkası kesilmek, 3. vaz geçmek, feragat etmek. *e.a.-1. end, cessation, 2. stop, end, 3. cease, desist.*

surcharge, *is. &f.* **-charged**, **-charging** 1. ilâve/ek vergi, ek ücret, 2. aşırı/fahiş fiyat (isteme), 3. fazla/aşırı/ilâve yük, 4. pul üzerine basılarak değerini değiştiren damga, 5. fazla navlun alma, 6. fazla vergi yükletmek, 7. aşırı fiyat istemek, fazla ücret almak, 8. haddinden fazla yükletme(k), zorlama(k), 9. fazla doldurma(k), 10. bir krediyi deftere kaydetmemek, 11. posta pulunun üzerine fiyatını değiştiren damga basmak, 12. **surcharger** : aşırı fiyat isteyen, fazla yüklenen. *e.a.- 3. overload.*

surcingle, *is. &f.* **-gled**, **-gling** 1. palan kolları, 2. papaz çüppesinin kuşağı, zünnar, 3. kol-la/kuşakla bağlamak.

surcoat, *is.* 1. cüppé, 2. Orta Çağda zırh üzerine giyilen cüppé.

surculose, *sf. bot.* kökten filiz süren, filizlenen.

surd, *sf. &is.* 1. *s.bl.* sessiz, ünsüz, 2. *mat.-esk. bk.* : **irrational**.

sure, *sf. &zf.* 1. emin, kani. **I'm not quite ~** : Pek emin değilim. **How can you be so ~** ? Nasıl bu kadar emin olabilirsin? 2. sağlam, muhkiem, güvenilir. **He was never ~ of her** : Ona asla güvenemiyordu. 3. olumlu, müspet, 4. kesin, kat'ı, muhakkak. **He is ~ to come** : Muhakkak gelecek. 5. şüphesiz, kuşkusuz, 6. kaçınılmaz, mu-kadder. **Death is ~** : Ölüm mukadderdir. 7. sabit, metin, 8. yanlışsız, hatasız, isabetli. *a ~ aim*. 9. *k.d.* (a) şüphesiz, kuşkusuz, hiç şüphe yok ki, (b) mutlaka, kesinlikle, muhakkak ki, (c) elbette, tabii, evet, hay hay, 10. **be ~** : dikkat etmek, emin olmak, unutmamak, ihmäl etmemek, mutlaka yapmak. **be ~ of sth.** : bir seyden emin olmak. **I am ~ of it** : Bundan eminim. **Be ~ not to forget** : Sakın unutma! **Be ~ to close the windows** : Pencereleri kapatmayı unutma. **Be ~ to come early** : Mutlaka erken gel. **I'm ~ I don't know** : Vallahi bilmiyorum/haberim yok! 11. **for ~** : kesinlikle, kat'ı olarak. **I don't know for ~** : Kesinlikle bilmiyorum. 12. **make ~ (of)** : temin etmek, sağlamak, tahkik etmek, soruşturmak, işin aslini anlamak, emin olmak, kanaat

getirmek, sağlama bağlamak. **make ~ of a fact** : bir vak'ayı tahkik etmek. **make ~ of a seat** : kendine bir mevki sağlamak, 13. **~ enough** : besbelli, aşıkâr, muhakkak, gerçekten, sahiden. **I said he would come and ~ enough he did** : O mutlaka gelir dedim, işte geldi. **and ~ enough he won the elections** : gerçekten de seçimi kazandı, 14. **to be ~** : elbette, muhakkak, haklısunuz. **She's not very pretty to be ~, but ...** : Güzel olmadığı muhakkak, fakat... **It's John, to be ~ !** John, ta kendisi! 15. **sureness** : kesinlik, kat'iyet, emin olma. *e.a.- 1. confident, convinced, persuaded, 2. solid, steady, reliable, stable, trustworthy, 3. positive, 4&5. certain, bound, 6. inevitable, unavoidable, 8. accurate, precise, unerring, 9. (a) surely, undoubtedly, (b) inevitably, (c) of course, yes. k.a.- 1. doubtful.*

sure-enough, *sf. k.d.* gerçek, hakikî. *This is a ~ gold coin. e.a.- real, genuine.*

sure-fire, *sf. k.d.* işleyeceği/başaracağı muhakkak, kesin, emin, yüzde yüz güvenilir. **There is no ~ cure for this disease** : Bu hastalığın kesin bir devası yoktur.

sure-footed, *sf.* 1. ayağını sıkı basan, sürümez, kaymaz, sağlam, 2. emin adımlarla ilerleyen, 3. **~ly** : emin adımlarla, güvenle, kendinden emin olarak, 4. **~ness** : güvenle/emin adımlarla ilerleme.

surely, *zf.* 1. kesinlikle, emin/eminayette olarak, güven içinde, tehlikesizce, 2. kuşkusuz, şüphesiz, muhakkak, mutlaka. **~ you are mistaken** : Mutlaka yanlıyorsun. 3. elbette, besbelli, belli ki, görülüyor ki. **~ you don't believe that** : Elbette buna inanmıyorsun (Buna nasıl inanır-sın?). 4. kaçınılmaz bir şekilde, 5. evet, tabii. *e.a.- 1. firmly, 2. undoubtedly, assuredly, certainly, 4. inevitably, 5. yes, indeed.*

sure thing *k.d.* 1. kesin/muhakkak olan şey, 2. elbette, muhakkak, tabii, evet, tamam, oldu, 3. **a sure thing** : yüzde yüz, elde bir. *e.a.- 2. surely, for sure, O.K., roger.*

surety, *is., ç. -ties* 1. güvence, emniyet, teminat, 2. kefil, rehine, kefalet. **go/stand ~ for s.o.** : birine kefil olınak, 3. kesinlik, kat'iyet, 4. kendine, güven, nefse itimat, 5. **~ - bond** : sağlanca, teminat akçesi/mektubu. *e.a.- 1. security, guarantee, pledge, 2. sponsor, 3. certainty.*

surf, *is.&f.* 1. kıyıya çarparak çatlayan dalgalar, 2. çatlayan dalgaların köpükleri, 3. dalgalar üzerinde tahta ile kıyıya doğru kaymak, 4. **-able** : üstünde tahta ile kayılabilir (dalga), 5. **-like** : köpüklü dalga gibi. *e.a.- 1. wave.*

surface, *is.&sf.&f. -faced, -facing* 1. yüz, sahı. *the six ~ of a cube.* 2. alan, 3. *geom.* yüzey, sahı, iki boyutlu şekil, 4. dış, dış taraf, 5. dış görünüş, 6. (taşima) karadan veya denizden (havadan değil). ~ *travel, ~ mail.* 7. dış+, haricî, 8. dış görünüş, zevahir, 9. görünüşte, yüzeysel, zahirî, sahî, 10. yüzeyini (bir şeyle) kaplamak/örtmek, 11. düz yapmak, 12. cilâlamak, 13. üstündeki toprağı kaldırıp madeni işletmek, 14. su yüzeyine çıkmak, 15. yüzeyde çalısmak, 16. **-less** : yüzeysiz, 17. **surfer** : yüzeyini düzeltten, plânya, cilâlayan, siva altı dolgusu (boya altına sürülen astar), 18. ~ **plate** : düzleme tablosu, bir yüzeyin düzgünlüğünü kontrol için tesviyecilerin kullandıkları tabla, 19. ~ **tension** *fiz.* yüzey gerilmesi. *e.a.- 1. face, 7. external, 9. apparent, superficial.*

surface-active agent, *is. kim.* yüzey etkin özdeks: suyun yüzey gerilimini azaltan özdeks. **surfactant** *d.d.*

surface boundary layer, *is. meteor.* yüzey katman : yeryüzünü saran kahınlığı 100 m' den az hava tabakası. **surface layer, friction layer, ground layer** *d.d.*

surface-to-air, *sf.* yerden havaya atılan. ~ **missile** : yerden havaya atılan füze.

surface-to-surface, *sf.* yersel. ~ **missile** : yersel füze, yerdeki hedeflere yerden atılan füze.

surface-to-underwater, *sf.* yerden su altına atılan.

surfactant, *is. kim. bk.:* **surface-active agent.**

surfbird, *is. zool.* dalga kuşu (*Aphriza virgata*). Amerika'nın Pasifik kıyılarında yaşayan bir kuş.

surfboard, *is.* 1. dalga kayağı, dalgalar üzerinde kayak yapılan tahta, 2. ~**ing** = **surfing** = **surfriding** : dalga kayakçılığı, dalgalar üzerinde tahta ile kayma sporu, 3. ~**er** : dalga kayakçısı.

surfboat, *is.* dalga kayağı : dalgaları aşabilmeye elverişli kayak.

surf casting, *is.* dalgalı deniz balıkçılığı: dalgalı deniz kıyısında olta ile balık avcılığı.

surfeit, *is.&f.* 1. aşırılık, ifrat, bolluk.

There is a ~ of gold in the market : Piyasada altın bolluğu var. 2. oburluk, doymazlık, yiyp içmede aşırılık, çatlayacak derecede yemek yeme hastalığı. **to eat sth. to a ~** : bir şeyi çatlayasıya yemek, 3. aşırı tokluk, mide şişkinliği, çok yemekten ileri gelen rahatsızlık, 4. bikkilik, aşırı yemekten ileri gelen tiksinti/bulantı. **to have a ~ of sth.** : bir şeyden bıkmak/gına getirmek. **to have a ~ of fish** : balık yemekten bıkmak, 5. çatlayasıya yemek/yedirmek, tıka basa doy-(ur)mak. *e.a.- 1. excess, superabundance, 3&4. satiety, 5. satiate.*

surffish, *is., ç. -fish/-fishes zool.* 1. dalga balığı (*Umbrina roncador*): K Amerika Pasifik kıyılarında yaşayan bir tür yılan balığı, 2. *bk.:* **surfperch**.

surfing = **surfriding**, *is.* dalga kayakçılığı. **surfer** = **surfrider** : dalga kayakçısı.

surfperch, *is., ç. -perch/-perches zool.* kıyı levreği (*Embiotocidae*): K Amerika Pasifik kıyılarında yaşayan ve doğurarak üreyen bir tür balık. **surffish** *d.d.*

surfy, *sf.* dalgalı, kıyıya çarparak çatlayan dalgalarla benzeyen, dalga gibi.

surg. = 1. **surgeon**, 2. **surgery**, 3. **surgical**.

surge, *is.&f. surged, surging* 1. büyük/dağ gibi dalga, 2. büyük dalga gibi sürüklene, 3. dalgalanma, denizin büyük dalgalarla kabarması, 4. **elekt.** (a) dalgalanma, akımın/gerilimin hızla yükselp düşmesi, (b) kısa süreli ve büyük genlikli titreşim, 5. **den.** (a) kablo veya halatın gevşemesi/boşalması, (b) ırgatın daralan kısmı, 6. (gemî) dalgalarla sürüklene, yükselp alçalmak, (demirli gemî) çok baş kîç vurmak, 7. dalgalanmak, 8. kabarıp yuvarlanmak, 9. **elekt.** (gerilim/akım) (a) anî yükselp alçalmak, (b) büyük genlikle kısa süreli titreşim yapmak, 10. **den.** (kablo/halat) birden kayıvermek/boşalmak, 11. ~**less** : dalgasız. *e.a.- 1. billow, wave.*

surgeon, *is.* 1. cerrah, operatör, 2. ~ **General** : (a) *ABD* Millî Savunma Sağlık Dairesi Başkanı, ordu/Deniz/Hv.Kuv. baş doktoru, baştabip, (b) (bazı eyaletlerde) sağlık bakanı, 3. ~'s **knot** : cerrah düğümü.

surgeoncy, *is. Brit.* cerrahlık, operatörlük.

surgeonfish

surgeonfish, *is., ç. -fish/-fishes* *zool.* cerrah balık (*Acanthuridae*) : Mercan denizlerinde yaşayan ve kılçığının kuyruk kısmı neştere benzeyen balık.

surgery, *is., ç. -ries* 1. cerrahlık, operatörlük, cerrahlık ilmi/sanatı, 2. ameliyat, 3. ameliyathane, ameliyat odası/salonu, 4. *Brit.* muayenehane, 4. **esthetic/plastic ~** : estetik/güzellik ameliyatı.

surgical, *sf.* 1. cerrahî, cerraha/cerrahlığa ait, 2. cerrahlıkta kullanılan, cerrahların kullandıkları, ameliyatta kullanılan, 3. **-ly** : ameliyatla, cerrahî müdahale ile, 4. **~ operation** : ameliyat, 5. **~ ward** : hariciye koğuşu.

suricate, *is.* *zool.* Afrika gelinciği (*Suricata suricatta*) : Afrika'da yaşayan gelinciğe benzer etçil hayvan.

Surinam cherry, *is.* *bot.* Brezilya kirazı (*Eugenia uniflora*).

Surinam toad, *is.* *zool.* petekli kurbağa (*Pipa americana*) : Surinam ve Brezilya'ya özgü bir tür kurbağa.

surly, *sf. -lier, -liest* 1. ters, aksi, 2. haşın, kaba. *He has a ~ manner.* 3. asık surath. *a ~ officer.* 4. (hava) kasvetli, sıkıcı. *a ~ weather.* 5. *esk.* kibirli, kendini beğenmiş, 6. **surlily** : ters ters, aksilikle, kabaca, haşın bir şekilde, asık suratla, 7. **surliness** : terslik, kabahık, aksilik, haşınlık, asık suratlılık. *e.a.-1. bad-tempered, 2. rude, 4. gloomy, dark, dismal, 5. arrogant, haughty, lordly.*

surmise, *is. &f. -mised, -mising* 1. sammak, zannetmek, tahmin etmek, şüphelenmek. **I can only ~ that this happened last week** : Sırf tahmine dayanarak bunun geçen hafta olduğunu söyleyebilirim. 2. zan, tahmin. **to be right in one's ~s** : tahmininde haklı/isabetli olmak. **That's just a ~** : Bu sırf bir tahminden ibarettir. 3. ihtimal, 4. faraziye, 5. fikir, mütalea, kanaat, 6. **surmisable** : samılabilir, zannedilebilir, tahmin edilebilir, 7. **surmisedly** : tahminen, farazî olarak, zannedildiğine göre, 8. **surmiser** : zan/tahmin eden, fikir/mütalea/faraziye yürüten kimse. *e.a.-1. conjecture, guess, imagine, suppose, suspect, infer, 3. likelihood, possibility, 5. opinion.*

surmount, *f.* 1. üstün gelmek, baskın çıkmak, 2. galebe çalmak, güçlükleri aşmak, zorlukları/engelleri yemek, iktiham etmek, hakkın-

dan gelmek. **He managed to ~ every obstacle that came his way** : Önune çıkan bütün engelleri yemeyi başardı. 3. üstüne çıkmak/binmek, 4. üstüne yerleştirmek/koymak. **The column is ~ed by a statue** : Sütunun üzerine bir heykel yerleştirilmiştir. 5. *esk.* (a) (mükemmeliyette) geçmek, geride/gölgede bırakmak, (b) (miktarda) geçmek, fazla olmak, 6. **~able** : (güçlü vb.) yenilebilir, aşılabilir, galip gelinebilir. *Those barriers are easily ~able.* 7. **~ableness** : (güçlü vb.) yenilebilme, aşılabilme, galip gelinebilme, 8. **~er** : üstün gelen, yenен, baskın çıkan, galip gelen kimse. *e.a.-5. surpass, (b) exceed.*

surmullet, *is.* *zool.* barbunya balığı (*Mullus barbatus*), tekir balığı (*Mugil surmulletus*). *e.a.- goatfish*.

surname, *is. &f. -named, -naming* 1. soyadı, aile adı. *What's your ~?* 2. lâkap, unvan, 3. soyadı ... olmak, soyadı koymak, lâkap/unvan takmak. *He is ~d Brown.* 4. soyadı ile çağırmak. *e.a.-1. family name, 2. epithet.*

surpass, *gl.f.* 1. geçmek, aşmak, baskın çıkmak, 2. üstün/faik olmak, daha mükemmel olmak, 3. sınırını geçmek/aşmak, üstüne çıkmak/ötesine varmak, 4. **~able** : geçilebilir, aşılabilir, üstün çırılabilir. *e.a.-1. exceed, 2. excel, beat, outstrip, 3. transcend.*

surpassing, *sf. &zf.* 1. en üstün olan, âlâ, mükemmel, hepsinden üstün, fevkâlâde, 2. *esk.* en üstün/mükemmeli bir şekilde, 3. **~ly** : hepsinden üstün durumda, fevkâlâde, mükemmel bir şekilde, 4. **~ness** : üstünlük, mükemmel, fevkâlâdelik. *e.a.-1. extraordinary, excellent.*

surplice, *is.* (papaz ve koro mensuplarıının giydikleri) beyaz keten cüppesi. **surpliced** : cüppeli.

surplus, *sf. &is.* 1. artan miktar/mal/şey, 2. ihtiyaç fazlası, ihtiyaçtan fazla olan şey, 3. gereken fazla tarımı ürünü, 4. ihtiyaç akçesi, bütün masraf ve ödemeler çıktıktan sonra şirketin elinde kalan para. *e.a.-1. superabundance. k.a.-1. deficiency.*

surplusage, *is.* 1. artık, fazla, ihtiyaç fazlası, ihtiyaçtan fazla olan miktar, 2. lâf kalabalığı, lüzumsuz söz.

surprint, *is. &f.* 1. üzerine basmak/tabettmek, 2. basılı bir şeyin üzerine ek olarak adres, işaret vb. basmak, 3. üzerine ek işaret/adres vb. basılmış evrak. *e.a.-2. overprint.*

surprisal, *is.* 1. sürpriz yapma, şaşırtma, 2. şaşma, sürprizle karşılaşma, 3. sürpriz, beklenmedik olay.

surprise, *is. &f. -prised, -rising* 1. şaşırtmak, hayrete düşürmek, sürpriz yapmak, 2. şaşmak, hayrete düşmek, sürprizle/beklenmedik bir olayla karşılaşmak. **to be ~d at sth** : bir şeye şaşmak/hayret etmek. **I am ~d at you** : Yaptığın harekete şaştım. **What ~s me is that...** : Hayret ettiğim cihet şu ki ... 3. birden karşısına çıkarmak, 4. beklenmedik bir anda yakalamak, 5. beklenmedik şey, sürpriz, beklenmedik/ansızın vaki olan şey. **What a pleasant ~** : Ne güzel sürpriz! ~ **package** : içinden umulmadık bir şey çıkan paket. ~ **party** : sürpriz parti. ~ **visit** : beklenmedik ziyaret. **be ~d by one** : birisinin hazırladığı sürprizle karşılaşmak, birisi tarafından gafil avlanması, 6. şaşkınlık, hayret. **to my great ~ = much to my ~** : büyük bir hayretle (gördüm vb. ki)... 7. hayret verici olay/söz/davranış vb. 8. beklenmedik/anı hâcüm. ~ **attack** : baskın, 9. **take by ~** : (a) şaşırtmak, hayrette bırakmak, (b) gafil avlamak, 10. **~dly** : şaşırarak, hayrette kalarak/bırakarak, 11. **surpriser** : şaşırtan, hayrette bırakın, sürpriz yapan kimse. *e.a.-1. astonish, amaze, astound, 6. amazement, astonishment, 9. (a) astonish, amaze.*

surprising, *sf.* 1. şaşırtıcı, hayret verici, şayanı hayret, 2. anı, beklenmedik, 3. ~ly : hayret verecek şekilde, apansız, beklenmedik bir anda, 4. ~ness : şaşırtma, hayrete düşürme, şaşırıcılık. *e.a.-1. amazing, 2. unexpected.*

surra, *is. vet.* 1. surra, at sineklerinin bulasırdığı çok tehlikeli bir hastalık : at, deve, fil ve köpeklere ateş, kansızlık, vb. ile belirir.

surreal, *sf.* 1. *bk.* : **surrealistic**, 2. garip, acayıp, gülünç, tuhaf, hayalî. *e.a.-2. bizarre, fantastic, grotesque*

surrealism, *is.* 1. gerçeküstücılık, surrealizm, 2. **surrealist** : gerçeküstücü, surrealist kimse.

surrealistic, *sf.* gerçeküstü. ~ally : gerçeküstü görüşle.

surrebuttal, *is. huk.* kanıt, delil, davacının iddiasını ispatlayan delil.

surrebutter, *is. huk.* karşı kanıt, davacının iddiasına davacının yanıtı.

surrejoinder, *is. huk.* karşı yanıt, davacının yanıtına davacının yanıtı.

surrender, *is. &f.* 1. teslim olmak. **to ~ oneself to sleep** : uyuyakalmak, 2. teslim etmek. ~ **oneself to justice** : adalete teslim olmak, 3. haklarından feragat etmek/vazgeçmek, 4. kendini bırakmak, 5. umidini kesmek. **I ~ed all hope**, 6. herhangi bir duyguya veya fikre saplanmak, 7. **esk.** iade etmek, mukabelede bulunmak. **to ~ thanks**, 8. teslim, feragat. **unconditional ~** : kayıtsız şartsız teslim. ~ **value** : (police) iptal edilirse geri alınabilecek değer. **to make a ~ of principle(s)** : ilkelerinden feragat etmek, 9. ~er : teslim eden/olan, feragat eden. *e.a.-1. give up, submit, capitulate, 2. yield, 3. renounce, relinquish, abandon, forgo, 4. resign, 6. give in, 7. return, 8. capitulation, relinquishment.*

surreptitious, *sf.* 1. gizli, el altından, sinsi, hileli, hırsızlama, sahtekârça, 2. ~ly : gizlice, el altından, sinsi sinsi, hile ile, hırsızlıkla, sahtekârlıkla, 3. ~ness : gizlilik, sinsilik, hile, sahtekârlık. *e.a.-1. secret, secretive, undercover, stealthy, furtive, hidden, clandestine, covert. k.a.-1. open, candid, direct, straightforward, overboard.*

surrey, *is., ç. -reys* fayton, dört tekerlekli, dört kişilik hafif gezinti arabası.

surrogate, *is. &f. -gated, -gating* 1. vekil, naip, murahhas, başkasının görevini yapan kimse, 2. *ABD* veraset mahkemesi yargıçı, 3. başkasının yerine konulan kimse/şey, 4. *psikol.* anneye/babaya vb. karşı duyulan duyguların kendisine yöneltildiği kimse, 5. ~ **mother** *d.d.* sun'î dölleme ile başkası adına çocuk doğuran anne, 6. vekil/naip tayin etmek, başkasının yerine koymak, 7. ~ship = **surrogation** : vekillik, naiplik, başkasının yerine geçme. *e.a.-1. deputy, 3. substitute.*

surround, *is. &f.* 1. kuşatmak, sarmak, ihata etmek, 2. çevrelemek, (etrafını) çevirmek. *The house was ~ed by high walls.* 3. muhasara etmek, çember içine almak. *The town was ~ed by troops.* 4. çevre, muhit, etraf, sınır, çevreleyen/kuşatan şey, 5. ~edly : kuşatılmış/sarılmış durumda. *e.a.-1. encompass, 2. encircle, 3. enclose, invest.*

surrounding

surrounding, *is. & sf.* **1.** kuşatan/saran/çevreleyen/ihata eden (şey), **2.** ~s : çevre, yöre, muhit, çevre koşulları, **3.** kuşatma, sarma, muhasara. *e.a.-1. enclosing, encircling, 2. environment.*

sur-royal, *is. bk.: crown antler*

sursum corda, *Lát.* yüreğinizi yükseltin (dinsel törene başlanırken söylenir).

surtax, *is.* **1.** ek/munzam vergi (koymak/tarh etmek), **2.** geliri belirli bir miktarı aşanlardan alınan fazla vergi.

surtout, *is. ç. -touts* *Fr.* uzun palto.

surveillance, *is.* **1.** gözet(le)me, gözaltından tutma, nezaret, **2. to be under ~** : gözaltında/nezaret altında bulunmak/tutulmak. *e.a.- 1. care, control, supervision, superintendence.*

surveillant, *sf. & is.* nezaretçi, gözetleyen, gözaltında tutan, nezaret eden (kimse), nöbetçi (öğretmen).

survey, *f. & is.. ç. -veys* **1.** bilmek, dikkatle gözden geçirmek, **2.** gözlemlenmek, müşahede/muayene etmek, **3.** yoklamak, yoklama yapmak, **4.** düşünmek, mülâhaza etmek, mütalâa etmek, **5.** teftiş etmek, **6.** harita çıkarmak, mesaha etmek, **7.** mesaha, yüz ölçümü, **8.** teftiş, tetkik, **9.** yoklama, muayene, **10.** mülâhaza, mütalâa, **11.** harita/plân yapma, **12. ~able** : gözlemlenebilir, mesaha edilebilir, haritası çıkarılabilir. *e.a.- 1. look, scrutinize, view, 2. examine, 3&5. inspect, 8. inspection.*

surveying, *is.* **1.** mesaha ilmi, yer ölçümü, **2.** mesaha etme, plân/harita çıkarma, **3.** mesaha memurluğu, **4. aerial ~** : havadan mesaha etme, uçakla harita çıkarma, **5. hydrographic ~** : bir bölgenin idrografik haritasını çıkarma, **6. photographic ~** : fotoğraf çekerek harita çıkarma.

surveyor, *is.* **1.** mesahacı, mesaha memuru, **2.** nezaretçi, müfettiş, **3. Brit.** muayene memuru, **4. ABD-esk.** gümruk müfettişi, **5. ~ship** : mesahacılık, müfettişlik, **6. ~'s chain** : mesaha zinciri, **7. ~'s level** : nivo, ölçü terazisi, **8. ~'s measure** : haritacı ölçüsü : herbiri 7.92 inçlik 100 parçadan oluşan 66 kadem (20.12 m)lik mesaha zinciri.

survival, *is. & sf.* **1.** kalım, yaşam, beka. *The day-to-day struggle for ~ drained her energy.* **2.** birisi öldükten sonra yaşama/hayatta kalma, başkasından fazla yaşama, **3.** bir tehlike-

den sağ kurtulma, **4.** eski bir töre/gelenek/inanç vb. nin sürüp gitmesi/baki kalması, **5.** kalıt, kalıntı, yaşamakta devam eden/baki kalan kimse/şey (töre vb.). *The tool was a ~ from the pre-machine age.* **6.** yaşamı sürdürücü, bekasına hizmet eden, hayatı kalmasını sağlayan, **7. ~ kit** : kalım gereci : havacıların mecbûrî iniş veya uçak kazası hâlinde en gerekli ihtiyaç maddelerini sağlayan çanta, **8. ~ of the fittest** *biy.* en güdünlü olanın yaşamını sürdürmesi ve zayıfların yok olması ilkesi.

survivalist, *is.* **1.** kalımcı, yaşamını sürdürmeye kararlı/azimli kimse, **2.** savaş veya kıtılık hâlinde yaşamını sürdürmek için önceden tedbirler alan kimse.

survive, *f. -vived, -viving* **1.** baki/hayatta kalmak, kazadan sağ kurtulmak. *to ~ an automobile accident/a shipwreck.* **2.** başkasından fazla yaşamak, daha uzun ömürlü olmak. *He will probably ~ me by many years.* **3.** birisi öldükten sonra yaşamaya devam etmek. *The deceased is ~d by his wife and children.* **4.** tutunmak, tehlikeli/güç koşullara rağmen yaşamak. *You'll have to learn to make difficult decisions if you are to ~ in business* : İş hayatında tutunabilmek için çetin kararlar almasını öğrenmeliisin(iz). **5. ~ on** : geçimini sağlamak. *My salary's only just enough to ~ on* : Maaşım ancak geçimi mi sağlamaya yetiyor. **6. survivability** : kalım, yaşamını sürdürme, hayatı kalabilme, **7. survivable** : kalımlı, yaşamını sürdürbilir, hayatı kalabilir. *e.a.- 1-4. outlive, persist, succeed.*

survivor, *is.* **1.** bir kazadan vb. sağ kurtulan, başkası öldükten sonra sağ kalan kimse, **2. huk.** ortaklardan vb. en son hayatı kalan kimse, **3. ~ship** : (a) kalım, hayatı kalma, sağ kurtulma, yaşamakta devam etme, yaşamını sürdürme, (b) *huk.* ortağı ölünce mala sahip olma hakkı.

sus-, *ön ek* **sub-** *ön ekinin c, p, t ile başlayan* kelimeler öndeğişindeki şekli. *ör.: susceptible, suspend, sustain. bk.: sub-.*

susceptance, *is. elekt.* sanal alım, süsep-tans, alımın (admitansın) sanal bileşeni, tepkinliğin (reaktansın) tersi. Simgesi : **B**, birimi **mho**.

susceptibility, *is. ç. -ties* **1.** alınganlık, hassasiyet, **2.** yatkınlık, kolay/çabuk etkilenme. *his ~ to infection.* **3.** anıklık, algı, istidat, zihni

ve ahlâkî etki ve izlenimleri algılama yeteneği, **4. elekt.** (manyetik) algısalılık, süzeptibilite : mıknatıslanmanın mıknatıslayıcı manyetik alan şiddetine oranı veya özdeğin manyetik geçirgenliğinin birimden farkı, **5. susceptibilities** : duygusallık, çabuk duygulanma/heyecanlanma. *e.a.-1. sensitivity, sensibility.*

susceptible, *sf.* **1. gen. ~ of/to** : anık, müstait, kolay algılanan. *~ of a high polish. ~ to various interpretations. She is ~ to allergy.* **2.** alıngan, duygulu, hassas. *He has a ~ nature.* **3.** şıpsıevdi, kolay aşık olan. *a ~ young man.* **4.** yatkın, kolay/çabuk etkilenir. *Children are ~ to many diseases.* **5. ~ness** *bk.: susceptibility* (1,2), **6. susceptibly** : çabuk etkilenen tarzda, müstastit bir şekilde, alıngan/hassas bir şekilde, yatkınlılıkla. *e.a.-1. capable, 2. sensitive, impressionable, 4. liable, vulnerable.*

susceptive, *sf.* **1. bk.: susceptible, 2. bk.: receptive, 3. ~ness = susceptibility** *bk.: susceptibility.*

suslik, *is.* **1.** *zool.* yer sincabı (*Citellus citellus*), **2.** bu hayvanın kürkü.

suspect, *sf. & is. & f.* **1.** kuşkulamak, şüphelenmek, sezmek. **The fox ~ed danger and did not touch trap** : Tilki tehlikeyi sezdi ve tuzaga dokunmadı. **2.** hakkında şüpheye düşmek/kötü şey düşünmek, **3.** şüphe ile karşılaşmak, inanmamak. *The judge ~ed the truth of the testimony.* **4.** zan/tahmin etmek, ihtimal vermek. **to ~ s.o. of a crime** : birisinin bir cinayeti işlediğini zan/tahmin etmek. *The policeman ~ed the thief of lying.* **5.** sanık, maznun, şüpheli, zan altında bulunan kimse, **6. ~er** : şüphelenen kimse, **7. ~ible** : şüpheli, şüphe uyandıran, **8. ~less** : şüpheden uzak, şüphe uyandırmayan, şüphelenilmeyen, şüphe götürmez. *e.a.-1. doubt, 2. distrust, mistrust, 4. surmise, guess, suppose.*

suspend, *f.* **1.** ertelemek, tehir etmek. *The court ~ed the judgment till next Monday.* **2.** geçici olarak durdurmak, tatil/iptal etmek. *to ~ operations.* **3.** askıda/muallâkta bırakmak, **4.** şüphe/endişe içinde bırakmak, **5.** makamından geçici olarak mahrum etmek, **6.** okuldan geçici olarak tart etmek. *He was ~ed from school for a week for a bad conduct.* **7.** asmak, askıya almak. *The lamp is ~ed from the ceiling.* **8.** (ödemeyi) durdurmak. *~ payment.* **9. müz.** notayı uzatmak,

10. ~ed animation : geçici olarak hayatı işlevlerin durması, **11. ~ibility** : ertelenebilme, geçici olarak durdurulabilme, askıya alınabilme, **12. ~ible** : ertelenebilir, geçici olarak durdurabilir, askıya alınabilir. *e.a.-1. withhold, delay, defer, 2. halt, interrupt, intermit, hold up, 7. hang.*

suspender, *is.* **1.** pantalon askısı, **2. Brit.** çorap jartiyeri.

suspense, *is.* **1.** (sonu meçhul bir şeyi beklemekten ileri gelen) merak, heyecan, üzüntü, endişe, şüphe, ümit ve korku karışımı. **be in ~** : merak/heyecan içinde kalmak. **keep s.o. in ~** : birini merakta bırakmak. *The detective story kept me in ~ until the last chapter.* **Mothers feel ~ when their children are sick** : Çocukları hastalanınca anneler üzüntü ve endişe duyarlar. **2.** kararsızlık, ikircim, tereddüt, **3.** muallâkiyet, askıda/şüpheli durumda kalma. **matters in ~** : askıda kalan meseleler. **The question remains in ~** : Sorun askıda kalmıyor. **4.** kesilme, inkıta, **5. ~ account** : muvakkat hesap, **6. ~ful** : meraklı, heyecanlı, merak/heyecan uyandırıcı. *a ~ful drama.* *e.a.-1. doubt, incertitude, uncertainty, anxiety, 2. irresolution, hesitation, vacillation, indecision.* **k.a.-1. certainty, certitude, 2. decision, resolution.**

suspension, *is.* **1.** asma, **2.** asılma, **3.** erteleinme, talik/tehir edilme, **4. huk.** erteleme, ceza tecili, **5.** ödemeleri geçici olarak durdurma, **6.** (iş vb.) geçici olarak durdur(ul)ma/tatil etme/edilme, kapa(n)ma, **7.** geçici olarak işten el çekitme/uzaklaştırma/azıl, **8.** geçici olarak okuldan uzaklaştırma, muvakkat tart. *The ~ of a boy from the school for bad conduct.* **9. kim.** katı asılı, süspansiyon, sıvı içinde erimeden asılı kalma, **10. askı düzeni**, asılı şey, **11. (oto) süspansiyon**, askı ve yay tertibatı, **12. müz.** asış, duraklış, **13. ~ bridge** : asma köprü, **14. ~ points** : yazılmayan kelime yerine konulan nokta (lar). *e.a.- 6. interruption, intermission, stop, postponement, respite, cessation, abeyance, hiatus, 14. breaks.*

suspensive, *sf.* **1.** erteleyici, tehir edici, geçiktirici, **2.** ikircimli, mütereddit, kararsız, şüpheli, **3.** merak/heyecan uyandırıcı, sürükleyici, **4.** merak/heyecan ifade eden (söz vb.), **5.** işi durdurucu, inkıtta/sekteye uğratıcı. *a ~ veto.* **6. ~ly** :

suspensoid

erteleyerek, geciktirerek, tereddütle, kararsızlıkla, şüphe ile, merak/heyecan uyandırıcı/sürükleyici bir şekilde, **7. ~ness** : erteleyicilik, geciktiricilik, tereddüt, kararsızlık, şüphe, merak/heyecan uyandırıcılık, sürükleycilik. **e.a.- 2. undecided**.

suspensoid, *is. fiz. kim.* katı asılı: sıvı içinde asılı duran katı zerreçikler. *bk.:* **emulsoid**.

suspensor, *is.* kasık bağı, süspansuar.

suspensory, *sf.* **1.** askı+, asan, asıcı, asma-yaya yarayan, **2.** erteleyici, durudurucu, tatil edici, **3. ~ ligament** : *anat.* asıcı bağ, göz merceği tutan kas.

suspicion, *is. &f.* **1.** kuşku, şüphe. *The real thief tried to turn ~ toward others.* **above ~** : şüpheden uzak, her türlü şüphenin üstünde, son derece dürüst. **beyond ~** : şüphe götürmez, şüpheden âri. **evidence beyond ~** : şüphe götürmez/kesin delil. **under ~** : şüphe altında. *He is under ~ of stealing. to have ~ about s.o.* : birisinden şüphelenmek. **not the shadow/not the ghost af a ~** : en ufak bir şüphe bile yok, **2.** ve-him, vesvese, **3.** kuşkulanma, şüphelenme, **4.** kuşku/şüphe uyandırma, **5.** ima, iz, eser, çok az miktarda bir şey. **a ~ of a smile** : hafif tebessüm. *She had a ~ of tears in her eyes* : Gözlerinde yaşalar belirmiştir. **6.** zan, tahmin, **7.** şüphelenmek (bu anlamda kullanılması uygun değildir, yerine **suspect** kullanılmalıdır). **e.a.- 1. doubt, distrust, mistrust, 6. conjecture, guess, supposition.** **k.a.- 1. trust.**

suspicious, *sf.* **1.** kuşkulu, şüpheli, şüphe/suizan uyandıran. **to look ~** : şüpheli görünmek, şüphe uyandırmak. **A man was hanging about the house in a ~ manner** : Evin etrafında bir adam şüphe uyandıracak tarzda dolaşıyordu. **2.** vesveseli, kuruntulu, **3.** kuşkulanan, şüphelenen, şüphe eden. **to be/feel ~ (about/of s.o.)** : (birisinden) şüphelenmek. **I am ~ of him** : ondan şüpheleniyorum. **4.** şüphe dolu, şüphe ifade eden. **a ~ glance**. **5. ~ly** : kuşkulu/şüpheli bir şekilde, şüphe/suizan uyandıracak şekilde. **It looks to me ~ly like measles** : Kızamık olmasından şüpheleniyorum/bence kızamığa benzıyor. **6. ~ness** : kuşkulu/şüpheli oluş, şüphe/suizan uyandırma. **e.a.- 1. questionable, doubtful, 3. suspecting.**

suspire, *gs.f. -pired, -piring* *ed.* **1.** iç çekmek, göğüs geçirilmek, âh etmek, **2.** nefes almak, **3. suspiration** : iç çekme, göğüs geçirme, âh etme; nefes alma. **e.a.- 1. sigh, 2. breathe.**

sustain, *gl.f.* **1.** desteklemek, destek olmak, alttan tutmak, düşmesine engel olmak, **2.** dayanmak, taşımak, çekmek, tahammül etmek, katlanmak, **3.** uğramak, duçar olmak, maruz kalmak. **~ a defeat** : yenilgi/hezime ugramak. **~ an injury** : yaralanmak, zarar görmek, **4.** teselli etmek, cesaret/kuvvet/ümit vermek. **It is his belief in God that ~s him** : Allaha olan imanı ona kuvvet veriyor. **5.** bir düzeyde tutmak/muhafaza etmek. **enough to ~ life** : ölmeyecek kadar. **~ a note** müz. bir notayı uzatmak. **~ing pedal** : notayı uzatan pedal, **6.** (yiyecek/içecek vb.) sağlanmak/tedarik etmek, beslemek. **~ an army** : bir ordu beslemek. **~ing** : destekleyen, besleyen. **~ing food** : besleyici gıda. **~ing member** : derneğe para veren üye. **~ing program rad.** TV masrafları istasyonca karşılanan ara programı, **7.** onaylamak, doğruluğunu tasdik/teslim/kabul etmek, desteklemek. **~ an objection** huk. bir itirazı kabul etmek. **~ed** : kabul edildi. **(overruled** : reddedildi), **8.** teyit etmek, **9.** iltizam etmek, tarafını tutmak, **10. ~able** : desteklenebilir, **11. ~edly = ~ingly** : desteklenerek, destekleyerek, **12. ~ment** : destekleme. **e.a.- 1. support, 2. bear, carry, 3. undergo, suffer, experience, 5. keep up, maintain, 6. supply, nurture, back, abet, help, 7. support, 8. corroborate, confirm, sanction, establish, ratify, 9. uphold.**

sustained, *sf.* sürekli, devamlı, uzun. desteklenen. **We had a long, ~ discussion** : Uzun uzun tartışık. **~ oscillations** : sürekli/beslenmiş salınımalar/osilasyonlar.

sustainer, *is.* **1.** destekleyen kimse/şey, **2.** (roket) destekleme/besleme/uçuşu devam ettirme katı.

sustenance, *is.* **1.** besin, gıda, yiyecek, erzak, **2.** geçim, maişet, **3.** besle(n)me, geçir(dir)-me, **4.** destekle(n)me, sür(dür)me, devam et(tir)-me.

sustentacular, *sf. anat.* **1.** destekleyici, tutucu, **2. sustentaculum** : destek bağı. **e.a.- 1. supporting.**

sustentation, *is.* **1.** sürdürme, devam, idame, **2.** kuvvet verme, tutma, destekleme, **3.** geçim, nafaka, maişet, beslenme, **4.** koruyucu şey, **5. ~al = sustentative** : sürdürün, devam ettiren, kuvvet veren, destekleyen, geçimini sağlayan.

sustention, *is.* 1. sür(dür)me, devam, idame, 2. kuvvet verme/bulma, destekle(n)me, 3. geçin(dir)me, besle(n)me, 4. **sustentive** : sürdürmen, devam ettiren, destekleyen, besleyen.

susurrant, *sf.* fisıltılı, fisıldayan, mirıldanan, fisıltı/mirıldanma hâlinde. *e.a.-whispering, murmuring.*

susurrate, *gs.f.* **-rated, -rating** 1. fisıldamak, mirıldanmak, 2. **sussuration**, *is.* fisıltı, mirıltı. *e.a.- whisper, murmur.*

susurrous, *sf.* fisıltılı, hisırılı.

susurrus, *is., ç.* **-ruses** fisıltı. *e.a.- whisper.*

sutler, *is.* (eskiden orduyu takip ederek erzak satan) seyyar satıcı. **~ship** : seyyar satıcılık.

utra, *is.* 1. (*Hindu*) vecize(ler), 2. **utta** *d.d.* Budanın vaazı.

suttee, *is.* 1. eski Hint geleneğine göre kadının ölen kocası ile beraber yakılması, 2. bu geleneğe göre yakılan kadın, 3. **~ism** : bu geleneğe inanış.

suture, *is.&f.* **-tured, -turing** 1. *cer.* (a) yara dikişi, yara kenarlarının dikilmesi/dikişle birleştirilmesi (teknigi), (b) yara dikişlerinden her biri, 2. **anat.** kafatası kemiklerinin (dikiş benzeyen) ek yeri, 3. **zool. bot.** kapakçıkların/çeneklerin ek yeri, 4. dikiş, dikme, dikerek birleştirme, 5. dikilen yer, dikiş yeri, 6. dikmek, dikişle birleştirmek. 7. **sutural** : dikiş+, dikişli, 8. **suturally** : dikerek, dikişle.

suzerain, *sf.&is.* hükümdar, metbu, kendisine uyruk olunan, başka ülke üzerinde hükmü süren (devlet).

suzerainty, *is., ç.* **-ties** 1. hükümdarlık, başka ülke üzerinde hüküm sürme, 2. hakimiyet altındaki ülke.

svelte, *sf.* **svelter, sveltest** 1. narin, ince yapılı, kıvrak, 2. kibar, nazik, zarif, çitkirildim. *e.a.- 1. slender, slim, willowy, lithe, 2. suave.*

SVP, *Fr.* lütfen (=s'il vous plaît). *e.a.- if you please.*

S.W. = 1. shortwave, 2. southwest(ern).

swab, *is.&f.* **swabbed, swabbing** 1. tahta bezi, yerleri silmeye mahsus sopaya takılı bez/paçavra, 2. pamuklu çöp: ilâç, merhem vb. sürmeye mahsus ucuna pamuk vb. takılı çöp, 3. **tip** tahlil için pamuklu çöple alınan örnek, 4. tüfek temizlemek için harbinin ucuna takılan bez,

5. **argo** herif, hödük, 6. **argo** bahriyeli, 7. tahta bezi ile silmek. ~ **the deck** : güverteyi tahta bezi ile silmek, 8. pamuklu çöple temizlemek/ilâç vb.) sürmek. **swob** *d.d.* *e.a.- 5. lout, 6. sailor.*

swabber, *is.* 1. tahta bezi ile yerleri silen kimse, 2. saphı tahta bezi, 3. hantal, hödük, elinden ancak kaba işler gelen kimse. *e.a.- 2. swab, mop, 3. lout.*

Swabia, *is.* Suabiya : GD Almanya'da Orta Çağ dükâhlığı. ~**n** : Suabiyalı, Suabiya+.

swacked, *sf.* **argo** sarhoş. *e.a.- drunk, intoxicated.*

swaddle, *is.&f.* **-dled, -dling** 1. (bebeği) kundaklamak, kundaga sarmak, 2. (bir şeyi) sarmak, sarıp sarmalamak, 3. kundak (bezi).

swaddling bands, *is.* *bk.: swaddling clothes.*

swaddling clothes = **swaddling clouts**, *is.*

1. kundak takımı, kundaklık bez, 2. uzun bebek entarisi, 3. bebeklik çagi, 4. sıkı kontrol ve mukarabə, serbest davranışın fazlaca kısıtlanması.

swag, *is.&f.* **swagged, swagging** 1. asılmış çelenk, 2. çelenk/salkım şeklinde dizilmiş çiçek/yaprak/meyve demeti, 3. *bk.: swale*, 4. **salla(n)ma**, **sars(il)ma**, **yalpalama**, 5. **argo** (a) yağma, çapul, (b) para, değerli eşya, 6. **Avust.** (a) seyyah bohçası/çantası, içinde giyecek, yiyecek, kap kacak bulunan torba, (b) sırtında bu torba ile seyahat etmek, 7. **salla(n)mak**, **sars(il)mak**, **yalpalamak**, 8. (aşağıya) **sarkmak/sallanmak**, 9. çelenk asmak, çelenklerle süslemek. *e.a.- 1. festoon, 2. wreath, cluster, 5. (a) plunder, booty, (b) money, valuables.*

swagbelly, *is., ç.* **-lies** 1. şışko, göbekli kimse, 2. **swagbellied** : göbekli.

swage, *is.&f.* **swaged, swaging** 1. madenî eşya kalibi, madenî eşyaya döverek veya presle şekil vermeye mahsus kalıp, 2. ~ **block** *d.d.* kalıp takozu/küttüğü, 3. **swager** : kalıpçı, madeni kalıpla işleyen kimse.

swagger, *is.&f.* 1. çalımla/kasılarak yürümek, 2. kabadayılık satmak, meydan okumak, **argo** afi kesmek, atmak, 3. çalım, kabadayılık, kabadayıca hareket, meydan okuma, 4. **~er** : kabadayı, 5. ~ **stick** = **Brit.** ~ **cane** : (bazan subayların taşıdığı) kısa sopa/cubuk. *e.a.- 1. strut, 2. boast, bluster, 3. braggadocio*

swagman

swagman, *is., ç. -men* *Avust.* serseri, başıboş, avare, sırtında bohçasıyla dolaşan rençper.

Swahili, *is., ç. -lis* 1. Doğu Afrika (Zanzibar ve yöresi) halkı, 2. Svahilice, Svahili dili, 3. ~an : Svahili'li.

swain, *is.* 1. aşık, 2. köylü delikanlı, çoban, 3. ~ish : kaba saba, hödük, köylü gibi, 4. ~ishness : kabalık, hödüklük.

SWAK = **S.W.A.K.** = *sealed with a kiss* : öpüçükle mühürlendi (aşk mektubunun sonuna veya zarfin üzerine yazılır).

swale = **swail**, *is.* 1. bataklık, 2. *k.d.* gölgelik.

swallow¹, *is. & f.* 1. yutmak, 2. *gen. ~ up* : içine almak, içinde kaybetmek, yutup yok etmek. *The crowd ~ed him up.* 3. *k.d.* yutmak, safiyane inanmak, bir sözün doğru olup olmadığını araştırmadan kabul etmek. ~ a story : anlatılan safiyane inanmak. ~ hook, line and sinker = ~ it whole : (yalanı, mübaşagayı vb.) olduğu gibi yutmak, tamamıyla inanmak/kanmak, 4. itirazsız kabul etmek, sineye çekmek, katlanmak, tahammül etmek. **to ~ an insult** : hakareti sineye çekmek, 5. (hıçkırık/kahkaha/heyecan vb.) zapt etmek, tutmak, bir tarafa bırakmak, boğmaya çalışmak. ~ one's tears : gözyaşlarını zapt etmek, ~ one's pride : gururunu bir tarafa bırakmak, 6. (sözünü) geri almak. ~ one's words : sözünü geri almak, *argo* tükürdüğünü yalamak, 7. homurdanmak, (sözü) ağzında gevelemek, 8. yutma, 9. yudum. **drink sth. at one ~** : bir yudumda içmek, 10. *Brit.* boğaz, yutak, 11. *den.* **crown, throat** *d.d.* makara yivi, makaradan halatin geçtiği yer, 12. ~able : yutulabilir, 13. ~er : (a) yutan, (b) obur, pisboğaz, 14. ~ the anchor *den.* emekli olmak. **e.a. - 1. eat, gulp, drink, 2. engulf, envelop, absorb, 4. tolerate, 5. suppress, 6. retract, withdraw, 7. mutter, 9. gulp, draught, drink, 10. throat, gullet, gorge, 13. (b) glutton.**

swallow², *is. 1. zool.* kırlangıç (*Hirundinidae*). **bank** ~ : kum kırlangıcı (*Riparia riparia*), **barn** ~ : kir kırlangıcı (*Hirundo rustica*), **chimney** ~ : baca kırlangıcı (*Delichon urbica*), **red ~** : kızıl kırlangıç (*Hirundo daurica*), 2. ~ **dive** *Brit. bk.:* **swan dive**, 3. ~like : kırlangıç gibi, 4. **One ~ does not make a summer**, *a.s.* Bir gül ile (veya çiçekle) yaz gelmez.

swallowtail, *is.* 1. kırlangıç kuyruğu, 2. *zool.* kuyruklu kelebek (*Papilio glaucus*) : kanatlarını ucu kırlangıç kuyruğu gibi uzun birkaç tür kelebek.

swallow-tailed, *sf.* 1. kırlangıç kuyruklu, 2. kırlangıç kuyruğuna benzer, çatal ve sivri. ~ coat : frak.

swallowwort, *is. bot.* kırlangıç otu (*Cynanchum Vincetoxicum*). Kökünden eskiden ilâç yapılmıştı.

swam, *bk.:* **swim** (*geç.z.*)

swami = **swamy**, *is., ç. -mies* 1. Hindu dininde hoca, 2. akıllı, bilgin, mütefekkir.

swamp, *is. & f.* 1. batak, bataklık (ilgili sıfat: **paludal.**), 2. su/sel basmak, 3. suya gark etmek, bataklık hâline getirmek, 4. (gemi vb.) içine su dol(dur)up bat(ir)mak, 5. bataklığa saplanmak/batmak, 6. (üzerine bir şeyi fazlaca yiğip) boğmak, ezmek, kahretmek, gark etmek, yağırmak, bunaltmak. **to be ~ed with work** : ağır iş altında ezilmek, işi başından aşmak, 7. *gen. ~ out* : ağaç ve çalılardan temizlemek, 8. (kesilen ağaçın) dallarını budayıp kütük yapmak, 9. ~ **boat** = **airboat** : bataklık sandalı, bataklık yerlerde kullanılan motorlu ve dibi düz sandal, 10. ~ **cabbage** *bk.:* **skunk cabbage**, 11. ~ **cypress** *bk.:* **bald cypress**, 12. ~ **fever** : sıtmak, 13. ~ **hare** : bataklık tavşanı (*Sylvilagus aquaticus*), 14. ~ **honeysuckle** : bataklık yerlerde yetişen hanımeli, 15. ~ **law** = **lynch law** : linç etme, 16. ~ **locust** : bataklık çekirgesi, 17. ~ **maple** : kızılıağac, 18. ~ **oak** : bataklık meşesi (*Quercus bicolor*), 19. ~ **pine** : bataklık çamı, 20. ~ **sparrow** : bataklık serçesi (*Melospiza georgiana*), 21. ~ish : bataklık, bataklığa benzer. **e.a. - 2. flood, 3. drench, 4. sink, 6. overwhelm.**

swamper, *is.* 1. *k.d.* bataklıkta çalışan/bataklık bölgelerde oturan kimse, 2. elinden her iş gelen usta, 3. kesilmiş ağaçların dallarını buda-yarak kütük yapan işçi, 4. **esk.** kervancının yardımıcısı.

swampland, *is.* bataklık arazi.

swampy, *sf.* **swampier, swampiest** 1. bataklık, 2. bataklık yerlerde bulunan, 3. **swampiness** : bataklık.

swamy, *is., ç. -mies* *bk.:* **swami**.

swan, *is. & f.* 1. *zool.* kuğu (*Cygnus*), 2. çok temiz, saf ve iyi kalpli kimse, 3. tatlı sesli şarkıcı veya şair. **the ~ of Avon** : Shakespeare, 4. *astr.*

Kuğu burcu, **5. mute** ~ : sessiz kuğu, **whooper** ~ : ötücü kuğu, **6. ~ maiden** : istediği zaman kuğu olan efsanevi güzel kız, **7. ~ song** : (a) efsaneye göre kuğunun ölmeden evvelki son ve güzel ötüşü, (b) bir şairin son eseri, (c) ölmenden evvelki son söz, son eylem, **8. ABD- k.d.** yemin etmek. *I~, that's a big one!* **e.a.- 8. swear.**

swan **dive**, *is.* kuğu dalışı, önce yukarı kalkık kollar suya girecek şekilde dalış. *Brit.:* **swallow** **dive.**

swang, *f. esk.- k.d. bk.:* **swing** (*geç.z.*)
swanherd, *is.* kuğu çobanı.

swank, *is.&sf.&f.* **1. k.d.** gösteriş, caka, fiyaka, **2. bk.:** **swagger**, **3. gösterişli, caklı, fiyakalı, 4. gösteriş/caka yapmak, fiyaka satmak.** **e.a.-1. style**, **3. stylish, pretentious, 4. show off.**

swanky, *sf.* **swankier, swankiest 1. k.d. bk.:** **swank**, **2. lüks, 3. swankily** : gösterişle, caka ile, fiyaka ile, **4. swankiness** : gösteriş, caka, fiyaka, lüks.

swan-neck = **swan's neck**, *is.* deveboynu boru. **~ed** : deveboynu şeklinde.

swannery, *is., ç. -neries* kuğu beslenen/üretilen yer.

swan's-down = **swansdown**, *is.* 1. ince kuğu tüyü, 2. yumuşak ve kalın yünlü kumaş.

swanskin, *is.* 1. (tüyleriyle beraber) kuğu derisi, 2. iş elbisesi yapılan sık fanila kumaş.

swan-upping, *is. Brit.* kuğuların sahiplerini belli eden yıllık damgalama.

swap, *is.&f.* **swapped, swapping 1. değiş tokus (etmek), mübadele/trampa (etmek), 2. ~per :** değiş tokus yapan.

swaraj, *is.* (Hindistan'da) ulusal egemenlik. **~ism** : ulusal egemencilik. **~ist** : ulusal egemenlik için çalışan.

sward, *is.&f.* **1. çimen, çim, çimenlik, 2. çimlenle kapla(n)mak.**

sware, *f. esk. bk.:* **swear** (*geç.z.*).

swarm, *is.&f.* **1. (arı) oğul, 2. böcek sürüsü, 3. sürü, küme, yoğun, hareket hâlindeki topluluk.** **~s of** : sürü sürü, küme küme, **4. biy.** su yüzünde serbest yüzen gözeler veya organizmalar topluluğu. **~ spore** : zoospor, **5. (arı) oğul vermek, 6. sürü hâlinde hareket etmek, 7. gen. ~ with** : ... ile dolu olmak, kum gibi kaynamak, kaynaşmak, doluşmak. **The beach ~s with children** : Plâjda çocuklar kum gibi kaynıyor.

8. biy. su yüzünde küme hâlinde yüzmek, **9. kümelenmek, toplanmak, 10. üşüşmek, tehacüm etmek, toplu hâlde saldırmak, 11. (ağaç/a direğe vb.) tırmanmak.** **e.a.- 3. horde, crowd, host, 9. congregate, 10. throng, overrun, 11. climb, shin.**

swart, *is. esk. bk.:* **swarthy.**

swarth, *is.* **1. bk.:** **sward**, **2. esk. bk.:** **swarthy.**

swarthy, *sf.* **swarthier, swarthiest 1. (deri, cilt) esmer, güneşten yanmış, 2. swarthy :** esmer/güneşten yanmış bir hâlde, **3. swarthiness :** esmerlik, güneş yanıği.

swash, *is.&f.* **1. (su içinde) çalkalamak, (su vb.) çalkalanmak, 2. (etrafta) koşuşmak, 3. bk.:** **swagger**, **4. çalkantı, çalkalama(n)ma, çalkantı sesi, 5. koşuşma, fırlama, 6. dalgaların yalandığı arazi, 7. kumsal gerisindeki su kütlesi veya kanal, 8. ~letter :** süslü italik büyük harf, **9. ~ingly :** çalkalayarak, çalkalanarak. **e.a.-1. splash.**

swashbuckler = **swasher**, *is.* kabadayı, külhanbeyi, palavracı, kahraman taslağı. **e.a.- daredevil.**

swashbuckling = **swashbucklering**, *sf.&is.* kabadayılık, palavracılık, kahramanlık taslama.

swastika, *is.* gamalı haç, Naziliğin simgesi. **~ed** : gamalı haçlı.

swat, *is.&f.* **swatted, swatting 1. (sille/tokat vb.) vurmak, 2. (beyzbol) topa hızlı vurmak/vuruş, 3. vuruş, darbe, sille, tokat, 4. k.d. bk.:** **sweat** (*geç.z.&sf.f.*), **5. ~ter :** vuran, tokatlayan kimse. **e.a.- 1. hit, slap, smack, 3. blow, slap, smack.**

SWAT = **S.W.A.T.**, *is.* (teröristler vb. ile mücadele için) özel eğitilmiş ve özel silâhlarla donatılmış. **~ team** : bu tür polis ekibi (= Special Weapons And Tactics).

swatch, *is.* **1. örnek, kumaş parçası, 2. örnek, numune, göstermelik, mostra.** **e.a.- sample.**

swath, *is.* **1. orakla veya bıçerdöverle bir defada bıçilen yer, 2. bir defada bıçılıp bir yana bırakılmış ekin/ot, 3. cut a ~ :** gösteriş yapmak, dikkati çekmek, göze batmak. **swathe** *s.d.y.*

swathe, *is.&f.* **swathed, swathing 1. sargı ile sarmak, 2. kumaşla/iple vb. sarıp bağlamak, 3. çevrelemek, 4. sargı, 5. bk.:** **swath** (1,2),

6. ~able = swathable : sarılabilir, sargı ile bağlanabilir, **7. swather** : sargı saran. *e.a.-I&2. wrap, bind, swaddle, bandage, 3. enclose, surround, envelop, 4. wrapping, bandage.*

swats, *is. İsk* taze/tath bira.

sway, *is. &f.* **1.** (ileri geri, sağa sola) salla(n)mak, **2.** (bir tarafa doğru) eğ(il)mek, meylettir(mek), **3.** taraftar olmak, meyletmek, mütemayil olmak, tarafını tutmak, **4.** sürekli fikir değiştirmek, bir kararda durmamak, **5.** gücünü/yetkisini kullanmak, yönetmek, idare etmek, hükümetmek, hâkim olmak, tahakküm etmek, **6. den. gen. ~ up** : hisa etmek, kaldırırmak, yükseltmek, **7.** birisinin duygularını/fikirlerini) etkilemek, çelmek, etki altında bırakmak, **8.** (gayededen/he deften vb.) caydırırmak/saptırmak/çevirmek/döndürmek, **9. esk.** (pala/asa vb.) sallamak, savurmak, **10. salla(n)ma**, yalpalama, dalgalanma, **11. hüküm**, hakimiyet, tahakküm, idare, yönetim. **hold ~ over** : -e hâkim olmak. **bring a people under one's ~** : bir milleti hâkimiyeti altına almak, **12. etki**, tesir, nüfuz, **13. ~able** : sallanabilir, eğilebilir, **14. ~er** : sallanan, sallayan, egen, meylettiren, **15. ~ful** : sallantılı, **16. ~ingly** : sallanarak. *e.a.- 1. wave, swing, 2. incline, 3. lean, bend, tend, 4. fluctuate, vacillate, 5. dominate, govern, reign, rule, 6. hoist, raise, 7. influence, 8. swerve, 11. rule, domination, sovereignty, authority, mastery, 12. influence.*

sway-back, *sf.&is. vet.* **1.** (atlarda) sırt çöküğü, **2. ~ed** *d.d.* sırtı çökük (at).

swear, f. swore (veya eski: *sware*), **sworn, swearing** **1.** yemin et(tir)mek. ~ **sth. on the Bible** : İncil üzerine yemin etmek. ~ **away s.o.'s life** : yalan yere yemin ederek birinin idamına sebep olmak. ~ **s.o. to secrecy** : kimseye söylemeyeceğine dair yemin ettirmek. **I ~ to it** : Yemin ederim ki, vallahi. **2. gen. ~ to** : and içmek, ahdetmek, adamak, yeminle vadetmek, **3. huk. gen. ~ to** : yeminle tanıklık yapmak/İfade etmek, **4. küfretmek**, sövmek, **5. ~ at** : bir kimseye küfretmek, sövmek, **6. ~ by** : (a) bir şey üzerine yemin etmek. ~ **by one's honor** : namusu şerefi üzerine yemin etmek. (b) *k.d.* (bir kimseye/şeye) çok güvenmek, **7. ~ for** : teminat vermek, yeminle temin/tasdik etmek, **8. ~ in** : yeminle/ant içerek işe başlamak, **9. ~ off** : *k.d.* (bir şeye) tövbe etmek, (içkiden kötü bir alışkanlıktan

vb.) vazgeçeceğini dair yemin etmek, **10. ~ out (a warrant)** : bir kimsenin suç işlediğine dair yemin ederek tevkif emri çıkartırmak, **11. ~ingly** : (a) yemin ederek, ant içerek, (b) küfrederek, söverek, **12. sworn statement** : yeminli ifade, **13. to be sworn** : (jüri üyesi olarak) yemin etmek. *e.a.-I. declare, affirm, avow, 2. vow, 3. testify, depose, 4. curse, imprecate, 6. (b) rely on.*

swearer, is. **1.** yemin eden kimse, **2.** küfürbaz.

swearword, is. küfür, sövme, sövüp söyleme.

sweat, is.&f. sweat/sweated, sweating **1.** terlemek, ter dökmek, **2.** ter gibi madde ifraz etmek, **3. nemlenmek**, rutubetlenmek, **4.** (nem/rutubet) yoğuşmak, **5. k.d.** (sıkıntıdan/ağır işten) bunalmak, ter içinde kalmak, ecel teri dökmek. **He shall ~ for it** : Ondan bunalacak. **6. (tüttün yaprağı) mayalan(dır)mak. to ~ tobacco leaves.** **7. terletmek**, ter döktürmek, **8. gen. ~ out/off** : terleyerek atmak/kurtulmak, zayıflamak, kilo kaybetmek, **9. ter ile islatmak**, **10. güçlükle/çok sıkı çalışarak kazanmak**, **11. ağır iş göstermek**, ağır iş altında ezmek, **12. k.d.** çok az ücretle fazla çalışırmak, **13. metal** alaşımı ısitarak bileşenlerinden ayırmak, **14. lehim** ısitarak ergitmek, **15. madenleri kaynak yapmak**, **16. (altın parayı vb.) kazıarak maden çalmak**, **17. argo suçuńu itiraf ettirmek** için işkence yapmak, **18. argo başarmak** için çok sıkı çalışmak, **19. ~ blood argo** (a) çok sıkı çalışmak, ter dökmek. **He ~ed blood to finish his project on time.** (b) ecel teri dökmek, üzüntü ve endişe ile beklemek. **The engine of the airplane stopped and the pilot ~ed blood as he glided to a safe landing.** **20. ~ (sth.) out argo** (a) sonuna kadar dayanmak, tahammül etmek, (b) gayrette çalışmak, sebat edip bitirmek/başarmak, **21. ter, terleme, ter dökme**. **by the ~ of one's brow** : alın teriyle, **22. terletme, terleterek tedavi etme**, **23. yüzeyde toplanan nem, rutubet**, **24. k.d. endişe, sabırsızlık**. **be in a ~** : (a) terlemek, ter içinde kalmak, (b) endişelenmek, *argo* etekleri tutuşmak, **25. atı talim için koşturma**, **to give a horse a ~** : ata talim yaptmak, **26. ~less** : tersiz, ter dökmeden, **27. no ~ ABD- argo** çok kolay, işten bile değil, mesele yok, viz gelir. *e.a.-I. perspire, 6. ferment, 19. worry, 20. (a) endure.*

sweatband, *is.* şapka iç kayışı.

sweat bee, *is.* ter arısı (*Halictidae*) : terleyenlere musallat olan arı.

sweatbox, *is.* 1. (tütin, incir ve üzüm vb.) bugü dolabı, 2. *argo* dar hapishane hücresi.

sweater, *is.* 1. kazak, hırka, süveter, pulover, 2. terleyen kimse/sey, 3. işçilerini az ücretle çok çalıştırın patron, 4. terletici ilaç, 5. ~ girl : göğüslerinin bütün güzel hatlarını belli edecek derecede dar kazak giyen kız/genç kadın. *e.a.-4. sudorific.*

sweat gland, *is. anat.* ter bezi/guddesi.

sweating sickness, *is.* ter hastalığı : XV-XVI. yy.larda görülen ve şiddetli terleme ile kişi zamanda öldüren bulaşıcı bir hastalık.

sweat pants, *is.* dar jimnastik pantolonu.

sweat shirt, *is.* eşofman.

sweatshop, *is.* sağlığa zararlı koşullar altında az ücretle işçi çalıştırın iş yeri.

sweaty, *sf. sweatier, sweatiest* 1. terli, terlemiş, 2. terletici, terleten, 3. zor, güç, ağır, 4. **sweatily** : terli terli, terlemiş vaziyette; terleyerek, zorlukla, güçlükle, binbir zahmetle, 5. **sweatiness** : terilik, terleticilik; zorluk, güçlük, ağırlık.

swede, *is. Brit.* sarı şalgam. *e.a.-rutabaga, Swedish turnip.*

Swede, *is.* İsveçli.

Sweden, *is.* İsveç.

Swedenborgian, *sf.&is.* İsveçli filozof Swedenborg (1688-1772)'un dinî doktrinini kabul eden kimse. ~ism = **Swedenborgism** : Swedenborg'un doktrini.

Swedish, *is.* 1. İsveçli, 2. İsveç+, 3. İsveççe, İsveç dili, 4. ~ **massage** : İsveç beden haretleriyle birlikte yapılan masaj, 5. ~ **turnip** : sarı şalgam. *e.a.-5. rutabaga, swede.*

sweeny = swinney, *is. vet.* (atlarda) kas körelimi, omuz kaslarını dumura uğraması.

sweep, *is.&f. swept, sweeping* 1. *gen. ~ away/out vb.* : süpürmek, süpürerek temizlemek. ~ **out/up the room** : odayı süpürüp temizlemek. **The maid swept out the room** : Hizmetçi odayı süpürdü. ~ **the seas of one's enemies** : denizleri düşmandan temizlemek, 2. toplamak veya götürmek, silip süpürmek, süpürüp götürmek. **Pirates swept down on the town** : Korsanlar şehri talan ettiler. 3. taramak, her tarafına dikkatle bakmak.

~ **the horizon with a telescope** : ufku bir dürbünle taramak. *His eyes swept the sky.* 4. sürükle(n)mek, alıp götürmek. *The flood swept the bridge away.* **be swept off one's feet** : (a) dalgı vb. ile sürüklənmək, (b) heyecana kapılmak, 5. yayılmak. (etek vb.) yerde sürünmek. ~ **the ground** : (etek) yerleri süpürmek, 6. hızla/kuvvetle sürünenek hareket etmek, yalamak. **The gale swept the bay** : Fırtına koyu yalandı geçti. 7. büyük/ezici başarı/zafer kazanmak. ~ **all before one** : tamamen başarmak. ~ **the board** : (a) kumarda masadaki bütün parayı kazanmak, (b) mümkün olan her şeyi kazanmak, 8. *gen. ~ along/down/by/into etc.* salınarak/sürünerek geçmek/gitmek. **She swept into the room** : Salınarak odaya girdi. 9. hızla/mağrurane ilerlemek, azametle yürüüp geçmek. ~ **past** : azametle öünden geçip gitmek, 10. kavis yaparak dönmek. **The shore ~s to the south in a wide curve** : Kıyı büyük bir yay çizerek güneye doğru kıvrılıyor. *The road ~s along the lake shore.* 11. ~ **along** : birlikte sürüklemek, alıp götürmek, *mec.* çok etkilemek. **speaker who ~s his audience along with him** : dinleyicileri sürükleyen/çok etkileyen hatip, 12. ~ **aside** : kenara çekmek, (perde vb.) açmak, 13. ~ **away** : sürükleleyip götürmek, yok etmek. **The storm swept everything away.** **Everything she had saved was swept away overnight** : Bir gece içinde her şeyini kaybetti. 14. ~ **down** : (a) yukarıdan aşağıya doğru süpürmek, sürükleyp götürmek. *The current ~s the logs down with it.* (b) üzerine atılmak, saldırmak, çullanmak. **The enemy swept down upon us** : Düşman üzerimize atıldı/saldırdı. 15. ~ **off** : (a) bir şeyin üstünden süpürmek, fırlatmak. **He swept the books off the desk** : Sıradaki kitapları fırlattı. (b) yok etmek, mahvetmek. **The plague swept off thousands** : Veba binlerce kişiyi yok etti. (c) alıp götürmek, 16. ~ **s.o. off his feet** : (a) birisini devirmek/sürükleyp götürmek, (b) kalbini çalmak, kendine aşık etmek. **The young man has rather swept Jane off her feet.** (c) tamamıyla ikna etmek. *The crowd were swept off their feet by the force of the speaker's arguments.* 17. ~ **off one's hat** : şapkasına geniş bir kavis çizdirerek selâm vermek, 18. ~ **over** : alt üst etmek. **The tornado swept over the city** : Kasırga şehri alt üst etti.

sweepback

19. ~ up : (a) süpürerek temizlemek, (b) yanaşmak. **The carriage swept up to the front door** : Araba ön kapıya yanaştı. **20. süpürme, temizleme. make a clean ~ of** : silip süpürmek, her tarafı temizlemek, **21. dikkatle her tarafı gözden geçirme, 22. süpürmeye benzer hareket. with a wide ~ of the arm** : geniş bir kol hareketiyle, **23. elekt.** (a) tarama, TV ve osiloskopta elektron demetinin ekran üzerindeki yatay hareketi (b) tarama gerilimi, **24. dönenmeç, geniş kavis, meyil, 25. büyük kürek, boyna küreği, 26. yeldeğirmeninin bir kolu, 27. Brit. baca temizleyicisi, 28. parayı silip süpürme, 29. büyük başarı, 30. alan, saha. **a broad ~ of sand** : geniş bir kumsal, **31. kuyu çıkışlığı, 32. argo bk.: sweepstakes, 33. ~s** : süprüntü, **34. ~able** : süpürülebilir.**

sweepback, *is.* uçak kanadının geriye doğru eğimi.

sweeper, *is.* **1. çöpçü, süpürgeci, 2. süpürme cihazı, 3. carpet ~ d.d.** elektrik süpürgeсинin hali temizleme fırçası, **4. apartman kapıcısı.**

sweep hand, *is.* (saatin ortasındaki) saniye ibresi.

sweeping, *sf. & is.* **1. kapsamlı, şümüllü, genel, umumî. ~changes/plans/reforms. 2. geniş bir alanı kaplayan, yaygın, 3. tarama, sürekli gidip gelme hareketi, 4. (yarışma, seçim vb. sonucu) kesin, ezici, kahir. a ~ victory. 5. süpürme, 6. ~s** : süprüntü. *Put the ~s in the trash can.* **7. ~ly** : (a) kapsamlı bir şekilde, (b) ezici çoğulukla, kesinlikle, **8. ~ness** : (a) kapsamlılık, genellik, (b) ezicilik, kesinlik. *e.a.- 4. decisive, overwhelming.*

sweeps, *is.* **argo bk.: sweepstakes.**

sweepstake, *is. bk.* **: sweepstakes.**

sweepstakes, *is.* **1. piyango, 2. at yarışlarında kazanana verilen para.**

sweet, *sf. & is. & zf.* **1. tatlı, şekerli, ballı. as ~ as honey** : bal gibi tatlı. **~ stuff** : şekerleme, **2. lezzetli, şeker/bal gibi, 3. taze, yeni, bayatlamamış. This milk is still ~. 4. güzel kokulu, nefis, mis gibi. to smell ~** : mis gibi/güzel kokmak, **5. hoş, lâatif, güzel, ahenkli, kulağa hoş gelen. say ~ nothings to s.o.** : birine güzel/tatlı sözler söylemek, **6. sevgili, kıymetli, sevimli, şirin, cana yakın. She's a ~ person** : Çok cana yakındır. **a ~ girl. 7. mülâyim, yumuşak, kibar, nazik. ~ temper** : mülâyim mizaç. **That's very ~ of you** : Çok naziksiniz. **8. hassas, içli, 9. (toprak) verim-**

li, mümbit, **10. (şarap vb.) sert olmayan, şeker vb. ihtiwa eden. ~ wines. 11. kim.** ari, saf, katı-şiksiz, yabancı maddelerden arıtılmış, **12. müz-argo** (caz vb.) hafif, yavaş tempolu, gürültüsüz. **to run ~** : (motor) gürültüsüz işlemek, **13. ~ on k.d.** meftun, âşık. **be ~ on s.o.** : birine meftun/âşık olmak, abayı yakmak, **14. tatlılıkla, hoş/mülâyim bir şekilde, 15. tatlılık, 16. tatlı/ hoş/lâatif şey, 17. tatlı (yemek), şekerleme, bonbon. have a ~ tooth** : tatlı şeylere düşkün olmak, **18. güzel ve hoş kokulu şey, 19. k.d. sevgili, 20. at one's own ~ will** : keyfine göre, canı nasıl isterse, **21. ~less** : şekersiz, tatlısız, **22. ~ly** : tatlılıkla, tatlı bir şekilde, tatlı tatlı, **23. ~ness** : tatlılık, sevimlilik, hoşluk, cana yakınlık, samimilik. *e.a.- 1. sugary, honeyed, syrupy, saccharine, 3. clean, new, fresh, 4. fragrant, aromatic, scented, redolent, 5. pleasing, agreeable, melodious, mellifluous, 6. dear, beloved, precious, 8. sentimental, cloying, 13. infatuated with, in love with, 15. sweetness, 16. darling, sweetheart. k.a.-1. sour.*

sweet alyssum, *is. bot.* yeşil alisum (*Loularia maritima*).

sweet-and-sour, *sf. bot.* mayhoş, şeker ve limon (veya sirke) ile pişirilmiş.

sweet basil, *is. bot.* fesleğen, reyhan (*Ocimum basilicum*).

sweet bay, *is. bot.* **1. defne (Laurus nobilis), 2. manolya (Magnolia virginiana).** *e.a.-1. bay, bay tree.*

sweetbread, *is.* **1. stomach sweetbread d.d.** (yiyecek olarak) pankreas, uykuluk, dana/kuzu uykuluğu, **2. throat sweetbread d.d.** (yiyecek olarak) özden, timüs bezi.

sweetbrier = sweetbriar, *is. bot.* yaban gülü (*Rosa eglanteria*).

sweet cherry, *is.* **1. bot.** tatlı kiraz (ağaç) (*Prunus avium*), **2. tatlı kiraz (meyve).**

sweet cicely, *is. bot.* **1. piçekli (Myrrhis odorata).** Maydanogillerden yaprakları anason gibi kokan bir bitki, **2. aksalkım (Osmorhiza)** : Amerika'da yetişen ve beyaz renkli salkım çiçekler açan kalımlı bir bitki.

sweet cider, *is.* elma suyu.

sweet clover, *is. bot.* kokulu yonca (*Melilotus*). *e.a.- melilot.*

sweet corn, *is. bot.* **1. tatlı mısır (Zea Mays saccharata), 2. taze/sütlü mısır.**

sweeten, *f.* 1. tatlılaş(tır)mak, şekerlendirmek, ballandırmak, 2. yumuşatmak, hoş/mülâym hâle getirmek, 3. (ilâçla vb.) asidini gidermek, (toprağa gübre vb. katarak) verimli hâle getirmek, 4. *k.d.* cazip bir hâle getirmek, 5. *argo* pokere başlamadan peyi artırmak, 6. ~er : şeker, tat veren şey, 7. ~ing : (a) şeker, tatlılaşıcı madde, (b) tatlan(dır)ma, tatlılaş(tır)ma. *e.a.-* 2. *soften*.

sweet flag, *is. bot.* azak eyeri (*Acorus Calamus*) : süngü gibi uzun yapraklı, kokulu köklü bir bitki.

sweet gale, *is. bot.* kokulu mersin (*Myrica Gale*) : bataklıklarda yetişen güzel kokulu bir fidan.

sweet gum, *is. bot.* 1. akamber (*Liquidambar Styraciflua*), 2. akamber kerestesi, kıızılkahverengi olup mobilyacılıkta kullanılır, 3. günlük : akamberden elde edilir, ilâç ve parfüm yapılır. *e.a.-1&2. copalm, bilsted, red gum.*

sweetheart, *is.* 1. sevgili, 2. (hitapta kullanılır) sevgilim, 3. *k.d.* iyi kalpli, arkadaş canlısı ve cömert kimse.

sweetie, *is.* 1. *k.d. bk.:* **sweetheart** (1,2), 2. *Brit. gen. sweeties* : tatlı, şeker, şekerleme, bonbon. *e.a.-* 2. *candy, sweets.*

sweetening, *is.* 1. tatlı elma, 2. *esk.* sevgili.

sweetish, *sf.* 1. tatlımsı, 2. ~ly : tatlıca, 3. ~ness : tatlımsılık.

sweet marjoram, *is. bot.* mercankök, siçankulağı (*Marjorana hortensis*) : kokulu yaprakları yemeklere rayiha vermekte kullanılan bir ot.

sweetmeat, *is.* 1. *gen. ~s :* şekerleme, 2. *esk.* hamur tatlısı, pasta, reçel gibi çok tatlı yiyecekler.

sweet orange, *is. bot.* tatlı portakal.

sweet pea, *is. bot.* itırşahı, kokulu bezelye çiçeği (*Lathyrus odoratus*) : güzel kokulu çiçekler açan tırmancı bir bitki.

sweet pepper, *is. bot.* tatlı biber, dolmalık biber (*Capsicum frutescens grossum*). **bell pepper** *d.d.*

sweet potato, *is. bot.* 1. tatlı patates (*Ipomoea Batatas*), 2. *k.d. bk.:* **ocarina**.

sweet-scented, *sf.* güzel kokulu. *e.a.-* *fragrant.*

sweet shop, *is. Brit.* şekerci dükkânı.

sweetsop, *is. bot.* 1. kaymak ağacı (*Annona squamosa*), 2. bu ağacın ince kabuklu, etli ve tatlı meyvesi. *e.a.- sugar apple.*

sweet talk, *is. k.d.* yaltaklanması, dalkavukluk, tabasbus, müdahene, tatlı sözlerle kandırma. *e.a.- cajolery, soft soap.*

sweet-talk, *glf. k.d.* yaltaklanması, dalkavukluk yapmak, tatlı sözlerle kandırmak. *e.a.- soft-soap.*

sweet-tempered, *is.* iyi huylu, munis, cana yakın.

sweet tooth, *is. k.d.* tatlı şeylere olan düşkünlük. **have a ~ ~** : tatlı şeyleri çok sevmek.

sweet viburnum, *is. bot. bk.:* **sheepberry**.

sweet water, *is.* 1. gliserol eriyiği, 2. şeker tasfiyesinde en son kalan şekerli su, şerbet.

sweet william, *is. bot.* hüsnüyusuf çiçeği (*Dianthus barbatus*).

swell, *is. &sf. &f.* **swelled, swelled/swollen, swelling** 1. şiş(ir)mek, kabar(t)mak. **eyes swollen with tears** : ağlamaktan şişmiş gözler. ~ out : dışa doğru şişmek. ~ up : şişmek, kabarmak, 2. (deniz vb.) dalgalanmak, kabarmak, taşmak. **The river is swollen** : Nehir taşıtı. 3. büyütmek, artırmak, çoğal(t)mak, yüksel(t)mek.

Hate ~ed up within him : Kini gittikçe arttı. **to ~ the crowd** : kalabalığı çoğaltmak, 4. göğsü kabarmak, iftihar etmek. ~ with pride : iftiharla göğsü/koltukları kabarmak. *Her heart ~ed with pride.* 5. *k.d.* kurulmak, çalım satmak. **to ~ with importance = to ~ like a turkey** : kendine paye vermek, hindi gibi kabarmak/kurulmak, 6. *müz.* gittikçe yükseltmek. **to ~ a musical tone**. 7. (a) şiş(ir)me, kabar(t)ma, kabarış, (b) kabarıklık, yuvarlaklık, dolgunluk. *the firm ~ of her breasts.* 8. dalga, 9. tümsek yer, bayır, yokuş, meyil. ~ of the ground : tümsek, tatlı meyil, 10. (miktarca, kuvvet itbarıyla vb.) artış, yükseliş, 11. *müz.* (a) sesin gittikçe yükselmesi, (b) orgda vb. perdelerin yükselmesini kontrol eden cihaz. ~ pedal : orgda boru mahfazasını açıp kapayan pedal, 12. heyecan artışı, 13. *argo züppé*, iki dirhem bir çekirdek, 14. *k.d.* önemli bir kimse, 15. *argo lüks*, zarif, kibar, nazik. **a ~ hotel. a ~ person.** 16. en âlâ, fevkâlâde, çok güzel. *e.a.-* 1. *dilate, distend, expand, inflate, 3. rise, increase, grow, 7. (a) inflation, distention, swelling, (b) round-*

swell box

ness, fullness, 8. wave, billow, 13. dandy, 15. elegant, stylish, 16. first rate, fine, grand. k.a.-1. contract, 3. decrease, diminish.

swell box, *is.* orgda ses perdesi kontrol kutsusu.

swelled head, *is. k.d.* gurur, kibir, kendini beğenmişlik. **He has a swelled head** : Kibirli bir kimsedir.

swelled-headed, *sf.* gururlu, kibirli, kendini beğenmiş. **~ly** : gururla, kibirle, kendini yüksek görerek.

swellfish, *is., ç. -fish, -fishes* *zool. bk.: puffer* (2).

swell front = bow front, *is.* (mobilyada) bombelik, kabarıklık, ön cephenin çıktınlı oluşu.

swellhead, *sf. k.d.* kibirli, mağrur, küstah, kendini beğenmiş kimse. **~ed** : kibirli, mağrur, küstah, kendini beğenmiş. **~edness** : kibir, gurur, küstahlık, kendini beğenmişlik.

swelling, *is.* 1. şiş(ir)me, 2. şiş, şişkinlik, şişkin yer, 3. yumur, ur.

swelter, *is.&f.* 1. (sıcaktan vb.) bunalmak, ter dökmek, bayılacak hâle gelmek, 2. bunalma, ter dökme, bunalım. **to be in a ~** : bunalmak, ter içinde kalmak, 3. **~ing heat** : bunaltıcı sıcak, 4. **~ingly** : bunalarak, ter dökerek, bunalıcasına.

swept, *f. bk.: sweep* (geç.z.&sf.f.).

sweptback, *sf.* uçları arkaya doğru çekilmiş (uçak kanadı), kanat uçları arkaya çekik (uçak).

sweptwing, *sf.* kanat uçları arkaya çekik (uçak, füze).

swerve, *is.&f.* **swerved, swerving** 1. (doğru yoldan) birdenbire sap(tır)mak, inhiraf et(tır)mek, yoldan çıkar(mak), direksiyonu kırmak. *A dog ran in front of the car and we ~d.* 2. vazgeç(ir)mek, dön(dür)mek, cay(dir)mak. *Nothing will ~ him from his aims.* 3. sapma, inhiraf, 4. **~able** : sap(trıl)abilir, 5. **~er** : sapan, inhiraf eden. *e.a.-1. deflect.*

sweven, *is. esk.* hayal, rüya. *e.a.- vision, dream.*

swift, *sf.&zf.&is.* 1. çabuk, hızlı, sür'atli, 2. çabuk olan/gelen/vuku bulan, 3. çevik, ayağına tez, çabuk davranışan, 4. çabuk geçen, kısa süren, sürekli, ömürsüz, 5. çabucak, hızla, sür'atle, 6. *zool.* kılıç kırlangıcı (*Apodidae*), 7. **Alpi-**

ne ~ zool. ak karınılı sahan (*Micropus melba*), 8. *zool.* hızlı kertenkele (*Sceloporus, Uta*), 9. (çapı ayarlanabilir) iplik sarma makarası, 10. **~ly** : hızla, çabucak, sür'atle, 11. **~ness** : çabukluk, çeviklik. *e.a.-1. speedy, quick, rapid, fleet, 2. expeditious, 3. ready, eager, alert, 5. swiftly. k.a.-1. slow.*

swift-footed, *sf.* ayağına çabuk, hızlı koşar, çevik.

swig, *is.&f.* **swigged, swigging** *k.d.* 1. bir içim, yudum, 2. içmek, bir yudumda dikmek, kafayı çekmek, 3. *den.* (halatı) makaradan geçirip çekmek, (yelkeni) germek, 4. **~ger** : içen, kafayı çeken. *e.a.-1. draught, 2. drink, gulp.*

swill, *is.&f.* 1. yal, yuntu, sulu yem, domuz yemi, hayvanlara verilen sulu mutfağ artığı, 2. çer çöp, artık, 3. bulaşık suyu gibi lezzetsiz sulu yemek, 4. bir yudumda içilen içki, 5. hayvanlara yal/yuntu vermek, 6. (iri yudumlarla/likir likir/bol bol) içmek, 7. *Brit.- k.d.* bol su ile yıkayıp silmek, 8. **~er** : bol bol içen, bol su ile yıkayan. *e.a.-2. garbage, 3. slop, 4. draught, 6. guzzle.*

swim, *is.&f.* **swam, swum, swimming** 1. yüz(dür)mek. **to ~ like a fish** : balık gibi/çok iyi yüzmek, 2. batmamak, su yüzünde durmak, 3. *gen. ~ in* : taşmak, dolmak. **eyes ~ming with tears** : gözyaşları içinde, gözlerinden yaşalar boşanarak, 4. yüzerek geçmek. **to ~ across a river** : yüzerek nehri geçmek, 5. başı dönmemek, sersemlemek, bayılmak. **My head is ~ming** : Başım dönüyor. **Everything swam before my eyes** : Gözlerimin önünde her şey dönüyordu. 6. baş dönmesi, baygınlık, 7. yüzmeye, yüzmeye hareketi, 8. **~ against the stream** : akıntıya kürek çekmek, olaylara karşı koymak, 9. **in the ~** : âşına, haberدار, 10. **~mer** : yüzücü, yüzgeç.

swim bladder, *is.* (balıklarda) hava kesesi. *e.a.- air bladder.*

swim fin, *is.* (balıklarda) yüzgeç.

swimmeret, *is.* (kabuklu hayvanların karınları altındaki) yüzgeç ayak. **~ legs** : yüzmeye bacakları.

swimming, *is.&f.* 1. yüzmeye, 2. yüzmeye yarışı, 3. yüzgen, yüzmeye bilen, 4. yüzmeye+, yüzmeye kullanılan. **~ pool** : yüzmeye havuzu, 5. sulu, yaşlı (göz), 6. baş dönmesi, 7. baş dönen, 8. **~ness** : yüzücülik, yüzgeçlik.

swimmingly, *zf.* kolayca, büyük başarı ile, sür'atle.

swimsuit = **swimwear**, *is.* mayo. *e.a.-bathing suit*

swindle, *is.&f.* **-dled**, **-dling** 1. dolandırmak, dolandırıcılık etmek, aldatmak, kandırmak, *argo* faka bastırmak, 2. dolandırma, dolandırıcılık, sahtekârlık, 3. **swindlable** : dolandırılabilir, 4. **swindlers** : dolandırıcı, 5. **swindler sheet** *argo* masraf bildirisi, harcirah beyannameşi, 6. **swindlingly** : dolandırarak. *e.a.-I. cheat, defraud cozen, dupe, trick, gull, fleece, bamboozle, hoodwink, 2. fraud, imposition, imposture, 5. expense account.*

swine, *is., cf. swine* 1. *zool.* domuz, hınzır, (*Suidae*), 2. *argo* domuzoğlu domuz, köpoğlu, moloz, kereste, hıyar, herifçioğlu, adı/menfur adam, 3. **~herd** : domuz çobanı, 4. **~like** : domuz gibi, 5. **~pox** : domuzlarda suçiçegi hastalığı.

swing, *sf.&is.&f. swung* (veya eski *swang*), **swung**, **swinging** 1. salla(n)mak, salıncakta salla(n)mak. **to ~ to and fro** = **~ backwards and forwards** : ileri geri sallanmak. **to ~ hips (in walking)** : (yürüken) kalçalarını kıvırtmak, 2. eksen etrafında dönmek. **The car swung round** : Otomobil tekerlekleri kayıp geri döndü. **The car swung round the corner** : Otomobil köşeyi dönüverdi. 3. elinde (daire çizecek şekilde) sallamak. **to ~ a club around one's head**. 4. salınmak, salınarak yürümek, 5. (uçak motorunu çalıştırma için) pervaneyi el ile döndürmek, 6. *ABD*- *k.d.* dolap çevirmek, işleri kendi istediği şekilde sokmak, becermek. **to ~ votes** : oyları kendi lehine çevirmek. **~ a business deal** : pazarlığı kendi lehine çevirmek. **to ~ it on s.o.** : birisini kafese koymak/aldatmak, 7. idare etmek, işletmek, döndürmek, tedvir etmek, 8. *argo* (a) canlı/neşeli olmak. **She may be 45, but she ~s** : Yaşı belki 45 ama hâlâ canlı ve neşeli. (b) hovardalık etmek, daldan dala konmak, (c) eşlerini paylaşmak, (çiftler), 9. *k.d.* (darağacına) asılmak, idam edilmek. **to ~ for a crime** : bir cinayet yüzünden asılmak. **He shall ~ for it** : Bu işin sonunda darağacına gidecek. 10. *gen. ~ up* : sallandırmak, asmak, salıncakta sallamak, 11. sallanış, sallan(dir)ma, salınma. **walk with a ~** : salınarak yürümek, 12. salınım, sarkacın

genliği, 13. (şirerde/müzikte) hareket/canlılık/kıvraklık. **song that goes with a ~** : canlı/hareketli/kıvrak şarkı, 14. hareket serbestisi, 15. ilerleme, terakki, **in full ~** : tam faaliyette, en canlı ve hareketli durumunda. **to get into the ~ of the things** : işleri yoluna koymak, tam hızla faaliyete geçirmek. **everything went with a ~** : her şey tam yolunda gitti, 16. (işçiler için) nöbet, vardiya. ~ **shift ABD** fabrikada gece varyası (saat 16-24 arası), 17. salıncak, salıncak gibi olan şey, 18. bir çeşit dans: *sving*. ~ **music** : *sving* müziği, 19. sallanan, salınan, 20. bir seçim sonucunu etkileyici, 21. *k.d.* yedek, gereklince başkalarının görevini alabilen, 22. **~ back** : eski yerine dönmek, rücu etmek. **Public opinion ~s back** : Kamuoyu aleyhe dönüyor. 23. **~ bridge** : bir eksen üzerinde açılıp kapanabilen köprü, 24. **~ing door** : iki tarafa açılır kapanır kapı, 25. **~ plow** : tekerlekşiz saban, 26. **~able** : sallanabilir. *e.a.-I. sway, oscillate, rock, wave, 9. hang*.

swinge, *f.* **swinged**, **swingeing** 1. *esk.* dövmek, kamçılamak, 2. *k.d. bk.* : *singe*. *e.a.-I. thrash, flog, chastise, punish*.

swingeing, *sf. Brit.* muazzam, büyük, şiddetli, ağır, ezici. **a ~ attack**. *e.a.- enormous, severe, forceful*.

swinger, *is.* 1. sallanan kimse/sey, 2. *argo* (a) faal, çağdaş hayatı uyan kimse, 3. *argo* (a) hovarda, çapkın, çılgınca hayatın tadını çıkaran kimse, (b) eşini paylaşan çiftten biri, 4. *esk.* döven/dayak atan kimse.

swinging, *sf.* 1. sallanan, sallanabilen, sallandıran, 2. *argo* faal, cevval, asrı, modern hayatı uymuş, 3. *argo* birinci, en âlâ, mükemmel, 4. cinsel ilişki için eşlerini değiştiren/paylaşan, 5. **~ly** : (a) sallanarak, (b) eşlerini paylaşarak. *e.a.- 2. hip, 3. first-rate*.

swingle, *f. -gled, -gling* 1. keten tokması, 2. (keteni) tokmakla dövmek.

swingletree, *is.* araba falakası.

swingtail, *sf.* yüklemek için kuyruk kısmı yana açılan (uçak).

swingwing, *sf.* hızlı gitmek için kanatları kısmen kapanabilen (uçak).

swingy, *sf.* **swingier**, **swingiest** cevval, faal, hayatın zevkini çıkaran, eğlence ve zevk ile vakit geçiren. *e.a.- lively, swinging*.

swinish

swinish, *sf.* 1. domuz gibi, domuza benzer, 2. hayvan gibi, kaba, hoyrat, 3. ~ly : domuz/hayvan gibi, 4. ~ness : domuzluk, hıncırlık, hayvanlık, kabalık.

swinney, *is. vet. bk.: sweeny.*

swipe, *is. &f. swiped, swiping* *k.d.* 1. şiddetli darbe (vurmak/indirmek), 2. kolunun bütün hızıyla vurma(k), 3. *argo* çalmak, aşırmak, yürütmek, 4. seyis. *e.a.- 3. steal, 4. groom.*

swipes, *is. Brit.- k.d.* 1. bira, 2. kalitesiz sulu bira.

swipple = swiple, *is.* keten tokmağı, harman dövme tokmağı. *e.a.- swingle.*

swirl, *is. &f.* 1.burgaç, su çevirişi, girdap, 2. (saç vb.) kıvrım, 3. karışıklık, keşmekeşlik, 4.burgaçlanması(k), girdap gibi dönme(k)/döndürme(k), 5. başı dönmek, 6. ~ingly :burgaçlanarak, girdap gibi dönerek/döndürerek. *e.a.- 2. twist, curl, whirl, whorl, 4. whirl, eddy.*

swirly, *sf. swirlier, swirliest* 1.burgaçlı, su çevirintili, girdaplı, 2. (saç vb.) kıvrık, kıvrımlı. *e.a.- swirling, whirling, twisted.*

swish, *sf. &is. &f.* 1. (havada hareket ederken) ışık gibi ses çıkarmak, 2. (ipekli kumaş vb.) hisıldamak, 3. fırlatmak, savurmak, 4. kamçılamak, kirbaçlamak, 5. ışık gibi ses, vizilti, fısırtı, hisırtı, 6. kamçı, sopa, 7. sopa/değnek ile) vuruş, darbe, 8. *argo* ibne, kadın rolü yapan erkek homoseksüel, 9. *k.d.* zarif, kibar, cazip, 10. kadın tavırlı, 11. ~er : kamçılayan, kirbaçlayan, 12. ~ingly : ışık sesiyle, vizıldayarak, hisırdayarak, hisırtı ile. *e.a.- 2. rustle, 4. flog, whip, 9. fancy, elegant, 10. effeminate.*

swishy, *sf.* **swishier, swisiest** 1. ışıklı, ışık sesi çıkarılan, hisırtılı, fısırtılı, 2. kadın tavırlı. *e.a.- 2. swish, effeminate.*

Swiss, *sf. &is.* 1. İsviçreli, 2. İsviçre+, İsviçre'ye özgü. ~**cheese** : İsviçre peyniri. ~**chard** : pazı. ~**French** : İsviçre Fransızcası. ~**muslin** : İsviçre muslini. ~**steak** : İsviçre usulü soğanlı, domatesli ve sebzeli biftek.

Swit. = Switzerland.

switch, *is. &f.* 1. çubuk, değnek, ince dal, 2. çubukla vurma, çubuk/değnek darbesi/vuruşu, 3. filiz, sürgün, 4. *elekt.* anahtar, elektrik

devresini açıp kapayan alet, 5. demir yolu makası, 6. döndürme, çevirme, değiştirmek, değişim, tokuş yapma, 7. (inek, aslan vb. gibi hayvanların kuyrukları ucundaki) püskül, 8. çubukla vurmak, dövmek, 9. çubuğu/değneği vb. sallamak, 10. (yernerlerini vb.) değiştirmek, çevirmek, birbirileyle değiştirmek, 11. kaydırma, döndürmek, yolunu değiştirmek, 12. (elektrik devresini) açmak/kapamak. ~**on** : devreyi kapamak, akım vermek. ~**off** : devreyi açmak, akımı kesmek. 13. makasla treni başka yola sevk etmek, 14. trene wagon takmak/çıkmak, 15. yolunu/yönüne değiştirmek, 16. (hayvan kuyruğunu) sallamak, 17. ~er : (a) (demir yolunda) makasçı, (b) manevra lokomotifi, (c) TV resim seçici, (d) petrol kuyusundan tanklara veya iletme borularına petrol akışını kontrol eden işçi, 18. ~like : çubuk/anahtar vb. gibi.

switchback, *is.* 1. keskin dönemeç, viraj, 2. (tepeye çıkan) dönemeçli demir yolu.

switchblade, *is.* sustalı çakı. ~**knife** *d.d.*

switchboard, *is.* (el ile işleye/manüel) telefon santrali.

switch cane, *is. bot.* çubuk kamışı (*Arundinaria tecta*).

switched-on, *sf. argo* cevval, faal, çığa uygun. *e.a.- turned-on.*

switch engine, *is.* manevra lokomotifi.

switch hitter, *is.* (beysbol) her iki eliyle de topa vurabilen oyuncu.

switchman, *is.* demir yolu makasçısı.

switchover, *is.* değişim, dönüşme. *e.a.- changeover.*

switchyard, *is. d.y.* manevra istasyonu/sahası.

swith = swithe = swthly, *zf. Brit.- k.d.* derhal, hemen, çabucak. *e.a.- immediately, quickly.*

swither, *is. Brit.- k.d.* karışıklık, heyecan, telâş.

swith = swithe = swthly, *zf. Brit.- k.d.* derhal, hemen, çabucak. *e.a.- immediately, quickly.*

swither, *is. Brit.- k.d.* karışıklık, heyecan, telâş.

Switz. = Switzerland.

Switzer, *is.* İsviçreli. *e.a.-* Swiss.

Switzerland, *is.* İsviçre.

swive, *f.* **swived**, **swiving** *esk.* çifteşmek. *e.a.-* copulate.

swivel, *is.&f.* **-eled**, **-eling** (*veya Brit.:* **-elled**, **-elling**) **1.** firdöndü, **2.** firdöndülü zincir halkası, **3.** mil üzerinde döner top (silâh), **4.** topun dönme mili, **5.** (eksen/mil etrafında) dön(dür)mek, **6.** firdöndü ile tespit etmek, **7. ~ block** : firdöndülü palanga, **8. ~ chair** : döner sandalye, **9. ~ gun** : mil üzerinde dönen top.

swivet, *is.* *k.d.* can sıkıntısı, öfke, telâş, heyecan. *e.a.-* irritation, annoyance, exasperation, tizzy.

swizzle, *is.* uzun kadehle içilen buzlu, limonlu ve şekerli rom. **~ stick** : bu içkiyi karıştırma çubuğu.

swob, *is.&gli.f.* **swobbed**, **swobbing** *bk.:* **swab.**

swollen, *sf.&f.* **1.** şişmiş, şiş, **2.** gururlu, mağrur, kibirli, **3. bk.:** **swell** (*fff.*) **4. ~ly** : şişerek, şişmiş bir şekilde, **5. ~ness** : şişkinlik, şişme.

swoon, (*esk. swound*) *is.&f.* **1.** bayılmak, kendinden geçmek, suurunu kaybetmek, **2.** üzerine baygınlık gelmek, **3.** sevinç ve heyecandan çığına dönmek. *The young girls ~ed when they saw their favorite actor.* **4.** baygınlık, bayılma, kendini kaybetme. **to go off in a ~ = to fall into a ~** : bayılmak, **5. ~ingly** : bayılarak, bayılırcasına, suurunu kaybederek. *e.a.-* **1. faint**, **4. faint**, syncop, unconsciousness.

swoop, *is.&f.* **1.** (havadan aşağıya doğru av üzerine vb.) hızla atılmak/saldırmak, pike yapmak. *a hawk ~ed down from the sky. Air Force planes ~ed low over the target.* **2. ~ down/ on/upon** : üstüne çullanmak/atılmak. **to ~ down on an enemy** : düşmanın üstüne atılmak, **3. ~ up** : kapmak, kapı kaçmak, **4. hamle**, saldırış, atılış, çullanma, **5. at one (fell) ~** : yıldırım gibi, birdenbire, anı olarak. *Influenza came down upon me at one fell ~.* **6. in one fell ~** : bir hamlede, bir çırıpta. **All our problems solved in one fell ~** : Sorunlarımız bir çırıpta çözülmüverdi.

swoosh, *is.&f.* **1.** hisıldama(k), fışıldama (k), hızla ve hisarı çıkararak geçme(k), **2.** vizlama(k), viz diye/ıslık sesiyle hareket etme(k). **A car ~ed by in a sucking swirl of dust** : Bir araba tozu dumana katarak viz diye geçip gitti. **3.** fışkırmak(k). **water ~ed up from the broken pipe.**

swop, *f.* **swopped**, **swopping** *bk.:* **swap.**

sword, *is.* **1.** kılıç, pala, **2.** (yetki/salâhiyet/güç/kudret simgesi olarak) kılıç, **3.** askerî kuvvet, silâh, **4.** savaş, harp, dövüş, **5. at swords' points** : her an çatışmaya hazır, kanlı bıçaklı, her an dış bileyen, **6. cross ~s** : (a) vuруşmak, dövüşmek, savaşmak, harbe tutuşmak, (b) çatışmak, anlaşamamak, şiddetli anlaşmazlık hâlinde olmak, **7. draw ~s** : kılıç çekmek, savaşmak, savaşa girişmek, **8. dress ~** : resmî elbise ile takılan kılıç, **9. put to the ~** : kılıçtan geçirmek, **10. put up the ~** : kılıçımı kimine koymak, savaşa son vermek, **11. small ~** : eskrimde kullanılan ufak kılıç, **12. ~ arm/hand** : sağ kol/el, **13. ~ bayonet** : süngü, **14. ~ belt** : kılıç kâyişi, **15. ~ blade** : kılıç namlusu, **16. ~ dance** : kılıç oyunu, **~ dancer** : kılıç oyuncusu, **17. ~ fern bot.** kılıç yapraklı eğrelti otu (*Nephrolepis exaltata*), **18. ~ grass** : kılıç otu, yaprakları kılıç gibi sıvri birkaç çeşit ot, **19. ~ knot** : kılıç kurdelesi, süs vb için kılıçın kabzasına bağlanan kurdele, **20. ~less** : kılıçsız, silâhsız, çatış masız, **21. ~like** : kılıç gibi, keskin, **22. ~ lily bk.:** *gladiolus*. **23. ~ of Democles** : Demokles' in kılıcı, sürekli tehdit, her an mevcut olan tehlîke, **24. ~ of State** : hükümdarlık kılıcı. *e.a.-* **4. war, combat, slaughter**, **5. opposed**, **6. (a) fight, (b) argue, disagree**, **7. slay, execute.**

sword-bearer, *is. Brit.* silâhtar, resmî törenlerde kralın kılıçını taşıyan görevli.

swordcraft, *is.* kılıç kullanma hüneri.

sworded, *sf.* kılıçlı, kılıç kuşanmış.

swordfish, *is. zool.* kılıç balığı (*Xiphias gladius*).

swordman(ship) *is. bk.:* **swordsman(ship).**

swordplay, *is.* eskrim, kılıç oyunu. **~er** : eskrimci.

swordsman, *is., ç. -men* **1.** iyi kılıç kullanan kimse, **2.** eskrimci, **3. ~ship** : kılıç kullanmada ustalık.

swordtail

swordtail, is. zool. kılıçkuyruk (*Xiphophorus*) : Orta Amerika tatlı sularında bulunan kuyruk yüzgeci kılıç şeklinde uzun, parlak renkli ufak bir balık.

swore, f. bk.: **swear** (geç.z.).

sworn, f. & sf. 1. bk.: **swear** (sf.f.), 2. ant içmiş, yemin etmiş, yeminli. ~ **statement** : yeminli ifade, 3. yeminle adanmış, vadedilmiş, 4. açık, apaçık, alenî, herkese ilân edilmiş, açıklanmış. ~ **enemy** : apaçık düşman, can düşmanı. **e.a.-4. affirmed, avowed.**

swot, is. & f. **swotted, swootting** 1. bk.: **swat**, 2. Brit.- *argo* (derse) çok çalışmak, *argo* kuşlamak, ineklemek, 3. derse çok çalışan öğrenci, *argo* kuş, inek. **e.a.-3. grind.**

swound, is. & f. esk. bk.: **swoon**.

'swounds, ünl. esk. **God's wounds** : vay canına.

swum, f. bk.: **swim** (geç.z. & sf.f.).

swung, f. bk.: **swing** (geç.z. & sf.f.).

swung dash, is. “yine o” işaretü : sözlüklerde anlamı açıklanan kelimeyi tekrarlamamak için onun yerine kullanılan ~ işaretü.

sy, önl ek bk.: **syn-** (sessiz harf önündeki şekli).

sybarite, is. 1. lüks ve zevk düşkünlüğü kimse, 2. **sybaritic(al)** : lüks ve zevk düşkünlüğüne özgü, 3. **sybaritically** : lüks ve zevke düşkün olarak, 4. **sybaritism** : lüks ve zevk düşkünlüğü. **e.a.-1. sensualist.**

sycamine, is. (İncil'de sözü geçen) karadut ağacı.

sycamore, is. bot. 1. *ABD* çınar ağaçları (*Platanus occidentalis*), 2. Brit. ~ **maple** d.d. akçaçınar (*Acer Pseudo-Platanus*), 3. Firavun inciri (*Ficus sycomorus*).

syce, is. (Hindistan'da) seyis. **saice, sice** d.d. **e.a.- groom, stableman.**

sycee = sycee silver, is. (Çin'de para yerine kullanılan) halis külçe gümüş.

syconium, is., ç. **-nia** bot. incir türü meyve, sikonya.

sycophancy, is. dalkavukluk, yaltakçılık, tabasbus, asalaklık, tufeylilik, parazitlik, otlakçılık.

sycophant, sf. 1. dalkavuk, yaltakçı, asalaklı, tufeyli, parazit, otlakçı, 2. ~**ic(al)** = ~**ish** : dalkavuk(ça), 3. ~**ically** = ~**ishly** : dalkavukça, dalkavuklukla, yaltakçılıkla, yaltaklanarak, asalaklıklı. **e.a.-1. toady.**

sycosis, is. **patol.** (saç ve sakalda) sikoz hastalığı.

syenite, is. kırmızı Mısır mermeri. **syenitic** : kırmızı mermerden.

syl-, önl ek bk.: **syn-** (1. harfi önündeki şekli). **synopsis** gibi.

syllabary, is., ç. **-baries** 1. heceler listesi, 2. birer hece belirten işaretlerin listesi. **the Japanese ~**.

syllabi, ç. is., bk.: **syllabus** (çoğulu).

syllabic(al), sf. 1. hece+, heceli, hecelerden oluşan, 2. hece vezni ile yazılmış (şîir), 3. s.bl. seslemsel. ~ **writing** : seslemsel yazı, 4. **syllabically** : hece hece. hecelerle, seslemsel olarak.

syllabicate, gli.f. **-cated, -cating** bk.: **syllabify**.

syllabication, is. bk.: **syllabification**.

syllabify, gli.f. **-fied, -fying** 1. hecelemek, seslemelemek, hecelere/seslemlere ayırmak, 2. **syllabification** : heceleme, seslemelemek, hecelere/seslemlere ayırma. **e.a.-syllabise, syllabize.**

syllabise, gli.f. Brit. bk.: **syllabize**.

syllabism, is. 1. seslemsel işaretlerle yazma, 2. heceleme, seslemelemek, hecelere/seslemlere ayırma.

syllabize, gli.f. **-bized, -bizing** bk.: **syllabify**.

syllable, is. & f. **-bled, -bling** 1. seslem, hece, 2. tek bir söz, kelâm, lâf. **He never uttered a ~** : Bir tek söz söylemedi/agzını hiç açmadı. **I didn't understand a ~ of what he said** : Söylediklerinden hiçbir şey anlamadım. 3. **in words of one ~** : kısaca, açıkça, kolay anlaşılacak şekilde. **I will explain it in words of one ~** : Bunu açıkça izah edeceğim. 4. seslemelemek, hecelemek, 5. hecelerle göstermek, 6. konuşmak, söylemek. **e.a.-3. clearly, 4. articulate, 6. speak.**

syllabub, is. bk.: **sillabub.**

syllabus, is., ç. **-buses/-bi** 1. özet, hulâsa, 2. **huk.** mahkeme kararı özeti.

syllepsis, *is.*, *ç. -ses gr.* 1. çifteleme, bir kelimeyi hem öz, hem de eğretebilmeli (mecazî) anlamda kullanma; cümlede iki kelimeyle ilgili olan bir kelimenin bunlardan biri ile cins veya miktarda uyum sağlamaması: örneğin "Neither he nor we are willing." cümlesindeki *are*, *we* ile uyum sağlar, fakat *he* ile sağlamaz, 2. **sylleptic** : çiftleme, çiftlemsel.

sylogise/sylogisation/sylogiser, *Brit. bk.*: **sylogize/sylogization/sylogizer**.

sylogism, *is.* 1. *man.* tasım, kıyas, 2. tüm-dengelimli usavurma, talîf muhakeme, 3. anlaşılması güç, aldatıcı, yanlış yola sevk edici kanıt.

sylogistic, *sf. & is.* 1. **sylogistical** *d.d.* tasımsal, kıyasî, 2. tasıma benzer, tasım tarzında, 3. tasımbilim, mantığın tasımları inceleyen bölüm, 4. tasımlama, tasımlarla usavurma, 5. **~ally**: tasımla, tasım/kıyas yolu ile.

sylogize, *f.* **-gized**, **-gizing** 1. tasımlamak, tasımlarla usavurmak, 2. **sylogization** : tasımlama, 3. **sylogizer** : tasımcı, tasımlayan.

sylph, *is.* 1. ince/zarif kız/kadın, 2. hava perisi, havada yaşadığı tasarılanan peri, 3. **~ic** : peri gibi, periyeli ait/benzer, 4. **~like** = **~ish** = **~y** : peri gibi, güzel. *e.a.-2. salamander, undine, nymph, gnome.* **NOT** : SYLPH hava/gök perisi, SALAMANDER ateş perisi, UNDINE su perisi, GNOME ise cüce ihtiyar olarak düşünülür. GNOME erkek, öbürleri kadındır.

sylphid, *is. & sf.* 1. pericik, küçük peri, 2. **~ine** *d.d.* perilere özgü.

sylva, *is.*, *ç. -vas/-vae* *bk.*: **silva**.

sylvan = **silvan**, *sf. & is.* 1. orman+, ormanın ait, 2. ormanlık, ağaçlık, ağaçlı, 3. ağaçtan yapılmış, 4. ormanda yaşayan insan/hayvan, 5. orman perisi/ilâhi.

sylvanite, *is.* silvanit, altın-gümüş tellürit (AuAg)Te₂. Gri, parlak kristalli altın cevheri.

sylvatic, *sf.* ormanlarda bulunan, ormanlara özgü, orman böcekleri tarafından yayılan (hastalık). ~ *plague*.

sylviculture, *is. bk.*: **silviculture**.

sylvite = **sylvin(e)**, *is.* silvit, pottasyum klorür: KCl. Renksiz veya süt beyazı, kırmızı renklerde rastlanan önemli potasyum kaynağı.

sym-, *ön ek* *bk.*: **syn-**. (b,p,m önündeki şekli): *symbol*, *symphony*, *symmetry* gibi.

symbiont, *is. biy.* ortak yaşayan canlı. **~ic** : ortakyaşar.

symbiosis, *is.*, *ç. -ses biy.* 1. ortak yaşama, sembiyoz, birbirinden farklı canlıların birbirine yararlar sağlayarak ortak yaşamasi, 2. **symbiotical** : ortak yaşama ait, 3. **symbiotically** : ortak yaşamarak.

symbol, *is. & f.* **-boled**, **-boling** (veya *Brit.*: **-bolled**, **-bolling**) 1. simge, im, sembol, remiz, alâmet, temsal, belirti, işaret, nişan, 2. *bk.*: **symbolize**.

symbolic(al), *sf.* 1. simgesel, ımsel, sembolik, remzî, 2. simgeli, simgelerle belirtilen/ifade edilen, 3. **symbolically** : simgesel/sembole olarak, 4. **symbolicalness** : simgesellik, ımselilik, semboliklik, simgesel/sembole olarak belirtilme, 5. **~ logic** = **mathematical logic** : simgesel us bilimi/mantık, matematiksel mantık, kavramları kelimelerle değil, simgelerle göstererek işlem yapan us bilimi/mantık.

symbolise/symbolisation, *Brit. bk.*: **symbolize/symbolization**.

symbolism, *is.* 1. simgecilik, sembolizm, 2. simgeler/semboller dizisi, 3. simgesel/sembolelik kavram, 4. simgelerle/imlerle ifade etme.

symbolist, *sf. & is.* 1. simgeci, sembolist (şair/sanatkâr), 2. simgelerle/imlerle ifade eden (kimse), simge/sembole kullanan (kimse).

symbolistic(al), *sf.* 1. simgeci, sembolist, 2. simgelerle/imlerle ifade edilmiş, 3. simgesel, sembolik, 4. **symbolistically** : simgecilik, simgelerle, sembollerle, simgesel/sembole olarak.

symbolize, *f.* **-ized**, **-izing** 1. simgele(şir)mek, simgesi/sembole olmak, temsil etmek, 2. simgelerle/imlerle ifade etmek, mecazî olarak anlatmak, 3. simgesi/sembole saymak, 4. **symbolization** : simgele(şir)me, simgesi/sembole olma, temsil etme, simgelerle/imlerle ifade etme, mecazî olarak anlatma, simgesi/sembole sayma.

symbology, *is.* 1. simge bilimi, simgelerin incelenmesi, 2. simge kullanma, simgelerle ifade etme, 3. **symbolological** : simge bilimsel, simge kullanan, simgelerle ifade eden, 4. **symbologist** : simge bilimci, simge kullanan/simgelerle ifade eden kimse.

symmetalism

symmetalism, *is.* iki metalcilik : para standartı olarak belirli oranda altın ve gümüş alaşımı kullanma.

symmetric(al), *sf.* 1. *geom.* bakışıklı, simetrik, mütenazır. *Points (1,1) and (1, -1) are ~ with respect to the x-axis.* 2. *bot.* bakışık, simetrik, merkezden geçen düzlemlerle eşit kısımlara bölünebilen, 3. *kim.* bakışık : molekül veya örtü bir eksen veya düzleme birbirine eşit iki bölüğe ayrılabilen, 4. *patol.* iki tarafı birden etkileyen (hastalık), 5. **symmetrically** :bakışıklı/simetrik olarak, 6. **symmetricalness** :bakışım(lilik), simetri, tenazur.

symmetrise/symmetrisation, *Brit.bk.:* **symmetrize/symmetrization**.

symmetrize, *gl.f.* **-trized**, **-trizing** bakışım sağlamak, bakışık/simetrik hale getirmek, mütenasip/mütenazır kılmak. **symmetrization** : bakışım sağlama, bakışık/simetrik hale getirme, mütenasip/mütenazır kılama.

symmetry, *is.*, *ç.* **-tries** 1. bakışım, simetri, tenazur, 2. tenasüp ve düzen, intizam, ahenk, uygunluk, 3. mütenasip güzellik, tenazurdan ileri gelen güzellik. *e.a.-2. concord, correspondence, balance, proportion, harmony*.

sympathectomy, *is.*, *ç.* **-mies cer.** sempatik sinir ameliyatı: yürek, mide, bezeler vb. nin çalışmasını kontrol eden sinirler üzerinde yapılan ameliyat.

sympathetic, *sf.* 1. anlayışlı, duygudaşlı, başkasının duygularını anlayan, dertlerine ortak olan, samimî, sevimli, sıcak ilgi gösteren. *a ~ listener*. 2. sevgi/acıma gösteren, şefkatli, merhametli. ~ **heart** : müsik kalp, şefkat ve acıma gösteren kimse. ~ **pain** : başkasının üzüntüsünden dolayı duyulan acı, 3. *gen.* ~ **to/toward** : ilgi gösteren, taraftar, yanlı. **He is ~ to the project** : Projeye ilgi gösteriyor/taraftardır. 4. *anat.* sempatik, irade dışı beden faaliyetlerini yöneten, 5. *fiz.* etkisel, uygun, ahenkli, başka bir cinsle aynı titresimi/sesi hasil eden. ~ **sound** : etkisel ses, bir sesin etkisiyle titreme sonucu çıkan ses. ~ **magic** : etkisel sihir, uzaktan etki sonucu meydana gelen şaşırtıcı olay, 6. ~ **ink** : görünmez mürekkep, 7. ~ **strike** *bk.:* **sympathy strike**, 8. ~**ally** : anlayışla, sempati/ilgi/şefkat ile, karşısındaki duygularına ortak olarak. *e.a.-1&2. compassionate, commiserating, kind, tender, affectionate, 6. invisible ink.*

sympathin, *is. biy.-kim.* sempatin : sempatik sinir uçlarının çıkardığı, kalp atışını hızlandıran, kalp kaslarını kontrol eden hormonumuşu madde.

sympathise/sympathiser/sympathisingly, *Brit. bk.:* **sympathize/sympathizer/sympathizingly**.

sympathize, *gs.f.* **-thized**, **-thizing** 1. *gen.* ~ **with** : anlayış göstermek, hâdden/dertten anlamak, başkasının duygularını/dertlerini paylaşmak, yakınlık duymak, ilgi/şefkat/sevgi göstermek, 2. başsağlığı dilemek, taziyede bulunmak, matemine ortak olmak, 3. aynı fikirde olmak, uygun görmek, taraftar olmak, 4. uymak, uygun gelmek, 5. **sympathizer** : anlayış gösteren, hâdden/dertten anlayan, başkasının duygularını/dertlerini paylaşan, ilgi/şefkat/yakınlık gösteren kimse, 6. **sympathizingly** : anlayış/ilgi/şefkat/yakınlık göstererek, hâdden/dertten anlayarak, başkasının duygularını/dertlerini paylaşarak.

sympathy, *sf.&is.*, *ç.* **-thies** 1. duygusallık, anlayış gösterme, hâdden/dertten anlama, başkasının duygularını/dertlerini paylaşma, dert ortaklısı, sempati, şefkat. **be in(out of) ~ with ...** : ... ile aynı duyu ve düşündede olmak (olmamak). **I have no ~ for him** : Ona hiç acımadam. **feel ~** : sevgi/şefkat duymak, 2. duyu ve yaratılış uygunluğu, ahenk, anlaşma. **in ~ with** : ... -ye uygun olarak, ... ile birlikte. **The price of gold has risen in ~ with rising costs around the world** : Dünyadaki fiyat artışlarına uygun olarak altın fiyatları yükseldi. 3. **sympathies** : şefkat ve sevgi duyguları, duygusal yakınlık. **Popular sympathies are on his side** : Halk ondan yanadır/onu tutuyor. 4. onaylama, doğru bulma, uygun görme, tasvip etme, taraftarlık. **He viewed the plan with ~ and publicly backed it** : Plâni uygun gördü ve açıkça destekledi. 5. *tip* etki, tesir, organların birbirine etkisi, 6. cısimlerde birbiri ile birleşme veya birbirini etkileme eğilimi. **string that vibrates in ~** : etki ile titreten tel, 7. başsağlığı, taziye. **Accept my deep ~** : Yürekten başsağlığı dilerim(=Derin taziyelerimi sunarım). 8. ~ **strike** : sempati grevi, başka bir işçi grubunun grevini desteklemek için girişilen grev.

sympetalous, *sf. bot. bk.*: **gamopetalous**.

symphonic, *sf.* 1. *müz.* senfonik, senfoni tarzında, senfoni+, senfoniye ait. ~ *music*. 2. *u-*ymsal, ses uyumuna ait, 3. *eş* sesli, aynı sesi veren, 4. *~ally* : senfoni tarzında, uyumla, eş sesli olarak, 5. *~ poem* = **tone poem** : senfonik şiir.

symphonious, *sf.* 1. uyumlu, ahenkli, uygun, uyum sağlamış, 2. *~ly* : uyumlu/olarak, uygun bir şekilde.

symphonise, *gs.f.* **-nised**, **-nizing** *Brit. bk.*: **symphonize**.

symphonist, *is.* senfoni bestekâri.

symphonize, *gs.f.* **-nized**, **-nizing** uyum/ahenk sağlamak, ahenkli olmak, uygun gelmek.

symphony, *is.*, *ç.* **-nies** 1. *müz.* senfoni. *Beethoven's fifth ~*. 2. *~ orchestra* *d.d.* senfoni orkestrası, 3. ses/renk uyumu, ahenk, uygunluk. ~ *of wild flowers*. 4. *esk.* uyuşma, anlaşma. *e.a.- 4. agreement, concord*.

sympysis, *is.*, *ç.* **-ses** 1. *anat. zool.* bitişme, kaynaşma, irtifak (kemik), 2. sabit mafsal, 3. *bot.* bitişik büyümeye, 4. **sympysial** = **syphysis** : bitişme/kaynaşma ile ilgili, 5. **symphytic** : bitişik, kaynaşmış.

sympiesometer, *is.* gazlı barometre, akış basıncı ölçeri.

sympodium, *is.*, *ç.* **-dia** *bot.* bileşik sap.

sympodial : bileşik sap+, bileşik sap şeklinde.

symposiac, *sf.&is.* 1. *esk.* şölen, ziyafet, sofra başı sohbeti, 2. tartışmalı oturum+.

symposiarch, *is.* 1. sofra başı: sofra veya ziyafette başkanlık eden kimse, 2. ziyafette konuşma yapan ve şerefe kadeh kaldırın kimse.

symposium, *is.*, *ç.* **-siums/-sia** 1. tartışmalı oturum, belirli bir konunun tartışıldığı bilimsel toplantı, 2. aynı konuda yazılmış bilimsel makale ve denemeler dergisi, 3. şölen, sempozyum, içkili ve yemekli sohbet.

symptom, *is.* 1. belirti, emare, alâmet. **to show ~s of ...** : ... belirtileri göstermek, 2. *patol.* hastalık belirtisi, araz, 3. *~less* : belirtisiz.

symptomatic(al), *sf.* 1. belirti+, belirtisel, 2. *gen. ~ of* : belirtisini oluşturan, belirten, gösteren, delâlet eden, 3. belirtilere göre. *a ~ treatment*. *a ~ classification of disease*. 4. **sympto-**

malically: belirtisel olarak, belirtiler bakımından, belirtiler göz önüne alınarak, belirtilerine göre. **diseases that are symptomatically alike** : aynı belirtileri gösteren hastalıklar.

symptomatology, *is.* 1. belirtiler bilgisi, 2. hastalık belirtileri, araz. *e.a.-semiology, semi-otics*.

syn-, *ön ek* “eş, ortak, müşterek, birleşmiş, ile, birlikte, aynı zamanda” anlamları katar. **co-** ön eki ile eş anlamlıdır. Ör.: *syntax, syndrome, synthesis, synoptic*. Keza *sc, sp, st, z* önünde *sy-*, *l* önünde *syl-, b, p, m* önünde *sym-, s* önünde de *sys-* şeklini alır.

syn. = 1. *synonym(ous)*, 2. *synonymy*.

synaeresis = **syneresis**, *is. s.bl.* 1. bireme, aynı kelimedeki yan yana bulunan iki ünlünün tek sesleme indirgenmesi, 2. *bk.*: **synizesis**.

synaesthesia, *is. bk.*: **synesthesia**.

synagog = **synagogue**, *is.* 1. havra, sinagog, Musevî tapınağı, 2. ibadet eden Musevî toplumu, 3. **synagogal** = **synagogical** : havrava/sinagoga ait.

synallagmatic = **synalagmatic**, *sf. huk.* karşılıklı, iki taraflı (yükümlülük koyan). ~ *contract*. *e.a.-bilateral*.

synaloepha = **synalepha** = **synalephe**, *is.* ses bilesimi : bitişik sesli harflerin bir sesli gibi talâffuzu.

synanthous, *sf.* yaprak ve çiçekleri aynı zamanda çikan.

synapse, *is. fizy.* sinir kavşağı, sinir bağlanımı.

synapsis, *is.*, *ç.* **-ses** 1. *biy.* kromozomların birleşmesi, 2. *fizy. bk.*: **synapse**.

synarthrosis, *is.*, *ç.* **-ses anat.** kaynaşık eklem, kemiklerin kaynaşması/sabit bir şekilde birleşmesi.

sync = **synch**, *is. &f. TV. sin. - k.d.* eşleme. ~ **advance** : resim ses aralığı. ~ **bench** : eşleme masası. ~ **cue** : eşleme imi. ~ **leader** : eşleme kılavuzu. ~ **mark** : eşleme imi. ~ **pulse generator** : eşleme üreticisi. ~ **separation** : resim ses aralığı. ~ **separator** : eşleme ayırıcı. ~ **track** : eşlemeli ses yolu. ~ **track recording** : eşlemeli çevirim.

syncarp, *is. bot.* bileşik meyve: ayrı ayrı ufak meyvelerden oluşan meyve (dut, böğürtlen, incir gibi). ~**ous** : bileşik meyveli, bileşik yemiş yapraklı.

synchro-

synchro-, öн ek “eşleme, eş zamanlama” anımları katar. **synchronized** ve **synchronous**’un kısaltılmışı. öр.: *synchroscope*, *synchrotron*.

synchroflash, sf. eş zamanlı çakar, fotoğraf makinesi örtücisünün açıldığı anda çakarı parlatan.

synchromesh, is. oto. eş hızlı. ~ **device** : eş hızlı kavrama, hız değiştirildiğinde bağlanacak dişilerin aynı hızla dönmesini sağlayarak çarpmadan ileri gelen aşınma ve gürültüyü önleyen düzen.

synchronous, sf. bk.: **synchronous**.

synchronic(al), sf. d.b. eş süremli. ~ **linguistics** : eş süremli dil bilimi: bir dili, belli bir dönemdeki evrimini göz önünde bulundurmadan inceleyen dil bilimi. **synchronously** : eş süremli olarak.

synchronise/synchronisation/synchroniser, Brit. bk.: **synchronize/synchronization/synchronizer**.

synchronism, is. 1. eş zamanlık, eşleme-lik, aynı anda vuku bulma, aynı zamana rastgelme, 2. (olayları) tarih sırasına göre düzenleme, 3. fiz. elekt. eşleme, senkronizasyon. e.a.-1. *contemporaneousness*, *simultaneity*.

synchronistic(al), sf. 1. eş zamanlı, eşleme-lik, 2. **synchronistically** : eş zamanlı olarak.

synchronize, f. -nized, -nizing 1. eşleme-lik, eş süremlenmek, aynı anda olmak/vuku bulmak, 2. birlikte hareket etmek/işlemek, 3. (saat) ayarlarını birbirine uydurmak, ayarlamak. ~ *your watches*. 4. aynı tarihe tesadüf ettirmek, 5. TV- sin. sesi ağız hareketlerine uydurmak, 6. **synchronization** : eşleme, eş süreleme, eş zamanlama, 7. **synchronizer** : eşleyici, eş süremlenmeyici.

synchronous, sf. 1. eş zamanlı, eşleme-lik, eş süremli, senkron. ~ **motor** : senkron motor, 2. çağdaş, aynı anda vuku bulan, 3. -ly : eş zamanlı/eş süremli olarak, 4. ~ness : eş zamanlılık, eş süremlilik, çağdaşlık. e.a.-1.&2. *simultaneous*, *contemporaneous*.

synchroscope = sychronoscope, is. sinkronoskop, eşleme göstergeci, iki elektrik üretici/ osilatör vb. arasındaki evre/faz/frekans farkını gösteren alet.

synchrotron, is. sinkrotron, menyetik ve elektrostatik elektron hızlandırıcı.

synclastic, sf. mat. eş eğrilikli : verilen noktadaki eğrilikleri aynı işaretli olan (yüzeyler).

synclinal, sf. mat. 1. (aşağıya doğru) eş eğimli, 2. jeol. çökük (katmanlı), inеçli, teknemsi, 3. ~ly : eş eğimle, çökük bir şekilde.

syncline, is. jeol. çökük katman, inеç, tekne.

syncopate, gl.f. -pated, -pating 1. müz. vurulamak, ritmik yapmak, normal sesleri kuvvetlendirmek, 2. gr. kelimeyi ortadan kısaltmak : *Gloucester*’i *Gloster* hâline getirmek gibi, 3. **syncopator** : vurulayan, kısaltan.

syncopated, sf. 1. müz. vurulu, normal sesleri kuvvetlendirilmiş. ~ **rhythm**. 2. gr. kısaltılmış.

syncopation, is. 1. müz. vurulama, ritmik yapma, normal sesleri kuvvetlendirme, 2. gr. kelimeyi ortadan kısaltma, 3. **counterpoint**, **counterpoint rhythm** d.d. şiirde bazı kelimeler üze-rine bastırarak vurgulama.

syncope, is. 1. gr. iç ses düşmesi, kelime içindeki bir sesin/harfin kaybolması: *never* yerine *ne’er* veya *arslan* yerine *aslan* demek gibi, 2. patol. bayılma, beyne kan gitmemesinden ileri gelen baygınlık, 3. **syncopic = syncopal** : iç ses düşmesi+, baygınlık. e.a.- 2. *fainting*.

syncretism, is. 1. bağıdaştırma, birbirinden farklı ilkelerin, uygulamaların/mezheplerin birleştirilmesi (teşebbüsü), 2. gr. birbirinden farklı iki kipin zamanla aynı şekli alması, 3. **syncre-tic(al) = syncretistic(al)** : bağıdaşmış, birleşmiş, 4. **syncretist**: bağıdaştırıcı, birleştirici, bağıdaştırmaya çalışan kimse.

syncretize, f. -tized, -tizing bağıdaştırma, birbirinden farklı ilkeleri/uygulamaları/mezhepleri birleştirerek

syncrasis, is. esk. tezat.

syndactyl(e) = syndactylous, sf.&is. bitişik parmaklı, yapışık parmaklı. **syndactylism** : bitişik parmaklılık, yapışık parmaklılık.

syndesm(o)-, öн ek anat. bağ, bağ zarına ait.

syndesmology, is. anat. bağları/ligamentleri inceleyen anatomi dalı.

syndesmosis, is. anat. kemiklerin bağ do-kularıyla birbirine bağlanması. **syndesmotic** : bağdokusal.

syndetic(al), *sf.* bağlayıcı, birleştirici. **syndetically** : bağlayarak, birleştirerek.

syndic, *is.* 1. *Brit.* vekil, mutemet, bir kürum adına malî işleri yürütmeye yetkili kimse, 2. hükümet memuru, yargıç, 3. **~ship** : mutemetlik.

syndical, *sf.* 1. işçiler birliğine/sendikaya ait, 2. sendikacılıkla ilgili.

syndicalism, *is.* 1. sanayinin işçi örgütleri tarafından yönetimini amaç tutan doktrin, 2. sendikacılık, sanayi mülkiyet ve işletmesini işçilere devretmeye çalışan siyasi hareket, 3. **syndicalist(ic)** : sendikacı, sendikacılık taraftarı.

syndicate, *is. &f. -cated, -cating* 1. sendika, 2. yazıları gazetelere/dergilere satan ajan, 3. mutemet heyeti, 4. sendikalaşmak, sendika kurmak, sendika aracılığıyla yönetmek, 5. (haber/yazı vb.) aynı zamanda yayınlanmak üzere gazete ve dergilere dağıtmak, 6. **syndication** : sendikalaşma, sendika kurma, gazete ve dergilere dağıtma.

syndrome, *is.* 1. *patol.* tüm belirti, sendrom, belirli bir hastalığı niteleyen belirtilerin tümü, 2. toplumsal durumu niteleyen belirtiler, 3. **syndromic** : tüm belirtisel.

synecdoche, *is.* kapsamlayış, bir kelimeyi kapsamını genişleterek (daraltarak) bir bütün (parça) yerine kullanma (Türk ordusu yerine Mehmetçik demek gibi). **synecdochic(al)** : kapsamlayıcı. **synecdochically** : kapsamlayarak.

synecious, *sf. bk.*: **synoicous**.

synecology, *is.* etki bilimi : hayvan ve bitki topluluklarının birbirine etkisini inceleyen çevre bilimi. **synecologic(al)** : etki bilimine ait.

syneresis, *is.* 1. *bk.*: **synaeresis**, 2. *fiz. kim.* büzülme : bir peltenin sıvısını birden geri verecek oylumunu küçültmesi.

synergetic, *sf.* eş etkin, birlikte çalışan etki yapan, iş birliği yapan. *e.a.- cooperative*.

synergism, *is.* eş etkinlik, birlikte çalışma/etkileme, iş birliği yapma, (ilâç vb.) birlikte alındığı zaman daha etkili olma.

synergist, *is.* 1. *tip* (a) eş etkin ilâç, (b) başka organın çalışmasını destekleyip kuvvetlendiren organ, 2. *ecz.* ilâca katılınca etkisini artıran madde.

synergistic, *sf.* eş etkin, birlikte etkiyen/çalışan, başkasının etkisini artıran. *~ally* : eş etkinlikle, birlikte etkileyerek. *e.a.- synergistic, cooperative*.

synergy, *is., c. -gies* 1. eş etkime, birlikte çalışma, birbirini kuvvetlendirme/destekleme, 2. eş etkinlik : iki ilâçın/kasın/sinirin vb. birlikte çalışarak birbirini kuvvetlendirmesi, 3. **synergic** : eş etkin, birlikte çalışan, birbirini kuvvetlendiren/destekleyen.

synesis, *is. gr.* cümle bilgisi hatası : dil bilgisinin gerektirdiği uygunluk yerine anlamca uygunluğun tercih edilmesi. *“the committee are...”* da isim tekil olduğu hâlde anlamca çoğul olduğu düşünülerek çoğul fiil kullanılması buna örnektir.

synesthesia = **synaesthesia**, *is.* bileşirme: bir duyu organı üzerindeki uyarının başka bir duyu organına da etkimesi (ses duyunca bazı renklerin görülmesi gibi). **synesthetic** : bileşirimsel.

synfuel, *is. bk.*: **synesthetic fuel**.

syngamy, *is. biy.* eşeysel birleşme, döllemenmede olduğu gibi eril ve dişil gözlerin birleşmesi. **syngamic** = **syngamous** : eşeysel birleşme ile ilgili.

syngensis, *is. biy.* 1. (eşeysel) üreme, 2. **syngenetic** : üremesel, üreyen, üreten.

synizesis = **synaeresis**, *is. s.bl.* ünlü birleşimi : çift ünlü oluşturmayan iki ayrı ünlüün bir hece olarak söylemesi.

synod, *is.* 1. kilise meclisi, birkaç kilisenin birleşik kurulu, 2. kurul, meclis, toplantı, 3. **Holy ~** : Ortodoks kilisesinin en yüksek ruhanî meclisi, 4. **~al** : kilise meclisine ait.

synodic(al), *sf. astr.* 1. kavuşma+, kavuşum+, iki gök cismi ile arzın aynı doğru üzerine gelmesi durumu/süresi ile ilgili, 2. **synodically** : kavuşumsal olarak, kavuşma süresi ile ilgili olarak.

synoicous = **synecious** = **synoecious**, *sf. bot.* çift eşeyli, eril ve dişil çiçekleri aynı saptı bulunan. *~ly* : çift eşeyli olarak. *~ness* : çift eşeylilik.

synonym, *is.* 1. eş anlamlı (kelime), anlamdaş, müteradif, 2. düzdeğişmece, bir kelime yerine kullanılabilen ikinci kelime. *Arcadia is a*

synonymise

~ for pastoral simplicity. **3. bot. zool.** kabul edilmeyen bilimsel terim, **4. synonymous(al)** : eş anlamlı, anlamdaş, **5. synonymity** : eş anlam(lilik), anlamdaşlık. **e.a.- 2. metonym. k.a.-1. antonym.**

synonymise, *glf. Brit. bk.* : **synonymize**.

synonymize, *glf. -ized, -izing* eş anlamlı kelime söylemek, eş anlamısını vermek.

synonymous, *sf. 1.* eş anlamlı, anlamdaş, müteradif. ~ **with ...** : ... ile eş anlamlı, **2. ~ly** : eş anlamlı olarak, eş anlamda, **3. ~ness** : eş anlam(lilik), anlamdaşlık.

synonymy, *is. c. -mies* **1.** eş anlamlılık, anlamdaşlık, müteradiflik, **2.** eş anlamlı kelime-lerin incelenmesi, **3.** eş anlamlı kelimeler dizisi, **4. bot. zool.** (a) bir tür/sınıfa vb. verilen eş anlamlı bilimsel adlar, (b) bu adların listesi ve izahları.

synopsis, *is.* özet, hulâsa, icmal, *tiy.* oyun taslağı, konu özetü. **e.a.- summary, condensation, abstract, précis.**

synopsise, *glf. Brit. bk.* : **synopsize**.

synopsize, *glf. -sized, -sizing* özetlemek, hulâsa etmek, özet/hulâsa çıkarmak. **e.a.- summarize**.

synoptic(al), *sf. 1.* özet (hâlinde), özetlenmiş, kısaltılmış, muhtasar, **2. Synoptics** = ~ **Gospels** : İncil'in Matta, Markos ve Luka bölümleri, **3. synoptically** : özet olarak, özet/hulâsa hâlinde özetlenmiş/kısaltılmış/muhtasar bir şekilde.

synoptic chart, *is.* meteoroloji haritası : geniş bir bölgenin bir andaki hava durumunu gösteren harita.

synostose, *f.* kemik kaynaşmak, birleşmek. **synostotic** :kaynaşmış. **synostosis** = **synosteosis** : (a) (kemik) kaynaşma, (b) kaynaşık kemik.

synovia, *is. fizy.* eklem sıvısı. **synovial** : eklem sıvısı ile ilgili, eklem sıvısında vuku bulan. **synovially** : eklem sıvısı ile ilgili olarak.

synovitis, *is. patol.* eklem zarı yangısı. **synovitic** : yangılı (eklem zarı).

synsepalous, *sf. bot. bk.* : **gamosepalous**.

syntactic(al), *sf.* söz dizimsel, cümle bilgisine ait. ~ **component** : söz dizimine bileşen. ~ **construction** : söz dizimsel kuruluş. **syntactically** : söz dizimsel olarak, cümle bilgisi açısından.

syntactic foam, *is.* kabarcıklı sünger, içi boş kabarcıklı suda yüzen plastik madde.

syntagm, *is. gr.* dizim.

syntagmatic, *sf. gr.* dizimsel. ~ **marker** : dizimsel belirtici. ~ **relation** : dizimine, bağıntı.

syntagmatics, *is. gr.* dizim bilimi.

syntax, *is. gr.* cümle bilgisi, söz dizimi, sentaks, nahiv.

synthesis, *is. c. -ses* **1.** bireşim, terkip, sentez, **2.** kimyasal bileşim, **3.** düşünSEL bireşim, ayrı ayrı fikirleri birleştirerek bir bütün oluşturma, **4. fel.** ettişim, **5. synthesist** : bireşimci.

synthesise/synthesisation/synthesiser, *Brit. bk.* : **synthesize/synthesization/synthesizer**.

synthesize, *f. -sized, -sizing* bireştirmek, birleştirmek, terkip etmek, sentezlemek, sentez yapmak, bireşim/sentez meydana getirmek.

synthesization : bireştirmek, sentezleme. **synthesizer** : bireştiren, sentezleyen, sentezci.

synthetic, *sf. 1. kim.* bireşimsel, sentetik, yapay, sun'î. ~ **fuel** : yapay yakıt. ~ **rubber** : yapay/sun'î kauçuk, **2. man.** bireşimsel. ~ **judgment** : bireşimsel yargı, yüklem kavramının konu kavramı dışında bulunduğu yargı, **3. gr.** bireşimsli, çekimli, yanaşık, birçok biçim birimin tek kelime çerçevesinde toplamaya yönelen. ~ **languages** : bireşimsli diller.

synthetise = synthetize, *f. bk.* : **synthesize**.

syntonic, *sf. psikol.* duygusal dengeli, çevreye uyumlu.

sypher, *glf.* yivli tahtaları ekleyip düz bir yüzey yapmak.

syphilis, *is. patol.* frengi, sifilis.

syphilitic, *sf. & is.* frengili, frengiye yakalanmış (kimse). ~ **ally** : frengili olarak.

syphiloid, *is. patol.* frengimsi, frengiye benzer.

syphilology, *is. patol.* frengi hastalığını inceleyen bilim. **syphilologist** : frengi uzmanı.

syphon, *is. & f. bk.* : **siphon**.

Syr. = **1. Syria(n)**, **2. Syriac**.

syr. *ecz.* şurup (= syrop).

Syria, *is.* Suriye.

Syriac, *is.* Süryanî, Süryanice.

Syrian, *sf. & is.* **1.** Suriyeli, Suriye+, **2.** Suriye ortodoks kilisesine/Yakubîler kilisesine üye (kimse).

syringa, *is. bot.* 1. ful, ağaç fulü (*Philadelphus coronarius*), 2. leylâk. *e.a.-1. mock orange, 2. lilac.*

syringe, *is.&f. -ringed, -ringing* 1. *tip* şırınga, 2. şırınga etmek, şırınga ile yıkamak. **to ~ (out) the ears** : kulakları şırınga ile yıkamak, 3. **fountain ~** : lâstik torbalı/şişeli şırınga, 4. **hypodermic ~** : iğne(li şırınga), enjeksiyon şırıngası, 5. **-ful** : şırınga dolusu.

syringeal, *sf.* 1. kuşların ötme borusu ile ilgili, 2. östaki borusu ile ilgili.

syringomyelia, *is. patol.* omurilikte su toplanması. **syringomyelic** : omurilikte su toplanmış.

syrinx, *is., ç. syringes/syrixes* 1. kuşların ötme borusu/ses organı, 2. *anat.* östaki borusu, 3. *mit.* dağ perisi, 4. kamış kaval, 5. Mısır mezarlarında kaya içinden açılmış dar geçit. *e.a.-4. panpipe.*

syrphian = **syrphid** = **syrphid fly**, *is. arı sinek (Syrphidae)* eşek arısına benzer bir tür sinek.

syrup = **sirup**, *is. şurup, şekerli su. golden ~* : şeker pekmezi. **-like** : şurup gibi.

syrupy = **sirupy**, *sf.* 1. şuruplu, şurup kıvamında, 2. içli, aşırı duygusal, fazla hassas. *e.a.-1. sentimental, mawkish.*

syssarcosis, *is., ç. -ses anat.* kemiğin kaslarla birleşmesi.

systaltic, *sf. fizy.* sürekli olarak büzülüp açılan.

system, *is.* 1. **dizge. ~ of equations** : denklemler dizgesi. **~ configuration** : dizge görünümü. **~ design** : dizge tasarımı. **~ documentation** : dizge belgeleme. **~ evaluation** : dizge değerlendirme. **~ flowchart** : dizge akış çizeneği. **~s analysis** : dizge çözümleme. **~s software** : dizge yazılımı, 2. usul, metot, yol, yöntem. *a new ~ of election. They have developed a remarkably efficient ~ for increasing productivity.* 3. kural, kaidde, düzen, nizam, intizam. *There's got to be some sort of ~ around here or we won't be able to function properly.* 4. **toplumsal düzen**, nizam. **beat the ~** : düzeni bozmak, 5. *fel.* dizge, öğreti. **a ~ of philosophy** : felsefe dizgesi/öğretisi, 6. sistem, âlem, kâinat, manzume. **the solar ~** :

güneş sistemi. *the Copernican ~*. 7. *biy.* uzuv, organ, belirli bir görevi yapan organ ve dokular topluluğu, sistem. **the digestive ~** : sindirim sistemi, 8. sıra, dizi, takım. **mountain ~** : sıradalar. **~ of pulleys** : makara takımı, 9. şebeke, ağ. **railroad ~** : demir yolu şebekesi, 10. yönetim şekli, rejim. **the revolutionary overthrow of the ~** : rejimin devrimle yıkılışı. **a new administrative ~** : yeni bir yönetim şekli, 11. beden, vücut, uzviyet. *The strenuous work harmed her system.* **get sth. out of one's system** : düşündüklerini açıklamak, içindekileri dışarı vurmak. **Getting it out of my ~ made me relax a bit** : İçimdeki/düşündüklerimi söyleyip biraz ferahladım. 12. *jeol.* belirli bir jeolojik dönemde oluşan kayalar, 13. kristal biçim : altı çeşit kristal biçiminden her biri (*hexagonal, isometric, monoclinic, orthorhombic, tetragonal, triclinic*), 14. kurum, teşkilât. **the postal ~** : posta teşkilâti, 15. **-less** : sistemiz, düzensiz, intizamsız, yönemsiz. *e.a.-2. method, procedure, 3. orderliness, 11. organism, 14. organization.*

systematic(al), *sf.* 1. düzgün, düzenli, montazam, plânlı, usul ve kaideye uygun, bir amaca yönelik. **~ efforts**. *a ~ course of reading.* 2. sistematik, belirli yöntemleri/kuralları izleyen, belirli ilkelere ayrılmayan, prensip sahibi. **a ~ person. ~ habits.** *He was very ~ in his approach to his work.* 3. dizgesel, dizge/sistem oluşturan, 4. **systematically** : düzenli/plânlı olarak, belirli yöntemleri izleyerek, sistematik bir şekilde. *He does his work systematically.* *e.a.-1. consistent, orderly, 2. methodical.*

systematicness, *is.* düzenlilik, intizam, belirli plâna/yönteme uygunluk.

systematics, *is.* dizge bilimi, sınıflandırma sanatı.

systematise/systematisation/systematiser, *Brit. bk.: systematize/systematization/systematizer.*

systematism, *is.* 1. dizgecilik, sınıflandırma, tasnif etme, 2. düzenli/kurallara uygun davranış.

systematist, *is.* 1. dizgeci, sınıflandırıran/tasnif eden kimse, 2. düzenli/kurallara uygun davranışan kimse.

systematize

systematize, *gl.f. -tized, -tizing* 1. dizgeleme, düzenlemek, düzene/intizama sokmak, usul ve kurrallara uydurmak, sistemleştirmek, sistematik hâle koymak, kural ve nizamlara bağlama, 2. **systematization** : dizgeleme, düzenleme, düzene/intizama sokma, sistemleştirme, sistematik hâle koyma, 3. **systematizer** : dizgeleyen, düzenleyen, düzene/intizama sokan, sistemleştiren, sistematik hâle koyan, kural ve nizamlara bağlayan kimse. **e.a.-I.** *organize, order, articulate*.

systematology, *is.* dizgeleme bilimi.

systemic, *sf.* 1. dizgesel, dizge+, 2. *patol.*

(a) bütün bedeni etkileyen, (b) bir organ sistemi ile ilgili, 3. ~ **intecticide** *d.d.* bitki tarafından ab-

sorbe edilerek onu yiyen böcekleri öldüren ilaç,

4. **~ally** : bütün bedeni etkileyebilecek şekilde.

systemise/systemize, *bk.: systematize*.

systole, *is.* 1. *fizy.* kasım, kalbin ritmik olarak büzülererek kanan vücuta gönderme hareketi. *bk.: distole*, 2. *şîir* uzun heceyi kısaltma.

systolic, *sf. tip* kasımlı.~ **pressure** : kasımlı basınç, sol karıncıktan çıkan kanın basıncı.

syzygy, *is., ç. -gies* 1. *astr.* karşı/kavuşma konumu, bir gezegen yörüngeşinin yer ile güneşin birleşiren doğruya kesitiği nokta, 2. (şîir) ikili vezin tefilesi, 3. **syzygial** = **syzygetic** = **syzygal** : karşı konumsal.

*****

***

*

T

T, t, is., ç. T's/Ts, t's/ts 1. İngiliz alfabetesinin yirminci harfi, **2. T** sesi, **3. T** şeklinde şey, **T-bandage** : T şeklinde sargı. **T-beam** : T şeklinde kiriş. **T-rail** : T şeklinde demir yolu. **T-square** : T cetveli. **4. to a T = to a tee** : aynen, tipatıp, tamamıyla, mükemmel, biçilmiş kafstan. **That job would suit you to a T** : Bu iş sana çok uygundur/senin için biçilmiş kaftandır. **cross one's t's** *mec.* çok titiz olmak, kılık kırk yarmak.

T, bk. : tesla.

t, Ist. dağılm. **bk.** : **distribution**.

't = it (kısıltılmış şekli). **'twas** = it was; **'tis** = it is.

T. kis. = **1. tablespoon(ful)**, **2. kim.** Tentulum, **3. Technician**, **4. Temperature (absolute)**, **5. Territory**, **6. Testament**, **7. Time**, **8. Tuesday**, **9. Turkish**.

t. kis. = **1. teaspoon(ful)**, **2. telephone**, **3. temperature**, **4. tenor**, **5. tense**, **6. territory**, **7. time**, **8. tome**, **9. ton**, **10. town**, **11. transitive**.

Ta, kim. bk. : **tantalum** (simge).

Taal, is. Güney Afrika Felemenkçesi. **e.a.- Afrikaans**.

tab, is&f. tabbed, tabbing **1.** askı, şerit, elbisele bağlanacak uç, **2.** kayış, şerit, kaytan, **3.** etiket, yafta, işaret, bellik, **4.** klapa, **5.** kundura ucundaki madeni parça, **6. hv.** kanatçık pancuru, **7.** daktıloda tabütatör, **8. k.d.** ödenecek fatura, hesap pusları, **9.** işaret koymak, belliklemek, etiketlerle işaretlemek, **10. ear tabs** : şapka kulaklıkları, **11. keep ~** : hesap tutmak. **12. keep tab(s) on k.d.** takip etmek, sıkı kontrol etmek, gözden uzaklaştırmamak, peşini bırakmamak. **to keep ~s on the expenditure** : harcamaları sıkı kontrol etmek, **13. pick up the ~** : (lokantada vb.) hesabi ödemek. **e.a.- 8. check**, **12. observe, check on**.

tab. kis. **1.** (reçetelerde) tablet, **2. table(s)**.

tabanid, is.&sf. at sineği(gillerden), *Tabanidae* familyasına mensup (böcek).

tabard, is. **1.** uzun kollu veya kolsuz palto, **2.** eskiden şövalyelerin zırh üzerine giydikleri armalı cüppe, **3. ~ed** : cüppeli.

tabaret, is. çizgili (ipek/asetat) mobilyalık kumaş.

Tabasco (sauce) *is.* acı biberli sos.

tabby, sf.&is., ç. -bies, f. -bied, -bying

1. tekir kedi, **2.** (dişi) ev kedisi, **3.** dedikoducu kocamış kız, cadı, acuze, **4.** çubuklu kumaş, **5.** parlak kumaş, tafta, **5.** çubuklu, çizgili, benekli, **6.** (ipekli vb. kumaşa) benekli/çizgili desen vermek. **e.a.- 3. spinster, 5. striped, brindled**.

tabernacle, is&f. -led, -ling **1.** çadır, çardak, kulübe, **2.** konut, mesken, **3.** (Musevilerin Filistin'e yerleşmeden önce kullandıkları) taşınablebil tapınak, **4.** tapınak, büyük mabet, kilise.

the Baptist ~ : Baptist kilisesi, **5.** bazı kiliselerde İsa'nın etini ve kanını temsil eden kutsal ekmek ve şarabı içinde sakladıkları süslü kütü, **6.** (ruhun geçici mekâni olarak düşünülen) beden, **7. den.** indirilen direğin ıskacısı, **8.** (çadırda/kulübede) barın(dır)mak, **9. Feast of Tabernacles** : kamiş bayramı, gül bayramı, **10. tabernacular** : çadıra benzer, çadır biçiminde.

tabes, is. patol. **1.** (hastalıktan) zayıflama, zayıf düşme, zayıfyet, **2. ~ dorsalis = locomotor ataxia d.d.** dengesiz yürüme, omurilik zayıfyeti: frenginin son safhasında omuriliğin zayıflamasıyla beden hareketlerinde görülen düzensizlik ve felç.

tabescence, is. zayıflama, eriyip solma, zayıfyet.

tabescent, sf. zayıf(layan), eriyip solan.

tablature

tablature, *is.* 1. gitar öğrencisi: gitar öğrenenler için telleri ve parmağın yerini çizgi ve noktalarla gösteren şekiller, 2. *esk.* yazılı levha, üzerinde yazı veya resim bulunan levha veya yüzey.

table, *sf. &is. &f.* **-bled**, **-bling** 1. masa, 2. yemek masası, sofra. **at** ~ : sofrada, yemekte. **clear the ~** : sofrayı toplamak/kaldırmak. **He keeps a good ~** : sofrası zengindir. **keep the ~ amused** : sofrada herkesi eğlendirmek. **lay/set the ~** : sofrayı kurmak. **sit down to ~** : sofraya oturmak, 3. sofraya konan yemek, 4. sofrada oturanlar, 5. oyun/kumar masası, 6. düz tepe, yüksek düzlük, yayla, 7. *mim.* duvarda özel şekilde işlenmiş kısım, 8. ~s : kitabe, tablet, yazılı taş, üzerine yasaların yazıldığı taş levha veya bu şekilde yazılı yasa. *the Twelve Tables of Rome*. 9. çizelge, cetvel, tablo. **multiplication** ~ : çarpım/kerrat cetveli. ~ of contents : (kitabın) içindeler, fihrist. ~ of errors : yanlış doğru cetveli, 10. mücevheratın düz üst yüzeyi veya düz yüzeyli taş, 11. masaya koymak, tehir etmek, 12. çizelge/liste yapmak, listeye geçirmek, 13. *ABD* (tasarının müzakeresini) ertelemek, sonraya bırakmak, 14. *Brit.* (tasarıyı) müzakereye sunmak. ~ a bill : tasarıyı (a) parlamentoaya sunmak, (b) ertelemek, 15. masa+, masada kullanılan, masa üzerine konulan. ~ **radio** : masa radiosu. ~ **linen** : masa örtüsü ve peçeteler. ~ **tennis** : masa tenisi, pingpong, 16. sofra+, sofrada yenilen/çıilen/kullanılan vb. ~ **salt** : sofra tuzu. ~ **wine** : yemekte içilen şarap. ~ **talk** : sofra sohbeti, 17. **on the ~** : (parlamentoaya sunulmuş tasar) (a) *Brit.* komisyonda tartışılmakta, müzakere halinde, (b) *ABD* görüşülmesi ertelemiş, sonraya bırakılmış. **lay on the ~** : (a) masaya koymak, (b) (tasarıyı) ertelemek, tehir etmek, 18. **round** ~ : yuvarlak masa(da oturan heyet), yuvarlak masa toplantıları, 19. **turn the ~s (on)** : talih yar olmak, talih yüzüne gürmek. **Fortune turned the ~s and we won** : Talihimiz yar oldu ve kazandık. **turn the ~s on one** : (a) durumu birinin aleyhine çevirmek, (b) birini kazdığı kuyuya düşürmek, 20. **under the ~** : (a) gizli, el altından. *The businessman offered me \$500 under the ~ if I would vote against the government's plan.* (b) küfeli. **drink s.o. under the ~** : çok içtiği hâlde sarhoş olmamak, 21. ~less : masasız. *e.a.- 6. plateau, 17. (b) postponed, 20. (a) covertly.*

tableau, *is., ç.* **tableaux/tableaus** 1. resim, tablo, 2. görülecek manzara, 3. ~ **vivant** : canlı tablo.

tablecloth, *is., ç.* **-cloths** masa örtüsü, sofra bezi.

table d'hôte, *sf.&is., ç.* **tables d'hôte** tablodot.

tableland, *is.* yayla, plato. *e.a.- plateau.*

tablespoon, *is.* 1. çorba/yemek kaşığı, 2. ~ful *d.d.* : kaşık dolusu.

tablet, *is&f.* **-leted**, **-leting** (veya *Brit.*: - *leted*, -*letting*) 1. bloknot, yazı kâğıdı destesi, 2. tablet, levha, kitabe, yazıt, 3. sıkıt, yassı hap, tablet, komprime, 4. küçük kalıp (sabun). 5. (bloknota) yazmak/kaydetmek, 6. üzerine kitabı/yazıt/levha yapıştırmak, 7. sıkıt/komprime yapmak. *e.a.- 1. pad.*

tableware, *is.* sofra takımı (tabak, çatal, bıçak, kaşık).

tabloid, *sf.&is.* 1. küçük gazete (28x38 cm boyutunda), 2. resimli ve heyecanlı haberler yayınlayan küçük gazete, 3. *b.h.* yassı hap, tablet, 4. özetenmiş, az ve öz, 5. duygusal, heyecan uyandırıcı. ~ *journalism*. 6. ~ism : heyecan uyandırıcı yayın. *e.a.- 4. concise, condensed, 5. sensational.*

taboo, *sf.&is., ç.* **-boos, f. -booed, -boooing** 1. yasak, dokunulmaz, tekinsiz, tabu, memnu. ~ **words** : ağıza alınmaz/ayıp sözler. **These subjects are ~** : Bu konular üzerinde konuşulması yasaktır. 2. yasaklama(k), menetme(k), 3. sürmek, sürgüne göndermek. **tabu** *s.d.y.* *e.a.- 1. prohibited, banned, forbidden, 2. forbid, prohibit, ban, 3. ostracize.*

tabor = **tabour**, *is.&f.* 1. dümbelek (çalmak), 2. ~er : dümbelekçi. *e.a.- 1. drum.*

taboret = **tabouret**, *is.* 1. tabure, arkalıksız iskemle, 2. elişi için kasnak, 3. ufak dümbelek.

taborin(e) = **tabourin(e)**, *is.* küçük dümbelek.

tabu, *is&f. bk.:* **taboo**.

tabular, *sf.* 1. çizgel, çizelge/cetvel hâlinde (düzenlenmiş), 2. çizelgeye göre hesaplanmış, çizelgeden bulunmuş, 3. düz, masa gibi, masa şeklinde, 4. ~ly : çizelge hâlinde.

tabula rasa, *Lât. ç.* **tabulae rasae** 1. boş (üzerine yazı yazılmamış) levha, 2. boş beyin, yeni doğan çocuğun her şeyden habersiz dişağı.

tabularise/tabularisation, *Brit. bk.* : **tabularize/tabularization**.

tabularize, *glf. -ized, -izing* 1. çizelgeleme, çizelge/cetvel yapmak, liste/cetvel hâlinde düzenlemek, 2. **tabularisation** : çizelgeleme, çizelge/cetvel yapma. *e.a.- 1. tabulate*.

tabulate, *sf. & f. -lated, -lating* 1. *bk.* : **tabularize** (1), 2. daktıloda TAB (çizelgeç) tuşunu kullanmak, 3. çizgel, çizelge/cetvel halinde (düzenlenmiş), düz, düzgün, 4. yatay bölmeli (mercan), 5. **tabulable** : çizelgelenebilir, çizelge/cetvel hâline konuabilir, 6. **tabulation** : çizelgeleme, cetvel düzenlemeye.

tabulator, *is.* 1. çizelgeci, çizelge/cetvel tanzim eden kimse/sey, 2. **tab, tab key** *d.d.* çizelgeç, cetvelleyici, tabülatör, daktıloda cetvel yazmayı kolaylaştıran tuş.

TAC = Tactical Air Command.

tacamahac(a) = **tacmahack**, *is.* 1. pelesenk, kokulu reçine, günlük, buhur, tütsü, 2. *bot.* pelesenk ağacı (*Bursera, Protium*): reçinesi günlük vb. olarak kullanılan ağaç, 3. *bot. bk.* : **bal-sam poplar**.

tace, *Lât.* kalça zırhı. **tacet** *müz.* sus (çalgu: çalma).

tach, *is. k.d. bk.* : **tachometer**.

tachina fly, *is. zool.* hızlı sinek (*Tachinidae*) : lârvası tırtıllar ve böcekler üzerinde asalaş yaşıyan gri/siyah renkli iki kanatlı sinek.

tachisto-, *ön ek* “en hızlı”.

tachistoscope, *is. psikol.* hızlı göstergəç : görüş algısı denemesinde kullanılan, çok kısa süre ile resim ve harf gösteren cihaz. **tachistoscopic(ally)** hızlı göstergəç ile.

tacho-, *ön ek* “hız, sür’at”.

tachometer, *is.* hızölçer, dönüsölçer, tachometre, akış ve dönüş hızını ölçen alet. **tachometrically** : hız ölçerek, dönüsölçer ile. **tachometry** : hız ölçme, dönüş ölçme.

tachy-, *ön ek* “hızlı, sür’atlı, çabuk”.

tachycardia, *is.* hızlı vuru, çarpıntı, hızlı kalp çarpması.

tachygraph, *is.* 1. hızlı/steno ile yazma, 2. hızlı yazan.

tachygraphy, *is.* 1. hızlı yazı, Roma/Yunan stenografisi, 2. **tachygrapher** = **tachygraphist** : hızlı yazan, 3. **tachygraphical(ly)** : hızlı yazarak, hızlı yazı ile.

tachylyte = **tachylite**, *is.* kara bazalt, cam gibi parlak siyah bazalt. **tachylytic** : kara bazaltlı.

tachymeter, *is.* takimetre: yön, uzaklık ve yükseklik farkını bir çırpıda ölçen topografi aleti.

tachymetry, *is.* takimetre ile ölçme tekniği.

tacit, *sf.* 1. sessiz, sükütf. *a ~ partner*. 2. kapalı, zımnî, söylenenmeden anlaşılan/ifa edilen. *a ~ approval*. 3. sözsüz, sessiz, içten, mırıldanarak. *a ~ prayer*. 4. **-ly** : sessizce, kapalı bir şekilde, söylenenmeden, zımnen, 5. **-ness** : sessizlik, altıklık, zımnılık, söylenenmeden anlaşılmış. *e.a.-1. silent, 2. implicit, implied, 3. unexpressed, unsaid, unspoken, unvoiced. k.a.- 3. expressed*.

taciturn, *sf.* 1. sessiz, suskun, sükütf, konuşmaz, 2. sert, ciddî, asık suratlı, 3. **-ity** : sessizlik, suskunluk, sükütlilik, 4. **-ly** : sessiz sessiz, suskunlukla, süküt ederek, konuşmaksızın. *e.a.-1. reticent, uncommunicative, 2. stern, dour*.

tack¹, *is&f.* 1. ufak civi, kabara, büyük başlı ufak civi, pünez. **carpet** ~ : hali civisi. **thumb** ~ : pünez, raptiye. ~ **hammer** : karfiçe çekici, dösemeci çekici, küçük civi çakmaya mahsus miknatıslı çekiç, 2. teyel, 3. teyellemeye, iliştirmeye, civi ile/geçici olarak tutturma, 4. yapışkanlık, lüzucilik, 5. **den.** kuntra, 6. **den.** gi-diş, yol, bir geminin yelkenlerine göre gittiği yol, yelkenli geminin rüzgâr sebebiyle yol değiştirmesi, 7. önlem, tedbir, çare, yol, yaklaşım, 8. koşum takımı. ~ **room** : ahır yanında koşum takımı odası, 9. civi ile tutturmak/pekiştirmek, 10. iliştirmek, bitiştirmek, birleştirmek, tutturmak, teyellemek, 11. **gen. ~ on (to) sth.** : eklemek, ilâve etmek, ilâveler yapmak. *They've ~ed a couple of new clauses on to the end of the contract.* 12. **den.** orsa etmek, tiramola etmek, 13. zikzaklar yaparak ilerlemek, 14. yolu/yöntemini/hareket tarzını/fikrini/tutumunu değiştirmek, 15. **gen. ~ up** : atı eyerlemek, koşum takımını takmak. *Please ~ up quickly.* 16. ~ **about** : volta etmek, 17. ~ **and veer** : orsa boca etmek, 18. ~ **on** : gemiyi çevirmek, ilâve etmek, 19. ~ **oneself on to s.o.** : birine takılmak, 20. **be on the right ~** : doğru yolda olmak, 21. **get**

tack²

down to brass ~s : asıl konuya dönmek, **22. on the wrong** ~ : yanlış yolda, yanlışmış, yolunu şaşırılmış, **23. port** ~ *den.* kotralar iskeleden seyir, **24. starboard** ~ : kotralar sancaktan seyir. **be/sail on the starboard/port** ~ : kotralar sancak/iskeleden seyretmek, **25. try another** ~ : başka bir çareye/tedbire başvurmak, **26. ~er** : ekleyen, teyelleyen, muvakkaten birleştiren, çivi/raptiye ile tutturun, **27. ~less** : çivisiz, raptiyesiz. *e.a.- 4. stickiness, adhesiveness, 7. approach, 10. unite, combine, 11. append, annex, 22. in error, astray.*

tack², *is.* **1.** besin, gıda, yiyecek, **2. hard** ~ : peksimet, eskiden gemilerde ekmek yerine yenilen katı bisküvi. *e.a.- 1. food, fare.*

tackle, *is&f. -led, -ling* **1.** takım, olta takımı, **2.** palanga, **3. den.** halat takımı, **4.** tutma, zaptetme, yakalama, **5.** Amerikan futbolunda belirli yerde oynayan iki oyuncudan her biri, **6. esk.** koşum takımı, **7.** başarmak, üstesinden/hakkından gelmek, icabına/çaresine bakmak, **8.** uğraşmak, çözmeye çalışmak. *to ~ a difficult problem*. **9.** tutmak, zapt etmek, önlemek, öünü almak, **10.** atın koşum takımını takmak, dizgin vurmak, **11.** Amerikan futbolunda topu taşıyanı tutup durdurmak. *e.a.- 6. tack, 10. harness.*

tackling, *is. esk.* takım, teçhizat. *e.a.- equipment, tackle.*

tacky, *sf.* **tackier, tackiest** **1.** yapışkan, lüzucî, **2. k.d.** pis, kılıksız, pejmürde, hırpanî, **3. tackiness** : yapışkanlık, lüzucilik. *e.a.- 1. sticky, adhesive, 2. shabby, dowdy.*

tacmahack, *is. bk.: tacamahac.*

taco, *is., ç. -cos* (Meksika usulü) kıymalı bazlama.

taconite, *is.* kumlu demir cevheri (%27 demir).

tact, *is.* **1.** incelik, nezaket, zarafet. **to show** ~ : incelik/nezaket göstermek. **a matter requiring** ~ : nazik bir mesele. **with** ~ : kibarca, nezaketle. **without** ~ : nezaketsiz, kaba, **2.** hatırlasın, saygılı davranış, muhatabının duygularına saygı, muhatabının incitmeme hulusundaki maharet, nabza göre şerbet verme. **to be wanting in** ~ : gönül/hatır kırmak, incitmek, kaba davranış. **to use ~ in dealing with s.o.** : birinin gönlünde gitmek, nabzına göre şerbet vermek, **3.** dokunma duygusu, **4.** ince/estetik

zevk. *e.a.- 1,2. circumspection, delicacy, suavity, suaveness, finesse, discretion, diplomacy, poise, aplomb, consideration, sensibility. k.a.- 1,2. crudeness, clumsiness, awkwardness, indiscretion, indelicacy, insensitivity.*

tactful, *sf.* **1.** incelikli, anlayışlı, nazik, kibar, ince, hassas, zarif, hatırlasın, muhatabının duygularına saygılı, **2. ~ly** : incelikle, kibarca, nazikane, hatırlasınla. **to deal ~ly with s.o.** : birinin gönlünde davranışmak, kibar muamele etmek, **3. ~ness** : incelik, anlayışlılık, naziklik, kibarlık, hatırlasınlık. *e.a.- 1. adroit, skillful, suave, considerate, mannerly, polite, sensitive. k.a.- 1. tactless.*

tactic, *is.&sf.* **1. bk.: tactics**, **2.** tabiyeye ait, taktik, **3. tedbirli**, düzenli, düzen ve tertibe ait.

tactical, *sf.* **1.** tabiyeye ait, taktik. *a ~ movement of forces. a general of great ~ skill.* **2.** tedbirli, düzenli, ustalıkla, kurnaz, ustaca/maharetle düzenlenip yönetilen. *He made a ~ decision to threaten to leave the company, in the hope that they would then offer him a better job.*

3. ~ly : taktik olarak, tabiye bakımından.

tactician, *is.* tabiyeci, taktik/tabiye uzmanı.

tactics, *is.* **1.** taktik, tabiye, muharebe usulü, muharebede askeri sevk ve idare sanatı, mahareti. *Atatürk's brilliant ~ brought a great victory to the nation.* **2.** manevra, **3.** başarıya ulaştıran akıllı davranış, kurnazca eylem/yaklaşım, siyaset. **They use delaying ~** : Geciktirme siyaseti güdüyorlar. **Different circumstances involve adopting different ~** : Duruma göre davranış gereklidir.

tactile, *sf.* **1.** dokunsal. **~ circle** : dokunsal açıklık. **~ corpuscle** : dokunma cisimciği. **~ sense** : dokunsal duyum, **2.** dokunulur, el ile tutulur, dokunma ile hissedilir, **3. tactility** : dokunsallık, dokunma ile duyulabilme, elle tutulabilme.

taction, *is.* dokunma, temas. *e.a.- touch, contact.*

tactless, *sf.* **1.** inceliksiz, nezaketsiz, kaba, hoyrat, saygısız, patavatsız, gücendirici, rencide edici, hatırlıcı. *a ~ remark.* **2. ~ly** : nezaketsizce, kabaca, hoyratça, saygısızca, patavatsızca, gücendirecek şekilde, **3. ~ness** : nezaketsizlik, kabalık, hoyratlık, saygısızlık, patavatsızlık, gücendirme, hatırlırma.

tactual, *sf.* 1. dokunsal, dokunma duygusu ile ilgili, 2. dokunma ile anlaşılan, 3. ~ly : dokunarak, el ile. **test a fabric** ~ly : bir kumaş el ile muayene etmek.

tad, *is. ABD- k.d.* küçük çocuk/oğlan.

tadpole, *is. zool.* iribaş, tetarı, kurbağa yavrusu.

tae, *e. Isk. bk.: to.*

taedium vitae, *Lât.* bezginlik, hayattan bıkınlık.

tael, *is. 1. bk.: liang*, 2. eski Çin gümüş parası (≈ 37 g).

taenia = **tenia**, *is., ç. -niae* 1. kadınların baş sargası, file, 2. *anat.* şerit doku (beyindeki beyaz sinirler gibi), 3. *zool.* şerit, tenya, yassı solucan/bağırsak kurdu, 4. *mim.* (Dorik mimarisinde) pervaz.

taeniacide = **teniacide**, *sf. & is. tip* tenya/yassı solucan öldürücü (ilâç).

taeniafuge = **teniafuge**, *sf. & is. tip* tenya/yassı solucan düşürücü (ilâç).

taeniasis = **teniasis**, *is. patol.* bağırsaklarda tenya/yassı solucan bulunması hastalığı.

taffarel = **tafferel**, *is. esk. bk.: taffrail.*

taffeta, *is. & sf.* tafta, canfes, taftaya benzer (kumaş). ~ **weave** : canfes dokuma.

taffrail, *is. den.* küçüğeşte, morfidar.

taffy, (*Brit.:* **toffee** = **toffy**), *is. 1.* kaynamış şeker ve tereyağından yapılmış şekerleme, 2. *k.d.* pohpohlama, dalkavukluk. *e.a.- 2. flattery, cajolery.*

tafia = **taffia**, *is.* Haiti'de yapılan adî niteilikli rom.

tag, *is. & f. tagged, tagging* 1. etiket, yafta. *The price is on the ~. a price ~. a name ~.* 2. ufak sarkık uç, 3. ayakkabı bağlı demiri, 4. pusula, fiş, 5. yirtık kumaş parçası, paçavra, 6. son söz, hatime, bitiş, 7. kissadan hisse, masalın sonuna eklenen açıklayıcı yorum, meşhur söz, 8. lâkab, tanıtma unvanı, bir kimseyi/toplumu niteleyen kısa söz, 9. *k.d.* bir kimsenin peşine takılan/her yerde onu izleyen kimse, kuyruk, (hafiye, casus vb.), 10. (yazında) süslü kırırmı, 11. (saç) perçem, kâkül, lüle, 12. (hayvanlarda) kuyruğun ucu, püskül, saçak, 13. olta ucunda sun'ı yemlarındaki ufak parlak maden parçası, 14. elim sende oyunu (oynamak). 15. etiketlemek, etiket takmak/yapıştırma, üz-

rine etiket koymak, 16. peşinden/peşi sıra gitmek. ~ **after/along** : peşine takılmak, peşini bırakmamak, peşinden ayrılmamak, 17. (boksta) şiddetli bir yumruk indirmek, 18. ~ **day** : hayatı için rozet takılan gün, 19. ~ **end** : sarkık uç, bir şeyin son ve âdi kısmı, artık, kalıntı, 20. ~**like** : yafta gibi, 21. ~ **line** : bitiş sözleri, son söz. 22. **rag, tag, and bobtail** : ayak takımı, gürüh. *e.a.- 5. tatter, 6. cue, 7. catchword, 8. epithet, 22. rabble.*

tagger, *is.* etiket yapıştırın kimse, 2. ~s : ince demir saç, teneke/levha.

tagmeme, *is. gr.* en küçük dil bilgisel birim. *bk.: glosseme, morpheme.*

tagrag, *is. 1.* ayak takımı, derinti, gürüh, 2. paçavra. *e.a.- 1. riffraff, rabble, 2. tatter.*

tag sale, *is. bk.: garage sale.*

Tahitian, *sf. & is.* Tahitili, Tahiti+, Tahiti dili.

tahsildar = **tahseldar**, *is.* (Hindistan'da) tahsildar.

taiga, *is.* kuzeydeki çam ormanları (Türkçe *dağ* kelimesinden alınmıştır).

tail¹, *sf. & is. & f.* 1. kuyruk. (ilgili sıfat : *caudal*), 2. etek, peş, kuyruğa benzer şey, ceket vb. eteği/kuyruğu, tuğ. *the ~ of a kite./of a shirt* 3. arka, nihayet, geri, son. **There was another car close on my ~** : Hemen arkamda başka bir araba vardı. ~ **of a procession** : alayın sonu, 4. işe yaramaz/istenmeyen parça, 5. saç örgüsü, 6. *astr.* kuyruklu yıldızın kuyruğu, 7. *k.d.* parada resimsiz taraf, yazı, 8. maiyet, bilelik, buyruk altı, 9. uçağın kuyruğu, 10. ~s = ~ **coat** = **swallow-tailed coat** *k.d.* frak. **wear ~s** : frak giymek, 11. (ırmak vb.) mansap, 12. gişe vb. önünde sıra bekleyen halk dizisi, sıra, kuyruk, 13. takipçi, takip eden, peşinden gelen, yazı, 14. *argo* kız, popo, 15. *kaba* (a) cinsî münasebet, (b) cinsî münasebette bulunulan kadın, 16. en son, arka, en arkada bulunan. *a ~ gun on an airplane.* 17. arkadan/geriden esen/gelen. ~ **wind** : arkadan esen rüzgâr, 18. kuyruk takmak/yapmak, 19. sıralanmak, sıraya dizilmek, kuyruğa girmek, 20. ucunu duvara yerleştirmek, 21. kuyruğunu kesmek/koparmak, 22. ucuna takılmak, 23. *den.* kız taraftan karaya oturmak, 24. *k.d.* gizlice takip etmek, peşinden gitmek, 25. ~ **away** : geride kalmak, geride kalarak dağılmak,

tail²

26. ~ behind (s.o.) : (birinin) arkasından gitmek, peşine takılmak, **27. ~ end** : (a) küçük, arka, geri, (b) son, bitim, hatime, **28. ~ off** : yavaş yavaş bitmek/incelemek/azalmak, **29. keep one's ~ up** : yılmamak, direnmek, sebat etmek, **30. turn ~** : gerisin geriye kaçmak, tabanları yağlamlamak, **31. with his ~ between his legs** : (a) (köpek) kuyruğunu kısmış, (b) (insan) süklüm püklüm, korka korka, **32. I can't make head or ~ of it** : İçinden çıkamıyorum, bir mana veremiyorum, hiç anlayamıyorum. **33. ~less** : kuyruksuz. ~less **amphibians** : zool. kurbağalar, **34. ~lessly** : kuyruğu olmadan, **35. ~lessness** : kuyruksuzluk, **36. ~like** : kuyruk gibi. *e.a.- 8. retinue, train, 14. buttocks, 16. rearmost, hindmost.*

tail², is.&sf. huk. 1. koşullu, şarta bağlı, meşrut, 2. şarta bağlı/sınırılmış mülkiyet/taṣarruf, koşullu vakif, 3. ~less : koşulsuz.

tailback, is. (futbolda) arkadaki bek.

tailboard, is. (kamyon vb.) arka kapak, yükleme kapağı.

tailed, sf. 1. kuyruklu. **bobtailed** : kısa/kesik kuyruklu, **2.** kuyruksuz, kuyruğu kesilmiş, **3. ~ amphibians** zool. kuyrulkular.

tailer, is. takipçi, peşinden ayrılmayan, yakından takip eden kimse. *e.a.- shadow.*

tailfirst, zf. önce arkası, arkadan, gerisin geri.

tailgate, is&f. -gated, -gating **1.** (öndeki arabayı) çok yakından takip etmek, kuyruğundan ayrılmamak, tehlikeli şekilde öndeki arabaya yaklaşmak, **2.** (yük aracında) arka kapak, yükleme kapağı, **3.** (caz) bir nevi trombon çalışı.

tailing, is. **1. mim.** çokik taş veya tuğanın duvar içindeki kısmı, **2. ~s** : posa, tortu, artık, kalıntı, maden filizi ayrıldıktan sonra kalan kir.

taille, is., cf. **tailles** **1.** (Fransa'da eskiden) kralın tebaasından aldığı vergi, **2.** elbiselerin beli.

taillight = taillamp, is. oto. kuyruk ışırıcı, arka lâmba.

tailor, is&f. **1.** terzi. **Ladies' ~** : kadın terzisi, **2.** terzilik yapmak, elbise dikmek, **3.** duruma/koşullara uydurmak, maksada uygun hâle getirmek, **4. ~'s tack** : bol teyel, **5. ~'s twist** : terzi ibrişimi, **6. merchant ~** : tüccar terzi.

tailorbird, is. zool. terzi kuşu (*Orthotomus*).

tailored, sf. **1.** sade dikişli (kadın elbisesi), **2.** terzi elinden çıkmış, terzi tarafından dikilmiş.

tailoring, is. **1.** terzilik, **2.** terzinin ustalığı/mahareti.

tailor-made, sf.&is. **1.** ısmarlama, beden ölçüsüne göre/iyi dikilmiş, **2.** özel, ihtiyaca/zevke uygun olarak yapılmış, **3. ~s** : ısmarlama elbise. *e.a.- 1. custom-made, made-to-order, made-to-measure.*

tailpiece, is. **1.** ek, ilâve, arkaya ilâve edilen parça, **2.** kitabı/sayfanın sonuna konulan küçük süslü resim, **3.** kemanın kuyruk tarafında tellerin bağlandığı üçgen biçiminde ağaç parçası.

tailpipe, is. dış atım borusu, egzoz çıkış borusu.

tailrace, is. **1.** değirmen çarkından çıkan suyu götüren kanal, ark, art su yolu, türbin çıkış kanalı, **2.** maden hazırlama artıklarını akıtan kanal.

tails, sf.&zf. (parada) yazı. **On the next toss, the coin came up ~** : Bir daha yazı tura atınca yazı geldi.

tail skid, is. hv. kuyruk mahmuzu.

tailspin = tail spin, is. **1. hv.** kuyruk çevrintisi, **2. k.d.** ruhî bunalım. **go into a ~** : ruhî bunalmış geçirmek.

tailstock, is. (tornada) punta başlığı.

tailwind, is. arkadan esen rüzgar.

tain, is. **1.** kalay yaldızı, ince kalay levha, **2.** ayna sıri.

taint, is&f. **1.** leke, ayıp, kusur, **2.** bozulma/kirlenme izi/emaresi, **3.** namus/şeref lekesi, **4. esk.** renk, **5.** lekelemek, leke sürmek, **6.** kirletmek, pisletmek, bulaştırmak, zehirlemek, pis kokutmak, **7.** namus ve haysiyetine leke sürmek, **8.** lekelenmek, kirlenmek, pislenmek, bozulmak, zehirlenmek, kokmak. *e.a.- 1. defect, flaw, fault, spot, blemish, stain, 4. color, tint, 6. infect, contaminate, pollute, poison, defile, corrupt, 7. sully, tarnish, blemish, stain.*

Taipei = Taipēh, is. Taype, Formoza'nın başkenti.

Taiping, is. 1850-64 Çin isyanına katılan kimse.

Taiwan, is. Tayvan, Formoza. ~ese : Tayvanlı.

Taj Mahal, is. Tac Mahal.

take¹, f. took, taken, taking **1.** almak. *to ~ a book from the table. to ~ revenge. to ~ a bath. to ~ punishment. to ~ a vacation.* **2.** kap-

mak, gasp etmek, ele geçirmek, zapt etmek. *to ~ a disease*. 3. tutmak, yakalamak, yapışmak, sarılmak. ~ **one by the throat** : birisinin girtlağına sarılmak, 4. seçmek, beğenmek, 5. kabul etmek, almak. *to ~ a bribe. to ~ advice. to ~ a wife* : evlenmek. ~ **things as they come** : durumu olduğu gibi kabul etmek, 6. karşılaşmak. *She took the news hard*. 7. kazanmak, 8. abone olmak, 9. krymak, kasdetmek. **He took his own life** : Kendi canına kıydı. 10. çıkarmak. *If you take 3 from 8, that leaves 5*. 11. götürmek, uğramak. *Will this bus ~ me downtown? to ~ s.o. out for dinner. What took him there?* Ne diye oraya gitti? 12. binmek, ile gitmek. *I ~ the bus to work*. 13. istemek, gerekmek, icap etmek. **It takes courage to do that** : Bunu yapmaya cesaret ister. 14. işgal etmek, almak, doldurmak, sürmek. *His hobby ~s most of his spare time. This trip ~s five hours. It won't ~ long* : Uzun sürmez. 15. harcamak, tüketmek, sarf etmek. *This car ~s a great deal of oil*. 16. faydalananmak, yararlanmak, 17. yapmak, icra etmek. *to ~ a walk*. 18. gitmek, takip etmek. ~ *the next road to the left. to ~ the path of least resistance*. 19. *foto. sin.* çekmek, çevirmek. *to ~ home movies*. 20. yazmak, kaydetmek, not etmek. *to ~ a letter in shorthand*. 21. öğrenmek, ders almak, tâhsil etmek. *to take French*. 22. farz/telâkki etmek, saymak. ~ **a matter seriously** : bir işi ciddiye almak/ciddî telâkki etmek. **I ~ it that** : Zannedersem, sanırım ki. 23. (göreve/makama vb.) geçmek. **to ~ the throne** : tahta geçmek, 24. yüklenmek, üzerine almak, deruhde etmek. *to ~ responsibility*. 25. (taraf) tutmak. **He took the side of the speaker**. 26. muayene etmek, bakmak. *to ~ s.f.o.'s pulse*. 27. duymak, hissetmek. *to ~ pride of one's appearance*. 28. anlamak, kavramak, 29. (bir anlama) çekmek, telâkki etmek. *You must not ~ his remark as an insult*. 30. *argo* aldatmak, kandırmak, tuzağa düşürmek, 31. satın almak, mülk edinmek, kiralamak, 32. (bitki/aşı) tutmak, kök salmak. **The vaccination did not ~** : Aşı tutmadı. ~ **root** : köklenmek, kök salmak, tutmak, gelişmek, 33. (hasta) olmak. *He took sick and had to go home. be ~n ill* : hastalanmak, 34. (dişli vb.) geçmek, kenetlenmek, 35. cinsî münasebette bulunmak, 36. ~ **aback** : şaşırtmak, 37. ~ **a back seat** : ge-

riye/inzivaya çekilmek, sorumluluktan kaçınmak, önemsiz bir rol oynamak, 38. ~ **a bad turn** : (hasta) fenalaşmak, 39. ~ **a beating** : yenilmek, bozguna uğramak, dayak yemek, 40. ~ **about** : gezdirmek, 41. ~ **a bow** : tebrike ri kabul etmek, 42. ~ **a breath** : nefes/soluk almak, dinlenmek, 43. ~ **account** : hesaba almak/katmak, 44. ~ **a chair** : oturmak, 45. ~ **a course** : (a) ders almak, (b) *den.* belirli bir yönde gitmek, 46. ~ **a dare** : meydan okuyana aldış etmemek, gürültüye pabuç bırakmamak, 47. ~ **advantage of** : yararlanmak, faydalananmak, istisna etmek, sömürmek, 48. ~ **affront** : alınmak, gücenmek, darılmak, 49. ~ **after** : (a) (birisine/ebeveyne vb.) benzemek, -e çekmek. **He ~s after his father** : Babasına çekmiş. (b) ~ **off after** = ~ **out after d.d.** : yolunu tutmak, izinden gitmek, 50. ~ **aim** : nişan almak, 51. ~ **a joke** : şakaya katlanmak/gelmek, şakadan anlamak, 52. ~ **alarm** : korkmak, paniğe kapılmak, 53. ~ **along** : beraber götürmek, 54. ~ **a look (over)** : incelemek, gözden geçirmek, muayene etmek, 55. ~ **a low view of s.o.** : birisini hor/hakir görmek, 56. ~ **amiss** : yanlış anlamak, darılmak, 57. ~ **an examination** : sınava girmek, 58. ~ **a nap** : uyuklamak, şekerleme yapmak, 59. ~ **apart** : ayırmak, koparmak, soruşturmak, 60. ~ **a picture** : resim çekmek, 61. ~ **a powder argo** tüymek, toz olmak, çizlambi çekmek, kaçmak, 62. ~ **a risk** : tehlikeye atılmak, 63. ~ **arms** : silâha sarılmak, 64. ~ **a shot** : nişan almak, resim çekmek, 65. ~ **a trip** : seyahat etmek, 66. ~ **at one's word** : sözüne inanmak, 67. ~ **away** : alıp götürmek, uzaklaştırmak. ~ **away a knife from a child** : çocuğun elinden bıçağı almak, 68. ~ **a win or lose chance** : kazanmayı olduğu kadar kaybetmeyi de düşünerek tehlikeyi göze almak, 69. ~ **back** : geri almak, geldiği yere geri götürmek, iade etmek, 70. ~ **care** : dikkat etmek, ihtiyatlı davranışmak, 71. ~ **care of** : (a) bakmak, göz kulak olmak, ihtimam göstermek, (b) rüşvet alarak halletmek, (c) *argo* öldürmek, haklamak, hakkından gelmek, 72. ~ **caution against** : bir şeye karşı tedbir almak, dikkatli davranışmak, 73. ~ **charge** : idaresini/sorumluluğunu üzerine almak, deruhe etmek, 74. ~ **counsel** : danışmak, ölçünmek, 75. ~ **cover** : siğınmak, 76. ~ **dictation** : söyle-

take¹

nenleri yazmak, dikte almak, **77. ~ down** : (a) indirmek, (b) sökmek, parçalara ayırmak, (c) kibrini kırmak, alçaltmak, (d) yazmak, kaydetmek, not etmek, dikte almak, **78. ~ effect** : (a) yürürlüğe girmek, muteber/yürürlükte olmak, (b) etkimek, tesir etmek, **79. ~ fire** : tutuşmak, ateş almak, alevlenmek, **80. ~ for** : sanmak, zannetmek, ... yerine koymak. **I took him for an Englishman**: Onu İngiliz zannettim. ~ **s.o. for another** : birini başkasına benzetmek. ~ **s.o. for a fool** : birini aptal yerine koymak. **What do you ~ me for** : Beni ne zannettin(iz)? **81. ~ for granted** : (a) (bir şeyi) itirazsız/münakasız/olduğu gibi kabul etmek, (b) bir kimsenin/şeyin) değerini takdir edememek, (c) doğal/tabii saymak, **82. ~ French leave** : izinsiz savuşmak, **83. ~ from** : (a) almak, (b) çıkarmak, **84. ~ from the table** : ertelenmiş bir tasarıyı yeniden ele almak, **85. ~ heart** : yüreklenmek, cesaret almak/bulmak, kuvvet almak, **86. ~ head** : kulak asmak, dinlemek, önem vermek, **87. ~ hold** : tutmak, ele geçirmek, işi yürütmek, **88. ~ in** : (a) almak, içeri almak, (b) daraltmak, (c) yelken sarmak, (d) kapsamak, ihtiya etmek, (e) anlamak. ~ **in at a glance** : bir bakışta anlamak/görüp kavramak, (f) *k.d.* aldatmak, yutturmak, inanmak, yutmak. **be taken in** : aldanmak, dolandırılmak, kapılmak, kanmak. **I have been taken in by sharpers** : Beni dolandırdılar. (g) **ABD- k.d. gezmek, görmek**, **89. ~ in hand** : (bir işi) ele almak, idaresini ele almak, bir işe girişmek, **90. ~ into account** : hesaba katmak, **91. ~ into one's head** : (yapacağım diye) tutturmak, kafasına/aklına koymak, meram etmek, azmetmek, **92. ~ in tow** : (a) yedeğe almak, peşi sıra taşımak/götürmek, (b) yol göstermek, **93. ~ in vain** : küfür etmek, **94. ~ issue with** : aksi tarafı tutmak, **95. ~ it** : (a) anlamak. *I ~ it that you're not interested.* (b) *argo* katlanmak, dayanmak, (c) kabullenmek, kabul etmek, razi olmak. **I'll ~ it on your say-so** : Dediğini aynen kabul ediyorum. ~ **it into one's head to do sth.** : bir şey yapmayı aklına koymak, **96. ~ it easy** : işin kolayına baktmak, alırdırmak, ağırdan almak, yavaş yapmak, canını eziyete sokmamak, **97. Take it easy!** Sakın ol! **98. ~ it hard** : çok etkilenmek, **99. ~ it on the chin** : (a) yenilmek, (b) dayanmak, **100. ~ it or leave it** : İster al, ister

alma, **101. ~ it out in** : (mali) para yerine kabul etmek, **102. ~ it out of k.d.** (a) yıpratmak, takatsız/güçsüz bırakmak. *Every year the winter ~s out of him.* (b) (ücretten vb.) kesmek, düşmek. *They took it out of his pay.* **103. ~ it out on ABD- k.d.** çatmak, öfkесini/hırsını birisinden çikarmak, **104. ~ kindly to** : hoşlanmak, hoşuna gitmek, **105. ~ leave** : ayrılmak, gitmek, **106. ~ lying down** : katlanmak, hazmetmek, **107. ~ measures** : önlem/tedbir almak, **108. ~ my word for it** : Bana inanınız. Sizi temin ederim. **109. ~ notice of** : farkına varmak, fark etmek, dikkat etmek, ehemmiyet vermek, **110. ~ oath** : ant içmek, yemin etmek, **111. ~ occasion** : fırsat tan yararlanmak, **112. ~ off** : (a) çıkarmak. **to ~ off one's clothes** : soyunmak, (b) görevden almak. *He was taken off the night shift.* ~ **oneself off** : çekilmek, savuşmak, (c) çıkarmak, düşmek, indirmek, tenzil etmek. ~ **ten percent off the price** : fiyattan %10 indirmek, (d) ölümüne sebep olmak, (e) *k.d.* taklit/alay etmek, alaya almak, hicvetmek. **He was taking you off** : Seninle alay ediyordu. (f) (uçak) havalandırmak, uçmak, (g) **ABD- k.d. kalkmak, gitmek.** ~ **yourself off!** Git başımdan! Defol! **I'll take tomorrow off** : Yarın çalışmayağım. (h) kaçılmak. (i) kopye etmek, kopyesini çıkarmak. ~ **s.o.'s attention off sth.** : birinin dikkatini bir şeyden çelmek, **113. ~ office** : göreve başlamak, **114. ~ on** : (a) ele almak, (b) üstüne almak, deruhde etmek, (c) işe almak, görevlendirmek, vazife vermek, (d) almak, kazanmak. *The situation begins to ~ a new light on.* (e) *k.d.* taşkınlık göstermek, heyecanlanmak, (f) alınmak, gücenmek, darılmak, müteessir olmak. **Don't ~ on so!** Öyle gücenme, darılma! (g) **(train) ~ on passengers** : (tren) yolcu almak, (h) ~ **on airs** : kibirli tavırlar takınmak, böbürlenmek, kendine paye vermek, **115. ~ one's fancy** : hoşlanmak, hoşuna gitmek, **116. ~ one's life in one's hands** : kellesini koltuğuna almak, **117. ~ out** : (a) çıkar(t)mak. **to ~ out a handkerchief.** ~ **out a tooth** : diş çekmek. **I'll ~ it out of him** : Ben ona gösteririm! **This work ~s it out of one** : Bu iş pek yorucudur. (b) başvurarak elde etmek. **to ~ out an insurance policy.** (c) davet etmek, dışarı (yemeğe/dansa vb.) götürmek, eşlik etmek. *He took out my sister.* (d) yola çıkmak/ koyulmak, hareket etmek.

They took out for the nearest beach. 118. ~ over : (a) teslim almak. ~ over liabilities : borçları kendi üzerine almak, (b) idareyi elinde tutmak. ~ over a company : bir şirketi devir/satın almak. (c) ~ s.o. over a ship/house, vb. birine bir gemi/ev vb. gezdirmek/göstermek, 119. ~ pains with : çok uğraşmak, didinmek, 120. ~ part : katılmak, taraf tutmak. ~ part in : -e katılmak/istirak etmek, 121. ~ place : vaki olmak, vuku bulmak, 122. ~ potluck : Allah ne verdiye bera-ber yemek, 123. ~ possession : kullanmak, sahip çıkmak, 124. ~ pride : gurur duymak, 125. ~ round : dolaştırmak, 126. ~ root : kökleşmek, tutmak, 127. ~ shape : şekil almak, teşekkür etmek, 128. ~ sick : hastalanmak, 129. ~ sides : taraf tutmak, 130. ~ steps : tedbir almak, icabına bakmak, gereğini yapmak, teşebbüste bulunmak, 131. ~ stock : depo mevcudunu saymak, envanter çıkarmak, malin mevcudunu hesap etmek, hesaplamak, 132. ~ the chair : başkan olmak, 133. ~ the field : (a) bir sahaya atılmak, (b) savaşa başlamak, 134. ~ the stage : dikkati üze-rine çekmek, 135. ~ the veil : rahibe olmak, 136. ~ the wind out of one's sails k.d. öfkесini yataştırmak, yelkenleri suya indirmek, 137. ~ time : vakit almak, vakit istemek, 138. ~ to : (a) alışmak, tiryakisi/müptelâsı olmak. to ~ to drink. (b) hoşlanmak. *They took to each other at once.* (c) uzun süre bağlanıp/saplanıp kalmak. to ~ to one's bed. (d) başvurmak, çare olarak kul-lanmak. **She took to nagging to get her own way** : İstediğini elde etmek için dırdıra başvurdu. 139. ~ to heart : içерlemek, çok müteessir olmak, 140. ~ to one's heels : tabanları yağılamak, kaçmak, tüymek, 141. ~ to task : azarla- mak, paylamak, 142. ~ up : (a) (tahsile/meslek icrasına) başlamak. to ~ up college studies/medical practices. ~ up a profession : bir mes-lek icrasına başlamak. (b) yukarı çekmek/ kal-dırmak, (c) (yer/zaman) ısgal etmek, tutmak, al- mak. ~ up a lot of room/time : çok yer tutmak/ zaman almak. ~ up all one's attention : tamamen meşgul etmek. **be ~n up with sth** : bir şeye tutulmak, müptelâsı olmak, (d) tüketmek, istihlâk etmek, kullanmak, (e) desteklemek, (f) savunmak, (g) yine başlamak, ele almak, de- vam etmek. ~ a matter up : bir işi ele almak. **We took up where we had left off** : Kaldığımız

yerden devam ettik. (g) üzerine almak, deruhde etmek, (h) serzeniçe bulunmak, eleştirmek. ~ s.o. up shortly : birini terslemek, (i) (teklif vb.) kabul etmek, (j) senedi/poliçeyi ödemek, (k) (elbise vb.) kısaltmak, daraltmak, 143. ~ up arms : silâha sarılmak, 144. ~ up the gauntlets : meydan okumasını kabul etmek, 145. ~ up with k.d. arkadaş olmak. ~ up with s.o. : birisiyle dü-şüp kalkmak, sıkı fıkı olmak, 146. ~ upon : üs-tenmek, üstüne almak, taahhüt etmek. ~ it upon oneself to do sth. : bir işi yapmayı üstlenmek/ üstüne almak, 147. ~ walks : dolaşmak, gezmek, yürüyüşe çıkmak, 148. ~ water : su almak, 149. ~ your time : acele etmeyin, 150. **be taken with** : çok hoşuna gitmek. **be taken with an idea** : bir fikirden hoşlanmak, aklına bir şey es-mek, 151. **I have taken your time** : Vaktinizi al-dim. Sizi meşgul ettim. e.a.- 2. **catch, seize, capture**, 3. **hold, grasp, grip**, 4. **select**, 8. **sub-scribe to**, 13. **require**, 14. **occupy, fill**, 15. **consume**, 17. **do, perform, execute**, 21. **study**, 28. **un-derstand**, 30. **cheat, victimize**, 49. (a) **resemble**, (b) **follow, chase**, 77. (b) **dismantle**, (c) **humble**, (d) **record**, 88. (a) **admit**, (b) **alter**, (c) **furl**, (d) **in-clude**, **encompass**, (e) **comprehend**, 95. (a) **under-stand**, (b) **resist, endure**, (c) **acquiesce, ac-cept**, 102. (a) **exhaust, enervate**, 112. (a) **re-mo-ve**, (b) **withdraw**, (c) **subtract, deduct**. (e) **bur-lesque, satirize**, (g) **depart, leave**, (h) **abduct**, (i) **re-produce**, 114. (b) **assume, undertake**, (c) **hi-re, employ**, (d) **acquire**, 117. (c) **escort, invite**, (d) **set out, start**, 138. (d) **resort to**, 142. (b) **lift, pick up**, (c) **occupy**, (d) **consume, absorb, use up**, (e) **advocate, support**, (f) **resume, continue**, (h) **reprove, criticize**. k.a.- 1. **give**.

take², is. 1. alma, alış, tutuş, 2. alınan şey, 3. bir seferlik av miktarı, 4. **argo** kâr, ka-zanç, anafor, avanta, vurgun, 5. basılaçak makale/hikâye vb. nin mürettebi verilen kısmı, 6. **sin**. çevirim, çekim, 7. müzik kaydı, 8. **tip** tutmuş aşı, 9. k.d. girişim, teşebbüüs, 10. **on the ~ argo** kâr/çıkar/avanta peşinde. e.a.- 9. **try, attempt**.

takedown = **take-down**, sf.&is. 1. sökülen takılabilen, portatif (cihaz, silâh vb.), 2. aşağı indirme, 3. **ABD**- k.d. gururunu kırmak.

take down a notch = **take down a peg**, f. kibirini/gururunu kırmak, küçük düşürmek.

take-home

take-home = **take-home pay**, *is.* (vergiler kesildikten sonra) ele geçen maaş/ücret, net maaş/ücret.

take-in, *is. k.d.* aldatma, dolandırma, hile. *e.a.- deception, fraud.*

taken, *f. bk.:* **take** (*sf.f.*)

takeoff = **take-off**, *is.* 1. (uçak) havalandırma, kalkış, 2. kalkış/hareket/başlangıç/sıçrama noktası, 3. kendi kendine yeterli hızlı kalkınmanın başlangıcı, 4. *k.d.* alay (etme), taklit, tehzil. *e.a.- 4. burlesque.*

takeout, *is. &sf.* 1. dışarı (yemeğe/eglenceye vb.) götürme, 2. eve götürülecek yiyecek vb, 3. (briç) ortaktan farklı pey sürme, 4. **take-out** *d.d.* eve götürülecek (lokanta yemeği vb.) ~ *coffee. a ~ barbecue shop.*

takeover = **take-over**, *is.* ele geçirme, zapt etme, devir alma, yönetimini eLINE ALMA. ~ **bid** : bir şirketin bütün hisselerini satın alma teklifi.

taker, *is.* 1. alıcı, müsteri, 2. bahse giren kimse, 3. kabul eden kimse.

take-up, *is.* 1. yukarı kaldırma, 2. *mak.* (*a*) *bk.:* **uptake** (3), (*b*) gerici, germe aleti.

takin, *is. zool.* Himalaya keçisi (*Bodocas taxicolor*).

taking, *is. &sf.* 1. al(ın)ma, al(ın)ış, 2. alinan şey, 3. *esk.* heyecan, sarsıntı, 4. ~s : kazanç, gelir, ele geçen para, 5. sevimli, cazip, büyülüyici, 6. *k.d.* bulaşıcı, sari. *a ~ disease. e.a.- 3. agitation, excitement, distress, perplexity, 4. earnings, profits, receipts, 5. captivating, fascinating, attractive, pleasing, 6. contagious, infectious.*

talapoin, *is. zool.* sarı maymun (*Cercopithecus talapoin*): sarımtarak, uzun kuyruklu küçük Batı Afrika maymunu.

talaria, *is.* ayak bileğine bağlı kanatçıklar veya kanatlı sandallar (Hermes, Merkür ilâhlarındaki gibi).

talc, *is. &f.* **talced/talcked**, **talcing/talcking** 1. **talcum** *d.d.* talk. 2. talk sürmek.

talcose = **talcous**, *sf.* talklı, talktan yapılmış.

talcum powder, *is.* talk pudrası.

tale, *is.* 1. öykü, masal, hikâye. **Old wives'** ~ : kocakarı masalı. **Let me tell my own** ~ : Bir de ben anlatayım. **That tells its own** ~ : Bu

yeter, başka söze gerek yok. 2. dedikodu, kov. **tell ~s** (*out of school*) : dedikodu çıkarmak, kovculuk etmek, 3. yalan, palavra, uydurma şey.

I've heard that ~ before : O palavrası yutmadam. **Don't tell such ~s to me!** Bu mavalları yutturamazsin (Yalan, martaval istemem; palavra yarın tok; atma Recep!). 4. *esk.* sayı, adet, hesap, 5. *esk.* nutuk, söylev, konuşma. *e.a.- 1. story, 2. gossip, rumor, 3. falsehood, fib, 4. enumeration, count, 5. talk, discourse, speech.*

talebearer, *is.* dedikoducu, kovcu. **tale-bearing** : dedikoducu(luk), kovcu(luk).

talent, *is.* 1. yetenek, kabiliyet, istidat. **a ~ for music** : müzik kabiliyeti. **a young man of ~** : istidatlı bir genç, 2. *k.d.* yetenekli/istidatlı kişi. **local ~** : yerli kabiliyet, kabiliyetli yerliler, 3. Allah vergisi, 4. eski İbranî/Yunan altın/gümüş parası veya tartısı, 5. *esk.* eğilim, tema-yükl, 6. ~ **scout** : yetenekli kimseleri araştıran/seçen kimse. *e.a.- 1. ability, capability, gift, aptitude, 5. inclination, disposition.*

talented, *sf.* yetenekli, kabiliyetli, istidatlı, hünerli.

taler, *is. ç. -ler/-lers* *bk.:* **thaler.**

tales, *is. huk.* 1. yedek jüri üyeleri, 2. yedek jüri üyelerine yazılan celpname. 3. ~man : yedek jüri üyesi.

taleteller, *is.* 1. masalçı, öykücü, hikâyeci, masal anlatan kimse, 2. yalancı, palavraçı, 3. dedikoducu, gammaz, müzevvir, ihbarçı, jurnalçı, 4. **taletelling** : masalçılık, öyküçülük; yalancılık; dedikoduluk, gammazlık, müzevirlik. *e.a.- 1. narrator, storyteller, 3. telltale, talebearer.*

talion, *is. huk.* kısas. *e.a.- lex talionis.*

taliped, *sf. & is.* yumru ayaklı (kimse/hayvan).

talipes, *is.* yumru ayak(lı). *e.a.- clubfoot.*

talipot, *is. bot.* uzun palmine (*Corypha umbraculifera*). Hindistan ve Seylan'da yetişen yüksek ve geniş yapraklı palmine/hurma ağacı. **talipot palm** *d.d.*

talisman, *is., ç. -mans* tılsım. ~ic(al) : tılsımlı. ~ically : tılsımla.

talk, *is. &f.* 1. konuşma(k), söyleme(k), sohbet (etmek), bahsetmek. **to ~ about poetry. to ~ of doing sth.** : bir şey yapacağından bahsetmek. ~ **oneself hoarse** : sesi kişilincaya kadar

konuşmak/dilinde tüy bitmek. ~ (**severely**) **to s.o. = give s.o. a good talking to** : birini azarlamak, ağzının payını vermek. ~**ing of that** : bu münasebetle, söz sırası gelmişken. **Who do you think you are ~ing to** : Kiminle konuştuğunun farkında mısın? **2. danişmak, istişare etmek. ~ with your lawyer.** **3. dedikodu yapmak, 4. gevezelik etmek, lâkırdı (etmek), lâf (söylemek), 5. nutuk atmak, konferans vermek, 6. açıklamak, ifşa etmek, 7. müzakere (etmek), görüşme(k), tartışma(k). to ~ politics. 8. ABD- k.d. gammazlamak, 9. k.d. hükmü geçmek, 10. söz, sohbet, musahabe, lâkırdı, 11. söz konusu, 12. boş lâf, dedikodu, 13. konuşma tarzı. a *haling, lisping ~.* 14. dil, lisan, ağız, argo, 15. ~ **about** = ~ **of** : hakkında konuşmak, -den bahsetmek. **What are you ~ing about?** Sen ne diyorsun? Ne dedığının farkında mısın? **I know what I am ~ing about** : Bilerek konuşuyorum. **He knows what he is ~ing about** : O bu işin ehlidir. **get oneself ~ed about** : kendini dile düşürmek, **16. ~ around = ~ round** : (a) (bir konunun) etrafında dönüp dolaşmak, sadece gelmemek, (b) bin dereden su getirmek, bir kimseyi dil dökerek ikna etmek, : meselenin asılına temas etmeden müzakere etmek, **17. ~ at** : imalı konuşmak, birine taş atmak, birine iştirecek şekilde aleyhinde başkasıyla konuşmak, **18. ~ away** : durmadan konuşmak, gevezelik etmek. ~ **away the time** : konuşarak vakit geçirmek, **19. ~ back** : (saygısızca) karşılık vermek, sert bir cevap vermek, paylamak, küstahça konuşmak, **20. ~ big k.d. övünmek, yüksekte atıp tutmak, 21. ~ down** : (a) (daha fazla/daha yüksek sesle) konuşarak susturmak, (b) ~ *in d.d. hv.* konuşma yoluyla kör iniş yaptmak, **22. ~ down to** : hor görmek, tahakküm etmek. ~ **down to a person** : birisiyle konuşmaya tenezzül etmek. ~ **down to one's audience** : dinleyicilerin seviyesine inmek, **23. ~ nonsense** : saçmalamak, boş lâf etmek, **24. ~ one into** : ikna etmek, kandırmak. **s.o. into doing sth.** : dil dökerek istediği yaptırmak, **25. ~ one's head off** : kafasını şişirmek, dırdır etmek, bıktırıncaya kadar söylemek, **26. ~ one's way into** : dil dökerek yolunu yapmak, **27. ~ out** : bütün ayrıntılarıyla görüşmek, konuşulacak şeyleri tüketmek, **28. ~ over** : bir mesele hakkında konuşmak, tartışmak, müzakere etmek,**

irdelemek, **29. ~ sense** : makul konuşmak, **30. ~ shop** : sohbet esnasında işten bahsetmek, **31. ~ through** : etrafıça/ayrıntılarıyla konuşmak, **32. ~ through one's head argo** kafadan atmak, palavra savurmak, **33. ~ through s.o.** : birine kulak asmamak, **34. ~ up** : (a) övmek, methetmek, bir meseleyi kabul ettirmek için sita- yişle bahsetmek, (b) çekinmeden söylemek, açıkça/dobra dobra konuşmak, **35. be talked out** : söyleyecek sözü kalmamak, **36. have a ~** : konuşmak, **37. Now you're ~ing argo** Ha söyle! Atana rahmet! Söz dedığın böyle olur! **38. small ~** : sohbet, yarenlik, hoşbes, **39. tall ~** : inanılmayacak hikâye/masal, **40. the ~ of the town** : herkesin konuştuğu konu, dillerde dolaşan söz, **41. ~ability** : (hakkında) konuşulabileme, söz konusu olabilme, **42. ~able** : (a) konuşulabilir, söz konusu edilebilir, bahsedilebilir, tartışılabilir, müzakere edilebilir, (b) konuşkan, hoşsohbet, **43. ~er** : konuşan, konuşmacı, (gemicilerde) tayfaya telefonla vb. emirleri ulaştıran. **e.a.-1. speak, utter, 2. consult, confer, 3. gossip, 4. chatter, prate, 7. discuss, 10. speech, conversation, 12. gossip, 14. language, dialect, lingo, 20. brag, 21. (a) outtalk, 22. patronize, 28. consider, discuss.**

talkathon, is. çok uzun konuşma/konferans/nutuk.

talkative, is. 1. konuşkan, 2. ~ly : konuşkanlıkla, 3. ~ness : konuşkanlık. **e.a.-1. wordy, verbose, prolix, garrulous, loquacious.**

talkie, is. bk.: **talking picture.**

talking, sf.&is. 1. konuşan, 2. konuşma, sohbet, söyleşi, musahabe, 3. konuşabilen. a ~ *parrot.* 4. konuşkan, geveze, 5. sesle kaydedilmiş. a ~ *book.* 6. ~ **machine** : ilkel gramofon, 7. ~ **picture** : sesli sinema, 8. ~ **point** : üstünde durulacak/önemli nokta. **e.a.-2. conversation. 4. talkative, talky.**

talking-to, is., ç. ~**tos k.d. azar(lama), paylama. give s.o. a good ~** : birini adamaklı paylamak/azarlamak. **e.a.- scolding, rebuke.**

talk show, is. sohbetli gösterim, seyircilerle konuşma yapılan radyo/TV izlencesi.

talky, sf. ~**talkier, talkiest** 1. konuşmalı, söyleşili, söyleşmeli, konuşması çok. a ~ *novel.* 2. konuşkan, geveze, çenesi düşük, palavracı, 3. **talkiness** : konuşkanlık, gevezelik. **e.a.-2. talkative.**

tall, *sf.* 1. uzun boylu. *a ~ man*. 2. uzun, yüksek. ~ *grass*. *a ~ building*. 3. boyunda. **a man of 1.80 m** ~ : 1.80 m boyunda bir adam. 4. *k.d.* abartmalı, mübâlâgâlı. *a ~ tale*. 5. *esk.* (a) uygun, müناسip. (b) güzel, yakışıklı, 6. ~ness : uzun boyluluk, yükseklik. *e.a.- 2. high, 4. extravagant, 5. (a) seemly, proper, (b) fine, handsome. k.a.- 1,2. short.*

tallage, *is.* (derebeylik zamanında) vergi. **tallboy**, *is.* 1. şifoniyer, konsol, 2. baca kâlğı.

tallish, *sf.* uzunca, yüksekçe, oldukça uzun boylu.

tallit(h), *is., ç.* **tallitoth/tallithes** Musevîlerin ibadet ederken kullandıkları atkı.

tall oil, *is.* tal yağı, talol, kâğıt hamuru yapılırken meydana gelen reçineli madde (sabun yapılır).

tallow, *is. & f.* 1. don yağı, hayvan iç yağı, 2. mum yağı (ile yağlamak), 3. ~y = ~like : yağlı, mum yağına benzer, 4. ~ness : yağlılık.

tally, *is., ç.* -lies, *f.* -lied, -lying 1. ~ stick *d.d.* çetele, üzerine çentik açılarak hesap tutulan dequek, 2. çentik, kertik, 3. hesap, çetele hesabı, maça takımların kazandıkları sayılar, 4. işaret, etiket, 5. (çetele ile vb.) hesap tutmak, 6. saymak, sayılmak, 7. işaret/etiket koymak, birer birer kaydetmek, 8. uy(dur)mak, tut(tur)mak. **These accounts do not ~ (with each other)** : Bu hesaplar birbirini tutmuyor. *e.a.- 3. inventory, score, register, 4. mark, label, ticket, 5. register, record, enroll. list, enter, 6. count, enumerate, calculate.*

tallyho, *ünl. & is., ç.* -hos, *f.* -hoed/-hod, -hoing 1. haydi, yallah (tilkiyi gören avcının seslenmesi), 2. yallah! diyerek köpekleri koşturmak.

tallyman, *is., ç.* -men çeteleci, (çetele vb ile) hesap tutan kimse.

Talmud, *is.* Talmud, Musevîlerin kanun ve tefsir kitabı. ~ic(al) : Talmud'a göre. ~ism : Talmud ahkâmi, bu ahkâma uyma. ~ist : Talmud bilgini.

talon, *is.* 1. pençe, yırtıcı kuş pençesi, 2. kilit anahtar yatağı, 3. dağıtıldıktan sonra kalan iskambil destesi, 4. ~ed : pençeli. *e.a.- 1. claw, 3. stock.*

taluk = **taluka** = **talooka**, *is.* 1. (Hindistan'da) miras kalan mülk, malikâne, 2. (Hindistan'da) vergi toplama bölgesi, 3. **talukdar** : yerli kesimci.

talus¹, *is., ç.* **tali anat.** aşık kemiği.

talus², *is., ç.* -luses 1. *jeol.* birikinti, uçurum dibindeki meyilli kaya yığını, 2. istihkâmin eğik yüzeyi.

tam, *is. bk.:* **tam-o'-shanter.**

tamable = **tameable**, *sf.* 1. evcilleştirilebilir, ehlîleştirilebilir, 2. ~ness = **tamability** : evcilleş(tirilebil)me, ehlîleş(tirilebil)me.

tamale, *is.* mısır unu, kıyma ve biberle yapılan Meksika yemeği.

tamandu = **tamandua**, *is. zool.* tamandua, tırmâncı karıncayıyen (*Tamandua tetradactyla*).

tamarack, *is. bot.* lariks (*Larix laricina*), Amerika'ya mahsus bir tür çam.

tamarao = **tamarau** = **timarau**, *is. zool.* yabanî manda (*Bubalus mindorensis*). Filipinlerde yaşar.

tamarin, *is. zool.* ipek maymun (*Saguinus tamarin*).

tamarind, *is. bot.* 1. demirhindi (*Tamarindus indica*), 2. demirhindinin meyvesi.

tamarisk, *is. bot.* ılgın (*Tamarix gallica*).

tamasha, *is.* (Hindistan'da) temaşa, eğlence. *e.a.- spectacle, entertainment.*

tambac, *is. bk.:* **tombac.**

tambour, *is. & f.* 1. müz. trampet, ufak davul, 2. kasnak, 3. kasnak işi (işlemek), 4. sürgülü masa kapağı.

tambourin, *is. Fr.* uzun davul.

tambourine, *is. müz. tef.* **tambourinist** : tefçi.

tambur = **tambura** = **tamboura**, *is. müz.*

Hint lavtası.

tame, *sf.* **tamer**, **tamest**, *f.* **tamed**, **taming** 1. evcil(leştirilmiş), ehlî(leştirilmiş), alıştırılmış. *a ~ bear*. 2. uysal, munis, yumuşak huylu, zararsız, 3. tatsız, yavan, manasız. *a very ~ party*. 4. cesaretsiz, korkak, 5. geliştiştirilmiş, ıslah edilmiş. *a ~ fruit*. 6. evcilleştirmek, ehlîştirmek, uysallaştırmak, uslândırmak, 7. yumuşatmak, hafifletirmek, 8. (bitki, arazi vb.) ıslah etmek, geliştirmek. 9. ~ down : uslândırmak, yola getirmek; hafifletirmek; uslu

olmak, **10. ~ly** : uysalca, uslu uslu. **submit ~ly** : direnmeden boyun eğmek/yola gelmek, **11. ~ness** : evcillik, uysallık, **12. tamer** : terbiyeci. **lion tamer** : aslan.terbiyecisi. *e.a.- 1. domesticate(d), 2. docile, submissive, tractable, 3. dull, insipid, 4. spiritless, cowardly, 7. soften. tameable, ~ness, tameability, bk.: tamable, ~ness.*

tameless, *sf.* vahşî, evcilleşmemiş. **~ly** : vahşî bir şekilde. **~ness** : vahşilik.

Tamerlane = **Tamburlaine**, *is.* Timurlenk.

tamis, *is., ç.* **tamises** elek bezi, bez elek, kalbur bezi, tülbent, etamin. **tammy** *d.d.*

Tammuz, *is.* Temmuz, Musevî takviminde onuncu ay.

tammy, *is.* stor perde kumaşı, etamin, bezli elek.

tam-o'-shanter, *is.* İskoç beresi (tepeşi geniş, püsküllü). **tam** *d.d.*

tamp, *gl.f.* bastırıp sıkıştırmak. *He ~ed tobacco in his pipe.*

tamper, *is.&f.* 1. sıkmaç, bastırıp sıkıştırın (alet/insan), 2. ~ **with** : (a) kurcalamak, kurcalayıp bozmak, karıştırmak, baltalamak, (b) (resmî kayıt vb.) değiştirmek, tahrif etmek, (c) (tanık vb.) ayartmak, rüşvetle kandırmak, kânsuz yollardan işi lehine çevirmek, 3. gizli/kerli işler peşinde olmak, gizli dolaplar çevirmek, 4. ~er : kurcalayan, bozan, tahrif eden, 5. ~**proof** : kurcalanamaz, bozulamaz, tahrif edilemez.

tampion = **tompion**, *is.* top ağzı tapası.

tampon, *is.&f.* 1. *tip* tampon/ tıkaç (ile ti-kamak/kanı durdurmak), 2. iki başlı trampet tokmağı, 3. ~**ade** = ~**age** : tamponlama, tamponla tıkama.

tam-tam, *is.* 1. tamtam, 2. uzun süre ses veren gong.

tan, *sf.* **tanner, tannest**, *is.&f.* **tanned, tanning** 1. sepilemek, tabaklamak, debagat etmek, güneşletmek, güneşte karartmak, 3. güneşte yanıp esmerleşmek, 4. *k.d.* kamçılamak, kırbaçlamak, dayak atmak, 5. ~ **one's hide** *k.d.* adamaklı dövmek, pestilini çıkarmak, 6. esmer, güneş yanıği, güneşte yanmış ten rengi, açık kahverengi, 7. tanen, mazı tozu, 8. sepiciğlikte kullanılan, 9. ~**nable** : sepilenebilir, güneş-

te esmerleşebilir, **10. ~nish** : esmerce, hafif güneş yanıği, **11. ~pit** = ~**vat** : debbağhane kuyusu, **12. ~yard** : debbağhane, tabakhane. *e.a.- 3. trash, spank.*

tan. *kis. bk.:* **tangent**.

tanager, *is. zool.* bir çeşit ispinoz (*Thraupidae*).

tanagrine, *sf.* ispinozgillerden.

tanbark, *is.* meşe kabuğu.

tandem, *sf.&is.&zf.* 1. art arda, arka arkaya, peşpeşe, tandem, 2. birbiri ardına koşulmuş (atlar), 3. art arda koşulmuş iki atlı arabası, 4. ~ **bicycle** : iki kişilik bisiklet, 5. **in ~** : (a) tek sıra hâlinde, (b) ortaklaşa.

tang, *is.&f.* 1. acı tat/koku, 2. keskin çesni, acılık, keskinlik, 3. alet sapi, pirazvana, tutamak, kabza (takmak), 4. çingirti, tingirti, madenî ses, 5. çingirdamak, tingirdamak, madenî ses çıkmak. *e.a.- 5. twang, clang, ring.*

tangelo, *is. bot.* ekşi mandalina (ağaç) : mandalina ve greyfutun aşılanmasından elde edilmiş bir tür.

tangency, *is.* tegettlik.

tangent, *sf.&is.* 1. **geom.** tegett. ~ **curve** : tegett eğrisi. ~ **line** : tegett doğrusu. ~ **plane** : tegett düzlemi. ~ **surfaces** : tegett yüzeyler. ~ **vector** : tegett yönü, 2. değme, temas, dokunma, 3. **trig.** tanjant, tegettlik, 4. **go (or fly) off at (or on) a ~** : birden konu/fikir/söz değiştirmek, başka bir konuya atlama. *e.a.- 2. touching, meeting, abutting.*

tangential = **tangental**, *sf.* 1. **geom.** tegettSEL. *a line ~ to a circle.* 2. hafifçe dokunan, 3. (konudan) uzaklaşan, yüzeysel, sathî, üstün-körü, konunun derinliklerine/ayrıntılarına girmeyen, ayırcı. ~ *forces are threatening the unity of our party.* 4. ~**ly** : tegettSEL olarak, yüzeysel/sathî/üstünkörü bir şekilde. *You can either confront a problem directly or approach it ~ly.*

tangerine, *is.&sf.* 1. mandalina (bol/gevşek kabuklu cinsi), 2. kırmızımsı turuncu renkli).

tangible, *sf.&is.* 1. dokunulabilir, ele/avuca gelir, maddesel, maddî. **the ~ world** : maddî dünya. 2. gerçek, hakikî, hissedilir, gözle görülebilir, akla yatar, kavranabilir, hâyaş olmayan. *a ~ evidence. the ~ benefits of sunshine.* 3. kesin, kat'î. *The police need ~ proof of his gu-*

Tangier

ilt before they can act against him. 4. paraya çevrilebilir, maddî (kiymet/mal). ~ assets. ~ personal property. 5. ~ness = tangibility : elle tutulabilme, maddesellik, 6. tangibly : elle tutulabilecek/dokunulabilir şekilde, maddesel olarak, kesinlikle. *The only available evidence tangibly supports his claim.* e.a.- 1. material, substantial, 2. real, actual, perceptible, 3. definite. k.a.- 2. imaginary, visionary, 3. vague, elusive.

Tangier, is. Tanca.

tangle, is.&f. -gled, -gling 1. dolaş(tır)-mak, karış(tır)mak, karmakarışık etmek/olmak, arap saçına dön(dür)mek, 2. başına iş açmak, karışık işlere girişmek, 3. k.d. anlaşmazlığa/ ihtilâfa düşmek, tartışmak, çekişmek, münazaa etmek. **to ~ with...** : ... ile dalaşmak/ girtlak girtlağa gelmek/kavgaya tutuşmak, 4. karmakarışık/düğümlenmiş/arap saçına dönmiş şey. a ~ of ropes. 5. karışıklık, muğlaklık, anlaşımaz/muğlak mesele. a ~ of contradictory statements : karmakarışık ve birbirini nakzeden ifadeler, 6. k.d. münazaa, tartışma, çekişme, kavga, 7. bot. yenilebilen bir deniz yosunu (*Laminaria*), 8. İsk. uzun boylu zayıf adam, 9. ~ment : karışıklık, dolaşıklık, Arap saçlı, keşmekeş, 10. **tangler** : karışıklık/ihtilâf yaratatan.

tangleberry, is., ç. -ries bk.: *huckleberry*.
tanglefoot, is. ABD- argo ucuz viski.

tangly, sf. -glier, -gliest dolaşık, düğüm-lü, karışık, arap saçlı gibi. e.a.- snarled.

tango, is., ç. -gos, f. -goed, -going tango (oynamak).

tangram, is. birleştirilince bir kare yapan beş ikizkenar dik üçgen, bir kare ve bir paralel-kenardan ibaret Çin bulmacası (bunlarla çeşitli şekiller yapılır).

tangy, sf. **tangier**, **tangiest** (lezzeti/koku-su) keskin, çeşnili, buruk.

tanh = *hyperbolic tangent* : hiperbolik te- getlik.

tanist, is. Kelt kabile reisinin sağlığında seçilen veliahtı.

tanistry, is. Keltlerde cülaus yasası.

tank, is.&f. 1. sarnıcı, su deposu, hazne.

flush ~ : rezervuar. **septic** ~ : çırkef/foseptik çukuru. **bow** ~s : (denizaltı) sarnıçları boşaltmak, su yüzüne çıkmak, 2. As. tank, zırhlı savaş ar-

bası, 3. k.d. havuz, gölcük, 4. argo (sanıkların topluca kapatıldıkları) tutuklular odası, 5. sarnıca/depoya doldurmak, 6. ~ car : sarnıçlı vagon, 7. ~ farm : petrol depoları sahası, 8. ~ farming bk.: *hydroponics*, 9. ~ suit : tek parçalı mayo, 10. ~ town : (a) trenlerin su aldığı ara istasyon, (b) küçük kasaba.

tanka, is., ç. -kas/-ka beş misralı otuz bir heceli Japon şiireri.

tankage, is. 1. sarnıcı/deponun hacmi, 2. sarnıç/depoya doldurma, 3. doldurma ücreti.

tankard, is. kapaklı büyük içki maşrapası.

tanker, is. tanker, petrol taşıma gemisi.

tankful, is., ç. -fuls sarnıç/depoya dolusu.

tankship, is. tanker.

tannage, is. 1. sepileme, tabaklama, 2. se-pilenmiş/tabaklanmış deri.

tannate, is. kim. tanat, tanik asit tuzu.

tannenbaum, is. Noel ağacı. e.a.- *Christ-mas tree*.

tanner, is. 1. sepici, debbağ, tabak, 2. Brit.- argo altı penilik para, 3. bk.: **tan**.

tannery, is., ç. -neries debbağhane, ta-bakhane.

tannic, sf. kim. tanenli.

tannin, is. kim. tanen, mazı tozu.

tanning, is. 1. sepileme, tabaklama, debağat, 2. güneşe esmerleşme, 3. k.d. kirbaçlama, kamçılama, dövme. e.a.-3. *thrashing, whipping*.

tansy, is., ç. -sies bot. solucan otu (*Tanacetum vulgare*).

tantalate, is. kim. tantalat, tantalik asit tuzu.

tantalic, is. kim. tantalik. ~ **acid** : tantalik asit: HTaO₃.

tantalise/tantalisation, Brit. bk.: **tantali-ze** / **tantalization**.

tantalite, is. kim. tantalit, demir tantalat FeTa₂O₆.

tantalize, glf. -lized, -lizing boşuna ümit vermek, hayal kırıklığına uğratmak, arzu edilen bir şeyi verir gibi yapıp geri çekmek, eziyet/ışkence etmek. **tantalization** : boşuna ümit verme, hayal kırıklığına uğratma, eziyet/ışkence etme. Brit.: **tantalise**.

tantalizing, sf. boşuna ümit veren, hayal kırıklığına uğratatan. ~ly : boş ümitler vererek, hayal kırıklığına uğratarak.

tantalous, *sf. kim.* tantal+, üç valanslı tantal ihtiwa eden.

tantalum, *is. kim.* tantal : gri renkli, sert, asitlere dayanıklı, paslanmaz nadir maden. Simge: **Ta**, atom. ağı: 180.948, atom. nu: 73, özgül ağı: 16.6.

tantamount, *sf. gen. ~ to* : eşdeğer, eşit, denk, değer/etki/anlamca aynı. *Your answer is ~ to a refusal.* *e.a.- equivalent, equal.*

tantara, *is.* boru sesi.

tantivy, *sf. &zf. &is., ç. -tivies* boru sesi

1. acele, hızlı, **2.** hızla, acele ile, dört nala. *to ride ~.* **3.** hızlı/acele/dört nala gidiş, **4.** (avcı narası olarak) koş, atılı, çabuk ol! *e.a.- 1. swift, rapid, 3. gallop, rush.*

tant mieux, *Fr. âlâ*, mükemmel, fevkâlâde.

tanto, *zf. It. müz.* o kadar, çok.

tant pis, *Fr.* ne fena, berbat.

tantrum, *is.* kudurganlık: tepinme, tekmeleme, ağlama, kırıp dökme ile beliren aşırı öfke nöbeti.

Taoism, *is.* Taoculuk, Tao mezhebi. **Taoist** : Taocu.

tap¹, *is. &f.* **tapped, tapping** **1.** hafifçe vurmak/dokunmak. ~ **at/on the door** : kapıyı hafifçe vurmak. ~ **on the shoulder** : omuzuna hafifçe dokunmak. **2.** hafifçe vurarak yapmak/çakmak. *to ~ a nail into a wall.* **3.** (parmaklarla, kalemlle vb.) tempo tutar gibi hafif hafif vurmak, tikırdatmak, **4.** (ayakkabıya) pençe vurmak, **5.** hafif vuruş, **6.** tipirti, tikirtı, **7.** pençe, **8.** nalça, ayakkabı demiri. **9. tapper** : (a) hafifçe vuran, (b) *bk.* : **tap-dancer.**

tap², *is. &f.* **tapped, tapping** **1.** musluk. ~ **-water** : musluk/terkos suyu, **2.** fiçıdan alınan içki, **3.** tıkaç, **tapa**, **4.** kılavuz,burgu, vida kılavuzu, **5. cer.** vücuttan su alma(k). **spinal ~** : omurilikten su alma. **to ~ a lung** : akciğeri delmek, **6. elekt.** ara bağlantı, bir sarginın ara yerinden çıkarılan bağlantı ucu, **7.** haberleşmeye gizlice dinlemek için telefon hattına bağlantı yapma(k). *to ~ a telephone.* **8. esk.** içki türü, **9. on ~** : (a) fiçıdan alınıp satılmaya hazır (içki), (b) (fiçı vb.) musluklu, **10.** (fiçıdan vb.) akıtmak, muslukla akıtmak, **11.** delip sıvıyı akıtmak. **to ~ a sugar maple** : akçaağacın gövdesini delip şekerli suyu akıtmak, **12.** sizdirmek, sizdirerek kaynağı/birikmiş şeyi kullanmak/ tüketmek. **to**

~ **a nation's natural mineral wealth** : bir milletin doğal maden kaynaklarını tüketmek. **to ~ a new resource** : yeni bir kaynağı kullanmak. **to ~ a new country** : yeni bir memleketin kaynaklarını kullanmak. **to ~ s.o. for a fiver argo** birisinden beslik (5 lira) sizdirmek, **13.** musluk takmak, **14.** kılavuzla vida açmak, **15.** bağlamak, bağlantı kurmak, **16.** yolu/elektrik hattını bir yere uzatmak, **17.** muhabereyi çalmak, gizli bağlantı yaparak haberleşmeyi dinlemek. *e.a.- 1. faucet, cock.*

tapa, *is.* **1.** dut ağacı kabuğu, **2. ~ cloth d.d.** ağaç kabuğundan yapılan kumaş ve kilim.

tap dance, *is.* tepinme dansı, ayak uçlarını ve topukları yere vurarak oynanan oyun.

tap-dance, *gs.f.* **-danced, -dancing** tepinme dansı yapmak. **tap-dancer** : tepinme dansı yapan.

tape, *is. &f.* **taped, taping** **1.** şerit, kurdele, bant. **adhesive ~** : yapışkan bant. **insulating ~** : yalıtkan bant, **2. ~ measure d.d.** şerit metre. **perforated ~** : delikli bant. **red ~** : (a) kırmızı kurdele, (b) kırtasiyecilik, lüzumsuz formalitecilik, **3.** mıknatıslı kuşak, ses bandı, teyp, üzerine ses kaydedilen mağnetik şerit, **4.** şerit/kurdele takmak, **5.** şeritle bağlamak, şerit geçirmek, **6.** şerit metre ile ölçmek, **7.** banda ses kaydetmek, **8. ~ deck** : amplifikatör ve hoparlör olmayan teyp, küçük ses aygıtı, **9. ~ grass = eelgrass = wild celery** *bot.* su kerevizi (*Vallisneria spiralis*), **10. ~less** : şeritsiz, kurdelesiz, bantsız, **11. ~like** : şerit/kurdele biçiminde, şerit gibi, **12. ~line = ~ measure** : şerit metre, **13. ~ machine** : ses aygıtı, teyp, **14. ~ player** : seslendirici, ses kaydetmeyip sırıf çalan teyp, **15. ~ recorder** : ses alıcı, teyp, ses aygıtı, ses kaydedici, sesi şeride kaydeden ve seslendiren cihaz, **16. ~ recording** : ses alma, şeride ses kaydetme.

taper, *is. &f.* **1.** sivrıl(t)mek, sivrileş(tir)-mek, gittikçe/ucu doğru incel(t)mek, **2.** gittikçe azal(t)mak, zayıfla(t)mak, **3. ~ off** : (a) uca doğru tedricen incelmek, (b) gittikçe azalmak, **4.** gittikçe incelme, incelen şey, **5.** çok ince mum, şamalı filil, **6.** şeritle/kurdele ile bağlayan kimse, **7.** şerit(leme) makinesi. **8. ~ing** : gittikçe incelen, **9. ~ingly** : gittikçe incelerek.

tapestry

tapestry, *is.*, *ç.* **-tries** *f.* **-tried**, **-trying**

1. goblen, kanaviçe, gergef işi, resim dokumalı duvar örtüsü, **2.** goblenle kaplamak/süslemek, **3. ~like** : goblen taklidi, **4. tapestryed** : goblenle kaptı, **5. ~ Brussels** : Brüksel gobleni.

tapetum, *is.*, *ç.* **-ta** **1. bot.** şerit doku, **2. anat. zool.** zar, **3. tapetal** : şerit dokusal, zar biçiminde.

tapeworm, *is. zool.* şerit, yassı kurt, tenya (*Cestoda*).

taphole, *is. metal.* (izabe fırınında) maden akıtma deliği.

taphouse, *is.*, *ç.* **-houses** *Brit.* fiçıdan içki satan meyhane.

tapioca, *is.* tapyoka. ~ **snow** *bk.* : **snow pellets**.

tapir, *is.*, *ç.* **-pirs/-pir** *zool.* tapir (*Tapiridae*).

tapis, *is.*, *ç.* **tapis** **1.** hali, kilim, perde, masa örtüsü, **2. on the ~** : görüşülmekte, elde, müzakere safhasında.

tapper, *is.* **1.** musluk takan, delik açan, delerek içindeki sıvayı akıtan, **2.** (vida açan) kılavuz, **3.** gizlice haberleşmeyi çalan, **4.** hafifçe vuran kimse/şey, **5.** maniple, **6.** tepinen/tepinme dansı oynayan.

tappet, *is. mak.* kol, manivela, itici.

tapping, *is.* **1.** hafifçe vurma/vuruş, tikir-datma, tikirtı, **2.** gizlice hatta girerek telefon konuşmasını çalma, **3.** musluktan akıtılan sıvı (icherni vb.).

tappit-hen, *is. İsk.* **1.** ibikli tavuk, **2.** kapağı süslü büyük içki bardağı.

taproom, *is. Brit.* meyhane, bar. **e.a.-barroom.**

taproot, *is. bot.* ana kök, kazık kök.

taps, *is. As.* yat borusu, (cenazede) sus borusu.

tapster, *is.* içki dağıtan, barmen. **e.a.-bartender.**

tar, *is.&sf.&f.* **tarred**, **tarring** **1.** katran. **Stockholm/wood ~** : bitkisel katran. ~ **brush** : katran fırçası, **2.** zift. **cigarette ~** : sigaranın zifti, **3.** katranlamak, katran sürmek, **4. beat/knock/whale the ~ out of** : kıyısıya dövmek, temiz bir dayak çekmek, eşek sudan gelinceye kadar dövmek, **5. ~ and feather** : (ceza olarak) üzerine katran sürüp tüy yapıştırmak, **6. katran-**

lı, katranlanmış, katran sürülmüş, **7. k.d.** gemici, bahriyeli, **8. They are both ~red with the same brush** : İkişi de aynı mal; ikisinin de huylanı/kusurları aynı; al birini vur ötekine. **9. to have a touch of the ~** : damarlarında biraz zenci kanı bulunmak, **10. to spoil the ship for a ha'p' worth of ~** : az bir masraftan kaçınıp büyük zarara girmek.

taradiddle = **tarradiddle**, *is. k.d.* yalan. **e.a.- lie.**

tarantas(s), *is.* dört tekerlekli büyük Rus at arabası.

tarantella, *is.* tarantella, oynak Napoli dansı/müziği.

tarantism = **tarentism**, *is.* taşın dans sırılığı, durmadan dans etme arzusu ile beliren sınırlı hastalığı.

tarantula, *is.*, *ç.* **-las/-lae** *zool.* **1.** kılıcı örümcek (*Theraphosidae*), G ABD'de bulunan iri, kılıcı ve zehirli bir örümcek, **2. tarantel**, İtalyan örümceği (*Lycosa tarantula*) : tarantism hastalığını aşıladıği sanılan bir örümcek.

taraxacum, *is. ecz.* (kurutulmuş) hindiba kökü : kuvvet verici ve müşhil olarak kullanılır.

tar-board, *is.* katranlı mukavva.

tarboosh = **tarbush**, *is.* fes.

tardigrade, *sf.&is.* **1.** yavaş yürüyen, **2. zool.** tardigradlar (*Tardigrada*) : sularda ve nemli topraklarda yaşayan mikroskopik hayvanlar.

tardo, *sf.&zf. It. müz.* yavaş. **e.a.- slow.**

tardy, *sf.* **-dier, -diest** **1.** geç, gecikmiş, geç kalmış, **2.** yavaş devinen/yürüyen, **3.** geciken, geciktiren, erteleyen, siksaklayan, **4. tardily** : gecikerek, **5. tardiness** : gecikme, geç kalma. **e.a.- I. late, delayed.**

tare, *is. &f. tared, taring* **1. bot.** delice (*Vicia sativa*) : burçak türünden bir ot, **2. dara**, **3. dasırasını düşmek**, **4. esk. bk.** : **tear** (geç.z.&sf.f.).

targe, *is. esk.* küçük yuvarlak kalkan/siper.

target, *is. &f.* **1.** hedef, **2.** amaç, gaye, **3.** tenkit konusu, tenkide/eleştiriye konu olan kimse. **to be the ~ for popular ridicule** : halka gülünç olmak, elâleme rezil ve maskara olmak, **4.** yuvarlak kalkan, **5.** uzaktan görülebilecek yuvarlak işaret levhası, **6.** demir yolu makas levhası (hattın açık/kapalı olduğunu gösterir), **7. ~ date** : amaçlanan tarih: tasarlanan başlama/birim

tarihi, 8. ~ **practice** : atış talimi, 9. **on** ~ : (a) hedefe yöneltilmiş, gayeye hizmet eden, isabetli, (b) kıvamında, maksada uygun/elverişli. *e.a.-2. goal, end, 3. butt, 4. buckle.*

Targum, *is., ç. -gums* (Aramî dilinde yazılmış) Tevrat.

tariff, *is. &f.* 1. tarife, bildirmelik, ihracat/ithalât vergisi, 2. vergi koymak, gümrük tarifesi yapmak, 3. **preferential** ~ : (dost ülkelere uygunlanan) indirimli gümrük tarifesi, 4. ~ **war** : gümrük/bildirmelik savaşı.

tarlatan= tarletan, *is.* ince ve şeffaf müslin, tarlatan.

tarmac, *is. &f. Brit.* 1. asfalt yol, 2. asfalt pist/iniş meydanı, 3. asfaltlamak.

tarmacadam, *is. Brit.* katranlı kırma taş, bitüm ve kırma taş karışımı.

tarn, *is.* dağ gölü.

tarnation, *ünl. & is. & zf.* 1. lânet, mel'un. **What in ~ is that?** Nedir bu mel'un şey? 2. kahrolasıca, Allâhın belâsı. **Where in ~ is that boy?** Bu oğlan hangi cehennemde kaldı? *e.a.-damnation, damned.*

tarnish, *is. &f.* 1. (maden yüzeyini) donuklaş(ır)mak, karar(t)mak, 2. lekele(n)mek, leke sür(ül)mek, kirletmek, kirlenmek. *The scandal ~ed his reputation.* 3. leke, kir, 4. donukluk, donuklaşma, kararma, 5. ~able : (a) donuklaşabilir, (b) lekelenebilir, kirlenebilir. *e.a.-1. discolor, dull, 2. stain, sully, blemish, soil, spoil, mar, debase, 3. stain, blemish. k.a.-1. brighten.*

taro, *is., ç. -ros* 1. *bot.* kulkas (*Colocasia esculenta, C. antiquorum*), 2. kulkas kökü.

tarot, *is.* (fal bakmakta kullanılan) iskambil kâğıdı.

tarp, *is. k.d. bk.: tarpaulin.*

tarpan, *is.* tarpan, Orta Asya/Avrupa yaban atı.

tarpaper, *is.* katranlı kâğıt.

tarpaulin, *is.* 1. katranlı/boyalı müşamba, 2. katranlı müşambadan yapılmış şapka/ceket, 3. *az kul* gemici.

tarpon, *is., ç. -pons/-pon* *zool.* iri ringa (*Tarpon atlanticus*). Atlantik'te avlanan iri bir balık (boyu 2.4 m).

tarragon, *is. bot.* tarhun (*Artemisia Dracunculus*). Kokulu bir bitki.

tarriance, *is. esk.* 1. gecikme, 2. geçici ikamet. *e.a.-1. delay, 2. sojourn.*

tarry¹, *is., ç. -ries f. -ried, -rying* 1. oturmak, ikamet etmek, kalmak, durmak, 2. oyalanmak, gecikmek, sallanmak, ardından almak, 3. beklemek, 4. esk. ikamet, oturma, 5. **tarrier** : oturan, ikamet eden. *e.a.-1. remain, stay, sojourn, 2. delay, 3. wait, 4. sojourn, stay.*

tarry², *sf. -rier, -riest* katranlı, katran kaplı, katrana benzer. **tarriness** : katranlılık.

tarsal, *sf.* ayak bileğine ait.

tar sand, *is. jeol.* (petrol elde edilen) katranlı kum.

tarsia, *is. bk.: intarsia.*

tarsier, *is. zool.* cadı maki (*Tarsius spectrum*) : İndonezya ve Filipinler'de yaşayan ince uzun kuyruklu iri gözlü maymuna benzer gece ağaçlarda gezen hayvan.

tars-, *ön ek* “ayak bileği” anlamı katar : **tarsometatarsus** gibi. Sesli harf önünde : **tars-**.

tarsometatarsus, *is., ç. -si* (kuşlarda) uzun alt bacak. **tarsometatarsal** : alt bacak+.

tarsus, *is., ç. -si* 1. *anat. zool.* ayak bileği, 2. göz kapağındaki bağlayıcı doku, 3. *bk.: tar-sometatarsus*, 4. (böceklerde) ayak.

tart¹, *sf.* 1. ekşi, mayhoş, 2. sert, keskin. *a ~ remark.* 3. ~ly : (a) sert bir şekilde, (b) ekşice, mayhoşça, 4. ~ness : (a) ekşilik, mayhoşluk, (b) sertlik, keskinlik. ~ up argo gülünç ve göze batabacak şekilde söylemek.

tart², *is.* 1. meyveli çörek, reçelli pasta, turta, 2. *ABD- argo* fahişe, orospu, 3. *Brit.- argo* hafifmeşrep kız/kadın.

tartan, *is. & sf.* 1. kareli yünü İskoç kuması, 2. kareli kumaş, 3. bu kumaştan yapılmış, 4. **tartana** *d.d.* Akdeniz'e mahsus tek direkli ve latin yelkenli gemi.

tartar, *is.* 1. (diş diplerinde toplanan) kefeki, pese, diş kiri, 2. şarap tortusu, 3. ~ous : kefekili, tortulu.

Tartar= Tatar, *is. & sf.* 1. Tatar, 2. Tatarca, 3. vahşî, zalim, zorlu, hasın, çetin, huysuz, şirret (kimse), 4. **catch a ~** : belâya/zorlu adama çatmak, 5. **to have caught a ~** : çıkmaza saplanmak, çok zor durumda kalmak. *e.a.-3. savage, intractable.*

Tartarean, *sf.* cehennemî. *e.a.- infernal.*

tartar emetic, *is. kim. ecz.* tartar emetik, antimuan potasyum tartarat : $K(SbO)C_4 H_4O_6 \cdot 12H_2O$. balgam söktürücü, terletici, kusturucu

Tartarian

olarak kullanılan zehirli bir toz. **antimony potassium tartrate, potassium antymonyl tartrate d.d.**

Tartarian, *sf.* Tatar+, Tatarlara özgü.

tartaric, *sf.* tartarik, şarap tortusundan elde edilen. ~ **acid** : tartarik asit : HOOC(CHOH)2 COOH.

tartar(e) sauce, *is.* soğanlı zeytinli turşulu mayonez.

tartar(e) stake = steak tartare, *is.* (tatar usulü) çığ köfte.

Tartarus, *is.* 1. (mitolojide) ölüler diyarı olan Hades'ten daha aşağıda bulunan derin uçurum, 2. yer altı.

Tartary = Tatary, *is.* Tataristan.

tartish, *sf.* 1. ekşice, 2. sertçe, aksice.

tartlet, *is. Brit.* küçük meyveli çörek.

tartrate, *is.* tartarat, tartarik asit tuzu.

tartufe = tartuffe, *is.* ikiyüzlü, müraâ.

e.a.- hypocrite, toady.

tasimeter, *is.* ısiölçer : ısınarak genişleyen cisimlerdeki basınç değişimlerinden yararlanarak ısı değişimlerini ölçen alet. **tasimetric** : ısı ölçümsel. **tasimetry** : ısı ölçümü.

task, *is.&f.* 1. iş, görev, ödev, vazife, 2. zor/çetin iş, külfet, 3. *esk.* vergi, mükellefiyet, angarya, 4. **take (s.o.) to task** : ikaz/tekdir etmek, hesap sormak, azarlamak, paylamak, 5. *iş/görev* vermek, görevlendirmek, külfet yüklemek, mükellef tutmak, 6. suçlamak, itham etmek, kabahatli bulmak, azarlamak, paylamak, 7. *esk.* vergi koymak, 8. ~ **force** : (a) *As.* görev kuvveti : belirli bir harekâtin veya görevin ifası maksadıyla tek bir komutanın emrinde geçici olarak toplanmış birlilikler, (b) özel kurul/komisyon : özel bir konuyu incelemek/araştırmak için teşkil edilen geçici komisyon. *e.a.- 1. duty, job, assignment, 3. tax, impost, 4. scold, blame, censure, 6. censure, reprimand.*

taskmaster, *is.* 1. angaryacı, başkasına güç görev/angarya yükleyen kimse, 2. nezaretçi, gözetçi, başkalarının çalışmasını kontrol eden kimse.

taskwork, *is.* götürü iş, parça başına ücret ödenen iş. *e.a.- piecework.*

Tasmanian devil, *is. zool.* keseli şeytan (*Sarcophilus harrisii*).

Tasmanian wolf = Tasmanian tiger, *is. bk.: thylacine.*

tass = tassie, is. *İsk.* 1. süslü kadeh/fincan, 2. bir kadeh dolusu (içki).

tasse, is. bk.: tasset.

tassel, is.&f. -seled, -seling (veya *Brit. -selled, -selling*) 1. püskül, 2. püsküllemek, püsküllerle süslemek, püskül takmak, 3. (mısır) püsküllenmek.

tasset = tace = tasse, is. zırhın kalçayı körryan parçası.

taste, is.&f. tasted, tasting 1. tatma(k),

2. *gen. ~ of* : tadına/lezzetine bakma(k), deneme(k), azıcık yeme(k)/içme(k). *She tasted of the cake. I've ~d nothing for two days* : İki gündür ağzıma bir lokma koymadım. 3. *gen. ~ of* : tadi bir şeye benzemek, tadi ... olmak/bir şeye çalmak, ... tadi vermek. **The milk ~s sour** : Sütün tadi ekşisiye çalışıyor (biraz ekşimiş). **This bread ~s of mold** : Bu ekmek küf tadı veriyor. 4. *tat/tadını almak*, zevkine varmak, zevk/haz duymak. *Once people have ~d freedom they're unwilling to become slaves again.* ~ **blood** : kan dökmekten zevk duymak, 5. *tat, lezzet, çeşni, 6. tat alma duygusu, 7. bir tadımlık şey, lokma, yudum. have/take just a ~ of sth.* : bir lokmacık yemek, azıcık tadına bakmak, 8. *gen. ~ for* : zevk, hoşlanma, hazzetme, beğenme, begeni. **bad ~** : zevksizlik, midesizlik. **to one's ~** : zevkine uygun. **find sth. to one's ~** : bir şeyi zevkine uygun bulmak, ondan hoşlanmak. **have a ~ for sth.** : bir şeyden zevk almak/hoşlanmak. **everyone to his ~** : herkesin zevki ayrıdır/kimsenin zevkine karışılmaz/bu bir zevk meselesi. **out of ~** : zevksız, 9. *egilim, meyil, temayül, 10. ahenk, uygunluk, yakışma. in good ~* : uygun, ahenkli, yakışır. **in bad ~** : uygunsuz, ahenksiz, yakışksız, 11. *esk. deneme, 12. leave bad ~* : kötü etki bırakmak, 13. ~ **bud anat.** tadım cisimciği, papilla. *e.a.- 1. savor, 5. flavor, savor, 7. morsel, bit, sip, 11. test, trial.* **k.a.- 8. antipathy.**

tasteful, *sf.* 1. zevkli, zarif, uyumlu, uygun, cazip. *The bedroom was simple but ~ 2. ~ly* : zevkli, incelikli, zarafetle. *Their house was ~ly furnished. 3. ~ness* : zevklilik, incelik, zarafet. *e.a.- 1. elegant, attractive.*

tasteless, *sf.* 1. tatsız, lezzetsiz, 2. yavan, can sıkıcı, 3. zevksız, uygunsuz, 4. ~ly : tatsızca, yavan yavan, can sıkıcı bir şekilde, 5. ~ness :

tatsızlık, lezzetsizlik, yavanlık, can sıkıcılık, zevksızlık, uygunsuzluk. *e.a.- 1. insipid, flat, 2. dull, uninteresting*

taster, *is.* 1. çeşnici, 2. ufak şarap tatma bardağı.

tasty, *sf.* **tastier**, **tastiest** 1. tatlı, lezzetli, çeşnili, 2. zevkli, zarif, cazip, uyumlu, 3. **tastily** : tatlı/ lezzetli bir şekilde, zevkle, zarif/cazip bir şekilde, 4. **tastiness** : tatlilik, lezzetlilik, zevklilik, zariflik. *e.a.- 1. savory, good-tasting, 2. tasteful.*

tat, *f.* **tatted**, **tatting** mekik oyası yapmak. **ta-ta**, *is. Brit.* hoşça kal, esen kal. *e.a.- good-by.*

Tatar = **Tartar**, *is.* Tatar, Tartarca. **~ic = ~ian** : Tatar+, Tatarca+.

Tatary, *is. bk.* : **Tartary**.

tater = **'tater**, *is. k.d.* patates. *e.a.- potato.*

tatouay, *is. zool.* tatu (*Tatoua unicinctus*). G Amerika'da yaşayan sırtı zırhlı pullarla örtülü bir hayvan.

tatter, *is. & f.* 1. çaput, paçavra, 2. **~s** : yırtık pırtık/lime lime elbise. **in ~s** : lime lime. **tear to ~s** : parçalamak, lime lime etmek, 3. parçalanmak, yırtmak, lime lime etmek/olmak, paçavraya çevirmek.

tatterdemalion, *is.* üstü başı yırtık/perişan kimse, pejmürde/hırpanı kimse.

tattered, *sf.* 1. yırtık pırtık, lime lime, partal, eski püskü, paçavra gibi. *a ~ flag.* 2. yırtık elbiseli, pejmürde, hırpanı. *e.a.- 1. ragged.*

tattersall, *is. & sf.* damalı, dama desenli (kumaş), bu kumaştan yapılmış.

tatting, *is.* 1. mekik oyası, 2. mekik oyası yapma.

tattle, *is. & f.* **-tled**, **-tling** 1. fitleme(k), fit verme(k), yerme(k), çekitirme(k), gammazlamak, 2. gevezelik/boşboğazlık etme(k), dedikodu yapma(k), 3. boşboğazlıkla sırrı açıklama (k)/ifşa etme(k), 4. **~ on** : ihanet etmek, ihbar etmek, ele vermek. *She ~d on her brother.* 5. gevezelik, boşboğazlık, dedikodu, 6. bebeğin gevelediği sözler, yarımla yamalak konuşma. **tatlingly** : fitleyerek, çekitirerek, boşboğazlıkla, gevezelikle. *e.a.- 2. chatter, gossip, 3. disclose, 4. betray, 5. chatter, gossip.*

tattler, *is.* 1. fitneci, fit veren, fitleyen, yeren, çekitiren, gammaz, gevezelik, zevzek, boşboğaz, dedikodu, 2. *zool.* cırlakkuş (*Heteroscelus*) : cıllukgillerden cırlak sesle öten kıcı kuşu. *e.a.- 1. telltale.*

tattletale, *is. & sf.* 1. fitneci kimse (özellikle çocuk), gammaz, 2. açıklayan, açığa vura, ifşa eden, 3. **~ gray** : gri beyaz, kirlenmiş (çamaşır). *e.a.- 1. talebearer, informer, 2. telltale, revealing.*

tattoo, *is., ç.* **-toos**, *f.* **-tooed**, **-toeing** 1. ten üzerine dövme (yapmak), 2. dövme (ile işlenen resim), 3. kışla/koğuş borusu/trampeti (askerlerin kışlaaya dönmesi için çalınır), 4. vuruş/darbe, (nabız vb.) kuvvetli atış. **to beat a devil's ~ on the table** : masaya güm güm vurmak. **My heart beat a ~ on my ribs** : Kalbim gümbür gümbür atıyordu. 5. *Brit.* bando ve meşalelerle askerî tezahürat, 6. **~er = ~ist** : dövmeçi, dövme işleyen kimse.

tatty, *sf.* ayıp, çırkin, kaba, adâ. *e.a.- vulgar, crude, cheap.*

tau, *is.* 1. to, Yunan alfabesinde t harfi. **~ cross** : T şeklinde haç, 2. *bk.* : **tav.**

taught, *f. bk.* : **teach** (geç.z. & sff.).

taunt, *is. & sf. & f.* 1. alay/hakaret etmek, 2. alay ederek kıskırtmak, 3. alay, istihza, hakaret, iğneli söz, meydan okuma, 4. alay, hakaret, istihza, 5. *den.* yüksek ve dimdik (gemi direğî), 6. **~er** : alay eden, meydan okuyan, 7. **~ingly** : alay ederek, meydan okurcasına. *e.a.- 1. mock, flout, insult, 2. jeer, provoke, ridicule.*

taupe, *is.* 1. koyu kahverengimsi gri renk, köstebek derisi rengi, 2. köstebek. *e.a.- 2. mole.*

taur-/tauri-, *ön ek bk.* : **tauro-**.

tauriform, *sf.* boğa şeklinde.

taurine, *sf.* 1. boğa+, boğaya ait/benzer, boğa gibi, 2. Boğa Burcuna ait, 3. *kim.* torin : H₂NCH₂CH₂SO₃H. Hayvan ödlerinden elde edilen kristalli madde.

tauro-, *ön ek* "boğa" anlamı katar. *ör. : tauromachy. taur-, tauri- s.d.y.*

taurocholic acid, *is. kim.* öd asidi : C₂₆H₄₅NO₇S.

tauromachy, *is.* 1. boğa güreşçiliği. 2. **tauromachian** : boğa güreşçisi. *e.a.- 1. bullfighting, 2. bullfighter.*

Taurus

Taurus, *is.* 1. Toros Dağları, 2. *astr.* Boğa burcu.

taut, *sf.* 1. gergin, sıkı. **to haul a rope ~** : halati germek. **pull ~ den.** kasa etmek, 2. (sinir vb.) gergin. ~ **nerves** : gergin sinirler. ~ **situation** : gergin durum, 3. düzenli, tertipli, munatam, derli toplu, 4. ~ly : gergince, gergin bir şekilde, 5. ~ness : gerginlik. *e.a.- 1. tense, tight, 2. tense, 3. tidy, trim, neat. k.a.- 1. slack.*

tauton, *f.* germek, gerilmek, gerginleş- (tir)mek.

tauto-, öн *ek* “aynı, eşiz”. *ör.* : *tautomerism*.

tautog, *is. zool.* karabalık (*Tautoga onitis*). K Amerika Atlantik kıyılarında avlanan siyah renkli bir balık.

tautologise, *Brit. bk.* : **tautologize**.

tautologism, *is. az kul.* gereksizce söz tekrarlama.

tautologize, *gs.f.* ~gized, ~gizing gereksizce söz tekrarlamak.

tautology, *is., ç.* ~gies 1. gereksizce söz tekrarlama, 2. *man.* eş söz : aynı içeriği aynı anlamda türlü kelimelerle anlatma, 3. **tautologic(al) = tautologous** : eş sözlü, gereksizce tekrarlanan, 4. **tautologically = tautologously** : eş sözle, gereksizce tekrarlanarak.

tautomer, *is. kim.* devingen eşiz (bileşik).

tautomerism, *is. kim.* devingen eşizlik : protonun molekülde yer değiştirmesiyle ortaya çıkan iki eşizin denge karışımı oluşturmaları. **tautomeric** : devingen eşiz.

tautomerize, *f.* ~ized, ~izing *kim.* devingen eşizlenmek/eşizleştirmek. **tautomerizable** : devingen eşizlebilir. **tautomerization** : devingen eşizleşme.

tautonym, *is.* ikiz ad : tür ve sınıf adı aynı olan bilimsel terim. *Vulpes vulpes* (kızıl tilki) gibi. **tautonymic = tautonymous** : ikiz adlı. **tautonymy** : ikiz adlılık.

tav = taw, *is.* İbranî alfabetesinin yirmi üçüncü harfi.

tavern, *is.* 1. meyhane, taverna, 2. han, 3. ~er *esk.* (a) meyhaneçi, (b) meyhane müdavimi. *e.a.- 1. bar, pub, 2. inn.*

taw, *is. &f.* 1. bilye, 2. bilye oyunu, 3. bilye oynamak, 4. ilkel maddeyi sonraki işlemlere hazırlamak, 5. şaplamak, pöstekiden beyaz/şaplı

deri yapmak, 6. *esk.* kamçılamak, dövmek, 7. ~er : ilkel maddeyi hazırlayan, deriyi şaplayan kimse. *e.a.- 6. flog.*

tawdry, *sf.* ~drier, ~drying 1. ucuz vecafcaflı, bayağı, zevksız, 2. **tawdrily** : bayağı/ zevksız bir şekilde, 3. **tawdriness** : bayağılık, zevksızlık. *e.a.- 1. flashy.*

tawney = tawny, *is. & sf.* ~nier, ~niest 1. esmer, koyu kumral, sarımsı kahverengi, 2. **tawnily** : esmerce, 3. **tawniness** : esmerlik.

taws(e), *is., ç.* **taws(es)** *Isk.* püsküllü kamçı (öğrencileri cezalandırmak için kullanılır).

tax, *is. &f.* 1. vergi, resim, harç. **company ~** : kurumlar vergisi. **direct ~** : dolaysız vergi. **gift ~** : bağış/hibe vergisi. **income ~** : gelir vergisi. **hidden/indirect ~** : dolaylı vergi. **receivable ~** : tahsil edilecek vergi. ~ **assessment** : matrah. ~ **avoidance** : kanunen vergiye tâbi olma- ma. ~ **certificate = ~ title** : icra yolu ile alınan mülkün vergi borcunun ödendiğini belirten belge. ~ **collector/gatherer** : tâhsildar. ~ **deduc- tible** : vergiye esas gelirden düşülebilir (masraflar vb.). ~ **dodger** : vergi kaçakçısı. ~ **evasion** : vergi kaçakçılığı. ~ **farmer** : kesimci. ~ **free** : vergi ve resimden muaf/bağışık. **tax-haven** : vergisi az olan ülke. ~ **liability** : vergi mükellefi- yeti. ~ **list** : vergi listesi. ~ **loss** : vergi kaybı. ~ **payer** : vergi ödeyen, vergi mükellefi/sorumlu. ~ **point** : vergilendirme yeri/tarihi. ~ **rate** : vergi oranı. ~ **return** : vergi bildirimî/beyannamesi. ~ **shelter** : vergi azaltıcı yatırım. ~ **stamp** : damga pulu, 2. küllef, yük, angarya. **be a ~ on s.o.** : birine yük olmak, 3. vergilen- dirmek, vergi koymak/yüklemek/tarh etmek, 4. mahkeme masrafını tayin etmek, 5. yüklemek, yük altına sokmak, küllef olmak, küllef/angarya yüklemek, sömürmek, zorlamak, yormak, tüket- mak. **to ~ one's belief** : inancını sarsmak. **to ~ one's resources** : bir kimsenin kaynaklarını sömürmek. **to ~ one's strength** : bir kimsenin mu- kavemetini zorlamak. **to ~ one's patience** : sabırını tüketmek. **to ~ the courage of s.o.** : birinden aşırı cesaret istemek. 6. suçlamak, itham/ısnat etmek. **to ~ a person with laziness** : bir kimseyi tembellikle suçlamak, 7. **taxer** : vergilendiren, vergi koyan, 8. **taxingly** : vergilendirerek, vergi almak, suretiyle, 9. **taxless** : vergisiz, vergiden muaf. *e.a.- 1. duty, impost, levy, 2. burden, strain, 6. censure, reprove.*

taxable, *sf.&is.* 1. vergiye tâbi. ~ *income/gain*. 2. ~s : vergiye tâbi gelir/mal/mâlk, vergi mükellefi, 3. **taxability** : vergilendirilebilme, vergiye tâbi tutma/olma, 4. **taxably** : vergiye tâbi olarak.

taxaceous, *sf. bot.* porsuk ağacıklarından.

taxation, *is.* 1. vergilendir(il)me, 2. tarh edilen vergi, 3. vergi geliri, 4. ~al : vergi ile ilgili.

taxeme, *is. gr.* düzen biçim, cümle kuruluşunda kelime seçimi/dizilişi, ses değişimi vb. gibi hususlar. **taxemic** : düzen biçimsel.

tax-exempt, *sf.* 1. vergiden muaf, 2. *ABD* faizi her türlü vergiden muaf (tahvilât, bono).~ *municipal bonds*.

taxis, *is., ç.* **taxis/taxies**, *f.* **taxied**, *taxiing/taxying* 1. taksi, 2. taksiye binmek, taksi ile gitmek, 3. (uçak) pistte yürümek, taksilemek, 4. ~ **dancer** : müsterilerle ücretle dans eden kız, 5. ~ **-driver** = ~ **-man** : taksi şoförü, taksiçi, 6. ~ **-rank** = ~ **-stand** : taksi durağı, 7. ~ **track** : taksi yolu.

taxicab, *is.* taksi, kiralık otomobil.

taxidermy, *is.* post doldurma: hayvan posunu doldurup canlı gibi saklama sanatı. **taxidermal** = **taxidermic** : post doldurma ile ilgili. **taxidermist** : post doldurucu

taximeter, *is.* taksimetre, taksi saatı.

taxis, *is.* 1. (doğal bilimlerde) dizi, düzen, 2. *biy.* uyar devim : dış uyarı karşısında canlıının belirli yönde hareketi, 3. *cer.* yerinden oynamış/çıkmış bir organı el ile yerine yerleştirmeye.

taxite, *is.* parçalı lâv, çeşitli parça ve renklerden oluşan volkanik kaya.

taxonomy, *is.* 1. sınıflandırma bilgisi, 2. taksonomi : canlıların adlandırılması ve sınıflandırılması, 3. **taxonomic(al)** : sınıflandırma bilgisi+, 4. **taxonomically** : sınıflandırma bilgisi bakımından/yolu ile, 5. **taxonomer** = **taxonomist** : sınıflandırma uzmanı.

Tay-Sachs disease, *is. patol.* Yahudi hastalığı : Doğu Avrupa Yahudilerinde görülen ölürcü ırsı çocuk hastalığı.

tazza, *is., ç.* ~ **-zas/-ze** *It.* çok süslü vazo/kadeh.

TB/T.B./Tb = tuberculosis.

Tb, *kim.* Terbium (simgesi).

T-bar, *is.* 1. **tee d.d.** T demiri, T çubuğu, 2. ~ **lift d.d.** iki kişilik kayak çekirisi.

T-bill = treasury bill.

T-bone steak, *is.* T şeklinde kemikli biftek.

tbs. = **tbsp.** = tablespoon(ful).

Tc, *kim.* = tachnetium.

TCBM = *transcontinental ballistic missile* : kıtlar arası balistik füze.

Te, *kim.* = tellurium.

tea, *is.* 1. *bot.* çay fidanı (*Thea sinensis*),

2. kuru çay yaprağı, çay, 3. çay. **a cup of tea** : bir fincan çay. *Two teas and a coffee please, waiter!* 4. çay gibi içilen şey, 5. çay ziyafeti, 6. *Brit.* ikindi kahvaltısı, 7. *argo bk.* : marihuanası, 8. **one's cup of ~** : (bir kimse için) uygun, münasip, çekici, sevilen/arzu edilen şey. **Playing cards isn't my cup of ~, let's watch television instead** : İskambilden hoşlanmam, onun yerine televizyon seyredelim. 9. ~ **bag** : çay yapmak için kaynar suya atılan içinde çay bulunan kâğıt torba, 10. ~ **ball** : içine çay yaprakları konulup kaynar suya batırılan süzgeçli top, 11. ~ **biscuit** : çay bisküvisi, 12. ~ **caddy** *Brit.* çay kutusu, 13. ~ **-chest** : çay sandığı, 14. ~ **-cloth** : küçük masa örtüsü, tabak kurulama bezi, 15. ~ **cozy** : çaydanlık örtüsü/kılıfı, 16. ~ **cup** : çay fincanı, ~ **cupful** : çay fincanı dolusu, 17. ~ **dance** : danslı çay, 18. ~ **-drinker** : çay tiryakisi, 19. ~ **-garden** : (a) çay çiftliği, (b) çay bahçesi: çay/kahve/hafif yemekler satılan bahçe, 20. ~ **-house** : (Çin'de) çayhane, 21. ~ **room** = ~ **shop** : çayhane, çay/kahve ile hafif yemekler yanilen küçük lokanta, 22. ~ **rose** : çay gülü, çay kokulu gül, 23. ~ **service** = ~ **set** : çay takımı, 24. ~ **table** : çay masası, 25. ~ **time** : çay saatı (ikindi çayı vakti), 26. ~ **towel** : kurulama bezi, 27. ~ **wagon** : çay servis arabası. **e.a.-** 8. *suitable, appropriate, attractive.*

teaberry, *is., ç.* ~ **-ries** *bot.* keklik üzümü (*Gaultheria procumbens*) ve meyvesi. **e.a.-** *wintergreen*.

teacake, *is.* çay pastası, tatlı çörek.

teacart, *is.* çay servis arabası.

teach, *f.* **taught, teaching** öğretmek, okutmak, eğitmek, yetiştirmek, göstermek, ders vermek, öğretmenlik/hocalık etmek. **He ~es physics** : Fizik okutuyor. **to ~ s.o. a lesson** : birisine ders (ibret dersi) olmak. **That will ~ him (a lesson)** : Bu ona ders olur (Ona Hanya'yı Konya'yı öğretir). **to ~ s.o. a thing or two** : birinin gözünü

teachable

açmak. **I'll ~ you to speak to me like that** : Benimle böyle konuşmayı sana gösteririm. **e.a.-instruct, educate, tutor.**

teachable, *sf.* 1. öğrenmeye hevesli, öğrenme yeteneği olan, uysal, zeki, akıllı. *a ~ student.* 2. öğretilebilir, okutulabilir. *a ~ subject.* 3. **~ness = teachability** : (a) öğrenebilme, öğrenme heves ve yeteneği, (b) öğretilebilme, okutulabilme, 4. **teachably** : öğretilebilecek/okutulabilecek şekilde.

teacher, *is.* 1. öğretmen, hoca, muallim, 2. **~ bird** : *ABD- k.d.* çömlekçi kuşu (*Seiurus aurocapillus*), 3. **~s college** : öğretmen okulu, 4. **~s pet** : öğretmenin gözde öğrencisi, 5. **~ship** : öğretmenlik, 6. **~less** : öğretmensiz. **e.a.- 2. ovenbird.**

teach-in, *is., ç.* **teach-ins** uzun oturum : protesto gösterisi olarak fakülte öğretim üyesi rince düzenlenen kesintisiz uzun ders ve konferanslar.

teaching, *is.* 1. öğretme, öğretim, 2. ders, öğretilen şey, telkin, talim, 3. *gen. ~s* : öğreti, doktrin, 4. **~ aid** : öğretim gereci, 5. **~ fellow** : öğretim yardımcı, öğretime yardım suretiyle paraşız olarak lisansüstü öğrenimi yapma olanağı, 7. **~ machine** : öğretici makine.

teak, *is. bot.* tik aғacı (*Tectona grandis*). Hindistan'da yetişir, sarımtıra kahverengi sert, sağlam ve reçineli kerestesi gemi inşaatında kullanılır.

teakettle, *is.* çaydanlık, çay ibriği.

teakwood, *is.* tik kerestesi.

teal, *is., ç.* **teals/teal** *zool.* çamurcun (*Anos crecca*): kısa boyunlu, küçük tatlı su ördeği. **green-winged ~** : yeşilkanatlı ördek (*A. carolinensis*). **blue-winged ~** : mavi kanatlı ördek (*A. discors*). **~ blue** : yeşilimsi mavi renk.

team, *is. &f.* 1. ekip, takım, oyuncu takımı. **be in the ~** : takımında olmak. **~ games** : takım ile oynanan oyun, 2. çifte koşulmuş hayvanlar, 3. arabaya koşulmuş at(lar), 4. **esk.** ördek/domuz sürüsü, 5. **esk. soy**, nesil, zürriyet, kuşak, ırk, döл, 6. takım kurmak, gruplaşmak, takım hâlinde birleşmek, 7. koşulmuş hayvanları sürmek, 8. *gen. ~ up/ together* : takımına girmek, takım teşkil etmek. **~ up with s.o.** : birisiyle beraber çalışmak/oynamak/ş birliği yapmak,

9. **~mate** : takımdaş, 10. **~ research** : takım araştırması, 11. **~spirit** : birlik ruhu, iş birliği yapma/amaca birlikte ulaşma azmi, 12. **~ster** : sürücü, yük arabacısı, kamyon şoförü, 13. **~teaching** : takım öğretimi : birbirile ilgili öğretim dallarında uzman öğretmenlerin belirli dersleri birlikte okutmaları, 14. **~wise** : takım halinde, takım olarak, 15. **~work** : takım halinde çalışma.

teapot, *is.* çay demliği.

teapoy, *is.* 1. üç ayaklı sehpası, 2. çay masası.

tear¹, *is.* 1. gözyaşı. **burst into ~s** : göz yaşıları dökmek, gözlerinden yaşlar boşanmak, ağlamak. *My wife burst into ~s when she heard the bad news.* **move s.o. to ~** = **draw ~s from s.o.** : gözünü yaşartmak. **shed ~s** : gözyaşı dökmek. **shed crocodile ~s** : yalancıktan ağlamak. **weep bitter ~s** : acı gözyaşları dökmek, 2. gözyaşına benzer şey, 3. damla, 4. **in ~s** : gözyaşları içinde, ağlayan. **be in ~s** : ağlamak, gözyaşı dökmek. *The little girl was in ~s because she lost her mother.* 5. **~s** : elem, keder, üzüntü, matem, 6. **~ bomb** : göz yaşartıcı bomba, 7. **~ gas** : göz yaşartıcı gaz. **e.a.- 4. crying, weeping, 5. grief, sorrow.**

tear², *is. &f.* **tore** (veya *esk. tare*), **torn** (veya *esk. tare*) **tearing** 1. yırt(il)mak, parçalama(n)mak. **~ sth. open** : bir şeyi yırtıp açmak. *He tore open the envelope.* 2. hızla çekip almak, kapmak. **~ sth. from s.o.** : birisinden bir şeyi zorla kapmak. **to ~ a book from s.o.'s hands.** 3. parçala(n)mak, böl(ün)mek, çok hırpala(n)mak. **a country torn by civil war** : iç savaşlarla parçalanmış bir ülke, 4. yar(il)mak, kopar(il)mak, kopmak, 5. çılgın gibi koşmak, 6. **~ apart** *k.d.* (a) eleştirmek, kötülemek, yerin dibine geçirmek, (b) azarlanmak, 7. **~ at** : saldırmak, tırmalamak. *The fighting girls tore at each other with their nails.* 8. **~ away** : (a) koparmak, ayırmak. **They are anxious to ~ me away from her** : Beni ondan ayırmak istiyorlar. 9. **~ oneself away** : istemeye istemeye ayrılmak. **I couldn't ~ myself away from this lovely spot** : Bu güzel yerden bir türlü ayrılmak istemedim. 10. **~ down** *k.d.* yıkmak, yırtmak, alaşağı etmek, tahrif etmek, 11. **~ into** *k.d.* (a) saldırmak, üstüne atılmak, (b) sözle hücum etmek, 12. **~ loose** : (a) bağları ko-

parmak, serbest kalmak, (b) çekip koparmak/ayırmak, 13. ~ off k.d. (a) hızla çekip çıkar- mak. *I tore off my shirt and changed hurriedly.* (b) hızla gitmek, kendini atmak. *He tore off home.* (c) (ışı) bir çırpıda bitirmek, çırıştırmak, çabucak yapivermek. *He tore off 2 letters before dinner.* 14. ~ s.o. off a strip : şiddetle azarlamak, 15. ~ one's hair : saçını başını yolmak, 16. ~ s.o.'s heart out : kalbini parçalamak, çok dokunmak/hüzün vermek, 17. ~ up : paramparça etmek, yırtmak, parçalamak, 18. yırtma, koparma, parçalama, 19. yırtık, yarık, çatlak, rahne, 20. tearable : yırtılabilir, parçalanabilir, 21. tearer : yırtan, parçalayan. e.a.- 1. rip, rend, lace-rate, 3. harrow, disrupt, shatter, afflict, mangle, 6. scold, 10. destroy, 19. rent, fissure, rip.

teardrop, is. damla, gözyaşı daması.

tearful, sf. 1. gözyaşı dolu, gözleri yaşlı, ağlayan. a ~ young girl. 2. hazin, üzücü, elem verici, gözleri yaşartıcı, 3. üzgün, ağlamaklı. in a ~ voice : ağlamaklı bir sesle. *Janet looked so ~ that I thought she was going to cry.* 4. ~ly : gözyaşlarıyla, ağlayarak, 5. ~ness : gözleri ya- dolma, üzgülük, ağlamaklı olma. e.a.- 1. crying, weeping.

tear-gas, glf. -gassed, -gassing göz ya- şartıcı gaz atmak.

tearing, sf. 1. çılgın(ca). in a ~ hurry : çılgın bir telâşla, 2. Brit. müthiş, korkunç, deh- setli, muazzam, 3. ~ly : çılgınca, müthiş bir şe- kilde. e.a.- 1. violent, hasty, headlong, 2. tre- mendous, mighty.

tear-jerker = **tearjerker**, is. k.d. gözyaşı döktüren, aşırı derecede hazin/dokunaklı hikâ- ye/film vb.

tearless, sf. 1. gözyaşsız, gözyaşı tüken- miş/kurumuş, ağlamayan, 2. ağlayamayan, göz- lerinden yaşı gelmeyen, 3. ~ly : gözyaşı dök- meksizin, 4. ~ness : gözyaşı dökmeme, ağlamama.

tear sheet, is. yırtılıp koparılan sayfa (ilân vb. sayfası).

teary, sf. tearier, teariest 1. bk.: **tearful**, 2. gözyaşları ile ıslanan, 3. gözyaşı gibi, gözya- şına benzer, 4. **tearilly** : gözyaşlarıyla, gözleri yaşararak, gözyaşları içinde, ağlayarak, 5. **tear- riness** : gözü yaşlılık, ağlama, gözyaşları ile is- latma.

tease, is.&f. **teased**, **teasing** 1. takılmak, kızdırma- mak, eziyet etmek, rahat vermemek, taciz/ tedirgin etmek, 2. (yün vb.) ditmek, didiklemek, taramak, mıncıklamak, 3. (saç) kabartmak, 4. ku- maş tüyünü kabartmak, 5. durmadan rica etmek, 6. önce yüz verip sonra sırt çevirmek, sukûtu- hayale uğratmak, 7. mikroskopla muayene için liflere ayırmak, 8. ~ out (of s.o.) : (birinin ağ- zından) kurnazlıkla lâf almak. *He didn't want to tell, but I ~d it out of him.* 9. şakacı, alayçı, ta- kılmayı seven kimse, 10. takılma, canını sıkma, 11. önce yüz verip sonra sırt çeviren genç kız, 12. **teasingly** : takılarak, kızdırarak, taciz ede- rek. e.a.- 1. irritate, annoy, plague, harass, pester, provoke, bother, 2. shred, comb out, 3. ruffle, ruff, 4. teasel, 6. tantalize. k.a.- 1. mollify.

teasel, is.&f. -seled, -seling (veya Brit.: -selled, -selling) 1. bot. tarak otu, çoban tarağı (*Dipsacus fullonum*), 2. (kumaş tüyünü kabartmak için kullanılan) kuru devedikeni başı, 3. kumaş tüyünü kabartma aleti, 4. kumaş tüyü- nü kabartmak. **teazel**, **teazle** d.d. 5. ~er = ~ler: kumaş tüyünü kabartan (kimse/şey).

teaser, is. 1. takılmayı seven/taciz eden kimse, 2. bulmaca, muamma, 3. yün tüyünü kabartma makinesi, 4. gelecek programı gösteren film, 5. istah açıcı şey, 6. sahne perdesinin arkasında asılı bulunan ve tavanın görülmemesini önleyen kısa perde, 7.-batten tiy. çerçeveye dizi ışıkları. e.a.- 2. enigma.

teaspoon, is. çay kaşığı. ~ful : çay kaşı- ğı dolusu.

teat, is. meme başı, emcik. e.a.-nipple, pap, dug.

teazel = **teazle**, is.&f. bk.: **teasel**.

tech. = **techn.** = 1. technical(ly), 2. techni- cian, 3. technological, 4. technology.

technetium, is. kim. teknetüm, manganez familyasından bir eleman. Simgesi : **Tc**, atom. a.g. 99, atom nu. 43, özgül a.g. 11.5. Tabiatta ser- best bulunmaz, uranyumun bölünümü veya mo- libdenin bombardimanı ile elde edilir.

technic, sf.&is. 1. bk.: **technique**, 2. bk.: **technicality**, 3. ~s : uygulayım, bir sanatı icra yontemi/hüneri, 4. bk.: **technical**.

technical, sf. 1. teknik, uygulayımsal. a ~ school : teknik okul. ~ university : teknik üni- versite. 2. bilimsel, ilmî, fennî. a ~ article in the

technicality

science journal. 3. meslekî. ~ **skill** : meslekî yetenek/hüner, 4. yasal, resmî, kanuna/resmiyete uyan, 5. sîrf usul ve uygulamayı ilgilendiren. a ~ **offense** : (gerçekte önemli olmayıp) sîrf kanun nazarında suç. **judgement quashed on a ~ point** : şekil/muameleye ait bir hata yüzünden bozulan karar, 6. ~ly : teknik/uygulama bakımdan, bilimsel olarak, 7. ~ **knockout** : (boksta) hükmen galibiyet, 8. ~ **sergeant ABD** teknik astsubay üstçavuş.

technicality, *is., ç.* -ties 1. bilimsel, bilimsel/ilmî nitelik, 2. bilimsel/teknik terimlerin kullanılması, 3. incelik, ayrıntı, teknik teferuat, 4. fen, sanayi veya herhangi bir uygulama ile ilgili ayrıntılar, 5. (bîhâsâ hukukta) usul ve formaliteye sıkı sıkıya bağlılık. **On a ~, the judge dismissed the charge** : Usul bakımından yargıç beraat kararını verdi.

technician, *is.* 1. uygulayıcı, teknikçi, teknisyen, 2. bilim/fen/sanat uzmanı.

technique, *is.* 1. uygulayım, 2. yöntem, yordam, ustalık, 3. hüner, beceri, yetenek, kabiliyet, 4. *k.d.* beğendiri, beğenilme sanatı. *He has the greatest ~ with women.*

techno-, *ön ek* “uygulama, sanat, hüner, maharet”.

technocracy, *is., ç.* -cies uygulayıcı erki: sanayi, ekonomi ve devlet yönetiminin politikacılar değil uzmanlar ve uygulayıcılar tarafından yönetilmesi doktrini. **technocrat** : uygulayıcı erki yanlısı. **technocratic** : uygulayıcı erke ait.

technography, *is.* teknografi : bilim ve sanatın coğrafi dağılım ve tarihî gelişimleriyle incelenmesi.

technologic(al), *sf.* 1. uygulayımsal, uygulayım+, teknolojik, bilim ve teknolojiyi ilgilendiren, 2. teknik ilerleme ve üretim yöntemlerinin sonucu olan. ~ *unemployment*. 3. **technologically** : uygulayımsal olarak, uygulayımla, teknolojik yönden, bilim ve teknoloji alanında. *the world's richest and technologically advanced nations*.

technology, *is.* 1. uygulayım bilimi, teknoloji, 2. bilimin pratik amaçlara uygulanması. *educational ~*. 3. teknik terimler, sanat ve meslek terimleri, 4. fennî icat/keşif/yöntem vb. 5. **technologist** : uygulayım bilimi/teknoloji uzmanı.

techy/techily/techiness, *bk.: tetchy*.

tectonic, *sf.* 1. yapımsal, inşaat ve yapıya ait, 2. *jeol.* (a) yer kabuğu ile ilgili, (b) kayma oluşumsal : yer kabuğunda kayma, kırılma, kattanma, çökme gibi olaylara, depremlere sebep olan, (c) kayma oluşumlu, çöküntü+. ~ **walleys** : kayma oluşumlu vadiler. ~ **lake** : çöküntü alanı gölü.

tectonics, *is.* 1. mimarlık, yapı/inşaat sanatı, 2. kayma oluşum bilimi, yapısal yer bilimi.

tectrix, *is., ç.* **tectrices** 1. (kuşlarda) kanat örtü tüyü. 2. **tectrial** : örtü tüyü+. *e.a.- 1. convert*.

ted, *gl.f.* **tedded**, **tedding** (yeni biçimlî otu vb. kurutmak için) sermek, yaymak, alt üst etmek. ~**der** : yaşı otu seren/alt üst eden kimse/makine.

teddy, *is., ç.* -**dies** 1. don gömlek, tek parça hâlinde kadın don ve gömleği, 2. ~ **bear** : tüylü oyuncak ayı, 3. ~ **boy** : Kral VII. Edward zamanına ait elbiseleri giyen genç, külhanbeyi.

Te Deum, *is.* *Lât.* 1. Hamdolsun: Hristiyanların eski bir şükran ilâhisi, 2. bu ilâhînin müziği, 3. bu ilâhi ile yapılan dinsel tören.

tedious, *sf.* 1. yorucu, sıkıcı, bunaltıcı, usandırıcı, usanç verici, biktirici. a ~ *job/speech*. 2. ~ly : yorucu, sıkıcı/bunaltıcı/usandırıcı/usanç verici/biktirici bir şekilde, 3. ~ness : yoruculuk, sıkıcılık, bunaltıcılık, usandırıcılık, usanç vericilik, biktiricilik. *e.a.- 1. wearing, weariesome, tiresome, boring, monotonous, dull*.

tedium, *is.* yoruculuk, sıkıcılık, bunaltıcılık, usandırıcılık, usanç vericilik, biktiricilik, yeknesaklık.

tee, *is. &sf.&f.* **teed**, **teeing** 1. T harfi, 2. T şeklinde (nesne), 3. T demiri, 4. (bazi oyunlarda) hedef, 5. **golf teeing ground** *d.d.* (a) topa ilk vuruşun yapıldığı belirli yer, (b) vurulmak üzere topu üzerine koydukları küçük kum yığını veya tahta çubuk, 6. **golf topunu kum yığını üstüne koymak**, 7. ~ **off** : kum yığını üstündeki topa vurmak, 8. ~**d off** : kızgın, sınırlı, öfkeli, 9. ~ **up** : topu kum yığını üstüne koymak, 10. **to a ~** : tamam, tipatıp, aynen.

team, *f.* 1. *gen. ~ with* : çok/dolu olmak, kaynaşmak. *a river ~ing with fish*. 2. boşalmak, çok yağmak. a ~ing rain : bardaktan boşalır gi-

bi/şiddetli yağmur. **3. esk.** gebe kalmak, **4. esk.** doğurmak, **5. ~er** : boşaltan, döken, dökümhanede erimiş madenin akış hızını kontrol eden işçi, **6. ~ingly** : kaynaşcasına, pek bol olarak. **e.a.-1. abound, swarm, 2. empty, discharge, pour.**

teen, sf.&is. 1. bk. : **teen-age, 2. teenager d.d. bk.** : **teen-ager, 3. esk.** üzüntü, keder, **4. esk.** zarar, ziyan, tahrıbat. **e.a.-3. suffering, grief, 4. injury, harm.**

teen-age = teenage = tee-aged = teenaged, sf. 13-19 yaşıları arasında(ki döneme ait).

teenager= teenager, is. 13-19 yaşıları arasındaki kimse.

teens, ç. is. 13-19 arasındaki yaş/sayı. **in her ~** : 13-19 yaşıları arasında (kız).

teensy-weensy = teensy-weentsy = teen-sie-weensie, sf. (bebek dilinde) minicik, minnacık, küçük. **e.a.- tiny, small.**

teeny, sf. -nier, -niest k.d. bk. : **tiny.**

teenybopper, is. argo (13-19 yaşılarında) hippi kız.

teeny-weeny = teenie-weenie, sf. (bebek dilinde) minicik, minnacık, küçük, ufacık. **e.a.- tiny, small.**

tee shirt, is. bk. : **T-shirt.**

teeter, is.&f. ABD 1. sendelemek, sendele-yerek yürümek, yalpalamak, sallanmak, düşer gibi olmak, **2. kararsız olmak, inip çıkmak, 3. tahterevalli (oynamak), 4. ~ board = ~totter** : tahterevalli. **e.a.-1. wobble, vacillate, waver, 3.4. seesaw.**

teeth, ç. is. dişler (tekili : **tooth**). **~less** : dişsiz.

teethe, gs.f. teethed, teething diş çıkar-mak.

teething, is. bebeklerin diş çıkarması/diş çıkışma zamanı. **~ ring** : diş halkası, bebeklerin dişlerini kaşması için plastik halka.

teetotal, sf.&f. -taled, -taling (veya **Brit. : -talled, -talling**) 1. yeşilayıcı, içki düşmanı, içki aleyhisi (olmak), **2. k.d.** tüm, bütün, mutlak, kesin, **3. ~ler = ~ist** : yeşilayıcı, içki düşmanı/aleyhisi kimse, **4. ~ism** : yeşilayıcılık, içki aleyhisi/düşmanlığı, **5. ~ly** : tamamen, büsbütün, kesinlikle, mutlak surette. **e.a.-2. absolute, complete, total, entire.**

teetotum, is. 1. el ile çevirilen ve dört yüzünde harfler bulunan topaç, **2. bu topaçla oynanan şans oyunu.**

Teflon, is. teflon, politetrafluoroetilen.

teg, is. Brit. toklu, bir yaşını doldurmuş kuzu.

tegmen, is., ç. tegmina **1. zar, gısa, kabuk, örtü, 2. bot.** tohum iç zarı, **3. ~al** : zar gibi, zara ait, kabuksu. **e.a.-1. cover, covering, integument.**

tegular, sf. **1. tuğlamsı, tuğla gibi, tuğla biçiminde, 2. tuğlu, tuğlalardan yapılmış, tuğla biçiminde dizilmiş, 3. ~ly** : tuğlaya benzer şe-kilde.

tegument, is. **1. zar, gısa, kabuk, deri, ör-tü, kılıf, 2. ~al = ~ary** : zar/kabuk şeklinde, kılıfımsı. **e.a.-1. covering, integument.**

te-hee, unl.&is.&f. -heed, -heeing **1. kıkır kıkır gülüş/gülme, 2. kıkırdamak, fıkırdamak, kıkır kıkır gülmek.** **e.a.-2. titter, giggle, snicker.**

Teheran = Tehran, is. Tahran, İran'ın başkenti.

teknonymy, is. sos. çocuksanlılık, babayı/anneyi çocuğu adıyla çağrıma geleneği.

tekrite, is. jeol. camyuvar : Avustralya ve diğer bazı yerlerde rastlanan ve menşei bilinme-yen cam gibi yuvarlak cisimler.

tel = 1. telegram, 2. telegraph, 3. tele-phone.

tela, is. anat. zar, beyin zarı.

telaesthesia, is. bk. : **telesthesia.**

telamon, is., ç. -mones mim. erkek hey-keli şeklinde taş sütn.

telangiectasis, is., ç. -ses patol. uçdamar genişlemesi : çok içki içenlerde veya soğuga maruz kalanlarda görülen damar ucu genişleme-si. **telangiectatic** : uçdamar genişlemesi ile ilgili

tele-, ön ek **1. "uzak, uzaktan, uzağa"** an-lamları katar : **telegraph, telephone, television** gibi, **2. "uç, son"** anamları katar : **telestitch** gibi. **tel-, telen-** **g.d.y.**

telecast, is.&f. -cast/-casted, casting **1. te-levizyon yayımı, canlı yayın, 2. televizyonla ya-yınlamak, 3. ~er** : televizyon yayıcısı, **4. ~ing** : yayın.

telecommunication(s), is. uz iletişim, u-zaktan haberleşme, telekomünikasyon.

teledu, is. zool. teledu (*Mydaus javensis*) : Java, Sumatra ve Borneo'da yaşayan kokarcaya benzer koyu kahverengi küçük bir memeli hay-van.

teleg. = **1. telegram, 2. telegraph(y).**

telega, *is.* (yaysız, dört tekerlekli) Rus arabası.

telegenic, *sf.* televizyona gider, TV'de güzel görünür. **~ally** : TV'de güzel görünecek şekilde.

telegnosis, *is.* sağgörü, basiret, kehanet, geleceği görme. **telegnostic** : sağgörüsel. **e.a.- clairvoyance**.

telegony, *is.* kalit etki, kalıtımsal uzak etki : sonraki babanın döлüne öncekinin kalıtımsal etkisi. **telegenic = telegonous** : kalit etkisel.

telegram, *is.* **1.** telgraf(name), telgraf haberi, **2. ~mic = ~matic** : telgraf gibi, kısa, özlü. **e.a.- 2. laconic, brief**.

telegraph, *is.&f.* **1.** telgraf (makinesi/cihazı/sistemi), telgraf, **2.** telgraf çekmek, telgrafla göndermek, **3. k.d.** (maksadını, ileriki planını) düşmanına açıklamak/yaymak/açığa vurmak, **4. Cnd.- k.d.** başkası yerine sahte oy vermek, **5. ~er = ~ist** : telgrafçı, telgraf memuru, **6. ~ic(al)** : telgraf+, telgrafa ait, telgrafla gönderilen, telgraf gibi, kısa, özlü, **7. ~ ic address** : telgraf adresi, **8. ~ically** : telgrafla, **9. ~ board** : ilân tahtası, yarış atı ve binicilerini gösteren levha, **10. ~ cable** : telgraf kablosu, **11. ~ key** : maniple, **12. ~ line** : telgraf hattı, **13. ~ money order** : telgraf havalesi, **14. ~ pole = ~ post** : telgraf direğii, **15. ~plant bot.** telgraf otu (*Desmodium gyrans*) : Hindistan'da yetişen ve yaprakları anı titreşen bir bitki, **16. wireless ~** : telsiz telgraf.

telegraphoscope, *is.* (ilkel) telgrafla tipki-basım.

telegraphy, *is.* telgrafçılık, telgraf sistemi/teknigi.

telekinesis, *is.* uza devim, telekinezî.

telelectric, *sf.* uzaktan elektrikle işletilen/çalışan.

telemark, *is.* uz dönüş : kayakta ağırlığı öndeği kayağa verip ucunu içe doğru çevirerek yapılan dönüş.

telemechanics, *ç. is.* uz aktarım : radyo işaretleriyle uzaktan makine işletme.

telemeter, *is.* **1.** uzaklıklär, telemetre, **2.** uzölçer : ölçülecek çokluğu elektriksel olarak uzaktan ölçen /kaydeden/uzak bir yere gönderen sistem veya cihaz, **3. ~ing = telemetry** : uz ölçüm, **4. telemetric(al)** : uz ölçümse, **5. telemetrically** : uz ölçümle.

telemotor, *is.* uz dümen : kaptan köprüsündeki dümen çarkı ile dümen arasındaki kumanda düzeni.

telencephalon, *is., ç.* **-lons/-la anat.** ön beyin. **telencephalic** : ön beyine ait.

teleology, *is.* erek bilimi : (a) evreni ereklerle araçlar arasında bir ilişkiler dizgesi olarak gören felsefe öğretisi, (b) yalmızca insan eylemlerinin değil, tarih ve doğa olaylarının da, bütününe olduğu gibi tek olayların da ereklerle belirlenmiş ve yönetilmiş olduğunu kabul eden öğreti, (c) doğada var olan yaratıcı düzeni inceleyen evren bilimi dalı. **teleologic(al)** : erek bilimsel. **teleologically** : erek bilimle, erek bilimsel olarak. **teleologism** : erek bilimcilik.

teleost(ean), *is.&sf. zool.* **1.** kemikli balıklardan, balıkların büyük çoğunluğunun mensup olduğu *Teleostei* sınıfına mensup, **2.** (herhangi) kemikli balık.

telepathist, *is.* **1.** uza duyucu, öte duyucu, öte duyuya inanan kimse, **2.** uzadıyar, ötedüyar : öte duyuya gücü olan kimse.

telepathy, *is.* **1.** uza duyum, öte duyu, telepati : birisinin kafasından geçirdiklerini ya da uzakta geçen bir olayı duygusal hiçbir bağlantı olmadan algılama yeteneği, **2. telepathic** : uza duyumsal, **3. telepathically** : uza duyumla, uza duyum aracılığı ile.

telephone, *is.&f.* **-phoned, -phoning** **1.** telefon. **on the ~** : telefonda, telefonla, **2.** telefon etmek, telefonla konuşmak, telefonlaşmak, telefonla aramak, telefonla haber göndermek, **3. ~ book = ~ directory = phone directory** : telefon rehberi, **4. ~ booth = ~ box Brit.** telefon kulübesi, **5. ~ central = ~ exchange** : telefon santrali, **6. ~ number** : telefon numarası, **7. ~ operator** : operatris, **7. ~ pole** : telefon direğii, **8. ~ set** : telefon makinesi/cihazı, **9. telephoner = telephonist** : telefoncu.

telephonic, *sf.* **1.** telefon+, telefon/telefon sistemine ait, telefonla nakledilen, uzaklara ses nakleden, **2. ~ally** : telefonla, telefon aracılığı ile.

telephony, *is.* telefonculuk, telefon teknigi, sesi uzaklara iletme bilimi ve teknigi, telefon istemleri kurma ve işletme bilgisi.

Telephoto, *sf.* çok büyütün : kısa odak uzaklıklı mercekle büyük bir görüntü veren. **~ lens** : çok büyütün mercek.

telephotograph, *is.* 1. radyo veya telefonla uzağa gönderilen resim, 2. *az kul.* uzaktan çekilen fotoğraf.

telephotography, *is.* 1. uzak foto, çok büyütmen merkekle uzaktan fotoğraf çekme, 2. tipki basım, 3. **telephotographic** : uzak foto+. *e.a.-2. facsimile.*

teleplay, *is.* televizyon oyunu. ~er : elektronik okuyucu.

teleport, *is.&f.* uz taşıma(k), uza devimsel taşıma(k) : (kuramsal olarak) bir cismi enerjiye dönüştürüp uzağa taşıdıktan sonra varış noktasında tekrar maddeye dönüştürme(k). ~ation : uz taşıma.

teleprinter, *is. bk.:* **teletypewriter**.

teleprocessing, *is.* uz süreçleme, bilgisayarla iletişim hatları üzerinden bilgi işleme.

teleprompter, *is.* akıl defteri : TV stüdyosunda seyircilere görünmeyen, iri harflerle yazılı bir metni istenilen hızla döndüren cihaz.

teleran, *is. elekt.* uz iniş düzeni : TV ve radarla uçağın inişini kolaylaştırınan düzen (TELEvison Radar Air Navigation).

telescope, *is.&f.* -scoped, -scoping 1. irakgörür, gökgözler, teleskop. **reflecting** ~ : yansımali gökgözler. **refracting** ~ : çift mercekli gökgözler, 2. (iç içe kayan borular gibi) birbirine geç(ır)mek, 3. birbirinin içine girmek, 4. kısal(ı)mak. *e.a.-4. shorten, condense.*

telescopic(al), *sf.* 1. gökgözlerle ait, 2. gökgözlerle (görülen). a ~ **view of the moon** : ayın gökgözlerle görünüşü, 3. yalnız gökgözlerle görülebilen, 4. uzağı görebilen, 5. iç içe geçen, iç içe geçerek uzayıp kısalabilen, 6. **telescopically** : (a) gökgözlerle, gökgözler aracılığı ile, (b) iç içe geçmek suretiyle. *e.a.-4. far-seeing.*

telescope, *is.* gökgözler kullanma, gökgözleme. **telescopist** : gökgözlemci, gökgözler kullanan.

telesis, *is. sos.* plânlî gelişme ve ilerleme, belirli amaçlara erişmek için doğal ve toplumsal süreçleri bilerek ve akıllıca kullanma.

telesthesia = telaesthesia, *is.* uz duyum, uz algı, uzak olayları/cisimleri duyu dışı algılama. **telesthetic = telaesthetic** : uz duyumsal, uz algısal.

telestich, *is.* son anlamlı şiir: misralarının son harfleri sıra ile dizilince bir kelime/cümle oluşturan şiir. *bk.:* **acrostic**.

teletext, *is.* yazı görüntüleme.

teletheque, *is.* televizyonluk: TV yayınından herhangi bir gereç üzerine saptanarak saklandığı, korunduğu, sıralandığı yer.

telethon, *is.* uzun yayın, bir hayır kurumu veya siyâsi parti yararına saatlerce süren TV yayını.

Teletype, *is.&f.* -typed, -typing 1. uzak yazıcı, teleprinter, harf basan telgraf makinesi, 2. uzakyazıcı ile telgraf göndermek.

Teletypesetter, *is.* otomatik harf dizici, delikli serit veya linotip aracılığı ile harf disen makine. **teletypesetting** : otomatik harf dizme.

Teletypewriter, *is.* uzak yazıcı, teleprinter.

teletypist, *is.* uzak yazıcı işletmeni, teleprinter operatörü.

televise, *f.* -vised, -vising televizyonla yayınlamak/almak.

television, *is.* televizyon, TV. ~al : televizyon+. ~ally : televizyonla. ~ary : televizyona ait. ~ station : televizyon istasyonu. ~ set = ~ receiver : TV alıcısı. ~ transmitter : TV vericisi. color ~ : renkli televizyon.

televisor, *is.* TV, televizyon cihazı (verici/alıcı).

Telex, *is.&f.* 1. teleks, özel uzakyazıcı, abone olunan teleprinter servisi/cihazı, 2. teleks ile göndermek.

telfer/telferage, *bk.:* **telpher/telfp-hera-ge**.

telial, *sf.* 1. pas küfü sporuna ait, 2. pas küfünün son yaşam evresi.

telic, *sf.* 1. amaçlı, gayeli, maksatlı, maksada yönelik, 2. *gr.* tümleyici. *e.a.-1. purposeful, 2. perspective.*

teliospore, *is.* son spor: pas küfünün son yaşam evresinde oluşan kalın çeperli spor.

telium, *is., ç.* **telia** pas küfü sporu.

tell¹, *f.* **told, telling** 1. söylemek, demek. ~ me the truth : Bana doğrulu söyle! I told you so! Ben sana demedim mi? 2. nakletmek, hikâye etmek, bahsetmek, anlatmak. ~ me about your trip : Bana seyahatini anlat. to hear ~ that : rivayet duymak, kulağına çalınmak. to hear ~ of : -den bahsedildiğini duymak. ~ me another! argo Külâhîma anlat! You're ~ing me! : (a) Kime yutturuyorsun? (b) Ben bilmiyor muyum sanki?

tell²

3. ilân/tebliğ etmek, bildirmek, 4. ifade etmek, beyan etmek. **His modesty ~s in his favor** : Tevazuu onun lehinedir. 5. açıklamak, ifşa etmek, açığa vurmak, haber vermek/ yaymak. **He knows who did it, but he won't ~** : Kimin yaptığıni biliyor, ama açıklamıyor/söylemiyor. 6. fark etmek, ayırt/tefrik etmek. 7. emretmek. *I am telling you to stop!* 8. göstermek, işaret etmek. **Time will ~** : Zaman gösterecek. 9. keşfetmek, önceden haber vermek, bilmek. **Who can ~ what tomorrow will bring?** Yarın ne olacağımı kim bilebilir? 10. etkilemek, tesiri olmak, tesir etmek, etkisini göstermek. **His age was ~ing on him** : Yaş onun üzerinde etkisini gösteriyordu. **every blow ~s** : her darbenin tesiri var. 11. (birer birer) saymak, hesap etmek, 12. bilmek. **How do you ~ which button to press** : Hangi düğmeye basılacağını nasıl biliyorsunuz? **He looks honest, but you never can tell** : Dürüst görünüyor, fakat hiç bilinmez/belli olmaz. 13. temin etmek, itiraf etmek, 14. belli etmek. **blood will ~** : kan (asalet) kendini belli eder. 15. şikayet etmek, 16. ~ a story : masal anlatmak, ~ a story = ~ a lie : yalan söylemek, masal okumak, 17. ~ fortunes : fala bakmak, fal açmak, 18. ~ it like it is : *ABD- argo* olduğu gibi söylemek, gerçeği anlatmak, 19. ~ off : (a) sayıp ayırmak, (b) *k.d.* yüzüne vurmak, şiddetle azarlamak, 20. ~ on : (a) yormak, yıpratmak, bükünlik/usanç vermek. (b) *k.d.* gammazlamak, bırrini ele vermek/ihbar etmek. **If I'd known you were going to ~ on me I'd never have told you my secret** : Beni ele vereceğini bilseydim sittiymi sana söylemezdim. 21. ~ tales : (a) masal uydurmak, (b) sir söylemek, gammazlık etmek, 22. ~ things apart : ayırmak, tefrik etmek, birbirinden ayırt etmek. **I never can ~ those two apart** : Bunların ikisini birbirinden hiç ayırt edemem. 23. ~ time : zamanı göstermek, saatin kaç olduğunu söylemek/anlayabilmek. 24. **all told** : bütünüyle, tümüyle, hep beraber. *e.a.- 2. narrate, relate, 3. announce, proclaim, 4. express, 5. reveal, divulge, disclose, 6. discern, distinguish, 7. bid, command, order, instruct, 10. influence, take a toll on, take effect, 19. (b) reprimand, scold, 20. tire, weary, 24. altogether*, **tell²**, *is.* höyük.

tellable, *sf.* söylenebilir, anlatılabilir, açıklanabilir.

teller, *is.* 1. anlatan kimse, 2. veznedar, kasası memuru, 3. sayıcı, mecliste oyları sayan kimse, 4. ~ship : (a) anlatıcılık, (b) veznedarlık, (c) sayıcılık. *e.a.- 1. narrator*.

telling, *sf.&is.* 1. etkili, etken, tesirli, müessir. *a ~ blow* *The lawyer made a brief, ~ speech to the magistrate.* 2. açıklayıcı. *He made a particularly ~ remark.* 3. anlatış, anlatım, anlatma, açıklama. **The story takes more than 500 pages in the ~** : Hikâyeyin anlatımı beş yüz sayfadan fazla sürüyor. 4. **There's no ~** : Bilinmez, tahmin edilemez. **There was no ~ what sort of trouble he might get into** : Başına ne belâ geleceği bilinmezdi. 5. ~ly : etkili bir şekilde. *e.a.- 1. effective, striking, 2. revealing, indicative, 3. recounting*

telltale, *sf.&is.* 1. dedikodu, kovcu, müzeyvir, başkalarının sırlarını herkese anlatan kimse, 2. bir şeyi açıklayan/ifşa eden (nesne). **a ~ blush** : kabahati vb. açıklayan yüz kızarması, 3. işçilerin işe geliş/gidiş saatlerini kaydeden saat, 4. tren makinistine bir köprüye/tünele vb. yaklaştığını bildirmek için hatların üstünde asılı ip parçaları, 5. yatlarda rüzgâr yönü göstergesi, 6. uyarıcı, ihtar/ikaz edici. ~ **signs** : uyarıma işaretleri. ~ **compass** : asma pusula. ~ **lamp** : ikaz/ işaret lâmbası.

tellurian, *sf.&is.* 1. yersel, dünyaya/arzağıt, 2. dünyada yaşayan varlık, yeryüzü sakını. *e.a.- 1. terrestrial*.

telluric, *sf.* 1. yersel, yeryüzüne özgü, 2. yerden/topraktan çıkan, 3. *kim.* tellürlü, tellürik, altı valanslı tellür ihtiwa eden.

telluride, *is. kim.* tellürit, elektropozitif elemanla tellür bileşimi.

tellurion = tellurian, *is.* dünyanın güneş ve kendi ekseni etrafında dönüşünü simgeleyen model.

tellurite, *is. kim.* 1. tellürit. tellürik asit tuzu. **sodium ~** : sodyum tellürit, Na_2TeO_3 , 2. tellürik dioksit TeO_2 , nadir bir cevher.

tellurium, *is. kim.* tellür, özellikleri kükürde benzeyen parlak gümüş renginde, gevrek, kristalli nadir eleman. Tabiatta çoğulukla altın,

gümüş gibi atom ağırlıkları yüksek madenlerle birlikte rastlanır. Alaşım, renkli cam ve seramik yapmaka kullanılır. Simge: **Te**, atom ağı. 127.60, atom. nu. 52, özgül ağı. 6.24 g.

tellurous, *sf. kim.* tellür+, 4 valanslı tellür ihtiyaç eden.

telly, *is., ç.* **-lies** *Brit.- k.d.* televizyon (alıcısı). **e.a.- television (set)**.

telo-, *ön ek bk.*: **tele-**.

telophase, *is. biy.* son göze bölümü: göze bölünmesinin son evresi. **telophasic** : son göze bölünsel.

telpher = **telfer**, *sf.&is.&f.* teleferik (ile taşımak).

telpherage = **telferage**, *is.* teleferik ile taşıma sistemi.

telson, *is. zool.* son bülüt, eklem bacaklıların son karın bölümü veya çıkıştı.

Telstar, *is.* Telstar, uz iletim uydusu, **temblor**, *is., ç.* **-blors/-broles** *ABD* deprem, zelzele. **e.a.- earthquake, tremor**.

temerarious, *sf.* 1. atılgan, cür'etkâr, atak, delicesine cesur, gözünü budaktan sakınmaz, 2. **-ly** : atılganlıkla, cür'etkârane, delicesine cesaretle, gözünü budaktan sakınmadan, 3. **~ness** : atılganlık, cür'etkârlik, ataklık, delicesine cesaret, gözünü budaktan sakınmazlık. **e.a.- 1. reckless, rash**.

temerity, *is.* atılganlık, cür'et(kârlık), ataklık, gözüpeklik, küstahlık, yüzüzlük. **He had the ~ to suggest that a few changes might be needed** : Bazı değişiklikler yapılmasını ima etmek cür'etini gösterdi. **e.a.- audacity, affrontery, foolhardiness, boldness, rashness, recklessness, cheek, gall**.

temp. = 1. temperature, 2. temporary, 3. in the time of (=... zamanında).

temper, *is.&f.* 1. mizaç, huy, tabiat, itidal. **an even ~** : sakın tabiat. **bad ~** : huysuzluk, fena tabiat. **good ~** : iyi huy, munisilik. **have a bad ~** : huysuz olmak. **have a good ~** : iyi huylu/munis olmak. **loose one's ~** : hiddetlenmek, itidalını kaybetmek, 2. terslik, huysuzluk, aksilik, öfke, hiddet. **be in a ~** : ters/huysuz olmak, aksiliği üstünde olmak. **show ~** : hiddetini belli etmek, hiddetlenmek, 3. sükünet, mülâyimlik. **be out of ~** : sükünetini kaybetmek, çileden çıkmak, öf-

kelenmek. **keep one's ~** : sükünetini korumak, kendine hâkim olmak, 4. kıvam, karar, tav. **draw/let down the ~ of a tool** : bir aleti tavlamak/suyunu gidermek/yumuşatmak, 5. bir maddeyi sertlik derecesi, 6. çeliğe su verme. (steel) **lose its ~** : (çelik) suyunu kaybetmek, 7. meneviş(leme), 8. yumuşatmak, hafifletmek. **~ justice with mercy** : adalete merhamet katmak, 9. ölüçülü hâle getirmek, tadil/islah etmek, 10. kıvama getirmek, 11. balçığa su karıştırıp yoğurmak. **to ~ clay**, 12. çeliğe su vermek, çeliği kızdırıp hızla soğutarak sertleştirmek, tav vermek, tavlamak, 13. müz. çalgıyı akort etmek, 14. **~ability** : (çelik) su verilebilme, tavlanabilme, yumuşatılabilme, islah edilebilme, 15. **~able** : (çelik) su verilebilir, tavlanabilir, yumuşatılabilir, islah edilebilir, 16. **~er** : (çelik) su veren, tavlayan, yumuşatan, islâh eden. **e.a.- 1. temperament, mood, disposition, nature, condition, 2. irritation, 3. equanimity, composure, 8. moderate, mitigate, soften, 9. modify, 13. tune**.

tempera, *is.* 1. sulu boyalar, 2. sulu boyalar resim/table, 3. sulu boyalar resim yapma tekniği.

temperament, *is.* 1. yaratılış, hilkat, tabiat, huy, mizaç, meşrep. **of even/equable ~** : temkinli, ağırbaşlı tabiat. **a nervous ~** : sinirli bir tabiat, 2. ölüçülü, denge, muvazene, 3. kıvam, 4. müz. akort. **e.a.- 1. nature, disposition, make-up**.

temperamental, *sf.* 1. mizaça/tabiatı ait, 2. değişen mizaçlı, mütevvin, bir saat bir saatine uymaz, 3. azimsiz, sebatsız, kararsız, 4. huy-suz, alıngan, sinirli, çabuk kızan, 5. **~ly** : (a) mizaç/huy/yaratılış itibarıyla. **~ly unable to appreciate irony. He is ~ly unsuited to politics.** (b) kararsızca, sebatsızca. **e.a.- 2. moody, unpredictable, volatile, changeable**.

temperance, *is.* 1. ilim(lilik), itidal, ölüçülü, 2. içkiden kaçınma, az içki içme, ımsak, perhiz. **~ drink** : alkolsüz içecek. **~ hotel** esk. içki bulunmayan otel. **~ movement** : içki alehinde eylem. **~ society** : içkiyle mücadele Derneği. **e.a.- 1. self-control, self-restraint, moderation, forbearance, discretion, prudence, 2. abstinence, sobriety. k.a.- 1. indulgence, extravagance, 1&2. intemperance, immoderation**.

temperate

temperate, *sf.* 1. ılımlı, mutedil, 2. içkiden kaçınan, perhiz yapan, 3. ılıman, mutedil (iklim), 4. ~ **Zone** : ılıman kuşak, döneneler ile eksen ucu çemberleri arasında kalan geniş bölge ($23^{\circ}27' - 66^{\circ}33'$), 5. ~ly : ılımlı olarak, itidalle, 6. ~ness : ılımlılık, itidal. *e.a.-* 1. *moderate, self-restrained, self-controlled, continent, calm, composed*, 2. *sober*, 3. *mild, gentle, pleasant, warm*.

temperature, *is.* 1. sıcaklık, suhunet. **absolute** ~ : mutlak sıcaklık, 2. **patol.** (a) vücut sıcaklığı. **normal** ~ : normal vücut sıcaklığı, (b) ateş, sitma, humma. **take one's** ~ : birinin vücut sıcaklığını ölçmek, ateşine bakmak. **to have a ~ = to run ~** : ateş olmak, 3. ~ **curve** : sıcaklık değişim eğrisi, 4. **critical** ~ : kritik sıcaklık, 5. ~ **gradient** : sıcaklık düşümü/değişimi, uzaklık birimi başına sıcaklık değişimi, 6. ~ **humidity index** : sıcaklık nemlilik göstergesi : sıcak ve nemli havanın verdiği rahatsızlık derecesini gösteren sayı.

tempered, *sf.* 1. ... huylu/mizaçlı/tabiatlı. **a good- ~ child** : iyi huylu bir çocuk, 2. **müz**, akortlu, ahenkli, 3. karışık, karıştırılmış, karıştırılarak terkibi bozulmuş, 4. (kil) su ile karıştırılmış, 5. (çelik) su verilmiş, 6. tavlanmış.

tempest, *is.* 1. şiddetli fırtına, bora, 2. karışıklık, kargaşa, 3. ~ **in a teapot** : bir kaşık su-da fırtına, ufacık bir mesalleyi büyütme, pireyi deve yapma, 4. ~ **beaten** : fırtınaya tutulmuş, fırtına yemiş, 5. ~ **tossed** : fırtına ile sürüklendiş. *e.a.-* 1. *storm, commotion, disturbance, tumult*

tempestuous, *sf.* 1. fırtinalı, boralı, dalgalı. *a ~ ocean*. 2. şiddetli, bora şeklinde. *a ~ wind*. 3. karışık, kargaşa içinde, 4. ~ly : fırtınalı/boralı/schiedetli bir şekilde, 5. ~ness : fırtınalı/boralı/dalgalı oluş, kargaşalık, karışıklık. *e.a.-* 2. *violent, stormy, turbulent, tumultuous*.

tempi, *is. bk.:* **tempo** (çoğulu).

Templar, *is.* 1. Haçlılar tarafından Kudüs'te 1118'de kurulup 1312'de dağılan tarikatın üyesi, 2. Londra'da *Temple'* da oturan avukat veya hukuk öğrencisi, 3. *Knights Templars* adlı mason cemiyeti üyesi. *Knight Templar d.d.*

template, *is. bk.:* **templet**.

temple¹, *is.* 1. tapınak, mabet, ibadethane, 2. eski Kudüs'te Yahudilerin baştapınağı, Süleyman mabedi 3. Mormon kilisesi, 4. Orta Çağda Templar'ların Londra ve Paris'te kurdukları kiliselerden her biri, 5. ABD'de Templars'ların kullandıkları bina, 6. **templed** : tapınaklı, mabetli, çok tapınağı olan, tapınak içinde saklanan, 7. ~like : tapınak/mabet gibi, tapınağ/mabede benzer.

temple², *is.* 1. şakak, 2. gözlüğün şakağa gelen kısmı, 3. gerici : kumaşı tezgâhta gergin tutan çubuk.

templet = **template**, *is.* 1. kalıp, şablon, mastar, model, örnek, 2. silme kalıbı, kemer kalıbı, 3. *den.* ana kalıp, takoz, gabari.

tempo, *is., ç.* **-pos/-pi** 1. *müz*, tempo, vuruş. *He plays the music of Mozart at a faster ~.* 2. gidiş, akış, tarz, cereyan tarzı/hizi. *the ~ of city life. Events had been moving at a dramatic ~* : Olaylar dramatik bir hızla ilerledi. *e.a.-* 2. *pace, rhythm*.

temporal, *sf.* 1. zamana ait, 2. dünyevî, cismanî, bu dünyaya ait. ~ **joys**. 3. geçici, fâni, 4. **gr.** zaman belirten. ~ **conjunction** : zaman belirten bağlaç, 5. lâik, cismanî, ruhanî olmayan, din ile ilgisiz. ~ **affairs** : lâik meseleler, 6. **anat.** şakak+, şakağa ait, şakakta bulunan. ~ **bone** : şakak kemiği, 7. ~ly : (a) zaman bakımından, (b) dünyevî olarak, (c) geçici olarak, 8. ~ness : dünyevîlik, geçicilik. *e.a.-* 2. *worldly, earthly, temporary, transitory, secular, lay, civil*. **k.a.-** 2. *eternal*.

temporality, *is., ç.* **-ties** 1. geçicilik, müvakkatlık, fânilik, 2. **gen. temporalities** : kilise vb. dinsel kuruluşların emlâk ve geliri. *e.a.-* 1. *temporariness*.

tempora mutantur, *Lât.* zaman değişti.

temporary, *sf. & is., ç.* **-raries** 1. geçici, muvakkat. ~ **possession** : geçici tasarruf/mülk, 2. gündelikçi, muvakkat işçi, 3. **temporarily** : geçici olarak, muvakkaten, 4. **temporariness** : geçicilik, muvakkatlık. *e.a.-* 1. *impermanent, passing, transient, transitory, provisional, ad interim, acting*. **k.a.-** 1. *permanent*.

temporise/temporisation/temporiser/temporisingly, *Brit. bk.:* **temporize**.

temporize, *f. -rized, -rizing* 1. savsaklamak, oyalamak, geciktirmek, vakit kazanmaya çalışmak, çekimser davranışın, 2. zamana uyumak, ayak uydurmak, 3. *gen. ~ with* : uzlaşmak, anlaşmak, 4. *gen. ~ between* : aralarını bulmak, anlaşırmak, 5. **temporization** : (a) savsaklama, oyalamaya, geciktirme, (b) zamana uyuma, ayak uydurma, 6. **temporizer** : (a) savsaklayan, oyayan, geciktiren, (b) zamana uyan kimse, 7. **temporizingly** : (a) savsaklayarak, oyalararak, geciktirerek, savsaklarasına, oyalarasına, (b) zamana uyararak/uyacak şekilde. *e.a.- 1. delay, stall, hedge, tarry, waver, vacillate, 3. compromise, 4. negotiate.*

tempt, *glf.* 1. ayartmak, baştan çıkarmak, kandırmak, iğva etmek, (günaha vb.) teşvik etmek. **to ~ s.o. to do sth.** : birisini ayartmak/ (fennaliğ/a/günaha vb.) teşvik etmek. **to allow oneself to be ~ed** : iğvaya kapılmak, ayartılmak, 2. çekici/cezip olmak, cazip görünmek, imrendirmek. **The offer ~s me** : Teklif bana cazip geliyor. 3. arzu etmek, niyetlenmek. **I am strongly ~ed to accept** : Kabul etmeyi çok arzu ediyorum. *I was ~ed to call you last night, but I thought you'd probably asleep.* 4. tahrik etmek, kişkirtmek, meydan okumak. **~ fate** : kadere meydan okumak. **~ God/Providence** : gücünün çok üstünde bir teşebbüse girişmek. **It is ~ing Providence to go out in that old boat** : O eski kayağı denize açılmak ölüme susamaktır. 5. esk. denemek. *God ~ed Abraham by asking him to sacrifice his son.* 6. **~ to** : şeytan dürtmek. **I am ~ed to ...** : Şeytan diyor ki... 7. **~able** : ayartılabilir, baştan çıkarılabilir, kandırılabilir. *e.a.- 1. entice, allure, 2. allure, appeal, attract, inveigle, decoy, lure, 3. urge, 4. provoke, 5. try, test. k.a.- 1. dissuade.*

temptation, *is.* 1. ayart(ıl)ma, baştan çık(ıl)ma, kandır(ıl)mak, (günaha vb.) teşvik etme/ olunma, iğva. **it's a great ~ to...** : şeytan diyor ki... **yield to ~** : baştan çıkmak, şeytana uymak, iğvaya kapılmak, 2. çekici/cezip/ imrendirici şey, günaha teşvik edici şey/kimse, 3. yolunu şaşırma, yanlış/kötü yola sapma, 4. **~al** : ayartıcı, kandırıcı, baştan çıkarıcı, çekici. *e.a.- 1&2. enticement, allurement, 2. lure, attraction, 4. alluring.*

tempter, *is.* 1. ayartan, baştan çıkarılan, kandırın, (günaha vb.) teşvik eden kimse/şey, 2. **the Tempter** : Şeytan. *e.a.- 2. Satan, devil.*

tempting, *sf.* 1. ayartıcı, baştan çıkarıcı, çekici, cazip, akıl çelici, (günaha vb.) teşvik edici, 2. **~ly** : ayartıcısına, baştan çıkaracak şekilde, çekicilikle, aklını çelceresine, 3. **~ness** : ayartıcılık, baştan çıarma, çekicilik, caziplik, akıl çelicilik. *e.a.- 1. alluring, inviting, attractive, seductive.*

temptress, *is.* ayartan/baştan çıkarılan/ kandırın/ (günaha vb.) teşvik eden kadın, dişi şeytan.

tempura, *is.* yağda kızartılmış Japon yemeği.

tempus fugit, *Lât. (=time flies)* zaman (kuş gibi) uçar.

ten, *is.* 1. **on. count in ~s** : onar onar saymak. **some ~ years back= about ~ years ago** : on yıl kadar önce. **Anger gave him the strength of ~** : Öfke ona on misli kuvvet verdi. **~ to one he'll forget** : Mutlaka/yüzde yüz unutur. **I'll lay you ~ to one on that** : Bire karşı on bahse girerim. 2. on rakamı/sayıısı : 10 veya X, 3. onluk dizi/grup, 4. (iskambilde) onlu, 5. **ten's place** *d.d.* onlar basamağı, ondalık sisteme sağdan (veya virgülden sola doğru) ikinci rakam, 5. **k.d.** onluk (10 dolarlık) banknot, 6. **take ~ k.d.** on dakika ara vermek/dinlenmek/işi tatil etmek, 7. **~ Commandments** : (Hazreti Musa'ya Allah tarafından verilen) On Emir, Evmiriaşere.

tenable, *sf.* 1. tutulabilir, korunabilir, muhafaza/müdafaa edilebilir, savunulabilir. *a ~ position. post ~ for 3 years* : üç yıl kalınacak mevkii/makam, 2. makul, inandırıcı, ispatlanabilir, kanıtlanabilir, teyit/kabul edilebilir. *a ~ theory. 3. ~ness = tenability* : tutulabilme, korunabilme, savunulabilme, ispat/teyit edilebilme, akla yakın olma, 4. **tenably** : tutulabilecek/korunabilecek/savunulabilecek şekilde, makul olarak, inandırıcı/ ispatlanabilir/kanıtlanabilir tarzda.

tenace, *is.* iskambilde yüksek sayılı aynı renk iki kâğıt.

tenacious, *sf.* 1. *gen. ~ of* : sımsıkı tutan/kavrayan, sımsıkı bağlı, bırakmaz, vazgeçmez. *a ~ grip on my arm. ~ of old habits.* 2. unutmaz. *a ~ memory. 3. inatçı, direngen. to be ~ of one's opinion* : fikrinde direnmek. *a ~ sales-*

tenacity

man. **4.** yapışkan, **5.** sağlam, özlü, **6. ~ly** : kuvvetle, inatla, azimle, **7. ~ness** : direnme, inatçılık, sebat, azim. *e.a.- 2. retentive, 3. stubborn, persistent, pertinacious, 4. adhesive, sticky, glutinous, 5. cohesive.*

tenacity, *is.* **1.** sebat, azim, direnme, **2.** inatçılık, bildiğinden şaşmazlık, **3.** sağlamlık, sıkılık, **4.** yapışkanlık, **5.** unutmazlık, hafıza kuvveti. *e.a.- 1. perseverance, persistence, 2. stubbornness, 3. firmness, toughness, 4. stickiness.*

tenaculum, *is., ç. -la cer.* kancalı tutamak, ameliyat esnasında damar vb. gibi organları tutmak/çekmek için kullanılan ucu kancalı alet.

tenaille = **tenail**, *is.* (kale tabyaları arasında) hendek diş siperi.

tenancy, *is., ç. -cies* **1.** kiracılık, **2.** kira süresi. **hold a life ~ of a house** : bir eve kaydiyat şartıyla tasarruf etmek, **3.** (bir makamı vb.) tutma, işgal etme, **4. esk.** kira ile tutulmuş mülk.

tenant, *is.&f.* **1.** kiracı, ~ for life : kaydiyat şartıyla kiracı, ~ at will : kiralayınan keyfine tâbi olan kiracı, **2.** sakin, bir yerde oturan kimse, **3.** mutasarrif, mülk sahibi, kullanım hakkı olan kimse, **4.** kiralamak, kira ile tutmak. *These houses are all ~ed by mine workers.* **5. gen. ~ in** : oturmak, ikamet etmek, **6. ~ farmer** : kiracı çiftçi, kiraladığı çiftliği işleten çiftçi, **7. ~ - right** : kiracının yasal hakları, **8. ~less** : kiracısız, kiralanmamış, boş, **9. ~like** : kiracı gibi, kiracı olarak. *e.a.- 1. lessee, 4. inhabit, 5. dwell, live, 8. untenanted, unoccupied.*

tenantry, *is.* **1.** kiracılar, **2.** kiracılık.

ten-cent store = **five-and-ten**, *is.* ucuz mal satan dükkânı.

tench, *is., ç. tenches/tench zool.* yeşil sazan (*Tinca tinca*).

tend, *f.* **1.** eğilimli/mütemayıl olmak, meyletmek, yüz tutmak. **The fruits ~ to decay** : Meyveler çürümeye mütemayildir. **Interest rates are ~ing upwards** : Faiz oranları artıyor/artma eğilimi gösteriyor. **2.** hazır/müstait bulunmak, yapabilmek. *I ~ to wake up early in the morning* : Sabah erken kalkabilirim. **3. gen. ~ to/toward** : (yol vb.) varmak, ulaşmak, gitmek, götürmek, yönelmek. *The coastline ~s to the so-*

uth here. **4.** kaçmak, çalmak. **blue ~ing to green** : yeşile çalan mavi, **5.** bakmak, mukayyet olmak, hizmet etmek. **to ~ the sick** : hastaya bakmak. *A shepherd ~s his flock.* **6. I tend to think** : Bana kalırsa, bence, fikrimce. *I ~ to think that's not a good solution.* **7.** ekmek, yetiştirmek. *They ~ both the rice fields and vegetable garden.* **8.** bakmak, meşgul olmak. *In his spare time he ~s to the family business.* *e.a.- 3. lead, 5. attend, look after, take care of, serve, 7. cultivate.*

tendance, *is.* **1.** (hastaya vb.) dikkat, ihtimam, bakım, **2. esk.** hizmetçiler, bakıcılar. *e.a.- 1. attention, care, 2. servants, attendants.*

tendencious/tendenciously/tendenciousness, *sf. bk.:* **tendentious/tendentiously/tendentiousness**.

tendency, *is., ç. -cies* **1.** eğilim, meyil, temayül, istidat. *to have a ~ to catch cold. He has a ~ to talk too much.* **2.** kapılma, yönelme, yüz tutma. **to show a ~ to improve** : düzelmeye yüz tutmak, **3.** (hikâye, edebî eser vb.) ana fikir, sav, tez, mûdde, **4. psikol.** yönseme. *e.a.- 1. inclination, disposition, proneness, predisposition, trend.*

tendentious = **tendencious** = **tendential**, *sf.* **1.** eğilimli, mütemayıl, **2.** iddialı, maksatlı, tezli, savlı, bir maksada dayanan, taraf tutan. *a ~ novel.* **3.** münazaalı, itirazıra sebep olan. *He's always raising ~ issues.* **4. ~ly** : iddialı bir surette, taraf tutarak, mahsus, kasten, **5. ~ness** : iddialı, taraf tutma. *e.a.- 3. controversial, rebellious, troubleshooting.*

tender¹, *sf.&f.* **1.** yumuşak, gevrek, körpe. *a ~ steak.* **2.** narin, ince ciliz, zayıf, **3. gen. ~** olgunlaşmamış. **of ~ years** : pek genç, toy. *children of ~ age.* **4.** müşfik, şefkatli, incitmekten çekinen, nazik, dikkatli. *the ~ touch of her hand.* **5.** içli, duygulu, hassas, merhametli. *a ~ heart.* **6.** sevgi dolu, sevdalı, muhabbetli. *a ~ glance.* **7.** (yara vb.) hassas, ağrıyan, sizlayan. *a ~ bruise.* **touch s.o. on his ~ spot** : yarasına/hassas yerine dokunmak, bam teline basmak, **8.** kolay incinir/üzülür/kederlenir/sızlar. *a ~ conscience.* **9.** çok nazik/narin, dikkatle ele alınması gereken. *a ~ subject.* **10.** yumuşatmak, gevrekleştirmek, inceltmek, hassaslaşturmak, **11. ~ly** : şefkatle, sevgi ile, kibarca, nazikâne, dikkat ve itina ile, **12. ~ness** : şefkat, yufka yü-

reklilik, duygululuk, içlilik, hassasiyet, dikkat, itina. *e.a.- 1. soft, delicate, 2. weak, delicate, 3. young, immature, 4. gentle, 5. sentimental, kind, compassionate, 6. loving, affectionate.*

tender², *is. &f.* 1. sunma(k), arz ve teklif etme(k), teklif mektubu verme(k). ~ for sth. : arturna/eksiltmede teklif mektubu vermek. ~ one's services : hizmet teklif etmek. ~ thanks : teşekkürlerini summak, 2. takdim etmek. ~ one's resignation : istifasını vermek, 3. huk. borcunu ödemek, borç ve mükellefiyet karşılığı olarak para veya mal vermek, 4. teklif (mektubu). **by** ~ : teklif alma usulüyle. **call for** ~s : eksiltmeye/ihaleye çıkarmak, teklif istemek. **invitation to** ~ : eksiltmeye koyma, teklif isteme. **put to** ~ : eksiltmeye çıkarmak. **sealed** ~ : kapalı zarf usulüyle eksiltme, 5. borç/mükellefiyet karşılığında para teklifi. **legal** ~ : geçerli para, 6. ~able : sunulabilir, arz/teklif edilebilir, eksiltmeye çıkarılabilir, 7. ~er : teklif sahibi, ihaleye giren. *e.a.- 1. offer, proffer, 2. present, 4. bid, proposal.*

tender³, *is.* 1. bakıcı, bakan/hizmet eden kimse, 2. *den.* yardımcı gemi, levazım/malzeme gemisi, 3. gemiye bağlı olup yolcuları sahile götürüp getiren kayık, 4. lokomotife bağlı kömür/su vagonu.

tenderfoot, *is., g. -foots/-feet* 1. acemi, toy kimse, 2. Batı Amerika'nın çetin koşullarına henüz alışmamış kimse, güçlüklere/mahrumiyyete alışkin olmayan kimse, 3. başlangıç sınıfındaki erkek izci. *e.a.- 1. novice, beginner, 2. greenhorn.*

tenderhearted, *sf.* 1. müşfik, şefkatli, yufka yürekli, merhametli, 2. ~ly : şefkatle, merhametle, 3. ~ness : şefkat, merhamet. *e.a.- 1. soft-hearted, sympathetic.*

tenderise/tenderisation/tenderiser, *Brit. bk.:* **tenderize/tenderization/tenderizer**.

tenderize, *f. -ized, -izing* (eti) yumusatmak. **tenderization** : yumusatma. **tenderizer** : (eti) yumusatıcı madde.

tenderling, *is.* 1. nazik büyümüş kimse, hanım evladi, 2. küçük çocuk, 3. yeni çıkmış gevik boynuzu.

tenderloin, *is.* 1. siğir veya domuz filetosu, 2. ~ **district** : cinayet/irza geçme gibi suçların işlendiği ve polise rüşvet vererek kolaylıkla örtbas edildiği bölge.

tender-mouthed, *sf.* geme alışmamış (at).

tender offer, *is.* bir şirketin hisse senetlerini rayic fiyat üzerinden satın alma teklifi.

tendinitis = **tendonitis**, *is. patol.* kiriş yanısı.

tendinous, *sf.* 1. kirişsi, kirişli, kiriş/veter dolu, 2. kirişlerden oluşan.

tendon, *is. anat.* kiriş, veter, kasların kemiklere yapışmasını sağlayan dokular, tendon.

tendril, *is. bot.* filiz, (asma vb.) büyük, sütlükdal. ~lar = ~ous = ~ly : filizli, filiz şeklinde.

Tenebrae, *is.* paskalyadan evvelki üç günde okunan dualar.

tenebrific, *sf.* karanlık eden, karartan, kasvet veren.

tenebrous = **tenebrious**, *sf.* karanlık, kasvetli, sıkıcı. ~ness : karanlık, zulmet, kasvet, sıkılık. *e.a.- dark, gloomy, obscure.*

Tenedos, *is.* Bozcaada.

tenement, *is.* 1. ev, konut, mesken, 2. ~ **house** *d.d.* ucuz ve adlı apartman, 3. kira evi, kiralık apartman, 4. *huk.* mülk, gayrimenkul mal, 5. ~al = ~ary = ~ed : kiralık, kiralanmış, kirada bulunan.

tenesmus, *is. patol.* buruntu, idrar veya apes bozma zorluğu.

tenet, *is.* inanç, inanış, görüş, ilke, öğreti, akide, kanaat, prensip. *e.a.- belief, opinion, doctrine, dogma.*

tenfold, *sf. &zf.* on kat, on misli.

ten-gallon hat, *is.* kovboy şapkası.

tenia, *is., g. -niae bk.:* **taenia**.

teniacidal/teniacide, *bk.:* **taeniacidal/taeniacide.**

teniafuge, *bk.:* **taeniafuge.**

teniasis, *bk.:* **taeniasis.**

tenner, *is. k.d.* onluk (baknot) (dolar, sterlin).

tennis, *is.* tenis. ~ **ball** : tenis topu, ~ **arm** = ~ **elbow** : çok tenis oynayanlarda görülen dirsek ağrısı. ~ **court** : tenis sahası/kortu.

tenon, *is. &f.* 1. (doğramacılıkta) zıvana, kırlangıç kuyruğu, erkek geçme parçası, 2. zıvana geçirmek, 3. sağlamca bağlamak/tespit etmek, 4. ~ **auger** : zıvana kesme aleti, 5. ~ **saw** : zıvana testeresi, 6. ~er : zıvanacı, zıvana geçiren.

tenor, *sf. &is.* 1. anlam, mana, meal, kavram. *I forget the ~ of her reply.* 2. sürekli akış/cereyan/hareket, gidiş, ilerleyiş, ilerleme tarzı/yönü. **the even ~ of my life** : hayatımın yekne-

tenorite

sak akışı, 3. temayül, eğilim, tabiat, mizaç, mahiyet, istidat. **There has been a shift in the whole ~ of anti-nuclear campaign** : Nükleer silâhlarla karşı açılan mücadelenin mahiyeti değişti. 4. **huk.** asıl suret veya kopye, aşının aynı olan nüsha, 5. **müz.** (a) tenor, tenor sesi veya çalgı, ~ voice, ~ violin. (b) dizi çanlarda en kalın sesli çan. ~ clef : do anahtarı, 6. ~less : anlamsız, manasız. *e.a.- 1. purport, drift, 3. tendency, nature.*

tenorite, *is.* tenorit, bakır oksit cevheri : CuO.

tenorrhaphy, *is. cer.* kırışın dikilmesi (ameliyati).

tenotomy, *is., ç. -mies cer.* kırışın kesilmesi.

tenpence, *is.* on peni (kuruş).

tenpenny, *sf. 1.* 7.5 cm uzunluğunda. ~ *nail*. *2.* on peni (kuruş) değerinde, on penilik.

tenpin, *is.* *1.* on kuka oyunundaki kuka, *2. ~s* : on kuka oyunu.

tenrec, *is. zool.* tanrek (*Tenrec ecaudatus*). Madagaskar'da yaşayan böcekçil memeli hayvan.

tense, *is. & sf.* **tenser**, **tensest**, *f.* **tensed**, **tensing** *1.* gergin, gerili, gerilmiş, *2.* sinirli, sinirleri gergin. *a ~ person*. *3.* gergin, heyecanlı, meraklı. *a ~ moment* : gergin bir an, *4. gr.* (a) gergin, dil kasları gerilerek söylenen, (b) fili kipi, zaman. **sequence of ~s** : cümlede zaman uyumu, *5.* ger(il)mek, gerginleş(tir)mek, *6. ~less* : zamansız (fil), ~lessly : zamansız olarak, ~lessness : zamansızlık, *7. ~ly* : gergince, gerginlikle, gergin bir şekilde, *8. ~ness = tensity* : gerginlik. *e.a.- 1. rigid, 2. high-strung, taut, 4. narrow. k.a.- 1,2. relaxed.*

tensible, *sf.* gerilebilir. ~ness = **tensibility** : gerilebilme. **tensibly** : gerilebilecek şekilde.

tensile, *sf.* *1.* germe+, gerilme+, gerici. ~ force : germe/çekme kuvveti, gerici kuvvet. ~ strength : gerilme dayanıklılığı. ~ stress : çekme zorlaması. ~ test : çekme deneyi, *2.* gerilebilir, uzatılabilir, telgen, *3. ~ness = tensility* : gerginlik, *4. ~ly* : gergince, gergin olarak, gerilmiş durumda. *e.a.- 2. ductile.*

tensimeter, *is.* gaz basınçölçeri.

tensiometer, *is.* gerilme/çekilme/uzama ölçeri.

tension, *is.* *1.* ger(il)me, gerginlik, gerilim, *2. psikol.* gerilim, ruhî/asabî gerginlik. ~ **reduction** : gerilim azaltımı, *3.* uluslar arası ilişkilerde gerginlik, *4.* basınç (bu anlamda artık kullanılmıyor), *5. mak.* germe, germe kuvveti, germe düzeni, *6. elekt.* gerilim, potansiyel, voltaj, *7. ~al* : gerilimsel, gerilmeden ileri gelen, *8. ~less* : gerilimsiz, gerilmesiz. *e.a.- 2. suspense, anxiety, 6. potential.*

tensity, *is.* gerginlik. *e.a.- tension.*

tensive, *sf.* geren, gerici, gerginlik yaratan.

tensor, *is.* *1. anat.* (bir organı) geren kas,

2. mat. gerek, gergen, tansör, *3. ~ial* : gereysel.

ten-spot, *is. argo* *1.* onlu oyun kâğıdı,

2. onluk banknot.

ten-strike, *is.* *1.* (kuka oyununda) vuruş, isabet, *2. k.d.* tam başarı(lı eylem).

tent, *is. & f.* *1.* çadır, otağ, oba. ~ bed : çadır gibi tavanı olan yatak. ~ **caterpillars** : ağaçlar üzerine çadır gibi yuva yapan tırtıl. ~ fly : (bezden) çadır kapısı. ~ peg : çadır kazığı. ~ show : çadırda sirk gösterisi. ~ **stitch** : çadır dikişi. **bell ~** : ortası direkli konik çadır. **pup ~** : tek kişilik dam biçiminde çadır, *2.* çadır kurmak, *3.* çadırda oturmak/yaşamak, *4. tip* (a) filil (ile yarıyı işletmek), (b) cerrah mili ile (yoklamak), *5. Isk.* (a) dikkat etmek, gözetlemek, (b) önlemek, engel olmak, (c) dikkat, uyanıklık, teyakuz, (d) açık hava kursusu. *e.a.- 3. encamp, 5. (a) observe, pay attention, (b) hinder, prevent, (c) attention, heed, (d) pulpit.*

tentacle, *is.* *1. zool.* dokunaç, *2. bot.* bazi yapraklarda görülen kıl gibi hassas lif, *3. tentacular* : dokunaçlı, dokunaç biçiminde, *4. ~like = tentaculoid* : dokunaç gibi, dokunaca benzer.

tentacled = **tentaculated** = **tentaculiferous**, *sf. zool.* dokunaçlı. **tentaculifera** : dokunaçlılar.

tentage, *is.* çadırlar, çadır malzemesi.

temptation, *is.* deneme, tecrübe.

tentative, *sf. & is.* *1.* deneysel, denemelik, tecrübe olarak yapılan, *2. geçici*, muvakkat. *a ~ program*. *3. çekimsel, ikircimli, mütereddit, belirsiz. a ~ smile*. *4. deneme, tecrübe, 5. ~ly* : deneme kabilinden, geçici olarak, muvakkatten, şimdilik, *6. ~ness* : deneysellik, geçicilik, muvakkatlık. *e.a.- 1. experimental, 2. provisional, 3. unsure, uncertain, hesitant.*

tented, *sf.* 1. çadırı, çadırı örtülü, 2. çadırda yaşayan, 3. çadır şeklinde.

tenter, *is.&f.* 1. gergef, kumaş gergisi, gergeç, kumaşı gerip kurutmaya mahsus kancalı çerçeveye, 2. *Brit.* fabrikada makinalara bakan kimse, 3. (kumaş) germek/gerilmek.

tenterhook, *is.* 1. kumaşı germe çerçevesine tutturulan kanca, 2. *on ~s* : endişeli, vesveseli, sabırsız, huzursuz. *be on ~s* : endişe içinde olmak.

tenth, *sf.&is.* 1. onuncu, 2. onda bir (parça), 3. sıradı onuncu olan şey, 4. *müz.* on notalık (1/3 oktavlık) aralık, 5. *~ place d.d.* onda birler basamağı, virgülün sağındaki ilk basamak, 6. *~ly* : onuncu olarak, onuncu sıradı.

tentmaker, *is.* çadırçı, otakçı.

tenuous, *is.*, *ç.* **tenues** sürekli ünsüz (k.p.t gibi).

tenuity, *is.* incelik, seyreklik. *the ~ of a hair/of a gas.*

tenuous, *sf.* 1. ince, seyrek, yoğun olmayan, 2. önemsiz, 3. zayıf, desteksiz, temelsiz, 4. *~ly* : seyrek seyrek, 5. *~ness* : incelik, seyreklik, önemsizlik. *e.a.- 1. thin, slender, slim, delicate, rare, rarefied, 2. insignificant, unimportant, unsubstantial, 3. weak, flimsy. k.a.-1. thick, 2. important, substantial.*

tenure, *is.* 1. sahiplik, tasarruf, mülkiyet, 2. hizmet karşılığı mülkiyet/mülke tasarruf hakkı, 3. memuriyet süresi. **during his ~ of the office** : memuriyeti esnasında, 4. ayrıcalı, imtiyaz, içinde sürekli kalabilme hakkı, 5. **tenurial** : mülkiyetle ait, 6. **tenurally** : mülkiyetle ilgili olarak.

tenuto, *sf.&is.*, *ç.* **-tos/-ti müz.** 1. sürekli, 2. sürdürme, 3. sürdürülen nota, 4. sürdürme işaretü.

teocalli, *is.*, *ç.* **-callis** Aztek tapınağı.

teosinte, *is.* *bot.* Meksika darısı (*Euchlaena mexicana*).

tepee = teepee = tipi, *is.* Kızılderili çadırı.

tepefy, *f.* **-fied, -fying** ili(t)mak, ılıklaşmak, ılık yapmak. **tepefaction** : ılıma, ılıklaşma.

tephrite, *is.* *jeol.* gri bazalt. **tephritic** : gri bazalt+.

tepid, *sf.* 1. ılık. ~ water. 2. *~ity* = *~ness* : ılıklık, 3. *~ly* : ılık bir şekilde, ılık ılık. *e.a.- 1. lukewarm.*

tepidarium, *is.* (eski Roma'da) ılık banyo odası.

tequila, *is.* (Meksika) kaktüs likörü.

ter-, *ön ek* “üç, üç kat”. *ör.* : *tercentennial*.

tera-, *ön ek* trilyon, 10^{12} . **terahertz** = 10^3 GHz.

teraphim, *ç.* *is.* (tekili **teraph**) İbranî ev mabutları.

teratism, *is.* 1. canavarlara tapınma, 2. *biy.* hilkat garibesi.

terato- = terat-, *ön ek* “canavar, ucube”. *ör.* : *teratoid*.

teratoid, *sf.* *biy.* canavarımsı, canavara benzer.

teratology, *is.* *biy.* ucube bilimi : hayvan ve bitkilerde anormal, canavarımsı teşekkülerini inceleyen bilim. **teratological** : ucube bilimsel. **teratologist** : ucube bilimi uzmanı.

terbia = terbium oxide, *is.* *kim.* terbiyum oksit : TbO_3

terbium, *is.* *kim.* terbiyum, nadir toprak madeni. Simge: **Tb**, atom. nu. 65, atom. ağ. 158.924, özgül ağ. : 8.25.

terce, *is.* *bk.* : **tierce** (3).

tercel = tercelet = tiercel, *is.* erkek doğan/şahin.

tercentenary, *sf.&is.*, *ç.* **-naries** 1. üç yüz yıla ait, üç yüz yılda bir olan/yapılan, üç yüzüncü yıl dönümü. **a ~ celebration**: üç yüzüncü yıl dönümü kutlama töreni. *tercentennial d.d.*

tercet, *is.* 1. (şair) üç misralı kit'a, 2. *müz.* iki notalık zamanda çalınan üç nota. *e.a.- 2. triplet.*

terebic acid, *is.* *kim.* terebik asit : $C_7H_{10}O_4$.

terebinth, *is.* *bot.* sakız ağacı, yabanî fistik ağacı (*Pistacia terebinthus*).

terebinthinate, *sf.* neft yağına benzer, neft yağı gibi.

terebinthine, *sf.* 1. neft yağı gibi, 2. sakız ağacı familyasından, sakız ağacı+.

teredo, *is.*, *ç.* **-redos, -redines** *zool.* gemi kurdu, gemi kerestesini delen kurt (*Teredo*).

terete, *sf.* düz ve yuvarlak.

tergal, *sf.* *zool.* eklem bacaklıların sırt ve arka kısmına ait.

tergeminata, *sf.* *bot.* üç çift çatal yapraklı.

tergiversate, *gs.f.* **-sated, -sating** 1. kaçamaklı söz söylemek, 2. din veya parti değiştirmek, 3. **tergiversation** : kaçamaklı söz söyleme,

tergum

din veya parti değiştirme, döneklik, **4. tergiversant** = **tergiversator** : kaçamaklı söz söyleyen, din veya parti değiştiren, dönek, **5. tergiversatory** : kaçamaklı, dönek. *e.a.- 1. equivocate, 2. apostatize.*

tergum, *is., ç. terga* *zool.* eklem bacaklıların sırt ve arka kısmı.

teriyaki, *is.* soya sosunda yumuşatılmış ızgarada pişirilmiş et/balık (Japon yemeği).

term, *is. &f.* **1.** terim, tabir, bilimsel deyim, istilah : özel bir bilgi/faaliyet alanına, bir bilim, uygulayım ya da uzmanlık dalına özgü kelime, **2.** söz, anlam, kavram. **in plain ~s** : açıkça, basit sözlerle. **the ~s of his letter** : mektubunun anlamı, (*bazan*) metni, **3.** süre, müddet. *elected for a ~ of four years.* **at ~** : belli bir süre sonunda/bitmekte. **~ insurance** : belirli süre sonunda bittiği hayat sigortası. **~ of office** : hizmet/memuriyet süresi. **~ of five years** : beş yıllık süre. **set a term to** : süre tayin etmek, süre tanımak, **4.** vade. **~ day** : ödeme günü, vade bitimi. **long/short ~** : uzun/kısa vade, **5.** dönem, yarıyıl, sõmestr, **6. ~s** : (a) koşul, şart, sözleşme şartları. **in easy ~s** : kolayca, uygun şartlarla, taksitle. **not on any ~s** : asla, hiçbir şekilde, hangi şartla olursa olsun imkânsız. **make/name your own ~s** : istediğiniz şartlarla, şartları siz belirleyin. (b) hükümler, ahkâm. **by the ~s of the treaty** : anlaşma gereğince/hükümne göre, (c) (şahıslar arasındaki) ilişkiler. **to be on good (bad) ~s with s.o.** : birisiyle arası iyi (bozuk) olmak. **to be/live on friendly ~s with s.o.** : birisiyle dostça geçinmek. **to be on the best ~s with s.o.** : çok iyi dost olmak, aralarından su szızmamak. **not to be on speaking ~** : küs olmak, konuşmamak, **7. mat.** terim, had: (a) bir ifadeyi oluşturan + ve - işaretleriyle ayrılmış çökluklardan her biri, (b) bir kesrin payı veya paydası, **8. man.** terim, bir önermede yüklem veya özne, **9. huk.** (a) tasarruf/mülkiyet süresi, (b) mahkemenin açık olduğu süre, **10. tip** doğurnia, doğum zamanı, **11. esk.** (a) son, nihayet, bitim, (b) sınır, hudut, **12. adlandırmak**, nitelmek, tavsif etmek, adını vermek, demek. **The press ~ed the visit a triumph** : Basın, ziyaleti bir zafer olarak nitelendirdi. **13. bring to ~s** : razı etmek, kabul ettirmek, anlaştırmak, aralarını bulmak, **14. come to ~s** : uzlaşmak, anlaşmak, anlaşmaya varmak, **15. in ~s of** : (a) baki-

mından, açısından, noktainazardan. *in ~s of human life, the loss is incalculable.* (b) tabirin, (c) ilgili olarak, dayanarak, ile. **One cannot reckon happiness in ~s of worldly success** : Mutluluk maddî başarı ile ölçülemez. **16. in s.o.'s ~s** : birisinin düşüncesine göre. **in my ~s** : bence, bana göre. **In my ~s the situation got worse** : Bence durum kötüleşti. **17. put/set a ~ to sth.** : bir şeye bir sınır tayin etmek/son vermek, **18. termly** *esk.* eşit sürelerle, taksitlerle, periyodik olarak, her süre bitiminde. *e.a.- 3. period, 6. (a) condition, stipulation, (c) relations, 10. parturition, 11. (a) end, conclusion, termination, (b) boundary, limit, 12. call, name, designate, 15. (a) concerning, with reference to.*

termagancy, *is.* şirretlik, cadalozluk, acuzelik.

termagant, *sf.&is.* şirret, cadaloz, acuze, yaygaracı (kadın).

terminer, *is.* belirli bir süre mahkûmiyeti olan. **a third ~** : üç yıla mahkûm olan mahpus.

terminable, *sf.* **1.** bitirilebilir, sona erdirilebilir, **2.** vadeli, belirli süre sonunda biten. **~ annuity/contract**. **3. ~ness** = **terminability** : bitirilebilme, sona erdirilebilme, **4. terminably** : bitirilebilecek şekilde.

terminal, *sf.&is.* **1.** ucta/sonda bulunan, ucunu teşkil eden. **~ feathers**. **2.** son, nihâî. **~ leave** : terhisten önce verilen son izin. **~ velocity** : son hız, **3.** taksitle. **~ payments**. **4. bot.** dal veya sapın ucunda bulunan (tomurcuk, çiçek vb.). **a ~ leaflet**. **5.** sınır teşkil eden, **6.** demir yolu bitiminde bulunan, **7.** öldürücü, şifasız, ölümçül, ölümle sonuçlanan. **a ~ illness** : ölümçül hastalık. **~ ward** : şifasız hastalar koğuşu, **8.** son, uç, nihayet, **9.** son durak/istasyon, **10. elekt.** uç, kütup, terminal, **11. bil.** uç : bir veri iletişim ortamında veri giriş çıkışını sağlayan donanım birimi/birimleri topluluğu, **12. mim.** trabzan başında bulunan süs, **13. ~ly** : (a) taksitlerle, taksit taksit. **debt to be paid ~ly**. (b) ucunda, sonunda. **bear leaves laterally or ~ly**. (c) şifasız, devasız, ölümçül derecede. *She is ~ly ill.* *e.a.- 2. final, 8. end, extremity.*

terminate, *f. -nated, -nating* 1. bitirmek, son vermek, sona erdirmek, durdurmak, 2. sonu olmak, sonunda vukua gelmek, ... ile sonuçlanmak, 3. sınırlamak, sınır çekmek, 4. *gen. ~ at/in/with* : bitmek, son bulmak, sona ermek, nihayetlenmek, 5. çıkmak, sadır olmak, sonuçlanmak, neticelenmek, 6. işine son vermek, azletmek, işten kovmak. *e.a.- 1. finish, stop, cease, 3. limit, bound, 4. end, conclude, cease, 5. issue, result, 6. fire, dismiss.*

termination, *is.* 1. bitirme, son verme, sona erdirme, durdurma, 2. son, uç, nihayet, sınır, 3. sonuç, netice, 4. bitiş, bitme, son bulma, sona erme, nihayetlenme, 5. *gr. çekim eki*, 6. *~al* : sona ait, sondaki, son+, nihâî, bitiren, son veren. *e.a.- 2. limit, bound, 3. result, outcome, conclusion, 5. suffix.*

terminative, *sf.* 1. bitiren, son veren, sona erdiren, 2. kesin, nihâî, 3. *gr. varış durumu*: devimin nereye değin sürdüğünü bildiren ad durumu, 4. *~ly* : bitirerek, son vererek, kesinlikle, nihâî olarak.

terminator, *is.* 1. bitiren/son veren/sona erdiren kimse/şey, 2. sınırlayan/tahdit eden şey, son, uç, nihayet, sınır, 3. *astr. ara çizgi* : gezege nin/ayın aydınlichkeit ve karanlık kısımlarını ayıran sınır.

terminatory, *sf.* 1. bitiren, son veren, sona erdiren, sınırlayan, tahdit eden, 2. kesin, kat'î.

terminism, *is. fel.* terminizm, soyut kavramların gerçek bir varlığı olmadığını ileri süren öğreti.

terminology, *is., ç. -gies* 1. terimce : bir bilim/sanat/uzmanlık dalına özgü terimlerin tümü, 2. terim bilimi : terimleri inceleyen, terim yaratıyla ilgili sorunları ele alan dil bilimi dalı, 3. **terminological** : terim bilimsel, 4. **terminologically** : terim bilimle, terim bilimi uzmanı.

terminus, *is., ç. -ni, -nuses* 1. son, bitiş, nihayet, 2. demir yolu başı/sonu, 3. *Brit.* son durak, demir yolu/otobüs hattının baş veya sonundaki şehir, 4. amaç, gaye, maksat, 5. sınır, hudut, 6. *b.h.* eski Romalıların sınır tanrısı, 7. *~ ad quem Lât.* bitim noktası, *huk.* bitim günü, 8. *~ ad quo Lât.* başlangıç noktası, *huk.* başlangıç günü.

termite, *is. zool.* 1. ak karınca, kanatlı karınca, divik, termit (*Isoptera*). Tahtalara/mobil-yalara çok zarar veren karınca türü. 2. **terminal** = **termitic** : ak karıncalara ait. *e.a.- 1. white ant.*

termless, *sf.* 1. süresiz, koşulsuz, kayıtsız ve şartsız. *~ peace.* 2. sınırsız, sonsuz, bitip tükenmez. *~ grief.* *e.a.- 1. unconditional, 2. boundless, endless.*

termor, *is. huk.* bir mülkü ömür boyu ya da birkaç yıl kullanan kimse.

term paper, *is.* dönem ödevi/raporu.

tern, *is. 1. zool.* balıkçın, deniz kırlangıcı (*Sterna hirundo*). *Arctic ~* : kıyı kırlangıcı (*S. paradisea*), *black ~* : kara deniz kırlangıcı (*Chlidonias nigra*), *common ~* : ırmak kırlangıcı (*S. fluvialis*). *least ~* : ak alını deniz kırlangıcı (*S. albifrons*). *whiskered ~* : ak büyükli deniz kırlangıcı (*Chlidonias hybrida*), *white-winged ~* : ak kanatlı deniz kırlangıcı (*Chlidonias leucoptere*), 2. üçlü dizi/grup/takım, 3. piyanoda art arda çekilince kazandıran üç numara.

ternary, *sf.&is., ç. -ries* 1. üçlü, üçer üçer, üç kat/misli, 2. sırada üçüncü, 3. üç tabanlı, tabanlı üç olan (rakam sistemi), 4. *kim.* (a) üçlü, üç öğeden/gruptan oluşmuş, (b)esk. üç atomlu, 5. *mat.* üç değişkenli, 6. üçlü grup/dizi, 7. *~ form müz*. üç kısımlık parça. *e.a.- 1. threefold, triple, 2. third.*

ternate, *sf.* 1. üçlü, üçerli, üçer elemandan oluşmuş, üçer üçer dizilmiş, 2. *bot.* üç yapraklı, yaprakları üçer üçer olan, 3. *~ly* : üçer üçer.

terne, *sf.&f.* 1. kalay kurşun合金 ile kaplamak, 2. *~ metal* : kalay kurşun合金 ile, 3. *~plate* : kalay kurşun合金 ile kaplanmış çelik levha.

ternion, *is.* üçlü dizi/grup/takım, üçlü. *e.a.- triad.*

terpene, *is. kim.* 1. türpen, bitkilerden elde edilen ve genel formülü C₁₀H₁₆ olan karbonlu hidrojeneler, 2. *~less* : türpensiz, 3. **terpenic** : türpenli.

terpineol, *is. kim.* türpenol, parfüm yapımda kullanılan ve genel formülü C₁₀H₁₇OH olan alkoller.

Terpsichore, *is. mit.* dans perisi, 2. dans sanatı, 3. *~an* : (a) dans+, (b) dans perisine ait, (c) *k.d.* dansöz. *e.a.- 2. choreography, 3. (c) danger.*

terra

terra, *is.* 1. toprak, yer, yer küre, arz, 2. ~ **alba** : beyaz toprak : alçı, kaolin, beyaz kil vb. 3. ~ **cotta** : (a) fırında pişirilmiş tuğla/çömlük, (b) tuğla/kiremit rengi, 4. ~ **firma** : kara, yeryüzünün kara kısmı, 5. ~ **incognita** *Lât.* bilinmeyen yer, iç tarafları keşfedilmemiş kit'a. *e.a.- 1. earth, land.*

terrace, *is.&f. -raced, -racing* 1. seki, teras, taraça. **roof** ~ : çatı taraçası, 2. düz ve yassı dam, tahtabos, 3. satıhtan yüksek düzlük, yüksek ve düz yer, 4. bayır üzerinde sıra evler veya sokak, 5. set yapmak, 6. bir bayır boyunca sıra sıra evler yapmak.

terrain, *is.* 1. arazi, savaş alanı, savunmaya uygun yer, 2. yer, arsa, arazi, 3. *jeol. bk.* : **terrane**.

Terramycin , *is. ecz.* teramisin.

terrane = **terrain**, *is. jeol.* kaya, kayalık arazi.

terraneous, *sf.* 1. yersel, toprağa mahsus, 2. toprakta yetişen.

terrapin, *is. zool.* (K. Amerika'ya mahsus eti yenilebilen bir tür) su kaplumbağası (*Emydidae*).

teraqueous, *sf.* su ve karadan ibaret.

terrarium, *is.* hayvan yetiştirmeye alanı, hayvanat bahçesinde kara hayvanlarına ait bölge.

terrass, *is. bk.* : **trass**.

terrazzo, *is.* cimento mozaiği.

terrene, *sf.&is.* 1. yersel, dünyevî, dünyaya/arza ait, 2. topraklı, topraktan, 3. yer, yer küre, arz, 4. arazi, bölge. 5. ~ly : yersel/dünyevî olarak. *e.a.- 1. earthly, worldly, 2. earthy, 3. earth, 4. land, region.*

terreplein, *is.* istihkâmda topların konulduğu üst zemin, yüksek düzlük.

terrestrial, *sf.* 1. yersel, dünyevî, dünyaya/yer küreye/arza ait, 2. karasal, karaya ait, 3. *bot.* toprakta/karada yetişen, 4. *zool.* kara+, karada yaşayan, 5. yeryüzü sakını, dünyada yaşayan varlık, 6. ~ **globe** : yer küre, küreiarz, 7. ~ **telescope** : yer teleskopu, görüntüyü düz gösteren teleskop, 8. ~ly : karasal olarak, dünyevî şekilde. *e.a.- 1. terrene, earthly, mundane, worldly. k.a.- 1. celestial.*

terret, *is.* 1. dizgin halkası, 2. köpek tasması halkası.

terrible, *sf.* 1. müthiş, korkunç, dehşet verici, dehşetli. *a ~ winter/cold. a ~ accident. ~ war.* 2. berbat, pek kötü. *We had a ~ time on holiday. A ~ play. I feel ~.* 3. *k.d.* aşırı, pek, çok, 4. ~ness : (a) korkunçluk, dehşet, (b) berbatlık, kötülük. *e.a.- 1. distressing, severe, dreadful, awful, frightful, appalling, horrible, 2. horrible, unpleasant, nasty, extremely bad. k.a.- 2. delightful.*

terribly, *zf.* 1. müthiş/korkunç/dehşet verici bir şekilde, 2. *k.d.* son derece, pek, çok. *You're ~ nice. It's ~ late. That's ~ dangerous. I'm ~ sorry.* *e.a.- 2. extremely.*

terricolous, *sf. bot. zool.* yerde/toprakta yaşayan.

terrier, *is.* 1. teriyer, küçük av köpeği cinsi, 2. *huk.* belirli bir semtte fert ve şirketlerin emlâk sicili.

terrific, *sf.* 1. *k.d.* fevkâlâde, harikulâde, çok güzel, âlâ, mükemmel, 2. korkunç, müthiş, dehşetli, dehşet verici, 3. ~ally : fevkâlâde/harikulâde/çok güzel/âlâ/mükemmel/müthiş bir şekilde, dehşetle. *e.a.- 1. excellent, extraordinary, fine, remarkable, 2. terrifying, frightful, awful, dreadful, horrible.*

terrify, *f. -fied, -fying* 1. çok korkutmak, dehşete düşürmek, dehşet/korku saçmak, 2. **terrifier** : korkutan, dehşet saçan, 3. **terrifyingly** : korkutarak, dehşet saçarak. *e.a.- 1. frighten, horrify, scare.*

terrigenous, *sf.* 1. toprakta üreyen, topraktan çıkan/meydana gelen, 2. *jeol.* karadan sürüklenenin denizin dibinde çökelen toprakla ilgili.

terrine = **terreene** = **terrene**, *is.* 1. reçel ile dolu satılan toprak kavanoz. *a ~ of preserved apricot.* 2. güveçte pişirilen türlü.

territorial, *sf.&is.* 1. karasal, karaya/araziye/toprağa ait, 2. bölgесel, yoresel, mahallî, belirli bir bölgeye/yöreye ait/özgű, 3. ABD'de devlet teşkilâtına girmemiş bölgelerle ilgili, 4. bölgесel savunma için hazırlanmış askerî kuvvetlerle ilgili, 5. ~ **acquisitions** : ilhak olunmuş topraklar, 6. ~ **army** : anavatan ordusu, 7. ~ **integrity** : toprak bütünlüğü, 8. ~ **jurisdiction** : devletin kendi ülkesi ve halkın üzerindeki hakları, 9. ~ **waters** : kara suları, 10. ~ly : bölgесel olarak.

territorialise/territorialisation, *Brit. bk.: territorialize/territorialization*.

territorialism, *is.* 1. arazi sahipliği, 2. **territorial system** *d.d.* kilise otoritesinin sivil hükümete devri, 3. Yahudilerin uygun bir ülkede yerleşip vatan kurma tüketüsü, 4. **territorialist** : ülke/razi edinme peşinde koşan kimse.

territoriality, *is.* 1. bölgessellik, 2. hayvanın kendi arazisini koruması.

territorialize, *f.* 1. arazi ilhak etmek, arazisini genişletmek, 2. bir bölgeyi kendi yönetimine bağlamak, 3. **territorialization** : arazi ilhakı, bir bölgeyi kendi yönetimine bağlama.

territory, *is., ç. -ries* 1. toprak, arazi, bölge, mintaka, 2. ülke, memleket, 3. başka devletin egemenliği altında bulunan memleket, 4. *b.h.* eskiden ABD' nin tayin ettiği vali ile yönetilen bölge, 5. düşünce/harekât vb. alanı, 6. satış vb. için bir şahsa tahsis edilen bölge, 7. bir hayvanın kendi cinslerine karşı koruduğu yaşama alanı.

terror, *is.* 1. yılgı, dehşet, müthiş korku. **to be in ~** : dehşet içinde kalmak. **to be in ~ of one's life** : hayatından korkmak, 2. korkunç şey, dehşet saçan/yıldırıcı eylem/kimse/şey. *The criminal was the ~ of the neighbourhood.* 3. tedhiş, yıldırmaya, korku salma, 4. *k.d.* ası/haşarı/afacan/ele avuca sızmaz çocuk. *He's a little ~. He was the ~ of countryside.* 5. **~ful** : korkunç, dehşet saçan, 6. **~less** : korkusuz. *e.a.-* 1. *horror, panic, fright, fear, alarm, dismay, dread, consternation, 4. nuisance, pest.* *k.a.-* 1. *calm.*

terrorise/terrorisation/terroriser, *Brit. bk.: terrorize/terrorization/terrorizer*.

terrorism, *is.* yıldırmaya siyaseti, tedhişçilik, terörizm, korku ve dehşet salma. *The government takes all the measures to bring acts of ~ to an end.*

terrorist, *is.* 1. tedhişçi, yıldırgan, terörist, korku ve dehşet salan kimse, 2. Fransız İhtilâli sırasında tedhiş mahkemesi taraftarı, 3. çarlık Rusya'da tedhişçi, 4. **~ic** : tedhişçi, yıldırcı, korku ve dehşet salıcı.

terrorize, *f. -ized, -izing* 1. tedhişçilik yapmak, yıldırmak, çok korkutmak, korku ve dehşet salmak, 2. **terrorization** : tedhiş, yıldırmaya, korku ve dehşet salma, 3. **terrorizer** : tedhişçi, yıldıran, korku ve dehşet salan, terörist. *e.a.-* 1. *frighten, terrify.*

terror-stricken = **terror-struck**, *sf.* çok korkmuş, dehşete düşmüş, paniğe kapılmış. *e.a.-* *terrified.*

terry, *sf.&is., ç. -ries* 1. (havlu vb. dokumada) düğümleri kesilmemiş. ~ *velvet.* 2. ~ *cloth* *d.d.* düğümleri kesilmemiş havlu kumaş (Bursa havlus gibi).

terse, *sf. terser, tersest* 1. kısa ve özlü, veciz. *a ~ review of the novel.* 2. **~ly** : kısa/özlü/veciz bir şekilde, 3. **~ness** : kısa ve özlü oluş, icaz. *e.a.-* 1. *concise, succinct, compact, neat, concentrated, curt, pithy.*

tertial, *sf.&is.* kuş kanadında uçuşu sağlayan tüy/telek.

tertian, *sf.&is. patol.* 1. gün aşırı olan, 2. gün aşırı gelen hastalık nöbeti. ~ **ague** = ~ **fever**: gün aşırı gelen sıtmaya nöbeti.

tertiary, *sf. &is., ç. -aries* 1. üçüncü, 2. üçüncü sıradı/derecede/safhada olan, 3. *kim.* üçüncü : üç atom veya grubun yerine geçerek oluşan, diğer üç karbon atomu ile birleşen, 4. *jeol.* üçüncü zaman(a ait), 5. *bk.:* **tertial**, 6. manastır sisteminde üçüncü sınıfa mensup (kimse), 7. ~ **color** : üçüncü renk : iki rengin karışımından meydana gelen renk (gri, kahverengi gibi). *e.a.-* 1. *third.*

tertium quid, *Lât.* ikisi ortası, mutavassit.

tervalent, *sf. kim.* üç değerli/valanslı, valansı üç olan, üç ayrı valansı olan (iki, üç ve dört valanslı kobalt gibi). **tervalence** = **tervalency** : üç değerlik.

terza rima, *is. It.* terzarima, on bir heceli üçer misralık kitalardan oluşan şiir: her kitanın orta misrai sonraki kitanın birinci ve üçüncü misrai ile kafiyelidir: *aba, bcb, cdc* gibi.

tesla, *is. fiz.* tesla, mıknatıssal ırkılım/manyetik endüksiyon birimi, weber/m². *kis. :* **T.**

tesselate = **tessellate**, *sf.&f. -lated, -lating* 1. mozayiklerle süslemek, 2. ~ *d.d.* mozayiklerle süslü.

tesselation = **tessellation**, *is.* 1. mozayıkçılık, mozayiklerle süsleme sanatı, 2. mozayık işi.

tessera, *is., ç. teserrae* 1. mozayık, 2. eskiden para yerine kullanılan karesel kemik, ağaç, vb.

tesseract, *is.* dört boyutlu uzayda küp.

test, *is.&f.* 1. deney, deneme, tecrübe, 2. muayene, prova, 3. sınav, imtihan. **put to ~** : sınamak, sınava sokmak, imtihan/tecnübe etmek.

Test

4. psikol. ölçer : başarı ve yetenekleri nesnel olarak değerlendirme aracı, **5. kim.** (a) deney, çözümleme, tahlil : bileşimdeki elemanları belirleme veya bilinmeyen bir maddenin bileşimini anlama yöntemi, (b) ayıraç, miyar, tahlil için kullanılan madde, **6. Brit.** maden arıtma potası, **7. zool.** deniz kestanesi gibi hayvanların sert kabuğu, **8. denemek,** tecrübe/muayene/prova etmek, **9. denenmek,** denemeye tabi tutulmak, muayene edilmek, **10. kim.** çözümlemek, tahlil etmek, **11. sınamak,** sınava tabi tutmak, imtihan etmek, **12. hastalığı təşhis** maksadıyla muayene/tahlil yapmak. *to ~ for blood sugar.* **13. deneme-de/sınavda** belirtilen sonucu almak. *to ~ high in comprehension.* **14. ~ ban :** atom infilâkını yasaklayan milletler arası anlaşma, **15. ~ case :** deneme davası, deney olarak yapılan dava, **16. ~ paper :** (a) sınav kâğıdı, (b) deney kâğıdı, kimyasal maddelerin etkisiyle renk değiştiren kâğıt, turnusol kâğıdı, **17. ~ chart = ~ pattern :** (TV) ayar resmi, **18. ~ pilot :** deneme pilotu, **19. ~ tube :** deney tüpü, **20. driving ~ :** ehliyet/şoförlik sınavı, **21. intelligence ~ :** anlak ölçü, zekâ testi, **22. ~able :** (a) denenebilir, imtihan edilebilir, denemeye gelir, (b) *huk.* vasiyet edilebilir, vasiyet yapabilir, **23. ~ingly :** deneyerek, sınaarak, muayene ederek, deneme suretiyle. *e.a.-1&2. assay, proof, trial, 8. try, assay, prove, examine.*

Test. = Testament.

testa = **test,** *is. bot.* tohumun dış kabuğu.

testacean, *sf.&is. zool.* kabuklu (hayvan).

testaceous, *sf.* **1.** kabuklu, **2.** kabuk+,

3. bot. zool. tuğla rengi, kızıl kahverengi.

testacy, *is.* vasiyetname bırakma.

testament, *is.* **1. huk.** vasiyetname, **2. ahit,** antlaşma, **3. New ~ :** Yeni Ahit, Ahdicedit, **Old ~ :** Eski Ahit, Ahdiyatik, **4. ~al = ~ary :** vasiyetle ilgili, vasiyetnamede bulunan, vasiyetname ile verilen/bağışlanan. *e.a.-1. will, 2. covenant.*

testate, *sf.* geçerli vasiyetname bırakarak ölen.

testator (*kadın ise : testatrix*), *is.* **1.** vasiyetname sahibi, **2.** geçerli vasiyetname bırakarak ölen kimse.

testee, *is.* sınava giren/denenen kimse.

tester, *is.* **1.** deneyici, deney yapan, **2.** deneme aleti, **3.** yatak veya türbe tentesi, **4.** VIII. Henry zamanının gümüş İngiliz parası.

testes, *ç. is. bk.:* **testis.**

testicle, *is.* er bezi, husye, taşak, haya.

e.a.- testis.

testicular = **testiculate,** *sf. bot.* er bezi/taşak şeklinde, yumurta biçiminde.

testify, *f. -fied, -fying* **1. huk.** (mahkemedede yeminle) tanıklık/şahitlik etmek. **to ~ in s.o.'s favor :** birinin lehinde tanıklık etmek. **to ~ against s.o. :** birisi aleyhinde tanıklık etmek, **2. tanık/şahit olmak,** **3. açıkça göstermek,** delili/şahidi olmak, **4. resmî beyanatta bulunmak,** resmen açıklamak, açığa vurmak, izhar etmek, **5. doğrulamak,** teyiť/ispat etmek. **to ~ to a fact :** bir olayı doğrulamak, **6. testification :** tanıklık, şahitlik, **7. testifier :** tanık, şahit. *e.a.- 7. witness.*

testimonial, *is. &sf.* **1.** belge, şahadetname, iyihal kâğıdı, **2. tavsiye mektubu,** bonservis, referans, **3. ödül,** mükâfat, takdirname, **4. öven,** takdir eden, sitayışkâr, **5. ~ dinner :** veda yemeği.

testimony, *is., ç. -nies* **1. huk.** tanıklık, şahitlik, şahadet, yeminle verilen ifade, **2. kanıt,** delil, ispat, **3. açıklama,** açık beyanat/bildiri. *e.a.-1. deposition, attestation, 2. proof, evidence.*

testis, *is., ç.* **testes** *anat. zool.* er bezi, taşak, husye, haya.

teston = **testoon,** *is.* **1.** Fransız gümüş parası (XVI. yy.), **2. İngiliz gümüş parası** (VIII. Henry çağı).

testosterone, *is.* **1. biy.- kim.** testosterone, erbezinden çıkarılan erkeklik hormonu : C19H₂₈O₂, **2. ecz.** (yapay) testosterone.

test-tube, *sf.* **1.** deneysel, yapay, bireşimsel, deney tüpü ile elde edilen, **2. sun'î aşılama ile üretilen.** **a ~ baby :** deney tüpünde döllenmiş yumurtayı ana rahmine aşılama suretiyle doğan bebek.

testudinal = **testudinarian,** *sf.* bağa, kaplumbağa kabuğuuna benzeyen.

testudinate, *sf.&is.* **1.** kaplumbağa kabuğu gibi, bombeli, kubbeli, **2.** kaplumbağamısı, kaplumbağagillerden, **3. kaplumbağa.** *e.a.-1. arched, vaulted, 2. chelonian, 3. turtle.*

testudo, *is., ç.* **testudiness** **1.** Romalıların kuşatma harekâtında kullandıkları dam gibi siper, **2.** askerlerin yanaşık düzende hücum ederken başları üzerinde tuttukları kalkanlardan oluşan siper.

testy, *sf. -tier, -tiest* 1. hırçın, haşın, ters, aksi, sinirli, huysuz, alingan, 2. **testily** : hırçınlıkla, huşunetle, ters ters, aksilikle, huysuzlukla, 3. **testiness** : hırçınlık, haşınlık, terslik, aksilik, sinirlilik, huysuzluk, alinganlık. *e.a.-1. touchy, tetchy, edgy, snappish, cross, irascible.*

tetanic(al), *sf. 1. patol.* tetanos+, tetanosa ait/benzer, tetanos meydana getiren, 2. *tip* fazla alınınca tetanos kasıncına sebep olan (ilâç).

tanatise/tetanisation, *Brit. bk.:* **tanatize/tetanization**.

tanatize, *gl.f. -nized, -nizing* sık sık kas kasılmasına sebep olmak. **tanatization** : (kas) sık sık kasılma.

tetanus, *is. 1. patol.* tetanos, kazıklı humma, 2. ~ **bacillus** *d.d.* tetanos basili (*Clostridium tetani*), 3. kasılım, tetanostaki gibi sık sık kas kasılması, 4. **tetanoid** : tetanos+, tetanosa benzer.

tetany, *is. patol.* kasılımcı, kalsiyum noksanlığından ileri gelen kasılma ve kas ağrısı.

tetarto-, *ön ek* “dörtte bir”.

tetartohedral, *sf.* dörtte bir yüzlü, tam simetri için gereken yüzlerin ancak dörtte birini haiz (kristal). ~ly : dörtte bir yüzlü olarak. ~ism : dörtte bir yüzlülük.

tched, *sf.* sinirli, öfkeli, kızgın. *e.a.- touched, mad.*

tetchy = **techy**, *sf.* **tetchier, tetchiest** 1. alingan, hırçın, huysuz, sinirli, 2. **tetchily** : alinganlıkla, hırçınlıkla, huysuzlukla, 3. **tetchiness** : alinganlık, hırçınlık, sinirlilik, huysuzluk. *e.a.- 1. touchy, irritable, peevish.*

tête-à-tête, *sf. &zf. &is. ç. tête-à-têtes* *Fr.* 1. baş başa, iki kişi arasında, karşılıklı. *to sit ~.* 2. özel, gizli (görüşme), 3. iki kişilik kanape.

tête-bêche, *sf.* evrik (pul).

tête-de-pont, *is., ç. têtes-de-pont* *Fr. - As.* köprübaşı. *e.a.- bridgehead.*

tether, *is.* 1. köstek, yular, hayvani bağlama ipi/zinciri, bağlayıcı şey, 2. sınır, limit, bir şeyin son ucu/haddi, 3. (be) **at the end of one's ~** : gücünün/takatının/tahammülünün/sabırının vb. sonunda (olmak), 4. iple bağlamak, (hayvani) kösteklemek.

tetra, *is., ç. -ra, -ras* *zool.* tetra balığı (*Characidae*). Tropik ülkelerde rastlanan bir akvaryum balığı.

tetra-, *ön ek* “dört, dört kat”. *ör.:* **tetrabranchiate**.

tetrabasic, *sf. kim.* 1. dört bazlı, baz grupları yer değiştirebilen dört H atomu olan, 2. dört baz grubu bulunan, 3. **tetrabasicity** : dört bazlılık.

tetrabrach, *is.* dört kısa heceli vezin.

tetrabranhiate, *sf.* dört solungaçlıları ait.

tetrachloride, *is. kim.* dört klorlu bileşim.

tetrachord, *is. müz.* dört notadan ibaret yarım oktavlık akort. ~al : dört notalı.

tetracid, *is. kim.* dört hidroksilli alkol.

tetracycline, *is. ecz.* tetrasiklin : C22 H24 N2O8. Geniş uygulama alanı olan bir antibiyotik.

tetrad, *is.* 1. dörtlü, dörtlü (grup), 2. dört (sayısı), 3. *kim.* dört değerli/valanslı atom/grup/kök.

tetradymite, *is.* tetradimit : Bi2Te2S, gri, siyah cevher.

tetraethyl lead, *is. kim.* kurşun tetraetil : (C2H5)4Pb. Vuruntuyu önlemek için benzine katılan zehirli sıvı.

tetraethyl pyrophosphate, *is. kim.* tetraethyl pirofosfat : (C2H5)4P2O7. Fare ve böcek öldürmeye kullanılan zehirli sıvı.

tetragon, *is. 1. az kul.* dörtgen, 2. ~al : (a) dörtgen şeklinde, (b) tetragonal, birbirine dik üç eksenli (kristal), 3. ~ally : tetragonal biçimde, 4. ~ness : tetragonallik. *e.a.- 1. quadrilateral.*

tetragram, *is.* dört harfli kelime.

tetrahedral, *sf.* dört yüzlü+. ~ly : dört yüzlü olarak.

tetrahedrite, *sf.* bakır antimuan sülfür cevheri: Cu3SbS3

tetrahedron, *is., ç. -drons/-dra* dört yüzlü.

tetralogy, *is., ç. -gies* dörtleme, dram dörtlüsü.

tetramerous, *sf.* 1. dörtlü, dört böülümlü, 2. *bot.* dört yapraklı, 3. **tetramerism** : dörtlülük.

tetrameter, *is.* birer hecesi vurgulu olan dört hece grubundan oluşan misra.

tetrapetalous, *sf. bot.* dört taç yapraklı.

tetrapod, *sf. &is.* dört ayaklı.

tetrapody, *is., ç. -dies* birer hecesi vurgulu olan dört hece grubu. **tetrapodic** : dört hece gruplu.

tetrapterous, *sf.* 1. *zool.* dört kanatlı, 2. *bot.* (kanat biçiminde) dört çıkışlı.

tetrarch

tetrarch, *is.* 1. bir eyaletin dörtte birini yöneten vali, 2. bağımlı yönetici, 3. ortaklaşa yöneten dört kişiden her biri, 4. **tetrarchate = tetrarchy** : dörtlü yönetim, 5. **tetrarchic(al)** : dörtlü yönetimli.

tetrasporangium, *is. bot.* dörtlü spor kesesi.

tetraspore, *is. bot.* dörtlü spor kesesindeki sporlardan her biri. **tetrasporic = tetrasporous** dört sporlu.

tetrastich, *is. şiir* dörtlük, dört misralı kıt'a/şıir. **tetrastichic = tetrastichal** : dörtlü, dört misralı.

tetrastichous, *sf. bot.* dörtlü, dört sıralı, dört düşey sıra hâlinde (çiçek).

tetrasyllable, *is. şiir* dört heceli kelime/misra. **tetrasyllabic(al)** : dört heceli.

tetratomic, *sf. kim.* 1. dört atomlu (molekül), 2. dört değerli/valanslı.

tetravalent, *sf. kim.* 1. dört değerli/valanslı, 2. **tetrivalence = tetravalency** : dört değerlilik/valanslılık.

tetrode, *is. elekt.* tetrod, dört elektrotlu lâmba.

tetroxide, *is. kim.* tetroksit, dört oksijenli oksit.

tetryl, *is. kim.* tetril : C7H5N5O8, patlayıcı sarı toz.

tetter, *is. patol.* deri hastalığı.

Teuton, *is.* 1. Cermen, eski Cermen kabilelerine mensup kimse, 2. Alman, İskandinavyalı veya Felemenkli, 3. ~ic : Cermen+, Cermen diili+, 4. ~icism = ~ism : (a) Cermen irkının üstünlüğüne inanma, (b) Cermen kültürü, 5. ~ist : Cermen irkının üstünlüğüne inanan, 6. ~ise = ~ize : Cermenleş(tir)mek.

texas, *is. ABD* nehir gemisinin kaptan köşkü.

text, *is.* 1. metin, 2. konu, mevzu, 3. güfte, şarkının sözleri, 4. ders kitabı. ~ **writer** : ders kitabı yazarı, 5. İncil'den kısa bir parça, 6. asıl kitap veya yazı, 7. *bas.* (a) siyah el yazısı şeklinde baskı, (b) (şekillerden ayrı olarak) sayfadaki yazı, 8. ~ **hand** : büyucek ve düzgün el yazısı, 9. **corrupt** ~ : değiştirilmiş metin, 10. **stick one's ~** : metne bağlı kalmak, konudan ayrılmamak, 11. ~**less** : metinsiz. *e.a.-* 2. *topic, subject*, 4. **textbook**.

textbook, *is.* ders kitabı. ~**ish** : ders kitabı şeklinde.

textile, *is. & sf.* 1. dokuma, tekstil, 2. dokuma kumaş, mensucat, 3. dokunacak iplik veya madde, 4. dokuma+, dokumaya/dokumacılığa ait. ~ **industry** : dokuma sanayii, 5. dokunmuş ~ **fabric** : dokunmuş kumaş.

textual, *sf.* 1. metin+, metinde bulunan. ~ **errors** : metin hataları, 2. metne uygun/dayanan. ~ *interpretation of the Bible*. 3. harfiyen, kelimesi kelimesine, 4. ~ly : metinle ilgili olarak, metin bakımından. *e.a.-3. literal, word for word*.

textualism, *sf.* metne sıkı sıkıya bağlılık.

textualist, *is.* 1. metne (bilhassa mukaddes kitapların metnine) sıkı sıkıya bağlı olan kimse, 2. Mukaddes Kitap metnini iyi bilen kimse.

textuary, *sf. & is., ç. -aries bk.: 1. textual, 2. textualist*.

textural, *sf.* 1. dokusal, dokunuşa/dokuma şekline ait, yapışal, bünyevî, 2. ~ly : dokunuş/yapı/bünye bakımından.

texture, *is. & f.* ~**tured, -turing** 1. doku, dokunuş, dokunum. **rough** ~ : kaba dokunuş, 2. kumaş, dokuma, örgü, 3. yapı, bünye, olusum, teşekkül. *a soil of sandy ~*. 4. öz, cevher, esas, asıl, 5. dokumak, 6. belirli bir yapı/doku/bünye vermek, 7. ~less : özsüz. *e.a.-4. essence*.

texturee vegetable protein, *is.* sebze-protein, soya fasulyesinden yapılmış et yerine yenilenen besin.

texturize, *f. -izred, -izing* dokumak, (belirli bir) dokunuş/yapı/bünye vermek.

TGIF = *Thank God it's Friday* : Çok sükkür Cuma geldi.

T-group, *is.* (insanlar arasındaki ilişkiye düzeltmeye uğraşan) eğitici grup [= **T(raining group)**].

Th, *kim.* Toryum (simgesi).

~**th, son ek** 1. ~**lik, -me**. **warmth** : sıcaklık, **height** : yükseklik, **growth** : büyürme gibi, 2. ~**nci**, **tenth** : onuncu, **sixth** : altıncı gibi.

Th. = Thursday.

Thai = **Tai**, *is.* 1. **Thailander** *d.d.* Taylandlı, Tayland halkı, 2. **Siamese** *d.d.* Siyamlı, 3. Tay dili.

Thailand, *is.* Tayland, (eski Siyam).

thalamencephalon, *is.*, *ç.* **-lons/-la** **1. anat.**
bk.: **diencephalon**. **2. thalamencephalic** = **di-**
encephalic.

thalamus, *is.*, *ç.* **-mi** **1. anat.** ara beyinin (duyu sinirlerinin geçtiği) orta kısmı. **2. bot.** tala, çiçek tabası. **3. thalamium** *d.d.* iç oda, harem dairesi. **4. thalamic** : ara beyinin ortasına ait.

thalassic, *sf.* **1.** denizel, denizlere/okyanuslara ait, **2.** körfeye ait, **3.** deniz+, denizde yaşayan. *e.a.- 3. marine.*

thaler, *is.*, *ç.* **-ler/-lers** eski Alman parası. **taler** *d.d.*

thalidomide, *is.*, *kim.* talidomit: C13H10 N2O4. Gebelik esnasında almırısa çocuğun anomal doğmasına sebep olan müsekkin.

thallic, *sf. kim.* talyumlu, üç valanslı talyum ihtiva eden.

thallium, *is. kim.* talyum, nadir toprak madeni. Simgesi : **Tl**, atom ağı. 204.37, atom nu. 81, özgül ağı. 11.85.

thalloid, *sf. bot.* tallı, talımsı, tala benzenen.

thallophyte, *is. bot.* tallı bitki: alg, yosun, mantar vb.

thalloous = thallious, *sf. kim.* talyumlu, tek valanslı talyum ihtiva eden.

thallus, *is.*, *ç.* **thalli**, **thalluses** *bot.* tal: kök, sap, yaprak gibi kısımlara ayrılmamış ilkel bitki.

than, *bağ.&e.* **1.** -den, -e göre/nazaran. (karşılaştırmada kullanılır). **He is taller ~ I am:** O benden daha uzun boyludur. **more ~ one:** birden fazla, birçok, **2.** başka, diğer, hariç. **no other ~ you** : senden başka hiç kimse. **I had no choice other ~ that** : Başka türlü yapamadım/davranamadım, elimden başka şey gelmezdi. **You won't find such freedom anywhere ~ in the U.S.** : ABD 'den başka yerde böyle serbestlik bulamazsınız. **3.** o anda, olur olmaz. **We barely arrived ~ it started raining** : Biz gelir gelmez yağmur başladı. **4.** nazaran, nisbetle, ... kadar. **He is a person ~ whom I can imagine no one more courteous** : Onun kadar (veya ondan daha) kibar bir kimse tasavvur edemiyorum. **5.** -den ise. **I'd rather starve ~ ask for a penny** : Avuç açmaktansa açlıktan ölmeyi tercih ederim (Ölürüm de avuç açmam). **6. sooner ... than** :

... -tense (tercih bildirir). **I would sooner read than watch TV** : TV seyretmekten okurum daha iyi (Okumayı TV seyretmeye tercih ederim). **7. easier said ~ done** : söylemesi yapmaktan daha kolay. **8. He is no more an American ~ I am** : Amerikalı kim, o kim! (Ne münasebet, o Amerikalı değildir). **9. more often ~ not** : genellikle, ekseriya, çoğu zaman. **More often ~ not I read a novel** : Ekseriya bir roman okurum.

thanage, *is.* **1.** arazinin asılzadelere tahsis, **2.** asılzadelere tahsis edilen arazi.

thanato-, *ön ek* “ölüm”. *ör.:* *thanatopsis*.

thanatology, *is.* ölüm bilimi. Ölümü yakın olanların, özellikle şifasız hastalığa tutulanların ruh hâllerini inceleyen ve ıstıraplarını hafifletmeye çalışan bilim.

thanatophobia, *is.* ölüm korkusu.

thanatopsis, *is.* ölüm üzerine düşünceler, ölüm düşünçesi.

thane = thegn, *is.* **1.** (eski İngiltere'de) krala refakat veya hizmet eden asilzade, **2.** İskoçya'da baron unvanı ile kral hizmetine giren kabile reisi.

thank, *is.&f.* **1.** teşekkür etmek, şükremek, minnettar olmak. **~ you!** Teşekkür ederim. **~ s.o. for sth.** : birine bir şey için teşekkür etmek. **~ God/goodness/heaven!** : Çok şükür, elhamdülillâh! **~ your lucky star** : Talihine şükret. **I'll ~ you to close the door** : Lütfen kapıyı kapayınız. **I'll ~ you to mind your own business** : İşime karışmazsan minnettar olurum. **2. have oneself to ~** : kabahati kendine bulmak, kendini sorumlu tutmak. **You have only yourself to ~ for this** : Kabahati başkasında arama, kabahat sende! **3. Thanks!** Teşekkürler! **Give him my best thanks** : Ona sonsuz teşekkürlerimi söyle. **4. thanks to** : sayesinde, yüzünden, nedeniyle, sebebiyle, **5. thankster** : teşekkür eden. *e.a.- 4. because of, owing to.*

thankful, *sf.* **1.** müteşekkir, minnettar, memnun. **Let us be ~ that our lives have been spared** : Sağ kurtuldugumuza şükredelim. **2. ~ly:** minnetle, şükranla, **3. ~ness** : minnet(tarlık), şükran. *e.a.- 1. grateful, obliged, beholden.*

thankless, *sf.* **1.** nankör, iyilikten anlamaz, şükretmesini bilmez, **2.** yararsız, faydasız, neticesiz, boşuna, beyhude, **3. şükran/teşekküre**

thanksgiver

değmez, **4. kıymeti bilinmemiş**, **5. ~ly** : nankörce, iyilikten anlamayarak, minnettarlık göstermekszin, **6. ~ness** : nankörlük, iyilik bilmezlik.

thanksgiver, *is.* teşekkür eden kimse.

thanksgiving, *is.* **1.** teşekkür, minnet, şükran, **2.** Allaha şükretme, şükür, şükür duası, **3. b.h. ~ Day** *d.d.* Amerika'da şükran günü, hindî bayramı (ABD'de Kasımın dördüncü perşembe), Kanada'da ekimin ikinci pazartesi günü kutlanır.

thankworthy, *sf.* teşekkürde değer/lâyık.

thank-you, *sf.* teşekkür, minnettarlık+, **a ~ letter** : teşekkür mektubu.

Thasos, *is.* Taşoz adası.

that¹, *zm.* **1.** o, şu. ~ *is her mother*. **2.** öbürü, öteki. *This is my book and ~ is yours. This suit fits better than ~. **3.** o ki, o şey ki. **the house ~ he bought**: satın aldığı ev. **the farm ~ I spoke of** : bahsettiğim çiftlik, **4. after that** : ondan sonra, **5. and all that** : ve buna benzer şeyler. *I used to take drugs and all that when I was young.* **6. at that** : üstelik, hem de. **It's an idea, and a good one at that** : Bu bir fikir, hem de iyi bir fikir. **7. in that** : çünkü. *I prefer his plan to yours, in that it is more practical.* **8. like that** : böle, **9. That's all** : Hepsi bu kadar. **10. That's it!** (a) Tamam! (b) İşte o kadar, vesselâm. **11. that is (to say)** : yani, demek ki, **12. An that's that!** İşte bu kadar vesselâm, yapacak başka şey yok! **13. Idiot that I am!** Amma apatalım ha! **14. with that** : sonra. *He locked the door and with that he left.* **e.a.- 6. additionally, besides, 7. because.***

that², *zf.&sf., ç.* **those** **1.** o, şu. *That woman is her mother. Those little mannerism of hers make me sick.* **2.** öbür. *This room is his and that one is mine. Not this house, but that one* : Bu ev değil, öbürü. **3.** adı geçen, mezkûr, **4.** öyle, o/su kadar. **Don't take that much** : O kadar çok alma. **The fish was that big** : Balık şu kadar büyktü. **He was that weak he could hardly stand** : Ayakta duramayacak kadar zayıftı. **5. at that point** : o anda, o zaman.

that³, *bağ.* **1. ki.** **I said that...** : Dedim ki... **He said that he would come** : Geleceğini söyledi. **2. ki o.** **The book that I read** : Okuduğum kitap. **The day that I saw you** : Seni gördüğüm gün. **All those that I saw** : Bütün gör-

düklerim. **3. in that** : mademki, **4. oh that** : keşke. *Oh that I could fly!* **5. so that** : öyle ki, ... maksadıyla, neticede, şartıyla.

that-away, *zf. k.d.* **1.** şu tarafa, şu yönde. *They went ~.* **2.** şöyle, şu şekilde. **You better do it ~** : Şöyle yaparsan daha iyi olur.

thatch, *is.* **1. thatching** *d.d.* dam örtmekte kullanılan saman/saz/kamış vb., **2.** samandan/kamıştan dam örtüsü, **3.** yaprakları dam örtmekte kullanılan birkaç çeşit hurma ağacı, **4.** kamış/saz vb. ile dam kaplamak. **~ed roof** : kamış kaplanmış, çatı **5. ~er** : dam kaplayan kimse, **6. ~less** : örtüsüz/örtülmemiş (dam).

that's = 1. that is in kısaltılmış. **That's mine** : O benimdir. **2. that has**'in kısaltılmış: **That's got nothing to do with it** : Onun bu işle ilgisi yok.

thaumato-, *ön ek* "tansık, mucize".

thaumatology, *is.* tansık bilimi.

thaumatrope, *is.* tansık kart: hızla dönürülünce iki yüzündeki farklı resimler üst üste imiş gibi görünen kart. **thaumatropical** : tansık kartlı.

thaumaturge = **thaumaturgist**, *is.* tansık kişi, mucize yaratan kimse, büyülü, sîhîbaz.

thaumaturgic(al), *is.* tansıksal, mucizevî, mucize yaratan, büyülü, sîhîli. **thaumaturgics** : tansıksı/mucizeli işler, el çabukluğu, hokkabazlık.

thaumaturgy, *is.* tansıkçılık, mucize yaratma, sîhî, keramet.

thaw, *is.&f.* **1.** (kar/buz) eri(t)mek, (don) çözülmek. *The snow ~ed in early spring.* **2.** gen. ~ **out** : ısınmak. *Sit by the fire and ~ out.* **3.** (hava) ısınmak. *It will probably ~ today.* **4.** samimileş-tir(mek), (birbirine) ısın(dır)mak, dost olmak, **5.** ergime, çözülmeye. **The ~ is setting in = It is ~ing**: Karlar eriyor. **6.** (hava) buzları ergitecek kadar ısınma, **7.** samimileşme, ısınma, dost olma, **8. ~less** : hiç ergimeyen, donmuş, donuk. **e.a.- 1. melt**, **2. warm.** **k.a.- 1. freeze.**

the, *is.* **tanımlık, belirli harfiarif** **1.** belirlenen bir isimden önce gelir : **the book you gave me** : bana verdığın kitap. **Give me a book**: Bana (herhangi) bir kitap veriniz. **Give me the book** : (O) kitabı bana veriniz. **2.** biricik, eşsiz olan isimlerin başına gelir : **The Alps, the Queen Elizabeth**.

beth, the West, the moon, the sun, the earth. 3. isim olarak kullanılan sıfatlardan önce gelir. **to visit the sick** : hastayı ziyaret etmek. **the poor** : fakirler. **the hungry** : aç kimseler, 4. sıfatın öününe gelerek anlamını somutlaştırtır: **the beautiful** : güzellik, güzel şey/kimse. **The impossible takes a little longer** : İmkânsız olan şey biraz daha fazla zaman alır. 5. birim miktar bildirmekte kullanılır. **Potatoes are 10 cents the pound** : Patatesin libresi on kuruş. **Our car does 12 km to the liter** : Bizim araba bir litre (benzin) ile 12 km yol alır. 5. (mukayese sıfatlarından önce) ne kadar, o kadar anımlarına gelir. **The more he gets the more he wants** : Elde ettikçe daha çok istiyor (= bir türlü gözü doymuyor). **The sooner the better** : Ne kadar erken olursa o kadar iyi.

theaceous, sf. çay familyasından (bitki).

theanthropic, sf. hem ilâhî hem insanî.

theanthropism, is. 1. insanı tanrısalatıran, İsa'yı Allahla bir sayan din görüşü, 2. Alla-ha insanî sıfatlar atfetme, 3. **theanthropist** : insanı tanrısalatıran kişi.

thearchy, is., ç. -chies 1. Tanrı saltanatı/hükümrانlığı, 2. ilâhlar topluluğu.

theater = theatre, is. 1. tiyatro, 2. tiyatro/sinema binası. **~in-the-round** : çevre tiyatosu, ortası arena şeklinde tribünlü tiyatro, 3. seyirci-ler. **The ~ wept** : Seyirciler ağladılar. 4. anfi, an-fiteatr, 5. piyes, dram, sahne eseri. *The ~ of Ibsen*. 6. olay yeri, alan, meydan, sahne. **~ of war** : savaş alanı, harp meydanı, 7. **~goer** : sık sık ti-yatroya giden kimse, tiyatro müdavimi.

theatric(al), sf. & is. 1. tiyatro+, oyun+, sahne+, temsili. **~ education** : tiyatro eğitimi. **~ language** : oyun dili. **~ make-up** : sahne makya-jı. **~ performances** : tiyatro gösterileri, 2. yapmacık, sahte, sun'î, gösteriş kabilinden, 3. **theatricals** : (a) özenci/amatör temsilleri, (b) uğraştan oyuncular, 4. **theatricality =theatricalness**: (a) oyuna elverişlilik, (b) yapmacıklık, gösteriş, sun'ılık, 5. **theatrically** : dramatik bir şekilde, yapmacık/sun'î bir tarzda, sahnede imiş gibi.

theatricalism, is. gösterişli davranış, sun'ılık, yapmacık.

theatrics, is. 1. piyesi sahneleme/sahneye koyma, 2. dramatik etki yapma sanatı, 3. yapmacık/sahte heyecan gösterisi.

thebaine, is. kim. afyon zehiri C19H21-NO3 : afyonda bulunan zehirli alkaloid.

Thebes, is. (Yunanistan'da/Mısır'da) Teb şehrî.

theca, is., ç. -cae *biy. bot.* kılıf, zarf, mahfaza.

thecate, sf. kılıflı, mahfazalı, kılıf/zarf/mahfaza içinde.

thé dansant, is., ç. *thé dansants* Fr. dans-lı çay.

thee, zm. esk. seni, sana, sen. **With this ring, I ~ wed** : Bu yüzüğü parmağına takarak se-ninle evleniyorum. **from/of ~** : senden. **to ~** : sana.

theelin, is. *biy. - kim. bk.* : **estrone**.

theelol, is. *biy. - kim. bk.* : **estriol**.

theft, is. 1. hırsızlık, çalma, sirkat, 2. *esk.* çalınan eşya, 3. **petty ~** : aşırma, küçük hırsızlık. *e.a.- larceny, robbery, burglary, holdup, stickup*

thegn, is. bk. : **thane**.

thein = theine, is. tein, kafein.

their, zm. 1. onların. **~ home** : onların evi. **~ rights as citizens** : onların vatandaşlık hakları, 2. (konuşmada bazan belirsiz bir adıdan son-ra **his/her** yerine kullanılır): *Somebody left ~ book on the table. Everyone must do ~ best.*

theirs, zm. onlارinki, kendilerininki. **I do my duty and I expect everyone else to do ~**: Ben görevimi yapıyorum, herkesin de kendininki (kendi görevini) yapmasını beklerim. **This house is ~** : Bu onların evi (bu ev onlارındır). **~ is the white house** : Onlارinki beyaz evdir.

theism, is. 1. Tanrıçılık, bir tanrıya inanma, 2. Allahın varlığına inanma, 3. **patol.** çay tiryakiliği.

theist, sf. tanrıçı. **~ic(al)** : tanrıçıl. **~ically** : tanrıçılıkla.

thelitis, is. patol. meme başı yangısı/iltihabı.

them, zm. 1. onları. *We saw ~ yesterday*. 2. onlara. *I gave ~ the books*. 3. **of ~** : onların. **to ~** : onlara. **~selves** : bizzat onlar/kendileri, 4. bazan yanlış olarak **those** yerine kullanılır: *He don't want ~ books*.

thematic, sf. 1. asal düşünceye/konuya ait, 2. gr. gövdesel, kök ve eklerden oluşan kelime-ye ait, 3. **~ apperception test** psikol. konusal al-

theme

gilama ölderi, bir dizi resimlerre bakarak uydu-
rulan öyküden kişilik belirlenmesi, **4. ~ fantasy**
psikol. konusal düşleme, düşlemede tasarım ve
duyguların bir konu etrafında birbirini izleyerek
belirli bir amaca doğru ilerlemesi, **5. ~ally** : asal
konu/düşünce olarak.

theme, *is.* **1.** asal düşünce/konu, mevzu,
2. temrin, alıştırma, öğrenciye verilen yazı/
kompozisyon ödevi, **3. müz.** makam, tema, **4. gr.**
gövde, kök ve eklerden oluşan kelime, **5. psikol.**
thema *d.d.* izdem : belirli bir itinin bir gereksin-
me ile etkileşerek sağladığı doygunluk ya da
doygusuzluk, **6. ~ park** : masal bahçesi, masal-
ları canlandıran eğlence parkı, **7. ~ song** : izdem
şarkısı : film veya TV' de bir izlenceyi belirle-
yen ve takrarlanan makam. *e.a.-* **1. topic, the-**
sis, 2. essay.

themselves, *zm.* **1.** bizzat kendileri, kendi-
lerini, kendilerine, kendilerinde. *They are trying*
to educate ~. They hurt ~. They built the house ~.
2. by ~ : kendi kendilerine, yalnız, kendi başla-
rına, **3. in ~** tek olarak, yalnız başına. *These litt-
le things aren't important in ~, but they worry*
him because he's ill. **4. when they come to ~** :
ayılınca, akılları başlarına gelince, kendilerine
gelinece. *When they came to ~ they found their*
money had been stolen. **5. they don't feel ~ =**
they are not ~ : kendilerini iyi hissetmiyorlar,
kendilerinde değiller.

then, *sf. & zf. & is.* **1.** o zaman, o vakit. *Pri-
ces were lower ~. since ~* : o zamandan beri. *We*
have not been back since ~. **2.** ondan sonra,
akabinde, hemen sonra. *The rain stopped and ~*
began again. We ate, ~ we started home. **3.** ayı-
ca, bundan başka, keza, üstelik, zaten. *I love my*
job, and ~ it pays well. **I haven't the time and ~**
it is not my business : Vaktim yok, zaten gö-
revim de değil. **4.** o hâlde, şâhâlde, öyle ise, de-
mek ki, netice olarak. **You knew all the time ~** :
Demek şimdîye kadar bunu sen hep biliyordun.
5. nedeniyle, binaenaleyh, **6. then and there** :
tam o anda, o esnada, derken, hemencecik, he-
men oracıkta, derhal, derakap, **7. o zamanki**, o
zamanın. **the ~ prime minister** : o zamanın baş-
bakarı, **8. by ~** : o zamana kadar, **9. now and ~** :
ara sıra, bazen, arada sırada, kâh...kâh. **Now**
one boy does best, ~ another : Kâh bir çocuk
iyi yapar, kâh öteki. **10. what ~** ? O zaman ne

olacak? **Suppose he refuses, what ~ ?** Ya redde-
derse, o zamian ne olacak? *e.a.-* **3. in additon,**
besides, also, 4. as a consequence, 5. therefore,
6. at that moment, at once.

thenar, *is. & sf. anat.* el/ayak ayası.

thence, *zf.* **1.** oradan. *I went first to Bern, ~*
Zurich. **2.** ondan sonra, daha sonra, **3.** o hâlde, o
sebepten dolayı, binaenaleyh. *e.a.-* **2. thence-
forth.**

thenceforth = **thenceforward(s)**, *zf.* on-
dan sonra, o vakitten beri, o zamandan beri.

theo-, *ön ek* “tanrı, Allah, ilâh, din” an-
lamları katar. *Ör.: theology.*

theobromine, *is. (Ecz.)* teobromin, C2H7-N4O2 : idrar söktürücü, yürek kası uyarıcı ve
damar genişletici olarak kullanılan zehirli toz.

theocentric, *sf.* Allâhı her şeyin merkezi
olarak tanıyan.

theocentricity = **theocentrism** = **theocen-
tricism**, *is.* Allâhı her şeyin merkezi olarak ta-
nırma.

theocracy, *is., ç. -cies* **1.** din erki, teokra-
si: siyasal erkin, Tanrı'nın temsilcileri oldukları-
na inanılan din adamlarının elinde bulunduğu
toplumsal/siyasal düzen, **2.** Tanrı adına papazlar
yönetimi, **3.** böyle yönetilen devlet. **4. theocratic-
ic(al)** : dînerksel, teokratik, **5. theocratically:**
din erkiyle, teokratik olarak.

theocrasy, *is.* **1.** birçok ilâhın veya ilâhî
vasıfların tek vücut olarak tecellisi, **2.** ruhun Al-
lahla birleşmesi.

theocrat, *is.* **1.** din erkçi, Allâhın temsil-
cisi olduğunu iddia eden hükümdar, **2.** din erkçi-
lik taraftarı.

theodicy, *is., ç. -cies* tanrı tüze: Allâhın
iyilik ve hakimiyeti yanında şeytanın da varlığı-
nı kabul etme. **theodicean** : tanrı tüzesel.

theodolite, *is.* teodolit, yatay ve düşey
açıkları ölçen hassas topografiya aleti. **theodolitic**:
teodolitile.

theogony, *is., ç. -nies* ilâhların soylarını
anlatan kitap. **theogonic** : ilâhların soylarına ait.
theognist : ilâhların soylarını anlatan kimse.

theol. =**1. theologian, 2. theological, 3. the-
ology.**

theologian, *is.* ilâhiyatçı, ilâhiyat âlimi.

theologic(al), *sf.* 1. ilâhiyat+*a* ~ **student** :

ilâhiyat öğrencisi, 2. tanrı bilimsel, Allah'ın emirlerine dayanan, 3. **theological virtue** : tanrısal erdem, ilâhî fazilet : iman, ümit, merhamet, 4. **theologically** : tanrı bilimsel olarak, ilâhiyat bakımından.

theologise/theologisation/theologiser,

Brit. bk. : **theologize/theologization/theologizer**.

theologize, *f.* -gized, -gizing 1. tanrı bilimsel/dinsel kurallara uy(dur)mak, tanrı bilimsel kuramlar meydana getirmek, 2. **theologisation** : tanrı bilimsel/dinsel kurallara uy(dur)ma, tanrı bilimsel kuramlar meydana getirme, 3. **theologizer** : tanrı bilimsel/dinsel kurallara uy(dur)an, tanrı bilimsel kuramlar meydana getiren.

theology, *is.*, *ç.* -gies tanrı bilimi, ilâhiyat, teoloji.

theomachy, *is.*, *ç.* -chies tanrılar savaşı, ilâhlarla savaş.

theomorphic, *sf.* tanrı biçiminde, ilâh şeklinde.

theomorphism, *is.* ilâhlara benzeme.

theopathy, *is.* esrime, vecit, dalınç, mistik coşkunluk, kendinden geçme. **theopathetic** = **theopathic** : esrik, vecde gelmiş, vecit hâlinde.

theophany, *is.*, *ç.* -nies tanrı görün : Allah'ın veya bir ilâhın tecellisi/görünmesi. **theophanic** = **theophanous** : tanrı görüşmesi.

theophyline, *is.* *ecz.* teofillin C7H8N4O2 : teobrominin eşizi zehirli bir alkoloid. Aminofillin hâlinde yelpik (astm) ve bazı kalp hastalıklarında kullanılır.

theorbo, *is.*, *ç.* -bos müz. çifte saphı eski utu. **theorbist** : udî, bu utu çalan.

theorem, *is.* 1. *mat.* teorem, kanıtsav, sav, dava, 2. (formülle ifade edilen) kural, yasa, kanun, 3. *man.* öncüllerden çıkarılabilen önerme, 4. doğruluğu kanıtlanabilen fikir/fade, 5. ~atic : teorem niteliğinde, 6. ~ically : teorem olarak

theoretic(al), *sf.* 1. kuramsal, nazarî, teorik. ~ **arithmetic** : kuramsal aritmetik, nazarî hesap, 2. farazî, düşünsel, varsayılan, 3. **theoretically** : kuramsal/nazarî olarak, teorik yönden.

theoretician, *is.* kuramçı, nazariyatçı, bir konunun sırf teorisi ile uğraşan kimse. *a military* ~.

theoretics, *is.* kuram, bir bilimin kuramsal yönü.

theorise/theorisation/theoriser, *Brit. bk.* : **theorize/theorization/theorizer**.

theorist, *is.* 1. kuramçı, nazariyatçı, bir konunun sırf teorisi ile uğraşan kimse. *a* ~ *in medical research*. 2. kuram kuran, nazariye/teori yürüten kimse.

theorize, *gs.f.* -ized, -izing 1. kuramlamak, kuram/nazariye kurmak/tesis etmek, ortaya bir nazariye atmak, 2. **theorization** : kuramlama, 3. **theorizer** : kuramçı, kuramlayan, ortaya kuram/nazariye atan.

theory, *is.* 1. kuram, teori, nazariye. ~ of cultural cycles : ekinSEL döngüler kuramı. ~ of factors : etkenler kuramı. ~ of games : oyunlar kuramı. ~ of relativity : görelilik kuramı, izafiyet teorisi. ~ of social contract : toplumsal sözleşme kuramı. ~ of stages : aşamalar kuramı. **number** ~ : sayılar kuramı, 2. fikir, düşünce, izah tarzı. *His* ~ about a new social order. 3. tahmin, tasavvur, zan. *He has a* ~ that the boy is the murderer but I think he's wrong. *e.a.-* 1. principle, doctrine, 2. idea, notion, concept, hypothesis, speculation, opinion, 3. conjecture, guess, presumption.

theosophy, *is.* teosofi, bireyle Allah ve melekler arasında doğrudan dinî bağlantı kurmayı amaçlayan dinî sistem; Budist ve Brahman sistemine benzer yeni bir din ve felsefe sistemi. **theosophic(al)** : teosofiyeye dayanan. **theosophically** : teosofi yönünden. **theosophism** : teosofi felsefesi. **theosophist** : teosofi felsefesine inanan.

therapeutic(al), *sf.* sağaltıcı, sağaltımsal, sağaltımla ilgili, tedavi edici, şifa verici. **therapeutically** : sağaltıcı olarak, sağaltım bilimle, tedavi maksadıyla.

therapeutic abortion, *is.* sağaltımsal düşük.

therapeutics, *is.* sağaltım bilimi, tedavi ilimi, terapi.

therapist = **therapeutist**, *is.* sağaltman, terapist.

therapy, *is.*, *ç.* -pies sağaltım bilimi, tedavi ilmi, terapi. **occupational** ~ : uğraşı sağaltımı. **hydro** ~ : suyla sağaltım. **psycho** ~ : ruh sağaltım. **speech** ~ : konuşma sağaltımı.

there

there, *sf. & zf. & is. & zm. & ünl.* 1. orada, şurada. “**Where is your book?** “ ~ it is!”: Kitabın nerede? “İşte orada!” ~’s the **difficulty** : zorluk orada, 2. oraya, şuraya. **Put it ~** : Onu oraya koy. 3. o noktada, arasında. *He stopped ~ for applause.* 4. o hususta. **His anger was justified ~** : O hususta öfkelenmeye haklı idi. ~ **you are wrong** : O hususta yanlıyorsun. 5. o yere. oraya. **We went ~ last year** : Geçen yıl oraya gittik. 6. ora, orası, o yer, 7. şu, oradaki. **Ask that man ~** : Oradaki adamı sor. 8. İşte! Bak! Gör-dün mü? ~! **It’s done!** İşte, (gördün mü), oldu bitti! ~ **she comes** : İşte geliyor! 9. hey. **Hurry up, ~!** Hey, çabuk ol! 10. haydi. ~ ~ ! **never mind** : (çocuğa) Haydi haydi, zarar yok, üzülmeme! ~, ~, **don’t cry** : Haydi, haydi, ağlama. 11. **there** kelimesi **be** fiilinden önce gelince varlık belirtir ve özne fiilden sonra gelir: ~ is : var. ~ is not : yok. ~ was : vardı. ~ will be : olacak. ~ is still time : Daha vakit var. ~ is a **burglar downstairs** : Aşağıda hırsız var. ~ is no reason : sebep yok. **Is ~ anybody at home?** Evde kimse var mı? 12. ~ **you are** ! (a) Ben demedim mi! (b) Demek geldin ha! (c) Buyurun, işte! 13. **all ~ k.d.** uyankı, çevik, açık göz. **He’s all ~** : çok açık gözdür. 14. **Are you ~** : Orada misiniz? 15. **have been ~** : haberdar, 16. **in ~** : mücadele hâlinde, 17. **not all ~ k.d.** kaçıktı, aklı başında değil. **He is not all ~** : Aklı başında değildir. 18. **So ~!** İşte o kadar! **I shall do as I like, so ~!** Canımın istedığını yaparım, işte o kadar! 19. **You have me ~ argo** (Vallahı) bunu bilmiyorum. 20. **You ~, pay attention** : Hey, gözünü aç, dikkat et.

there-, *ön ek* “ o yer, o zaman/vakit” anımları katar.

thereabout = thereabouts, *zf.* 1. o civarda, oralarda. **somewhere ~** : oralarda bir yerde. 2. (zaman) o sıralarda, o sularda, ... raddelerinde. **It was two o’clock or ~** : Saat 2 sularında idi. 3. takriben, aşağı yukarı, civarında, kadar. **a dozen or ~** : bir düzine kadar.

thereafter, *zf.* 1. sonra, ondan sonra. *The system, once learned, can ~ be applied with great effectiveness.* 2. *esk.* gereğince, -e göre. *e.a.- 1. afterwards, 2. accordingly.*

thereagainst, *zf. esk.* ona karşı.

threat, *zf.* 1. orada, o zaman, o şurada, 2. o sebepten, o nedenle. *e.a.- 1. there, 2. thereupon, for that reason.*

thereby, *zf.* 1. onunla, o vasıta ile, 2. o mü-nasebetle, öylece, bu suretle, o nedenle, ona uya-rak, o veçhile. *He stopped to speak to them and ~ missed his train.* 3. orada, o civarda. *He lived ~.* 4. *İsk.* aşağı yukarı, takriben.

therefor, *zf. esk.* onun için, bunun için, buna, ona. **When the need ~ no longer exists** : Artık ona ihtiyaç kalmayınca.

therefore, *zf.* o hâlde, öyle ise, binaena-leh, bu sebepten, bu yüzden, bundan dolayı, binnetice, bunun için, bunun sonucunda. **I think, ~ I am** : Düşünüyorum, o hâlde varım. *We have a growing population and ~ we need more and more food.* *e.a.- consequently, hence, whence, wherefore, accordingly.*

therefrom, *zf.* ondan, bundan, oradan. **It follows ~ that...** : Bundan şu sonuç çıkar ki...

therein = thereinto, *zf.* 1. onun içine/ içinde, orada. **All those that live ~** : Orada yaşıyanların hepsi. 2. o hususta, bu suretle.

thereinafter, *zf.* sonra, bunu takiben, mü-teakiben.

theremin, is. sesleri elektronik olarak üre-tten bir müzik aleti. **~ist** : bu aleti çalan kimse.

thereof, *zf.* ondan, o sebepten, bu nedenle.

thereon, zf. 1. (onun) üstüne/üzerine. *I read the report and wrote some remarks ~.* 2. bu-nun üzerine, hemen, derhâl, akabinde, bunu mü-teakip. *e.a.- 1. on it, 2. thereupon.*

there’s = 1. **there is**, 2. **there has**.

thereto = thereunto, *zf.* 1. ona, o yere, oraya, o şeye. **The house and the garden per-taining ~** : Ev ve ona ait olan bahçe. 2. *esk.* ilâveten, ayrıca, bundan başka.

theretofore, *zf.* o zamana/ana kadar, ondan önce.

thereunder, *zf.* 1. onun altın(d)a, 2. gerekince, uyarınca, mucibince, orada belirtilenlere uyarak,

thereupon, *zf.* 1. hemen, derhâl, akabin-de, bunu takiben. *The child murmured “good-night” and ~ fell asleep.* 2. onun üzerine, sonuç olarak, 3. onun üzerinde/üstünde, 4. bu konuda, bu hususta, onunla ilgili olarak. *There is much to be said ~.* *e.a.- 1. then, immediately, suddenly, at once,*

therewith, *zf.* 1. onunla, 2. ona ilâveten, ayrıca, üstelik, 3. aynı anda, hemen, derhâl.

therewithal, *z.f.* 1. bundan başka, ayrıca, üstelik, 2. bunu takiben, aynı zamanda, bununla birlikte.

theriac = **theriaca**, *is.* 1. panzehir, yılan zehirine karşı ilaç, 2. macun, şeker pekmezi, 3. **theriacal** : panzehir kabilinden. *e.a.- 1. cure-all, 2. molasses, treacle.*

therianthropic, *sf.* 1. yarı insan yarı hayvan biçiminde, 2. böyle ilâhları olan dînlere ait, 3. **therianthropism** : yarı insan yarı hayvan şeklindeki ilâhlara tapma.

theriomorphic = **theriomorphous**, *sf.* hayvan şeklinde (simgelenen ilâh). **theriomorph** : hayvan şeklindeki ilâh.

therm = **therme**, *is. fiz.* büyük ısı birimi: 1000 Kcal. veya 100,000 British thermal units.

therm- = **thermo-**, *ön ek* “ısı, sıcaklık, hararet”.

thermae, *is.* 1. iîlcalar, kaplıcalar, 2. *esk.* hamam.

thermal, *sf. & is.* 1. **thermic** *d.d.* ısl. ~ **agitation** : ıslı kıpırdanma. ~ **analysis** : ıslı çözümleme. ~ **barrier** : ıslı engel, roketin ısı ile sınırlanan maksimum hızı. ~ **capacity** : ıslı sığa. ~ **conductivity** : ıslı iletim. ~ **convection** : ıslı akışım. ~ **diffusion** : ıslı yayımım. ~ **efficiency** : ıslı verim. ~ **energy** : ıslı erke. ~ **equilibrium** : ıslı denge. ~ **radiation** : ıslı ışınım. ~ **reactor** : ıslı tepkileşimlik. ~ **unit** : ısı birimi, 2. kaplîca+, iîlîca+. ~ **spring** : kaplîca, iîlîca. ~ **waters** : kaplîca suları, 3. sıcak hava cereyanı.

thermel, *is. bk.* : **thermocouple**.

thermic, *sf.* ısl. *e.a.- thermal.*

Thermidor, *is.* Fransız iîtlâli takviminde on birinci ay (19 Temmuz-17 Ağustos).

thermion, *is. fiz.* ıslı ışır, akkor cismin yadıldığı ışır/iyon. ~ic : ıslılışsel. ~ic **current** : ıslı ışersel akım. ~ic **emission** : ıslı ışersel salım. ~ic **tube** : ıslı ışersel boru, ıslı eksicik borusu. ~ic **valve** : (a) elektron tüpü, (b) ıslı ışersel boru.

thermionics, *is. fiz.* ıslı ışır bilimi.

thermionization, *is. fiz.* ıslılışlerleşim.

thermistor, *is. fiz.* ıslı direnç.

thermite, *is.* termit, kaynakçılıkta kullanılan alüminyum demiroksit karışımı.

thermo- = **therm-**, *ön ek* “ısı, sıcaklık, hararet”.

thermobarograph, *is. fiz.* ısı basıncı, bir gazın sıcaklık ve basıncını ölçüp kaydeden alet.

thermobarometer, *is. fiz.* ısı basıncı, havanın sıcaklık ve basıncını ölçen alet.

thermochemistry, *is.* ısıl kimya. **thermochemical** : ısıl kimyasal. **thermodynamically** : ısıl kimyasal olarak. **thermochemist** : ısılkimyacı, ısıl kimya uzmanı.

thermocouple, *is. fiz.* ısıl çift. **thermel**, **thermoelectric couple**, **thermoelectric thermometer** *d.d.*

thermocurrent, *is. fiz.* ıslı elektrik akımı.

thermodynamic(al), *sf.* 1. ıslı devim bilimsel, ıslı diriksel, termodinamik, 2. ıslı üreten/kullanan, 3. **thermodynamically** : ıslı devim bilimsel olarak, termodinamik bakımından/yönden.

thermodynamics, *is.* ısı devim bilimi, ıslı dirik bilgisi, termodinamik. **thermodynamicist** : ıslı devim bilimi uzmanı.

thermoelectric(al), *sf.* ıslı elektriksel. ~ **couple** : ıslı elektrik çift. ~ **effect** : ıslı elektrik etki. ~ **inversion** : ıslı ışersel tersinim. ~ **power** : ıslı elektrik güç. ~ **thermometer** : ıslı elektrik ıslılıçer. **thermoelectrically** : ıslı elektriksel olarak.

thermoelectricity, *is. fiz.* ıslı elektrik.

thermoelectron, *is. fiz.* ıslı eksicik, ıslıma ile yayılan elektron.

thermogenesis, *is.* ıslı üretimi : hayvan vücutunda fizyolojik süreçle ısı oluşumu. **thermogenetic** : ıslı üretimsel, ısı doğuran.

thermogenous, *sf.* ısı üretken.

thermograph, *is.* ıslılıçizer, yazıcı ıslılıçer, kaydedici termometre.

thermolabile, *sf. biy.- kim.* ıslı ile/ıslına bozulan. *k.a.- thermostable.*

thermolysis, *is.* 1. *fizy.* vücuttan ısı dağılımı, 2. *kim.* ıslı ayrışma, 3. **thermolytic** : ıslı dağılımsal, ıslı ayrışımsal.

thermomagnetic, *sf. fiz.* ıslı mıknatıssal. ~ **effect** : ıslı mıknatıssal etki.

thermmeter, *is.* ıslılıçer, sıcaklıkölçer, termometre. **thermmetric(al)** : ıslı ölçümssel. **thermmetrically** ıslı ölçümle, sıcaklık ölçerek.

thermmetry, *is.* ıslı ölçüm, sıcaklık ölçüm.

thermmotor

thermmotor, *is.* ıslı motoru, sıcak hava motoru.

thermonuclear, *sf. fiz.* ıslı çekirdeksel. ~ **bomb** : hidrojen bombası. ~ **reaction** : ıslı çekirdeksel tepkinim.

thermophosphorescence, *is. fiz.* ıslı fosfor ıslı.

thermopile, *is. fiz.* ıslı çift gözü, ıslı pil.

thermoplastic, *sf.&is. kim.* ıslı plastiç. ~**ity** : ıslı plastiçlik.

Thermos, *is.* termos.

thermoregulator, *is. fiz.* ıslı düzenleyici.

thermoscope, *is. fiz.* ıslığozler : hacim değişmesini ölçerek sıcaklık değişimelerini belirten alet. **thermoscopic(al)** : ıslı gözlemlsel.

thermosetting, *is. &sf.* ıslı sertleşim(sel).

thermosiphon, *is.* su ısıtaç, termosifon.

thermosphere, *is.* ıslı küre: yükseldikçe sıcaklığın arttığı üst atmosfer kuşağı.

thermostable, *sf.* 1. ıslıya dayanır, ıslınınca bozulmaz, 2. **thermostability** : ıslıya dayanma. *e.a.- thermolabile*.

thermostat, *is.* ıslı denetir, sıcaklık deneteci, termostat. **thermostatic** : ıslı denetimsel. **thermostatically** : ıslı denetimle. ~**ics az kul.** ıslı kararlılık, sıcaklığı sabit tutma bilimi.

thermotaxis, *is.* 1. *biy.* ıslı devinim : canlıların ıslı kaynağına yaklaşması/uzaklaşması, 2. *физ.* ıslı denge : vücut sıcaklığının dengelenmesi, 3. **thermotaxic** : ıslı devinimsel, ıslı denge gesel.

thermotensile, *sf. az kul.* ıslı gerilme : gerilme dayanıklılığının sıcaklıkla değişmesi ile ilgili.

thermotherapy, *is.* ıslıla sağaltım, ısıtarak tedavi.

thermotropism, *is. biy.* ıslı yönelim : canlıların ıslı yönelerde büyümeli. **thermotropic** : ıslı yönelime ait.

theroid, *sf.* hayvanca, hayvanî, hayvan gibi, hayvana benzer. *e.a.- brutish, beastlike*.

theretical, *sf.* kaba, küfürbaz, ağızı bozuk. *e.a.- scurrilous, foulmouthed, abusive*.

thesaurus, *is. ç. -sauri* 1. eş anlamlar sözlüğü, eş ve zıt anlamları veren sözlük, 2. büyük sözlük, 3. ambar, hazine, 4. (bilgisayar) gömülü bilgisayarın belleğindeki bilgileri gösteren dizin.

these, *sf.&zm.* bunlar. **tekili** : **this**.

thesis, *is., ç. -ses* 1. sav, dava, 2. önerme, kaziye, 3. iddia, 4. tez. *a doctoral ~ in electrical engineering*. 5. konu, 6. *niüz, şiir* vuru, vurgu.

thespian, *sf. &is.* 1. drama/tyatroya ait, 2. oyuncu, aktör, aktris. *e.a.- 2. actor, actress*.

Thessalonian, *sf.&is.* Selânik+, Selânikli.

Thessalonike, *is.* Selânik. *e.a.- Salonika*.

Thessaly, *is.* Tesalya.

theta, *is.* teta, Yunan alfabetesinin sekizinci harfi. ~ **wave** = ~ **rhythm** : teta dalgası : uykulu/ yarı bilinçli hâldeki beyinden yayımlanan 4-8 hertzlik elektrik dalgası.

theurgy, *is., ç. -gies* 1. mucize, 2. sihir, büyülü, 3. büyülüçülük, 4. **theurgical** : mucizevî, sihirli, büyülü, 5. **theurgically** : mucize ile, sihirle, büyülü ile, 6. **theurgist** : sihirbaz, büyücü. *e.a.- 2. magic*.

thew, *is.* 1. *gen.* **thews** : kas, adale, 2. **thews** : kuvvet, adale gücü, 3. ~**less** : (a) korkak, (b) zayıf, cılız, 4. ~**y** : kuvvetli, adaleli. *e.a.- 1. muscle, 2. strength, 3. (a) cowardly, timid, (b) weak*.

they, *zn.* onlar. ~ **say that** : diyorlar ki, denildiğine göre. *They will arrive on Monday. They say prices are going to increase again. bk.: he, she, it, their, theirs, them*.

they'd = 1. they had, 2. they would.

they'll = 1. they will, 2. they shall.

they're = they are. **they've** = they have.

T.H.I. = Temperature-Humidity Index.

thiacetic acid, *bk.* : **thiocetic acid**.

thiamin(e), *is. biy.- kim.* tiyamin, B1 vitaminı : C12H17ClN4OS. Hububat kabuklarında, yeşil bezelyede, karaciğerde ve yumurta sarısında bulunur. Noksanlığı beriberi ve bazı sinir hastalıklarına sebep olur. **vitamin B1, aneurin (e) d.d.**

thiazine, *is. kim.* tiyazin, 4C+N+S ihtiva eden çevrimisel bileşimler.

thiazole, *is. kim.* tiyazol, C3H3NS. renksiz, pis kokulu sıvı.

thick, *sf.&zf.&is.* 1. kalın, 2. kalınlığında(ki). *a board one inch ~*. 3. sık, kesif, ağır. *a ~ forest. a ~ fog*. 4. koyu, yoğun. *a ~ soup*. 5. derin, kesif. ~ *darkness*. 6. bariz, belirgin, göze çarpan. *a ~ German accent* : bariz bir Alman sive-

si. 7. anlaşılmaz, tutarsız, insicamsız. ~ *speech*. 8. çok, dolu, bol. **a room ~ with guests** : misafirlerle dolu bir oda. **a table ~ with dust** : çok tozlu bir masa, 9. *k.d.* sıkı, sıkı fıkı, senli benli, samimî, su sızmaz. **be very ~ with s.o.** : birisiyle senli benli olmak. ~ **as thieves** : aralarından su sızmaz, çok sıkı fıkı, 10. kalın kafalı, ahmak, budala. **as ~ as two short planks** : mankafa, kafası saman dolu, aptal mı aptal, 11. aşırı, abartmali, mübalâgâlı. **That's a bit ~ argo** Bu kadarı da fazla! *They thought it a bit ~ when he called himself genius. He felt it was a bit ~ to be fired* : Haksız yere kovulduğunu düşündü. 12. (ses) boğuk, kısık, 13. kalınca. *Slice the cheese ~.* 14. sık bir hâlde, sık sık. ~ **and fast** : bir-biri ardınca, durmadan, faslasız, ara vermeden. **More discoveries followed ~ and fast** : Birbirini ardınca yeni keşifler yapıldı. 15. kalınlık, koyuluk, yoğunluk, bir şeyin en yoğun olduğu yer/zaman. **in the ~ of the fight** : kavganın en şiddetli/ kızgın amânda, 16. **lay it on ~ k.d.** aşırı övmek/methetmek, pohpohlamak, dalkavukluk etmek, abartmak, 17. **through ~ and thin** : azimle, metanetle, sebatla, yılmadan, her güclü-ge göğüs gererek. **stick to s.o. through ~ and thin** : birisine her zaman (hem iyi hem kötü günlerinde) sadık kalmak, 18. **thickish** : kalınca, koyuca, 19. **thickly** : kalın kalın, kalm/koyu/kesif/sık bir şekilde. *e.a.- 3. dense, 5. deep, profound, 6. extreme, decided, pronounced, 7. indistinct, 9. intimate, 10. dull, stupid, 11. excessive, exaggerated, 12. husky, throaty, guttural, 16. flatter, 17. steadfastly.* **k.a.- 1. thin.**

thicken, *f.* 1. kalınlaş(tır)mak, koyulaş(tır)mak, sıklaş(tır)mak, yoğunlaş(tır)mak, 2. bulan(dir)mak, 3. şiddetlen(dir)mek, çoğal(t)mak, 4. karış(tır)mak, çapraş(tır)mak, çatallaş(tır)mak, muğlaklaş(tır)mak. **The plot ~s** : (roman/piyes vb. de) vakalar karışıyor/catallaşıyor.

thickener, *is.* 1. kalınlaştırıcı, koyulaştırıcı, sıklaştırıcı, yoğunlaştırıcı şey, 2. tortu ayırcı alet.

thickening, *is.* 1. kalınlaş(tır)ma, koyulaş(tır)ma, sıklaş(tır)ma, 2. kalınlaştırıcı, koyulaştırıcı, sıklaştırıcı madde, 3. kalınlaşmış/kabarmış kısım, şişkinlik. *e.a.- 2. thickener, 3. swelling.*

thicket, *is.* sık çalılık/fundalık/ağaçlık.

thickheaded, *sf.* 1. kalın kafalı, mankafa, 2. (hayvan) kocabaş, 3. ~ly : aptalca, budalaca, 4. ~ness : kalın kafalılık, mankafalılık, aptallık. *e.a.- 1. stupid, dull-witted.*

thick-knee, *is.* *zool.* kalın bacaklı kuş, kocagöz, çayır balabani. *e.a.- stone-curlew.*

thickleaf, *is., ç.* -leaves kalın yapraklı bitki (*Crassula*).

thickness, *is.* 1. kalınlık, sıklık, yoğunluk, koyuluk, kesafet, 2. bir şeyin kalın kısmı, 3. kat, tabaka. **two ~es of cloth** : iki kat kumaş. *e.a.- 3. layer, stratum, ply.*

thickset, *sf.&is.* 1. sık dikilmiş. *a ~ hedge*. 2. dolu. **a sky ~ with stars** : yıldızlarla dolu gökyüzü, 3. tıknaz, kısa boylu fakat sağlam yapılı. *a ~ young man.* 4. *bk.*: **thicket**. *e.a.- 1. dense, 3. stocky, stout.*

thickskinned, *sf.* 1. kalın derili, 2. kaba, duygusuz, vurdumduymaz, yüzsüz. *e.a.- 2. insensitive, obtuse, callous.* **k.a.- 2. sensitive, feeling.**

thick-skulled, *sf.* kalın kafalı, aptal, mankafa. *e.a.- stupid, obtuse, dull, thickheaded.*

thick-witted, *sf.* 1. kalın kafalı, aptal, mankafa, 2. ~ly : aptalca, mankafa gibi, 3. ~ness : kalın kafalılık, aptallık, mankafalılık. *e.a.- 1. stupid, obtuse, dull, thickheaded.*

thief, *is., ç.* **thieves** hırsız. **Set a ~ to catch a ~** : Dinsizin hakkından imansız gelir/ çivi çivisi sörker. **There is honor amongst the thieves** : İt iti isırmaz/ Hırsızı hırsızı korur/ Hırsızlığın da bir şerefi vardır. *e.a.- burglar, pickpocket, robber, highwayman.*

thieve, *f.* **thieved, thieving** 1. hırsızlık yapmak, çalmak, 2. **thievishly** : çalarak, hırsızlıkla. *e.a.- 1. steal.*

thieveless, *sf. lsk.* 1. soğuk, hissiz, ilgisiz, bigâne, 2. kaba, nezaketsiz. *e.a.- 1. cold, listless, thowless 2. ungracious, hard.*

thievery, *is., ç.* -eries hırsızlık, çalma. *e.a.- theft.*

thievish, *sf.* 1. hırsızlığa alışmış, 2. hırsız gibi, 3. ~ly : hırsızca, hırsızlama, çalarak, 4. ~ness : hırsızlığa alışkanlık.

thigh, *is.* 1. uyluk, but, kalça, 2. ~bone : uyluk/kalça kemiği.

thigmotaxis

thigmotaxis, *is. biy.* 1. uyardevim, bir canının mekanik bir uyarana doğru gitmesi veya ondan uzaklaşması, 2. **thigmotactic** : uyardevimsel. *e.a.- 1. stereotaxis*.

thigmotropism, *is. biy.* 1. katı yönelim, 2. **thigmotropic** : katı yönelimsel. *e.a.- 1. stereotropism*.

thill, *is. araba oku.*

thimble, *is.* 1. yüksek, dikiş yüksüğü, 2. mak. bilezik, yüksek şeklinde makina parçası, 3. *den.* radansa, 4. **~ful** : yüksek dolusu, az bir miktar.

thimbleberry, *is., ç. -ries bot.* yüksek çileği (*Rubus occidentalis*) : meyvesi yüksek çileğimde bir tür ağaç çileği.

thimblerig, *is.&f. -rigged, -rigging* 1. üç yüksek oyunu: bir nohut ve üç yüksükle yapılan üçkâğıtçılık, 2. üç yüksek oyunu oynamak, 3. **thimblerigger** : üç yüksükü.

thimbleweed, *is.* 1. yüksek otu (*Anemone virginiana*), 2. çan çiçeği (*Rudbeckia laciniata*).

thimerosal, *is. ecz.* timerosal C9H9 HgNaO2S. Eriyigi yara pansumanında antisептик olarak kullanılan krem renkli toz (sodyum etil merkuri tiyo-salisilat).

thin, *sf.&zf.&f. -thinned, thinning* 1. ince, 2. zayıf, ciliz, çelimsiz. *a ~ man. as ~ as a lath* : bir deri bir kemik, 3. seyrek. ~ vegetation. ~ **on top** *k.d.* dazlak, 4. sulu, cıvık, hafif. ~ *soup*. 5. düşük basınçlı, az yoğun, seyreltilmiş. ~ *air. disappear into ~ air* : yok olmak, toz olmak. **out of ~ air** : hiç yoktan, havadan, 6. kit, az. ~ **on the ground** *k.d.* pek seyrek, az rastlanır. *Taxis seem very ~ on the ground tonight, we'll have to walk.* 7. zayıf, mesnetsiz, sudan. *a ~ excuse* : sudan bir mazeret. *that's a bit ~* : Bu biraz uydurma (mazeret)/zayıf (delil). **have a ~ time** *k.d.* zamanı sıkıntılı/başarısız geçmek, 8. cir-lak, hafif, zayıf. *a ~ voice.* 9. soluk, 10. cansız, kuvvetsiz, 11. eksik, yetersiz. **My patience has worn ~** : Sabırm tükendi. 12. ince ince. *slice the cheese ~.* 13. ince/seyrek bir şekilde, 14. incel(t)mek, seyrel(t)mek, seyrekleş(t)mek, zayıfla(t)mak, sulandırmak. ~ **down** : (tahta vb.) inceltmek, (boya vb.) sulandırmak. ~ **out** : seyrekleş(t)mek. **The crowd is ~ning out** : kalabalık seyrekleşiyor/dağılıyor. 15. **~ly** : incecik, sey-

rekçe, zayıf bir şekilde. ~**ly clad** : (a) incecik giyimmiş, (b) fakir kıyafetli. **His anger was ~ly disguised** : Öfkесini pek gizleyemiyordu. a ~**ly veiled threat** : pek gizlenemeyen bir tehdit, 16. **~ness** : incelik, seyreklik, zayıflık, hafiflik, cıvılkı, sululuk. *e.a.- 2. lean, spare, slim, slender, skinny, lank, scrawny, gaunt, 3. sparse, 5. rarefied, 6. scant, meager, 7. flimsy, weak, 8. shrill, weak, 9. sparsely k.a.- 6. abundant, plentiful, 13. densely.*

thine, *zm. esk.* 1. senin. ~ *eyes, ~ honor.* 2. seninki, sana ait. ~ *is the power and the glory.*

thing, *is.* 1. şey, nesne. **He knows a ~ or two** : (a) Bir iki şey biliyor. (b) Çok bilmiştir, şeytanırdır. **talk of one ~ and another** : şundan bundan bahsetmek/dereden tepeden konuşmak, 2. mevcudiyet, cansız şey/madde, 3. ~**s** : iş(ler), alıval, durum, maslahat. ~**s are going well now** : Şimdilik işler yolunda gidiyor. **How are ~s ?** İşler nasıl? Ne var ne yok? 4. eylem, iş, olay, vak'a. **to do gerat ~s** : büyük işler yapmak. 5. iş, görev. **I've got a lot of ~s today** : Bugün yapılacak çok işim var. 6. ayrıntı, özellik, hulus. **perfect in all ~** : her hususta mükemmel, 7. amaç, gaye, maksat. **The ~ is to reach this line with the ball.** 8. çare, deva, yöntem. **This is just the ~ for your insomnia.** **be all ~s to all men** : herkesle iyi geçinmek, herkesin nabzına göre şerbet vermek, 9. yaratık, mahlük. **His daughter's a pretty little ~.** **a dear old ~** : sevimli bir ihtiyar/kadıncağız/adamcağız. **dumb ~s** : hayvanlar, 10. ~**s** : pili pırıtı, eşya. **Pack your ~s and go** : Pilini pırıtı topla, git! 11. ~**s** : giyecikler, 12. ~**s** : yemek takımı, kap kacak. **clear away the ~s** : sofrayı toplamak. *I'll wash the breakfast ~s.* 13. fikir, düşünce, düşünülen şey. *I have just one ~ to say to you.* **see ~s** : hülyaları olmak, 14. *k.d.* yılıgı, korku, çekinme. *She has a ~ about dogs.* 15. **argo** sevilen/istelenen/gözde şey. **That's the ~ for me** : İşte tam istedigim! **to do one's ~** : canımın istedığını yapmak. **to find your own ~** : sevdigi şeyi bulmak. **just the ~ = the very ~** : tam istedigim, ta kendisi. **I have been looking for a good house and have at last found one which is the very ~** : İyi bir ev arıyorum, nihayet tam istedigimi buldum. **I'm not feeling at all the ~s** : Biraz keyifsizim. 16. **huk.** mal, eşya, 17. **for one ~** : bir kere, ev-

velâ, her şeyden önce, **18. It's a good ~** : İyi ki, bereket versin ki. *It's a good ~ I was not home when the fire started.* **19. make a good ~ (out) of sth** *k.d.* bir şeyden yararlanmak/istifade etmek/kâr çıkarmak, **20. make a mess of ~s** : işi berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, **21. make a thing of** : abartmak, mesele yapmak, izam etmek. *I disagree with you, but don't let's make a ~ of it!* **22. sure ~** : (a) tabii, elbette, (b) emin/güvenilecek şey, **23. take ~s too seriously** : olayları fazla ciddiye almak, **24. taking one ~ with another** : her husus göz önüne alınması takdirde, **25. Well, of all ~s** ! Hoppala! Bir bu eksikti! *e.a.- 3. matters, affairs, 4. action, deed, event, 5. task, chore, 6. particular, respect, detail, 7. aim, objective, 9. creature, 12. utensils, 13. thought, 14. phobia.*

thingamabob = thingumbob = thingamajig = thingumabob = thingumajig. *is. k.d.* şey, nesne, hani ne derler, zimbirti, zırıltı. **Pass me the ~** : Şu zimbirtiyi bana uzat.

thing-in-itself, is., ç. things-in-themselves *fel.* kendinde şey, bizatîhi şey : bilen özneden, bilinçten bağımsız olarak kendi başına var olan, deneyin ötesinde bulunan şey.

think, sf.&f. thought, thinking **1.** düşünmek, tefekkür etmek. **to ~ hard** : derin derin düşünmek. **I know what you are ~ing** : Ne düşündüğünü biliyorum. **to act without ~ing** : düşünmeden hareket etmek. **What do you ~ about the future?** **2.** düşünüp taşınmak, ölçünmek, temmül etmek. **Let me ~ !** Dur bakayım. **3.** mütalâa etmek, **4.** zannetmek, sanmak, farz etmek. **I ~ you're right** : Zannederim haklısınız. **I don't ~ so !** Zannetmem! **I should hardly ~ so** : Pek zannetmem. **5.** niyetlenmek, niyet etmek, **6.** kurmak, icat etmek, tasarlamak, tasavvur etmek, ummak. **What will they ~ of next** : Daha kimbilir neler icat edecekler? **I thought as much** : Zaten bunu bekliyordum/umuyordum. **I would never have thought that-of you** : Senin böyle bir şey yapacağını ummazdım. **~ing to please me, he said that...** : gözüme girmek maksadıyla dedi ki... **7.** hatırlamak, hatırlama getirmek, **8.** addetmek, bir fikirde olmak, **9. ~ aloud** : düşündüğü söylemek, **10. ~ better of** : (a) fikrini değiştirmek, vaz geçmek, caymak. *I was going to ask a question, but thought better of (doing) it.* (b)

daha iyi saymak, hakkındaki kanaatini düzeltmek, **11. ~ fit/proper/right** : uygun/münasip görmek. **By all means, do if you ~ fit** : Uygun görüyorsanız, hay hay, yapın. **12. ~ much of** : çok sevmek/hoşlanmak. **I don't ~ much of that** : O hiç hoşuma gitmez. **13. ~ too much of oneself** : (a) kendini beğenmek, (b) hep kendini düşünmek, **14. ~ nothing of** : önem vermemek, kolay görmek, **15. ~ of** : hatırlamak, düşünmek, hayal etmek, saymak. **I couldn't ~ of it** : Dünyada böyle bir şey yapamam/yapmayı aklıma bile getirmem. **I ~ very highly of him** : Benim nazarımda onun değeri büyüktür. **He is well thought of** : İtibarı yüksektir, hatırlı sayılır. **I told him what I thought of him** : Ona haddini bildirdim, ne mal olduğunu yüzüne karşı söyledim. **16. ~ out** : düşünüp bulmak/çıkarmak/halletmek, düşünerek bir sonuca varmak, **17. ~ over** : üzerinde/etrafında düşünmek, düşünüp taşınamak, **18. ~ the world of** : çok değer vermek, çok sevmek, **19. ~ through** : düşünüp sonuç çıkarmak, **20. ~ twice** : iyi düşünmek, **21. ~ up** : düşünüp bulmak, akıl etmek, tasarlamak, **22. To ~ that man should go to the moon!** İnsanoğlunun aya gideceği kimin aklına gelirdi? **To ~ that he was once rich !** Onun vaktiyle zengin olduğuna bin şahit gerek. **23. Well, ~ of that!** Hayret, kimin aklına gelirdi? **24. What am I ~ing of** ? Ne kafa! Ne aptallık! **25. While I'm ~ing of it** : Aklımdayken... **26. Who'd have thought it = well, ~ of that!** Açayıp, kimin aklına gelirdi?

thinkable, sf. **1.** düşünülebilir, tasavvur edilebilir, akla gelebilir, **2.** kabul edilebilir. **It is not even ~** : asla kabul edilemez.

thinker, is. **1.** düşünür, mütefekkir, âlim, filozof, **2.** (belirtilen tarzda) düşünen. **Your child is a slow ~** : Çocuğunuzun kafası yavaş işliyor. *e.a.- 1. scholar, philosopher, theorist.*

think factory, k.d. bk.: think tank.

thinking, sf.&is. **1.** düşünen, düşünceli, akıllı, akılda. *Man is a ~ animal.* **2.** düşünce, düşünme, fikir, muhakeme. **What's your ~ on this matter?** Bu konudaki düşünceniz nedir? **way of ~** : düşünce tarzı, **3. ~ cap** : derin düşünce/tefekkür. **put one's ~ cap** : derin düşüncelere dalmak, **4. ~ part** *tiy.* sessiz rol, **5. ~ly** : düşünerek, düşünceli bir şekilde. *e.a.- 1. rational, reasoning, 2. thought, reflection, judgment.*

think piece

think piece, *is. argo* yorum, olayları inceleyen/yorumlayan yazı.

think tank = **think factory**, *is. k.d.* araştırma merkezi, uzman danışmanlar kurulu.

thinner, *sf.&is.* 1. inceltici, (boyayı vb.) sulandırıcı, seyreltici, 2. daha ince.

thinnish, *sf.* incecik, oldukça ince.

thin skinned, *sf.* 1. ince derili, 2. alingan, tenkide tahammül edemeyen, 3. duygulu, hasas, yufka yürekli, ince hisli. *e.a.-* 2. **touchy**, 3. **sensitive**.

thio, *sf. kim.* kükürtlü. ~ **acid** : kükürtlü asit, oksijenlerinin yerine kükürt geçmiş asit.

thio, *sf. ön ek* “kükürt, kükürtlü”.

thioacetic acid = **thiacetic acid**, *sf. kim.* kükürtlü sirke asidi, CH₃COSH. Göz yaşartıcı dumanlar çikaran sıvı.

thioaldehyde, *sf. kim.* kükürtlü aldehit.

thiocarbamide, *sf. bk.*: **thiourea**.

thiocyanate, *sf. kim.* kükürtlü siyanür, NaSCN.

thiocyanic acid, *sf. kim.* kükürtlü siyanür asidi, HSCN : yalnız tuzlarıyla bilinen kararsız bir asit.

thiocyanogen group = **thiocyanogen radical**, *is. kim.* kükürtlü siyanür kökü: tek valanslı -SCN grubu.

thiol, *sf.&is. kim. bk.*: **mercaptan**, **mercapto**.

thionic, *sf. kim.* kükürtlü, kükürde ait. ~ **acid** : kükürtlü asit: genel formülü H₂SnO₆ olan beş asitten her biri (n= 2, 3, ..., 6).

thionin, *is. kim.* tiyonin, mor renkli tiyazin türevi.

thionyl, *is. kim.* tiyonil, SO grubunu ihtiyaç eden anorganik bileşim.

thiopental = **thiopentone** = **thiopental**/

thiopentone sodium, *is. ecz.* tiyopental : C₁₁ H₁₈N₂O₂S. Damardan verilen anestetik barbitürat.

thiophen(e), *is. kim.* tiyofen C₄H₄S : kömür katranında bulunan eritici sıvı.

thiosulfate, *is. kim.* tiyosülfat, tiyosülfürük asidin tuzu.

thiosulfuric acid, *is. kim.* tiyosülfürük asit H₂S₂O₃.

thiouracil, *is. ecz.* tiyoürasil C₄H₄N₂O₃: tiroid bezesinin etkinliğini yavaşlatıcı acı toz.

thiourea = **thiocarbamide**, *is. kim.* tiyoure CS(NH₂)₂ Fotoğrafçılıkta, organik bileşimlerde ve kauçüğün volkanizasyonunda kullanılan katı madde.

third, *sf.&is.&zf.* 1. üçüncü, 2. üçte bir (parça/hisse), 3. *oto.* üçüncü vites, 4. *gen. ~s huk.* dul kadına kocasından kalan üçte bir miras, 5. *müz.* üçlü, üçüncü harmonik, üçlü fasila, 6. üçüncü olarak, 7. ~ **class** : (a) üçüncü sınıf, (b) üçüncü mevkii, 8. ~ **class mail** : ABD postada açık gönderilen matbua, 9. ~ **degree** : (a) ABD karakolda sorgu sırasında yapılan işkence, (b) üçüncü sınıf duvar ustası, 10. ~ **dimension** : (a) üçüncü boyut, (b) açıklayıcı/aydınlatıcı/vuzuh ve sarahate kavuşturucu nesne, 11. ~ **estate** : avam, halk, siyasi nüfuz itibarıyla üçüncü gelen sınıf, 12. ~ **eyelid** *bk.*: **nictitating membrane**, 13. ~ **finger** : yüzük parmağı, 14. ~ **force** : üçüncü (siyasi) kuvvet, iki kuvvet arasında aracı durumda olan kuvvet, 15. ~ **International** = **Communist international** : Milletler Arası Komünizm Örgütü (1919-1943). Moskova'da kurulan ve yıkıcı devrimle komünizmi yaymaya çahışan örgüt, 16. ~ **law of motion** : devininin/Newton'un üçüncü yasası: Her etkiye eşit ve zit bir tepki vardır, 17. ~ **law of thermodynamics** : ısı devim biliminin üçüncü yasası, 18. ~ **man** : üçüncü adam, üçüncü oyuncu, 19. ~ **market** : borsa dışı el altından hisse senedi alış verisi, 20. ~ **mate** = ~ **officer** : (ticaret gemilerinde) üçüncü kaptan/zabit, 21. ~ **party huk.** üçüncü şahıs, dışardan bir kimse, 22. ~ **party procedure** *huk. bk.*: **impleader** (2), 23. ~ **person gr.** üçüncü şahıs, 24. ~ **rail** : üçüncü ray, elektrikli trende akım taşıyan ray, 25. ~ **Reich** : Almanya'da Nazi Yönetimi (1933-45), 26. ~ **Republic** : Fransa'da üçüncü Cumhuriyet (1870-1940).

third-best, *sf.* (sırada/derece itibarıyla) üçüncü.

third day, *is.* Salı günü, üçüncü gün.

third-degree, *sf. -greed, -greeing* 1. üçüncü derecede bulunan, sıradan üçüncü olan, 2. ABD karakolda sorgu esnasında işkence yapmak, 3. ~ **burn patol.** çok ağır yanık.

thirdhand, *sf.&zf.* 1. üçüncü elden, daha önce iki el değiştirmiş. *He bought the guitar ~.* 2. fersude, eski püskü, işe yaramaz, 3. dolaylı olarak, aracı ile.

thirdly, *zf.* üçüncü olarak.

third-rate, *sf.* 1. üçüncü sınıf, 2. adı, bağı, degersiz, pespaye. *a ~ performance. e.a.- 2. inferior.*

Third World, *is.* Üçüncü Dünya : Asya ve Afrika'da yeni gelişen, süper devletlerle siyasetin bağılılık kurmamış ülkeler.

thirl, *f. Brit.- k.d. 1. bk. : pierce, 2. bk. : thrill.*

thirst, *is.&f.* 1. susuzluk, susama, 2. görsime, özleme, istiyak, şiddetli arzu/istek, teşne-lik. *a ~ for knowledge.* 3. susamak, susuz olmak, susuzluk çekmek, 4. özlemek, hasret çekmek, göresi gelmek, şiddetle arzu etmek, 5. ~ for/after sth : bir şeye susamak/teşne olmak, 6. ~er: susayan/susamış kimse. *e.a.- 2. yearning, craving, eagerness, keenness, 4. yearn, crave, desire, covet.*

thirsty, *sf.* **thirstier, thirstiest** 1. susuz, susamış. **to be/feel ~** : susamak. **to make s.o. ~** : susatmak. ~ for blood : kana susamış, 2. susuz, kurak (toprak). ~ fields. 3. çok istekli, şiddetle arzu eden, teşne, 4. *k.d.* susatıcı. *Digging is ~ work.* 5. **thirstily** : susuzlukla, susamış bir şekilde, istiyakla, hasretle, büyük bir arzu ile, 6. **thirstiness** : susuzluk, susamışlık, şiddetli arzu, istiyak, hasret. *e.a.- 2. dry, parched, 3. eager, craving.*

thirteen, *is.* 1. on üç, 2. on üç sayısı/rakamı, 13 veya XIII, 3. ~th = 13th : (a) on üçüncü, (b) on üçte bir.

thirtieth, *sf.&is.* 1. otuzuncu, 2. otuzda bir.

thirty, *sf.&is., ç.* **thirties** 1. otuz, 2. otuz sayısı/rakamı, 30 veya XXX, 3. **thirties** : otuzlu, 30-39 arasında olan (numaralar, yıllar, asırlar, sıcaklık derecesi vb.).

thirty-second note, *is.* müz. otuz ikilik nota, tam notanın 1/32'si kadar zamanda çalınan nota.

thirty-second rest, *is.* müz. otuz ikilik fasıla, tam fasılanın 1/32'si kadar süren aralık.

thirty-twomo, *sf.&is., ç.* **-mos** otuz iki yapraklı (64 sayfali) formallardan oluşan kitap.

this, *zm.&sf. ç.* **these** 1. bu, şu. ~ is my book. ~ problem, ~ house, ~ person. Who is ~? I'd take that instead of ~. **Hear ~.** : Beni dinle. **Watch ~** : Buraya/bana bak. ~ day last year :

geçen sene bu gün. ~ **day fortnight** : iki hafta sonra bugün, 2. bazan "herhangi bir" anlamında belirsiz tanımlık (**a, an**) yerine kullanılır: **I was walking down the street when I heard ~ explosion** : Caddede yürüken bir patlama işittim. 3. bu/şu kadar, böyle(sine). ~ **softly** : bu kadar yumuşak. **It was ~ big** : Nah şu kadardı/şu kadar büyüktü. 4. ~ and that : ıvir zıvır, abur cubur, 5. ~ ' away *k.d.* böyle, şöyle, 6. **It's Ali ~ and Ali that** : Ali aşağı Ali yukarı. 7. **It was like ~** : (a) böyle idi, buna benzerdi, (b) şöyle oldu.

thistle, *is. bot.* 1. deve dikeni (*Cirsium arvense*), 2. kenger (*Cynara cardunculus*), 3. **blessed ~** : peygamber dikeni (*Carduus benedictus*), 4. **globe ~** : kirpi dikeni, 6. **milk ~** : boğa dikeni (*Silybum marianum*), 7. **sow ~** : eşek marulu (*Sonchus oleraceus*), 8. **Spanish ~ = yellow ~** : sarı diken (*Scolymus maculatus*), 9. ~**down** : diken pamuğu, şeytan arabası, 10. **thistly** : dikenli, deve diken gibi.

thither, *sf.&zf.* 1. uzak, öte, uzaktaki, öte-deki. *They live on the ~ side of the mountains.* 2. **thitherward(s)** *d.d.* oraya, o tarafa, o yöne. **to run hither and ~** : oradan oraya koşuşmak. *e.a.- 1. farther, remote, 2. there.*

thitherto, *zf.* *az kul.* o zamana kadar. *e.a.- till then.*

tho = tho', *bağ.&zf. k.d. bk. : though.*

thole, *is.&f.* **tholed, tholing** 1. ~**pin** *d.d.* kürek ıskarmozu, 2. *Isk.* dayanmak, (çile/istirap) çekmek, tahammül etmek. *e.a.- 2. suffer, bear, endure.*

tholos, *is., ç. -loi* 1. yuvarlak yapı/bina, 2. kubbeli mezar.

Thomism, *is.* Tomasçılık, Thomas Aquinas'ın kurduğu Katolik kilisesi temel felsefesi. **Thomist(ic)** : Tomasçı.

Thompson, *is.* Tomson. ~ **seedless (grape)** : Kaliforniya çekirdeksiz üzümü. ~ **sub-machine gun** : Tomson hafif makineli tüfeği.

thong, *is.* 1. sırim, ince kösele şerit, 2. kavyış, kamçı sırimı, 3. ~ **leather** : sırim köselesi. *e.a.- 3. whang.*

thoracic = thoracal, *is.* göğüs+, göğüse ait, sadrı.

thorac- = thoraco-, *ön ek* göğüs+.

thoracopagus, *is. patol.* göğüsleri bitişik anomalik ikizler. ..

thoracoplasty

thoracoplasty, *is.*, *ç.* *-ties cer.* göğüs onarımı.

thoracotomy, *is.*, *ç.* *-mies cer.* göğüs açımı.

thorax, *is.*, *ç.* **thoraxes, thoraces** göğüs, (insan/hayvan/böcek göğüsü), sadır, göğüs kafesi.

thoria, *is. kim.* toryum oksit, ThO₂.

thorianite, *is.* toryum cevheri, ThO₂ ve uranyum seryum karışımı radyoaktif cevher.

thorite, *is.* torit, toryum silikat cevheri, ThSiO₄.

thorium, *is. kim.* toryum, gri, beyaz renkli, parlak radyoaktif maden. Simge: **Th**, atom ağı. 232.038, özgül ağı. 11.2.

thorn, *is&f.* 1. diken, 2. dikenli bitki, 3. üzüntü, işkence, cefa, dert, belâ, rahatsız edici şey. ~ *in one's flesh* (or side) : baş belâsı, musibet, 4. eski İngilizcede **th** sesini gösteren harfın adı, 5. diken batırmak, 6. ~ *apple* *bot.* (a) aliç (*Crataegus azarolus*), (b) tatula (*Datura stramonium*), 7. ~less : dikensiz, 8. ~lessness : dikensizlik, 9. ~like : diken gibi. *e.a.- 1. prickle, spine.*

thornback, *is. zool.* 1. kedi balığı, vatoz (*Raja clavata*), 2. Kaliforniya vatozu (*Platyrhinoidis triseriatus*).

thorny, *sf.* **thornier, thorniest** 1. dikenli, 2. diken gibi, dikene benzer, 3. belâlı, cefali, üzücü, sıkıcı, çetin, çetrefil, pürüzlü. **a ~ question** : belâlı/pürüzlü/catallı bir mesele. **a ~ predicament** : çıkmaz durum. **the ~ road to peace** : barışa götüren çetin/pürüzlü yol, 4. **thornily** : dikenli dikenli, belâlı/üzücü/çetin/çetrefil/pürüzlü bir şekilde, 5. **thorniness** : dikenlilik, üzünlük, sıkıcılık, çetrefillik, pürüzlülük. *e.a.- 1. prickly, spiny, 2. thornlike, 3. painful, vexatious.*

thoro, *sf. k.d. bk.: thorough.*

thorough, *sf.&zf.* 1. baştan başa, tepeden tırnağa, inceden inceye. **a ~ search.** 2. titiz, çok dikkatli. **a ~ researcher/worker.** *to be ~ in one's work.* 3. tam, mükemmel, noksansız, kusursuz, dört başı mamur. **a ~ checkup.** **a ~ enjoyment.** 4. koyu, yaman, müthiş, su katılmadık. **a ~ rascal.** **a ~ Frenchman.** 5. ~ *brace* : (atlı arabalarında) bağlama kayışı, 6. ~ly : baştan başa, adamatılı, inceden inceye, enikonu, noksansız/mükemmel bir şekilde. *After a hard day's work I feel ~ly tired.* 7. ~ness : tamlık, mükemmellik, kusursuzluk, noksansızlık. *e.a.- 1. total, unqualified, 3. complete, perfect, 4. out-and-out, absolute.*

thoroughbred, *sf.&is.* 1. saf kan, cins, cins at, 2. soylu, asıl, tâhsili, kültürli, terbiyeli kimse, 3. tam, mükemmel, kusursuz. *e.a.- 2. well-bred, well-educated, 3. excellent, first-rate.*

thoroughfare, *is.* 1. geçit, ara yol, 2. cadde, yol, oto yolu, 3. geçiş, geçit. **no ~** : geçilmez, yol yok, 4. ulaşım elverişli nehir, boğaz vb. *e.a.- 2. road, street, highway, 3. passage.*

thoroughgoing, *sf.* 1. çok dikkatli, titiz, dakik. *More ~ analysis was needed.* 2. baştan başa, tepeden tırnağa, inceden inceye. **a ~ search.** 3. tam, noksansız, mükemmel, son derece, yaman, müthiş, su katılmamış, danışka. **a ~ knave.** 4. ~ness : tamlık, mükemmellik, kusursuzluk, noksansızlık. *e.a.- 3. complete, utter, thorough, unmitigated, unqualified.*

thoroughpaced, *sf.* 1. her çeşit yürüyüşe alışkin (at), 2. yaman, müthiş, tam, mükemmel, dört başı mamur. *e.a.- 2. thoroughgoing, perfect, complete.*

thoroughpin, *is. vet.* (atların art dizlerinde görülen ve topallamaya sebep olan) şişkinlik.

thorougwort, *is. bk.: boneset.*

thorp(e), *is. esk.* köy. *e.a.- hamlet, village.*

those, *zm.&sf.* şunlar, onlar. Tekili : **that.**

thou, *zm.&f. esk.* 1. sen. **thy** : senin. **thine** : seninki. **thee** : seni. **you = ye** : siz. **your** : sizin. **yours** : sizinki. **you = ye** : sizi. **Thou shalt not kill.** 2. "sen" diye hitap etmek.

thou, *is., ç.* **thous/thou argo** binlik (dolar/sterlin/lira).

though, *bağ.&zf.* 1. her ne kadar, ... ise de, olsa da, gerçi, vakia, velev, ... olsa bile, ... -diği hâlde, rağmen. ~ **he tried very hard, he failed the course** : Çok çalışmasına rağmen dersi başaramadı. ~ **he is poor he is generous** : Vakia fakirdir, fakat cömerttir. **Sad ~ it is, that's the situation** : Üzücü de olsa, durum böyle. **What ~ the way be long** : Yol uzun olsa bile. 2. *gen. even ~* : her ne kadar, olsa bile, velev, ... ise de. **I will do it (even) ~ it cost me my fortune** : Bütün servetimle mal olsa bile yapacağım. 3. **as ~** : sanki, âdet, tipki, güya, ... imiş gibi. **He acts as ~ nothing had happened** : Hiçbir şey olmamış gibi davranışıyor. 4. bununla bera-

ber, mamafih, yine de, öyle de olsa. **I wish you had told me**, ~ : Öyle de olsa/yine de keşki bana söyleseydiniz. **I can't stay, I'll have a coffee** ~ : Kalamayacağım, mamafih bir kahvenizi içermi. **5. Did he ~** : sahi mi? ne diyorsun? bak hele! **"He said you were crazy."** "**Did he, ~**" : "Senin için delidir dedi." "Bak yediği naneye!" **e.a.- 1. although, notwithstanding that, in spite of the fact that, 2. even if, 3. as if, 4. however, nevertheless.**

thought, is&f. 1. düşünce, tasavvur. **a happy** ~ : mutluluk veren düşünce. **gloomy** ~s : keder veren düşünceler. **on a second ~** : daha iyi düşününce. **On a second ~ I decided not to go** : Sonradan düşününce gitmemeye karar verdim. **take ~** : düşünmek, tartmak. **The mere ~ of it infuriates me** : Onun tasavvuru bile beni çıldırtıyor. **2. fikir, kavram, meşhum. to read s.o.'s ~s** : bir kimseyi düşünelerini okumak, **3. düşünme, düşünüp taşınma, tefekkür. He has no ~ for others** : Başkalarını hiç düşünmez. **4. niyet, tasavvur, tasarı. We had some ~ of going to Europe** : Avrupa'ya gitmeyi tasarlıyorduk. **I had no ~ of offending you** : Seni gücendirmek istemedim. **5. ümit, bekleme, umma. I had no ~ seeing you here** : Seni burada göreceğimi ummuyordum. **6. dikkat, itina, endişe. She takes no ~ of her appearance** : Görünüşüne hiç dikkat etmiyor. **7. kanaat, mütalâa, görüş. According to my ~** : Kanaatimce. **What is you ~ on the subject** : Bu konuda görüşünüz nedir? **8. düşünme/tefekkür/tasavvur kabiliyeti, 9. az kul.** biraz, bir parça, azıcık. **This soup needs a ~ more salt** : Bu çorba azıcık daha tuz istiyor. **He is a ~ too self-confident** : Kendine biraz fazla güveniyor. **10. bk.: think (geç.z.&sf.)** **e.a.- 1&2. idea, 2. notion, concept, 3. meditation, contemplation, recollection, reflection, cogitation, 4. intention, design, purpose, 5. anticipation, expectation, 6. consideration, attention, care, regard, 7. judgment, opinion, belief. 9. bit, trifle.**

thoughtful, *sf.* 1. düşünceli, dalgın, düşüncelere dalmış, 2. düşünülmüş, düşünce ve araştırma mahsülü. **a ~ essay**. 3. dikkatli, itinalı, 4. saygılı, hürmetkâr, nazik, ince, başkasını düşünür. **be ~ of others** : başkalarını düşünmek, başkalarına karşı nazik/saygılı olmak. *It was ~ of you to send the flowers.* **5. ~ly** : düşünceli düşünçeli, dalgınlıkla, dikkat ve itina ile, kibarca, nezaketle, incelikle, **6. ~ness** : düşüncelilik, dalgınlık, dikkat, itina, incelik, saygı, nezaket. **e.a.- 1. pensive, contemplative, meditative, reflective, 3. careful, heedful, mindful, regardful, discreet, prudent, wary, circumspect, 4. considerate, attentive, solicitous.**

şünceli, dalgınlıkla, dikkat ve itina ile, kibarca, nezaketle, incelikle, 6. ~ness : düşüncelilik, dalgınlık, dikkat, itina, incelik, saygı, nezaket. **e.a.- 1. pensive, contemplative, meditative, reflective, 3. careful, heedful, mindful, regardful, discreet, prudent, wary, circumspect, 4. considerate, attentive, solicitous.**

thoughtless, *sf.* 1. düşüncesiz, basiretsiz. **~ action** : düşüncesiz hareket, 2. dikkatsiz, ihtiyamsız, 3. saygısız, nezaketsiz, inceliksiz, bencil, patavatsız, pervasız. **~ of others** : başkalarına karşı saygısız, **4. az kul. ahmak, avanak, akılsız, 5. ~ly** : düşüncesizce, basiretsizce, saygısızca, nezaketsizce, patavatsızca. *Our natural sources are being so ~ly destroyed.* **6. ~ness** : düşüncesizlik, basiretsizlik, dikkatsizlik, saygısızlık, nezaketsizlik, patavatsızlık, pervasızlık, ahmaklık, avanaklık, akılsızlık. **e.a.- 2. careless, heedless, reckless, negligent, neglectful, 3. inconsiderate, tactless, selfish, inattentive, remiss, 4. stupid, senseless.**

thought-out, *sf.* düşünülmüş, düşünülp taşınmış, iyi tasarlanmış. *a carefully ~ argument*.

thousand, *sf.&is., ç. -sands/-sand* 1. bin. **one in a ~** : binde bir, *mec. fevkâlâde* bir kimse/sey. **~s upon ~s** : binlerce, 2. bin rakamı : 1000 veya M, 3. **~s** : binler, 1000 ile 999,999 arasındaki sayılar, **4. ~'s place** *d.d.* binler basamağı: tam sayıda sağdan (ondalık sayıda virgülden) sola doğru dördüncü rakam, **5. çok büyük sayı/miktar. a ~ and one** : sayısız, hesapsız. **~s of people** : binlerce insan.

thousandfold(ly), *sf.&zf.* bin kat, bin misli.

thousandth, *sf.&is.* 1. bininci, 2. binde bir, **3. ~'s place** *d.d.* binler basamağı.

thowless = thieveless, *sf. Isk.* gayretsiz, tembel, uyuşuk, cesaretsiz. **e.a.- listless**

Thrace, *is.* (*esk. Thracia*) Trakya. **Eastern ~** : Doğu Trakya. **Western ~** : Batı Trakya.

Thracian, *sf.&is.* Trakyalı, Trakya+, Trakya'ya özgü.

thrall, *is&f.* 1. esir, köle, 2. zebun, 3. esirlik, kölelik, 4. *esk.* esir/köle etmek. **e.a.- 1. slave, bondman, 3. slavery, thralldom, 4. enslave**.

thraldom = thralldom, *is.* esirlik, kölelik. **e.a.- slavery, servitude.**

thrash

thrash, *is&f.* 1. dövme(k), şiddetli dayak atma(k), 2. kamçılama(k), kirbaçlama(k), 3. harman dövme(k), 4. yenme(k), mağlûp etme(k), hezimete uğratma(k), 5. ~ out = ~ over : (bir karraya/anlaşmaya varmak için) şiddetle tartışma(k), hararetli tartışmalara girişme(k), 6. *den*. fîrtinaya karşı seyretme(k), dalgalarla mücadele etme(k), 7. çırpinma(k), kol ve bacakları hızla ileri geri hareket ettirmek. ~ing in agony : can havıyla çırpmâna/kıvrana. **to ~ the water** : ayakları suda çırparak yüzmek. *e.a.- 1. beat, maul, 2. flog, drub, 3. thresh, 4. defeat.*

thrasher, *is.* 1. döven, dayak atan kimse/şey, 2. harman döven kimse, harman dövme makinesi, 3. karatavukgillerden uzun kuyruklu birkaç çeşit kuş, 4. *bk.*: **thresher** (3).

thrashing, *is.* 1. dövme, dayak atma, kamçılama, kirbaçlama. **to give s.o. a ~** : birine temiz bir dayak çekmek. **to get a sound ~** : temiz bir dayak yemek. **You're in for a good ~** : Temiz bir dayağı hakettin. **He's asking for a ~** : Dayak istiyor, kaşınıyor. 2. yenilgi, mağlûbîyet, hezimet, 3. dövülmüş harman. **~floor** : harman yeri. **~ machine** : harman dövme makinası.

thrasional, *sf.* 1. övüngen, farfaracı, pavlavracı, 2. ~ly : övünerek, farfarıcılıkla, palavra ile. *e.a.- 1. boastful, bragging.*

thrave, *is.* *İsk.* 1. hububat/saman ölçüsü, yirmi dört dese, 2. çok miktar, büyük sayı.

thraw, *gl.f.* *İsk.* 1. bükmek, burmak, kıvrıkmak, bozmak, çarpmak, 2. işini bozmak, engellemek, karşı koymak, canını sıkmak, taciz etmek. *e.a.- 1. twist, distort, 2. oppose, thwart, vex.*

thrown, *sf.* *İsk.* 1. büükük, burulmuş, kıvrık, çarpık, 2. aksi, ters, huysuz, hırçın. *e.a.- 1. twisted, distorted, crooked, 2. peevish, perverse.*

thread, *is&f.* 1. ip, iplik, tire. **sewing ~** : dikiş ipliği, 2. tel, lif. **hang by a ~** : kil üstünde olmak, 3. ince çizgi, işin, şua. *a ~ of light/of smoke.* 4. yiv, 5. diz, sıra, silsile, insicam. **He lost the ~ of the story** : Hikâyeyin insicamını yitirdi. 6. ~s argo elbise. 7. (ığneye) iplik geçirmek. **to ~ a needle.** 8. ipliğe dizmek. **to ~ beads** : tesbih/boncuk dizmek, 9. kendine yol açıp geçmek, engellere rağmen ilerlemek. **to ~ one's**

way : kalabalıkta yol açıp ilerlemek, 10. (vida-ya) yiv açmak, diş açmak, 11. (dikiş makinasına/dokuma tezgâhına vb.) iplik geçirmek, 12. oyulgalanmak, kıvrılarak/dolaşarak ilerlemek, zikzaklar yapmak. **to ~ the streets** : sokaklarda sağa sola geçerek yürümek, 13. (kaynamış şurup) kaşıktan iplik gibi akmak, 14. ~er : (a) dokuma makinesine iplik takan işçi, (b) ığneye iplik geçirme aleti, (c) viddaya diş açan kılavuz, 15. ~less : (a) ipliksiz, (b) insicamsız, bağlantısız, (c) (vida) dişsiz, 16. ~like : iplik gibi, ipince, incecik. *e.a.- 5. stream, beam, 6. clothes, 8. string.*

threadbare, *sf.* 1. hava, havı dökülmüş, yıpranmış, pek eski, 2. adı, bayağı, zayıf, yetersiz, 3. basmakalıp, beylik, 4. eski püskü/pejmürde kılıkli, 5. ~ness : eskilik, bayağılık, basmakalıplik. *e.a.- 2. meager, scanty, poor, 3. hackneyed, trite, shopworn, stereotyped.*

threadfin, *is.* *zool.* iplik yüzgeçli balık : göğüs yüzgeçlerinde iplik gibi uzantılar olan balık türü.

threadworm, *is.* iplik kurdu, bağırsak solucanı, askarit.

thready, *sf.* **threadier, threadiest** 1. iplikli, iplik/tel gibi, ince, tel tel, elyaflı, 2. (sıvı) yapışkan, lifli, 3. (nabız/ses) zayıf, hafif. *a ~ pulse/voice.* 4. **readiness** : tel olma, incelik, zayıflık. *e.a.- 1. fibrous, filamentous, 2. viscid, stringy, 3. weak, feeble.*

threap, *is.* *İsk.* 1. dalaş, arbede, kavga, münazara, 2. suçlama, itham. *e.a.- 1. quarrel, argument, 2. accusation.*

threat, *is&f.* 1. tehdit, gözdağı, korkutma. **to utter a ~** : tehdit savurmak. **to carry out a ~** : tehdidini yerine getirmek. **be under the ~ of** : tehdidiyle karşı karşıya olmak, 2. tehlike. *the ~ of a storm.* 3. ~ful : tehditkâr, 4. ~fully : tehditle, tehditkâr bir şekilde, tehdit edercesine, 5. *esk. bk.*: **threaten.** *e.a.- 1. menace.*

threaten, *f.* 1. tehdit etmek, gözdağı vermek, korkutmak. **to ~ s.o. with sth** : birisini bir şeyle tehdit etmek. **He ~ed him with dismissal** : Onu işinden atmakla tehdit etti. 2. tehlike kaynağı olmak, 3. yıldırmak, 4. (kötü bir şeye) alâmet olmak, göstermek. **The clouds ~ rain** : Bulutlar, yağmur yağacağımı gösteriyor. **It is ~ing storm** : Fırtına çıkacağım benziyor. 5. ~er : tehdit eden

kimse/şey, **6. ~ing** : tehditkâr, ... tehlikesine alâmet olan, **7. ~ingly** : tehdidle, tehdit ederek. *e.a.- 1. menace, 2. endanger, 4. presage, portend, augur, forebode.*

three, *is. & sf.* **1. üç.** **~ by ~** : üçer üçer. **to enter ~ by ~ /in threes/by threes** : üçer üçer girmek. **~ times as great** : üç katı, üç misli, **2. üç rakamı** : 3 veya III, **3. üçlü grup/topluluk**.

three-color, *sf.* üç renkli. **~ process** : üç renkli resim basma usulü.

three-cornered, *sf.* **1.** üç köşeli, üç kenarlı, **2. üçlü**, üç kişi/grup arasında olan.

three-decker, *is.* **1.** (eskiden) üç güverteinde de toplar bulunan savaş gemisi, **2. üç katlı sandviç** : üç dilim ekmek arasına iki kat peynir vb. konularak yapılır, **3. üç katlı/tabakalı nesne**. *e.a.- 2,3. triple-decker.*

three-dimensional = 3-D, *sf.* üç boyutlu. **3-D movies** : üç boyutlu sinema.

three-fold, *sf. & zf.* **1.** üç katlı/tabakalı, üç kışımı, üçlü, **2. üç katı/misli.** *e.a.- 1. triple, 2. treble.*

three-four time, *is. bk.: three-quarter time.*

three-gaited, *sf.* üç türlü (âdet, rahvan, tırış) giden (at).

three-mile limit, *is.* üç millik karasuları sınırı.

threepence = thrappence = thruppence, *is.* **1.** üç peni, **2.** dörtte bir şilin değerindeki bâkir para.

threepenny, *sf.* **1.** üç penilik, **2. 1¹/₄ inç uzunlukta (çivî).**

three-phase, *sf. elekt.* üç evreli, üç fazlı, trifaze.

three-piece, *sf.* üç parçalı (elbise), tayyör, etek, bluz.

three-ply, *sf.* üç katlı/katmerli.

three-point landing, *is. 1. hv.* başarılı iniş, her üç tekerlek aynı anda yere dokunacak şekilde iniş, **2. başarılı/mükemmel sonuç.**

three-quarter, *sf. 1.* üç çeyreklik, dörtte üç büyülüklüte, **2. yarı cepheden (görünüş).** *a ~ view.*

three-quarter time, *is. müz.* üç çeyrek zaman/fasila, tam bir fasılın 3/4'ü kadar zaman. **three-four time, waltz time d.d.**

three-ring(ed) circus, *is.* **1.** üç sahneli sirk : aynı anda üç sahnede birden gösterilen sirk, **2. hayret verici/şâşkıncı olay.**

three R's, *is.* öğretimin üç temeli : okuma, yazma, hesap (= reading, 'riting, 'rithmetic).

threesome, *sf. & is.* **1.** üçlü, üç kat, **2. üçlü kümde/dizi/grup**, **3. (golf) üç kişilik oyun.**

three-spot, *is.* (iskambil/zar/domino) üç, üçlü.

three-unities, *is.* üç birlik kuralı : Dram sanatının klâsik bir ilkesi olan yerde, zamanda ve olayda birlik.

three-way bulb, *is.* üç aydınlatık kademesi olan lâmba.

three-wheeler, *is.* üç tekerlekli taşıt.

thremmatology, *is.* hayvan üretme, evcilleştirme bilgisi.

threnode, *is. bk.: threnody.*

threnody, *is., ç. -dies* ağit, mersiye. **threnodial = threnodic** : ağılı, ağıt/ mersiye şeklinde. **threnodist** : ağıtçı, mersiye yazarı.

threonine, *is. biy.-kim.* treonin: C4H9NO3 : proteinlerin hidrolizinden elde edilen amino asit.

thresh, *is&f.* **1.** harman dövme(k). **~ing floor** : harman yeri. **~ing machine** : harman dövme makinası, **2.** tokaçlama(k), tokaçla vurarak taneleri ayırmak(k), **3. ~ the water** : (geminin uskuru) suyu dövmek, **4. ~ out = ~ over** : (bir karaa/anlaşmaya varmak için) şiddetle tartışma (k), hararetli tartışmalara girişme(k). *e.a.- 1. thrash.*

thresher, *is.* **1.** harman döven, harman dövme makinası, **2.** taneleyen, hububatın tanelerini ayıran, **3. foxfish, thrasher veya thresher shark d.d.** sahan balığı (*Alopias vulpinus*) : kuyruğu ile suyu kamçılayan iri bir cins köpek balığı.

threshold, *is.* **1.** eşik, kapı eşiği. **to cross the ~** : eşiği geçmek, **2.** giriş, girecek yer, **3. başlangıç, başlama yeri/noktası.** **We are at the ~ of a new era** : Yeni bir devrin başlangıçındayız. **~ of oscillation** elekt. titreşimin başlama noktası, **4. limen d.d. psikol.** eşik : canlıda tepki uyandırmabilmek için gereken en küçük uyarın. **~ of consciousness** : bilinc eşiği.

threw, *f. ~ bk.: throw (geç.z.).*

thrice, *zf.* **1.** üç kere, üç defa. **He was ~ the prime minister.** **2.** üç kat, üç misli, **3. çok, büyük, aşırı, son derece.** **~happy people** : son derece mutlu kimseler. *e.a.- 3. very, greatly, extremely.*

thrift

thrift, *is.* 1. tutum, tasarruf, iktisat, idare, 2. *bot.* kuduz otu, deli otu (*Armeria maritima*) : çok çabuk büyüyen, pembe, beyaz çiçekler açan bir bitki, 3. (bitki) gürlük, verimlilik, çabuk büyümeye, 4. *esk.* refah. *e.a.- 1. frugality, economy, 4. prosperity.*

thriftless, *is.* 1. tutumsuz, savurgan, müsrif, idaresiz, 2. *esk.* faydasız, gayesiz, amaçsız. 3. ~ly : tutumsuzca, savurganca, müsrifçe, israf edercesine, 4. ~ness : tutumsuzluk, savurganlık, müsriflik, idaresizlik. *e.a.- 1. improvident, wasteful, 2. useless, pointless.*

thriftshop, *is.* ucuzluk pazarı, ucuz eşya satan dükükân.

thrifty, *sf.* **thriftier, thriftiest** 1. tutumlu, idareli, iktisathı. **a ~ housewife** : tutumlu bir ev kadını, 2. gür, kuvvetli, verimli, hızla gelişen, 3. **thriftily** : tutumla, idareli bir şekilde, israf etmeksizin, 4. **thriftiness** : tutumluluk, idare, israftan kaçınma. *e.a.- 1. sparing, frugal, saving, economical, provident, 2. thriving. k.a.- 1. wasteful, prodigal, lavish.*

thrill, *is&f.* 1. heyecan vermek, heyecanlandırmak. **The news ~ed us** : Haber bizi heyecanlandırdı. 2. kuvvetle etkilemek, tesir etmek, 3. kuvvetli etki altında kalmak, müteessir olmak, 4. çok sevinmek/heyecanlanmak. **to be ~ed with joy** : sevincinden uçmak. *He ~ed at the thought of home.* 5. heyecandan titremek, tüyleri ürpermek, ürpermeler geçirilmek. **to ~ with fear** : korkudan tir tir titremek, 6. heyecan, helecan, titreme, ürperti, tüyleri ürperme, heyecanla sarsılma, lerze.

thriller, *is.* 1. heyecanlı roman/piyes vb. 2. heyecanlandıran kimse/şey.

thrilling, *sf.* 1. heyecanlı, heyecan verici, ürpertici, sevindirici, coşturucu, 2. tüyler ürperici, korkunç, 3. ~ly : heyecanlandırarak, ürperterek, sevindirerek, coşturarak.

thrippence, *is. bk.* : **threepence.**

thrips, *is., ç.* **thrips** fidan biti (*Thysanoptera*) : bitkileri yiyen uzun kanatlı ufak böcek.

thrive, *f.* **throve** (veya **thrived**), **thrived** (veya **thriven**), **thriving** 1. (iş) iyi gitmek, başarılı/ muvaffak olmak, 2. (çocuk/hayvan/bitki) hızla gelişmek, serpilip büyümek, 3. zenginleşmek, refaha kavuştumak, 4. bayındır/mamur olmak, 5. **thriving** : başarılı, muvaffak, hızla gelişen, sağlam, kuvvetli, zengin, mamur, müreffeh,

thrivingly : başarılı bir şekilde, hızla gelişen, sağlamca, kuvvetlice, refah içinde. *e.a.- 1. succeed, boom, 2. flourish, 3. prosper, 5. successful, prosperous, wealthy, rich. k.a.- 1. fail, 2. languish, 5. failing, bankrupt, poor, unsuccessful*

thro, *e. esk. bk.* : **through.**

throat, *is &f.* 1. boğaz, girtlak, gerdan, 2. dar geçit, 3. *den.* **swallow d.d.** makara yivi, makaradan halatın geçtiği yer, 4. *den.* **nock d.d.** dörtgen şeklindeki yelkenin üst köşesi, 5. **clear one's ~** : boğazını temizlemek, 6. **cut one another's ~** : birbirinin iflâsına sebep olacak derecede rekabete girişmek, 7. **cut one's own ~ k.d.** bindiği dalı kesmek, kendi kendine zarar vermek, 8. **have a lump in one's ~** : üzülmek, vicdan azabı çekmek, yüreğinin yağı erimek, boğazı tıkanmak/dügümlenmek, 9. **have a soar ~** : boğazı ağrımak, 10. **have s.o. by the ~** : girtlağına sarılmak. **He had me by the ~** : Girtlağıma sarıldı. 11. **jump down s.o.'s ~ argo** (a) birinin girtlağına sarılmak, kavga etmek, (b) azarlamak, hasılamak, 12. **lump in one's ~** : üzüntü, huzursuzluk, vicdan azabı, 13. **ram/thrust sth. down s.o.'s ~ k.d.** zorla kabul ettirmek, sıkboğaz etmek, ister istemez razi etmek, 14. **stick in one's ~** : dili varmamak, bir türlü söyleyememek, söylemesi güç olmak, boğazında düğümlenip kalmak. **The words of sympathy stuck in her ~** : Nasıl başsağlığı dileyeceğini bilemiyor. 15. *esk.* girtlaktan konuşmak, 16. ~ed : ... gerdanlı. **ruby- ~ humming bird** : yakut gerdanlı arı kuşu.

throatlatch, *is.* (atin gemini tutan) boğaz kayası.

throat sweetbread, *is. bk.* : **sweetbread** (2).

throaty, *sf.* **throatier, throatiest** 1. girtlaktan, genizden çıkan, boğuk (ses), 2. **throatily** : boğuk bir şekilde, 3. **throatiness** : boğukluk, girtlaktan çıkma. *e.a.- 1. guttural, husky, hoarse.*

throb, *is&f.* **throbbed, throbbing** 1. (kalp, nabız) atmak, çarpmak, vurmak, (şakak) zonklamak. **My heart ~bed with joy** : Kalbim sevinçle çarpiyordu. **His tepmles ~ed with fever** : Ateşten şakakları zonkluyordu. 2. heyecanlanmak, heyecan geçirmek, 3. titre(\$)mek, ihtizaz etmek,

4. nabız, kalp atışı, çarpıntı, zonklama, titreşme, ihtiyaz, 5. **throbingly** : çarpıntı ile, heyecanla, (kalp) çarparak, (şakak) zonklayarak, titreşerek. *e.a.- 1. beat, palpitate, 3. vibrate, pulsate.*

throe, is. 1. şiddetli ağrı, sancı, ıstırap, 2. elem, keder, üzüntü, dert, 3. ~s : (a) en şiddetli an. *the ~s of battle* : muharebenin en şiddetli anı. *in the ~s of* : mücadele/didisme esnasında, telâşı içinde. *We are in the ~s of moving house* : Taşınma telâşı içindeyiz. (b) doğum sancısı. *the ~s of child-birth*. (c) can çekişme. **be ~s of death** : can çekmek. *e.a.- 1. paroxysm, spasm, pain, 3. (c) agony.*

thrombin, is. *biy.-kim.* pihti maya, kanı pihtılaştıran madde.

thromb- = thrombo-, ~n ek “pihti”.

thrombocyte, is. *anat.* pihti göze.

thromboembolism, is. *patol.* pihtılaşma sonucunda damar tikanması. **thromboembolic** : pihtılaşma ile damar tikanmasından ileri gelen.

thrombogen, is. *biy.-kim.* *bk.: prothrombin.*

thrombokinase, is. *biy.-kim.* pihti maya. *e.a.- thromboplastin.*

thrombophlebitis, is. *patol.* pihtılı toplardamar yangısı.

thromboplastic, sf. *biy.-kim.* pihtılaştırcı.

thromboplastin, is. 1. *biy.-kim.* pihti maya, kanı pihtılaştıran lipoprotein, 2. *ecz.* siğır beyinden elde edilen pihti maya ilacı. *e.a.- thrombokinase.*

thrombosis, is. *patol.* pihtılaşma, damarda/kaplte kan pihtılaşması, tromboz. **thrombotic** : pihtılaşma+.

thrombus, is. *patol.* damarı tikayan pihti.

throne, is&f. 1. taht. **come to the ~** : tahta çıkmak, cülsü etmek, 2. sultanat, hükümdarlık, 3. egemenlik, hakimiyet, hükümlilik, 4. hükümdar, kral, sultan, padişah, 5. piskoposluk makamı/yetkisi. *the diocesan ~*. 6. *argo* alaf-ranga tuvalette oturacak yer, 7. **mercy seat** d.d. Tanrı katı, Rahman tahtı, 8. ~s : meleklerin rütbe ve derecesi, 9. tahta çıkmak/ oturmak, cülsü etmek, hükümdar olmak. *e.a.- 4. sovereign, ruler.*

throng, is&f. 1. kalabalık, yığılma, izdiham, 2. yoğun, sürü, topluluk. **join the ~** : sürüye /topluluğa katılmak, 3. toplanmak, üşüşmek, te-

hacüm etmek, yığılmak, doluşmak, kalabalık etmek. **be ~ed with** : ... ile dolup taşmak. *They ~ed the small room* : Küçük odaya doluştular. 4. yiğmek, doldurmak. *He ~ed the picture with stars*. 5. ~ed : kalabalık, dolup taşmış. **The streets were ~ed with people** : Halk sokakları doldurmuştu. *e.a.- 1. horde, host, crowd, assemblage*.

throstle, is. 1. *Brit.* güzel sesli ardıç kuşu, 2. iplik (eğirme/bükme) makinesi. *e.a.- 1. song thrush.*

throttle, is&f. -tled, -tling 1. kısma kolu/çubuğu, 2. ~ valve d.d. kısma düzeni/valfi, kelebek, 3. az *kul.* girtlak, boğaz, nefes borusu, 4. boğmak, boğazını sıkmak, nefesini kesmek, 5. bastırmak, sıkıştırmak, 6. susturmak, sesini kesmek. *His message was ~d by censorship*. 7. *mak.* (a) kısmak, yaktıñ akışını azaltmak, (b) (akışkanı daha geniş hacimli yere göndererek) basıncını düşürmek, 8. **throttler** : kişici, kısma düzeni, kelebek, valf. *e.a.- 4. strangle, choke, suffocate, 5. compress.*

through, e.&zf.&sf. 1. içinden, arasından, -den, bir yandan öbür yana. **to pass ~ a tunnel/~ a town** : tünelden/şehrin içinden geçmek. ~ street : ara yol, geçit, geçiş yolu, 2. içinde, üstünde, arasında, -de/-da. **The birds fly ~ the air** : Kuşlar havada uçarlar. 3. -yal/-ye/-al/-e kadar. **from 1950 ~ 1990** : 1950'den 1990'a kadar. 4. sonunda, bitiminde. **to be ~** : bitirmek, sona erdirmek, çekmek, duçar olmak. **Nobody knows what I've been ~** : Neler çektiğimi kimse bilmez. **to be ~ one's work** : işini bitirmek. **get ~** : bitirmek, atlatmak, geçirmek, yol bulmak. **get ~ an examination** : sınavı başarmak. **We tried all day to get ~ to Rize** : Bütün gün Rize'ye telefon etmeye çalıştık. **fall ~** : boş gitmek, başaramamak, 5. uçtan uca, boyunca, bir baştan öbür başa, başından sonuna kadar. **all ~ my life** : hayatım boyunca. **to read the book ~** : kitabı okuyup bitirmek. **to carry a matter ~** : bir işi başarı ile sona erdirmek. **pull ~** : başarmak, üstesinden gelmek. ~ **the night** : bütün gece (boyunca), 6. aracılığı ile, vasıtasiyla, delâletiyle. **I got this job ~ my uncle** : Bu işe aincam sayesinde girdim. **He is speaking ~ an interpreter** : Terçüman aracılığı ile konuşuyor. **He learned English ~ listening to the radio** : İngilizceyi

throughly

radyo dinleyerek öğrendi. **send sth ~ post** : bir şeyi posta ile göndermek, 7. yüzünden, nedeniyile, sebebiyle, ...-den dolayı. **It was all ~ him that we got into trouble** : Onun yüzünden başımız derde girdi. **He only did it ~ ignorance** : Bunu sırı cahillikten yaptı. **to run ~ fear** : korkudan kaçmak, 8. -den geçerek, her bir tarafından, her tarafına, her yerine, her yerinde, 9. baştan başa, yandan yana, başından sonuna kadar, tamamen, 10. engelsiz (yol), sonuna kadar giden, aktarmasız (tren), ekspres. **a ~ train** : ekspres treni. **~ passage = ~ ticket** : yolculuğun sonuna kadar geçen bilet, 11. **~ and ~** : (a) baştan başa, tüm olarak, tamamıyla, tamamen. **wet ~ and ~** : sırsıklam, tepeden tırnağa kadar ıslanmış, (b) her bakımdan. **an aristocrat ~ and ~**. 12. **be ~ hell** : cehennem azabı çekmek, canı çıkmak. **I've been ~ hell getting here** : Gelene kadar canım çıktı. 13. **be ~ with** : (a) bitirmek. **I am ~ with my work= I am all ~** : İslimi yapıp bitirdim. (b) ilişkiye kesmek, hiç bir alâkası kalmamak. **He is ~ with school** : Okulu terk etti. **I'm ~ with you** : İllâallah senden! Aramızda her şey bitti. 14. **go ~** : (a) incelemek, gözden geçirmek, (b) dayanmak, sürmek, geçmek, (c) olmak, (d) tüketmek, dibine dari ekmek. **He went ~ his fortune in a year** : Bir yılda bütün servetini tüketti. 15. **go ~ with** : sebat edip bitirmek, güçlüklerde rağmen yapmak. 16. **let s.o. ~** : birini geçirmek/iceri almak, 17. **see ~** : sebat etmek, sonuna kadar dayanmak, bitirinceye kadar uğraşmak. **We are determined to see it ~ whatever the cost** : Ne pahasına olursa olsun yapıp bitirmeye kararlıyız.

throughly, zf. esk. bk.: **thoroughly**.

throughout, e.&zf. 1. baştan başa, her yer(in)de, her tarafı/tarafta. *They searched ~ the house.* 2. başından sonuna kadar. *He was bored ~ the play.* 3. her yeri, her tarafı. **rotten ~** : her tarafı çürümüş, 4. tamamıyla, aynen, harfiyen, noksansız, her hususta, her an ve her yerde. **Follow my plan ~** : Plânımı aynen takip et. 5. boyunca, süresince, bütün. **~ the year** : bütün yıl.

throughput = **thruput**, is. ürtin, verim, (bilgisayarda) iş çıkarma yeteneği.

throughway, is. bk.: **thruway**.

throve, f. bk.: **thrive** (geç.z.).

throw, f. **threw**, **thrown**, **throwing** 1. atmak, fırlatmak. **to ~ a ball**. 2. (ışık/gölge vb.) düşürmek, 3. (söz, bakiş vb.) yöneltmek, tevcih

etmek, çevirmek, 4. koymak, yerleştirmek. **to ~ a man into prison**. **to ~ a bridge across a river**. 5. giyivermek, arkasına alivermek. **to ~ a shawl over one's shoulder**. 6. mak. kolu çevirerek (makası/şalteri vb.) (a) açmak/kapamak. **to ~ a switch** : şalteri basmak(b) vermek. **to ~ the current** : akım vermek, 7. (çömlek) şekillendirmek. *He threw the clay into a vase.* 8. görevlendirmek. *The FBI threw every available agent into the case.* 9. (yumruk vb.) aşketmek, vurmak, atmak. *He threw a hard left to the chin.* 10. (güreş) yere atmak, yıkmak/düşürmek, 11. k.d. iltimas yapmak için kumarda/yarışta yenilmek, 12. (zar) atmak, 13. (at vb.) binicisini yere atmak/düşürmek, 14. (hayvan) yavrulamak, 15. ipeği büküp ibrişim yapmak, 16. şarırtmak, hayrete düşürmek, afallatmak. *Her nastiness readily threw me.* 17. **argo to ~ a party** : (parti) vermek, (ziyafet) çekmek, 18. etkilenmesine sebep olmak, 19. anîde yönünü değiştirmek, 20. oy vermek, 21. atış, atma, 22. atım, atış mesafesi. **a stone's ~** : bir taş atımı mesafesi, 23. atkı, eşarp, boyun bağı, dize örtülen küçük battaniye, 24. mak. makas kolumnun açılıp kapanıldığı mesafe, 25. **~ a game** : oyunda şike yapmak, 26. **~ a kiss** : el ile öpüçük göndermek, 27. **~ a monkey wrench into** : baltalamak, köşteklemek, bozmak, mahvetmek, sabote etmek, 28. **~ a sop to** : önüne kemik atmak, 29. **~ away** : (a) atmak, ıskarta etmek, çöpe atmak, (b) ziyan/israf/heba etmek, (c) vazgeçmek, kaçırıkmak. **~ away an opportunity** : bir fırsatı kaçırıkmak. *He threw away a college education.* (of a girl) **~ herself away** : (kız) kendini ziyan etmek, 30. **~ back** : (a) durdurmak, geciktirmek, ilerlemesini engellemek, aksatmak, geri atmak, (b) önceki hale dönmek, rücu etmek, (c) ataya çekmek, (d) **~ back at s.o.** : birinin evvelce söylediklerini yüzüne vurmak. (e) **be ~ back upon s.o./sth** : bir kimseye/şeye geri dönmeye mecbur olmak, 31. **~ cold water on** : ümidiini/cesaretini kırmak, 32. **~ down the gauntlet (or glove)** : meydan okumak, 33. **~ dust in one's eyes** : aldatmak, gözünü küllemek/görmez hâle koymak, 34. **~ in k.d.** (a) ilâveden/caba olarak vermek, (b) gündeme/plâna ilâve etmek, (c) içeri atmak, birbirine geçirerek, (d) katılmak, iş birliği yapmak, (e) (iskambilde) kartlarını ortaya

koymak. ~ **in a word** : söze karışıp bir şey söylemek, **35. ~ in one's lot with s.o. = ~ in with s.o.** : birisiyle kader birliği yapmak, kaderleri bir olmak, **36. ~ in one's teeth** : meydan okumak, hakaret etmek, **37. ~ in the sponge** *bk.: sponge* (12), **38. ~ in the towel** *argo* yenilgiyi kabullenmek, pes demek, **39. ~ light on** : aydınlatmak, ışık tutmak, **40. ~ mud at** : çamur atmak, **41. ~ off** : (a) çıkarıp atmak, çıkarmak, üstünden atmak, (b) kaçmak, firar etmek, -den kurtulmak, (c) saçmak, yaymak, (d) çabucak yapivermek, (e) karıştırmak, tavla oyununda pul almak, **42. ~ oneself about** : kendini yerden yere atmak, çırpmak, **43. ~ one's weight around** : kuvvetini hissettirmek, ağırlığını koymak, ağır basmak, **44. ~ oneself at s.o/s.o's head** : birinin dostluğunu/sevgisini kazanmaya çalışmak, **45. ~ oneself into** : seve seve/hızla/azimle girişmek, atılmak, **46. ~ oneself on/upon s.o.** : birinin lütuf ve merhametine sigınmak, **47. ~ open** : açmak, bütün engelleri ortadan kaldırmak. ~ **open the door** : kapayı itip ardına kadar açmak, **48. ~ out** : (a) dışarı atmak, çıkarmak, kovmak, işinden atmak. ~ **(s.o.) out of work** : birini işinden atmak, (b) önermek, (ortaya) lâf/teklif atmak, ileri sürmek, (c) reddetmek, ıskarta etmek, başından savmak, (d) kafadan atmak, düşünmeden konuşmak, (e) ışık yaymak/neşretmek, (f) (bitki vb.) sürmek. ~ **out one's chest** : göğüsünü kabartmak, **49. ~ out a speaker** : bir hatibi (a) kapı dışarı atmak, (b) bozmak, **50. ~ over** : vazgeçmek, terk etmek, bırakıp gitmek, **51. ~ overboard** : atmak, başından atmak, terk etmek, **52. ~ rug** : ufak halı parçası, **53. ~ stones at (a person)** : (birine) taş atmak/lâf atmak, **54. ~ the book** *argo* en ağır cezaya çarptırmak, paylamak, haslamak, **55. ~ the lock** : sürgülemek, **56. ~ together** : (a) yapivermek, yapıp çatmak, derme çatma kurmak, restgele birleştirmek, (b) bir araya getirmek, birleştirerek, **57. ~ up** : (a) kusmak, (b) acele kurmak/bina etmek, (c) hatasını yüzüne vurmak, kusur bulmak, eleştirmek, tenkit etmek. *He threw up her mistakes to her until she couldn't stand it any longer.* (d) atmak, fırlatmak, (e) vazgeçmek, (f) istifa etmek. **58. ~ up a job** : işten ayrılmak, iş bırakmak, terk etmek, **59. ~ up a window** : pencere açmak, **60. ~ up one's dinner/cookies** : kusmak, istifra

etmek, **61. ~ up one's hands** : yenilgiyi kabul etmek, pes demek, **62. ~ up one's job** : işini bırakmak, istifa etmek, **63. be ~n upon one's own resources** : kendi yağı ile kavrulmağa mecbur olmak, **64. ~ up the sponge** : (boksta) yenildiğini kabul etmek, pes demek, **65. The unannounced quiz threw me** : Habersiz yapılan sınavda çuvalladım. **66. The snake ~s its skin** : Yılan deri değiştirir. **67. ~ a tantrum** : kırıp dökmek, öfkeyle tepinmek, **68. thrower** : atan, fırlatan. *e.a.- 1. launch, cast, pitch, toss.*

throwaway, *sf. & is.* 1. kullanılıp atılan. *a ~ paper cup*. 2. (davranış) kayıtsız, lâubali, 3. düşünmeden, ceffekalem, uydurma, lâf olsun diye yapılan/söylenen. ~ **line** *tiy.* uydurma söz, 4. el ilâni.

throwback, *is.* 1. geri atma, geri dönüş, gerileme, daha ilkel/önceki hâle dönüş, 2. ataya çekme.

thrown, *f. bk.: throw (sff.)*

throwster, *is.* ibrişimci, ibrişim büken kimse.

thru, *sf. & zf. & e. k.d. bk.: through.*

thrum, *is & f.* **thrummed, thrumming**

1. (çalğı) tingirdatmak, rastgele tellere vurmak. ~ **on the piano** : piyano tuşlarına rastgele vurmak, 2. parmaklarla trampet çalma. ~ **on the window-pane** : cam üzerinde trampet çalmak, 3. tekdüze/monoton bir sesle okumak/söylemek/anlatmak, 4. tingirti, tiperti, 5. monoton sesle anlatış, 6. iplik saçlığı, bez kesildikten sonra tezgâhta kalan iplik uçları, 7. ~s : *den.* paspas olarak kullanılan halat parçaları/üstübü, 8. *den.* yelken bezini halat parçaları vb. ile takviye etmek.

thrummy, *sf. -mier, -miest* saçaklı, püsküllü, kaba tüylü. *e.a.- shaggy, tufted.*

thruppence, *is. bk.: threepence.*

thruput, *is. bk.: throughput.*

thrush, *is.* 1. *zool.* ardış kuşu (*Turdidae*). (ilgili sıfat : *turdine*), 2. *argo* kadın ses sañatkârı, halk türküleri okuyucusu, 3. *patol.* pamukçuk, çocukların *Candida albicans* mantarıının sebep olduğu ağız hastalığı, 4. (atlarda) tırnak içi hastalığı.

thrust

thrust, *is&f.* **thrust, thrusting** 1. itmek, dörtmek, 2. zorla araya girmek/lâfa karışmak, lâfi kesmek. *to ~ oneself into a conversation between others*. 3. süngülemek, hançerlemek, bıçak vb. saplamak, 4. uzatmak. *He ~ his fist in front of my face*. 5. zorla/ ite kaka sürmek/ilerletmek, 6. dörtme, itme, 7. saldırış, hamle, 8. bıçak sokma, süngüleme, 9. *mak*. itme kuvveti, basınç, 10. *mim*. kemer veya kubbenin duvar üzerine basıncı, 11. ~ at s.o. : süngü veya kılıçla hamerde bulunmak, 12. ~ away : itip defetmek, 13. ~ fault *jeol*. fayların birbiri üzerine binmesi, 14. ~ forward : ilerletmek, 15. ~ of his remarks : sözlerinin etkisi, 16. ~ out a hand : el uzatmak, 17. ~ through : süngülemek, bir yandan sokup öbür yandan çıkarmak, 18. ~ up : bir şeyi yukarı sürmek, 19. ~ upon : zorlamak, taziyik etmek, 20. ~ oneself upon s.o. : kendini zorla kabul ettirmek, davetsiz misafir olmak, 21. ~ one's way through : ite kaka yol açmak, sokuşmak, 22. a home ~ : tam yerine isabet eden vuruş, 23. a shrewd ~ : kurnazca bir saldırış. *e.a.- 1. sh ve, push, 3. stab, pierce, 4. extend.*

thruster, *is.* 1. iten/dürten/saplayan kimse, 2. uzay gemisinin manevrasını yöneten roket.

thruway = **throughway**, *is.* çevre yolu, kese yol.

thud, *is&f.* **thuddled, thudding** 1. gümbürtü, patırtı, ağır düşme sesi, 2. gümbürtülü darbe, güm diye vuruş, 3. gümbürde(t)mek, gümbürtü çıkarmak/yapmak, güm diye vurmak/çarpmak, 4. ~dingly : gümbürtü ile, gümbürdeyerek, gümbür gümbür.

thug, *is.* 1. katil, cani, eşkiya, şaki, haydut, 2. eskiden Hindistan'da adam öldürüp soyaarak geçenin örgüt, 3. ~gery : katillik, canılık, eşkiyalık, haydutluk, 4. ~gish : katil/haydut gibi, caniyane, haydutça.

thuggee, *is.* (Hindistan'da) adam öldürüp soyma, eşkiyalık.

thuja = **thuya**, *is. bot.* mazı ağacı (*Thuya*).

Thule, *is.* 1. eski coğrafi bilgilere göre dünyanın en kuzey bölgesi, 2. **ultima** ~ *d.d.* en uzak kuzey ülkesi, 3. Grönland'ın kuzey batısındaki ABD hava üssü.

thulia = **thulium oxide**, *is. kim.* tulyum, tulyum oksit, TmO_3 : ısitılınca kırmızı ışık veren yeşilimtrak beyaz toz.

thulium, *is. kim.* tulyum, nadir toprak madeni, Simge: **Tm**, atom ağ. 168.934, atom nu. 69, Özgül ağ. 9.32.

thumb, *is.&f.* 1. başparmak. **bite one's ~s** : hiddetten parmaklarını ısırmak, 2. (hayvanlarda) başparmak, 3. eldivenin başparmağı, 4. **all ~s** : beceriksiz, sakar, acemi. **His fingers are all ~s** : Çok beceriksizdir, eli bir işe yatmaz. 5. **~s down** : ret işaretü (başparmaklar aşağı), 6. **~s up** : kabul işaretü (başparmaklar yukarı), 7. **under one's ~** : elinde, eli altında, etkisi/yetkisi dahilinde. **to be under s.o.'s ~** : birisinin etkisi/tahakkümü altında olmak. **to keep s.o. (well)** **under one's ~** : birisini etki altında bulundurmak, avucunun içine almak, 8. kitap sayfalarını başparmakla çevreye y普ratmak, 9. kitabı söyle bir göz gezdirmek, sayfalarını karıştırmak, 10. (telli sazi) başparmakla çalmak, 11. **to ~ a ride** *d.d.* otostop yapmak, 12. ~ **one's nose** : (a) nanik yapmak, (b) hakaretle/istihfafla reddetmek, 13. ~ **-index** : (sözlüklerde) oyuk göstergesi (yapmak), 14. ~ **-knot** : ilmek. *e.a.- 2. pollex, 4. clumsy, bungling.*

thumbnail, *is.&sf.* 1. başparmak tırnağı, 2. tırnak kadar şey, 3. kısa, özlü, özet. *a ~ description of Italy*. *e.a.- 3. concise, brief.*

thumb nut = **wing nut**, *is.* kelebekli/kulaklı somun.

thumbprint, *is.&f.* başparmak izi(ni almak).

thumbscrew, *is.* 1. kelebek vida, parmakla döndürülebilin vida, 2. *gen.* **~s** : başparmak cenderesi : başparmağı sıkın eski bir işkence aleti.

thumbstall, *is.* başparmak mahfazası, yelkenci yüksüğü

thumbtack, *is.&f.* raptiye(lemek).

thump, *is.&f.* 1. gümbürtü, yumruk darbesi veya sesi, 2. muşta vuruşu, ağır düşüş/düşme sesi, 3. güm güm vurmak, yumruklamak, müştalamak, yumrukla/muşta ile dövmek, 4. (yürek) hızlı hızlı/güm güm çarpmak, 5. şiddetle/gürültü ile çarpmak, 6. paldır küldür yürümek, 7. ~er : (a) güm güm vuran, yumruklayan, müştalayan, (b) çok büyük/zebellâ gibi şey *e.a.- 4. throb, 6. pound.*

thumping, *sf.* 1. gümbürdeyen, güm güm vuran, hızlı hızlı/güm güm çarpan, 2. *k.d.* çok büyük, muazzam, görülmemiş, eşsiz. *a ~ victory at the polls* : seçimde muazzam bir zafer, 3. *~ly* : gümbürdeterek, gümbürtü ile, gümbür gümbür, (b) muazzam/eşsiz bir şekilde. *e.a.-2. exceptional, very large, great, whopping.*

thunder, *is. & f.* 1. gök gürlemesi, 2. anı gürültü, velvele. **the ~ of applause** : alkış tufanı, 3. gürleme, yüksek/korkunç sesle haykırmak, 4. **steal s.o.'s ~** : başkasının fikrini kendi fikri gibi göstermek, başkasından önce davranışın aynı yöntemi kullanarak onu etkisiz bırakmak, 5. gök gürlemek. **It is ~ing** : Gök gürlüyor. 6. gürlemek, gümbürdemek. **The artillery ~ed in the hills** : Top sesleri tepelerde gürledi. 7. ağır söz veya tehdit savurmak, 8. bağıncı çağırmak, kıyameti koparmak, kükremek, ateş püskürmek.

thunderation = **thunder**, *ünl.* Allah kahretsin! **Where in thunder is he?** Hangi cehennemde kaldı? **Who in thunder are you?** Sen de kim oluyorsun?

thunderbird, *is.* yıldırım kuşu : K Amerika yerlilerinin efsanelerine göre gök gürültüsü, şimşek ve yağmura sebep olan kuş.

thunderbolt, *is. & f.* 1. yıldırım, 2. anı şiddetli/şasırtıcı eylem/olay, yıldırım gibi hareket eden kimse, 3. yıldırımla yere düşüğü farz edilen erimiş demir.

thunderclap = **thunderpeal**, *is.* gök gürlemesi, yıldırım düşerken duyulan şiddetli gürültü, korkunç patlama/tarakka/gürültü.

thundercloud, *is.* 1. karabulut, fırtına bulutu, 2. öfkeli/asık surat.

thunderegg, *is.* yumurta şeklinde kristalli kuvars.

thunderer, *is.* 1. gürleyen/gök gürlemesi gibi ses çıkaran kimse, 2. gök mabudu, 3. *esk.* Londra Times gazetesiin lâkabı.

thunderfish, *is. zool.* balıkçıyeni (*Misgurnus fossilis*). Durgun sularda balıkçılarda yaşayan 20-30 cm uzunluğunda bir balık. *e.a.-lake loch.*

thunderhead, *is.* karabulut, fırtına bulutu, bu bulutun örs şeklindeki tepesi. *e.a.-thundercloud, incus.*

thundering, *sf. & is.* 1. gürleyen, 2. uğuldayan, uğultulu, 3. *k.d.* çok büyük, muazzam, fev-

kalâde, 4. gök gürültüsü, 5. *~ly* : gürleyerek. *e.a.-3. very great, extraordinary, thumping, whopping, 4. thunder.*

thunderous, *sf.* 1. gürleyen, gök gürlemesini andiran, gürültülü. **~ applause** : alkış tufanı, 2. *~ly* : gürleyerek, gök gürlemesi gibi.

thunderpeal, *is. bk.* : **thunderclap**.

thundershower, *is.* gök gürültülü sağnak.

thundersquall, *is.* gök gürültülü bora/kasırga.

thunderstick, *is. bk.* : **bull-roarer**.

thunderstone, *is.* eskiden yıldırımla düşürülen sanılan taş/taşlı.

thunderstorm = **electric storm**, *is.* şimşekli/gök gürültülü fırtına.

thunderstruck = **thunderstricken**, *sf.* yıldırım çarpmış/yıldırımla vurulmuş gibi, son derece şaşkın ve perişan. *e.a.-confounded, astounded.*

thundery, *sf.* gök gürültülü, gök gürler gibi.

thunk, *is. & f.* güm, ağaca vurulan balta sesi gibi ses (çıkarmak), gümlemek.

thurable, *is.* buhurdan. *e.a.-censer.*

thurifer, *is.* buhurdancı, ayinlerde buhurdan taşıyan.

Thursday, *is.* perşembe. *~s* : perşembeleri, her perşembe günü. *~s I go to French class.*

thus, *zf.* 1. böyle(ce), bu veçhile, bu suretle. **We hope the new machine will work faster, ~ reducing our cost** : Yeni makinenin daha hızlı çalışacağını ve böylece masrafımızı azaltacağını umuyoruz. 2. nitelim, şöyle ki, 3. o hâlde, bunun için, bu yüzden, bu nedenle. **There has been no rain, ~ the crops are likely to suffer** : Yağmur yağmadı, bu yüzden ekinlerin zarar görmesi muhtemeldir. 4. bu derece, böylesine, 5. örneğin, meselâ, 6. *~ and so* : şöyle şöyle, şu şekilde, filân filân. 7. *~ far* : buraya/simdiye kadar, bu nisbette, 8. *~ much* : bu kadarı, şurası. *~ much is certain that* : şurası muhakkak ki. *e.a.-1. in this way, 2. so, consequently, hence, therefore, 4. to this extent, 5. for instance, as an example, 7. until now, to this point.*

thusly, *zf. k.d. bk.* : **thus. NOT: thus** zaten zarf olduğu için bundan **thusly** şeklinde tekrar zarf yapılması dil bilgisi bakımından yanlıştır. Bu sebeple **thusly** yerine **thus** kullanılmalıdır.

- thuya**, *is. bot.* mazı ağacı. *e.a.- thuja.*
- thwack**, *is. & f.* **1.** pat/küt (diye vurmak), **2. ~er** : pat/küt diye vuran. *e.a.- whack.*
- thwart**, *sf. & zf. & f. & is.* **1.** çapraz, **2.** aykırı, ters, zıt, **3. esk.** aksi, inatçı, **4.** bir yandan bir yana, karşından karşıya, **5.** engellemek, önlemek, engel/manı olmak, bozmak. *to ~ s.o.'s plan.* **6.** karşı gelmek/çıkmak, muhalefet etmek. *He ~s me in everything I do.* **7.** sandalın oturak tattası, **8. ~edly** : engel olacak/önleyecek şekilde, karşı gelerek, muhalefetle. *e.a.- 1. cross, transverse, 2. adverse, unfavorable, 3. perverse, obstinate, 4. across, athwart, 5. hinder, obstruct, prevent, frustrate.*
- thy**, *zm. esk.* senin. ~ *father.* ~ *book.*
- Thyestean banquet**, *is.* insan etinin yenildiği ziyafer.
- thylacine**, *is. zool.* keseli kurt, Tasmanya kurdu/kaplani (*Thylacinus cynocephalus*). *e.a.- Tasmanian tiger, Tasmanian wolf.*
- thyme**, *is. bot.* kekik (*Thymus*). **garden ~** : kekik (*Thymus vulgaris*). **wild ~** : yabanı kekik (*T. serpyllum*).
- thymic**, *sf.* kekik+, kekikli, kekikten elde edilen.
- thymol** = **thyme camphor** = **thymic acid**, *is. kim. ecz.* kekik yağı : C10H14O. Parfümeride vb. kullanılan antiseptik katı kristal.
- thymus** = **thymus gland**, *is., ç. -muses, -mi anat.* timüs bezi, özden.
- thyroid**, *sf. & is.* **1. ~ gland** *d.d.* kalkan bezi, tiroid, **2.** kalkansı, **3. ~ cartilage** *d.d.* kalkansı kıkırdak, **4. tip** kalkan bezinden elde edilip tiroid yetersizliğinde kullanılan ilaç.
- thyroidectomy**, *is., ç. -mies cer.* kalkan bezini çıkarma ameliyatı.
- thyroidotomy**, *is., ç. -mies cer.* kalkan bezi yarılması ameliyatı.
- thyroxin(e)**, *is.* **1. biy.-kim.** kalkan bezi hormonu, tiroksin C15H11O4NI4. Metabolizmayı düzenleyen iç salgı, **2. ecz.** tiroksin, bu hormonun ticari şekli.
- thyrsoid(al)**, *sf. bot.* salkımlı, salkımsı, salkım şeklinde.
- thyrsus** = **thyrse**, *is., ç. -si bot.* salkım, çiçek salkımı.
- thysanuran**, *sf. & is. zool.* kılıkuyruklu (böcek) (*Thysanura*).

- thyself**, *zm. esk.* sen kendin, bizzat kendin. **ti, is., ç. tis** **1. müz.** si notası, **2.** Avustralya hurması (*Cordyline australis*).
- Ti, kim.** titanyum (simge).
- tiara**, *is.* **1.** mücevherli kadın başlığı, **2.** Papanın üç katlı tacı, **3.** eski İranlıların kulandıkları sarık, **4. ~ed** : sarıklı, başlıklı.
- Tibet** = **Thibet**, *is.* Tibet. **~an** : Tibetli, Tibet+, Tibetçe.
- tibia**, *is., ç. tibiae/tibias* **1. anat.** kaval kemiği, incik kemiği, **2. zool.** (a) toynaklı hayvanların kaval kemiği, (b) böcek bacaklarının tabandan itibaren dördüncü bölmesi, **3.** hayvanın kaval kemüğünden yapılan eski bir çeşit flüt, **4. tibial** : kaval kemiği+.
- tic**, *is. patol.* **1.** seyirce, irade dışı kasılım, tik, **2. ~ douloureux** *d.d.* ağrılı seyirce, yüz nevraljisi.
- tical**, *is., ç. -cals/-cal* **1.** eski Siyam lirası, **2.** eski Siyam ağırlık birimi (14 gram).
- tick**, *is. & f.* **1.** tikirtı, tiktak, saatin tıklaması. ~ ~ : kol saatı sesi. ~ **tock** : duvar saatı sesi. **on the ~** : dakikası dakikasına, tam vaktinde. *You're here on the ~. At ten on the ~ = on the ~ of ten* : Saat tam onu çalarken. **half a ~** ! Bir dakika! **in a ~ = in two ~s** : kaşla göz arasında, çabucak, **2. mim.** küçük işaret, dikkat çekmek için yazının bir tarafına konan kılıçık işaret, **3. tikırdamak**, tıkırmak, tiktak etmek. ~ **over** : (oto) boşça çalışmak, **4. geçip gitmek**. **The hours ~ed by** : Saatler geçip gidiyor. **5.** (saat) çalmak, vurmak. *The clock ~ed the minutes.* **6. gen. ~ off** : mimlemek, işaret koymak, işaretleyerek saymak. ~ **off the items on the memo.** **7. ~ (s.o.) off** : *Brit.- k.d.* (a) azarlamak, paylamak. **She ~ed me off for being late** : Geç kaldım diye beni payladı. (b) **argo** kızdırmak, öfkelendirmek, damarına basmak, **8. what makes one ~** : gerekçe, amil, saik, amaç, sebep, günü, bir eylemi doğuran/yöneten şey, **9. zool.** kene, sakırga (*Acarina*). ~ **fever** : kenelerin naklettiği humma. **camel ~** : deve kenesi (*Trichodectes camelii*). **cattle ~** : sığır kenesi (*Margaropus annulatus*). **dog ~** : köpek kenesi (*Haematopinus piliferus*). **sheep ~** : koyun kenesi (*Trichodectes ovis*). **He's a ~** : Kene gibidir. **10. bedtick** *d.d.* (a) yatak/yastık kılıfı, (b) *bk.* : **ticksing**, **11. Brit.- k.d.** (a) kredi, itibar. **to open a ~ account** : kredi hesabı açmak.

(b) borç. **on** ~ : veresiye. **to buy sth. on** ~ : bir şeyi veresiye almak. *e.a.- 7. (a) reprimand, tell off, (b) irritate, make angry, 8. motive.*

tickbean, *is.* misir baklaşı, ufak bakla.

ticker, *is.* 1. telem(primör), yazıcı telgraf makinesi, borsa fiyatlarını şeride kaydeden telgraf alıcısı. **~tape** : telem şeridi. **~tape parade** : ünlü bir kimse için yapılan konfetili geçit resmi, 2. *argo* kalp, yürek, 3. tikırdayan/tikırdatan şey/kimse.

ticket, *is.&f.* 1. bilet. **~ agent** : bilet satış memuru. **~ punch** : bilet zumbası. **complimentary ~** *tiy.* serbest giriş/kayra bilet. **lottery ~** : piyango bilet. **open ~** : seyahat tarihi belirtilmemiş bilet. **pawn ~** : rehin makbuzu. **platform ~** : peron giriş bilet. **a railroad ~/bus ~/theater ~** : tren/otobüs/tiyatro bilet. **return ~** : (a) *Brit.* gidiş dönüş bilet, (b) *ABD* dönüş bilet. **round-trip ~** *ABD* gidiş dönüş bilet. **season ~** : mevsimlik bilet. **single ~** : gidiş bilet. **issue a ~** : bilet kesmek. **~ collector** : biletçi. **~ holder** : bilet sahibi/hamili. **~ inspector** : bilet kontrolörü. **~office/-window** : gişe. **~seller** : biletçi, 2. etiket, yafta, 3. *ABD* seçim listesi, oy pusulası, 4. trafik kuralını ihläl edenlere veya yasak yere araba bırakanlara verilen ceza bildirisi, 5. (pilot/kaptan vb.) ehliyeti, 6. *k.d.* uygun/münasip şey. **That's the ~** : Uygun olan budur. **Warm milk and toast is just the ~ for you** : Senin için en uygunu sıcak sütle kızarmış ekmektir. 7. etiketlemek, etiket/yafta yapıştırmak, 8. markasını koymak, 9. bilet vermek. *e.a.- 2. label, tag.*

ticket of leave = ticket-of-leave, *Brit.* tahlİYE izni, eskiden bir mahpusu bazı şartlarla serbest bırakma belgesi. **let out on ~** : mahpusu bazı şartlarla süresini doldurmadan serbest bırakmak. **~ man** : şartlı serbest bırakılan mahpus.

ticking, *is.* minder kumaşı, minder/tente yapılan sık dokunmuş kumaş.

tickle, *is.&f. -led, -ling* 1. gidişlama(k), gidişlana(k), 2. hoşuna gitmek, keyiflendirmek, eğlendirmek, memnun etmek. **~ s.o.'s vanity** : birinin gururunu okşamak. **~ one's fancy** : hoşuna gitmek, 3. çok eğlendirmek, kahkahalarla güldürmek. *The clown ~d the kids.* 4. **~d pink** *k.d.* keyfine diyecek yok, ağızı kulaklarına varyor, hâlinden çok memnun, 5. **~ the palm of** : rüşvet vermek. *e.a.- 1. titillate.*

tickle grass, *is. bot.* çayır güzelci (*Eragrostis major*).

tickler, *is.* 1. gidişlayan kimse/şey, 2. muhittira defteri, borç ve vadelerini gösteren defter, 3. **~ coil** : bağlaşım bobini : osilatör tübüünün anodu ile ıskarası arasında koplaj sağlayan bobin.

ticklish, *sf.* 1. gidişlanan, 2. nazik, korkulur, tehlikeli. **a ~ situation** : nazik/tehlikeli bir durum, 3. titiz, hassas, hoşgörüsüz, müsamahasız. **He is ~ about people walking through his garden** : Bahçesinden kimsenin geçmesini hoşgörmez. 4. dengesiz, muvazenesiz, kararsız, sarıntsılı. **a ~ boat.** 5. **~ly** : (a) gidişlanaarak, (b) titizlikle, hassasiyetle, 6. **~ness** : (a) gidişlana, (b) titizlik, hassasiyet. *e.a.- 2. delicate, precarious, difficult, risky, 3. touchy, 4. unsteady.*

tickseed, *is.* 1. yassı tohumlu (tohumu kene biçiminde olan) bitki, 2. *bk.* : **tick trefoil**.

ticktack = tictac, *is.&f.* 1. tikkırtı, tik tik sesi. **the ~ of a wrist-watch**. 2. (şaka için kullanılan) pencere tikırdaticı düzen, 3. tikırdatmak, tikırdamak.

tick-tack-toe = tick-tack-too = tic-tac-toe = tit-tat-toe, *is.* üç kare oyunu: dokuz kareli bir şekil üzerinde iki kişi sıra ile birer işaret koymalar, kendi üç işaretini yan yana getirebilen kazanır.

ticktock = tictoc, *is.&f.* 1. tikkırtı, tik tak, büyük saatin çıkardığı ses. **~ if a clock.** 2. tik tak sesi çıkarmak.

tick trefoil, *is.* üç yapraklı salkım çiçekli bitkiler.

t.i.d., *(reçetelerde)* günde üç defa.

tidal, *sf.* 1. gelgitSEL, gelgit+, met ve cezir+. **~ basin** : gelgit havzası. **~ clock** : gelgit saatı, gelgit zaman ve durumunu gösteren saat. **~ current** : gelgit dalgası. **~ datum** : (hidrografî) sürveylerinde başlangıç alınan) alçak su düzeyi. **~ flat** : gelgit arazisi/düzlüğü. **~ river** : gelgit nehri, gelgit etkisiyle içeri'lere kadar ulaşan nehir. **~ wave** : deprem dalgası, deniz depremi dalgası, 2. gelgit zamanına göre hareket eden, sular yükseldiği zaman işleyen. **a ~ steamer.** 3. **~ly** : gelgit bağlı olarak.

tidbit = titbit, *is.* 1. cerez, nevale, ufak tefek leziz yiyecekler, 2. seçme/hoşa gidecek şey, ilginç haber/dedikodu.

tiddly

tiddly, *sf. Brit.- argo* hafif sarhoş, mest. *e.a.- tipsy*.

tiddlywinks = **tiddledywinks**, *is.* düğme oyunu: düğme gibi küçük yuvarlakların kenarına basıp fırlatarak fincana sokma oyunu.

tide, *is.&f. tided, tiding* 1. gelgit, met ve cezir. **ebb/falling** ~ : gidim, inme, cezir. **flood/rising** ~ : gelim, kabarma, met. **The ~ is coming in** : Sular yükseliyor. **The ~ is going out** : Sular alçalıyor. **high ~** : gelim/met. **low ~** : gidim/cezir. **neap ~** : az olan gelgit. **spring ~** : çok olan gelgit. **~ gate** : havuzun gelgit kapısı, gelgit akıntısının kuvvetli olduğu yer. **~gauge** : gelgit ölçü. **~ lock** : gelgit etkisi altında olan limanda gemi havuzunun su düzeyini koruyan kapı, 2. gelgit akıntısı, 3. *bk.*: **flood tide**, 4. akıntı, akış, akım, cereyan. **go against the ~** : akıntıya karşı gitmek. **go with the ~** : akıntı ile gitmek, herkes gibi davranışmak, kalabalığa uymak. **ride on/with the ~** : akıntıya kapılmak, akıntı ile ilerlemek, 5. değişme. **the ~ of the seasons** : mevsimlerin değişmesi, 6. eğilim, temayül, yön, doğrultu, istikamet. **the ~ of international events**. 7. kritik/tehlikeli dönem. **The ~ of her illness is at its height**. **The ~ has turned** : Kritik dönem atlatıldı/şüler yoluna girdi. 8. mevsim, zaman, vakit, saat. **wintertide** : kış mevsimi. **eventide** : akşam vakti/saatı. **Christmastide** : Noel zamanı. **Time and ~ wait for no man** : Kaçırılan fırsat bir daha ele geçmez. 9. esk. fırsat, vesile, uygun zaman, 10. esk. süre, müddet, 11. **turn the ~** : olayların akışını tersine çevirmek. **the ~ has turned** : (a) akıntı değişti, (b) talih döndü, 12. (gelgit gibi) yükselp alçalmak, 13. akıntı ile sürüklenecek, 14. gelgit yardımıyla limana girmek/çıkmak, 15. **~ over** : sıkıntılı/müşkül zamanı atlatacak/hafifletmek. **~ over sth.** : müşkül durumdan kurtulmak, sıkıntıyı atlatacak. **\$5,000 will ~ us over the winter** : 5,000 dolarla kişi atlatırız. 16. esk. vaki olmak, vuku bulmak, zehir etmek, 17. **~less** : gelgitsiz, 18. **~lessness** : gelgitsizlik, 19. **~like** : gelgit gibi, gelgit şeklinde. *e.a.- 4. current, stream, 16. happen, befall.*

tideland, *is.* gelgit alanı, gelgit sınırları arasındaki arazi.

tidemark, *is.* 1. gelgit çizgisi/sınırları, 2. doruk/zirve veya en alt nokta. **He has reached the ~ of his prosperity** : Refahın doruğuna ulaştı.

tide race, *is.* 1. hızlı gelgit akıntısı, 2. *bk.*: **tideway**.

tiderip, *is.* gelgit anaforu: zıt gelgit dalgalarının oluşturduğu su çevrimi.

tidewater, *is.* 1. gelgit suyu, kabaran denizin bıraktığı su, 2. gelgitle etkilenen sular (nehir vb.), 3. kıyı, sahil, deniz kenarı. *e.a.- 3. seacoast.*

tideway = **tide way**, *is.* 1. gelgit yatağı/kanalı, 2. kanaldan gelgit akıntısı, 3. *bk.*: **tideland**.

tidings, *is.* haber, havadis. **glad ~** : iyi haber, müjde. **sad ~** : kötü/üzücü haber. *e.a.- news, information.*

tidy, *sf. -dier, -diest, is., ç. -dies, f. -died, dying* 1. düğün, düzenli, muhtazam, tertipli, derli toplu. **a ~ room**. 2. temiz pak, temiz giyimli. **a ~ dress**. 3. kabul edilebilir, uygun, münâsip. **They worked out a ~ arrangement agreeable to all** : Herkesin kabul edebileceği uygun bir anlaşma şekli buldular. 4. *k.d.* topluca, oldukça, epey, çokça, hayli yekûn tutan. **a ~ sum of money**. 5. *gen.* **~ up** : düzeltmek, düzene/intizama sokmak, derlemek, toplamak, temizlemek. **~ oneself** : kendine çeki düzen vermek, üstünü başını düzeltmek, 6. ufak tefek eşya konulan sandık, kutu vb., 7. koltuk arkasına konulan dantelli örtü, 8. **tidily** : düğün/düzenli/muhtazam/tertipli/derli toplu bir şekilde, düzenle, intizamla, tertemiz, 9. **tidiness** : düzgünlik, düzen, intizam, tertip(lilik), çeki düzen, temizlik. *e.a.- 1&2. neat, orderly, trim, 3. acceptable, 4. considerable. k.a.-1. messy, sloppy.*

tidytips, *is., ç. -tips* bot. sarıgül (Layia elegans): parlak sarı çizgili papatyaya benzer gösterişli çiçekler açan Kaliforniya bitkisi.

tie, *is.&f. tied, tying* 1. bağlamak. **to ~ one's hands**. **to ~ one's shoelace**. **to ~ a bundle tight**. **Great affection tied them**. 2. düğünlendirmek. **to ~ a rope**. 3. raptelemek, birleştirmek, 4. zorlamak, mecbur etmek. **be tied** : bağlanmak, serbest olmamak, çok meşgul olmak, 5. *k.d.* **~ the knot** *d.d.* evlen(dir)mek, izdivaçla bağla(n)mak, 6. müz. bağlamak, 7. (oyun/yarışma) berabere kalmak, 8. **~ a can argo kovmak**, 9. **~ by the leg** : engel/ayak bağı olmak, 10. **~ down** : bağlamak, kayıt altına almak, kısmak, kısıtlamak. **He finds that a desk job ties him down**. 11. **~ into** : (a)

hızla sarılmak, (b) *argo* şiddetle hücum etmek, (c) tutmak, **12. ~ in with** : uygun düşmek, uy- mak, tutmak, tutarlı/çelişkisiz olmak. **His story ties in with the facts** : Anlattıkları gerçeklere uyuyor. **13. ~ one on argo** sarhoş olmak, **14. ~ one's tongue** : sus(tur)mak, **15. ~ to** : himayesine sığınmak, **16. ~ up** : (a) sımsıkı bağ- lamak, (b) (paket vb.) iple bağlamak, (c) engel olmak, zorlaştırmak, engel/zorluk çıkarmak, (d) durdurmak, faaliyetine son vermek, (e) (parayı vb.) bağlamak, verimsiz bir işe yaradığı için başka işe kullanamamak, (f) gemiyi halatla ka- raya bağlamak, (g) işi başından aşmak, çok meşgul olmak. *I can't see you now, I'm all tied up. My hands are tied up* : Elimde değil/Elim kolumnu bağlı. **17. bağı**, düğüm, **18. sicim**, kın- nap, ip, **19. kravat**, boyun bağı, **20. kurdele bağı**, fiyong, **21. ilgi**, ilişki, rabita, bağlantı. **blood ~s** : akrabalık, kan bağı, **22. kayıt**, **23. (oyun/ yarışma) berabere kalma**. **The game ended in a ~** : Oyun berabere sonuçlandı. **24. bir binanın kış- malarını tutan lata/demir kuşak**. **~ beam** : du- var latası, **25. demir yolu traversi**, **26. müz**. bağlı nota işaretü, **27. (dantel/orgü vb.) ilmik**, atkı, **28. den. bk.: tye**, **29. ~s** : bağlı pabuç. *e.a.-1. bind, fasten, attach, 4. bind, oblige. obligate, 10. confine, curtail, 16. (c) hinder, impede, 18. cord, string, rope, ligature, 19. necktie, cra- vat, 27. bride. k.a.-1. loose, loosen.*

tie-and-die = tie-die = tie-dye, *is.* boyan- mayacak kısımları elde bağlayıp basma yapma işlemi.

tieback, *is.* **1.** perde tutamağı, perdeyi bir yanda tutan şerit, **2.** tutamaklı perde.

tiebreaker, *is.* ilâve maç : baş başa kalan iki takım arasında yapılan ek maç.

tie clasp = tie clip, *is.* kravat iğnesi.

tie-in, *sf.&is.* **1.** koşullu (satış) : bir malı alabilmek için başka birisini de birlikte satın al- ma şartı, **2.** koşullu satılan mal, **3. bağlantı**, iliş- ki, ilgi, münasebet. *There is a ~ between smok- ing and cancer.* *e.a.-3. link, relationship, con- nection.*

tie-line, *is.* **1.** ara hat, bağlantı hattı: iki PBX telefon santralini birbirine bağlayan hat, **2.** iki elektrik iletim sistemini birbirine bağlayan hat.

tiemannite, *is.* taymanit, cıva selenyum cevheri: HgSe.

tiepin = scarfpin, *is.* boyun bağı/çeşarp iğ- nesi.

tier, *is.&f.* **1.** sıra, anfide/tyatrodada birbirini arkasında yükselen oturma sıraları, **2.** kat, kade- me, tabaka, düzey, seviye, **3.** bağlayan kimse/şey, **4.** *ABD* bebek önlüğü, uğurcalık, **5.** sıralamak, sıraya dizmek, kademelendirmek, **6.** basa- mak basamak/arka arkaya sıralar hâlinde yüksel- mek, **7. ~ed** : dizili, sıralı. *e.a.-1. row, 2. la- yer, level, stratum, 4. pinafore*

tierce, *is.* **1.** eski sıvı hacim ölçüsü: kırk iki şarap galonu, **2.** kırk iki galonluk fiçı, **3. ter- ce d.d.** sabah duası saatı, yedi dua saatinin üçüncü- cüsü, **4.** eskrimde sekiz savunma konumunun üçüncüüsü, **5.** üçlü takım, iskambilde aynı seriden üçlü el, **6. esk.** üçüncü, üçte bir.

tierced, *sf.* üç bölünmüş, üç parçalı (arma- ma).

tiercel, *is. bk.: tercel.*

tierceron, *is.* kubbe kemer kuşağı.

tie rod, *is.* **1.** bağlama çubuğu, gergi çubu-ğu, **2.** (oto) bağlama rotu.

Tierra del Fuego, *is.* Ateş Adaları : G Amerika'nın en güneyindeki takım adaları.

tie tack, *is.* kravat iğnesi.

tie-up, *is.* **1.** kesinti, inkıta, grev, firtına, doğal âfet vb. nedeniyle telefon hizmetlerinin, trafığın vb. bir süre kesintiye uğraması, **2.** (geçi- ci olarak) dur(dur)ma, ara verme, sekteye uğrama, **3.** bağlantı, bağlılık, irtibat, ilişki, münasebet. *his ~ with the crime syndicate.* **4.** gemi bağ- lama rihtimi.

tiff, *is.* **1.** hafif kavga, çekişme, atışma, ağız kavgası, **2.** gücenme, güceniklik, dargılık, **3.** çekişmek, ağız kavgası yapmak, **4.** gücen- mek, darılmak, küsmek, **5. esk.** içki. *e.a.-1. spat, 2. huff, pet, 5. liquor.*

tiffany, *is., ç. -nies* çok ince muslin ku- maş.

tiffin, *is.&f. Brit.* öğle yemeği (yemek). *e.a.- (eat) lunch.*

tiger, *is., ç. -gers/-ger* **1.** zool. kaplan (*Panthera tigris*), **2.** kaplana benzeyen pars vb. gibi yırtıcı hayvan, **3. k.d.** yiğit, cesur, kah- man, çalışkan kimse. **He's a ~ for work** : Müt- hiş çalışkanıdır. **4. k.d.** zalim, kana susamış, kavgaçı, yırtıcı kimse, **5. esk.** teşvik ünlemi. **6. have a ~ by the tail** : kaplani kuyruğundan

tigereye

yakalamak, çıkmaza saplanmak, kurtuluşu kurtulmamaktan daha tehlikeli bir durumla karşılaşmak, **7. paper** ~ : (Çin/GD Asya'da) kof düşman, kuvvetli görünen fakat aslında kof olan düşman, **8. ride the** ~ k.d. çok tehlikeli işlere girişmek, kelleyi koltuğa almak, **9. ~barb** : kaplan sazan (*Puntius tetrazona*), **10. ~ beetle** : kaplan böcek (*Cicindelidae*) : başka böcekleri yiyen parlak renkli birkaç çeşit böcek, **11. ~ cat** : tekir kedi, kaplan gibi tüyleri yollu yaban kedisi, **12. ~ lily** : pars zambağı (*Lilium tigrinum*) : siyah benekli turuncu zambak, **13. ~ mosquito** : çizgili sinek (*Aedes aegypti*) : sarı humma hastalığını taşıyan ince uzun vücutlu, dar kanatlı bir eklembacaklı türü, **14. ~ moth** : benekli pervaane (*Arctiidae*), **15. ~ salamanders** : küt ağızlı giller (*Ambystomidae*), **16. ~ shark** : kaplan balık (*Galeocerdo cuvier*) : sıcak denizlerde bulunan çok yırtıcı bir köpek balığı, **17. ~ swallow-tail** : kaplan kuyruklu kelebek (*Papilio glaucus*).

tigereye, is. bk.: *tiger's-eye*.

tigerish = **tigrish**, sf. 1. kaplan gibi, yiğit, cesur, kuvvetli, 2. kaplan renginde, 3. vahşî, yırtıcı, kan dökücü, canavar gibi, **4. ~ly** : yiğitçe, cesaretle; vahşetle, canavarca, yırtıcılıkla, **5. ~ness** : yiğitlik, cesurluk; vahşilik, yırtıcılık. **e.a.- 3. cruel, fierce, blood-thirsty, relentless**.

tigerlike, sf. kaplan gibi, kaplana benzer.

tiger's-eye = **tigereye**, is. 1. kaplan gözü : süs için kullanılan altın renginde demiroksitli kuartz, 2. eşya üzerine yapılan parlak kahverengi altın renginde sır.

tight, sf. &zf. 1. sıkı. *a ~ knot*. 2. gergin, sıkı gerilmiş. *a ~ rope*. 3. dar. *a ~ collar*. *~ shoes*. 4. sıkışık, sıkışmış. *be in a ~ situation*. *This drawer is so ~ I can't open it*. 5. akmaz, sizmaz, su geç(ır)mez. *a good ~ roof*. *a ~ boat*. 6. özlü, kısa, veciz. *a ~ style of writing*. 7. sıkı, sert, ciddî, müsamahasız. *his ~ control of the company*. 8. dar zamana sığdırılmış, sıkışık, ucu ucuna. *a ~ schedule*. 9. k.d. başa baş giden, birbirine çok yakın. *a ~ race*. 10. k.d. cimri, hasis, eli sıkı, 11. *argo* sarhoş. **to be ~** : sarhoş olmak, 12. k.d. zor, müşkül. **a ~ corner** : zor/sıkışık durum. **be in a ~ corner** : zor bir durumda bulunmak, 13. kesat, tedariki güç, kit. **money is ~ just now** : bu günlerde para kit, 14. k.d. (a) derli toplu, düzenli, tertipli, (b) düzgün/mun-

tazam yapılmış, 15. k.d. yetenekli, kabiliyetli, ehil, hünerli, 16. (dokuma vb.) sık, 17. (viraj, dönenme vb.) keskin, 18. k.d. mütenasip, (hatları/ endamı) düzgün, biçimli, **19. ~ with** : ... ile sıkı fiki, dost, ahbap, samimi, **20. sit ~** : durumunu/fikrini değiştirmeden beklemek, **21. ~ly d.d.** sıkıca, sımsıki, kıskıvrak. **hold sth ~** : bir şeyi sımsıki tutmak. *She held her child ~ in her arms*. **to fit ~** : (bedene) sımsıki oturmak. *Her dress fits ~*. **sleep ~** : deliksiz uyku uyumak, derin uykuya dalmak, 22. **~ness** : sıkılık, darlık. **e.a.- 1. secure, 2. taut, 6. concise, terse, condensed, 7. firm, rigid, severe, strict, restraining, 9. close, 10. stingy, parsimonious, niggardly, frugal, sparing, 14. (a) tidy, 15. competent, skillfull, capable, 18. well-proportioned, shapely, 19. intimate, friendly, familiar. k.a.- 1, 2. slack, loose, lax**.

tight-ass, is. *argo* (*oldukça kaba tabir*) ahlâk konusunda son derece titiz/tutucu/ muhafazakâr kimse. **~ed** : titiz ahlâkh, namuslu. **e.a.- strait-laced**.

tighten, f. 1. sıkmak, sıkış(tır)mak, ger(ıl)mek, gerginleş(tır)mek, kıs(ıl)mak, kas(ıl)mak. **~ one's belt** : kemeri/kuşağı sıkmak, yiyeceğinden kışmak. **~ up** : sıkıştırmak, kuvvetlendirmek, şiddetlendirmek, **2. ~er** : sıkın, geren, gerginleştiren, kışan kimse/sey

tightfisted, sf. hasis, cimri, eli sıkı. **e.a.- stingy, tight, niggardly, parsimonious, frugal, sparing**.

tightknit, sf. 1. sıkı dokunmuş, 2. iyi düzenlenmiş, her şeyi tamam, noksansız, kusursuz, dört başı mamur, 3. birbirine sımsıki bağlı. *a ~ family*.

tightlipped, sf. ağızı sıkı, sır saklar, sır vermez, ketum.

tightrope, is. gergin ip, cambazların oynadığı ip. **~ dancer/walker** : ip cambazı.

tights, is. (cambaz ve balerinlerin giydiği) sıkı/dar giysi, donlu çorap.

tight ship, is. k.d. iyi örgütlenmiş kurum/ticarethane.

tightwad, is. *argo* cimri/hasis kimse. **e.a.- miser**.

tiglic acid, is. *kim.* tiglik asit CH₃CH-C(CH₃)COOH. Kroton yağından elde edilen ve parfümeride vb. kullanılan zehirli monobazik asit.

tigon = **tiglon**, *is.* erkek kaplanla dişi asla-
nın döldü.

tigress, *is.* **1.** dişi kaplan, **2.** zalim/insafsız
kadın.

Tigris, *is.* Dicle nehri.

tigrish, *sf. bk.* : **tigerish**.

tike, *is. bk.* : **tyke**.

til, *is. bot.* susam (bitki).

til = **'til, bağ.&e.** **until** veya **till**'in kısaltılı-
mışı.

tilbury, *is., ç. -ries* üstü açık iki tekerlekli
araba.

tilde, *is.* ~ işaretü : **1.** İspanyolcadı **n** harfi
üzerine konulur **ñ** ve **ny** gibi telâffuz edilir,
2. sözlüklerde anlamı açıklanan kelimeyi tekrar-
lamamak için onun yerine kullanılır.

tile, *is.&f.* **tiled, tiling** **1.** kiremit, yassı
tuğla, **2.** çini, duvar çinişi, **3.** çini/tuğla döşeme,
4. künk, pöhrenk, kiremitten yapılmış boru,
5. have a ~ loose *k.d.* bir tahtası noksan olmak,
akıldan piyade olmak, aklı biraz noksan olmak.
6. *k.d.* silindir şapka, **7. (out) on the ~s** *Brit.-k.d.* çığırınca eğlence, vur patlaşın çal oynasın,
8. kiremit döşemek, çini kaplamak, **9.** mason loca-
casında kapıcılık etmek, **10.** gizli tutmak, birisi-
ne sıır saklayacağına dair yemin ettirmek,
11. ~like : kiremit gibi, **12. tiler** : (a) kiremitçi, ki-
remit döşeyen kimse, (b) mason locasında kapıcı.

tilefish, *is., ç. -fish/-fishes* kiremit balığı
(*Lopho-latilus chamaeleonticeps*) : Atlantik'te
avlanan gövdesi sarı benekli mavi/mor, yüzgeç-
leri sarı benekli iri bir balık.

tiliaceous, *sf.* İslamurgillerden.

tiling, *is.* **1.** kiremit döşeme (işi), **2.** dö-
şenmiş kiremitler, kiremit çatı/kaplama, **3.** çini/
kiremit kaplanmış yüzey.

till¹, *e.&bağ.* **1.** -e kadar/değin/dek, -e ge-
linceye kadar. **to fight ~ death** : ölünceye dek
döğüşmek. ~ **now** : şimdkiye dek, şimdkiye ka-
dar. ~ **I come** : ben gelinceye kadar. **He will not**
come ~ you invite him : Sen davet etmezsen gel-
meyecək. **to laugh ~ one cries** : gözlerinden
yaş gelinceye kadar gülmek. ~ **today/eve-
ning/ten o'clock** : bugüne/akşama/saat ona ka-
dar, **2. ~ the end of time** : ebediyen, ilelebet,
3. Isk. bk.: to, unto. *e.a.- 1. until*.

till², *f.* **1.** çift sürmek, tohum ekmek,
2. pullukla/sapanla tarla sürmek. *e.a.- 1. cult-
vate, 2. plow.*

till³, *is.* **1.** kasa, **2.** para çekmecesi, kıymet-
li eşyanın saklandığı göz, **3. to be caught with**
one's hand in ~ : para çalarken/suç üstü yaka-
lanmak, **4. jeol.** (a) buzul tortusu (çakıl, kum, kil
karışımlı), (b) sert kil.

tilable, *sf.* (toprak) işlenebilir, sürülp
ekilebilir. *e.a.- arable*.

tillage, *is.* **1.** çift sürme, **2.** sürülmüş arazi.

tillandsia, *is. bot.* tilansiya : çoğu ağaçlar
üzerinde yetişen yosunumsu sıcak ülke bitkileri.

tiller, *is.&f.* **1.** çiftçi, çift süren, **2. den.** dü-
men yekesi, **3.** kök filiz, sürgün, fidan, **4.** kökten
filiz süremek

tillerless, *sf. den.* dümen yekesiz.

tilly-vally = **tilly-fally**, *ünl. esk.* Hoppala!
Saçmalama! Amma yaptın ha! *e.a.- fiddles-
ticks.*

tilt, *is. &f.* **1.** eğmek, meylettirmek, bir yana
yatırmak, **2.** eğilmek, bir yana yatmak, **3. gen. ~**
at : at üzerinde mızrakla hamle etmek, saldır-
mak için mızrağı doğrultmak, **4.** şahmerdan/
haddehane çekici ile dövmek, **5.** eğim, meyil,
eğiklik, **6.** eğilme, meyletme, **7.** atta mızraklı
hamle oyunu, **8.** kavga, dövüş, mücadele, ihtilaf,
atışma, **9.** mızrak/cirit atışı, **10.** haddehane çe-
kici, **11.** araba/kayık tentesi (ile örtmek), **12. be**
on the ~ : biraz eğri olmak, **13. ~ at** : saldırmak,
hamle/hüküm etmek, kavga etmek, itiraz etmek,
14. ~ at windmills : hayalî düşmanlara saldı-
rmak, **15. ~ hammer** : şahmerdan, haddehane çe-
kici, **16. over** : eğilmek, devirmek, devrilmek,
17. ~ up : (eğilebilir bir şey) yukarı kalkmak/
kaldırmak, **18. full ~** : son sür'atle, şiddetle,
olanca hızı/kuvveti ile, **19. run full ~ into s.o.** :
son hızla çarpmak. *e.a.- 1,2. tip, slope, incli-
ne, slant, lean, 5. slope, 7. joust, 8. dispute, cont-
roversy.*

tilth, *is.* **1.** toprağı sürme/isleme, tarım, zi-
raat, çiftçilik, **2.** (toprak) işlenmiş/ekilmiş olma,
3. işlenmiş /ekilmiş toprak. *e.a.- 1. tillage,*
cultivation.

tilt-top table, *is.* tablası katlanır masa.

tiltyard, *is.* mızrak/cirit alanı.

timarau, *is. bk.* : **tamarao/tamarau.**

timbal = **tymbal**, *is.* dümbelek. *e.a.-*
kettledrum.

timbale, *is., ç. -bales* **1.** talaş kebabı : et,
balık, tavuk ve sebze doldurularak fırında piş-
rilmiş bir nevi börek, **2.** bu böreğin davul sek-
lindeki hamuru.

timber

timber, *is.&f.&ünl.* 1. kereste, 2. kereste ormanı, kerestelik ağaç(lar). **standing ~** : henüz kesilmemiş kerestelik ağaçlar, 3. tahta, kalas, işlenmiş kereste, malzeme. *A ~ fell from the roof.* 4. *den.* gemi kaburgası, 5. kişisel nitelik, yetenek, kabiliyet. **He's being talked up as presidential ~** : Onda cumhurbaşkanlığına yaraşır yetenekler olduğundan söz ediliyor. 6. kereste temin etmek, 7. kereste ile desteklemek, 8. (ağaç kesilirken) Dikkat, düşüyor! 9. **~less** : kereste sız, ağaçsız, ormansız.

timbered, *sf.* 1. keresteden yapılmış, ahşap, 2. ağaçlık, ormanlık, kerestelik ormanı bulunan. ~ *acres. a well-- estate* : çok ağaçları olan malikâne.

timberhead, *is. den.* halat babası, ağaç baba.

timber hitch, *is.* çifte ilmik.

timbering, *is.* 1. kereste, 2. ahşap yapı, ahşap kirişler.

timberjack, *is.* tomrukçu, tomruk amelesi. *e.a.- logger.*

timberland, *is.* kereste ormanlık arazi.

timber line, *is.* orman sınırı, daha yukarıda orman yetişmeyen yükseklik.

timber wolf, *is. zool.* Amerika bozkurdu (*Canis lupus occidentalis*) : ABD ve Kanada ormanlarında yaşar.

timberwork, *is.* kereste işi, bağdadı yapı.

timbre, *is.* tim, ses tonu.

timbrel, *is.* zilli tef.

time¹, *is.&sf.* 1. vakit, zaman. *I had no time for vacation.* 2. süre, müddet. **a long ~** : uzun süre, 3. saat. **Greenwich ~** : Greenwich saatı. **daylight saving ~** : yaz saati, 4. çağ, devir, devre, dönem. **Youth is the best ~ of life** : Gençlik hayatın en güzel çağıdır. 5. **the ~s** : devir, çağ, zaman. **Prehistoric ~s**. 6. mühlet, vade, 7. ömür, **This house will last our ~** : Bu ev bizim ömrümüzün sonuna kadar dayanır. 8. fırsat, vesile, uygun zaman. **to watch ~** : fırsat kollamak, 9. sıra, nöbet, keşik. **It's my ~** : benim sıram/sıra bende, 10. **~s mat.** kere, defa. **three ~s ten** : üç kere on. **Two goes into six three times** : Altıda iki üç kere var. 11. sefer. **next ~** : gelecek sefer, 12. kat, misil. **ten ~s as big as** : .-in on misli, 13. **müz.** tempo, usul, 14. doğurma vakti. *When her ~ came she was delivered a boy.* 15. *As. da-*

kikada atılan adım, yürüyüş hızı. **quick ~** : hızlı yürüyüş, 16. **~ after ~ = ~ and ~ again = ~ and again** : tekrar tekrar, defalarca, 17. **~ and a half** : bir buçuk misli ücret, 18. **~ and motion study = time study = motion study** : zaman ve hareket incelemesi, 19. **~ ball** : tam öğle saatini göstermek için bir çubuğu tepesinden dibine düşürüverilen top, 20. **~ bargain Brit.** vadeli alış veriş, 21. **~ belt bk.: ~ zone**, 22. **~ bomb** : saatli bomba, 23. **~ clock** : memurların geliş ve gidişlerini kaydeden saat, 24. **~ constant elekt.** zaman sabiti, 25. **~ deposit = term deposit** : vadeli hesap, 26. **~ exposure foto.** uzun pozlu resim, 27. **~ fuse** : ihtişaklı tıpa, 28. **from ~ immemorial** : ezelden beri, 29. **~ lag** : ara, fasila, gecikme süresi, 30. **~ limit** : belirli süre/ müddet, mühlet, 31. **~ lock** : zamanı gelmediğe açılmayan kilit, 32. **~ of day** : (a) günün belirli saat, (b) *k.d.* dikkat, itina, ilgi. **He wouldn't give her the ~ of day** : Ona hiç ilgi göstermez (zaman ayırmaz). 33. **~ of life** : yaş, çağ. **At your ~ of life you must be careful not to overdo things** : Bu yaşta işi hafiften almalısınız. 34. **~ of peace** : barış zamanı, 35. **~ out of mind** : hatırlanamayacak kadar eski, çok eskiden, 36. **~ signature müz.** zaman işaretü, 37. **~ study** : zaman bakımından verimi artırma amacıyla yapılan inceleme, 38. **~ zone = ~ belt** : zaman dilimi, aynı resmi saatı kullanan bölge, 39. **ahead of ~** : vaktinden önce, erken, 40. **all the ~** : (a) biteviye, mütemadiyen, habire, (b) bütün bu zaman zarfında, 41. **any time** : her an, her zaman, ne zaman istenirse. **any ~ you like** : ne zaman isterseniz. **He may turn up any ~** : (a) Her an gelebilir, şimdî neredeyse gelir; (b) Herhangi bir zamanda gelebilir. 42. **at a ~** : bir kerede, bir defada, bir seferde. **do two things at a ~** : iki işi birden yapmak. **for weeks at a ~** : üst üste haftalarca, 43. **five at a ~** : beşer beşer, bir kerede beş tane, 44. **at no ~** : asla, hiçbir zaman, 45. **at the same ~** : aynı zamanda, mamañih, bununla beraber, 46. **at one ~** : (a) vaktiyle, bir zamanlar. *At one ~ I lived in France.* (b) eski(den), sabık. **at one ~ governor of Bursa** : sabık Bursa valisi. (c) hep birden, aynı zamanda. **They all started to talk at one ~** : Hep bir ağızdan konuşmaya başladılar. 47. **at ~s** : bazan, ara sıra, zaman zaman, 48. **behind ~** : geç (kalmış), gecikmiş, er-

telenmiş, tehirli, **behind the ~s** : eski, modası/zamanı geçmiş. **be behind the ~s** : geri kalmak, eski kafalı olmak, zamana ayak uyduramamak, **50. by the ~** : -e kadar. **It will be dark by the ~ we go home** : Biz eve gidinceye kadar karanlık olacak. **51. do ~** : hapis yatmak. **doing ~** : hapishanede, **52. Father Time** : zamanın somut sembolü, **53. for some ~ past** : epey bir zamandan beri. **for some ~ to come** : daha epeyce bir müddet, **54. for the ~ being** : şimdilik, geçici olarak, **55. from ~ to ~** : ara sıra, zaman zaman, **56. full ~** : tüm/bütün gün, sürekli. **full ~ job** : sürekli görev/ış, **57. gain ~** : (a) zaman kazanmak, (b) (saat) ileri gitmek, **58. good ~s** : iyi günler, refahlı zamanlar, **59. hard ~s** : kötü günler, güç zamanlar, **60. have a good ~** : hoş/eglenceli vakit geçirmek, **61. have the ~ of one's life** : fevalâde iyi vakit geçirmek, çok mutlu olmak, **have a rough/hard ~** : eziyet/sıkıntı çekmek, **62. in good ~** : (a) vakitli, vaktinde, tam zamanda, (b) çabuk, erken. **all in good ~** : acele etme, sırası gelecek. **in his own good ~** : ne zaman canı isterse. **You will learn in good ~** : Zamanla/sırası gelince öğrenirsin(iz). **63. in no ~** : hemen, çabucak, kısa zamanda, kaşla göz arasında. *They cleaned the entire house in no ~.* **64. in record ~** : çok kısa/rekor sayılan zamanda, **65. in the nick of ~** : ucu ucuna, **66. in ~** : (a) vaktinde, vakitli. *to come in ~ for dinner. to be in ~* : geç kalmamak. (b) zamanla, ileride, ergeç, vakti gelince. *In ~ he'll see what is right.* (c) uygun tempoda. **sing in ~** : tempo ile şarkı söylemek, **67. in a week's ~** : bir hafta sonra, haftaya bugün, **68. keep ~** : (a) tempoya uymak, (b) (saat) dakik/doğru işlemek, **69. kill ~** : vakit öldürmek, vaktini boş harcamak, **70. lose ~** : (a) vakit kaybetmek, (b) (saat) geri kalmak, **71. make ~** : (a) geç kalınan zamanı kapatmak, belirli vakte yetiştirmek. **make good ~** : kısa zamanda yapmak. **We made good ~ on the journey up here** : Buraya kadar seyahatimizi kısa zamanda yaptıktı. (b) (bir işe) zaman bulmak/ayırmak. **He makes ~ for football, but not much else** : Futbola zaman buluyor da başka şeye bulamıyor. **72. make ~ with** : isteğini kabul ettirmeye çalışmak, **73. many a time** : sık sık, defalarca, tekrar tekrar, **74. mark ~** : (a) gelişmeleri beklemek, geçici olarak işi durdurmak,

hadiselere intizar etmek, (b) *As.* yerinde saymak, **75. on ~** : tam zamanında, tasarlanan zaman içinde. **arrive on ~** : tam vaktinde gelmek, gecikmemek, **76. out of ~** : temposuz, tempoya aykırı, (b) vakitsiz, mevsimsiz, **77. part ~** : geçici, bütün günü/zamani doldurmayan. **part ~ job** : geçici görev, bütün gün/bütün hafta çalışmayı gerektirmeyen iş, **78. pass the ~ of day** : vakit geçirmek, sohbet etmek, **79. race against ~** : zamanla yarışma. **it's a race against ~** : vakit pek dardır, çok az zaman var. **work against ~** : bir iş için çok sıkışmak, pek az vakti olmak, **80. serve one's ~** : çıraklık/askerlik etmek, **81. take a long ~** : çok zaman almak, uzun sürmek. **take a long ~ over sth** : bir işi fazla uzatmak, **82. take one's ~** : bir işi özenerek/itina ile yapmak, **83. tell the ~** : saatin kaç olduğunu söylemek, **84. tell ~** : saatı okuyabilmek, **85. this ~** : bu kez, bu defa, bu sefer. **this ~ tomorrow** : yarın bu saatte, **86. ~ is up** : vakit tamam, süre/mühlet bitti, **87. ~ will tell** : zaman gösterecek, **88. It's about ~** : Artık zamanı! **89. What a ~ I've had of it** : Neler çektim! **90. What ~ is it** : Saat kaç? **91. When the ~ is right** : sırası/zamani gelince.

time², f. timed, timing **1.** zaman ölçmek, saat tutmak. **to ~ a race**. **2.** süresini ölçmek, **3. saymak**. *They ~d their strokes at six per minute.* **4.** zamanını ayarlamak, uydurmak, **5. zamanını uygun seçmek**. *He ~d the attack perfectly.* **6. müz.** tempo tutmak, **7. ayak uydurmak**, tempoya uymak.

time-binding, *is.* anıların saklanması: geçmişteki ami ve tecrübelerin gelecek kuşakların yararlanması için kaydedilip saklanması.

time capsule, *is.* zaman kapsülü : gelecek kuşaklar için sağlam bir kapsül içinde yere gömülüp saklanan medeniyet eserleri ve belgeler.

timecard, *is.* devam kartı : işçilerin işe gelip gitme saatinin basıldığı kart.

time clock, *is.* **1.** devam kontrol saati : işçilerin işe gelip gitme saatinin basan saat, **2. punch a ~ ~** : devam durumu sıkı kontrol altında bulunan işte çalışmak.

time-consuming, *sf.* oyalayıcı, çok zaman alan.

time-difference, *is.* saat farkı.

time frame

time frame, *is.* süre, zaman çerçevesi, bir olaya tahsis edilen belirli zaman. *the ~ ~ for the satellite launch.*

time-honored = time-honoured, *sf.* eski ve geçerli, uzun zaman hüküm süren, eski olduğunu saygı gösterilen. *a ~ custom.*

time immemorial, *sf.* 1. çok eski, unutulmuş, tarihî kaydına rastlanmayan, 2. *huk.* hukuk öncesi, yasalardan önce, İngiltere'de 1189'dan önceye ait.

timekeeper, *is.* 1. zaman hakemi, yarış malarda zaman ölçen kimse, 2. saat, kronometre, 3. işçilerin çalışma saatini ölçüp yazan memur, 4. *My watch is a good ~* : Saatim iyi/doğru işliyor. 5. **timekeeping** : zaman/süre ölçümü.

time-lag, *is.* (yakın iki olay arasındaki) zaman aralığı, ara, fasila, gecikme.

time-lapse photography, *is.* hızlandırılmış fotoğraf : uzun zaman aralıklarıyla resim çeken kısa aralıklarla göstererek hareketi olduğundan hızlı gösterme teknigi. **stop-motion photography d.d.**

timeless, *sf.* 1. ebedî, sonsuz, sonrasız, ölmüşüz, nihayetsiz, 2. her zaman geçerli, zamanla sınırlanmamış. *the ~ beauty of great music.* 3. ~ly : ebediyen, sonsuz olarak, 4. ~ness : ebedilik, ebediyet, sonsuzluk, sonrasızlık, ölümsüzlük. *e.a.- 1. eternal, everlasting.*

time limit, *is.* süre, mühlet, vade, zaman sınırı.

time loan, *is.* süreli borç, vadeli ikraz.

timely, *sf. &zf.* 1. vaktli, vaktinde, yerinde, mevsiminde, zamanı uygun. *a ~ warning.* 2. *esk.* erken, 3. **timeliness** : vakitlilik, zamanca uygunluk. *e.a.- 1. opportune(ly), 2. early, soon.*

time machine, *is.* zaman makinesi : geçmiş/gelecek zamanda seyahati mümkün kılan hayaflı makine.

time note, *is.* süreli ihibname : belirli bir süre içinde borcun ödemesini isteyen muhtıra.

timeous, *sf. İsk.* 1. erken, 2. zamanında, uygun zamanda, 3. ~ly : erkence, tam zamanında. *e.a.- 1. early, 2. timely.*

time-out, *is.* ara, fasila, dinlenme, teneffüs. *e.a.- break, intermission.*

time-piece, *is.* saat, kronometre. *e.a.- clock, watch, chronometer.*

timer, *is.* 1. zaman ölçen kimse, 2. kronometre, 3. kumanda/kontrol saatı : bir makinin/cihazın belirli zamanlarda çalışmasına kumanda eden otomatik düzen. *an oven ~.* *e.a.- 1. timekeeper, 2. stopwatch, chronometer.*

times, *e. &zf.* 1. kere, defa. **Two ~ five is ten** : İki kere beş on eder. 2. sık sık, birçok defa. *e.a.- 2. frequently.*

timesaving, *sf.* zaman kazandıran, kolaylık sağlayan. **timesaver** : zaman kazandıran/ kolaylık sağlayan şey.

timeserver, *is.* 1. (kendi çıkarı için) zaman uyan kimse, zamane adamı, 2. **timeserving** : zamana uyma, zamane adamlığı. *e.a.- 1. toady.*

time sharing, *sf. &is.* zaman bölüşümü : bilgisayar ortamını oluşturan kaynakların kullanıcılar arasında ortaklaşa (her biri yalnız kendi işi yapılmış gibi) kullanıldığı bilgisayar işletim düzeni.

time sheet, *is.* iş bildirim cetveli : görevlilerin yaptıkları işi ve harcadıkları zamanı gösterir bildirim.

time signal, *is.* saat ayar işaretü.

time signature, *is.* müz. tempo hızı işaretü.

times sign, *is.* çarpı işaretü : x.

timetable, *is.* 1. (tren/vapur/uçak vb.) tarife, hareket ve varış saatleri cetveli, 2. ders izlenmesi/programı.

timework, *is.* saatli iş, saat başına ücret ödenilen iş.

timeworn, *sf.* 1. zamanla eskimiş/ yıpranmış, eski, antika, fersude, bayat, 2. adî, bayağı. *e.a.- 1. antiquated, 2. commonplace, trite, hackneyed.*

timid, *sf.* 1. mahcup, çekingen, utangaç, 2. korkak, ürkük, 3. ~ity = ~ness : mahcupluk, çekingenlik, utangaçlık, korkaklık, ürküklik, 4. ~ly : mahcup/ çekingen/ utangaç bir şekilde, korkakça, ürkük ürkük. *e.a.- 1. shy, timorous, 2. fearful, afraid, fainthearted, cowardly.*

timing, *is.* 1. *tiy.* zamanlama, 2. zaman ayarı, 3. en uygun vakti/zamani seçme, 4. (yarışmada) zaman ölçme.

timocracy, *is., ç. -cies* 1. (Eflatun'a göre) onursal yönetim: onur ve şeref fikrinin hâkim olduğu yönetim, 2. (Aristo'ya göre) zenginler yönetimi : servetle orantılı iktidara dayanan yönetim, 3. **timocratic(al)** : bu tür yönetimle ilgili.

timorous, *sf.* **1.** korkak, ürkek, **2.** ürkeklik/korku ifade eden, **3.** korkaklıkt gösteren, **4. ~ly** : korkakça, korkarak, **5. ~ness** : korkaklıkt, ürkeklik. *e.a.- 1. cowardly, fearful, afraid, 2. timid.*

timothy = **timothy grass**, *is. bot.* kaba çayırlı (*Phleum pratense*).

timpani = **tympani**, *c. is.* dümbelekler. **timpanist** : dümbelekçi.

timpano, *c. is.* **timpani** dümbelek.

tin, *is. &sf. &f.* **tinned**, **tinning** **1.** *kim.* kafay. Simgesi : **Sn**, atom ağı. 118.69, atom nu. 50, özgül ağı. 7.31 (20°C). **2. ~ plate** *d.d.* teneke, **3. Brit.** (a) fırın tepsisi, (b) **tin can** *d.d.* teneke kutu, **4. argo** para, mangır, mangız, **5. tenekeden** yapılmış, **6. adı**, degersiz, dayaniksız, kalp, sahte, uydurma, teneke marka, **7. evlilik** vb. nin onuncu yıl dönümü, **8. kalaylamak**, kalayla kaplamak, **9. Brit.** teneke kutu içinde saklamak, konserve yapmak, **10. ~ ear** **argo** (a) ses duyarsızlığı, bazı sesleri/tonları birbirinden ayıramama, (b) *bk.* : **cauliflower ear**, **11. ~ fish argo torpido**, **12. ~ foil** : kalay yaprağı, ince levha kalay, stanyol, **13. ~ god** : diktatör, kendini çok büyük gören devlet adamı, **14. ~ hat** : miğfer, alüminyum veya çelikten güvenlik şapkası, **15. ~like** : teneke gibi, **16. ~ lizzie argo** küçük ucuz otomobil, teneke otomobil, **17. ~ plate** : teneke, kalaylı saç levha, **18. ~ soldier** : oyuncak asker, **19. ~ spirit(s)** : kalay ruhu, boyamada kullanılan kalay tuzları eriyiği. *e.a.- 4. money, 6. mean, worthless, counterfeit, 9. can.*

tinamou, *is. zool.* *tao* (*Tinamus tao*) : Bolivya ve Brezilya'da yaşayan Tinamugiller (*Tinamidae*) familyasından bir kuş.

tineal, *is.* ham boraks.

tin can, *is.* **1.** teneke kutu, konserve kutusu, **2. ABD-argo** muhrrip, destroyer. *e.a.- 2. destroyer.*

tinct, *is. &sf. &f.* **1.** renk, **2. esk.** renkli, **3. esk.** boyamak, renk vermek, renklendirmek, **4. ıslatmak**, doyurmak, işba etmek. *e.a.- 1. tint, tinge, color, 2. tinged, colored, 3. tint, tinge, 4. imbue.*

tinctorial, *sf.* **1.** renk veya boyaya ait, renkli, renk veren, **2. ~ly** : renklendirerek, renk vererek.

tincture, *is. &f.* **-tured, -turing** **1.** hafif renk, boyalar, **2. ecz.** tentür, eriyik, mahlûl, ruh, bir ilâcın alkoldeki eriyiği, **3. karışım**, katışık, baş-

ka bir madde içine katılmış cüz'î bir madde, **4. hafif tesir/iz**, **5. (armacılıkta)** renk, maden veya kürk, **6. hafif renk** vermek, renklendirmek, **7. içine katmak**, koku/çeşni/özellik vermek, **8. hafifçe etkilenmek**, **9. sezilmek**, taşımak. **a message ~d with hope** : ümit verici bir haber. *e.a.- 4. trace, smack, tinge.*

tinder, *is.* **1.** kav, kuru ve çabuk ateş alan/tutuşan madde. **dry as ~** : kupkuru. **The house burnt like a ~** : Ev kav gibi yanıp kül oldu. **2. ~like** : kav gibi, **3. ~y** : tutuşucu, kav gibi.

tinderbox, *is.* **1.** kavlı çakmak kutusu, **2.** çabuk yanın/tutuşan şey, **3. musibet/felâket/tehlike kaynağı**.

tine = **tyne**, *is.* **1.** çatal/yaba/turmik vb. diş-i, sıvri şey. *the ~s of a fork*. **2.** geyik boynuzunun çatalı, **3. tined** : çatallı, dişli.

tinea, *is. patol.* **1.** kellik vb. gibi mantarların sebep olduğu deri hastlığı, **2. tineal** : kellik+.

tineid, *is. &sf.* güve.

ting, *is. &f.* **1.** çınlama, **2. çınlamak, 3. ~aling** : hafif zil/çingirak sesi.

tinge, *is. &f.* **tinged, tingeing/tinging** **1.** hafifçe boyamak, renklendirmek, biraz renk vermek, **2. içine** (azıcık bir şey) karıştırmak. **admiration ~d with envy** : biraz hasetle karışık hayranlık. **a voice ~d with anger** : biraz öfkeli bir ses. **memories ~d with sadness** : biraz üzücü anılar, **3. hafif renk**, **4. iz, azıcık/cüz'î/eserî** şey. **a ~ of garlic** : azıcık sarımsak. *e.a.- 1. tint, color, 4. trace, smack, touch.*

tingle, *is. &f.* **-gled, -gling** **1.** (tokat, ıyuşukluk, soğuk vb. den) sizla(t)mak, karıncalan-(dır)mak, acı(t)mak, yanmak. **My fingers are tingling with the cold** : Soğuktan parmaklarım sizliyor. **His conscience is tingling** : Vicdanı sizliyor. **Her cheeks ~d with shame** : Utancından yüzü kırkırmızı oldu. **2.** sizlama, karıncalanma, yanma, acıma, **3. tingler** : sizlatan/karıncalandıran şey, **4. tingling** : sizlama, karıncalanma. **tingling sensation** : karıncalanma hissi/duygusu, **5. tinglingly** : sizlayarak, karıncalanarak.

tinhorn, *is. &sf. argo* **1.** kendini önemli/zengin göstermeye çalışan aslında degersiz/zügürt kimse (bilhassa kumarbaz), **2. basit, adı, degersiz, ömensiz**. **a ~ racket**. *e.a.- 2. cheap, insignificant, small-time.*

tinker

tinker, *is. &f.* 1. seyyar tenekeci/lehimci/tamirci, 2. acemi işçi, 3. hezарen, elinden her iş gelen adam, 4. tenekecilik, tamircilik, lehimcilik, 5. *İsk.* (a) çingene, (b) seyyar işçi, (c) avare gezen kimse, (d) dilenci, 6. *zool.* çiroz, küçük uskumru, çingene uskumrusu (*Pneumatophorus grex*), 7. tenekecilik/lehimcilik/tamircilik yapmak, tamir etmek, 8. beceriksizce/acemice iş görmek/tamir etmek, kurcalamak. *Stop ~ing with that clock and take it to a repair shop.* 9. oyalanmak boşuna vakit öldürmek, 10. ~er : tenekeci, tamirci. *e.a.-* 2. *bungler*, 3. *jack-of-all-trades*.

tinker's dam = tinker's damn, *is.* değer-siz/kıymetsiz/beş para etmez şey. **It isn't worth a ~** : Beş para etmez. **He doesn't give a ~** : Aldırış etmez, metelik vermez, umurunda değil.

inkle, *is. &f. -kled, -kling* 1. çinla(t)ma(k), çingırda(t)ma(k), 2. (piyanoyu vb.) tingirdatma (k), acemice çalma(k), 3. (çocuk dili) işemek, çiç yapmak. 4. çingirliği, tingirliği, 5. **tinkler** : çingirdatan. *e.a.-* 3. *urinate*.

tinkly, *sf. -klier, -kliest* çinlayan, çingir-dayan.

tinman, *is.* tenekeci. *e.a.-* *tinner, tinsmith*.

tinned, *sf.* 1. kalaylı, kalaylanmış, 2. *Brit.* konserve. ~ *beans* : konserve fasulye. *e.a.-* 2. *canned*.

tinnitus, *is. patol.* kulak çınlaması.

tinny, *sf. -nier, -niest* 1. teneke(den), teneke gibi, 2. kalaylı, 3. ahenksiz, teneke gibi ses veren. *a ~ piano*. 4. dayaniksız, çürüklük, entipüften, degersiz. ~ *jewelry*. 5. teneke tadı veren, 6. **tinnily** : tangır tungur, teneke gibi ses çıkararak, 7. **tinniness** : ahenksizlik, tangır tungur ses çekarma; dayaniksızlık, entipüftenlik.

tin-opener, *is.* konserve açacağı.

tin-pot, *is.* 1. teneke kap, 2. *k.d.* ucuz/degersiz mal, mezar malı.

tinsel, *is. &sf. &f. -seled, seling* (veya *Brit.* : -*seled, -selling*) 1. gelin teli, kılaptan, lame, madeni pul, 2. gösteriş, yaldız, 3. gösterişli/cicili bicili şey, 4. ipekli/gümüş telli kumaş, 5. gösterişli, cicili bicili, yaldızlı, 6. gelin teli ile süslemek, 7. cicili bicili yapmak, göz boyamak, 8. ~like : gelin teli gibi. *e.a.-* 5. *showy, gaudy, tawdry*.

tinsmith, *is.* tenekeci. *e.a.-* *tinner, tin-man*.

tinstone, *is. bk.* : **cassiterite**.

tint, *is. &f.* 1. renk özü, renk değişimi, 2. renklendirme, boyama, 3. açık/hafif/mat renk, 4. ~ *block d.d. bas.* zemin rengi, 5. saç boyası, 6. renklendirmek, hafifce renk vermek/ boyamak. **It was orange ~ed with red** : Kırmızımsı turuncu renkteydi. 7. ~er : renklendiren, hafif renk veren, 8. ~less : r enksiz, boyasız. *e.a.-* 1. *hue*, 6. *tinge*.

tintack, *is.* iri başlı küçük çivi.

tintinnabular(y) = tintinnabulous, *sf.* çingirak+, zil+, çan+, çingirak sesli, çan/çingirak çalma+.

tintinnabulation, *is.* çingirak/zil/çan çalma, çan sesi.

tintometer, *is.* renk ölçeri, tintometre.

tintype, *is. bk.* : **ferrotyp**¹.

tinware, *is.* teneke kaplar.

tinwork, *is.* teneke işi, tenekeden yapılmış eşya(lar).

tinworks, *is., ç. -works* 1. kalay üretim tehisleri, 2. teneke fabrikası, teneke eşya imalathanesi.

tiny, *sf. -nier, -niest* 1. minicik, mini mini, minnacık, ufacık, küçüğük, ufak tefek, 2. **tinily** : minnacık, ufacık, 3. **tininess** : mini minilik, ufaklık, küçüklük, ufak tefeklik. *e.a.-* 1. *wee, little, diminutive, teeny*.

-tion, son ek (Lâtince köklü fiillerden isim yapar) 1. “-me” : ... eylemi/şlemi. **rejection** : reddetme. **revolution** : dönme, 2. “-nma” : olma, bulunma vb. durumu.” **completion** : tamamlama, 3. “-ti” : **connection** : bağlantı, 4. “-lk”, **starvation** : açlık. **-ation, -cion, -ion, -sion** şekillerini de alır.

-tious, son ek (Lâtince köklü sıfat eki) “-li.” **fictitious** : hayalî. **-ious, -ous** şekillerini de alır.

tip¹, *is. &f. tipped, tipping* 1. uç, 2. doruk, tepe, zirve, 3. uca takılan şey, uçluk, başlık. *a cane with a rubber ~*. 4. **tip-in d.d.** ara sayfa, bir kitabın sayfaları arasına eklenen harita, resim vb. 5. uç takmak/geçirmek, ucuna birşey takmak, 6. uç teşkil etmek, ucunu kapamak, 7. ucunu süslemek/şartlemek, 8. (çilek vb.) ucunu/sapını koparmak, 9. ~ in : kitabın sayfaları arasına ek sayfa (harita/resim vb.) yapıştırma, 10. ~ of the iceberg : tehlikenin/müşkilatın yalnız görünen/ küçük bir kısmı. **But this**,

of course, is only ~ of the iceberg : Fakat durum bundan çok daha ciddi/vahimdir. **11. ~ to ~** : uç uca, **12. on the tip of my tongue** : dilimin ucunda, **13. ~less** : uçsuz. *e.a.- 2. top, summit, apex.*

tip², *is.&f.* **tipped, tipping** **1.** eğ(il)mek, meylet(tir)mek, bir yana yatırımak. **~ the scale at** : ağırlığında olmak, ağır basmak, etkilemek, **2. gen. ~ over** : devirmek, devrilmek, alt üst etmek/olmak, **3.** şapkayla selâm vermek, **4. Brit.** (çöp vb.) dökmek /boşaltmak. *The maid ~ped the rubbish.* **~ up** : (devirerek) boşaltmak, **5.** yuvarlanmak, yıkılmak, **6. eğ(il)me, meylet(tir)me**, yana yatırıma, eğiklik, eğim, meyil, **7. Brit. çöplük, 8. ~pable** : eğilebilir, meyledebilir. *e.a.- 1. tilt, incline, slant, 2. overturn, upset, 5. topple, tumble, 7. dump.*

tip³, *is.&f.* **tipped, tipping** **1.** bahış/sadaka (vermek), **2. ima** (etmek), ipucu (vermek), **3. tavsiye/öğüt** (vermek). **if you take my ~** : beni (öğüdüm) dinlersen(iz), **4. ~ off** : (a) gizlice bilgi/sır vermek. **~ s.o. off about sth.** : bir şey hakkında birine gizli bilgi/ipucu vermek. (b) gelecek tehlikeyi haber vermek, uyarmak, ikaz etmek, **5. ~ one's hand** (or *mitt*) argo farkında olmadan/istemeyerek sırrını açığa vurmak, bakmayı ağızından çıkarmak, **6. ~ping** : bahış verme (usulü/âdeti), **7. ~less** : bahışsız, **8. ~pable** : bahış verilebilir, bahış kabul eder, **9. ~per** : bahış veren. *e.a.- 1. gratuity.*

tip⁴, *is.&f.* **tipped, tipping** **1.** hafif hafif vurma(k), tıkırdatma(k), **2. hafif vuruş.** *e.a.- 1. strike, hit, 2. tap, blow.*

tipcart, *is.* eğilerek boşaltılan araba.

tipecat, *is.* çelik çomak oyunu.

tipi, *is., ç.* **tipis** *bk.: tepee.*

tip-off, *is. k.d.* **1.** ima, gizlice verilen özel bilgi, **2. ihtar, uyarı, ikaz.** *They got a ~ on the radio.* *e.a.- 1. hint, 2. warning.*

tippet, *is.* boyun atkısı, eşarp, etol.

tipple, *is.&f. -pled, -pling* **1.** içki içmeyi âdet hâline getirmek, içkiye düşkün olmak, **2. içki, 3. arabayı boşaltma/boca düzeni**, araba deposunu eğerek boşaltan tertibat, **4. yük boşaltma yeri, boca/yiğin yeri, 5. tippler** : akşamçı, içki düşküni, ayyaş.

tippy, *sf. -pier, -piest* *k.d.* kararsız, dengeşiz, kolayca devrilebilir. *e.a.- shaky. k.a.- steady.*

tippy-toe = tippytoe, f. bk.: tiptoe.

tip sheet, *is.* haber/faydalı bilgiler bülteni (piyasa durumu, borsa, at yarışları vb. haberleri).

tipstaff, *is., ç. -staves/-staffs* **1.** mübaşir, kavas, polis, asa taşıyan memur, **2. ucu sıvri demirli asa.** *e.a.- 1. bailiff, constable.*

tipster, *is. k.d.* tahminci, yarışlarda borsada önceden tahminlerde bulunarak para kazanan kimse.

tipsy, sf. -sier, -siest **1.** mest, hafif sarhoş, çakırkeyif, **2. kararsız, dengesiz, sarsak, 3. çarpık, eğri, 4. tipsily** : sarhoşça, sarhoş gibi, sendeleyerek; çarpık/eğri bir şekilde, **5. tipsiness** : sarhoşluk; eğrilik, çarpıklık. *e.a.- 1. drunk, intoxicated, 2. unsteady, shaky, fuddled, 3. askew, crooked, awry, uneven*.

tiptoe, *is.&sf.&zf.&f. -toed, -toing* **1.** ayak parmağının ucu, **2. on ~** : (a) ayak parmağının ucuna basarak, (b) hevesli, meraklı, sabırsızlıkla bekleyen. *With Christmas coming, the children were on ~.* (c) sessizce, gizlice, sinsice, **3. ayak ucuna basarak yürümek, sessizce/gizlice/sinsi sinsi ilerlemek, 4. ayak ucuna basarak yürüyen/dans eden, 5. meraklı bekleyen, 6. sinsi, sessiz, gizli hareket eden, 7. sessizce, sinsi sinsi, habersizce, gizlice, meraklı, hevesle.** *e.a.- 2. (b) eager, expectant, (c) stealthily, cautiously, 6. stealthy, cautious, 7. eagerly, cautiously.*

tiptop, *is.&sf.&zf.* **1.** en yüksek nokta, tepe, zirve, doruk, **2. k.d.** üstünlük, en üstün derece/hitelik, **3. en üstün, en âlâ, en iyi, eşsiz, en yüksek, 4. fevkâlâde/mükemmel bir şekilde.** *It's shaping up ~.* *e.a.- 1. summit, 2. excellence, 3. best, excellent.*

tirade, *is.* **1.** uzun ve şiddetli tenkit/azarlama, **2. tirat, uzun konuşma, tumturaklı nutuk, vaiz.** *e.a.- 2. harangue.*

tirailleur, *is., ç. -leurs* *Fr.* **1.** keskin nişancı, **2. avci neferi.** *e.a.- 1. sharpshooter, 2. skirmisher.*

tire¹, *is.&f.* **tired, tiring** **1.** yormak, **2. usandırmak, bıktırmak.** **~ out** : yormak, bitap düşürmek, **3. yorulmak, bitkin olmak, uykusu gelmek, 4. gen. ~ of** : bıkmak, usanmak. *He has ~d of waiting.* **5. Brit.-k.d.** yorgunluk, bitkinlik. *e.a.- 1. fatigue, 2. bore, exasperate, irk, 5. fatigue.*

tire²

tire², *is. &f. tired, tiring* 1. (oto) lâstik. **radial** ~ : radyal lâstik. ~ **chain** : lâstik zinciri, 2. tekerlek çemberi veya lâstiği, 3. lâstik takmak. **tyre** *g.d.y.*

tire³, *is. &f. tired, tiring* *esk.* 1. giydirmek, 2. saçını yapmak/düzeltmek, 3. giyim, giysi, elbise, 4. saç tuvaleti. *e.a.- 1,3. dress, attire, 4. headdress.*

tired, *sf.* 1. yorgun, bitkin, bitap, uykulu, uykusu gelmiş. ~ **out** : bitap düşmüş, bitkin, 2. ~ **of** : bıkmış, usanmış. **be/get/grow ~ of sth.** : bir şeyden bıkmak/usanmak. **He is ~ of eating the same food every day** : Her gün aynı yemeği yemekten bıktı. **I'm ~ of you** : Senden bıktım/illâllah! 3. **make** ~ : bıktırmak, canını sıkımk, sabrını tüketetmek. **You make me ~**. 4. (oto) lâstikli, lâstikleri takılmış, 5. ~**ly** : yorgun/bitkin bir hâlde, 6. ~**ness** : yorgunluk, bitkinlik. *e.a.- 1. enervated, exhausted, fatigued, wearied, weary, 3. annoy, vex. k.a.- 1. rested, energetic, tireless.*

tireless, *sf.* 1. yorulmaz, yorulmak bilmez, enerjik, çok faal. *a ~ worker.* 2. ~**ly** : yorulmazsın, bıkmadan, usanmadan, 3. ~**ness** : yorulmazlık. *e.a.- 1. untiring, indefatigable.*

tiresome, *sf.* 1. yorucu, 2. usandırıcı, bıktırıcı, can sıkıcı, müz'ic, 3. ~**ly** : yorucu bir şekilde, yorarak, bıktırıcısına, 4. ~**ness** : yoruculuk, usandırıcılık, bıktırıcılık, can sıkıcılık. *e.a.- 1. tiring, tedious, wearisome, dull, fatiguing, humdrum, 2. annoying, boring, irksome. k.a.- 1,2. interesting, exciting, stimulating*

tirewoman, *is., ç. -women* *esk.* hanımın oda hizmetçisi. *e.a.- lady's maid.*

tiring room, *is. esk.* (tiyatrodan) giyinme odası. *e.a.- dressing room.*

tiro, *is., ç. -ros* *bk.: tyro.*

'tis = it is.

tisane, *is., ç. -sanes* *esk.* çay, ihlamur.

tissue, *is. &f. -sued, -suing* 1. **biy.** doku, nesiç, 2. **kâğıt** mendil, 3. pelür, ince kâğıt, 4. kumaş, ince tül kumaş, dokuma, mensucat, 5. dizi, seri, silsile. *a ~ of falsehood.* 6. *esk.* örmek, dokumak, (altın/gümüş sim) işlemek, 7. kumaş kaplamak, 8. **tissual** : dokusal, 9. **tissuey** : doku gibi, dokuya benzer, 10. ~ **culture** : doku üretme : hayvan ve bitki dokularının organizma dışındaki ortamda yaşatılması/yetiştirilmesi, 11. ~ **paper** : (ambalaj vb. için kullanılan) ince/ipek kâğıt.

tit, *is.* 1. **esk.** (çapkınlık) kız, (sürtük) genç kadın, 2. ufkak binek atı, 3. *bk.: teat*, 4. *argo* meme, kadın memesi, 5. darbe, yumruk. ~ **for tat** : kısasa kıtas, yumruğa yumruk, misli ile mukâbèle. **give s.o. ~ for tat** : birisine misli ile mukâbèle etmek, 6. *zool.* baştankara (*Parus major*) : ufak yapılı ötütü kuş. **bearded ~** : büyük baştankara (*P. biarmicus*). **blue ~** : gök baştankara (*P. caeruleus*). **coal ~** : çam baştankarası (*P. ater*). **great ~** : büyük baştankara (*P. major*). **long-tailed ~** : uzun kuyruklu baştankara (*Aegithalos caudatus*). **marsh ~** : bataklık baştankarası (*P. palustris*). **penduline ~** : çulha kuşu (*Remiz pendulinus*). **sombre ~** : mahzun baştankara (*P. biamicus*). *e.a.- 1. hussy, 2. nag, 4. breast, 6. titmouse.*

Titan, *is. &sf.* 1. *mit.* Titan, dev, 2. muazzam gücü/kuvveti/kabiliyeti olan kimse. **a ~ of industry** : büyük sanayici, 3. Saturn gezeğeninin en büyük uydusu, 4. *ABD* kıtalardan arası balistik füze, 5. muazzam, çok büyük, dev gibi, devâsâ, 6. ~**ism** : isyankârlık, asılık, törelere/yerleşmiş düzene karşı başkaldırma. *e.a.- 5. titanic, gigantic.*

titanate, *is. kim.* titanat, titanik asidin tuzu.

titanic, *sf.* 1. muazzam, çok büyük, dev gibi, devâsâ, 2. *kim.* titan+, titanumlu. ~ **acid** : titanik asit, titanum dioksit. ~ **oxide = titanium dioxide** : titanum dioksit.

titaniferous, *sf. kim.* titanlı, titanumlu.

titanite, *is. bk.: sphene.*

titanium, *is. kim.* titan, titanum : kurşunî veya parlak gümüş renginde çok sert, paslanmaz maden. Çelikten oksijen ve azotu çıkarmakla çeliğin sertleştirilmektedir. Simgesi: **Ti**, atom ağı. 47.90, atom nu. 22, özgül ağı. 4.5 (20°C), erime noktası 1660°C.

titanosaur, *is.* titanosor, ikinci zamanın sonunda yaşamış otçul dinasor.

titanous, *sf. kim.* titanlı, üç valanslı titan ihtiva eden.

titbit, *is. Brit. bk.: tidbit.*

titer = titre, *is. kim.* eş derişim : bir eriyiğin eş değerleyimle belirlenen derişimi.

tithable, *sf.* öşüre tâbi olan, aşar vergisi veren.

tithe, is.&f. tithed, tithing 1. ondalık, öşür, aşar (vergisi), 2. bir şeyin onda biri veya ufak bir kesri. **not a ~** : asla, zerre kadar. **I don't believe a ~ of what he says** : Söylediklerine zerre kadar inanmam. 3. gelirin onda birini (vergi olarak/kiliseye) vermek, 4. aşar vergisi/öşür vermek, 5. onda bir oranında vergi koymak, 6. ~free : aşardan muaf, 7. ~less : öşürsüz, 8. **tither** = ~ **payer** : ondalık/ aşar vergisi veren. **tithing, is.** 1. ondalık, öşür, aşar (vergisi), 2. aşar vergisi verme/koyma, 3. (eski İngiltere'de) on ailelik yönetim bölgesi.

titi, is., ç. -tis 1. **zool.** titi (*Callicebus*) : G Amerika'da yaşayan kırmızımsı, gri renkli küçük maymun, 2. **bot.** aksalkım (*Cliftonia monophylla*, *Cyrilla racemiflora*) : ABD'nin güneyinde yetişen güzel kokulu beyaz salkım çiçekli küçük ağaç.

titillate, gl.f. -lated, -lating 1. gıcıklamak, gıdıklamak, 2. hisleri okşamak/tahrik etmek. **3. titillater** : gıcıklayan, gıdıklayan, hisleri okşayan/tahrik eden kimse/sey, 4. **titillatingly** : gıdıklarcasına, hisleri okşayarak/tahrik ederek, 5. **titillation** : gıcıklama, gıdıklama, hisleri okşama/tahrik etme, 6. **titillative** : gıcıklı, gıdıklayıcı, hisleri okşayıcı/tahrik edici. **e.a.-** 1. **tickle**, 2. **excite, stimulate**.

titivate, f. -vated, -vating 1. şıklas(tır)-mak, süsle(n)mek, 2. **bk.** : **titillate**.

titlark, is. zool. incir kuşu. **e.a.- pipit**.

title, is.&f. -ted, -ting 1. başlık, serlevha, kitap/şıir vb. başlığı, 2. ~ **page** d.d. başlık sayfası, baş sayfa, kitabın başında kitabın ve yazarın adını, yayın evini, yayın yerini, yılını belirten sayfa, 3. unvan, lâkâp, isim. **to give s.o. a ~** : birisine unvan vermek/tevcih etmek. **to have a ~** : unvan sahibi olmak, 4. rütbe, paye. **to deprive s.o. from his title** : birisinin rütbesini geri almak, 5. rütbe ismi, 6. sp. şampiyonluk, 7. huk. tasarruf hakkı, hak, 8. tapu, tasarruf senedi, senet, hüccet. ~ **deed** : tapu senedi, tasarruf belgesi, 9. kitaba vb. başlık- koymak, ad vermek, 10. lâkâp/unvan vermek, 11. ~ **character** = ~ **part** = ~ **role** : baş rol, piyese adını veren karakter.

titled, sf. asalet/unvan sahibi, asıl. a ~ **family**.

titleholder, is. 1. unvan sahibi, 2. **titlist** d.d. şampiyonluk unvanına sahip olan kimse.

titmouse, is., ç. -mice zool. baştankara (*Parus major*). **bk.:** **tit** (6). **e.a.- tit**.

titrant, is. kim. eş değerleç, eş değerleym ayıracı.

titrate, f. -trated, -trating kim. 1. eş değerlemek : oylumu bilinen bir çözeltiye derişimi belli bir çözeltiyi ekleyerek onun derişimini saptamak, 2. **titratable** : eş değerlenebilir, 3. **titration** : eş değerlereymim.

titre, is. Brit. bk.: **titer**.

tit-tat-toe, is. bk.: **tick-tack-toe**.

titter, is.&f. 1. kıs kıkır kıkır gülmek (k/gülüş, kıkırdama(k), fıkırdama(k), 2. **tittrer** : kıkır kıkır gülen, kıkırdayan, fıkırdayan, 3. **titteringly** : kıkır kıkır güller, kıkırdararak, fıkırdayarak. **e.a.-** 1. **snicker, snigger, giggle, laugh**.

title, is. 1. harf üzerine konan işaret/nokta, 2. zerre, habbe, en ufak şey, 3. **not one ~** : kat'iyen, zerre kadar (değil), 4. **to a ~** : aynen, harfiyen, noktası noktasına, tipa tip. **e.a.-** 2. **particle, iota, jot, whit**.

tittle-tattle, is.&f. -tled, -tling dedikodu (yapmak), boşboğazlık/ gevezelik (etmek), çene çalma(k). **e.a.- gossip, chatter**.

tittle-tattler, is. dedikoducu, gevezeli, boşboğaz.

tittup, is.&f. -tuped, -tuping (veya Brit.: -tupped, -tutting) 1. gayet çevik/canlı hareket etmek, kıvrak/çevik olmak, 2. çeviklik, canlılık, kıvraklık, 3. **tittuppy** : çevik, canlı, kıvrak.

titty, is., ç. -ties **bk.:** **teat**.

titular, sf.&is. 1. unvana /lâkaba ait, unvan kabilinden, 2. unvanı/rütbesi olan, 3. sözde, itibârî, lâfzî, yalmız unvandan ibaret, ismi var cismi yok. *He is only the ~ head of the company.* 4. adını/unvanını aldığı, ona unvan veren. *His ~ saint is Michael.* 5. unvan sahibi kimse, 6. adını/unvanını aldığı kimse, 7. görev ve sorumluluğu olmayıp sîrf unvanı olan kimse, 8. fiili varlığı kalmamış bir piskoposluğun unvanını alıp merkezde kalan piskopos, 9. ~**ity** : unvandan ibaret olma, itibârîlik, sîrf sözden/îsimden ibaret olma, 10. ~**ly** : lâfzî olarak, unvan itibâriyla, unvandan ibaret olacak şekilde. **e.a.-** 3. **nominal**.

titulary, sf.&is., ç. -laries **bk.:** **titular**.

tizzy, is., ç. -ties k.d. heyecan, korku ve telâş. **all in a ~** : heyecan ve telâş içinde. **e.a.-** **dither, excitement**.

Tl, *kim.* talyum (simge).

TM = trademark.

Tm, *kim. bk.:* thulium.

T-man, *is., ç.* **T-men** *ABD-* *k.d.* maliye müfettişi.

tmesis, *is.* araya kelime sokularak birleşik kelimenin parçalanması; örneğin: **whatsoever person** yerine **what person soever**.

TN = *kis.* Tennessee

TNT = **T.N.T.** = trinitrotoluene = trinitrotoluol, *kim.* trinitrotoluol : CH₃C₆H₂(NO₂)₃. Toluenden elde edilen renksiz, patlayıcı katı madde.

to, *e.&zf.* **1.** -a/-e/-ya/-ye. **He came to the house** : Eve geldi. **to Sivas** : Sivas'a. *Give it to me. What will you say to this? Parallel to the street.* **2.** -e/yönüne/tarafına doğru. **from north to the south** : kuzeyden güneye doğru, **3.** üzerinde, üstüne. *apply varnish to the surface.* **4.** -e kadar/değin. **to this day** : bu güne kadar. **We work from 9 to 5** : Saat 9'dan 5'e kadar çalışıyoruz. **5.** için, maksadıyla. **They are going to rescue** : Kurtarmaya (kurtarmak için) gidiyorlar. **6.** ... derecede, -cesine. **To her horror, the beast approached** : Hayvan ona koku ve dehşet verecek derecede yaklaştı. **7.** ilâ, ... arasında. **Tomorrow's high will be 25 to 30°C** : Yarın en yüksek sıcaklık 25 ilâ 30°C olacak. **8.** -ile, -e uyarak. *They danced to the music.* **9.** -e nazaran/nispetle/göre. **inferior to last year's crop** : geçen yılın ürününe nispetle düşük/az. **to the best of my knowledge** : bildiğime göre. **not to my taste** : benim zevkime uygun değil, **10.** - başına. **20 miles to the gallon** : galon başına 20 mil. **ten houses to square kilometer** : kilometre kareye (km² başına) on ev, **11.** -mek/-mak (mastar eki). **I like to read** : Okumayı severim. **Do you want to go?** Gitmek istiyor musun? Bazan fili tekrar etmemek için sadece **to** kullanılır: **Yes, I want to** : Evet, (gitmek) istiyorum. **12. mat.** ... kuvvetekuvveti. **Ten to the third is 1000 (10³ = 1000)** : Onun üçüncü kuvveti bindir. **13.** denge durumuna/normal duruma doğru. **Shut the door to** : Kapıyı iyice kapa. **14.** ayıklık, şuurlu olma. **after he came to** : kendine gel-dikten/ayıldıktan sonra. *e.a.-* **2. toward**, **3. on, upon**, **4. until**.

toad, *is. zool.* **1.** kara kurbağası (*Bufo vulgaris*). **green ~** : yeşil kara kurbağası (*B. viridis*), **giant ~** : dev kara kurbağası (*B. marinus*), **robber ~** : beş parmaklı kara kurbağası (*Leptodactylus pentadactylus*), **2.** kurbağaya benzer hayvan (kertenkele vb.), **3. iğrenç/menfur kimse**, **4. ~ish** =-like : kurbağa gibi, kurbağamı, çirkin, **5. ~ishness** : kurbağaya benzerlik, çirkinlik, **6. ~less** : kurbağasız.

toadeater, *is. bk.:* **toady**.

toadfish, *is., ç.* -fish/-fishes *zool.* **1.** kurbağalı balık : (*Opsanus tau*): ABD'nin Atlantik kıyılarında yaşayan koca kafalı, geniş ağızlı balık, **2. bk.:** **puffer** (2).

toadflax, *is. bot.* nevruz otu (*Linaria vulgaris*).

toad-in-the-hole, *is.* hamur içinde pişirilmiş et/osis.

toad spittle, *is. bk.:* **cuckoo-spit** (1).

toadstone, *is.* kurbağa taşı : eskiden kurbağa bedeninde oluştuğuna inanılan ve uğur olarak taşınan taş.

toadstool, *is.* şapkalı mantar, zehirli mantar.

toady, *is., ç.* **toadies**, *f.* **toadied**, **toadying**

1. dalkavuk, yaltakçı, mütebasbis, **2.** yaltaklamak, dalkavukluk etmek, **3. ~ish** : dalkavukça, **4. ~ism** : dalkavukluk, yaltakçılık, tabasbus. *e.a.-* **1. fawner**, **yes man**, **sycophant**, **flatterer**, **2. flatter**, **fawn**.

to-and-fro, *sf.&zf.&is., ç.* -fros **1.** ileri geri, öne arkaya, sağa sola, öteye beriye. **~ motion** : ileri geri hareket. **to walk ~** : ileri geri yürümek, **2.** ileri geri hareket, gidip gelme. *the ~ of the surf.*

toast, *is.&f.* **1.** kızar(til)mış ekme (dilimi), **2.** şerefine kadeh kaldırma(k)/içme(k), sihhatine/şerefine kadeh tostuşturma(k). **give/propose a ~** : kadeh kaldırma, **3.** sihhatine içilen kimse. *He was the ~ of the meeting.* **4.** ekmek, kızartmak, **5.** ateşe tutup iyice ısıtmak, **6.** (ekmek) kızarmak, **7. ~ing-fork** : ekme kızartma çatalı, **8. ~-rack** : kızarmış ekme kabı, **9. ~ - water** : kızarmış ekme batırılan su, **10. have s.o. on ~ argo** birisini avucunun içine almak, her istedigini yaptırmak, yakası elinde olmak.

toaster, *is.* **1.** ekme kızartıcı, kızartma cihazı, **2.** şerefine kadeh kaldırın kimse.

toastmaster, *is.* ziyafette şerefe içilmesini teklif eden kimse, ziyafet başkanı (kadın ise: **toastmistress**).

toasty, *sf.* **toastier**, **toastiest** 1. sıcak, 2. kızarmış ekmek+. ~ **aromas** : kızarmış ekmek kokusu.

tobacco, *is.*, *ç.* **-cos/-coes** 1. *bot.* tütün (*Nicotiana tabacum*), 2. tütün yaprağı, tömbeki, pipa/sigara tütünü, 3. ~**ist** : tütfüncü, tütün satıcısı.

to-be, *sf.* müstakbel. **bride-to-be** : müstakbel gelin.

toboggan, *is.* & *f.* 1. ucu kıvrık kızak (ile kaymak). ~ **slide** : kızak kayma yolu, 2. (fiyat/servet) hızla düşmek/azalmak, 3. ~**er** = ~**ist** : kızakçı, kızakla kayan.

toby, *is.*, *ç.* **-bies** 1. ~ **jug** *d.d.* : üç köşeli şapka giymiş ihtiyar adam şeklinde bira bardağı, 2. **ABD** ince puro.

toccata, *is.*, *ç.* **-te müz.** tokata.

tocher, *is.* *İsk.* çeyiz. *e.a.- dowry*.

tocology = **tokology**, *is. bk.* : **obstetrics**.

tocopherol, *is.* *biy.- kim.* E vitamini.

tocsin, *is.* 1. tehlike çanı/zili, 2. tehlike işaretleri.

tod, *is.* 1. İngiliz yün tarti birimi (12.7 kg), 2. yabanı ot/sarmaşık vb. kümesi, 3. *İsk.* tilki, 4. **on one's~** : yapayalnız, kendi başına. *e.a.- 3. fox*, 4. *alone*.

today = **to-day**, *is.* & *zf.* 1. bugün, şimdiki zaman, içinde bulunduğuuz çağ. ~ **is Sunday** : Bugün pazardır. **the world of ~** : bugünkü dünya, 2. şimdî, hâlen, bugünlerde. *This is the best dictionary available ~*.

toddle, *is.* & *f.* **-dled, -dling** sendeleme(k), sendeleyerek/iki tarafa sallanarak yürüme(k). *The child was toddling around in the garden.*

toddler, *is.* 1. yeni yürümeye başlayan (1-3 yaşındaki) çocuk, 2. bu çocukların elbise bedeni.

toddy, *is.*, *ç.* **-dies** 1. karanfil şerbetli içki, 2. Hint hurması öz suyundan yapılmış bir içki, 3. ~ **palm bot.** Hint hurması (*Caryota urens*).

to-do, *is.*, *ç.* **-dos** *k.d.* telâş, heyecan, heyecanlı faaliyet, gürültü, patırtı, karışıklık, curcuna, hengâme. **make a ~** : telâş/heyecan yaratmak. **make a ~ about sth.** : bir şeyi mesele yapmak. *There was an awful ~ about his being elected president.* *e.a.- commotion, fuss, ado, bustle, stir.*

tody, *is.*, *ç.* **-dies zool.** böcek kuşu (*Todidae*) : Antil adalarında yaşayan parlak yeşil, kırmızı tüylü, ufak böcekçil kuş.

toe, *is.* & *f.* **toed, toing** 1. ayak parmağı, 2. ayak ucu, 3. kundura/çorap burnu, 4. ayak parmağına benzeyen şey, 5. *mak.* (a) düşey milin alt tabanı, (b) dirsekli makara, 6. golf sopasının ucu, 7. **on one's toes** : *k.d.* atik, çevik, tetikte, uyanık. **to be on one's toes** : tetikte olmak. 8. **step (or tread) on s.o.'s toes** : (a) gücendirmek, incitmek, rencide etmek, kırmak, (b) gizlice tecavüz etmek, el uzatmak, 9. ayağın ucu/burnu ile vurmak/dokunmak, 10. ayak parmakları üzerinde durmak/yürümek. **to ~ and heel it** : dans etmek. ~ **in** : paytak yürümek. ~ **out** : ayak uçlarını dışarıya çevirerek yürümek, 11. (çoraba) burun örme, burnunu tamir etmek, (ayakkağı burnuna) nalça çakmak. ~ **a boot** : ayakkabı pençesinin burnunu tamir etmek, 12. ~ **the line** : (a) emre/kumandaya/kurala harfiyen riayet etmek, hizaya/yola gelmek, (b) görevini yapmak, sorumluluğu yüklenmek, 13. **make s.o.~ the line** : birisini hizaya/yola getirmek, itaat altına almak, 14. **turn up one's toes** *argo* ölmek, nalları dikmek, 15. ~ **- cap** : ayakkabı burnu, 16. ~ **crack** : atın tırnağında çatlak, 17. ~ **dance** : bale. *e.a.- 5. (b) wiper*, 7. *alert, energetic, ready*, 8. (a) *offend*, (b) *encroach*.

toed, *sf.* (ayak) parmaklı.

toehold, *is.* 1. bir parmaklık yer, ancak ayak parmağını basacak kadar yer, 2. başlangıç, tutamak noktası, ilk destek, 3. (güreş) topuk ellemeye, hasının ayağını bükme.

toenail, *is.* & *f.* 1. ayak tırnağı, 2. meyilli çakılmış çivi, 3. çiviyi meyilli çakmak.

toeshoe, *is.* bale pabucu.

toff, *is.* *Brit.* - *k.d.* züppe, çırkınlıdım. *e.a.- dandy*.

toffee = **toffy**, *is.* *Brit.* karamela. *e.a.- taffy*.

toft, *is.* *Brit.* - *k.d.* 1. bina yeri, binanın inşa edildiği saha, 2. ev ve etrafındaki ekili arazi, 3. *bk.* : **knoll**.

tofu *is.* tofu, soya fasulyasından yapılmış beyaz peynire benzer besin.

tog, *is.* & *f.* **togged, togging** 1. palto, 2. ~**s** : elbise, 3. ~ **out/up** : giyinmek. *e.a.- 1. coat*, 2. *clothes*, 3. *dress*.

toga

toga, *is.*, *ç. -gas/-gae* 1. (eski Roma'da) harmanı, hür erkek vatandaşların resmi yerlerde sarındıkları dikişsiz çarşaf, 2. *~ed* : harmanılı.

togate, *sf. esk.* Roma+. **the ~ provinces** : Roma eyaletleri.

togated, *sf.* 1. sakin, asude, 2. harmanılı, harmanı giymiş. *e.a.- 1. peaceful*.

together, *zf.* 1. beraber, birlikte, bir arada, hep birden. **all ~** : hep beraber/birlikte. *We all work ~. They travel ~. You cannot have both ~.* 2. birbirine. **to add ~** : birbirine eklemek. **to sew things ~** : birbirine dikmek, 3. bir araya. **come/meet ~** : bir araya gelmek, 4. aralıksız, faslasız. **for days ~** : günlerce (ara vermeden), 5. beraberce, müşterek, el birliğiyle. *to undertake a task ~.* 6. karşılıklı olarak, mütekabilen. *to confer ~ e.a.- 4. continuously, in succession, 5. conjointly, in cooperation, 6. reciprocally.*

togetherness, *is.* beraberlik, birlik, birbirine yakınlık, yakın dostluk/arkadaşlık, (ailede) tutkunluk.

togger, *is. k.d.* elbise, giysi. *e.a.- clothes, togs.*

toggle, *is. &f. -gled, -gling* 1. ek pimi, 2. oynak eklem/mafsal, eklemeli sürgü/levye, 3. (spor elbiselerde) süslü çubuk şeklinde düğme, 4. *~ bolt* : eklem pimi, çelik, 5. *~ joint* : direkli eklem, 6. *~ switch elekt.* eklem anahtar, mafsallı anahtar, 7. eklemlemek, pimlerle/mafsallarla bağlamak, 8. **toggler**: eklemleyen, pimlerle/mafsallarla bağlayan.

toil, *is. &f.* 1. zahmet, eziyet, meşakkat, dinme, zor/yorucu iş, 2. *esk.* didişme, mücadele, kavga, 3. tuzak, ağı. **taken in ~s** : tuzağa düşmüş/yakalanmış, 4. çok çalşmak, didinmek, uğraşmak, yorulmak, zahmet çekmek, eziyete/meşakkate katlanmak, 5. güçlükle/binbir zorlukla ilerlemek, 6. *esk.* mücadele ile elde etmek/başarmak. 7. *~er* : çok çalışan/didinen/uğraşan, eziyete/meşakkate katlanan kimse. *e.a.- 1. exertion, 2. struggle, strife, battle, 4. strive, moil. k.a.- 1. indolence, sloth.*

toile, *is.* tuval, ince şeffaf bez/keten.

toilet, *is.* 1. tuvalet, apteshane, helâ (taşı), 2. banyo ve helâ, banyo dairesi, 3. tuvalet/giyinme odası, 4. giyinme, çeki düzen verme, tuvalet yapma. **to make one's ~** : tuvalet yapmak, süslenmek, 5. *~ set d.d.* tuvalet takımı (ayna, ta-

rak, firça vb.), 6. elbise, giyim/kuşam, 7. *cer.* ameliyat sonrası temizliği/dezenfeksiyon, 8. *esk.* tuvalet masası, 9. *~ paper* : tuvalet/taharet kâğıdı, helâ kâğıdı, 10. *~ powder* : yüz pudrası, 11. *~ room* : banyo dairesi, 12. *~ soap* : tuvalet sabunu, 13. *~ training* : çocuğun helâya alıştırılması, 14. *~ water* : tuvalet kolonyası. *e.a.- 2. bathroom, 4. dressing, 6. dress, attire, costume, 8. dressing table.*

toiletry, *is.*, *ç. -ries* tuvalet eşyası/takımı.

toilette, *is.*, *ç. -lettes* *Fr.* 1. tuvalet, süslenme, kendine çeki düzen verme, 2. giyim, elbise. *e.a.- 1. toilet, 2. dress, attire.*

toilful, *sf.* zahmetli, meşakkatli, eziyetli, yorucu, 2. *~ly* : zahmetle, eziyetle, yorularak, meşakkat çekerek. *e.a.- 1. toilsome, laborious, wearisome, tedious.*

toilsome, *sf. bk.*: **toilful** (1). *~ly bk.: toilfully.* *~ness* : zahmetli/meşakkatlı/eziyetli/yorucu olma, yoruculuk, zorluk, müşkülât.

toilworn, *sf.* 1. meşakkat ve eziyetle yıpranmış. *~ hands.* 2. meşakkat içinde ihtiyanlaşıp/çökümüş. *a ~ farmer.*

tokamak, *is.* nükleer kaynakım halkası : sımit biçiminde bir magnetik odacıkta plâzmada bulunan iyon ve elektronların kaynaşımını kontrol eden reaktör.

token, *is. &f. &sf.* 1. belirti, işaret, alâmet. *to wear black as a ~ of mourning.* 2. simge, sembol, remiz. *He gave her a gold watch as a ~ of his love.* 3. andaç, hatıra, yadigar. *The sea shell was a ~ of their trip to Antalya.* 4. nişan, timşal, alâmet. *He wore his robe as a ~ of office.* 5. *~ coin* *d.d.* jeton, 6. örnek, nümunе, çeşni, 7. ayırt edici özellik, hususiyet, 8. *by the same ~* : (a) aynı sebeple, bu nedenle, (b) bundan başka, buna ilâveten, 9. *in ~ of = as a ~ of* : belirtisi/kanıtı/delili olarak, 10. göstermek, işaret etmek, simgesi/sembolü olmak, delâlet etmek, 11. simgesel, sembolik, temsili. *a ~ gesture.* 12. *cüz'î*, öneşiz, çok az. *We received a ~ wage increase.* 13. *~ money* : itibâr değer taşıyan (kâğıt, nikel vb.) para, 14. *~ payment* : bir borcun/hakkın tânidığına delil olarak ödenen *cüz'î* para. *e.a.- 1. sign, 2. symbol, 3. memento, souvenir, keepsake, 4. emblem, badge, 6. sample, indication, 7. feature, 8. (a) for this reason, (b) furthermore, moreover, 9. as a sign of, in evidence of, 10. signify, betoken, 11. symbolic, 12. minimal, slight, perfunctory.*

tokenism, *is.* simgesel uygulama, bir yasa gereğine sembolik olarak uyma, örneğin insan haklarına riayet ettiğini göstermek için pek az sayıda zenciye eşit hak tanıma.

tokology, *is. bk.:* **tocology**.

tokonoma, *is.* Japon mimarîsinde çiçek tezyinatlı duvar girintisi.

tola, *is.* Hindistan ağırlık ölçüsü : 11.6 g.

tolan, *is. kim.* tolan C6H5C:CC6H5. Organik bireşimlerde kullanılan doymamış katı bileşik.

tolbooth, *is., ç. -booths* **1. İsk.** (a) ceza evi, hapishane, (b) belediye vergi dairesi, **2. bk.:** **tollbooth** (1).

told, *f. 1. bk.:* **tell** (geç.z.&sf.f.), **2. all ~ :** her husus göz önüne alındığında, her şey/hepsi hesaba katılırsa, topu topuna. *There were fifty all~.* **e.a.- 2. in all.**

tole, *gl.f. toled, toling* **bk.:** **toll** (6).

tolerable, *sf.* **1.** dayanılabilir, çekilebilir, katlanılabilir, tahammül edilebilir, **2.** iyice, oldukça iyi, kabul edilebilir, pek fena değil, **3. k.d.** sağlığı oldukça iyi, **4. ~ness = tolerability** : dayanılabilme, çekilebilme, katlanılabilme, tahammül edilebilme, **5. tolerably** : oldukça, iyice, dayanılabilecek derecede. **It is tolerably certain that...** : ...-diği hemen hemen kesindir. **e.a.- 1. bearable, endurable, 2. passable, fairly good, not bad.**

tolerance, *is.* **1.** hoşgörü, hoş görme, göz yumma, müsamaha, **2.** dayanma, katlanma, tahammül. *My ~ of noise is limited.* **3. tip** ilâç/zehir karşı direnç/tahammül, **4. mak.** oynamaya, tolerans, ihtiyyat payı, müsaade edilen hata/fark sınırı, **5. sıklıklarla standart ayar ve ağırlığa nazaran (kabul edilebilecek) fark.** **e.a.- 1. liberality, impartiality, open-mindedness, 2. endurance.**

tolerant, *sf.* **1.** hoşgörücü, hoşgörür, göz yumar, müsamahakâr, **2.** dayanır, katlanır, tahammüllü, **3. ~ly** : hoşgörü ile, hoş görerek, müsamaha ile, dayanarak, katlanarak, tahammül ederek. **e.a.- 1. forbearing, lenient, indulgent, forgiving.**

tolerate, *f. -ated, -ating* **1.** hoş görmek, göz yummak, müsamaha/müsaade etmek. **I can't ~ your bad manners any longer** : Terbiyesizliğine daha fazla müsamaha edemem. **2. da-**

yanmak, katlanmak, tahammül etmek, **3. tip** (ilâç/zehir vb. etkisine) dayanmak, **4. tolerative** : hoş görücü, müsamahakâr, **5. tolerator** : hoş gören/müsamaha eden kimse. **e.a.- 1. permit, indulge, allow, 2. support, endure, bear, stand, accept, 3. endure, resist.**

toleration, *is.* **1.** hoşgörü, hoş görme, göz yumma, müsamaha/müsaade etme, **2.** dayanma, katlanma, tahammül, sabır, **3.** din işlerinde fikir farkını hoş görme, resmî dinden başkasına da müsaade etme, **4. ~ism** : hoşgörülüklük, **5. ~ist** : hoşgörü taraftarı. **e.a.- 1. bk.:** **tolerance**.

tolidine, *is. kim.* tolidin, C14H16N2 : boya sanayiinde vb. kullanılan dimetil benzidin e-şiz gruplarından herhangi biri.

toll, *is. &f.* **1.** (ağır ağır ve sürekli) çan çalmak, **2.** (saat) vurmak, çalmak, **3.** (ağır ağır çan çalarak) ölümü ilân etmek, **4.** matem çanı çalmak, **5.** çan çalarak çağırırmak, **6. tole** *d.d.* celp etmek, cezp etmek, kendine çekmek, avi cezp edecek hareketler yapmak, **7. çan çalma**, **8. çan sesi**, **9. geçmelik**, geçiş vergisi, köprü/yol parası, müruriye. **~ bar** : geçmelik ödeme kapısı. **~ bridge** : ücretle geçen köprü. **~ collector** : geçmelik toplayan kimse. **~ highway/road** : geçiş ücreti alınan yol, **10.** şehirler arası telefon ücreti. **~ call** : şehirler arası telefon konuşması. **~ line/trunk** : şehirler arası telefon hattı, **11. giriş/duhulîye ücreti**, **12. geçiş parası alma hakkı**, **13. değirmen payı/hakki**, **14. (bir felâkette) zayıat/hasar miktarı**. **death ~** : ölü sayısı. **Fire took a heavy ~** : Yangın büyük mal ve can kaybına sebep oldu. *The ~ was 60 persons dead and 73 missing.* **15. geçmelik/geçiş ücreti vb. almak**, **16. take a heavy ~** : ağır darbe indirmek. *His father's death took a heavy ~ on him.* **e.a.- 1. ring, 2. strike, sound, 6. entice, allure.**

tollbooth, *is., ç. booths* **1.** geçmelik ödeme kulübesi, **2. İsk. bk.:** **tolbooth** (1).

toller, *is.* geçmelik/yol vb. ücreti toplayan memur.

tollgate, *is.* geçiş ücretinin ödendiği giriş noktası.

tollhouse, *is., ç. -houses* **1.** geçiş ücreti toplayan memurun kulübesi, **2. ~ cookie/cooky** : içinde ufak çukulata parçaları bulunan fındıklı bisküvi.

tollkeeper, *is.* geçiş ücreti toplayan memur.

Toltec

Toltec, *is.*, *ç.* **-tecs/-tec** 1. Toltek, Orta Meksika'da Azteklerden önce yaşamış medenî bir kavim, 2. **Toltecan** : Tolteklere ait.

tolu, *is.* tolu belsemi : G Amerika'da yetişen *Myroxylon balsamum* ağacından elde edilen güzel kokulu reçine. **tolu balsam**, **tolu resin**, **balsam of tolu** *d.d.*

toluate, *is. kim.* toluat : toluik asidin tuzu veya esteri.

toluene = **methylbenzene**, *is. kim.* toluen, C6H5CH3 : kömür katranı ve petrolden elde edilen tutuşur sıvı. TNT ve organik bileşikler yapmakta kullanılır.

toluic acid, *is. kim.* toluik asit, toluenden türetilen ve formülü CH3C6H4COOH olan üç eşiz asitten biri.

toluidine, *is. kim.* toluidin, CH3C6 H4N H2 : boya ve ilâç sanayiinde kullanılır.

toluol, *is. kim.* toluol, toluenin ticari şekli.

tolui tree, *is. bot.* tolu ağacı (*Myroxylon balsamum*) G Amerika'da tolu balsamı çıkarılan ağaç.

toluyl, *is. kim.* toluil, tek valanslı CH3C6 H4CO- grubu. **~ group** = **~ radical** *d.d.*

tolyl, *is. kim.* tolil, tek valanslı CH3C6H4- grubu. **~ group** = **~ radical** *d.d.*

tom, *is.* 1. erkek: çeşitli hayvanların erkeği. **~ turkey** : baba hindi, 2. *bk.* : **tomcat**.

Tom, *is. &f.* **Tommed**, **Tomming** *k.d.* 1. beyazlara hizmet/dalkavukluk eden zenci, 2. beyazlara hizmet/dalkavukluk etmek (hakaret için söylenen), 3. **~, Dick and Harry** : herkes, avam sınıfı. **any ~, Dick or Harry** : herkes, kim olursa olsun, önce her kim gelirse. **There was nobody but ~, Dick and Harry** : Ancak birkaç kişi vardı.

tomahawk, *is. &f.* 1. K Amerika kızılderilerinin savaş baltası, 2. bu balta ile yaralamak/öldürmek, 3. **bury the ~** : barış yapmak, savaştan vazgeçmek.

tomalley, *is.* ıstakoz ciğeri.

toman, *is.* tümen, İran parası.

tomato, *is. ç.* **-toes** 1. *bot.* domates (*Lycopersicon esculentum*), 2. *argo* kadın, kız.

tomb, *is. &f.* 1. mezar, kabir, gömüt, 2. türbe, anıtkabir, 3. (bir ölü hatirasına dikilen) anıt, mabet, 4. *az kul.* mezara gömmek, defnetmek,

5. **~al** : mezar+, mezara ait, 6. **~less** : mezarsız, kabirsiz, 7. **~like** : mezar gibi. *e.a.-* 1. *grave*, 3. *cenotaph*, 4. *entomb, bury*.

tombac = **tombak** = **tambac**, *is.* tombak, altın taklidi, %70-92 bakır, %30-8 çinko, kalay vb. alaşımı.

tombola, *is.* tombala oyunu. *e.a.-* *bingo*.

tombolo, *is., ç.* **-los** birleştirme dili: kıyı adaya ya da iki adayı birbirine birleştiren kumsal.

tomboy, *is.* haşarı/oğlan tavırlı kız. **~ish** (*ly*) : oğlan gibi, erkek tavırlı. **~ishness** : oğlan tavırlılık.

tombstone, *is.* mezar taşı.

tomeat, *is.* erkek kedi.

tomcod, *is., ç.* **-cod/-cods** *zool.* mezgitçik (*Microca-dus tomcod*) : Okyanuslarda yaşayan ufak bir mezgit balığı. *e.a.-* *frostfish*.

Tom Collins, *is.* limonatalı cin ve soda.

tome, *is.* 1. büyük kitap, 2. cilt, kitap cildi.

-tome, *son ek* 1. kesici alet, cerrah aleti. *ör.* : *microtome, osteotome*, 2. dilim, kesim, parça. *ör.* : *dermatome*.

tomentose = **tomentous**, *sf. biy.* (üzeri pamuk gibi) tüülü, yünü. *e.a.-* *flocculent*.

tomentum, *is., ç.* **-ta** *bot.* ince tüy, hav.

tomfool, *sf. &is.* 1. ahmak, aptal, budala, akılsız (kimse), 2. aptallık etmek, aptalca davranışmak, 3. **~ish** : ahmak, aptal, budala, akılsız, 4. **~ishness** : ahmaklık, aptallık, budalalık, akılsızlık. *e.a.-* 1,3. *foolish, stupid, silly*.

tomfoolery, *is., ç.* **-ries** 1. ahmaklık, aptallık, budalalık, akılsızlık, 2. aptalca/saçma iş/söz, saçmalık. *e.a.-* *foolishness, stupidity, silliness, 2. nonsense*.

tommy, *is., ç.* **-mies** *Brit.- k.d.* 1. **Tommy Atkins** *d.d.* İngiliz ordusunda er, İngiliz neferi, 2. bir somun, bir parça ekmek, 3. erzak, yiyecek, asker/isiçi tayıni, 4. **soft ~** : yumuşak ekmek, 5. **~bar** : külünlük, manivela gibi kullanılan ufak demir çubuk, 6. **~ gun** = **Thompson submachine gun** : Tomson hafif makineli tüfeği. 7. **~rot** : saçma, zırva, deli saçması. *e.a.-* 2. *loaf*, 3. *provisions, food*, 7. *nonsense, foolishness*.

tomo-, *ön ek* "kesit, dilim". *ör.* : *tomography*.

tomography, *is. tip* bedenin belli bir kesitinin röntgenle çekilmiş resmi.

tomorrow = **to-morrow**, *is. &zf.* 1. yarın. **Never put till ~ what you can do today** : Bugünün işini yarına bırakma. ~'s : yarınki. ~ **week** : haftaya yarın. **the day after ~** : öbür gün, 2. gelecek, istikbal. *a brighter ~, ~'s world. Today's youth are the leaders of ~.*

tompion, *is. bk.*: **tampion**.

Tom Thumb, *is.* parmak çocuk, cüce, İngiliz halk masallarının küçük çocuk kahramanı.

tomtit, *is. Brit. - k.d.* 1. *bk.*: **titmouse**, 2. çit kuşu. *e.a.- 2. wren*.

tom-tom = **tam-tam**, *is.* 1. kızilderili davulu, 2. tamtam, sürekli davul sesi.

-tomy, son ek “... açım(i), ... kesim(i)/çıkarm(i)”. *ör.:* **appendectomy** : ek bağırsak çıkarmı, apandisit ameliyatı.

ton, *is.* 1. ton, ağırlık birimi. **metric ~** : 1000 kg. **short ~ ABD** 2000 libre (907 kg). **long ~ Brit.** 2240 libre (1016 kg), 2. **freight ~ d.d.** bir tonluk yükün hacmi, 3. *bk.*: **displacement ton**, 4. **shipping ~ = measurement ~ d.d.** deniz ulaşımında kullanılan hacim ölçüsü : genellikle 40 kadem küpü (1.133 m³), 5. gemi ambarı hacmi ölçü birimi, (2.83 m³), 6. ~s *k.d.* tonlarca, pek çok. ~s of *wedding presents*. 7. havalandırma tesisisinde soğutma birimi : saatte 12,000 BTU, 8. moda, 9. **~ish = ~nish** : modaya uygun, 10. **~ishly = ~nishly** : modaya uygun olarak, 11. **~ishness = ~nishness** : modaya uygunluk. *e.a.- 6. a lot, 8. fashion, style, vogue, 11. stylishness.*

tonal, *sf.* tııımsal, ses perdesine/tonuna ait. **~ly** : ses perdesine dikkat ederek.

tonality, *is., ç. -ties* 1. *müz.* tıııım, ses perdesi, bir bestenin melodi ve harmoni özelliği, 2. resimde renk uygunluğu, 3. **tonalitive** : tııımsal, renk/ses uygunluğuna ait.

tone, *is. &f.* **toned, toning** 1. ses perdesi, ton. ~ **of voice** : sesin tonu. **half ~ = semi ~** : yarı perde. **whole ~** : tam perde, 2. sesin niteliği, 3. müzik sesi, 4. ses ahengi, 5. konuşma tarzı, şive, ağız. **change ~** : ağız değiştirmek. **I don't like his ~** : Ağızını beğenmiyorum. 6. (hece veya kelime üzerinde) vurgu, 7. *d.b.* titrem : sesin yüksekliğindeki değişikliklerle gerçekleşen anlam ayırmı. Çince, Japonca, Sırpça, Hırvatça, İsviçre, Norveççe vb. dillerde yükseklikteki değişiklik anlam ayırcıdır. Bunlara “ ~ **langua-**

ge : titremli dil” denir. 8. *müz.* aralık, 9. (renk) nüans, açıklık/koyuluk, 10. *tip* vücutun veya organın sağlıklı hali, 11. maneviyat, ruhsal durum.

The ~ of the school is excellent : Okulun maneviyatı yüksektir. 12. (yazı/konuşma) tarz, üslûp. *the macabre ~ of Poe's stories.* 13. durum, ortama hâkim olan hava/düşünce/anlayış vb. **the ~ of the market** : piyasa durumu. **the liberal ~ of 1930's** : 1930 yıllarının liberal hayatı. 14. sesslendirmek, ahenk vermek. **low/high ~d** : alçak/yüksek perdeli. **low ~d conversation** : alçak sesli konuşma, 15. (çalgıyi) akort etmek, 16. renk vermek, renk tonunu değiştirmek. ~ **with** : renk bakımından uymak, 17. kimyasal olarak fotoğrafın rengini değiştirmek, 18. niteliğini değiştirmek, 19. bedensel/zihni sağlığını iade etmek, 20. ~ **arm = pickup arm** : pikap kolu, 21. ~ **color** *müz.* timber, tını, tannaniyet, 22. ~ **down** : (a) (resim) rengini açmak, (b) aşağıdan almak, hafifletmek, mülâyim davranışın. *The newspaper ~d down its attack.* 23. ~ **poem** : *müz.* senfonik şiir, 24. ~ **up** : (a) (rengini) koyulaştırmak, (b) kuvvetlen(dir)mek, şiddetlen(dir)mek, 25. **~less** : perdesiz, donuk, zayıf, renksiz, monoton, sıkıcı, 26. **~lessly** : donuk/zayıf/renksiz/monoton bir şekilde, 27. **~lessness** : perdesizlik, renksizlik, donukluk, monotonluk, 28. **toner** : renk tonunu değiştiren, renklendiren, kimyasal olarak fotoğrafın rengini değiştiren madde. *e.a.- 1. sound, 9. tint, shade, 23. symphonic poem.*

tone-deaf, *sf.* ses perdelarını/tizlik derecelerini ayırt edemeyen. ~**ness** : tizlik derecesini ayırt edememe.

toneme, *is. d.b.* titrem birimi, anlam ayırcı titrem.

tonetic, *sf. d.b.* titremsel, dildeki titremeleri inceleyen ses bilimiyle ilgili. ~**ally** : titremsel olarak.

tonetics, *is. d.b.* titrem bilimi, bir dilin titremelerinin ses bilimsel incelenmesi. **tonetician** : titrem bilimci.

tonette, *is.* küçük flüt/ney.

tone-force, *is.* ton - kuvvet, 2000 librelik kütleye tesir eden yer çekimi kuvveti.

tong, *is. &f.* 1. *bk.*: **tongs**, 2. (Çin'de) kuruş, cemiyet, örgüt, siyasi parti, 3. (ABD' de

tonga

faaliyet gösteren) gizli Çin örgütü. **~man** : bu ör-güte mensup kimse, **4. maşa/kıskaç ile tutmak/ kaldırmak, 5. maşa/kıskaç kullanmak.**

tonga, is. (Hindistan'da) iki tekerlekli ha-fif arabası.

tongs, is. maşa, kıskaç. Genellikle **a pair of ~** denir.

tongue, is.&f. tongued, tonguing **1.** dil, (konuşma/tat alma organı). **dirty/furred ~** : paslı dil, **2.** (yiyerek olarak) hayvan dili, **3. dil, lis-an. foreign ~** : yabancı dil. **the German ~** : Al-man dili, Almanca. **find one's ~** : dillemek, dile gelmek, konuşmaya başlamak, yeniden konuşa-bilmek. **lose one's ~** : dili tutulmak, konuşama-mak. **mother/native ~** : ana dili. **the gift of ~** : dil öğrenme yeteneği. **The ~ is sharper than any sword** : Dil, kılıçtan keskindir = Kılıç yara-sı geber, dil yarası geçmez. **4. konuşulan dil, lehçe, 5. söz, konuşma, konuşma tarzı/yetene-ği. a smooth/ flattering ~** : mülâyim/gönül alıcı konuşma. **a sharp ~** : sert konuşma, acı söz söyleme. **curb/bridle one's ~ = put a curb/ bridle on one's ~** : (a) ağını sıkı tutmak, sır vermemek, (b) ölçülu konuşmak, gevezelikten sakınmak. **keep a civil ~ in one's head** : kibar/ terbiyeli konuşmak. **keep a watch on one's ~** : sözlerine dikkat etmek, ağızından çıkanı kulağı işitmek. **on everyone's ~** : herkesin dilinde, de-dikodusu ağızdan ağıza dolaşan, **6. ~s** : dinî veed hâlinde söylenen anlaşılmaz sözler. **gift of ~s** : dinî bir toplantıda bilinmeyen kelimelerle konușma, **7. dil biçiminde şey, 8. ayakkabının dili, 9. çingirak dili, 10. nefesli çalgının dili/ titreşen parçası, 11. geçme tahtalarda yuvaya gi-reн čikinti, 12. denize uzanan kara čikintisi, dil, burun, 13. mak. čikinti, 14. broş iğnesi, 15. ara-ba oku, 16. demir yolu makasının sıvri rayı, 17. give ~** : (av köpeği) havlamak, **18. hold one's ~** : susmak, dilini tutmak, konuşmamak, **19. on the tip of one's ~** : (a) dilinin ucunda, söylemek üzere, (b) hatırlamak üzere, **20. put out one's ~** : dilini çıkarmak, **21. slip of the ~** : dil sürçmesi, **22. smoked ~** : tütsülenmiş/füme dil, **23. wag one's ~** : gevezelik/zevzeklik/ boşboğazlık etmek, **24. with one's ~ in one's cheek = with ~ in cheek = ~ in cheek** : yarılm ağızla, âdet yerini bulsun diye, ciddiyetten/ samimiyetten uzak, yapmacık bir eda ile,

25. müz. dil vuruşu yapmak, 26. tahtalara geçme kenar yapmak, 27. dil ile dokunmak, 28. azarlamak, paylamak, **29. esk. konuşmak, 30. dil gibi čikinti teşkil etmek, 31. ~less : dilsiz, **32. ~like** : dil gibi, dile benzer. **e.a.- 12. cape, 24. mockingly, insincerely, 28. reproach, scold.****

tongue-and-groove joint, is. çitaltı geçme, lâmba ve zivana.

tongue depressor, is. tip dil bastırıcı, dok-torların boğaz muayenesinde dili bastırdıkları yassı tahta çubuk.

tongue-lash, f. **1.** şiddetle azarlamak/ paylamak, haşlamak, **2. ~ing** : azarlama, payla-ma, zılgıt. **e.a.- 1. scold, reprove, reprimand, 2. scolding, reprimand.**

tongue-tie, is.&f. -tied, -tying **1.** dil bağı, dilin alt damağa yapışık olması, **2.** dili bağlı ol-mak.

tongue-tied, sf. dili tutulmuş, dili tutuk, az konuşur.

tongue twister, is. tekerleme, şaşırıtmaca, yanılmaca, söylenmesi zor cümle. "She sells sea-shells on the seashore." is a ~ ~ .

tonic, is.&sf. **1.** kuvvet ilâçı, tonik, **2. kuv-vet verici, vücudu/zihni/maneviyatı kuvvetlendi-rici (şey), 3. müz.** ana nota, baş nota, **4. içilecek soda, 5. gr.** (a) vurgulu (ses), (b) titremli, benzer kelimelere ton farkına göre değişik anımlar ve-ren. **a ~ language, 6. ses veya ses perdesine ait, 7. (resimde) gölge/ışık/renk etkisine ait, 8. pa-tol.** gergili, gerilmiş. **a ~ spasm** : gergili kasınç, **9. ~ accent** : ses vurgusu, kelime telâffuzunda vurgu, perde değişmesinden ileri gelen ak-san, **10. ~ally** : kuvvetlendirerek, canlandıra-k, **11. ~ sol-fa** : nota yerine kelimeler kullanarak yazılan şarkı sistemi, **12. ~ water** : maden suyu, **13. act as a ~ on s.o.** : canlandırmak, kuv-vetlendirmek.

tonicity, is. kuvvet, zindelik, sağlık, (kas) esneklik.

tonight = to-night, is.&zf. bu gece, bu ak-şam.

toning, is. sin. renklendirme.

tonka bean, is. **1. bot.** tonka ağıacı (*Dypteryx odorata*) : G Amerika'nın tropikal bölgelerinde yetişen ve badem şeklindeki siyah tohumu vanilya yerine veya parfüm yapmakta kullanılan ağaç, **2. tonka tohumu.**

tonlet, *is.* zırhlı levhalardan yapılmış e-teklilik.

tonnage = tunnage, *is.* 1. tonaj, tonilato, istiap haddi, ton olarak geminin yük taşıma kapasitesi, 2. bir ülke gemilerinin toplam tonajı, 3. gemi yükünün tonu başına alınan liman/kanal vb. vergisi, 4. tonajına göre alınan gemi vergisi.

tonne, *is.* ton, 1000 kg. *e.a.- metric ton.*

tonneau, *is., ç.* -neaus/-neaux 1. otomobilin arka oturacak kısmı, 2. tekmil otomobil gövdesi, 3. otomobil tentesi, 4. ton, 1000 kg. *e.a.- 4. millier, tonne.*

tonometer, *is.* 1. (a) sesölçer, ses frekansını ölçen alet, (b) diyapazon, akortlama aleti, 2. tansiyon aleti, gözün tansiyonunu veya kan basıncını ölçen alet, 3. fiz. kim. basınçölçer, gaz basıncını ölçen alet, 4. **tonometric** : ses ölçümsel, 5. **tonometry** : ses/basınç ölçümü.

tons burden, *den.* yük tonajı : 2240 libre (1016 kg) lik İngiliz tonu cinsinden geminin yük taşıma kapasitesi.

tonsil, *is. anat.* 1. bademcik, 2. ~ar = ~lar = ~lary : bademcikle ilgili. 3. ~litis : bademcik yanığı/iltihabi, 4. ~ltic : bademcik yanığı ile ilgili, 5. ~lectomy : bademcik çıkarımı/ameliyatı, 6. ~lotomy : bademcığın kesilmesi veya kısmen çıkarılması ameliyatı.

tonsorial, *sf.* berbere/berberlige ait.

tonsure, *is.&f.* -sured, -suring 1. saç kesme, 2. katolik papazlarının tepelerinin tıraş edilmesi, 3. tıraş edilmiş baş, 4. basın tepe kısmını tıraş etmek.

tontine, *is.* 1. ortaklaşa hayat sigortası, birisi ölünce hayatı kalanların hissesinin arttığı sigorta sistemi, 2. her sigortalının hissesi, 3. ortaklaşa gelir, sigorta ortakları.

tonus, *is. fizy.* 1. gergi, uyarıya kolayca cevap verecek şekilde kasın hafifçe gerilmesi, 2. kasların uyarı ile kasılma yeteneği, 3. uzun süren kasınç.

tony, *sf.* tonier, toniest *argo* lüks, kibar, modaya uygun. *a ~ nightclub.* *e.a.- stylish, high-toned.*

too, *zf.* 1. üstelik, hem de, de, dahi, ilâveten ek olarak. **young, clever, and rich too** : genç, zeki, hem de zengin. **I too want some** : Ben de isterim. 2. gereğinden fazla, çok fazla, fazlasıyla, ziyadesiyle, gayet. **too sick to travel** : sey-

hat edemeyecek kadar hasta. **I know him all too well** : Onu gayet iyi tanırım. **The suspicions had proved all too true** : Şüpheler fazlaıyla doğru çıktı. 3. son derece, çok, pek çok, fekalâde. **too much money** : pek çok para. **too many people** : pek çok kimse. **It was too nice of you to come** : Geldiğinize çok iyi ettiniz. **This has gone too far** : Bu iş artık haddi aştı/ çok ileri gitti. 4. **none too** : pek ... değil. **We argue, but we're none too sure what we're arguing about** : Tartışıyoruz ama neyi tartışığımızın farkında değiliz. 5. **only too** *bk.: only* (6). *e.a.- 1. also, moreover, in addition, 3. very, extremely.*

took, f. bk.: take (*geç.z.*).

tool, *is.&f.* 1. araç, alet, el aleti. **garden (ing) ~s** : bahçevanlık aletleri. **Textbook became the essential ~s of the teacher** : Ders kitapları öğretmenin belli başlı aracı oldu. **A bad workman always finds fault with his ~s** : Kötü/acemi işçi aletlerine kabahat bulur. 2. avadanlık, takım. **~bag** : avadanlık/takım çantası. **~box = ~ chest** : takım kutusu, 3. (torna) kalem, 4. makine, tezgâh, 5. herkese alet/ oyuncak olan kimse. **He was a mere ~ in their hands** : Onları elinde bir oyuncaktan ibaretti. 6. *argo-kaba bk.: penis*, 7. aletle işlemek/şekil vermek, 8. tornalamak, 9. alet temin/makine etmek. **~ up** : aletlerle/makinelerle donatmak, 10. arabaya binip sürmek, arabada gitmek. **~ along** : arabayı yavaştırmak, aletle işleyen/ şekil veren, alet/makine ile donatan, 12. **~less** : aletsiz, takımsız. *e.a.-1. instrument, utensil, implement.*

toolhouse, *is., ç.* -houses alet kulübesi.

tooling, *is.* 1. aletle yapılan süs/teziniyat, 2. sıcak kalıplı kitap kapağına süs yapma, 3. fabrikayı makine ve aletlerle donatma.

tool-kit = tool kit, *is.* alet takımı, avadanlık.

toolmaker, *is.* alet/avadanlık yapımı/tamircisi.

toolmaking, *is.* alet/avadanlık yapımı/tamiri.

toolroom, *is.* alet/avadanlık odası.

toolshed = toolhouse, *is.* alet/avadanlık kulübesi.

toon

toon, *is.* 1. *bot.* tun ağacı (*Tuna ciliata, Cedrela Toona*) : Hindistan ve Avustralya'da yetişen kerestesi mauna benzer bir ağaç, 2. tun kerestesi.

toot, *is.&f.* 1. boru çalma(k), 2. boru gibi ötme(k), 3. boru / düdük sesi, 4. *k.d.* içki âlemi, cümbüş, 5. *argo* burnuna kokain çekmek. *e.a.-4. binge, spree.*

tooth, *is., ç. teeth f. toothed, toothing*
1. **diş**, **canine/eye ~** : köpek diş. **false/artificial ~** : takma diş. **milk ~** : kuzu/süt diş. **molar ~** : aza diş. **wisdom ~** : akıl diş. **set of teeth** : takım diş, 2. diş gibi çıktı, dişে benzer şey. **the teeth of a comb/fork/saw/wheel** : tarağın/çatalın/testerinin/çarkın dişleri, 3. diş gibi keşen şey, 4. iştah, belirli bir yemeğe karşı aşırı düşkünlük. **to have a sweet ~** : tatlıya düşkünlük olmak, 5. (kâğıt vb. üzerinde) pürüz, 6. diş yapmak, diş açmak/takmak, 7. diş diş etmek, çentiklemek, 8. **by the skin of one's teeth** : kiti kintına, ucu ucuna, ancak, güçbelâ, güçlükle, kıl payı. **escape by the skin of one's teeth** : kıl payı kurtulmak, 9. **cast/throw sth. in s.o.'s teeth** : bir şeyi birinin yüzüne vurmak, yüzüne karşı söylemek, 10. **cut a ~** : (çocuk) diş çıkarmak, 11. **extract a ~** : diş çekmek, 12. **fed up to the (back) teeth** : gına getirmiş, bıkmış, illâallah demiş. **I'm fed up to the back teeth with people complaining** : Halkın şikayetinden bıktım artık. 13. **fill a ~** : diş doldurmak, 14. **get one's teeth into** : kendini (içine) vermek, dört elle sarılmak, 15. **have a ~ out** : bir dişini çektmek, 16. **in the teeth of** : (a) karşı karşıya, yüz yüze. *in the teeth of the wind*. (b) rağmen, karşı gelerek, muhalefetle. **in the teeth of public opinion** : kamuoyuna karşı gelerek, 17. **lie through/in one's teeth** : kasten/göz göre göre yalan söylemek. *They are lying in their teeth*. 18. **long in the ~** : yaşlı, ihtiyar, 19. **say sth. between one's teeth** : homurdanmak, sözü gevelemek, 20. **set one's teeth** : dişini sıkmak. **It set my teeth on edge** : Dişlerimi kamaştırdı. 21. **put teeth in sth.** : bir şeyi etkinleştirmek, etkisini artırmak, 22. **show one's teeth** : tehdit etmek, diş bilemek, 23. **to the teeth** : tepeden tırnağa kadar, baştan başa. **armed to the teeth** : tepeden tırnağa kadar silâhlanmış, 24. **~ and nail** : olanca gücü/bütün kuvvetiyle, canını dişine takarak. *fight ~ and*

nail. 25. **~less** : dişsiz, diş geçiremeyen, etkisiz, 26. **~lessly** : etkisizce, diş geçiremeksizin, dişsiz olarak, 27. **~lessness** : dişsizlik, etkisizlik, diş geçiremememe, 28. **~like** : diş gibi, dişe benzer. *e.a.-4. appetite, taste, relish, liking, 7. indent, 8. barely, 16. (b) in defiance of, in opposition to, 18. elderly, old, 23. fully.*

toothache, *is.* diş ağrısı.

tooth-billed pigeon, *is. zool.* dişli güvercin (*Didunculus strigirostris*). Soma adalarında yaşar.

toothbrush, *is.* diş fırçası.

toothed, *sf.* 1. ...dişli. **big- ~** : iri/kazma dişli. **gap-~** : dişlek, seyrek dişli. **white-~** : beyaz dişli, 2. çentikli, 3. **~ whale** : dişli balina (*Odontoceti*). *e.a.-2. notched, indented.*

toothpaste, *is.* diş macunu.

toothpick, *is.* diş çöpü, kürdan.

tooth powder, *is.* diş tozu.

tooth-protector, *is. sp.* dişlik.

tooth shell, *is. zool.* sandalımsı yumuşakça (*Scaphopoda*).

toothsome, *sf.* 1. lezzetli, iştah açıcı, tadi güzel, ağızına lâyık, 2. çekici, cazip, hoş, 3. **~ly** : lezzetle, iştah açıcı bir şekilde; çekici/hoş bir şekilde, 4. **~ness** : lezzetlilik; çekicilik, hoşluk. *e.a.-1. platable, 2. attractive, desirable.*

toothwort, *is.* 1. *bot.* diş otu (*Dentaria*), 2. gizli otu (*Lathraea Squamaria*).

toothy, *sf. toothier, toothiest* dişlek, iri/fırlak dişli. **toothily** : iri/fırlak dişli olarak. **toothiness** : dişleklik, iri/fırlak dişlilik.

tootle, *is.&f. -tled, -tling* 1. (nafesli sazı hafif ve devamlı çalma(k). ~ *on the flute*. 2. sürekli ney vb. sesi, 3. **tootler** : devamlı ney vb. çalan.

toots, *is. argo* (kızı/kadına samimî hitap ederken) şekerim, hayatım, balım, güzelim. *e.a.-honey, baby, darling, dear.*

tootsy, *is., ç. -sies k.d.* 1. ayak, 2. *bk.* : **toots**.

top, *is.&sf.&f. topped, topping* 1. tepe, zirve, doruk, üst, 2. kapak, 3. (araba vb.) örtü, üst, 4. azamî şiddet/miktar. **at the ~ of his lung/voice** : avazı çıktıği kadar, bar bar. **a price of ten dollars, at the ~** : en fazla on dolarlık fiyat, 5. en yüksek mevki/makam/derece/yer, 6. baş, tepe. **from ~ to toe** : tepeden tırnağa, baştan ba-

şa, 7. sebzenin toprak üstünde kalan kısmı, 8. başlangıç. **Take it from the ~** : Baştan başlamak. 9. *den.* çanaklık, 10. *briç* en kıymetli kâğıt, 11. *sp.* topa yukarıdan vuruş, 12. (mücevherat) taç, 13. topaç, 14. en üstteki, en yüksekteki. *the ~ shelf.* 15. en fazla/yüksek, azamî. **to pay ~ prices** : en yüksek fiyatı ödemek. ~ **speed** : azamî hız, 16. en üstün/âlâ, en yüce/yüksek, 17. en yukarıda/tepede/dorukta olmak. ~ **a class** : sınıfı birinci olmak, 18. tepeye/zirveye ulaşmak, tepesine çıkmak. ~ *a hill.* 19. üstünde/tepeşinde olmak. **a statue ~s the column** : sütun üstünde bir heykel var, 20. yükselmek, 21. daha yüksek olmak, miktarca daha fazla olmak. ~ **s.o. by a head** : birinden bir baş boyu daha uzun olmak, 22. üstün olmak/gelmek, geçmek, faik olmak, daha iyisini yapmak, üstesinden gelmek. **Can you ~ this?** Bundan iyisini yapabilir misin? **That ~s everything** : Bu hepsinden üstünür. 23. üstünü kapamak, kapak koymak, 24. budamak, tepesini kesmek. *to ~ a tall tree.* 25. *kim.* karışımın en uçucu bileşenini dağıtmak, 26. *sp.* topa tepeden vurmak, 27. **blow one's ~ argo** (a) tepeyi atmak, çok kızmak/öfkelenmek, (b) çıldırmak, delirmek, aklını oynatmak, 28. ~ **boot** : uzun potin, 29. ~ **brass ABD-** *argo* kodaman, yüksek rütbeli subay/memur, 30. ~ **hat** : silindir şapka, 31. ~ **off** : (a) (mükemmel bir şekilde) bitirmek, sona erdirmek, (b) tepeleme doldurmak, 32. ~ **out** : (a) (gökdelenin) iskeletini/çatısını tamamlamak, (b) tepesini düzeltmek/yassıltmak, 33. **off the ~ argo** gayrisafi kârdan, 34. **off one's ~** : kaçık, kafadan çatlak, 35. **off the ~ of one's head** : kafadan, işkembeden, düğünmeden, 36. **on ~** : müzaffer, hâkim, başarılı. **come out on ~** : birinci gelmek, 37. **on ~ of** : (a) üstün(d)e, üzerin(d)e, en tepede, en üstte. **One thing happened on ~ of another** : Olaylar üst üste/birbiri üstüne geldi. (b) üstelik, ilâveten. **on ~ of that** : buna ilâveten, üstelik, hem de. (c) az kalsın, neredeyse, (d) tamamen duruma hâkim. **I'm on ~ of the world** : Dünyalar benim oldu, çok mutluyum. 38. **over the ~** : (a) *As.* siperden, cepheden, (b) fazladan, beklenenin/umulanın üstünde. **go over the ~** : cepheden taarruz etmek; beklenenden fazlasını elde etmek, 39. **sleep like a ~** : deliksiz uyumak. **e.a.- 1. zenith, acme, peak, pin-**

nacle, apex, summit, 2. lid, cover, 8. beginning, 14. highest, upper, uppermost, 15. greatest, 16. foremost, chief, principal, 22. surpass, excel, outdo, 24. crop, prune, 31. (a) finish, complete, climax, 32. (b) level off, 36. successful, victorious, dominant, 37. (a) over, upon, (b) in addition to, over and above.

topaz, *is.* topaz, sarı yakut. **topazine** : topaz gibi, sarı yakut renginde/parlaklılığında. ~ **quartz** : sarı topaz.

topazolite, *is.* sarı veya zeytin renginde grena.

top banana, *is. argo* 1. baş güldürü oyuncusu, başkomedyen, 2. bir topluluğun başı, ileri gelen kişi.

topcoat, *is.* palto.

top copy, *is.* (daktilo) üst/asıl nüsha.

top dog, *is. k.d.* öncü, (bir yarışmada vb.) önde/başa gelen kimse/kurum.

top dollar, *is. k.d.* en yüksek ücret/maaş/fiyat.

top-drawer, *is. & sf.* 1. üst çekmece, 2. en önemli/büyük, en başta gelen. **a ~ secret** : en büyük/önemli sır, 3. güzide, seçme, kibar (kimse). **out of the ~** : kibar âleminden.

top-dress, *glf.* gübrelemek, gübre serpmek. **top dressing** : serpmeye gübre.

top, *is. & f.* **toped, toping** 1. çok içki içmek, ayaş olmak, 2. *zool.* camgöz (*Galerohinus galeus*) : Avrupa kıyılarında yaşayan ufak köpek balığı, 3. kubbeli Buda tapınağı.

topectomy, *is. ç. -mies cer.* beyindeki ön dilmigün/lobun kısmen çıkarılması.

topee = topi, *is.* kolonyal şapka.

toper, *is.* ayaş, çok içki içen, sarhoş.

topflight, *sf.* en üstün/mükemmel, eşsiz, fevkâlâde, birinci. **e.a.- excellent, superior, first-rate, best**.

topfull, *sf.* tepeleme/ağzına kadar dolu. **e.a.- brimful**.

topgallant, *is. & sf. den.* 1. ~ **sail d.d.** babaingo yelkeni, 2. babafingo, 3. geminin en yüksek yerinde bulunan, 4. ~ **mast** : babafingo direğii.

tophamper, *is. den.* 1. üst yelken, 2. lüzumsuz ağırlık.

top-heavy, *sf.* 1. havaleli, üst tarafı çok yüklü, 2. *fin.* fazla sermayeli, 3. **top-heavily** : havaleli bir şekilde, 4. **top-heaviness** : havalelilik.

Tophet

Tophet = Topheth, *is.* **1.** Kudüs yakınında eskiden çocukların kurban edildikleri yer, **2.** cehennem. *e.a.- 2. hell.*

top-hole, *sf. Brit.- argo* en âlâ, birinci. *e.a.- first-rate.*

tophus, *is. patol.* gut hastlığında eklemlerin kireçlenmesi. **tophaceous** : kireçlenmiş.

topi, *is., ç. -pis bk.* : *topee.*

topiary, *sf.&is., ç. -aries* **1.** süslü şekilde budanmış (bahçe), **2.** süslü budama sanatı.

topic, *is.* **1.** konu, mevzu, **2.** madde, mesele. *e.a.- subject, thesis, theme.*

topical, *sf.* **1.** konusal, konu/mevzu ile ilgili, (belirli bir) konuya ait. *a ~ reference.* **2.** güncel, günün konularıyla ilgili, yörensel, mahallî, mevziî. ~ **drama** : güncel oyun. ~ **song** : güncel şarkı, günün şarkısı, **4. tip** mevziî, lokal, bedenin bir noktasına uygulanan. *a ~ remedy.* **5. ~ly** : konu ile ilgili olarak, yörensel olarak. *e.a.- 3, 4. local.*

topicality, *is., ç. -ties* **1.** konusallık, konu/mevzu ile ilgili olma, **2.** güncel /yörensel konu, günün konusu.

topic(al) sentence, *sf.* kısa özet, konuyu özetleyen cümle.

top kick, *is. As. argo* başçavuş. *e.a.- first sergeant.*

topknot, *is.* **1.** saç topuzu, **2.** saç takılan kurdele/tüy, **3.** ibik, tepe, kuş sorgucu.

topless, *sf.* **1.** yarırm, üst/beden kısmı olmayan. *a ~ bathing suit.* **2.** belden yukarısı çıplak. *a ~ waitress.* **3.** çıplaklar+ : belden yukarısı çıplak kızların dans ettiği/sarkı söylediği. **a ~ bar** : çıplaklar barı, **4.** çok yüksek, zirvesine erişilmez. *a ~ mountain.* **5. esk. eşsiz, 6. ~ness** : (beldeň yukarı) çıplaklık. *e.a.- 4. extremely high, 5. peerless.*

top-level, *sf.* üst kademe+, üst düzeyde/seviyede (yapılan). *a ~ meeting.* *e.a.- high-level.*

toplofty, *sf. k.d.* **1.** kibirli, mağrur, azametli, kurumlu, **2. toploftily** : kibirle, gurlula, mağrurane, azametle, kurumlu kurumlu, **3. toploftiness** : kibir(lilik), gurur, mağrurluk, azamet, kurum. *e.a.- 1. haughty, pompous, pretentious.*

topmast, *is. den. gabya* çubuğu.

topminnow, *is., ç. -now/-nows* *zool.* yüzey sazanı (*Cyprinodontiae, Poeciliidae*) : su yüzeyinde yüzen ufak birkaç tür sazan balığı.

topmost, *sf.* en yüksek, en üstteki. ~ *point. the ~ branches of the tree.* *e.a.- highest, uppermost.*

topnotch, *sf. k.d.* en âlâ/üstün, birinci, fevkâlâde, mükemmel. *a ~ performance.* *e.a.- first-rate, excellent.*

topo, *ön ek* “yer, zemin, arazi” ör.: *topography.* Sesli harf önünde : **top-**

topographer, *is.* yer betimci, topografiyacı, topoğrafya uzmanı.

topographic = **topographical**, *sf.* yer betimsel, topografik. ~ **map** : yer betimi/topoğrafya haritası. **topographically** : yer betimine ait.

topography, *is., ç. -phies* yer betimi, topoğrafya.

topology, *is. mat.* **1. analysis situs** *d.d.* ilinge (bilsisi), topoloji : geometrik şekillerin dönüştürümle değişmeyen özelliklerini inceleyen bilim, **2. topologic(al)** : ilingesel, topolojik, **3. topologically** : ilingesel olarak, **4. topologist** : ilingeci, topolojist.

toponym, *is.* **1.** yer adı, **2.** yer adından türetilen ad.

toponymy, *is.* **1.** yer adları bilgisi, **2. anat.** vücut bölmelerinin adları, **3. toponymic(al)** : yer adları ile ilgili, yer adlarını gösteren.

-topped, *sf.* üstü... kaplı. **cloud- ~ peaks** bulutlu kaplı tepeler. **ivory- ~ walking stick** : fildisi topuzlu baston.

topper, *is.* **1.** üstün/mükemmel kimse/şey, **2.** kısa kadın mantosu, **3. k.d.** silindir şapka, **4. argo** evvelkine baskın çıkan lâtife/saka/nükte.

topping, *sf.&is.* **1.** üstün, âlâ, mükemmel, **2. Brit.- k.d.** fevkâlâde, harikulâde, **3.** (ağaç vb.) tepesini kesme/budama, **4.** en üst tabaka boyaya sürme, **5.** (yemek/pasta vb.) üstüne konulan sos, krema vb. *e.a.- 1. outstanding, eminent, distinguished, 2. excellent, wonderful.*

topple, *f.* **-pled, -pling** **1.** devrilmek, **2.** eğilmek, düşecek gibi yana yatmak, **3.** devirmek, itip yuvarlamak, **4.** düşürmek, (mevkiden) atmak. ~ **down/over** : düşürmek, iskat etmek. **to ~ a monarch** : bir kralı düşürmek/tahttan indirmek. *e.a.- 1. pitch, tumble down, 2. lean, totter, 3. overturn, 4. overthrow.*

top round, *is.* sığır budu, buttan kesilen parça.

tops, *sf.&is.* **1.** en iyi, en üstün, eşsiz, birinci, **2. the ~** : en üstün kimse/şey.

topsail, *is. den.* gabya yelkeni.
top-secret, *is. ABD- As.* çok gizli. ~ documents.

top sergeant, *As. - argo* başçavuş. *e.a.- first sergeant*

topside, *is. & sf. & zf.* 1. üst taraf, 2. ~s *den.* borda, geminin su çizgisinden yukarıda kalan kısmı, 3. yukarıda, güvertede.

topsoil, *is. & f.* 1. toprağın üst tabakası, humus, 2. humus sermek.

topsy-turvy, *sf. & zf. & is., ç. -vies* 1. alt üst, baş aşağı, tersine dönmüş, 2. karmakarışık, darmadağınık, 3. karışıklık, dağınıklık, alt üst olma, 4. **topsy-turvily** : alt üst/baş aşağı/tersine dönmüş durumda, karmakarışık/darmadağınık bir hâlde, 5. **topsy-turviness** : alt üst olma, baş aşağı gelme, tersine dönme, karışıklık, dağınıklık. *e.a.- 1. upside down, inverted, reversed, 2. confused, disorderly.*

toque, *is.* 1. dar kenarlı kadife kadın şapkası (XVI. yy.), 2. kenarsız kadın şapkası, 3. *bk.*: **tuque**.

tor, *is.* kayalık yüksek tepe, kayalık burun/uçurum. *e.a.- crag.*

Torah = **Tora**, *is.* 1. Tevrat, Eski Ahdin ilk beş kitabı, Musa şeriatı, 2. Eski Ahit, 3. Muşevilerde dinsel yasa.

torbernite, *is.* torbernit, bakır uranyum fosfat cevheri: CuU2P2O12.12H2O. **chalcolite** *d.d.*

torch, *is. & f.* 1. meş'ale. ~ **race** : meş'ale yarışı, 2. aydınlatıcı bilgi kaynağı, meş'ale. a ~ **of science** : ilim meş'alesi. **hand on the ~** : ilim ışığını devam ettirmek, 3. üfleç, hamlaç, asetilen lâmbası, 4. **Brit. el feneri**, 5. **carry the ~ for = carry a ~ for argo** ümitsiz/karşılıksız bir aşka düşmek, sevda ile yanıp tutuşmak, 6. **argo** ateşe vermek, (kasten) yanın çıkarmak, 7. ~ **procession** : fener alayı, 8. ~ **singer** : hazır aşk şarkıları okuyucusu, 9. ~ **song** : hazır aşk şarkısı, 10. ~ **less** : meş'alesiz, 11. ~ **like** : meş'ale gibi. *e.a.- 1. flambeau, link, 4. flashlight.*

torchbearer, *is.* 1. meş'aleci, meş'ale taşıyan, 2. önder, lider, mürşit, bir harekete önyak olan kimse.

torchère, *is. Fr.* meş'ale sehpası.

torchier(e), *is.* dolaylı iştaç, dolaylı aydınlatan lâmba.

torchlight, *is.* meş'ale ışığı.

torchon lace, *is.* keten dantel.

torchwood, *is. bot.* 1. meş'ale ağacı (*Amyris balsamifera*) : Florida'da yetişen, reçineli odunu meş'ale yapmakta kullanılan bir ağaç, 2. reçineli ağaç.

tore, *is. & f.* 1. *bk.*: **torus**, 2. *bk.*: **tear²** (*geç.z.*)

toreador, *is. İsp.* 1. boğa güreşçisi, 2. ~ **pants** : balıkçı pantalonu. *e.a.- 1. torero, bull-fighter.*

torero, *is., ç. -beros* *İsp.* boğa güreşçisi, matador. *e.a.- toreador, bullfighter, matador.*

toreutic, *sf.* 1. maden oymacılığına ait, 2. ~s : maden oymacılığı.

tori, *ç. is. bk.*: **torus**.

toric, *sf.* halka şeklinde.

torii, *is., ç. torii* Japonya'da Şinto tapınağının kapısı.

torment, *is. & f.* 1. işkence (etmek), eziyet/eza/cefa (çektirmek/vermek), eziç, elem (vermek), azap/ ıstırap (çektirmek), 2. canını sıkmak, taciz etmek, kızdırmak, üzmek, başını ağrıtımak, 3. ~edly : elemle, azap/ıstırap içinde, cefa çekercesine, 4. ~ingly : işkence edercesine, eziyet/eza/cefa çekirerek, elem/ıstırap vererek. *e.a.- 1. torture, harry, hector, vex, distress, agonize, anguish, 2. annoy, worry, disturb, plague, needle, trouble.*

tormentil, *is. bot.* bezparmak otu (*Potentilla Tormentilla*) : küçük parlak sarı çiçekler açar, kökü hekimlikte ve boyacılıkta kullanılır.

tormentor = **tormenter**, *is.* 1. işkence alethi, eziyet/eza/cefa çekiren kimse/şey, can sıkıcı/taciz edici kimse/şey, baş belâsı, 2. *tiy.* gizleyici, çerçeve kanadı, sahne içindeki yan perde, 3. *sin.* yankı önleyici (ekran), 4. ~ **batten** : çerçeve kenar direği, 5. ~ **lights** : çerçeve kenar ışıkları.

torn, *f. bk.*: **tear²** (*sf.f.*)

tornado, *is., ç. -does/-dos* 1. kasırga, hortum, şiddetli firtina, 2. ~ **cloud** : kasırga bulutu, 3. **tornadic** : kasırgamı, kasırga şeklinde, 4. ~ **like** : kasırga gibi

toro, *is., ç. -ros* *İsp.* boğa. *e.a.- bull.*

toroid, *is. geom.* halka, simit, tor : kapalı bir şeklin aynı düzlemdeki bir eksen etrafında dönmesiyle oluşan yüzey ve bunun çevrelediği oylum.

torose

torose = **torous**, *sf.* 1. *bot.* yumrulu, 2. *zool.* şişkin, çıkmıltı, boğumlu. *e.a.-* 1. *knobbed*, 2. *bulging*.

torpedo, *is.*, *ç.* **-does/-dos**, *f.* **-doed**, **-doing**
1. torpil, torpido, denizaltı mayını, 2. petrol kuyusu açmakta kullanılan patlayıcı madde, 3. işaret olarak ray üzerine konulup lokomotif geçince patlayan fişek, 4. eğlence için taş üzerine atılıp patlatılan fişek, 5. *ABD- argo* kıralkı katil, para ile adam öldürmen haydut, 6. *zool.* torpil balığı (*Torpedo marmorata*), 7. torpillemek, torpil ile tıhrip etmek/batırmak, 8. **~ boat** : torpido gemisi, torpido bot, 9. **~boat destroyer** : torpido muhribi, 10. **~bomber** = **~ plane** : torpido bombardıman uçağı, 11. **~dafense net** : torpido savunma ağı, 12. **~like** : torpil/torpido gibi, 13. **~man** : torpidocu: denizaltı silâhlarının tamir ve bakımı ile görevli astsubay, 14. **~ station** : torpido üssü, 15. **~ tube** : torpil kovası, torpil atmaya məhsus boru.

torpid, *sf.* 1. uyuşuk, uyuşmuş, 2. durgun, duygusuz, cansız, 3. tembel, atıl, faaliyetsiz, 4. uykuda, uyuyan, kış uykusuna yatmış, 5. **~ity** = **~ness** : uyuşukluk, durgunluk, duygusuzluk, cansızlık, tembellilik, atalet, 6. **~ly** : uyuşukça, uyuşmuş gibi, durgun/cansız bir şekilde, tembel tembel. *e.a.-* 1. *lethargic*, *slow*, 2. *dull*, *apathetic*, 3. *indolent*, 4. *dormant*. *k.a.-* 1. *energetic*.

torpor, *is.* 1. uyuşukluk, sersemlik, durgunluk, duygusuzluk, cansızlık, tembellilik, hareketsizlik, atalet, 2. (hayvan) kış uykusuna yatma. *e.a.-* 1. *sleepiness*, *stupor*, *slumber*, *drowsiness*, *apathy*, *lethargy*, *stolidity*, *listlessness*.

torporific, *sf.* uyuşukluk verici, uyuştuруcù, sersemletici.

torquate, *sf.* *zool.* boynu halkalı, gerdanlı, kolyeli. *e.a.-* *collared*.

torque, *is.* 1. *mek.* buru, kuvvet momenti : tegetsel bir kuvvetin cismi döndürücü etkisi, kuvvet ile etkilediği kuvvet kolunun çarpımı. **~meter** : buruölçer, 2. *optik* ucay dönüm : düzlemlı ucaylı ışığın bazı sıvı ve kristallerden geçen ucay düzleminin dönmesi, 3. (eski Gal ve Britonların taktiği) burma gerdanlık.

torques, *is.* *zool.* gerdanlık : hayvanların boynu etrafında halka şeklinde ve ayrı renkte tüy, deri vb.

torr, *is.* tor, basınç birimi. 1 tor = 1333.2 mikrobar.

torrefy, *gli.f.* **-fied**, **-fying** 1. (ilâç, maden cevheri vb.) kavurmak, kurutup gevrekleştirmek, yaktırmak, yüksek derecede ısıtıp gazlarını çıkarmak, 2. **torrefaction** : kavurma, kurutma. *e.a.-* 1. *parch*, *scorch*.

torrent, *is.* 1. sel, şiddetli akıntı. *A ~ of water swept down the valley*. a ~ of tears : sel gibi akan gözyaşları, 2. tufan, çok şiddetli yağmur. *The rain fell in ~s*. *e.a.-* 1. *flood*.

torrential, *sf.* 1. sel/tufan gibi. a ~ rain. 2. çok şiddetli, 3. selin sebep olduğu, 4. ~ly : sel gibi, bardaktan boşanırcasına.

torrid, *sf.* 1. güneşten kavrulan, kurak, 2. (iklim, hava vb.) çok sıcak, yakıcı, kavurucu, kızgın, ateş gibi, 3. ateşli, hararetli, ihtişaklı. a ~ of love story : ateşli bir aşk hikâyesi, 4. **~ity** = **~ness** : sıcaklık, yakıcılık, kavuruculuk, kızgınlık, ateşlilik, 5. **~ly** : sıcak/yakıcı/kavurucu/kızgın/ateşli bir şekilde, hararetle, ihtişasla, 6. **~ Zone** : Sıcak Kuşak, Oğlak ve Yengeç döneneleri arasında kalan geniş bölge. *e.a.-* 1. *tropical*, *arid*, *burning*, 2. *scorching*, *fiery*, *hot*, *parching*, 3. *ardent*, *passionate*. *k.a.-* 1. *arctic*, 2. *frigid*, 3. *cool*.

torsade, *is.* 1. bükülmüş kordon/şerit, 2. süslü kıvrım.

torsi, *ç.* *is.* *bk.* : **torso**.

torsibility, *is.* bükülebilme, burulabilme.

torsion, *is.* 1. bükme, burma, kıvrılma, 2. bükülmeye, burulma, kıvrılma, 3. *mek.* burulum, burulmadan ileri gelen tepkisel kuvvet, burulma şekil değiştirmesi, 4. **~ balance** : burulum tartsı/terazisi, 5. **~ bar** : burma çubuğu, yay çubuğu, 6. **~ meter** : burulum ölçer, 7. **~ pendulum** : burulum sarkacı, 8. **~ scale** : burulum tartacı/terazisi, 9. **~al** : buru+, burulumsal. **~al stress** : burulum zorlaması, 10. **~ally** : burarak, buracak şekilde.

torsk, *is.*, *ç.* **torsks/torsk** *zool.* mezgitgilерden herhangi bir balık (*Gadidae*). *e.a.-* *cod*.

torso, *is.*, *ç.* **-sos**, **-si** 1. insan gövdesi, 2. çıplak insan vücudu heykeli, 3. tamamlanmamış iş.

tort, *is.* *huk.* haksız muamele, haksız fil.

torte, *is.*, *ç.* **tortes/torten** turta : ekmek kırtırtısı, yumurta, ceviz, fındık vb. ile yapılmış pasta.

tort-feasor, *is. huk.* haksız fiil işleyen kimse.

torticollis = **wryneck**, *is. patol.* boynu eğrilik: boyun çarıklılığı, kaslarının kasılması sonucunda baş ve boynun bir tarafa eğilmesi.

tortile, *sf.* burulmuş, (yay gibi) kıvrılmış, büklümüş. *e.a.- twisted, coiled.*

tortilla, *is.* Meksika bazlaması (mısır unundan yapılır).

tortious, *is. huk.* haksız (muamele/ fiil). *-ly* : haksız olarak.

tortoise, *is.* 1. kara kaplumbağası, tosbağa (*Testudo-nata*), 2. çok yavaş iş gören kimse, 3. ~ beetle : kaplumbağa biçiminde bitki ile beslenen kırkantlı böcekler. *e.a.- 1. turtle.*

tortoise shell, *is.* 1. bağa, kaplumbağa kabuğu, 2. nimfa kelebeği (*Nymphalis californica*).

tortoise-shell, *sf.* 1. bağa+, bağadan yapılmış, 2. bağaya benzer, bağa gibi sarı, kahverengi alaca renkli, 3. ~ cat = **calico cat** : çilli ev kedisи, üç renkli kedi, 4. ~ turtle *bk.*: **hawkbill turtle**.

tortoni, *is.* 1. kirazlı/bademli dondurma, 2. *bk.*: **biscuit tortoni**.

trorcid, *is.&sf.* geniş kanatlı güve/ pervane (*Tortricidae*).

tortuosity, *is., ç. -ties* 1. kıvrımlılık, ivicaçlı, dolambaçlılık, yılankavılık, eğri büğrülük, büksüllük, 2. büksülme, büküm, kıvrım, kıvrıntı, kavis. *e.a.- 2. twist, bend, crook.*

tortuous, *sf.* 1. kıvrımlı, kıvrıntılı, ivicaçlı, dolambaçlı, yılankavi, eğri büğrü. *a ~ path through the woods*. 2. dolaylı, eğri, 3. hileli, aldatıcı, fesat dolu, 4. ~ly : kıvrıla kıvrıla, ivicaçlı/dolambaçlı/yılankavi bir şekilde, eğri büğrü; hile ile, fesatla, 5. ~ness : kıvrım, kıvrıntı, ivicaçlı, dolambaçlılık, yılankavılık, eğri büğrülük, dolaylılık, hile, aldatıcılık, fesat. *e.a.- 1. sinuous, serpentine, bent, twisting, winding, crooked, 3. devious, deceitful, tricky.*

torture, *is.&f. -tured, -turing* 1. işkence, eza, cefa, eziyet, azap, elem. **to put s.o. to the ~** : birini söyletmek için işkence etmek, 2. işkence etme(k), eziyet etme(k), azap verme(k), 3. biçimini bozma(k), anlamını değiştirme(k), tahrif etmek, ters anlam verme(k), 4. ~dly : işkence ile, elem/azap içinde, 5. **torturer** : işkence aleti, işkence eden, azap/eza/cefa/elem veren kimse/

şey, 6. ~some = **torturous** : işkence/eza/cefa/eziyet/azap/elem verici, 7. **torturingly** : işkence ederek, eza, cefa/eziyet/azap/elem vererek/verircesine, 8. **tortuously** : işkence ile, eziyet/azap/elem içinde. *e.a.- 1. torment, agony, anguish, distress, pain, ordeal, cruelty, infliction.*

torus, *is., ç. tori* 1. *mim.* halka şeklinde sütun tabanı, 2. *geom.* halka, simit : bir çember veya elipsin kendi düzlemindeki bir eksen etrafında dönmesinden oluşan yüzey/hacim, 3. *bot.* çiçek tabası, 4. *anat.* yumru, kabartı, kas/kemik çökintisi.

Tory, *sf.&is., ç. -ries* 1. *Brit.&Cnd.* tutucu/muhafazakâr parti üyesi, 2. *k.h.* tutucu, muhafazakâr, 3. ~ism : tutuculuk, muhafazakârlık, tutucu parti ilkeleri.

tosh, *is. Brit.- argo* saçma, zırva. *e.a.- nonsense.*

toss, *is.&f. tossed* (veya şiirde **tost**), **tossing** 1. atma(k), havaya fırlatma(k), topu karşısına atmak. *to ~ a ball*. 2. (başı) arkaya doğru silkme(k). ~ one's head. 3. saçmak, savurmak. *to ~ one's money about* : parasını savurmak/düşündesizce harcamak/ısraf etmek, 4. öteye beriye çarpma(k), toslama(k), 5. lâfa karışma(k), ortaya lâf atma(k). **I don't want my name to be ~ed about** : Adımın dillerde dolaşmasını istemem. 6. yazı tura atma(k). **pitch and ~** : yazı tura oyunu. **win the ~** : yazı turada kazanmak, 7. çalkalama(k), çalkan(dır)ma(k). *to ~ on the waves* : dalgalar üzerinde çalkalanmak, 8. (salatayı vb.) karıştırma(k). ~ed salad : karıştırılmış salata, 9. (yataktakı) bir yandan öbür yana dönmek/atılmak. *to ~ in one's sleep*. **I ~ed and turned all night** : Bütün gece yataktakı bir yandan öbür yana dönüp durdum. 10. ~ about : (a) bir tarafa fırlatmak, kaldırıp atmak, (b) (gemi) dalgalar üzerinde sallanmak, çalkanmak, yalpalanmak, (c) insan yataktakı dönüp durmak, 11. ~ aside/away : uzağa fırlatmak, kaldırıp atmak, 12. ~ down : içvermek, yuvarlamak, 13. ~ off : (a) çabucak/kolayca yaprıvermek, (b) bir yudumda içmek, yuvarlamak, 14. ~ up : yazı tura atmak, 15. **argue the ~ k.d.** önceden alınmış bir karara itiraz etmek, lüzumsuz itirazlarda bulunmak, 16. **take a ~** : (attan/bisikletten) düşmek, 17. **tosser** : atan, fırlatan kimse. *e.a.- 1. throw, pitch, fling*.

tosspot

tosspot, *is.* ayyaş, sarhoş. *e.a.- tippler, drunkard.*

tossup, *is.* 1. yazı tura atma, 2. *k.d.* baht şans işi. **It's quite a ~** : Baht işidir, belli olmaz.

tost, *f. bk.:* **toss** (*geç.z.*).

tot, *is.&f. totted, totting* 1. küçük çocuk, 2. *Brit.* azıcık/bir yudum içki, 3. az miktarda herhangi bir şey, 4. *gen. ~ up* : toplamak, toplamını bulmak. **to ~ up a column of figures** : bir sütündeki rakamları toplamak. **The bill ~s up to \$150.** : Fatura 150 doları buluyor. *e.a.- 4. add, total.*

total, *sf.&is.&f. -taled, -taling* (veya *Brit.:* **-talled, -talling**) 1. tüm, bütün, teknil, toplam. **the ~ expenditure** : tüm harcamalar, 2. topyekûn, tamam. **the ~ effect of a play**. 3. tam, baştan başa, kesin, mutlak. **~ abstinence** : alkolden tamamen kaçınma, yeşilaycılık. **~ depravity** : (*Kalvinizm*) insanlığın tam sapıklığı/dalâleti. **~ eclipse** : tam güneş tutulması. **a ~ failure** : tam bir başarısızlık, 4. toplam, tutar, yekûn, 5. bir şeyin tümü/bütünü, 6. toplamak, toplamını bulmak, 7. (bir toplama) ulaşmak/varmak, tutmak, etmek, balığ olmak, 8. **argo** tamamen harap/tahrip etmek, hurdaya çevirmek. **He ~ed his new car in the accident** : Kazada yeni arabası hurdaya döndü. *e.a.- 1. entire, complete, 3. absolute, utter, complete, 4. sum, aggregate, 5. entirety, totality, whole, 6. add up, 7. amount to.*

totalise/totalisation, *glf. Brit. bk.:* **totalize/totalization**.

totalitarian, *sf.&is.* 1. erk tekelci, bütünlü, totaliter, yönetimi tek elde bulunduran, mutlak, (yönetim yanlışı/devlet/hükûmet), 2. **~ism** : erk tekelciliği, totalitercilik, mutlak/müstebit idare. *e.a.- 1. arbitrary, oppressive, tyrannical.*

totality, *is., ç. ties* 1. tümlük, bütünlük, tamlık, 2. bir şeyin tümü/bütünü/tamamı, 3. **astr.** tam tutulma (ay/güneş), 4. **in ~** : tam olarak, tümü/bütünü ile, tamamen, tamamıyla. *e.a.- 1. entirety.*

totalizator, *is.* at yarışlarında müsterek bahisleri kaydedip hesabını yapan makine.

totalize, *glf. -ized, -izing* toplamak, toplamını bulmak/hesaplamak. **totalization** : toplama.

totalizer, *is.* 1. toplayan (kimse), 2. *bk.:*

totalizator, 3. toplama/çıkarma yapan hesap makinesi.

totally, *zf.* tamamen, tamamıyla, büsbütün, tüm olarak, tümüyle. *This is a ~ new situation.* *e.a.- wholly, entirely, completely.*

total recall, *is.* tüm anımsama, bütün ayrıntılarıyla hatırlama.

totaquine, *is. ecz.* kinin.

tote, *is.&f. toted, totting k.d.* 1. (sirtında/kucağında) taşımak, 2. (yanında) bulundurmak/taşımak. **to ~ a gun**. 3. (taşıtlı) taşımak/nakletmek, 4. **~ up** : toplamak, eklemek, cemetmek, 5. yük, taşınan şey, 6. **~ bag** : kadınların büyük el çantası, 7. **~ board** *k.d.* müsterek bahisleri kaydeden makine, 8. **totable** : taşınabilir, 9. **toter** : taşıyan kimse. *e.a.- 1&2. carry, 3. transport, convey, 4. add, 5. load, burden.*

totem, *is.* 1. ongun, aile/kabile simgesi, totem, 2. totem heykeli, 3. **~ic** : ongunsal, 4. **~ically** : ongunsal olarak, 5. **~ism** : ongunculuk, totemizm, 6. **~ist** : onguncu, toteme inanan kimse, totem uzmanı, 7. **~istic** : ongunculukla ilgili, 8. **~ pole** : (a) totem heykeli, (b) aşama (sırası), hiyerarşi. **at the top of the educational ~ pole** : eğitim aşamasının en üstünde.

tother = **to'ther**, *sf.&zm. k.d.* şu, öteki, öbürü. *e.a.- the other, that other.*

toti-, *ön ek* “tüm, bütün” anlamı katar.

totipalmate, *sf.* (kuş parmakları) tüm perdeli/zarlı.

totipalmation, *sf.* (kuş parmakları) tüm perdeli/zarlı olma.

totter, *is.&f.* 1. sendeleme(k), yalpalama(k), 2. sallanma(k), sallantıda olmak, yıkılmak/çökmek üzere olmak, 3. **~er** : sendeleyen kimse, 4. **~ing** : (a) sendeleyen, sallanan, (b) çökmek üzere, sallantıda, 5. **~ingly** : sendeleyerek, sallanarak, 6. **~y** : sendeleyen, yalpalayan, sallanan, sallantıda olan, sarsak. *e.a.- 1. stagger, 2. waver, 4. (b) precarious 6. shaky, tottering.*

toucan, *is. zool.* tukan (*Ramphastos sulfuratus*). Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan parlak renkli tüylü, çok iri gagalı meyve ile beslenen kuş.

touch¹, *f.* 1. dokunmak, ellemek, el sürmek, el ile yoklamak, temas etmek, değmek. **I can ~ the ceiling** : Tavana yetişebilirim. **He ~ed**

his hat : Şapkasına dokunarak selâm verdi. **2. bitişik/temas hâlinde olmak, 3. yemek, içmek, kullanmak. He rarely ~es liquor** : Nadiren içki içер. **I don't dare ~ wine** : Şaraba el süremem. **4. elde etmek, el sürmek, sahip olmak. He can't ~ the money till he's 21** : Yirmi bir yaşına basmadan paraya elini süremez. **5. etkilemek, tesir etmek, ilgilendirmek. ~ s.o.'s heart** : birisini etkilemek/duygulandırmak, merhamete getirmek. **The question ~es me nearly** : Soru beni yakından ilgilendiriyor. **6. sözünü etmek, bahsetmek, deşinmek, 7. erişmek, yaklaşmak. No one can ~ him in teaching Mathematics** : Matematik öğretmekte kimse ona erişemez. **8. düzeltmek, 9. duygulanmak, müteessir/mütehassis olmak. be ~ed** : müteessir/mütehassis olmak. **be ~ed by s.o.'s kindness** : birisinin yaptığı iyilikten mütehassis olmak. **He seems a little ~ed** : (a) Biraz üzgün görünüyor. (b) Biraz oynatılmış benziyor. **10. argo para koparmak/sızdirmak. He ~ed me for a fiver** : Benden beş papel sızdırdı. **11. Brit.- argo aldatmak, 12. müz. çalmak, 13. mat. değmek, teğet olmak, 14. ~ at** : uğramak. **~ a port** : bir limana uğramak, **15. ~ bottom** : dibe değmek, (b) (fiyat) çok düşmek, (c) (ümít) suya düşmek, **16. ~ down** : (uçak) inmek, konmak, **17. ~ off** : (a) patlatmak, ateşlemek. **~ off a mine** : lâğım patlatmak. (b) sebep olmak, meydana getirmek, hasıl etmek, **18. ~ on/upon** : (konuya) deşinmek, dokunmak, temas etmek. **~ on a subject. 19. ~ one to the quick** : cigerine işlemek, yüreğine tesir etmek, **20. ~ up** : rötuş yapmak, ufak düzeltmeler/tadilât yapmak, **21. ~ wood** : nazar degmesin diye tahtaya vurmak, **22. ~able**: dokunulabilir, el sürülebilir. **e.a.- 16. land, 17. ignite, explode, (b) give rise to, cause to happen/occur**.

touch², is. 1. dokunma, dokunuş, elleme, el sürme, 2. dokunum, dokunma duyusu. **sense of ~** : dokunum duyusu, 3. temas, deşme, bitişme, bitişik olma, 4. haberleşme, temas, irtibat. **keep in ~ with** : ... ile irtibatı/teması muhafaza etmek. **Let's keep in ~** : Teması/haberleşmeyi sürdürelim. **loose ~ with** : ....in izini kaybetmek. **be in ~ with the situation** : durumu yakından izlemek, 5. ilgi, ilişki, alâka, temas. **out of ~ with reality** : gerçekle ilgisiz. **personal ~** : şahsî ilgi/temas, 6. üslûp, tarz. **The writer has a light ~** :

Yazarın akıcı bir üslûbu var. **7. müz.** (a) (piyano vb.) çalışma tarzi/üslûbu, (b) tuşların direnci, **8. hafifçe düzeltme/tashih etme. finishing ~es** : son düzeltmeler, **9. duygulanma, müteessir/mütehassis olma, 10. hafif hastalık. a ~ of fever** : hafif bir sitma nöbeti. **a ~ of sun** : hafif güneş çarpması. **I felt a ~ of rheumatism this morning** : Bu sabah romatizma beni söyle bir yokladı. **11. vuruş, darbe. to give a slight ~** : hafifçe vurmak, **12. etki, tesir. the ~ of the cold** : soğuğun etkisi, **13. koku, çeşni. a ~ of irony** : hafif istihza, **14. hafif iz, 15. cüz'î/çok az miktar. a ~ of salt** : azıçık tuz. **It was ~ and go whether he would die of his illness** : Hastalıktan neredeyse öbür dünyayı boyluyordu. **16. deneme. to put s.o. to the ~ of proof. 17. argo** (a) para koparma, (b) koparılan para, (c) kolayca para koparılabilen kimse. **an easy ~ = a soft ~** : kendisinden kolayca para koparılabilen kimse, **18. sp.** taç, **19. ~ and go** : (a) tehlikeli/nazik durum, (b) (konuya) söyle bir dokunma, hafif temas, **20. ~and-go** : tehlikeli, nazik, sonu şüpheli, **21. ~ football** : özel teçhizatsız oynanan bir çeşit Amerikan futbolu, **22. ~ needle** : ayar iğnesi, mihenk veya altın ayar iğnesi, **23. royal ~** : sıraca hastalığının ilacı. **e.a.- 20. risky, precarious, delicate, uncertain.**

touchback, is. bir nevi futbol oyunu.

touchdown, is. 1. (spor) yere dokunma, 2. (uçak vb.) iniş.

touché, ünl. 1. (eskrimde) Tuş! Dokundun! 2. Tamam! Tam yerinde! Isabet!

touched, sf. 1. üzgün, müteessir, duygulanmış, 2. biraz aklı kit, dengesiz, bir tahtası eksik. **~ in the head** : kafadan çatlak. **e.a.- 1. moved, stirred, 2. unbalanced, crackbrained, batty.**

touchhole, is. eski toplarda falya deliği.

touching, sf.&e. 1. dokunaklı, hazin, açıklı, müessir, etkili. a ~ **scene of farewell** : dokunaklı bir veda sahnesi, 2. teğet, dokunan, 3. hakkında, ... ile ilgili olarak, -e dair/müteallik. **He addressed them ~ futureplans** : Geleceğe ait plânları hakkında onlara bilgi verdi. **4. ~ly** : hazin/dokunaklı bir şekilde, **5. ~ness** : dokunaklılık, açıklılık. **e.a.- 1. affecting, moving, piteous, pathetic, impressive, 2. tangent, 3. concerning, about, in reference to, in relation to.**

touchline, is. yan çizgi.

touchstone

touchstone, *is.* denek taşı, mihenk taşı.

touch system, *is.* (daktiloda) harflere bakmadan/on parmakla yazma.

Touch-Tone, *is.* tuşlu (telefon sistemi) : kadran çevirecek yerde tuşlara basıp santrala belirli frekansta işaretler göndererek numara arama.

touch-type, *gs.f. -typed, -typing* (daktilo) on parmakla/harflere bakmadan yazmak. **touch-typist** : on parmakla yazan.

touch-up, *is.* son düzeltim.

touchwood, *is.* ağaç kavı, kav. *e.a.-punk, amadou, tinder*.

touchy, *sf. touchier, touchiest* 1. alıngan, hassas, çabuk darılır/gücenir. **He is very ~** : Çok alıngandır. **He is very ~ on that point** : O noktada çok hassastır. 2. titiz, huysuz, 3. tehlikeli, nazik, çok dikkat ve itina isteyen, 4. nazik, (dokunmaya karşı) hassas, 5. (kav vb. gibi) kolay tutuşur/ateş alır, 6. **touchily** : alınganlıkla, hassasça, titizlikle, huysuzlukla, 7. **touchiness** : alınganlık, hassaslık, çabuk darılma/gücenme, titizlik, huysuzluk. *e.a.- 1. irritable, testy, irascible, 2. edgy, cranky, snappish, 3. precarious, risky*.

tough, *sf.&is.&f.* 1. sert, katı, dayanıklı, mukavim, kolay kopmaz/kırılmaz, 2. (iyiyecek vb.) sert, kart, çiğnenmez. **~ as a leather** : kayış gibi sert. *The steak was so ~ he couldn't it it.* 3. çetin, kuvvetli, yılmaz, cesur, gözüpek. **~ tro-ops**. 4. inatçı, aksi, boyun eğmez, direşken, boyun eğmez, eğilmez. **He's a ~ customer** : İnatçının biridir, onunla başa çıkmaz. 5. azılı, belâlı, ıslah olmaz, yola gelmez. **a ~ criminal** : azılı bir katil. **to have a ~ customer to deal with** : belâya/belâlı bir kimseye çatmak, 6. zor, güç, çetin. **~ work** : zor iş. **~ spot** : çıkmaz. **~ nut to crack** : (anlaşılması) zor/giç/çetin, muamma. *To him, algebra is a ~ nut to crack.* 7. dayanılmaz, çekilmez, tahammül edilmez, aksi, ters. **~ luck** : (a) talihsizlik, şanssızlık. (b) bana ne, kabahat senin, talihine küs. **That's ~ !** Çekiliş şey değil! Vah vah! Geçmiş olsun! Pek yازık! 8. şiddetli, çetin. **a ~ struggle** : çetin bir mücadele, 9. zorlu, netameli, yaman, habis, şerir, başa çıkmaz. **a ~ guy** : zorlu/netameli yaman adam, 10. **ABD külhanbeyi**, apaş, şirret adam, 11. **~ it out** : zora /meşakkate dayanmak,

12. **~ish** : oldukça dayanıklı/sağlam, epeyce zor/güç/çetin, hayli inatçı, 13. **~ly** : güçlükle, zorlukla, inatla, aksilikle, 14. **~ness** : katılık, sertlik, dayanıklılık, zorluk, güçlük, çetinlik. *e.a.- 1. hard, strong, durable, firm, 3. sturdy, hardy, 4. stubborn, unyielding, 5. incorrigible, hardened, 6. difficult, 8. vigorous, violent, severe, 9. vicious, rough, rowdyish, 10. ruffian, rowdy*.

toughen, *f.* sertleş(tir)mek, katlaş(tır)mak, dayanıklı/mukavim yapmak, güçlüğe/meşakkate alış(tır)mak, çetin/kuvvetli/yılmaz/cesur/gözüpek olmak. **~er** : sertleşiren, katlaştıran, dayanıklı/mukavim yapan, güçlüklerle alıştırın.

toughie = **toughy**, *sf.* 1. dik kafalı, ası, serkeş kimse, 2. çetin/zor sorun/durum.

tough-minded, *sf.* 1. sert, çetin, kuvvetli, yılmaz, cesur, gözü pek, azımkâr, hislerine kapılmaz, çakır pençe, tuttuğunu koparan, 2. **~ly** : yılmadan, azımlı, cesaretle, hislerine kapılmadan, 3. **~ness** : azımlı, cesaret, tuttuğunu koparma, hislerine kapılmama.

toupee, *is.* 1. (erkekler için) takma saç, peruka, 2. (yalnız saçsız kısmı örtün) ufak peruka, 3. *esk.* kırırcık peruka.

tour, *is.&f.* 1. gezi(nti), dolaşma, cevelân, seyahat, dünya seyahati, tur(ne), uzun yolculuk. **conducted/guided ~** : rehberli gezi. **package ~** : toplu gezi, 2. As. nöbet. **~ of duty** : nöbet, belirli bir yerdeki görev ve süresi, 3. seyahat etmek, gezmek, dolaşmak, gezintiye/turneye çıkmak, şehir şehir/memleket memleket dolaşmak, 4. **~ing** : gezme, dolaşma. **~ing car** : (üstü açık, büyük) seyahat otomobili. *e.a.- 1. trip, expedition, journey, 3. travel, visit*.

touraco = **turaco**, *is., ç. -cos* zool. muzcul, Kap muzculu (*Musophaga violacea*). **Fischer's ~** : Afrika muzculu (*Turacus fischeri*). Afrika'da ormanlarda yaşayan parlak tüylü, ibikli, uzun kuyruklu kuş.

tourbillon, *is.* 1. kasırga, hortum, çevrintili yel, 2. helezonlar yaparak yükselen hava fışık.

tour de force, *is., ç. tours de force* Fr. 1. üstün başarı, bir kişinin/grubun/ülkenin üstün yeteneklerini kullanarak elde ettiği şöhret/ün, 2. deha tezahürü, dâhiyane eser, 3. üstün yetenek/kudret ve hüner gerektiren iş.

tour d'horizon, *is. Fr.* kısa ve kapsamlı özet.

tourism, *is.* turizm, zevk için yapılan gezi/seyahat.

tourist, *is.* turist, seyyah, zevk için seyahat eden kimse. ~ **agency** : seyahat acentesi. ~ **class** : turistik mevki. ~ **court** *esk.* motel. ~ **home** : turist pansiyonu. ~ **office** : turizm bürosu. ~ **trap** : turist tuzağı: turistleri kazıklayan lokanta, gazino, kulüp, mağaza vb.

touristic(al), *sf.* turistik, turistlere/turizme özgü. **touristically** : turistik olarak, turistik makinatlarla.

tourmalin(e) = turmaline, *is.* turmalin, siyah veya çeşitli renklerde silikat cevheri : şeffaf olanlarından mücevherat yapılır. **tourmalinic** : turmalinli.

tournament, *is.* 1. yarışma, dönel, müsabaka, turnuva. *a chess ~.* 2. turnuva oyunları, 3. Orta Çağda mızrak oyunu.

tourney, *is., ç. neys, f. -neyed, -neying* 1. *bk.* : **tournament**, 2. yarışmaya/turnuvaya katılmak.

tourniquet, *is. cer.* sıkıştırıcı: akan kanı durdurmak için kola/bacağa sarılan sıkı sargı.

tousle, *is.&f. -sled, -sling* 1. bozmak, dağıtmak, karıştırmak, Arap saçına çevirmek, karıştırıcı etmek. *The wind ~d our hair.* 2. karıştırıcı şey (saç vb.), 3. karışıklık, hercümec. **touzle** *d.d.*

tous-les-mois, *is.* tesbihçi çiçeğinin nişastaşı yumru kökü (bebek mamaşı yapılır).

tout, *is.&f. k.d.* 1. müşteri aramak, simsarlık etmek, 2. oy toplamak, 3. pohpohlamak, övmek, methetmek, göklere çıkarmak, 4. at yarışlarında bahis tutanlara önceden atlar hakkında bilgi vermek, 5. yarış taliminde atları gizlice gözetlemek, 6. casusluk yapmak, gizlice gözetlemek, 7. simsar, ısrarla müşteri toplamaya / satış yapmaya / oy toplamaya çalışan kimse, 8. yarış taliminde atları gözetleyip bahisçilere para karşılığında bilgi veren kimse. *e.a.-* 1. *solicit*, 6. *spy on, watch.*

tout à fait, *Fr.* tamamıyla, tamamen. *e.a.-* entirely.

tout à l'heure, *Fr.* 1. birazdan pek yakında, 2. şimdi, biraz önce. *e.a.-* 1. *presently, instantly, very soon*, 2. *just now, just a moment ago.*

tout de suite, *Fr.* hemen, derhal. *e.a.-immediately, at once.*

tout ensemble, *Fr.* 1. hep birlikte, beraberce, 2. tüm etki, eserin tümünün bıraktığı izlenim. *e.a.-* 1. *all together*, 2. *general effect.*

tout le monde, *Fr.* herkes. *e.a.- everyone, everybody.*

tovarich = tovarish = tovarisch, *is. Rus. yoldaş.* *e.a.- comrade.*

tow¹, *is.&f.* 1. (taşıtı) yedeğe alıp çekmek, 2. yedekte çek(il)me, 3. yedekte çekilen taşıt, 4. çekti : yedeğe alıp çeken kamyon/motor vb., 5. çekme halatı/zinciri, 6. *bk.* : *ski tow*, 7. *in ~* : (a) yedekte çekilmekte, (b) gözetimi/rehberliği/nezareti altında, (c) hayranı/takipçisi olarak, izinden giderek, 8. **have in ~** : (a) yedekte bulundurmak, (b) peşine takip gezdirmek, her yere beraberinde götürmek, 9. **take in ~** : (a) yedeğe almak, yedekte çekmek, (b) himaye altına almak, 10. **under ~** : yedeğe alınmış, yedekte çekilmekte. *e.a.-* 1. *haul, drag, trail, draw, tug, pull.*

tow², *is.&sf.* 1. kütük, kısa yün, 2. kütüktan yapılmış. ~ *cloth.* 3. kütük gibi, kütüğü benzer.

towage, *is.* 1. yedekte çek(il)me, 2. yedek/çekti : ücreti.

toward(s), *sf.&e.* 1. -e doğru, doğrultusunda, 2. için maksadıyla, gayesiyle. *They're saving money ~ a new house.* 3. yakınında, civarında, -e yakın, 4. -e dönük/müteveccih, 5. -den biraz önce, -e doğru, ... sularında, ... üzeri. ~ **midnight** : gece yarısına doğru. ~ **noon** : öğle sularında. ~ **evening** : akşam üzeri, 6. karşılaşmak için. **to give money ~ a person's expenses** : masrafını karşılamak için bir kimseye para vermek, 7. -e göre/nazarın, 8. *az kul*, pek yakın, 9. *az kul* : ilerlemekte, devam etmekte olan. **There is work ~** : İş ilerlemektedir. 10. uygun, müsait, elverişli, 11. *esk.* çalışkan, yetenekli (öğrenci), 12. *esk.* itaatli, mutlu, yumuşak başlı. *e.a.-* 1. *in the direction of*, 2. *for*, 3. *near*, 4. *facing*, 5. *just before, close to*, 7. *with respect to, as regards*, 8. *imminent*, 9. *in progress, afoot*, 10. *propitious, favorable*, 11. *apt, promising*, 12. *docile, compliant*.

towardly, *sf. esk.* 1. yetenekli, kabiliyetli, 2. uslu, itaatli, söz dinler, 3. uygun, elverişli, müsait. *e.a.-* 1. *apt, promising*, 2. *docile, tractable*, 3. *propitious, seasonable*.

towaway

towaway, *is. & sf.* **1.** yasak yerde park eden arabanın polis tarafından çektilip götürülmesi, **2.** çektiği, bu işleme tâbi olan. **a ~ zone** : çektiği bölgesi.

towboat, *is.* römorkör. *e.a.- tugboat.*

tow car, *is. bk.* : **wrecker** (4).

towel, *is. & f.* **-eled**, **-eling** (veya *Brit.* **-elled**, **-elling**) **1.** havlu, peşkir, silecek. **bath ~** : banyo havlusu. **face ~** : yüz havlusu. **Turkish ~** : Türk havlusu, kaliteli havlu. **~ rail** : havluluk, havlu askısı, **2. throw in the ~** : *argo* pes demek, yenilgiyi kabul etmek, boyun eğmek, teslim olmak, **3.** havlu ile kurula(n)mak/sil(in)mek.

towelette, *is.* küçük el havlusu, el bezi.

toweling = **towelling**, *is.* havluluk kumaş.

tower, *is.* **1.** kule, burç. **~ of Babel** : Babil kulesi. **water ~** : su kulesi/deposu. **a ~ of strength** : güvence, güvenilen/dayanılan kimse, kuvvet kaynağı, **2.** kale, hisar, **3.** yükselmek, **4.** başkalarından yüksek/tüstün olmak, sivrilmek. **~ above sth.** : bir şeyden çok daha yüksek olmak. **~ over** : -den daha yüksek olmak, **5.** (kuş) dikine havalandırmak, **6.** bir taştı yedekte götürür araç/kimse, **7. ~ed** : kuleli, **8. ~less** : kulesiz, **9. ~like** : kule gibi, kuleye benzer, **10. towery** : (a) kuleli, (b) kule gibi yüksek.

towering, *sf.* **1.** kule gibi yükselen, çok yüksek. **a ~ oak**. **2.** çok üstün/yüksek, başkalarını gölgede bırakan, **3.** şiddetli, dehşetli, heybetli, müthiş, büyük. **~ rage** : müthiş öfke, **4.** aşırı, çok fazla, sınırsız. **~ ambition** : sınırsız ihtiras, **5. ~ly** : (a) kule gibi, göklere tırmanırcasına, (b) şiddetle, kuvvetle, müthiş bir şekilde. *e.a.-* **1. very high, lofty, 2. preeminent, elevated, 3. intense, violent, great, 4. inordinate, excessive.**

towhead, *is.* **1.** açık sarı/sırma saç, **2.** sırmaya saçı kimse, **3. ~ed** : sırma saçlı.

towhee = **towhee bunting**, *is. zool.* uzun kuyruklu ispinoz, yer bülbülü (*Pipilo*). **chewink**, **ground robin d.d.**

towline, *is.* çekme halatı/zinciri.

towmond = **towmont**, *is. Isk.* on iki ay. *e.a.- twelvemonth.*

town, *is.* **1.** kasaba, şehir, **2. ABD bk.** : **township**, **3.** şehir halkı, **4.** şehrin iş merkezi, **5. Brit.** pazar/panayır kurulan köy, **6. ~ and gown** : şehir halkı ve öğrenciler, **7. ~ clerk** : ka-

saba sicil memuru, **8. ~ council** : belediye meclisi, **9. ~ crier** : kasaba tellâlı, **10. ~ hall** : belediye binası, **11. ~ house** : şehirdeki ev, *Brit.* belediye dairesi, **12. ~ meeting** : (kamu işlerini görüşmek için) seçmenler toplantı, **13. ~ talk** : şehir dedikodusu/havadisi, söyleşti konusu. **It is the ~ of the ~** : Bütün şehrin ağzındadır, bütün şehir ondan bahsediyor. **14. country ~** : taşra kasabası, **15. go to ~** : (a) şehrde inmek, (b) *argo* harıl harıl çalışmak, plânlâ ve verimli çalışmak, (c) çok başarılı olmak, **16. He is out of ~** : Taşradadır/şehir dışındadır. **17. live in ~** : Londra'da oturmak. **do one's shopping in ~** : Londra'dan alışveriş yapmak. **18. on the ~ argo** : şehirde eğlenmekte, çakırkeyif, içki/eglence âleminde, **19. paint the ~ red argo** çok gürültülü eğlenti yapmak, şehri ayağa kaldırmak, şehrin altını üstüne getirmek, **20. ~ish** : kasabamı, kasabaya benzer, **21. ~less** : şehirsiz, kasabasız. *e.a.-* **3. townspeople, citizenry, 4. downtown.**

townscape, *is.* **1.** şehir manzarası, **2.** şehir plânlaması.

townsfolk, *is.* şehir/kasaba halkı.

township, *is.* **1.** ilçe, kaza, kasaba ve yörensi, **2. (ABD-arazi surveyi)** 6 mil karelîk ve 36 bölümlük arazi.

townsman, *is., ç.* **-men** **1.** şehirli, **2.** hemşeri.

townspeople, *is.* şehir halkı, şehirliler.

townswoman, *is., ç.* **-women** şehirli kadın.

towpath, *is., ç.* **-paths** yedekçi yolu, kanal kenarında gemiyi çeken beygirlere mahsus yedek yol.

towrope, *is.* çekme halatı, permeçe.

tow truck, *is. bk.* : **wrecker** (4).

tox-, *ön ek bk.* : **toxo-**.

toxalbumin, *is. biy.-kim.* ağılı protein : bakteri kültürlerinde, bitkilerde ve yılan zehirinde bulunan zehirli albümin.

toxaphene, *is. kim.* böcek öldürücü zehir : C10H10Cl8.

toxemia = **toxaemia**, *is. patol.* kan ağılanması/ zehirlenmesi. **toxicemic** : kan ağılayıcı, kan ağılanması ile ilgili

toxic, *sf.* **1.** ağılı, zehirli, zehirleyici, **2.** zehirden ileri gelen, zehirlenme+. **a ~ condition**, **3. ~ally** : zehirleyerek, zehirleme suretiyle, zehirlenme ile ilgili olarak. *e.a.-* **1. poisonous.**

toxic-, ön ek bk.: **toxico-** .

toxicant, sf.&is. 1. ağrılı, zehirli, zehirleyici, 2. ağrı, zehir. e.a.- 1. **toxic**, 2. **poison**.

toxication, is. ağrıla(n)ma, zehirle(n)me. e.a.- **poisoning**.

toxicity, is. ağrılılık, zehirlilik.

toxico-, ön ek “ağrı, zehir” anlamı katar. ör.: **toxicology**. Sesli harf öünde : **toxic-** .

toxicogenic, sf. *patol.* ağrı/zehir üreten, ağlayan.

toxicology, is. ağrı bilimi: zehirlerin etkileşini, panzehirleri vb. inceleyen bilim. **toxicologic(al)** : ağrı bilimsel. **toxicologically** : ağrı bilimsel olarak. **toxicologist** : ağrı bilimi uzmanı.

toxicosis, is. *patol.* ağrıdan/zehirden ileri gelen hastalık.

toxic-shock syndrome = **TSS**, *patol.* zehirlenme belirtisi : ayaşı zamanında tampon kullanan genç kadınlarda mihibil enfeksiyonundan ileri gelen ve yüksek ateş, kusma, ishal ile beliren zehirlenme hâli.

toxicomania, is. ağrı tutkunluğu.

toxin, is. ağrı, zehir, toksin, mikro organizmaların, bitki ve hayvanların ürettiği hastalık yapan madde.

toxin-antitoxin, is. ağrı karşıtı : difteri vb. gibi bazı hastalıklara karşı etkin bağışıklık sağlamak için eskiden kullanılan toksin ve antitoksin karışımı.

toxoid, is. zararsız ağrı : kimyasal maddelerle zararsız hâle getirilip bazı hastalıklara karşı bağışıklık sağlamak üzere vücuda zerk edilen ağrı.

toxoplasmosis, is. *vet.* kan sıvı ağılanması : *Toxoplasma gondii* adlı tek gözeli parazitlerin kedi, köpek vb. hayvanlarda ve insanda yaptığı enfeksiyon.

toy, is.&sf.&f. 1. oyuncak. ~ **gun** : oyuncak tabanca. ~ **shop** : oyuncakçı dükkânı. ~ **soldier** : oyuncak asker, 2. oyuncak gibi küçük/önemsiz şey, 3. mini mini, ufacık, minnaçık. a ~ **army** : küçük/güllünç bir ordu. ~ **dog** : küçük fino, 4. oynamak, eğlenmek, 5. gönül eğlendirmek, oyalanmak, dalga geçmek. ~ **with s.o.** : birisiyle gönül eğlendirmek. **He is merely ~ing with you** : Seninle sîrf gönül eğlendiriyor. ~ **with sth.** : bir şeyle oyalanmak. ~ **with one's food** : yemeğini isteksizce yemek. ~ **with an idea** : bir fikri zih-

ninde evirip çevirmek, 6. ~er : oynayan, oyalanan, gönül eğlendiren, 7. ~less : oyuncaksız, 8. ~like : oyuncak gibi. e.a.- 1. **plaything**, 2&4. **trifle**, 4. **play**, 5. **daily**.

toyon, is. *bot.* Kaliforniya gülü (*Heteromeles arbutifolia*) : Gül familyasından daima yeşil kalan, top çiçekler açan bir küçük ağaç.

tr. = 1. **trace**, 2. **train**, 3. **transitive**, 4. **translated**, 5. **translation**, 6. **translator**, 7. **transpose**, 8. **treasurer**, 9. **trust**, 10. **trustee**.

trabeate = **trebeated**, sf. *mim.* kemersiz, yatay kırıltı. **trabeation** : yatay kırıltı inşaat.

trabecula, is., ç. -lae 1. *anat.* *bot.* bağ, kırış, bazı bitki gözelerinin çubuk gibi uzantısı, 2. **trabecular** = **trabeculate** : bağ/kırış şeklinde.

trace¹, is.&f. **traced**, **tracing** 1. iz, eser, nişan, kalıntı. **No ~ remains** : Hiçbir iz kalmadı. **He vanished without ~** : Hiçbir iz bırakmadan kayboldu/sırra kadem bastı. 2. ima, belirti, emare. ~s of pain : ağrı belirtileri, hafif ağrılar. **the ~ of a smile** : hafif tebessüm, 3. patika, hayvan/taştı izi, yol, 4. işaret, 5. azıçık şey, zerre, eserî/az miktar, 6. *psikol.* hafızada kalan iz, 7. kaydedici aletin çizdiği hafif çizgi, 8. izlemek. **to ~ a river to its source**. 9. izini araştırıp bulmak/takip etmek, iz sürmek. **to ~ the evil to its source** : fenalıkın kökünü/menşeyini araştırıp bulmak, 10. seyrini/gelişmesini izlemek/takip etmek. **to ~ a political movement**. 11. keşfetmek, tayin/tespit etmek, meydana çıkarmak, araştırıp bulmak. **The police were unable to ~ the whereabouts of the missing girl** : Polis, kaybolan kızın yerini bulamadı. 12. dikkatle (resim vb.) çizmek, yazmak, 13. **gen ~ out** : plân/harita vb. yapmak. ~ **out a scheme** : bir proje tasarlamak, 14. **gen. ~ over** : şeffaf kâğıt üzerinden kopye etmek, 15. **oymak**, hâkketmek, 16. (geçmişe/tarihe) uzanmak, dayanmak, (eski bir tarihe kadar) gitmek. **His family ~s back to the tenth century** : Soyu onuncu yüzyıla kadar uzanıyor. 17. dikkatle araştırarak aslini bulmak/göstermek, 18. ~ **back** : aslini arayıp bulmak, 19. ~less : izine rastlanmayan, iz bırakmayan, 20. ~lessly : iz bırakmadan, izine rastlanmayacak şekilde. e.a.- 1. **vestige**, 2. **hint**, **suggestion**, 3. **trail**, **path**, **track**, 6. **engram**, 9. **trail**, 11. **discover**, **determine**, **find out**, **ascertain**, 12. **draw**, 14. **copy**.

trace²

trace², *is.* 1. arabanın koşum kayışı, 2. *mak.* krank kolu, hareket aktarma çubuğu, 3. **kick over the ~s** : gemi azıya almak, hiçbir bağ/kayıt tanımamak.

traceable, *sf.* 1. izlenebilir, izi/ashı/mençei bulunabilir, 2. **~ to** : isnat/atif olunabilir, -e yüklenebilir, -in sonucu olduğu gösterilebilir. *a failure ~ to lack of energy.* 3. **~ness = traceability** : izlenebilme, 4. **traceably** : izlenebilecek şekilde. *e.a.- 2. ascribable, attributable.*

trace element = microelement, *is.* belirtisel öğe : (a) canlıların yaşaması için çok az mikarda gerekli olan madde (demir, bakır, çinko vb.), (b) suda, toprakta, canlılarda pek az miktar da rastlanan öğe.

tracer, *is.* 1. izleyen şey/kimse, 2. çizgi çizme aleti, terzi ruleti, 3. kayıp eşya araştırma memuru, 4. kayıp eşya soruşturma belgesi, 5. **~ ammunition d.d.** : izli cephe : giderken havada iz bırakın cephe. ~ **bullet** : izli mermi, 6. cephaneye katılan iz bırakma madde si, 7. **tip** hastalık teşhisini için vücutta zerk edilen işnetkin yerde (radyoaktif izotop).

tracery, *is., ç. -eries* 1. oyama tahta yapraklı süs, Gotik pencere oyama süsü, 2. süslü ağı, ağı biçiminde süs.

trachea, *is., ç. tracheae* 1. *anat. zool.* nefes/soluk borusu, 2. *bot.* ince damar, 3. **tracheal** : soluk borusu+, ince damar+, 4. **~te** : soluk borulu, solunum kanalı bulunan (eklem bacaklı hayvan). *e.a.- 1. windpipe, 2. vessel.*

tracheid, *is. bot.* bitkilerde kalın çeperli boru doku. **~al** : boru dokusal.

trachitis, *is. patol.* soluk borusu yangısı/iltihabı.

tracheobronchial, *sf.* soluk borusu ve solunum dalıcı ile ilgili.

tracheophyte, *is.* damarlı bitki.

tracheotomy, *is. cer.* soluk borusu açımı, solunum borusu açımı.

trachoma, *is.* trahom. **~tous** : trahomlu.

trachyte, *is.* trakit, ince taneli volkanik kaya. **trachytoid** : trakit+, trakit şeklinde, trakte benzer.

tracing, *is.* 1. (çizgi/resim vb.) çizme, kopya etme, 2. çizilmiş/kopya edilmiş şey, resim, harita, kroki vb. 3. **~ paper** : aydınlatıcı kâğıdı, şeffaf kopya kâğıdı.

track, *is. &f.* 1. iz, eser, nişan, emare, 2. ayak/tekerlek izi, 3. yol, patika, keçi yolu, 4. yöntem usul, yol. **He couldn't solve the problem because he started out on the wrong ~** : Soruya çözemedi, çünkü yanlış yol tuttu. 5. koşu yolu, yarışlık, pist, 6. *sp.* atletizm, koşma, atlama ve atma, 7. *oto.* en, tekerlek aralığı, *tank* palet, tırtıl, 8. hat, ray, 9. *bil.* iz : münatıslı kuşak ya da davul gibi veri saklama ortamlarında veriyi oluşturan imlerin dizildiği ikili gözeler dizisi, 10. (olay/fikir vb.) seri, dizi, silsile, 11. *sin.* kaydırmalı çekim, kuşak, ses imi, ses yolu, TV izi, 12. izlemek, takip etmek, 13. izini aramak, 14. *gen. ~ up/on* : (a) geçmek, yürümek, iz bırakmak/yapmak. *Don't ~ up my clean floor with your muddy shoes!* (b) ayak izi vb. bırakmak, ayağı ile taşımak. **The dog ~ed mud all over the living room rug** : Köpek oturma odasının halısında çamurlu ayak izleri bıraktı. **The children ~ed snow into the house** : Çocuklar ayaklarıyla karı içeriye taşıdilar. 15. ray dösemek, 16. (dişiler vb.) bir hizada/karşı karşıya olmak, 17. (tekerlekler vb.) belirli bir açıklıkta/mesafede olmak, 18. **~ down** : izleyerek bulmak/keşfetmek, izinden gidip yakalamak. *to ~ down a killer.* 19. **~ in/out sin.** öne/arkaya kaydırmak, 20. **~ meet** : atletizm karşılaşması, 21. **~ shoe** : kabaraklı ayakkabı, 22. **across the ~s** : kenar mahallede, 23. **cover up one's ~** : izini belli etmemek/gizlemek/örtmek, gizlice/sezdirmeden yapmak, 24. **double ~** : çift hatlı (demir yolu), 25. **in/on s.o.'s ~** : birinin izinde, peşinde. *The police is on the criminal's ~ and hope to catch him soon.* 26. **in one's ~** : olduğu yerde. *The criminal stopped in his ~ when the door opened behind him.* 27. **jump the ~** : raydan çıkmak, yoldan sapmak, geçmek, atlamak, 28. **keep ~ of** : dikkatle izlemek, izini yitirmemek, ilişkisi sürdürmek, devamlı bilgi edinmek. **keep ~ of s.o.** : birisini gözünden kaçırılmamak/peşini bırakmamak/dikkatle izlemek, 29. **lose ~ of** : izini yitirmek/kayıbetmek, bağlantıyı kaybetmek, kaydını tutmamak, 30. **make ~s k.d.** acele gitmek, sıvışmak, tüymek. **to make ~s for the store before closing time** : kapanmadan önce dükkanı koşmak, 31. **off the ~** : hattançıktı, konudan ayrılmış. **be off the ~** : konudan ayrılmak, yoldançıktı olmak, iz üzerinde olma-

mak. **throw s.o. off the ~** : birine izini kaybettirmek, takibinden kurtulmak, **32. on the ~** : konu ile ilgili, izi üzerinde. **be on the ~ of** : ...-in izi üzerinde olmak, **33. on the right/wrong ~** : doğru/yanlış yolda. **put s.o. on the right/wrong ~** : birisini doğru/yanlış yola yöneltmek/sevk etmek, doğru/yanlış yolu göstermek. **on the right/wrong side of the ~s** : zengin/fakir mahallede, **34. single ~** : tek hatlı, tek yönlü. **a one ~ mind = single ~ mind** : aymazlık, gözü bağıllılık, gafillilik, dar görüş, saplantı, fikrisabit. **35. out of ~** : yoldan sapmış, konudan ayrılmış, **36. the beaten ~** : işlek/herkesin yürüdüğü yol, **37. trackable** : izlenebilir, takip edilebilir, **38. tracker** : izleyen kimse, takipçi, peşinden giden, kovuşturan.

trackage, is. **1.** demir yolu rayları, toplam ray uzunluğu, **2.** başka şirketin demir yolu kullanma hakkı, **3.** bu hakkı kullanmak için ödenen para.

track and field, is. kapalı ve açık hava sporları.

tracking station, is. (uydu/roket vb.) izleme istasyonu.

tracklayer, is. demir yolu kesimi bakım işçisi. **e.a.- section hand.**

trackless, sf. **1.** yolsuz, ızsız, yol/iz bulunmayan, kuş uçmaz kervan geçmez, **2.** iz bırakmayan, **3.** raysız, ray üzerinde gitmeyen. *a ~ streetcar.* **4. ~ly** : iz bırakmadan, izini belli etmeksizin, **5. ~ness** : yolsuzluk, ızsızlık.

trackman, is., ç. -men *ABD* **1.** demir yolu (a) hat bekçisi, (b) inşaat/bakım kontrolörü, **2.** koşucu, atlet. **e.a.- 1. (a) trackwalker.**

track record, is. **1.** yarış sonuçları, **2. k.d.** başarı, bir alandaki uğraşmaların sonucu. *The ~ of economists recently has been disappointing.*

trackwalker, is. *ABD* demir yolu hat bekçisi. **e.a.- trackman.**

tract, is. **1.** alan, saha, bölge, mintika, arazi parçası, toprak, **2. anat.** bölge, nahiye. **digestive/respiratory ~** : sindirim/solunum sistemi, **3.** zaman aralığı, fasila, süre, **4.** dinsel dergi, (dînî) risale. **e.a.- 1. region, stretch, area, district, territory, 3. interval, period, lapse, 4. essay.**

tractable, sf. **1.** uysal, itaatli, mazlum, yumuşak başlı, munis, söz dinler, **2.** kolayca işlenir, şekele girer, **3. ~ness = tractability** : uysal-

lık, yumuşaklık, **4. tractably** : uysallıkla. **e.a.- 1. docile, manageable, willing, governable, yielding, 2. malleable.** **k.a.- 1. stubborn.**

tractate, is. (dînî) dergi/risale/brosür. **e.a.- tract, treatise.**

tractile, sf. uzatılabilir, çekilebilir, telgen. **e.a.- ductile, tensile.**

tractility, is. uzatılabilme, çekilebilme, telgenlik. **e.a.- ductility.**

traction, is. **1.** çek(il)me, **2.** çekme gücü, cer, **3. ~ engine** : cer makinesi, lokomotif, traktör, çekme motoru. **diesel-electric ~** : dizel-elektrikli çekme. **diesel ~** : dizel lokomotifi ile çekme. **electric ~** : elektrikle cer/çekme. **steam ~** : buharlı lokomotifle çekme, **4. ~al** : çekme+, çekme kuvveti ile ilgili.

tractive, sf. çeken, çekici, yürütücü, muharrik, cer+. **~ force** : çekme kuvveti. **~ power** : çekme gücü, yürütücü güç. **e.a.- drawing.**

tractor, is. **1.** çeker, traktör, **2.** karoserisiz kamyon, **3. uçak pervanesi,** **4.** pervaneli uçak, **5. ~-trailer** : çeker yedekçekin, traktör römorkör.

trade, is. & sf. & f. **traded, trading** **1.** tecim, ticaret. **domestic ~** : iç ticaret. **foreign ~** : dış ticaret. **be in ~** : tüccarlık etmek. **Board of ~** : Ticaret Odası. **carry on a ~** : ticaret yapmak, **2.** alış veriş, mübadele, alış ve satış. **free ~** : serbest mübadele, **3. iş, meşguliyet.** **everyone to his ~** : herkes kendi işine baksın. **to put s.o. to a ~** : birisini bir işe yerleştirmek, **4.** sanat, zanaat. **the ~ of carpenter** : marangozlık sanatı, **5. esnaf,** **6. pazar, piyasa.** **an increase in the tourist ~** : turizm piyasasında bir artış, **7. pazarlık,** **8. değişim tokuş, mübadele, takas, trampa,** **9. müşteriler,** **10. ~s = ~ wind(s)** : alize, **11. alış veriş yapmak,** **12. değiştirmek, değişim tokuş yapmak, takas/mübadele etmek.** **to ~ seats with a person** : birisiyle sandalyeleri değiştirmek, **13. ticaret/ış yapmak.** **~ in sugar/rice etc.** : şeker/pirinç vb. ticareti yapmak, **14. ~ in** : eskisini verip fiyat farkını ödeyerek yenisini almak. *I ~d in my car.* **15. ~ off** : değişim tokuş yapmak, trampa etmek, **16. ~ on/upon** : bir şeyden yararlanmak, bir şeyi sömürmek/istismar etmek. **~ on s.o.'s ignorance** : birisinin cehaletinden yararlanmak, **17. ticaret+, ticârî.** **~ agreement** : ticaret anlaşması. **~ association** : ticaret birliği, lonca. **~ gap** : dış ticaret açığı. **~ name** : ticaret unvanı.

trade-in

mı, ticarî isim. ~ **route** : ticaret yolu, 18. meslek+, meslekî. ~ **journal/magazine** : meslek dergisi. ~ **school** : meslek okulu. ~ **secret** : meslek sırrı, 19. ~ **discount** : toptancı indirimi, 20. ~**mark** : ayırmacı, alâmetifarika, ticarî marka, 21. ~**plate**: hâlâ satılmamış otomobiller için kullanılan plâka, 22. ~**price** : imalâtcı fiyatı, top-tan fiyat, 23. ~ **show sin.** alıcılara oynatma, 24. ~ **union** : sendika, 25. **tradable = tradeable** : mübadele edilebilir, alınıp satılabilir, 26. **trademarkless** : işsiz, bir işe mesgul olmayan. e.a.- 1. *commerce, business, barter, dealing, traffic, 2. purchase, sale, exchange, 3. occupation, vocation, employment, 4. craft, 6. market, 11. shop, 12. barter, exchange, 16. exploit.*

trade-in, is.&sf. 1. değişim tokus, trampa, bedel olarak verilen (eşya/mal). **We used our old car as a ~ for the new one** : Eski arabamızı verip (fiyat farkını ödeyerek) yenisini aldık. ~ **value/price** : değişim tokus değeri/fiyatı. ~ **terms**: değişim tokus şartları, 2. takas, mal mübadelesi, aynı mübadele.

trade-last, is. k.d. başkasından duyulan ve karşılıklı olarak teati edilen iltifat. **I have a ~ for you** : Siz benim hakkında duyduğunuz bir iltifati söylerseniz ben de sizin hakkında duyduğum iltifati söyleyirim.

trade-off = trade off, is. karşı bedel, sağlanan bir yarar karşılığında ödenen/feda edilen şey.

trader, is. 1. tüccar, tacir, iş adamı, 2. ticaret gemisi, 3. borsada kendi adına alış verişi yapan kimse, 4. ~**ship** : tüccarlık, tacirlik. e.a.- 1. *merchant, businessman.*

tradescantia, is. bot. püskül otu (*Tradescantia*).

tradesman, is., ç. ~**men** 1. tüccar, iş adamı, 2. Brit. esnaf, dükkançı. e.a.- 2. *shopkeeper*.

tradespeople = tradesfolk, is. 1. tüccarlar, iş adamları, 2. Brit. esnaf takımı, dükkançılar. e.a.- 1. *tradesmen, 2. shopkeepers.*

tradeswoman, is., ç. ~**women** 1. kadın tüccar, 2. Brit. kadın esnaf/ dükkançı.

trading, is. 1. alış veriş, mübadele, trampa, takas, değişim tokus. 2. ~ **post** : (a) köy pazarı, eşya mübadele edilen pazar, (b) borsada belirli bir hisse senedinin alınıp satıldığı yer,

3. ~ **stamp** : ödül pulu, müşterilere yaptıkları alış veriş oranında verilen ve belirli bir miktarı bulunca eşya ile değiştirilen pul.

tradition, is. 1. gelenek, görenek, an'ane, âdetler, 2. sünnet, hadis, 3. ~**less** : geleneksiz, göreneksiz.

traditional = **traditional**, sf. 1. geleneksel, göreneksel, an'anevî, âdetlere göre, 2. sünnet/ hadis gereğince, 3. **traditionality** : geleneksellik, göreneksellik, âdet hükmünde olma, 4. **traditionally** : geleneksel olarak, geleneklere/ âdetlere göre, an'ane gereğince.

traditionalism, is. 1. gelenekçilik, geleneklere/an'anelere/âdetlere bağlılık, 2. **traditionalist** : gelenekçi, geleneklere bağlı kimse, 3. **traditionalistic** : gelenekçi+.

traditional logic, is. geleneksel mantık, Aristo mantığı.

traditionist, is. 1. gelenekçi, geleneklere/ an'ane ve âdetlere bağlı kimse, 2. gelenekleri iyi bilen, gelecek kuşaklılar aktaran kimse.

traditive, sf. bk.: **traditional**.

traduce, glf. ~**duced, -ducing** 1. karalamak, iftira/bühtan etmek, çamur atmak, kötülemek. *to ~ s.o.'s character.* 2. ~**ment** : iftira, bühtan, 3. ~**r** : iftiracı, bühtancı, iftira eden, karalayan kimse, 4. **tradicingly** : iftira ederek, karalayarak, iftira edercesine, karalarcasına. e.a.- 1. *slander, defame, malign, vilify, asperse, deprecate.*

traducianism, is. 1. ruh doğacılık : çocuk ruhunun ebeveyn bedeninde doğduğunu iddia eden din öğretisi. bk.: **creationism**, 2. **traducianist = traducian** : ruh doğacı, 3. **traducianistic** : ruhdoğacı+, ruh doğasal.

traffic, is. &f. ~**ficked, -ficking** 1. dolaşım, gidiş geliş, seyrüsefer, trafik, 2. belirli bir yolda hareket hâlinde olan taşıtlar, 3. taşımacılık, nakliyat. **ships of ~** : nakliyat gemileri, 4. ticaret, alış veriş, 5. taşınan yolcu adedi, 6. belirli bir zamanda taşınan yük miktarı veya telefon hattından geçen konuşma sayısı, 6. iş, muamele, 7. yasa dışı/kaçak satış, gizli/el altından alış veriş. **drug ~** : uyuşturucu madde alış verisi, 8. yolculuk/nakliyat yapmak, 9. ticaret/alış veriş yapmak, ticarî muamelelere girişmek, 10. yasa dışı/gizli alış veriş yapmak, gizlice almak/satmak, 11. ~ **congestion = ~ jam** : dolaşım ti-

kanması, trafik tıkanıklığı, **12. ~ cop** : trafik polisi, **13. ~ court** : trafik mahkemesi, **14. ~ divider** : röfij, orta kaldırım, **15. ~ generator** : dolaşım kaynağı, **16. ~ island** : orta kaldırım, güven ada, röfij, **17. ~ light** = **~ signal** = **~ control signal** : trafik ışığı, trafik işareteti, **18. ~ load** : dolaşım/trafik yükü, **19. manager** : (a) taşınma/nakliyat müdürlü, (b) seyrişer/tarife müdürlü, (c) evrak müdürlü, (d) trafik müdürlü, **20. ~ pattern** : (hava alanında) uçuş/iniş düzeni, **21. ~ police** : trafik polisi, işaret memuru, **22. ~ regulations** : dolaşım yönetmeliği, trafik kuralları, **23. ~ survey** : dolaşım/trafik sayımı, **24. ~ volume** : dolaşım oylumu, trafik hacmi, **25. ~ zone** : dolaşım bölgesi, **26. ~ war-den** : park saatleri memuru, **27. ~ker** : kaçakçı, yasa dışı/gizli ticaret yapan kimse, **28. ~less** : trafiksiz, gidiş geliş olmayan, durgun, hareketsız. *e.a.- 4. trade, commerce.*

traffic circle, *is.* dolaşım/trafik çemberi : yol kavşaklarında tek yönde gidilen dairesel yol. *e.a.- rotary, Brit. roundabout.*

tragacanth, *is. bot.* **1.** geven, zamk ağıacı, kitre ağıacı (*Astragalus gummifer*), **2.** kitre, zamk.

tragedian, *is.* trajedi yazarı/aktörü.

tragedienne, *is.* trajedi aktrisi.

tragedy, *is., ç. -dies* **1.** trajedi, tragedya, haile, **2.** trajedi yazma/oynama sanatı, **3.** facia, felâket, feci/korkunç olay. *e.a.- 3. calamity, disaster.*

tragic(al), *sf.* **1.** trajedi+, trajik. ~ **drama** : trajedi. ~ **actor/poet** : trajedi oyuncusu/şairi, **2.** feci, açıklı, hazin, hüzün/eleml verici. *a ~ death*. **3.** korkunç, müthiş. *a ~ event*. **4. ~ flaw** : trajedi kahramanının karakterindeki kusur, **5. tragically** : feci bir şekilde, facia ile. *He was tragically killed in a car crash*. **6. tragicalness** : açıklılık, fecaat. *e.a.- 2. mournful, pathetic, 3. dreadful, calamitous, disastrous, fatal.*

tragicomedy, *is., ç. -dies* **1.** açıklı güldürü, **2.** hem açıklı, hem güldürücü olay, **3. tragicomic(al)** : hem açıklı/ağlatıcı, hem güldürücü, **4. tragically** : açıklı ve gülünç bir şekilde, hem ağlatıp, hem güldürerek.

tragopan, *is. zool.* gerdanlı sülün (*Tragopan*) : başında boynuz gibi iki ibiği bulunan gerdanlı Asya sülünü.

tragus, *is., ç. -gi anat.* kulak kepçesi.

trail, *is. & f.* **1.** sürükle(n)mek, arkası sıra yerde sürükleerek götürmek/sürüklenderek gitmek. ~ **sth. along** : bir şeyi sürüklemek, **2.** peşinde (iz) bırakmak. *a racing car ~ing clouds of dust*. **3.** (geriden) izlemek, peşinden gitmek, takip etmek, **4. ABD k.d.** geri kalmak, arkadan gelmek, **5. As.** tüfek kesmek : sağ el ile kundağı kavrayıp dipçığı hafifçe yerden kaldırıkmak, **6. sürünmek**, sürünerek gitmek, **7. gen. ~ away/off** : zayıflamak, azalmak, yavaş yavaş tükenmek, dönüşmek. **Her voice ~ed off into silence** : Sesin gittikçe zayıfladı, nihayet sustu. **The conversation ~ed off into absurdities** : Konuşma sonunda maskaralığa dönüştü. **8.** ayakla çigneyerek yol yapmak, iz açmak/bırakmak, **9.** bitki gibi yerde uzanmak/sürünmek, **10.** (kokusunu vb.) izleyerek avlamak, **11. yol, iz, patika, keçi yolu, to blaze a/the ~** : öncülük etmek, yol/çığır açmak. **to follow the ~** : izi takip etmek. **hit the ~** : yola koyulmak. ~ **bike** : patika bisikleti, dar yollarda/sarp arazide giden bisiklet, **12. arkada bırakılan koku/iz vb. pick up the ~** : izi bulmak, **13. kuyruk, uzun etek, peşten sürüklenen şey, ~ of meteor** : meteorun kuyruğu. ~ **rope** : çekme halatı. **hard/hot on s.o.'s ~** : bir kimsenin kuyruğundan ayrılmayan, yakından takip eden, peşini bırakmayan, **14. (arkada bırakılan) toz bulutu, duman, ışık, insan, taşit, sürü, yoğun, vb. She left a ~ of broken hearts** : Ardında bir yoğun kırık kalp bıraktı. **The car left a ~ of dust behind it** : Otomobil arkasında bir toz bulutu bıraktı. **15. top arabasının kundak kuyruğu, 16. ~ one's coat** : başına belâ aramak, kaşınmak, kavgaya bahane aramak, **17. ~less** : ızsız, arkasında iz bırakmayan. *e.a.- 1. drag, draw, 3. track, 11. path, track.*

trailblazer = **trailbreaker**, *is.* **1.** (yeni keşfedilen meşhul bir arazide çalı çırپı vb. yakanak) yol açan/yol gösteren kimse, **2.** öncü, **3. trailblazing** : yol açma, öncülük etme. *e.a.- 1. pathfinder, 2. pioneer.*

trail boss, *is.* Batı ABD sığır güden kimse, sığirtmaç.

trailer, *is.* **1.** yerde sürüklenen şey/kimse, **2.** yedek çekin, motorlu taşıtan çektiği motorsuz taşıt, **3.** otomobilin çektiği seyyar ev, **4.** sürüngen bitki, yerde uzanan fidan, **5. sin.** tanıtma filmi, art kılavuz, gelecek programa ait film parçası, fragman.

trailer camp

trailer camp = **trailer court** = **trailer park**, *is.* seyyar evler kampı.
trailing arbutus, *is. bk.*: **arbutus** (2).
trailing edge, *is.* (pervane vb.) art kenar.
train, *is. &f.* 1. tren, katar. **boat** ~ : vapur ile aktarması olan tren. **excursion** ~ : gezinti treni. **freight/goods** ~ : yük katarı. **fast/express/non-stop/through** ~ : ekspres tren. **slow/stopping** ~ : adlı katar, her istasyonda duran tren, 2. saf, dizi, alay, katar, kervan, konvoy, 3. silsile, zincir, dizi, tutarlık, bağıdaşım, insicam. ~ **of events** : olaylar zinciri. ~ **of thoughts** : çağrısim, düşünce silsilesi. **to lose one's ~ of thoughts** : düşüncelerinin bağıdaşımını kaybetmek, 4. (dişli vb.) takım, düzen. **a ~ of gears** : dişli takımı. sıra, nizam, düzenli durum. **Matters are in good** ~ : İşler düzene girdi. 5. refakatçiler, maiyet. **to be in s.o.'s ~** : birinin maiyetinde olmak, 6. yerde sürünen uzun etek, kuyruk. **the ~ of a peacock** : tavusun kuyruğu, 7. arkadan gelen şey, bir olayın sonucu olan başka olay. **in the ~ of = in one's ~** ~ : arkasından, sonunda. **War brings famine in its ~** ~ : Savaş arkasından açlık getirir. **Disease came in the ~ of war** : Savaş hastalık izledi. 8. çizgi hâlinde serpilmiş barut/patlayıcı madde. ~ **of powder** : barut serpintisi. **to fire a ~** : barut serpintisini ateşlemek, 9. alıştırmak, yetiş(tir)mek, öğretmek. **to ~ nurses at a hospital**. 10. eğitmek, talim et(tir)mek. **to ~ soldiers**. 11. evcilleştirmek, ehlîleştirmek, yola getirmek. **to ~ an unruly boy**. 12. idman etmek, 13. istenilen biçimde sokmak. *You can ~ your hair to lie sown by combining it daily.* ~ **a tree** : ağacı budayarak vb. istenilen biçimde sokmak, 14. (top) nişan almak, 15. talim görmek, 16. trenle gitmek/seyahat etmek, 17. **az kul.** çekmek, sürüklemek, peşinden götürmek, 18. (çocuğu) helâya alıştırma, 19. ~ **dispatcher** : tren hareket memuru, 20. ~ **down** : zayıflama rejimi yapmak, 21. ~ **oil** : balina yağı, 22. ~ **shed** : vagon deposu, 23. ~ **up** : yetiştirmek, terbiye etmek, eğitmek, 24. ~ **ed eye** : alışkin göz, 25. ~ **ed nurse** : diplomalı hasta-bakıcı/hemşire, 26. **half ~ed** : yarı eğitilmiş, 27. **over ~ed** : lüzumundan fazla eğitilmiş, 28. ~ **able** : eğitilebilir, alıştırılabilir, öğretilebilir, terbiye edilebilir. *e.a.-* 2. **convoy, caravan, cortège, procession, 3. series, sequence, 5. retinue, suite, 7. aftermath, 14. aim, 17. trail, drag.**

trainband, *is.* İngiltere'de XVI-XVIII. yy. da talimli redif alayı.

trainee, *is.* 1. öğrenci, çırak, eğitim gören kimse, 2. acemi asker.

trainer, *is.* 1. eğitici, eğitimci, talimci, terbiye edici, 2. antrenör, çalıştırıcı, 3. top nişancısı, 4. **ABD- As.** talim uçağı.

training, *is.* 1. eğitim, öğretim, öğrenim, tahsil. **character** ~ : karakter eğitimi. **physical ~** : beden eğitimi. **have a business** ~ : iş/ticaret öğrenimi yapmak, 2. talim, terbiye, yetiştirmek. **keep troops in ~** : askerlere muhtazam talim yapmak, 3. **sp.** alışma, çalışma, antrenman. **be in good ~** : idmanlı olmak. **be out of ~** : idmansız olmak. **go into ~** : idman/talim yapmak, 4. ~ **camp** : (askerî/spor) talim/eğitim kampı, 5. ~ **college** : öğretmen okulu, 6. ~ **school** : (a) sanat/meslek okulu, (b) ası çocukları İslah okulu, 7. ~ **seat** : çocuğu helâya alıştırma oturagi, 8. ~ **ship** : eğitim/talim gemisi, okul gemisi, 9. ~ **stable** : yarış atları talim ahırı. *e.a.-* 1. **education, instruction**.

trainman, *is., ç.* ~**men** trende kondüktör yardımcısı (frenci, vb.).

trainmaster, *is.* demir yolu bölge şefi.

traipse, *is. &f.* **traipsed, traipsing** *k.d.*
1. **avare/başboş/gayesiz** dolaşmak/gezmek. **to ~ the fields**. 2. (amacına erişmeden) dolaşmak, taban patlatmak. *We ~d all over the town looking for a copy of the book.* 3. *k.d.* yorucu başboş yürüyüş gezinme. *e.a.-* 1. **tramp, gad, wander**.

trait, *is.* 1. özellik, hususiyet, nitelik. **Courage, diligence and common sense are desirable ~s** : Cesaret, çalışkanlık ve sağduyu arzu edilen özelliklerdir. 2. kalemlar, çizgi, iz, 3. dokunma, temas. *e.a.-* 1. **feature, characteristic, attribute, peculiarity, property, 3. stroke, touch, trace**.

traitor, *is.* 1. hain, başkasına ihanet eden kimse, 2. vatan haini. **turn ~** : ihanet etmek, 3. ~**ship** : hainlik, 4. **traitress** : hain kadın.

traitorous, *sf.* 1. haince, hainane, hain+, 2. ~**ly** : hainlikle, hıyanetle, haince, 3. ~**ness** : hainlik, ihanet. *e.a.-* 1. **disloyal, perfidious, faithless, treacherous, treasonous**. *k.a.-* 1. **loyal, faithfull**.

traject, *gl.f. esk.* 1. iletmek, nakletmek, ulaştırmak, 2. ~**ion** : iletme, nakletme, ulaştırmak. *e.a.-* 1. **transmit, transport**.

trajectory, *is.*, *ç.* **-ries** 1. yörünge, mahrek, devingen bir cismin/merminin/roketin vb. izlediği yol/çizgi, 2. *geom.* gezinge : bütün yüzeyleri eğrileri aynı açı ile kesen eğri/yüzey, 3. **trajec-tile** : yörüngetesel, gezingesel.

tram, *is. & f.* **trammed**, **tramming** 1. tramvay, 2. maden ocağı arabası, 3. teleferik vagonu, 4. *bk.* : **trammel** (3), 5. ibrişim, bükülmüş ipek, 6. maden ocağı arabası ile taşımak, 7. *mak.* düzgüne ayarlamak, 8. **-less** : tramvaysız, vagon-suz. *e.a.-* 1. *streetcer*, *tramway*.

trammel, *is. & f.* **-meled**, **-meling** (veya *Brit.* : **-melled**, **-melling**) 1. *gen.* **~s** : engel, mania, takıntı, 2. elipsçizer, elips çizme aleti, 3. **tram** *d.d.* makine parçaları ayar takımı, 4. **~ net** *d.d.* balık ağı, kuş yakalama ağı, 5. ocak üzerinde tencere askısı, 6. (ata rahvan yürümesini öğretmek için) bukağı, 7. engellemek, engel/mani olmak, 8. tuzağa/ağa düşürmek, 9. **~er/ ~ler** : engel olan, tuzağa/ağa düşür-en. *e.a.-* 1. *hindrance*, *impediment*, *restraint* *hobble*, *curb*, *inhibition*, 7. *restrain*, *hamper*, *hinder*, *impede*, *obstruct*, *encumber*.

tramontane = **transmontane**, *sf.* &*is.* 1. dağların ötesinde (İtalya'ya göre Alplerin ötesinde) (bulunan/yaşayan), 2. yabancı, barbar (kimse). *e.a.-* 2. *foreign(er)*, *barbarous*, *bar-barian*, *outlander*.

tramp, *is. & f.* 1. sessizce dolaşma(k), ağır adımlarla yürümek, 2. yaya olarak yolculuk etme(k), 3. taban tepme(k), uzun süre yürüme(k). **~ the country** : kırlarda gezip dolaşmak, taban tepmek, 4. başıboş dolaşma(k), avarelik etme (k), sürtmek, 5. dolaşma(k), gezinmek. *to ~ the streets*. 6. çiğneme(k), ayak altında ezmek. *to ~ grapes in order to make wine*. 7. tarifesiz vapur-la seyahat etmek, 8. derbeder/serseri kimse. **on the ~** : başıboş dolaşmakta, serserilik etmekte, 9. avarelik, avare gezme, 10. ağır adım sesi, 11. uzun yaya gezintisi. **go for a long ~** : uzun bir yürüyüşe çıkmak, 12. **~ steamer** *d.d.* *den.* tarifesiz işleyen yük vapuru, 13. sürtük, kaldırırm yosması, önüne gelenle cinsel ilişki kuran kadın/kız, 14. kundura naççası, 15. **~ on/upon/under foot** : (a) üstüne basıp geçmek, çiğnemek, (b) insafsızca/kötü muamele etmek, 16. **~er** : ağır adımlarla yürüyen, başıboş dolaşan, gezinen, yürüyüş yapan kimse, 17. **~ish** : avare/

serseri kılıklı, 18. **~ishly** : serseriyane, avare gibi, başıboş, 19. **~ishness** : serserilik, avarelik, başıboşluk. *e.a.-* 1. *tread*, *walk*, *trample*, *hike*, 3. *march*, *trudge*, 8. *vagrant*, *bum*, *hobo*.

trample, *is. & f.* **-pled**, **-pling** 1. *gen.* **~ on/upon/over** : ayak altında çiğneme(k), basıp ezme(k), tepeleme(k). **to ~ on a flower bed** : çiçek tarhalarını çiğnemek. **to ~ on s.o.'s feelings** : birinin duygularını çiğnemek, 2. **~ out** : basıp söndürmek. *to ~ out a fire*. 3. ayakla çiğneme sesi, tepinme sesi, 4. **trampler** : ayak altında çiğnayan/ezen kimse. *e.a.-* 1. *tread*, *stamp*, 4. *extinguish*, *put out*.

trampoline, *is.* trampen, sıçrama ağı/tentesi. **~er** = **~ist** : trampenci, trampenle atlayan.

tramroad, *is.* maden ocağı dekovili.

tramway, *is.* 1. tramvay, 2. tramvay rayı, 3. teleferik.

trance, *is. & f.* **tranced**, **trancing** 1. kendinden geçme, 2. dalınç, esrime, vecit, istiğrak, 3. ruhun yükselmesi, 4. hipnoz, trans, 5. vecit hâline koymak, kendinden geçirmek, 6. bütyüleme, tesir etmek. 7. *esk.* sersemletmek, şaşkına çevirmek, 8. **~dly** : dalınçla, kendinden geçercesine, vecd/istiğrak içinde, 9. **~like** : dalınç/vecd/istiğrak gibi, vecde benzer. *e.a.-* 6. *etrance*, *en-rapture*, 7. *stupefy*.

tranquil, *sf.* 1. sessiz, sakin, rahat. *a ~ country place*. 2. gönüllü rahat, asude, dağdağsız, dingin. *a ~ life*. 3. durgun, hareketsiz. **~ waters**. 4. **~ly** : sessizce, sukûnetle, asude bir şekilde, 5. **~ness** : sessizlik, sukûnet, gönül rahatlığı, asudelik, dağdağsızlık, dinginlik. *e.a.-* 1. *quiet*, *calm*, *peaceful*, 2. *serene*, *placid*, *unagitated*. *k.a.-* 2. *agitated*.

tranquilize = **tranquillize**, *f.* **-ized**, **-izing** sakinleş(tır)mek, yataş(tır)mak, teskin etmek, sukûnet bulmak, rahatlaş(tır)mak, uyuş(tır)-mak. **tranquilization** = **tranquillization** : sakinleş(tır)me, yataş(tır)ma, teskin etme, sukûnet bulma, rahatlaş(tır)ma, uyuş(tır)ma. *Brit.* : **tranquillise**.

tranquilizer = **tranquillizer**, *is.* 1. sakinleştir/ yataştıran/ teskin eden şey/kimse, 2. müsekkin, teskin edici/uyuşturucu ilaç. *Brit.* : **tranquilliser**.

tranquillise, *f.* **-lised**, **-lising** *Brit.* *bk.* : **tranquilize**.

tranquillity

tranquillity = **tranquility**, *is.* sessizlik, sükûnet, asudelik, rahatlık, huzur. *e.a.- quiet, calmness, peacefulness, serenity.*

trans-, *ön ek* 1. “aşırı, öte(sinde), öbür tarafı(nda), karşı tarafta.” **transatlantic** : Atlantik aşırı, 2. “arasından, içinden, bir ucundan öteki ucuna, bir baştan bir başa” : *trans-African, trans-American, trans-Canadian, trans-Mediterranean, trans-Scandi-navian, trans-Siberian*, vb. gibi, 3. “tamamen, bütün bütün değiştiren” : *transcolor, transfashion* gibi, 4. “çaprazvari” : *transcortical, transduodenal, transfrontal, transocular, transthoracic, transuterine* gibi.

trans. = 1. *transaction(s)*, 2. *transfer(red)*, 3. *transitive*, 4. *translated*, 5. *translation*, 6. *translator*, 7. *transportation*, 8. *transpose*, 9. *transverse*.

transact, *f.* 1. yapıp bitirmek, sonuca ullaştırmak, (iş/muamele) görmek. **to ~ business with s.o.** : birisiyle iş/ticaret/alış veriş yapmak, 2. **~or** : iş/muamele yapan. *e.a.- 1. enact, conduct, carry on.*

transaction, *is.* 1. iş, işlem, muamele, alış veriş, ticarî muamele, 2. iş görme, muamele yapma, 3. **~s** : tutanak, rapor, bir kurumun bütün faaliyetini/kararlarını vb. gösteren rapor ve kayıtlar, 4. **~al** : işlemesel, eylemsel, işe/muameleye ait, 5. **~al analysis** : benliğin çeşitli evrelerini inceleyerek yapılan ruh sağaltımı, 6. **~ally** : işlemesel/ticarî alış verişle ilgili olarak.

transalpine, *sf. & is.* 1. Alplerin ötesinde (kuzeyinde) bulunan/yaşayan (kimse/şey).

transatlantic, *sf.* Atlantik aşırı, Atlas Okyanusunun ötesindeki, Atlas Okyanusunu geçen.

transcalent, *sf.* ısı geçiren. **transcalency** : ısı geçirmeye.

Transcaucasia, *is.* Kafkas ötesi : Kafkasların güneyinde Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan'ı içine alan bölge. **~n** : bu bölgeye ait.

transceiver, *is.* verici/alıcı radyo.

transcend, *f.* 1. aşmak, geçmek, üstüne çıkmak. **kindness that ~s mere courtesy** : nezaketçi aşan bir iyilikseverlik, 2. üstün/faik olmak, daha mükemmel olmak/yapmak, 3. **ilâh**. zaman ve mekândan münezzeх olmak, evrenden bağımsız olmak, 4. **~ingly** : üstünlükle, üstün/faik olarak, 5. **~ness** : üstünlük, faiklik. *e.a.- 1. exceed, overpass, 2. excel, outdo, surpass.*

transcendence = **transcendency**, *is.* üstünlik, faiklik.

transcendent, *sf.* 1. üstün, faik, 2. âlâ, yüce, ulvi, âli, 3. *ilâh*. zaman ve mekândan münezzeх, evrenüstü, 4. (Kant felsefesinde) aşkin, deney dışı, deneylerle elde edilemeyen, 5. **~ly** : üstünlükle, üstün olarak, 6. **~ness** : üstünlük, faiklik. *e.a.- 1. surpassing, exceeding, 2. superior, supreme.*

transcendental, *sf.* 1. üstün, faik, 2. âlâ, yüce, ulvi, âli, 3. doğaüstü, evren ötesi, *ilâh*. zaman ve mekândan münezzeх, evrenüstü, 4. soyut, mücerret, fizik ötesi, 5. (Kant felsefesinde) aşkin, deney dışı, deneylerle elde edilemeyen, 6. **mat.** aşkin : (a) rasyonel kat sayılı hiçbir denklemin kökü olmayan, (b) değişkenler ve sabit sayılarla cebirsel olarak belirtilemeyen. *y = sinx is ~ function.* ~ **curve** : aşkin eğri. ~ **element** : aşkin öğe. ~ **function** : aşkin işlev. ~ **number** : aşkin sayı, 7. **~ity** : üstünlük, faiklik, yükselik, aşkinlik, 8. **~ly** : yüce/üstün olarak. *e.a.- 1,2. transcendent, superior, surpassing, 3. supernatural, 4. abstract, metaphysical.*

transcendentalism, *is.* 1. üstünlük, faiklik, 2. yükselik, ulvilik, 3. **transcedental philosophy** *d.d.* aşkıcılık : Nesnelerle değil de, nesneleri önsel (a priori) bilişimizle uğraşan felsefe. Deneyle ilgili hiçbir kavram bu felsefede yer almaz. 4. **transcendentalist** : aşkıcı.

transcontinental, *sf.* 1. kit'alar aşırı, kit'alar ötesi, 2. bir kit'ının öte tarafındaki, 3. **~ly** : kit'alar aşırı olarak, bir kit'ının ötesine.

transcribe, *gl.f. -scribed, -scribing* 1. temize çekmek, el ile yazılmış bir metni daktilo etmek, 2. kopya etmek, suret çıkarmak, 3. başka dile çevirmek, tercüme etmek, 4. *d.b.* sesleri simgelerle göstermek, 5. *rad.* yayınlanacak programı banda kaydetmek, 6. *müz.* uyarlamak, 7. **transcriber** : temize çeken, kopya eden, çeviren, uyarlayan.

transcript, *is.* 1. kopya, suret, ikinci nüsha, 2. onaylı suret, 3. çevriyazı, 4. gerçekleme belgesi, tasdikname : okulda/üniversitede okunan derslerle alınan notları gösterir onaylı belge.

transcription, *is.* 1. temize çekme, daktilo etme, kopya/ suret çıkarma, 2. *müz.* uyarlama, 3. *rad.* TV ses/resim bandı vb. 4. **~al** : sureti çıkarılmış, uyarlanmış, 5. **~ally** : kopya ede-

rek, suret çıkararak, uyarlayarak, **6. transcriptive** : kopya, kopyadan/taklitten ibaret, uyarlamalı, **7. transcriptively** : kopya/taklit suretiyle, kopya ederek, uyarlayarak.

transcurrent, *sf.* çaprazvari uzanan.

transducer, *is.* çevirgeç : elektrik, ses, ışık enerjisinden birini ötekine çeviren güç dönüştürme aygıtı.

transduction, *is.* (güç) çevirme/dönüştürme.

transect, *glf.* çaprazvari kesmek, kesit çiğarmak. **~ion** : çapraz kesit.

transept, *is. mim.* plâni hac seklinde olan kilisenin yan kanadı. **~al** / **~ally** : hac/kanat seklinde.

transeunt = **transient**, *sf. fels.* dış etkin : zihin dışında etki yaratan (zihن faaliyet). *bk.* : **immanent**.

transfer, *is. & f.* **-ferred**, **-ferring** **1.** aktarmak, aktarma yapmak, **2.** geçirmek, devretmek, **3. huk.** başkasına bırakmak, ferağ/temlik etmek. *to ~ a title of land.* **4.** nakletmek, taşınmak, (bir yerden başka yere) gitmek. *He ~red from Izmir to Bursa.* **5.** havale etmek, intikal etmek, **6.** aktarma, **7.** geçirme, **8.** yer değiştirmek, nakil, **9.** devir, havale, **10.** ferağ, temlik, intikal, **11.** çıkartma (resim), **12.** aktarma bilet, **13. ~ability** : aktarılabilme, nakledilebilme, devredilebilme, ferağ/temlik edilebilme, **14. ~able** = **~rable** : aktarılabilir, nakledilebilir, devredilebilir, havale edilebilir, temlik/ferağ edilebilir, **15. ~rer** : aktarma yapan, nakleden, devreden, havale eden, temlik/ferağ eden. *e.a.-* **1. convey**, **2. transmit**, **4. move**, **10. conveyance**.

transferal = **transferral**, *is.* **1.** aktarma, nakil, devir, havale, **2. bk.** : **tranference**.

transferee, *is.* **1.** (görevi) başka yere nakledilen kimse, **2. huk.** kendisine ferağ/temlik/mal edilen kimse.

transference, *is.* **1.** aktarma, devir, nakil, intikal, **2. psikol.** (a) aktarma : bir varlığa karşı olan duyguları başka bir varlığa yöneltme, (b) yön değişimi : tepkiyi, uyarandan başkasına yöneltme ya da o tepki yerine başka bir tepki gösterme. *e.a.-* **2. (b) displacement**.

transfential, *sf.* **1.** aktarmalı, aktarma/nakil suretiyle, devren, naklen, **2. psikol.** aktarma / yön değişimi ile ilgili.

transferor, *is. huk.* devir/ferağ eden kimse.

transfiguration, *is.* **1.** şekil/biçim/suret değişimi/değişmesi, **2. b.h.** (a) dağda Hz. İsa'nın suretinin değişmesi, (b) bunun için kilisede yapılan ayin (6 Ağustos).

transfigure, *glf. -ured, **-uring** **1.** şeklini/biçimini/suretini değiştirmek, **2.** yükseltmek, ululamak, tebci etmek, **3. ~ment** : değişme, değişim, yükseltme, ululama. *e.a.-* **1. change**, **alter**, **transform**, **2. exalt**. **idealize**, **glorify**, **transmute**, **renew**.*

transfinite, *sf. & is.* sonsuz, sınırsız, sonlu ötesi. ~ **number** : sonlu ötesi sayı. ~ **induction** : sonlu ötesi tüme varım.

transfix, *glf. -fixed/-fixt, **fixing** **1.** (sivri uçla) delmek, **2.** civilemek, mihlamak, **3.** kazıklamak, kaziğa oturtmak, **4.** hayretten vb. don(dur)mak. ~**ed with horror**. **5. ~ion** : delme, civileme, kazıklama, hayretten vb. don(dur)mak. *e.a.-* **3. impale**.*

transform, *f. & is.* **1.** dönüş(tür)mek, değiştirmek, tahlil etmek, **2.** başkalaş(tır)mak, biçimini/cinsini/nev'ini değiştirmek, **3. elekt.** (gerilimi/akımı) dönüş(tür)mek (yükseletmek veya alçaltmak), **4. mat.** dönüş(tür)mek, değerini değiştirmeksizin başka şekle sokmak, **5. fiz.** dönüş(tür)mek: başka türlü enerjiye çevir(il)mek, **6. gr.** dönüşüm, **7. ~able** : dönüş(türül)ebilir, başkalaş(tırıl)abilir, değiştiril(abil)ebilir, **8. ~ative** : dönüşümsel, dönüşürcü, başkalaştırıcı, değiştirici. *e.a.-* **1. convert**, **change**, **2. metamorphose**, **transfigure**, **6. transformation**.

transformation, *is.* **1.** dönüş(tür)me, değiştirmek, tahlil etme, **2.** başkalaş(tır)ma, biçimini/cinsini/nev'ini değiştirmek, **3.** dönüşüm, dönüşürüm, şekil değişimi, **4.** kadın perukası, takma saç, **5. gr.** dönüşüm : bir cümlenin derin yapısından yüzeysel yapısına geçilmesini sağlayan kural ve kuralın uygulanmasıyla ortaya çıkan süreç, **6. mat.** dönüşüm, gönderim, izdeşim, **7. ~al** : dönüşümsel, dönüşümlü, **8. ~al component** : dönüşümsel bileşen, **9. ~al grammar** : dönüşümsel dil bilgisi, **10. ~alism** *gr.* dönüşümcülük, **11. ~alist** : dönüşümcü.

transformer, *is.* **1. elekt.** dönüştürgeç, transformatör, trafo, gerilimi/akımı yükselten/alçaltan cihaz, **2.** dönüştüren, değiştiren kimse/şey.

transformism

transformism, *is. biy.* dönüşümcülük, başkalaşımcılık, bir türün başkalaşarak başka türе dönüşebileceğи kuramı.

transformist, *is. biy.* dönüşümcülük kuramı savunan kimse, dönüşümcü. **~ic** : dönüşümcü görüşle.

transfuse, *glf. -fused, -fusing* **1.** iletmek, geçirmek, içine işletmek, nüfuz ettirmek, aşılamak. **to ~ a love of litterature to one's students**: öğrencilerine edebiyat sevgisi aşılamak, **2.** içine dökmek/akıtmak, sıvıyı bir kaptan başkasına boşaltmak/aktarmak, **3. tip** (a) kan nakletmek, (b) içitmek, zerk etmek, damardan ilâç vb. enjekte etmek, **4. transfuser** : iletken, geçirinen, içine döken/akıtan, içten, kan nakleden, **5. transfusible = transfusible** : iletilebilir, geçirilebilir, içine dökülebilir/akılabilir, (kan) nakledilebilir, **6. infusive** : içine isleyici, nüfuz edici, akıcı.

transfusion, *is.* **1. tip** (a) kan nakli, (b) damardan ilâç vb. zerk, **2. iletme, aktarma, içitme, içine dökme/akıtma.**

transgress, *f.* **1. gen. ~ against** : bozmak, ihlâl etmek, karşı gelmek, saymamak, itaatsizlik etmek, aksine hareket etmek, **2. çiğnemek, hudu-dunu aşmak, haddi aşmak, 3. günah işlemek, 4. ~ive** : bozucu, ihlâl edici, itaatsiz, haddi/hududu aşan, günah isleyen, **5. ~ively** : ihlâl ederek, ihlâl edercesine, itaatsizlikle, haddi/hududu aşarcasına, günah isleyerek, **6. ~or** : ihlâl eden itaatsiz, haddi/hududu aşan, günahkâr. **e.a.- 1. offend, violate, infringe, disobey, 2. err, trespass, 3. sin. k.a.- 1. obey.**

transgression, *is.* ihlâl, tecavüz, haddi/hududu aşma, itaatsizlik, tecavüz, saldıri, günah, suç. **e.a.- sin. violation, offense, infraction, infringement, breach.**

tranship, *f. bk.*: **transship**.

transhumance, *is.* göç, iyi otlat için sürülerin ve sahiplerinin mevsim göçü. **transhumant**: göçeve.

transience = transiency, *is.* geçicilik, geçici hâl/durum.

transient, *sf. & is.* **1.** geçici, süreksiz, **2.** kısa süreli, muvakkat. **~ authority**. **3. fâni, kâlimsiz, gelip geçen, fazla kalmayan (misafir/müsteri). the ~ guests at a hotel.** **4. fels. bk.**: **transeunt**, **5. fiz.** geçici/kısa süreli akım/gerilim

darbesi. **~ current** : geçici akım, **6. ~ly** : geçici olarak, **7. ~ness** : geçicilik, süreksızlık, fânilik. **e.a.- 1. transitory, 2. temporary, fleeting, flitting, momentary, ephemeral, evanescent. k.a.- 1-3. permanent, lasting.**

transilient, *sf.* bir hâlden/durumdan/yerden ötekine atlayan, anâ hareketlerle sıçrayan. **transilience** : bir hâlden/durumdan/yerden ötekine atlama/sıçrama.

transilluminate, *glf. -nated, -nating* **1.** ışığı geçirmek, **2. tip** muayene ve teşhis için bir organı kuvvetli ışıkla aydınlatmak, **3. transillumination** : kuvvetli ışıkla aydınlatma, **4. transilluminator** : kuvvetli ışıkla aydınlatan.

transistor, *is. & sf.* **1. elekt.** transistor, üç veya daha fazla elektrolu yarı iletken elektronik devre elemanı, **2. k.d.** transistorlu **a ~ radio.**

transistorize, *f. -ized, -izing* **elekt.** transistorla donatmak/düzenlemek, transistorlarla yapmak.

transit, *is. & f. -ited, -iting* **1.** geçiş, geçme, mürur, transit. **in ~** : transit olarak, **2. taşıma, taşıt, şehirlerde yolcu taşıma sistemi, 3. değişime, değişiklik, intikal, bir hâlden ötekine geçiş, 4. astr.** geçiş : (a) gök cisminin bir yerin boylam düzleminden ya da gökgözlerin görüş alanından geçmesi, (b) bir gök cisminin güneşle dünya arasından geçmesi, **5. ~ instrument d.d.** meridyen dürbünü : teodolit vb. gibi yatay/düsey açı ölçen teleskoplu yer betimsel alet, **6. geçmek, geçip gitmek, transit geçmek, 7. astr.** (gök cisimi) bir yerin boylam düzleminden veya gökgözlerin görüş alanından geçmek, **8. teodolitin teleskopunu düsey düzlemede tersine çevirmek, 9. ~ circle** : geçiş dairesi, **10. ~ compass** : takeometre, **11. ~ duty** : geçiş/transit gümrük resmi, **12. ~ lounge** : (havaalanında) transit yolcu salonu, **13. ~ permit/visa** : geçmelik, geçiş izni/vizesi, **14. ~able** : (transit) geçilebilir. **e.a.- 1. passage, 2. transportation, 3. transition, change.**

transition, *is.* **1.** (bir durumdan/hâlden/konudan/fikirden vb. ötekine) geçiş, geçme, intikal, istihale. **the ~ from a monarchy to a democracy** : tek erk yönetiminden/mutlakiyetten demokrasiye geçiş. **~ period** : geçiş süresi/dönemi. **~ stage** : geçiş aşaması, **2. müz.** kipleme : bir makamdan ötekine geçiş, **3. (piyes, ro-**

man vb.) bir sahneden/olaydan ötekine geçiş, **4. ~ elements** kim, geçiş öğeleri, **~ time** : geçiş süresi, **5. ~al = ~ary** : geçiş+, geçişli, **6. ~ally** : geçiş süresince, geçici olarak.

transitive, *sf. & is.* **1. gr.** geçişli, müteaddi, nesneyle kullanılan (eylem/fiil). **~ verb** : geçişli eylem, **2.** geçici, ara, mutavassit, muvakkat, **3.** başkasını etkileyen, başkası üzerinden geçen, **4. ~ relation** : *mat.* geçişli bağıntı : x ile y ve y ile z arasında var olan bağıntının x ile z arasında da var olması, **5. ~ly** : geçişli/geçici olarak, **6. ~ ness = transitivity** : geçişlilik, geçicilik. *e.a.- 1. transitional, intermediate.*

transitory, *sf.* **1.** geçici, süreksız, **2.** kalımsız, fâni, kısa ömürlü, **3. transitorily** : geçici olarak, kısa bir süre ile, **4. transitoriness** : geçicilik, fanilik, süreksızlık. *e.a.- 1. transient, 2. temporary, brief, short-lived. k.a.- 1,2. permanent, eternal, everlasting.*

Transjordan, *is.* eski Ürdün (devleti).

translate, *f.* **-lated, -lating** **1.** çevirmek, tercüme etmek. *to ~ English books into Turkish.* **2.** tercümanlık yapmak, **3.** çevirmek, tercüme edilmek, **4.** dönüştürmek, değiştirmek, tahlil etmek. *to ~ wishes into deeds.* **5.** yorumlamak, tefsir etmek, açıklamak, izah etmek, **6. mek.** ötelemek, doğrusal hareket yaptmak, **7.** (telgraf) nakletmek, alınan mesajı ileriye yollamak, **8.** bir insanı ölmeden göge yollamak, **9. translatability = translatableness** : çevrilebilme, tercüme edilebilme, dönüştürülebilme, **10. translatable** : çevrilebilir, tercüme edilebilir, dönüştürülebilir, **11. translater = translator** : (a) çeviren, çevirmen, mütercim, dilmaç, tercüman, (b) *Brit.* elbise/ayakkabı tamircisi, (c) telgraf repetörü, (d) *tel.* çevirmec. *e.a.- 2. transform, 3. interpret.*

translation, *is.* **1.** çeviri, çevirme, tercüme, *a new ~ of Plato.* **2.** dönüşüm, dönüşme, değişme, tahavvül, *a swift ~ of thoughts into action.* **3.** dönüştürme, değiştirmeye, tahlil, tebdil, **4. mek.** ötele(n)me, doğrusal hareket, **5.** (telgraf) iletme, haberleri aynen ileriye yollama, **6. ~al** : (a) çevirisel, çeviri+, tercüme+, (b) ötele(n)me+, ötelemelii. *e.a.- 2. transformation.*

translatable, *sf.* **1.** çevirisel, çevirme/tercüme ile ilgili, çevirmeye yarayan, **2.** öteleme-li, öteleme hareketi yapan, **3.** bir hakkı bir şahıstan öbürüne intikal ettiren, **4. gr.** ettirgen.

transliterate, *gl.f.* **-ated, -ating** **1.** harf çevirmek, başka dilin alfabesiyle yazmak, **2. transliteration** : harf çevirisi, **3. transliterator** : harf çeviren.

translocate, *gl.f.* **-cated, -cating** **1.** göçmek, yer değiştirmek, başka yere nakletmek, **2. translocation** : göçme, yer değiştirmeye, başka yere nakil. *e.a.- 1. displace, dislocate.*

translucent, *sf.* **1.** yarı saydam/şeffaf. *Frosted window glass is ~ but not transparent.* **2.** açık, vazih, sarıh, kolay anlaşılır, **3. translucence = translucency** : yarı saydamlık/şeffaf, (b) açıklık, vuzuh, sarahat, kolay anlaşılabilme, **4. ~ly** : (a) yarı saydam bir şekilde, (b) açıkça, vazih/sarıh bir şekilde, sarahatle, kolay anlaşılabilcek tarzda. *e.a.- 2. lucid, clear, understandable, comprehensible. k.a.- 1. opaque, 2. vague, incomprehensible, unclear, ambiguous.*

translunar = translunary, *sf.* **1.** ayın ötesinde bulunan/ötesine geçen, **2.** göksel, semavî, **3.** ideal, hayalî, muhayyel, muhavyilede yaşayan. *e.a.- 1. superlunary, 2. celestial, ethereal, 3. ideal, visionary.*

transmarine, *sf.* **1.** deniz aşırı, denizin/okyanusun ötesinde bulunan, **2.** denizleri aşan/geçen.

transmigrant, *sf. & is.* göcebe, muhacir, başka bir ülkede yerleşmek üzere bir memleketten geçen kimse.

transmigrate, *gs.f.* **-grated, -grating** **1.** göçmek, göç/hicret etmek, yerleşmek üzere başka bir memlekete gitmek, **2.** (ruh) tenasüh etmek, (ölen bir kimseden yeni doğan birisine) göçmek/sıçramak, **3. transmigration** : (a) göç, hicret, (b) ruh göçü/sıçraması, tenasüh, **4. transmigrator** : göcebe, muhacir, **5. transmigrative = transmigratory** : göçe ait, göç+. *e.a.- 1. migrate, 3. (b) metempsychosis.*

transmissible, *sf.* **1.** gönderilebilir, geçirilebilir, iletilebilir, **2. transmissibility** : gönderilebilme, geçirilebilme, iletilebilme.

transmission, *is.* **1.** gönder(il)me, geçir(il)me, ilet(il)me, ullaştır(il)ma, transmisyon, **2.** gönderilen/iletlenen şey, **3. ilet.** iletim, ulaşım, haber taşıyan elektrik işaretlerin telli/telsiz ortamlardan uzaklara gönderilmesi. **~ line** : ulaşım/transmisyon hattı. **~ loss** : ulaşım/transmisyon kaybı, **4. elekt.** güç iletimi, transmisyon,

transmissive

elektrik gücünün uzaklara nakli, **5. mak.** (a) güç aktarma, mekanik düzenlerle gücü bir yerden öteğine geçirme. ~ **dynamometer** : güçölçer, aktarılan mekanik gücü ölçen alet. ~ **shaft** : aktarma mili, (b) güç aktarma/hız düzeni, transmisyon. **automatic** ~ : otomatik hız düzeni, otomatik vites. **four-speed** ~ : dörtlü hız düzeni, dörtlü vites. ~ **box** : hız dışı kutusu, vites kutusu.

transmissive, *sf.* **1.** aktarıcı, iletici, nakledici, ulaştırıcı, gönderici. *the function of the nerves.* **2.** iletilebilen, aktarılabilen, gönderilebilen. ~ *characteristics.* **3.** ~ly : aktarma/iletme suretiyle, **4.** ~ness : aktarıcılık, ileticilik.

transmit, *f.* -mitted, -mitting **1.** (haber vb.) ulaştırmak, iletmek, taşımak, **2.** yollamak, göndermek, **3.** nakletmek, **4.** (hastalık vb.) geçirmek, yaymak, **5. fiz.** (ışık, ses, ısı vb.) geçirmek, iletmek, nakletmek. *Glass ~s light.* **6.** ~table = ~tible : ulaştırılabilir, iletilebilir, nakledilebilir, geçirilebilir. *e.a.- 1. communicate, carry, 2. send, forward, dispatch, convey, 4. pass, spread.*

transmittal, *is.* (haber vb.) ulaştır(il)ma, ilet(il)me, taşı(in)ma, yolla(n)ma, gönder(il)me, nakil, (hastalık vb.) geç(ir)me, yay(il)ma. *e.a.- transmission.*

transmittance *is.* **1. bk.:** **transmittal**, **2. fiz.** (ışıksal) geçirgenlik : cisimden geçen ışık akısının gelen akiya oranı.

transmitter, *is.* **1.** ilet. verici, **2.** gönderen, gönderici, iletken, ulaştırıran (kimse/sey).

transmogrify, *gl.f.* -fied, -fying **1.** acayıp-leştirmek, şeklini tamamen değiştirmek, acayıp şeklinde sokmak, **2.** **transmogrification** : acayıp-leştirme, şeklini tamamen değiştirmek. *e.a.- 1. transform.* ...

transmontane, *sf. bk.:* **tramontane.**

transmutation, *is.* **1.** *biy.* başkalaşım, başkalaşma, istihale, **2.** başkalaştırma, değiştirmek, başka şekle/biçime/duruma sokma, **3. fiz.** çekin değiştirmek, çekini (nükli) başka bir öğe çekinine değiştirmek, **4.** (simyagerlikte) altınlaştırma, kıymetsiz madeni altına dönüştürme, **5. ~al = transmutative** : başkalaşımsal, **6. ~ist** : başkalaşıcı, başkalaşım kuramını savunan.

transmute, *f.* -muted, -muting **1.** başkalaş(tır)mak, istihale ettirmek, istihaleye ugратmak, aslınu/şeklini değiştirmek, başka şekle/

biçime/duruma sokmak, **2.** **transmutability** = **transmutableness** : başkalaşabilme, değişim, **3.** **transmutable** : başkalaşabilir, değişim, **4.** **transmutably** : başkalaşarak, değişerek, istihale suretiyle, **5.** **transmuter** : başkalaştıran, değiştiren. *e.a.- 1. transform, convert, alter, metamorphose.*

transnational, *sf.* millî sınırları aşan, millî sınırların/ çıkarların ötesinde.

transoceanic, *sf.* **1.** okyanus aşırı. *a ~ cable.* **2.** okyanusun ötesinde bulunan/yaşayan, **3.** okyanusu aşan/geçen, okyanus ötesi.

transom, *is.* **1.** üst başlık, üst kiriş, **2.** pencereyi yatay olarak bölen kiriş, **3.** çapraz kiriş, **4.** vasistas. ~ **window** : vasistas penceresi, **5. den.** küçük yarım aynası/aynalığı. ~ **-stern** : ayna kıcıklı, **6. ~ed** : çapraz kirişli.

transonic, *sf.* ses yakını, ses hızı+, ses hızına yakın/ ses hızı ile (hareket eden). ~ **barrier bk.:** **sound barrier.**

Transoxiana, *is.* *esk.* Amuderya ötesi, Semerkant bölgesi. **Sogdiana d.d.**

transpacific, *sf.* Büyük Okyanus aşırı ötesi, Büyük Okyanusun ötesinde bulunan.

transpadane, *sf.* Po nehrinin ötesindeki/ kuzeyindeki.

transparency, *is.* ~ies **1.** **transparence d.d.** saydamlık, şeffaflık, **2.** saydam nesne, **3.** saydam resim, işığa tutulunca görülen resim, diyapozitif, slâyet.

transparent, *sf.* **1.** saydam, şeffaf, **2.** ber-rak, parlak, **3.** içten, samimî, hilesiz, açık sözlü, içi dışı bir, **4.** açık, vazîh, sarîh, aşikâr, kolayca görülebilen/anlaşılabilen, **5.** ~ly : (a) saydam/ şeffaf olarak, (b) açıkça, vazîh/sarîh bir şekilde, kolayca görülebilecek tarzda, **6. ~ness** : (a) saydamlık, şeffaflık, (b) açıklık, sarahat, vuzuh, kolayca görülebilme/anlaşılabilme. *e.a.- 1. clear, pellucid, limpid, 3. candid, frank, open, 4. obvious, manifest. k.a.- 1. opaque, 3. secretive.*

transpicuous(ly), *sf. & zf. bk.:* **transpar-ent**(ly).

transpierce, *gl.f.* -pierced, -piercing (sivri aletle) delmek, delip geçmek. *e.a.- penetrate.*

transpire, *f.* -pired, -piring **1.** *k.d.* olmak, oluşmak, vuku bulmak, vaki olmak, meydana gelmek, zuhur etmek. **Nobody knows what ~d**

at the meeting : Toplantıda neler olup bittiğini kimse bilmiyor (Bu anlamda kullanılması genellikle yanlış sayılmaktadır.). **2.** (beden veya bitki gözeneklerinden) dışarı çık(ar)mak, sızdır(mak), terlemek, nefes vermek, **3.** (koku, gaz, duman vb.) sızmak, kaçmak, **4.** duyulmak, yayılmak, şüyu bulmak, meydana çıkmak, açıklanmak, ifşa edilmek, **5. transpiration** : terleme, sızdırma, **6. transpiratory** : terleme+, sızma+. *e.a.- 1. occur, happen, take place, 2. emit, exhale, 3. escape.*

transplant, *is.&f.* **1.** (fidan/fide) çıkarıp başka yere dikme(k), **2. cer.** doku aşılama(k), organ nakletme(k). **heart/liver ~** : kalp/karaciğer nakli. **tissue ~** : doku aşılama, **3.** başka yere taşımak/nakletme(k), **4.** (bir aileyi/toplumu) başka yere/memlekete yerleştirme(k), **5.** nakledilen fidan/organ/toplum vb. **6. ~able** : nakle-dilebilir, başka yere dikilebilir/yerleştirilebilir, **7. ~ation** : başka yere dikme/nakletme/yerleştirme, doku/organ nakli, **8. ~er** : başka yere diken/nakleden/yerleştirilen, doku/organ nakleden kimse. *e.a.- 4. relocate.*

transponder = **transpondor**, *is.* yanıt verici : aldığı işaretre otomatik olarak cevap veren radyo vericisi.

transpontine, *sf.* **1.** köprü ötesinde, **2.** (Londra'da) Thames nehrinin güneyinde.

transport, *is.&f.* **1.** götürmek, taşımak, nakletmek, **2.** çıldırtmak, kendinden geçirmek, **3.** sürgüne göndermek, nefyettmek, **4. esk.** öldürmek, **5.** götürme, taşıma, ulaştırma, münakalât, nakil, **6. taşit**, kamyon, otobüs vb., taşıma aracı, **7. askerî nakliye gemisi**, **8. nakliye uçağı**, **9. hal-ha mahsus taşıtlar** (otobüs, tren, metro vb.), **10. taşımacılık**, nakliyatçılık, **11. vecit**, istigrak, zevk ve heyecanla kendinden geçme/çılğına dönme. **be ~ed with/in ~s of joy** : sevinçten de-liye dönmek, etekleri zil çalmak, **12. sürgün**, sürgüne gönderilen mahkûm, **13. ~able** : taşınabilir, nakledilebilir, portatif, **14. ~ability** : taşınabilme, nakledilebilme, **15. ~edly** : vecd içinde, istigrakla, zevk ve heyecanla kendinden geçerek, **16. ~er** : iletici, taşıyıcı, taşıma aracı/düzeni, yük kamyonu, **17. ~ive** : zevk ve heyecan veren, kendinden geçiren. *e.a.- 1. carry, move, convey, 2. enrapture, 3. banish, exile, 4. kill, 7. troopship, 10. transportation, 11. rapture, ecstasy.*

transportation, *is.* **1.** götür(ül)me, taşıma, ulaşırma, münakalât, nakil, **3. taşit**, kamyon, otobüs vb., taşıma aracı, **4. taşımacılık**, nakliyatçılık, **5. seyahat/taşit ücreti**, **6. sür-gün**, sürgüne gönderme, **7. ~al** : taşıma+, nakliyat+, taşıma ile ilgili. *e.a.- 5. fare, 6. deportation.*

transpose, *f.* **-posed, -posing** **1.** sırasını/yerini değiştirmek, birbirleriyle/karşılıklı olarak değiştirmek, birini öbürünün yerine geçirmek, takdim tehir yapmak. *to ~ the third and fourth letters of a word.* **2. mat.** bir termi işaretini değiştirek eşitliğin öbür tarafına geçirmek, **3. müz.** perdesini değiştirmek, daha tiz/pes perdeden çıalmak, **4. esk.** taşımak, aktarmak, **5. esk.** dönüştürmek, tahlil etmek, **6. transposability** : (sıra/yer) değiştirilebilme, **7. transposable** : (sırası/yeri) değiştirilebilir, **8. transposer** : sırasını/yerini değiştiren. *e.a.- 1. rearrange, 2. invert, 4. transfer, transport, 5. transform, trans-mute.*

transposition = **transposal**, *is.* **1.** (sıra/yer) değiştir(il)me, birbirleriyle/karşılıklı olarak değiştir(il)me, birini öbürünün yerine geçirme, takdim tehir, **2. mat.** bir termi işaretini değiştirek eşitliğin öbür tarafına geçirme, **3.** bir iç organın normal yerinden başka yerde bulunması, **4. transpositional** = **transpositive** : (sıra/yer) değiştir(il)me ile ilgili.

transsexual, *is.* **1.** karşı eşeyli : beden bakımından bir cinsten, ruhsal olarak karşı cinsten olan kimse, **2.** cinsiyet değiştiren kimse.

transship, *f.* **-shipped, -shipping** **1.** (taşıtan taşıta) aktarmak, bir gemiden ötekine yüklemek. **tranship** *g.d.y.* **2. transshipment** : (taşıtan taşıta) aktarma.

Trans-Siberian railroad, *is.* Sibirya'yı baştan başa kateden demir yolu.

transubstantiate, *gl.f.* **-ated, -ating** **1.** özdek değiştirmek, başka bir maddeye/özdeğe dönüştürmek, **2.** (Aşağı Rabbanî'de kullanılan ekmeğin ve şarabı) Hz. İsa'nın et ve kanına dönüştürmek, **3. transubstantial** : özdek değiştiren, başka bir maddeye/özdeğe dönüßen, **4. transubstantially** : özdek değiştirek, başka bir maddeye/özdeğe dönüsherek.

transudate, *is. bk.:* **transudation** (2).

transudation, *is.* **1.** sızma, terleme, **2.** sızıntı, ter.

transude

transude, *gs.f. -suded, -suding* sızmak, terlemek. *e.a.- ooze, exude.*

transuranic = **transuranian** = **transuranium**, *sf. fiz. kim.* uranyum ötesi : atom numarası uranyumdan büyük olan.

transvalue, *gl.f. -ued, -uing* 1. yeniden/başka esasa göre değer biçmek, 2. **transvaluation** : yeniden/başka esasa göre değer biçme. *e.a.- 1. reappraise, revalue.*

transversal, *sf.&is.* 1. enine, çapraz(vari), 2. *geom.* birkaç çizгиyi kesen (doğru), 3. ~ly : enine, çapraz bir şekilde.

transverse, *sf.&is.* 1. enine, çaprazlama (kiriş vb.). ~ **section** : enine kesit. ~ **wave** : enine dalga, 2. (flüt) üfleme deliği yanda bulunan, 3. *geom.* (hiperbolün) odaklarından geçen (eksen), 4.kestirme yol, 5. ~ly : enine olarak, enlemesine, çaprazvari, 6. ~ness : enine oluş, çaprazlama durum. *e.a.- 1. cross, athwart, 4. shortcut.*

transvestism = **transvestitism**, *is.* (homosüuellik alâmeti olarak) karşı cinsin elbiselerini giyme. **transvestic** : karşı cinsin elbiselerini giymeye meraklı. **transvestite** : karşı cinsin elbiselerini giyen.

trap, *is.&f. trapped* (eski: *trapt*), **trapping** 1. tuzak, kapan, kapanca. **set a ~ for** : tuzak kurmak, 2. hile, desise, düzen, dolap, 3. koku veya gazın çıkışması için borudaki U şeklinde kıvrım, 4. ~s : (a) dans orkestrasında vurmali çalgılar, (b) *k.d.* şahsi eşya, bagaj, 5. *Brit.* iki tekerlekli tek atlı hafif araba, 6. havada vurulmak için kuş/hedefi havaya fırlatma düzeni, 7. **trap door** *d.d.* kapak, kapak şeklinde tavan vb. kapısı, 8. *sp.* topu yakalama, 9. *argo* ağız. **Keep your ~ shut** : Ağzımı kapa! 10. **traprock** *d.d. jeol.* siyah volkanik kaya, bazalt sütunu, 11. *esk.* haşa, atın giyimi/süsli takımı, 12. tuzağa/kapana düşürmek/kıstırmak, tuzakla yakalamak. *to ~ foxes*. 13. hile ile elde etmek, 14. tuzak kurmak/hazırlamak, engel olmak, 15. boruya U şeklinde parça takmak, 16. yere düşen topu zıplarken yakalamak, 17. atları süslemek, süslü takım vurmak. *e.a.- 1. pitfall, snare, 2. trick, ambush, maneuver, 4. (b) baggage, 9. mouth, 11. caparison, 12. ensnare.*

trap-door spider, *is.* kapaklı örümcek (*Ctenizidae*) : üstü kapaklı boru şeklinde yuva yapan örümcek.

trapeze, *is.* trapez, cambaz salıncağı. ~ **artist** = **trapezist** : cambaz, trapezci.

trapeziform, *sf.* yamuksu, trapez yamuk şeklinde.

trapezium, *is., ç. -ziums/-zia* 1. *geom.* (a) *Brit.* yamuk, (b) hiçbir kenar çifti paralel olmayan dörtgen, 2. *anat.* başparmağın altındaki bilek kemiği, 3. **trapezial** : (a) yamuk+, (b) bilek kemiği+. *e.a.- 1. (a) trapezoid.*

trapezius, *is., ç. -uses* *anat.* boyun kası.

trapezohedron, *is., ç. -drons/-dra* 1. yamuk yüzlü kristal : yüzleri birer yamuk olan kristal, 2. **trapezohedral** : yamuk yüzlü.

trapezoid, *is.* 1. *geom.* yamuk, 2. *anat.* başparmak altındaki bilek kemiği, 3. ~al : yamuksu, yamuk şeklinde.

trapper, *is.* tuzakçı, kürklü hayvanları tuzakla yakalayan avcı.

trappings, *is.* 1. süslü koşum takımı, 2. elbise, tezyinat, süs, giyim kuşam, 3. süs, debibe. *e.a.- 1. caparison.*

Trappist, *is.* çok sıkı kuralları olan ve konuşmayı bile meneden Katolik manastırı rahibi.

traprock, *is. bk.:* **trap** (10).

trapshooting, *is.* (kuş gibi havaya fırlatılan şeyi) havada vurma talimi. **trapshooter** : havada vuran.

trapt, *f. esk. bk.:* **trap** (geç.z.&sf.f.).

trapunto, *is., ç. -tos* kabartmalı köpüme/köpüleme.

trash, *is.&f.* 1. süprüntü, çöp, çerçöp, döküntü, degersiz şey. ~ **can** : çöp tenekesi, 2. saçma, zırva, 3. degersiz/bayağı adam, 4. avam, ayak takımı, 5. kötü eser, 6. çalıcırpı, 7. özü çikarılmış şeker kamışı, küspe, 8. *Brit.* - *k.d.* tasma, 9. şeker kamışının dış yapraklarını buda mak, 10. çöplerini ayıklamak, temizlemek, 11. budamak, lüzumsuz/kuru dalları kesmek, 12. *argo* döküp saçmak, yıkmak, tahrif etmek, birbirine katmak, darmadağın etmek, çöplüğe çevirmek. *He ~ed his room in a fit of rage.* 13. *esk.* geciktirmek, engellemek, 14. *esk.* hayvanı tasma ile bağlamak. *e.a.- 1. rubbish, 2. nonsense, 13. hinder, retard, restrain.*

trashy, *sf.* 1. süprüntü/ çöp gibi, çerçöp, döküntü kabilinden, adı, degersiz, işe yaramaz, 2. **trashiness** : degersizlik, döküntülük, çerçöplük. *e.a.- 1. useless, worthless.*

trass = terras, *is.* hidrolik çimento yapılmada kullanılan volkanik sünger taşı.

trauma, *is., ç.* **-mata/-mas** **1. patol.** örselemim, yara, incinme, travma, **2. psikol.** yaralanma, sarsıntı : canlı üzerinde önemli ve kapsamlı incinme, yaralanma belirtileri bırakan yaşıntılar.

traumatic, *sf.* **1.** örseleyici, incitici, yaralayıcı, sarsıcı, **2.** yara veya örselenimden ileri gelen, **3. ~ dementia** : sarsıntı bunaması, **4. ~ neurosis** : ödünleme sinirce, **5. ~ scene** : sarsıcı yaşıntı, **6. ~ally** : örseleyerek, yaralayarak, sarsarak.

traumatism, *is., ç.* **-mata/-mas** **1. patol.** örselenme, örselenim, incinme, travma, yaralanma, sarsıntı, **2.** örselenme vb. sonucu meydana gelen anormallik.

traumatize, *gl.f. -tized, -tizing* **1. patol.** örsellemek, yaralamak, fiziksel/kimyasal/elektriksel araçlarla yara/yanık vb. meydana getirmek, **2. psikol.** ruhen sarsmak, ruhî sarsıntıya sebep olmak. *to be ~d by a childhood experience.* **3. traumatization** : örsele(n)me, örselenim, yarala(n)ma, (ruhen) sars(l)ma.

travail, *is.&f.* **1.** eziyet, zahmet, meşakkat, **2. ağrı, ıstırap**, **3. doğum ağrısı**. **woman in ~** : doğum ağrısı çeken kadın, **4. doğum ağrısı çekmek**, **5. esk.** zahmet/meşakkat çekmek. *e.a.-* **1. toil, labor, work, moil**, **2. pain, anguish, torment, suffering, agony**.

trave, *is. mim.* **(a)** çapraz kiriş, **(b)** (tavanda vb.) çapraz kirişler arasındaki kışım, **2. yabanı atın nallanırken içine sokulduğu çerçeve**.

travel, *is.&f. -led, -eling* (*Brit. -elled, -elling*) **1.** yolculuk/seyahat etmek. *to ~ round the world* : devriâlem seyahati yapmak. *to ~ for pleasure*. **2.** gezip dolaşmak, bir yerden bir yere gitmek, **3. ilerlemek**, ileri gitmek, terakki etmek, **4.** (makine parçası vb.) belirli bir yönlünde hareket etmek, gidip gelmek, **5. k.d.** hızlı gitmek, hızla hereket etmek, **6. yol almak**, katetmek. *We ~ed a hundred miles today.* **7. seyahate götürmek, gezdirmek**, **8. yolculuk, seyahat**. *the difficulties of ~ in midwinter.* **9. ~ s** : **(a)** seyahat, yolculuk, **(b)** seyahatname. *a book of ~s.* **10. gi-**diş geliş, trafik, **11. mak.** hareket mesafesi, hareketli makine parçasının tam yolu, **12. hareket,**

devinim, **13. ~ agency** = **~ agent** = **~ bureau** : seyahat acentesi, **14. ~ film** : gezi filmi. *e.a.-* **3. advance, progress, proceed, 10. traffic, 12. movement.**

traveled = **travelled**, *sf.* **1.** çok seyahat etmiş, seyahat bakımından tecrübeli, **2. (yol) işlek**. **a heavily ~ road** : çok işlek bir yol.

traveler = **traveller**, *is.* **1.** yolcu, gezmen, seyyah, **2.** çok seyahat eden/etmiş kimse, **3. bk.:** **traveling salesmen**, **4. den.** (a) halat üzerinde hareket eden demir halka, (b) üzerinde halkaların hareket ettiği halat/cubuk.

traveler's check = **travelers check**, *is.* seyahat çekti.

traveling, *is. sin.&TV* kaydırma : alıcının araç üzerinde çeşitli yönlere devindirilmesi. **~ and pan** : çevrimeli kaydırma. **~ film show** : gezici sinema. **~ masks** : örtülü film. **~ shot** : kaydırımalı çekim. **~ truck** : kaydırma arabası.

traveling salesmen = **traveler** = **commercial traveler**, *is.* gezginci/ seyyar satış memuru.

travelogue = **travelog**, *is.* gezi filmi.

traverse, *is.&sf.&f. -ersed, -ersing* **1.** (bir yandan öbür yana) geç(ır)mek, **2.** (bir yolda) gidip gelmek, ileri/geri hareket et(tir)mek, **3. (bo-**yunca) uzanmak. *A covered bridge ~s the stream.* **4. aşmak, geçmek**. *The climbers ~d the east face of the mountain with ease.* **5. yana kaydırma/hareket ettirmek**, **6. dikkatle incelemek/muayene etmek**, gözden geçirmek, **7. engellemek**, engel olmak, karşı gelmek, **8. yalanlamak**, inkâr etmek, reddetmek, aksini söylemek, **9. huk. iddiayı reddetmek**, **10. den.** topu yana döndürmek/çevirmek/tevcih etmek, **11. (karşidan karşıya) geçme, geçiş**, **12. engel, mania**, **13. enine/çapraz çizgi**, **14. geçit, karşidan karşıya geçiş yolu**, **15. çapraz kısım/parça, travers**, **16. den.** geminin volta seyri. **~ sailing** : volta seyri. **~ table** : volta cetveli, **17. istihkâmin ara/enine sıperi**, **18. (topu) yana döndürme/çevirme**, tevcih etme, **19. mak.** takım tezgâhında **(a)** hareketli parça, **(b)** bu parçanın hareketi, **20. huk.** iddiayı reddetme, inkâr, ret, **21. arazi surveyinde ölçülen arazi kesimi**. **~ survey** : poligon usulü ölçme, **22. aykırı, çapraz, enine**, **23. ~ board** *den.* rota bildiricisi, geminin rotasını göstermek için kullanılan delikli tahta, **24. ~ rod** : perde askı rayı. *e.a.-* **1. cross**, **6. survey, inspect**, **7. obstruct, op-**

travertin(e)

pose, thwart, hinder, impede, 8. contradict, deny, counter, dispute, challenge, 9. deny, 12. obstacle, 14. crossing, 15. crosspiece, crossbar.

travertin(e), *is.* pamuk taş, kireç taşı, kaplıcalarda sulardaki kirecin çökelmesinden oluşan taş.

travesty, *is., ç. -ties, f. -tied, -tying* 1. hıçcık, yergi, gülünçleme, 2. gülünç bir şekilde taklit eser, 3. küçültücü/asağılayıcı benzetiş/benzerlik. **a ~ of justice** : adlı haksızlık, adaleti küçük düşürücü olay/karar, adaletsizlik, 4. yermek, hıçvetmek, gülünç düşürmek, maskara/kepaze etmek, gülünç bir şekilde taklit etmek. *e.a.-4. burlesque, counterfeit, mock.*

travois(e), *is., ç. -vois(es)* 1. atla çekilen ilkel kızak, 2. *Cnd.* köpekle çekilen kızak.

trawl, *is. &f.* 1. ~ *net* *d.d.* tarak ağı, deniz dibini taramaya mahsus torba şeklinde ağı, 2. ~ *line* *d.d.* kayık arkasından çekilen çok çengelli olta, 3. tarak ağı/çok çengelli olta ile balık avlamak, 4. torba şeklinde ağı ile deniz dibini taramak, 5. *bk. : troll.*

trawler, *is.* 1. tarak ağı çeken balıkçı gemisi, 2. tarak ağı ile balık tutan balıkçı.

tray, *is.* 1. tepsı, sini, 2. tabla, 3. sandık/bavul bölmesi, 4. tepsı dolusu, tepsı ve içindeki yiyecekler vb. *to have a breakfast ~ in one's room to examine a ~ of diamonds.*

treacherous, *sf.* 1. hain, 2. güvenilmez, aldatıcı, hilekâr, 3. tehlikeli, korkulur, 4. ~ly : haince, hainane, hilekârlıka, ihanet ederek, tehlikeli bir şekilde, 5. ~ness : hainlik, hile, ihanet, aldatma, tehlikelilik. *e.a.-1. traitorous, disloyal, perfidious, unfaithful, faithless, 2. deceptive, deceitful, unreliable, untrustworthy, 3. dangerous, hazardous. k.a.-1. loyal, 2. reliable.*

treachery, *is., ç. -eries* hainlik, ihanet, sadakatsızlık, vefasızlık. *e.a.- treason, disloyalty. k.a.- loyalty.*

treacle, *is.* 1. *Brit.* (a) şeker pekmezi, (b) melas, (c) çok tatlı şey, 2. aşırı duygusalık, 3. *esk.* panzehir, tiryak, 4. **treachery** : pekmezli, pekmez gibi, yapışkan.

tread, *is. &f.* **trod** (*esk. trode*), **trodden/trod**, **treading** 1. ayak basmak, basıp geçmek, üstünde yürümek, 2. *gen.* ~**on/upon** : tepelemek, çiğnemek, ayakla/ayak altında ezmek. *to ~ on grapes. to ~ upon a person's foot.* 3. çiğneme-

rek/tepeleyerek (yol vb.) açmak. *to ~ a path.*

4. ~ **down** *d.d.* zulmetmek, zulüm ve kötülük yapmak, zulümle ezmek/bunaltmak, 5. *dans figure* yapmak, adımlamak. *to ~ a measure.* 6. (erkek kuş) çiğleşmek, dişisine binmek, 7. ~ **on air** : sevincinden uçmak/uçar gibi hissetmek, 8. ~ **on eggs** : çok tedbirli/ölçülü davranışmak, ayağını denk almak, 9. ~ **on s.o.'s toes** : kızdırmak, öfkelendirmek, damarına basmak, 10. ~ **on one's heels** : peşine düşmek, peşini bırakmak, yakından takip etmek, 11. ~ **out** : (a) (ateş) ayakla basıp söndürmek, (b) isyan vb.) bastırmak, ezmek, 12. ~ **the boards** = ~ **the stage** : piyeste (başarı ile) oynamak, (mükemmel) akörtlük yapmak, 13. ~ **under foot** : ayak altında ezmek/çığnemek, 14. ~ **water** : el ve ayak harketleriyle su içinde dik durmak, 15. ayak basma, ayakla ezme, 16. yürüyüş. **a stealthy** ~ : sinsi yürüyüş, 17. ayak sesi, 18. adım, 19. ayak tabani, 20. merdiven basamağının yatay tahtası, 21. lâstik tırtılı, tekerleinin yola degen yüzeyi, 22. **treader** : tepeleyen, çiğnayan, ayak altında ezen, lâstiğe dış açan. *e.a.-1. step, walk, 2. trample, crush, 4. oppress, crush, 9. irritate, offend.*

treadle, *is. &f.* **-dled, -dling** 1. ayakkık, basarık, pedal, 2. (otobüste vb.) üstüne basınca kapıyi açan tahta, 3. basarık ile (makine vb.) işletmek.

treadmill, *is.* 1. ayak değiirmeni, 2. sıkıcı/monoton iş.

treason, *is.* 1. hainlik, vatana ihanet, 2. *az kul* vefasızlık, sadakatsızlık, sözünde/vaadinde durmama. *e.a.-1. sedition, betrayal, subversion, 2. treachery, disloyalty. k.a.- loyalty, allegiance, patriotism, faithfulness, fidelity.*

treasonable, *sf.* 1. vatan/devlet aleyhinde, haince, hainane. **a ~ act** : haince bir eylem, 2. vefasız, sadakatsız, 3. ~ness : ihanet, hainlik, vefasızlık, sadakatsızlık, 4. **treasonably** : haince, hainlikle, ihanet ederek. *e.a.-1,2. traitorous, disloyal.*

treasonous, *sf. bk. : treasonable. ~ly bk. : treasonably.*

treasure, *is. &f.* **-ured, -uring** 1. hazine, 2. define, 3. çok değerli şey/kimse. *This book was his chief ~.* 4. hazine yiğmek, para biriktirmek, servet yapmak, 5. çok değer/önem vermek, kıymetli/aziz tutmak/saymak, 6. ~ **city** : hazine-

nin bulunduğu şehir, erzak depoları ve mağazalar şehri, **7. ~ house** : hazine dairesi, **8. ~ hunt** : define arama, saklanmış bir şeyi bulma oyunu, **9. ~ up** : değerli sayarak saklamak, akında tutmak. **~ up wealth** : para biriktirmek, **10. treasurable** : değerli, kıymetli, **11. ~less** : hazine-siz. *e.a.- 1,6. hoard, 5. prize, cherish, value, esteem.*

treasurer, *is.* **1.** haznedar, **2.** veznedar, **3. ~ship** : haznedarlık, veznedarlık.

treasure-trove, *is.* **1.** sahipsiz define, günü, **2.** değerli keşif/buluş, değerli/ise yarar şey, hazine. *Father's library was a ~ when I was studying old litterature.*

treasury, *is., ç. -ries* **1.** hazine, maliye dairesi, devlet hazinesi, **2.** Maliye Bakanlığı, **3.** kıymetli eşyanın saklandığı bina, oda, kasa, sandık vb. **4.** bilgi hazinesi, **5.** büyük antoloji. *a ~ of Turkish poetry.* **6. ~ bill** : kısa vadeli hazine bonosu, **7. ~ bond** : uzun vadeli hazine bonosu, devlet tahvili. **8. ~ certificate ABD** bir sene veya daha az vadeli hükümet bonosu, **9. ~ stock** : bir şirketin kendine ayırdığı hisse senetleri.

treat, *is.&f.* **1.** davranışmak, muamele etmek. **to ~ s.o. with respect** : bir kimseye saygılı davranışmak. **~ s.o. like a child** : birine çocuk gibi muamele etmek, **2.** saymak, telâkki etmek. **to ~ a matter as unimportant** : bir hususu ömensiz saymak. **~ sth. as a joke** : bir şeyi şaka telâkki etmek, işi şakaya vurmak. **~ sth. seriously** : işi ciddî telâkki etmek/ciddiye almak, **3.** sağaltmak, tedavi etmek, iyileştirmek. **to ~ a patient with medication.** *to ~ s.o. for rheumatism.* **4.** irdelemek, müzakere/münakaşa etmek, **5.** geliştirmek, temsil etmek. **to ~ a theme realistically.** **6.** kıymasal işleme tabi tutmak, muamele etmek. **to ~ a substance with an acid.** **7.** ikram etmek, ağrlamak. **I treated myself to a new car** : Kendime yeni bir araba aldım. **8.** ikramda bulunmak, ziyafet çekmek. *He ~ed them to dinner.* **9. gen. ~ of** : bahsetmek, incelemek, ele almak. *a work that ~s of the cast system in India.* **10. ismarlamak**, (yemek vb.) masrafi ödemek. **I will ~ you to a drink** : Size bir içki ismarlayacağım. *It is my turn to ~.* **11. anlaşma koşullarını görüşmek**, pazarlık etmek. **~ for peace** : barış koşullarını görüşmek. **~ with** : (a) müzakereye girişmek, (b) ikramda bulunmak, ikram etmek, **12. ikram**, ziyafet, şölen, **13. zevk**, zevk veren

şey. **It is a ~ to listen to him** : Onu dinlemek bir zevktir. *This cool breeze is a real ~.* **14. ikram etme**, ağrlama, ziyafet çekme, **15. ismarlama/masrafi ödeme sırası**. **stand ~** : ismarlanan şeyin hesabını ödemek, **16. treatable** : tedavi edilebilir, tedavisi mümkün. *a ~able disease.* **17. treater** : (a) delege, murahhas, (b) kimyasal maddelerle muamele eden, (c) kimyasal muamele için kullanılan araç. *e.a.- 2. consider, regard, 4. discuss, 5. handle, 7. entertain, 9. discourse, 11. negotiate, bargain, settle, 12. party, 17. (a) negotiator.*

treatise, *is.* bilimsel inceleme, tez, eser.

treatment, *is.* **1.** işlem, muamele, **2.** davranış, tutum, muamele. **He complains of his ~** : Onun tutumundan şikayetçi. **3. sağaltım**, tedavi. **cancer ~** : kanser tedavisi. **to undergo ~** : tedavi edilmek. **He's gone to hospital for ~** : Tedavi için hastaneye yattı. **4. ele alış/muamele tarzı**. **His ~ of subject is superficial** : Konuyu sathî olarak ele alıyor. **5. kim.** kimyasal işlem/muamele. *e.a.-3. therapy.*

treaty, *is., ç. -ties* **1.** antlaşma, muahede. **The ~ of Lausanne** : Lozan antlaşması. **~ terms** : antlaşma şartları. **~ port** : özel antlaşma ile yabancılarla açık olan liman. **to anter into ~ with...** : ... ile antlaşma imzalamak, **2.** sözleşme, mukavele. **to sell sth. by private ~** : özel sözleşme ile bir şey satmak.

Trebizond, *is.* Trabzon.

treble, *sf.&is.&f. -bled, -bling* **1.** üç kat, üç misli, **2. müz.** tiz, en tiz ses, en tiz sesli çalgı/kimse, soprano (ses), **3.** üç kat/üç misli yapmak, üç katına çıkarmak, üç misli artırmak, **4. ~ clef** **müz.** sol anahtarları. **~ staff** : sol anahtarlı porte, **5. trebly** : üç kat olarak, üç misli. *e.a.- 1. triple, threefold, 2. soprano, shrill.*

trebuchet, *is.* **1.** **trebucket** *d.d.* mancınık, **2.** hassas terazi.

trecento, *is.* XIV. yüzyıl (İtalyan sanat ve edebiyatı). **trecentist** : XIV. yüzyıl şairi/sanatkarı.

tree, *is.&f. treed, treeing* **1.** ağaç. **apple ~** : elma ağaç. **rose ~** : gül fidanı. **to climb a ~** : ağaçta tırmanmak, **2.** ağaçca benzer şey, **3. family ~ d.d.** sincere, **4.** direk, hatıl, kiriş, dikme, **5. eyer kaltağı**, **6. ağaç şeklinde kristal**, **7. dağacı**, **8. esk. çarmıh**, **9. Christmas ~ d.d.** Noel

treelined

ağacı, 10. **up a ~ k.d.** çıkışmaza saplanmış, müşkül/şasın durumda, 11. ağaca çıkarmak, 12. ağaca sıçınmağa mecbur etmek, 13. ağaca germek/asmak, 14. (inşaatta) ağaç (direk, kalas vb.) kullanmak, 15. *k.d.* çıkışmaza sokmak, zor durumda bırakmak, 16. ~ **creeper** : orman tırmışık kuşu (*Certhia familiaris*), 17. ~ **farm** : ağaçlık, kerestelik ağaç yetişirme alanı, 18. ~ **fern** : ağaç eğrelti (*Cyatheaceae*) : ağaç gibi büyüyen tropikal eğrelti, 19. ~ **heath** : funda (*Erica arborea*), 20. ~ **house** : (çocukların ağaç dallarına yaptığı) oyuncak ev, 21. ~ **kangaroo** : ağaç kangurusu (*Dendrolagus ursinus*), 22. ~ **medick** : arı otu (*Medicago arborea*), 23. ~ **moss** : ağaç yosunu, 24. ~ **frog** = ~ **toad** : ağaç kurbağası, 25. ~ **of heaven** : cennet ağaçları (*Ailanthus altissima*), 26. ~ **of knowledge of good and evil** : Adem ile Havva'nın meyvesini yedikleri için cennetten kovuldukları elma ağaçları, 27. ~ **of life** : ömür ağaçları, Tuba ağaçları, 28. ~ **pipit** : incir kuşu, incirdelen (*Anthus trivialis*), 29. ~ **-shrew** : sıvri sincapçık (*Tupaia ferruginea*), 30. ~ **snake** : ağaç yılanı, yeşil ağaç yılanı (*Dendrophis pictus*), 31. ~ **sparrow** : dağ serçesi (*Passer montanus*), 32. ~ **surgery** : hasta ağaçlarının bıdanması, 33. **be at the top of the ~** : mesleğinin en yüksek mevkiiinde olmak, 34. **grow on ~s** : pek bol olmak, ağaçta bitmek, 35. **treeless** : ağaçsız, 36. **treelessness** : ağaçsızlık, 37. **tree-like** : ağaç gibi, ağaçca benzer. e.a.- 4. **pole, post, beam, bar**, 5. **saddle-tree**, 7. **gallows, gibbet**.

treelined, sf. ağaçlıklı. a ~ **road** : ağaçlıklı yol.

treen = **treenware**, is. antika tahta eşya.

treenail = **trenail**, is. ağaç çivi, kavela.

treetop, is. ağaçın tepesi/en üst dalları.

trefoil, is. & sf. 1. **bot.** yonca (*Trifolium*),

2. yonca şeklinde (süs), 3. ~ **arch** mim. yonca yaprağı kemer, 4. **birds-foot ~** : (a) gazel boynuzu (*Lotus corniculatus*), (b) sökü otu (*Ornithopus*), 5. **lesser yellow ~** : ufak yonca (*Trifolium procumbens*), 6. **marsh ~** : su yoncası (*Menyanthes trifoliata*), 7. **moon ~** : arı otu, 8. **white ~** : üçleme yonca (*Trifolium repens*).

trehala, is. bazı böcek kozalarındaki şekerli ifrazat.

trehalose, is. kim. disakkarit, mayaların ve bazı mantarların çıkardığı şeker : C12H22O11.

treillage, is. müşabak, kafes işi. e.a.- *latticework*.

trek, is. & f. **trekked, trekking** 1. ağır ağır ve güçlükle gitme(k) seyahat etme(k) göçme(k) göç/hicret etme(k), 2. (Güney Afrika'da) kağı ile gitme(k), 3. *k.d.* yaya gitme(k), 4. ağır/zahmetli yürüyüş/göç, 5. bir günlük menzil, 6. ~ **ker** : güçlükle yol alan/göç eden, kağı ile giden.

trellis, is. & f. 1. müşabak, kafes işi, 2. kafesli cumba/kameriye/bölme/parmaklık vb. 3. kafes işi yapmak, 4. dallarını kafese koymak. ~ **ed wine** : dalları kafes içinde bulunan asma, 5. ~ **like** : kafes gibi, 6. ~ **work** : kafes işi. e.a.- 1. **lattice**, 6. *latticework*.

trematode, is. zool. yassı kurt (*Trematoda*) : birkaç çekmenli yassı asalak kurt. e.a.- *fluke*.

tremble, is. & f. **-bled, -bling** 1. (korkudan, soğuktan vb.) titreme(k) ürperme(k). **to ~ like a leaf** : yaprak gibi /tir tir titremek. **Her voice ~d as she spoke** : Konuşurken sesi titriyordu. 2. çok korkmak, ödü kopmak, 3. ~ **for** : üzerine titreme(k) endiße/üzüntü duymak, 4. titreme(k) ihtizaz etme(k) sallanma(k), 5. ~ **s patol.** (a) titreme, bazı hastalık hallerinde vücudun sürekli titremesi, (b) *bk.* : **milk sickness**, (c) *vet.* zehirli ot yiyan inek ve koynularda kas titremesi, 6. **trembler** : titreyen, 7. **tremblingly** : titreyerek. e.a.- 1. **quake, quiver, shake, shudder, 4. oscillate**.

trembly, sf. **-bler, -bliest** titreyen, sarsılan, sallanan. e.a.- **quivering, tremulous, shaking**.

tremendous, sf. 1. *k.d.* muazzam, heybetli, çok büyük. **There was a ~ crowd** : Muazzam bir kalabalık vardı. a ~ **difference** : çok büyük bir fark, 2. korkunç, dehşet verici, tüyler ürpertici. a ~ **explosion** : müthiş bir infilâk. a ~ **noise** : korkunç bir gürültü, 3. *k.d.* sahane, mükemmel, fevkâlâde, harikulâde, çok güzel. a ~ **love story**. 4. ~ **ly** : muazzam bir şekilde, son derece, müthiş, heybetle, korkunç bir şekilde, 5. ~ **ness** : (a) muazzamlık, heybetlilik, (b) korkunçluk, dehşet vericilik, (c) mükemmelilik, fevkâlâdelik. e.a.- 1. **huge, enormous, great, 2. dreadful, awful, frightening, terrifying, 3. excellent, wonderful**.

tremissis, is., ç. **-misses** 1. **triens d.d.** Doğu Roma İmparatorluğu altın parası (M.Ö. III. yüzyıl), 2. Merovenjlerin bunu takliden çikardıkları altın para.

tremolant, *sf.* titrek (sesli).

tremolite, *is.* tremolit : $\text{Ca}_2\text{Mg}_5\text{Si}_8\text{O}_{22}$ (OH)2.

tremolo, *is., ç. -los müz.* 1. (ses veya çalgıda) titreklik, titreme, 2. çalgıda titreme hasıl eden mekanik düzen.

tremor, *is.* 1. titreme, ürperme, ürperti, ürperiş, râşe, lerze, 2. titreşim, ihtiyaz, 3. sarsıntı. **earth** ~ : deprem, yer sarsıntısı, 4. titrek ses, 5. ~lessly : titremeden, ürpermeden, sarsılmadan, 6. ~ous : titreyen, titrek, titreşimli, ürperen, sarsıntılı. *e.a.-* 1. *shudder, shiver, quaver, quiver, 2. vibration.*

tremulant, *sf.* titrek, titreyen. *e.a.- trembling, tremulous.*

tremulous, *sf.* 1. titreyen, ürperen, 2. ürkerek, korkak, 3. titreşen, titreşimli, ihtiyaz eden, 4. titrek (yazı), 5. ~ly : titreyerek, ürpererek, 6. ~ness : titreme, ürperme, titreklik, ürperti. *e.a.-* 1. *trembling, shaking, quivering, 2. afraid, fearful, frightened, timid, timorous, 3. vibratory.*

trenail, *is. bk.:* **treenail**.

trench, *is. & f.* 1. hendek, çukur, siper, 2. ~s : hendekli tahkimat, 3. hendek/çukur/siper kazmak, 4. hendekli tahkimat yapmak, hendeklerle çevirmek, 5. hendeğe/çukura yerleştirmek, 6. oymak, eşmek, delmek, 7. ~ on/upon : (a) bozmak, ihlâl etmek, müdahele etmek, tecavüz etmek. *to ~ upon s.o.'s property/s.o.'s rights.* (b) yaklaşmak, yakın gelmek, sınırında olmak. **His speech ~ed closely on treason** : Söylediği nutuk ihanet gibi bir şeydi. 8. ~ coat : trençkot, yağmurluk, 9. ~ fever : siper humması : I. Dünya Savaşında siperlerde savaşan askerlerde görülen ve bitlerden ileri gelen hastalık. 10. ~ foot : soğuk ve rütubetten ileri gelen ayak hastlığı, 11. ~ knife : kama, yakın savaşta kullanılan kesici silâh, 12. ~ mortar : siper havanı, düşman siperlerine atış yapan havan topu, 13. ~ mouth *bk.:* **Vincent's angina**, 14. ~ shelter : siper sığınacı, siper içinde yapılan sığınak, 15. ~ warfare : siper harbi. *e.a.-* 1. *ditch, 4. entrench, 6. carve, 7. (a) infringe, encroach.*

trenchant, *sf.* 1. keskin, acı, sert, kuvvetli. ~ wit : keskin zekâ. ~ words : sert/acı söz, 2. şiddetli, etkin, etkili, tesirli, müessir, kuvvetli.

a ~ argument. 3. açık, sarih, vazih, kesin, belirli.

a ~ pattern. 4. esk. keskin, kesici. a ~ blade.

5. trenchancy : keskinlik, sertlik, şiddet, etkinlik, açıklık, kesinlik, vuzuh, sarahat, 6. ~ly : keskin/sert/şiddetli/etkili/kesin/vazih/akçık bir şekilde. *e.a.-* 1. *sharp, biting, acute, incisive, keen, 2. vigorous, effective, energetic, 3. distinct, clear-cut, 4. sharp-edged.*

trencher, *is.* 1. siper/hendek kazan kimse, 2. *esk.* (a) et kesme tahtası, (b) tahta tepsı/tabak, (c) yiyecek, yemek, yemek zevki, ağız tadı, 3. ~man : (a) iştahi yerinde/obur/çok yemek yiyan kimse, (b) *esk.* beleşçi, başkalarının sırtından geçenin. *e.a.-* 3. (a) *heavy eater, (b) parasite, hanger-on.*

trend, *is.* 1. eğilim, meyil, temayül, gelişme yönü. *the ~s in the teaching of foreign languages. the ~ of events* : olayların gelişme yönü. **The ~ of prices is still upward** : Fiyatlar hâlâ artma temayülündedir. 2. üslûp, moda, stil. *the new ~ in women's apparel. set the ~* : moda çıkarmak/yaratmak, 3. yön, doğrultu. **The hills have a western ~** : Tepeler batıya doğru uzanıyor. 4. yönelmek, meyletmek, eğilim/temayül göstermek, eğiliminde olmak, 5. belirli bir doğrultuda uzanmak/gitmek. **The road ~s to the north** : Yol kuzeye doğru uzanıyor. 6. belirli bir yöne dönmek. *e.a.-* 1. *tendency, inclination, direction, drift, 2. fashion, style, mode, vogue, 5. stretch, run, tend, incline, 6. veer, turn.*

trendsetter, *is.* moda yaratıcı (şahıs, dergi vb.).

trendy, *sf.* -ier, -iest 1. en son modaya uygun, 2. şık, kibar, zarif. *a ~ young lady. 3. trendily* : modaya uygun/şık/zarif/kibar bir şekilde, 4. **trendiness** : modaya uygunluk, kibarlık, şıklık.

trente et quarante, *bk.:* **rouge et noir.**

trepan, *is. & f.* -panned, -panning 1. delgi, burgu, 2. *cer.* kafatasını delniente mahsus cerrah aleti, 3. burgu ile delmek/delik açmak, 4. *esk.* (a) başkalarına tuzak kuran kimse, (b) tuzak, kapan, 5. cerrah aleti ile kafatasını delmek, 6. *esk.* tuzak kurmak, tuzağa/kapana düşürmek, 7. *esk.* iğfâl etmek, 8. *esk.* aldatmak, dolandırmak, 9. ~ation : delme, 10. ~ner : delen. *e.a.-* 6. *ensnare, entrap, 7. entice, 8. cheat, swindle.*

trepang

trepang, *is. zool.* bir çeşit deniz hiyarı (*Holothuria edulis*).

trepbine, *is. &f.* **-phined**, **-phining** *cer.*

1. kafatasını delmeye mahsus dairesel cerrah testeresi, 2. bu testere ile kafatasını delmek, 3. **trephibition** : kafatasını delme işlemi.

trepidation, *is.* 1. sarsıntı : titremeye sebep olan korku/heyecan/telâş vb., 2. titreme, türperme, 3. *patol.* titrenti, ihtilâç, şiddetli kas seğirmesi. *e.a.- 1. perturbation, trembling, fright, apprehension, 2. tremor, vibration, 3. clonus.*

treponema, *is., c.* **-mas/-mata** ipliksi bakteri : bazı türleri memelilerde ve kuşlarda hastalık yapar.

treponematosis, *is. patol.* ipliksi bakterilerin sebep olduğu hastalık: frengi, verem dutu vb. gibi.

trespass, *is. &f.* 1. *huk.* başkasının hakkına/mülküne tecavüz (etmek), başkasının arazisine haksı/izinsiz ayak basma(k)/sınıra tecavüz (etmek). **No ~ing** : Girilmez/geçilmez! 2. tecavüz/fuzuli işgal, zorla içeri girme, dokunulmazlığı ihlâl, 3. suç, günah, kanuna karşı gelme, 4. *gen. ~ on/upon* : tecavüz/fuzuli işgal etmek, zorla içeri girmek, dokunulmazlığı ihlâl etmek. **to ~ up(on) s.o.'s rights/property** : birisinin haklarına/mülküne tecavüz etmek. **to ~ up(on)**

s.o.'s kindness : birisinin iyi niyetini kötüye kullanmak. **I don't want to ~ on your time** : Boşuna vakitınızı almak istemem. 5. suç/günah işlemek, kanuna karşı gelmek. ~ **against the law** : kanuna karşı gelmek, 6. ~er : mütecaviz, başkasının mülküne/hakkına tecavüz eden kimse. ~ers will be prosecuted : Girenler hakkında yasal kovuşturma yapılır! *e.a.- 2. invasion, encroachment, intrusion, infringement, 3. offense, sin, 4. encroach, infringe, intrude, 5. transgress, offend, sin.* **NOT** : **TRESPASS**, izinsiz ve yasaya aykırı olarak başkasına ait arazi ve mülke girmektir: *Hunters trespassed on the farmer's fields.* **ENCROACH**, sezdirmeden, sinsi sinsi ve yavaş yavaş başkasının mülküne, hakkına, imtiyazlarına el atmak, tecavüz etmektir: *The sea encroached upon the land.* **INFRINGEMENT**, başkasının haklarını, imtiyazlarını, âdetlerini vb. ihlâl etmek, hiçe saymak, kendi çıkarına kullanmaktadır: *to infringe upon a patent.* **INTRU-**

DE ise, başkasının işine karışmak, burnunu sokmak, istenmeden müdahale etmektir: *to intrude into a private conversation.*

tress, *is.* 1. belik, saç örgüsü/ lülesi, bukle, 2. ~es : (kadınlarda) uzun saç, 3. ~ed : örgülü, lüle lüle.

tressure, *is.* arma kenarında zambak şeklinde küçük süs. ~d : zambak desenli, süslü.

trestine, *is. bk.* : **royal antler.**

trestle, *is.* 1. sehpâ, masa/tezgâh ayaklığı, 2. *müh.* **~bridge** *d.d.* ahşap ayaklı köprü, 3. ~ **table** : sehpâ üzerine kurulmuş masa, 4. ~ **tree den.** furçeta payandası, 5. ~ **work** : iskeleli inşaat, payandalı yapı, iskele, kiriş kafesi.

tret, *is.* fire payı.

trews, *is. İsk.* kareli dar asker pantalonu.

trey, *is.* (iskambil/zar) üçlü.

trez-tine, *is. bk.* : **royal antler.**

tri, *ön ek* 1. “üç”. *ör.: triangle, trichromatic, 2. “üç” yolu, üç yönde, üç tarzda”* *ör.: triphibian, 3. “üç katı/misli, üç parçaya”* *ör.: trisection, 4. “her üç ...-de bir”* *ör.: triennial, triweekly.*

triable, *sf.* 1. denenebilir, tecrübe edilebilir, denenmesi/t tecrübe mümkün, 2. davası görülebilir, 3. ~ness : denenebilme, davası görülebilme.

triacid, *sf. kim.* üç asitli, üç H atomlu (asit), tek valanslı asidin üç molekülü ile birleşebilen. *a ~ base.*

triad, *is.* 1. üçlü (takım/grup vb.), 2. *kim.* (a) üç valanslı (atom/grup/kök). *bk.: monad, dyad*, (b) birbirine yakından bağlı üçlü grup: eşiz ve halojenürler gibi, 3. *müz*, üçlü akort, triyat, 4. ~ic : üçlü, 5. ~ism : üçlüük.

triage, *is. &sf. &f.* **-aged, -aging** 1. (harpde) kazada vb.) yaralıları öncelik derecesine göre ayırmak, 2. acile işleri öncelik sırasına koymak, 3. niteliklerine göre ayırmak/sıralama (k), 4. (öncelik) sırasına koyan, sıralayan, ayıran. *a ~ officer.*

trial, *is. &sf.* 1. *huk.* yargılama, duruşma, muhakeme, davanın görülmESİ. **be on ~** : yargılanmak. **bring/send s.o. to ~ = bring s.o. up for ~** : bireisini mahkemeye sevk etmek/yargıç huzuruna çıkarmak. **be brought to ~ = stand one's ~** : mahkemeye verilmek, yargıcı huzuruna

çökmek, 2. deneme, sınama, tecrübe/muayene (etme), bakma. **by way of** ~ : deneme suretiyle, denemek için. **make ~ of s.o.'s courage** : birisi- nin cesaretini denemek, 3. denenme, sınanma, imtihan, tecrübe edilme, tecrübebe tâbi tutulma. **give sth. a ~ = make the ~ of sth.** : bir şeyi de- nemek/denemeye tâbi tutmak. **on ~** : denenmek- te. **to buy sth. on ~** : denemek için satın almak, 4. (insanın tahammülini deneyici) sıkıntı, me- şakkat, eza, cefa, eziyet, istirap, keder, musibet, felâket, 5. baş belâsı, eziyet/îşkence veren şey/ kimse. **He is a ~ to his mother** : Annesi için bir baş belâsıdır. 6. denenen, tecrübe edilen, üzerinde deneme yapılan, 7. deneme için verilen/ ayrılan, denemeye tahsis edilen. ~ **order** : dene- me için sipariş, 8. ~ and error : çeşitli yolları deneme, dene düzelt yöntemi, 9. ~ balance : mi- zan, muhasebede zimmet ve matlubun geçici karşılaştırılması, 10. ~ balloon : nabız yokla- ma, halkın tepkisini öğrenmek için bir plân hak- kinda verilen ön haber, 11. ~ by jury : jüri heye- ti tarafından yargılanma, 12. ~ jury : (bir yargılama son kararı veren on iki kişilik) jüri he- yeti, 13. ~ lawyer : dava/duruşma avukatı, 14. ~ marriage : deneme evliliği, evlenmeden önce birbirini denemek için evli gibi yaşa- ma, 15. ~ run : deneme/tecnibe işletmesi/ seferi, 16. ~ trip : deneme seferi. *e.a.-* 2. *test, proof, examination, experiment*, 3. *approbation*, 4. *hardship, suffering, affliction, trouble*.

trialogue, *is.* üçlü görüşme/tartışma, üç kişi/grup arasında konuşma/müzakere.

triamorph, *is.* üç türlü kristalleşen in- neral. ~ous : üç türlü kristalleşen.

triangle, *is.* 1. *geom.* üçgen. **equilate- ral** ~ : eşkenar üçgen. **isosceles** ~ : ikiizkenar üç- gen. **right** ~ : dik üçgen. ~ **of forces** : kuvvetler üçgeni, 2. gönye, 3. üçgen+, üçgen şeklinde şey. **a ~ of land** : üçgen arazi, 4. *mütz.* üç köşe, köşelerine çelik çubukla vurularak çalınan mü- zik aleti, 5. üçlü grup/topluluk, 6. **the eternal** ~ *d.d.* aynı kadına âşık iki erkek veya aynı erkeğe âşık iki kadın, 7. **triangled** : üçgen biçiminde, üçgen oluşturan, üçlü. *e.a.-* 5. **triad**.

triangular, *sf.* 1. üçgensel, üçgen şeklinde, üç köşeli, 2. üçgen+, tabanı/kesiti üçgen şeklinde olan. **a ~ prism** : üçgen prizma, 3. üçlü, üç elemanlı, 4. üç kişi/grup arasında olan,

5. ~ity : üçgensellik, üçlüük, 6. ~ly : üçgen şeklinde, üçlü olarak, üç grup halinde. *e.a.-* 3. **triple**.

triangulate, *sf.&f. -lated, -lating* 1. üçgen- li, üçgenlerden oluşan, üçgenlere bölünmüş, 2. üçgenlere ayırmak/bölmek, 3. üçgenlemek, nirengi yapmak, 4. **triangulation** : üçgenleme, nirengi.

triantelope, *is. Avust.* büyük yassı örüm- cek.

triarchy, *is., ç. -chies* 1. üçlü yönetim, üç kişiden oluşan hükümet, 2. üç kişinin birden devlet başkanı olması, 3. üç hükümetle yönetilen ülke. *e.a.-* 2. **triumvirate**.

Triassic = **Trias**, *sf.&is. jeol.* Triyas çağ (na ait) : 180-200 milyon yıl önce yanardağların faal olduğu, dinazor ve deniz sürüngenlerinin meydana çıktığı çağ.

triatric stay, *is. den.* direkler arasına geril- miş yatay tel veya halat.

triatomic, *sf. kim.* 1. üç atomlu, molekülü üç atomdan oluşan, 2. tepkimeye girebilen üç H atomu veya hidroksil grubu olan, 3. ~ally : üç atomlu olarak.

triaxial, *sf.* üç eksenli.

triazine, *is. kim.* triazin : formülü C3H3 N3 olan üç bileşimden her biri ve türevleri.

triazole, *is. kim.* triazol : formülü C2H3 N3 olan dört bileşimden her biri ve türevleri.

tribade, *is.* erkek rolü yapan sevici kadın.

tribadism, *is.* sevicilik. *e.a.-* **lesbianism**.

tribal, *sf.* aşiret+, boy+, aşirete ait. **a ~ dance** : aşiret dansı. ~ly : aşirete ait olarak.

tribalism, *is.* 1. aşiretçilik, aşirete/boya bağlılık ve sadakat, 2. aşiret/ boy töreleri/âdetleri, 3. **tribalist** : aşiretçi, aşirete/boya bağlı/ sadık.

tribasic, *sf. kim.* 1. üç bazlı : baz gruplarıyla yer değiştirebilen üç H atomu bulunan (asit), 2. tek valanslı üç baz grubu ihtiva eden.

tribe, *is.* 1. aşiret, boy, kabile, uruk, oy- mak, soy, 2. aynı sınıfından veya aynı sanattan kimseler, grup, 3. aynı dişi hayvandan gelen züriyet, 4. *biy.* takım, familya, benzer özellikli hayvanlar/bitkiler topluluğu, 5. (şaka olarak) aile, 6. ~less : aşiretsiz.

tribesman

tribesman, *is.*, *ç. -men* urukbirey, aşiret ferdi.

tribo-, *ön ek* "sürtme". *ör.*: *triboelectricity*.

triboelectricity, *is.* sürtme ile elektriklenme.

tribology, *is.* sürtme bilimi : sürtme olaylarını inceleyen teknoloji dalı. **tribological** : sürtme bilimsel. **tribologist** : sürtme bilimi uzmanı.

triboluminescence, *is.* *fiz.* sürtünümlü ışıldama. **triboluminescent** : sürtünümlü ışıldayan.

tribrach, *is.* **1. şiir** üç kısa heceli vezin, **2. ark.** üç kollu alet vb., **3. tribrachic(al)** : üç kısa heceli.

tribulation, *is.* **1.** meşakkat, musibet, belâ, mihnet, büyük sıkıntı, **2.** dert, keder, elem, ıstırap. *His life was a long ~* : Bütün hayatı ıstırap içinde geçti. *e.a.- 1. distress, misery, hardship, trouble, adversity, 2. affliction, sorrow, trial.*

tribunal, *is.* **1.** mahkeme, **2.** yargı/hâkim kürsüsü. *e.a.- 1. court of justice.*

tribunate, *is.* (tarihte) halkın savunan memurlar ve bunların makamı.

tribune, *is.* **1.** halkın savunan kimse, **2.** Roma tarihinde soylulara karşı halkın koruyan (halkın seçtiği) sulh hâkimi, **3.** kürsü, hitabet kürsüsü, platform, **4.** tribün. *e.a.- 3. pulpit, rostrum, dais.*

tributary, *sf. & is.*, *ç. -tarie* **1.** kol akarsu, nehir kolu, **2.** haraçlı, vergi/haraç veren kimse/millet, **3.** yardımcı, yardım eden, yardımda bulunan, **4.** vergi veren/vermesi gereken, **5.** vergi/haraç olarak ödenen, **6.** bağımlı, tâbi, başkasının egenenliği altında olan. *a ~ nation*. **7.** ana nehre karışan (akarsu), **8. tributarily** : bağımlı/tâbi olarak. *e.a.- 3. auxiliary, contributory, 6. subject, subjugated, subordinate.*

tribute, *is.* **1.** (takdir/minnettarlık vb. nişanesi olarak verilen) ödül, hediye, takdirname, iltifat, övme, övgü, sitayı. **to a pay ~ to s.o.** : birine minnettarlık/hürmet/takdir hislerini ifade etmek, **2.** baç, haraç, bağımlı bir milletin/hükümdarın metbuuna ödediği vergi, **3.** hükümdara ödenen vergi/kira vb., **4.** zorla alınan para, haraç. **lay under ~ = levy ~ on** : haraca kesmek, **5.** vergi/haraç ödeme yükümlülüğü. *e.a.- 1. recognition, commendation, eulogy, 3. rent, tax, 4. levy, toll, impost, duty.*

trice, *is. & f.* **triced, tricing** **1.** an, lâhza, çok kısa zaman. **in a ~** : bir anda/lâhzada, çabuk. *He added the figures in a ~.* **2. den. gen. ~ up** : yukarıya çekip bağlamak, halatla yukarıya çekmek, hisa etmek. *e.a.- 1. instant, moment.*

tricentennial = **tricentenary**, *sf. & is.* **1.** üç yüz yılda bir olan, **2.** üç yüz yıl süren, **3.** 300. yıl dönümü. *e.a.- tercentenary.*

triceps, *is.*, *ç. -cepses/-ceps* *anat.* üç başlı kas.

trich-, *ön ek bk.*: **tricho-**.

trichiasis, *is.* *patol.* **1.** kirpik batması, kirpiklerin içeri doğru büyümesi, **2.** idrarda ipliksi elyaf görülmesi.

trichina, *is.*, *ç. -nae* *zool.* trişin (*Trichinella spiralis*) : bağırsaklarda yaşayan ve larvaları kese hâlinde kaslara yerleşen ince kurt.

trichinise/trichinisation, *Brit. bk.*: **trichinize/trichinization.**

trichinize, *glf. -nized, -nizing* *patol.* trişinlemek, trişin bulaştırmak. **trichinization** : trişinleme.

trichinosis = trichiniasis, *is.* *patol.* trişinoz, iyi pişirilmeden yenilen etten (bilhassa domuz etinden) geçen trişinlerin sebep olduğu hastalık: ateş, dermansızlık, ishal vb. ile baş gösterir.

trichinous, *is.* *patol.* **1.** trişinozlu, **2.** trişinli.

trichite, *is.* (bazi volkanik kayalarda görülen) ipliksi mineral. **trichitic** : ipliksi minerale ait.

trichloride, *sf. kim.* üç klorlu, molekülünde üç klor atomu bulunan (bileşim).

trichloroacetic acid, *sf. kim.* üç klorlu sirke asidi: CCl_3COOH : antiseptik vb. olarak kullanılan sert, keskin kokulu bileşim.

trichloroethylene, *sf. kim.* üç klorlu etilen: C_2HCl_3 . yağları eritmekte, organik sentezlerde, kuru temizlemede vb. kullanılan rensiz ve kokusuz, zehirli, tutuşmaz sıvı.

trichlorophenoxyacetic acid, *sf. kim.* üç klorlu fenoksiasetik asit: $\text{Cl}_3\text{C}_6\text{H}_2\text{OCH}_2\text{COOH}$: zararlı otları yok etmeye kullanılır.

tricho-, *ön ek* "saç, kıl, kıl gibi, ipliksi". *ör.*: *trichocyst*. Sesli harf önünde : **trich-**.

trichocyst, *is. zool.* kıl korunaç, trikosit : bir gözeli kirpikli hayvanların dış plazma katindaki özel savunma organı. **trichocystic** : kıl korunaç+.

trichogynie, *is. bot.* kıl eşey : kırmızı yosunun dişilik organındaki tüüsü çıktıtı. **trichogynial = trichogynic** : kıl eşeysel.

trichoid, *sf.* saç gibi. *e.a.- hairlike*.

trichology, *is.* saç bilimi : saçları ve saç hastalıklarını inceleyen bilim. **trichologist** : saç bilimi uzmanı.

trichome, *is. bot.* kıl, tüy, bitki tüyü. **trichomie** : tüüsü, tüy şeklinde, tüy+, tüye ait.

trichomonad, *is. zool.* kıl kamçılı : insan ve hayvanlarda asalak yaşayan bir gözeli hayvan. **trichomonadal = trichomonad** : kıl kamçılı+.

trichomoniasis, *is. patol.* 1. kıl yangısı (*vaginitis*) gibi kıl kamçılıların sebep olduğu iltiaphı hastalık, 2. *vet.* kıl kamçılıların sığirlarda vb. sebep olduğu üreme organı hastlığı (yavru düşürme ve kısırlıkla sonuçlanır).

trichosis, *is. patol.* saç hastlığı.

trichotomize, *glf. -mized, -mizing* üçlemek, üçe bölmek/ayırmak.

trichotomy, *is., ç. -mies* 1. üçlenme, üçe bölünme, üç kısma ayrılma, 2. insan varlığının beden, ruh ve can olarak üçe ayrılması, 3. **trichotomic = trichotomous** : üçlenme+, üçlemsel, üçe ayrılmış, 4. **trichotomously** : üçlenerek, üçe ayrılarak.

trichroism, *is.* üç renklenme : kristale bakış açısına göre ışığı üç ayrı renkte gösterme. **trichroic** : üç renkli.

trichromat, *is.* tamgörür, gözü bütün renklere karşı hassas olan kimse.

trichromatic = trichromic = trichrome, *is.* 1. üç renkli (baskı, fotoğraf vb.), 2. üç temel renkle yapılan, üç rengi ihtiyaç eden, 3. tamgörür, gözü bütün renklere karşı hassas olan.

trichromatism, *is.* 1. üç renklilik, 2. (basıkda, fotoğrafçılıkta) üç temel renk kullanma, 3. **trichromatopsia** *d.d.* tamgörüş, normal görüş, gözü bütün renklere karşı hassas olması. *bk.: dichromatism, monochromatism*.

tri-city, *sf.&is.* 1. üç kent, üç şehir, üç şehrin birleşmesinden oluşan büyük şehir, 2. birleşmiş üç kentten her biri.

trick, *is.&sf.&f.* 1. hile, oyun, desise, dolap, şeytanlık. **to win by a ~** : hile ile kazanmak, 2. el şakası, kaba şaka. **dirty/nasty/mean/shabby/scurvy ~** : kaba şaka, *argo* eşek şakası. **to play a dirty ~ on s.o.** : birine eşek şakası

yapmak. *the ~s of schoolboys*. 3. hüner, marifet, ustalık. **He knows the ~ of making others laugh** : Herkesi güldürmeyecektir. 4. işin sırrı. **the ~s of the trade** : ticaret sırları, 5. kurnazlık, kurnazca oyun/çare. **a ~ worth two of that** : ondan daha iyi bir yol/çare. **to discover the ~ for doing sth.** : bir şeyi yapmanın çaresini/usulünü keşfetmek, 6. hokkabazlık, şaklabanlık, el çabukluğu, 7. garip taraf, huy, hususiyet, 8. garip/gülünç/nahoş âdet, 9. (briç) bir devirde oynanan kâğıtlar, 10. *den.* sıra, nöbet, 11. *k.d.* çocuk, genç kız. **a cute little ~** : küçük sevimli bir çocuk, 12. hünerli, marifetli, ustalıklı. **a ~ shooting, ~ riding**. 13. hüner/ustalık göstermeye yarayan. **a ~ horse**. 14. zor, bilmecce gibi, zekâ ve kurnazlık isteyen. **a ~ question in an examination paper**. 15. aldatmak, hile yapmak, kafese koymak, faka bastırmak, 16. **~ out/up** : süslemek, bezemek, donatmak, 17. **bag of ~s** : (a) bir sürü yalan ve düzen, (b) eldeki olanaklar/ imkânlar, 18. **not/never miss a ~ k.d.** her şeyden haber olmak, hiçbir şey gözünden kaçınmak, 19. **play a ~ on** : birine oyun oynamak, azizlik etmek, 20. **to do/turn the ~ argo** (allem edip kalem edip) maksadına erişmek, istedığını elde etmek, işini görmek, 21. **That'll do the ~** : O işimizi görür. 22. **He knows a ~ or two = He's up to every ~** : O ne kurnazdır/ne hınoğlu hindir! 23. **He has been up to his old ~s** : Yine her zamanki marifetini yaptı. 24. **I know a ~ worth two of that** : Ben bundan âlâsını bilirim. 25. **That cat has been up to her old ~s** : O kedi yine marifetini göstermiş. 26. **~er** : aldatan, hile yapan, 27. **~ingly** : hile ile, aldatarak, 28. **~less** : hilesiz. *e.a.- 1. ruse, artifice, deception, stratagem, wile, 2. prank, practical joke, 7. characteristic, trait, mannerism, 10. turn, shift, 11. child, young girl, 15. deceive, cheat, delude, 16. deck, array, dress up*.

trick cyclist, *is.* 1. cambaz bisikletçi, 2. *Brit.- argo* ruh hekimi. *e.a.- 2. psychiatrist*.

trickery, *is., ç. -eries* hile, hilekârlık, desise, dolap. *e.a.- deceit, artifice, deception, fraud*.

trickish, *sf.* 1. hileli, hilekâr, kurnaz, düzenbaz, aldatıcı, 2. hüner/kurnazlık isteyen, zor, çetrefil, dolambaçlı, 3. **-ly** : hile ile, kurnazlıkla, 4. **-ness** : hile(kârlık), kurnazlık. *e.a.- 1. bk.: tricky*.

trickle

trickle, *is. &f. -led, -ling* 1. damla(t)ma(k), damla damla ak(it)ma(k), siz(dır)ma(k). *Tears ~d down her cheeks.* ~charger : akümülatörü az akımla dolduran cihaz, 2. azar azar/yavaş yavaş gelme(k)/gitme(k)/geçme(k). **The guests ~d out of the room** : Misafirler birer ikişer odadan çıktılar. 3. damla, sizıntı, damlayan/sızan şey, 4. azar azar gelen/giden/geçen şey. *a ~ of visitors throughout the day* : bütün gün azar azar gelip giden misafirler, 5. **tricklingly** : damla damla, damlayarak, sizıntı hâlinde, azar azar.

trick or treat, “Çerez ver, yoksa karışmam hal!” *Halloween* festivalinde kapı kapı dolan çocukların söylediği söz.

trickster, *is.* 1. hilekâr, düzenbaz, dolandırıcı, dalavereci kimse, 2. şakacı, şaka yapan kimse, 3. masallardaki düzenbaz acayıp mahlûk, 4. ~ing : hilekârlık, düzenbazlık, dolandırıcılık; şakacılık. *e.a.- 1. deceiver, cheat, fraud.*

tricksy, *sf. -sier, -siest* 1. şakacı, şakanan hoşlanan, oyunbaz, 2. *esk.* hilekâr, düzenbaz, dolandırıcı, dalavereci, 3. *esk.* uğraştırıcı, yola gelmez, başa çıkmaz, 4. *esk.* süslü, sık, zarif giyimli. *e.a.- 1. prankish, playful, 2. tricky, crafty, wily, 4. spruce, smart, trim.*

tricky, *sf. trickier, trickiest* 1. hilekâr, kurnaz, düzenbaz, dolandırıcı, dalavereci, 2. hileli, 3. usta, hünerli, marifetli, becerikli, 4. kullanılması/yönetilmesi/yapılması zor/nazik ve çok dikkat, hüner ve meleke isteyen, 5. **trickily** : hile ile, hilekârlıkla, kurnazca, düzenbazlıkla, ustalıkla, beceriklice, 6. **trickiness** : hile(kârlık), kurnazlık, düzenbazlık, ustalık, hüner, marifet, beceriklilik. *e.a.- 1. crafty, wily, artful, sly, shrewd, 3. skillful, cunning, adroit, 4. deceptive, uncertain, unpredictable, unreliable, perilous.*

triclinic, *sf.* üç ekseni birbirinden farklı uzunlukta ve eğik olan (kristal).

triclinium, *is., ç. -clinia* 1. Romalıların yemek yerken üzerine uzandıkları ve masanın üç tarafını çevreleyen sedir, 2. (böyle sedirin bulunduğu) yemek odası.

triclette, *is.* işlemeli kumaş.

tricolo(u)r, *sf. &is.* 1. **tricolo(u)red** *d.d.* üç renkli, 2. üç renkli bayrak, 3. *b.h.* Fransız bayrağı.

tricorn, *sf. &is.* 1. üç boynuzlu, üç kenarlı, 2. **tricorne** *d.d.* üç kenarı kalkık şapka.

tricornered, *sf.* üç boynuzlu, üç kenarlı.

e.a.- tricorn.

tricostate, *sf. bot. zool.* üç kaburgalı, üç yollu/çizgili.

tricot, *is.* 1. ince naylon/polyester (çamaşırlık) kumaş, 2. örme işi, triko, 3. (bedene sımsıksı oturan) bale elbisesi.

tricotine, *is.* kabartmalı gabardin.

tricrotic, *sf. fizy.* üç vurulu : her kalp atışında üç atardamar vurusu gösteren (nabız).

tricuspid, *sf.* 1. **tricuspidal** *d.d.* üç çentikli, üç sıvır ucu (diş vb.), 2. ~ **valve** *anat.* üçlü kapakçık : kalbin sağ kulakçığı ile sağ karınçık arasındaki üçgen biçiminde üç parçadan oluşan kapakçık. *bk.: mitral valve.*

tricycle, *is.* üç tekerlekli bisiklet. ~ **landing gear** : (uçakta) üç tekerlekli iniş düzeni.

tricyclic, *sf.* üç çevrimli.

tridactyl(e) = tridactylous, *sf.* üç parmaklı.

trident, *is. &sf.* 1. üç çatallı zipkin, 2. üç dişli gladyatör mızrağı, 3. deniz tanrısi Nептун'ün üç çatallı mızrağı, 4. ~al *d.d.* üç çatallı.

tridentate, *sf.* üç dişli, üç çıktılı/uçlu.

tridimensional, *sf.* üç boyutlu. ~ity : üç boyutluluk.

triceious, *sf. bot. bk.:* **trioecious**.

tried, *f. &sf.* 1. *bk.:* **try** (*geç.z. &fff.*), 2. güvenilir, güvene/itimada lâyik, denenmiş, sağlam. **well-~** : denenmiş, dayanıklı, 3. zahmet /meşakkat/mihnet çekmiş, gün görmüş, tecrübe- li. **much ~** : cefakâr, çok cefa/eziyet çekmiş. *e.a.- 2. dependable, trustworthy, faithful, tested, proved.*

triennial, *sf. &is.* 1. üç yılda bir olan (olay), 2. üç yıllık, üç yıl süren (şey), 3. üçüncü yıl dönümü, 4. *bk.:* **triennium**, 5. ~ly : üç yılda bir.

triennium, *is., ç. -enniums/-ennia* üç yıl, üç yıllık süre/dönem.

triens, *is., ç. trientes* 1. eski Roma bakır parası, 1/3 as, 2. *bk.:* **tremissis** (1).

trier, *is.* 1. deneyen, deney yapan, tecrübe/muayene eden kimse. **He is a ~** : Elinden geleni yapar, sebatkârdır. 2. yargıç, hâkim, jüri, yargılayan kimse. *e.a.- 1. tester, examiner, 2. judge, jury.*

trifacial, *sf. bk.:* **trigeminal**.

trifecta, *is.* üçlü bahis : yarışta birinci, ikinci ve üçüncü gelecek atları bilmeyi gerektiren bahis. *e.a.- triple.*

trifid, *sf.* üçlü, üç çatallı, üç bölünmüş.

trifle, *is.&f. -fled, -fling* 1. degersiz/önemsiz şey. **It's a mere** ~ : Son derece önemsiz bir şeydir. 2. az miktar, cüz'î şey, 3. ucuz ve adî stüs eşyasi, 4. pandispanyalı meyveli tatlı, 5. kalay kurşun alışımlı, 6. *gen. ~ with* : oynamak, dalga geçmek, hafiften almak, oyalamak, önem vermemek. **Don't ~ with me** : Benimle dalga geçme. **He sat trifling with a pen** : Oturmuş kalemiyle oynuyordu. **He is not a man to be ~d with** : O hiç sakaya gelmez = önemsenmeyecek (yabana atılacak) bir kimse değildir. **Don't ~ with your health** : Sağlığınıza oynamayın. 7. eğlenmek, gönül eğlendirmek, oyalamak, 8. vaktini boşuna harcamak, vakit öldürmek, avarelik yapmak. **to ~ the hours away** : saatlerini boşuna geçirmek, 9. boş şeyler konuşmak, gevezelik/havaâlik etmek, 10. **a ~** : biraz, 11. **trifler** : oyalaran, boşuna vakit öldüren, işi ciddiye almayan, havaâ, hoppa. *e.a.- 2. bit, 6. play, toy, 7. dally, 8. idle, waste.*

trifling, *sf.&is.* 1. önemsiiz, ehemmiyetsiz. **a ~ matter**. 2. degersiz, kıymetsiz, cüz'î, çok az. **a ~ sum**. 3. havaâ, sathî, gayriciddî, üstünkörü. **a ~ conversation**. 4. **ABD- k.d.** basit, adî, bayağı, degersiz, 5. vakit kaybı, havaâ işlerle uğraşma, havaâlik, aylaklık, 6. **-ly** : önemsiizce, önem vermeyerek, hafiften alarak, oyalaranarak, vakit kaybederek, 7. **~ness** : önemsiizlik, degersizlik, havaâlik, oyalarma, vakit kaybı. *e.a.- 1. trivial, insignificant, unimportant, petty, inconsequential, 3. frivolous, shallow, light, 4. mean, worthless.*

trifocal, *sf.* 1. üç odaklı, 2. (yakın, orta ve uzak mesafeler için) üç kısımlı. ~s : üç kısımlı gözlük.

trifoliate(d), *sf.* 1. üç yapraklı, yaprak birçiminde üç parçası olan, 2. *bk.* : **trifoliolate**.

trifoliolate, *sf. bot.* üç yapraklı (bitki), üç yaprakçıktan oluşan (yaprak).

trifolium, *is. bot.* yonca, tırfıl (*Trifolium*).

triforium, *is., ç. -foria* (kiliselerde) yan galeri.

triform(ed), *sf.* 1. üç bölmeli, üç kısımlı, 2. üç şekli olan, 3. üç bölümü birleştiren.

trifurcate, *sf.&f. -cated, -cating* 1. **trifurcated** *d.d.* üç çatallı, üç kollu/yollu, 2. üçe ayırmak, üç kola/yola ayırmak/bölmek, 3. **trifurcation** : üçe ayırma/bölme.

trig, *is.&sf.&f. triggered, triggering* 1. *k.d.* trigonometri, 2. *Brit. - k.d.* temiz giyimli, sık, zarif, 3. sağlıklı, sağlam, dayanıklı, kuvvetli, 4. güvenilir, sadık, 5. canlı, faal, uyanık, çevik, atik, 6. takoz, köstek, kütük, 7. *Brit. - k.d. gen. ~ up/out* : sıklaştırılmak, süslemek, kibar/temiz giydirmek, güzelleştirmek, çeki düzen vermek, 8. *k.d.* kösteklemek, (tekerlege) takoz koyarak hareketini önlmek, frenlemek, 9. **~ness** : sıkılık, kibarlık, zarafet; sadakat, güvenilirlik; canlılık, uyanıklık, çeviklik. *e.a.- 1. trigonometry, 2. neat, trim, spruce, 3. sound, strong, firm, 4. dependable, trustworthy, faithful, 5. active, alert, 6. wedge, block, 8. check, obstruct, stop.*

trigeminal, *sf.&is. anat.* 1. üç ikiz sinire ait, 2. **~ nerve** : üç ikiz sinir, beyinden çıkış üç kola ayrılarak baş ve yüze giden beşinci sinir çifti, 3. **~ neuralgia** : üç ikiz sinir ağrısı, yüz nevraljisi.

trigger, *is.&f.* 1. tetik, 2. zemberek tutma mandalı, 3. kıskırtıcı olay, başka büyük bir olaya sebep/başlangıç teşkil eden olay, 4. **quick on the ~** *k.d.* uyanık, atık, çevik, çalâk, eli tetikte, hazırlıca, kafası çabuk işler, 5. (bir olayı vb.) başlatmak, tetiklemek, vukuuna yol açmak, 6. (silâhın) tetiğini çekmek, ateşlemek, patlatmak, 7. **~ finger** : tetik çeken parmak, işaret parmağı, 8. **~ guard** : tetik köprüsü, 9. **~ off = pull the ~** : başlatmak, harekete geçirmek, ateşlemek, tetiği çekmek. *e.a.- 4. impetuous, alert.*

triggerfish, *is., ç. -fish/-fishes* *zool.* çotira balığı (*Balistes capriscus*).

trigger-happy, *sf. k.d.* 1. en ufak târikle silâha sarılan, eli tetikte, sonunu düşünmeden ateş eden, 2. sorumsuz, pervasız, savaş hevesisi, sorumsuzca/sonunu düşünmeden harbe yol açan/sürükleyen.

trigger man, *is. ABD- argo* silâhî haydut, silâh çekip vuran katil, şahsî muhafiz olarak kullanılan haydut.

triglyph, *is. mim.* üçüz yiv (Dorik mimarisinde).

trigo, *is., ç. -gos* buğday (tarlası). *e.a.- (field of) wheat.*

trigon

trigon, *is.* 1. üç köşeli bir çeşit çenk, 2. *astr.* Zodyak'ın dörtte biri, 3. *esk.* üçgen.

trigon. = 1. trigonometric(al) 2. trigonometry.

trigonal, *sf.* 1. üçgensel, üçgen şeklinde, üç köşeli, 2. (kristal) üçüz simetrik, 3. ~ly : üç köşeli olarak.

trigonometric function, *is.* üçgen ölçüsüel işlev, trigonometrik fonksiyon. *e.a.- circular function.*

trigonometry, *is.* üçgen ölçü, trigonometri, müselleşat. **trigonometric(al)** : üçgen ölçüsüel, trigonometrik. **trigonometrically** : üçgen ölçüsüel yöntemle, trigonometrik olarak.

trigraph, *is.* tek ses veren üç harf : *beau'* daki *eau* gibi.

trihedral, *sf. geom.* üç düzlemlü, üç yüzlü, bir noktada birleşen üç düzlemden oluşan (şekil). **a ~ angle.**

trihedron, *is., ç. -drons/-dra geom.* üç yüzlü/üç düzlemlü şekil.

trihydrate, *is. kim.* üçlü hidrat, üç su molekülü cisim. Potasyum pirofosfat K4 P2O7.3H2O gibi.

trijugate = trijugous, *sf. bot.* üç çift yapraklı.

trilateral, *sf.* 1. üç kenarlı, üç yanlı/yönlü, üçlü. **a ~ agreement** : üçlü anlaşma, 2. ~ity : üç yönlütlük/kenarlılık, 3. ~ly : üçlü olarak, üç taraf arasında.

trilby, *is., ç. -bieš Brit.* erkek fôr şapkası. ~ hat *d.d.*

trilinear, *sf.* üç çizgili, üç çizgi ile çevrili.

trilingual, *sf.* 1. üç dilli, üç dil bilen/konusan, üç dilde yazılmış/basılmış/yayınlanmış. **a ~ edition of the plays of Shakespeare in English, French and Italian.** 2. ~ism : üç dil bilme/konuşma, 3. ~ly : üç dilden.

trilateral, *sf.* üç harfli, üç harften ibaret.

trill, *is. &f.* 1. titrek sesle söyleme(k)/ötmeye(k)/terennüm etme(k), 2. (ses) titre(t)me(k), titreş(tir)me(k), 3. müz. titrek ses, 4. (ses) titreklik, 5. *esk.* siz(dır)mak, damla(t)mak. *e.a.- 5. trickle.*

trillion, *sf. &is., ç. -lions /-lion* trilyon : ABD ve Fransız sistemine göre 10^{12} , Alman ve İngiliz sistemine göre 10^{18} . ~th : (a) trilyonuncu, (b) trilyonda bir.

trillium, *is. bot.* bir çiçek etrafında üç yaprağı olan fidan, trilyum.

trilobed = trilobate(d), *sf.* üç kulaklı, üç kısımlı/dilimli. **a ~ leaf** : üç kulaklı/dilimli yaprak.

trilobite, *is.* trilobit : şimdi ancak fosili bulunan bedeni üç bölmeli deniz böceği. **trilobitic** : trilobit+.

trilogy, *is., ç. -gies* üçleme, konuları birbirinin devamı olan üç roman/piyes/opera vb.

trim, *is. &sf.* **trimmer, trimmest**, *zf. &f.* **trimmed, trimming** 1. temiz ve yakışıklı, şık, biçimli, muntazam, düzgün. **be in perfect ~** : son derece düzgün /mükemmel/yerli yerinde olmak. **Everything was in perfect ~** : Her şey mükemmel. 2. budamak, kırpmak, kırpmak, 3. *gen.* ~ off : kesip fazlasını atmak, 4. düzeltmek, intizama sokmak, 5. süslemek, güzelleştirmek, temizleyip nizama koymak. **to ~ oneself up** : giyinip kuşanmak, süslenmek, 6. *den.* yükü düzgün istif ederek gemiyi dengelemek. ~ a boat : bir kayığın dengesini sağlamak. ~ **the cargo** : yükü dengeli şekilde yerleştirmek. ~ **the sails** : yelkenleri rüzgâra göre düzeltmek, *hv.* ayar etmek, 7. *k.d.* (a) azarlamak, paylamak, tekdir etmek, (b) dövmek, dayak atmak, (c) yenmek, bozmak, mağlup etmek, 8. *esk.* donatmak, teçhiz etmek, 9. partiler arasında tarafsız ve dikkatli bir politika izlemek, iki tarafı da memnun etmeye çalışmak, 10. kendi çıkarı için düşünce ve davranışlarını değiştirmek, 11. düzen, nizam, intizam, 12. hâl, vaziyet, 13. *den.* denge, geminin dengeli durumu, rüzgâra göre yelkenlerin ayarlanması, 14. kılık, kıyafet, giyim, süs, 15. süs ve dekor malzemesi, 16. vitrin tanzimi/süslenmesi, 17. budama, kırpmak, kırkma, 18. budanan / kırılan / kesilen parça, 19. *hv.* uçağın dengesi, 20. *mim.* duvarların ufak tefek tahta teziniyatı, 21. otomobilin iç döşemesi ve dış teziniyatı, 22. ~ by the bow *den.* gemiyi başı kırıldan daka fazla suya batacak şekilde denklesitmek, 23. ~ one's sails : ayağını denk almak, zamana/şartlara uymak, 24. in fighting ~ : savaşa hazır. **ship in fighting ~** : gemi savaşa hazır, 25. in good ~ : iyi hâlde/vaziyette, 26. out of ~ : düzensiz, fena vaziyette, (gemi/uçak) dengesi bozuk, 27. ~ly : biçimli olarak, 28. ~mer : düzelten, intizama sokan, süsleyen, kırpan, budayan

kimse/sey, **29. ~ness** : biçimli oluş. *e.a.- 1. neat, smart, trig, spruce, 2. shear, shave, cut, lop, 5. decorate, adorn, deck, ornament, embellish, 7. (a) rebuke, reprove, (b) beat, thrash, (c) defeat, 8. equip, 14. dress, adornment, appearance, 15. adornment, embellishment, garnish.*

trimaran, *is.* üç tekneli kayak.

trimerous, *sf.* **1. bot.** üç kısımlı (çiçek), **2. biy.** üç eklemlı, üç parçalı.

trimester, *is.* **1.** üç aylık süre, **2.** trimestr, takriben bir yılın üçte birini kapsayan okul dönemi, **3. trimestral = trimestrial** : üç aylık.

trimeter, *sf.&is.* üç cüz (tef'ile)den ibaret (mısra).

trimethadione, *is.* trimetadiyon : C6H9NO3. Epilepsi tedavisinde kullanılan beyaz kristalli toz.

trimetric(al), *sf.* **1.** üç tef'ileli, **2. bk.:** **orthorhombic**.

trimetric projection, *is. geom.* üç boyutlu izdüşüm : üç ayrı eksene göre ve değişik ölçekteerde izdüşüm.

trimetrogon, *sf.&is.* (havadan) üç kamera ile çekilmiş (arazi fotoğrafı).

trimmer, *is.* **1.** süsleyen/düzene sokan/budayan/kırpan/düzelten kimse/sey, **2.** zamana ve şartlara uyan kimse, **3.** yan kiriş, **4. elekt.** **trimming capacitor** *d.d.* trimer, ince ayar kapağı.

trimming, *is.* **1.** süsleme, düzenlemeye, düzeltme, **2.** süsleyici şey, süs eşyası, donanı. *the ~s of a Christmas tree.* **3. ~s** : (yemek) garnitür, süs. *roast turkey with all the ~s.* **4. ~s** : kırpıntı, **5. k.d.** azarlama, tekdir, **6. k.d.** dövme, dayak atma, **7. k.d.** yenilgi, mağlûbiyet, bozgun, hezimet. *e.a.- 2. decoration, ornament, 3. garnish, 5. reprobation, 6. beating, thrashing, 7. defeat.*

trimolecular, *sf. kim.* üç moleküllü.

trimonthly, *sf.* üç aylık, üç ayda bir (olan).

trimorph, *is.* **1.** üç şekilli, üç ayrı şekilde bulunan madde/kristal, **2.** üç şekilde her biri, **3. ~ic = ~ous** : üç şekilli.

trimorphism, *is.* **1.** üç şekillilik, üç ayrı şekilde bulunma, **2. zool.** aynı türden olan hayvanın üç değişik biçimde/renkte olması, **3. bot.** aynı bitki üzerinde üç ayrı çeşit çiçek/yaprak bulunması, **4.** bir maddenin üç farklı tarzda kristalleşmesi.

trimotored, *sf.* üç motorlu (uçak vb.).

trim tab, *hv.* dengeleme düzeni, uçağın belirli bir yükseklikte dengeli uçuşunu sağlayan düzen.

trinal, *sf.* üç kat, üç misli, üçlü, üç bölüm-lü/kısmılı. *e.a.- threefold, triple, trine.*

trinary, *sf.* üçlü, üç bölümlü/kısmılı. *e.a.- threefold, ternary.*

trine, *sf.&is.* **1.** üç kat, üç misli, **2.** üçlü grup, **3. astrol.** iki gezegenin birbirinden 120 aralıklı bulunması (ki uğurlu sayılr), **4. bk.:** **Trinity** *e.a.- 1. threefold, triple.*

Trinitarian, *sf.&is.* **1.** üçlemesel, üçlem/teslis ilkesine ait, **2.** üçlemci, üçlem ilkesine inanan (kimse), **3. ~ism** : üçlemcilik, üçlem ilkesini kabul eden mezhep.

trinitrobenzene, *is. kim.* trinitrobenzen: formülü C6H3(NO2)3 olan üç bileşimden her biri TNT' den daha kuvvetli patlayıcı madde.

trinitrocresol, *is. kim.* trinitrokresol, patlayıcı madde: CH3C6H(OH)(NO2)3.

trinitroglycerin, *is. kim. bk.:* **nitroglycerin.**

trinitrotoluene = trinitrotoluol, *is. kim. bk.:* **TNT.**

Trinity, *is., ç. -ties* **1.** üçlem, teslis, ekanimiselâse, Tanrıyi birleşmiş üç ayrı varlık (baba, oğul, kutsal ruh) olarak düşünen Hristiyanlık inanışı, **2. üçlem simgesi**, **3. k.h.** üçlü, üçlü birlik/grup, **4. ~ Sunday** *d.d.* Hamsin yortusunu takip eden pazar günü, **5. ~ House Brit.** kılavuzluk, fener kuleleri, şamandıra vb. ni yöneten kural.

trinket, *is.* **1.** yüzük, küpe vb. gibi ufak ve degersiz ziynet eşyası, cici bici, **2.** degersiz, şey, oyuncak, bıbo.

trinomial, *sf.&is.* **1. mat.** üçterimli (fade). $3x^2+5x+6$ is a ~ expression. **2. biy.** üçlü ad, üç kelimeli isim (alan), **3. ~ly** : üç terimli olarak, üç kelimeli isimle.

trio, *is., ç. trios* **1. müz.** üçlü, triyo, üç sessili/çalgılı (topluluk/beste), **2.** üçlü takım, üç kişilik toplum.

triode, *is. elekt.* triyot, üç elekrotlu lâmba/elektron tüpü.

trioecious = triecious, *sf. bot.* üç tür eşeyli: aynı türün değişik bitkilerinde er, dişi ve çift eşeyli çiçekleri olan.

triolet

triolet, *is. şiir* üçleme: iki kafiyeli, sekiz misralı şiir: birinci misra üçüncü ve yedinci olara, ikinci misra ise sekizinci olarak tekrarlanır, kafiyesi ab aa abab şeklindedir.

trioxide, *is. kim.* trioksit, üç oksijenli bileşim. As_2O_3 (arsenik trioksit) gibi.

trip, *is. &f. tripped, tripping* 1. gezi, gezi, kısa seyahat, yolculuk, tur. **a bus** ~ : otobüs yolculuğu. **round** ~ : gidiş dönüş. **take a ~** : (a) seyahat etmek, (b) *argo* esrar çekmek, uyuşturucu madde kullanmak, 2. gidiş veya geliş. *his daily ~ to the market*. 3. sürçme, çelme, tökezleme, ayak takılması. ~ **wire** : tökezleme teli : birenin geçtiğini haber almak için gerilen tel, 4. yanlış, hata, 5. *mak.* kastanyola, durdurma düzeni, 6. *argo* (a) esrar/LSD çekme, uyuşturucu madde kullanma, (b) uyuşukluk, uyuşturucu madde etkisinde olma, 7. sürçmek, tökezlemek, 8. *gen. ~ up* : çelmek, çelme takmak, ayağına takılmak, tökezletmek. *The rug ~ped him up*. 9. yanlış/hata yapmak, dili sürçmek, yanılmak, 10. hafif hafif/sekererek yürümek, sıçramak, seğırtmek, 11. yana yatmak, eğilmek, 12. yanıltmak, hataya sevk etmek, engellemek, tikamak, kapamak, 13. *gen. ~ up* : yanışını/hatmasını bulmak/yakalamak/ortaya çıkarmak, 14. *den.* dipten ayırmak (lenger), 15. *mak.* (a) açılmak, çözülmek, boşalmak, (b) engeli kaldırıp serbest bırakmak, harekete geçirerek, *az kul.* yolculuk etmek, 16. *esk.* uçar gibi dans etmek, 17. ~ **the light fantastic** : dansa gitmek. *argo* uyuşturucu madde etkisinde olmak. *e.a.- 1. excursion, journey, voyage, tour, expedition, 3. stumble, misstep, 4. error, mistake, blunder, slip, 7. stumble, 10. skip, 11. tip, tilt, 12. hinder, obstruct, overthrow.*

triparted = tripart, *sf.* üç parçalı, üç bölünmüş.

tripartite, *sf.* 1. üç dilimli, üç parçalı, üç bölünmüş. ~ *leaf*. 2. üçlü, üç kişi/grup arasında yapılmış. ~ *agreement*. 3. üç kopyeli, üç nüsha olarak hazırlanmış.

tripartition, *is.* üç parçalı olma, üç bölmeme.

tripe, *is. 1. işkembe, 2. argo saçma, zırva, manasız (söz/yazı), (b) degersiz, adı, istege uylayan.*

tripedal, *sf.* üç ayaklı.

tripersonal, *sf.* üçemli, üç kişiden oluşan. ~**ity** : üçemlik, üç kişiden oluşma.

tripetalous, *sf. bot.* üç petalli, üç taç yapraklı.

triphammer = trip hammer, *is. mak.* şahmerdan.

triphenylmethane, *is. kim.* trifenilmetan, boyaya yapmakta kullanılan renksiz katı bileşim : $(C_6H_5)_3CH$.

triphibian = trihibious, *sf.* 1. üç işlemli: karada, denizde ve havada savaşan/şleyen, 2. karaya, denize, karlı ve buzlu araziye inip kalkabilen (uçak).

triphosphoric acid, *is. kim.* trifosfor asidi, ancak tuzları bulunan kuramsal asit : $H_5P_3O_10$.

triphthong, *is. 1. s.bl.* üç ün : üç sesli gibi söylenen tek heceli kelime ör.: İngilizlerin telâf-fuzunda *fire*, 2. *az kul. bk.:* **trigraph**, 3. ~**al** : üç ünlü.

triphylite = triphyline, *is.* trifili, $Li\text{-Fe}\text{-Mn}\text{-P}$ cevheri.

tripinnate(d), *sf. bot.* üç dilimli, üç dilikli (yaprak). **tripinnately** : üç dilim hâlinde.

triple, *is. &sf. &f. -pled, -pling* 1. üç kat, üç misli, 2. üç parçalı, üç böülümlü, üçlü. ~ **alliance** : üçlü ittifak, 3. üç çeşit, üç türlü, 4. üçlü grup/dizi, 5. (beysbol) üç kalelik top vuruşu, 6. üç misli olmak/yapmak, üç katını almak, 7. ~ **bond** *kim.* üçlü bağ, iki atomun üç elektro-nunu karşılıklı ortaklaşmasından oluşan bağ, 8. ~ **decker** : üç katlı sandviç, üç katlı şey, **uvuuu** ~ **expansion engine** : üç genişlemeli makine, 10. ~ **jump** : üç adım atlama, 11. ~ **me-asure** = ~ **time müz**. üç vurgulu tempo, 12. ~ **nerved** : *bot.* üç damarlı (yaprak), 13. ~ **play** : üç oyuncuyu dışarıda bırakarak oynanan beysbol, 14. ~ **point** : üçlü nokta: bir maddenin kati, sıvı, gaz hâlinde bir arada bulunduğu sıcaklık derecesi, 15. ~ **rhyme** : *bk.:* **feminine rhyme**, 16. ~ **threat** *ABD-k.d.* üçlü rakip, üç sahada hünerli kimse.

triple-space, f. -spaced, -spacing iki satır ara bırakmak, iki satır ara bırakarak yazmak.

triplet, *is. 1. üçüz, üçüz kardeşlerden her biri, 2. ~s* : üçüzler, 3. üçlü grup/topluluk, 4. üç misralı kafiyeli şiir kitası, 5. **tercet** *d.d. müz.* üçleme: iki notalık fasılada çalınan üç nota.

tripletail, *is., ç. -tail-tails* *zool.* üç kuyruk (*Lobotes surinamensis*) : Akdeniz ve Atlantik'te avlanan üç çatal kuyruklu, iri bir balık.

triplex, *sf.&is.* 1. üçlü, üç bölümlü, üç kısmdan oluşan, üç kat, üç misli, 2. üç daireli ev.

triplicate, *sf.&is&f. -cated, -cating* 1. *gen. in ~* : üç nüsha (hâlinde), 2. üç nüshah, üç kath, üçlü, 3. üçüncü nüsha/kopya, 4. üç kopyasını çi-karmak, üç nüsha olarak yazmak/basmak/hazırlamak, 5. üçlemek, üç kat/üç misli yapmak, 6. **triplication** : üçleme, üç kat etme/olma, üç kopya çıkarma.

triplicity, *is., ç. -ties* 1. üçle(n)me, üç kat/üç misli olma, 2. üçlü grup/takım, 3. *astrol.* burçlar kuşağının üçlemesi.

triploid, *sf.&is.* triploid, üç kat kromozomlu : normal haploid kromozom sayısına üç seri hâlinde sahip olan (göze/organizma).

tripod, *is.* 1. üç ayaklı sehpâ, 2. üç ayaklı iskemle.

tripodal = **tripodic**, *sf.* üç ayaklı.

tripody, *is., ç. -dies* *giir* üçlü vezin.

Tripoli, *is.* 1. Trablusgarp, Trablusşam, 2. *k.h.* Trablus taşı, cilâ için kullanılan alçı taşı.

tripos, *is., ç. -poses* Cambridge Üniversite-sinde şeref pâyesi sınavı.

tripper, *is.* 1. gezginci, seyahat eden kişi, 2. *mak.* (a) tetik (mekanizması), (b) kilitleme/çözme mandalı, kastanyola, 3. *Brit.-k.d.* turist, seyyah, 4. *argo* esrar içmiş/uyuşturucu madde ile kendinden geçmiş kimse. *e.a.- 3. tourist.*

trippet, *is. mak.* mandal, tırnak, dil : baş-ka bir parçaya düzgün araklılarla çarpan çıkıştı/parça/kam.

tripping, *sf.&is.* 1. çevik, kıvrak, hafif adımlarla yürüyen, 2. çeviklik, kıvraklık, hafif adımlarla/sekererek yürüyüş, 3. hafif bir dans, 4. ~ly : sekerek, çevik/kıvrak/hafif adımlarla.

triptane, *is. kim.* triptan: (CH₃)₂CHC(CH₃)₃. Vuruntuyu önlemek için benzine katılan renksiz sıvı.

tripterous, *sf. bot.* üç kanathı.

triptych, *is.* 1. üç kanatlı resim/tablo, 2. üç kere katlanan yazı levhası.

triquetrous, *sf.* 1. üç kenarlı, üçgen şekilde, 2. üçgen kesitli. *e.a.- 1. triangular, three-sided.*

triradiate(d), *sf.* üç ışını. **triradiately** : üç ışını olarak.

trireme, *is.* kadırga, üç sıra kürekli eski savaş gemisi.

trisaccharide, *is. kim.* trisakkarit: hidrolizle üç monosakkarit veren hidrokarbon.

trisect, *f.* 1. üçe bölmek, 2. *geom.* üç eşit kısma ayırmak/bölmek, 3. **~ion** : üçe bölmeye, üç eşit kısma ayırmaya, 4. **~or** : üçe bölen/ayıran.

trisepalous, *sf. bot.* üç çanak yapaklı.

triseptate, *sf. bot. zool.* üç bölmeli.

triserial, *sf.* üç sırahı, üç dizi hâlinde.

triskelion = **triskele**, *is., ç.* **triskelia** üç kollu/üç bacaklı/üç dallı simge.

trismus, *is., ç. -muses* *patol.* 1. çene kasılması/kilitlenmesi, 2. kilitlenmiş çene, 3. **trismic** : çene kasılması/kilitlenmesi ile ilgili.

trisoctahedron, *is., ç. -drons/-dra* yirmi dört yüzlü: üçerli gruplar hâlinde yirmi dört yüzü olan düzgün kati cisim. **trisoctahedral** : yirmi dört yüzlü şeklinde.

trispermous, *sf. bot.* üç tohumlu.

tri-state = **tristate**, *sf.* üç devlet+, komşu üç devletin arazisine ait.

triste, *sf. Fr.* üzgün, mahzun, elemli, kederli, üzücü, acıklı, hazin. *e.a.- sad, sorrowful.*

tristesse, *is. Fr.* üzüntü, keder, elem, hüzün. *e.a.- sadness, sorrow, melancholy.*

tristful, *sf. esk.* 1. üzücü, elem/keder verici, hazin, 2. ~ly : hazin bir şekilde, 3. **~ness** : üzücülik, hazinlik. *e.a.- 1. sorrowful,*

tristich, *is.* üç misralı şiir kit'ası. **~ic** : üç misralı.

tristichous, *sf.* 1. üç sırahı, üç sıra hâlinde dizili, 2. *bot.* (yaprakları vb.) üç düşey dizi hâlinde.

tristylous, *sf. bot.* (çiçek dişilik uzvı) üç saplı.

trisyllable, *is.* üç heceli kelime. **trisyllabic(al)** : üç heceli. **trisyllabically** : üç heceli olarak. **trisyllabism** : üç hecelilik, üç heceli oluş.

tritanopia, *is.* tritanopia, sarı, mavi körlüğü, gözün sarı ve mavi renkleri görmemesi. **tritanopic** : tritanopia+

trite, *sf. triter, triest* 1. (tekrarlanan tekrarlanan) eskimiş, bayatlamış, etkisini yitirmiş, 2. basit, adı, basmakalıp, harciale, kerkesçe bilinen, malûm, 3. *esk.* (sürtünmekten vb.) aşınmış, yıpranmış, 4. ~ly : alelâde, basmakalıp bir şekilde, 5. **~ness** : adılık, bayaklılık, basmakalıplık, bayatlık. *e.a.- 1. hackneyed, ordinary, threadbare, commonplace, stereotyped, 3. worn-out, frayed. k.a.- 1. original, fresh, vivid, striking.*

trithesim

trithesim, *is.* üç tanrıcılık, üç tanrı inancı, özellikle Baba, Oğul ve Kutsal Ruhun ayrı varlık olduklarına inanış. **tritheist** : üç tanrıçı. **tritheistic(al)** : üç tanrı inancına ait.

tritium, *is. kim.* trityum : atom ağırlığı üç olan hidrojen yerdeşi/ izotopu.

triton, *is. 1. fiz.* triton : bir proton ve iki nötrondan oluşan pozitif yüklü çekirdek. *bk.*: **deuteron**, *2. zool.* boru şeklinde bir çeşit deniz salyangozu veya bunun renkli kabuğu.

Triton, *is. 1.* başı ve gövdesi adam, kuyruk tarafı balık olan eski Yunan deniz tanrısı, *2. a ~ among minnows* : önemsiz kimseler arasında önemli görünen kimse.

tritone, *is. müz.* üçlü fasila.

triturate, *is. &f. -rated, -rating* **1.** ezip toz etme(k), öğütme(k), dövme(k), **2.** toz, un, pudra, ezilip toz hâline getirilmiş madde, **3. bk.:** **trituration** (3), **4. triturable** : öğütülebilir, toz/un hâline getirilebilir, **5. triturator** : öğüten, toz/un hâline getiren.

trituration, *is. 1.* öğütme, ince toz/un hâline getirme, **2.** öğütülme, toz/un hâline gelme, **3. ecz.** (a) toz hâlindeki ilâci süt ve şekerle karıştırma, (b) süt ve şekerle karıştırılmış ilâç.

triumph, *is. &f. 1.* utku, zafer, büyük başarı, muvaffakiyet, galebe, **2.** zafer alayı, **3.** zafer sevinci, **4.** zafer kazanmak, muzaffer olmak, **5.** yenmek, galip gelmek, galebe çalmak, **6.** başarmak, muvaffak olmak. *to ~ over one's enemies*. *to ~ over fear*. **7.** zafer/başarı ile sevinmek/ övünmek, iftihâr etmek, kıvanç duymak, **8.** zafere kutlamak, zafer alayı tertip etmek, **9. ~er** : utku/zafer/başarı kazanan kimse. *e.a.-1. victory, conquest, success, 3. jubilation, exultation, 4. conquer, 5. prevail, 6. succeed, 7. exult, rejoice, glory, 8. celebrate. k.a.-1. defeat, failure.*

triumphant, *sf. 1.* utkusal, zafer+. ~ **arch** : tâk-ı zafer. ~ **ode** : zafer kasidesi, **2.** zafer sevinci duyan, başarısı ile övünen/iftihâr eden, **3.** zaferi/başarıyı kutlamak için düzenlenen. ~ **banquet** : zafer şöleni.

triumphant, *sf. 1.* utkulu, muzaffer, galip, büyük başarı/zafer kazanmış, **2.** zafer sevinci duyan, zaferi/başarısı ile övünen/iftihâr eden, **3. esk. bk.:** **triumphant** (1), **4. ~ly** : muzafferane, zaferle, başarı ile. *e.a.-1. victorious, successful, 2. exultant, rejoicing.*

triumvir, *is., ç. -virs/-viri* **1.** (eski Roma'da) aynı görevi yapan üç hâkimden biri, **2.** aynı mevki ve yetkiyi paylaşan üç kişiden biri, **3. ~al** : üçler erkine ait, **4. ~ate** : (a) üçler erki, üç kişilik yönetim, (b) üçlü grup, (c) aynı görevi paylaşan üç kişilik heyet.

triune, *sf. üçü birleşmiş, (üçlem/teslis akindesinde olduğu gibi) tek vücut olmuş (üç varlık).*

triunitarian, *is. bk.:* **Trinitarian**.

triunity, *is., ç. -ties* **1.** üçlü grup, **2.** üçlenme, üç kath/üç misli olma.

trivalent, *sf. kim.* üç değerli/valanslı. **trivalence = trivalency** : üç değerlik/valanslılık.

trivalve, *sf. &is.* üç kapaklı (salyangoz kabuğu vb.).

trivet, *is. 1.* nihale, sofrada sıcak tabak altına konulan ayaklı madenî tepsî, **2.** sacayağı, sacayak, **3. as right as a ~** : sapasağlam, (durumu/sağlığı) mükemmel, demir gibi.

trivia, *ç. is.* degersiz/önemsiz şeyler, *argo fasa fiso, kıvrı zıvır. e.a.- trifles, trivialities.*

trivial, *sf. 1.* degersiz, önemsiz, ehemmiyetsız, cüz'î, saçma. *Don't bother me with ~ matters.* **2.** bayağı, adî, basit, alelâde, **3. ~ly** : önemsizce, alelâde/bayağı/basit bir şekilde, **4. ~ness** : degersizlik, önemsizlik, basitlik, bayağılık, alelâdelik. *e.a.- 1. unimportant, inconsequential, frivolous, trifling, insignificant, petty, 2. commonplace, ordinary. k.a.- 1. important, significant, momentous.*

trivialism, *is. 1.* degersizlik, önemsizlik, ehemmiyetsızlık, alelâdelik, basitlik, bayağılık, **2. degersiz/önemsiz/ehemmiyetsız/alelâde/basit şey.**

triviality, *is., ç. -ties* **1.** degersiz/önemsiz/ ehemmiyetsız/cüz'î/adî/basit/bayağı/alelâde şey, **2. degersizlik, önemsizlik, ehemmiyetsızlık, alelâdelik, basitlik, bayağılık.**

trivium, *is., ç. trivia* (Orta Çağlarda) yedi sanatın alt bölümünü oluşturan dil bilgisi, belâgat ve mantık.

triweekly, *sf. &zf. &is., ç. -lies* **1.** üç haftalık, **2.** üç haftada bir (olan/yayınlanan), **3.** haftada üç kere (olan/yayınlanan), **4.** üç haftalık veya haftada üç kere yayınlanan gazete/dergi vb.

-trix, son ek -tor ile son bulan eril adları dişil yapar: **aviator** tayyareci(erkek) -> **aviatrix** tayyareci (kadın).

trocar = **trochar**, *is. cer.* çekmen, trokar: bedenin su toplanmış yerinden su çekmeye mahsus sıvı ucu cerrah aleti.

trochaic, *sf.&is.* 1. uzun kısa heceli, biri uzun, biri kısa iki heceden oluşan (vezin), aruz vezni, 2. *gen.* ~s : aruz vezniyle yazılmış şiir, 3. ~ally : aruzla.

trochal, *sf. zool.* yuvarlak, tekerleğe benzer.

trochanter, *is.* 1. *anat. zool.* ulyuluk kemini kalçaya ekleyen yumru kısmı, trokanter, 2. böcek bacağının ikinci eklemi, 3. ~al = ~ic : trokanter+.

troche, *is. ecz.* yuvarlak/yassı hap, tablet.

trochée, *is.* uzun kısa heceli, biri uzun, biri kısa iki heceden oluşan (vezin), aruz vezni.

trochilus, *is., ç. -li zool.* 1. kolibri, 2. *az kul.* (a) öteğen, söğüt öteğeni (*Phylloscopus trochilus*), (b) timsah kuşu. *e.a.-* 1. *hummingbird*, 2. (a) *warbler*, (b) *crocodile bird*.

trochlea, *is., ç. -leae anat.* aşık kemiği, makaramsı kemik/kıkırdak.

trochlear = **trochleariform**, *sf.* 1. *anat.* aşık kemiği ile ilgili, 2. *fizy. anat.* makaramsı, makara biçiminde, 3. *bot.* makaraya benzer, yuvarlak ve ortası çökük.

trochoid, *is. &sf.* 1. *geom.* teker eğrisi : bir doğru üzerinde kaymadan yuvarlanan bir çemberin çapı (veya uzantısı) üzerindeki bir noktanın çizdiği eğri, 2. yuvarlanan, 3. ~al : tekerlek veya tekerlek eğrisi şeklinde, 4. ~ally : tekerlek gibi yuvarlanarak/dönerek.

trochophore = **trochosphere**, *is. zool.* yüzgen larva, birçok kurt ve yumuşakça türlerinin suda serbest yüzgen armut biçiminde larvası.

trod, *f. bk.:* **tread** (*geç.z.&sf.f.*).

trodden, *f. bk.:* **tread** (*sf.f.*)

trode, *f. esk. bk.:* **tread** (*geç.z.&sf.f.*).

troglodyte, *is.* 1. mağara adamı, mağarada oturan kimse, 2. münzevi, köşeye çekilmiş kimse, 3. *zool.* insana benzer maymun, 4. **troglodytic(al)** : mağara adamı gibi, ilkel, iptidai, yabanî, vahşi, münzevi.

trogon, *is. zool.* kemirgen gagali kuş (*Trogon*) : parlak tüylü, kısa kanatlı ve uzun kuyruklu, gagalarının kenarı dişli tropik Amerika kuşu. **~oid** : bu kuşa ait.

troika, *is.* 1. üç atlı Rus arabası, 2. araba ya koşulmuş üç at, 3. üçer erki, üçlü yönetim. *e.a.-* 3. *triumvirate*

Trojan, *sf.&is.* 1. Truva+, Truvalı, Truva şehrine/ahalisine ait, 2. cesur, yiğit, gözü pek, azımkâr, yılmaz kimse. **like a ~** : çok çalışkan, azımkâr, yiğit, cesur. **to work like a ~** : yılmadan çalışmak, 3. ~ **Horse** : Truva atı, 4. ~ **War** : Truva Savaşı.

troll, *is. &f.* 1. yüksek/gür sesle/serbestçe şarkı söylemek, 2. birbirini takip eden birkaç sesle şarkı söylemek, 3. su içinde oltayı sürükleyerek balık tutmak, 4. oltayı sürüklemek/gezdirmek, 5. dön(dür)mek, yuvarla(n)mak, 6. birbirini takip eden seslerle söylenen şarkı, 7. narakat, tekrar, 8. oltayı sürükleyerek balık avlama, 9. oltaya iğnesine yakın takılıp firıldak gibi dönen yem, 10. (İskandinav folklorunda) mağara veya yer altında yaşayan doğaüstü yaratık (dev veya cüce), 11. ~er : (a) birkaç sesle şarkı söyleyen, (b) oltayı sürükleyerek balık avlayan.

trolley, *is., ç. -leys, f. -leyed, -leying*
1. tramvay, 2. asma araba, asma ray/tel üzerinde hareket eden araba, 3. akım makarası : trolleybüsse elektrik hattından akım getiren kolin ucundaki tele sürtünen makara, 4. yük boşaltmak için gövdesi kaldırılıp indirilen araba, 5. *Brit.* el arabası, 6. drezin, 7. tramvayla/trolleybüsle gitmek/taşımak, 8. ~ **bus** = ~ **coach** : trolleybüs, 9. ~ **car** : tramvay arabası, 10. ~ **line** : (a) tramvay/trolleybüs hattı, (b) tramvay/trolleybüs ile yolcu taşıma sistemi, 11. ~ **man** : vatman veya tramvay biletçisi, 12. ~ **pole** : tramvay/trolleybüs hattı direğii, 13. ~ **wire** : tramvay/trolleybüs teli, 14. **off its ~** : arştan çıkmış, 15. **off his ~ k.d.** kaçık, kafadan çatlat.

trolllop, *is.* 1. pasaklı kadın, 2. sürtük, fahişe, orospu, 3. ~ish = ~y = ~ing : pasaklı, sürtük, fahişe, orospu. *e.a.-* 1. *slattern*, 2. *prostitute*.

trombidiasis = **trombidiosis**, *is. vet.* kene nelenme, kene üşüşmesi. **trombiculiasis**, **trombiculosis**, **trombidiiasis d.d.**

trombone = **slide trombone**, *is. müz.* trombon.

trombonist, *is.* tromboncu.

trommel, *is.* (silindir şeklinde) döner kalbur.

tromometer

tromometer, *is. Brit.* depremölçer, çok hafif sarsıntıları ölçen alet.

trompe, *is. 1.* su kötüüğü, akan sudan yaranarak demirci ocağına hava üfleme düzene, *2.* (kubbemsi/konik/dairesel) köşe kemeri, *3. ~ l'oeil Fr.* âdeten canlı/sahici gibi görünen göz alıcı resim/tableo.

-tron, *son ek* “aleti, cihazı”. (özellikle elektronik ve çekirdek fiziğinde kullanılır). *ör.:* *cyclotron*.

trona, *is.* soda, kuru göl yataklarında rastlanan sodyum karbonat ve bikarbonat: $\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$.

troop, *is. & f.* *1.* kümə, sürü, topluluk, kabalık, *2. As.* zırhlı süvari bölüğü, *3. ~s* : (a) askerî birlik/müfreze, kıt'a, polis müfrezesi, (b) asker(ler). *How many American ~s served overseas in World War II?* *4.* izci birliği, *5.* sürü, gürüh, *6.* bir araya topla(n)mak, kümelenmek, sürü hâlinde topla(n)mak. *~ together* : bir araya toplamak, *7.* üşünek, toplu olarak yürümek/ilerlemek. *~ in/out* : sürü hâlinde girmek/çıkmak, *8.* yürümek, yürüyüş yapmak, gitmek. *~ down to breakfast*. *~ away* : yürüyüş yapmak, ilerlemek, gitmek. *~ off* : gitmek, gidivermek, *9. gen. ~ with* : arkadaş olmak, *10. ~ the colors d.d. Brit.* asker safları önünde bando ile bayrak geçirme töreni yapmak. *e.a.- 1. company, band, body, group, crowd, 5. herd, flock, swarm, 7. throng, 8. go, walk, 9. associate, consort.*

troop carrier, *is. 1.* asker taşıma uçağı, *2.* piyade birliklerini ve teçhizatını taşıyan zırhlı kamyon.

trooper, *is. 1.* süvari eri, *2.* atlı polis, *3. state ~ d.d. ABD eyalet polisi, 4. süvari atı, 5. troopship d.d. Brit.* asker gemisi, *6. ~ -train* : asker treni.

tropaeolum, *is., ç. -lums/-la bot.* bir tür Lâtin çiçeği.

trope, *is. 1.* mecaz, *2.* asıl metne yapılan ilâve.

trophic, *sf.* besinsel, besine/gıdaya/beslenmeye ait, beslenme ile ilgili.

trophied, *sf.* ödül/kupa kazanmış.

tropho-, *ön ek* “beslenme” anlamı katar. *ör.:* *trophoplasm*. Sesli harf önünde: *troph-*.

trophoblast, *is.* böcek embriyonlarının besleyici dış derisi. *~ic* : embriyon dış derisine ait.

trophoplasm, *is. biy.* besleyici protoplâzma *~ic = -atic* : besleyici protoplâzmaya ait.

trophy, *is., ç. -phies* *1.* ganimet, harp ganimeti, *2.* ödül, mükâfat, zafer ve başarı belgesi olarak verilen şey, *3.* spor yarışmasında kazananlara verilen kupa, *4.* andaç, hatıra, yadigar, bergen, *5.* av hatırlası olarak saklanan aslan/ayı postu, geyik başı vb. *6. mim.* bina üzerinde kabartma silâh resmi.

-trophy, *son ek* “beslenme, büyümeye, gelişme”. *ör.:* *hypertrophy*.

tropic, *is. & sf.* *1. cog.* dönence, medar. *~ of Cancer* : Yengeç Dönencesi, eşleğin/ekvatorun 23.5° kuzeinden geçen enlem. *~ of Capricorn* : Oğlak Dönencesi, eşleğin/ekvatorun 23.5° güneyinden geçen enlem, *2. astr.* dönence düzlemi : dönence çemberlerinden geçen düzlem, *3. dönençel, tropical*. *e.a.-3. tropical*.

tropical, *sf.* *1.* dönençel, tropical, dönençeller arasındaki bölgeye özgü. *~ diseases* : tropical hastalıklar, *2.* çok sıcak ve rutubetli. *~ climate* : sıcak ve rutubetli iklim, *3. az kul.* mecazî, kinalyeli, *4. ~ continental* : alçak yerlerde oluşan sıcak ve kuru hava kütlesi, *5. ~ cyclone* : dönençel siklon, hızla done done esen fırtına, *6. ~ fish* : akvaryum balığı, sıcak denizlerden yakalanıp akvaryumda beslenen renkli balıklar, *7. ~ maritime* : alçak yerlerde oluşan sıcak ve rutubetli hava kütlesi, *8. ~ year* : dönence yılı, *9. ~ ity* : dönençellik, sıcak ve rutubetli oluş, *10. ~ly* : (a) sıcak ve rutubetli ülkelere özgü olarak, (b) mecazî olarak. *e.a.-3. metaphorical, figurative, 10. (b) figuratively*.

tropicalise/tropicalisation, *Brit. bk.:* *tropicalize/tropicalization*.

tropicalize, *gl.f. -ized, -izing* dönençellesitmek, sıcak ve rutubetli iklimle alıştırmak. **tropicalization** : dönençelleştirme.

tropic bird, *is. zool.* dönence kuşu (*Phaethontidae*) : Tropik bölgelerde yaşayan kara bebekli beyaz tüylü, uzun kuyruklu ve parmakları zarlı birkaç çeşit kuş.

tropism, *is. biy.* doğrulum, yönelim: canlıının büyütükçe dış uyarana (ışık vb.) doğru yönelmesi. *~atic = tropistic* : doğrulumsal, yönelimsel.

tropo-, *ön ek* “yönenen, doğrulan, dönen, uyan” anlamı katar: *ör.:* *tropophylous*. *s.h.ö. : trop-*

tropology, *is.*, *ç.* (2. *icin*) -gies **1.** (konuşmada/yazında) mecaz kullanma, **2.** mecaz sanatı üzerine yazılmış eser, **3.** dinî kitapların metnini ahlâkî anlam vererek yorumlama, **4.** *trpologic (al)* : mecazî.

tropopause, *is.* toposfer, stratosfer hududu.

tropophilous, *sf.* çevreye/çevre iklimine uymuş.

troposphere, *is.* alt hava yuvarı, troposfer. **tropospheric** : alt hava yuvarında olan, troposferik.

troppo, *zf.* *It. müz.* çok, fazla.

trot, *is.&f.* **trotted**, **trotting** **1.** tırış gitmek, **2.** koşmak, acele ile/hızlı hızlı yürümek, **3.** tırış. **go at a ~** : tırış gitmek. **break into a ~** : tırısa başlamak, atı tırısa kaldırıkmak, **4.** hızlı yürüyüş, koşuş, telâş. **on the ~** : telâşlı, devamlı hareket hâlinde. **I've been on the ~ all day** : Büttün gün harıl harıl çalıştım/koşturup durdum. **to keep s.o. on the ~** : acele ettirmek, iki ayağını bir pabuca sokmak, **5.** *ABD- argo* yabancı dil derslerinde gizli olarak kullanılan tercüme kitabı, **6. ~s argo** ishal, **7. ~ out k.d.** (a) gösteriş yapmak, gösteriş için ileri sürmek/meydana çıkarmak. **~ out one's knowledge** : bilgiçlik taslamak, malîmatfürû(ş)luk yapmak, (b) (değismeşen/basmakalip seyleri) ortaya atmak, tekrarlamak, söylemek. *He ~s out his old jokes at every party.* **~ out the usual excuse** : her zamanki mazereți ileri sürmek. **e.a.- 2. bustle, hurry** **5. crib, pony**, **6. diarrhea**.

troth, *is. esk.* **1.** sadakat, bağlılık, vefa, **2.** gerçek, hakikat. **in ~** : aslında, gerçekten, **3.** ant, ahit, bağlılık yemini. **plight one's ~** : (nişanlıya) bağlılık yemini etmek. **e.a.- 1. faithfulness, fidelity, loyalty, 2. truth, verity.**

trothplight, *sf.&is&f. esk.* **1.** nişanlı, nişanlanmış, **2.** nişanlılık, nişanlanma, **3.** nişanlanmak. **e.a.- 1. betrothed, 2. betrothal, 3. betroth.**

trotline, *is.* akıntıya veya derine yerleşti-rilen oltalı balık ağı.

trotter, *is.* **1.** tırış giden at, **2.** telâşçı, aceleci, mütemadiyen telâşla sağa sola koşan kimse, *argo* telâş nazırı, **3.** paça.

trotyl, *is. kim. bk.* : **TNT.**

troubadour, *is.* saz şairi, âşık, ozan.

trouble, *is.&f. -bled, -bling* **1.** üzmek, eziyet/sıkıntı vermek, **2.** zahmet etmek/vermek, rahatsız etmek. **~ s.o. for** : rica etmek, istemek. **May I ~ you for the salt?** (Zahmet olmazsa) tuzu verebilir misiniz? **Sorry to ~ you** : Size zahmet verdigim için özür dilerim. **3.** ağrı/istirap vermek. **be ~d with flu** : nezleden mustarip olmak, **4.** canını sıkmak, sinirlendirmek, başını ağrıtımak. **Don't ~ me with all these details!** Bu teferraatla başımı ağrıtma! **5.** rahatsız/tedirgin etmek. **The Prime Minister can't be ~d with all the petty problems** : Başbakan ufak tefek meselelerle rahatsız edilemez/meşgul olamaz. **6.** karıştırmak, alt üst etmek, (suyu vb.) bulandırmak. **fish in ~d waters** : bulanık suda balık avlamak, **7.** üzülmek, telâşlanmak, endişe etmek. **be ~d = feel ~d** : üzülmek, merak/endişe etmek, **8.** zahmete/sıkıntıya katlanmak, zahmet etmek. **Don't ~ (yourself)!** Zahmet etmeyin, zahmete girmeyin, size zahmet olmasın! **9.** üzüntü, sıkıntı, tasa, **10.** dert, belâ, musibet, gaile, baş belâsı. **ask/look for ~** : belâ aramak, belâyi satın almak. **be in ~** : başı dertte olmak, başına iş açılmak. **bring ~ upon oneself** : başına iş gaile açmak, belâyi satın almak. **get oneself into ~** : belâya sürüklenecek/çatmak, başı belâya girmek. **get s.o. into ~** : birinin başına iş açmak/başını derde sokmak, **11.** karışıklık, isyan, kargaşa, fitne. **make ~** : karışıklık çıkarmak, **12.** hastalık, rahatsızlık. **have heart ~** : kalbinde rahatsız olmak, **13.** istirap, keder, sıkıntı. **money ~s** : para sıkıntısı. **to get out of ~** : sıkıntıdan kurtulmak, selâmete çıkmak, **14.** zahmet, meşakkat, eziyet. **it's no ~ at all to ...** : ... işten bile değil, hiç de zahmet olmaz. **Nothing is too much ~ for him** : Hiçbir şeyden kaçınmaz. **put s.o. to ~** : birini zahmete/eziyete sokmak, birine zahmet etmek. **take ~ over sth** : (a) bir şeyi dikkatle/özenle yapmak, (b) zahmete katlanmak, zahmet etmek, **15.** bozukluk, arıza, zorluk. **~ spot** : sık sık arızalanan kısım, arıza/dert/sıkıntı kaynağı. **the ~ is that** : işin kötüsü, zorluk şurada ki, **16. in ~ k.d.** (a) (evlenmeden) gebe kalmış, (b) başı dertte/belâda, **17. what's the ~?** Ne var? Ne oldu? Derdin Ne? Mesele nedir? **18. troublingly** : sıkıntı/üzüntü/zahmet vererek, meşakkatle, sıkıntı ile, güçlükle. **e.a.- 1. worry, distress, agitate, concern, upset, 3. afflict,**

troubled

4. annoy, vex, bother, harass, hector, 6. agitate, stir up. **k.a.-1. mollify, delight, 9. annoyance, harassment, difficulty, 10. misfortune, 11. disorder, disturbance, conflict.**

troubled, *sf.* 1. üzgün, sıkıntılı, tedirgin, dertli, endişeli, meraklı, 2. karışık, düzensiz. ~ **period of history** : tarihte karışık dönemler, 3. ~ waters : (a) bulanık sular, (b) düzensizlik, kargaşalık. **to fish in ~ waters** : bulanık suda balık avlamak.

troublemaker, *is.* belâ, musibet, başbelâsı, fitneci, müfsit, karışıklık/mesele çıkaran kimse. **troublemaking** : fitnecilik, fesatlık, ortaklı karıştırma, mesele çıkarma.

troubleshoot, *gs.f.* ~shotted/-shot, shooting arızaları/bozuklukları bulup gidermek, tamir etmek. ~er : arıza gideren, aksaklıları bulup düzeltten, tamirci.

troublesome, *sf.* 1. üzücü, üzüntülü, üzüntü/keder kaynağı, 2. endişe verici, rahatsız edici, 3. zahmetli, sıkıntılı, zor, müşkül, çetin, belâlı, usandırıcı, yorucu, 4. ~ly : üzerek, sıkıntı/rahatsızlık vererek, belâ kesilerek, 5. ~ness : üzüçülüük, zahmetlilik, zorluk, sıkıntı/endişe/rahatsızlık verme.

troublous, *sf. esk.* 1. karışık, sıkıntılı, güç. ~ times. 2. karışıklık/mesele çıkaran, fitneci. *a ~ preacher.* 3. ~ly : karışıklıkla, sıkıntı içinde, fitnecilikle, 4. ~ness : karışıklık, sıkıntı, meşakkatilik, zorluk, fitnecilik.

trou-de-loup, *is.* As. mania çukuru: süvarilere karşı savunma aracı olarak kullanılan ortasına sıvri kazık çaklı konik çukur.

trough, *is.* 1. tekne, yalak, 2. oluk, 3. iki dalga arasındaki çukur, 4. su hendeği, 5. **low pressure** ~ *d.d.* **meteor**. alçak basınç şeridi, alçak basınçlı dar ve uzun hava sahası, 6. ~like : tekne/oluk gibi, çukur.

trounce, *gl.f.* **trounced, trouncing** 1. dövmek, dayak atmak, 2. cezalandırmak, 3. yenmek, bozmak, yenilgiye/hezimete uğratmak, 4. **trouner** : döven, dayak atan, cezalandıran, yenen. **e.a.- 1. beat, thrash, flog, 2. punish, 3. defeat.**

troupe, *is.&f.* **trouped, trouping** 1. tiyatro topluluğu, trup, 2. tiyatro topluluğu ile seyahat etmek. **e.a.- 1. troop, 2. barnstorm.**

trouper, *is.* 1. tecrübe aktör, 2. tiyatro topluluğu üyesi.

troupial, *is. zool.* toplumcu kuş (*Icterus icterus*) : toplu hâlde yaşayan parlak tüylü G Amerika kuşu.

trouser, *sf.* pantalon+. ~ **leg** : pantalon paçası.

trousers, *is.* pantalon. **pair of ~** : pantalon. **e.a.- pants**.

trousseau, *is., ç.* ~seaux/-seaus çeyiz, gelin eşyası.

trout, *is., ç.* **trout/trouts** *zool.* alabalık (*Salmo*). **brook** ~ : dere alabalığı (*Salmo fontinalis*). **lake** ~ : göl alası (*Salmo lacustris*). **rainbow** ~ : çelik baş alabalık (*Salmo irideus*). **sea ~** : deniz alası (*Salmo trutta*). ~like : alabalık gibi.

troutperch, *is., ç.* ~perches/perch *zool.* ala levrek (*Percopsis omiscomaycas*): hem levreğe hem alabalığa benzeyen Amerika tatlı su balığı.

trouvere, *is., ç.* ~vères (XII-XIII. yüzyıl) Fransız halk ozanı. **trouveur** *d.d.*

trove, *is.* define, hazine, görmü.

trover, *is. huk.* geri alma/istirdat davası, zaptedilen bir malı geri almak için açılan dava.

trow, *gs.f. esk.* zannetmek, sanmak, farz etmek, tahmin etmek. **e.a.- believe, think, suppose.**

trowel, *is.&f.* ~eled, ~eling (*Brit.:* ~elled, ~eling) 1. mala, sürgü, 2. çepin, küçük bahçe kürüj, 3. malalamak, mala ile sıvamak/düzeltemek.

Troy, *is.* Truva.

troy, *is.* kuyumcuların kullandığı tartı sistemi. ~ **weight** : kuyumcu tartısı.

truancy, *is., ç.* ~cies okuldan kaçma, dersi asma, okul kaçınılığı. **truantry** *d.d.*

truant, *sf. &is.&f.* 1. okul kaçacı, 2. kaçak, firari, 3. görevini yapmayan, aylak, havaî, 4. okuldan kaçmak, dersi/görevi ihmal etmek/asmak, 5. ~ **officer** : *ABD* (okul kaçakları ile uğraşan) yoklama memuru.

truce, *is.* 1. ateşkes, mütareke, anlaşma, 2. ara, fasila.

truck, *is.&f.* 1. kamyon. ~ **tractor** : fabrika traktörü. ~ **scale** : kamyon kantarı. ~ **terminal** : kamyon ana durağı/istasyonu. ~ **trailer** : kamyon kuyruk/yedek arabası, kamyon römorku. 2. **hand** ~ *d.d.* iki tekerlekli el arabası, 3. demir yolu yük vagonu, 4. taşıma arabası, 5. **den.** direk şapkası, 6. **ABD** pazarda satılan sebze/

meyve. **7. k.d.** çöp, süprüntü. *That's a lot of ~.* **8. k.d.** ilişki, münasebet, alış veriş. **I'll have no ~ with him** : Onunla alış verişim/hiçbir ilişğim yok. **9. değişim** tokuş, takas, trampa, aynı mübadele. **~ system** : trampa/takas usulü, **10. swing dansı** (yapmak), **11. kamyonla /el arabası ile yük taşımak/nakletmek**, **12. kamyonla yüklemek**, **13. kamyon sürmek**, **14. değişim tokus yapmak**, malı mal ile değiştirmek. *e.a.- 7. trash, rubbish, 9. barter, 14. exchange, barter, trade.*

truckage, is. **1.** kamyonculuk, kamyonla nakliyat/yük taşıma, **2. taşıma/nakliye ücreti.**

truckdriver, is. kamyon sürücüsü/şoförü.

trucker, is. **1.** kamyon sürücüsü/şoförü, **2. nakliyeci**, **3. ABD bostancı.**

truck farm = truck garden, is. **1.** bostan, sebze bahçesi, **2. truck farmer** : bostancı, **3. truck farming** : bostancılık.

trucking, is. **1.** kamyonculuk, kamyon taşımacılığı, kamyonla nakliyat, **2. ABD bostancılık**, **3. değişim tokuş**, trampa, takas, aynı mübadele.

truckle, is. &f. -led, -ling 1. gen. ~ to : yataklanmak, yaranmak, suyunca gitmek, boyun eğmek, **2. ~ bed d.d. bk.: trundle bed.**

truckload, is. **1.** kamyon yükü, kamyon dolusu, **2. belirli birim ücretin uygulanacağı minimum yük.**

truckman, is., ç. -men 1. kamyon sürücüsü/şoförü, **2. kamyoncu**, kamyon nakliyatçısı.

truculent, sf. **1.** zalim, gaddar, insafsız, merhametsiz, **2. vahşî, haşin, yırtıcı, yıkkıcı**, **3. düşman, hasım, kavgacı**, **4. truculence = truculency** : zalimlik, gaddarlık, insafsızlık; vahşilik, haşinlik, yırtıcılık; düşmanlık, **5. ~ly** : zalimce, gaddarca, insafsızca, merhametsizce, vahşiyane, huşunetle düşmanca. *e.a.- 1. fierce, cruel, brutal, 2. savage, ferocious, rude, harsh, mean, scathing, 3. hostile, belligerent, k.a.- 1. amiable, gentle.*

trudge, is. &f. trudged, trudging yorgun argın yürüme(k)/yürüyüş, ağır ağır/aheste ahesste yürümek/yürüyüş. *e.a.- tramp, pace.*

trudgen, is. kulaç (atma). **~ stroke** : kulaçlama yüzüş.

true, sf. truer, truest, zf. & is. & f. trued, truing **1.** doğru, gerçek, sahi, hakikî. **a ~ story** : olmuş/sahici bir hikâye. **The news is not ~** : Ha-

ber doğru değil. **This is also ~ for ...** : Bu ... için de doğrudur/geçerlidir. **2. halis, katıksız, som, safi. ~ gold.** **3. sadık, samimî, içten. ~ friend.** *He always stays ~ to his principles.* **4. tam, hatasız, yanlışsız, aynı. a ~ copy.** **5. yanılmaz, sahici. a ~ sign.** **a ~ intuition.** **6. asıl, meşru, 7. doğru/tam olarak, sahiden, gerçekten, hakikaten, 8. doğrultmak, düzeltmek, tam şeklini vermek, 9. ~ bill** : mahkeme lüzumu kararı, **10. ~ course** : hakikî rota, coğrafi enlemlere göre belirlenen rota, **11. ~ - false test** : "doğru" veya "yanlış" diye cevaplandırılan sınav, **12. ~ horizon** : deniz yüzeyine paralel hakikî ufuk, **13. ~ level** : gerçek düzeye, her yerde şakule dik olan hayalî düzey, **14. ~ north** : hakikî kuzey, bir noktayı kuzey kutbuna birleştiren doğrultu, **15. ~ rib** : göğüs kemiğine bağlı yedi çift kaburgadan her biri, **16. ~ vampire** zool. kan emici koca yarasa (*Desmodus rotundus*), Meksika Brezilya yörelerinde yaşayan, dişleri bıçak gibi keskin, kan emici yarasa, **17. come ~** : gerçekleşmek, doğru çıkmak. *a dream that comes ~*. **18. in ~** : tam ayarlanmış/düzenlenmiş, doğru işleyen, muntazam çalışan, **19. out of ~** : ayarı bozuk, iyi ayarlanmamış/düzenlenmemiş, düzensiz, iyi/munta-zam işlemeyen, **20. ~ness** : doğruluk, gerçeklik, hakikat. *e.a.- 1. actual, factual, veracious, 2. authentic, 3. sincere, faithful, loyal, trustworthy, staunch, constant, unwavering, 4. exact, accurate, 7. truly, truthfully, exactly, accurately.*

true-blue, sf. sadık, vefakâr, sözünün eri, güvenilir. *e.a.- loyal, faithful, staunch.*

trueborn, sf. doğuştan, hakikî, halis muhlis, su katılmamış. **a ~ Turk** : halis muhlis Türk.

truehearted, sf. **1.** sadık, hakikatlı, vefahlı, **2. dürüst, samimî, içten, açık yürekli**, **3. ~ness** : sadakat, vefa, dürüstlük, samimiyet. *e.a.- 1. faithful, loyal, 2. honest, sincere.*

true-life = true-to-life, sf. gerçek, hakikî, hayatın alınmış. **a ~ story.** *e.a.- realistic. k.a.- fictional.*

truelove, is. **1.** sevgili, **2. sevgi otu (*Paris quadrifolia*)**, **3. ~ knot = true lover's knot = true-lover's knot** : aşk düğümü. *e.a.- 1. sweetheart.*

truepenny, is., ç. -nies esk. dürüst/güvenilir kişi.

truffle

truffle, is. Fr. 1. bk.: **truffle**, 2. argo köylü, hödük. e.a.- 2. peasant, boor.

truffle, is. 1. domalan, yer mantarı (*Tuber*), 2. mantar şeklinde çikolata.

truism, is. apaçıklık, besbellilik, apaçık/herkesçe bilinen gerçek, bedahet. e.a.- *platitude, cliché, bromide, axiom, self-evident, obvious truth*.

truistic(al), is. apaçık, besbelli, bedihî, aşıkâr, herkesçe bilinen.

trull, is. fahişe, orospu. e.a.- *prostitute, strumpet, trollop*.

truly, zf. 1. gerçekten, hakikaten, sahiden. *There is a ~ beautiful view from the window.* 2. tamamıyla, aynen, dosdoğru, 3. hakkıyla, lâyıyla, haklı/doğru olarak, 4. tipki, aynen, aslına uygun olarak, 5. doğrusu, filhakika, filvaki, 6. sadakatle, samimiyetle. **yours** ~ : (a) (mektubun sonunda) saygılarımla, (b) (alay için) bendeniz, köleniz, 7. kanunen, yasa gereğince. e.a.- 1. *truthfully*, 2. *exactly, accurately, correctly*, 3. *rightly, properly, duly*, 4. *really, genuinely, authentically*, 5. *indeed, verily*, 6. *since-rely*, 7. *lawfully, legally*.

trumeau, is. mim. pencere orta sütunu.

trump, is.&f. 1. (iskambil) koz. ~ **card** : koz, güvence. **play one's ~ card** : kozunu oynamak. **He always turns up ~s** : O her zaman dört ayak üstüne düşer/talihi daima yaver gider/ağızı cuk oturur. 2. k.d. iyi adam, mert/cömert kimse, 3. **şíir** (a) boru, (b) boru sesi, 4. koz oynamak, koz oynayarak almak, 5. üstün olmak, geçmek, daha mükemmel olmak/yapmak/başarmak, gölgdede bırakmak, 6. boru çalmak, 7. ~ **up** : (yalan vb.) uydurmak, icat/isnat/iftira etmek. ~ **up an excuse** : mazeret uydurmak. ~ **up a charge** : uydurma suçla suçlamak, suç isnat etmek. e.a.- 2. **brick**, 3. (a) **trumpet**, 5. **excel, outdo, surpass, 7. fabricate**.

trumped-up, sf. uydurma, yalan, düzme, asılsız. *He was arrested on some ~ charge.* e.a.- *fabricated, false*

trumpery, sf.&is., ç. -ries 1. degersiz/kıymetsiz/ise yaramaz (şey), 2. saçma, manasız, asılsız, yalan, 3. esk. degersiz süs/ziyaret. e.a.- 1. *worthless*, 2. *nonsense, twaddle*.

trumpet, is.&f. 1. müz. boru, 2. borazan, 3. boruya benzer şey, 4. boru gibi ses, (fil sesi vb.), 5. bk.: **ear trumpet**, 6. ~ **creeper** bot. boru-

lu hanımeli (*Campsis radicans*), 7. ~s : (GB ABD'de yetişen) boru yapraklı bitkiler, 8. boru çalmak, boru çalarak ilân etmek, 9. ilân etmek, yaymak, herkese duyurmak, 10. boru gibi ötmek/ses çıkarmak, 11. ~ **call** : (a) boru sesi, (b) çağrı, 12. a **flourish of ~s** : boru sesleri, 13. **blow one's own ~** : kendi borusunu öttürmek, kendini övmek, övünmek, 14. **speaking ~** : ağız borusu, 15. ~ **fish** : çulluk balığı (*Centiscus scolopax*), 16. ~ **flower** : boru çiçeği, 17. ~ **honeysuckle** bot. borulu hanımeli (*Lonicera sempervirens*), 18. ~**like** : boru gibi. e.a.- 2. **trumpeter**.

trumpeter, is. 1. borazan, boru çalan kimse, 2. tellâl, ilân eden kimse, 3. zool. borazan kuşu (*Psophia crepitans*), 4. ~ **swan d.d.** yabanî kuğu (*Olor buccinator*).

trumpetweed, is. bot. borucuk (*Eupatorium maculatum, E. purpureum*).

truncate, sf.&f. -cated, -cating 1. ucunu/tepesini kesmek, budamak, kısaltmak. ~ *detailed explanations*. 2. bk.: **truncated**, 3. biy. tepesi kesik gibi (yaprak), güdüük, küt, 4. ~ly : kısaca.

truncated, sf. 1. kesik, güdüük, yassi, küt, 2. geom. kesik, tepesi bir düzlemlle kesilmiş. ~ **cone** : kesik koni, 3. keskin kenarları düzeltilmiş (kristal), 4. (şíir) noksan heceli, vezne tam uyumak için bir/birkaç hecesi noksan olan (mísra).

truncation, is. 1. (ucunu/tepesini) kesme, kısaltma, 2. kesiklik, kesik sey, 3. (şíir) hece noksanlığı.

truncheon, is.&f. 1. Brit. cop, matrak, 2. asa, 3. çomak, kısa ve kalın sopa, 4. esk. mızrak sapı, 5. esk. sopa ile dövmek, sopa çekmek. e.a.- 1. **billy, club**, 2. **baton**, 3. **cudgel, club**.

trundle, is.&f. -dled, -dling 1. yuvarlanmak, 2. araba ile götürmek/gitmek, 3. firıldak gibi döndürmek, çevirmek, 4. ufak tekerlek, çember, 5. fener çarkı mili, 6. esk. küçük tekerlekli araba, 7. **trundler** : yuvarlayan, döndüren. e.a.- **roll, 2. wheel, 3. twirl, spin, 4. wheel, roller**.

trundle bed = truckle bed, is. (karyola-nın altına sürülebilen) tekerlekli yatak.

trunk, is.&sf. 1. kütük, tomruk, ağaç gövdesi, 2. sandık, 3. ABD otomobil bagajı, 4. gövde, beden, 5. ana hat, ana yol, ana nehir, 6. *ilet*.

ana hat, iki telefon santrali veya iki şehir arasında bütün haberleşmeleri taşıyan hat, **7. anat.** ana damar/sinir, **8. fil** hortumu, **9. ~s** : (a) erkek mayosu, (b) ~ **hose** d.d. şalvar, **10. den.** (a) yolcu kamarasının güverteden yüksek kısmı, (b) havalandırma/soğutma borusu, **11. mim.** sütn gövdesi, **12. ~ cabin** : (yat vb. de) güverteden yukarıya kadar uzanan kabin/kamara, **13. ~ call Brit.** şehirler arası telefon (konuşması), **14. ~ engine** : kovan pistonlu buhar makinesi, **15. ~ hose** : şalvar, **16. ~ line** : (a) ana yol, ana hat, (b) **ilet.** ana hat, santrallar/şehirler arası telefon hattı, **17. ~ nail** : süslü başlı sandık çivisi, **18. ~ road** : ana yol, **19. ~ room** : sandık odası, **20. ~less** : gövdesiz. **a ~less head** : gövdesiz/kesik baş. *e.a.- 4. torso.*

trunkfish = **boxfish**, *is., ç. -fish/-fishes zo-*
ol. sandık balığı (*Ostraciontidae*).

trunnion, *is.* mil, muylu, top muylusu.
~**ed** : muylulu.

truss, *is.&f.* **1.** (sıkıca) bağlamak. ~ **up** : sımsıki/iple bağlamak. **2.** tavuğu pişirmeden önce bacak ve kanatlarını kırıp bağlamak, **3.** desteklemek, destek koymak, **4.** (bağları vb.) sıkıştırmak, **5.** (şahin, atmaca) av kuşunu sımsıki yakalamak, **6.** demet yapıp bağlamak, **7.** kiriş, destek, çatı, çatkı, makas, payanda, **8. tip** kasıksı bağı, **9.** demet, salkım şeklinde top çiçek, **10.** ot/saman demeti, **11. den.** büyük serenin orta yerini direğe bağlayan demir çember, **12. ~ bridge** : kafes köprü, makaslı köprü, **13. ~er** : bağlayan, **14. ~ing** : (a) sımsıki bağlama, (b) kafes kiriş sistemi, (c) bağ, destek, payanda. *e.a.- 1. tie, bind, fasten.*

trust, *is.&f.* **1.** güven, itimat, emniyet. **on ~** : güvenle, emniyetle, itimatla. **betray one's ~** : birinin güvenini kötüye kullanmak/boşa çıkarmak, **2.** ümit, tevekkül, **3.** kredi. *to sell a merchandise on ~.* **4.** güvenilen kişi/şey, **5.** güvenilir kişi, yediemin, kendine bir şey emanet edilen kimse, **6.** güvenilir kişilik, mutemelik, yedieminlik. *a position of ~.* **7.** ihtiinam, himaye, muhafaza, **8.** emanet, **9.** tröst, **10. esk. bk.** : **reliability**, **11. in ~** : emaneten, emanette, emanet olarak, gözetiminde, himayesinde. **The money will be kept in ~ for her children** : Para, çocukların adı-

na emanette tutulacak. **12. ~ in/to** : güvenmek, itimat/emniyet etmek. ~ **s.o. to do sth.** : birinin bir şey yapacağına güvenmek, **13.** inanmak, tevekkül etmek, ümit etmek. **I'll see you soon, I ~** : Yakında görüşeceğimizi ümit ederim = İnsallah yakında görüşürüz. **14. gen. ~ with** : emanet etmek, güvenerek vermek, teslim/tevdı etmek, emanete bırakmak. ~ **s.o. with sth.** : bir şeyi birine emanet etmek, **15.** kredi vermek, **16. ~ account = trustee account** : emanet hesabı : hayatımda olduğu sürece hesap sahibinin, o öldükten sonra varislerinin olan banka hesabı, **17. ~ company** : emniyet sandığı, güvenilir kişi ve banka işlemleri yapan kurum, **18. ~ deed huk.** vekâletname, **19. ~ fund** : emanet para, emanette tutulan mal/mülk, **20. ~ him!** : (*istihza ile*) Yapar mı yapar, ona hiç şüphen olmasın! **21. ~ Territory** : himaye altındaki bölge, Birleşmiş Milletler adına bir devlet tarafından yönetilen ülke, **22. ~ability** : güvenilirlik, güvenilebilme, emniyet/itimat edilebilme, **23. ~able** : güvenilebilir, emniyet/itimat edilebilir, **24. ~er** : güvenen, emniyet/itimat eden kimse, **25. ~ingly** : güvenerek, itimat ederek, itimatla. *e.a.- 1. confidence, faith, certainty, belief, 2. hope, credit, 7. charge, custody, care.*

trustbuster, *is. ABD- k.d.* tröstleri önleme-ye/dağıtmaya çalışan devlet memuru.

trustee, *is.&f. -teed, -teeing* **1.** güvenilir kişi, mutemel, mütevelli, yediemin, vekil, **2.** malına haciz konan kimse, **3.** (mutemede) tevdı/teslim/emanet etmek, **4. ~ process** : haciz muamelesi. *e.a.- 2. garnishee, 4. garnishment.*

trusteeship, *is.* **1.** güvenilir kişilik, mutemelik, mütevelliilik, yedieminlik, vekillik, **2.** Birleşmiş Milletler adına bir bölgenin yönetimi, **3.** bu tarzda yönetilen bölge. *e.a.- 3. trust territory.*

trustful = **trusting**, *sf.* **1.** güvenen, itimat eden, güven dolu, çabuk inanır/güvenir, **2. ~ly** : güvenle, güvenerek, **3. ~ness** : güvenme, itimat etme, güvençilik. *e.a.- 1. confiding.*

trustless, *sf.* **1.** güvenilmez, itimat/emniyet edilemez, **2.** güvensiz, güvenemeyen, itimat/emniyet edemeyen, şüpheci, **3. ~ly** : güvensizlikle,

trustworthy

emniyetsizlikle, itimatsızlıkla, şüphe ile, **4. ~ness** : güvencesizlik, güvenmezlik, itimatsızlık, emniyetsizlik, şüphecilik. *e.a.- 1. faithless, unreliable, untrustworthy, false, 2. distrustful, suspicious.*

trustworthy, *sf.* **1.** güvenli, emniyetli, güvenilir, emniyet/itimat edilebilir, güvene/itimada lâyik, dürüst, sadık, **2. trustworthily** : güvenilircesine, güvenilecek/itimat edilecek şekilde, **3. trustworthiness** : güvenilirlik, itimada lâyiklik. *e.a.- 1. reliable, dependable, honest, faithful.*

trusty, *sf. trustier, trustiest, is., ç. trustees* **1.** güvenilir, emniyetli, emin, sadık, **2. esk. bk.: trustful**, **3.** güvenilir/emin kimse, **4.** güven uyandırıldığından kendisine bazı ayrıcalıklar tâminan mahpus, **5. trustily** : güvenilir şekilde, emniyet-le, güvenle, **6. trustiness** : güvenilirlik, güvenilme. *e.a.- 1. trustworthy, reliable.*

truth, *is., ç. truths* **1.** gerçek, hakikat. *You must always tell the ~ . gospel* ~ : mutlak hakikat. **That's the ~ of it!** : Gerçek budur, hakikat bundan ibarettir. **the real/plain/naked/honest ~** : yalın/çiplak hakikat, düpədüz gerçek, **2.** doğruluk, gerçeklik, gerçeklere uygunluk. *the ~ of a statement*. **3.** sıhhat, doğruluk, doğru/sahib olan şey. **mathematical ~s** : matematik gerçekler. **~ will out** : Hakikat gizlenemez/bir gün ortaya çıkar = Güneş balçıkla sıvanamaz. **Speak the ~ and shame the devil** : *a.s.* Doğru söyleyenin daima yüzü ak olur. **4.** varlık, var oluş, **5.** aslina uygunluk, sahîcilik, hakikilik, **6.** sadakat, vefa, içten bağlılık, dürüstlük, samimiyet, **7.** sahîhlik, doğruluk, yanlışsızlık, tamlık, **8. in ~ = of a ~ = to say = to tell** : gerçekten, hakikaten, filhakika, filvaki, aslında, doğrusu, doğrusunu isterseniz, **9. ~less** : yalan, gerçeklere aykırı, gerçekten uzak, sahte, uydurma, **10. ~lessness** : gerçeye uygunszuluk, gerçeklere aykırılık, yanlışlık, yanlışlık, sahtelik. *e.a.- 1. fact, 2. verity, veracity, 4. actuality, existence, 6. sincerity, candor, frankness, honesty, integrity, truthfulness, 7. accuracy, precision, exactness.* **k.a.- 1. falsehood, 2-5. falsity.**

truth drug *bk.: truth serum.*

truthful, *sf.* **1.** doğru sözlü, daima gerçegi söyleyen. *a ~ person. He is ~* : O daima doğruluğu söyler. **2.** gerçek, doğru, hakikî, gerçeklere

uygun. *a ~ statement. 3. samimî, riyasîz, 4. ~ly* : gerçekten, hakikaten, doğrusu, **5. ~ness** : gerçeklik, doğruluk, gerçegi uygunluk, gerçeklere bağlılık, riyasızlık, doğru sözlülük.

truth-function, *is. man.* doğruluk işlevi : dayandırı önermeler doğru ise kendisi de doğru olan cümle.

truth serum = truth drug, *is.* gerçegi söyleten ilaç : ruh tedavisi veya soruşturma için zerk edildiği kimsede gizli sırları açığa vurma ihtiyacı uyandıran ilaç (*thiopental sodium vb.*).

truth table, *is. man.* doğruluk çizelgesi.

truth-value, *is. man.* doğruluk, bir önermenin doğru veya yanlış olma keyfiyeti.

try, *is., ç. tries, f. tried, trying* **1.** uğraşmak, çalışmak, gayret etmek. **~ to remember** : anımsamaya çalışmak. **~ one's best/one's hardest** : elinden geleni yapmak, çok uğraşmak, **2. gen. ~ out** : denemek, sınamak, tecrübe/ımtihan etmek. **to ~ one's patience** : sabrını denemek. **Don't ~ my patience too far** : Sabrımı tüketme! **His courage was severely tried** : Onun cesareti için bu çetin bir imtihan oldu. **3.** girişmek, kalkışmak, teşebbüs etmek. **Don't ~ that on with me** : Bana bu oyunu oynamaya kalkışma! **4.** araştırmak, tâhâkîk/teftîş/tetkîk etmek, (kapi/pencere) yoklamak/ kilitli olup olmadığına bakmak. **~ the door. 5. huk.** yargılama, muhakeme etmek, davasını görmek, **6. gen. ~ out** : (yağ) eritmek, arıtmak, tasfiye etmek. **to ~ out oil. 7. yormak**, (sabrını) tüketmek/taşırmak. **~ one's eyes** : gözlerini yormak, **8. göstermek**, ispatlamak, **9. ~ one's hand at** : (ilk defa olarak) bir işe girişmek, yapıp yapamayacağını denemek, **10. ~ on** : (elbise) prova etmek, giyip denemek, **11. ~ out** : (yeteneklerini vb.) denemek, **12. ~ over** : bir besteyi denemek, **13. uğraşma, çalışma, deneme, sınama, tecrübe etme.** *e.a.- 1. strive, endeavor, struggle, 1-3. attempt, 2. test, essay. 6. melt, extract, refine.*

trying, *sf.&is.* **1.** son derece yorucu/üzücü/ can sıkıcı, sabır tüketici, üzücü, zahmetli, çetin, sınırlendirici. *a ~ experience. in ~ circumstances. 2.* deneme, teşebbüs, tecrübe, **3. huk.** duruşma, muhakeme, **4. ~on** : blöf, **5. ~out** : deneme, prova, **6. ~ly** : yorucu/sıkıcı bir şekilde, **7. ~ness** : yoruculuk, sıkılık, zorluk. *e.a.- 1. annoying, exasperating, irksome, hard, difficult.*

tryma, *is.*, *ç. -mata bot.* iki çenetli meyve (ceviz vb.).

tryout, *is.* deneme, yetenek/uygunluk denemesi.

trypaflavine neutral, *is. kim. bk.* : **acriflavine**.

trypanosome, *is. zool.* tripanozoma (*Trypanosoma*): Böcek, sülük gibi kan emen hayvanlardan omurgallara geçen ve uykú hastalığı gibi ciddi hastalıklara sebep olan tek gözeli, kamçılı parazit. **trypanosomal** = **trypanosomic** : tripanozomalara ait.

trypanosomiasis, *is. patol.* tripanozomaların sebep olduğu hastalık.

trypsin, *is. biy.- kim.* tripsin, proteinleri peptona dönüştüren pankreas salgısı. **tryptic** : tripsine ait.

tryptophan(e), *is. biy.-kim.* triptofan : bazı bitki tohumlarında bulunan, hayvan beslenmesinde önemli bir amino asit: (C8H6N)CH2CH(NH2)COOH.

trysail, *is. den.* 1. yan yelken, 2. ~ mast : yan yelken sereni. *e.a.- 1. spencer*.

try square, *is.* ayarlı gonye.

tryst, *is.* 1. buluşma sözü, randevu, 2. sözleşerek buluşma, 3. buluşma yeri, 4. ~ing place : aşıkların gizli buluşma yeri, 5. **tryster** : sözleşerek buluşan, buluşma sözü veren kimse. *e.a.- 1-2. assignation, 1-4. rendezvous*.

tsar/tsarevitch/tsarevna/tsarina, *is. bk.* : **csar/csarevitch/csarevna/csarina**.

tsarism/tsarist/tsaritza, *is. bk.* : **csarism/ csarist/csaritza**.

tschernosem = **chernozem**, *is.* kara toprak.

tsetse fly, *is. zool.* çeve sineği (*Glossina morsitans*, *G. palpatus*) : nagana ve uykú hastalıklarını aşılayan Afrika sineği.

T-shirt = **tee-shirt**, *is.* yarı kollu fanilâ, tişört.

tsp. = **teaspoon(ful)**.

T-square, *is.* T cetveli.

tsunami, *is.* deprem dalgası, deniz dibi depreminden oluşan büyük dalga.

tuan, *is.* (Malezyada) efendim, beyim. *e.a.- Sir, mister*.

tuatara = **tuatera**, *is. zool.* noktalı kama diş (*Sphaenodon punctatum*) : kama dişliler fa-

milyasından Yeni Zelanda'ya yakın adalarda yaşayan koyu yeşil üzerine sarı, kara noktalı, sırtı sarı dikenli, kertenkeleye benzer bir sürüngen.

tub, *is. &f. tubbed, tubing* 1. tekne, banyo küveti, 2. yarım fiçı, yayık, 3. çamaşır leğenii, 4. yarım fiçı/yayık dolusu, 5. *den.* eski/hantal/biçimsiz gemi, 6. *Brit.- k.d.* küveti doldurup banyo yapma(k), 7. fiçıya koyma, 8. tekne-de/küvette yıkamak, 9. ~bable : yıkabilir, 10. ~ber : yıkayan, 11. ~ful : tekne dolusu, 12. ~like : tekne gibi.

tuba, *is., ç. -bas/-bae* 1. *müz.* tuba, kalın sesli büyük çalgı borusu, 2. **funnel cloud, tornado cloud** *d.d. meteor.* hızla yuvarlanan huni biçiminde bulut.

tubal, *sf.* 1. boruya ait, 2. *anat.* döl yatağı borusuna ait, 3. ~ **pregnancy** : dış gebelik.

tubate, *sf.* borusal, boru şeklinde. *e.a.-tubular*.

tubby, *sf. -bier, -biest* 1. bidik, fiçı gibi, şişman ve bodur, 2. (ses) boğuk, kalın, boru sesi gibi, çınlamasız.

tube, *is. &f. tubed, tubing* 1. boru, tüp, 2. *anat. zool.* boru (şeklinde organ). **bronchial** ~ : bronş, solunum dalı, 3. *bot.* çiçeğin boru gibi olan kısmı, 4. yer altı/su altı tüneli, 5. *k.d.* yer altı treni, 6. *Brit.* metro, 7. *elekt.* **electron tube** *d.d.* elektron tüpü, radyo lâmbası, 8. **inner tube** *d.d.* otomobil iç lâstiği. ~less : iç lâstiği olmayan, 9. **pneumatic** ~ : basınçlı hava ile içinden mektup gönderilen boru, 10. ~ **pan** : içi borulu pasta tenceresi, 11. boru dösemek, boru koymak/yerleştirmek, 12. ~like : boru gibi.

tube foot, *is. zool.* boru ayak : birçok derisi dikenlinin vücutlarındaki borusal çıkıştı.

tuber, *is.* 1. *bot.* (bitki kökünde) yumru (patates vb. gibi) yumru kök, 2. *anat.* ufak ur, 3. boru döşeyici/tesisatçısı, 4. ~less : yumrusuz, ursuz, 5. ~oid : yumru biçimde, yumrulu. *a-oid root*.

tubercle, *is.* 1. tümsecik, 2. *patol.* kabarcık, ufak ur, şişlik, 3. *bot.* yumrucuk, küçük yumru, 4. ~ **bacillus** : verem/tüberküloz basılı.

tubercular, *sf. & is.* 1. veremli/tüberkülozlu (kimse), 2. verem+, vereme/tüberküloza özgü, 3. yumrulu, 4. ~ly : (a) veremli olarak, (b) yumru yumru.

tuberculate

tuberculate, *sf.* 1. veremli/tüberkülozlu, 2. ~d *d.d.* yumrulu, 3. **tuberculation** : yumrulaşma, yumru/ur teşekkülü.

tubercule, *is. bot.* kök yumrusu.

tuberculin, *is. tip* tüberkülin, verem basili kültürü.

tuberculoid, *sf.* 1. vereme/tüberküloza benzer, 2. yumrumsu, yumru gibi.

tuberculosis = **TB**, *is. patol.* 1. verem, tüberküloz, *Mycobacterium tuberculosis* adlı basılın herhangi bir organda sebep olduğu hastalık, 2. akciğer veremi.

tuberculous, *sf.* 1. veremli/tüberkülozlu, 2. verem+, 3. ~ly : veremli olarak, vereme yakalanmış olarak.

tuberculum, *is., ç. -la bk.*: **tubercle**.

tuberose, *is. & sf.* 1. *bot.* sümbülteber (*Polianthes tuberosa*) : zambakgillerden güzel kokulu, beyaz çiçekler açan bir bitki, 2. *bk.*: **tuberous**.

tuberosity, *is., ç. -ties* 1. urluluk, yumruluk, 2. kabarcık, ur, yumru, 3. *anat.* yumru (kekim) : kasların bağlandığı yerdeki kemik çıkışısı.

tuberous, *sf.* 1. yumrulu, kabarcıklı, urlu, 2. *bot.* yumrulu, yumru köklü, 3. yumru (biçimde), 4. ~ root : yumru kök. *e.a.- 1-3. tuberose*.

tubi-, *ön ek* "boru, tüp" **tubiform** : boru şeklinde.

tubifex, *is., ç. -fexes/-fex* su solucanı (*Tubifex*) : pis sularda yaşar, akvaryum balıklarına yem olarak kullanılır.

tubing, *is.* 1. boru şeklinde (madde). **glass ~** : cam boru, 2. boru şebekesi, 3. boru (parçası), 4. boru yapımı.

tubular, *sf.* 1. boru şeklinde, 2. boru+, borulara ait, 3. borulu, borumsu, 4. *patol.* boru sesi gibi (solunum sesi), 5. ~ity : boru şeklinde oluş, 6. ~ly : boru şeklinde.

tubulate, *sf. & f. -lated, -lating* 1. ~d *d.d.* boru şeklinde, borumsu, 2. boru şekli vermek, boru şeklinde yapmak, boru dösemek, 3. **tubulation** : boru şekli verme, boru döseme, 4. **tubulator** : boru şekli veren, boru döşeyen.

tubule, *is.* borucuk, ince boru/tüp.

tubuliflorous, *sf. bot.* boru çiçekli.

tubulous, *sf.* 1. borulu, 2. boru şeklinde, 3. *bot.* boru çiçekli, 4. ~ly : borulu olarak.

tubulure, *is.* boru/şişe ağızı, şişe/kavanoz vb. boğazı.

tuchun, *is.* 1. (Çin'de 1916-25 yıllarında) eyalet askerî valisi, 2. harp zengini.

tuck, *is. & f.* 1. *gen.* ~ **in/up** : içine/yukarı kıvırmak/tıkmak/sokmak, altın katlamak/kıvırmak. ~ **up one's sleeves** : çemrenmek, kollarını sıvamak. ~ **one's legs under one** : bağdaş kurup oturmak, 2. dar bir yere sokuşturmak, sıkıştırıvermek, tıkmak, takmak. **The bird ~s its head under its wing** : Kuş başını kanadının altına sokar. **She ~ed her arm under mine** : Kolumna girdi. 3. (yataya vb.) koymak, üstünü örtüp etrafını sarmalamak. **She ~ed the children into bed.** ~ **a rug round s.o.** : birini bir battaniyeye sarımak, 4. kat yapmak, 5. (kumaş vb.) kıvrım/kırma yapmak, kıvrıp bastırmak, 6. **argo gen.** ~ **away/~ in** : istahla yemek/ıçmek, tıknmak, mideye indirmek, atıştırmak, 7. buruşmak, çekilmek, büzülmek, 8. katlanan/kıvrılan şey, 9. (elbisede) kırma, kıvrım, kat, 10. **den.** geminin küçük kuruzu, 11. **Brit. argo** yiyecek, özellikle pasta, kurabiye gibi tatlı şeyler, 12. ~box : öğrenci yemek kutusu. *e.a.- 2. cram, hide, 3. wrap, cover, 7. contract, pucker.*

tuckahoe, *is.* Kızıldırılı ekmeği, (*Poria cocos*) : Güney ABD'de yer altında yetişen ve yerlilerin yediği sert bir mantar. **Indian bread d.d.**

tucker, *is. & f.* 1. kadınların boyun atkısı, eşarp, 2. saran/katlayan/kıvıran kimse/şey, 3. kadın bluzu, şömizet, 4. **Avust.** yiyecek, yemek, 5. **ABD- k.d.** *gen.* ~ **out** : yormak, yorgun/bitap düşürmek, bezdirmek, biktirmek, pestilini çikarmak. *e.a.- 3. chemisette, 4. food, 5. weary, tire, exhaust.*

tucket, *is.* merasim borusu.

tuckshop, *is. Brit.* (okul yakınındaki) pastane, şekerci dükkânı.

-tude, son ek "lik" : Lâtinçe sıfatlardan ad yapmakta kullanılır. *ör.:* **altitude** : yükseklik.

Tudor, *is. & sf.* 1. Tudor : İngiltere'de 1485-1603 arasında saltanat süren hanedan, 2. Tudor hanedanına ait. ~ **architecture/style** : Tudor mimarisi/üslûbu, İngiliz Rönesans üslûbu. ~ **flower** : İngiliz gotik sanatında kullanılan üç yapraklı çiçek.

Tuesday, *is.* salı. ~s : salı günleri. *kis.:* **Tues.**

tufa, *is. jeol.* sünger taşı, ırmak ve kaynaklarda oluşan kireç taşı. **calc-tufa, calc-tuff** *d.d.*

tuff = **volcanic tuff**, *is. jeol.* tüf : yanardağ küllerinin yine yanardağsal kirintularla birlikte çimentolAŞMASI ya da yıgilip sıkışmasıyla oluşan yeğni, gözenekli kayaç. **tuffaceous** : tüflü.

tuft, *is. &f.* 1. küme, öbek, demet, tutam, top, 2. tepe, sorguç, 3. püskül, perçem, 4. kümelemek, küme küme ayırmak, demet yapmak, 5. püskül ile süslemek, 6. ~er : demet/küme yapan, 7. ~ hunter : *Brit.* dalkavuk, kibar meclislerine sokulan kimse. ~ **hunting** : dalkavukluk.

tufted, *sf.* 1. kümeli, küme/öbek/dernet hâlinde, 2. tepeli, sorguçlu, püsküllü, perçemli, 3. ~ **duck** : *zool.* sazlık balıkçıl ördeği (*Nyroca fuligula*), 4. ~ **titmouse** *zool.* tepeli baştankara (*Parus bicolor*) : ABD'de yaşayan gri renkli tepeli ötücü kuş.

tufty, *sf. tuftier, tuftiest* 1. küme küme, demet demet, öbek öbek (bulunan/yetişen vb.), 2. püsküllü, perçemli, 3. **tuftily** : kümeler/demetler/öbekler hâlinde, püsküllerle süslenmiş olarak.

tug, *is. &f. tugged, tugging* 1. kuvvetle çekmek, çekistirmek. ~ **at sth.** : çekistirmek, tekrar tekrar çekmek. *The child ~ged at his mother's hand.* 2. çekip götürmek, sürüklemek, çeklemek. ~ **sth. along** : bir şeyi sürüklemek, çekte çekte götürmek, 3. yedekte götürmek. *We ~ged the boat in to shore.* 4. büyük gayret sarf etmek, çabalamak, 5. kuvvetli çekiş, çekistirmeye, 6. çekisme, çabalamaya, çaba/gayret sarf etme, mücadele, 7. römorkör, 8. çekme halatı/zinciri, 9. koşum kayışı, 10. ~ger : kuvvetle çeken, çekip götüren kimse/sey, 11. ~less : halatsız, zincirsiz, koşumsuz. *e.a.- 1. pull, 2. drag, haul, 3. tow, 4. toil, labor, 6. struggle, 7. tugboat.*

tugboat, *is.* römorkör, çektiri.

tug of war, *is.* 1. halat çekme müsabakası, 2. şiddetli rekabet, mücadele, çekisme.

tui = **parson bird**, *is. zool.* tui, alacakus (*Prosthemadera novae-zealandiae*) : balçigillerden Yeni Zelanda'da yaşayan kara renkli, gerdanı beyaz ötücü kuş.

tuille, *is. bk. : tasset.*

tuition, *is.* 1. öğrenim ücreti, okul parası, 2. öğretim. **private** ~ : özel dersler, 3. *esk.* gözetim, nezaret, koruyuculuk, vasilik, 4. ~al = ~ary : öğretim+. *e.a.- 2. teaching, instruction, 3. guardianship, custody.*

tularemia, *is. vet. patol.* 1. tavşan humması : *Bacterium tularensense* veya *Pasturella tularensis* adlı bakterilerin sebep olduğu ve kemirgenlerden insanlara geçen ateşli hastalık. **tularaemia, rabbit fever** *d.d.* 2. **tularemic** = **tularemic** : tavşan hummasına özgü.

tule, *is. bot.* bataklık sazi (*Scirpus lacustris*, *S. californicus*). Kaliforniya bataklıklarında yetişir.

tulip, *is. 1. bot.* lâle (*Tulipa*), 2. lâle fidanı/soğanı. ~ **bulb** : lâle soğanı, 3. ~ **root** : yumurkök : bazı tâhilârların köklerine arız olana hastalık, 4. ~ **tree** = ~ **poplar** : lâle ağacı (*Liriodendron Tulipifera*), 5. ~ **wood** : lâle ağacı ormanı, 6. **white** ~ : beyaz lâle (*Tulipa stellata*).

tulipomania, *is.* lâle yetiştirmeye meraklı ~c : lâle yetiştirmeye aşırı meraklı kimse.

tulle, *is.* tül, bürcümük.

tumble, *is. &f. -bled, -bling* 1. devrilmek, yıkılmak, 2. düşmek, yuvarlanmak, 3. takla atmak, 4. (mevkinden/iktidardan) düşmek, mevkiiyi kaybetmek, 5. yıkılmak, çökmek, 6. *gen. ~ over* : tökezlemek, 7. acele ve dikkatsizce yürümek. **to ~ upstairs** : merdivenleri paldır küldür çıkmak, 8. karıştırmak, alt üst etmek, örselemek, 9. (mevkinden/iktidardan) düşürmek, devirmek, yuvarlamak, alaşağı etmek, 10. yıkırmak, tahrip etmek, harabeye çevirmek, 11. cilâ makinesinde yuvarlayıp temizlemek, 12. düşme, düşüş, yuvarlanma, 13. takla, taklak, 14. tökezleme, kapaklanma, 15. borsa fiyatlarında düşüş, değer kaybı, 16. ilgi/sevgi gösterisi. **She wouldn't give me a ~** : Bana ilgi göstermedi. 17. karışıklık, keşmekes, dağınıklık. **all in a ~** : karmakarışık, alt üst. **Everything was in a ~** : Herşey karmakarışık. 18. düzensiz/karmakarışık yığın, 19. *ABD- k.d.* fırsat, şans. **He wouldn't even give me a ~** : Bana bir fırsat bile vermedi. 20. ~ **about** : öteye beriye yuvarlanmak, 21. ~ **down/over** : yere düşmek, yıkılmak, çökmek, düşürmek, yuvarlamak. *Building is tumbling down.* 22. ~ **in** : paldır küldür girmek, cumburlop düşmek, içine düşmek, yatağa gir-

tumblebug

mek. ~ in to bed : kendini yatağa atıvermek. **toss and ~ in bed** : yataktaki sağa sola dönüp durmak. ~ into one's clothes : acele giyinmek, **23. ~ on(to) sth.** : bir şeye rastgelmek, tesadüfen bulmak, **24. ~ out of bed** : yataktan fırlamak, **25. ~ to k.d.** anlamak, kavramak, *argo* çakmak, **26. ~ over** : yere düşmek, kapaklanmak. **He ~d over and hit his head on the stone** : Yere düştü ve başına taşa çarptı, **27. ~ over one another** : üşüşmek, birbirinin üstüne binmek. **People ~d over each other to buy the papers** : Halk gazetelere üzüştü = gazeteler kapışındı. **28. ~ up** : yataktan fırlamak, *den.* çabucak güverteye çıkmak. **e.a.- 5. collapse, topple, 6. stumble, 9. overthrow, topple, 17. disorder, confusion.**

tumblebug, *is.* takla böceği, bok böceği.

tumble-down, *sf.* yıkık, viran, harap, köhne, yıkılacak gibi. **He lived in a ~ shack** : Harap bir kulübede yaşıyordu. **e.a.- dilapidated, ruined, rundown.**

tumbler, *is.* **1.** takla/perende atan, perendebaz, **2.** mandal, **3.** su bardağı, **4.** (tabancada) horoz, **5. mak.** (a) transmisyon dişli kavraması. ~ **gear** : kavramalı transmisyon. (b) hareketi minden diğer parçaya aktaran turnak, **6.** perdah veya kurutma silindiri, **7.** taklakçı güvercin, uçarken takla atan güvercin, **8. hacıyatmaz.**

tumble-drier, *is. Brit.* çamaşır kurutma makinesi.

tumbleweed, *is. bot.* horoz ibiği, yabanî kadife çiçeği (*Amaranthus graecizans*).

tumbling, *is.* cambazlık, takla, perende, güvercinin uçarken takla atması.

tumbling barrel = **tumbling box**, *is.* perdah silindiri, cilâlama varili. **e.a.- rumble, rumbler.**

tumbrel = **tumbril**, *is.* **1.** kağnı, çifteci arabası, gübre taşıma arabası, **2.** Fransız ihtilâli zamanında suçluları giyotine götürün arabası, **3.** eskiden suçlu kadınları bağlayıp suya daldırdıkları tekerlekli iskemle, **4. esk.** iki tekerlekli topçu cephe arabası.

tumefacient, *sf.* şişiren, şişlik meydana getiren.

tumefaction, *is.* **1.** şişme. şişirme, kabartma, **2.** şişkinlik, kabartı, şiş, ur.

tumefy, f. -fied, -fying şiş(ir)mek, kabartmak.

tumescent, *sf.* şişmiş, kabarmış, şiş (kin). **tumescence** : şişme, şişkinlik.

tumid, *sf.* **1.** şişmiş, şişkin, kabarmış, kabarık, **2.** abartmalı, mübalâgalı, tantanaklı, debdebeli, tumturaklı, **3.** çirkik, çirkintili, **4. ~ity = ~ness** : şişirme, abartma, mübalâga, **5. ~ly** : şişirerek, abartarak, mübalâgalı/tantanah/tumturaklı bir şekilde. **e.a.- 1. swollen, distended, turgid, 2. pompous, inflated, turgid, bombastic, 3. bulging.** **k.a.- 1. deflated.**

tummy, *is., ç.* **-mies** *k.d.* mide, karın. **e.a.- stomach, abdomen.**

tumor = **tumour**, *is.* **1.** *patol.* ur, tümör, şiş, yumru, **2. esk.** abartma, mübalâga, **3. ~like** : ur gibi, ura benzer, **4. ~al = ~ous** : urlu, tümörlü. **e.a.- 1. neoplasm, 2. bombast.**

tumpline, *is.* (sırta taşınan yükü tutmak için göğüs veya alından geçirilen) kayış, kolan.

tumular, *sf.* sintepemsi, höyük/yığın şeklinde.

tumulous = **tumulose**, *sf.* sintepeli, höyüklü, höyüklerle / yığınlarla dolu.

tumult, *is.* **1.** gürültü, patırıcı, dağdağa, vaveylâ, şamata, **2.** karışıklık. kargaşa(lık), hengâme, curcuna, **3.** heyecan, ruhî/manevî sarsıntı. **e.a.- 1. uproar, commotion, ado, 2. disorder, turbulence, confusion, agitation, disturbance, 3. excitement, perturbation.** **k.a.- 1-2. calm, peace, quiet, stillness, serenity, tranquility.**

tumultuous, *sf.* **1.** gürültülü, patırdılı, dağdağlı, vaveylâlı, şamatalı, **2.** karışık, kargaşa, hengâmelî, curcunâlı, **3.** heyecanlı, ruhî/manevî sarsıntı içinde, **4. ~ly** : gürültü/patırıcı ile, düzensiz/karma karışık bir şekilde, heyecanla, **5. ~ness** : gürültü, patırıcı, karışıklık, heyecanlılık. **e.a.- 1. uproarious, turbulent, violent, 2. disturbed, agitated, distraught, 3. excited, perturbed.** **k.a.- 1-2. calm, quiet, tranquil, peaceful.**

tumulus, *is., ç.* **-luses/-li** **1.** sintepe, höyük, mezar üzerindeki toprak yığını, **2. jeol.** lâv yığını, tepecik. **e.a.- 1. barrow, mound.**

tun, *is. & f.* **tunned, tunning** **1.** büyük fırçı, **2.** bira mayalama teknesi, **3.** bir defada mayalanan bira, **4.** sıvı/şarap ölçü birimi, 954 litre veya 252 şarap galonu, **5.** fiçilamak, büyük fırçılara doldurmak.

tuna, *is.* 1. *zool.* tonbalığı, orkinos, istavrit azmanı (*Thunnus rhynnus*), 2. *~ fish d.d.* ton balığı eti/konservesi, 3. *bot.* dikenli armut (*Opuntia tuna*, *O. megecantha*).

tunable = **tuneable**, *sf.* 1. ayarlanabilir, düzeltilebilir, akort edilebilir, 2. *~ness* : ayarlanabileme, düzeltilebilme, akort edilebilme, 3. **tunable** : ayarlanabilecek/akort edilebilecek şekilde.

tundra, *is.* tundra.

tune, *is. &f.* **tuned**, **tuning** 1. beste, hava, nağme, melodi, 2. ahenk, düzen, uygunluk, akort, 3. hâl, mizaç, 4. akort etmek, 5. ahenk vermek, ahenkle çalmak, 6. düzeltmek, düzen vermek, düzene sokmak, 7. ahenkli olmak, sesi uymak, 8. ayarlamak, muntazam işler hâle getirmek, 9. *~ down* : sesi bastırmak, 10. *~ in rad.TV* belirli bir frekansa/istasyona ayarlamak. *~ in to a station* : bir radyo istasyonuna ayarlamak, 11. *~ out* : (a) istasyona tam ayarlamak, ince ayar yapmak, (b) *argo* yüz çevirmek, ilişkiye kesmek, 12. *~ up* : (a) çalgıları akort etmek, (b) (motor vb.) ayarlamak, düzgün işler hâle getirmek, 13. **change one's ~** : nağmeyi/makamı değiştirmek, ağız değiştirmek, fikrinden/sözünden/kararından dönmek, alçaktan almak, 14. *in ~* : uygun, ahenkli, akortlu, 15. *out of ~* : ayarsız, akortsuz, uygunsuz, ahenksiz, düzensiz, 16. **sing a different ~** : hâl ve tavırı/düşüncelerini tamamen değiştirmek, 17. **to the ~ of k.d.** fiyatına. **to the ~ of \$50** : elli doları.

tunable, *sf. bk.*: **tunable**.

tuneful, *sf.* 1. ahenkli, nağmeli, hoş sesli, akortlu, 2. *~ly* : ahenkle, düzgün bir şekilde, 3. *~ness* : ahenklilik, hoş seslilik. *e.a.-* 1. *melodious*, *harmonious*, *musical*, *dulcet*, *sweet*. *k.a.-* 1. *discordant*.

tunefless, *sf.* 1. ahenksiz, nağmeksiz, makamsız, akortsuz, 2. sessiz, müziksiz, 3. *~ly* : ahenksizce, sessizce, 4. *~ness* : ahenksizlik, sessizlik. *e.a.-* 1. *unmelodious*, *unmusical*, 2. *silent*. *k.a.-* 1. *tuneful*.

tuner, *is.* 1. akortçu, 2. *rad. TV* akort devresi, giriş katı.

tunesmith, *is. k.d.* popüler müzik bestecisi.

tune-up, *is.* ayar, motoru vb. düzgün verimli işler hâle getirme.

tung oil, *is.* tung yağı, Çin ağacı (*Aleurites Fordii*) tohumundan elde edilerek vernik, linoleum vb. de kullanılan çabuk kurur sarı yağ.

tungstate, *is. kim.* tungstat, tungstat asit tuzu.

tungsten, *is.* 1. *kim.* tungsten, volfram, gri-beyaz renkli, sert, ağır, nadir maden. Simge: W, atom ağı. 183.85, atom nu. 74, özgül ağı. 19.3, ergiye noktası : 3410°C, 2. *~ic* : tungsten+, tungstenli, 3. *~ lamp* : tungsten lâmbası, tunsten teli ile yapılan elektrik ampulü, 4. *~ steel* : tungstenli/volframlı çelik.

tungstic, *sf.* 1. *kim.* tungstenli, beş valanslı tungsten ihtiwa eden, 2. *~ acid* : (a) tungsten asidi, (b) sulu tungsten 3-oksit : $H_2WO_4 \cdot H_2O$: tungsten lâmbalarına filâman yapmakta kullanılır.

tungstite, *is.* tungsten 3-oksit minerali: WO_3 .

Tungus, *is.*, *ç. -guses/-gus* Tunguz, Doğu Sibiryada yaşayan Moğol ırkından biri. *~ic* : Tunguz+, Tunguzca, Tunguz dili. **Tunguz** *s.d.y.*

tunic, *is.* 1. tunic, eski Yunan ve Romalıların kollu/kolsuz ve dizlere kadar inen gömlek veya entarisi, 2. kemerli kadın ceketi, 3. *bk.*: **tunicle**, 4. *Brit.* asker /polis ceketi, 5. *anat. zool.* kılıf, gömlek, tabaka, 6. *bot.* zar, deri, kabuk.

tunica, *is.*, *ç. -cae* 1. *anat. zool.* kılıf, gömlek, tabaka, 2. *bot.* zar, deri, kabuk. *e.a.-* 1-2. *tunic*, 2. *integument*.

tunicate, *is. &sf. zool.* gömlekli. *~s* : gömlekler (*Tunicata*) : yarı saydam, sert bir gömlekle örtülü torba biçiminde vücutlu er dışı deniz hayvanları. Ekliceler (*Larvacea*), tulumlular (*Ascidacea*) ve salpalar (*Thaliacea*) sınıflarını içine alır.

tunicle, *is.* papazların ayin esnasında giydikleri entarı.

tuning *is.* 1. akort, ayar, 2. *~ fork* : diyapazon, 3. *~ hammer* = *~ wrench* : piyano akort anahtarları, 4. *~ peg* = *~ pin* : akort vidası.

Tunis, *is.* Tunus (şehir). *~ia* : Tunus (ülkesi). *~ian* : Tunuslu, Tunus+.

tunnage, *is. bk.*: **tonnage**.

tunnel, *is. &f.* *-neled*, *-neling* (*Brit.* : *-nelled*, *-nelling*) 1. tünel, yer altı yolu, 2. iç geçit, yer altı maden ocağının yatay yolu, 3. oyuk, in, 4. *k.d. bk.*: **funnel**, 5. tünel açmak/kazmak, yer altından yol/geçit yapmak, 6. *~ diode elekt.* tünel diyodu : osilatör, çevirgeç ve 1000 MHz' e kadar az gürültülü yükselteç olarak kullanılan eklem diyodu, 7. *~ disease patol.* (a) *bk.*: *caisson disease*, (b) kancalı kurt hastalığı.

- tunny**, *is.*, *ç. -ny/-nies* *Brit. bk.* : **tuna** (1).
- tup**, *is. & f.* **tupped**, **tutting** **1.** *Brit.* koç, erkek koyun, **2.** şahmerdan, balyoz başı, **3.** *Brit.* (koç) çiftleşmek. *e.a.- 1. ram*, **3. copulate**.
- tupelo**, *is.*, *ç. -los* **1.** *bot.* bataklık ağacı (*Nyssa sylvatica*, *N. aquatica*) : ABD'nin güneyinde bataklıklarda yetişir, **2.** bu ağacın sert kerestesi.
- tuppence**, *is.* *Brit. bk.* : **twopence**.
- tuppenny**, *is.* *Brit. bk.* : **twopenny** (1).
- tuque = toque**, *is.* (Kanada'ya mahsus) yün başlık.
- tu quoque**, *Lât.* sen de (hasmı aynı suç ile suçlamakta kullanılır). *e.a.- you too*.
- turaco**, *is.*, *ç. -cos* *bk.* : **touraco**.
- Turanian**, *sf. & is.* Turanlı. ~*ism* : Turancılık, Panturanimz.
- turban**, *is.* **1.** sarık, sarıga benzer başlık, **2.** türban, sarık şeklinde kadın başlığı, **3. ~ed** : sarıklı, **4. ~less** : sarıksız, **5. ~like** : sarık biçimde, sarık gibi.
- turbary**, *is.* *Brit.* **1.** başkasının arazisinden kesek veya turba çıkarma hakkı, **2.** turbalık, kesek/turba çıkarılan yer.
- turbellarian**, *sf. & is.* *zool.* kirpikli yassı kurt.
- turbid**, *sf.* **1.** bulanık, çamurlu. ~ *water*. **2.** yoğun, kesif, koyu. ~ *smoke/cloud*. **3.** karışık, düzensiz, dağınık, müphem, allak bullak. ~ *thinning*. ~ *passions*. **4. ~ity = ~ness** : bulanıklık; yoğunluk; karışıklık, **5. ~ly** : bulanıkça; yoğunca; dağınıkça. *e.a.- 1. clouded, opaque, unclean, murky, 2. thick, dense, 3. confused, muddled, disturbed*.
- turbidimeter**, *is.* bulanıklıkölçer (alet).
- turbidimetric** : bulanıklık derecesini gösteren, bulanıklık ölçen. **turbidimetrically** : bulanıklık derecesini ölçerek. **turbidimetry** : bulanıklık (derecesini) ölçme.
- turbinal**, *sf. & is.* sarmal, kıvrık/helezoni (kemik).
- turbinate**, *sf. & is.* **1. ~d** *d.d.* sarmal, kıvrık/helezoni, **2.** ters koni biçiminde, **3.** koni şeklindeki burun kemiği, **4.** helezoni istakoz kabuğu, **5. turbination** : sarmallık, koniklik, helezonilik. *e.a.- 1. spiraled, whorled, scroll-like*.
- turbine**, *is.* türbin.
- turbit**, *is.* (kısa gagalı, göğüs kabarık tüylü) evcil güvercin.
- turbo-**, *ön ek* “türbo, türbinli, türbinle çalısan”.
- turbo-electric**, *sf.* türbo elektrik. ~ *engine*.
- turbofan**, *is.* *bk.* : **fanjet** (1).
- turbogenerator**, *is.* türbinli üreteç, türbo jeneratör.
- turbojet**, *is.* **1.** ~ *engine* *d.d.* türbo jet, tepkili türbin, **2.** tepkili türbinle işleyen uçak.
- turboprop**, *is.* **1.** *bk.* : **turbo-propeller** engine, **2.** türbin pervaneli uçak.
- turbo-propeller engine**, *is.* türbinli pervane motoru. **propjet engine**, **turboprop**, **turboprop engine** *d.d.*
- turbosupercharger**, *is.* türbinli pervane üstün doldurucu.
- turbot**, *is.*, *ç. -bot/-bots* *zool.* **1.** kalkan balığı (*Psetta maxima*), **2.** kalkana benzer yassı balık.
- turbotrain**, *is.* türbo tren, türbin lokomotifli tren.
- turbulence = turbulency**, *is.* **1.** şiddetli çalkantı, kargaşalık, **2.** ters akıntı, çevrinti, burgaç, girdap, **3.** çalkantılı hava.
- turbulent**, *sf.* **1.** çalkantılı, dalgalı, karışık. ~ *feelings or emotions*. **2.** şamatacı, kavgacı, müfsit, serkeş, bozguncu, **3.** ters akıntı, çevrintili, burgaçlı, girdaplı, **4. ~ flow** : burgaçlı/çevrintili akıntı, **5. ~ly** : çalkantılı/dalgalı bir şekilde, burgaçanarak, çevrilerek.
- Turco**, *is.*, *ç. -cos* eski Fransız ordusunda Cezayirli piyade eri.
- Turco- = Turko-**, *ön ek* “Türk”.
- Turcoman**, *is.*, *ç. -mans* **1.** Türkmen, **2.** Türkmen dili. *e.a.- 1. Turkoman*, **2. Turkmen**.
- turd**, *is.* *argo* **1.** bok, kaka, tezek, **2.** hergele, rezil, alçak. *e.a.- 1. excrement, dung*, **2. vile**.
- turdiform**, *sf.* ardıç kuşu şeklinde.
- turdine**, *sf.* *zool.* karatavukgillerden.
- tureen**, *is.* çorba kâsesi.
- turf**, *is.*, *ç. turfs*, (*Brit.*: *turves*), *f.* **1.** çimlen, çim. ~ **drain** : çimli, çim kapı, **2.** turba, kesek, yer tezeği, **3.** *ABD* : *argo* bir çetenin sahip çıktığı mahalle, nüfuz bölgesi, **4. the ~** : (a) at yarışı meydanı, hipodrom, (b) at yarışçılığı. ~ **- accountant** : bahis defteri tutan adam, **5.** çimlendirmek, çimle kaplamak, **6. ~ s.o. out** : birini kapı dışarı etmek, kovmak, **7. ~less** : çimensiz, **8. ~like** : çimen gibi. *e.a.- 1. sod*, *sward*.

turfman, *is.*, *ç. -men* yarış atı veya at yarışı meraklısı, yarış atları yetiştiren/besleyen.

turfy, *sf.* **turfier**, **turfiest** 1. çimleni, çimli, çimen/çim kaplı, 2. turba/kesek gibi, turbaya benzer, 3. at yarışına ait, 4. **turfiness** : çimli/kesekli toprak, çim/kesek gibi şey.

turgent, *sf. esk.* 1. şişkin, şişmiş, 2. **turgency** : şişlik, şişme, 3. *~ly* : şişmiş bir hâlde. *e.a.-* 1. *swollen, turgid*.

turgescence, *sf.* 1. şişen, şişmekte olan, 2. **turgescence = turgescency** : şişlik, şişme. *e.a.-* 1. *swelling*.

turgid, *sf.* 1. şişkin, şişmiş, 2. abartnalu, mübalâgâlı, tumturaklı, şişirme, şişirilmiş, tumturaklı, 3. *~ity = ~ness* : şişkinlik, abartma, mübalâga, 4. *~ly* : şişirerek, abartarak, tumturaklı bir şekilde. *e.a.-* 1. *swollen, distended, tumid*, 2. *bombastic, pompous, inflated*.

turgite, *is.* demir oksit cevheri.

turgor, *is.* 1. (bitki gözelerindeki suyun çep perlere yaptığı basıncından doğan) dirilik, körperlik, tazelik, 2. şışkinlik.

Turin, *is.* Torino.

Turk, *is.* 1. Türk, 2. Türk atı, 3. **Young ~ d.d.** Genç Türkler cemiyeti üyesi, 4. Türkçe, 5. *esk.* Müslüman.

Turk. = 1. Turkey, 2. Turkish.

Turkestan = Turkistan, *is.* Türkistan.

turkey, *is.*, *ç. -keys/-key* 1. *zool.* hindi (*Meleagris gallopavo*), 2. hindi eti, 3. *argo* başarısızlık, başarısız temsil, 4. sevimsiz, antipatik, aptal, ahmak, salak kimse, 5. **talk ~ k.d.** açık/ciddî ve samimî konuşmak, dobra dobra konuşmak, yüzüne karşı söylemek, 6. **~ buzzard = ~ vulture** : hindi akbabası (*Cathartes aura*), 7. **~ cock** : babahindi, erkek hindi, 8. **~ hen** : dişi hindi, 9. **~ trot** : ziplama dansı. *e.a.-* 3. *flop, failure*.

Turkey, *is.* 1. Türkiye, 2. **~ red** : parlak kırmızı, (b) parlak kırmızı renkte pamuklu kumaş.

Turki, *is.&sf.* 1. Türk dilleri ailesi, 2. Türkçe konuşan kimse, 3. Türk dillerine ve Türkçe konuşanlara ait.

Turkic, *is.&sf.* 1. Türkçe, Türk dilleri ailesi : Türkiye, Azerbaycan, Türkmenistan, Özbek, Kırgız ve Yakut Türklerinin dili, 2. Türk dillerine ve Türkçe konuşanlara ait.

Turkish, *is.&sf.* 1. Türk+, 2. Türkçe, 3. **~ bath** : hamam, Türk hamamı, 4. **~ carpet = ~ rug** : Türk halısı, 5. **~ delight** : lokum, 6. **~ Empire** : Osmanlı İmparatorluğu, 7. **~ pound** : Türk lirası, 8. **~ tobacco** : Türk tütünü, 9. **~ towel** : (püsküllü) havlu, Türk havlusu.

Turkism, *is.* Türkçülük.

Turkistan, *is.* Türkistan.

Turkman, *is.*, *ç. -men* Türkmen. **Turkoman, Turcoman d.d.**

Turkmenistan = Turkomen, *is.* Türkmenistan.

Turk's-cap lily, *is. bot.* kırmızı zambak.

Turk's head, *is. den.* sarık bağlı/Türk cevizci denilen düğüm.

turmaline, *is. bk.* : **tourmaline**.

tumeric, *is.* 1. zerdeçal (*Curcuma longa*), 2. zerdeçal tozu, 3. **~ paper** *kim.* zerdeçal kâğıdı : alkalilere kahverengine, borik asitle kızıl kahverengine döner.

turmoil, *is.* gürültü, karışıklık, keşmekeş, hercümert, dağdağa, telâş. *e.a.-* *agitation, uproar, disorder, turbulence, commotion, disturbance, confusion*.

turn¹, *f.* 1. dön(dür)mek, çevir(il)mek. **to ~ a wheel** : tekerleği döndürmek. **~ s.o.'s head** : başını döndürmek, başına vurmak. **to ~ everyone against one** : herkesi birinin aleyhine çevirmek, 2. devret(tir)mek, 3. (toprağı vb.) alt üst etmek, 4. yöneltmek, tevcih etmek. **He can ~ his hand to anything** : Eli her işe yatar. 5. sap(tır)mak, başka tarafa çevirmek, inhiraf et(tir)mek. **~ a blow** : bir darbeyi savuşturmak, 6. kıvrırmak, kıvrılmak, eğ(il)mek, burk(ul)mak. **He ~ed his ankle**. 7. biçimini değiştirmek, bozmak, tahlil etmek, 8. (yaprak) renk değiştirmek. **The leaves began to ~ in October**. 9. ekşitmek. **Warm weather ~s milk**. 10. (mide) bulanmak, 11. dönmek, yönelmek. **He ~ed his steps homewards** : Evin yolunu tuttu, eve yöneldi. **to ~ a street corner** : sokağın köşesini dönmek, 12. (başka dile) çevirmek, tercüme etmek, 13. (zaman, yaş vb.) geçmek, aşmak, bitirmek. **It's ~ed ten** : Saat onu geçti. **He has ~ed fifty** : ellisini aştı. **His son just ~ed six** : Oğlu tam altı yaşını bitirdi. 14. tornalamak, torna

turn

tezgâhında şekil vermek, **15. yuvarlaklaştırmak**, **16. şekil vermek**, şekele sokmak, (belirtilen şekilde) ifade etmek. **to ~ a phrase well** : bir cümleyi güzel ifade etmek/güzel bir şekele sokmak, **17. göndermek**, sevk etmek, yollamak, **18. gen. ~ over** : zihinde evirip çevirmek/tartmak, üzerinde düşünmek, düşünüp taşınmak, **19. (hayatına) başka bir yön/veçhe verdirmek**, **20. aleyhine çevirmek**. **to ~ a son against his father** : oğlunu babası aleyhine çevirmek, **21. döneklik etmek**, (politika vb.) değiştirmek, **22. (mal, para) dolanmak**, tedavülde kalmak, **23. (elbiseyi) ters yüz etmek**, **24. (bıçak vb.) körletmek**, körlenmek. **to ~ the edge of a blade**. **25. gen. ~ on/upon** : dayanmak, istinat etmek. **The question ~s on this point** : Soru bu noktaya dayanıyor. **26. izlemek**, yonelmek, yolunu tutmak. **He ~ed to the study and practice of medicine** : Hekimlik öğrenme ve yapma yolunu tuttu. **27. dönüşmek**, olmak, -leşmek. **to ~ to be right** : gerçekleşmek. **His love was ~ed to hate** : Aşkı nefrete dönüştü. **a lawyer ~ed poet** : şair olan/şairlige dönüşen avukat. **to ~ pale** : sararmak, **28. den. tiramola etmek**, **29. ~ about** : öbür tarafa dön(dür)mek, evirip çevirmek. **~ about! As. Geriye dön!** **30. ~ a deaf ear to** : işitmezlikten gelmek, kulak asmamak, kulak arkasına atmak, **31. ~ adrift** : başıboş bırakmak, salıvermek, **32. ~ against** : aleyhine dön(dür)mek, **33. ~ a hand** : işe koyulmak/girişmek, **34. ~ an honest penny** : namusu ile/dürüstlükle ekmeğini kazanmak, **35. ~ a neat phrase** : güzel bir üslüpla yazmak, **36. ~ aside** : (a) bir tarafa dön(dür)mek, (b) saptırmak, vazgeçirmek, **37. ~ away** : (a) yüz çevirmek, yüzüstü bırakmak, sevgi/yardım vb. göstermemek, (b) reddetmek, inkâr etmek, kabul etmemek, (c) başka tarafa yöneltmek/çevirmek, (d) dönüp gitmek, (e) vazgeçmek, (f) kovmak, defetmek, **38. ~ back** : (a) geri çevirmek/dön(dür)mek, (b) sayfanın kenarını kıvırmak. **~ the page back and it will mark your place.** **39. ~ down** : (a) kıvırmak, bükmek, katlamak, (b) reddetmek, geri çevirmek, (c) (iskambil kâğıdı vb.) yüzünü aşağı çevirmek, (d) kısmak. **~ the radio down** : radyo-

nun sesini kısmak, **40. ~ in** : (a) sunmak, takdim/teslim etmek, vermek. **to ~ in a resignation.** (b) haber vermek, ihbar etmek, ele vermek, (c) *k.d.* yatomak, (c) içine kıvırmak, içeriye çevirmek, **41. ~ inside out** : ters yüz etmek, içini dışına çevirmek, **42. ~ into = be ~ed into** : olmak, kesilmek, dönüş(tür)mek, çevirmek. **~ the matter into a joke** : işi şakaya çevirmek, **43. ~ loose** : salıvermek, serbest bırakmak, **44. ~ off** : (a) (su musluğu, gaz vb.) kapatmak, kesmek, (b) (ışık) söndürmek, (c) kaldırıma çıkmak, (d) *argo* ilgisini kaybetmek, bıkmak, usanmak, (e) lâfa boğmak, sözü değiştirip cevapsız bırakmak, (f) *Brit.* yol vermek, (g) sapmak, **45. ~ on** : (a) (su vb.) akitmak, (musluk, radyo vb.) açmak, (ışık) yakmak, (b) (makine vb.) çalıştmak, işletmek, faaliyete geçirmek. **~ s.o. on to do sth.** : birini bir işe koymak, (c) göstermek, meydana vurmak. **She ~ed on the charm and won him over** : Büttün cazibesini gösterip onun kalbini fethetti. (d) *argo* esrar iç(ir)mek, uyuşturucu madde vermek/kullanmak, (e) *argo* esritmek, heyecanlandırmak, canlandırmak, tahrik etmek, uyarmak, iştahlandırmak, (f) **~ upon d.d.** düşman kesilmek, saldırmak, **46. ~ one's back on bk.: back**¹ (32), **47. ~ out** : (a) (ışık vb.) söndürmek, (su/gaz vb.) kapatmak, kesmek, (b) üretmek, imal etmek, yapmak, meydana getirmek, istihsal etmek. *This factory can ~ out 125 cars a day.* (c) anlaşılmak, açıklanmak, meydana çıkmak. **It ~s out that she's the admiral's daughter** : Amiralın kızı olduğu anlaşılıyor. (d) sonuçlanmak, neticelemek, sonunda ... olmak, dönüşmek. **Things have ~ed out well** : İşler yoluna girdi/iyi sonuçlandı. **as it ~ed out ...** : halbuki sonunda/neticede... **It ~ed out nice and sunny again** : Sonunda hava tekrar güzelleşti. **It has ~ed out as I said** : Sonunda dediğim çıktı. **it ~s out that ...** : sonunda anlaşıldı ki... **The wallet ~ed out to be mine** : Meğer cüzdan benimki imiş. (e) toplanmak, yiğilmek. **Everyone ~ed out to see the King** : Halk kralı görmek için toplandı. (f) (dolap vb.) boşaltmak, (g) ters yüz etmek

etmek (h) dışarı atmak, kovmak. ~ **out the government** : hükümeti düşürmek, (i) *k.d.* yatakan kalkmak, (j) otlatmak için dışarı çıkarmak. ~ **a horse out (to grass)** : atı otlatmaya çıkarmak, **48. ~ over** : (a) devirmek, çevirmek, (araba vb.) yana devrilmek, (kayık vb.) alabora olmak, (b) ters döndürmek, evirmek, alt üst etmek, (c) devretmek, aktarmak, havale/teslim etmek. **to ~ sth. over s.o.** : bir şeyi birisine devretmek. (d) (motor) çalışmak, işlemek, (e) (mal) alıp satmak. ~ **over merchandise**. (f) (belirtilen fiyatta) satmak, (g) sermayesini kurtarmak, (h) etrafında düşünmek, zihinde evirip çevirmek. **to ~ an idea over in one's mind** : bir fikri zihinde evirip çevirmek, **49. ~ over a new leaf** : yeni bir hayata başlamak, **50. ~ round** : (tersine) çevirmek, çevrilmek, dön(dür)mek, devret(tir)mek. **to ~ round and round on s.o.** : birisinin aleyhine dönmek, **51. ~ the tables** : durumu lehine çevirmek, talih-i yaver gitmek, talih yüzüne gülmek, **52. ~ tail** : kaçmak, tüymek, toz olmak, **53. ~ the corner** : köşeyi dönmek, tehlikeyi/krizi atlatmak, **54. ~ thumbs down on** : reddetmek, geri çevirmek, **55. ~ the tide** : olayların aksını tersine döndürmek, **56. ~ to** : (a) yardım dilemek, başvurmak, müracaat etmek. **not to know where to ~** : ne reye başvuracağını bilememek, (b) kolları sıvamak, işe girişmek, gayret etmek. *We'd better ~ to and clean up this place.* (c) dönüşmek, çevrilmek, olmak. **The rain ~ed to snow** : Yağmur kara çevrildi. **The ice ~ed to water** : Buz eriyip su oldu. (d) (belirli bir sayfayı) açmak, **57. ~ traitor** : hain olmak, hainlik etmek, **58. ~ turtle den.** alt üst olmak, ters dönmek, alabora olmak, **59. ~ up** : (a) yukarı çevirmek, çevirip kaldırıkmak, (b) kazıp çıkarmak, (c) bulmak, keşfetmek, meydana çıkarmak, (d) şiddetlendirmek, artırmak, (e) vuku bulmak, vukua gelmek, olmak, ortaya çıkarmak, tahaddüs etmek. **till something better ~s up** : daha iyisi oluncaya kadar, (f) belirmek, gözükme, çıkmak, zuhur etmek, gelmek, peydâ olmak. **if anyone ~s up** : bir gelen olursa/şayet biri gelirse, (g) kıvırmak. ~ **up the nose (at ...)** : -e burun kıvırmak/küçümsemek, **60. ~ upside down** : alt üst etmek/olmak, devrilmek, devirmek. **e.a.- 1. rotate, revolve, spin, 5. divert, deflect, 6. curve, bend,**

twist, 12. translate, 17. send, 18. ponder, 26. pursue, 39. (b) refuse, reject, 40. (a) submit, deliver, hand in, (b) inform, (c) retire, 45. (b) activate, (e) excite, stimulate, 47. (a) extinguish, (b) produce, (h) dismiss, discharge, 48. (b) invert, (c) transfer, (d) start, 52. flee, run away, 59. (c) uncover, find, (d) intensify, increase, (e) happen, occur, (f) appear, arrive.

turn², is. **1. dönüş, dönme, devir, deveran, a slight ~ of the handle**. **2. döndürme, çevirme, a ~ of the head**. **3. sıra, nöbet, keşik, oyun sırası, It's my ~ to pay the bill. It will be my ~ some day** : (a) Bir gün bana da sıra gelecek. (b) Günlün birinde öcümü alacağım. **4. sapiş, sapma, yön değiştirme, yönelme, istikameti çevirme, to make a ~ to the right** : sağa sapmak. **the ~ of the tide** : (a) gelgit arası, (b) işin dönüm noktası, **5. sapak, dönemeç, köşe, viraj, The path is full of twists and ~** : Yol kıvrımlar ve dönenmeçlerle doludur. **6. gidiş, hâl, (durumda, koşullarda vb.) değişiklik, değişme, a ~ for the better** : iyileşmeye yüz tutma, **7. değişme ami/noktası, The milk is on the ~** : Süt bozulmak üzere/bozulmağa yüz tutuyor. **at the ~ of the year** : (a) yıl sonunda, (b) yıl başında, **8. yuvarlaklık, eğrilik, meyil, 9. büükülme, sarılma, kıvrılma, büklüm, kıvrım, dönüm, 10. elekt. sarım, sargı, 11. (a) özel yazış/ifaade tarzı, ~ of phrase: üslûp, (b) biçim, tarz, nevi, 12. kısa gezi, gezme, dolaşma, gidip gelme, tur, Let's go for a ~ in the car.** **13. temayül, meyil, yetenek, istidat, kabiliyet, He is of (has a) mechanical ~** : makineye istidatı vardır. **a car with a good ~ of speed** : hızlı bir araba, **14. nöbet, görev sırası, 15. take ~s (at doing sth)** : nöbetleşmek, sıra ile yapmak. **It's your ~** : Sıra sizde, sizin sıranız. **16. hastalık nöbeti, She had one of her ~s yesterday** : Dün tekrar hastalık nöbeti geldi. **take a sudden ~** : (hastalık) birden değişimek, birden fenaya/iyiye dönüvermek, **17. ihtiyaç, zaruret, gereksinme, This will serve my ~** : Bu benim işimi görür/İhtiyaçımı cevap verir. **18. borsada vb.) muamele, alış veriş, 19. k.d. sarsıntı, şok, korkutma, ödünü koparma, The sight gave me quite a ~** : Manzara beni adamaklı sarstı. **20. tiy. kısa oyun/ piyes, 21. mahiyet, The matter has taken a political ~** : Mesele siyasi bir mahiyet aldı. **The matter has taken a serious**

turnabout

us ~ : İş ciddileşti/sarpa sardı. **Things are taking a ~ for the better** : İşler düzelmeye başladı/iyiliğe yüz tuttu. **22. müz.** grupetto, grupçuk, **23. ~ about = ~ and ~ about** : nöbetle, sıra ile, **24. ~ bench** : torna, **25. ~ of the screw** : bir amaç uğruna baskı kullanma, **26. at every ~** : her defasında, her anda/yerde, istisnásız, **27. by ~s** : nöbetle, **28. done to a ~** : tam kararında pişmiş, **29. do s.o. a good/bad ~** : birine iyilik/fenalık yapmak. **one good ~ deserves another** : iyiliğin karşılığı iyiliktir, **30. in ~** : sıra ile, nöbetle, sırası gelince, **31. out of ~** : (a) sıra beklenmeden, sıra dışından, (b) düşünmeden, saygısızca, patavatsızca, boşboğazlıyla. **to speak out of ~** : düşünmeden konuşmak, pot kirmak, **32. take ~s** : birbirini kovalamak/takip etmek, birbiri arkasından gelmek. **e.a.- 1. gyration, revolution, 6. alteration, modification, deviation, variation, bend, twist, 13. talent, aptitude, proclivity, 27. alternately, 32. rotate, alternate.**

turnabout, *is.* **1.** geriye dönüş, aksi istikamete dönüşme, **2.** cayma, döneklik, kanaat/fikir değiştirme, **3.** misilreme, bir kimseňin eylemine aynıyla karşılık verme, **4.** atlakarınca. **e.a.- 4. merry-go-round.**

turnaround, *is.* **1. bk.: turnabout, 2.** gidiş dönüş seyahati, **3.** taşıtin geri dönmesini sağlayacak saha, manevra sahası, **4.** ikmal ve hazırlama zamanı : bir uçağı boşaltıp yakıt ikmalini, bakımını yapmak ve tekrar yüklemek için geçen zaman.

turnbuckle, *is.* firdöndü, gerici, germe (aleti/vidası), kurbacık, liftin uskuru.

turn button, *is.* kapı tokmağı.

turncoat, *is.* **1.** dönek, ilke ve kanaat değiştiren, başka partide/mezhebe giren kimse, **2.** hain. **e.a.- 2. traitor, renegade.**

turndown, *sf.* devrik, katlanabilen, kıvrılabilen. **a ~ collar** : devrik yaka.

turned comma = inverted comma = quotation mark, *is.* turnalimi : “ veya ” .

turned-on, *sf. argo* **1.** canlı, faal, hareketli, **2.** heyecanlı, **3.** esrar içmiş, uyeşturucu madde etkisi altında.

turner, *is.* **1.** çeviren/döndüren kimse, **2.** yassi kepçe, omlet vb. çevirmeye yarayan alet, **3.** tornacı, **4.** beden eğitimi uzmanı.

turnery, *is.*, *ç. -eries* **1.** tornacılık, **2.** torna işi, torna ile işlenmiş parçalara, **3.** tornacı dükkânı.

turnhall, *is.* jimnastikhane.

turning, *is.* **1.** döndürme, çevirme, alt üst etme, **2.** dönüş, dönme, **3.** yoldan sapma/çıkma, **4.** dönemeç, dönüş noktası/yeri, **5.** tornalamama, tornada şekil verme, tornacılık, **6.** tornada işlenmiş parça, **7.** düzeltme, üzerinde işleme, güzel bir şekil verme. **the ~ of verses** : şiir üzerinde işleme, **8. ~ point** : (a) dönüm noktası, (b) (eğriinin, grafiğin) dönüş noktası, aşit noktası, çıkaç/ineç noktası.

turnip, *is.* *bot.* şalgam (*Brassica Rapa*).

turnix, *is.* *zool.* ufak bildircin (*Turnix*).

turnkey, *sf. & is.*, *ç. -keys* **1.** zindancı, gardeyan, ceza evi bekçisi, **2.** tam işler, anahtar teslimi şartıyla yapılan, tamamen bitmiş ve işlemeye/kullanmaya hazır durumda. **~ job.** *e.a.- 1. jailer, warder.*

turnoff, *is.* **1.** yan yol, ana yoldan ayrılan yol, **2.** yol/yön değiştirme yeri, **3.** dönme, dönüş, yön değiştirme, **4. argo** can sıkıcı kimse.

turn-on, *is.* *argo* ilginç/haz ve heyecan veren kimse/şey.

turnout, *is.* **1.** toplanma, toplantı, içtima, **2.** ürün, verim, üretilen mal miktarı, **3.** kılık, kıyafet, görünüş, **5.** donanım, donatım, cihaz, teçhizat, **6.** yan hat/demir yolu, **7.** geçiş yeri : dar yolda taşıtların birbirini geçmesini sağlayan geniş kısım, **8.** çıkış yolu, ana yoldan ayrılan yol, **9. Brit.** (a) grev, (b) grev yapan işçi, **10. (a)** (ışığı) söndürme, (b) içini dışına çevirme, (c) sonuc, netice. **e.a.-3. output, 5. equipment, outfit, 9. (a) strike, (b) striker.**

turnover, *is. & sf.* **1.** devrilme, **2.** (fikir, yonetim vb.) değiştirme, **3.** katmerli çörek, katlanmış meyveli çörek, **4.** devir : belirli bir zamanda depodaki malların satılıp yenilenme sayısı, **5.** dönen sermaye : belirli bir sürede alış verişi kullanılan para, **6.** belirli bir sürede borsada satılan hisse senetleri sayısı, **7.** belirli bir sürede ayrılan işçilerin yerine işe alınanların sayısı, bu miktarın ortalama işçi sayısına oranı, **8.** yeniden örgütlenme, **9.** (futbolda) hata yüzünden topun karşı takıma geçmesi, **10.** devrik, katlanabilen. **a ~ collar.** **11. ~ tax** : (a) *ABD* satış vergisi, satılan mal üzerinden ödenen vergi, (b) *Brit.* imalatçı/toptancı/perakendeci vergisi. **e.a.-1. upset, 8. reorganization.**

turnpike, *is.* **1.** para ödenerek geçilen yol, **2.** (eskiden) yol parası ödenince açılan yol kesici.

turnsole, *is. bot.* 1. günebakan: ayçiçeği vb. gibi güneşe dönen bitkiler, 2. *bk.*: **heliotrope** (1,2), 3. çivit otu (*Chrozophora tinctoria*), 4. çivit boyası.

turnspit, *is.* 1. kebab şışı, 2. kebabçı, 3. (eskiden) ayak değerlirmenini çevirmekte kullanılan köpek.

turnstile, *is.* çevirgeç, turnike.

turnstone, *is. zool.* taşçeviren (*Arenaria interpres*) : kıyılarda çakılları çevirerek yem arayan bir tür kuş.

turntable, *is.* 1. döner tabla, gramofonda plâğı döndüren tabla, 2. (lokomotif ve vagonların yönünü değiştiren) döner plâtform, 3. çömlük tablosu.

turnup, *is. & sf.* 1. devrik, kalkık, kıvrık, kıvrılabilen (sey), 2. *Brit.* pantalon paçası, 3. (iskambil) yüzü çevrik kâğıt, 4. talih, tesadüf, şans.

turnverein, *is. Alm.* jimnastik kulübü.

turpentine, *is. & f.* **-tined, -tining** 1. neft çamı (*Pinus palustris*) veya sakız ağacı (*Pistacia Terebinthus*) reçinesi, 2. **oil of ~ = spirits of ~** d.d. neft yağı, terebentin, 3. neft yağı sürmek, neft yağı ile yağlamak, 4. neft yağı çıkarmak, 5. **turpentinic = turpentinous = turpentiny** : terebentinli.

turpeth = turbeth = turbith, *is. bot.* türbit (*Operculina turpethum*), 2. türbit kökü, müşih olarak kullanılan bir kök, 3. *bk.*: **calomel**.

turpitude, *is.* 1. alçaklık, ahlâksızlık, aşağılık, kötülük, denaet, habaset, 2. alçakça hareket. *e.a.- 1. baseness, depravity, vileness*.

turquoise = turquois, *is.* 1. firuze, yeşilimsi gök renginde kıymetli bir taş, sulu bakır, alüminyum sülfat, 2. ~ **blue** d.d. firuze rengi, türkuvaz, yeşilimsi mavi renk.

turret, *is.* 1. *mim.* kulecik, küçük kule, 2. *As.* döner kule, taret, 3. ~ **deck** *den.* taret güvertesi, 4. ~ **gun** : taret topu, taret/kule silâhi, 5. ~ **head** *d.d.* torna başlığı, torna aynası, 6. ~ **lathe** : torna tezgâhi, 7. ~ **mount** : taret silâh tabanı/kaidesi, 8. ~ **ed** : kuleli, taretli, kubbe biçiminde.

turri-, *ön ek* "kule".

turrical, *sf.* kulemsi, kuleye benzer, kule biçiminde.

turricalate(d), *sf.* kuleli, küçük kuleye benzer, kule biçiminde, kuleciklerle süslü.

turritella, *is. zool.* kule salyangozu (*Turritella*).

turtle, *is., ç. -tles, f. -tled, -tling* 1. *zool.* kaplumbağa (*Chelonia*), 2. deniz kaplumbağası. **green ~** : eti lezzetli, iri yeşil deniz kaplumbağası, 3. **turn ~** : (gemi, kayak vb.) alabora olmak, ters dönmek, 4. *esk. bk.*: **turtledove**, 5. kaplumbağa avlamak, 6. ~ **back** = ~ **deck** : (a) *den.* kemerli güverte, (b) *ark.* bir tarafı yuvarlak yontma taş alet, 7. **turtler** : kaplumbağa avcısı.

turtledove, *is. zool.* 1. üveyik (*Streptopelia turtur*), 2. **mourning dove** *d.d.* kumru (*Zenaidura macroura*), 3. yusufçuk (*Turtur auritus*).

turtlehead, *is. bot.* kaplumbağa başı (*Chelone*) : K Amerika'da yetişen ve çiçekleri kaplumbağa başına benzeyen bir ot.

turtleneck, *is. bot.* yüksek yaka(lı) kazak vb.).

turves, *ç. is. Brit. bk.*: **turf**.

Tuscan, *sf. & is.* 1. Toskana+, Toskanalı+, Toskana lehçesi+, 2. Toskana mimarî tarzı, 3. standart edebî İtalyanca, 4. ~**y** : Toskana.

tush, *ünl. & is.* 1. Sus! Kes sesini! Hele hele! Öf! Aman! (sabırsızlık, azarlama, nefret, küçümseme belirtir), 2. *k.d.* **tushie = tushy** *d.d. bk.*: **buttocks**, 3. *bk.*: **tusk**.

tusk, *is. & f.* 1. fildisi, 2. deniz aygırı veya yaban domuzunun uzun sıvri dişi, 3. uzun sıvri diş, 4. atın köpek dişi, 5. **gain** *d.d.* (ağaç işlerinde) yiv, kertik, zıvana, 6. azı dişi ile eşmek, 7. uzun sıvri dişle delmek/kesmek, 8. ~**ed** = ~**y** : uzun ve sıvri dişli, fil gibi dişleri olan, 9. ~**less** : uzun/sıvri diş olmayan, (fil) dişsiz, 10. ~**like** : fildisi gibi, uzun ve sıvri.

tusker, *is.* uzun ve sıvri dişli hayvan (fil, yaban domuzu, deniz aygırı vb.).

tussah, *is.* 1. esmer ipek, Hint ipeği, 2. esmer ipek böceği (*Antheraea mylitta*) : meşe yapraklarıyla beslenen ve esmer ipek veren Asya ipek böceği. **tusseh, tusser, tussor, tussore, wild silk d.d.**

tussis, *is. patol.* 1. (müzmin) öksürük, 2. **tussive** : öksürükten ileri gelen, öksürük şeklinde, öksürük+. *e.a.- 1. cough*.

tussle, *is. & f. -sled, sling* şiddetli mücadele (etmek), güreş(mek), itişme(k), didişme(k). *e.a.- struggle, scuffle, contest*.

tussock

tussock = tussuck, *is.* 1. ot öbeği, küme sazlık, 2. saç/tüy demeti, bir tutam saç/tüy, 3. ~ed : öbekli, küme sazlı, öbek öbek otlarla kaplı, 4. ~ grass : sazlık yerlerde demet hâlinde büyüyen ot, 5. ~ moth : kılıç güve (*Lymantria* : süfesi uzun tüylü olup geniş yapraklı ağaçları tâhrip eder.

tut, ünl.&f. tutted, tutting 1. tut tut d.d. Cık cık! Vah vah! Yapma yahu! Demek öyle! (sabırsızlık ve serzeniş ifade eder), 2. cık cık, vah vah demek.

tutelage, *is.* 1. korumanlık, vasilik, vesa-yet, 2. eğitim, öğretim, öğretme, rehberlik, ırşat, doğru yolu gösterme, 3. vesayet altında bulunma. *e.a.- 1. guardianship, 2. instruction.*

tutelary = tutellar, *sf.&is., ç. -laries* 1. koruyucu, koruyan, himaye eden (kimse). *a ~ sa-int.* 2. koruyana/vasiye ait, vesayetle ilgili.

tutor, *is.&f.* 1. özel öğretmen/hoca, 2. öğretmen, 3. mürebbi, koruman, vasi, 4. özel öğretmenlik/hocalık yapmak, özel ders vermek, 5. özel öğretmenden ders almak, 6. korumanlık/mürebbiyelik yapmak, 7. ~ess : özel kadın öğretmen, mürebbiye, 8. ~age = ~ship : özel öğretmenlik, mürebbi(ye)lik, vasilik.

tutorial, *sf.&is.* 1. özel öğretmene/hocaya ait, özel öğretmen tarafından verilen/yapılan, 2. özel ders, 3. ~ system : özel öğretmenle öğretim sistemi.

tutoyer, *gl.f. -yered/-toyed, -toyering Fr. "sen" diye hitap etmek, senli benli konuşmak.*

tutsan, *is. bot.* koyunkırın (*Hypericum androsaemum*)

tutti, *sf.&is., ç. -tis müz.* hep beraber, hep birlikte (çalanın parça veya çalgıcı ile okuyuculara talimat).

tutti-frutti, *is.* karışık meyveli (şekerleme/dondurma).

tut-tut, *ünl.&is.&f. -tutted, -tutting bk.: tut.*

tutty, *is.* tutya tozu : temizleme işlerinde kullanılan çinko oksit.

tutu, *is., ç. -tus* balerin etekliği: çok kısa ve kat kat kabarık eteklik.

tuwhit tuwho, *is.* baykuş sesi.

tux, *is. k.d. bk.: tuxedo.*

tuxedo, *is., ç. -dos* smokin. *e.a.- dinner jacket.*

tuyère, *is., ç.* **tuyères** *metal.* hava borusu, maden eritme ocağına hava veren boru.

TV, *is.* televizyon. **TV dinner** : hazır yemek, fırında ısıtılp yenmek üzere hazırlanıp dondurulmuş yemek.

twa, *sf.&is. Isk.* iki. *e.a.- two.*

twaddle, *is.&f. -dled, -dling* 1. gevezelik, boş lâf, saçma, saçma sapan söz/yazı, läklâkiyat, 2. saçmalamak, boş lâf etmek, saçma sapan konuşmak/yazmak, 3. **twaddler** : gevez kimse. *e.a.- 1. nonsense, 2. prattle, prate, babble.*

twain, *sf.&is. esk.* 1. iki, iki kimse/şey, 2. (su derinliği) iki kulaç/on iki kadem (3.6 metre). *e.a.- 1. two.*

twang, *is.&f.* 1. gergin kiriş/tel gibi ses çikarmak, tingirdamak, 2. genizden konuşmak/ses çikarmak, 3. (gergin yayı/teli) tingirdatmak, 4. tingirti, tingirdama, 5. genizden konuşma, 6. **twangy** : tingirtili, tingirdayan, himhim, genizden konuşan.

twankay, *is.* yeşil çay, Çin çayı.

twas = it was (kısaltma).

twasome, *is. Isk.* iki kişi, çift. *e.a.- two-some.*

twat, *is. argo-kaba bk.: vulva.*

twattle, *is.&f. -tled, -tling* *Brit.- k.d. bk.: twaddle.*

twayblade, *is. bot.* yer orkidesi (*Listera, Orphys, liparis*).

tweak, *is.&gl.f.* çimdikleme(k), çimdik (atmak).

twee, *sf. Brit.* hoş, şirin, sevimli, zarif, kibar. *e.a.- cute, dainty, elegant, sweet.*

tweed, *is.* 1. tüvit, yünülu İskoç kumaşı, 2. ~s : tüvit elbise.

tweedle, *is.&f. -dled, -dling* 1. civildamak, (kuş) ötmek, kuş gibi ötmek, ince ve ahenkli ses çikarmak, 2. (keman vb.) rastgele/dikkatsizce çalmak, 3. gelişigüzel/dikkatsizce yapmak, baştan savmak, 4. kıvrınmak, kıvrıtmak, sallanmak, 5. yaltaklanmak, yalvarmak, tatlı sözlerle kandırmak, 6. civilti, civildama, kuş/keman sesi. *e.a.- 4. wriggle, 5. cajole, wheedle.*

tweedledum and tweedledee, *is.* tipki benzer, birbirine tipatıp benzeyen iki kişi/şey.

tweedy, *sf. tweedier, tweediest* 1. tüvit gibi, tüvite benzer (kumaş), 2. tüvit elbise giyen.

'tween = between.

tweet, *is.&f.* 1. yavru kuş cıvıltısı, 2. cıvıldamak. *e.a.- chirp.*

tweeter, *is.* tiz sesler için yapılmış küçük hoparlör.

tweeze, *f. tweezed, tweezing* cımbızla almak/yolmak/ koparmak.

tweezer = **tweezers**, *is.* cımbız. **pair of tweezers** *d.d.*

twelfth, *sf.&is.* 1. on ikinci (kimse/şey), 2. on ikide bir (parça), 3. ~ **Day** *bk.*: **Epiphany**, 4. ~ **Night** : Noelden on iki gün sonraki gece, 5 Ocak gecesi, 5. ~**tide** : Noel mevsimi.

twelve, *sf.&is.* 1. on iki, 2. on iki rakamı: 12 veya XII, 3. on iki kişi/şey, on ikilik grup, 4. **the Twelve** = **Twelve Apostles** : on iki Havari.

twelffold, *sf.&zf.* on iki kat, on iki misli.

twelve-mile limit, *is.* on iki millilik karasuları sınırı.

twelvemo, *sf.&is., ç. -mos* *bk.*: **duodecimo**.

twelvemonth, *is. Brit.* yıl, sene, on iki ay. *e.a.- year.*

twelvepenny, *sf.* 8.3 cm uzunluğundaki (çivi).

twelve-tone, *sf. müz.* on ikili, kromatik, makamı olmayan.

twentieth, *sf.&is.* 1. yirminci (kimse/şey), 2. yirmide bir (parça).

twenty, *sf.&is., ç. -ties* 1. yirmi, 2. yirmi rakamı : 20 veya XX, 3. yirmi kişi/şey, yirmilik grup, 4. **twenties** : yirmili, 20-29 arasındaki (sa-ylar/yıllar vb.), 5. *k.d.* 20 dolarlık banknot.

twenty-one, *is.* 1. yirmi bir, 2. **blackjack** *d.d.* (iskambilde) yirmi bir oyunu.

twentypenny, *sf.* 10 cm uzunluğundaki (çivi).

twenty-twenty, *sf.* (göz muayenesinde) görüşü tam, normal.

'twere = it were.

twerp = **twirp**, *is. argo* rezil, alçak, adî, aşağılık, pespaye, ciğeri beş para etmez kimse.

twi-, *ön ek* “iki, çift, iki kat, iki misli”.

twibil = **twibill**, *is.* 1. iki ağızlı savaş baltaşı, 2. bir ucu keser öbür ucu balta olan alet.

twice, *zf.* iki kere, iki defa, iki kat/misli. ~ **as big as** : iki misli büyük. **I am ~ your age** : Yaşım seninkinin iki katıdır. **to think ~ before**

doing sth.: bir iş yapmadan önce iyice düşünmek. **That made him think ~** : Bu onu iyice düşünmeye zorladı. **He did not have to be asked ~** : O bu işe dünden hazırıldı.

twice-laid, *sf.* kullanılmış malzemeden yapılmış.

twicer, *is.* iki görevli, iki görevi birden yapan kimse.

twice-told, *sf.* 1. iki kere söylenmiş, 2. çok söylenmiş, eskimiş, bayatlamış, köhne.

twiddle, *is.&f. -dled, -dling* 1. (elinde) evirip çevirme(k), parmakları arasında çevirerek oynamak(k), 2. oyalanma(k), önemsiz işlerle vakit geçirme(k), 3. ~ **one's thumbs** : (a) dalga geçmek, hiçbir iş yapmamak, (b) parmaklarıyla oynamak. *e.a.- 1. twirl, 2. fiddle.*

twig, *is.&f. twigged, twigging* 1. ince dal, çubuk, filiz, sürgün, 2. **Brit.** (a) bakmak, göz gezdirmek, gözetlemek, görmek, (b) anlamak, kavramak, *argo* çakmak, 3. ~**less** : filizsiz, sürgünsüz, 4. ~**like** : ince dal/filiz gibi. *e.a.- 1. branchlet, shoot, 2. (a) look, observe, watch, see, (b) perceive, understand.*

twigged, *sf.* filizli, sürgünlü.

twiggen, *sf.* ince dallardan/çubuklardan yapılmış.

twig girdler, *is. bk.*: **girdler** (2).

twiggy, *sf. -gier, -giest*, ince dal/çubuk/filiz gibi, filizli, sürgünlü.

twilight, *is.&sf.* 1. tan, şafak, seher, alaca karanlık (ilgili sıfat : **crepuscular**), 2. sönüklilik/zayıf ışık, 3. gerileme/zeval dönemi, dönem, gerilemeye/zayıflamaya yüz tutma, 4. belirsizlik, kararsızlık, kapalılık, ipham, 5. karanlık, loş, 6. belirsiz, kararsız, 7. seher vakti/alaca karanlıkta olan/görülen/uçan vb. 8. ~ **of the Gods** : İskandinav mitolojisinde tanrılarla devlerin birbirlerini mahvettikleri savaş, 9. ~ **sleep** *up* doğum ağrılarını azaltıcı hafif anestezi, 10. ~ **zone** : (a) denizlerde güneş ışığının erişebildiği en derin düzey, (b) belirli iki durum arasındaki belirsiz/müphem durum. *e.a.- 5. dim, obscure, 7. crepuscular.*

twill, *is.&f.* 1. kabarık çapraz dokunmuş kumaş, 2. ~ **weave** *d.d.* kabarık çapraz dokuma. *bk.*: **plain weave, satin weave**, 3. kabarık çapraz dokumak.

'twill = it will.

twin, *is.&sf.&f.* **twinned**, **twinning**

1. ikiz, ikiz eşi, ikiz çocuklardan her biri. ~ *girls. a ~ sister. Siamese ~s* : yapışık ikizler, **2.** çift, ikili. ~ **bed** : çift yatak, biribirinin aynı iki yatak, **3.** ~ **room d.d.** iki yataklı otel odası, **4. hemitrope d.d.** ikiz kristal, **5. Twins astr.** İkizler burcu, **6. ikiz doğurmak**, **7. ikizleştirmek**, ikiz yapmak, **8. denkleştirmek**, birbirine uydurmak, birbirinin aynı yapmak. *e.a.- 4. macle, 8. match.*

twinberry, *is., g. -ries bot. 1. bk.:* **part-ridgeberry**, **2.** Amerikan hanımeli (*Lonicera involucrata*).

twinborn, *sf.* ikiz (olarak) doğmuş.

twine, *is.&f.* **twined**, **twining** **1.** sicim, kın-nap, **2.** sar(il)ma, bük(ül)me, sarılış, büklülüş, **3.** büklüm, sarım, sargı, **4. kıvrım**, dönemeç, **5. düğüm**, ipliğin karışıp dolaşması/düğümlenmesi, **6. bükmek**, kıvırmak, **7. örmek**, bükerek/sararak yapmak. *to ~ a wreath. 8. bir arada bükmek*, eğirmek, **9. ~ in/into** : içine sokup döndürmek. *She ~d her fingers in her hair. 10. gen. ~ about/around* : sar(il)mak, **11. örmek**, örerek süslemek. *She ~d the bridal arch with flowers. 12. İsk. ayırmak.* *e.a.- 3. convolution, 4. twist, turn, 6. twist, interweave, 8. interlace, 10. clasp, enfold, 11. wreath, wrap, 12. separate.*

twin-engine, *sf.* çift motorlu. *a ~ airplane.*

twiner, *is.* sarmaşık, sarılan/turmanan bitki.

twinflower, *is. bot.* ikiz çiçek (*Linnaea borealis*, *L. americana*) : K Amerika'da yetişen ve pembe/morumsu ikiz çiçekler açan tırmancı kalımlı bitki.

twinge, *is.&f.* **twinged**, **twinging** **1.** sancı, anı şiddetli ağrı, **2. azap**, şiddetli manevî istirap, üzüntü, elem, keder, **3. birdenbir** sancı/ağrı/istirap vermek. **4. sancılanmak**, şiddetli istirap/azap/elem/keder duymak, anı üzülmek. *e.a.- 1. pain, 2. pang, qualm.*

twinight, *sf. ABD- k.d.* akşam üstü başlayıp gece devam eden (maç vb.).

twinjet, *sf.* çift motorlu jet (uçağı).

twinkle, *is.&f. -kled, -kling* **1.** pırıldama (k), **2. parlama(k)**, **3. kırpış(tır)ma(k)**, göz kırpma(k), **4. çabuk çabuk görünüp kaybolmak**, sürekli yanıp sönmek, **5. parıltı**, pırıltı, yanıp sönen ışık, **6. bir göz açıp kapama müddeti**, **7. esk. bk.:** **wink.** *e.a.- 1. shine, 2. sparkle, 3. flicker.*

twinkling, *is.* **1.** pırıldama, parlama, **2. kır-**

pış(tır)ma, göz kırpma, **3. çabuk çabuk görünüp kaybolma**, sürekli yanıp sönme, **4. parıltı**, pırıltı, **5. an, lâhza**, bir göz açıp kapama müddeti. **in the ~ of an eye** : bir anda, göz açıp kapayıncaya kadar. *e.a.- 5. instant, moment.*

twin-lens reflex, *is.* çift mercekli fotoğraf makinesi.

twinned, *sf.* **1.** ikiz (doğmuş), **2.** birbirinin ıupatıp benzeri, çok yakından bağlı/ilgili, **3. benzeri/eşi** ile bir araya getirilmiş, **4. (kristal)** ikiz teşekkül etmiş.

twinning, *is.* **1.** ikiz doğurma, **2.** birleşme, çifteleşme, iki kimsenin/şeyin birleşmesi, **3. ikiz kristal** teşekkülü.

twin-screw, *sf.* çift pervaneli, çifte uskurlu.

twinship, *is.* ikizlik.

twirl, *is.&f.* **1.** hızla dön(dür)mek, firıldatmak, çevir(il)mek, **2. bk.:** **twiddle**, **3.** bir şeyin etrafına dola(n)mak, sar(il)mak, **4. beysbol-argo atmak**, **5. dönüş**, çevriliş, kıvrılış, **6. kıvrım**, büklüm, helezon, **7. ~er** : döndürün, firıldatan, çeviren, kıvıran. *e.a.-1. spin, revolve, whirl, turn, 4. pitch.*

twirp, *is. bk.:* **twerp.**

twist, *is.&f.* **1.** bük(ül)mek, kıvırmak, kıvrılmak. **The road ~s and turns** : Yol sağa sola kıvrılıyor. **2.** (bir şeyi başka bir şey üzerine) sarmak, sarılmak. ~ **a rope round a tree** : ağaca bir ip sarmak, **3. burk(ul)mak**, **4. çevirerek açmak/koparmak**, **5. bur(ul)mak**, bük(ül)mek, iğ(il)mek, **6. ters anlam vermek**, ters anlamak. ~ **one's words** : birinin sözlerini tahrif etmek/yanlış anlam vermek, **7. (aklını) bozmak**, sapıtmak, **8. şaşırtmak**, **9. helezoni dön(dür)mek**, **10. kıvrان(dır)mak**, **11. zikzak/helezon yaparak ilerle(t)mek**, **12. zikzak/helezoni şekil almak**, **13. twist dansı yapmak**, **14. bük(ül)me.** **with a ~ of the wrist** : bileğini hafifçe bükerek, **15. büklüm**, kıvrım, dönemeç. **the road takes a ~** : yol kıvrılıyor/dönemeç yapıyor, **16. dönme**, dönüş, sarılma, dolanma, **17. sarım, sargı**, **18. burk(ul)ma**, **19. ters anlam verme**, anlamı değiştirme/bozma, **20. helezon**, spiral, helezoni hareket/yol, topun havada dönerek gitmesi, **21. düğüm**, dolaşıklık, dolaşma, **22. değişiklik**, olayların anı olarak beklenmedik şekilde değişmesi, **23. ye-**

nilik, yeni yöntem/usul/tedavi tarzı vb., **24.** bur(ul)ma, **25.** buru, burma kuvveti/geril-mesi, **26.** burulum, torsiyon, **27.** ibrişim, **28.** burmalı ekmeğ, **29.** içkiye rayiha/vermek için konulan limon/portakal kabuğu, **30.** saç örgüsü/halat şeklinde sarılmış tüten, **31.** twist dansı, **32.** sapıklık, fenalık eğilimi, kötülüğe eğilim. **a. mental** ~ : (zihniyette/düşünüşte) sapıklık, gariplik, aca-yiplik. **the ~ of a criminal mind** : caniyane sapıklık, **33. argo** kız, kadın, **34. ~ s.o. around one's (little) finger** : birini (küçük) parmağında oynatmak, **35. ~ off** : büüküp koparmak, **36. ~ one's arm** : zorlamak, zora getirmek, mecbur etmek, **37. ~ the lion's tail** : (İngilizsinin sınırlendirmek için) damarına basmak, **38. ~ up** : büüküp bırakmak, **39. a ~ of the wrist** : hüner, ustalık, maharet, beceri, **40. ~ability** : bükülebilme, **41. ~able** : bükülebilir, **42. ~ed** : (a) bükülmüş, burulmuş, burmalı; (b) şaşırılmış, tahrif edilmiş, yanlış anlam verilmiş. **give a ~ed meaning to** : bir şeye yanlış anlam vermek, (c) şaşırılmış; (d) sapık, **43. ~edly** : büküller, **44. ~ing** : burma, bükmek; yılankavi, kıvrılarak giden, **45. ~ingly** : büker, burarak, kıvrılarak. *e.a.- 1. interwind, 2. entwine, wind, 3. sprain, 5. contort, 6. pervert, 7. warp, 8. confuse, perplex, 10. writhe, squirm, 15. curve, bend, turn, 25. torque, 26. torsion, 33. girl, woman.*

twist drill, *is.* helezonî matkap.

twister, *is.* **1.** büken/buran/saran kimse/şey, **2.** yuvarlanarak giden top, **3. ABD- k.d.** kansırga, hortum, **4.** cevabı zor/çetin soru/bilmeme, **5. argo** dolandırıcı/sahtekâr/hilekâr kimse. *e.a.- 3. tornado, whirlwind.*

twisty, *sf.* **1.** yılankavi, helezoni, eğri büğrü. **a ~ road.** **2. meç.** hilekâr, dolandırıcı, sahtekâr.

twit, *is.&f.* **twitted, twitting** **1.** takılma(k), kızdırma(k), alay etmek, iğneleme(k), sataşma(k), **2.** azarlama(k), paylama(k), tekdır etme(k), kusurunu yüzüne vurma(k), **3. Brit.- k.d.** aptal, budala kimse, **4.** sinirlilik, asabî heyecan. *e.a.- 1. taunt, tease, ridicule, deride, mock, rally, chaff, 2. reproach, upbraid.*

twitch, *is.&f.* **1.** çekip koparma(k), yolma(k), **2.** hızla çekme(k)/sarsma(k), **3.** seğirme(k), **4.** çimdikleyip hızla çekme(k), **5.** birdenbire sancımak/siddetli ıstırıp verme(k), **6.** şiddetli ağrı/sızı/sancı, **7. ~ grass** : ayırt otu, **8. ~er** : çekip

koparan, yolan, hızla sarsan, seğiren, sancı/ağrı veren, **9. ~ingly** : çekip kopararak, yolarak, sarsarak, sancı/ağrı vererek. *e.a.- 1. pluck, 2. jerk, 4. pinch, 5&6. twinge, 6. pang, 7. couch grass.*

twitter, *is.&f.* **1.** civıldıma(k), şakıma(k), cıvil cıvil ötme(k), **2.** civıldılar gibi/hızlı hızlı konuşma(k), **3.** kıkırdıma(k), kıskıs gülme(k), **4.** heyecanlanma(k), heyecanla titreme(k), **5. cıvıltı, 6. heyecan, 7. ~er** : civıldıyan, şakıyan, kıkırdıyan, kıs kıs gülen, heyecanla titreyen. *e.a.- 2. chatter, 3. titter, giggle, 6. excitement.*

twitterry, *sf.* **1.** cıvıltılı, cıvil cıvil, **2. kıkırdıyan, kıskıs gülen, 3. heyecanlı, heyecanla titreyen, 4. titrek, sarsak.** *e.a.- 3&4. tremulous, shaky.*

'twixt = betwixt.

two, *is.&sf.* **1.** iki, **~ part** : iki kişi. **2.** iki rakamı : 2 veya II, **3.** iki kişi, iki grup, **4.** is-kambilde ikili, **5. by ~ = in ~s** : ikişer ikişer. **in ~** : ikiye, iki (eşit) parçaya. **in a minute or ~** : bir iki dakikaya kadar, **6. put ~ and ~ together** : mantık bir sonuca/hükme varmak, sonunda ne olacağını anlamak, sonuç çıkarmak, istihraç etmek. *e.a.- 6. infer.*

two-bagger, *is. argo bk.* : **two-base hit.**

two-base hit, *is.* (beysbolde) çifte vuruş, ikinci kaleye ulaştıran vuruş.

two-bit, *sf. argo* **1.** 25 sentlik, bir çeyreklik, **2.** degersiz, beş para etmez, adf. **a ~ actor.** *e.a.- 2. inferior, cheap, small-time.*

two bits, *is. argo* 25 sent, çeyrek dolar.

two-by-four, *sf.&is.* **1.** 2x4 inç (5x10 cm) boyutunda (kiriş), **2. argo** önemsiz, degersiz, kıymetsiz, **3. k.d.** sıkışık, daracık (oda, apartman vb.). *e.a.- 2. unimportant, insignificant, two-bit.*

two cents' worth, *ABD- argo* (tartışma esnasında) fikir beyanı, görüşünün açıklanması.

two-chamber system, *is.* çift meclis sistemi.

two-cycle, *sf.* iki evreli. **~ engine** : iki evreli motor.

two-dimensional, *sf.* **1.** iki boyutlu, **2.** düzlemsel, bir düzlem üzerinde bulunan, **3. sathî** (edebî eser), **4. ~ity** : iki boyutluluk, sathîlik, **5. ~ly** : iki boyutlu olarak, sathî bir şekilde.

two-edged, *sf.* **1.** iki ağızlı, iki tarafı da keskin (kılıç vb.). **~ sword** : Acem kılıcı, **2.** iki anlamlı, **3.** çift etkili, etkin, müessir.

two-faced

two-faced, *sf.* 1. çift yüzlü, 2. iki yüzlü, mürai, sahtekâr, 3. **-ly** : (a) çift yüzlü olarak, (b) iki yüzlülük, sahtekârlılık, 4. **~ness** : (a) çift yüzlülük, (b) iki yüzlülük, müraililik, sahtekârlılık. *e.a.-* 2. *deceitful, hypocritical, double-dealing.*

twofer, *is. & sf. ABD- argo* 1. yarı fiyatata: bir tanesinin fiyatına satılan (iki parça eşya), 2. (tiyatrodan) tenzilâtlı bilet kuponu.

two-fisted, *sf.* 1. çift yumruklu, 2. *ABD-k.d.* kuvvetli, saldırgan, atak, mütecaviz. *e.a.-* 2. *strong, vigorous, aggressive.*

two-fold, *sf. & zf.* iki kat, iki misli. *e.a.-* *double, doubly.*

two-four, *sf. müz.* iki dörtlük.

two-handed, *sf.* 1. iki elli, 2. iki elini de maharetle kullanan, 3. iki elle yapılan, 4. iki kişilik (oyun), 5. **-ly** : iki el ile, iki elini de kullanarak. *e.a.-* 2. *ambidextrous.*

two-headed, *sf.* iki başlı.

two-legged, *sf.* iki ayaklı.

two-master, *is.* iki direkli gemi.

two-name, *sf.* iki isimli, iki imzalı. ~ **paper** : iki imzalı /iki kişinin ödemekle sorumlu olduğu senet vb.

twopence = tuppence, *is.* 1. *Brit.* iki peni, 2. iki paralık, önemsiz/değersiz şey. *e.a.-* 2. *trifle.*

twopenny = tuppenny, *sf.* 1. iki penilik, iki peni değerinde, 2. (çivî) 2.5 cm uzunluğunda.

twop-phase, *is. elekt.* iki evreli/fazlı. *e.a.-* *diphase.*

two-piece, *sf.* 1. iki parçalı, (elbise, mayo vb.), 2. **-r d.d.** iki parçalı elbise, döpiyes.

two-ply, *sf.* iki katlı, katmerli. ~ **knitting yarn** : iki kat bükülmüş ip.

two-point, *sf.* 1. iki noktalı, 2. iki noktadan desteklenen, iki noktası temas eden.

two-seater, *is.* iki kişilik taşıt.

two-sided, *sf.* iki taraflı, iki yüzlü, iki yanlı/cepheli.

twosome, *sf. & is.* 1. ikili, iki katlı, 2. iki kişilik, iki kişi ile yapılan/oynanan, 3. çift, ikisi bir arada.

two-speed, *sf.* iki vitesli.

two-spot, *is.* 1. (iskambil) ikili, 2. *ABD- argo* (a) önemsiz kimse, (b) iki dolarlık kâğıt para.

two-step, *is.* iki adımlı dans ve müziği.

two-stroke (engine), *sf.* iki evreli (motor).

two-suiter, *is.* iki elbiselik çanta/bavul.

two-time, *glf. -timed, -timing argo* eşine/sevgilisine ihanet etmek, aldatmak. **-r** : aldatan ihanet eden.

two-tone = two-toned, *sf.* iki renkli, aynı rengin iki tonuna boyanmış.

'twould = it would.

two-way, *is.* 1. iki yönlü. *a ~ street. ~ communication by radiotelephone.* 2. iki taraflı, 3. iki yollu, iki kollu, 4. karşılıklı, mütekabil, her iki tarafı da ilgilendiren.

TX, kis. Texas.

-ty, son ek 1. "kere on". *twenty, thirty, sixty, ninety.* 2. "-lik". *unity* : birlilik, *ennity* : düşmanlık.

Tyburn, *is.* Londra'nın eski idam meydanı. ~ **tree** : idam sehpası.

tychism, *is. fel.* rastlanticilik: rastlantının nesnel varlık olduğu ve evrimin rastlantı ile geliştiği öğretisi.

tycoon, *is.* 1. çok zengin ve nüfuzlu iş adamı, 2. (eskiden Japonya'da) başkumandan. *e.a.-* 2. *shogun.*

tye = tie, *is. den.* palanga askı ipi/zinciri.

tying, *f. bk. : tie (sf.f.).*

tyke = tike, *is.* 1. adı köpek, sokak köpeği, 2. *İsk.* kaba, görgüsüz kimse, hödük, 3. küçük çocuk, 4. *Brit.* Yorkshire'li. *e.a.-* 1. *cur, mongrel, 2. boor.*

tylopod(ous), *sf. zool.* topuk tabanlı.

tymbal, *is. bk. : timbal.*

tympan, *is.* 1. davul, trampet, 2. *bas.* baskı plâğı, basılacak kâğıdın altına gelecek şekilde baskı silindirine sarılan fazla kâğıt, 3. *bk. : tympanic membrane.*

tympani, *f. is. bk. : timpani.*

tympanic, *sf.* 1. davul ait, 2. kulak zarına ait, 3. ~ **bone** *anat. zool.* timpan kemiği, kulak zarını tutan kemik, 4. ~ **membrane** : kulak zarı.

tympanist, *is.* davulcu.

tympanites, *is. patol.* karında gazdan ileri gelen şişkinlik. **tympanic** : karın şişkinliğine ait.

tympanitis, *is. patol.* kukal zarı/orta kulak iltihabı.

tympanum, *is., ç. -nums/-na* **1. anat. zool.** (a) orta kulak, (b) kulak zarı, **2. mim.** kapı/pencere alnı, kemer aynalığı, **3. elekt.** (telefon) kulaklık zarı. *e.a.- 1. (a) middle ear, (b) tympanic membrane.*

tympany, *is.* **1. patol. bk.: tympanites**, **2. esk.** abartmalı/mübalâgâlı/tumturaklı üslûp. *e.a.- 2. bombast, turgidity.*

tyne, *is. Brit. bk.: tine.*

typ. = typographer, **2. typographic(al),** **3. typography.**

typal, *sf.* **1. tip+**, tip teşkil eden, **2. özgün, niteleyici, tipik, örnek teşkil eden.** *e.a.- 2. typical.*

type, *is. &f. typed, typing* **1. çeşit, cins, tür, nevi, sınıf, kategori, 2. örnek, nüümune, 3. ideal örnek, model, 4. bas.** harf(ler), basılı/basma harf. **boldfaced** ~ : siyah/kalın matbaa harfi. **Gothic/italic/Roman** ~ : gotik/italik/adî matbaa harfi, **5. simge, sembol, remiz, 6. basılı şkil/resim/yazı, 7. (madalya) baskı, şkil/yazı ihiwa eden yüz, 8. (belirli özellikler taşıyan) kimse, şahıs, kişi, tip, 9. blood group** *d.d.* kan grubu, **10. daktilo**da yazı yazmak. ~ **away** : çabucak/mütemadiyen/habire daktiloada yazı yazmak. ~ **up** : temize çekmek, müsveddeyi daktiloada yazmak, **11. kopyasını/nüümunesini çıkarmak, 12. tip** kan grubunu tespit etmek. *to ~ a blood sample.* **13. belirli sınıfa/kategoriye ayırmak, türünü/cinsini belirtmek, 14. belirli bir sınıfa/gruba örnek olmak, temsil etmek, 15. gelecek bir olayı temsil etmek, önceden ima etmek/göstermek/haber vermek.** *e.a.- 1. class. category, sort, classification, form, stamp, 3. model, sample, example, prototype, 10. typewrite, 15. foreshadow, prefigure.*

typebar, *is.* **1. harf kolu, daktiloada harfi basan hareketli çubuk, 2. satır çubuğu** : linotip makinesinin döktüğü bir satırlık harf.

type-cast, *sf. &f. -cast, -casting* **1. harfleri dizilmiş (sayfa/metin), 2. harflerini dizmek, 3. ~er** : dizmen, mürettip

typecast, *glf. -cast, -casting* *tiy.* aktöre şahsiyetine/beden yapısına vb. uygun rol vermek.

typeface, *is.* harf biçimi. *e.a.- face.*

type founder, *is.* harf dökümcüsü, matbaa harfleri döken/yapan kimse. **type foundry** : harf döküm evi.

type genus, *is. biy.* örnek cins : mensup olduğu familyanın ayırcı özelliklerini taşıyan ve o aileye örnek olarak gösterilen birey.

type-high, *sf. bas.* standart harf yüksekliğinde (ABD için 0.918 inç= 2.33 cm).

type locality, *is. biy.* örnek cins yereyi, örnek cinsin bulunduğu yer/çevre.

type metal, *is.* harf madeni, harflerin döküldüğü alaşım (genellikle kurşun antimutan).

typescript, *is.* **1. daktilo ile yazılmış yazı, 2. edebî eserin daktilo ile yazılmış kopyası.**

typeset, *sf. &f. -set, -setting* **1. (harfleri) dizmek, tertip etmek, 2. dizilmiş, tertip edilmiş (metin/kitap vb.).**

typesetter, *is.* **1. dizmen, mürettip, 2. dizme makinesi, 3. typesetting** : dizme, dizgi, tertip.

type species, *is. biy.* örnek tür : bir türün bütün karakteristiklerini taşıyan ve o türde adını veren birey.

type specimen, *is. biy.* temel örnek : bir türün tanımlanmasında temel sayılan birey.

typewrite, *f. -wrote, -written, writing* daktiloada yazmak.

typewriter, *f.* **1. daktilo, yazı makinesi, 2. daktilo, yazı makinesinde yazan kimse.** *e.a.- 2. typist.*

typewriting, *is.* **1. daktiloada yazma, 2. daktilo yazısı.**

typewritten, *f. bk.: typewrite (sf.f.).*

typhlitis, *is. patol.* kör bağırsak yangısı/iltihabi. **typhlitic** : kör bağırsak yangısı+.

typhlo-, *ön ek* **1. "körlük", 2. "kör bağırsak".**

typhlogy, *is.* körlük bilimi : körlüğün sebep ve tedavisini inceleyen bilim.

typhoid, *is. &sf. patol.* **1. ~ fever d.d.** tifo, **2. tifoya benzer, 3. tifüse benzer, 4. ~ bacillus** : tifo basili. *e.a.- 2. typhoidal, 3. typhous.*

typhoidal, *sf. patol.* tifo+, tifoya benzer.

typhoidin, *is. tip* ölü tifo basilleri kültürü.

typhon, *is.* buharlı alârm düdüğü.

typhoon, *is.* **1. tayfun, şiddetli kasırga, 2. typhonic** : tayfun şeklinde, tayfuna benzer, tayfunu andıran.

typhus

typhus, *is. patol.* 1. ~ **fever** *d.d.* tifüs, lekeli humma, benekli ateş, 2. **typhous** : tifüs+, tifüse benzer.

typical = **typic**, *sf.* 1. örnek(sel), misal, kendi türünün örneği olan. **She is ~ of many young women who attempt suicide** : O, intihara kalkışan genç kadınlar bir misaldır. 2. belirli bir türe uyan, belirli türden olan, 3. karakteristik, ayırcı, özgü, bir kimseyi/nesneyi niteleyen. *a person's ~ walk. It is ~ of him to be so rude* : Böyle kabalık tam ondan beklenenek bir şeydir/ O zaten böyle kabadır/Bu tür kabalık ona özgü bir şeydir. 4. simgesel, sembolik, 5. **typically** : örnek olarak, umumiyetle, tipik olarak, simgesel/ sembolik bir şekilde, kendine özgü/has bir şekilde, 6. **typicality** = **typicalness** : örneksellik, özgünlük, ayırcılık, simgesellik. *e.a.- 3. characteristic, distinctive, 4. symbolic.*

typify, *gl.f. -fied, fying* 1. örnek teşkil etmek, örneği/misali olmak. *Lincoln typifies the politician who rises from humble origins to a position of power and influence.* 2. simgelemek, simgesi/simbolü/timsali olmak, temsil etmek. *The high quality that typifies all his work.* 3. simge/örnek/misal ile göstermek, örnekler vermek. *In this book we have tried to ~ the main classes of plants.* 4. **typification** : örnek teşkil etme, simgeleme, örnek/misal ile gösterme.

typist, *is.* daktilo, daktiloada yazan kimse.

typo, *is., ç. -pos k.d. bk.:* **typographical error**.

typo. = **typog.** = typographer, 2. typographic(al), 3. typography.

typographer, *is.* dizmen, mürettebat, matbaacı.

typographic(al), *sf.* 1. dizgi+, baskı+, tertip+, matbaacılığa ait, 2. **typographically** : dizgi/baskı/matbaacılık bakımından.

typographical error, *is.* dizgi/baskı/tertip hatası.

typography, *is.* 1. dizme, tertip, basılacak metnin tanzimi, 2. basım, basımcılık, matbaacılık, 3. basılmış bir şeyin genel görünüşü.

typology, *is., ç. -gies* 1. tür bilimi: türlere ayırma/sınıflandırma sanatı, 2. simgecilik, sembolizm, simgelerle gösterme/belirtme, 3. **typologic(al)** : tür bilimsel, simgesel, 4. **typologically** : tür bilimsel /simgesel olarak, 5. **typologist** : tür bilimci, simgeci. *e.a.- 2. symbolism.*

typothetae, *ç. is.* basım evleri, matbaalar.

tyrannic(al), *sf.* 1. zalim+, müstebit+, gaddar+, zalimane, müstebitçe, gaddarca, 2. **tyrannically** : zalimane, müstebitçe, gaddarca. *e.a.- 1. cruel, harsh, severe, despotic, oppressive.*

tyrannicide, *is.* 1. zalimi/müstebiti öldürme, 2. zalimi öldüren kimse, 3. **tyrannical** : zalimi öldürme+.

tyrannise, *f. Brit. bk.:* **tyrannize**.

tyrannize, *f. -nized, -nizing* 1. **gen. ~ over** : zulmetmek, zalimlik etmek, müstebitçe davranmak, 2. zülüm ve istibdatla yönetmek, müstebit idare kurmak, 3. ezmek, eza/cefa etmek, kasıp kavurmak, 4. **tyrannizer** : zulmeden, müstebitçe davranışan, zülüm ve istibdatla yöneten, müstebit idare kuran, ezen, eza/cefa eden, kasıp kavuran kimse.

tyrannosaur(us), *is.* tiranosor : Tebeşir çağında K Amerika'da yaşamış 12 m boyunda iri etçil dinosor.

tyrannous(ly), *sf.&zf. bk.:* **tyrannical (ly)**.

tyranny, *is., ç. -nies* 1. zülüm, istibdat, gaddarlık, 2. müstebit hükümet, 3. istibdatla yönetilen devlet, 4. sertlik, huşunet, şiddet, baskı, zorbalık.

tyrant, *is.* 1. müstebit/zalim hükümdar, diktatör, 2. zalim, müstebit, gaddar, zorba, kırrıcı, yıkıcı kimse. *e.a.- 1. despot, autocrat, dictator.*

tyrant flycatcher, *is. zool.* sinekçil (*Tyrannidae*) : K Amerika'da yaşayan yeşil kara renkli, kıvrık gagalı, böcek ve fare vb. ile beslenen bir tür kuş.

tyre, *is. &f. bk.:* **tire**.

Tyre, *is.* Lübnan'da Sur şehri.

Tyrian, *sf.* 1. eski Sur şehrine veya ahalisine ait, 2. koyu mor renkli, 3. ~ **purple** = ~ **dye** : (a) koyu/kızılımsı mor renk, (b) mor boyası.

tyro = **tiro**, *is., ç. -ros* acemi, çırak, yemi başlayan/öğrenen kimse. *e.a.- novice, neophyte, learner.*

tyrocidin(e), *is. ecz.* tirosidin : tirotrisin-den elde edilen bakteri öldürücü ilâç.

Tyrol = **Tirol**, *is.* Tirol (Avusturya'da). ~ean = ~ese : Tirollü, Tirol+. ~ienne : Tirol köylü dansı.

Tzigany

tyrosinase, *is. biy.-kim.* tirosinaz : bitki hayvan dokularında bulunan, tirosini melanine ve diğer koyu boyalara çeviren oksitleyici enzim.

tyrosine, *is. biy.- kim.* tirosin : proteinlerin hidrolizinden oluşan amino asit, C9H11O3N.

tyrothrinicin, *is. ecz.* tirotrisin : gram pozitif bakterilerin sebep olduğu lokal enfeksiyonların tedavisinde kullanılan antibiyotik.

Tyrrhenian Sea, *is.* Tireniyen Denizi.

tzar/tzarevich/tzarevna, *bk.* : **czar/**
czarevich/czarevna.

tzarism/tzarist, *bk.* : **czarism/czarist**.

tzaristic/tzaritza, *is. bk.* : **czaristic/**
czaritza.

tzetze fly, *bk.* : **tsetse fly**.

Tzigane, *sf.&is.* 1. Çingene, özellikle Macar Çingenesi, 2. ~ **music** : Çingene müziği.
e.a.- 1. Gypsy.

Tzigany, *sf.&is., ç. -nies* *bk.* : **Tzigane**.

*****

***

*

U

U, u, is., ç. U's/Us/u's/us 1. İngiliz alfabetinin yirmi birinci harfi, sesli harf, 2. U şeklinde nesne, 3. **U-bar** : U kesitli demir çubuk, 4. **U-tube** : U şeklinde borusu, oluk.

U, sf. k.d. (= upper class), yüksek tabakadan, yüksek tabakaya mensup/özgű.

U, 1. kim. uranyumun simgesi, 2. **U-235** uranyum 235, 3. **U-238** uranyum 238, 4. kısaltma olarak: University, union, unit, united, universal, upper.

UAM = underwater-to-air missile (Denizaltından havaya fırlatılan füze/roket).

U.A.R. = United Arab Republic (Birleşik Arap Cumhuriyeti).

UAW = United Automobile Workers (Otomobil İşçileri Birliği).

ubiqiety, is. bilinen bir anda belirli bir yerde bulunma özelliği.

ubiquarian/ubiquitarian, is. Luter mezhebinde Hz. İsa'nın bedeninin her yerde bulunduğu inanın.

ubique, zf. Lât. her yerde. **e.a.- everywhere.**

ubiquitary = **ubiquitous, sf.** 1. hazır ve nazır, aynı anda her yerde mevcut bulunan, 2. geniş, yaygın, sık sık/ her yerde rastlanan. ~ **fog.** **e.a.- 1. omnipresent, 2. widespread.**

ubiquitously, zf. 1. aynı anda her yerde bulunurcasına, 2. geniş/yaygın bir şekilde.

ubiquitousness, is. bk.: ubiquity.

ubiquity, is. 1. aynı anda her yerde mevcut olma/bulunma, 2. ezeli ve ebedî var olma **e.a.- 1. omnipresence, ubiquitousness.**

ubi supra, Lât. yukarıda zikredilen yerde/sayfada.

U-boat, is. Alman denizaltısı.

U bolt/U-bolt, is. köprü civata, uçları civatalı ve somunlu U demiri.

u.c., kis. 1. müz. hafif pedal, 2. bas. büyük harf. **e.a.- 1. soft pedal, 2. upper case.**

udder, is. meme, inek memesi, yelin. A cow's ~. **udderred** : memeli, **udderless** : memesiz, anasız (hayvancık).

UDI = Unilateral Declaration of Independence (Tek taraflı bağımsızlık ilâni).

udo, is., ç. odos bot. udo (*Aralia cordata*) Japonya ve Çin'de yetişen, filizleri yenen bir bitki.

udograph, is. yağışyazar: yağmur miktarını ölçüp yazan alet.

udometer, is. yağışölçer: yağmur miktarını ölçen alet.

udometric, sf. yağış ölçüm sel.

udometry, is. yağış ölçme.

UFO/ufo = Unidentified Flying Object (Uçan daire).

ugh, ünl. & is. 1. öf (tiksinme, iğrenme, nefret bildirir), 2. öksürme, hırıltı vb. sesi.

ugli, is. bot. bir tür turunc. **e.a.- tangelo.**

uglification, is. çirkinleştirme.

uglifier, is. çirkinleştiren.

uglify, gl.f. -fied, -fying çirkinleştirmek.

uglily, zf. çirkin/ kötü/iğrenç bir şekilde.

ugliness, is. çirkinlik, kötülük, iğrençlik, adılık.

ugly, sf. -lier, -liest 1. çirkin. An ~ face/house. 2. kötü, fena, nahoş, hoşça gitmeyen. ~ remarks. ~ weather. An ~ task. 3. iğrenç, korkunç, menfur, nefret uyandırıcı. ~ crime. 4. tehlikeli, ugursuz, mes'um, ilerisi kötü, kötüye alâmet, tehditkâr. ~ symptoms/wounds/clouds.

5. aşağılık, adâ, nekes, kavgacı, düşmanca, kötücül, aleyhtar. An ~ mood. 6 ~ customer : tehlikeli kişi, düşman, 7. ~ **duckling** : bir balatya sap olmayacakmış sanılırken büyüğünde şartsızı başarılar sağlayıcı çocuk (Hans Christian Andersen'in masalına izafeten).

e.a.- 1. unsightly, homely, hideous, ill-looking, distasteful, 2. disagreeable, unpleasant, objectio-

Ugrian

nable, 3. revolting, 4. ominous, dangerous, threatening, 5. mean, hostile, quarrelsome, ill-tempered, surly. k.a.- 1. beautiful.

Ugrian, *sf.&is.* 1. Macar (ırkından), Macaristan ve Batı Sibirya'da yaşayan Fin-Ugr kavimlerine mensup (kimse), Macar, Ostyak ve Vogul kavimleri. 2. *bk.*: **Ugric**.

Ugric, *is&sf.* Ural-Altayca: Macarca, Ostyakça ve Vogulca dilleri (Batı Sibirya'da konuşulur).

Ugro-Finnic, *is.&sf.* Fin-Ugor. *e.a.-Finno-Ugric*.

UHF = uhf = ultrahigh frequency.

uh-huh, *ünl.* tamam, ya, evet (onay/tasdik ifade eder).

uhlan = ulan, *is.* mızraklı süvari (Türkçe oğlan kelimesinden alınmıştır.).

uh-uh, *ünl.* A-a! Hayır! (olumsuz cevap ifade eder).

Uighur = Uigur, *is.&sf.* 1. Uygur, 2. Uygurca, 3. Uygurlara özgü. **Uighurian/Uigurian/Uighuric/Uiguric**: Uygur+, Uygurca+.

uintahite = uintaite, *is. bk.*: **gilsonite**.

uintathere, *is. jeol.* dinoseras: Üçüncü çağda yaşamış, alnında boynuz gibi altı çırıntısı bulunan çok iri hayvan. **dinoceras d.d.**

uitlander, *is. Hol.* yabancı, ecnebi, özellikle eski Boer cumhuriyetinde bulunan İngiliz. *e.a.-foreigner*.

U.K. = United Kingdom.

ukase, *is.* 1. Çarlık emri, ferman, 2. hukumet/ hükümdar emri.

Ukraina/Ukraine, *is. Ukrayna*.

Ukrainian, *sf.&is.* 1. Ukraynalı, 2. Little Russian *d.d.*: Ukraynaca, Ukraynalıların konuşduğu Rusçaya benzer İslav dili.

ukulele/ukelele, *is.* Havai gitarı.

'ulama, *is. bk.*: **ulema**.

ulan, *is. bk.*: **uhlan**.

-ular, *son ek* "... gibi, -msi, -ye benzer" anlamları katar: *ör.*: *crevicular, tubular, valvular*.

ulcer, *is.&f.* 1. *patol.* yara, ülser, çibban, karha. *a stomach ~ . mouth ~s.* 2. kayırma, iltimas, ahlâk bozukluğu, 3. *bk.*: **ulcerate**.

ulcerate, *f. -ated, -ating* 1. yaralaş(tır)mak, ülserleş(tır)mek, yaraya dönüş(tır)mek, kendi kendine yara olmak, 2. ülsere sebep olmak, yara husule getirmek.

ulceration, *is.* 1. yaralaşma, ülserleşme, yara/ülser olma, 2. yara(lar), ülser(ler).

ulcerative, *sf.* 1. yaralaştıran, yaraya/ülserde dönüştüren, ülserleştiren, ülsere sebep olan, 2. yaralı, ülserli, yaralaşma+, yaralaşma-li+.

ulcerogenic, *sf.* yara yapan, ülserleştiren.

ulcerous, *sf.* 1. ülserimsi, yaramsı, ülser/yara niteliğinde, yaraya/ülserde benzer, ülser gibi, 2. yaralı, ülserli, yaralaşmış, ülserleşmiş.

ulcerously, *zg.* yaraya/ülserde benzer şekilde.

ulcerousness, *is.* 1. yaraya/ülserde benzerlik, 2. yaralaşma, ülserleşme, yaralı/ülserli oluş.

-ule, *son ek* -cik/-cik, küçük ..., mini .... *ör.*: *globule, granule*.

ulema, *is.* ulema, (eskiden Türkiye'de) din ve hukuk bilginleri. Simdiki doktora payesi karşılığı. **'ulama** *s.d.y.*

-ulence, *son ek* "-lik, bolluk, çöklük" anlamları katar. *ör.*: *fraudulence*.

-ulent, *son ek* isimlere "-li, ...ile dolu" anlamları katarak sıfat yapar. *ör.*: *fraudulent*.

ulexite, *is.* tıleksit: $NaCaB5O9.8H2O$ sulu sodyum kalsiyum borat. Beyaz elyaflı, ışığı zayıflatmadan nakleden cevher.

ullage, *is.* 1. (fiçida/kapta) boşluk, boş kalan kısım, fire, 2. artık, kalıntı, sizıntı/buharlaşma sonunda kapta/fiçida kalan şarap vb. *e.a.- 1. vantage*.

ulmaceous, *sf. bot.* karaağaçgillerden, karaağaç familyasına (*Ulmaceae*) mensup (ağaç, fidan, vb.).

ulna, *is., ç.* **-nae/-nas** 1. *anat.* dirsek kemisi, bilekten dirseğe kadar uzanan kol kemisi, ulna. *bk.*: **radius** (6), 2. hayvanların ön ayaklarındaki dirsek kemisi.

ulnar, *sf.* dirsek kemisi+.

-ulose, *son ek* **-ulous** son ekinin değişik şekli, “-li, ...-i bol, ... ile beliren” anlamları katan bilimsel ek. *ör.*: *granulose, ramulose*.

ulotrichous, *sf.* kivircik saçlı.

ulotrichy, *is.* kivirciklik, kivircik saçlılık.

-ulous, *son ek* “-li, ... olma eğiliminde, -e meyyal” anlamları katar. *ör.*: *granulous, credulous*.

ulster, *is.* uzun bol palto.

ult. = **1.** ultimate, **2.** ultimately, **3.** ultimo.

ulterior, *sf.* **1.** gizli, kasten gizli tutulan, açıklanmayan, itiraf edilmeyen. *He has an ~ motive to see her: he's going to ask to borrow some money.* **2.** sonraki, sonra gelen, ...-i izleyen/takip eden, gelecekteki. ~ *action.* **3.** uzak(taki), öte(deki), ötesinde, -den çok uzak, dışında. *A suggestion ~ to the purposes of the present discussion.* *e.a.- 1. hidden, 2. further, later, future, following, succeeding, 3. distant, remote.*

ulteriorly, *zf.* **1.** gizlice, gizli olarak, açıklanmadan, **2.** sonradan, ileride, **3.** uzak bir şekilde.

ultima, *is.* (kelimedeki) son hece. ~ **Thule**: (a) Kuzeydeki en uzak yer; (b) en uzak nokta/sınır; (c) erişilebilecek en uzak yer veya en yüksek derece; (d) meçhul diyar.

ultimacy, *is., ç.* **-cies** *bk.: **ultimateness.***

ultima ratio, *is.* **1.** son/kesin delil, **2.** son çare.

ultimate¹, *sf.* **1.** en son, nihaî, kesin, kat'î, en uzak. *This action was necessary for the ~ success of the revolution. After many defeats, the war ended for us in ~ victory. His ~ destination was Paris.* **2.** en büyük, en yüksek. *The ~ authority. ~ reality.* **3.** en yüce, en ulu, her şeyin üstündeki. ~ *goal in life.* **4.** temel, ana, esas. ~ *principles. The brain is the ~ source of ideas. The sun is the ~ source of power.* **5.** ~ **constituent** gr. temel kurucu, **6** tüm, bütün, toplam, topyekûn. *The ~ cost of the project.* *e.a.- 1. last, final, extreme, remotest, uttermost, farthest, decisive, conclusive, 2. supreme, maximum, utmost, greatest, 3. highest, 4. basic, fundamental, 6. total.*

ultimate², *is.* **1.** sonuç, netice, son, akibet, **2.** son durum/karar, **3.** temel ilke, ana prensip, ana gerçek. *e.a.- 1. conclusion, final result, apex, acme.*

ultimately, *zf.* sonunda, en son/nihayet, son olarak, eninde sonunda. *We considered all their plans, but ~ we chose to follow our own. e.a.- finally, at last, in the end.*

ultimateness, *is.* kesinlik, kat'iyet, nihaîlik, en son oluş, en yüksek/büyük durum, her şeyden üstünlük, temellik, esasiyet.

ultimatum, *is., ç.* **-tums/-ta** **1.** ültimatom,

2. en son teklif/koşul/şart, **3.** nihaî/kesin olan şey.

ultimo, *sf. esk.* geçen ay(da). *kis.:* **ult., ulto. bk.:** **instant, proximo.**

ultimogeniture, *is.* mirasın en küçük oğula kalması kuralı. *bk.:* **primogeniture.**

ulto. = ultimo.

ultra, *sf. & is.* **1.** aşırı (giden şey/kimse), ifrat, hadden aşkin/ziyade, **2.** (dinde/politikada) müfrif (kimse), **3.** üstün. *e.a.- extreme, excessive, extremist.*

ultra-, *ön ek* **1.** -in ötesinde, öbür tarafında, ötesi/aşırı. *ör.:* *ultra-Arctic, ultraequinoctial, ultragalactic, ultralunar, ultra-Martian, ultra-Neptunian, ultrastellar, ultraterrestrial, ultrazodiacal.* **2.** aşırı, son derece, fazla, ifrat derecede.

ultrabasic, *sf.* aşırı bazik: demir ve magnezyumca zengin fakat silika miktarı az.

ultracentrifugal, *sf.* aşkin savurmaç. *~ly:* aşkin savurarak.

ultracentrifugation, *is.* aşkin savurma.

ultracentrifuge¹, *is.* aşkin savurmaç, çok hızlı merkezkaç makinesi.

ultracentrifuge², *gl.f.* **-fuged, fusing** aşkin savurmak, çok hızlı merkezkaç makinesi ile (çeşitli yoğunluktaki maddeleri) ayırmak.

ultraconservative, *sf. & is.* aşırı tutucu, müfrif muhafazakâr (kişi, parti, vb.).

ultracritical, *sf.* son derece kritik, aşırı tehlikeli/çetin.

ultrafashionable, *sf.* en son moda, son derece sık/zarif.

ultrafiche, *is.* mikrofiş, resimleri doksan defa veya daha fazla küçültülmüş fiş.

ultrafiltration, *is.* aşırı süzme, ince süzme: su vb. gibi küçük molekülleri geçiren ve protein vb. gibi iri molekülleri geçirmeyen bir süzgeçten geçirme.

ultrafilter, *is. & f.* ince süzgeç(ten geçirme), ince süzmek.

ultrahigh, *sf.* aşırı yüksek. ~ *vacuum. at ~ temperatures.*

ultrahigh frequency *rad.* aşırı yüksek sıkılık/frekans: 300-3000 MHz arasındaki frekanslar. *kis.:* UHF, uhf.

ultra-high-frequency

ultra-high-frequency, *sf.* aşırı yüksek frekanslı.

ultralism, *is.* 1. aşırıcılık, aşırı eylem/önlem taraftarlığı, müfritlik, (eylemde/ilkedeki) aşırılığa yönelme, 2. aşırı davranış/tutum/önlem/eylem. *e.a.- extremism*.

ultralist, *sf. & is.* müfrit, aşırı önleme/eylemci/davranışlı.

ultraistic, *sf.* aşırı, müfrit, aşırılığa yönelik/taraftar.

ultraliberal, *sf. & is.* aşırı erkinci, müfrit liberal.

ultramacic, *sf. bk.*: **ultrabasic**.

ultramarine, *sf. & is.* 1. lâcivert (boya/renk), 2. deniz aşırı, deniz ötesi.

ultramicro, *sf.* son derece küçük, aşırı küçük/hassas.

ultramicrometer, *is.* aşırı hassas mikrometre.

ultramicroscope, *is.* ultramikroskop, aşırı hassas mikroskop.

ultramicroscopic(al), *sf.* aşırı küçük/mikroskopik.

ultramicroscopically, *zg.* ultramikroskopla.

ultramicroscopy, *is.* ultramikroskopla inceleme.

ultramicrotome, *is.* aşırı minidiler: elektron mikroskopunda incelemek üzere çok ince dilimler kesen cihaz.

ultramicrotomy, *is.* aşırı minidilme.

ultramilitant, *sf. & is.* aşırı militan/mücadeleci.

ultramodern, *sf.* aşırı çağcil, çok/son derece modern. **~ism** : aşırı çağcılık. **~ist** : aşırı çağcil kimse. **~istic** : aşırı çağcil+.

ultramontane, *sf. & is.* 1. dağ ötesi, dağların ötesinde (bulunan/yaşayan kimse) [*tersi: cismontane*]. 2. Alplerin güneyinde/ötesinde, özellikle İtalya'da (bulunan/yaşayan), 3. Papa'nın mutlak yetki sahibi olmasını isteyen (kimse) se.

ultramontanism, *is.* Papa'nın mutlak yetki sahibi olması taraftarlığı. *bk.*: **Gallicanism**.

ultramontanist, *is.* Papa'nın mutlak yetki sahibi olması taraftarı.

ultramundane, *sf.* 1. evren ötesi: kâinatın ötesine veya hayatın ilerisine uzanan, 2. güneş sistemi dışında bulunan, 3. maddesel/fiziksel varlığın dışında bulunan.

ultranational, *sf.* aşırı millî/milliyetçi.

~ism : aşırı milliyetçilik. **~ist/ ~istic** : aşırı milliyetçi. **~istically** : aşırı milliyetçilikle, aşırı milliyetçi duygularla.

ultrapure, *sf.* çok arı, son derece arıtmış/saf. *The distinctive qualities of an ~ metal*.

ultrapurely, *zg.* çok arı(tulmuş) olarak, son derece saf bir şekilde.

ultrared, *is. bk.*: **infrared**.

ultrasecret, *sf.* son derece gizli/mahrem.

ultrashort, *sf.* 1. aşırı kısa, son derece kısa (sureli). *an ~ pulse of light*. 2. *rad.* çok kısa. **~ wave** : çok kısa dalga (dalga uzunluğu 10 m' den küçük veya frekansı 30 MHz' den büyük).

ultrasonic, *sf.* ses üstü: (a) sıklığı/frekansı kulağın duyanacağı kadar yüksek, 20 KHz' den fazla. **~ detector** : ses üstü algıç. **~ generator** : ses üstü üretici. **~ space grating** : ses üstü uzay ağı. **~ thermal action** : ses üstü ısıl etki, (b) ses üstü dalgalar kullanan, bu dalgaların ürettiği. **~ testing of metals**.

ultrasonically, *zg.* ses üstü (yöntemlerle).

ultrasonics, *ç. is.* ses üstü bilgisi.

ultrasophisticated, *sf.* aşırı/çok ileri, çok geniş/derin araştırma ve ileri buluşlara dayanan. **~ machinery**.

ultrasound, *is.* ses ötesi, insan kulaginiñ duyamayacağı kadar ince (yüksek frekanslı) ses. **supersound d.d.**

ultrastructural, *sf.* ince yapısal. **~ly**: ince yapısal biçimde.

ultrastructure, *is. biy.* ince yapı, protoplazmanın mikroskopla görülemeyen eleman-sel yapısı.

Ultrasuede , Ultra süet : yıkanabilir sentetik süet.

ultratropical, *sf.* 1. öte dönce, dönce dışı, tropik bölge dışında bulunan, 2. çok sıcak, ortalama tropik iklimden daha sıcak.

ultraviolet, *sf. & is.* mor üstü, mor ötesi: dalga uzunluğu 4000 Å'dan küçük. **~ radiation** : mor üstü ışınım. **~ light** : mor üstü ışık. *bk.*: **infrared**.

ultra wires, 1. *huk.* (bir kişinin/kurumun) yasal yetkisi dışında, 2. *k.d.* yasak, memnu. *e.a.- 2. forbidden. k.a.- 1. intra wires*.

ululant, *sf.* uluyan. *e.a.- howling, ululating, hooting.*

ululate, *gs.f. -lated, -lating* 1. (köpek/kurt) ulumak, (baykuş) ötmek, 2. ağlamak, mızızmanmak, zırıldamak, 3. cırlak sesle şikayet etmek, cirıldamak. *e.a.- 1. howl, hoot, 2. wail, 3. lament.*

ululation, *is.* 1. uluma, ötme, 2. ağlama, mızızmanma, cırlama.

-ulus, (Lâtince kelimelere takılan) küçültme eki: *calculus, phoeniculus* gibi. Çoğulu: *-uluses/-uli.*

ulva, *is.* deniz marulu. *e.a.- sea lettuce.*

umbel, *is. bot.* sayvan, açınca şemsiye biçimini alan çiçek dizisi.

umbellar, *sf. bk.:* **umbellated**.

umbellate, *sf.* sayvanımsı, şemsiye biçiminde (çiçek).

umbellated, *sf.* sayvanlı, sayvan/şemsiye biçimini almış. ~ly : şemsiye biçiminde.

umbellet, *is. bk.:* **umbellule**.

umbelliferous, *sf. bot.* 1. sayvanlı, şemsiyeli, çiçekleri şemsiye biçiminde, 2. maydanozgillerden, *Umbelliferae* veya *Ammiaceae* familyasına mensup (maydanoz, havuç, kereviz gibi).

umbellulate, *sf.* sayvancıklı, şemsiyecilik (çiçek).

umbellule, *is.* sayvancık, şemsiyecik, şemsiye şeklinde. bileşik çiçeği oluşturan küçük çiçek dizisi.

umber, *is.* 1. (kızılı, kahverenginde) aşı boyası, demir oksit, manganez oksit ve kil karışımı. **raw** ~ : doğal/ham aşı boyası. **burnt** ~ : fırınlanmış aşı boyası, ombra, 2. aşı boyası rengi, kırmızı kahverengi, 3. *zool. bk.:* **grayling**, 4. *bk.:* **umbrette** (*umber bird* *d.d.*), 5. *Brit.-k.d. bk.:* **shade, shadow.**

umbilical, *sf.* 1. göbek+, göbeğe ait, 2. birbirine sımsıktır, birbirinden ayrılmayan, ayrılmaz, yakın akrabalığa güvenen, 3. göbeğe yakın, karın ortasında bulunan. *the ~ region.* 4. ~ **cord**: (a) *anat.* göbek kordonu, göbek bağı, (b) *argo* fırlatılacak roketi üsse bağlayan ve fırlatılırken ayrılan servis kablosu, (c) uzay gemisi dışında çalışan astronotu gemiye bağlayan, ona hava ve haberleşme sağlayan kablo.

umbilically, *zf.* 1. göbek bağından, göbek bağı vasıtıyla. *embryos nourished ~.* 2. sımsıkı, sıkı sıkıya, ayrılmaz bir şekilde. ~ *tied to liberalism.*

umbilicate(d), *sf.* 1. göbeğimsi, göbek biçiminde, 2. göbekli, göbeği olan.

umbilication, *is.* 1. göbek çukuru, 2. göbekleşme, göbek gibi çukurlaşma, çukurluk, göbeğe benzer oluşum.

umbilicus, *is., ç.* **-bilici** 1. *anat.* göbek, 2. *zool.* göbek biçiminde oluşum. *e.a.- 1. navel.*

umbiliform, *sf.* göbek biçiminde/şeklinde. *e.a.- navel-shaped.*

umble pie, *is. bk.:* **humble pie.**

umbles, *ç. is.* bumbar : doldurulup pişirilerek yenen hayvan bağırsağı. *e.a.- humbles.*

umbo, *is., ç.* **umbones/ombos** 1. kalkan üzerindeki kabartma/yumru, 2. (buna benzer) kabarıklık, çııntı, 3. *zool.* midye kabuklarının birleşikleri yerdeki kabarıklık, 4. *anat.* kulak zarı çöküntüsü.

umbonal, *sf.* 1. kabarık, kabartmalı, kubbe gibi, kamburumsu. *An ~ structure.* 2. kulak zarı çöküntüsü(ne ait). *the ~ region.* (**umbonic** *d.d.*)

umbonate(d), *sf.* 1. kabartmalı, çııntılı, 2. yuvarlak bombeli, kubbemsi. *An ~ fungus.*

umbonic, *sf. bk.:* **umbonal.**

umbra, *is., ç.* **-brae** 1. gölge, gölgelik, 2. ayırcı nitelik, bir kimseňin/şeyin ayrılmaz özelliği, 3. *astr.* tam gölge. *bk.:* **penumbra** (1), 4. güneş lekesinin ortası (karanlık kısım). *bk.:* **penumbra** (2), 5. hayalet, hortlak, 6 *zool.* gölge balyığı, minakop (*Umbrina cirrosa*): Akdeniz'de avlanan makbul bir baltık. *e.a.- 1. shade, shadow, 5. ghost.*

umbrage, *is.* 1. gücen(dir)me, alınma, incinme, incitme, rencide olma/etme, küskünlük. **to give ~** : gücendirmek. **to take ~** : gücenmek, 2. (şüphe/düşmanlık vb.) belirti(si), alâmet, delil, emare, 3. *esk.* ağaç gölglesi, 4. *esk.* hayal meyal görünüş, gölgeli/belirsiz şekil. *e.a.- 1. offense, annoyance, displeasure, pique, grudge, resentment, 2. hint, 3. shade, shadow.*

umbrageous, *sf.* 1. gölgeli, gölge veren. *An ~ tree.* 2. alıngan, tez gücenen, 3. *esk.* karanlık, 4. ~ly : (a) gölgeli bir şekilde, (b) alınanlıkla, gücenerek, 5. ~ness: (a) gölge(lilik), (b) alınganlık, tez gücenme *e.a.- 1. shady, shaded, 2. peevish, suspicious, 3. obscure.*

umbral

umbral, *sf.* gölgесel, gölgemsi, gölgе ги-
bi.

umbrella¹, *is.* 1. şemsiye. ~ stand : şemsiyelik, şemsiye konulacak yer, 2. denizanasının şemsiyeye benzer bedeni, 3. (askerî birlikleri hava taarruzundan) koruma perdesi/örtüsü (uçakların havadan koruması gibi), 4. koruyucu (şey). *a price ~.* 5. koruma, himaye, bir milleti/şirketi koruyan daha güçlü millet/şirket. *Japan is under the American nuclear ~.*

umbrella², *sf.* 1. şemsiye gibi, şemsiye biçiminde, şemsiye görevi yapan, 2. geniş kapsamlı, şümüllü, geniş bir kütleyi/grubu kapsayan/ilgilendiren. *An ~ patent. ~ legislation.*

umbrella bird, *is. zool.* tepeli kuş (*Cephalopterus ornatus*) : erkeğinin tepesinde şemsiye gibi mavi sorgucu olan G Amerika kuşu.

umbrella leaf, *is. bot.* şemsiye yaprak (*Diphylliea cymosa*) : Sarıçalıgillerden tek geniş yapraklı (çapı 30-60 cm), beyaz çiçek açan kalinaklı bitki (K Amerika).

umbrellaless, *sf.* şemsiyesiz.

umbrellalike, *sf.* şemsiyemsi, şemsiye gibi/biçiminde.

umbrella palm, *is. bot.* şemsiye palmiyesi (*Hedyscepe canterburyana*) Florida'da yetişir.

umbrella tree, *is. bot.* şemsiye ağacı, Amerika manolyası (*Magnolia tripetala*).

umbrette, *is. zool.* gölgе kuşu (*Scopus umbretta*) : Leylek ve balıkçılık benzer siyah tüylü Afrika kuşu. **umber**, **umber bird**, **hammerhead** *d.d.*

umbriferous, *sf.* gölgeli, gölgе veren/yapan. ~ly : gölgelice, gölgeli bir şekilde, gölgе vererek.

umiak, *is.* deri kaplı Eskimo kayığı. **oomiac**, **oomiak**, **umiac** *g.d.y.*

umlaut, *is. & f. gr.* 1. bazı kelimelerin kip yapımında ünlü değişimi, 2. ince okunması için bazı harflerin üzerine konulan iki nokta: ä, ö, ü gibi, 3. kelimenin sesli harfini değiştirmek, 4. (a/o/u üstüne) iki nokta koymak.

ump, *f. argo bk. : umpire.*

umpirage, *is.* 1. hakemlik, 2. hakem kari-ri. *e.a.- 2. arbitrament.*

umpire, *is. & f. -pired, -piring* 1. hakem, 2. hakemlik yapmak. *e.a.- 1. arbitrator, referee, judge, 2. arbitrate.*

ump teen = **umpsteen** = **umteen**, *sf. k.d.* sayısız, pek çok. *e.a.- innumerable, many.*

umpteenth = **umteenth**, *sf. k.d.* sıradan/sayıda pek sonra gelen. *He was the ~ person to arrive.*

UMT = universal military training.

UMW = **U.M.W.** = United Mine Workers.

un, *zm.* *k.d.* kimse, kişi. *He's a bad un. Young uns.*

UN = United Nations (Birleşmiş Milletler).

un-, *ön ek 1.* -siz/-siz/-suz/-süz, bilâ-, gayri- : isim, sıfat ve zarfların başına gelerek onlara olumsuz anlam katar: **true** : gerçek, **untrue** : yanlış, **balanced** : dengeli, **unbalanced** : dengesiz, **balancedly** : dengelice, **unbalancedly** : dengesizce, **balancedness** : dengelilik, **unbalancedness** : dengesizlik gibi, 2. birçok fiolin önüne gelerek olumsuzluk, yokluk durumunu veya eylemin ziddini/tersini ifade eder: **dress** : giymek, **undress** : soyunmak; **do** : yapmak, **undo** : bozmak gibi.

unabated, *sf.* azalmayan kuvvet/güç/siddet ile.

unabatedly, *zf.* gücü/kuvveti/siddeti azaltmadan. *The storm continued ~.*

unable, *sf.* güçsüz, yeteneksiz, -den âciz, beceriksiz, iktidarsız, -maz/-mez, yapamaz. *He was ~ to swim/ to read. A little baby is ~ to walk or talk. e.a.- incapable, unfit, incompetent, impotent, helpless.*

unabridged, *sf. & is.* 1. tam, eksiksiz, noksansız, kısaltılmamış, özetlenmemiş, aslı gibi. *An ~ reprint of a novel.* 2. kısaltılmamış sözlük.

unaccented, *sf.* vurgusuz.

unacceptability, *is.* kabule şayan/makbul olmama, uygunsuzluk.

unacceptable, *sf.* kabul edilemez, kabule şayan değil, uygunsuz.

unacceptably, *zf.* kabul edilemez durumda, uygunsuz biçimde.

unaccommodated, *sf.* 1. uzlaşmamış, (çevreye) uyamamış, uyum sağlamamış, 2. açıkta, yatacak/kalacak yeri yok, 3. noksan donatımlı, gerekli şeyle donatılmamış, isteğe uygun değil, 4. sağlanmamış, temin/tedarik edilmemiş.

unaccommodating, *sf.* 1. uysal değil, güçlü çikaran, 2. elverişsiz, 3. rahatını feda etmeyen.

unaccompanied, *sf.* 1. yalnız, arkadaşsız, eşsiz, yanında/refakatinde kimse bulunmayan. *Ladies ~ by a man will not be admitted.* 2. müz. refakatsız, eşsiz. *An ~ song.*

unaccomplished, *sf.* 1. noksan, bitirilmemiş, yapılmamış, tamamlanmamış, 2. başarısız, hünersız, beceriksiz, 3. başarılılmamış.

unaccountability, *is.* 1. anlaşılamama, açıklanamama, aacıplıklı, garıplı, esrarengizlik, 2. sorumsuzluk, mes'uliyetsizlik.

unaccountable, *sf.* 1. açıklanamaz, anlatılamaz, anlaşılmaz, izahı olanaksız, garip, aacıp. *He has an ~ interest in old customs.* 2. sorumsuz, mes'uliyetsiz, 3. olağanüstü. *e.a.-1. inexplicable, strange, incomprehensible, 2. irresponsible, 3. remarkable, extraordinary.*

unaccountableness, *is. bk.:* **unaccountability**.

unaccountably, *zf.* 1. anlaşılmaz/garip/aacıp tarzda, garıptır ki. ~, *he never mentioned the accident.* 2. sorumsuzca, 3. son derece, pek ziyade. *He was ~ worried.*

unaccounted-for, *sf.* 1. hesaba katılmamış, sayılmamış, hesabı verilmemiş, 2. sebebi bilinmeyen, izah edilemez, anlaşılmaz, ne olduğu/akibeti meçhul, ne olduğu bilinmiyor. *Four plane came back, but two are ~.*

unaccustomed, *sf.* 1. mutat olmayan, âdet/töre dışı, 2. alış(il)mamış, tanınmayan, 3. ~ly: alışılmamış tarzda, törelere aykırı olarak, 4. ~ness : alışılmama, törelere aykırılık.

unacknowledged, *sf.* 1. onaylanmamış, kabul/tasdik edilmemiş, 2. cevaplandırılmamış.

unadjusted, *sf.* ayarlanmamış, ayar edilmemiş, düzeltilmemiş.

una corda, *müz.-It.* (piyanoda) yumuşak pedala basarak. **una corda pedal** : yumuşak pedal.

unadorned, *sf.* 1. sade, basit, 2. süslenmemiş, donatılmamış. *e.a.-1. plain, simple.*

unadulterated, *sf.* ari, saf, katıksız, yabancı madde katılmamış/karıştırılmamış, safiyeti bozulmamış. *e.a.- pure, unmixed.*

unadulteratedly, *zf.* ari/saf/katıksız bir şekilde, safiyeti bozulmadan.

unadvised, *sf.* 1. tedbirsiz, düşüncesiz, acele ile/düşünmeden yapılan. *A cruel and ~ act.* 2. öğüt/nasihat almamış, bıhaber. *e.a.-1. imprudent, rash, ill-advised, indiscreet, 2. uninformed.*

unadvisedly, *zf.* 1. tedbirsizce, düşüncesizce, acele ile, düşünmeden, 2. öğüt/nasihat almadan.

unadvisedness, *is.* tedbirsizlik, düşüncesizlik, öğüt/nasihat almama.

unaffected, *sf.* 1. doğal, yapmacıksız, gös-terişsiz, tabiî, gösterişt/sun'lılikten/tasannudan uzak, 2. (manen, fiziksel/kimyasal olarak) etkilenmemiş, değişimmemiş, bozulmamış, tesir altında kalmamış, 3. ~ly : doğal olarak, gösteriş yapmadan, etkilenmeden, değişimden, bozulmadan, 4. ~ness : doğallık, tabiîlik, gösterişsizlik, etkilenmemi, değişimme, bozulmama. *e.a.-1. natural, real, plain.*

unaffectionate, *sf.* sevgisiz, muhabbetsız. ~ly: sevgisizce, sevgi/muhabbet duymaksızın.

unaffiliated, *sf.* ilişiksiz, ilişkisi olmayan, bağlanmamış.

unageing/unaging, *sf.* yaşılanmayan, ihti-yarlamayan.

unaided, *sf.* yalnız, yardımcısız, tek başına. **with ~ eye**: yalın/çiplak gözle, dürbün/mikroskop kullanmadan.

unaired, *sf.* havalan(diril)mamış, havasız, nemli, 2. *mec.* ortaya dökülmemiş, açıklanmamış.

unallied, *sf.* bağımsız, ilişkisiz, müttefik olmayan.

unalloyed, *sf.* alaşimsız, ari, saf, karışık/mahlüt /mağşuş olmayan. ~ metals. *e.a.-pure, unmixed, unqualified.*

unalterability = unalterableness, *is.* de-ğişmezlik, kesinlik, kat'ılık, sabitlik.

unalterable, *sf.* de-ğiş(tirile)mez, kesin, kat'ı, sabit, de-ğişmesi olanaksız. *An ~ resolve. ~ hatred.* *e.a.- inalterable, unchangeable.*

unalterably, *zf.* kesinlikle, kat'ı olarak, de-ğişmez şekilde. *e.a.- inalterably, unchangeably.*

unambiguous

unambiguous, *sf.* 1. kesin, açık, vazıh, sa-rih, müphem olmayan, şüpheye yer bırakmayan, 2. ~ly : kesinlikle, açıkça, vazıh/sarih bir şekilde, şüpheye yer bırakmadan. *e.a.- 1. clear, precise.*

unambitious, *sf.* ihtirassız, hırsızı/ıhtirası olmayan, mütevazi, gözü tok.

unambivalent, *sf.* çelişiksiz, kesin, kat'ı, vazıh, sa-rih, tenakuza düşmemiş, 2. ~ly : çeli-şiksiz/kesin/ kat'ı/ vazıh/ sa-rih bir şekilde, tena-kuza düşmeden. *e.a.- 1. clear-cut, definite.*

unamended, *sf.* değiştirilmemiş, tadil/islah edilmemiş, düzeltilmemiş, olduğu gibi.

un-American, *sf.* 1. Amerikalı olma-yan, 2. Amerika'ya ait/özgü olmayan, Amerika görenek/âdet/ilke/standartlarına uymayan. ~ism : Amerika görenek/âdet/ilke/standartlarına uymama.

unan = unanimous.

unanchor, *gl.f.* demir almak, demiri vira etmek.

unaneled, *sf. esk.* (Katoliklerde) ölürcen bedenine kutsal yağ sürülmemiş.

unanesthetized, *sf.* bayıl(til)mamış, anes-tezi verilmemiş.

unanimity, *is.* oy birliği, ittifak, ahenk. *e.a.- harmony, unity, unison, concert. k.a.- disagreement.*

unanimous, *sf.* 1. anlaşmış, uyuşmuş, müttefik, müttehit, birlikte, aynı düşüncede, oy-ları aynı. *He was elected president by a ~ vote.* 2. ~ly : oy birliği ile, müttefikan, 3. ~ness : an-laşma, uyuşma, oy birliği, aynı düşüncede olma. *e.a.- 1. agreed, agreeing, harmonious.*

unannounced, *sf.* habersiz, haber verme-den (geliş vb.).

unanswerability, *is.* 1. yanıtlanamama, yanıtsızlık, cevapsızlık, 2. reddedilememe, cerh edilememe.

unanswerable, *sf.* 1. yanıtlanamaz, cevap-landırılamaz, cevap verilemez. *An ~ question.* 2. çürüttülemez, cerh edilemez, reddedilemez. *e.a.- 2. irrefutable.*

unanswerably, *zf.* 1. yanıtlanamaz/cevap-landırılamaz/ cevapsız bir şekilde, 2. çürüttüle-meyecek/ cerh edilemeyecek/reddedilemeyecek surette.

unanticipated, *sf.* 1. umulmadık, beklen-medik, önceden akla gelmeyen, tahmin edilme-

yen, 2. ~ly : umulmadık/beklenmedik şekilde, akla gelmeyecek tarzda. *e.a.- 1. unexpected, unforeseen.*

unapologetic, *sf.* özür dilemeyen. ~ally : özür dilemeden/dilemeksizin.

unappealable, *sf.* 1. temyiz edilemez, temyizi olanaksız/imkânsız. *An ~ case.* 2. ke-sin, kat'ı, nihâî. *e.a.- 2. conclusive, final.*

unappealableness, *is.* 1. temyiz edileme-me, temyizi olanaksızlığı, 2. kesinlik, kat'iyet.

unappealably, *zf.* temyizi mümkün ol-mamak üzere, 2. kesinlikle, kat'ı olarak.

unappealing, *sf.* 1. çekici/cazip olmayan, cazibesiz, zevksız, nahoş, 2. ~ly : cazibesiz-ce, zevksızce, hoş gitmeyecek şekilde. *e.a.- 1. unattractive.*

unappeasable, *sf.* yarıştırılamaz, teskin edilemez, amansız, insafsız. *e.a.- implacable.*

unappeasably, *zf.* teskin edilemezcesine, amansızca, insafsızca. *e.a.- implacably.*

unappetizing, *sf.* 1. tatsız, yavan, lezzet-siz, nahoş, iştah açmayan, 2. ~ly : tatsız/yavan/ nahoş bir şekilde. *e.a.- 1. insipid, unattractive.*

unappreciation, *is.* değer/kıymet bilme-me, takdir etmeme, beğenmeme.

unapproachability, *is.* 1. uzak duruş, ya-nına varılamazlık, soğukluk, 2. ulaşılamazlık, erişilemezlik, eşsizlik, rakipsizlik.

unapproachable, *sf.* 1. yaklaşılamaz, ya-naşılamaz, yanına varılamaz, uzak (duran), ar-kadaşlık edilmesi zor, soğuk, 2. ulaşılmaz, eri-şilmez, eşsiz, rakipsiz. *e.a.- 1. aloof, distant, reserved, 2. inaccessible, unreachable, unrivaled.*

unapproachableness, *is. bk.: unappro-achability.*

unapproachably, *zf.* 1. yaklaşılamaz/uzak/soğuk bir şekilde, 2. ulaşılamaz/erişilmez/ eşsiz bir şekilde.

unappropriated, *sf.* 1. tahsis edilmemiş, (belirli bir maksat için) ayrılmamış (para, öde-nek, vb.), 2. (kimseye mal edilmemiş, mülkiyeti-ne geçirilmemiş).

unapt, *sf.* 1. uygunsuz, yakıksız, uygun/münasip olmayan, yakışık almayan. *An ~ quo-te. an ~ citation.* 2. olanaksız, muhitem olma-yan, 3. yeteneksiz, beceriksiz, ehliyetsiz, istidat-sız. ~ scholars. *e.a.- 1. unfit, unsuitable, inappropriate, 3. inapt, slow, dull, backward.*

unaptly, *zf.* 1. uygunsuzca, yakışıklıca, uygun/münasip olmayacak tarzda, 2. yeteneksizce, beceriksizce, ehliyetsizlikle.

unaptness, *is.* 1. uygunsuzluk, yakışıklılık, uygun/münasip olmama, yakışık almama, 2. olanaksızlık, imkânsızlık, 3. yeteneksizlik, beceriksizlik, ehliyetsizlik, istidatsızlık.

unarguable, *sf.* tartışılamaz, münakaşa/itiraz edilemez.

unarguably, *zf.* tartışılamaz/münakaşa/itiraz edilemez bir şekilde, itiraza/münakaşaaya mahal bırakmayacak tarzda.

unarm, *gl.f.* silâhsızlandırmak, silâhını elinden almak. *e.a.- disarm.*

unarmed, *sf.* 1. silâhsız. ~ *fighting*. 2. (hayvan) tırnaksız, pençesiz, kabusuz, koruyucu organı olmayan; (bitki) dikensiz.

unarranged, *sf.* düzensiz, düzenlenmemiş, tasnif edilmemiş, (karma)karışık, (drama)dağınık.

unarticulated, *sf.* açıkça beyan/ifaade edilmemiş, iyi muhakeme edilmemiş/düşünülümemiş, tahlil edilmemiş.

unary, *sf.* yalnız, basit, tek elemandan/bileşenden oluşan *e.a.- monadic*.

unashamed, *sf.* 1. utanmaz, arlanmaz, edepsiz, hayasız, 2. apaçık, açık saçık, gizli taraflı olmayan, 3. ~ly: utanmadan, edepsizce, hayasıza, 2. apaçık/açık saçık bir şekilde, 4. ~ness: utanmazlık, arsızlık, edepsizlik, hayasızlık, açık saçılık. *e.a.- 1. unabashed, 2. open, un concealed.*

unasked, *sf.* 1. sorulmayan, sorulmamış. ~ *questions*. 2. davetsiz, davet edilmeden. *She came to help quite ~*. 3. istenmeyen, yersiz, münasebetsiz. ~ *advice*. *e.a.- 2. uninvited*.

unassailability, *is.* 1. saldırılamazlık, taarruz edilemem, zapt edilemem, 2. itiraz/ret/inkâr edilemem, doğruluk, güvenilirlik, sağlamlık, şüpheden azadelik.

unassailable, *sf.* 1. saldırılamaz, taarruz edilemez, zaptedilemez, 2. itiraz edilemez, ret/inkâr edilemez, doğruluğundan şüphe edilemez, çürütlülemez, cerh edilemez. *an ~ argument/alibi* *e.a.- 1. impregnable, 2. undeniable, incontrovertible, incontestable*.

unassailability, *is. bk.*: **unassailability**.

unassailably, *zf.* 1. saldırılacak/taarruz edilemeyecek/zaptedilemeyecek şekilde, 2. itiraz/ret/inkâr edilemeyecek tarzda, doğruluğundan şüphe edilemeyecek/çürütlülemeyecek/cerh edilemeyecek şekilde.

unassertive, *sf.* iddiyatız, mütevazi, mahcup, böbürlenmeyen. *e.a.- modest, shy*.

unassisted, *sf.* 1. yardımçısız, 2. yardım görmeden yapılan. *an ~ double play*.

unassuageable, *sf.* din(dirile)mez, hafifitlemez, yatiştirılamaz, teskin edilemez.

unassuming, *sf.* 1. iddiyatız, gösterişsiz, mütevazi, alçak gönüllü, çekingen, 2. ~ly: iddiyatızca, gösterişsiz bir şekilde, tevazu ile, 3. ~ness: iddiyatızlık, gösterişsizlik, tevazu, alçak gönüllülük, çekingenlik. *e.a.- 1. modest, unpretentious, retiring*.

unassured, *sf.* 1. güvencesiz, kendine güvenmeyen, 2. sigortasız, sigorta edilmemiş.

unattached, *sf.* 1. bağısız, bağlı olmayan, 2. bekâr, evli veya nişanlı değil, 3. *huk.* yasal terminata bağlanmamış, teminatsız, 4. (orduda) birliğe (alaya/bölüğe) bağlı olmayan, 5. bitişik olmayan, birleşmemiş. ~ *buildings*. ~ *polyps*.

unattended, *sf.* 1. seyircisiz, dinleyicisiz, 2. eşsiz, refakatsız, kimsesiz, yalnız, arkadaşsız, 3. bakımsız, bakan/İhtimam eden kimsesi olmayan, sahipsiz. *Your car will be damaged if you leave it ~ here*. 4. *gen.* ~ *to* : ihmale uğramış, ihmâl edilmiş, gereği yapılmamış, icabına bakılmamış, icra/ifa edilmemiş. *A matter left ~ to*. *e.a.- 4. neglected, unheeded, disregarded*.

unattractive, *sf.* 1. cazibesiz, çekici/cazip değil, çirkin, sıkıcı, kasvetli, 2. ~ly : çekici olmayarak, sıkıcı/kasvetli bir şekilde, 3. ~ness : cazibesizlik, çirkinlik, sıkılık, kasvet. *e.a.- 1. plain, dull*.

unau, *is. zool.* yuno (*Choloepus didactylus*): Brezilya'da yaşayan iki tıraklı bir hayvan. *e.a.- sloth*.

unavailability, *is.* yokluk, hazır/mevcut olmama, elde edilemem.

unavailable, *sf.* elde edilemez, mevcudu yok, hazır/mevcut değil, yok.

unavailing, *sf.* boşuna, nafile, beyhude, boş yere, boş giden. *an ~ attempt to save her with ~ courage*. *e.a.- ineffectual, futile, useless, unsuccessful*.

unavailingly

unavailingly, *zf.* boşuna, nafile, beyhude, boş yere.

unaverage, *sf. bk.:* **unusual, outstanding.**

una voce, *Lât.* oy birliğiyle, müttefikan. *e.a.- unanimously.*

unavoidability, *is.* **1.** kaçınılmazlık, **2.** iptal olanaksızlığı.

unavoidable, *sf.* **1.** kaçınılmaz, önlenemez, içtinap/bertaraf edilemez. ~ *mistakes.* **2.** iptal edilemez, yürürlükten kaldırılamaz, hükümsüz bırakılamaz. *e.a.- 1. inevitable, 2. not voidable.*

unavoidableness, *is. bk.:* **unavoidability.**

unavoidably, *zf.* kaçınılmaz/önlenemez şekilde, zaruri olarak.

unaware, *sf.* **1.** habersiz. **to be ~ of sth:** bir şeyden habersiz olmak. **I am not ~ that ... :** ...-i bilmem değilim, **2. bk.:** **unawares.** *e.a.- 1. unconscious, inattentive, heedless, ignorant.*

unawarely, *zf.* habersizce, haberi olmadan.

unawareness, *is.* habersizlik.

unawares, *zf.* **1.** haberi olmadan, farkında olmadan, farkına varmadan, bilmeden. *He dropped it ~.* **2.** ansızın, apansız, birdenbire, habersizce, beklenmedik bir anda, gafil avlayarak. *The police caught the burglars ~.* **to come upon ~ :** ansızın/beklenmedik bir anda rastlamak. **take s.o. ~ :** birisini gafil avlamak, **3.** hazırlıksız olarak, evvelce düşünmeden. *e.a.- 1. unknowingly, inadvertently, 2. suddenly, unexpectedly, 3. unwittingly, without premeditation.*

unbacked, *sf.* **1.** arkasız, arkalıksız (sandalye, vb.), desteksiz, desteği olmayan, yardımından/destekte yoksun, **2.** üzerine bahse girilmemiş, **3.** taraftarsız, **4.** alıştırılmamış/ üzerine binilmemiş (tay). *e.a.- 4. unbroken.*

unbaked, *sf.* **1.** pişmemiş, fırınlanmadış, çiğ, **2.** ham acemi, toy, olgunlaşmamış. *e.a.- 2. crude, immature.*

unbalance¹, *gl.f.* **-anced, -ancing** **1.** dengesini/muvazenesini bozmak, **2.** çıldırmak, aklını kaçırırmak, aklı dengesi bozulmak.

unbalance², *is.* dengesizlik, muvazenesizlik.

unbalanced, *sf.* dengesiz, muvazenesiz, dengesi/muvazenesi bozuk, **2.** aklı dengesi bozuk, deli, kaçık, terebelli, **3.** (hesap) dengelenmemiş, denkleştirilmemiş, birbirini tutmaz, alacak ve borçlar toplamı birbirine denk değil.

unballasted, *sf.* **1.** darasız, safrazı, **2.** iyi dengelenmemiş, düzenlenmemiş. *e.a.- unsteady.*

unbandage, *gl.f.* sargasını çözmek/çıkarmak.

unbar, *gl.f.* **-barred, -barring** **1.** sürgüsünü açmak, demir çubuğu kaldırırmak, **2.** kilidi açmak. *to ~ a door.* *e.a.- 2. open, unlock, unbolt.*

unbarbered, *sf.* uzun/dağınık saçlı, saçları karmakarışık, berber yüzü görmemiş, tırasız, tıraş olmamış, saç sakala karışmış.

unbarred, *sf.* **1.** sürgüsüz, sürgülenmemiş, kılıtsız, rezesiz, kilitlenmemiş, **2.** çizgisiz, çizgilerle işaretlenmemiş.

unbated, *sf.* **1. bk.:** **unabated**, **2. esk.** körlenmemiş (mızrak vb.).

unbe, *gs.f. esk.* yok olmak.

unbearable, *sf.* **1.** dayanılmaz, tahammül edilmez, tahammülfersa, çekilmez, müsamaha/müsaade edilemez. ~ *heat/pain. He is ~ when he's in bad temper.* **2. ~ness :** dayanılmazlık, tahammül edememezlik, çekilmezlik. *e.a.- 1. unendurable, intolerable.*

unbearably, *zf.* dayanılmaz/tahammül edilmez/çekilmez/müsamaha/müsaade edilemez derecede. ~ *rude. It was ~ painful.*

unbeatable, *sf.* **1.** yenilmez, mağlûp edilemez, **2.** (kâbına) erişilmez, en üstün nitelikli.

unbeatably, *zf.* yenilmez/mağlûp edilemez şekilde.

unbeaten, *sf.* **1.** vurulmamış, dövülmemiş, darp edilmemiş, dövülerek şekil verilmemiş, **2.** asla yenilmemiş, mağlûp olmamış, **3.** (ayakla) çiğnenmemiş, ezilmemiş, ayak basılmamış. ~ *paths.* *e.a.- 2. unconquered, 3. untrod.*

unbecoming, *sf.* **1.** çirkin, uygunsuz, münasebetsiz, yakışksız, yakışmaz, bıçimsiz. *An ~ hat. ~ language.* **2. ~ly :** çirkin/ uygunsuz/münasebetsiz bir şekilde, **3. ~ness :** çirkinlik, uygunsuzluk, münasebetsizlik. *e.a.- 1. unattractive, unsuitable, unapt, unfit, improper.*

unbegotten, *sf.* 1. (henüz) doğmamış, 2. öncesiz, ezeli. *e.a.- 1. unborn, 2. eternal.*

unbeknown(st), *sf. gen.* ~ to : bilinmeyen, meçhul, fark edilmeden, habersizce, gizlice, kimse farkına varmadan. **do sth.** ~ to s.o.: birinin haberi olmadan bir iş yapmak. **Unbeknownst to us, they had already bought the house** : Haberimiz olmadan evi almışlar bile. *e.a.- unknown, unperceived.*

unbelief, *is.* imansızlık, inançsızlık, inanmayış, şüphecilik (özellikle din konusunda). *e.a.- disbelief, incredulity. k.a.- belief.*

unbelievability, *is. bk.:* **unbelievability**.

unbelievable, *sf.* inanılmaz, akıl almadı, müthiş. ~!: İnanılır şey değil! *They work with ~ speed. It was achieved in the face of ~ difficulties.* *e.a.- incredible, astounding, extraordinary.*

unbelievableness, *is.* inanılmazlık, akıl almadı, fevkalâdelik.

unbelievably, *zf.* inanılmaz/akıl almadı deprecede, müthiş bir şekilde.

unbeliever, *is.* 1. imansız, kâfir, gâvur, dinsiz, itikâdi olmayan kimse, 2. şüpheci, inanmayan kimse. *e.a.- skeptic, atheist.*

unbelieving, *sf.* 1. imansız, iman etmeyen, kâfir, dinsiz, 2. şüpheci, her şeyi şüphe ile karşılaşan, hiçbir şeye inanmayan. *e.a.- skeptical, incredulous, doubting.*

unbelievingly, *zf.* inanmayarak, imansızca, şüphe ile.

unbelievingness, *is.* imansızlık, kâfirlik, dinsizlik, şüphecilik.

unbelt, *gl.f.* 1. kemeri/kuşağı çözmek/çıkarmak, 2. kemeri açarak çıkarmak. *To ~ a sword.* *e.a.- 2. ungrid.*

unbelted, *sf.* kemersiz, kuşaksız, kayışsız.

unbend, *f. -bent* (veya eski: *-bended*), **-bending** 1. gevşetmek, yumuşatmak, (ciddiyetini vb.) azaltmak/hafifletmek, 2. (yay vb.) gerinliğini azaltmak, 3. (eğri bir şeyi) düzeltmek, doğrultmak, 4. *den.* (halat, yelken, vb.) gevşetmek, salıvermek, çözmek, 5. (a) yumuşamak, dinlenmek, (b) serbest/rahat davranışmak, 6 (eğri bir şey) düzelmek, doğrulmak.

unbendable, *sf.* gevşetilebilir, yumuşatılabilir, gerginliği azaltılabilir, düzeltilebilir, doğrultulabilir.

unbending, *sf.* 1. eğilmez, eğilmeyen, katı, sert, 2. azimli, kararlı, sabit, kararından dönmez, baş eğmez, boyun eğmez, sebatkâr, ciddî. *a ~ will.* 3. kimseye sokulmaz, çekingin. *e.a.- 1. rigid, inflexible, 2. firm, unyielding, 3. alo-of, reserved.*

unbendingly, *zf.* 1. eğilmezcesine 2. azimle, kararla, sebatla, kararından dönmemesiz, baş eğmeden, ciddiyetle 3. kimseye sokulmadan, çekinginlikle.

unbendingness, *is.* 1. eğilmezlik, katılık, sertlik, 2. azim, kararlılık, kararından dönmemes, baş eğmemes, sebatkârkarlık, ciddiyet. 3. çekinginlik.

unbent, *sf. & f.* 1. eğilmemiş, 2. baş eğmemiş, boyun eğmemiş, kararından dönmemiş, 3. *bk.:* **unbend** (*geç.f. & sf.f.*).

unbeseeing, *sf. bk.:* **unbecoming.**

unbiased, (veya Brit: *unbiased*) *sf.* 1. tarafsız, önyargısız, bîtaraf, taraf tutmayan, 2. ~ly: tarafsız/önyargısız/bîtaraf olarak, taraf tutmadan, 3. ~ness : tarafsızlık, önyargısızlık, bîtaraflık, taraf tutmama. *e.a.- 1. impartial, unprejudiced, fair, neutral, equitable.*

unbiblical, *sf.* Kutsal Kitap'a/İncil'e aykırı.

unbidden, *sf.* davetsiz, kendiliğinden gelen, kendicil, anî doğan/zuhur eden (fikir, vb.).

unbid *d.d.* *e.a.- uninvited, unasked, spontaneous.*

unbind, *gl.f. -bound, binding* 1. (bağını) çözmek, gevşetmek, 2. (mahpus vb.) serbest bırakmak, tahliye etmek. *He unbound the prisoner.* *e.a.- 1. unfasten, untie, loose, 2. free, release.*

unbitted, *sf.* 1. gemsiz, yularsız, dizginsiz, 2. kontolsuz, başıboş, idaresiz. *e.a.- 1. unbridled, 2. uncontrolled*

unblenched, *sf. esk. bk.:* **undaunted.**

unblessed = unblest, *sf.* 1. kutsuz, kutsanmamış, takdis edilmemiş, kutsal olmayan, lânetlenmiş, 2. hayır duadan/ dinî nimetten mahrum, 3. mutsuz, bahtsız, bedbaht, biçare, 4. yoksun, mahrum. ~ with a son. *e.a.- 1. unholy, unhallowed, evil, accused, 3. unhappy, wretched.*

unblessedness

unblessedness, *is.* kutsuzluk, mutsuzluk, bahtsızlık, lânetlenme, yoksunluk, mahrumiyet.

unblinded, *is.* kör değil, iyi görür, aldatılmaz, gözü açık.

unblinking, *sf.* 1. kirpişmaz, kirpişmayan, göz kirpmayan, 2. hayret/şâşkınlık/üzüntü/heyecan vb. göstermeyen, sakin, soğukkanlı, kılı kipirdamaz, 3. değişmeyen, tereddüt/kararsızlık göstermeyen, 4. ~ly : kirpişmadan, göz kirpmadan, sükûnetle, soğukkanlılıkla, tereddüsüz, tereddüt etmeden.

unblock, *f.* tikanıklığı açmak, engeli kaldırırmak, serbest yol vermek.

unbloody, *sf.* 1. kansız, kana bulanmamış, kan lekesi olmayan, 2. savaşsız, kan dökülmeden çözümlenmiş (ihtilâf), 3. kana susamamış, kan dökmek istemeyen.

unblushing, *sf.* 1. utanız, arlanız, arsız, yüzü kızarmaz, 2. kızarmaz, kızarmak bilmez, 3. ~ly : utanızdan, arlanıdan, arsızca, arsızlıkla, (yüzü) kızarmadan, 4. ~ness : utanızlık, arsızlık, (yüzü) kızarmama. *e.a.-* 1. *shameless, immodest, unabashed*.

unbodied, *sf.* 1. bedensiz, vücutszuz, cisimsiz, maddesiz, cismanî/maddî olmayan, 2. bedenden ayrılmış. ~ souls. 3. biçimsız, şekilsiz. *e.a.-* 1. *incorporeal, 2. disembodied, 3. formless, shapeless*.

unbolt, *gl.f.* 1. sürgüsünü/kilidini açmak, 2. cıvatasını gevşetmek/sökmek. *e.a.-* 1. *unlock, unfasten, open*.

unbolted, *sf.* 1. kilitlenmemiş, kilitsız, sürgüsüz, 2. cıvatasız, cıvata ile tutturulmamış, cıvatası sökülmüş, 3. elenmemiş (hububat, un vb.) ~ flour. 4. *esk.* kaba, iri. *e.a.-* 4. *gross, coarse*.

unboned, *sf.* 1. kemiksiz, 2. kemikleri çi- karılmamış.

unbonnet, *f.* 1. (bere/külâh/şapka vb.) çi- karmak, başını açmak, 2. başlığını çıkarmak.

unbonneted, *sf.* başı açık, şapkasız, beresiz, başlıksız. *e.a.-* *bareheaded*.

unborn, *sf.* 1. henüz doğmamış, dünyaya gelmemiş, gelecek, müstakbel. ~ generations. ~ baby. 2. öncesiz, ezelî, doğmadan var olan. *e.a.-* 1. *future*.

unbosom, *f.* 1. (sırı) açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek, 2. düşüncelerini açıklamak/

açıkça söylemek, 3. ~ **oneself** : kalbini/îçini açmak, derdini dökmek, itiraf etmek, dert yanmak.

e.a.- 1. *disclose, reveal, 3. confide*.

unbosomer, *is.* (sır/düşünce) açıklayan, açığa vuran, ifşa/itiraf eden.

unbound, *f.&sf.* 1. *bk.* : **unbind** (*geç.z. &sf.f.*), 2. ciltlenmemiş, ciltsiz. *an ~ book*. 3. serbest, (kimyasal bağ vb. ile) bağlı olmayan. ~ *electrons*. *e.a.-* 3. *free*.

unbounded, *sf.* 1. sınırsız, sonsuz, hudutsuz, nihayetsiz, 2. başıboş, kısıtsız, kontrollsuz, kısıtlanmamış, 3. ~ly : sınırsız/sonsuz/kısıtsız/başıboş bir şekilde, 4. ~ness : sınırsızlık, sonsuzluk, kısıtsızlık, başıboşluk. *e.a.-* 1. *limitless, unlimited, boundless, infinite, vast, 2. uncontrolled, unrestrained*.

unbowed, *sf.* 1. eğilmemiş, bükülmemiş, 2. baş/boyun eğmez/eğmemiş, ram/teslim olma- mis.

unbox, *gl.f.* kutudan çıkarmak.

unbrace, *gl.f.* -braced, -bracing 1. bağla- rını çözmek/çıkarmak, 2. gevşetmek, gerginliği hafifletmek, 3. zayıflatmak. *e.a.-* 2. *relax, losen, 3. weaken*.

unbraid, *gl.f.* (şerit/kurdele/örgü, vb.) çözümk, açmak.

unbranched, *sf.* 1. dalsız. a straight ~ trunk. 2. dallara ayrılmamış. a leaf with ~ veins.

unbreathable, *sf.* solunmaz, teneffüs edilmez, solunmaya/ teneffüse elverişiz.

unbreathed, *sf.* 1. solunmamış, teneffüs edilmemiş. ~ air. 2. açıklanmamış, (başkasına) söylememiş, açığa vurulmamış, ifşa edilmemiş. *e.a.-* 2. *undisclosed, uncommunicated*.

unbred, *sf.* 1. eğitilmemiş, terbiyesiz, terbiye edilmemiş, iyi yetiştirilmemiş, 2. soysuz, soyu bozuk, 3. *esk.* henüz doğurmamış, çiftleşmemiş. *e.a.-* 1. *untrained, ill-bred, 3. unbegotten*.

unbridle, *gl.f.* -dled, -dling 1. gemini çi- karmak (at vb.), 2. serbest bırakmak, başıboş salıvermek.

unbridled, *sf.* 1. gemsiz, gem vurulma- mis. *an ~ horse*. 2. başıboş, kontrollsuz, serbest, azıgn, küstah. *an ~ tongue*. 3. ~ly : gem- siz/başıboş/kontrollsuz bir şekilde, serbestçe, azınlıkla, küstahça, 4. ~ness : gemsizlik, başı- boşluk, kontrollsuzluk, serbestlik, azınlık, küstahlık. *e.a.-* 2. *unruly, unrestrained*.

unbroken, *sf.* 1. bütün, tüm, tamam, kırılmamış, 2. bozulmamış, dokunulmamış. *an ~ seal*. 3. ihlâl edilmemiş, bozulmamış. *an ~ promise*. 4. kesiksiz, kesintisiz, aralıksız, sürekli, devamlı, deliksiz. ~ *sleep*. **He has an ~ 40 years of service** : Aralıksız kırk yıllık hizmeti vardır. *an ~ custom* : öteden beri süregelmiş âdet/töre, 5. sağlam, kavi, zayıflatılmamış, 6 (at) alıştırılmamış, binilmemiş, terbiye edilmemiş. ~ **colts**: binilmemiş tay. ~ **horse** : hergele, 7. düzgün, derli toplu, dağıtılmamış, düzeni bozulmamış. *advanced in ~ ranks*. **e.a.- 1. whole, entire, complete, 2. intact, 3. unviolated, 4. uninterrupted, continuous, regular, smooth, 5. strong, firm, 6 untamed, 7. unimpaired, undisturbed**.

unbrokenly, *zf.* 1. bütün/tüm olarak, kırılmadan, bozulmadan, dokunulmamış durumda, 2. kesiksiz/kesintisiz bir şekilde, sürekli olarak, 3. sağlamca, 4. düzgün/derli toplu vaziyette.

unbrokenness, *is.* 1. bütünlük, tümlük, tamamlık, 2. bozulmama, 3. kesiksizlik, kesintisizlik, süreklilik, devamlılık, deliksizlik, 4. sağlamlık, kavilik, 5. (at) alıştırılmamış/ binilmemiş terbiye edilmemiş olma, 6. düzgünülk, derli topluluk, düzenlilik, intizam.

unbuckle, *f.* **-led, -ling** kemeri açmak/çözmek.

unbudgeable, *sf.* sabit, kımıldamaz, sağlam. **unbudgeably**: sağlamca, sabit/kımıldamaz bir şekilde.

unbudging, *sf.* değişmez, dayanıklı, sağlam. ~**ly** : değişmez/dayanıklı bir şekilde, sağlamca.

unbuild, *gl.f.* **-built, -building** yıkmak, tahrif etmek, yerle bir etmek. **e.a.- demolish, raze**.

unbuilt, *sf.* 1. (henüz) yapılmamış, inşa edilmemiş, 2. (üzerine ev vb.) yapılmamış, boş. **an ~ plot**: boş arsa.

unbundle, *f.* **-dled, -dling** ayrıntılamak, (fiyatı/maliyeti) bileşenlerine ayırmak, her ürün veya hizmet elemanının fiyatını/maliyetini ayrı ayrı bildirmek, toptan fiyatını parçalarına ayırmak.

unburden, *gl.f.* 1. yükten/mes'uliyetten kurtarmak, 2. derdini dökmek. ~ **oneself/one's heart**: derdini/içini dökmek, dert yanmak. ~

oneself of a secret: sırrını açıklayarak ferahlamak. **e.a.- 1. free, relieve, 2. disclose, reveal, cast off**.

unburdened, *sf.* yüksüz, yükten/mes'uliyetten kurtulmuş, ferahlamış.

unburied, *sf.* gömülümemiş.

unburned = unburnt, *sf.* yanmamış, yakılmamış. ~ **brick** : kerpiç.

unbusinesslike, *sf.* iş düzenine aykırı.

unbutton, *gl.f.* 1. (düğmelerini) çözmek/ açmak, 2. ~**ed**: (a) düğmelenmemiş, (b) düğmelişiz, (c) açık, serbest, tahditsiz (söz, eylem). **e.a.- 2.(c) free, open, unrestricted**.

UNC = **U.N.C.=** United Nations Command.

uncage, *gl.f.* kafesten çıkarmak, serbest bırakmak.

uncalculated, *sf.* hesapta olmayan, öngörlülmemiş, beklenmedik, anî, şasırtıcı. **e.a.- spontaneous**.

uncalculating, *sf.* hesaplanmamış, hesaba dayanmayan.

uncalled, *sf.* istenmeyen, sorulmayan.

uncalled-for, *sf.* yersiz, gereksiz, lüzumsuz, münasebetsiz, yakışık almayan, istenmeyen, çırkin, haksız. *an ~ remark*. *an ~ criticism*. **e.a.- unwarranted, unjustified, unwanted, unnecessary, supererogatory, gratuitous**.

uncandid, *sf.* yapmacık, sun'î, samimiyetten uzak, calı, dürüst olmayan. ~**ly** : yapmacık/sun'î bir şekilde.

uncannily, *zf.* 1. olağanüstü/doğaüstü/fevkâlâde bir şekilde, 2. gizemli/esrarengiz/korkunç/acayıp bir şekilde.

uncanniness, *is.* 1. fevkâlâdelik, 2. gizemlilik, esrarengizlik, korkunçluk, acayıplik.

uncanny, *sf.* 1. olağanüstü, doğaüstü, fevkâlâde, tabiat üstü. *an ~ knack for solving puzzles*. **He has an ~ skill with mathematics**. 2. gizemli, esrarengiz, korkunç, acayıp, tekin olmayan, sebebi meçhul. **The trees had ~ shapes in the dim light. It seemed ~ to hear her voice from the other side of the world**. 3. **İsk. bk.**: **severe, punishing**, 4. **İsk. bk.**: **dangerous**. **e.a.- 1. extraordinary, 2. weird, mysterious, frightening, strange**.

uncap, *f.* **-capped, -capping** 1. şapkasını çıkarmak (saygı alâmeti olarak), 2. kapağını açmak/çıkarmak (şişe, kap, vb.).

uncapable

uncapable, *sf. esk. bk. : incapable.*

uncared-for, *sf. 1. bakımsız, iħmal edilmiş, yüzüstü/kendi hâline bırakılmış, 2. dikkatsız, düzensiz. e.a.- 1. neglected, unkempt, disregarded, 2. careless.*

uncarpeted, *sf. halısız, halı döşenmemiş, çıplak.*

uncase, *glf. -cased, -casing 1. sandıktan/kutudan çıkarmak, kutusunu/sandığını çıkarmak, 2. kapağını açmak, göz önüne koymak, 3. açıklamak, ifşa etmek. e.a.- 3. reveal.*

uncatchable, *sf. yakalanmaz, tutulmaz, yakalanması olanaksız.*

uncaused, *sf. kendiliğinden mevcut/var olan, önceki bir sebebe dayanmayan, sebepsiz. e.a.- self-existent.*

UNCCP = United Nations Conciliation Commission for Palestine.

unceasing, *sf. 1. sürekli, devamlı, kesintisiz, inkıtasız, aralıksız, faslasız, 2. sonsuz, ebedî, 3. ~ly : sürekli/ebedî olarak, ilelebet, ebediyen, sonsuza dek, 4. ~ness: süreklilik, devamlılık, kesintisizlik, sonsuzluk, ebedilik. e.a.- 1. continuous, incessant, 2. endless, eternal, continual.*

uncelebrated, *sf. 1. kutlanmayan, resmen (hâfızası) anılmayan, 2. tanınmamış, meşhur/şöhret sahibi olmayan, meçhul. e.a.- 2. obscure.*

unceremonious, *sf. 1. törensiz, merasimsiz, gayriresmî, teklifsiz, samimî. An ~ but sincere welcome. 2. kaba, nezaketsiz, lâubâlî. He finished the meal with ~ haste. 3. ~ly : (a) samimiyetle, teklifsizce, gayriresmî olarak, (b) kabaca, nezaketsizce, lâubâlî bir tarzda, 4. ~ness: (a) samimiyet, teklifsizlik, (b) kabalık, nezaketsizlik, lâubâlîlik. e.a.- 1. informal, 2. rude, impolite, abrupt, discourteous.*

uncertain, *sf. 1. belirsiz, kesin/belli değil, tahmin edilemez. Our plans for our holidays are ~. 2. güvensiz, güvencesiz, güvenilemez, tereddütlü, şüpheli. be ~ : emin olmamak, kesin olarak bilememek. I'm ~ how to get there: Oraya nasıl gidileceğini bileyim. I'm ~ what time he's comig : Ne zaman geleceğini bileyim. to feel ~ : güvencesiz/huzursuz hissetmek. She feels ~ when she's left alone in a strange place : Yabancı bir yerde yalnız kalınca kendini*

huzursuz hisseder, 3. meçhul, bilinmeyen. a manuscript of ~ origin. 4. müphem, iyi anlaşılmayan, gayrivâzîh, 5. kararsız, değişken, mütehavvil, dönek, 6 tesadüfi, şansa bağlı, keyfi, 7. kırışan, yanıp sönen (ışık), düzensiz.

uncertainly, *zf. belirsiz bir şekilde, kesin olmayarak, emin olmaksızın, kesinlikle bilmeden, tereddütle, kararsızca, müphem bir şekilde.*

uncertainness, *is. bk. : uncertainty (1-5).*

uncertainty, *is., ç. -ties 1. şüphe tereddüt, 2. güvensizlik, kararsızlık, değişkenlik, 3. belirsizlik, kesin/belli olmama, tesadüfe/şansa bağlı olma, keyflik, önceden kestirilemeyeş, 4. müphemlik, iyi anlaşılamama, vuzuhsuzluk, sarahatsızlık, 5. güvensizlik, güvencesizlik, güvenilememe, tereddüt, şüphe, 6 ~ **principle = indeterminacy principle** : fiz. belirsizlik ilkesi : Doğa bilimsel ölçümlerde giderilmesi olanaksız bir temel belirsizlik bulunduğu bildiren ilke. e.a.- 1. doubt, hesitancy, dubiety, suspicion, 2. mistrust, 3. indeterminacy, unpredictability, indefiniteness. k.a.- certainty.*

unchain, *glf. zincirini/bağlarını çözmek, serbest bırakmak.*

unchallengeable, *sf. itiraz/münakaşa edilemez, karşı konulamaz.*

unchancy, *sf. İsk. 1. talihsiz, 2. tehlikeli, 3. bk. : ill-timed, inopportune. e.a.- 1. unlucky, 2. dangerous, unsafe.*

unchangeability, *is. bk. : unchangeableness.*

unchangeable, *sf. değiş(tirile)mez.*

unchangeableness, *is. değişmezlik.*

unchangeably, *zf. değişmez surette, kesinlikle.*

unchanging, *sf. değişmeyen, sabit, kesin. ~ly : değişmeden, değişmez surette, kesinlikle. ~ness : değişmezlik, kesinlik.*

uncharge, *glf. -charged, -charging esk. 1. (yükünü) boşaltmak, yükten kurtarmak, 2. berat ettirmek. e.a.- 1. unload, 2. acquit.*

uncharged, *sf. 1. yüksüz, ılıн, boşalmış, şarj edilmemiş, doldurulmamış. an ~ particle. an ~ battery. 2. borçsuz, borçlandırılmamış.*

uncharitable, *sf. 1. acımasız, merhametsiz, şefkatsız, katı yürekli, acımadır, affetmez, kusur bulan/bulucu, tenkitçi, pahil, 2. ~ness : acı-*

masızlık, merhametsizlik, şefkatsızlık, katı yüreklik, kusur buluculuk, tenkitçilik, pahillilik. *e.a.- 1. unkind, harsh, unforgiving, censorious, merciless.*

uncharitably, *zf.* acımadan, merhametsizce, katı yürekliyile.

uncharted, *sf.* meçhul, bilinmeyen, harita geçmemiş, haritada/plânda yok. *e.a.- unknown.*

unchartered, *sf.* 1. imtiyazsız, ruhsatsız, beratsız, 2. tüzükstüz, yönetmeliksiz, yasasız. *e.a.- 2. lawless.*

unchaste, *sf.* 1. iffetsiz, faziletsiz, 2. namussuz, şehvet azgını, 3. ~ly : iffetsizce, faziletsizce, namussuzca, 4. ~ness/unchastity : iffetsizlik, faziletsizlik, namussuzluk.

unchecked, *sf.* kontrollsüz, kontrol edilmemiş, başıboş.

unchivalrous, *sf.* namert, mert olmayan, korkak, alçak. ~ly : namertçe, korkakça, alçakça.

unchoke, *gl.f.* tıkanıklığı açmak.

unchristian, *sf.* 1. Hristiyan olmayan, 2. Hristiyanlığa aykırı, 3. Hristiyanaya yakışmaz, 4. merhametsiz, 5. kaba, nezaketsiz, 6 ~ly : Hristiyanlığa aykırı şekilde, merhametsizce, kabaca, nezaketsizce. *e.a.- 4. uncharitable, ungracious, rude.*

unchurch, *gl.f.* 1. kiliseden kovmak, aforoz etmek, 2. kiliseden mahrum etmek. *e.a.-*

1. excommunicate.

unchurched, *sf.* kilisesiz, hiçbir kiliseye mensup olmayan/devam etmeyen.

unci, *bk.* : **uncus**.

uncia, *is., ç.* -iae (eski Roma'da kullanılan) bronz para, as'in on ikide biri.

uncial, *sf. & is.* 1. IV-VIII. yüzyıllarda kullanılan yuvarlak majüskül Yunan ve Lâtin harfleri, 2. bu harflerle yazılı metin, 3. bu harflerle yazılmış el yazısı. ~ly : bu harfler ile.

unciform, *sf. & is.* 1. çengelli, çengel biçiminde, 2. *anat.* el bileğindeki çengel kemik. *e.a.- 1. uncinate, hook-shaped, 2. hamate.*

uncinariasis, *is. patol.* (bağırsakta) kançalı kurt hastalığı. *e.a.- hookworm.*

uncinate, *sf. biy.* çengelli, (ucu çengel gibi) kıvrık.

uncinus, *is., ç.* -ni ufak çengel, çengel ucu biçiminde çıkıştı.

UNCIO = United Nations Conference on International Organization.

uncircumcised, *sf.* 1. sünnetsiz, sünnet edilmemiş, 2. Musevî değil, 3. putperest. *e.a.- 2. gentile, 3. heathen, ungenerate, pagan.*

uncircumcision, *is.* sünnetsizlik, sünnetsiz olma.

uncivil, *sf.* 1. kaba, nezaketsiz, kibarlıtan/nezaketten mahrum, 2. vahşî, medenileşmemiş, uygarlaşmamış, barbar. *e.a.- 1. rude, impolite, discourteous, disrespectful, uncouth, boorish, unmannishly, ill-bred, 2. uncivilized, barbarous.*

uncivility = **uncivilness**, *is.* 1. kabalik, nezaketsizlik, kibarlıktan/nezaketten yoksunluk, 2. vahşilik, medeniyetsizlik, uygarsızlık, barbarlık.

uncivilised = **uncivilized**, *sf.* 1. vahşî, barbar, medenileşmemiş, uygarlaşmamış, medenî/uygar olmayan, gayrimedenî, 2. ~ly : vahşî bir şekilde, uygarlığa aykırı olarak, 3. ~ness : vahşilik, vahşet, uygarsızlık. *e.a.- barbarous, unenlightened, wild.*

uncivilly, *zf.* kabaca, nezaketsizce, terbiyesizce.

unclad, *sf. & f.* 1. çıplak, elbiseleriz, 2. *bk.:* **unclothe** (*geç.z. & sff.*). *e.a.- 1. naked, nude, undressed.*

unclaimed, *sf.* sahipsiz, sahibi çıkmamış, istenmemiş (eşya, para, vb.).

unclamp, *gl.f.* mengeneyi açmak, mengegenden çıkarmak, gevşetmek, serbest bırakmak.

unclarity, *is., ç.* -ties 1. belirsizlik, vuzuhsuzluk, sarahatsızlık, müphemlik, kapalılık, 2. karanlık, loşluk. *e.a.- 1. ambiguity, 2. obscurity.*

unclasp, *f.* 1. gevşetmek, serbest bırakmak, 2. (el, kabza, vb.) bırakmak, gevşetmek. *to ~ a sword handle.* 3. (toka) açmak. *e.a.- unfasten, release, relax.*

unclassed, *sf.* 1. sınıflanmamış, bölümlemlenmemiş, tasnif edilmemiş, 2. (yarısta) derece almamış.

unclassical, *sf.* klâsik olmayan, klâsiklerle ilgisiz.

unclassified

unclassified, *sf.* 1. sınıflandırılmamış, sınıf edilmemiş, bölümlendirilmemiş, sınıfılarla/böülümlere ayrılmamış, 2. (belge, resmî evrak vb.) gizli olmayan, gizlilik derecesi bulunmayan.

uncle, *is.* 1. amca, dayı. **paternal** ~ : amca. **maternal** ~ : dayı. (ilgili sıfat: **avuncular**), 2. eniçe: halanın/teyzenin kocası, 3. (yaşlı bir adama hitapta) amca, 4. **argo** tefeci, rehinci, 5. ~ **Sam**: (simgesel anlamda) ABD hülümeti/halkı, 6. ~ **Tom hkr.** beyazlara hizmet/dalkavukluk eden zenci, 7. **say** ~ *ABD-k.d.* yenilgiyi kabul etmek, pes demek, vazgeçmek. *e.a.- 4. pawnbroker, 7. give up.*

unclean, *sf.* 1. kirli, pis, murdar, 2. ahlâksız, rezil, pespaye, 3. günahkâr. *e.a.- 1. dirty, filthy, soiled, foul, 2. unchaste, depraved, base, corrupt, 3. sinful.*

uncleanliness, *is.* kirlilik, pislik, murdarlık.

uncleanly, *sf. & zf.* kirli/pis/murdar (bir şekilde).

uncleanness, *is.* 1. kirlilik, pislik, murdarlık, 2. ahlâksızlık, rezillik, günahkârlık.

unclear, *sf.* bulanık, müphem, vuzuhsuz, sarahatsız, karışık, anlaşılması zor.

unclench = **unclinch**, *f.* (sıkılmış yumruk/el vb.) aç(il)mak, gevşe(t)mek.

unclerical, *sf.* lâik, lâdinî, ruhban sınıfından olmayan.

uncloak, *f.* 1. (pelerin/paravana/örtü vb.) kaldırmak, 2. meydana çıkarmak, açığa vurmak, açıklamak, ortaya dökmek. *e.a.- 2. reveal, expose.*

unclog, *gl.f.* **-clogged, -clogging** (tikanıklığı açmak. **to ~ a drain** : tikanık boruyu açmak. **to ~ a traffic artery** : ana yolun tikanıklığını açmak.

unclose, *f.* **-closed, -closing** 1. aç(il)mak, tikanıklığı gidermek, 2. açıklamak, ifşa etmek. *e.a.- 1. open, 2. disclose, reveal.*

unclosed, *sf.* kapanmamış, sonuçlanmamış, bir sonuca /anlaşmaya bağlanmamış, çözümlenmemiş, mualâkta.

unclothe, *gl.f.* **-clothed/-clad, -clothing** 1. soy(un)mak, elbiselerini çıkarmak, 2. üstünü açmak, açığa çıkarmak, çıplak bırakmak/kalmak, 3. ~**d** : çıplak, elbisesiz. *e.a.- 1. undress, 2. uncover, divest, discard.*

unclouded, *sf.* bulutsuz, açık, berrak. ~**ly** : bulutsuz/açık/berrak bir şekilde.

unclutter, *f.* düzenlemek, sıraya/intizama sokmak.

unco, *sf. & zf. & is., c.* **-cos** *İsk.* 1. olağanüstü/fevkâlâde/dikkate değer (şey), 2. garip/aca-yip/tuhaf (nesne), 3. meçhul, bilinmeyen, belli-siz, 4. fevkâlâde bir şekilde, son derece, şayanı-hayret/görülmediğ bir şekilde, 5. yabancı, ecnebi, 6. haber, havadis. *e.a.- 1. extraordinary, 2. strange, weird, uncanny, 3. unknown, 4. re-markably, extremely, uncommonly, 5. stranger, 6. news, tidings, novelty.*

uncock, *gl.f.* silâhın horozunu (ateş etmeyecek şekilde) yavaşça indirmek, 2. (şapka vb.) düzeltmek, normal durumuna getirmek, 3. ~**ed** : tetiği boş bırakılmış/emniyyette (tüfek).

uncoffin, *gl.f.* tabuttan çıkarmak. ~**ed** : ta-butuz, tabutlanmamış, tabuta konulmamış.

uncoil, *f.* (kangal) aç(il)mak, (sargı) çöz-ülmek. *e.a.- unwind.*

uncooled, *sf.* (kangal/sargı) açılmış/çözülmüş, kangal hâline getirilmemiş, sarılmamış.

uncoined, *sf.* 1. darp edilmemiş, (para) ba-sılmamış. ~ **metal**. 2. doğal, işlenmemiş. *e.a.- 2. natural.*

uncollected, *sf.* 1. toplanmamış, (vergi/para) tahsil edilmemiş, 2. kendine hâkim olma-yan.

uncolored/ uncoloured, *sf.* 1. renksiz, bo-yasız, doğal renkli, 2. tarafsız, 3. **mec.** mü-balâgasız, basit.

uncombed, *sf.* taranmamış, hırpanı.

uncome-at-able, *sf. k.d.* yanaşılmaz, eri-şilmez. *e.a.- inaccessible, unattainable.*

uncomely, *sf.* çırkin, biçimsiz, göze hoş görünmeyen. *e.a.- improper, unseemly.*

uncomfortable, *sf.* 1. rahatsız (edici), kon-forsuz. **an ~ chair.** 2. rahatsız/taciz edici, hoşa gitmeyen, nahoş, 3. endişeli, huzursuz, rahatı kaçmış. **be ~ about sth:** bir şey hakkında en-dişe/huzursuzluk duymak; içi rahat etmemek; rahatsız/huzuru kaçmak, 4. ~**ness**: rahatsızlık, hu-zursuzluk, endişe. *e.a.- 2. painful, irritating, 3. uneasy, disquieting.*

uncomfortably, *zf.* rahatsız/endişeli/ hu-zursuz bir şekilde.

uncommercial, *sf.* 1. gayriticarî, ticaretle ilgisi olmayan, ticaret kurallarına aykırı, 2. ticaretle uğraşmayan.

uncommitted, *sf.* bağımsız, yükümlenmemiş, taahhüt altına girmemiş, fikrini/oyunu açıklamamış, kararsız, belirli bir partide/ideolojiye bağlı olmayan.

uncommon, *sf.* 1. nadir, eşsiz, eşine az rastlanır, 2. olağanüstü, görülmemiş derecede, fevkâlâde, 3. istisnaî, müstesna, harikulâde, dik-kate değer. *e.a.-* 1. *rare, scarce, infrequent, odd, singular, strange, peculiar, unusual, queer*, 2. *extraordinary*, 3. *exceptional, outstanding, remarkable*. *k.a.- common*.

uncommonly, *zf.* 1. olağanüstü/fevkâlâde bir şekilde, 2. müstesna bir şekilde, istisnaî olarak, 3. nadiren, ender olarak, pek az/seyre, binde bir, 4. **not ~** : çok defa, sık sık, nadiren değil. *e.a.-* 2. *exceptionally, outstandingly*, 3. *rarely, infrequently*.

uncommonness, *is.* 1. nedret, eşsizlik, 2. olağanüstü/görülmemiş/fevkâlâde/istisnaî/müstesna/harikulâde durum.

uncommunicable, *sf. bk.*: **incommunicable**.

uncommunicative, *sf.* 1. suskun, sessiz, sükûtî, az konuşan, konuşkan olmayan, çekingen, ketum, ağızı sıkı, 2. **~ly** : suskunlukla, sessiz sessiz, az konuşarak, çekinginlikle, ketumiyetle, ağızı sıkı olarak, 3. **~ness** : suskunluk, sessizlik, sükûtîlik, az konuşma, konuşkan olma-ma, çekinginlik, ketumiyet, ağızı sıkılık. *e.a.- taciturn, reserved*.

uncompassionate, *sf.* acımasız, merhametsiz, zalim, duygusuz, katı yürekli. *e.a.- hardhearted, unfeeling*.

uncomplicated, *sf.* 1. karışimsız, ihtilâtsız, ihtilâta sebep olmayan. ~ *peptic ulcer*. 2. sade, basit, kolay anlaşılır, karmaşık/komplike değil. ~ *machinery*. *e.a.-* 2. *simple*

uncomplimentary, *sf.* yermeli, yerici, aşagılıyıcı, takdirden âciz, değer bilmez. *e.a.- derogatory*.

uncomprehending, *sf.* anlamayan, anlayışsız, anlayışı kır, idraksız. **~ly**: anlamadan, anlamayarak, anlayışsızlıklı.

uncompromisable, *sf.* uyuşturulamaz, uzlaştırılamaz.

uncompromising, *sf.* 1. uyuşmaz, uzlaşmaz, uzlaşmaya/anlaşmaya yanaşmaz, inatçı, dik kafalı, bildiğinden şaşmaz, sözünden dönmek, eğilmez, dediği dedik, sabit kadem, fikir ve ilkelerinden dönmek, kesin. *He has ~ opinions about what is right. I hated to see her taking this hard, ~ attitude. He is an ~ opponent of the war*. 2. **~ly** : uyuşmaz/uzlaşmaz/anlaşmaya yanaşmaz bir şekilde, inatçılıkla, bildiğinden şaşmazcasına, sözünden/fikir ve ilkelerinden dönmeksiz, kesinlikle, 3. **~ness** : uyuşmazlık, uzlaşmazlık, uzlaşmaya/anlaşmaya yanaşma-ma, inatçılık, dik kafalılık, bildiğinden şaşma-ma, fikir ve ilkelerinden dönmeme, kesinlik. *e.a.-* 1. *inflexible, unyielding, undeviating, absolute, rigid, firm, steadfast, obstinate, strict*.

unconceivable, *sf. bk.*: **inconceivable**.

unconcern, *is.* 1. tasasızlık, endişesizlik, kaygısızlık, fütersuzluk, alırmazlık, 2. ilgisizlik, alâkasızlık, kayıtsızlık, bîgânelik, duygusuzluk. *e.a.-* 1. *insouciance, nonchalance*, 2. *indifference, apathy*.

unconcerned, *sf.* 1. tasasız, endişesiz, kaygısız, fütersuz, alıriş etmez, kılı kırıdamaz, istifini bozmaz. *He hurt himself, but seemed quite ~*. 2. ilgisiz, alâkasız, kayıtsız, bîgâne, duygusuz. *He is ~ with politics*. 3. **~ly** : tasasızca, endişesizce, kaygısızca, fütersuzca, alıriş et-meksiz, kılı kırıdamadan, 4. ilgisiz, alâkasız, kayıtsız, bîgâne, duygusuz, 5. **~ness** *bk.*: **unconcern**. *e.a.-* 1. *unworried, undisturbed*, 2. *di-sinterested, indifferent*.

uncondensed, *sf.* 1. yoğunlaşmamış, 2. kısaltılmamış, özetlenmemiş.

unconditional, *sf.* 1. koşulsuz, kayıtsız şartsız, şarta bağlı olmayan. ~ *freedom*. 2. kesin, mutlak, 3. **~ly** : koşulsuz olarak, kayıtsız şartsız, şarta bağlı olmadan, kesinlikle, 4. **~ity** = **~ness**: koşulsuzluk, şarta bağlı olmama, kesinlik. *e.a.-* 1&2. *absolute, complete, unqualified, categorical*.

unconditioned, *sf.* 1. *bk.*: **unconditional**, 2. *fel.* mutlak, 3. *psikol.* (a) doğal, fitrî, içgüdülü, insiyakî, sonradan kazanılmamış, doğuştan olan, (b) doğal tepki uyandıran. ~ *stimuli*. 4. kayıtsız şartsız kabul edilmiş, 5. **~ness** *bk.*: **unconditionalness**. *e.a.-* 2. *absolute, 3. natural*.

unconfessed

unconfessed, *sf.* itiraf edilmemiş, açığa vurulmamış.

unconfined, *sf.* kuşatılmamış, kapatılmamış, hapsedilmemiş, dar bir şeye inhisar etmeyen, sınırsız.

unconfirmed, *sf.* doğrulanmamış, teyit/tasdik edilmemiş.

unconformable, *sf.* 1. tutarsız, birbirine uymaz, uyuşmaz, uyuşmayan, 2. (jeolojik yapısı) sürekli, benzersiz, uymaz, 3. **unconformably** : tutarsızca, birbirine uymaz/uyuşmaz bir hâlde. *e.a.-1.* *inconsistent*.

unconformity, *is.*, *ç.* **-ties** 1. tutarsızlık, uyuşmazlık, uygunsuzluk, mutabakatsızlık, 2. (jeolojik yapıda) (a) benzersizlik, sürekli, (b) sürekli yüzeyi.

uncongenial, *sf.* 1. uygunsuz, birbirine uymayan, anlaşamayan. ~ *roommates*. 2. elverişsiz, gayrimüsait. *a soil* ~ to most crops. 3. hoş gitmeyen, nahoş. *An* ~ task. 4. **-ity** : uygunsuzluk, uyuşmazlık, elverişsizlik. *e.a.-1.* *incompatible*, 2. *unsuitable*, 3. *disagreeable*.

unconnected, *sf.* 1. ayrı, bağısız, birbirine bağlı olmayan, 2. tutarsız, rabbatsız, ahenksiz, aralarında mantıkî bağ olmayan, 3. **-ly** : ayrı ayrı, birbirine bağlı olmaksızın, tutarsızca, rabbatsız/ ahenksiz bir şekilde, aralarında mantıkî bağ olmadan, 4. **-ness** : ayrılık, bağısızlık, birbirine bağlı olmama, tutarsızlık, rabbatsızlık, ahenksizlik, mantıkî bağdan yoksunluk. *e.a.-2.* *incoherent*.

unconquerable, *sf.* 1. fethedilemez, zapt edilemez, 2. yılmaz, boyun eğmez. *an* ~ *will*. 3. yenilmez, galebe çalınamaz, üstesinden gelinmeyez, alt edilemez. ~ *difficulties*. 4. **-ness** : fethedilemezlik, zapt edilemezlik, yenilmezlik, yılmazlık, 5. **unconquerably** : fethedilemez/zapt edilemez tarzda, yılmaz/ yenilmez bir şekilde. *e.a.-2.* *indomitable*, 3. *insurmountable*.

unconsciousable, *sf.* 1. vicdansız, vicdanının sesini dinlemeyen. *an* ~ *villain/liar*. 2. mantıkız, mantığa aykırı, makul olmayan, 3. *huk.* insafsız, haksız, gaddar, zalim. ~ *sales practices*. *an* ~ *rogue* : yaman bir madrabaz, 4. aşırı, pek fazla. *Found an* ~ *number of defects in the car*. 5. **-ness** : vicdansızlık, haksızlık, insafsızlık, zalimlik; aşırılık, fazlalık, 6. **unconsciously** : vicdansızca, haksızlıkla, insafsızca, zali-

mane; aşırı bir şekilde. *e.a.-1.* *unscrupulous*, 2. *unreasonable*, *unconscious*, 3. *inequitable*, 4. *excessive*, *exorbitant*, *extortionate*, *unjustifiable*.

unconscious, *sf.&is.* 1. bayın, bayılmış, kendinden geçmiş. *The blow knocked him ~.* *She lay ~ on the table*. 2. bilinçsiz, şuursuz, 3. *gen.* ~ *of* : habersiz, bîhaber, farkında değil. ~ *of her charm*. 4. bilinçaltı, bilinç dışı, şuurlu, tahtesuur, gayrişuurî. ~ *thought*. *an* ~ *impulse*. 5. akılsız, akı/zekâsı olmayan. *the ~ stones*. 6. bile bile/isteyerek yapılmayan, gayrihiyyarî, gayrişuurî. *an* ~ *action* 7. *the* ~ *psikol.* bilinçaltı, şuurlu, tahtesuur, 8. ~ *ly* : bilinçsiz/şuursuz olarak, gayrihiyyarî, 9. ~ *ness* : bayınlık, bilinçsizlik, şuursuzluk. **NOT:** **UNCONSCIOUSNESS**, **INSENSIBILITY**, **SYNCOPE**, **SWOON** ve **FAINT** uykuya dışında bilinçsizlik hâlini ifade ederler. **UNCONSCIOUSNESS** akîl melekeler hâkim olmama, **INSENSIBILITY** ise duymama, hissetmemeye hâllerini belirtir. Bu hâllere sebep olan beyne kan gitmemesi hâline tıpkı dilinde **SYNCOPE** denir. **SWOON** ve **FAINT** bilinçsizlik ve duygusuzluk hâllerini ifade ederler. **SWOON** hâlen terk edilmiş bir kelime olup yerine **FAINT** kuilanılmaktadır.

unconsidered, *sf.* düşünülmemiş, göz önünde tutulmamış, nazarı nitibara alınmamış, tıpkı edilmemiş, hesaba katılmamış, sayılılmamış, düşüncesizce söylemiş/yapılmış. *an* ~ *action*. *a few* ~ *objects left lying about*.

unconsolidated, *sf.* pekiştirilmemiş, sıkıştırılmamış, takviye edilmemiş, sağlamlaştırılmamış. ~ *soil*.

unconstitutional, *sf.* anayasaya aykırı. ~ *ity* = ~ *ism* : anayasaya aykırılık. ~ *ly* : anayasaya aykırı olarak.

unconstrained, *sf.* sınırsız, kısıtsız, serbest, tahditsiz, açık, teklifsiz.

unconstraint, *is.* sınırsızlık, kısıtsızlık, serbestlik. *e.a.-* *abandon*, *spontaneity*.

unconsumed, *sf.* tüketilmemiş, kullanılmamış, istihlâk edilmemiş.

uncontaminated, *sf.* saf, arı, temiz, bulaştırılmamış, kirletilmemiş.

uncontested, *sf.* (seçimde) rakipsiz, tek (aday).

uncontradicted, *sf.* yalanlanmamış, tekzip/inkâr edilmemiş, aksi iddia/ispat edilmemiş.

uncontrollable, *sf.* 1. *esk.* mutlak, murakabe ve kontrolden azade, 2. yönetilemeyen, idare/kontrol edilemeyen, kontrol dışı, zapt edilemez, ele avuca sıgınır. *e.a.- 1. absolute, 2. ungovernable.*

uncontrollably, *zf.* yönetilemeyecek/zapt edilemeyecek/kontrol edilemeyecek şekilde.

uncontrolled, *sf.* kontrollsüz, murakabesiz, baskısız, dizginsiz, başıboş, serbest

uncontroverted, *sf.* yalanlanmamış, tekzip/itiraz edilmemiş, aksi ispat edilmemiş.

unconventional, *sf.* 1. görenek dışı, alışılmamış, âdet edinilmemiş, garip, acayıp. *an ~ artist. an use of colors. ~ weapons.* 2. ~ity : alışılmamışlık, garabet, gariplik, acayıplık, 3. ~ly : görenek dışında, alışılmamış/âdet edinilmemiş tarzda, garip/ acayıp şekilde.

unconverted, *sf.* 1. değiştirilmemiş, çevrilmemiş, 2. dinsiz, imansız. *e.a.- 2. impenitent.*

unconvinced, *sf.* inan(dırıl)mamış, ikna edilmemiş, kani değil, şüpheli.

unconvincing, *sf.* 1. inandırıcı değil, inandıramaz, inanılmaz, ikna etmeyen/edemez, 2. ~ly : inandıramaz/inanılmaz şekilde, 3. ~ness : inanıramama, ikna edememe. *e.a.- 1. implausible.*

uncool, *sf.* 1. (kendine) güvensiz/ güvenemeyen, nefsine itimadı yok, 2. töre dışı, bir top-lumun âdetlerine uymayan.

uncork, *gl.f.* 1. tapasını çıkarmak, 2. (a) açıklamak, açığa vurmak. ~ a surprise. (b) salivermek, serbest bırakmak. ~ a wild pitch. 3. ~ed : (a) tapasız, (b) açıklanmış, (c) salivrilmiş. *e.a.- 2. release.*

uncorrected, *sf.* düzeltilmemiş, tashih edilmemiş.

uncorroborated, *sf.* doğrulanmamış, doğruluğu kanıtlanmamış.

uncorseted, *sf.* 1. korsesiz, 2. kontrollsuz, kısıtsız, tahditsiz, engelsiz.

uncountable, *sf.* 1. sayısız, hesapsız, sayıya gelmez, 2. sayılmamış. *e.a.- 1. innumerable.*

uncouple, *f. -pled, -pling* 1. (köpeği vb.) serbest bırakmak, (çiftleri) birbirinden ayırmak,

2. (bağlantıyı) çözmek/ayırmak. ~ railroad cars. 3. ayrılmak, çözülmek, serbest kalmak. *e.a.- 2. detach, disconnect, unfasten.*

uncourteous, *sf.* kaba, nezaketsiz, terbiyeliz.

uncourtliness, *is.* 1. kabalık, nezaketsizlik, terbiyelizlik, 2. saray adabına uygunsuzluk/aykırılık.

uncourtly, *sf.* 1. kaba, nezaketsiz, terbiyeliz, 2. saray adabına aykırı. *e.a.- 1. rude.*

uncouth, *sf.* 1. kaba, hoymat, nezaketsiz, terbiyeliz, inceliksiz, 2. biçimsiz, acayıp, çirkin, 3. garip, tuhaf, görülmemiş, nadir, 4. ~ly : (a) kabaca, hoymatça, nezaketsizce, terbiyelizce, (b) biçimsiz/ acayıp/ çirkin bir şekilde, (c) garip/ tuhaf bir şekilde, 5. ~ness: kabalık, hoymatlık, nezaketsizlik, terbiyelizlik, acayıplık, gariplik, tuhaflık. *e.a.- 1. awkward, clumsy, unmannerly, discourteous, rude, boorish, 2. strange, outlandish, 3. unusual, uncommon, rare.*

uncovenanted, *sf.* 1. sözleşmesiz, mukavelesiz, antlaşmasız, ahitsiz, muahedesiz, 2. sözleşme/antlaşma ile birbirine bağlanmamış, aralarında sözleşme vb. bulunmayan.

uncover, *f.* 1. açıklamak, ifşa etmek, meydana çıkarmak, ortaya sermek/dökmek, 2. örtüsünü açmak/kaldırmak, örtüsünü açarak göz önüne sermek, 3. (saygı gösterisi olarak) şapkasını çıkarmak, başını açmak. *e.a.- 1. disclose, reveal.*

uncovered, *sf.* 1. örtüsüz, (üstü) açık, 2. şapkasız, başı açık. **remain** ~ : şapkasını elinde tutmak, 3. güvencesiz, teminatsız, teminata bağlanmamış, maddî teminatı yok. *an ~ note.*

uncreate, *gl.f. -ated, -ating* yok etmek, öldürmek, canını almak, hayatına son vermek, ordadan kaldırırmak.

uncreated, *sf.* 1. (henüz) yaratılmamış, 2. kendiliğinden var olan, yaratılmamış, ezelî. *e.a.- 2. self-existent, eternal.*

uncritical, *sf.* 1. eleştirmeyen, tenkit etmeyen, değerlendirmeye/eleştirmeye yapmayan, sathî, üstün körü, olduğu gibi kabul eden. *The ~ reader might think that all was well.* 2. ayırm yapmayan, fark gözetmeyen, 3. **uncritically** : eleştirmeden, değerlendirmeden, ayırm/fark gözetmeden, olduğu gibi. *e.a.- 1. superficial, 2. undiscriminating.*

uncrown

uncrown, *gl.f.* 1. tahttan indirmek, 2. itibarını/haysiyetini düşürmek, şerefine halel getirmek. *e.a.- 1. depose, dethrone.*

uncrowned, *sf.* 1. taçsız, tahtsız, taç giymemiş, tahta çıkmamış, 2. krallık tahtında olmadığı hâlde kral gibi hüküm süren.

uncrumple, *gl.f.* (buruşukluklarını/kırışıklıklarını) düzeltmek, düzgünleştirmek.

uncrushable, *sf.* ezilemez.

uncrystallized, *sf.* 1. buzullsızalmamış, kristalleşmemiş, 2. son/kesin şeklini almamış. ~ *ideas*.

unction, *is.* 1. (tedavi maksadıyla veya ayinde) yağ sürme, yağlama, 2. yağ, hastalara vb. sürülen yağ. **extreme** ~ : (Katoliklerde) ölmekte olan hastaya kutsal yağ sürme, 3. yumuşatıcı/rahatlatıcı madde/sey, 4. tatlı dil, gönü'l alıcı söz, inandırıcı/cesaret verici ögüt, 5. (meslek icabı vb.) ateşli ve heyecanlı nutuk/konuşma, yapmacık/abartmalı söz, 6.~ **less** : merhemsiz, yaqsız, yağılanmamış. *e.a.- 2. ointment, onguent.*

unctuous, *sf.* 1. yağlı, yağ/merhem gibi, 2. aşırı tatlı dilli, aşırı nazik ve samimiyetsiz, dalkavuk, yağıçı, 3. karpak, yağlı/sabunlu gibi kayan. ~ *minerals*. 4. yumuşak, kolay işlenir, organik maddeleri bol. ~ *soil*. 5. kolay işlenir, yoğurulabilir. *fine* ~ *clay*. 6. ~ly : (a) yağlı/ karpak bir şekilde, (b) tatlı dille, dalkavuklukla, 7. ~ity = ~ness : (a) yağlılık, karpaklık, (b) tatlı dillilik, dalkavukluk, yağıcılık, (c) yumuşaklık, kolay işlenebilme/yoğurulabilme. *e.a.- 1. oily, greasy, fatty.*

uncultivated, *sf.* 1. sürülmemiş/işlenmemiş (toplak). ~ *land*. 2. eğitilmemiş, kültürsız, cahil, tâhsilsiz. *The people are ignorant and ~.* 3. vahşî, barbar, uygarlaşmamış, medenîleşmemiş. *a ~ age*.

unculture, *is.* eğitimsizlik, kültürsızlık, cehalet, tâhsilsizlik.

uncultured, *sf. bk.*: **uncultivated**.

uncurl, *f.* (kırırm) aç(il)mak, düzeltmek.

uncus, *is., ç.* **unci** *anat.* çengel biçiminde organ/çıkıntı.

uncut, *sf.* 1. kesilmemiş, 2. kısaltılmamış, özetlenmemiş, 3. ham, aslî biçiminde, kesilip işlenmemiş. *an ~ diamond*. 4. (kitap) kenarları kesilmemiş. *e.a.- 2. unabridged, 3. unground.*

uncynical, *sf.* istihzasız, müstehzi/alaycı olmayan. ~ly : alay etmeden.

undamaged, *sf.* sağlam, hasarsız, hasara uğramamış.

undamped, *sf.* 1. azalmamış, zayıflamamış (güç, enerji, maneviyat). ~ *spirits*. 2. *fiz.* sönümsüz, sabit genlikli, genliği zamanla küçülmeyen. ~ *oscillation*. *e.a.- 1. undiminished, unrepressed.*

undated, *sf.* tarihsiz.

undauntable, *sf.* yılmaz, korkusuz, cesur, gözüpek. *e.a.- fearless, intrepid, indomitable.*

undaunted, *sf.* 1. yılmaz, korkusuz, cesur, gözü pek, azimkâr, 2. ~ly : yılmadan, korkmadan, cesaretle, azimle, 3. ~ness : yılmazlık, korkusuzluk, cesurluk, gözü peklik, azimkârlık. *e.a.- 1. brave, undismayed, undashed.*

undé = **undée** = **undy**, *sf.* dalgalı. *e.a.- wavy, undulating.*

undebatable, *sf.* tartışmasız, münakaşa götürmez, şüpheye yer bırakmayan. *e.a.- indisputable.*

undebatably, *zf.* tartışmasızca, münakaşa götürmezcesine, şüpheye yer bırakmadan.

undec- *ön ek* "on bir" anlamı katar. *ör.: undecagon*.

undecagon, *is.* onbirgen, on bir kenarlı çokgen.

undeceivable, *sf.* 1. aldatılamaz, aldanmaz, 2. *esk.* aldatmaz, aldatıcı değil.

undeceive, *gl.f. -ceived, -ceiving* aldanmasını önlemek, gözünü açmak, aldanmaktan/ hataдан korumak, yanlışlığını düzeltmek. *She thought he was a famous man. but I had to ~ her. ~r :* aldanmaktan koruyan.

undeceived, *sf.* 1. aldanmamış, aldatılmamış, 2. aldanmaktan/hataдан korunmuş, hatasız, yanlışsız.

undecided, *sf.* 1. kararsız, belirsiz, karar verilmemiş, sallantıda, askıda, muallâk. *The match was left ~.* 2. kararını vermemiş, ikircikli, ikircimli, mütereddit, tereddüt içinde. *I'm ~ whether to go to Bursa or Erdek for my holidays.* 3. ~ly : kararsızlık içinde, ikircimlenerek, tereddütle, 4. ~ness : ikircim, kararsızlık, tereddüt. *e.a.- 1. unsettled, 2. irresolute, wavering.*

undecillion, *is., ç.* **·lions** 1. *ABD&Fransa* 10^{36} , 2. *Brit&Alm.* 10^{66} .

undecipherable, *sf.* (şifresi) çözülemeyen, okunmaz, anlaşılmaz.

undecked, *sf.* 1. güvertesiz (gemi), 2. süs-süz, sade.

undecylenic acid, *is. kim.* andesilen asidi: C11H20O2. Terde bulunan, sanayide Hint yağından elde edilmiş derideki mantar hastalığının tedavisinde kullanılan bir asit.

undeclared, *sf.* açıklanmamış, beyan/ilân edilmemiş.

undefended, *sf.* savunmasız, müdafasız, korunmasız.

undefiled, *sf.* bozulmamış, saf, temiz, lekesiz, iffetli, namuslu.

undefinable(ness),bk.: **indefinable(ness)**.

undefinably, bk.: **indefinably**.

undefined, *sf.* 1. tanımsız, tanımlanmamış, tarif edilmemiş, açıklanmamış. ~ *term/concept*. 2. belirsiz, sınırsız, 3. ~ly : tanımsız/belirsiz şekilde, tanımlanmadan, belirlenmeden, belirtilmeden, 4. ~ness: tanımsızlık, belirsizlik.

undemocratic, *sf.* demokrasiye (ilkelerine) aykırı, demokrasi dışı, antidemokratik. ~ly : demokrasiye aykırı olarak.

undemonstrative, *sf.* 1. çekingen, içine kapalı, duygularını belli etmeyen, 2. ~ly : çekingenlikle, 3. ~ness: çekingenlik, içine kapalılık.

undeniable, *sf.* 1. inkâr edilemez, besbelli, apaçık, bedihî, açık ve gerçek, aşıkâr, 2. reddedilemez, reddi olanaksız, 3. mükemmel, fevkâlâde, su götürmez, kusursuz. *an applicant with ~ references*. 4. ~ness : apaçıklık, inkâr edilememe, reddedilememeye, mükemmel, kusursuzluk. *e.a.- 1. incontestable, inescapable, incontrovertible, obvious, evident, indisputable, 3. excellent, genuine*.

undeniably, *zf.* 1. inkâr edilemez tarzda, besbelli/apaçık/bedihî/ aşıkâr olarak, 2. reddedilemeyecek şekilde, 3. mükemmel/fevkâlâde/kusursuz bir şekilde.

undenominational, *sf.* mezheple ilgisiz, belirli bir mezhebe ait olmayan. ~ *religious instructions*. ~ly : belirli bir mezhebe ait olmaksızın.

undependable(ness)/undependably *bk.*: **unreliable(ness)/unreliably**.

undepressed, *sf.* 1. üzüntüsüz, ye'se/kedere kapılmamış, morali/neşesi kırılmamış, 2. bas(tır)ılmamış, batmamış.

undeprivable, *sf.* mahrum edilemez, zorla (elinden) alınamaz. ~ *property*.

under¹, *e.* 1. altın(d)a. ~ *a table*. ~ *a tree*. ~ *medical treatment*. 2. (a) içinde, dibinde. ~ *separate cover* : ayrı bir zarf içinde. ~ *water* : suyun dibinde/inceinde, (b) eteğinde. ~ *the hill*. 3. -den aşağı, 4. etkisiyle, (basınç vb.) altında, kuvvetle. *to sink ~ a heavy load*. ~ *sail*. 5. (başlığı) altında, (sınıf/grup) içinde, ... olarak. *classify the books ~ "Fiction" and "General"*. 6. ...ile. ~ *a false name*. **a statement ~ oath** : yeminli ifade. *to register ~ a new name*. 7. -den az/noksan/eksik. *purchased ~ cost*. *It will cost ~ 10 dollars*. 8. aşağısında, (rütbece/önemce) daha küçük, 9. emrinde, kumandası altında, 10. nezaretinde, rehberliğinde, önderliğinde, yönetimi altında. *to study violin ~ Heifetz*. 11. (etkisi) altında. ~ **the circumstances**: bu koşullar/sartlar altında, öyle ise, o hâlde, 12. himayesinde. ~ *guard*. 13. (yetkisi/izni/tanıklığı) ile. ~ *one's hand or seal*. ~ *his own signature*. 14. gereğince, hükmüne göre. ~ **the law** : yasa gereğince. ~ **the terms of the treaty** : Antlaşma hükümlerine göre. ~ **penalty of law** : cezaya çarptırılabilir, 15. ... iktidarı/saltanatı zamanında, -ce, tarafından. ~ **Queen Elizabeth** : Kraliçe Elizabeth'in saltanatı zamanında. **The law passed ~ the new Congress** : Yeni Kongre tarafından çıkarılan yasa, 16. ... hâlinde, -de. ~ **repair** : tamirde, 17. ekilmiş. **an acre ~ wheat** : buğday ekilmiş dört dönümlük arazi. ~ **cultivation** : ekili (arazi), 18. ~ *one's hat* : gizli, 19. ~ *one's eyes* : gözlerinin önünde, 20. ~ **cover of** : ... örtüsü altında, gizlenerek. **They escaped ~ cover of darkness** : Karanlıkta gizlenerek kaçtılar. *e.a.- 1. beneath, 2. below, 14. in accordance with, according to*. **NOT**: **UNDER**, **BELLOW** ve **BENEATH** kelimeleri "altında, aşağısında", vb. anlamına gelirlerse de kullanış yerlerine dikkat etmek gereklidir. **UNDER** en genel anlamlı olup hem fiziksel, hem de manevî anlamda altında, dununda vb. anlamlarını taşır: *The book is under the table. He served under the king*. **BELLOW**, genellikle sırf fiziksel olarak altında, **BENEATH** ise manevî olarak aşağı mevkide/derecede anlamına gelir: *Below the horizon. A traitor is so low that he is beneath contempt*.

under²

under², *zf.* **1.** altına, altından. *go over the fence, not ~.* **2.** aşağıda, **3.** daha az. *selling shirts for \$8 and ~.* **4.** aşağı mevkide/hâlde, **5.** hükmü altında, tâbi olarak, teslimiyetle, boyun eğerek, **6. go ~ :** (a) dayanamamak, çökmek, yenilmek, teslim olmak, (b) *k.d.* iş hayatında başarı gösterememek, batmak, iflâs etmek. *His business went ~.*

under³, *sf.* **1.** alt, aşağı, altta/AŞAĞIDA bulunan. **an ~ layer :** alt tabaka, **2.** ast, daha küçük mevkide bulunan, **3.** (derecesi/miktari) daha az/hafif. *an ~ dose of medicine.* **4.** (bir kimse nin/ilâcın) etkisi altında bulunan. ~ *hypnosis.* ~ *anesthetic.* **5.** yetersiz. *e.a.- 1. beneath, 2. subordinate, 5. insufficient.*

under-, *ön ek* önüne geldiği kelimelere şu anımları ekler: **1.** altın(d)a, daha aşağıda: *underbridge, underpart, undersurface* gibi, **2.** aşağıda, dibinde: *underdress, underearth, underregion* gibi, **3.** daha küçük, (gereğinden) daha az, yetersiz, eksik: *underdeveloped, undereducated, underload, undermanned, underpaid, underprince, underproduce, underspend, undertax, underwork* gibi, **4.** gizli, saklı: *underfeeling, undernote, underplot, underthought* gibi.

underachieve, *gs.f.* **-achieved, -achieving** (öğrenci) düşük başarı göstermek, başarı derecesi (beklenenden) düşük olmak. ~**ment** : düşük başarı. ~**r** : düşük başarılı kimse.

underact, *f.* (piyesteki rolü) başarısız oynamak, rolünde başarı gösterememek.

underactivity, *is.* yetersiz/ çok az faaliyet, normalden az faaliyet.

underage, *sf.&is.* **1.** yaşı küçük, ergin/reyit değil, erginlik çağına gelmemiş, olgunlaşmamış, **2.** noksantık, eksiklik, azlık, yetersizlik. *e.a.- 2. shortage, deficiency, insufficiency.*

underappreciated, *sf.* takdir edilmemiş, değeri/kadri bilinmemiş.

underarm, *sf.&zf.&is.* **1.** koltuk altı+. ~ *seams.* elbisenin koltuk altına gelen kısmı, **2.** aşağıdan. ~ **pitch** : yerden atış. *e.a.- 1. armpit, 2. underhand.*

underarmed, *sf.* silâhi az/yetersiz, az silâhlanmış.

underbelly, *is., ç.* **-lies** **1.** alt karın, karının alt kısmı, **2.** en zayıf nokta, en çok tehlikeye maruz bölge, koruncasız yer. *The soft ~ of Europe risks attack.*

underbid, *f. -bid, -bidding* **1.** (başka birinden) daha düşük fiyat teklif etmek, **2.** (briç) eldeki değeri gizlemek, **3. ~er** : düşük fiyat teklif eden.

underbody, *is.* alt kısım, gövde altı, (hayvana) karın altı, (oto) şasi altı.

underbred, *sf.* **1.** soysuz, asaletsiz, soyu bozuk, **2.** terbiyesiz, görgüsüz, iyi terbiye görmemiş, terbiyesi kit, **3.** safkan/cins olmayan (at, vb.) *an ~ horse/dog.* *e.a.- 1. vulgar, 2. ill-bred.*

underbreeding, *is.* **1.** soysuzluk, asaletsizlik, soy bozukluğu, **2.** terbiyesizlik, görgüsüzlük.

underbrim, *is.* şapka kenarının alt astarı.

underbrush = **underbush**, *is.* (ormanda) bodur ağaçları, fundalık, çahılık, ağaçların altında yetişen bodur bitkiler.

underbudgeted, *sf.* kit bütçeli, az/yetersiz ödenekli.

underbuy, *gl.f.* **-bought, -buying** **1.** (başkasından) daha ucuz satın almak, **2.** değerinden az fiyat vermek, değerinden az fiyat almak, **3.** (gerekenden) az (malzeme) satın almak.

under canvas, *den.* yelkenli, yelkenle hareket eden.

undercapitalize, *gl.f.* **-ized, -izing** az/yetersiz sermaye yatırmak. ~**d** : sermayesi az/yetersiz.

undercarriage, *is.* **1.** (oto) şasi, alt gövde, (yapımı tutan) iskelet, **2. hv.** iniş takımı.

undercharge, *is.&gl.f.* **-charged, -charging** **1.** düşük/noksan fiyat (istemek), değerlinden az fiyatata satmak, **2.** düşük değer (bicimek), **3.** (silâh/akü vb.) noksan doldurmak, az yüklemek, **4.** noksan şarj/yük.

underclass, *is.* alt sınıf, aşağı/küçük sınıf.

underclassman, *is., ç.* **-men** (üniversite/de/kolejde) altı/ küçük (1 ve 2.) sınıf öğrencisi.

underclay, *is.* (kömür madeninde) taban kili, tabanda kömürleşen ağaç köklerinin bulunduğu kil tabakası.

underclothes = **underclothing**, *is.* iç çamaşırıları. *e.a.- underwear.*

undercoat, *is.* **1.** iç ceket, ceketin altına giyilen ceket, **2. zool.** kısa tüy/saç (uzun tüy/saç altında bulunan). *a dog's ~.* **3.** astar boyası, **4. bk.:** **undercoating**, **5. k.d. bk.:** **petticoat**.

undercoating, *is.* alt kaplama, otomobilin altına kaplanan asfaltlı koruyucu madde.

undercolored, *sf.* açık renkli, az boyalı.

undercool, *glf. kim.* 1. (bir süreç için gereklili olandan) daha az soğutmak, 2. *bk. : supercool*.

undercover, *sf.* gizli (çalışan/yapılmış), casusluq yapan, casus. **an ~ agent** : casus.

undercovert, *is.* (kuşlarda) kanat/kuyruk altı tüyü.

undercroft, *is.* kilise mahzeni.

undercurrent, *is.* 1. alt akıntı/cereyan, su yüzeyinin altındaki akıntı, 2. gizli temayül, kamuoyu vb. nin gizli eğilimi.

undercut¹, *f.* 1. alttan/dipten kesmek, 2. dibini oymak, 3. (rakibinden) daha ucuza satmak, fiyatı kırmak/indirmek, 4. (golf/tenis) topa alttan vurmak, 5. baltalamak, etkisiz bırakmak. *A technology that ~s democracy.*

undercut², *is.* 1. alttan/dipten kesme, 2. ağacın belirli yönde devrilmesi için dibinde açılan çentik/kesinti, 3. (golf/tenis) topa alttan vuruş, 4. *Brit.* siğır filetosu. *e.a.- 4. tenderloin*.

undercut³, *sf.* alttan kesilmiş.

underdevelop, *glf.* 1. az/yetersiz gelişmek, 2. (film) eksik develop etmek. *to ~ film*.

underdevelop, *glf.* **-loped**, **-loping** *bk. : underdevelop*.

underdeveloped, *sf.* 1. az/noksan/yetersiz gelişmiş. ~ *muscles*. 2. eksik develope edilmiş (film), 3. (millet/ülke/toplum) geri kalmış, ilerleyememiş, az gelişmiş. ~ *nations*. *bk. : developing*.

underdevelopement/ underdevelopment, *is.* az/noksan gelişme, geri kalma, ilerleyememe.

underdo, *f.* **-did**, **-done**, **-doing** 1. baştan savmak, üstünköru yapmak, 2. az pişirmek.

underdog, *is.* 1. yenik, mağlûp, mücadeleyi/müsabakayı kaybedecek durumda olan kimse, 2. mazlum, zulme/haksızlığa uğrayan kimse, haksızlık/zulüm kurbanı.

underdone, *sf.* 1. az pişmiş, iyi pişmemiş (yemek), 2. *Brit.* (kebap) yarı çiğ, içi kızıl kalmış, az pişirilmiş, 3. iyi yapılmamış, baştan savma, şışirme, üstünköru yapılmış. *e.a.- 2. rare.*

underdose, *is. &f.* **-dosed**, **-dosing** hafif doz, gereken/tavsiye edilenden az doz (vermek).

underdrain, *is. & glf.* akaçlama(k), (tarla/sokak vb. nin sızıntı sularını akıtmak için) yer altı mecrası/kanalı (yapmak).

underdrainage, *is.* yer altı akaçlaması, yer altı kanal sistemi, kanalizasyon.

underdrawers, *is.* alt giysi, don, iç etekliği.

underdress, *is. & glf.* **-dressed**, **-dressing**

1. gündelik basit/sade giyinme(k), 2. hafif giyinme(k), 3. gündelik giysi, 4. kadımların entari altına giydikleri iç gömleği.

underdrive, *is. mak.* alt vites dişlisi, otomilini motordan daha yavaş döndüren dişli. *bk. : overdrive*.

undereducated, *sf.* yetersiz/zayıf eğitilmiş.

undereducation, *is.* yetersiz/zayıf eğitim.

underemphasis, *is.* az vurgulama.

underemphasize, *glf.* az vurgulamak, yeteri kadar vurgulamamak.

underemployed, *sf. & is.* 1. yeteneklerinden çok düşük işlerde çalıştırılan, yeteneklerinden yeterince yararlanılmayan (kimse), 2. isteğince iş bulamayan (kimse), 3. kısa süre çalışan/yeteri kadar çalıştırılmayan (kimse).

underemployment, *is.* 1. (ekonomide) iş gücünden tam yararlanamama, herkese iş bulamama, 2. kısa süre çalışma, kısmi istihdam.

underestimate, *is. & f.* **-mated**, **-mating**

1. değerinin altında paha biçme(k), az tahmin etme(k). *I ~d the cost of the journey, and I am left with no money.* 2. küçümseme(k), değer vermemek, kıymet bilemeye(k). *Don't ~ his abilities, he is a very talented man.* *e.a.- 2. underrate.* **NOT:** **UNDERESTIMATE**, **UNDERRATE** ve **UNDERVALUE**, bir şeye olduğundan az değer vermek/ kıymet biçmek demektir. Her üçü de değerlendirmede bir yanılığının ifade ettiği gibi kasten, küçük düşürmek maksadıyla değer vermemek anlamlarını da taşırlar. En geniş anlamı **UNDERESTIMATE** olup miktar, büyülüklük, önem, güç, yetenek, değer vb. gibi niteliklerin gerekenen daha az tahmin veya takdirini belirtir. **UNDERRATE**, daha dar kapsamlı olup güç ve yetenek hakkında kullanılır. **UNDERVALUE** ise manevî değerlere uygulanır.

underestimation

underestimation, *is.* 1. az/küçük/noksan paha biçme/değerlendirme/tahmin etme, 2. küçümseme, değer vermeme, kıymet bilmeme.

underexpose, *glf. -posed, -posing* *foto.* az ışıklandırmak, ışığa az maruz bırakmak, karanlık çıkarmak.

underexposure, *is.* 1. (film) az ışıkla(n)ma, ışığa az maruz bırakma/kalma, karanlık çık(ar)ma, 2. karanlık olmuş film.

underfed, *sf.* arık, sıksa, cılız, yetersiz/az beslenmiş, bakımsız, az besin alan.

underfeed, *glf. -fed, -feeding* 1. yetersiz beslemek, az besin vermek, bakımsız/gidasız bırakmak, 2. (motora) alttan yakıt vermek, alttan beslemek.

underfelt, *is.* halı altı, halı astarı.

underfill, *is.* 1. dolgusuz/kusurlu, malzeme azlığından tam dolmamış (döküm), 2. tam dolmamış kap.

underfloor, *is.* döşeme altı (ısitma düzeneği). ~ *heating.*

underflow, *is. bk.: undercurrent.*

underfoot, *sf.&zf.* 1. ayak(lar) altın(d)a, aşağıda. *trampled the flowers ~. He crushed the fallen nuts from the tree ~.* 2. yolda, yer(d)e. *warm sand ~.* 3. ayağa dolaşan, yürüyüse en gel olan. *The children are always getting ~.*

underfur, *is.* alt kürk: kunduz, su samuru, fok gibi hayvanların uzun, kaba tüylerinin altın-daki kısa, sık ve yumuşak tüyler.

undergarment, *is.* iç çamaşırılar.

undergird, *glf. -girded/-girt, -girding* 1. alttan kuşaklamak, altından halat/zincir geçirerek sağlamlaştırmak, 2. desteklemek, kuvvetlendirmek, takviye etmek, destek/kuvvet olmak. *Faith ~s morals.*

underglaze, *sf.&is.* (çinicilikte) alt sırlama, sırlamadan önce yapılmış (süs) veya sürülmüş (boya). ~ *decorations/colors.*

undergo, *glf. -went, -gone, -going* 1. olmak, duçar olmak, geçirmek, maruz kalmak. *to ~ surgery:* ameliyat olmak. *She underwent a thorough examination at the hospital:* Hastanede tepeden tırnağa kadar muayene oldu. 2. çekmek, katlanmak, uğramak, müptelâ olmak. *He underwent a great deal of hardship on the long trek.* 3. ~er: duçar olan, çeken, katlanan, uğrayan, müptelâ olan (kimse). *e.a.- 1. experience, 2. sustain, suffer, bear, tolerate, endure.*

undergrad, *sf.&is. k.d. = undergraduate.*

undergraduate, *sf.&is.* üniversite öğrencisi.

underground¹, *sf.&zf.* 1. yer altı(nda bulunan). *an ~ passage*: yer altı geçidi. ~ *cellar*: mahzen. ~ *cave*: yer altı mağarası, 2. gizli/saklı (olarak), 3. (a) gizli/yasa dışı örgütlerin yayıldığı. *an ~ newspaper.* (b) öncü, denyesel. *an ~ movie.* (c) toplum/rejim aleyhisi, (d) ucuz, alışılmamış. *an ~ gourmet.* 4. *on ~*: gizlice, el altından. *The news has been passed on ~, but not in the newspapers.* 5. *go ~*: (polis vb. den) gizle(n)mek, el altından/gizli yapmak, yer altına intikal et(tir)mek. *e.a.- 2. clandestine, secret, hidden, 3. (b) avant-garde, experimental, (d) offset, inexpensive.*

underground², *is.* 1. yer altı, 2. yer altı geçidi, 3. gizli örgüt, yer altı örgütü/teşkilatı, hükümete/ışgal kuvvetlerine karşı koyan gizli örgüt, 4. *Brit.* metro, yer altı treni, 5. *k.d.* (sanatta/politikada) yer altı hareketi öncüleri, radikal grup.

undergrounder, *is.* gizli örgüt üyesi, yer altı örgütü mensubu.

underground railroad, *is.* 1. **underground railway** *d.d.:* yer altı treni, metro, 2. ABD'de kölelik yasak edilmeden (1861) önce köleleri Kanada'ya ve diğer serbest ülkelere kaçırın yarımlaşma sistemi.

undergrown, *sf.* 1. cılız, sıksa, gelişmemiş, büçür, bodur, az gelişmiş, 2. çalılarla/altı bitkilerle kaplı, 3. (uzun tüyler altında) kısa tüyler olan.

undergrowth, *is.* 1. alt bitkiler: ağaçların altındaki çalılar/fundalar vb. 2. cılızlık, sıskalık, büçürüklük, bodurluk, az gelişme, 3. (uzun tüyler altındaki) kısa tüyler. *e.a.- 1. underbush.*

underhand, *sf.&zf.* 1. el altından, gizli(ce), sinsi(ce), hile ile, alçakça, 2. (oyunda) aşağıdan, alttan yukarı doğru (topa vuruş, vb.) *to bowl ~. pitch ~.* *e.a.- 1. sly(lly), stealthy(lly), secret(lly).*

underhanded, *sf.* 1. *bk.: underhand, 2. bk.: short-handed, 3. ~ly*: gizlice, sinsice, el altından, hile ile. *The diplomats ~ly undermined the attempt to align Germany with the Western democracies.* 4. ~ness: gizlilik, sinsilik, hile, gizlice/sinsice/el altından/hile ile yapma.

underneath¹

underhoused, *sf.* 1. az konutlu, yeter sayıda ev bulunmayan (şehir/semt), konut sıkıntısı çeken, 2. evi yetersiz/dar/küçük veya konforsuz (aile/toplum).

underhung, *sf. anat.* alt çenesi çokkık.

underinsured, *sf.* eksik/yetersiz sigortalı, sigorta kapsamı yetersiz.

underlaid, *sf.&f.* 1. altına/dibine/tabanına/temeline konulmuş/yerleştirilmiş, 2. ~ with : -e dayanan/müstenit, - ile desteklenmiş. *The theology of India is ~ with pantheism.* 3. *bk.* : **underlay** (geç.z.&sf.f.).

underlap, *glf.* **-lapped**, **-lapping** altına uzanmak.

underlay¹, *glf.* **-laid**, **-laying** 1. altına/dibine/tabanına/temeline koymak/yerleştirmek, 2. dibini/tabanını kaplamak, 3. altına sürmek, altından uzatmak, 4. *bas.* desteklemek, altına destek koymak.

underlay², *is.* 1. althık, tabanlık, diplik, alta konulan şey, 2. *bas.* destek, destekleyici kâğıt, 3. (maden damarında) eğim, meyil.

underlet, *glf.* **-let**, **-letting** 1. ucuz kiraya vermek, gerçek kirasından daha düşük kiraya vermek, 2. devren kiraya vermek. *e.a.-* 2. *sublet.*

underlie, *glf.* **-lay**, **-lain**, **-lying** 1. altında olmak/bulunmak. *shake ~s the coal. delta underlain by a clay bed.* 2. temeli olmak, temel teşkil etmek. *The social problems underlying these crises are unsolved.* 3. gr. (türetilmiş kelimenin) kökü olmak. *The form "boy" ~s "boyish".* 4. desteklemek. *political ideas underlying the revolution.* 5. sebep olmak/ teşkil etmek. *Does some personal difficulty ~ his lack of interest in work?* 6. *fin.* öncelikle hak sahibi olmak, hak iddiasında önceligi olmak. *A first mortgage ~s a second.* 7. sorumlu olmak, maruz bulunmak.

underlier, *is.* 1. altta bulunan, tâbi olan (şey), 2. **underlying company** *d.d.* tâbi şirket.

underline¹, *glf.* **-lined**, **-lining** 1. altını çizmek. ~ a word. 2. önemini belirtmek, önemle belirtmek, vurgulamak, tebarüz ettirmek. *An article in Milliyet ~d the same problem. My own experience heavily ~s the dangers in this sort of work.* *e.a.-* 1. **underscore**, 2. **stress**, **emphasize**.

underline², *is.* 1. alt çizgi, kelimenin/satırın altına çizilen çizgi, 2. hayvanın karın çizgisi.

underlineation, *is.* 1. *bk.* : **underline**² (1), 2. kelimenin/satırın altını çizme, altına çizgi çekme.

underling, *is.* ast, madun, mevkice/rütbece daha küçük kimse, küçük memur. *e.a.-* **subordinate**, *inferior.*

underlip, *is.* alt dudak.

underlit, *sf.* az ışıklı, az aydınlanmış, los.

underlying, *sf.&f.* 1. alttaki, altta/altında bulunan. *the ~ soil.* 2. temel, esas, belli başlı, 3. zımnî, (anlamı) gizli/kapalı, ancak dikkatli inceleme/tahsil sonunda anlaşılabilen. *The ~ truth of the situation.* 4. *fin.* öncelikli, önceliği olan. ~ mortgage. 5. *bk.* : **underlie** (sf.f.). *e.a.-* 2. **fundamental**, **basic**, 3. **implicit**.

underman, *glf.* 1. az işçi çalıştmak, yeteri kadar insan gücü sağlamamak, 2. ~ned : insan gücü noksan, işçisi az, yeteri kadar işçi/memur vb. sağlanmamış. *e.a.-* 2. **understaffed**, *short-handed.*

undermentioned, *sf.* aşağıda sözü geçen/zikredilen.

undermine, *glf.* **-mined**, **-mining** 1. altını kazmak, altına tünel/lâğım kazmak/açmak. *to ~ a fortress. Soldiers ~d the wall.* 2. temelini aşındırmak/çürütmek/zayıflatmak, temelini kazarak çöktürmek. *The cliff was ~d by the waves.* 3. baltalamak, gizlice/sinsice mahvina çalışmak, ayağını kaydırarak, gizli entrika çevirmek. ~ a man's reputation by scandal. 4. tedricen zayıflatmak/mahvetmek. *severe colds ~d her health. illness ~d his strength.* *e.a.-* 3. **injure**, **destroy**, 4. **weaken**.

underminer, *is.* 1. altını kazan, tünel/lâğım açan, 2. temelini çürüten/çökterten/zayıflatılan, 3. baltalayan, gizlice mahvina çalışan, entrikacı.

undermost, *sf.&zf.* en alttaki/şimdikileri (mevkii/rütbesi vb.) en düşük.

underneath¹, *e.* 1. altın(d)a, alt tarafın(d)a, aşağı(sın)da, aşağıya, aşağısına. *to sit ~ a tree. a cellar ~ a house. The letter was pushed ~ the door. She wore a fur coat with nothing ~.* 2. maiyetinde, emrinde, emri/kontrolu altında, 3. gizlice, içten içe, içinde(n), derununda, ruhunda. *They kept getting angrier ~ without knowing what to do about it. ~ most of us are shy.* *e.a.-* 1. **beneath**, **below**.

underneath²

underneath², *sf.&zf.* 1. alt, alttaki/ağındaki, 2. altta, aşağıda, alt seviyede/mevkide. *e.a.- 1. lower, 2. below.*

underneath³, *is.* alt taraf, taban, temel. *e.a.- bottom, underside.*

undernourish, *gl.f.* yetersiz/az beslemek, iyi beslememek, yeteri kadar besin vermemek. ~ment : yetersiz beslenme.

underpaid, *sf.&f.* 1. az maaşlı/ücretli, yetersiz ücret alan, 2. *bk.*: **underpay** (*sf.f.*).

underpants, *ç.is.* don, tuman, külöt. *e.a.- drawers.*

underpart, *is.* 1. alt kısmı, bir hayvanın/şeyin aşağı kısmı, 2. *tiy.* tali rol.

underpass, *is.* alt geçit, yer altı geçidi.

underpay, *gl.f. -paid, -paying* az maaş/ücret vermek, hakkından az para ödemek. ~ment : yetersiz maaş/ücret.

underpin, *gl.f. -pinned, -pinning* 1. alttan desteklemek/ takviye etmek, 2. (bina vb. nin) temelini sağlamlaştırmak/ kuvvetlendirmek/ takviye etmek, 3. doğrulamak, delillerle desteklemek, teyit/ tasdik etmek. *e.a.- 1. support, strengthen, 3. corroborate.*

underpinning, *is.* 1. duvar temeli, temel takviyesi, destek, 2. *k.d.* (a) bacaklar, (b) don, kadın donu, 3. ~s : temel, dayanak, esas. *The philosophical ~s of psychoanalysis.*

underpitch vault, *mim.* kollu kemer: birbirini kesen kemerli inşaat.

underplant, *gl.f. az kul.* (büyük ağaçların altına) fidan dikmek.

underplay, *f.* 1. (rolü) cansız/isteksiz/eksik/zoraki oynamak, 2. (iskambil) küçük değerli kart oynamak.

underplot, *is. bk.*: **subplot**.

underpowered, *sf.* düşük güçlü, düşük güçle işleyen/calışan.

underprice, *gl.f. -priced, -pricing* 1. düşük fiyat koymak, değerinden daha az paha biçmek, 2. maliyetin altında satarak rakibi ortadan kaldırırmak.

underprivileged, *sf.* yoksun, mahrum, fakir, yokluk /mahrumiyet çeken, zaruret içinde yaşayan, malî imkânları kit olan. *e.a.- poor.*

underproduction, *is.* az/düşük üretim/yapım/istihsal, ihtiyacıa yetmeyen üretim.

underproductive, *sf.* az üreten, üretimi yetersiz. *unskilled ~ workers.*

underproof, *sf.* alkol derecesi düşük, normalden az alkollü.

underprop, *gl.f. -propped, -propping* alttan desteklemek/takviye etmek. *e.a.- support, uphold.*

underpropper, *is.* destek(leyen), takviye (eden).

underquote, *gl.f. -quoted, -quoting* 1. (piyasadan) düşük fiyataya teklif vermek (mal/hizmet), piyasa fiyatının altında mal satmayı/hizmet ifasını teklif etmek, 2. rakibinden daha ucuz fiyat teklif etmek. *e.a.- underbid.*

underrate, *gl.f. -rated, -rating* az değer vermek/takdir etmek, (değerini) küçümsemek, kıymet vermemek, takdir etmemek. *They ~d his abilities. e.a.- underestimate, undervalue.*

underreport, *gl.f.* (gelir vb.) olduğundan az beyan etmek/ bildirmek/göstermek. *e.a.- understate.*

underrepresentation, *is.* yetersiz temsil edilme.

underrepresented, *sf.* yetersiz temsil edilmiş.

underripe, *sf.* yarı olgun, tam olgunlaşmamış.

underrun¹, *gl.f. -ran, -run, -running* 1. altından koşmak/geçmek/gitmek, 2. *den.* (a) kablo vb. ni teftiş/tamir için bot ile altından geçmek, (b) palangayı hazırlamak.

underrun², *is.* alt akıntı, alttan geçen/akan şey.

undersaturated, *sf.* doymamış, az doygun.

underscore¹, *gl.f. -scored, -scoring* 1. (önemini belirtmek için) altın çizmek, altına çizgi çekmek, 2. vurgulamak, önemini belirtmek/tebarüz ettirmek. *e.a.- 1. underline, 2. stress, emphasize.*

underscore², *is.* 1. alt çizgi, kelimenin/satırın altına çekilen çizgi, 2. fon müziği.

undersea, *sf.&zf.* 1. deniz altı(nda bulunan/olan/kullanılan vb.). ~ oil deposits. an ~ fleet. 2. *bk.*: **underseas**.

underseas, *zf.* deniz altında. *Photographs taken ~.*

undersecretariat, *is.* müsteşarlık.

undersecretary, *is., ç. -ties* müsteşar.

undersell, *gl.f.* **-sold, -selling** 1. (rakibinden) daha ucuz satmak, düşük fiyatla satmak. ~ *a competitor*. 2. malın kusurlarını müsteriye söylemek, 3. ~er : ucuzcu, ucuza satan kimse.

underset, *is.* dip akıntı, su altında zıt yöndeki akıntı.

undersexed, *sf.* cinsiyete normalden az düşkün, cinsel arzusu zayıf. *She was cold and ~.*

undersheriff, *is.* şerif muavini/vekili. ~ship: şerif muavinliği.

undershirt, *is.* fanılı, iç gömleği.

undershoot, *f.* **-shot, -shooting** 1. (mermi) hedefe ulaş(tır)amamak, hedeften yakına düş(ür)mek, hedefi vuramamak, 2. (uçak) piste varmadan yere inmek.

undershorts, *ç.is.* kısa don (erkekler için).

undershot, *sf.&f.* 1. alt dişleri fırlak/çıkıntılu (buldok köpeğinin gibi), 2. alttan geçen su ile işleyen. *an ~ vertical water wheel. ~ wheel*. 3. bk.: **undershoot** (*geç.z.&sf.f.*).

undershrub, *is.* alçak/bodur çit.

underside, *is.* alt taraf/yüz/yan.

undersign, *gl.f.* (bir belgenin) altını imzalamak.

undersigned, *sf.&is.* 1. altı imzalanmış (belge), 2. altında imzası bulunan (kimse), imza sahibi. *All of the ~ persons are bound by the contract. the ~ : imza sahibi/sahipleri, aşağıda imzası bulunan(lar). The ~ names guarantee the good faith of the statement.*

undersized, *sf.* cılız, bodur, sıksı, ufak tefek, normalden küçük.

underskirt, *is.* alt eteklik, iç etekliği. *e.a.- petticoat*.

undersleeve, *is.* alt kolluk/manşet.

underslung, *sf.* 1. dingil altında asılı, 2. üstten tutturulmuş/asılı, 3. alt tarafı geniş. *e.a.- 1. underhung, 3. squat*.

undersoil, *is. bk.: subsoil*.

undersong, *is.* 1. yan ezgi, yan melodisi, 2. gizli anlam.

undersparred, *sf. den.* az/kısa/ince direkli.

underspin, *is. bk.: backspin*.

understaffed, *sf.* az personelli, memur/ışçi sayısı gerekenden az olan. *the hospital is ~.*

understand, *f.* **-stood, -standing** 1. anlamak. *He does not ~ chemistry*. 2. bilmek. *to ~ French*: Fransızca bilmek. *Do you ~ German?* 3. mana vermek, yorumlamak. *He understood her suggestions as a complaint*. 4. kavramak, önemini takdir etmek, 5. şart koşmak, (anlaşılılığını/uyuşulduğunu) kabul etmek. *I ~ that you will repay this loan in 60 days*. 6. öğrenmek, duymak. *I ~ that you are going out of town*. 7. inanmak, doğru kabul etmek, 8. haberدار olmak, farkında olmak, 9. farz/tahmin etmek, 10. kestirmek, 11. anlayış göstermek, hoş görmek, anlayışlı olmak. *If you cannot do it, I will ~*. 12. bilgisi/tecrübesi olmak. *He ~s about computers*. 13. hemfikir olmak, hislerini paylaşmak. *They ~ each other*. 14. **give s.o. to ~ k.d.** birine uygun şekilde anlatmak/ söylemek, ima etmek. *He gave me to ~ that he would be here by 3* : En geç saat 3'te burada olacağını ima etti. *I am given to ~ that* : Bildiğime göre. 15. **make oneself understood** : maksadını/meramını iyice anlatmak, anlaşılmadık nokta bırakmamak, 16. ~ **one another/each other** : anlaşmak, birbirini anlamak. *Now we ~ one another, we can make the right changes*. *e.a.- 1. comprehend, apprehend, 2. know, 3. interpret, 4. appreciate, 6. learn, hear, 7. believe*.

understandability, *is.* anlaşılabilme, açıklık, sarahat, vuzuh.

understandable, *sf.* anlaşılabılır, anlaşılması mümkün/kolay, tahmin/takdir olunabilir, açık, sarık, vazih. *e.a.- comprehensible*.

understandably, *zf.* 1. anlaşıılır şekilde, açıkça, sarahatle, vazih/sarık bir şekilde, 2. (kullanılsa) anlaşılacağı veçhile/üzere.

understanding¹, *is.* 1. anlayış, kavrayış. *My ~ of the word does not agree with yours. according to my ~ : anladığımı göre, 2. anlak, zekâ, kafa, anlama/kavrama yeteneği. a quick ~. 3. idrâk, algı, 4. anlama, bilme, vukuf, 5. (karşılıklı) anlaşma, 6. fikir, kanaat, oy, 7. uyuşma, anlaşma, ittifak. to come to an ~ with s.o. : birisi ile uyuşmak, anlaşmak, anlaşmaya varmak, 8. fel. mantık gücü, 9. on the ~ that : şartıyla, göz önünde tutarak. I lent him money on the ~ that (=on the condition that) he paid it back the next month*. *e.a.- 1. comprehension, 2. intelligence, mind, reason, intuition, judgment, 3. perception, 6. opinion*.

understanding²

understanding², *sf.* 1. akıllı, kavrayışlı, zeki, hassas, 2. anlayışlı, hoşgörü sahibi, cana yakın, müsamahakâr. ~ *parents*. 3. ~ly : hoşgörü/müsamahta ile, anlayışla, 4. ~ness : hoşgörü, müsamahâ, anlayış.

understate, *glf. -stated, -stating* 1. azımsamak, küçümsemek, olduğundan eksik/hafif/önemsiz göstermek, tefrit etmek. **You ~ the case** : Durumu küçümsüyorsunuz; önemini olduğu gibi belirtmiyorsunuz. 2. (sayınızı/boyutunu vb.) gerçek değerinden daha küçük bildirmek, 3. ~d : azımsanmış, küçümsenmiş, tefrit edilmiş, olduğundan az/önemsiz gösterilmiş, 4. ~ment : azımsama, küçümseme, tefrit, küçümseyici ifade/söz. ~ment of the year: yetersiz söz. **You call him rich? That's the ~ment of the year; he owns more than any man in Britain** : Zengin de söz mü, İngiltere'de onun kadar varlıklı hiç kimse yoktur.

understeer, *is.* (otomobilde) zor dönüş, keskin virajları dönmekte zorluk.

understood, *sf.* 1. anlaşılmış, kavranmış, 2. herkesçe kabul edilmiş, uzlaşılmış, uyuşmuş, üzerinde anlaşmaya varılmış. **It is an ~ thing that...** : Herkesçe bilinen/kabul edilen bir şeydir ki... 3. farz edilmiş, söylenenmeden anlaşılmış, kapalı, zımnî, 4. *bk.* : **understand** (*geç.z.&sf.f.*).

understory, *is.* (ormanda) alt bitkiler, ağaçlar altında yetişen bodur bitkiler.

understrapper, *is.* ast, madun, hizmetçi. *e.a.- underling*.

understratum, *is., ç.* ~strata/-stratum *bk.* : **substratum**.

understudy¹, *f. -studied, -studying* 1. (gerekirse yerini almak için) başka aktörün rolünü ezberlemek. 2. başka aktörün yerini almak.

understudy², *is., ç.* ~studies 1. yedek (aktör), dublör, (gerekince) başka aktörün rolünü oynayan kimse, 2. başkasının yerine geçmek üzere yetişmiş kimse.

undersupply, *is.* yetersiz malzeme.

undersurface, *sf.&is.* yüzey altı(ndaki), alt yüzey/taraf. *e.a.- underside*.

undertake, *f. -took, -taken, -taking* 1. üstlenmek, yüklenmek, girişmek, üzerine almak, deruhde etmek. **to ~ the responsibility for..** : ..-in sorumluluğunu üzerine almak, 2. söz

vermek, vadetmek, taahhüt etmek. **He undertook to improve the working conditions** : Çalışma koşullarını düzeltmeyi vadetti. 3. teminat vermek, temin/garanti etmek. *I ~ to preserve a strictly neutral position*. 4. esk. (düelloya vb.) tutuşmak/girişmek. *e.a.- 1. contract, attempt, 2. promise, 3. guarantee*.

undertaker, *is.* 1. üstenci, müteahhit, 2. **mortician** *d.d.* : ölü kaldırıcı, cenaze işleri görevlisi.

undertaking, *is.* 1. üstlenme, yüklenme, girişme, üzerine alma, deruhde/taahhüt etme, 2. girişim, taahhüt, teşebbüs, girişilen iş, işletme. *a complex and expensive ~*. 3. vaat, söz, güvence, teminat, garanti. *We will stand by all our pledges and ~s. Will you give me an ~ not to see that young man again?* 4. ölü kaldırıcılığı, cenaze işleri.

undertax, *glf.* (gerekenden) az vergi almak.

undertenant, *is. bk.* : **subtenant**.

under-the-counter, *sf.* gizli, kaçak, yasa dışı, el altından. ~ *sales*.

underthings, *is.* (kadın) iç çamaşırıları.

underthrust, *is. jeol.* alt çöküntü, yeryüzü kabuğunda başka bir kaya kütlesinin altında kalan deformasyon. *bk.* : **overthrust**.

undertint, *is.* alt renk, başka bir renk altında kaybolan renk.

undertone, *is.* 1. fisiltı, hafif/alçak ses. **to say in an ~** : fisıldamak, alçak sesle söylemek, 2. alt renk, donuk/mat renk, üzerine sürülen renk altında güclükle fark edilen renk, 3. ima, gizlice anlatılmak istenilen fikir. **There was an ~ of sadness in her letter** : Mektubunda gizli bir üzüntü seziliyordu. 4. (hisse senedinde) fiyat kararlılığı.

undertook, *f. bk.* : **undertake** (*geç.z.*).

undertow, *is.* 1. alt akıntı, dip akıntısı, su altında yüzeydekine zıt yönde vuku bulan akış/cereyan, 2. kıyıya çarpan dalgaların geriye akışı.

undertrick, *is.* (brig) başarısız hile.

undertrump, *f.* (iskambilde başka oyuncununkinden) daha küçük koz oynamak.

underused, *sf.* az kullanılmış.

underutilization, *is.* az kullan(il)ma, yete ri kadar yararlanmama.

underutilize, *glf.* az kullanmak, yeteri kadar yararlanmamak.

undervaluation, *is.* 1. kücümseme, kadri ni/kiymetini bilmeme, 2. düşük değer, gerçek değerin altında takdir edilen değer.

undervalue, *glf. -valued, -valuing* 1. kücümseme, küçük değer/kiymet biçmek, değerini olduğundan az takdir etmek. *Don't ~ your friend.* 2. kadri ni/değerini/kiymetini bilmemek. *He was ~d as a poet.* 3. *esk. ~ to:* -den aşağı tutmak, aşağılamak. *e.a.- 1. underrate, underestimate, 2. depreciate.*

undervest, *is. Brit.* fanila. *e.a.- undershirt.*

underwaist, *is.* (kadın) iç çamaşırı, blüz altına giyilen çamaşır.

underwater, *sf.&zf.* 1. su altı, su altında (bulunan/gelişen/calışan/kullanılan vb.). ~ *swimmings/films/cameras/fishing. The ship lay ~. They swam ~.* 2. geminin su kesiminden aşağıda bulunan.

underway, *sf.* hareket hâlinde/devinmekte (iken yapılan/olan/kullanılan vb.). ~ *refueling.*

under way, *zf.* 1. yolda, hareket hâlinde, devinmekte, seyir hâlinde, 2. (sükünetten) harekete geçerek, 3. ilerlemekte, başlanmış, yoluna girmiştir. *Preparations were ~ ~.*

underwear, *is.* iç çamaşırı.

under weigh, *zf. (halk ağızı) bk.: under way.*

underweight, *sf.&is.* hafif(lik), ağırlığı normalden az, zayıf(lik), normalden az ağırlık.

underwent, *f. bk.: undergo* (*geç.z.*)

underwhelm, *glf.* etkileyememek, ilgi çekmemek.

underwing, *is.* 1. alt kanat, geri kanat, böceklerde kişa yakın kanat, 2. parlak kanatlı güve (*Catocala*).

underwood, *is.* 1. alt orman: yüksek orman ağaçlarının altında yetişen bodur ağaç ve fundalar, 2. fundalık, çalılık. *e.a.- undergrowth, underbush.*

underwool, *is.* kıznek, kısa yün.

underwork, *f.* az çalış(tır)mak/işle(t)mek.

underworld, *is.* 1. (toplumda) suçlular, caniler, yasaları hiçe sayan güruh, 2. ruhlar âlemi, öbür dünya, ahret, 3. yer altı/su altı bölge, 4. dünyanın öbür ucu, 5. *esk.* dünya, yeryüzü. *e.a.- 2. Hades, 4. antipodes, 5. earth.*

underwrite, *f. -wrote, -written* 1. (yazılı bir sayfanın) altına yazmak, açıklama/çıkma/haşiye yazmak, 2. imzalamak, imza atmak, 3. (altını imzalayıp) onaylamak, tasdik etmek, 4. (bir girişimi) para ile desteklemeyi taahhüt etmek, kefil olmak, 5. ~ **shares** : yeni kurulan şirketin satılmayan hisse senetlerini iskonto ile alacağını tekeffürl etmek, 6. sigorta etmek, zararını ödeyeceğini taahhüt etmek, 7. sağlama bağlamak, 8. baştan savma yazmak, (yazıyla) özenmemek/gerekli özentiyi göstermemek.

underwriter, *is.* 1. sigortacı, 2. kefil, hisse senetlerinden satılmayanları iskonto ile satın alan kimse. *e.a.- 1. insurer, 2. guarantor.*

underwriting, *is.* sigortacılık, kefalet.

undescended, *sf. tip* düşmemiş, sarkmamış. *an ~ testis.*

undeserved, *sf.* 1. lâyık değil, hak etmemiş/etmeyen, lâyık/uygun olmayan, haksız olan. ~ *praise.* 2. ~ly : lâyık olmadan, hak etmeden, 3. ~ness : lâyık olmama, hak etmemeye. *e.a.- 1. unjustified, not merited.*

undesigned, *sf.* kasıtsız, hilesiz, saf.

undesigning, *sf.* maksatsız, gayesiz, amaçsız, belirli/gizli plâni/maksadi/gayesi/amacı bulunmayan, hilesiz, kasıtsız, samimi, basit. ~ly : maksatsız/amaçsız/kasıtsız/hilesiz bir şekilde.

undesirability, *is.* istenilmeme, arzu edilmeme, hoş gitmeme, sakıncalı/mahzurlu olma.

undesirable, *sf.&is.* 1. istenilmeyen, arzu edilmeyen, hoş gitmeyen, 2. sakıncalı, mahzurlu, 3. bir ülkeye/şehre girmesi istenilmeyen kimse, 4. ~ **discharge ABD** haysiyet kırıcı olmayan sebeplerle ordudan ihraç. *e.a.- 1. unwanted, 2. objectionable.*

undesirableness, *is. bk.: undesirability.*

undesirably, *zf.* istenilmeden, istenilmeksin, sakıncalı olarak.

undetected, *sf.* fark edilmemiş, farkına varılmamış.

undetermined, *sf.* 1. belirlenmemiş, belirsiz. ~ *boundary.* 2. kararsız, mütereddit, 3. müphem.

undeterred, *sf.* azimli, kararlı, yılmez yoldan/kararından dönmez, önlenemez, önüne geçilmez. ~ **by his failure he tried again** : Başarısızlığından yılmadı ve tekrar denedi.

undeveloped

undeveloped, *sf.* 1. gelişmemiş, tekâmül etmemiş, kemale ermemiş. 2. işlenmemiş, 3. imar edilmemiş, uygarlaşmamış, bayındırlaşmamış. ~ *country*. 4. (foto) banyo/developed edilmemiş.

undeviating, *sf.* 1. sapmaz, (yolundan) şaşmaz/ayırlamaz, 2. ~ly: sapmaksızın, (yolundan) şaşmadan/ayırlmadan. *e.a.- 1. unswerving*.

undid, *f. bk.:* **undo** (*geç.z.*).

undies, *c. is.* kadın/çocuk iç çamaşırları.

undigested, *sf.* sindirilmemiş, hazmedilmemiş.

undignified, *sf.* vekarsız.

undiluted, *sf.* ari, saf, sade, katıksız, su katılmamış.

undiminished, *sf.* noksansız, eksiksiz, azalmamış, eksilmemiş.

undine, *is.* su perisi. *e.a.- sylph*.

undiplomatic, *sf.* 1. diplomatik olmayan, patavatsız, lâfını sakınmaz, 2. ~ally : patavatsızca, lâfını sakınmadan. *e.a.- 1. tactless*.

undirected, *sf.* 1. güdümsüz, yönetimsiz, yönetilmeyen, sevk ve idare edilmeyen, başıboş, amaçsız. ~ *efforts*. 2. adressiz (mektup).

undiscerned, *sf.* ayrıt edilmemiş, fark edilmemiş, sezilmemiş.

undiscerning, *sf.* ayrıt edemeyen, fark edemeyen, sezemeyen, anlayışsız.

undischarged, *sf.* 1. boşaltılmamış, dolu, 2. (borç) ödenmemiş.

undisciplined, *sf.* disiplinsiz, terbiyesiz, disiplin altına alınmamış, terbiye edilmemiş.

undisclosed, *sf.* gizli, açıklanmamış, ifşa edilmemiş.

undiscouraged, *sf.* cesareti/umudu kırılmamış.

undiscoverable, *sf.* keşfetilemez, keşfedilmesi olanaksız.

undisguised, *sf.* 1. gizlenmemiş, açık, sarih, vazif, 2. kılığını değiştirmemiş, 3. ~ly : açıkça, sarahaten, gizlemeden. *e.a.- 1. frank, open*.

undismayed, *sf.* yılmamış, fütür getirmemiş, yılmaz, cesur.

undisposed, *sf.* 1. bertaraf edilmemiş, 2. ~ to : -e mütemayıl olmayan, -e niyetsiz/isteksiz/kararsız, hazır değil, 3. ~ness : niyetsizlik, isteksizlik, kararsızlık, hazırlıksızlık.

undisputed, *sf.* çekişmesiz, sarih, müslemlit, itiraz edilmeyen, karşı gelinmeyen, oy birliği ile kabul edilen.

undissociated, *sf. kim.* ayrılmamış.

undistinguished, *sf.* 1. alelâde, harçâlem, başkalarından farksız. *an ~ performance, an ~ writer*. *The new station is of ~ modern design*. 2. ayırmısız, ayrılmamış, tefrik edilmemiş, 3. ayırt/fark edilemeyen, bârîz ve aşıkâr değil, göze çarpmayan. *An ~ shriek in the general up roar*. 4. gözle fark edilmeyen, başkalarından ayıramayan, 5. farkına varılamayan. *e.a.- 1. mediocre, 3. unnoticed, inconspicuous*.

undisturbed, *sf.* dokunulmamış, rahatsız edilmemiş, sakın.

undivided, *sf.* tam, bütün, ayrılmamış, böülünmemiş, taksim edilmemiş.

undo, *f. -did, -done, -doing* 1. bozmak, iptal etmek, eski hâline getirmek. *Practices which tend to ~ land reform or prevent it from happening... He undid all their patient works*. **What's done can't be undone** : Olan oldu/İş işten geçti/Ok yaydan çıktı. 2. izale/telâfi etmek. ~ **the harm that has been done** : yapılan zararı telâfi etmek, 3. silmek, 4. yıkmak, tâhrip/ yok etmek, mahvetmek. *We mended the roof, but a heavy storm undid our work. I'm undone!* Mahvolдум! 5. çözmek, açmak, gevşetmek, sökmek. **"Please ~ the package" she said and I undid the string** : "Lütfen paketi aç" dedi, ben de sici-mi çözdüm. 6. esk. açıklamak, izah etmek, yorumlamak, tercüme etmek, 7. ayartmak, baştan çıkarmak, ifâf etmek, 8. esk. (muamma vb.) çözmek. *e.a.- 1. spoil, cancel, annul, reverse, 3. erase, efface, 4. ruin, destroy, 5. unfasten, loosen, open, 6. explain, interpret, 7. seduce, entice, 8. solve*.

undock, *glf.* 1. *den.* gemiyi havuzdan çikarmak, 2. (iki uzay aracı) birbirinden ayrılmak.

undoer, *is.* bozan/iptal eden/yıkın/tâhrip eden/ mahveden/ çözen/açan kimse.

undogmatic, *sf.* inaksız, kesin/dogmatik olmayan, gözü kapalı inanılmayan. ~ally : inaksızca.

undoing, *is.* 1. bozma, iptal etme, 2. yıkma, mahvetme, yoketme, perişan etme, 3. yıkım/mahvolma sebebi, mahveden şey. **Drink**

was his ~ : İçki onun mahvina sebep oldu.
4. çözme, açma, gevsetme, sökme. *e.a.- 1. annulling, annulment, reversal, 2.&3. destruction, ruin, 4. unfastening.*

undomesticated, *sf.* **1.** evcil/ehlî olmayan, evcilleştirilmemiş, ehlîleştirilmemiş, vahşî, yabanî, **2.** evini sevmeyen, yuvasına bağlı olmayan, aile hayatına uymayan.

undone, *sf.&f.* **1.** yapılmamış, tamamlanmamış, noksan, eksik, bitmemiş **a pile of ~ work** : bir sürü yapılmamış iş. **leave nothing ~** : etmediğini bırakmamak, **2.** mahvolmuş, yok olmuş, yıkılmış, harap olmuş, **3.** çözülmüş, açılmış. **one button is ~. your button has come ~.** **4. he ~** : (a) çözülmek, açılmak, (b) zarara uğramak, mahvolmak, yanmak. **We are ~ !** Mahvolduk! Hâpi yuttuk! **5. bk.: undo.** *e.a.- 2. ruined, destroyed, 3. unfastened, untied.*

undouble, *f. -led, -ling* **1.** kıvrımlarını/katını açmak, tek kat yapmak, **2. ~ed:** yalnız kat, katsız, katmersiz, kıvrımsız, tek katlı. *e.a.- 1. unfold, unclench.*

undoubted, *sf.* **1.** kesin, şüphesiz, şüphe götürmez, muhakkak, hâkîkî, **2. -ly:** kesinlikle, hiç şüphesiz, kuşkusuz, muhakkak surette. *e.a.- 1. genuine, undisputed, indubitable.*

undramatic, *sf.* gösterişsiz, yavan, heyecansız, sürükleyici/ heyecan verici değil, dram unsurundan yoksun. **~ally:** gösterişsiz/heyecansız bir şekilde.

undrape, *gl.f.* perdesini açmak, açığa çıkarmak, örtüsünü kaldırıkmak. *e.a.- unveil.*

undraw, *gl.f. -drew, -drawn, -drawing* aç(ıl)mak. *e.a.- open.*

undreamed-of/undreamt-of, *sf.* akla hâyle gelmez, tahayül/ tasavvur edilemez, tasavvuru imkânsız. **~ happiness. Technical advances ~ a few years ago.** *e.a.- unimagined.*

undress¹, *f. -dressed/-drest, -dressing* **1.** soy(un)mak, elbiselerini çıkar(tır)mak. **He ~ed himself and went to bed** : Soyunup yattı. **2.** üstünü açmak, (yara üstündeki sargıcı) açmak/ çıkarmak, **3.** açıklamak, açığa vurmak. *e.a.- 1. disrobe, strip, divest, 3. expose, reveal.*

undress², *is.* **1.** iş elbisesi, ev kılığı, gündelik elbise, **2.** çiplaklık. *e.a.- 1. dishabille, 2. nudity, nakedness.*

undress³, *sf.* resmî olmayan, gündelik. **~ uniform** : gündelik üniforma.

undressed, *sf.* **1.** soyunmuş, çiplak, elbisesini çıkarmış. **get ~** : soyunmak, **2.** (tahta, deri, vb.) işlenmemiş, ham. **~ leather/hides.** **3.** (yemek) sade, sosu/salçası/terbiyesi olmayan, **4.** bâkımsız, sargasız, kendi hâline bırakılmış. **an ~ wound.** **~ fields.**

undrunk, *sf.* **1.** içilmemiş, yutulmamış, **2.** ayık, sarhoş değil.

und so weiter, *Alm.* ve benzerleri, ve saire. *e.a.- and so forth, et cetera.*

undue, *sf.* **1.** aşırı, pek fazla, **2.** kanunsuz, yersiz, uygunsuz, münasebetsiz, yakışmaz, yakışık almaz, manasız, **3.** vadesi gelmemiş (borç, senet, vb.). *e.a.- 1. excessive, disproportionate, too much, 2. illegal, unjustifiable, unappropriate, improper.*

undulance, *is.* dalgalanma.

undulant, *sf.* dalgalı, dalgalan. *e.a.- undulating, waving, wavy, rolling.*

undulant fever, *patol.* Malta humması. *e.a.- brucellosis, Malta fever, Mediterranean fever.*

undulate, *f. -lated, -lating* **1.** dalgalan(dır)mak, inip çıkmak, **2.** dalga dalga olmak, yüzeysi dalgalı/inişli çıkışlı olmak. *e.a.- fluctuate, swing.*

undulate(d), *sf.* dalgalı, dalga dalga, inişli çıkışlı.

undulating, *sf.* dalgalı, dalgalanan, inip çikan.

undulation, *is.* **1.** dalgalanma, dalga şeklinde ilerleme, **2.** dalgalı şekil, inişli çıkışlı görünüş, **3.** dalga, mevce, **4. fiz.** dalga hareketi, bir ortamda dalgaların yayılması, **5. müz.** titreşim, ihtizaz. *e.a.- 3. wave, 5. vibration.*

undulator, *is.* dalgalan(dır)an.

undulatory, *sf.* **1. undular** *d.d.* dalga dalga ilerleyen, **2. undulative** *d.d.* dalgamsı, dalga biçiminde, **3. ~ theory** *fiz.* dalga kuramı/teorisi. *e.a.- 3. wave theory.*

unduly, *zf.* **1.** aşırı derecede, pek fazla. *I'm not ~ worried/not worried ~.* **2.** boşuna, boş yere, beyhude, haksız olarak, yersiz/manasız/lüzumsuz bir şekilde, münasebetsizce, hiç gereği yokken. *e.a.- 1. excessively, 2. unjustly.*

undutiful

undutiful, *sf.* görevini bilmeyen, savsak, ihmalcili, umursamaz, dikkatsiz. ~ly : dikkatsizce, ihmalcilikle, savsayarak, umursamazlıkla. ~nes : dikkatsizlik, ihmalcilik, savsaklık, umursamazlık.

undy, *sf. bk.* : **undé**.

undying, *sf.* 1. ölmeyen, ebedî, lâyemut, ölümsüz, sonsuz, nihayetsiz, zeval bulmaz. *our ~ love*. 2. ~ly : ebediyen, ilelebet. *e.a.- immortal, everlasting, deathless, unending, perpetual*.

unearned, *sf.* 1. çalışarak/alin teri ile kazanılmamış, havadan, 2. hak edilmemiş, lâyık olunmamış, 3. ~ income: emlâk geliri (kira, faiz, temettü, vb.). *tax on ~ income*. 4. ~ increment : kendiliğinden/durdugu yerde kıymetlenme/kıymet artışı. *e.a.- 2. unmerited, undeserved*.

unearth, *glf.* 1. (toprağı) kazmak, eşmek, 2. yeri eşip çıkarmak, kazı ile meydana çıkarmak. *to ~ a box buried under a tree*. 3. keşfetmek, araştırip bulmak. *to ~ a secret*. 4. ~ed *Brit.* topraklanmamış (elektrik tesisatı). *e.a.- 1. dig up, 3. discover, uncover*.

unearthliness, *is.* 1. uhrevîlik, ruhanîlik, manevîlik, doğaüstü durum, 2. tekinsizlik, uğursuzluk, şeмет, 3. acayıplik, gariplik. *e.a.- 1. spirituality, unworldliness, 2. eeriness*.

unearthly, *zf.* 1. uhrevî, ruhanî, dünyaya ait olmayan. *to feel an ~ presence in the room*. 2. doğaüstü. *the ~ brightness of the night*. 3. uğursuz, meş'um, müthîş, 4. *k.d.* uygunsunz, biçimsiz, acayıp. *at this ~ hour. What an ~ time of night to call!*. *e.a.- 1&2. supernatural, preternatural, spectral, ghostly, weird, 4. inconvenient*.

unease, *is.* 1. huzursuzluk, rahatsızlık, sıkıntı, 2. endişe, üzüntü, kaygı, tasa, kuruntu, vesvese, kuşku, 3. mahcubiyet, sıkılma.

uneasily, *zf.* 1. huzursuzca, rahatsızlıkla, 2. endişe/ üzüntü/kaygı/tasa/kuruntu/vesvese ile, 3. mahcubiyetle, sıkılarak.

uneasiness, *is. bk.* : **unease**.

uneasy¹, *sf.* -easier, -easiest 1. huzursuz, rahatsız, sıkıntılı. **make s.o. ~** : birinin huzuru/nu kaçırırmak, 2. endişeli, üzgün, kaygılı, tasalı, kuruntulu, vesveseli, kuşkulu. ~ **about the future** : istikbalden endişeli. **feel ~** : endişe etmek, huzursuzluk duymak, kaygılanmak, tasa-

lanmak, pirelenmek, 3. huzur kaçırıcı, endişe verici, üzücü, 4. mahcup, sıkılgan, 5. beceriksiz, hoyrat, acemi, 6. zoraki, 7. zor, müşkül, 8. kararsız, güvenilmez. *e.a.- 1. restless, disturbed, unquiet, 2. anxious, worried, apprehensive, 4. embarrassed, 5. awkward, 6. strained, 7. difficult, 8. unstable, precarious*.

uneasy², *zf. bk.* : **uneasily**.

uneconomic(al), *sf.* ekonomik değil, masraflı, gelir sağlamayan, zararına çalışan. *e.a.- costly, wasteful*.

unedited, *sf.* düzeltilmemiş, gözden geçrilmemiş, baskıya/yayına hazır değil.

uneducated, *sf.* cahil, tâhsilsiz, okuma-mış. *e.a.- ignorant*.

UNEF = United Nations Emergency Force.

unemotional, *sf.* duygusuz, hissiz, heyecansız, vurdum duymaz, soğuk(kanlı). ~ly: duygusuzca, kılı kırımdamadan, soğukkanlılıkla, vurdum duymazlıkla.

unemployability, *is.* 1. işe alınamama, istihdam edilememe, 2. işletilememe, kullanılamama.

unemployable, *sf.&is.* 1. işe alınamaz/ istihdam edilemez (kimse), 2. işletilemez, kullanılamaz (şey).

unemployed, *sf.&is.* 1. işsiz. **to find work for the ~** : işsizlere iş bulmak, 2. atıl, boşta, işlemez, kullanılmayan. *e.a.- 1. jobless, 2. idle, unoccupied*.

unemployment, *is.* işsizlik. ~ **benefit** : işsizlik yardımı. ~ **compensation**: işsizlik ödenti-tisi/tazminatı. ~ **insurance**: işsizlik sigortası.

unencumbered, *sf.* yükümsüz, engelsiz, ta-kıntsız.

unending, *zf.* bitmez, tükenmez, sonu gelmez, sonsuz, sürekli, ebedî. ~ *progress/love/ struggle*. *e.a.- endless, continuous, everlasting, eternal, agelong, timeless, incessant, perpetual, interminable*.

unendingly, *zf.* ebediyen, ilelebet, sonsuz/sürekli bir şekilde, bitip tükenmeden.

unendurable, *sf.* 1. dayanılmaz, çekilmez, tâhammûl edilmez. ~ *agony*. 2. ~ness : dayanılmazlık, çekilmezlik. *e.a.- 1. unbearable*.

unendurably, *zf.* dayanılmaz/çekilmez/ tâhammûl edilmez derecede. *e.a.- intolerably*.

un-English, *sf.* 1. İngiliz olmayan, 2. İngilizlere benzemez/yakışmaz, 3. İngilizceye (kuralara) aykırı.

unenjoyable, *sf.* zevksiz, tatsız, nahoş, hoş olmayan, hoşa gitmeyen, zevk vermeyen.

unenthusiastic, *sf.* hevessiz, coşkusuz, gönülşüz, isteksiz, zoraki. ~ally : hevessiz/isteksiz vb. bir şekilde.

unenviable, *sf.* gıpta edilmeyen, cazip/çekici değil.

unequal, *sf. &zf. &is.* 1. farklı, eşit değil. ~ amounts. classes of ~ size. 2. ~ to : yetersiz, yeteneksiz. strength ~ to task. He was ~ to the job. 3. düzensiz, dengesiz. an ~ contest. 4. esk. haksız adaletsiz, adalete aykırı, 5. ~ly : farklı bir şekilde, haksızca, adaletsizce, düzensizce. *e.a.*- 2. inadequate, insufficient, 4. unjust.

unequaled/unequalled, *sf.* eşsiz, üstün, eşि/dengi bulunmaz. ~ courage/success/cruelty. Flowers ~ for size and beauty. *e.a.*- peerless, matchless, incomparable, supreme, inimitable, unrivaled, unparalleled.

unequivocably, *zf. bk.*: **unequivocally**.

unequivocal, *sf.* 1. (anlamı) açık, sarih, kesin, tek anlamlı, şüpheye yer bırakmayan, iltibassız, başka türlü anlaşılamaz, yanılmaz, 2. ~ly : açıkça, kesinlikle, sarih olarak, su götürmez bir şekilde. *They have stated ~ what they stand for.* 3. ~ness : açıklık, sarihlik, tek anlamlılık, başka türlü anlaşılmaya olanaksızlığı. *e.a.*- 1. clear, unambiguous, explicit, obvious, unmistakable.

unerring, *sf.* 1. yanılmaz, şaşmaz. ~ judgment. 2. sapmad, hedeften ayrılmaz, 3. kesin, doğru, hatasız, salım, emin, tam, isabetli, 4. ~ly : yanılmaz/şAŞmaz bir şekilde, kesinlikle, dosdoğru, hatasızca, salım/emin/isabetli bir şekilde, 5. ~ness : yanılmazlık, şaşmazlık, kesinlik, doğruluk, hatasızlık, salımlık, eminlik, isabet. *e.a.*- 1.&2. infallible, unfailing, 3. certain, accurate, faultless.

UNESCO = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Kuruluşu: 1946.

unessential, *sf. &is.* 1. önemsiz, tâli, gereksiz, zaruri olmayan (şey), 2. esk. *bk.*: **unsubstantial**, 3. ~ly : önemsiz bir şekilde, gereksizce, zaruret olmaksızın. *e.a.*- 1. unimportant, unnecessary, dispensable.

uneven, *sf.* 1. pürüzlü, kaba, düzgün olmayan, engebeli, engelli, arızalı. ~ ground. 2. düzensiz, intizamsız, gayrimuntazam. *Her hair has been badly cut and the ends are ~. His heart beat at an ~ rate. His work has been rather ~ this year.* 3. haksız, tek taraflı, taraf tutan. an ~ contest. 4. dengesiz, dengelenmemiş, simetrisiz, 5. (sayı) tek, iki ile bölünemeyen. *The number 3 is ~.* 6. ~ly : pürüzlüce, kabaca, engebeli/engelli/arızalı/düzensiz/intizamsız bir şekilde, 7. ~ness : pürüzlülük, kabalık, engebelilik, engellilik, düzensizlik, intizamsızlık; teklik, iki ile bölünememe. *e.a.*- 1. rough, rugged, jagged, 2. irregular, 3. one-sided, unjust, unfair, 4. unbalanced, 5. odd.

uneventful, *sf.* 1. olaysız, hadisesiz, maceراسız, sakın, asude, sessiz. *The day was quiet and ~.* An ~ life. 2. ~ly : sakın/asude/sessiz olaysız bir şekilde, 3. ~ness : sükûnet, sessizlik, asudelik, olaysızlık. *e.a.*- 1. placid, quiet.

unexamined, *sf.* incelenmemiş, tetkik/muayene edilmemiş, gözden geçirilmemiş.

unexampled, *sf.* eşsiz, emsalsız, müstesna, misli/ benzeri görülmemiş, biricik, yegâne. an ~ bravery. *e.a.*- unparalleled, unprecedented, unique.

unexceptionability, *is.* kusursuzluk, hatalı, uygunluk.

unexceptionable, *sf.* kusursuz, hatasız, mahzursuz, tamamen uygun, itiraz edilemez, bir diyecek yok.

unexceptionableness, *is. bk.*: **unexceptionability**.

unexceptionably, *zf.* kusursuzca, tam uygun bir şekilde, itiraz edilmeden.

unexceptional, *sf.* 1. bayağı, adî, alelâde, 2. ayırmısız, istisnasız, ayırım/istisna kabul etmez, 3. *bk.*: **unexceptionable**. *e.a.*- 1. ordinary, commonplace.

unexceptionally, *zf.* 1. ayıksız, istisnasız, bilâistisna, ayırım yapmaksızın, fark gözetmeden, 2. *bk.*: **unexceptionably**.

unexpected, *sf.* 1. beklenmedik, umulmadık, anî, şaşkıncı. an ~ guest/news. the ~ always happens. 2. ~ly : anî olarak, beklenmedik/umulmadık zamanda/şekilde. *He was ~ly successful. He arrived ~ly early.* 3. ~ness : anî/

unexpendable

beklenmedik anda vuku bulma. *The -ness of unusual cold weather. e.a.- unforeseen, surprising, unanticipated, sudden.*

unexpendable, *sf.* 1. vazgeçilmez, çok gereklilik, lüzumlu, elzem, zaruri, 2. harcanamaz, sarf edilemez, tüketilemez, 3. masraf yapılamaz, 4. ~ness: (a) gereklilik, lüzum, zaruret, (b) harcanamayış, sarf edilememiş. *e.a.- I. essential, 2. inexhaustible.*

unexpendably, *zf.* 1. elzem/zaruri olarak, vazgeçilmez bir şekilde, 2. harcanamayacak/tüketilemeyecek şekilde.

unexperienced, *sf.* 1. tecrübeşiz, acemi,
2. denememiş, tecrübe edilmemiş. *e.a.- 1.*
inexperienced, 2. untried.

unexpired, *sf.* (hâlâ) muteber, süresi dolmamış, hükmü sona ermemiş, günü geçmemiş, müddeti tamamlanmamış.

unexplained, *sf.* izah edil(e)meyen, açıklan(a)mayan, izahsız, açıklanmamış, sebebi anlaşılamayan/ meşhul. *an ~ error. An ~ electrical failure prevented the showing of the film.*

unexploded, *sf.* patlamamış. *an ~ shell*

unexploited, *sf.* işlenmemiş, işletilmemiş, yararlanılmamış, geliştirilmemiş. *vast ~ natural resources.*

unexplored, *sf.* 1. henüz keşfedilmemiş, ayak basmamış. ~ *wilderness*. 2. incelenmemiş, araştırılmamış. *writings still ~ by scholars*.

unexposed, *sf.* (film) taze, kullanılmamış, resim çekilmemiş.

unexpressed, *sf.* 1. ifade edilmemiş, anlatılmamış, açıklanmamış, açığa vurulmamış. ~ *ideas*. *an* ~ *desire/emotion*. 2. sessiz, zımnî, meskût, hâl ile ifade olunan, söylenmeden anlaşılan. *an* ~ *agreement*. *e.a.*- 1. *unspoken*, 2. *taicit*.

unexpressive, *sf.* 1. (merami/maksadı) anlatamayan, açıklayamayan, ifade edemeyen, ifade den áciz, 2. *esk. bk.* : **inexpressible, ineffable**, 3. ~ly : (merami/maksadı) anlatamadan açıklayamadan, ifade edemeden. *e.a.* - 1. **inexpressive**.

unfading, *sf.* 1. (renk) solmaz, solmayan, ağarmayan. ~ *colors*. 2. ebedî, ölmez, zeval bulmaz, etkisini/değerini/tazeligi yitirmeyen. *an* ~ *honor*. 3. ~**ly** : solmaksızın,aptaze.

unfailing, *sf.* 1. bitmez, tükenmez, sonsuz, sonu gelmez, nihayetsiz, devamlı. *an ~ spring*. *a subject of ~ interest*. 2. güvenilir, emin, şaya-

nitimat, 3. yanlışız, şaşmaz, hatasız, yanlışsız. *an ~ test*. 4. ~ly : (a) sürekli/sonsuz bir şekilde, devamlı surette, (b) güvenilir/emin/shşmaz/hatasız bir şekilde, 5. ~ness : (a) sonsuzluk, süreklilik, devamlılık, (b) güvenilik, emniyet, yanlışsızlık, hatasızlık. *e.a.* 1. *inexhaustible, endless, everlasting*, 2. *sure, dependable, certain*, 3. *inaffable*.

unfair, *sf.* **1.** *insafsız, haksız, adaletsiz. an*
~ trial. ~ methods. an ~ critic. **2.** *hileli, taraf tutan, tek taraflı. an ~ judgment.* **3.** *oransız, nisbetsiz, aşırı, lüzumundan fazla. an ~ share.*
4. ~ly : (a) *insafsızca, haksız/adaletsiz bir şekilde, (b) hile ile, taraf tutarak, (c) aşırı bir şekilde, fazlaca,* **5. ~ness:** *insafsızlık, haksızlık, adaletsizlik, hile, taraf tutma, aşırılık, oransızlık.*
e.a.- **1. unjust,** **2. partial, prejudiced, biased, one-sided,** **3. undue, excessive, disproportionate.**

unfaithful, *sf.* 1. sadakatsız, hakikatsız, güvenilmez, 2. hain, eşini aldatan, evlilik bağına/şine ihanet eden, zina işleyen. *An ~ husband/wife. She was ~ for years before he found out.* 3. yanlış, noksan, hatalı, 4. *esk.* inançsız, imansız, kâfir, 5. ~ly: sadakatsızlık, ihanet ederek, 6. ~ness: sadakatsızlık, hakikatsızlık, güvenilmezlik; eşini aldatma, evlilik bağına/şine ihanet etme, zina işleme; yanlışlık, noksanlık, hata. *e.a.-* 1. *faithless, disloyal, perfidious*, 2. *deceitful, treacherous*, 3. *inexact, inaccurate*, 4. *infidel, unbelieving*.

unfaltering, *sf.* 1. şaşmaz, sarsılmaz, sağlam, metin, tereddütsüz. *a leader who demanded a belief from his followers.* ~ steps. *an ~ speech.* 2. ~ly : şaşmaksızın, sarsılmadan, sağlamca, metanettle, tereddütsüz. *e.a.-* 1. *firm, steady, unhesitating.*

unfamiliar, *sf.* **1.** yabancı, (iyi) bilinmeye-
yen, tanınmayan, aşina olmayan. *an ~ place/*
face. **2.** alışılmamış, mutat dışı, âdet olmamış,
3. ~ity : yabancılık, (iyi) bilinmeme/tanınma-
ma, aşinasızlık, alışılmamışlık, **4.** ~ly : yaban-
cı gibi, (iyi) bilmenden, tanımadan, aşina olma-
dan, alışılmamış bir şekilde, acemice. *e.a.-*
1. *strange*, **2.** *unusual, unaccustomed*.

unfancy, *sf.* sade, basit, gösterişsiz, süs-süz. *e.a.- simple, unpretentious.*

unfashionable, *sf.* 1. moda geçmişi, eski, demode. ~ *clothes*. 2. (toplumca)raigbet/İtibar edilmeyen. ~ *neighborhoods*. 3. **unfashionably** : eski püskü, moda geçmiş bir hâlde, (toplumca)raigbet görmeden.

unfasten, *f.* çöz(ül)mek, aç(il)mak, gevşet(ıl)mek, salıvermek, koyvermek, bırakmak. ~ *a belt*. ~ *the buttons of a dress*. ~ *a boat from its mooring*. ~ *ed the string and opened the package*. *e.a.- release, detach, loosen, open, untie, undo, unbuckle*.

unfathered, *sf.* 1. babasız, 2. piç, babası bilinmeyen, gayrimeşru, 3. belgelememmiş, kökeni belirsiz, yazarı bilinmeyen. ~ *tales*. 4. ~ly: babaya yakışmayan, babaca olmayan. *e.a.- 1. fatherless, 2. bastard, illegitimate, 3. unauthentic*.

unfathomable, *sf.* 1. anlaşılmaz, anlaşılması olanaksız, sırrına erişilmez. *an ~ mystery*. 2. ölçüsüz, ölçülemez, ölçüye gelmez, dibi bulunmaz, sonsuz. *the ~ darkness of empty space*. *e.a.- 1. incomprehensible, inscrutable, 2. immeasurable*.

unfathomed, *sf.* 1. iskandil edilmemiş, 2. belirsiz, meçhul, akıl ermez, henüz keşfedilmemiş. *the ~ depths of the mind*. *e.a.- 1. unsounded, 2. undetermined, immense*.

unfavo(u)rable, *sf.* 1. uygunsuz, elverişsiz, hayırsız, uğursuz, müsait olmayan. *The weather is ~ to our plans/for a holiday*. 2. sakınçalı, mahzurlu, zararlı, 3. aksi, ters, zıt, aleyhite. *an ~ report on the new plan*. 4. ~ness : uygunsuzluk, elverişsizlik, hayırsızlık, uğursuzluk, müsait olmama; sakınca, mahzur, zarar, aksilik, terslik, zıtlık. *e.a.- 1.&3. inauspicious, disadvantageous, adverse, unpropitious, opposed, contrary, disagreeable*.

unfavo(u)rably, *zf.* uygunsuz/elverişsiz/aksi/ters bir şekilde, sakınçalı/ mahzurlu olarak.

unfeathered, *sf.* 1. *bk.*: **unfledged**, 2. tüyü yolumuş, 3. tüysüz, 4. acemi. *e.a.- 2. plucked, 3,4. callow*.

unfed, *sf.* beslenmemiş, aç.

unfeed, *sf.* 1. ödenmemiş, 2. bahış verilmemiş. *e.a.- 1. unpaid, 2. untipped*.

unfeeling, *sf.* 1. duygusuz, hissiz, soğuk, 2. katı yürekli, zalim, gaddar, merhametsiz, 3. ~ly : duygusuzca, zalimane, merhametsizce,

gaddarlıkla, acımadan, 4. ~ness : duygusuzluk, hissizlik, katı yürekli, zalimlik, gaddarlık, merhametsizlik. *e.a.- 1. insensible, insensate, numb, 2. unsympathetic, callous, cruel, hardened*. *k.a.- 2. sympathetic*.

unfeigned, *sf.* 1. içten, samimi, yapmacıksız, açık yürekli, hakikî, 2. ~ly: içtenlikle, samimi olarak, yapmacıksız, açık yüreklikle. *e.a.- 1. sincere, genuine*.

unfetter, *glf.* 1. prangadan/bukağıdan/zincirden kurtarmak. ~ *a prisoner*. 2. serbest bırakmak, kısıtlayıcı bağları kaldırmak, kurtarmak. ~ *the mind from prejudice*. 3. ~ed : serbest, hür, başıboş, kısıtlanmamış. *He lived a gay ~ life travelling round the world*. *e.a.- 2. liberate, emancipate, 3. free, unrestrained*.

unfilial, *sf.* 1. evlâda yakışmaz, evlâdin anne ve babasına karşı görevleri ile bağıdaşmaz, 2. ~ly: evlâda yakışmayacak tarzda. *e.a.- 1. undutiful*.

unfindable, *sf.* bulunmaz, bulunması olanaiksız.

unfinished, *sf.* 1. bit(iril)memiş, tamamlanmamış, noksan. *an ~ house/poem/work*. 2. cilâsız, boyasız, perdaşız. ~ *furniture*. 3. (kumaş) (a) dokunduktan sonra uçları kirpilmamış. ~ *clothe*. (b) ağartılmamış, 4. ~worsted : havlı erkek kumaşı.

unfit¹, *sf.* 1. uygunsuz, yakıksız, uygun/münasip olmayan, uymaz, yakışmaz, intibak etmez, 2. yeteneksiz, ehliyetsiz. ~ *for/to do sth.* : bir şeye yaramayan/istidadi olmayan, yetersiz. ~ *with* : ... yoksunu, ... ile teçhiz olunmamış, 3. elverişsiz, işe yaramaz, 4. sağlığı bozuk, (bedenin) çürük. **be discharged as** ~ : çürüge çıkmak, 5. ~ly : uygunsuz/yakıksız bir şekilde, uygun/münasip olmaksızın, yeteneksizce, ehliyetsizce, elverişsiz/ise yaramaz surette, 6. ~ness : uygunsuzluk, yakıksızlık, uygun/münasip olmama, yeteneksizlik, ehliyetsizlik, elverişsizlik. *e.a.- 1. unsuitable, inappropriate, unapt, improper, 2. incompetent, unqualified, incapable*.

unfit², *glf.* **-fit/-fitted, -fitting** 1. yeteneksizleştirmek, ehliyetsizleştirmek, 2. uygunlaştırmak, elverişsiz hâle koymak, 3. zayıflatmak, kuvvetten düşürmek, 4. ~ed: yeteneksiz, istidatsız, 5. ~ting : uygunsuz, yakışmaz, elverişsiz. *e.a.- 1. disqualify*.

unfix

unfix, *gl.f. -fixed/-fixt, -fixing* 1. sökmek, çözmek, dağıtmak, parçalamak, ayırmak, çıkarmak. ~ **bayonets!** Sünbü çıkar! 2. (zihin/ alışkanlık vb.) kararsızlaşmak, kararsız duruma düşmek, mütereddit olmak. ~ **the mind** : karar verememek, 3. (kimyasal bileşimi) erir hâle getirmek. *e.a.- 1. unfasten, 2. unsettle, 3. dissolve.*

unflagging, *sf.* 1. yorulmaz, yılmaz. ~ *efforts. She gave her ~ attention to the job all afternoon.* 2. ~ly : yorulmadan, yılmadan. *e.a.- 1. tireless, sustained.*

unflappability, *is.* temkin, vekar, soğukkanlılık, sükünet, sarsılmazlık.

unflappable, *sf. argo* 1. (buhranlı anlarda) sarsılmaz, temkinli, vakur, soğukkanlı, sakin, kılı kırıdamaz, 2. **unflappably** : sarsılmadan, temkinle, vakurane, soğukkanlılıkla, sükünetle, kılı kırıdamadan. *e.a.- 1. imperturbable.*

unflattering, *sf.* yerici, zemmedici, takbih edici, aleyhte, takdirkâr olmayan. *e.a.- unfavourable.*

unfledged, *sf.* 1. tüysüz, tüyleri bitmemiş. *An ~ young bird.* 2. toy, olgunlaşmamış, gelişmemiş, tecrübeşiz. *An ~ writer. e.a.- 2. immature, callow, inexperienced.*

unfleshy, *sf.* tinsel, ruhanî, manevî, maddî/cismanî olmayan. *e.a.- spiritual, ethereal. k.a.- carnal.*

unflinching, *sf.* 1. yılmaz, ürkmez, gözü pek, çekinmez, sakınmaz, boyun eğmez, tehlilden korkmaz. *remain ~ when a gun roars out. an ~ determination to take the whole evidence into account.* 2. ~ly : yılmadan, ürkmeden, çekinmeksiz, sakınmaksızın, boyun eğmeksizin, korkmadan, 3. ~ness: cesaret, gözü peklik, yiğitlik, metanet, azim. *e.a.- 1. brave, steadfast, resolute.*

unfocus(ed), *sf.* 1. odaklanmamış, odağa ayarlanmamış, 2. merkezleşmemiş, temerküz etmemiş, bir nokta/amaç etrafında toplanmamış, amaçsız, hedefsiz, teksif edilmemiş. *an ~ meeting.*

unfold, *f.* 1. (kat/kıvrım) aç(il)mak, düzeltmek, 2. (göz önüne) ser(il)mek, yay(il)mak. *A panorama ~s before their eyes.* 3. açıklamak, izah etmek, sistematik izahatla anlaşırlar hâle getirmek, 4. açılmak, gelişmek. *as the story ~s.*

5. açıklanmak, vuzuh/sarahat kesbetmek, 6. **unfold**: açan, düzeltlen, (göz önüne) seren, açıklayan, izah eden sistematik izahatla anlaşırlar hâle getiren, 7. **unfoldment** : (kat/kıvrım) aç(il)mak, düzeltmek, (göz önüne) ser(il)mak, yay(il)mak, açıklama, izah etme, açılma, gelişme, açıklanma, vuzuh/sarahat kesbetme. *e.a.- 1. spread, open, 2. spread, lay, 3. reveal, disclose, explain, 4. develop, blossom, evolve.*

unforeseen, *sf.* beklenmedik, umulmadık, akla gelmeyen, tahmin edilmeyen.

unforgetability, *is.* unutulmazlık.

unforgettable, *sf.* unutulmaz. *scenes of ~ beauty. e.a.- memorable.*

unforgettably, *zf.* unutulmaz bir şekilde.

unforgivable, *sf.* affedilmez, bağışlanmaz.

unforgiven, *sf.* affedilmemiş.

unforgiving, *sf.* affetmez, bağışlamaz, hoşgörmez, kinci, kin güden.

unforgivingness, *is.* affetmemi, hoşgörmemi, kincilik.

unforgotten, *sf.* unutulmamış.

unformed, *sf.* 1. şekilsiz, biçimsız, 2. gelişmemiş, çelimsiz, siska, bodur, 3. yaratılmış, 4. teşekkül etmemiş, örgütlenmemiş, henüz teşkil olunmamış. *e.a.- 1. shapeless, formless, 2. undeveloped, crude, immature, 4. unorganized, inchoate.*

unfortunate, *sf.* 1. bahtsız, talihsiz, bedbaht, bîçare, kimsesiz. *an ~ young man.* 2. aksi, ters, uygunsuz, gayrimüsait. *an ~ turn of events. an ~ choice of words.* 3. üzücü, esef yerisi, müessif, şayanîteessüf. *an ~ accident.* 4. ~ly : maalesef, (ne) yazık ki, aksi gibi. ~ly *we never found out the truth. e.a.- 1. unhappy, unlucky, 2. unfavorable, inauspicious, 3. regrettable, deplorable.*

unfortunates, *ç. is.* zavallılar, bahtsız/ talihsiz kimseler.

unfounded, *sf.* 1. asılsız, esassız, yersiz, delilsiz, makul bir esasa/sebebe dayanmayan, boş. *an ~ accusation. ~ suspicions.* 2. temelsiz, dayanaksız, mesnetsiz. *e.a.- unwarranted, illusive, groundless, baseless.*

unfreeze, *gl.f. -froze, -frozen, -freezing* (buzu) eritmek/çözmek.

unfrequented, *sf.* issız, tenha, münzevi, (fazla) ziyaret edilmeyen, işlek olmayan, insanaya basmamış, kuş uçmaz kervan geçmez. *an ~ street.*

unfriended, *sf.* dostsuz, arkadaşsız.

unfriendliness, *is.* 1. samimiyetsizlik, soğukluk, dostluğa aykırı davranış, 2. düşmanlık, husumet, 3. uygunsuzluk, elverişsizlik.

unfriendly, *sf. & zf. -lier, -liest* 1. dostça olmayan, dostluğa/arkadaşlığa yakışmaz (tarzda), samimiyetsiz, soğuk. **meet with an ~ reception** : soğuk karşılaşmak, istiskale uğramak. ~ **behavior** : soğuk davranışma, 2. düşman(ça), hasmane. *He looked ~. to treat sf.o. ~.* 3. uygunsuz, elverişsiz, gayrimüsait (çevre/yöre/ortam). *The ~ and lonesome environment at high altitude.* *e.a.- 1. aloof, unsympathetic, inhospitable, 2. hostile, antagonistic, 3. unfavorable.*

unfrock, *gl.f.* 1. papazlıktan çıkarmak/tart etmek, 2. elbiselerini çıkarmak.

unfruitful, *sf.* 1. verimsiz, ürünsüz, mahsulsuz, kârsız. ~ *soil. an ~ attempt.* 2. kısırlık, dölsüz. *an ~ marriage.* 3. meyvesiz, meyve vermeyen. *an ~ tree.* 4. sonuksuz, beyhude, boş, iyi sonuç vermeyen. ~ *efforts. an ~ conference.* *Ten years of ~ experience.* 5. ~ly : bir sonuç elde edemeden, beyhude, verimsiz/kârsız bir şekilde, 6. ~ness : verimsizlik, ürünsüzlük; kısırlık, meyvesizlik; sonuksuzluk, beyhüdelik. *e.a.- 1. unprofitable, 2. sterile, barren, infertile, 3. fruitless. k.a.- fruitful, prolific.*

unfulfilled, *sf.* 1. icra/ifa edilmemiş, yerine getirilmemiş, 2. tatmin olunmamış (arzu, vb.).

unfunded, *sf.* 1. ödeneksiz, ödenek/para ayrılmamış. *Proposed but ~ schools.* 2. ödenmemiş. *an ~ debt.*

unfurl, *gl.f.* 1. (bayrak, yelken gibi sarılmış şeyi) açmak, 2. açmak, sermek, yaymak. *e.a.- 2. expand, unfold.*

unfurnished, *sf.* döşemesiz, mobilyasız, döşenmemiş. *an ~ room/house.*

ung, (reçetelerde) merhem. *e.a.- ointment.*

ungainliness, *is.* beceriksizlik, acemilik; biçimsizlik, hantallık, kabalık, çırkinlik.

ungainly, *sf. & zf.* 1. beceriksiz(ce), acemi(ce), 2. kaba saba, biçimsiz, çırkin, hantal. *e.a.- 1. awkward, clumsy, 2. coarse, uncouth, ugly.*

ungallant, *sf.* (kadına karşı) nezaketsiz, kaba. ~ly : nezaketsizce, kabaca.

ungenerosity, *is.* cimrilik, pintilik, hasislik, cömert davranışmama.

ungenerous, *sf.* 1. cimri, pinti, hasis, cömert değil, 2. ~ly : cimriçe, pintice, hasisçe. *e.a.- 1. stingy, miserly, petty, uncharitable, mean.*

ungentlemanly, *sf.* nezaketsiz, kaba.

ungetatable, *sf.* erişilemez, ulaşılamaz, elde edilemez, varılamaz. *e.a.- inaccessible.*

ungird, *gl.f. -girded/-girt, -girding* (kemer/kuşağı/bağı) gevşetmek/çözmek/açmak/çıkarmak. *e.a.- unbind.*

ungirt, *sf.* 1. kemersiz, kuşaksız, bağısız, bağlanmamış, 2. gevşek, sıkıştırılmamış *e.a.- 2. slack, relaxed.*

ungleue, *gl.f.* 1. (zamkla yapışık şeyi) açmak. *to ~ a stamp from an envelope by steaming.* 2. ayırmak. ~ *children from a TV set.* 3. ~d : bozulmuş, alt üst olmuş, 4. **come ~d** : (a) (zamk) açılmak, (b) *argo* (iş) bozulmak. *e.a.- 3. upset, disordered.*

ungodliness, *is.* Allahsızlık, dinsizlik, günahkârlık.

ungodly, *sf. -lier, -liest* 1. *is.* Allahsız, dinsiz, Allah tanımıyan, 2. günah(kâr), dîne aykırı, 3. *k.d.* pek uygunsuz, Allahın belâsı, lânet, pek fena, berbat, biçimsiz. *an ~ hour to drop in:* ziyaret için pek uygunsuz bir saat. **get up at an ~ hour** : biçimsiz bir saatte kalkmak. *e.a.- 1. irreligious, atheistic, 2. sinful, wicked, impious, profane, evil, 3. dreadful, insufferable, indecent, outrageous.*

ungot = ungotten, *sf.* 1. kazanılmamış, elde edilmemiş, ele geçmemiş, 2. *esk.* üretilmemiş, tevlit edilmemiş.

ungovernable, *sf.* yönetilemez, idare/kontrol edilemez, başıboş, asi, zapt olunmaz, taşkın, ele avuca sığmaz. *an ~ temper/child.* *e.a.- unruly, uncontrollable, refractory.* *k.a.- governable, docile.*

ungovernably, *zf.* yönetilemez/idare/kontrol edilemez şekilde, başıboş olarak, asılıkle, zapt olunmazcasına, taşkınlıkla.

ungraceful, *sf.* 1. inceliksiz, zarif değil, kaba, hoyrat, 2. ~ly : kabaca, hoyratça, nezaketsizce, zarafetten uzak bir şekilde, 3. ~ness : kabalık, nezaketsizlik, hoyrathık. *e.a.- 1. inelegant, awkward.*

ungracious

ungracious, *sf.* 1. nezaketsiz, inceliksiz, kaba, hoyrat, terbiyesiz, 2. sevimsiz, çirkin, ayıp, nahoş, 3. *esk.* hoşa gitmeyen, kibar olmayan, 4. ~ly : nezaketsizce, kabaca, hoyratça, terbiyesizce; sevimsiz/çirkin/ ayıp/ nahoş bir şekilde, 5. ~ness : nezaketsizlik, kabalık, hoyratlık, terbiyesizlik; sevimsizlik, çirkinlik, ayıplık. *e.a.-* 1. *discourteous, ill-mannered, rude,* 2. *unpleasant, disagreeable, offensive, unacceptable,* 3. *ungraceful, unpleasing.* *k.a.-* 1. *polite, courteous,* 2. *pleasant.*

ungrammatical, *sf.* dil bilgisi kurallarına uymayan. ~ly : dil bilgisi kurallarına uymaksızın.

ungrateful, *sf.* 1. nankör, iyilik/değer bilmez. *an ~ child refusing help to his aging parents.* 2. nahoş, tatsız, hoşa gitmeyen. *an ~ task.* 3. kârsız, kazanç sağlamayan, 4. ~ly : nankörce, 5. ~ness : nankörlük. *e.a.-* 1. *thankless,* 2. *unpleasant, distasteful, repellent.*

ungrounded, *sf.* 1. esassız, temelsiz, bir temele/esaşa dayanmayan, 2. temel bilgiden yoksun, temeli yok, 3. *elekt.* topraklanmamış. *e.a.-* 1. *baseless,* 2. *uninstructed.*

ungrudging, *sf.* 1. cömert, esirgemeyen, isteyerek/seve seve/gönülden yapan, eli açık. *He was ~ in helping poor people. ~ efforts. ~ hospitality.* 2. ~ly : cünertçe, esirgemeden, isteyerek/seve seve/gönülden. *e.a.-* *generous, wholehearted.*

ungual = **unguinal**, *sf.* toynak/pençe/ tırnak biçiminde, toynaklı, pençeli, tırnaklı. *e.a.-* *ungular.*

unguard, *gl.f.* korumamak, savunmamak, müdafaa etniemek.

unguarded, *sf.* 1. savunmasız, müdafaasız, korunmamış, koruyucusuz, muhafazasız, muhafizsiz. *an ~ gate. an ~ queen.* 2. tedbirsiz, ihtiyatsız, dikkatsiz, gafil. *in an ~ moment* : bir gaflet anında. **An ~ remark let everyone know his secret** : Dikkatsiz bir söz sırtını açığa vurdu. 3. açık, saf, samimî, riyasız. *an ~ speech.* 4. ~ly : savunmasızca, koruyucusu olmadan; dikkatsizce, ihtiyatsızca, gafilane; açıkça, riyasızca, samimiyetle, 5. ~ness : savunmasızlık, müdafaasızlık, koruyucusuzluk, muhafazasızlık,

muhafizsizlik; tedbirsizlik, ihtiyatsızlık, dikkatsızlık, gaflet; açıklık, saflık, riyasızlık. *e.a.-* 1. *defenseless, unprotected,* 2. *careless, indiscreet, incautious,* 3. *open, frank, guileless.*

unguent, *is.* merhem, pomat. ~ary: merhem şeklinde. ~um/ ~a (reçetelerde) merhem. *e.a.-* *ointment.*

unguiculate(d), *sf.&is.* 1. *zool.* tırnaklı, pençeli, toynak değil de tırnak veya pençesi olan (hayvan), 2. tırnağa/pençeye benzer, tırnak/pençe gibi, pençemsi, 3. *bot.* tabanı tırnağa benzer (petal).

unguinous, *sf.* yağlı, yağ gibi, yağ ihtiva eden, yağıdan oluşmuş. *e.a.-* *oily, greasy.*

unguis, *is., ç.* ~gues 1. tırnak, pençe, toynak, 2. *bot.* petalin tırnağa benzer tabanı.

ungula, *is., ç.* ~lae 1. *geom.* (tabana paralel olmayan düzlemlle kesilmiş) kesik koni, kesik silindir, 2. *bot.* bk.: **unguis.**

ungular, *sf.* 1. kesik koni/silindir biçiminde, 2. bk.: **ungual.**

ungulate, *sf.&is.* 1. toynaklı (hayvan), 2. toynaklılar (*Ungulata*) familyasından (at, sığır, davar, vb.), 3. toynakımsı, toynaga benzer, toynak biçiminde. *e.a.-* 3. *hooflike.*

unguligrade, *sf.* toynak üzerinde yürüyen (at, sığır, vb.).

unhair, *f.* 1. saçlarını/tüyülerini/kıllarını yollamak, tüysüz/saçsız bırakmak, 2. (kösele) işlemek, 3. saçları/tüyüleri dökülmek, saçsız/tüysüz kalmak.

unhallow, *gl.f.* *esk.* kutsallığını bozmak, kirletmek, pisletmek; küfretmek. *e.a.-* *desecrate, profane.*

unhallowed, *sf.* 1. kutsallığı bozulmuş, takdis edilmemiş, 2. dinsiz, kâfir, zindik, günahkâr. *e.a.-* 1. *unholy,* 2. *impious, wicked, sinful.*

unhand, *gl.f.* (üzerinden) elini çekmek, bırakmak, koyvermek, salıvermek. *e.a.-* *let go.*

unhandsome, *sf.* 1. çirkin, yakışıklısız, 2. nezaketsiz, kaba, zevksiz, 3. cimri, hasis. 4. ~ly : çirkin/nezaketsiz/kaba/zevksiz bir şekilde, 5. ~ness : çirkinlik, nezaketsizlik, kabalık, zevksızlık. *e.a.-* 1. *ugly, unseemly, unbecoming, unattractive,* 2. *ungracious, discourteous, rude, impolite,* 3. *ungenerous, illiberal, mean.*

unhandy, *sf.* **-handier**, **-handiest** **1.** kullanışsız, elverişsiz. *an ~ tool.* **2.** beceriksiz, acemi, sakar, çolpa, eli işe yakışmaz. *an ~ workman.* **3. unhandily:** (a) kullanışsızca, elverişsizce, (b) beceriksizlikle, acemice, sakarca, çolpacı, **4. unhandiness:** (a) kullanışsızlık, elverişsizlik, (b) beceriksizlik, aceilik, sakarlık, çolpalık, eli işe yakışmama. *e.a.- 1. inconvenient*, *2. clumsy, awkward.*

unhappily, *zf.* **1.** mutsuzlukla, üzüntü ile. **2. bk.:** **unfortunately.** ~ *we never saw her again.*

unhappiness, *is.* mutsuzluk, bahtsızlık, bedbahtlık, üzüntü, keder, yeşil. *e.a.- misery, sadness, sorrow.*

unhappy, *sf.* **1.** mutsuz, bahtsız, bedbaht, talihsiz, üzgün, mahzun, kederli, meyus, **2.** üzücü, esef verici, müessif, uğursuz, meş'um. *An ~ meeting at the wrong time.* **3.** uygunsuz, müsait olmayan, münasebetsiz, yersiz. *An ~ statement, which was certain to hurt someone's feelings.* **4. esk.** baş belası, dert kaynağı, belâlı, netameli, uğursuz. *e.a.- 1. sad, miserable, wretched, sorrowful, downcast, disconsolate, depressed, unlucky, unfortunate, 2. unfortunate, regrettable, deplorable, 3. unfavorable, inauspicious, 4. reprehensible, troublesome.*

unharmed, *sf.* sağ ve salim, zarar görmemiş.

unharness, *gl.f.* **1.** (atın) koşum takımını çıkarmak/cözmek, serbest bırakmak, **2. esk.** (şövalye/savaş atı) zırhını çıkarmak.

unhat, *gs.f.* **-hatted**, **-hatting** *az kul.* (selâm için) şapkasını çıkarmak.

unhealthful, *sf.* **1.** sağlığa zararlı, gayri-sihhî, **2.** sağlıksız, sıhhatsız, hasta. *e.a.- 1. unwholesome, 2. unhealthy.*

unhealthy, *sf.* **-healthier**, **-healthiest** **1.** sağlıksız, sağlığı/sihhati bozuk, hasta, mariz. ~ *animals.* **2. marazî.** *an ~ curiosity* : marazî bir tecessüs, **3.** sağlığa zararlı, gayri sıhî. *an ~ climate.* **4.** ahlâka zararlı, ahlâk bozucu, müfsit. ~ *fiction.* **5. unhealthily** : sağlıksız/hasta/marazî bir şekilde, sağlığa/ahlâka zarar verecek tarzda, **6. unhealthiness** : hastalık, sağlığa zararlı/gayrisihhî olma, ahlâk bozuculuğu, ifsat. *e.a.- 1. sickly, delicate, frail, diseased, 3. unheathful, unhygienic, 4. unwholesome, corrupt.*

unheard, *sf.* **1.** işitilmemiş, işitilmek, duyulmamış, duyulmadık, **2.** duruşması yapılmamış, (mahkemedede) dinlenmemiş, **3. bk.:** **unheard-of.**

unheard-of, *sf.* **1.** eşsiz, emsalsiz, misli görülmemiş, hiç işitilmemiş/duyulmamış, **2.** tanınmayan, tanınmamış, ün yapmamış, şöhret-siz. *a first novel by an ~ writer. an ~ artist.* **3. bk.:** **outrageous.** *e.a.- 1. unprecedented, 2. unknown.*

unheeded, *sf.* ihmâl edilmiş, ihmâle uğramış, alındırış edilmeyen, dikkate alınmayan. *e.a.- disregarded, ignored.*

unheeding, *sf.* ihmâlci, dikkatsiz, umursamaz, dikkat/alındırış etmeyen.

unhelm, *f. esk.* miğferini çıkarmak.

unhelpful, *sf.* yardım etmeyen, işe yaramayan, faydasız, yararsız, faydası/yardımı dokunmayan. *e.a.- useless, uncooperative.*

unhesitating, *sf.* tereddütsüz, ikircimsiz, tereddüt etmeyen/göstermeyen. ~*ly:* tereddüt etmeksizin.

unhinge, *gl.f.* **-hinged**, **-hinging** **1.** menteşelerinden çıkarmak, **2.** menteşelerini sökmek/çıkarmak, **3.** sökmek, ayırmak, **4.** bozmak, kararsızlığı/tereddüde düşürmek. ~ *the balance of world peace.* **5.** (aklını) oynatmak /kaçırmak. *He is quite ~d. Trouble has ~d this poor man's mind.* *e.a.- 3. detach, dislodge, 4. disorder, disrupt, derange, unsettle.*

unhitch, *gl.f.* (bağ/düğüml/yular vb.) çözümek, açmak. *e.a.- unfasten.*

unholy, *sf.* **-liер**, **-liest** **1.** kutsuz, kutsal olmayan, takdis edilmemiş, **2.** kötü, fena, berbat, lânetli, mel'un, bozuk (ahlâk), günahkâr, şeytanî, **3.** müthîş, dehşetli, korkunç, uğursuz. *an ~ noise. to rise at an ~ hour.* **an ~ mess/muddle:** müthîş bir karışıklık, **4. unholiness:** kutsuzluk; kötülük, berbatlık, fenâlik, mel'unluk, günahkârlık, ahlâk bozukluğu, dehşet, korkunçluk, uğursuzluk. *e.a.- 2. wicked, outrageous, sinful, 3. dreadful, terrible, disagreeable, shocking.*

unhono(u)red, *sf.* **1.** şerefleendirilmemiş, **2.** yerine getirilmemiş, miteber sayılmamış, itibar edilmemiş.

unhood, *gl.f.* (motor vb.) kapağını açmak/kaldırmak.

unhook

unhook, *f.* 1. çengelini açmak/çıkarmak, 2. (kopça/kanca vb.) çöz(ül)mek, aç(ıl)mak.

unhoped-for, *sf.* umulmadık, beklenmedik, akla gelmeyen. *an ~ solution/ success. an ~ piece of luck.* *e.a.- unexpected, unanticipated.*

unhorse, *gl.f. -horsed, -horsing* 1. attan düşürmek, 2. (makamdan) düşürmek, iskat etmek, yerinden atmak.

unhouse, *gl.f. -housed, -housing* evinden çıkarmak, kapı dışarı etmek.

unhurried, *sf.* 1. ivedisiz, acelesiz, telâşsız, sakin, 2. ~ly : acele etmeden, telâşsızca, sükûnetle. *e.a.- 1. leisurely, calm, deliberate.*

unhusk, *gl.f.* kabuğunu soymak.

unhysterical, *sf.* dönüşümcesiz, isterisiz. ~ly : dönüşümcesizce, isterisizce, isteriye kapılmışdan.

uni- ön ek "tek, bir" anlamı katar. ör.: *unicellular, unifoliate.*

unialgal, *sf.* tek yosun gözeli. *a ~ culture.*

Uniat(e), *sf.&is.* Papanın yetkilerini tamakla beraber Ortodoks ayinleri yapan kilise mensubu. **Uniatism** : bu tür inanış/ayın.

uniaxial, *sf.* 1. tek eksenli, 2. (tetragonal/hekzagonal sisteme mensup kristaller gibi) çift kırınlı fakat tek eksenli, 3. *bot.* tek dallı: ucunda çiçek bulunan tek daldan ibaret, 4. ~ly : tek eksenli olarak.

unicameral, *sf.* tek meclisli (parlamento). ~ism : tek meclis sistemi. ~ly : tek meclis (sistemi) ile.

UNICEF = United Nations International Children's Emergency Fund.

unicellular, *sf.* tek gözeli/hücreli. ~ity : tek gözelilik.

unicolored, *sf.* tek renkli.

unicorn, *is.* 1. tek boynuzlu at (efsanevi yaratık), 2. İncil'de sözü geçen ve yabanı öküz veya su aygırı olduğu tahmin edilen yaratık.

unicostate, *sf.* 1. tek kaburgalı, 2. *bot.* tek damarlı (yaprak).

unicycle, *is.* tek tekerlek(li bisiklet). **unicyclist** : tek tekerlekli bisikletli.

unidentified, *sf.* 1. kimliği belirsiz, tanınmayan, bilinmeyen, meçhul, teşhis edilemeyeen. *An ~ man was seen near the scene of the mur-*

der. 2. ~ flying object : uçan daire. *e.a.- 2. flying saucer.*

unidirectional, *sf.* tek yönlü. ~ly: tek yönlü olarak.

uniface, *is.* tek yüzlü madenî para (ikinci yüzü baskısız/düz).

unifactorial, *sf.* *biy.* tek etkenli, tek "gen"li.

unifiable, *sf.* birleş(tiril)ebilir.

unifie, *sf.* birleştirten. *e.a.- unifying, uniting.*

unification, *is.* 1. birleş(tir)me, 2. birlik. *e.a.- 2. union.*

unificationist, *is.* birlikçi, (siyasi) birlik taraftarı.

unified, *sf.&f.* 1. *bk.:* **unify** (*geç.z.&ssf.*), 2. birleş(tiril)miş, birleşik. ~ **command ABD** ordu grubu: bir kumanda altında birleştirilmiş kara, deniz ve hava orduları, 3. ~ **field theory** fiz. birleşik alan kuramı: birkaç fizik kuramını birleştirerek elde edilen ve bunların yalnız başına izah edemediği olayları kapsamlı olarak açıklayabilen geniş kuram. Maxwell'in elektromanyetik teorisi, Einstein'in elektromanyetizma, yer çekimi ve izafiyet teorilerini birleştirten kuram gibi.

unifier, *is.* birleştirten, birleştirici.

unifilar, *sf.* tek iplikli, tek telli, yalın, tek kat.

uniflorous, *sf. bot.* tek çiçekli.

unifoliate, *sf. bot.* 1. tek yapraklı, 2. *bk.:* **unifoliolate.**

unifoliolate, *sf.* bileşik tek yapraklı, bileşik yapılı tek yaprağı olan (portakal gibi).

uniform¹, *sf.* 1. tek düzen, tek biçim, yekenesak, bir biçimli, mütecanis, değişmez şekilli, hep bir şekilde, benzer. *a ~ color. rows of ~ houses. a ~ nationwide building code.* 2. düzgün, muntazam, düzgün. *a ~ surface.* 3. sabit, değişmez, bir kararda, aynı tarzda. ~ *kindness. ~ temperature.* 4. bağıdak, çelişmez, aynı fikirde ve görüste. ~ *interpretation of laws. e.a.- 1-3. invariable, constant, regular, similar, alike, undiversified, unvariegated, 4. consistent. k.a.- various, irregular.*

uniform², *is.* 1. üniforma, resmî elbise, asker elbiseleri. **full** ~ : büyük üniforma, tıerasim elbiseleri. **military** ~ : askerî üniforma. asker el-

bisesi. **naval** ~ : bahriye üniforması/elbiseleri. **out of** ~ : üniformasız, **2.** haberleşmede U harfini temsil eden kelime.

uniform³, *glf.* **1.** tekdüzeleştirilmek, birbirçimli yapmak, yeknesak/mütecanis hâle getirmek, düzgünleştirilmek, birbirine benzetmek, **2.** üniforma giydirmek. ~ed: üniformalı, resmî elbiseli, üniforma giymiş.

uniformalize, *glf.* **-ized**, **-izing** *az kul.* tekdüzeleştirilmek, bir biçimli yapmak, yeknesak/mütecanis bir sistem hâline getirmek, düzgünleştirilmek.

uniformitarian, *sf.&is.* **1.** tekdüzel, tekdüzeci, tekdüzelik kuramı taraftarı, **2.** *jeol.* jeolojik değişim süreçlerinin her çağda aynı olduğunu savunan (kuram). ~ism: tekdüzelik kuramı, jeolojik değişim süreçlerinin her çağda aynı olduğu kuramı. Aynı etki ve kuvvetlerin aynı olay ve değişimleri doğurduğunu savunur. *bk.:* **catastrophism**.

uniformity, *is., ç.* **-ties** **1.** tekdüzenlik, türdeşlik, bir biçimlilik, biçimdeşlik, yeknesaklık, tecanüs, değişimzilik, birbirine benzerlik, **2.** tekdüzenli/bir biçimli/türdeş/yeknesak/mütecanis şey. *e.a.- 1.* *uniformness, homogeneity, sameness.*

uniformly, *zf.* tekdüzenle, bir biçimli/türdeş/olarak, yeknesak/mütecanis bir şekilde.

uniformness, *is. bk.:* **uniformity** (1).

unify, *glf.* **-fied**, **-fying** birleştirirmek, bir yapmak, tek vücut hâline getirmek.

unijugate, *sf. bot.* tek ikiz, bir tek ikiz yapraklıği olan. ~ **leaf**: tek ikiz yaprak.

unilateral, *sf.* **1.** tek yanlı/taraflı. **a ~ declaration of independence**: tek taraflı bağımsızlık ilâni, **2.** yalnız bir tarafla ilgili, yalnız bir taraflı etkileyen, **3.** tek yüzeyli/yiçil, ters yüzü olmayan (Möbius şeridi gibi), **4.** *huk.* yalnız bir tarafla sorumluluk yükleyen veya imtiyaz veren, **5.** *bot.* (çiçek/yaprak vb.) bütün organları ekse-nin bir tarafında bulunan, **6.** yalnız baba veya yalnız ana tarafından sülâlesi bilinen veya bu sülâle ile ilgili. *bk.:* **bilateral**, **7. tip** bedenin tek bir tarafını etkileyen.

unilateralism/unilaterality, *is.* tek yanlılık/taraflılık.

unilaterally, *zf.* tek yanlı/taraflı olarak.

unilinear, *sf.* dizisel, müteselsil, basitten bilesiğe doğru bir dizi gelişim evreleri geçiren. *a ~ cultural sequence.*

unilingual, *sf.* tek dilli, tek dil konuşan, tek dilde yazılmış.

unilateral, *sf.* tek harfli, tek harften oluşan

unillusioned, *sf.* yanılsamaz, sanırsız, hâ-yale/kuruntuya kapılmayan, hayalsız, kuruntusuz, görüşünde aldanmayan.

unilobed, *sf.* tek yuvarlı, tek yuvaraklı, tek kulaklı.

unilocular, *sf. bot. zool.* tek boşluklu/oyuklu, tek gözü/hücreli.

unimaginable, *sf.* tasavvur edilemez, akla siğmaz, tasavvuru/tahayyülü/anlaşılmazı ola-naksız.

unimaginably, *zf.* tasavvur edilemeyecek şekilde.

unimaginative, *sf.* imgelemi dar, hayalde yoksun, hayal gücü zayıf, yaratma kabiliyetinden yoksun.

unimpaired, *sf.* hiç bozulmamış/örselenmemiş, zarar görmemiş, sağlam.

unimpassioned, *sf.* heyecansız, sakin, soğukkanlı, temkinli, ağırbaşlı, kendine hâkim. *e.a.- sober.*

unimpeachable, *sf.* **1.** kusursuz, kusur bulunamaz. *He is of an ~ character. an ~ reputation. an easy and ~ literary style.* **2.** güvenilir, şüphe götürmez, her türlü şüpheden azade. *information from an ~ source.* **3. ~ness:** kusursuzluk. *e.a.- 1. blameless, impeccable, faultless, irreproachable*

unimpeachably, *zf.* kusursuz bir şekilde, şüphe götürmez derecede.

unimpeded, *sf.* engelsiz, engellenmemiş.

unimportance, *is.* önemsizlik.

unimportant, *sf.* önemsiz, ehemmiyetsiz. ~ly: önem vermeden, mühimsemeksizin.

unimposing, *sf.* gösterisiz, heybetsiz, görkemsiz, ihtişamsız, etkisiz. *e.a.- unimpressive.*

unimproved, *sf.* **1.** geliş(tiril)memiş, ıslah edilmemiş, düzeltilmemiş, **2.** (sağlık vb.) iyileşmemiş, düzelmemiş, iyileşmeye yüz tutmamış. ~ *health.* **3.** (toprak) sürülmemiş, ekilmemiş, üzerine konut yapılmamış. ~ **road**: ham toprak yol. ~ *land.* **4.** ihmale uğramış, yarar sağlanamamış, yüzüstü bırakılmış, yararlanılmamış, kul-

unincorporated

lanılmamış, elden kaçırılmış. *wasted time and ~ opportunities.* 5. *esk.* denenmemiş. *e.a.-4. neglected, unused.*

unincorporated, *sf.* 1. şirketlenmemiş, şirket olarak tescil edilmemiş, 2. kurumlaşmamış, örgütlenmemiş, yönetim örgütleri tamamılanmamış (köy, kasaba, şehir, vb.), 3. birleşti-rilmemiş, bir araya getirilmemiş/toplanmamış, dağınık, tertipsiz, düzensiz. *Many ~ research notes are appended to the text of the book.*

uninformative, *sf.* bilgi vermeyen, öğretmeyen, aydınlatmayan, öğretici/aydınlatıcı değil. *~ly* : bilgi vermekszin, öğretmeksizin, aydınlatmaksızın.

uninhabited, *sf.* 1. oturulmamış, ikamet edilmemiş, 2. issız, boş, tenha.

uninhibited, *sf.* 1. yasaklanmamış, mene- dilmemiş, kısıtlanmamış, tahdit edilmemiş, 2. serbest, âdet ve törelerle sınırlı değil. *~ly* : yasaklanmadan, serbestçe, kısıtsız olarak. *~ness* : kısıtsızlık, serbestlik, yasaklanmama.

uninjured, *sf.* 1. yaralanmamış, incinme- miş, 2. hasarsız, hasar görmemiş.

uninitiate, *sf.* acemi, tecrübe- siz, işe alı- mamiş. *e.a.- inexperienced.*

uninspired, *sf.* 1. cansız, sönükk, heyecan- sız, çekici olmayan. *an ~ performance.* 2. esin- lenmemiş, ilham almamış, hayal gücü zayıf, yaratıcı zekâdan yoksun. *an ~ teacher.* *e.a.-1. lifeless, 2. unimaginative.*

unintelligence, *is.* akılsızlık, zekâsızlık, aptallık, ahmaklık, kalın kafalılık, budalalık.

unintelligent, *sf.* 1. akılsız, kafasız, aptal, ahmak, kalın kafalı, bндala, 2. *~ly* : akılsızca, kafasızca, aptalca, ahmakça, budalaca. *e.a.-1. dull, stupid, unwise.*

unintelligibility, *is.* anlaşılmazlık, muğ- laklık, anlaşılmama zorluğu/olanaksızlığı.

unintelligible, *sf.* anlaşılmaz, muğlâk. *~ness* : *bk.: unintelligibility.*

unintelligibly, *zf.* anlaşılmaz/muğlâk bir şekilde.

unintentional, *sf.* kasıtsız, istemeden yapı- lan/vuku bulan. *~ly* : istemeyerek, kasıtsız ola- rak.

uninterested, *sf.* 1. ilgisiz, alâkasız, bîgâne, kayıtsız, alârmaz, alâriş etmez, lâkayt, 2. (mafî) çıkarı/menfaati olmayan, 3. *~ly* : ilgi- sizce, kayıtsızca, alârmaksızın, alâkasız/bigâ-

ne/lâkayt bir şekilde, 4. *~ness* : ilgisizlik, alâkasızlık, kayıtsızlık, alârmazlık, lâkaydı. *e.a.-1. disinterested, indifferent, unconcerned.*

uninteresting, *sf.* ilginç/çekici olmayan, can sıkıcı, yavan, tatsız.

uninterrupted, *sf.* kesintisiz, aralıksız, fa- silasız, sürekli, devamlı, inkıtasız. *~ly* : kesintisiz/ aralıksız olarak, fasılasız/sürekli/devamlı bir şekilde, ara vermeden. *~ness* : kesintisizlik, süreklilik, devamlılık.

uninucleate, *sf.* tek çekirdekli/nüveli. *a ~ yeast cell.*

unicocular, *sf. bk.: monocular.*

union, *sf. & is.* 1. birlük +, ittihat, 2. birleş- (tir)me, bağla(ş)ma. *a gracious ~ of excellence and strength.* 3. sendika. **trade** ~ : sendika, lon- ca. **join a ~** : sendikaya/birliğe girmek. *~ card* : sendika (kimlik) kartı. ~ **label** : sendika etiketi/ yaftası, giyim eşyasının sendika üyeleri tarafından yapıldığını gösteren etiket. ~ **shop** : sendikaya bağlı kuruluş, yalnız sendika üyelerini ve- ya üye olmayı taahhüt edenleri işe alan kuruluş. ~ **suit** : iç tulumu, vücuta sıkıca oturan birbiri- ne bitişik fanilâ ve don, 4. cemiyet, dernek, 5. birleşik, karma. ~ **catalogue** : birleşik kata- log, birçok katalogun içindekileri alfabetik ola- rak gösteren katalog. ~ **church** : karma kilise, birçok mezhep mensuplarının ortak kilisesi, 6. **the Union** *bk.: United States*, 7. bayrakta birliği simgeleyen işaret. (ABD bayrağındaki yıldızlı mavi kısım gibi), 8. evlilik, (cinsel) bir-leşme, 9. *nüü*. iltisak borusu, rakor, 10. (doku- ma) karma kumaş: iki veya daha fazla çeşit ip- likten dokunmuş kumaş, 11. ~ **down** : (imdat istemek için) ters asılmış bayrak. *e.a.-1. unity, alliance, 2. combination, 4. association, 8. wed- lock.*

unionisation, *is. Brit. bk.: unionization.*

unionise, *f. -ise, -ising Brit. bk.: unioni- ze.*

unionism, *is.* 1. birlikçilik, birlük taraftarlı- ğı, ortak amaca ulaşmak için kuvvetleri birleş- tirme ilkesi, 2. sendikacılık, 3. *b.h.* (İç Savaşlar esnasında) ABD'ne bağlı kimse.

unionist, *is.* 1. birlikçi, birlük taraftarı, 2. sendikalı, sendika üyesi, sendikacı, 3. *b.h.* (İç Savaşlar esnasında) ABD'ne bağlı kimse, 4. *Brit.* (a) İrlanda ile hukukî birleşme taraftarı, (b) Muhafazakâr Parti üyesi.

unionization, *is.* **1.** sendikalaş(tır)ma, sendika kurma; birleş(tır)me, birlik sağlama, **2.** sendikalar kanununa bağlı olma, **3.** (gaz vb.) iyonlaştırmama.

unionize, *f.* **-ized, -izing** **1.** sendikalaş(tır)mak, sendika kurmak, **2.** birleş(tır)mek, birlik sağlamak/teşkil etmek, **3.** sendikalar kanununa bağlı olmak, **4.** (gaz vb.) iyonlaştırmamak, iyonlarını nötürleştirmek. *Brit:* (1-3 için) **unionise**.

union jack, *is.* **1.** (bayrağın köşesindeki) birlik simgesi (ABD bayrağındaki yıldızlı mavi dikdörtgen gibi), **2.** birlik/sendika bayrağı, **3.** Ingiliz bayrağı.

Union of South Africa, *is.* Güney Afrika Birliği. Yeni adı: **Republic of South Africa**.

Union of Soviet Socialist Republics : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği. *kis.:* **USSR/U.S.S.R. = SSCB. Soviet Union, Russia, Soviet Russia d.d.**

uniparental, *sf.* tek ebeveynli. **-ly:** tek ebeveynle.

uniparous, *sf.* **1. zool.** tek döllü, tek doğuran, bir batında tek yavru/yumurta üreten, **2. bot.** tek eksenli, tek eksen etrafında gelişen. **a ~ cyme:** tek eksenli talkım.

unipersonal, *sf.* **1.** tek şahsiyetli, tek şahsılı, tek şahıs gibi görünen, **2. gr.** tek bir şahsı (genellikle 3. tekil şahsı) bulunan (fiil), **4. ~ity:** tek şahsılılık.

unipetalous, *sf. bot.* tek taç yapraklı, tek petalli.

uniplanar, *sf.* tek düzlemlı, düzlemsel, iki boyutlu.

unipod, *is.* tek ayaklı, tek bacaklı, tek destekli. **~ support for camera**.

unipolar, *sf.* **1. fiz.** tek ucaklı, tek kutuplu/polariteli, **2. anat.** tek süreçeli. **~ spinal nerve.** **3. ~ity:** tek ucaklılık, tek kutupluluk, tek süreçlilik.

unipotent, *sf. biy.* tek tür: yalnız bir çeşit doku üreten (göze).

unique, *sf. & is.* **1.** tek, biricik, yegâne. *His ~ concern was the future of his children.* **2. eşsiz**, emsalsız, eşi bulunmaz, kıyas kabul etmez, **3. ~ly:** tek olarak, eşsiz/emsalsız bir şekilde, **4. ~ness:** teklik, biricilik, yegânelik, eşsizlik, emsalsızlık. *e.a.- 1. single, sole, 2. peerless, incomparable, unequaled.*

uniramous = uniramous, *sf.* tek dallı, tek çikintili.

uniseptate, *sf. biy.* tek bölmeli/bölümlü.

unisex¹, *sf.* tek tür, her iki cinse uygun, cins/cinsiyet farkı gözetmeyen. **~ clothes. a ~ shop. the ~ fashion.**

unisex², *is.* (elbisede, saç kesmede vb.) tek türlü, ayırmsızlık, kadın erkek farkı gözetmeyecek.

unisexual, *sf.* **1.** tek türel, bir cinse ait, **2.** tek eşeyli, yalnız eril veya dişil organı olan (çiçek, hayvan). **a ~ flower.** **3. ~ity:** tek türelilik, tek eşeylilik, **4. ~ly:** tek türelli/tek eşeyli olarak.

unison, *is.* **1.** (müzik notalarında/seslerde) eş perdelik, aynı perdeden olma, **2. ahenk**, uygunluk, **3. birlik**, beraberlik uyuşma. **in ~:** birlikte, beraber, tam bir ahenk içinde, hemahen, hep bir ağızdan. **They answered in ~:** Hep bir ağızdan cevap verdiler. **act in ~:** hep birlikte davranışmak. *e.a.- 2. harmony, accord, concord.*

unisonal = unisonant = unisonous, *sf.* ahenkli, aynı perdeden/birlikte yapılan, birbirine uygun.

unit, *is.* **1.** birim, vahit. **~ of measurement.** **~ of length/time/mass.** **2.** blok, takım, düzen. **a housing unit:** blok evler. **heating ~:** ısıtma düzeni, **3. ünite**, bir bütün oluşturan parçalardan her biri, **4. birey**, fert, **5. bir**, en küçük pozitif tam sayı, **6. ~'s place d.d.** birler basamağı: tam sayıda sağdan ilk, ondalık sayıda virgülün solundaki ilk sayı, **7. (üniversitede) puan**, **8. As.** birlik, askerî kit'a, **9. ecz.** ünite, belirli etki hulse getiren ilâç/ası/serum miktarı.

Unitarian, *sf. & is.* **1.** Tek tanrı(cılık): Allahın birliğine inanan ve Teslis akidesini reddeden (Hristiyan mezhebi), **2.** Tek tanrıçı, Tevhitçi, bu mezhebe, **3. k.h.** merkeziyetçi, merkezî/tek hükümet yanlısı, **4. k.h. bk.:** **unitary**, **5. ~ism:** (a) Tek tanrıçılık, Tevhitçilik, (b) **k.h.** merkeziyetçilik, merkezî/tek hükümet sistemi.

unitarily, *zf.* birimselce, tek tek, birlikçilikle, merkeziyetçilikle.

unitary, *sf.* **1.** birimsel, **2.** birlikçi, birliğe yönelik, **3. bütün**, tüm, tam, bölünmez, tek, **4. merkeziyetçi (hükümet).** *e.a.- 3. whole, indivisible, undivided.*

unit cell

unit cell, is. birim göze, buzşul (kristal) örgüsunü oluşturan en küçük öğe.

unit character, is. birim ırı: tek bir gen ile tümü soya iletilen nitelik (Mendel yasasına göre).

unit circle, *is.* birim (yarıçaplı) çember.

unite¹, *f. united, uniting* **1.** birleş(tir)mek,
2. bağlamak, raptetmek, yapıştmak, **3.** anlaştırmak, fikir birliği sağlamak, ittifak ettmek,
4. (nitelikçe) ortak olmak, ortak özellikler gösternmek, **5.** ortak hareket etmek, birlikte iş görmek, **6.** aynı fikirde/kanaatte olmak, **7.** nikâhla(n)mak, evlen(dir)mek, **8.** mezçetmek, nefsinde toplamak. *to ~ wit and beauty.* **e.a.-** **1.** *amalgamate, consolidate, merge, join, combine, compound, unify, couple, blend, 2. bond, adhere, link, 3. associate, 6. concur.* **k.a.-** *divide, alienate, separate, disconnect, dissolve, dissociate.*

1. James tarafından bastırılmıştır. **Jacobus d.d.**)

united, *sf.* 1. birleşik, birleşmiş, 2. ortak, müsterek, müttesik. *a ~ effort*. 3. ahenkli, uyumlu, hemahen, ahenk hâlinde, 4. ~ly : el birliğiyle, ittifakla, bir elden, birlikte, ahenkli bir şekilde, 5. ~ness : ortaklık, ittifak, uyum, ahenk, 6. ~ front : birleşik cephe. *Western Europe will continue to present a ~ front against the threat of Communist aggression. e.a.- 1&2. combined, unified, 3. harmonious.*

United Arab Emirates, *is.* Birleşik Arap Emirlikleri.

United Arab Republic, *is.* Birleşik Arap Cumhuriyeti: Mısır ve Suriye'den oluşan Cumhuriyet (1958-71).

United Kingdom is Britanya Krallığı

United Kingdom, is: Birlesmis Milletler

United Nations, is. Birleşmiş Milletler.
United States of Amerika, is. Amerika Birleşik Devletleri. kis.: USA/U.S.A. =ABD/ ABD

unit factor, *is*. birim etken: tek bir niteliği soydan soya ileten gen

unitive, *sf.* 1. birleştirici, birleştiriren, birlik sağlayan, 2. birlik+, birlikle ilgili. ~ly : birleştirerek, birlik sağlayarak

unitization, *is.* 1. birleşme, birlik (teşkil etme), 2. birleştirme, 3. uygun parçaları bir araya getirin (pekolme)

unitize, *gl.f. unitized, unitizing* 1. birleştirmek, yapıştmak, perçinlemek. *-d construction*. 2. birimlere/parçalara ayırmak/bölmek. *the added cost of unitizing bulk product*. 3. (büyük bir şirketi) şubelere ayırmak, 4. ~r : otomobil parçalarını paket yapan işçi.

unit magnetic pole, fiz. birim mıknatıssal ucay, manyetik kutup birimi.

unit price, *is*. 1. birim fiyat, 2. toptan/ toplam fiyat, bir mal veya hizmetin bütün masraflarını kapsayan fiyat.

unit pricing, is. birim fiyat koyma, ölçü birimi (metre, kg, vb.) başına fiyatı belirleme.

unit rule, is. birlik kuralları: ABD Demokrat Parti genel kongresinde eyalet çoğunluğunun oyunu tüm eyalete mal etme kuralları.

unit train, is. tek tür yük taşıyan tren (yalnız kömür, yalnız buğday vb. gibi).

unity, *is.*, *c.* **-ties** 1. birlik, vahdet, teknlik, 2. birleşme, ittihat, ittifak, 3. dayanışma, tesanüt, imtizaç, 4. oy /fikir birliği, uyuşma, ahenk, 5. mat. bir, sayı birimi, 6. (edebiyat/sanat) uyum, ahenk, 7. Aristo estetiğine göre sahne eserinin uyması gereken üç temel birlikten (*the three unities*) her biri: *~ of time*, *~ of place*, *~ of action*. **e.a.-** 1. oneness, singleness, singularity, individuality, union, integrity, 2. solidarity, 4. agreement, harmony, accord, 6. concert, harmony.

univalence = **univalency**, is. 1. *kim.* tek değerlik, tek valanslı olma, 2. *biy.* tek kromozomluluk

univalent, *sf.* 1. *kim.* tek değerli/valanslı,
2. *hiv.* tek kromozomlu

univalve = **univalved** = **univalvular**,
sf. & is. 1. tek kabuklu (deniz böceği), 2. tek kabuk

universal¹, *sf.* 1. evrensel, cihanşümü'l, âlemşümü'l, dünya yanında, dünyayı/kâinatı kapsayan. *a ~ law*. 2. her yerde/herkesçe kullanılan/kabul edilen. *a ~ language* : evrensel dil, 3. genel, umumî, herkesi ilgilendiren. ~ **military training** : genel /mecburî askerlik eğitimi. **It's a subject of ~ interest** : O, herkesi ilgilendiren bir konudur. ~ **applause** : umumî takdir/alkış. ~ **suffrage** : genel oy hakkı, 4. külli, her şeyi kapsayan, 5. *man.* tümel. ~ **proposition** : tümel önerme, 6. *mak.* üniversal, her işe elverişli/uygun. *This machine has a ~ use in the home.* ~ **wrench** : *İngiliz anıltarı*

universal², *is.* 1. *man.* tümel önerme, küllî kaziye, 2. evrensel kavram/ilke, 3. zamanla değişmeyen metafizik varlık, 4. *bk.* : ~ **joint**.

universal coupling, *bk.* : **universal joint**.

universal donor, *is.* kani her gruba uyan bağışçı.

universalisation, *is.* *Brit.* *bk.* : **universalization**.

universalise, *f.* **-ised**, **-izing** *Brit.* *bk.* : **universalize**.

universalism, *is.* 1. evrensellik, 2. evrensel bilgi/ilgi/çaba/gayret/faaliyet, 3. *b.h.* evrenselcilik, bütün ruhların sonunda ilâhî affa uğrayacağı inancı.

universalist, *is.* 1. evrensel/çok geniş bilgi sahibi kimse, evrensel faaliyet gösteren kişi, 2. *b.h.* evrenselci: bütün ruhların ilâhî affa uğrayacağına inanan kimse.

universalist(ic), *sf.* evrensel, evrenselçi/ evrenselcilere ait.

universality, *is.*, *ç.* **-ties** 1. evrensellik, cihanşü müllük, âlemşü müllük, dünyayı kapsama, külliyet, 2. her şeye/her işe uygunluk, genellik, umumîlik, 3. geniş/evrensel bilgi (sahibi olma).

universalization, *is.* evrenselleştirme, genelleştirme, umumîleştirme, kapsamını genişletme, herkese/her şeye teşmil etme. *Brit.* : **universalisation**.

universalize, *f.* **-ized**, **-izing** evrenselleştirmek, genelleştirmek, umumîştirmek, kapsamını genişletmek, herkese/her şeye teşmil etmek. *Brit.* : **universalise**. *e.a.* - *generalize*.

universal joint, *is.* *mak.* kardan kavraması, üniversal kavrama. **universal, universal coupling** *d.d.*

universally, *zf.* evrenselce, evrensel bir şekilde, her yerde ve her zaman, ayrıca, istisnâsız, genellikle, herkesçe. *This explanation is not yet ~ accepted. One thing was ~ true. The ~ held opinion is that he is mad.* *e.a.* - *generally, without exception.*

universalness, *is.* evrensellik, genellik, ayrıca.

universe, *is.* 1. evren kâinat, cihan, 2. (a) âlem, dünya, bütün varlıklar, (b) (özellikle) bütün insanlar, insanlık âlemi, 3. *man.* ~ **of discourse** *d.d.* tüm nesneler, bir konuşmanın konusunu oluşturan her şey. *e.a.* - 1. *macrocosm, cosmos*, 2. (a) *earth*, (b) *mankind*.

university, *is.*, *ç.* **-ties** 1. üniversite, bilim evi, darülfünun, 2. üniversiteye bağlı fakülter ve öğrenciler, 3. üniversite binaları/alanı, 4. *Brit. - k.d.* üniversite spor takımı, 5. **open ~ = ~ of the air** : radyo/TV ile yayınlanan üniversite kursları, 6. **redbrick ~** : Oxford ve Cambridge dışında herhangi bir modern üniversite.

univocal, *sf. & is.* tek anlamlı (kelime). ~ly : tek anlamlı olarak.

unjust, *sf.* 1. haksız, insafsız, adaletsiz, adalete aykırı. ~ *criticism*. 2. esk. imansız, haysiyetsiz, namussuz. *e.a.* - 1. *inequitable, undeserved, wrongful, unrighteous*, 2. *faithless, unfaithful, dishonest*.

unjustifiable, *sf.* haksız, yersiz, gereksiz. *an ~ decision*.

unjustly, *zf.* haksız olarak, insafsızca, adalete aykırı olarak.

unjustness, *is.* haksızlık, insafsızlık, adaletsizlik.

unkempt, *sf.* 1. taranmamış, pürsek, dağınık, ihmâl edilmiş. ~ *hair*. 2. bakımsız, intizamsız, düzeltilmemiş, karmakarışık. ~ *individuals*. ~ *hotel rooms*. 3. işlenmemiş, kaba. ~ *prose*. 4. ~ly : dağınık/ ihmâl edilmiş vaziyette, bakımsız/karmakarışık durumda, 5. **~ness** : bakımsızlık, dağınıklık, ihmâl, intizamsızlık, keşmekeş. *e.a.* - 1. *uncombed*, 2. *untidy, disheveled, messy*, 3. *rough, unpolished, crude*.

unkenned = **unkend** = **unkent**, *sf.* *Isk. - k.d.* bilinmeyen, tanınmayan, yabancı. *e.a.* - *unknown, strange*.

unkennel, *gl.f.* **-neled**, **-neling** (veya *Brit.* **-nelled**, **-nelling**) 1. (köpek, tilki vb. kulübesinden/ininden) dışarı çıkarmak, salıvermek, serbest bırakmak, 2. açıklamak, ifşa etmek, açığa vurmak, aydınlatmak. *e.a.* - 1. *release*, 2. *reveal, disclose, uncover*.

unkind, *sf.* 1. insafsız, haksız, 2. acımasız, merhametsiz, şefkatsız, zalim, gaddar, 3. sert. *an ~ climate*. 4. **~ness/ ~liness** : insafsızlık, haksızlık, acımasızlık, merhametsizlik, zalimlik, gaddarlık, sertlik. *e.a.* - 1&2. *harsh, cruel, 3. inclement, bleak*.

unkindly

unkindly, *sf.&zf.* **1.** insafsız(ca), acımadan, merhametsiz(ce), gaddar(ca), zalim(ce). **an** ~ **fate** : zalim bir kader, **2.** sert(çe), kaba(ca). ~ **weather**. "Do it yourself!" said Joe ~. **3.** hatırlıcı, dostane olmayan. *to take a comment* ~. **Don't take it** ~ : Hatiroviz kırılmışın.

unkink, *f.* (düğüm vb.) açmak, çözme, düzeltmek, gevşetmek. *e.a.- straighten, untwist, relax.*

unknit, *f.* **-knitted/-knit, -knitting** **1.** (ör-gü vb.) sök(ül)mek, çöz(ül)mek, aç(il)mak, gevşetmek, **2.** zayıfla(t)mak, tahrif etmek/olmak, yık(il)mak, **3.** (kırışık/buruşuk vb.) düzelt(t)mek. *e.a.- 1. untie, unfasten, undo, unravel, 2. weaken, destroy, undo, 3. smooth out.*

unknowable, *sf.&is.* **1.** bilinemez/ anlaşılamaz (sey), bilinmesi/anlaşılması olanaksız (şey), **2. the Unknowable** *fel.* bilenemeyen gerçek: bütün olayların ötesinde var olan fakat insan zekâsının anlamaktan âciz olduğu gerçek, **3. -ness** : bilinemezlik/anlaşılamazlık, bilinme/anlaşılma olanaksızlığı, **4. unknowably** : bilmeden, anlayamadan, bilmeksizin, anlamaksızın.

unknowing, *sf.* **1.** bilgisiz, habersiz, cahil, **2. -ly** : bilmeden, bilmeksizin, habersizce, haberi olmadan. *e.a.- 1. ignorant, unaware.*

unknown, *sf.&is.* **1.** bilinmeyen/meçhul/yabancı (kimse/şey). *An ~ man has stolen all our money. an ~ quantity.* **2.** keşfedilmemiş, tanımlanmamış, araştırılmamış, doğrulanmamış, tahlük edilmemiş, **3. mat.** bilinmeyen, meçhul, bilinmeyen niceliği gösteren harf: x, y, z gibi, **4. ~ Soldier** : Meçhul asker. *Brit: ~ warrior d.d.*

unlabo(u)red, *sf.* **1.** zahmetsiz, kolay, doğal, **2. ekilmemiş, işlenmemiş.** *e.a.- 1. natural, easy, 2. unworked, untilled.*

unlace, *gl.f.* **-laced, -lacing** **1.** (kundura, korse, vb.) bağını çözme/ açmak/ gevşetmek, **2.** bağını çözerek çıkarmak, **3. esk. bk.: disgrace.** *e.a.- 1. untie, unfasten, loosen.*

unlade, *f.* **-laded, -lading** (gemi vb.) yükünü boşaltmak *e.a.- discharge, unload.*

unladylike, *sf.* hanıma/hanımlığa yakışmayan.

unlaid, *sf.* **1.** serilmemiş, döşenmemiş, yerleştirilmemiş, **2.** (ölü) gömülmeye hazırlanmamış, kefenlenmemiş, **3.** (halat) büükülmemiş, **4.** yataştırılmamış, teskin edilmemiş.

unlash, *gl.f.* (bağını) çözmek, açmak, gevşetmek.

unlatch, *f.* (mandal) aç(il)mak.

unlawful, *sf.* **1.** kanunsuz, yolsuz, gayrikanuni, gayrimeşru, yasalara/kanunlara aykırı, haram, **2. piç, gayrimeşru, 3. -ly** : kanunsuz/ yolsuz olarak, gayrikanuni/gayrimeşru bir şekilde, yasalara/kanunlara aykırı olarak, **4. ~ness** : kanunsuzluk, yolsuzluk, yasalara/kanunlara aykırılık. *e.a.- 1. illegal, illicit, 2. illegitimate, bastard, natural.*

unlay, *gl.f. -laid, -laying* (halatın) iplerini ayırmak, bükümünü çözmek. *e.a.- untwist.*

unlead, *gl.f.* **1.** kurşunlarını çıkarmak, **2. bas.** satırlar arası kurşunlarını çıkarmak

unleaded, *sf.* **1.** kurşunsuz (benzin), **2. bas.** satırlar arası anterlinsiz. *e.a.- 1. nonleaded.*

unlearn, *f.* **-learned/-learnt, -learning** **1.** unutmak, (bilgi) akılda çıkmak, **2.** (zararlı/ yanlış şeyi) öğrenmemek. *e.a.- 1. forget.*

unlearned, *sf.* **1.** cahil, tâhsilsiz, bilgisiz, **2.** (ders, hüner, vb.) öğrenilmemiş, bellenmemiş, **3.** (tavr, davranış, vb.) kendiliğinden/ çalışmadan öğrenilmiş. ~ly: bilgisizce, cahilâne, öğrenmeden, tâhsil görmeden. *e.a.- 1. ignorant, uneducated, illiterate, untaught.*

unleash, *gl.f.* ipini/tasmasını çözmek, salıvermek, serbest bırakmak.

unleavened, *sf.* mayasız (hamur, ekmek).

unless¹, *bağ.* ~mez ise, ~mediği takdirde, ~mediğe, meğer ki. **Don't shoot ~ you're attacked** : Hüküma uğramadıkça/uğramazsanız/ uğramadığınız takdirde ateş etmeyin. **We shall go ~ it rains** : Yağmur yağmazsa gideceğiz. **I won't write ~ he writes first** : İlk önce o mektup yazmazsa ben de yazmayağım. **You don't get paid ~ you work** : Çalışmazsan para kazanmazsan. ~ otherwise stated : aksi söylenenmediği takdirde. **NOT**: Hayal ve tasavvur edilen olaylar için **UNLESS** kullanılmaz. Örneğin: "If he weren't so silly he would understand" : O kadar aptal olmasa anlardı. **If I hadn't stopped him he would have jumped** : Engel olmasam atlayacaktı." cümlelerini "Unless he were so silly... Unless I had stopped him..." şeklinde söylemek yanlıştır.

unless², *e.* -den başka, ... müstesna, ...olmazsa. **Nothing will come of it, ~ disaster** : Felâketten başka bir sonuç vermez. ~ a **miracle, he'll not be back in time** : Bir mucize müstesna, vaktinde dönemez. *e.a.- except, but, save.*

unlettered, *sf.* **1.** okumamış, cahil, tâhsîsiz, eğitilmemiş, **2.** okuma yazması yok, ümâni, **3.** (mezar taşı vb.) yazısız, kitabesiz. *e.a.- 1. uneducated, ignorant, 2. illiterate.*

unlicensed, *sf.* **1.** belgesiz, vesikasız, ehliyet(name)siz, **2.** izinsiz, ruhsatsız, lisanssız, **3.** dizginsiz, zapedilmez, menedilmez, sınırsız, tahditsız. *e.a.- 2. unauthorized, 3. unbridled, unrestrained.*

unlicked, *sf.* **1.** yalanımamış, yalanıp kurulmamış, **2.** şekilsiz, biçimsiz, yontulmamış, hamhalat, kabasaba, haylaz. **an ~ cub** : yontulmamış delikanlı. **He was just an ~ kid when I knew him** : Onunla tanıştığım zaman haylaz bir çocuktu.

unlike¹, *sf.* **1.** farklı, birbirine benzemez. **She's very ~ her mother** : Annesine hiç benzemez. **They're completely ~ (each other)** : Birbirinden tamamıyla farklıdır. *The two problems are quite ~.* **2.** eşit olmayan. *contributed ~ amounts.* *e.a.- 1. different, dissimilar, diverse, 2. unequal.*

unlike², *e.* **1.** -den farklı. **act ~ others** : başkalarından farklı davranışmak, **2.** âdeti değil, genellikle...değil, ... yâkışmaz. **It is ~ her to be cross** : Genellikle huysuz değildir (Huysuzluk ona yâkışmıyor). **It's ~ him to be late** : **he's usually on time** : Geç kalmak âdeti değildi, genellikle vaktinde gelirdi (Nâsilâa bugün geç kaldı). **That was most ~ him** : O hiç de böyle değildi/yapmadı.

unlikeness = unlikeness, *is.* olanaksızlık. *His present financial status adds to the ~ of his attending college.* *e.a.- improbability.*

unlikely, *sf.&zf.* **1.** olanaksız, olasısız, muhîtemel değil, ihtîmal verilemez. *He is ~ to win the race. They're ~ to marry.* **2.** beklenemez, umulmaz, başaracagi/doğruluğu/gerçekleşceceği şüpheli. *an ~ undertaking. an ~ story.* *His nomination seemed an ~ event.* *e.a.- 1. improbable, 2. unpromising.*

unlimber, *is.&glf.* **1.** (topun) toparlağını çikarma(k), **2.** işe hazırlama(k).

unlimited, *sf.* **1.** sınırsız, kısıtsız, kayıtsız, pek geniş, vasi. ~ *authority.* ~ *space.* **2.** sonsuz, sayısız. ~ *funds of money. a ticket that allows ~ travel on buses.* **3.** kayıtsız şartsız. ~ *surrender of the enemy.* **4.** ~ly : sınırlamadan, kısıtlamaksızın, kayıtsız şartsız olarak, **5.** ~ness : sınırsızlık, kısıtsızlık, kayıtsızlık, genişlik, vü'sat, sonsuzluk, sayısızlık. *e.a.- 1, 2. unconstrained, unrestrained, unfettered, boundless, limitless, infinite, vaste, unbounded, unconfined, unrestricted.*

unlink, *f.* **1.** (halka vb.) çöz(ül)mek, ayırmak, aç(il)mak, **2.** ~ed : ayrı, çözülmüş, bağlı olmayan. *e.a.- 1. unfasten, separate, detach, disconnect.*

unlisted, *sf.* **1.** listeye girmemiş/yazılmasız, **2.** gizli, rehberde bulunmayan (telefon numarası), **3.** borsada işlem görmeyen.

unlive, *glf. -lived, -living* **1.** geçmiş unutmak, geçmişin etkilerini silmek/yok etmek. *History cannot be ~d.* **2.** geçmişî telâfi edecek şekilde yaşamak. *e.a.- 1. annul, reverse, live down.*

unload, *f.* **1.** yükünü boşaltmak, tâhliye etmek. *We began to ~ the bricks from the truck. The ship is ~ing.* **2.** üzerinden yükü kaldırma/almak, yükünü hafifletmek, **3.** (yolcu) indirmek, boşaltmak. *The bus is ~ing (its passengers) in front of the house.* **4.** (silâhi) boşaltmak, mermilerini çıkarmak, **5.** (a) derdini dökmek, açılmak, (b) ağızına geleni söylemek. **He ~ed his anger on me** : Öfkесini benden çıkardı. **6.** (kalan mal) satarak elden çıkarmak, **7.** ~er : boşaltan (kimse/makine), boşaltma/tâhliye amelişi.

unlock, *f.* **1.** (kilit, kapı, vb. anahtarla) açmak. *He ~ed the door and turned the handle to open it.* **2.** açıklamak, meydana çıkarmak, (sır vb.) çözmek, **3.** ~able: açılabilir, **4.** ~ed : kilitlenmemiş, açık. *e.a.- 1. open, undo, 2. reveal, disclose, release.*

unlooked-for, *sf.* beklenmeyen, umulmayan, beklenmedik, umulmadık. *e.a.- unexpected, unforeseen.*

unloose, *glf. -loosed, -loosing* **1.** gevşetmek, serbest bırakmak, (yumruk vb.) açmak, **2.** (bağ, zincir vb.) çözmek. *e.a.- 1. loosen, relax, 2. release, unfasten, untie, undo.*

unloosen, *glf. bk.:* **unloose.**

unlovable

unlovable, *sf. bk.:* **unlovely**.

unloved, *sf.* sevilmeyen.

unloveliness, *is.* sevimsizlik, çirkinlik.

unlovely, *sf.* 1. sevimsiz, çirkin, 2. cazibe-siz, nahoş, çekiciliği olmayan. *e.a.- unattractive, ugly, unpleasant, disagreeable, objectionable.*

unloving, *sf.* sevmeyen, soğuk, sert.

unlucky, *sf. -luckier, -luckiest* 1. talihsiz, bahtsız, şanssız. *She was ~ in love. an ~ man.* 2. uğursuz, meymentesiz, aksi. *an ~ day. 13 is an ~ number.* *e.a.- 1. ill-fated, unsuccessful, hapless, 2. ominous, inauspicious, disastrous, ill-omened.*

unmade, *sf.* 1. yapılmamış, düzeltilmemiş. *an ~ bed.* 2. (*kuşçulukta*) *bk.:* **unmanned** (2).

unmake, *glf. -made, -making* 1. bozmak, harap/tahrip etmek, 2. azletmek, tart etmek, yet-kisini/rütbesini/nievkiini elinden almak, rütbesini indirmek/tenzil etmek, 3. tabiatını/tutumunu vb. değiştirmek, 4. eski hâline getirmek, 5. ~r : bozan, harap/tahrip eden, tabiatını vb. değiştiren, eski hâline getiren kimse. *e.a.- 1. undo, destroy, ruin, 2. depose, demote.*

unmalicious, *sf.* iyi niyetli, kötücül/kötü niyetli değil, kasıtsız. ~ly : iyi niyetle, kasıtsız olarak.

unman, *glf. -manned, -manning* 1. cesaretini/maneviyatını kırmak, korkutmak, sindirmek, 2. enemek, hadim etmek, erkeklikten çıkarımk, 3. esk. kadınlaştırmak, erkeklik niteliğinden mahrum etmek, 4. adamsız bırakmak, (ge-miden/kaleden) adamları çıkarmak. ~ a ship. *e.a.- 1. disharten, 2. castrate, emasculate.*

unmanageable, *sf.* yönetilemez, yönetilmesi/idaresi güç, (çocuk) ele/avuca siğmaz, haşarı, yaramaz, zapt olunamaz.

unmanliness, *is.* zayıflık, korkaklık, ürkeklik, cesaretsizlik, erkeğe yaraşmaz tutum, kadın gibi davranış, kadına yaraşır hâl, kancıklık.

unmanly, *sf. & zf.* 1. zayıf, korkak(ça), ürkek(çe), cesaretsiz(*ce*), 2. erkeğe yaraşmaz (*şekilde*), kadın gibi, kadına yaraşır (*tarzda*), kancık(ça) *e.a.- 1. weak, timid, cowardly, 2. womanish, effeminate.*

unmanned, *sf.* 1. mürettebatlı, adamsız, insansız, (içinde) insan bulunmayan. *an ~ spacecraft.* 2. (*kuşçulukta*) av yakalayıp getirmeye alıstırılmış (şahin). *an ~ hawk.* 3. enemiş, hadim edilmiş, 4. meskûn olmayan, gayri-meskûn, şenelmemiş. *e.a.- 2. unmade, unta-med, 4. uninhabited.*

unmannered, *sf.* 1. nezaketsiz, terbiyeliz, görüsüz, kaba, adabımuaşeret bilmez, 2. yapmacıksız, tabîî, samimî, açık yürekli. *e.a.- 1. ill-bred, rude, impolite, discourteous, 2. unaf-fected, ingenuous.*

unmannerliness, *is.* nezaketsizlik, terbiyelizlik, kabalık, görüsüzlik.

unmannerly, *sf. & zf.* nezaketsiz(*ce*), terbiyeliz(*ce*), kaba(*ca*), görüsüz(*ce*). *e.a.- impolite(ly), discourteous(ly), coarse(ly), rude(ly).*

unmarked, *sf.* 1. sıyrıksız, çiziksiz, yara-sız, beresiz. *His face was ~ by the accident.* 2. işaretlenmemiş, çizilmemiş, işaretsız, çizgi-siz. *an ~ copy of the report.* 3. not verilmemiş, tashih edilmemiş (sınav kâğıdı), 4. (mezar) ya-pılmamış, taş dikilmemiş, işaret konulmamış, 5. gözden kaçmış, göze çarpılmamış, dikkat edil-memiş. *e.a.- 5. unnoticed.*

unmarried, *sf.* evlenmemiş, evli değil, bekâr.

unmask, *f.* 1. maskesini çıkartmak/açmak, 2. gerçek benliğini/îç yüzünü/hakikî hüviyetini meydana çıkarmak, 3. As. (toploların vb.) varlı-ğının açığa vurmak/göstermek (ateş ederek), 4. maskesini indirmek/atmak, iç yüzünü/gizli maksadını açığa vurmak/açıklamak, 5. ~er : maskesini çıkaran/açan, iç yüzünü meydana çı-karan, gizli maksadını açıklayan/ açığa vuran. *e.a.- 2-4 expose.*

unmeaning, *sf.* 1. anlamsız, manasız, boş, bir anlam taşımayan, bir şey ifade etmeyen. ~ words. 2. bön, aptal, ifadesiz, zekâ ifadesinden yoksun. *an face/stare.* 3. ~ly : anlamsızca, manasızca, bir anlam taşımadan, bir şey ifade et-meden, bön bön, aptal aptal, 4. ~ness : anlam-sızlık, manasızlık; bönlük, aptallık, ifadesizlik, zekâ ifadesinden yoksunluk. *e.a.- 1. senseless, void, empty, 2. expressionless, unintelligent, va-pid.*

unmeant, *sf.* kasıtsız, istemeden yapılan. *an ~ harshness in his reply.* *e.a.- unintentio-nal.*

unmeasurable, *sf.* ölçümsüz, ölçülemez, ölçüye siğmaz. **~ness** : ölçüsüzlük, ölçülemezlik.

unmeasured, *sf.* 1. ölçümsüz, ölçülemez, ölçüye siğmaz, muazzam, väsi, 2. sınırsız, sonsuz, hadsiz, hudutsuz, 3. *şıir, müz, vezinsiz*, ölçümsüz, 4. **~ly** : ölçüsüzce, ölçülemez/ ölçüye siğmaz/ muazzam/väsi/sınırsız, sonsuz/hadsiz hudutsuz bir şekilde. *e.a.- 1. immense, vaste, measureless, 2. unstinting, lavish, boundless, limitless, unlimited, unrestrained.*

unmeet, *sf.* 1. uygunsuz, yakışiksız, yersiz, münasip olmayan, yakışık almayan, 2. **~ly** : uygunsuz/yakışiksız/yersiz bir şekilde, münasip olmayacak tarzda, 3. **~ness** : uygunsuzluk, yakışiksızlık, yersizlik. *e.a.- 1. unsuitable, improper, unseemly, unbecoming.*

unmelted, *sf.* eri(til)memiş.

unmemorable, *sf.* anımsanmaz, hatırlanmaz, hatırlanmaya değil, unutulmaya mahkûm.

unmemorably, *zf.* anımsanmazcasına, hatırlanmayacak tarzda, unutulmaya mahkûm olarak.

unmentionable, *sf.&is.* 1. zikre değilmez (şey), ağıza alınmaz/sözü edilmez/önemsiz/utandırıcı/utanç verici (şey), 2. **~s** : (a) pantolon, (b) iç çamaşırı, 3. **~ness** : zikre değilmezlik, ağıza alınmazlık, utandırıcılık, utanç verici hâl, 4. **unmentionably** : zikre değilmez/ağıza alınmaz/sözü edilmez/önemsiz/utandırıcı/utanç verici bir şekilde. *e.a.- 1. embarrassing, shameful 2. (a) trousers, breeches, (b) undergarments, underwear.*

unmerciful, *sf.* 1. acımasız, merhametsiz, insafsız, amansız, zalim, gaddar, vicdansız, 2. aşırı, fahiş, müfrit, son derece. *an ~ length of time.* 3. **~ly** : acımasızın, merhametsizce, insafsızca, aman vermekszin, zalimane, gaddarca, vicdansızca, 4. **~ness** : merhametsizlik, insafsızlık, amansızlık, zalimlik, gaddarlık, vicdansızlık. *e.a.- 1. merciless, pitiless, relentless, 2. excessive, extreme, exorbitant.*

unmerited, *sf.* hak edilmemiş, lâyık olumayan. **He received an ~ honorary degree** : Ona lâyık olmadığı bir şeref pâyesi verildi.

unmethodical, *sf.* yöntemsiz, usulsüz, düzensiz. **The project failed through ~ planning** : Düzensiz plânlama yüzünden proje akamete uğradı.

unmew, *gl.f.* kafesten/kapalı yerden çıkarmak, serbest bırakmak, salıvermek.

unmindful, *sf.* 1. dikkatsiz, savsak, ihmalcî, unutkan, 2. **~ of** : düşünmeden, unutarak, dikkate almadan. **~ of one's duty** : görevini unutarak/ihmal ederek. **~ of difficulties** : zorlukları dikkate almadan, 3. **~ly** : dikkatsizce, savsaklıla, ihmalcilikle, unutarak, 4. **~ness** : dikkatsizlik, savsaklı, ihmalcilik, unutkanlık. *e.a.- 1. inattentive, careless, forgetful, neglectful. k.a.- 1. mindful, solicitious.*

unmistakable, *sf.* 1. şaşmaz, yanlışmaz, yanlış anlaşılamaz, açık, besbelli, apaçık, aşıkâr, bedîhî. *There was an ~ fault in the material. the ~ odor of alcohol is on his breath.* 2. **~ness** : şaşmazlık, yanlışmazlık, apaçıklık, aşıkâr/ bedîhî oluş, 3. **unmistakably** : şaşmaz/ yanlışmaz/yanlış anlaşılamaz bir şekilde, açıkça, belli ki, apaçık/ aşıkâr olarak. *e.a.- 1. clear, evident, obvious, patent, plain, manifest.*

unmiter = **unmitre**, *gl.f.* (piskoposluktan) azletmek.

unmitigated, *sf.* 1. dinmez, dinmeyen, şiddetî azalmayan, hafiflemeyen. **~ sorrow. Sufferings ~ by any hope of early relief. Grief ~ by the passing of the time.** 2. tam, son derece, tam anlamıyla, düpədüz, daniska, su katılmamış, ta kendisi. *an ~ cad. an ~ evil/ rogue. This government's policy on higher education is an ~ disaster.* 3. **~ly** : (a) dinmeksizin, dinmeden, şiddetî azalmadan, hafiflemeden, (b) tamamıyla, son derece, tam anlamıyla, düpədüz. *e.a.- 1. unrelieved, unabated, unassuaged, 2. unqualified, absolute, outright, unconscionable.*

unmixed, *sf.* 1. arı, saf, halis, tam, katıksız. **It is not an ~ blessing** : Mahzuru yok değil. 2. **~ly** : arı/saf/halis, katıksız bir şekilde, tam olarak. *e.a.- 1. pure, unadulterated.*

unmodulated, *sf.* kiplenmemiş, module edilmemiş. **~ wave** : kiplenmemiş dalga.

unmolested, *sf.* rahatsız/taciz edilmemiş, sarkıntılık yapılmamış, sataşılmamış.

unmoor, *f.* 1. (geminin) palamarlarını çözmek, 2. (çift demirde) demirin birini vira etmek, 3. rihtımdan fora etmek. *to ~ a ship.*

unmoral, *sf.* 1. ahlâksız, ahlâk dışı, ahlâk kurallarını tanımayan, ahlâkla ilgisiz, 2. **~ity** : ahlâksızlık, ahlâk kurallarını tanımadama, ahlâkla ilgisizlik, 3. **~ly** : ahlâksızca, ahlâk kurallarını tanımadan. *e.a.- immoral, amoral, nonmoral.*

unmortise

unmortise, *gl.f. -tised, -tising* **1.** gevşetmek, **2.** ayırmak, çözmek, zıvanasından çıkarmak. *e.a.- 1. loosen, 2. separate.*

unmounted, *sf.* **1.** atsız, ata binmemiş. ~ *troops*. **2.** çerçevesiz, çerçevelenmemiş. ~ *photographs*. **3.** oturtulmamış, **4.** takılmamış, monte edilmemiş.

unmoved, *sf.* **1.** kımıldamamış, yerinde, hareketsiz, yer değiştirmemiş. *No one can remain ~ by this music*. **2.** etkilenmemiş, müteessir olmamış, ilgisiz, kayıtsız, bigâne. *He always appeared ~ and imperturbable*. **3.** niyetinden dönmemeyen, istifini bozmayan

unmoved mover, *bk.*: **prime mover** (2).

unmoving, *sf.* **1.** hareketsiz, sakın, aynı yerde duran, devinmeyen, kımıldamayan, **2.** hıyecan uyandırmayan.

unmuffle, *f. -fled, -fling* **1.** örtüsünü açmak/kaldırmak, **2.** susturucusunu çıkarmak.

unmusical, *sf.* **1.** ahenksiz, kulağa hoş gelmeyen, **2.** müziği sevmez/anlamaz, müziğe karşı kabiliyetsiz, **3. ~ly**: ahenksiz bir şekilde. *e.a.- 1. discordant*.

unmuzzle, *gl.f. -zled, -zling* **1.** burunsalığını çıkarmak, **2.** söz/basin hürriyeti vermek, sansürü kaldırmak.

unnail, *gl.f. civileri(ni) sökmek/çıkarmak*.

unnamed, **1.** adsız, isimsiz, **2.** adlandırılmamış, ad/isim verilmemiş, **3.** adı geçmeyen, bahsedilmeyen. *e.a.- 1,2. nameless*.

unnatural, *sf.* **1.** doğaya aykırı, doğa dışı, doğal yasalara uymayan, **2.** garip, tuhaf, acayıp, **3.** anormal, gayritabî, **4.** yapay, sunî, zoraki. ~ *acting*. *Her manner was forced and ~*. **5.** insanlık dışı, gayriinsanî, insafsız, zalim. ~ *crimes*. **6.** esk. yasa dışı, gayrimeşru, **7. ~ly** : doğaya aykırı olarak, garip/ tuhaf/ acayıp tarzda, anormal/gayritabî bir şekilde, yapay/sunî olarak, zoraki; insafsızca, zalimane, **8. ~ness** : doğaya aykırılık, doğal yasalara uymama, gariplik, tuhaflık, acayıplik, anormallik, gayritabîlik; yapaylık, sunîlik, zorakilik; insafsızlık, zalimlik. *e.a.- 2. strange, 4. irregular, anomalous, aberrant, 4. artificial, affected, forced, contrived, 5. inhuman, heartless, monstrous*.

unnecessary, *sf.* **1.** gereksiz, lüzumsuz, fuşlü, faydasız, yararsız, **2. unnecessarily** : gereksizce, fuzulen, hiç gerek/lüzum yokken, durup dururken, fuşlü olarak, beyhude, **3. unneccesary** : gereksizlik, lüzumsuzluk, faydasızlık, yararsızlık. *e.a.- 1. needless, unessential*.

unneeded, *sf. bk.*: **unnecessary** (1).

unnerve, *gl.f. -nerved, -nerving* **1.** cerasretini/azmini kırmak, (gözünü) yıldırmak, korkutmak, ürkütmek. *e.a.- discourage, shake, fluster, disconcert, enervate, emasculate. k.a.- steel*.

unnervingly, *zf.* yıldırcasına, cesaretini/azmini kıracak şekilde, korkutarak, ürküterek.

unnoticed, *sf.* **1.** farkına varılmamış/varılmadan, göze çarpmadan/görünmeden, gözden kaçmış, unutulmuş, atlınmış. *We tried to get into the room ~*. **2. leave ~** : (a) (bir şeye) göz yummak, alırmamak, (b) sıvışmak, göze çarpmadan gitmek/tüymek. *e.a.- 1. unobserved, unrecogized*.

unnumbered, *sf.* **1.** sayısız, **2.** numarasız, numaralanmamış, numara konulmamış. ~ *pages*. **3.** sayılmamış, hesaba katılmamış. *e.a.- 1. countless, innumerable, 3. uncounted*.

UNO = **U.N.O.** = United Nations Organization.

unobjectionable, *sf.* sakıncasız, mahzursuz, itiraz edilemez, bir şey denilemez, şayanı kabul. ~*ness*: sakıncasızlık. *e.a.- acceptable*.

unobliging, *sf.* **1.** yararsız, faydasız, **2.** ilgisiz, alâkâsız.

unobservant, *sf.* dikkatsiz, etrafındakileri görmeyen.

unobserved, *sf.* görülmemiş, fark edilmemiş.

unobstructed, *sf.* engelsiz, maniasız, engellenmemiş, tıkanmamış, açık, tam.

unobtainable, *sf.* bulunmaz, ele geçmez, elde edilemez.

unobtrusive, *sf.* göze çarpmaz, mütevazi, kendi hâlinde. ~*ly* : göze çarpmaksızın, mütevazi bir şekilde, kendi hâlinde. ~*ness* : tevazu, göze çarpmama, alçak gönüllülük.

unoccupied, *sf.* **1.** boş, işgal edilmemiş. ~ *house*. **2.** işsiz, boşta gezen, avare, aylak, mesgul olmayan.

unoffending, *sf.* zararsız, mazlum, dokunmaz. *e.a.- harmless*.

unofficial, *sf.* 1. özel, gayriresmî, 2. ruhsatsız, resmî ilâç listesinde bulunmayan, 3. ~ly : özel/gayriresmî olarak.

unopenable, *sf.* açılamaz, açılamayan.

unopened, *sf.* açılmamış, kapalı.

unopposed, *sf.* muhalefetsiz, muhalefet görmeyen.

unorganized = unorganised, *sf.* 1. örgütlenmemiş, teşkilâtlanmamış, örgütüsüz, teşkilâtsız, 2. düzenlenmemiş, tanzim edilmemiş, gayrimuntazam, 3. yöntemsiz, yöntemli/metotlu düşünmeyen/davranmayan, 4. sendikalaşmamış, *organized and ~ labor*. 5. inorganik, gayriuzvî. *e.a.- 5. inorganic*.

unorthodox, *sf.* 1. doğru/sahih/tam olmayan, 2. dinî itikatlarına sadık olmayan, 3. ~ly : doğru/sahih/tam olmayarak, dinî itikatlarına sadık olmaksızın, 4. ~y : doğru/sahih/tam olamma, dinî itikatlarına sadakatsızlık.

unpack, *f.* 1. (paket/bavul/sandık vb.) açmak, boşaltmak, 2. (eşyayı bavuldan/sandıktan) çıkarmak, boşaltmak, 3. (arabadan/attan vb.) yük indirmek, 4. ~er: açan/boşaltan/yük indiren kimse. *e.a.- 3. unload*.

unpaged, *sf.* 1. (sayfa) numarasız, numaralanmamış, 2. (hoparlörle) çağrırlılmamış, aranmamış.

unpaid, *sf.* 1. (borç/senet vb.) ödenmemiş, tedİYE edilmemiş, 2. ücretsiz, maaşsız (çalışan), 3. maaşını/ücretini almamış, alacaklı (işçi).

unpaired, *sf.* 1. tek, eşi/öbür teki bulunmayan. *an ~ shoe, an ~ electron*. 2. orta: gövdemin orta düzleminde bulunan. *an ~ fin*. 3. oy vermemek üzere mecliste bulunmamak için kimse ile anlaşmamış.

unpalatability, *is.* 1. tatsızlık, 2. hoşnutsuzluk, hoş gitmemeye.

unpalatable, *sf.* 1. tatsız, 2. nahoş, hoş gitmeyen. *e.a.- 1. distasteful, 2. unpleasant, disagreeable*.

unparalleled = unparallelled, *sf.* eşsiz, emsalsiz, benzeri yok, kâbına erişilmez, biricik, yegâne. *e.a.- unequaled, unmatched, matchless, unrivaled*.

unpardonable, *sf.* affedilmez.

unpardonably, *zf.* affedilmeyecek şekilde.

unparliamentarily, *zf.* parlamento usullerine aykırı olarak.

unparliamentariness, *is.* parlamento usullerine aykırılık.

unparliamentary, *sf.* parlamento usullerine aykırı. ~ language: küfür, sövme, kaba/terbiyesiz sözler.

unpatriotic, *sf.* vatansevmez, vatanperver olmayan.

unpeg, *glf. -pegged, -pegging* 1. (kazık vb.) sökmek, çıkarmak, 2. kazığını çıkararak serbest bırakmak/açmak/gevsetmek.

unpen, *glf.* (ağıldı/kü mesten vb.) çıkarmak, salıvermek, serbest bırakmak.

unpeople, *glf. -pled, -pling* (halkını) boşaltmak, ahalisini uzaklaştırmak, kimsesiz/issız bırakmak. *e.a.- depopulate*.

unpeopled, *sf.* 1. gayrimeskûn, oturulmayan, 2. nüfussuz, ahalisiz, kimsesiz, issiz, tenha. *e.a.- 1. uninhabited, 2. depopulated*.

unperceived, *sf.* fark edilmemiş, farkına varılmamış, görülmemiş, göze çarpmamış.

unperfect, *sf. bk.:* **imperfect**.

unperforated, *sf.* 1. deliksiz, delinmemiş, zımbalanmamış, 2. (pul) tırtıksız. *e.a.- 2. imperforate*.

unpick, *glf.* 1. (dikiş/örgü) sökmek, 2. dikeklemek.

unpicked, *sf.* 1. sökülmüş, çözülmüş, 2. seçilmemiş, 3. toplanmamış, devşirilmemiş.

unpile, *f. -piled, -piling* (yığın/küme vb.) dağıtmak/dağıtmak, devir(il)mek. *to ~ boxes, to ~ a heap of stones*.

unpiloted, *sf.* pilotsuz.

unpin, *f. -pinned, -pinning* 1. toplu iğneleri çıkarmak, 2. (iğneleri çıkararak) açmak/çözmek/sökmek.

unpitying, *sf.* acımasız, merhametsiz, insafsız, amansız.

unpleasant, *sf.* 1. nahoş, hoş gitmeyen, çirkin, tatsız, iğrenç, pis. ~ odors. 2. ~ly : nahoş/hoşa gitmeyecek tarzda, çirkin/ iğrenç bir şekilde, 3. ~ness : (a) nahoşluk, çirkinlik, tatsızlık, iğrençlik, pislik, (b) nahoş/çirkin/tatsız/ iğrenç şey. *e.a.- 1. displeasing, disagreeable, obnoxious, unappetizing, noisome, objectionable*.

unplug

unplug, *glf.* **-plugged**, **-plugging** 1. fişi çekmek/çıkarmak, 2. tıkaçı/tapayı çıkarmak, 3. tıkanıklığı açmak.

unplumbed, *sf.* 1. ıskandil edilmemiş, 2. şakullenmemiş, şakulle ölçülmemiş, 3. iyice/etrafıca anlaşılamamış, keşfetmemiş, 4. (su/gaz vb.) boruları döşenmemiş, sıhhî tesisatı yapılmamış.

unpointed, *sf.* 1. uçsuz, 2. işaretsiz/noktasız (harf), 3. derz edilmemiş (duvar), 4. *mec.* maksatsız, gayesiz.

unpolarized, *sf.* ucaysız, ucaylanmamış, kutuplaşmamış, polarmamış, rastgele titreşimli.

unpoliced, *sf. esk. bk.:* **impolitic**, **injudicious**.

unpolished, *sf.* 1. cilâsız, 2. (elmas vb.) ham, işlenmemiş, tıraş edilmemiş. ~ **rice** : kabukları tam temizlenmemiş pirinç, 3. kaba, nezaketsiz, zaraftısız.

unpolite/ ~ly/ ~ness, *bk.:* **impolite/ ~ly/ ~ness**.

unpolitic, *sf. bk.:* **impolitic**.

unpolitical, *sf.* 1. siyasetle ilgisiz/uğraşmayan. *an ~ person*. 2. siyasete uymaz, siyasi değil.

unpolled, *sf.* 1. kaydedilmemiş, kayıtsız, listede adı bulunmayan. *an ~ voter*. 2. (seçimde) oy vermeyen.

unpolluted, *sf.* arı, temiz, saf, kirletilmemiş.

unpopular, *sf.* sevilmeyen, halkınraigbet etmediği, hoşlanılmayan, beğenilmeyen, tutulmayan. ~**ity** : sevilmeme, beğenilmeme,raigbet görmeme, tutulmama. ~**ly** : beğenilmeden,raigbet görmeden.

unpractical(ly), *sf. bk.:* **impractical(ly)**.

unpracticed, *sf.* 1. tecrübeşiz, acemi. *an ~ actor*. 2. denenmemiş, uygulanmamış, kullanılmamış. *Brit: unpractised*. *e.a.-* 1. *unskilled*, *inexpert*.

unprecedented, *sf.* 1. öncesiz, hiç rastlanmamış, eşi/benzeri görülmemiş/ışitilmemiş, yeni, denenmemiş, 2. ~**ly** : ilk olarak, öncesi olmadan, yepyeni, hiç rastlanmamış/görülmemiş bir şekilde. *e.a.-* 1. *new*, *novel*, *unexampled*, *unheard-of*.

unpredictability, *is.* önceden bilinemezlik/kestirilemezlik, önceden tahmin olanaksızlığı. *The ~ of the climate*.

unpredictable, *sf. & is.* 1. önceden bilinemez/kestirilemez/tahmin edilemez (olay/şey). *There are enormous and ~ risks*. 2. ~**ness** *bk.:* **unpredictability**, 3. **unpredictably** : habersiz, anı olarak, beklenmedik/umulmadık anda, önceden bilinmeyecek/kestirilemeyecek/tahmin edilemeyecek şekilde. *Terrorism strikes unpredictably*.

unpregnant, *sf. esk. bk.:* **inapt**.

unprejudiced, *sf.* 1. önyargısız, tarafsız, bîtaraf, peşin hükümsüz, haktanır. *an ~ judge*. *an ~ decision*. 2. *huk.* haklarına dokunmayan/halel getirmeyen, 3. *esk.* hasarsız, hasara uğramamış, zedelenmemiş, 4. ~**ly** : önyargısız/tarafsız/bîtaraf/peşin hükümsüz olarak, haktanırcasına. *e.a.-* 1. *impartial*, *unbiased*, *fair*, 3. *unimpaired*.

unpremeditated, *sf.* 1. kasıtsız, önceden tasarlanmamış, taammüsüz, taammüden yapılmayan. ~ *assault*. 2. önceden akla gelmemiş, düşünülmemiş, 3. ~**ly** : kasıtsız/taammüsüz olarak, önceden tasarlanmadan/düşünmeden, 4. ~**ness** : kasıtsızlık, önceden tasarlamama/düşünmeme, taammüsüzlük. *e.a.-* 1. *accidental*, *undesigned*, *extemporaneous*.

unpremeditation, *is.* önceden düşünüp tasarlamama.

unprepared, *sf.* 1. hazırlıksız, hazırlanmamış. *an ~ student*. *We were ~ to the news*. **be caught ~** : gafil avlanmak, 2. doğaçtan/irticalen söylemiş. *an ~ speech*. 3. ~**ly** : hazırlıksız olarak, hazırlanmadan, doğaçtan, irticalen, 4. ~**ness** : hazırlıksızlık. *e.a.-* 2. *impromptu*.

unprepossessing, *sf.* 1. alımsız, çirkin, 2. kuşkulandırıcı.

unpresentable, *sf.* 1. sunulamaz, takdim edilemez, 2. kaba, çirkin.

unpresuming, *sf.* mütevazi, iddiasız, alçak gönüllü.

unpretending, *sf. bk.:* **unpretentious**.

unpretentious, *sf.* 1. iddiasız, gösterişsiz, mütevazi, yapmacıksız, sade, basit. ~ *homes*. 2. kibirsiz, böbürlenmeyen, 3. ~**ly** : iddiasız/gösterişsiz/mütevazi/yapmacıksız bir şekilde, kibirsizce, 4. ~**ness** : iddiasızlık, gösterişsizlik,

tevazu, yapmacıksızlık, sadelik, basitlik, kibarsızlık. *e.a.- 1. unpretending, humble, modest, simple, unaffected, open, easy.*

unpriced, *sf.* 1. fiyatızız, fiyat konulmadı, fiyatı belirsiz, 2. çok kıymetli, paha biçilmez. *e.a.- 2. priceless.*

unprincipled, *sf.* 1. ahlâksız, seciyesiz, karaktersız. *an ~ scoundrel* : alçak dürzü, ahlâksız rezil, 2. ~ in : ilkeleri/esası öğretilmemiş, 3. ~ness : ahlâksızlık, seciyesizlik, karaktersızlık. *e.a.- 1. dishonest, tricky, unscrupulous.*

unprintable, *sf.* 1. basılamaz, tabedilemez, basılamayacak kadar müstehcen/ayıp/kötü, 2. ~ness : basılma/tabeledilme olanaksızlığı, 3. **unprintably** : basılamayacak derecede.

unprizable, *sf. esk.* 1. çok değerli, paha biçilmez, 2. degersiz, kıymetsiz. *e.a.- 1. invaluable, 2. valueless.*

unproductive, *sf.* 1. kısır, çorak, ürünsüz, bereketsiz, ürün vermeyen, 2. verimsiz, kazançsız, kazanç sağlamayan. ~ *labor*. 3. ~ly : kısır/çorak/ürünsüz, bereketsiz/verimsiz bir şekilde, kazanç sağlamayacak tarzda, 4. ~ness : kısırlık, çoraklık, ürünsüzlük, bereketsizlik, verimsizlik, kazançsızlık, kazanç sağlamama. *e.a.- 1. barren.*

unprofessed, *sf.* açıkça söylenmemiş/itiraf edilmemiş. *an ~ aim.*

unprofessional, *sf.* 1. meslek ilgisiz, meslek dışı, 2. meslek ahlâkına/standartlarına aykırı, meslek sahibine yakışmaz. ~ *conduct*. 3. meseksiz, belirli mesleği olmayan (kimse), 4. acemice/yeteneksizce yapılmış, uzman işi değil, 5. *sp.* amatör (oyuncu), 6. ~ly : meslek ilgisini olmaksızın, meslek ahlâkına/standartlarına aykırı olarak, acemice, yeteneksizce, amatörce.

unprofitable, *sf.* 1. yararsız, faydasız, kârsız, kazançsız, kâr/kazanç sağlamayan. *an ~ transaction*. 2. boş, nafile, beyhude. ~ *conversation*. 3. ~ness : yararsızlık, faydasızlık, kârsızlık, kazançsızlık, kâr/kazanç sağlamama, nafilelik, beyhüdelik, 4. **unprofitably** : yararsız/faydasız/kârsız/kazançsız bir şekilde, kâr/kazanç sağlamadan, boşuna, nafile yere, beyhude olarak. *e.a.- 1. useless, fruitless, 2. futile, vain.*

unpromising, *sf.* ümitsiz, sonucu/başaracağı şüpheli, ümit vermeyen. ~ly : ümitsizce, sonu şüpheli olarak.

unprompted, *sf.* kendiliğinden, istenilmeden. *e.a.- spontaneous.*

unpronounceable, *sf.* 1. telâffuzu zor, düzgün telâffuz edilemeyen, 2. zikre degmez.

unpronounced, *sf.* sessiz, telâffuz edilmeyen. *e.a.- mute.*

unprotected, *sf.* korunmayan, himayesiz, muhafazasız, açık. ~ **industry** : himayesiz satmayı.

unprovided, *sf.* 1. ~ with (eskiden: ~ of) : -den yoksun/mahrum, ... sağlanmamış, temin/tedarik edilmemiş, tedariksiz. *to be ~ with suitable raiment*. 2. hazırlıksız, hazır değil. ~ for a sudden change. 3. ~ for : geçimi sağlanmamış/temin edilmemiş. *He left his family ~ for. His widow was ~ for*. 4. ~ly : yoksun/mahrum bırakarak, sağlanmadan, temin/tedarik etmeden, hazırlıksız olarak, 5. ~ness : yoksunluk, mahrumiyet, tedariksizlik, hazırlıksızlık.

unprovoked, *sf.* 1. sebepsiz, kıskırılmamış, tahrik edilmemiş. *an ~ and distantly attack*. 2. ~ly : kıskırılmadan, tahrik edilmeden, durup dururken.

unpublished, *sf.* yayınlanmamış, neşredilmemiş, açıklanmamış. ~ *memoirs*.

unpunctual, *sf.* vaktinde gelmeyen/davranmayan, geç kalan, dakik değil. ~ity : dakik olmama, geç kalma.

unpunished, *sf.* cezalandırılmamış.

unqualifiable, *sf.* uygun nitelikte olmayan, yeteneksiz, ehliyetsiz, aranan koşulları haiz değil.

unqualified, *sf.* 1. yeteneksiz, ihtisassız, ehliyetsiz, ehil değil, diplomasız, uygun nitelikte olmayan. *an ~ nurse. I am quite ~ to talk on this subject*. 2. kesin, tam, şartsız, koşulsuz, şartla bağlı olmayan. *We are in ~ agreement*. 3. ~ly : (a) yeteneksizce, ihtisassız/ehliyetsiz olarak, uygun nitelikte olmadan, (b) kesinlikle, tam/şartsız/koşulsuz olarak, şartla bağlı olmadan, 4. ~ness : (a) yeteneksizlik, ehliyetsizlik, uygunsuzluk, (b) kesinlik, şartla bağlı olmama. *e.a.- 1. unfit, incompetent, 2. absolute, unmitigated, entire.*

unquenchable, *sf.* söndürülemez, bastırılamaz.

unquestionable

unquestionable, *sf.* 1. şüphesiz, şüpheye yer vermeyen, kesin, kat'î, muhakkak, su götürmez, itiraz edilemez. ~ *evidence*. 2. kusursuz, eleştirilemez, müstesna, eşsiz, tam, mükemmel. *a man of ~ principles*. 3. ~ness = **unquestionability** : (a) şüphesizlik, kesinlik, kat'iyet, (b) kusursuzluk, eleştirilemezlik, eşsizlik, mükemmel, 4. **unquestionably** : (a) şüphesiz, şüphe yok ki, kesin olarak, kat'iyetle, muhakkak ki, (b) kusursuz/müstesna/şessiz bir şekilde, mükemmel. *e.a.- 1. incontestable, incontrovertible, indisputable, indubitable 2. unexceptionable*.

unquestioned, *sf.* 1. şüphesiz, muhakkak, itirazsız kabul edilen, 2. araştırılmamış, soruşturulmamış, tahkik edilmemiş, 3. sorguya çekilmemiş, ifadesi alınmamış. *an ~ witness*. *e.a.- 1. undisputed, undoubted*.

unquestioning, *sf.* mutlak, tam, itirazsız, tereddütsüz. ~ **obedience** : mutlak/tam itaat. ~ly : tam olarak, itiraz etmeden, tereddütsüzce.

unquiet, *sf. & is.* 1. rahatsızlık, huzursuz (luk), sarsılma, sarsıntı (li), 2. üzüntü (luk), sinirli (lik), (manen/zihnen) perişan (lik), kaygı (li), 3. esk. gürültülü, 4. ~ly : rahatsız/huzursuz/sarsıntı bir şekilde, üzüntü ile, sinirli/perişan bir şekilde, 5. ~ness : rahatsızlık, huzursuzluk, sarsılma, sarsıntı, üzüntü, sinirlilik, (manevî/zihni) perişanlık, kaygı. *e.a.- 1. restless, fidgety, restive, disordered, turbulent, tumultuous, 2. vexed, perturbed, uneasy, nervous, upset, disturbed, 3. noisy*.

unquotable, *sf.* iktibas edilemez, tekrarlanamaz.

unquote, *gs.f.* **-quoted**, **-quoting** tırnak işaretini kapamak, aktarılan sözün/parçanın sonuna tırnak işaretini koymak (aynen nakledilen sözün bittiğini belirtir). *The candidate said (QUOTE) "I am unalterably opposed to this policy."* (*UNQUOTE*).

unquoted, *sf.* listede bulunmayan, zikredilmeyen. ~ **securities** : borsa cetvelinde fiyatları verilmeyen esham.

unravel, *f. -eled, -eling* (veya *Brit*: **-elled, -elling**) 1. (kumaş/orgü vb.) sök(ül)mek, çöz(ül)mek (dolaşığı) aç(il)mak, 2. (sir vb.) çöz(ül)mek, açıkla(n)mak, halletmek, meydana/acıga çıkarmak. *to ~ a mystery*. 3. ~ment : sök(ül)me, çöz(ül)me, (dolaşığı) aç(il)ma, (sir vb.) çöz(ül)me, açıkla(n)ma, halletme, meydana/acıga çıkarma.

unravel(l)er, *is.* (kumaş/orgü vb.) söken, (dolaşığı) açan, (sir vb.) açıklayan, halleden, meydana/aciğa çıkarın, çözen.

unread, *sf.* 1. okunmamış (kitap vb.), 2. bilgisiz, cahil, okumamış, tahsil görmemiş, 3. (belirli alanda) bilgisi kit. ~ *in mathematics*.

unreadable, *sf.* 1. okunamaz, çetrefil, karışık, okunması güç/imkânsız (yazı), 2. (okunması) can sıkıcı, ilginç değil (kitap, vb.), 3. anlaşılmaz, muğlak, karanlık, 4. ~ness = **unreadability** : okunamazlık, çetrefillik, karışıklık, okunma güçlüğü/imkânsızlığı, (okunması) can sıkıcılık, ilginçsizlik, anlaşılmazlık, muğlaklılık, 5. **unreadably** : okunamaz biçimde, çetrefilce, karmakarışık, anlaşılmaz/muğlak bir şekilde. *e.a.- 1. illegible, undecipherable, 2. dull, tedious, 3. incomprehensible, unintelligible, indistinct*.

unready, *sf.* 1. hazır değil, hazır olmayan. *The new school is as yet ~ for use*. 2. hazırlıksız, hazırlanmamış. *He was emotionally ~ for success*. 3. yavaş, uyuşuk, atık/çevik değil, süratliktan yoksun, 4. *Brit*.- *k.d.* giyinmemiş, 5. **unreadily** : hazırlıksız olarak, hazırlanmamış durumda, 6. **unreadiness** : hazırlıksızlık. *e.a.- 2. unprepared*.

unreal, *sf.* 1. gerçeksiz, gerçek dışı, gerçek/hakikî olmayan, gerçek olmaktan uzak, 2. sanal, hayalî, nazarî, kuramsal, 3. sahte, uydurma, yapay, sun'î, taklit, yapmacık, 4. ~ly : sanallıkla, sanalca, hayalî bir şekilde, gerçekten uzaklaşarak. *e.a.- 2. imaginary, fanciful, illusory, delusory, fantastic, theoretical, fictitious, spurious, 3. sham, false, artificial*.

unrealistic, *sf.* sanal, hayalî, gerçeklere aykırı, gerçekçi olmayan. ~ally : sanal/hayalî olarak, hayalen, gerçeklerden uzak bir şekilde.

unreality, *is., ç.* **-ties** 1. gerçeksizlik, düşüllük, sanallık, gerçekten/hakiketten uzaklık, 2. sanal/hayalî/gerçek dışı şey, 3. gerçekleşmemezlik, gerçekleşme olanaksızlığı, olamazlık, yapılamazlık. *e.a.- 3. impracticality, incompetence*.

unrealizable, *sf.* 1. gerçekles(tiril)emez, gerçekleşme olanaksız, hayalî, sanal. *an immense and ~ series of electoral pledges*. 2. anlaşılmaz, havsalaya siğmaz, düşünülemez. *Brit*: **unrealisable**. *e.a.- 2. unthinkable, incomprehensible, unintelligible*.

unrealize, *glf. -ized, -izing* gerçekleştirmemek, sanallaştırmak, tahakkuk ettirmemek, gerçekleşmesine engel olmak.

unrealized, *sf.* 1. gerçekleşmemiş, tahakkuk etmemiş (amaç, görev, vb.). *an ~ ambition. ~ profit.* 2. gizli, farkına varılmayan. ~ *talent. He found he had ~ strength and endurance.* *Brit.:* **unrealised**.

unreason¹, *is.* 1. mantıksızlık, manasızlık, saçmalık, 2. delilik, çılgınlık, akılsızlık, akıl noksanlığı. *e.a.- 1. irrationality, absurdity, nonsense, 2. insanity, madness, confusion, disorder.*

unreason², *glf.* aklını kaçırmak/bozmak, delirmek, çıldırmak.

unreasonable, *sf.* 1. mantıksız, manasız, saçma. ~ *beliefs.* 2. makul /münasip olmayan, uygunsuz, yersiz, yakışıksız. *working under ~ pressure.* 3. aşırı, müfrif, insafsız. ~ *demands.* 4. düşüncesiz, muhakemesiz, doğru/mantık düşünmeyen. ~ *people.* 5. ~ness = **unreasonability** : mantıksızlık, manasızlık, saçmalık, uygunsuzluk, aşırılık, ifrat, düşüncesizlik, doğru/mantık düşünmem, 6. **unreasonably** : mantıksızca, manasızca, saçma, makul /münasip olmayacağı tarzda, düşüncesizce, muhakeme etmeden, doğru/mantık düşünmeksizin. *e.a.- 1,2. senseless, foolish, silly, absurd, irrational, inappropriate, 3. excessive, immoderate, exorbitant, extravagant.*

unreasoning, *sf.* 1. mantıksız, akılsız, düşüncesiz, gayrimakul, saçma, aklı sıyrılmaz, aklı alırmaz, asılsız. ~ *fear.* 2. ~ly: mantıksızca, akılsızca, düşüncesizce, düşünmeden, muhakeme etmeden. *e.a.- 1. irrational, reasonless.*

unreckonable, *sf.* hesapsız, sayısız, sonsuz, sınırsız. *e.a.- unlimited.*

unrecognizable, *sf.* tanınamaz.

unrecognized, *sf.* tanınmamış, tanınmayan, kabul olunmamış/olunmayan, kadri bilinmeyen.

unreconstructed, *sf.* 1. musır, (fikir ve inanışlarında) direnen, inatçı, bildiğinden şaşmaz, eski fikir ve inanışlara saplanıp kalmış, 2. *ABD* iç savaştan sonra birliğe katılmayan (Güney eyaleti).

unrecorded, *sf.* 1. kaydedilmemiş, kayıtsız, 2. banda alınmamış.

unrecoverable, *sf.* 1. onulmaz, iyileşmez, şifa bulmaz, tedavisi güç, 2. geri getirilemez, telâfi edilemez.

unredeemable, *sf.* 1. yeri doldurulamaz, telâfi edilemez, tamiri/telâfisi imkânsız, 2. (borç) ödenemez.

unredeemed, *sf.* 1. yeri doldurulmamış, telâfi edilmemiş, örtülmemiş, karşılaşmamış. **His vices were ~ by any virtue** : Kötülüklerini örtecek hiçbir meziyeti yoktu. **town of ~ ugliness** : çirkinliğiapaçık/sırtan şehir, 2. tutulmamış, yerine getirilmemiş. ~ *promise.* 3. ödenmemiş (borç).

unreel, *f.* 1. (makaradan) çöz(ül)mek, 2. ~able: çözülebilir, 3. ~er: çözen. *e.a.- 1. unwind.*

unreeve, *f.* -*reeved/-rove(n), -reeving* *den.* halatın bir ucunu delikten/makaradan çkarmak/çekmek.

UNREF = United Nations Refugee Emergency Fund.

unrefined, *sf.* 1. arıtılmamış, ham, tasfiye edilmemiş. ~ *metal.* 2. (zevk/davranış/dil vb.) kaba, adı, terbiyesiz, inceliksiz, nezaketsiz. *e.a.- 1. unpurified, crude, 2. uncultured, rude, boorish, vulgar.*

unreflected, *sf.* 1. (üzerinde) düşünülmemiş, teemmül edilmemiş, 2. yansıtılmasız.

unreflecting, *sf.* 1. (derin) düşünmeyen, düşüncesiz. *an ~ self-satisfied man.* 2. (ışığı vb.) yansıtmayan, aksettirmeyen, 3. ~ly : düşünmeden, düşüncesizce. *e.a.- 1. unthinking, 2. thoughtlessly.*

unreflective, *sf.* 1. düşüncesiz, dikkatsiz, aceleci, 2. ~ly : düşüncesizce, dikkatsizlikle, acele ile. *e.a.- 1. thoughtless, heedless, rash, 3. thoughtlessly.*

unreformed, *sf.* 1. düzeltilmemiş, yola gelmemiş, ıslah olmamış, 2. *ilâh.* reformasyon yapmamış.

unregeneracy, *is.* tövbe etmem, inançsızlık, imansızlık, günahkârlık.

unregenerate(d), *sf.* 1. tövbe etmemiş, nedamet getirmemiş, tövbekâr olmayan. *a ~ sinner.* 2. (bir dîne/mezhebe/ideale) inanmayan/inanmamış, inançsız, imansız, 3. inatçı, muannit. *an ~ reactionary.* 4. günahkâr, ıslah olunmamış, ıslah kabul etmez, ahlâkla bağdaşmayan. *e.a.- 1. unrepentant, 2. unreconstructed, 3. obstinate, stubborn, 4. sinful, wicked.*

unregenerate

unregenerate, *is.* 1. tövbe etmemiş/inançsız/imansız/ıslah kabul etmez kimse, günahkâr kişi, 2. ~ly: tövbe etmeksizin, inanmadan, imansızlıkla, ıslah kabul etmezcesine.

unrehearsed, *sf.* 1. *tiy.* provasız, prova edilmemiş, 2. *mec.* kendiliğinden, 3. hazırlıksız, hazırlanmadan. *an ~ speech.*

unrein, *f.* 1. dizginleri salıvermek/bırakmak, 2. *mec.* salıvermek, koyvermek, başıboş bırakmak.

unreined, *sf.* 1. dizginleri sıkılmamış, 2. dizginsiz, başıboş, sınırsız, tahditsiz.

unrelated, *sf.* 1. (başka şeyle) ilgisiz, ilgiyi/alâkasi/ilişkisi olmayan, ayrı. *a series of ~ incidents. New issues may arise, ~ to the original ones.* 2. akraba olmayan, 3. anlatılmamış. *an ~ tale.* *e.a.-* 1. *discrete, disjoined, separate, 3. untold.*

unrelenting, *sf.* 1. boyun eğmez, azimkâr, kararından dönmez, sebatkâr. *an ~ leader.* 2. gevşemeyen, hızını/siddetini kaybetmeyen, sürekli. ~ *progress.* 3. sert, katı, amansız, merhametsiz, 4. ~ly : azimle, sebatla, yılmadan, (kararından) dönmeksizin, gevşemeden, hızını kaybetmeden, aynı hızla, 5. ~ness : azim, sebat, boyun eğmeme, kararından dönmemе; amansızlık, merhametsizlik. *e.a.-* 1. *stern, relentless, implacable, inflexible, 2. unremitting, constant, continuous, unfailing, 3. hard, pitiless, inexorable.*

unreliable, *sf.* 1. güvenilmez, inanılmaz, itimat edilemez, güvensiz, emniyetsiz, 2. **unreliably** : güvenilmez/itimat edilemez bir hâlde, güvensizlikle, emniyetsiz olarak, 3. ~ness = **unreliability** : itimatsızlık, güvensizlik, emniyetsızlık.

unrelieved, *sf.* 1. ferahlamamış, derdi hafiflememiş. ~ *anxiety.* 2. tek düzen, yeknesak, hep aynı, değişiklik göstermeyen. *News of ~ gloom* : Hep aynı üzücü haberler. *Plain ~ by the smallest hillock.* ~ *darkness.*

unreligious, *sf.* 1. dinsiz, din düşmanı/aleyhisi, 2. lâik, dinle ilgisi olmayan. *e.a.-* 1. *irreligious, 2. secular, nonreligious.*

unremarked, *sf.* 1. fark edilmemiş, farkına varılmamış. **His absence had gone ~** : Yokluğu fark edilmedi. 2. ~ upon: yorum yapılmayan, sükûtlâ geçirtilen. *e.a.-* 1. *unnoticed.*

unremitting, *sf.* 1. aralıksız, fasılasız, sürekli, devamlı, durmak bilmez, sürüp giden, dinmez, sükûn bulmaz. ~ *noise.* ~ *attention/efforts/care.* 2. ~ly : aralıksız olarak, fasılasız/sürekli bir şekilde, devamlı surette, daimî olarak, durup dinlenmeden, mütemadiyen, habire. *This experience made me ~ly hostile to the police.* 3. ~ness : süreklilik, devamlılık, aralıksızlık. *e.a.-* 1. *incessant, continuous, constant, perpetual, 2. steadily, uninterrupted.*

unremunerative, *sf.* kazançsız, kâr/kazanç getirmeyen. *an ~ occupation.* *e.a.- unrewarding.*

unrepair, *is.* 1. onarımsızlık, tamırsızlık, bakımsızlık, harabiyet, 2. ~ed : onarımsız, tamir edilmemiş, bakımsız, harap. *e.a.-* 1. *disrepair, dilapidation.*

unrepentance, *is.* pişman olmama, tövbe etmeme.

unrepentant = **unrepenting**, *sf.* pişman olmayan, tövbesiz, tövbe etmeyen.

unreported, *sf.* söylenenmemiş, anlatılmamış, bildirilmemiş, beyan edilmemiş.

unrequited, *sf.* karşıılıksız (kalmış), muğabelesiz, karşılığı verilmemiş/ yapılmamış. ~ *love* : karşılık görmeyen aşk.

unreserve, *is.* içtenlik, açık sözlülük, dürüstlük, samimiyet, açık kalplilik. *e.a.- candor, frankness.*

unreserved, *sf.* 1. koşulsuz, kayıtsız şartsız, tam, bütün, teknil, sınırlanmamış. ~ *approval, ~ support, to give one's ~ attention* : bütün dikkatini vermek, 2. içten, açık sözlü, dürüst, samimi, açık kalpli, çekinmesiz. *She spoke to me with ~ confidence.* 3. (yer/oda vb.) tutulmamış, ayrılmamış, 4. ~ly : kayıtsız şartsız, tamamen, bütbüten, istisnasız; içtenlikle, açıkça, dürüst/ samimi bir şekilde, çekinmeden. *I accept your word ~ly.* 5. ~ness : içtenlik, açık sözlülük, dürüstlük, samimiyet, açık kalplilik, çekinmezlik. *e.a.-* 1. *complete, entire, full, unlimited, unqualified, 2. frank, open, candid, ingenuous, informal.*

unresponsive, *sf.* 1. tepki göstermeyen, soğuk, hissiz, cevap vermeyen, 2. ihtiyacı karşılamayan, 3. ~ly : tepki göstermeden, soğuk/hissiz bir şekilde, cevap vermeyerek, ihtiyacı karşılamadan, 4. ~ness : tepkisizlik, soğukluk, hissizlik, cevap vermeme, ihtiyacı karşılamama.

unrest, *is.* 1. rahatsızlık, huzursuzluk. *the social ~.* 2. kargaşa isyan, asayısızlık, kaynaşma, çalkalanma, kalkışma. *Labor ~. Political ~.* *e.a.- 1. uneasiness, disquiet, 2. turmoil, trouble, agitation.*

unrestrained, *sf.* 1. denetsiz, kontolsüz, idaresiz, itidalsız, ölçüsüz, aşırı, müfrit. *the ~ use of state power.* ~ proliferation of the technology. 2. serbest, başıboş, pervasız, kısıtlanmamış, zapt edilmemiş, frenlenmemiş. *He felt happy and ~.* 3. ~ly : denetsizce, kontolsüzce, itidalsız/ölçüsüz/aşırı/müfrit bir şekilde, serbestçe, başıboş, pervasızca, 4. ~ness bk.: **unrestraint**. *e.a.- 1. uncontrolled, immoderate, intemperate, 2. free, spontaneous.*

unrestraint, *is.* denetsizlik, kontolsüzlük, serbestlik, başıboşluk, kısıtsızlık.

unrestricted, *sf.* sınırsız, kısıtsız, serbest, mutlak, tam. *e.a.- unlimited.*

unrevealed, *sf.* gizli, açıklanmamış. *keep a secret ~.*

unrevised, *sf.* düzeltilmemiş, gözden geçirilmemiş.

unrewarded, *sf.* ödülsüz, ödüllendirilmemiş, mükâfatlandırılmamış.

unriddle, *glf.* **-dled, -dling** (sır/bilmece vb.) çözmek, halletmek, (rüya) tabir etmek. ~r : çözen, tabir eden.

unrifled, *sf.* 1. yıvsız (tüfek), 2. yağma/talan edilmemiş, soyulmamış. *e.a.- 1. smoothbored, 2. undespoiled, unrobbed.*

unrig, *glf.* **-rigged, -riggigng** 1. den. donanımını çıkarmak. ~ a ship. 2. Brit. elbiselerini çıkarmak, soy(dur)mak. *e.a.- 2. undress, unclothe.*

unrighteous, *sf.* 1. kötü, ahlâksız, günahkâr. *an ~ man.* 2. haksız, adaletsiz. *an ~ sentence.* 3. doğru/dürüst olmayan, 4. ~ly : kötülükle, ahlâksızca, haksızlıkla, dürüst olmaksızın, 5. ~ness : kötülük, ahlâksızlık, günahkârlık; haksızlık, adaletsizlik. *e.a.- 1. wicked, sinful, evil, 2. unfair, unjust.*

unrip, *glf.* **-ripped, -ripping** 1. yırtmak, yarmak, yırtıp ayırmak, parçalamak, (dikiş) sökmek. *to ~ a seam.* 2. açıklamak, ifşa etmek, açığa vurmak. *to ~ a plan.* *e.a.- 1. tear open, slit up, 2. disclose, reveal.*

unripe, *sf.* 1. ham, olgunlaşmamış. ~ fruit. 2. vakitsiz, çok erken. *the time is ~:* 3. hazırlanmamış, hazır değil, 4. ~ly : olgunlaşmadan, hazırlanmadan, vakitsiz olarak, 5. ~ness : hamilik; vakitsizlik, erkenlik; hazırlıksızlık. *e.a.- 1. immature, 2. premature, 3. unready, unprepared.*

unrival(l)ed, *sf.* eşsiz, rakipsiz. ~ opportunities. ~ beauty. *e.a.- peerless, incomparable, unequaled, matchless, supreme.*

unrobe, *f. -robed, -robing* soy(un)mak, elbiselerini çıkar(t)mak. *e.a.- undress, disrobe.*

unroll, *f.* 1. (tomar/sargı vb.) çöz(ül)mek, aç(il)mak, 2. (göz önüne) ser(il)mek, teşhir etmek/edilmek. *The landscape ~ed before his eyes.* 3. esk. listeden çıkarmak, kaydını silmek. *e.a.- 1. uncoil, unwind, 2. display, reveal, unfold.*

unromantic, *sf.* romantik olmayan, bayağı, adı. ~ally : bayağı şekilde, romantik olmadan.

unroof, *glf.* çatısını/örtüsünü kaldırıtmak/ açmak.

unroot, *f.* kökünden sök(ül)mek. *e.a.- uproot, eradicate.*

unround, *glf. s.bl.* düzleştirmek, yuvarlak ünlüyü düz ünlüye çevirmek, dudakları yuvarlatmadan telâffuz etmek. ~ed : düz. ~ed wavel : düz ünlü.

UNRRA = **U.N.R.R.A.** = United Nations Relief and Rehabilitation Administration.

unruffled, *sf.* 1. sakin, durgun, asude, hıecansız, telâssız, 2. düz, kırışiksız, kırışmamış. ~ water/gar-ment. *e.a.- 1. calm, steady, unflustered, 2. smooth.*

unruly, *sf.* **-lier, -liest** 1. haşarı, yaramaz, itaatsiz, ası, yola gelmez, zapt olunmaz, dik kafalı, azılı, ele avuca sığmaz. ~ children. *Day by day the students became bolder and more ~.* 2. (saç) dağınık, karmakarışık. *He smoothed his ~ hair.* 3. **unruliness** : haşarlık, yaramazlık, itaatsizlik, asılık, dik kafalılık, ele avuca sığmazlık, (saç) dağınıklık. *e.a.- 1. disobedient, unmanageable, uncontrollable, ungovernable, intractable, turbulent, willful, refractory, recalcitrant, headstrong.*

UNRWA = United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East: Yakın Doğu'daki Filistinli Göçmenler için Birleşmiş Milletler Yardım Kurumu.

unsaddle

unsaddle, *gl.f. -dled, -dling* 1. eyerini çıkarmak, 2. eyerden/attan düşürmek.

unsafe, *sf.* güvencesiz, güvenilmez, emniyetsiz, tehlikeli. *e.a.- insecure, unreliable*.

unsafety, *is.* güvencesizlik, güvenilmezlik, emniyetsizlik, tehlike. *e.a.- insecurity*.

unsaid, *sf.* söylenenmemiş, sözü edilmemiş. *leave ~* : mesküt geçmek.

unsalaried, *sf.* maaşsız, ücretsiz, fahri.

unsaleable, *sf.* satılamaz, satışı olanaksız. ~ *articles*.

unsanctified, *sf.* kutsuz, kutsallaştırılmış, takdis edilmemiş.

unsatisfactory, *sf.* 1. yetersiz, uygunsuz, tatminkâr değil, memnun etmeyen, muvafik olmayan, kusurlu, 2. **unsatisfactorily** : yetersizce, uygunsuzca, tatmin etmeksizin, memnun etmeden, muvafik olmaksızın, kusurlu olarak, 3. **unsatisfactoriness** : yetersizlik, uygunsuzluk, tatminkâr/muvafik olmama, kusur.

unsaturate, *is.* doymamış madde/eriyik.

unsaturated, *sf. kim.* doymamış. ~ **compounds** : doymamış bileşikler. ~ **fats** : doymamış yağlar.

unsaturation, *is.* doymamışlık.

unsavo(u)ry, *sf.* 1. tatsız, lezzetsiz, yavan. *an ~ meal.* 2. tadi/lezzeti kötü, iğrenç, fena kokulu, 3. zevksız, nahoş, biktirici, usanç verici. *Poor teachers can make education ~.* 4. (toplum ve ahlâk bakımından) kötü, adî, pespaye. ~ *reputation.* 5. **unsavo(u)rily**, tatsız/lezzetsiz/yavan/iğrenç bir şekilde, zevksızce, biktirircasına, (toplum ve ahlâk için) kötü/ adî bir biçimde, 6. **unsavo(u)riness** : tatsızlık, lezzetsizlik, yavanlık, iğrençlik, zevksızlık, kötülük, adâlik. *e.a.- 1. tasteless, insipid, 2. distasteful, 3. unappealing, disagreeable, 4. offensive, objectionable.*

unsay, *gl.f. -said, -saying* 1. sözünü geri almak, sözünden dönmek/caymak, rücu etmek. **If only I could ~ my words of anger** : Öfke ile söylemeklerimi keşke söylememeydim. 2. ~able : söylemenez, kolayca anlatılamaz/ifade edilemez. *e.a.- 1. recant, retract.*

unscalable, *sf.* tırmanılamaz. *an ~ fence/barrier.*

unscathed, *sf.* yarasız, yaralanmamış. *e.a.- unharmed, uninjured.*

unscented, *sf.* kokusuz, rayihasız. *an ~ soap.*

unschooled, *sf.* 1. okumamış, tahsilsiz, tahsil görmemiş, eğitilmemiş, okula gitmemiş. *an ~ woodsman.* 2. doğal, tabîî, fitrî, yaratılıştan, sonradan öğrenilmemiş. ~ *talent.* *e.a.- 1. untaught, untrained, 2. natural.*

unscientific, *sf.* 1. bilimsel olmayan, bilime aykırı, gayriilmî, 2. bilimsel ilke ve yöntemlere aykırı, 3. bilgisiz, ilimsiz, cahil, 4. ~ly : bilime aykırı olarak, bilim dışı, gayrifennî olarak.

unscramble, *gl.f. -bled, -bling* 1. düzenlemek, düzgünleştirmek, karmakarışık hâlden kurtarmak, düzene/intizama sokmak, 2. (karıştırılmış/sifrelenmiş radyo/telefon konuşması) anlaşılır hâle getirmek.

unscrew, *f.* 1. vidasını çıkarmak/sökmek/ gevşetmek, 2. vidasını sökerek açmak, 3. (vidalı kutu/şîşe kapağını) açmak.

unscripted, *sf.* yazısız, metinsiz, önceden yazılmamış.

unscrupulous, *sf.* 1. vicedansız, ahlâksız, ilkesiz, prensipsiz, pervasız, alçak, hiçbir seyden çekinmeyen. ~ *enough to betray his friends again and again.* ~ *politicians who would be happy to sell their country in order to gain power.* 2. ~ity = ~ness : vicedansızlık, alçaklık, ahlâksızlık, ilkesizlik, pervasızlık, hiçbir seyden çekinmemek. 3. ~ly : vicedansızca, alçakça, ahlâksızca, pervasızca, hiçbir seyden çekinmeden. *e.a.- 1. conscienceless, unprincipled, immoral.*

unseal, *gl.f.* 1. mühürünü bozmak/kırmak/çıkarmak, açmak, 2. (söz, davranış vb.) serbestlik vermek, kayıttan kurtarmak, 3. ~able : (mühür) bozulabilir, açılabilir. *e.a.- 1. open, 2. free.*

unsealed, *sf.* 1. mühürsüz, damgasız, mühürlenmemiş. ~ *cargo.* 2. (mektup vb.) kapatılmamış, kapatılıp mühürlenmemiş. *an ~ letter.* 3. onaysız, tasdiksiz, onaylanmamış, tasdik edilmemiş.

unseam, *gl.f.* dikişlerini sökmek, sökerek parçalara ayırmak. ~ *the garment.*

unsearchable, *sf.* 1. gizli, esrarengiz, akıl ermez, anlaşılmaz, keşfedilemez, sırrına erişilemez. *The ~ ways of the universe.* 2. ~ness : gizlilik, esrar, akıl ermezlik, anlaşılmazlık,

3. unsearchably : gizli/esrarengiz/akıl ermez/anlaşılmaz bir şekilde. *e.a.- 1. mysterious, hidden, inscrutable.*

unseasonable, *sf.* **1.** mevsimsiz. ~ *weather*. **2.** zamansız, vakitsiz, yersiz. *His intrusion was quite ~.* **3. ~ness**: mevsimsizlik, zamansızlık, vakitsizlik, yersizlik, **4. unseasonably** : mevsimsiz/zamansız/vakitsiz/yersiz olarak, uygunsuz zamanda. *e.a.- 1. unseasonal, 2. untimely, ill-timed, inappropriate.*

unseasonal, *sf.* mevsimsiz.

unseasoned, *sf.* **1.** baharatsız, **2.** olgunlaşmamış, **3.** (işe/çevreye/iklime) alışmamış, ace-
mi, **4. ~ness** : baharatsızlık, aceilik, alışma-
mışlık.

unseat, *gl.f.* **1.** attan, düşürmek, yerinden/sandalyesinden kaldırıkmak, **2.** (siyâsî mevkiden) atmak, azletmek, görevden almak. *e.a.- 1. unhorse, 2. depose.*

unseaworthy, *sf.* denize dayanamaz, denize açılmaya elverişsiz. **unseaworthiness** : denize dayanamama, denize açılmaya elverişsizlik.

unseconded, *sf.* **1.** desteklenmeyen (öneri vb.), **2.** yardım görmeyen.

unsecured, *sf.* **1.** güvencesiz, teminatsız, kefaletsiz. *an ~ loan*. **2.** iyi bağlanmamış/sıkıştırılmamış/tutturulmamış, kilitlenmemiş, sağlamlaştırılmamış. ~ *door/lock/hair*.

unseeded, *sf. sp.* seçilmemiş.

unseeing, *sf.* **1.** görmeyen, kör, *to look at sth./s.o. with ~ eyes*. **2. ~ly** : görmeden, görmezsizin, **3. ~ness** : görmemezlik, körlük.

unseemly, *sf.&zf. -lier, -liest* **1.** yakışıklı, uygunsuz, yersiz, zamansız, mevsimsiz, münasebetsiz, ayıp, çirkin (bir şekilde), **2. unseemliness**: yakıksızlık, uygunsuzluk, yersizlik, zamansızlık, mevsimsizlik, münasebetsizlik, ayıplık, çirkinlik. *e.a.- 1. improper, inappropriate, unbefitting, unseasonable, indecorous. k.a.- seemly.*

unseen, *sf.* **1.** görülmemiş, göze çarpma-
miş, görülmek, **2. gizli**, göze görünmeyen. **the ~** : ahret, öbür dünya, gaip, doğa üstü, **3.** (yazı/müzik) önceden incelenmeden anlaşılan. ~ **translation** : sözlüğe bakmadan çeviri. *e.a.- 1. unperceived, unobserved, invisible.*

unsegregated, *sf.* ayırmsız, (ırk vb. bakı-
mından) fark gözetmeyen, (birbirine) kaynaş-
mış. *e.a.- integrated.*

unselfish, *sf.* **1.** cömert, bencil olmayan, kendi çıkarını düşünmeyen, feragatkâr, **2. -ly** : cömertçe, bencil olmadan, kendi çıkarını düşünmeksizin, **3. ~ness** : cömertlik, bencil olmama, kendi çıkarını düşünmem, feragatkârlık. *e.a.- altruistic, disinterested, magnanimous, generous.*

unserviceable, *sf.* **1.** işletilemez, kullanılamaz, işe yaramaz. ~ *equipment may be discarded and replaced*. **2.** (silâh vb.) bozuk, **3.** (arkadaş) güvenilemez, **4.** askerlik yapamaz.

unset¹, *f.* **unset, unsettling** **1.** (ziynet eşyasından elmas vb.) çıkarmak, sökmek, **2.** (cer-
rahi) kemiği tekrar kırmak, **3.** (tuzağı) kaldırı-
mak, sökmek.

unset², *sf.* **1.** (ziynet eşyasına elmas vb.) takılmamış, çıkartılmış. ~ *diamonds*. **2.** (beton vb.) sertleşmemiş, katışmamış. ~ *concrete*. *e.a.- 1. unmounted.*

unsettle, *f. -tled, -tling* **1.** (denge/düzen) boz(ul)mak, kararsızlaş(tır)mak. *Foreign food always ~s my stomach*. **2.** (inanç/duygu vb.) sars(ıl)mak, zayıfla(t)mak, **3.** tedirgin etmek/olmak, huzurunu kaçırıkmak. *The sudden changes ~s her/her mind. It ~d him not to know where he was*. **4.** karıştırmak, bulandırmak. *e.a.- 1. upset, disturb, 3. discompose.*

unsettled, *sf.* **1.** düzenlenmemiş, tanzim edilmemiş, karmakarışık, karışıklık içinde. ~ *political conditions*. **2.** göcebe, yerleşmemiş, **3.** kararsız, **4.** kararlaştırılmamış, karara bağlanmamış, tespit edilmemiş. *an ~ question*. **5.** henüz yerleşilmemiş, gayrimeskûn (yer/arazi), **6.** belirsiz, şüpheli. *an ~ state of mind*. **7.** (hava) değişken, değişik, mütehavvîl, karar-
sız. ~ *weather*. **8.** (hesap/borç) ödenmemiş, ka-
patılmamış, **9.** (insan) tedirgin, huzursuz, karar-
sız, mütereddit. *e.a.- 1. unorganized, disorganized, disturbed, 3. unstable, unsteady, 6. undetermined, indeterminate, unsure, doubtful, 7. variable, vacillating, fickle, faltering, irresolute, inconstant. k.a.- 1.&3. stable.*

unsettledness, *is.* kararsızlık, karışıklık, düzensizlik, değişkenlik, tedirginlik, huzursuzluk, (borç) ödenmemiş olma.

unsettlement

unsettlement, *is.* 1. (denge vb.) boz(ul)ma, sars(ıl)ma, (huzur) kaçırma, tedirgin etme/olma, 2. *bk.*: **unsettledness**.

unsettling, *sf.* (denge vb.) bozucu/bozan, sarsan, (huzur) kaçırın, tedirgin edici/eden.

unsew, *glf.* **-sewed**, **-sewn** (dikişi) sökmek.

unsex, *glf.* 1. cinsel ictidarı kaybettirmek, ictidarsızlaştırmak, 2. (bir kimseyi) cinsiyetinden yoksun kılmak, kendi cinsine özgü niteliklerden mahrum etmek.

unshackle, *glf.* **-led**, **-ling** 1. zincirden/prangadan kurtarmak, zincirlerini çözme, 2. (konuşma vb.) serbest bırakmak, kısıtlamamak. *e.a.- 1. unfetter*.

unshak(e)able, *sf.* sarsılmaz, sağlam, metin. **-ness** : sarsılmazlık, sağlamlık, metinlik. **unshakably** : sarsılmaksızın, sağlamca, metanetle.

unshaken, *sf.* sarsılmamış, metin, sabit, sağlam.

unshaped = unshapen, *sf.* biçimsız, şekilsiz, iyi şekil verilmemiş.

unshapely, *sf.* biçimsız, çelimsiz.

unshattered, *sf.* parçalanmamış, zerrelerle ayrılmamış.

unshaved = unshaven, *sf.* tıraşı uzamış, tıraş olmamış, tıraşsız.

unsheathe, *glf.* **-sheated**, **-sheating** 1. (kıçılıç, kama vb.) kınından çıkarmak, 2. (tehditle vb.) gizlendiği yerden çıkarmak.

unship, *f.* **-shipped**, **-shipping** 1. (yolcu/yük) gemiden in(dir)mek, boşal(t)mak, 2. yerinden çıkış(ar)mak, sök(ül)mek.

unshockable, *sf.* sarsılmaz. **unshockability** : sarsılmazlık.

unshod, *sf.* yalnızak, pabuçsuz, ayakkabisiz.

unsicker, *sf. Isk.* 1. güvenilmez, güvençsiz, emin değil, 2. **-ly**: güvenemeyerek, 3. **-ness** : güvencesizlik, güvenilmezlik, emniyetzsizlik. *e.a.- 1. unreliable, undependable, unsafe, unsure.*

unsight, *glf.* göstermemek, görmesini engellemek.

unsighted, *sf.* 1. gözden uzak, görünmez, saklı, 2. nişangâhsız (top vb.), 3. nişan alınmamış.

unsightliness, *is.* çirkinlik, yakışıklıksızlık.

unsightly, *sf.* **-lier**, **-liest** çirkin, yakışıklıksız, göze batan. *an ~ wound. ~ disorder. e.a.- ugly, hideous, unattractive, distasteful, unpleasing. k.a.- beautiful.*

unskaited, *sf. Isk. bk.*: **unscathed**.

unskilled, *sf.* 1. hünersız, maharetsiz, 2. hüner/maharet gerektirmeyen, özel eğitime ihtiyaç duyurmayan. **~ occupations/jobs.** 3. acemî, hüner ve mahareti yetersiz. *produced ~ poems.* 4. uzman olmayan, ihtisas yapmamış. *He was ~ in the art of rhetoric.* 5. **~ labor** : (a) kaba iş,ince hüner istemeyen iş, (b) kaba işçiler, kaba işte çalışanlar.

unskillful = unskilful, *sf.* 1. hünersız, maharetsiz, acemî, toy, beceriksiz, ustalıksız, ihtişassız, 2. *esk. bk.*: **ignorant**, 3. **-ly** : acemice, beceriksizce, 4. **-ness** : hünersızlık, maharetsizlik, acemilik, toyluk, beceriksizlik, ihtişassızlık.

unsling, *glf.* **-slung**, **-slinging** 1. (tüfeği) askıdan indirmek, asılı olduğu yerden almak. *to ~ a rifle from one's shoulder.* 2. *den.* izbirosunu çıkarmak.

unsnap, *glf.* **-snapped**, **-snapping** yayına basıp açmak, çit çiti çözmek/açmak.

unsnarl, *glf.* dolaşık şeyi çözmek/açmak. *e.a.- disentangle.*

unsociable, *sf.* 1. sokulgan değil, kimseye sokulmaz, yalnızlıktan hoşlanır, merdümgiriz, çekingen. *He is generally ~ except with intimate friends.* 2. konuşmayan, sohbetten hoşlanmayan, 3. birbiriley uyuşamayan. *an ~ group.* 4. **-ness = unsociability** : çekingenlik, kimseye sokulmama, yalnızlıktan hoşlanma, 5. **unsociably** : çekingenlikle, kimseye sokulmadan, yalnızlıktan hoşlanırcasına. *e.a.- 1. solitary, reserved, withdrawn.*

unsocial, *sf.* 1. ürkürük, merdümgiriz, insandan/kalabalıktan kaçan, yalnızlığı seven, 2. toplumdan hoşlanmayan, topluma karşı, 3. **-ly** : ürkürükçe, insandan kaçarcasına, toplumdan uzaklaşarak. *NOT: UNSOCIAL, ASOCIAL, ANTISOCIAL, NONSOCIAL* sıfatlarının anlamları arasındaki ince farklara dikkat edilmelidir. **UNSOCIAL**, toplumdan ve insanların hoşlanmayan, onlardan uzak durmayı tercih eden kimseler için kullanılır: *A withdrawn unsocial person. A very unsocial temperament.*

ASOCIAL, toplumdan uzaklaşıp içe yönelik, benlikçi ve ferdiyetçi tutum, davranış ve düşünceleri niteler: *Dreaming is an asocial act. His interests are predominantly asocial.* **ANTISOCIAL**, topluma ve toplum düzene zararlı, yıkıcı fikir ve eylemlerle toplum düşmanı kişileri niteler : *Anarchists are asocial in their thinking and antisocial in their propaganda. Crime is antisocial behavior detrimental to the whole community. An antisocial delinquent.* **NONSOCIAL** ise, sadece toplumla ilgisi olmayan, toplumu ilgilendirmeyen demektir: *A man's nonsocial correspondence.*

unsoiled, *sf.* kirlenmemiş.

unsold, *sf.* satılmamış.

unsolder, *glf.* **1.** lehimini açmak/eritmek/ sökmek, lehimli şeyleri birbirinden ayırmak, **2.** ayırmak, koparmak. *e.a.- disunite, sunder, separate.*

unsonsie = **unsoncy** = **unsonsy**, *sf.* *Isk. bk.:* **unlucky, fatal, disagreeable.**

unsophisticated, *sf.* **1.** sade, basit, özentisiz, sadedil, **2.** doğal, tabiî, hakikî, gerçek, **3.** arı, saf, katıksız, katkısız, temiz, pak, halis, haki-ki, **4.** tecrübeşiz, hile bilmez, hilesiz, masum. ~ *peasants.* **5.** ~ly: sade/basit/özentisiz/doğal olarak, arı/saf/temiz, bir şekilde, tecrübeşizce, hilesiz olarak, masumane, **6.** ~ness = **unsophistication** : sadelik, basitlik, özentisizlik, sadedillik, doğallık, tabiilik, gerçeklik, arılık, saflık, katkısızlık, tecrübeşizlik, safiyet, hilesizlik, masumluk. *e.a.- 1. simple, artless, ingenious, guileless, naive, 3. pure, genuine, unadulterated.*

unsought, *sf.* aranmayan, beklenmeyen, umulmayan. ~ *compliments.*

unsound, *sf.* **1.** hasta(lıklı), sağlam/sağlıklı değil, sakat (yüküt/zihin), **2.** bozuk, çürük (gida, ağaç vb.), **of ~ mind** : şuuru bozuk, **3.** (temel) çürük, zayıf, sağlam değil, **4.** gerçeksiz, geçersiz, mantıksız, hatalı, kusurlu. *an ~ argument.* **5.** hafif, tetikte, derin olmayan, huzursuz. ~ **slumber** : hafif uykulama. ~ *sleep.* **6.** güvencesiz, güvenilmez, malî bakımından zayıf. *an ~ corporation.* **7.** ~ly : hasta/sakat/bozuk/hatalı/kusurlu/ mantıksız/güvenilmez bir şekilde, **8.** ~ness : sakatlık, bozukluk, hata, kusur, geçersizlik, mantıksızlık, güvenilmezlik. *e.a.- 1. infirm, sick,*

ill, diseased, 2. defective, decayed, impaired, rotten, unwholesome, 3. weak, 4. false, faulty, fallacious, erroneous, 5. light, disturbed, 6. unreliable.

unsparing, *sf.* **1.** bol, mebzul, çok, cömert, esirgemeyen, **2.** acımasız, merhametsiz, sert, haşın, insafsız, kıycı, **3.** ~ly : bol bol, mebzulen, cömertçe, esirgemeden; acımsızın, merhametsizce, sert/haşın/ insafsız bir şekilde, kıycasına, **4.** ~ness : bolluk, mebzuliyet, cömertlik, esirgememe; merhametsizlik, sertlik, insafsızlık, kıycılık. *e.a.- 1. profuse, liberal, generous, lavish, bountiful, 2. hard, harsh, ruthless, merciless, unmerciful, relentless, severe.*

un speak, *glf.* **-spoke, -spoken, -speaking** *esk.* konuşmamak, söylememek. *e.a.- recant, retract, unsay.*

un speakable, *sf.* **1.** konuşulamaz, söylenenemez, **2.** anlatılamaz, tanımlanamaz, ifade/tasvir edilemez, anlatılması imkânsız. ~ *joy. All I remember is the pain, the ~ pain.* **3.** ağıza alınmaz, kötü, berbat, ayıp. *an ~ crime. That ~ odor came sweeping into the room* : O berbat koku odayı kapladı. **4.** ~ness : konuşulamazlık, anlatılamazlık, tanımlanamazlık, ifade/tasvir/ anlatılma olanaksızlığı, ağıza alınmazlık, kötülük, ayıplık, **5.** **unspeakably** : konuşulamaz/ söylenenemez derecede, anlatılamayacak/tanımlanamayacak şekilde, ağıza alınmaz derecede. *an unspeakably vile response.* *e.a.- 1. inexpressible, indescribable, ineffable, 3. horrendous.*

un specified, *sf.* belirsiz, belirtilmemiş, zikredilmemiş.

un specified = unspecialised, *sf.* **1.** uzmanlaşmamış, ihtisaslaşmamış, ihtisas yapmamış/görmemiş, **2.** *biy.* genel görevli, belirli bir işlevi olmayan, değişik işlere yarayan.

un spent, *sf.* **1.** (para vb.) harcanmamış, kullanılmamış, **2.** sarf edilmemiş, tüketilmemiş, istihlak edilmemiş.

un sphere, *glf.* **-sphered, -sphering** yerinden/çevresinden/muhitinden ayırmak.

un splinterable, *sf.* kırılınca parçalanmayan (cam).

unspoiled/unspoilt, *sf.* bozulmamış, şırmamamış.

unspoken, *sf.* **1.** söylememiş, söyle ifade edilmemiş, **2.** zımmî, kapalı, **3.** sükûtî, konuşmayan. *e.a.- 1. unexpressed, 2. tacit, implicit, 3. silent.*

unsportsmanlike

unsportsmanlike, *sf.* sportmenlige yakışmaz.

unspotted, *sf.* 1. beneksiz, lekesiz, noktasız, 2. (ahlâk) tertemiz, lekesiz, 3. göze görünmeyen, gözden kaçan/kaçmış, 4. ~ness : beneksizlik, lekesizlik, temizlik; göze görünmezlik, gözden kaçma. *e.a.-* 1. *spotless*, 2. *unblemished*.

unsprung, *sf.* yaysız, yaylanmaz.

unstable, *sf.* 1. kararsız, dengesiz. ~ **equilibrium** : kararsız denge, 2. oynak, yıkılabilir, düşebilir, sabit/sağlam olmayan. *an ~ tower*. 3. herçâf, yeltek, gelgeç, sebatsız. *an ~ character*. 4. tereelli, (ruhen) dengesiz/muvazenesiz, 5. (hareket, nabız, vb.) düzensiz, intizamsız. *an ~ pulse*. 6. *kim.* kalımsız, istikrarsız. ~ **compound** : kalımsız bileşik. ~ **state** : kalımsız durum, 7. ~ness = **unstability** : kararsızlık, dengesizlik, oynaklık, sabit/sağlam olmama; herçâflik, yelteklilik, sebatsızlık, düzensizlik; *kim.* kalımsızlık, istikrarsızlık, 8. **unstably** : kararsız/dengesiz bir şekilde, sebatsızca, düzensizce, kalımsızca.

unstainable, *sf.* boyanamaz, boyalı/leke tutmaz (kumaş), kinanamaz, ayıplanamaz, takbıh edilemez, (manevî) leke sürülemez.

unstained, *sf.* 1. lekesiz, lekelenmemiş, kirlenmemiş, 2. (manen) kusursuz, tertemiz. *e.a.-* 1. *unsoiled*, 2. *unsullied*.

unstate, *gl.f.* -**stated**, -**stating** 1. *esk.* bir kimseyi mevki, şeref ve haysiyetten mahrum etmek, 2. *esk.* millî haysiyeti kırmak, istiklâl ve hürriyetten mahrum etmek, (devleti) yıkmak.

unstated, *sf.* açıklanmamış, beyan/İfadé edilmemiş, öne sürülmemiş, kapalı. *His action is clear but his reason remains ~.*

unsteady¹, *sf.* 1. kararsız, dengesiz, sarsıntı, 2. sallanan, dalgalanınan, daima değişen, mütehavvil, güvenilmez. **The market is ~** : Piyasa daima değişiyor. 3. düzensiz, intizamsız, gayrimuntazam. *an ~ development*. 4. **unsteadily** : kararsız/ dengesiz bir şekilde, daima değişerek, düzensizce, intizamsızca, 5. **unsteadiness** : kararsızlık, dengesizlik, sarsıntı, sallanma, dalgalanma, daima değişme, düzensizlik, intizamsızlık. *e.a.-* 1. *unsettled, unstable, shaky*, 2. *vacillating, flickering, fluctuating, wavering*, 3. *irregular, uneven*.

unsteady², *gl.f.* -**steadied**, -**steadyng** kararsız/dengesiz/düzensiz hâle getirmek, sarsmak, dengesini bozmak, sendeletmek.

unsteel, *gl.f.* yumuşatmak, sertliğini gidermek, silâhını bırakırmak. *The gentle appeal ~ed his heart.* *e.a.-* *soften, disarm*.

unstep, *gl.f.* -**stepped**, -**stepping** *den.* (diriği) yerinden çıkarmak.

unstick, *gl.f.* -**stuck**, -**sticking** (yapılmış şeyi) ayırmak/açmak/koparmak. **come unstuck**: (a) ayrılmak, açılmak, kopmak, çıkmak, (b) *ar-go* boşça çıkmak.

unstinted, *sf.* bol, mebzul, kısıtlanmamış, esirgenmemiş. *e.a.-* *profuse, lavish, abundant*.

unstinting, *sf.* cömert, eli açık, esirgemeyen. ~ly : cömertçe, esirgemeden.

unstitch, *gl.f.* (dikiş) sökmek. **come ~ed** : sökülmek.

unstop, *gl.f.* -**stopped**, -**stopping** 1. (tipa/tıkaç) çıkarmak, 2. (engel) açmak/gidermek/kaldırmak, 3. *müz.* orgun pedalını kaldırırmak, 4. **come ~ped** : (diş) dolgusu çıkmak, 5. ~ped : (a) (tipa/tıkaç) çıkmış, (b) engellenmemiş, engeli kaldırılmış, (c) *s.bl.* duraksız, uzatılabilen (ünstüz): s, z gibi, 6. ~**able** : (tipa/tıkaç) çıkarılabilir, (engel) açılabilir/giderilebilir/kaldırılabilir, 7. ~**pably** : çıkarılabilecek/açılabilecek/giderilebilecek tarzda.

unstrained, *sf.* 1. zorlanmamış, gerilmemiş. ~ *iron*. 2. elenmemiş, süzülmemiş. ~ *jui-ce*.

unstrap, *gl.f.* -**strapped**, -**strapping** (kayışını/kemerini) açmak/gevşetmek/çözmek/çıkarmak.

unstratified, *sf.* 1. tabaklaşmamış, tabakasız, 2. *jeol.* (volkanik kaya) katsız, kat oluşturmamış.

unstress, *is.* vurgusuz hece.

unstressed, *sf.* 1. vurgusuz, ~ *syllables*. 2. gerilmemiş, gergisiz, gevşek. ~ *wires*.

unstriated, *sf. anat.* gevşek, lifsiz (kas).

unstring, *gl.f.* -**strung**, -**stringing** 1. telle-rini çıkarmak, telsiz bırakmak, 2. iplikten/sicimden çıkarmak. ~ *heads*. 3. telini/kırışını gevşetmek. ~ *a bow*. 4. gevşetmek, gerginliği azaltmak, 5. (sinirleri) zayıflatmak/bozmak. *Her nerves were unstrung. He was unstrung by the news.*

unstriped, *sf.* çizgisiz, paralel çizgileri olmayan.

unstructured, *sf.* 1. plânlaştırılmamış, teşkilatlandırılmamış, kurumlaşmamış. *an ~ but effective method of education.* 2. ön koşulları pek az. *an ~ college course.*

unstrung, *sf. &f.* 1. telleri/kırıları gevşetilmiş/çıkarılmış, 2. sinirleri bozuk/zayıf, 3. *bk.*: **unstring** (*geç.z. &ssf.*). *e.a.-* 2. *unnerved, weakened.*

unstuck, *sf. &f.* 1. serbest kalmış, (yapılmış şey) çözülmüş/ayırılmış, 2. **come ~** : (yapılmış şey) ayrılmak, çözülmek, *argo* müşkülât çekmek, 2. *bk.*: **unstick** (*geç.z. &ssf.*).

unstudied, *sf.* 1. önceden hazırlanmamış/ düşünülmemiş/ öğrenilmemiş, 2. doğal, tabii, yapmacıksız, 3. ~ **in** : okumamış, öğrenmemiş, bilgisiz, cahil, tahsilsiz. *e.a.-* 1. *unpremeditated, 2. natural, unaffected, 3. unversed.*

unsubstantial, *sf.* 1. hayalî, hayal gibi. **Pale and ~ in the moonlight, the shadowy figure of a man was moving** : Donuk ay ışığında bir adam gölgeli bir hayal gibi ilerliyordu. 2. özdeksiz, maddesiz, cisimsiz, gayrimaddî, 3. asilsiz, temelsiz, gerçek olmayan. *an ~ argument, ~ speculation.* 4. cisimsiz, özsüz, degersiz, maddî değeri olmayan, 5. hafif, ince, danyıksız, 6. ~*ity* : özdeksizlik, cisimsizlik, maddesizlik, asılsızlık, hayalî oluşu, 7. ~*ly* : hayal gibi, özdeksiz/maddesiz/cisimsiz/gayrimaddî olarak, asılsız/temelsiz/özsüz bir şekilde, degersiz olarak. *e.a.-* 1. *fanciful, insubstantial, unreal, 5. flimsy.*

unsubstantiated, *sf.* asılsız, temelsiz, mentsiz, kanıtlanmamış, doğruluğu ispatlanamamış. *It is an absurd and ~ accusation.*

unsuccessful, *sf.* 1. başarısız, muvaffakiyetsız. *an ~ attempt. If you are ~ in June examinations you can retake them in November.* 2. ~*ly* : başarısızlıkla, 3. ~*ness* : başarısızlık.

unsuitable, *sf.* 1. uygunsuz, elverişsiz, maksada muvafık olmayan. ~ **to/for**: -e elverişsiz/uyumaz/yakışmaz. *areas that are entirely ~ for agriculture.* 2. ~*ness* = **unsuitability** : uygunsuzluk, elverişsizlik, 3. ~*ly* : uygunsuz/elverişsiz bir şekilde. *e.a.-* 1. *unfitting, inappropriate, unbecoming.*

unsung, *sf.* 1. (şarkı) henüz söylememmiş, terennüm edilmemiş, duyulmamış, 2. şarkı/shiir ile kutlanmamış, övülmemiş, alkışlanmamış, adsız, ün yayılmamış. ~ **hero** : adsız kahraman.

unsure, *sf.* şüpheli, emin/kesin değil, güvenilmez.

unsurpassed, *sf.* eşsiz, emsalsiz, benzeriz, erişilmez.

unsuspected, *sf.* 1. şüphelenilmeyen, şüphe/zan altında olmayan, 2. umulmadık, hiç akla gelmeyen, tasavvur edilemeyen, 3. ~*ly* : şüphelenilmeden, şüphe/zan altında olmaksızın, umulmadık/hez akla gelmez/tasavvur edilmez bir şekilde, 4. ~*ness* : şüphelenilmeme, şüphe/zan altında olmama, şüpheden âri olma, şüphesizlik.

unsuspecting, *sf.* güvenen, itimat eden, şüphelenmeyen, gafil, masum, bön, 2. ~*ly* : şüphelenmeksızın, masumane, gafilane, bön bön.

unsustainable, *sf.* desteklenemez, sürdürülemez, idame edilemez, teyit/takviye edilemez.

unswathe, *glf. -swathed, -swathing* sargini/bağıni çözmek/aćmak/çıkarmak, sargasız bırakmak.

unswear, *glf. -swore, -swearing* andını/sözünü geri almak, yemininden dönmek. *e.a.- abjure, retract.*

unswerving, *sf.* 1. dümdüz, sağa sola sapmaz, 2. sürekli, devamlı, değişmez. ~ *loyalty.* 3. ~*ly* : dümdüz, sapmaksızın; sürekli olarak. *e.a.-* 2. *steady, unremitting.*

unsymmetrical, *sf.* bakışsız, asimetrik. ~*ly* : bakışsızca, bakışsız olarak. *e.a.- asymmetric*

unsympathetic, *sf.* sevimsiz, soğuk, başkalarının duygusu ve düşüncelerine ilgisiz, bîgâne.

untalked-of, *sf.* sözü edilmemiş, zikredilmemiş, (adi) anılmamış, (hakkında) konuşulmamış.

untamable, *sf.* evcilleştirilemez, vahşî, yabanî, ele avuca siğmaz, idaresi güç. *an ~ animal.*

untangle, *glf. -gled, -gling* 1. (dügümü/karışık şeyi) çözmek, açmak, 2. (muammayı/sırı) çözmek, açıklamak, açıklığa kavuşturmak. *to ~ a problem.* *e.a.-* 1. *disentangle, unsnarl, extricate, 2. resolve.*

untapped

untapped, *sf.* 1. delinmemiş, boşaltma musluğu takılmamış (fıçı). *an ~ keg.* 2. kullanılmamış, tüketilmemiş, dokunuılmamış, bakır.

~ **resources** : henüz kullanılmamış/dokunulmamış kaynaklar. *He has ~ depths of experience which our firm could use.*

untarnished, *sf.* lekelenmemiş, kararmamış.

untasted, *sf.* tadılmamış, tadına bakılmamış.

untaught, *sf. & f.* 1. öğretilmemiş, eğitilmemiş, cahil, 2. doğal, kendiliğinden, samimî, tabîî. ~ *kindness*. 3. *bk.* : **unteach** (*geç.z. & sf.f.*). *e.a.- 1. ignorant, naïve, 2. natural, spontaneous.*

unteach, *gl.f.* **-taught, -teaching** 1. öğrendiğiini/bildiğini unutturmak, 2. söylenenin aksine inandırmak, zıt bilgi vermek/öğretmek.

untenable, *sf.* 1. savunulamaz, desteklenemez, müdafası imkânsız. ~ *theories*. 2. içinde oturulamaz, ikamet edilemez, iskâna elverişiz, 3. ~ness = **untenability** : (a) savunulamazlık, desteklenemezlik, müdafaa imkânsızlığı; (b) iskâna elverişizlik.

untended, *sf.* deşilip fitil konulmamış (yara). *The ~ woundings of a father's curse.* *Shak.*

untether, *gl.f.* (hayvani bağlayan ipi) çözmek, ipini çözüp serbest bırakmak, salıvermek.

unthankful, *sf.* 1. nankör, şükretmesini bilmez, 2. hoş karşılanmayan, istenmeyen, istikal edilen, 3. ~ly : nanköree, şükretmesini bilmeden; istikal edilircesine, 4. ~ness : nankörlük, şükretmesini bilmeme; hoş karşılanma, istikal edilme. *e.a.- 1. unappreciative, 2. unwelcome.*

unthink, *f.* **-thought, -thinking** 1. düşünmemek, düşünçeye son vermek, 2. zihinden uzaklaştmak, aklından çıkarmak, 3. fikrini değiştirmek, başka türlü/aksini düşünmek.

unthinkable, *sf.* 1. düşünülemez, tasavvur edilemez, olanaksız, imkânsız, akla gelmez, havsalaya sıgmadır. *It would be ~ for the West to turn its back on this crisis.* 2. sözü bile edilemez, nazariitibara alınamaz. *You can't go on holiday next week; it's quite ~.* 3. ~ness = **unthinkability** : olanaksızlık, imkânsızlık, akla gelmemeye, havsalaya sıgmadır, sözü bile edilemeye, nazariitibara alınamamaya, 4. **unthinkably** : düşünüle-

mez/tasavvur edilemez bir tarzda, olanaksız/imkânsız bir şekilde, akla gelmeyecek/havsalaya sıgmayacak biçimde. *e.a.- 1. inconceivable, unimaginable, incredible.*

unthinking, *sf.* 1. düşüncесiz, dikkatsiz, saygısız, 2. dalgın, 3. düşünemeyen, düşünme yetisinden yoksun. ~ *matter*. 4. (bir konuyu) yeteri kadar düşünmeyen, üzerinde kafa yormayan, 5. düşünmeden/dikkatsizce yapılmış, 6. ~ly : düşüncесizce, dikkatsizce, saygısızca, dalgınlıkla, düşünemeden, üzerinde kafa yormadan, 7. ~ness : düşüncesizlik, dikkatsizlik, dalgınlık, düşünme yetisinden yoksunluk.

unthought-of, *sf.* 1. unutulmuş, hatırlanmamış, hatırlanmamış, akıdan çıkmış, 2. düşünülemez, tasavvur (bile) edilemez, akla gelmez, keşfedilmemiş. **Voyages through space were ~ till recent times** : Yakın zamanlara kadar uzay yolculuğu tasavvur bile edilemedi. 3. umulmadık, beklenmedik. *e.a.- 3. unexpected.*

unthread, *gl.f.* 1. (iğnededen) ipliği çırpmak, 2. (sık ormanda vb.) güçlükle ilerlemek, yolunu bulup selâmete çıkmak, 3. (karışık/müsâkül/cetrefil durumdan, badireden) siyrlamak/kurtulmak. *e.a.- 3. disentangle.*

unthrifty, *sf.* tutumsuz, savurgan, müsrif.

unthrone, *gl.f.* tahttan indirmek, hal' etmek.

untidy¹, *sf.* **-dier, -diest** 1. düzensiz, intızamsız, dağınık, tertipsiz, darmadağın, perişan, savruk, 2. iyi düzenlenmemiş/organize edilmemiş. *an ~ plan. an ~ manuscript.* 3. **untidily** : düzensiz/intızamsız/dağınık/tertipsiz bir şekilde, darmadağın/perişan bir hâlde, iyi düzenlenmeden/organize edilmeden, 4. **untidiness** : düzensizlik, intızamsızlık, dağınıklık, tertipsizlik, perişanlık, savrukluğ. *e.a.- 1. slovenly, disordered, disorderly, littered.*

untidy², *gl.f.* **-tidied, -tidying** düzenini tertibini bozmak, dağıtmak, karmakarışık hâle getirmek, karıştırmak, arap saçına döndürmek. *e.a.- mess up, disorder, disarrange.*

untie, *f.* **-tied, -tying** 1. (bağ/düğüm vb.) çöz(ül)mek, aç(ıl)mak. ~ **the string** : sicimi çözmek, 2. (ipini/bağını çözerek) serbest bırakmak. *He ~d the horse from the fence. He quickly ~d the captives.* 3. (sırı/karışık meseleyi) çözmek, halletmek. *e.a.- 1. loose, unfasten, undo, unknot, unbind, 2. free, 3. resolve, clear up.*

untied, *sf.* çözülmüş, açılmış. *Ha has an ~ lace. an ~ ribbon.*

until, *bağ.&e.* 1. -e kadar/değin, -e dek, taki... **I waited ~ midnight** : Gece yarısına kadar bekledim. **He worked ~ he was too tired to do more** : Yorgunluktan bittap düşene kadar çalıştı. 2. -den önce. **We won't start ~ he comes** : O gelmeden (önce) başlamayacağız. **She did not leave ~ morning** : Sabah olmadan (sabahdan önce) gitmedi. *e.a.- 1. till, 2. before.*

untimely¹, *sf.* 1. zamansız, vakitsiz, mevsimsiz. ~ *frost. Snow in May is ~.* 2. uygunsuz/ biçimsiz zamanda olan/vuku bulan/yapılan, yersiz, münasebetsiz. *This is now an ~ subject. an ~ joke.* 3. erken, vaktinden önce/evvel (vuku bulan). **His illness led to his ~ death** : Hastalığı erken ölümüne sebep oldu. **come to an ~ end** : vaktinden önce ölmek, başaramadan çabucak sona ermek. *e.a.- 1&2. inopportune, ill-timed, inappropriate, unseasonable, 3. premature.*

untimely², *zf.* 1. uygunuz zamanda/vakit, mevsimsizce, 2. vaktinden evvel, erken. *His death came ~ at 29.* *e.a.- 1. unseasonably, 2. prematurely.*

untimorous, *sf. İsk. bk.:* **untimely**¹

untimeliness, *is.* zamansızlık, vakitsizlik, mevsimsizlik, erken/vaktinden önce vuku bulma.

untinged, *sf.* 1. boyasız, renksiz, boyanmamış, 2. önyargısız, tarafsız, bittaraf, objektif, 3. -siz/-siz, izi/emaresi göstermeyen. **a meeting ~ by sadness** : üzüntüsüz (=neşeli) bir toplantı, 4. **not ~ with**: -li, ... ile dolu, emareleri gösteren. **a meeting not ~ with grief** : kederli bir toplantı, *e.a.- 2. objective*

untiring, *sf.* 1. yorulmaz, bıkmaz, yorulmak bilmez. **To the end of his life he was an ~ worker** : Hayatının sonuna kadar yorulmadan çalıştı. 2. ~ly : yorulmadan, bıkmadan, yorulma bilmeksizin. *e.a.- 1. indefatigable, unwearying.*

untitled, *sf.* 1. unvansız. **an ~ nobleman** : unvansız bir asilzade, 2. başıksız, isimsiz. **an ~ novel/book.** 3. haklı olmayan, hak iddia edemeyen.

unto, *e.&bağ. esk.* 1. -e/-a. **He spoke ~ her** : Ona söyledi. **They had gone ~ the war** : Savaşa gittiler. 2. -e kadar. **He lay sick almost ~ death** : Ölünçeye kadar hasta yattı. *e.a.- 1. to, 2. until, till.*

untold, *sf.* 1. anlatılamaz, tarifsiz, tarifi imkânsız, tarif/tahmin edilemez. ~ *misery.* 2. açıktanmamış, söylememmiş, 3. sayısız, hesapsız, sonsuz, muazzam, hesaba gelmez. *The war brought ~ suffering upon the population.* *e.a.- 1. encountered, inexpressible, 3. incalculable.*

untouchability, *sf.* 1. (Hindularda) doku-nulmama, el sürülmeme, paryalık.

untouchable, *sf.&is.* 1. dokunul(a)maz, el-len(e)mmez, el sürüle(e)mmez, 2. erişilmez, ulaşıl-maz, çok uzak. ~ *mineral resources buried deep within the earth.* 3. (dokunulmayacak kadar) içgenç, adı, menfur, 4. eleştirelmez, şüphe edilemez, dokunulmaz, dokunulması yasak, 5. (Hindistan'da) parya, en aşağı sınıfa mensup kimse, 6. **untouchably** : dokunul(a)maz/ellen-(e)mmez/el sürüle(e)mmez/erişilmez/ulaşılmaz bî-çimde, çok uzak bir şekilde.

untouched, *sf.* 1. dokunulmamış, el sürülmemiş, olduğu gibi, 2. ayak basmamış, keşfe-dilmemiş. ~ *lands.* 3. yenilmemiş, içilmemiş. **He left his food ~** : Yemeğini yemedi = Yemeğine el sürmedi. 4. değişmemiş, ilkel hâlinde. *The old façade of the station remains ~.* 5. sağ-lam, hasarsız, zarar görmemiş, zedelenmemiş, tamam, 6. etkilenmemiş, etki(si) altında kalma-mış, müteessir olmamış. *She was ~ by the life around her.* 7. ilgisiz, kayıtsız, duygusuz, bıgâ-ne, lâkayt, 8. (konuşmada/kitâpta) zikredilme-mış, sözü edilmemiş, bahsi geçmemiş, temas edilmemiş. *e.a.- 4. unchanged, 5. undamaged, 6. unaffected, 7. indifferent.*

untoward, *sf.* 1. müessif, uğursuz, ters, aksi, zıt, gayrimüsait. ~ *circumstances forced him into bankruptcy. an ~ event.* 2. uygunsuz, mü-nasebetsiz, yakışık almaz. ~ *social behavior.* 3. *esk.* huysuz, inatçı, aksi, ters, can sıkıcı, 4. *esk. bk.:* **awkward, uncouth, 5. ~ly** : mües-sif/uğursuz/ters/aksi/zıt/ gayrimüsait/uygunsuz/ münasebetsiz bir şekilde, 6. ~ness : uğursuzluk, terslik, aksilik, zıtlık, uygunsuzluk, münasebet-sizlik, yakışksızlık. *e.a.- 1. unfortunate, un-favorable, adverse, unpropitious, 2. improper, 3. forward, perverse, refractory, vexatious.*

untrammelled, *sf.* serbest, engelsiz, sınırsız. ~ **by convention** : her türlü gösterişten uzak.

untranslatable

untranslatable, *sf.* çeviremez, tercüme edilemez.

untravel(l)ed, *sf.* 1. seyahat etmemiş, gezmemiş, *mec.* görgüsüz, dar görüşlü, dünyadan habersiz. *an intelligent but ~ girl.* 2. (yol) fazla seyahat edilmeyen, pek az kullanılan, (arazi) kuş uçmaz kervan geçmez. *an ~ desert.*

untread, *glf.* **-trod**, **-trodde/-trod**, **treating** iz sürerek geriye gitmek, gerisin geriye izlemek. *e.a.- retrace.*

untried, *sf.* 1. denenmemiş, tecrübe edilmemiş, 2. tecrübe edilmemiş, girişilmemiş, 3. yargılanmamış, muhakeme edilmemiş, duşuşması yapılmamış.

untrimmed, *sf.* 1. kırpılmamış, tıraş edilmemiş, kırpılarak düzeltilmemiş, 2. süslenmemiş, 3. (kitap) kenarları kesilmemiş, 4. **~ness** : kırpılmamışlık, tıraş edilmemişlik, düzeltilmemişlik, süslenmemişlik.

untrod/untrodden, *sf.* ayak basılmamış, çiğnenmemiş, tepelenmemiş, (üzerinden) geçilmemiş/yürünmemiş. *e.a.- untraversed, unfrequented.*

untroubled, *sf.* 1. rahat, kolay, sıkıntısız, güclüksüz, güçlük çıkarmayan, 2. sakin, asude, kaygısız, durgun. *He had a kind ~ face and a gentle manner.* *e.a.- 2. calm, tranquil.*

untrue, *sf.* 1. yalan, sahte, doğru/gerçek olmayan, 2. sadakatsız, vefasız, 3. yanlış, hatalı, 4. **~ly** : yalan/ sahte olarak, sadakatsızca, vefasızca, yanlışlıkla, hatalı bir şekilde, 5. **~ness** : sahtelik; sadakatsızlık, vefasızlık; yanlışlık, hata. *e.a.- 1. false, 2. unfaithful, disloyal, 3. incorrect, inaccurate.*

untruss, *f.* 1. *esk.* bağıni çözmek/açmak, 2. *esk.* soy(un)mak. *e.a.- 1. unfasten, undo, 2. undress.*

untrustworthy, *sf.* 1. güvenilmez, itimada lâyık değil. *He is an ~ person.* 2. **~ly** : güven(il)meksiz, 3. **~ness**: güvenilmezlik, itimada lâyık olmayış. *e.a.- 1. unreliable.*

untruth, *is., g.* **-truths** 1. yanlışlık, hata, 2. doğruluktan/ dürüstlükten uzaklık, sahnekârlık, 3. yalan, uydurma, yanlış/hatalı/asılsız şey, 4. *esk.* sadakatsızlık, vefasızlık. *e.a.- 3. lie, falsehood, fiction, story, tale, fable, fabrication, invention, 4. unfaithfulness, disloyalty.*

untruthful, *sf.* 1. yalan, uydurma, yanlış, hatalı, sahte. *an ~ story.* 2. yalancı. *an ~ boy.* 3. **~ly** : yalancılıkla, uydurarak, yanlış/hatalı olarak, sahnekârlıkla, 4. **~ness** : yalancılık, uydurma, yanlışlık, hata, sahnekârlık.

UNTSO = United Nations Truce Supervision Organization : Birleşmiş Milletler Mütareke Denetleme Örgütü.

untune, *glf.* **-tuned**, **-tuning** 1. (akort/ahenk) boz(ul)mak, 2. sinirlendirmek, sinirlerini bozmak, kızdırırmak. *e.a.- 2. discompose, upset*

untutored, *sf.* 1. öğretilmemiş, cahil, bilgisiz, 2. doğuştan, fitrî. *His ~ shrewdness.* *e.a.- 1. ignorant, untaught, uneducated, 2. native.*

untwine, *f.* **-twined**, **-twining** (dolaşık/sarılmış şey) aç(ıl)mak, çöz(ül)mek. *e.a.- disentangle, untwist.*

untwist, *f.* (dolaşıklık/büklüm) aç(ıl)mak, çöz(ül)mek. *e.a.- untwine, disentangle.*

unused, *sf.* 1. kullanılmamış, kullanılmayan, yepyeni, 2. alış(ıl)mamış.

unusual, *sf.* 1. alışılmamış, pek rastlanmayan, nadir, eşsiz, seyrek, töre dışı, acayıp, garip, tuhaf, âdetlere aykırı, müstesna, olağanüstü, fevkâlâde. *an ~ event/name/procedure. ~ behavior.* 2. **~ly** : nadirer, pek seyrek/istisnaî olarak, mutat hilâfîna, acayıp/garip/görülmemiş/alışılmamış bir şekilde, aşırı derecede. **He was ~ly sad** : Aşırı derecede üzgündü. 3. **~ness** : nadirlik, fevkâlâdelik, acayıplik, gariplik, tuhaflik, törelere/âdetlere aykırılık. *e.a.- 1. rare, uncommon, exceptional, extraordinary, remarkable, singular, curious, queer, strange, odd.*

unutterable, *sf.* 1. söylenenmez, telâffuz edilemez, söylenenmesi/telâffuzu güç. *an ~ foreign word.* 2. tarifi/anlatılması güç/olanaksız, anlatılamaz, tarif/tasvir edilemez. *an ~ joy/pain.* 3. *k.d.* tüm, eksiksiz. *an ~ fool* : aptalın ta kendisi, 4. **unutterably** : anlatılamaz derecede, söylenenmeyecek kadar.

unvaried, *sf.* değişmez, tekdüze, yeknesak.

unvarnished, *sf.* 1. yalın, sade, basit, süsüz, açık, vazih, sarıh. **the ~ truth** : yalın gerçek. **a plain ~ tale** : sade, süsüz hikâye, 2. cilâsız, verniksiz. *e.a.- 1. plain, straightforward, frank, 2. crude, unfinished.*

unvarying, *sf.* değişmeyen, sabit.

unveil, *gl.f.* 1. peçesini/örtüsünü açmak/ kaldırmak, açıklamak, açığa vurmak, meydana çıkarmak, 2. törenle açmak. **to ~ a monument** : bir abideyi törenle açmak. *e.a.- 1. reveal, display, unmask.*

unversed, *sf.* bilmez, cahil, acemi, öğrenmemiş. ~ **in** : ...-in cahili, ...-den bîhaber. ~ *in arithmetic.*

unvocal, *sf.* 1. sessiz, konuşmaz, çekingen, konuşma kabiliyeti yok, 2. ahenkli/akıcı değil, 3. müziğe elverişsiz. *e.a.- 1. inarticulate, reserved, 3. unmusical.*

unvoice, *gl.f. -voiced, -voicing s.bl.* ünsüzleştirilmek, sessizleştirilmek.

unvoiced, *sf.* 1. söylenmemiş, ifade edilmemiş, söyle açıklanmamış. ~ *complaints.* 2. *s.bl.* ünsüz, sessiz.

unwalled, *sf.* duvarsız, duvarla çevrilmemiş, açık. *an ~ garden.*

unwarped, *sf.* 1. eğilmemiş, büükülmemiş, doğru yoldan sapmamış, 2. tarafsız, tahrif edilmemiş. *an ~ point of view.* *e.a.- 2. impartial, undistorted.*

unwarily, *zf.* dikkatsizce, tedbirsizce, gafilane.

unwariness, *is.* dikkatsizlik, tedbirsizlik, gafler.

unwarrantable, *sf.* haklı sayılamaz, mazur görülemez, caiz olmayan, yersiz, haksız, izin verilemez.

unwarranted, *sf.* haksız, yersiz, uygunsuz, özürsüz, mazeretsiz, izinsiz, yetkisiz. *an ~ restriction of personal freedom.* *e.a.- unjustified, unauthorized.*

unwary, *sf.* dikkatsiz, tedbirsiz, gafil, aceleci, atılgan. *e.a.- incautious, heedless, imprudent, rash.*

unwashed, *sf.&is.* 1. yıkanmamış, temizlenmemiş, 2. kaba, terbiyesiz, yontulmamış, 3. **the great ~** : ayaktakımı, kaba ve cahil halk. *e.a.- 2. plebeian, 3. rabble.*

unwearied, *sf.* yorulmamış, yorulmaz, yılmaz. ~**ly** : yorulmaksızın, yılmaksızın, bıkıp usanmadan. ~**ness** : yorulmazlık, gayret, yılmazlık.

unweary(ing), *sf. bk.: unwearied.*

unweave, *gl.f. -wove, -woven, -weaving* (dokunmuş/işlenmiş seyi) sökmek. *e.a.- unravel.*

unweighed, *sf.* 1. tartılmamış, 2. iyice düşünülmemiş.

unweighted, *sf.* 1. (maddî/manevî) yükten azade, yüksüz, sorumsuz, 2. önemsiz (sayılan). *an ~ argument.* 3. ağırlıksız, bağıl önemi göz önüne alınmamış. ~ **mean/average** : ağırlıksız ortalaması.

unwelcome, *sf.* nahoş, istenilmeyen, hoşa gitmeyen.

unwell, *sf.* halsiz, keyifsiz, rahatsız, hasta. *e.a.- ill, ailing.*

unwept, *sf.* ağlanmamış, yas tutulmamış. *an ~ loss.*

unwholesome, *sf.* 1. sağlığa zararlı, gayri-sıhhî, 2. hastalıklı, marazî, hastalık belirtisi olan. *an ~ pallor.* 3. ahlâk bozucu, kötü, zararlı, muzır. ~ *activities.* 4. ~**ly** : sağlığa zararlı bir şekilde, hastalıklı/marazî olarak, ahlâk bozucu mahiyetle, 5. ~**ness** : sağlığa zararlılık, hastalık, ahlâk bozuculuk, kötülük, zarar. *e.a.- 1. unhealthy, 2. unhealthy, 3. depraved.*

unwieldy = **unwieldly**, *sf.* 1. hantal, kaba, kullanışsız, havaleli, idaresi güç. *an ~ box* : havaleli bir sandık. *an ~ method* : kullanışsız bir yöntem, 2. **unwieldily** : hantal hantal, kabaca, kullanışsız biçimde, 3. **unwieldiness** : hantallık, kabalık, kullanışsızlık, idare güçlüğü. *e.a.- 1. bulky, unmanageable, clumsy, awkward.*

unwilled, *sf.* istek/irade dışı, istemeyerek yapılan. *e.a.- involuntary, unintentional.*

unwilling, *sf.* 1. isteksiz, gönülsüz, niyetiz, zoraki, 2. inatçı, aksi, dik kafalı, 3. ~**ly** : isteksizce, istemeyerek, gönülsüzce, zoraki bir şekilde, inatçılıkla, aksi aksi, 4. ~**ness** : isteksizlik, gönülsüzlük; inatçılık, aksilik. *e.a.- 1. reluctant, loath, averse, 2. stubborn, obstinate, refractory.*

unwincing, *sf.* korkusuz, pervasız.

unwind, *f. -wound, -winding* 1. (sargı) açmak, çöz(ül)mek. *She unwound the wool from the ball.* 2. gevşetmek, 3. serilmek, yâyılmak, uzayıp gitmek. *The path unwound before them.* 4. ~**able** : çözülebilir, açılabilir, 5. ~**er** : çözen, açan.

unwisdom, *is.* akılsızlık, delilik, ahmaklık, tedbirsizlik. *e.a.- foolishness, recklessness.*

unwise, *sf.* akılsız, ahmak, budala, düşüncесiz, tedbirsiz, akıllı işi değil. *e.a.- foolish, imprudent.*

unwish

unwish, *gl.f.* 1. arzusundan/dileğinden vazgeçmek, dilememek, istememek, 2. *esk.* olmamasını dilemek.

unwished, *sf.* istenmeyen, dilenmeyen, arzu/temenni edilmeyen. ~*for* : hiç/zerre kadar istenmeyen.

unwit, *gl.f. -witted, -witting* aklını başından almak, çıldırtmak, delirtmek. *e.a.- derange*.

unwitnessed, *sf.* 1. şahit olunmamış, müşahede edilmemiş, görülmemiş, 2. tanıksız, şahitsiz, tanığın imzası bulunmayan.

unwitting, *sf.* 1. istenmeden yapılan, kasıtsız, kazara olan. *an ~ mistake*. 2. habersiz, gafil, farkında değil, bilgisiz, bîhaber, 3. ~*ly* : istemeyerek, bilmeyerek, kasıtsız olarak, farkında olmadan, 4. ~*ness* : kasıtsızlık, farkında olmama, bilgisizlik, habersizlik, gaflet. *e.a.- 1. accidental, inadvertent, 2. unaware, oblivious, ignorant*.

unwomanly, *sf.* kadına yakışmaz.

unwonted, *sf.* 1. alışılmamış, mutat olmayan, nadir, 2. *esk.* alışkin olmayan, 3. ~*ly* : nadiren, ara sıra, mutat dışında, 4. ~*ness* : mutat olmama, nadiren vuku bulma. *e.a.- 1. rare, unusual, 2. unused*.

unworldly, *sf.* 1. dünyevî/maddî olmayan, manevî, ruhanî, uhrevî, 2. saf, bön, dünyadan habersiz, kurnazlık bilmez. *this helplessly ~ woman*. 3. **unworldliness** : dünyevî/maddî olmama, manevîlik, ruhanîlik, uhrevîlik; saflık, bönlük, dünyadan habersizlik. *e.a.- 1. unearthly, 2. naïve, unsophisticated*.

unworn, *sf.* giyilmemiş, yıpranmamış, eskimemiş, yeni.

unworthy, *sf.* 1. degersiz, kıymetsiz, adî, 2. liyakatsız, lâyık/müstahak olmayan, yakışmaz, 3. ~ *of* : değmez, lâyık değil. **Occupations so trifling as to be ~ of his full attention** : Tüm dikkatine değmez ufak tefek işler. **I am ~ of the honor you propose** : Bu şerefle lâyık değilim. 4. ~ *of* : yaraşmaz, yakışmaz. **behavior ~ of a king** : bir krala yakışmaz davranış, 5. **unworthily** : degersizce, kıymetsizce, liyakatsızce lâyık/müstahak olmadan, 6. **unworthiness** : degersizlik, kıymetsizlik, adîlik, liyakatsızlık, yaraşmazlık, yakışmazlık.

unwound, *f. bk.* : **unwind** (*geç.z. & sf.f.*).

unwoundable, *sf.* yaralanmaz, zedelenmez.

unwounded, *sf.* yarasız, yaralanmamış, sağlam.

unwrap, *f. -wrapped, -wrapping* (sargı/ambalaj vb.) aç(il)mak, çöz(ül)mek.

unwrinkle, *f.* kırışıkları vb. düzeltmek.

unwrinkled, *sf.* kırışiksiz, düzgün.

unwritten, *sf.* 1. yazısız, yazılmamış, sözlü. *an ~ novel /story*. 2. töresel, an'anevî, âdet hükmünde. *an ~ code*. 3. boş, yazısız. *an ~ page*. 4. ~ *law* : töresel hukuk, örf ve âdetlere dayanan yasa. **the ~ law** : aile şeref ve haysiyetinin söz konusu olduğu hâllerde kişinin bizzat adaleti yerine getirmesi.

unyielded, *sf.* teslim olmamış, boyun eğmemiş.

unyielding, *sf.* 1. boyun eğmez, teslim olmaz, 2. inatçı, 3. sert, katı, 4. ~*ly* : inatla, boyun eğmeksizin, 5. ~*ness* : inatçılık, boyun eğmeme. *e.a.- 1. adamant, 2. obstinate, resolute, 3. hard, stiff*.

unyoke, *f. -yoked, -yoking* 1. boyundurukan kurtarmak/kurtulmak, boyundurduğu çıkarmak, 2. ayırmak, salıvermek, serbest bırakmak, 3. işe son vermek, paydos etmek. *e.a.- 1. outspan, unhitch, 2. release*.

unzip, *f. -zipped, -zipping* (fermuar) aç(il)mak.

up¹, *zf.&e.* 1. yukarıya (doğru), havaya, gökyüzüne. *Can you lift that box up onto the shelf for me? The bird flew up. He is going up the stairs*. **walk up and down** : bir aşağı bir yukarı gezinmek, 2. yukarıda, yüksekte, havada, gökyüzünde. *He stayed up in the mountains several days*. **The sun is up** : Güneş gökyüzünde yükseldi. 3. yükseltmiş, artmış. **The prices have gone up** : Fiyatlar yükseldi. 4. ta... (yukarıdaki bir yeri işaret için kullanılan). **He lives up north** : Ta kuzeyde oturuyor. 5. ayağa, dik duruma, ayakta, dik durumda. **Stand up!** Ayağa kalk! **to get up** : yataktan kalkmak. **Is he up yet?** Yataktan kalktı mı? 6. tamam, bitmiş, sona ermiş: **time is up** : vakit tamam(dır), 7. tamamıyla, tamamen, hepsi, sonuna kadar. **Drink up!** Hepsini iç! **He won't eat up his vegetables** : Sebzelerinin hepsini yemiyor. 8. -e (doğru/müteveccihen). **He's flying up to Van from Izmir** : Izmir'den Van'a uçuyor. **He came right up to me and asked my name** : Dosdoğru bana geldi ve adımı

sordu. 9. -e kadar: **Will you walk up to the shop with me?** Benimle dükkan'a kadar yürümüsün? 10. *den.* rüzgâra karşı. *Put the helm up.* 11. fiilin anlamını kuvvetlendirmekte kullanılır: **tie up** : sımsıkı bağlamak. **nail up** : sağlamca çiğnemek. **eat up** : yiypitirmek. **use up** : hepsi ni kullanmak, kullanıp bitirmek. **follow up** : sonuna kadar izlemek, peşini bırakmamak. **The house is burned up** : Ev tamamen yandı = yanıp kül oldu. **to pay up one's debts** : borcunu (tamamen) ödemek, 12. **all up with** : sonu/hezimet yakın, işi bitmiş, ümit kalmamış. *He realized it was all up with him when the search party began to close in.* **It's all up with us** : Hapı yuttuk! Yandık! Mahvolduk! 13. **up against** *k.d.* (güçlü vb. ile) yüz yüze, karşı karşıya, 14. **up against it** *k.d.* (malî) çıkmazda, çok zor durumda. **We're up against it!**: Çattık belâya! İşler sarpa sardı! Ayıkla pirincin taşını! 15. **up and around= up and about** : hastalıktan yeni kalkmış, 16. **up to** : (a) -e kadar. **up to this moment** : şu ana kadar. **up to date** : şimdîye kadar, tam zamana göre, güncel, modern, asrî, moderna uygun. (b) tamamıyla, ...derecesinde/kadar. *He could not live up to their expectations.* (c) en fazla, -e kadar: **up to five men** : en fazla beş kişi, beş kişiye kadar, (d) *k.d.* yetenekli, kabiliyetli, ehil, muktedir. **to be up to the job** : işin ehli olmak. **After his illness he is not up to much** : Hastalığından beri pek işe yaramıyor. **up to the mark** : mükemmel, tam sıhhatte. (e) *k.d.* görevli/sorumlu. **to be up to s.o.** : birisinin görevi olmak, birisine ait/bağlı olmak. **It's up to you** : Size bağlıdır/Size düşer/Siz bilirsiniz. **It's up to you to break the news to him** : Haberi ona açmak size düşer/sizin görevinizdir. **The next step is up to you (it is up to you to take the next step)** : Bundan sonraki teşebbüsü yapmak size düşer. (f) meşgul. **What have you been up to lately?** Son günlerde ne ile meşgulsün? **What are you up to?** Ne işler peşindesin? Ne hala ediyorsun? **He's up to something or other** : Her hâlde bir dolap çeviriyor. 17. **His blood was up** : Coştu, öfkeli, kâni beynine sıçradı. 18. **be up and doing** : iş başında/faaliyette olmak. **We must be up and doing** : Haydi iş başına! 19. **What's up?** Ne var? Ne oluyor? 20. **What's up with you?** Sana ne oluyor? Ne-

yin var? 21. **up a tree** *k.d.* çıkmazda, çok zor durumda, sıkışmış/kapana sıkılmış vaziyette, 22. **be up and down with** : (hastalıktan) kâh yatmak, kâh kalkmak, 23. **up hill and down dale** : her tarafa, neresi rastgelirse, 24. **up stage** : tekrar sahnede.

up², *sf.* 1. yukarı doğru hareket eden, 2. *k.d.* **up on = up in** : haberdar, bilgi sahibi. *He is up on current events.* 3. bitmiş, sona ermiş. **The game is up** : Oyun bitti. *His hour is up.* 4. olmakta, cereyan etmekte. **What's up over there** : Orada ne oluyor? 5. yüksek mevkide. **to be up on the social scale** : toplumda yüksek mevkii olmak, 6. kurulmuş, yapılmış, dikilmiş. **The tent is up** : Çadır kuruldu. 7. olgunlaşmış, kemale ermiş. *The corn is up and ready to be harvested.* 8. (gunes, ay) doğmuş, gökyüzünde, 9. uyanık, uyumamış, yataktan kalkmış. **Are you up?** Uyanık mısın? 10. (ata) binmiş, 11. (su düzeci) yükselmiş. **Tide is up.** 12. (bina) yapılmış, inşaatı bitmiş, 13. yukarıya dönük. *He is resting and his face is up.* 14. (yol) kazılmış, eşilmiş (ekseriya birleşik kelime olarak) *a torn-up road.* 15. heyecanlı, sınırlı, 16. maneviyatı yüksek, kendine güvenir, 17. (fena/yanlış/istenmeyen bir şey) olmakta/vuku bulmaka. **Her nervous manner told me that something was up** : Sınırlı hâlinden fena bir şeyin vuku bulduğunu anladım. 18. **up to** : hazır, istekli, hervesli. **Since her illness she has not been up to going out much** : Hastalığından beri dışarı gitmeyi pek canı istemiyor. 19. -e giden, ... yolunda. **He was on a ship up for Italy** : İtalya'ya gitmen bir gemide idi. 20. fena/istenmeyen bir sonuca ulaşmış. *They knew that their game was up.* 21. **be up** : (a) yükselmek, artmak. **The price of meat is up** : Et fiyatları yükseliyor. (b) çıkmak, esmek. **The captain wished to set sail as the wind was up** : Rüzgâr esince kaptan yelkenleri açmak istedî. (c) ... suçundan sanık olmak. **He is up for murder** : Cinayet suçundan sanık. (d) hazır, çalışır durumda. *The theater's lights are up.* (e) ileride/ilerlemiş olmak. *He's two sets up already.* 22. **to be up in years** : yaşılmak, yaşı ilerlemek, ihtişarlamak, 23. uzakta, yüksekte. **He lives ten kilometers up from the coast** : Sahilden on kilometre uzakta oturuyor.

up³, *is.* 1. yükseliş, çıkış, yukarı doğru hareket, 2. saadet, servet, ikbal, mutlu çağ. **He**

has had more ups than downs in his time : Hayatında düşkünden çok mutlu çağları oldu. **3. yokuş, bayır, 4. (fiyat, değer) yükseliş, artış, 5. argo bk.: upper² (6). 6. on the up and up** = **on the up-and-up** *k.d.* (a) dürüst, candan, içten, samimi. (b) sürekli gelişmekte/ilerlemekte/iyileşmekte, **7. ups and downs** : (a) ikbal ve idbar, talihin kâh yaver kâh fena gittiği zamanlar, mutlu ve felâketli dönemler, (b) yokuş ve inişler.

up⁴, f. upped, upping, ups *k.d.* **1.** artırmak, büyütmek, yükseltmek, çoğaltmak. **to up output** : üretimi artırmak, **2. up and** : anî çıkış yapmak, birdenbire....-mak/-mek. **He upped and married a show girl** : Anî bir çıkış yapıp bir dansözle evlendi. **Then he upped and ran away from home** : Sonra birdenbire evden kaçtı. **3. (ayağa) kalkmak, 4. çıkmak, yükselmek, 5. up with** : birdenbire (silâh) çekmek. *He upped with a shotgun and opened some rain holes in the cloth top.* **6. terfi et(tir)mek, yüksel(t)mek. He has been upped to general manager.**

UP = U.P. = United Press.

up- ön ek kelimelerin önüne eklenerek şu anımları katar: **1.** yükseğe, yukarıya, yüksek yere/düzye: *upclimb, upflow, upgoing, upgrow, upleap, upreach, uprise, upsend, upshoot, upstep, upstare, upstep* gibi, **2.** daha büyük, daha çok: *upbulging, upflaring, upflashing, upflooding, uplight, upswell* gibi, **3.** dik/düsey durum-(d)a: *upprop, upstand, upsticking* gibi, **4.** eylem, faaliyet, hareket vb.: *upboil, upbubbling, upstir* gibi, **5.** tamamen, büsbütün, tam, teknil, baştan başa: *upbind, updry, upfold, upgather, upgird, uphoard* gibi.

up-anchor, gs.f. demir almak.

up-and-coming, sf. *ABD* yetenekli, becerikli, atılgan, başarılı, çalışkan, girişken, uyanık, geleceği parlak. *an ~ young executive. e.a.- bright, industrious.*

up-and-down, sf. **1.** yukarı aşağı (hareket eden), **2.** yokuşlu inişli. ~ *country-side*. **3.** karsız, dönek, değişen. ~ *luck*. **4.** sarp, dik. *a straight ~ hillside.*

up-and-over, is. yatay açılan, açılıncaya yatay duran kapı.

Upanishad, is. Upanışad, eski Hint din kitabı.

upas, is. **1. bot.** zehir ağacı (*Antiaris toxicaria*). Cava'da yetişen ve süte benzer öz suyu çok zehirli olan bir ağaç, **2. bu ağacın öz suyu** (ok zehiri olarak kullanılır).

upbear, gl.f. -bore, -borne, bearing yükseltmek, yukarı kaldırıkmak, desteklemek. ~er : yükselten, kaldırın.

upbeat, sf.&is. **1.** şen, iyimser, neşeli, nikbin, **2. müz.** orkestra şefinin elini yukarı kaldırması ve bunun işaret ettiği vuruş.

up-bow, is. (keman vb. gibi yaylı sazlarında) yayın aşağıdan yukarıya doğru hareketi. tersi: *down-bow*.

upbraid, f. azarlamak, çıkışmak, tenkit etmek, kusurunu yüzüne vurmak. *e.a.- blame, censure, reproach.*

upbringing, is. terbiye, yetiştirmeye, eğitim, eğitme. **the proper ~** : iyi terbiye (etme). **What was his ~ ?** Nerede yetişmiş? *His religious ~ fitted him to a missionary.*

upbuild, gl.f. -built, -building bina etmek, inşa etmek, yapmak. ~er : bina/inşa eden.

UPC= Universal Product Code: evrensel ürün simgesi: ambalaj üzerinde malın cins, fiyat vb. ni gösteren ince/kalın paralel çizgiler dizisi.

upcast, sf.&is.&f. -cast, -casting **1.** yukarı atılmış (kazдан çıkan toprak vb. gibi), **2.** yukarı çevrili/yönelik/müteveccih. **The child looked at her father with ~ eyes** : Çocuk gözlerini yukarı çevirerek babasına baktı. **3.** (maden ocaklılarında) hava deliği, **4.** yukarıya atma(k).

upchuck, f. argo kusmak. *e.a.- vomit.*

upcoming, sf. gelecek, önümüzdeki. **the ~ spring fashions** : gelecek bahar modası.

upcountry, sf.&zf.&is. **1.** taşra, memleketin iç tarafı(na ait/doğru). **an ~ dialect** : taşra lehçesi. **an ~ town** : taşra kasabası. **The explorers trekked ~** : Kâşifler memleketin iç taraflarına doğru güçlükle yol aldılar.

upcropping, is. (bitki) bitme, çimlenme, intaş, gelişme, büyümeye. *an ~ of corn. e.a.- appearance, growth*

update, is.&f. -dated, -dating **1.** güncelleştirmek, düzeltmek, en son bilgileri (deftere) işlemek, **2.** günün icaplarına uydurmak, modernleştirmek, **3.** bilgisayarın kullanacağı en son bilgi, **4. ~er** : güncelleştiren.

updraft, *is.* (hava, gaz vb.) yükselseme, yukarı akış.

upend, *f.* **1.** dikine otur(t)mak/durmak, dikmek, kaldırırmak, **2. k.d.** geniş ölçüde etkilemek/etkisi altında bırakmak, **3.** (boks, ticaret, vb.) rakibini yenmek/alaşağı etmek, yere sermek. *He ~ed his opponent with one blow.*

up-front, *sf. k.d.* **1.** peşin olarak ödenmiş/yatırılmış, **2.** ileri gelen, ünlü, seçkin, mümtaz. *e.a.- 2. prominent, conspicuous.*

upgather, *glf.* bir araya toplamak, devşirmek.

upgrade¹, *sf. &is. &zf.* **1.** yokuş (yukarı), bayır, **2.** ilerleme, yükselseme, artma, terfi. **on the ~** : artmakta, yükselmekte, ilerlemekte. **be on the ~** : ilerlemekte/gelişmekte/artmaka olmak. **The production is on the ~** : Üretim artıyor.

upgrade², *f. -graded, -grading* (rütbe, mevki, derece, önem, değer vb.) ilerletmek, yükseltmek, artırmak, büyütmek. **to ~ laborers to managerial positions** : işçileri yönetici durumuna yükseltmek.

upgrowth, *is.* **1.** gelişme, büyümeye, yükselseme, inkişaf, ilerleme. *a tremendous ~ of science and technology.* **2.** büyüyen/gelişen şey.

upheaval, *is.* **1.** (arazide/ yer kabuğunda) yükselseme, kabarma, **2.** (toplumda vb.) kargaşalık, karışıklık, baş kaldırma, ayaklanması, anı/köklü/büyük değişiklik, ihtilâl. *They have brought social ~ and violent conflict into the country.* **3. jeol.** arazi yükselmesi. *e.a.- 2. commotion, convulsion.*

upheave, *f. -heaved/-hove, -heaving* **1.** yukarı kaldırırmak/kalkmak, yüksel(t)mek, zorla yukarı itmek/atmak, **2.** kargaşalık çıkarmak, ayaklanması. **The coming of the troops ~d the whole province** : Askerlerin gelişbübünlili ayaklandırdı.

upheld, *f. bk.:* **uphold** (*geç.z. &ssf.*)

uphill, *sf. &zf&is.* **1.** yokuş yukarı, tepeye doğru. *The soldiers marched ~.* **2.** yokuşlu, yokuş yukarı çıkan. *an ~ road.* **3.** tepede, tepe üstünde. *an ~ village.* **4.** yokuş, bayır.

uphold, *glf. -held, -holding* **1.** yukarı kaldırırmak, yükseltmek, **2.** yukarıda tutmak, desteklemek, destek olmak, kuvvet vermek, çökmesini/batmasını önlemek. *Stout columns upheld the building's heavy roof. Her faith upheld her in*

that time of sadness. **3.** savunmak, desteklemek, tarafını tutmak, iltizam etmek. *The high court upheld the lower court's decision.* *e.a.- 1. raise, 2. support, sustain, maintain, 3. defend, support.*

upholster, *glf. (oda vb.)* döşemek, tefriş etmek, (koltuk/sandalye) kumaş veya deri kaplamak. **~er** : döşemeci, koltukçu.

upholstery, *is., ç. -series* **1.** döşeme, döşemelik eşya, **2.** döşemecilik, koltukçuluk.

UPI = **U.P.I.** = United Press International.

upkeep, *is.* **1.** bakım, tamir, idame, **2.** bakım masrafları.

upland, *is. &sf.* **1.** yayla, yüksek arazi(de bulunan). *an ~ village. ~ provinces.* **2. ~ cotton** : yayla pamuğu: GD ABD'de yetişen kısa elyaflı pamuk, **3. ~ plover** : *zool.* yayla kuşu, yayla çulluğu (*Bartramia longicauda*).

uplift¹, *f.* **1.** yukarı kaldırırmak, yüksel(t)mek, **2.** (toplum, kültür vb.) ilerle(t)mek, geliş(tir)mek, inkişaf et(tir)mek, kalkın(dir)mak. *I want to see the poor ~ed.* **3.** (ruhen/manen) yüksel(t)mek, kuvvetlen(dir)mek. **~ing words.** *e.a.- 1. raise, elevate, 2. improve, 3. exalt.*

uplift², *is.* **1.** yukarı kaldırırmak, yüksel(t)mek, **2.** (toplum, kültür vb.) ilerle(t)mek, geliş(tir)mek, inkişaf et(tir)mek, kalkın(dir)mak. *He devoted his life to the ~ of the nation. A new plan for the ~ of the eastern provinces.* **3.** (ruhen/manen) yüksel(t)mek, kuvvetlen(dir)mek, **4. bk.:** **brassiere**, **5. jeol.** deprem vb. sonucu arazi yükselmesi, yüksek arazi. *e.a.- 1. elevation, 3. exaltation, 5. upheaval.*

uplifter, *is.* **1.** yukarı kaldırıran, yükselten, **2.** (toplum, kültür vb.) ilerleten, gelişiren, kalkın(dir)an, **3.** (ruhen/manen) yükselten, kuvvetlendiren.

uplifting, *sf.* ümit/cesaret verici, ferahlatıcı, morali/maneviyatı kuvvetlendirici. **~ words.**

upliftment, *bk.:* **uplift²**.

upmost, *sf. bk.:* **uppermost**.

upon, *e.* **1.** üstün(d)e, üzerin(d)e. *She was sitting in a rocking chair with a cat ~ her knee. He lay down ~ the grass. fall ~ ~ : üstüne düşmek/saldırmak.* **tier ~ tier**: tabaka tabaka, sıra sıra, **2. -a/-e/-ya/-ye.** **He climbed ~ his horse and rode off** : Atına binerek sürüp gitti. **3.** çok yakınında, tepesinde. **The enemy is ~ us** :

upper¹

Düşman tepemizdedir. **Winter is ~ us** : Kış gelip çattı. **4. vesileyle, dolayısıyla, üzerine, münasebetiyle, -ce. She went into mourning ~ her husband's death** : Kocası ölünce (ölümü üzerine) mateme girdi. **She was joyful ~ seeing her child take his first step** : Çocuğunun ilk adımı attığını görünce çok sevindi. **5. vukuunda, vuku bulur bulmaz. ~ entering the room, he sat down** : Odaya girer girmez oturdu. **6. hususunda, 7. şartıyla. ~ my blessing** : muvafakatimi almak şartıyla, **8. -e göre. depend ~ : -e mütevakkif olmak, 9. -lerce. There were thousands ~ thousands of immigrants arriving** : Binlerce göçmen geliyordu. **10. ~ my word** : vallahı, alımallah, **11. birçok hâlde ifadeye biraz da kuvvet vermek için on yerine ve aynı anlamlarda kullanılır.**

upper¹, sf. **1.** üst, üst taraf/kısım. **~ floor** : üst kat. **Two of his ~ teeth were missing** : Üst dişlerinden ikisi noksandi. **2.** (rütbece/mevkice vb.) üstün, yüksek, **3.** yukarı, kuzey, denizden uzaktaki. **~ Nile** : Yukarı Nil. **The ~ walley of Tiber. ~ New York State. 4.** Jeolojik çaglardan yakın olanı: **the ~ Devonian** : Yakın Devon Çağ, **5. ~ hand** : üstün/avantajlı durum, hâkim durum. **get/have the ~ hand** : üstün olmak, üstün/galip gelmek, dediğini yapkırak güçte olmak, kudreti elinde tutmak. **The nation had got the ~ hand now. 6. ~ air** : yukarı hava tabakası: troposferin orta tabakası, **7. ~ arm**: pazi, kolun üst kısmı, **8. ~ atmosphere** : üst hava tabakası, troposferin üst tabakası, **9. ~ case** : büyük harf(lerin bulunduğu kasa), üst kasa, **10. ~-case, is. & f. -cased, -casing** (a) büyük harf, majuskül, (b) büyük harfle yazmak/basmak, **11. ~ chamber = ~ house** : Lordlar Kamarası, **12. ~-class** : zenginler sınıfı, ileri gelenler, toplumun üst sınıfı, **13. ~-classman, c. -men** : üst sınıf öğrencisi. **~ crust** *k.d.* toplumun en üst sınıfı, **14. upper-cut** : aşağıdan yukarıya doğru vurma(k)/vuruş, **15. ~ deck** : üst güverte, **16. the ~ ten (thousand)** : ülkeye hâkim olan zenginler zümresi.

upper², is. **1.** kunduranın üst yüzü, **2. (vapur/tren) üst ranza/yatak, 3. tozluk, kumaş getr, 4. ~s** : (a) takma dişte üst damak, (b) üst diş, **5. k.d.** üst kat yatak, **6. argo uyarıcı/münebbih ilâç, özellikle amphetamine. 7. argo** sevinç ve mutluluk veren olay/nesne/kimse.

uppermost, sf. & zf. **1.** en üstteki, en yukarıdaki, (mevkii/yeri/derecesi/yetkisi) en yüksek olan, **2. son derece, en çok, en büyük. a subject of ~ importance** : son derece önemli bir konu, en önemli konu. **e.a.- 2. topmost, predominant.**

upnish, sf. **1. k.d.** kibirli, kendini beğenmiş, küstah ve mağrur, arsız, yüzsüz, **2. ~ly** : kibirle, gururla, küstahça, **3. ~ness** : kibir(lilik), kendini beğenmişlik, küstahlık, arsızlık, yüzsüzlik. **e.a.- 1. arrogant, presumptuous, uppity.**

uppity, sf. **k.d.** züppé, kibirli, kendini beğenmiş. **~ness** : züppelik, kibirlilik. **e.a.- snobbish, haughty.**

upraise, gl.f. -raised, -raising **1.** yükseğe/yukarıya kaldırırmak, **2.** neşelendirmek, üzüntüsünü/kederini dağıtmak, ümit ve cesaret vermek, **3. ~er** : (a) yükseğe kaldırın, (b) neşelendiren, şenlendiren. **e.a.- 1. lift, elevate, 2. cheer.**

uprear, f. **1.** kaldırırmak, yükseltmek, dik(leştir)mek, **2.** bina/inşa etmek, **3.** gururunu okşamak, övmek, methetmek, göklere çıkarmak, **4. kalkmak, yükselmek.** **e.a.- 1. lift, 2. build, erect, 3. exalt, 4. rise.**

upright¹, sf. & zf. **1.** dik, dikey, düşey, amudî, **2.** dimdik (duran). **a tall ~ man** : uzun boylu dimdik bir adam. **an ~ walk** : dimdik yürüyüş, **3.** doğru, dürüst, namuslu. **an ~ person** : dürüst bir kimse, **4. dürtüslükle/adilâne yapılan. ~ dealings. 5. ~ly** : (a) dimdik, dikey olarak, (b) dürüstlükle, **6. ~ness** : (a) dik(ey)lik, düşeylik, (b) dürüslük, doğruluk. **e.a.- 1. vertical, erect, perpendicular, plumb, 3. honest, righteous, just, honorable, conscientious, scrupulous**

upright², is. **1.** dikeylik, düşeylik, diklik, **2.** direk, dik duran nesne, **3. ~ piano** *d.d.* dik piyano, **4. ~s** : (futbol) kale direkleri.

upright³, f. dikiştirmek, dik/düşey duruma getirmek.

uprise, is. & gs.f. -rose, -risen, -rising **1.** (yataktan/ayağa) kalkma(k), **2.** doğma(k), tulû etme(k), görünme(k). **the glorious sun uprose.** **3.** yukarı çıkma(k), tırmanma(k), havaya yükselme(k), **4. ufukta yükselme(k), 5. ayaklanmak, isyan etmek, baş kaldırımk, 6. yokuşlu olmak, (arazi) yükselmek.**

uprising, is. **1.** isyan, ayaklanma, kiyam, baş kaldırma, **2. kalkma, kalkış, 3. yükseliş, 4. (güneş) doğma, doğuş, tulû, 5. yokuş, bayır. e.a.- 1. revolt, insurrection, 5. ascent, acclivity.**

uproar, *is.* gürültü, patırtı, velvele, hengâme, şamata, kargaşalık. *e.a.- tumult, commotion, turmoil, hubbub.*

uproarious, *sf.* 1. gürültülü, patırtılı, velveleli, şamatıcı, curcunaltı, 2. gürültücü, gürültü-patırtı yapan, 3. çok tuhaf/garip/acayıp (kimse/şey), 4. ~ly : gürültü ile, gürültülü/patırtılı bir şekilde. **to laugh ~ly** : kahkahalarla gülmek, 5. ~ness : gürültü, patırtı, gürültülü/patırtılı olma.

uproot, *f.* 1. kökünden sökmek/söküp çi-karmak, 2. doğduyu yerden/doğal çevresinden zorla uzaklaştırmak. *The industrial revolution ~ed large segments of the rural population.* 3. kökünü kurutmak, kökünden koparmak, yok etmek, 4. (yerinden/yurdundan/evinden/âdetlerinden) mahrum etmek, söküp atmak, 5. ~edness : kökünden sökülmüş olma, doğduyu yerden/doğal çevresinden zorla uzaklaştırmak, kökü kuruma, yok olma, (yerinden/yurdundan/evinden/âdetlerinden) mahrum olma, 6. ~er : kökünden söken/söküp çıkarın, doğduyu yerden/doğal çevresinden zorla uzaklaştıran, (yerinden/yurdundan/evinden/âdetlerinden) mahrum eden.

uprouse, *gl.f. -roused, -rousing* uyandırmak, yatağından kaldırırmak. *e.a.- arouse, awake.*

ups and downs, *bk.* : **up**³ (7).

upscale, *sf.&f. -scaled, -scaling* 1. zengin tabaka/toplumun üst kademesine ait. *The fashionable store caters to ~ young career people.* 2. lüks, zarif, pahalı, 3. değcrini/nitçigini artırmak, değerlendirmek, kıymetlendirmek. *a five-year plan to ~ the neighborhood.*

upset¹, *f. -set, -setting* 1. devirmek, alt üst etmek. *to ~ a pitcher of milk.* 2. üz(ül)mek, canını sıkmak, sinirlen(ır)mek, kız(ır)mak. *The incident ~ her. He is easily ~* : Hemen sinirleniverir; en küçük şeye üzülür. **Don't ~ yourself!** Üzülme! Sinirlenme! 3. (düzen vb.) boz(ul)mak, alt üst etmek/olmak. *to ~ a system.* 4. (mide vb.) boz(ul)mak, dokunmak. *This food ~ my stomach. Beer ~s me* : Bira bana dokunur. 5. (kuvvetli bir rakibi) yenmek, hezimete/bozguna uğratmak, 6. kızgın madeni çekiçle döverecek ucunu kalınlaştırmak, 7. **upsetting machine** : dövme makinası. *e.a.- 1. overturn, 2. unnerve, disconcert, fluster, disturb, perturb, 3. disturb, derange, 5. defeat, overthrow, 6. thicken.*

upset², *is.* 1. devir(il)mek, alt üst etme/olma, 2. üz(ül)mek, can sıkıntısı, sinirlen(ır)mek, kız(ır)mak, 3. (düzen vb.) boz(ul)mak, alt üst etme/olma, 4. (mide vb.) boz(ul)mak, 5. yenilgi, hezimet, bozgun. 6. dövülerek ucu kalınlaştırmış maden, bu işte kullanılan alet.

upset³, *sf.* 1. devrılmış. *an ~ milk pail.* 2. düzensiz, intizamsız, alt üst (olmuş), karma-karışık, nizamı bozulmuş. *the house is ~.* 3. üzgün, sinirli, canı sıkılmış. *He is emotionally ~.* 4. (mide vb.) bozuk, bozulmuş. *I had an ~ stomach.* 5. ~ price : açık artırmada satıcının koyduğu en düşük fiyat, 6. *esk.* dikine çevrilmiş. *e.a.- 1. overturned, 2. disordered, disorganized, 3. distressed, disturbed.*

upsettable, *sf.* 1. devrilebilir, alt üst edilebilir, 2. üz(ül)ebilir, canını sıkarıbilir, sinirlen(ır)ebilir, 3. (düzen vb.) boz(ul)abilir, alt üst edilebilir, 4. (kuvvetli bir rakibi) yenebilir.

upsetter, *is.* 1. deviren, alt üst eden, 2. üzen, canını sıkan, sinirlendiren, 3. (düzen vb.) bozan, alt üst eden.

upsettingly, *zf.* 1. deviricesine, alt üst edercesine, 2. üzerek, canını sıkarak, sinirlenderek, 3. (düzen vb.) bozarak, bozarcasına, bozacak tarzda.

upshot, *is.* 1. sonuç, özet, son karar. *What was the ~ of all that talk? Was anything decided?* 2. öz, ruh, özet, hulâsa. *e.a.- 1. conclusion, result, outcome, issue, 2. gist.*

upside, *is.* üst taraf, üst yüzey. ~ **down** : alt üst, tepetaklak, karmakarışık.

upside-down, *sf.* 1. alt üst, ters, tepetaklak, baş aşağı. **hold sth.** ~ : bir şeyi baş aşağı tutmak. **turn ~** : alt üst etmek, altını üstüne getirmek. *He turned the house ~, but couldn't find the hat.* 2. karmakarışık, darmadağın, keşmekeş. **The room was ~** : Oda karmakarışık. 3. ~ **cake** : alt üst çöreği: alt üst edilerek pişirilen meyveli çörek, 4. **upside-downness** : alt üst/tepe taklak olma, karmakarışıklık, darmadağıklık, keşmekeşlik.

upsilon, *is.* epsilon, Yunan alfabetesinin yirminci harfi.

upspring¹, *gs.f. -sprang/-sprung, -sprung, -springing* 1. yukarı sıçramak/ziplamak/hoplamak, 2. vücuta/meydana gelmek, var olmak, zuhur etmek, çıkmak, gelişmek.

upspring²

upspring², *is. esk.* 1. gelişme, inkişaf, büyüme, 2. menşe, kaynak, kök. *e.a.-* 1. *growth, development*, 2. *origin*.

upstage¹, *sf. & zf.* 1. sahne gerisi(nde), sahne gerisine doğru, 2. kibirli, müstağni, herkesi küçük gören. *He still thinks he is someone and is very ~ if you talk to him.* 3. ~ **and county Brit.** asalet budalası, asalet taslayan, gururundan yama-na yaklaşılmayan. *e.a.-* 2. *haughty, snobbish, high-class*.

upstage², *is.* 1. sahne gerisi, sahnenin arka taraftı, 2. gerideki yer/mevkı.

upstage³, *glf.* **-staged, -staging** 1. sahne gerisine atmak/düşürmek, sahne gerisinde bırakmak, 2. gölgede bırakmak, daha üstün başarı göstermek.

upstairs, *sf. & zf. & is., ç. -stairs* 1. üst kat(ta bulunan), yukarı(ya/da), yukarıdaki, üst kata ait. *an ~ window. a house with 4 ~ bedrooms* : üst katında dört yatak odası olan ev, 2. *k.d.* kafada, akılda, zihinde. *She's a little weak ~* : Akılдан biraz zorlu var. 3. *As. argo* havada daha yüksek düzeyde, 4. **kick** ~ *k.d.* (bir kimseyi başından savmak için) daha yüksek ve az mes'uliyetli görevde atmak.

upstanding, *sf.* 1. dik, dimdik, uzun boylu, boylu boslu, 2. zinde, çevik, 3. dürüst, doğru, güvenilir, 4. ~ness : diklik, uzun boyluluk; doğruluk, dürüstlük. *e.a.-* 1. *erect, tall*, 2. *upright, honorable, straightforward*.

upstart¹, *sf. & is.* türedi, zıpçıktı, sonradan görme, birden zengin olan veya yüksek mevkie geçen (kimse). *e.a.- parvenu*.

upstart², *f.* 1. sıçramak, zıplamak, 2. birdenbire meydana çökmek/türemek/zuhur etmek.

upstate, *sf. & is. ABD* 1. taşra(lı), başkentten uzak (il, kasaba vb.). ~ **New York** : New York eyaletinin merkezden uzak yerleri, 2. taşraya özgü/ait. ~ **political organization** : Taşra siyasi örgütü, 3. ~r : taşralı.

upstream, *sf. & zf.* akıntıya karşı, akış yönünün tersin(d)e, nehrin kaynağına giden yönde.

upstretched, *sf.* yukarı kaldırılmış/açılmış/gerilmiş. ~ **arms**.

upstroke, *is.* yukarı vuruş, yukarıya doğru çekilen çizgi, düşey silindirde pistonun yukarı vuruşu.

upsurge, *is. & f.* **-surged, -surging** 1. anî artış. *an ~ in sales.* 2. hızla/birdenbire artmak, anî artış sağlamak *e.a.- increase, rise*.

upsweep, *is. & f.* **-swept, -sweeping** 1. saçı yukarı doğru tarama(k), 2. enseden yukarı taralı saç biçimi, 3. (ticaret vb.) anî artış, 4. tırmanma (k), yükselme(k), 5. yokuş, bayır, 6. (bazi hayvanlarda) alt çenenin yukarı kalkıklığı.

upswell, *f.* **-swelled, swelled/-swollen, -swelling** şişmek, kabarmak.

upswept, *sf.* 1. yukarı doğru meyilli/eğik. ~ **automobile fenders**. 2. yukarı(tepeye) doğru taranmış (saç).

upswing, *is. & f.* **-swung, -swinging** 1. (sarıkac vb.) yukarı doğru salınma(k), yukarı doğru salınım hareketi (yapmak), 2. artış, yükseliş, düzelleme, gelişme. *an ~ in prices* : fiyat artışı.

upsy-daisy, *ünl. k.d.* Hoppala! (Bebeği hıplatarken söylenen.)

uptake, *is.* 1. anlayış, kavrayış, anlak, idrak, intikal. **quick on the ~** : çabuk kavrar, zeki. **slow in the ~** : kalın kafalı, 2. yukarı kaldırma, yükseltme, 3. boşaltma borusu, maden kuyusundan bozuk havayı çikaran boru, dumani bacaya götürün boru. *e.a.-* 1. *apprehension, comprehension, understanding*.

uptear, *glf.* **-tore, -torn, -tearing** kökünden/temelinden sökmek/yıkmak, yok etmek. *e.a.-* **destroy**.

upthrow, *is. & glf.* **-threw, -thrown, -throwing** 1. yer kabartması, toprak yükselmesi, 2. yukarı atmak/fırlatmak.

upthrust, *is.* 1. yukarı itme/zorlama, 2. *jeol.* yeryüzü kabuğundaki kabarıklık/tümsek.

uptick, *is.* 1. (ticari faaliyette, vb.) gelişme, hararetlenme, ilerleme, 2. (borsa) satış fiyatında artış.

uptight, up-tight *sf. argo* 1. ters, aksi, huysuz, öfkeli, 2. endişeli, rahatsız, huzursuz. *The community is understandably ~ about bombs.* 3. mükemmel, âlâ, 4. malî sıkıntıda. *The surtax was another blow to an industry already ~.* 5. nezaketsiz, resmî. *The ~ and antiseptic white community.* *e.a.-* 1. *tense, nervous, jittery*, 2. *angry, indignant*, 3. *fine, excellent, perfect*.

uptilt, *glf.* yukarı doğru eğmek/meylettirmek.

up-to-date, *sf.* 1. güncel, en son durumu belirten. *an ~ report*. 2. modern, asrı, zamana uygun. ~ *methods*. 3. **bring s.o./sth.** ~: güncel-leştirmek, en son durumu/haberleri bildirmek, 4. ~ly : güncel olarak, en son durumu gösterecek tarzda, 5. ~ness : güncellik, en son durumu bilme/yansıtma.

up-to-the-minute, *sf.* 1. son derece modern, en son gelişmelere uygun, 2. en son durumu yansitan/bildiren.

uptorn, *f. bk.*: **uptear** (*sf.f.*).

uptown, *sf.&zf.&is.* şehrin dış/kenar mahalleleri, şehir merkezinden uzak yerler. *He rode ~ in the bus*. ~ **train** : banliyö treni. ~er : kenar mahalleli, kenar mahalle sakini. *k.a.-downtown*.

uptrend, *is.* gelişme/büyüme eğilimi, artış, inkişaf.

upturn, *is.&f.* 1. yukarıya/ters çevir (il)mek, ters dön(dür)mek, altını üstüne getirmek, 2. kargaşalık/isyan (çıkarmak), 3. yukarı tevcih etmek, 4. fiyat artışı, ticaretin canlanması, iş hayatında gelişme başlangıcı.

UPU = **Universal Postal Union**: Evrensel Posta Birliği.

upward = **upwards**, *sf.&zf.* 1. yukarıya yükseklere doğru. *A tree grows upwards while its roots grow down*. *An upward movement of the hand*. 2. daha yüksek mevkie/makama/ duruma doğru, 3. daha fazla/ziyade. *fourscore and ~*. **Costs are moving upwards** : Maliyet gittikçe artıyor. 4. büyük şehr/ ülkenin içlerine/suyun kaynağına doğru, 5. yukarılarda. yükselerde, 6. ~ of : -den fazla. **His vacation cost him ~ of a thousand dollars** : Tatili ona bin dolardan fazlaya mal oldu. ~ of 50 planes : elliden fazla uçak, 7. -den itibaren, ... ve daha fazla. **ten dollars and ~** : on dolardan itibaren, on dolar ve daha fazla. **from five years of age and ~** : beş yaşından itibaren, 8. ~ **mobility** *bk.*: **vertical mobility**, 9. ~ly : yukarıya doğru, gittikçe yükselerek, 10. ~ness : yukarıya/yükseğe yöneliklik.

upwind, *sf.&zf.&is.* 1. rüzgâra karşı, 2. karşı rüzgâr, karşısından esen yel.

ur- *ön ek* 1. asıl, aslı, ilk. **urtext**: asıl metin, 2. *bk.*: **uro**¹.

uracil, *is. biy-kim*, urasil: C4H4N2O2. Hayati kimya araştırmalarında kullanılan kristalli katı madde.

uraemia, *is. bk.*: **uremia**

uraeus, *is.*, *ç.* ~**uses** (Mısır ilâh ve firavun heykellerinin başında resmedilen) kutsal yılan.

Ural-Altaic, *sf.&is.* 1. Ural ve Altay dağlarına ait, 2. Ural-Altay dilleri, 3. bu dilleri konuşan.

Uralian, *sf.* 1. Ural dağları+, 2. Ural+, 3. *bk.*: Uralic, 4. ~ **emerald** *bk.*: **demantoid**.

Uralic, *sf.&is.* 1. Ural dilleri: Macar, Fin ve Estonia dilleri, 2. **Uralian** *d.d.* Ural dillerine ait.

uralite, *is.* ural taşı, Ural dağlarında bulunan Mg-Fe-Ca cevheri.

uranalysis, *is.*, *ç.* ~**ses** *bk.*: **urinalysis**.

Urania, *is.* 1. Yıldız(bilim) Tanrıçası, 2. Afrodit, 3. ~n: Uranus gezegenine ait.

uranic, *sf.* 1. *kim.* uranyum+, dört valanslı uranyum ihtiwa eden, 2. göksel, gökcül, semavî, astronomi+. ~ **principles** : astronomi ilkeleri.

uraninite, *is.* uranyum cehveri: uranyum 3-oksit, kurşun, radyum ve helyum ihtiwa eder.

uranite, *is.* uranit, uranyum fosfat. **uranitic** : uranit+

uranium, *is. kim.* uranyum: nükleer reaktörlerde, atom ve hidrojen bombasında kullanılan radyoaktif eleman. Simgesi: U, atom ağı. 238.03, atom nu. 92, özgül ağı. 19.07. ~ **hexafluoride** : uranyum 6-fluorit UF6. Uranyum 235 i uranyumdan ayırmakta kullanılan gaz. ~ **series** = ~**radium series** : Uranyum dizisi, uranyumdan kurşuna kadar radyoaktif elemanları kapsayan kimyasal elemanlar.

urano-, *ön ek* "gök, sema" anlamı katar: **uranography**, **uranometry** gibi.

uranographer/uranographist, *is.* gök haritacısı, gök haritacılığı bilgini.

uranographic(al), *sf.* gök haritası+.

uranography, *is.* gök haritacılığı, **uranology** *d.d.*

uranological, *sf.* gök bilimsel.

uranology, *is.*, *ç.* ~**gies** 1. *bk.*: **uranography**, 2. gök bilimi.

uranometry, *astr.* 1. yıldızlar haritası, 2. gök cisimlerinin yerini ölçme, 3. **uranometrical** : yıldızlar haritası/ gök cisimlerinin yerleri ile ilgili.

uranous, *sf. kim.* üç valanslı uranyum ihtiwa eden.

Uranus

Uranus, *is. 1. astr.* Uranus: Güneşten 2870 milyon km uzakta, çapı 49695 km, güneş etrafında 84.02 yılda bir döner, **2. Gök Tanrıçası**.

uranyl, *is. kim.* uranil: iki valanslı UO_2^{++} iyonu.

urari, *is. bk.*: curare.

urase, *bk.*: urease.

urate, *is. kim.* urat, ürik asit tuzu. **uratic** : uratik.

urban, *sf.* kentsel, kente/şehre ait, kente yaşayan, kente özgü. ~ **district** : İngiltere'de yönetim bölgesi. ~ **guerilla** : şehir çete(cisi). ~ **redevelopment** = ~ **renewal** : şehrin imarı/ gerekondulardan vb. temizlenmesi. ~ **sprawl** : şehrin plânsız yayılması.

urbane, *sf.* **1.** nazik, terbiyeli, kibar, zarif. *an ~ manner. He maintained an ~ tone in his letters.* **2. -ly** : nazikâncı, kibarca, zarafetle, **3. -ness** : nezaket, kibarlık, zarafet, terbiye.

urbanisation, *is. Brit. bk.*: urbanization.

urbanise, *is. Brit. bk.*: urbanize.

urbanism, *is.* şehir hayatı. **e.a.- urbanization**.

urbanist, *is.* şehirci, şehir plânlama uzmanı.

urbanite, *is.* kentli, şehirli.

urbanity, *is., ç. -ties* **1.** kibarlık, nezaket, naziklik, zarafet, **2. urbanities** : kibar davranış, nazik muamele. **e.a.- 1. courtesy, suavity, elegance, politeness.**

urbanization, *is.* kentles(tir)me, şehirles(tir)me. *Brit: urbanisation.*

urbanize, *gl.f. -ized, -izing* kentlesitmek, şehirlesitmek. *Brit.: urbanise.*

urbanologist, *is.* belediyeci.

urbanology, *is.* belediyecilik.

urbiculture, *is.* şehir yaştısı, şehirlerde hayat tarzı.

urbi et orbi, *Lât.* şehrre (yani Roma'ya) ve bütün dünyaya (Papanın resmi tebliğlerinin başında kullanılır).

urceolate, *sf.* testimsi, testi biçiminde.

urchin, *is. 1.* afacan, yaramaz, haşarı, haylaz (oğlan), **2. sea ~ d.d.** deniz kirpisi, **3. Brit.-k.d.** kirpi, **4. esk. cin.** **e.a.- 3. hedgehog, 4. elf.**

Urdu, *is.* Orduca, Ordu dili, Pakistan'ın resmî dili.

-ure, *son ek -lik* : **1.** eylem veya sürecin sonucunu belirtir: **failure** : başarısızlık. **composition** : asudelik, **2.** görev, mevki, makam, rütbe vb. bildirir: **prefecture** : valilik, **judicature** : yargıçlık, **3. "kurul, heyet"** anlamı katar: **legislature** : yasama kurulu (meclis).

urea, *is. 1. biy-kim.* üre: $\text{CO}(\text{NH}_2)_2$. İdrarın bileşiminde bulunan madde, **2. kim.** üre: gubre ve hayvan yemi olarak ve sentezlemede kullanılan yapay madde, **3. ureal = ureic** : üresel.

urea-formaldehyde resin, *kim.* üreformaldehit reçnesi: üre ve formaldehitten elde edilerek düğme, buruşmaz kumaş vb. yapımında kullanılan madde.

urease, *is.* üreaz: bakteri ve mantarlarla bulunan ve üreyi amonyum karbonata dönüştüren madde.

uredinium, *is., ç. -dinia bk.*: **uredium**.

uredium, *is., ç. -dia* üredyum, pas hastalığını meydana getiren mantarların bir ürünü.

uredo, *is. patol.* kurdeşen. **e.a.- hives, urticaria.**

ureide, *is. kim.* üreit, Hidrojen atomu yerine acyl grubunun geçmesile elde edilen üre türevi.

uremia, *is. patol.* üremi, idrar maddelerinin kanda kalmasından ileri gelen hastalık. **uremia s.d.y.**

uremic, *sf.* üremik, üremi hastalığına ait.

ureter, *is. anat.* sidik borusu, sidiksağan, hâlip, idrari böbrekten mesaneye getiren kanal. **-al = -ic** : sidik sağana ait.

urethan(e), *is. kim.* üretan: **1.** formülü NH_2COOR şeklinde olan karbamik asit türevleri, **2.** formülü $\text{NH}_2\text{COOC}_2\text{H}_5$ olan, organik sentezlerde eritici olarak kullanılan toz, **3.** poliüretan.

urethr-, *bk.*: **urethro-**

urethra, *is., ç. -thrae/-thras anat.* siyek, sidik/idrar yolu, üretra, idrarı mesaneden dışarı taşıyan kanal. **urethral** : sidik yolu+.

urethritis, *is. patol.* sidik yolu yangısı, idrar yolu iltihabı. **urethritic** : sidik yolu yangısı+.

urethro-, *ön ek* sidik yolu ile ilgili birleşik kelimeler üretir: **urethroscope** gibi. Sesli harf önünde: **urethr-** şeklini alır: **urethritis** gibi.

urethroscope, *is.* sidik yolu gözgüleyici, sidik yolunu gözleme aleti. **urethoscopic** : sidik yolu gözgüleyicisi ile yapılan. **urethros-copy** : sidik yolu gözleme.

uretic, *sf.* sidiksel, sidiğe/idrara ait, idrarda bulunan.

urge¹, *f.* **urged**, **urging** 1. zorlamak. 2. sevk etmek, götürmek, sürmek. *He took her arm and ~d her gently towards the door. The riders ~d their horses up the steep hill.* 3. itmek, dürtmek, acele ettirmek, 4. mecbur etmek, sıkıştırmak, 5. desteklemek, ileri sürmek, tavsiye etmek. *The senator ~d the adoption of the housing bill. The report ~d a more positive role for local government.* 6. ısrar etmek, ısrarla rica etmek/istemek/anlatmak/yalvarmak, üzerinde durmak, önemini belirtmek. *He ~d them to accept the plan. He ~d the members to pay their dues promptly.* 7. kıskırtmak. *Workers in others industries should be ~d into action.* 8. ~ on : teşvik/tavsiye etmek. *I'm trying to ~ him on to study harder.* *e.a.- 1. impel, push, force, 2. drive, 3. goad, spur, 6. advocate, advise, recommend, suggest. k.a.- 1-3 deter.*

urge², *is.* 1. zorlama, sevk etme, götürme, sürme itme, dürtme, acele ettirme, mecbur etme, sıkıştırma, 2. destekleme, ileri sürme, tavsiye etme, 3. ısrar etme, ısrarla rica etme/isteme/yalvarma, üzerinde durma, önemini belirtme, 4. teşvik, tavsiye, 5. hasret, istiyak, şiddetli arzu. *I have an ~ to visit Bursa once again. Feel an ~ to do sth.* : İçinden dürtüyörler gibi bir şeyi yapmak istemek. *e.a.- 1. impulse, 5. desire, yearning, longing, craving.*

urgency, *is.* 1. zorunluk, zaruret, mecburiyet, *the ~ of helping the earthquake victims.* 2. ivedilik, evginlik, acele. *I'm sure you will appreciate the ~ of having a strong army.* 3. önem, ehemmiyet, 4. ısrar, sıkıştırma, tazyik, zorlama.

urgent, *sf.* 1. tez, ivedi, evgin, acele, acil, müstacel. *an ~ matter. an ~ message.* 2. önemli, ehemmiyetli, mühim. *The charity made an ~ appeal for funds.* 3. mecburi, zaruri, 4. ısrar eden, çok sıkıştırıcı. *an ~ pleader.* 5. ~ly : tezelden, ivedilikle, acele olarak, müstacelen, önemle, ısrarla. *e.a.- 1-3. pressing, compelling, 4. importunate.*

urger, *is.* 1. zorlayan 2. sevk eden, götüren, süren, 3. iten, dürten, acele ettiren, 4. mecbur eden, sıkıştırıcı, 5. destekleyen, ileri süren, tavsiye eden, 6. ısrar eden, ısrarla rica eden/isteyen/yalvaran, üzerinde duran, önemini belirten, 7. kıskırtan, teşvik/tavsiye eden.

urgingly, *zf.* 1. zorlayarak, iterek, dürterek, 2. ivedilikle, acele ile, 3. ısrarla, yalvararak, 4. önemle, 5. isteyerek, arzu ederek.

-urgy, *son ek* "iş, işleme/yazma vb. sanatı" anlamı katar: *dramaturgy, metallurgy* gibi.

-uria, *son ek* "sidik, idrar" anlamı katar: (a) idrarda belirtilen maddenin varlığını bildirir: *albuminuria, acetonuria* gibi. (b) idrarında bu tür madde bulunma hastalığını belirtir: *polyuria, pyuria* gibi.

uric, *sf.* ürik, üresel, üreden elde edilen, ürede bulunan. ~ **acid** : ürik asit: $C_5H_4N_4O_3$.

urin- bk.: **urino-**.

urinal, *is.* 1. (küçük aptes için) helâ, pisuar, sidiklik, 2. lâzımlık, ördek, oturak.

urinalysis, *is.* ~ **-ses** idrar tahlili. **ura-nalysis d.d.**

urinary, *sf. & is., ç.* **-naries** 1. sidiksel, sidik+, idrar+, idrara/idrar yollarına ait. ~ **bladder** : sidik torbası, mesane. ~ **calculus** : sidik yolu taşı. ~ **disease** : sidik yolu hastalığı. ~ **organs** : sidik/idrar çıkarılan organlar, 2. **bk.:** **urinal** (1), 3. **esk.** sidik kabi.

urinate, *gs.f.* **-nated**, **-nating** işemek, çış{idrar yapmak, su dökmek. **urination** : işeme. **urinative** : işaretici.

urine, *is.* sidik, idrar, çış. ~ **analysis bk.:** **urinalysis**.

uriniferous, *sf.* sidik taşıyan.

urino-, *ön ek* "sidik/idrar" anlamı katar: *urinoscopy* gibi. Sesli harfler önünde: **urin-** şeklinde alır : *urinalysis* gibi.

urinogenital, *sf. bk.:* **genitourinary**.

urinoscopy, *is. tip bk.:* **uroscopy**.

urinose = **urinous**, *sf.* sidiğimsi, sidiğe/idrara benzer, sidik/idrar gibi.

urn, *is.* 1. ayaklı vazo/kavanoz, 2. ölü külelerinin saklandığı kap, 3. semaver, 4. kur'a çekmeye veya oy pusulalarını koymağa mahsus kap, 5. *bot.* yosunlarda spor mahfazası, 6. ~like : vazo gibi.

uro-¹, öн ek "sidik, idrar" anlamı katar: **urology** gibi. Sesli harfler önünde: **ur-**.

uro-², öн ek "kuyruk" anlamı katar: **uro-pod** gibi.

urochord, is. torbalı deniz hayvanları larvasının kuyruğu.

urogenital, sf. bk.: **genitourinary**.

urogenous, sf. 1. sidik çıkarılan, 2. sidikte bulunan.

urolith, is. *patol.* sidik taşı, idrarda çıkan taş. ~ic : sidik taşı+.

urologic(al), sf. idrar yolları hastalıkları bilimi+, bevlî.

urologist, is. idrar yolları hastalıkları uzmanı, bevliye mütehassisi.

urology, is. idrar yolları hastalıkları bili- mi, üroloji, bevliye.

uropod, is. (eklem bacaklılarda) karın bacağı. ~al/~ous : karın bacagini ait.

uropygial, sf. (kuşlarda) kuyruk sokumu+. ~ gland : kuyruk sokumu bezesi. **uropygium** : kuyruk sokumu.

uroscopy = **urinoscopy**, is. *tip* sidik gözülemi, üroskopi, idrar muayenesiyle hastalık teşhis. **uroscopic** : üroskopik. **uroscopist** : üroskopi uzmanı.

uroxanthin, is. *biy-kim.* sidik sarısı, sidikte bulunan ve oksitlenince indigo mavisine dönü- şen boya.

Ursa, is. *Lât.* ayı. ~ **Major** : Büyük Ayı burcu. ~ **Minor** : Küçük Ayı burcu.

ursiform, sf. ayı gibi, şekli ayıya benzer.

ursine, sf. 1. ayı+, 2. ayı gibi, 3. ~ **dasyure** bk.: **Tasmanian devil**, 4. ~ **howler** : ulu- yan maymun (*Alouatta seniculus*). G Amerika'nın kuzeyinde yaşar.

Ursuline, sf. & is. 1537'de İtalya'da kurulmuş bir manastır tarikatına mensup (kimse).

urticaceous, sf. bot. ısrangillerden, ısrangiller (*Urticaceae*) familyasına mensup.

urticant, sf. (ısrangan gibi) dalayan.

urticaria, is. *patol.* kurdeşen, kaşıntılı alerjik deri hastalığı. **urticarial** : kurdeşen+.

urticate, f. -cated, -eating 1. (ısrangan) da- lamak, 2. ısrangan otu ile hafifçe dövmek, 3. ısrangan gibi dalamak, diken batar gibi acı(t)mak. *e.a.- 1. sting, 2. flog, lash.*

urtication, is. *patol.* kurdeşen olmuş gibi derinin kabarıp kaşınması.

urus, is., ç. **uruses** Avrupa yaban sığırı (nesli tükenmiştir).

urushiol, is. zehirli duvar sarmaşığı vb. zehiri.

us, zm. bizi, bize, bizim. **Will you come with us?** Bizimle gelir misiniz? **Give us this day our daily bread** : Bize bugünkü ekmeğimizi ihsan eyle. **They can see us** : Bizi görebilirler.

U.S. = 1. United States, 2. United Service.

u.s. 1. yukarıda zikredilen, 2. yukarıdaki gibi.

USA = 1. United States of America, 2. United States Army.

U.S.A. = 1. United States of America, 2. United States Army, 3. Union of South Africa.

usable/useable, sf. 1. kullanılabılır, 2. kul- lanişlı, elverişli, 3. ~ness= **usability**: kullanış- lılık, elverişlilik, 4. **usably**: kullanışlı/elverişli bir şekilde.

USAF = **U.S.A.F.** = United States Air For- ce.

usage, is. 1. töre, örf. âdet, teamül, alış- kanlık, usul. **customary** ~ : âdet, teamül. **con- trary to the best** ~ : en iyi âdetlere aykırı. **local** ~ : mahallî örf ve âdet. **the ~s of the last 50 years** : son elli yılın âdetleri, 2. (dil) (a) yazılış/ söyleniş tarzı. **modern English** ~ . (b) kullanı- lan kelime/deyim. a ~ **borrowed from French** : Fransızcadan alınmış bir kelime, 3. kullanma, kullanış. **correct** ~ : doğru kullanış, yerinde kullanma. **steadily increasing** ~ of highways : kara yollarının gittikçe artan kullanımı, 4. mu- mele, bir işi yapma veya bir şeyi kullanma tarzı. **rough** ~ : kaba/haşın muamele, hor kullanma, 5. yararlanma, faydalama, istifade. **We can fell trees and put them to our usage** : Ağaçları ke- serek onlardan yararlanabiliriz. *e.a.- 1. custom, habit, practice, 4. treatment. 5. utility, advan- tage.*

usance, is. 1. yabancı tâhvillerin ödenme vâdesi, yabancı yerbârere çekilen polîçelerin nor- mal ödeme süresi, 2. **esk.** (a) kullanış, (b) âdet, teamül, 3. **esk. bk.**: **usury**.

USAR = United States Army Reserve.

Usbeg = **Usbek** = **Uzbek**, is. Özbek.

use¹, f. 1. kullanmak, istimal etmek, 2. ya- rarlanmak, faydalananmak, 3. işletmek, 4. muame- le etmek, davranışmak. ~ **one ill** : birine fena

muamele etmek. *He did not ~ his employees with much consideration.* 5. alıştırmak, 6. used to: alışmak, âdeti olmak, âdet edinmek. **He used to go every day** : Her gün giderdi = her gün gitmeyi âdet edinmişti. **I am not used to get up early** : Erken kalkmaya alışmadım/alışık değilim. **I am not used to this** : Buna alışık değilim. **He used not to like fish (but now he does)** : Balığı sevmeydi (fakat şimdi seviyor). **It used to be thought that the earth was flat** : Dünyanın düz olduğuna inanılırdı. **He doesn't work here now, but he used to** : Eskiden burada çalışırdı, fakat şimdi çalışmıyor. **I'm surprised to see you smoking, you used not to** : Sigara içmene şaştım, eskiden içmezdim. **Used there to be a hotel on that corner?** Şu köşede bir otel yok muydu? **Things aren't what they used to be**: Dünya eskisi gibi değil; eski çamlar bardak oldu. 7. ~ up : (a) kullanıp tüketmek, bitirmek. *He used up all his money.* (b) yormak, takatsız bırakmak, 8. **be used up** : tükenmek, suyunu çekmek. e.a.- 1. utilize, 4. treat, 7. exhaust, consume, finish. **NOT:** 1. USE ve UTILIZE filllerinin her ikisi de kullanmak anlamına gelir. USE en çok kullanıldır: *to use saw and other tools; to use one's eyes; to use milk and eggs for cooking.* USE, çoğunlukla kullanılıp bitirilen, yıpratılan, eskitilen şeylere uygulanır: *All the butter has been used. A used car.* Şahıslar için kullanılrsa, USE, suistimal etmek, maksadına âlet etmek, kendi çıkarı için yararlanmak anlamına taşır: **To use another to advance oneself** : Kendi ilerlemesi için başkasını kullanmak. UTILIZE tüketmeden yararlanmak, faydalananmak, kullanmak demektir: *to utilize the means at hand, a modern electronic device, etc.* 2. USED TO ve WOULD, hâlen terk edilmiş olan geçmişteki bir alışkanlığı anlatırlar. Fakat hikâyeye başlarken WOULD kullanılmaz. Örneğin: *We used to swim every day when we were children. We would run down to the lake and jump in.* Çocukken her gün yüzerdik. Koşarak göle gider, atlardık. 3. Olumsuz cümlelerde **He used not to** demeyi çok kimseler **He didn't used to** veya **He didn't use to** demeye tercih ederler, fakat üçü de doğrudur. Aynı fikri ifade için **He never used to** da denilebilir. Soru için

en iyi şekil **Did/ Didn't he use/used to?** olmakla beraber **Used/Usedn't he to?** veya **Used he not to?** şıkları de kullanılabilir.

use², is. 1. kullan(il)ma, kullan(il)ış, istimal. **come into ~** : kullanılmaya başlamak. **in everyday ~** : her gün kullanılan. **in ~** : kullanılmakta, çalışmakta, faal, işliyor. **go/fall out of ~** : artık kullanılmamak, 2. kullanma şekli/tarzi/maksadı/yeri. **We will find a ~ for it** : Onu kullanacak bir yer buluruz. 3. kullanma gücü. **He has lost the ~ of the right eye** : Sağ gözü görmüyor. 4. yararlanma, faydalananma, işletme. **bring into ~** : yararlı hâle getirmek, 5. yarar, fayda. **be of ~ for sth** : bir işe yaramak. **Can I be of any ~ to you?** Size yardım edebilir miyim? **of ~** : yararlı, faydalı. **it's no ~ = of no ~** : faydasız, bir işe yaramaz, boş, beyhude, nafile. **of no practical ~** : pratik yararı yok. **What's the ~ ?** Neye yarar? Faydası ne? 6. ihtiyaç, lüzum, hacet, iktiza. **Have you any ~ for another book?** 7. âdet, alışkanlık. ~ and wont : itiyat, âdet. 8. **huk.** kullanma hakkı, intifa hakkı. **have the ~ of** : kullanma hakkı/yetkisi olmak, 9. alışıklık, idman, 10. **have no ~ for** : (a) ihtiyacı olmamak, istememek, (b) istememek, nefret etmek, tahammül edememek. **He had no ~ for laggards** : Tembelliğe tahammülü yoktu. 11. **make ~ of** : kullanmak, yararlanmak. **make good ~ of sth = put sth to good ~** : bir şeyden çok yararlanmak. **make a good/bad ~ of sth** : bir şeyi iyi/kötü bir amaç için kullanmak, 12. **out of ~** : kullanılmıyor, bir işe yaramaz, 13. **put to ~** : uygulamak, tatbikat alanına koymak, yararlı hâle getirmek. e.a.- 1. utilization, application, employment, 2. handling, 5. profit, help, 7. custom, practice, 13. apply.

useability, useableness, is. bk.: **usability, usableness**.

useable, sf. bk.: **usable**.

useably, zf. bk.: **usably**.

used, sf. 1. kullanılmış, eski, yıpranmış. ~ car. 2. alış(il)mış, alışkin. **A man ~ to country life. I'm not ~ to drinking.**

useful, sf. 1. yararlı, faydalı. **a ~ book. a ~ member of society. You should be doing something ~ with your time. make oneself ~** : yararlı bir iş görmek, yardım etmek, işe yaramak,

useless

2. işe yarar, elverişli, kullanışlı. *a ~ tool.*
3. **~ly** : yararlı/faydalı bir şekilde, 4. **~ness** : yararlılık, elverişlilik, faydalılık. *e.a.- helpful, beneficial, profitable, advantageous, practical.* *k.a.- useless.*

useless, *sf.* 1. yararsız, faydasız, degersiz, nafile, beyhude. **It is ~ to cry over spilt milk** : Olan oldu bir kere (İş işten geçtikten sonra dövünmenin faydası yoktur.) 2. işe yaramaz, elverişsiz, kullanışsız, 3. **~ly** : boş yere, nafile/beyhude yere, bir işe yaramaksızın, 4. **~ness** : yararsızlık, faydasızlık, nafilelik, beyhadelik; işe yaramazlık, elverisizlik, kullanışsızlık. **outlive/outlast its (one's)** ~ : işe yaramadığı hâlde bir kenara atılmamak. *e.a.- 1. fruitless, profitless, worthless, inutile, futile, ineffectual, 2. unusable, unserviceable.*

user, *is.* 1. kullanan, özellikle içki ve uyuşturucu madde kullanan kimse, 2. *huk.* **right of ~** *d.d.* kullanma/yararlanma/intifa hakkı.

U-shaped, *sf.* U şeklinde.

usher¹, *is.* teşrifatçı, mubassır, mübaşir, tiy. yer gösterici.

usher², *f. 1. gen.* ~ *in/into/out/to* : teşrifatçılık yapmak, yer/yol göstermek. *He ~ed the ladies to their seats.* 2. ~ *in* : (a) öncülük yapmak, müjdelemek, (çığır vb.) açmak. **They ~ed in the new theater season** : Yeni tiyatro mevsiminin açıtılar. **to ~ in a new epoch** : yeni bir devir açmak, (b) getirmek, başlatmak, gelmesine/girmesine sebep olmak. **Rain ~ed in the summer** : Yağmur(lar) yazı getirdi. **When was the atomic age ~ed in?** Atom çağının ne zaman başladığını?

usherette, *is.* kadın teşrifatçı, (tiyatrodan/kılısedede vb.) yer gösteren.

ushership, *is.* teşrifatçılık.

usque ad coelum, *Lât.* arşa kadar, yedi kat göğe kadar (mülkün üzerindeki havaya da sahip olmayı belirtir). *The Swiss government announced that it adopted the principle of territoriality ~ ~ ~.*

usquebaugh, *is.* *Islk.&Ir.* wiski. *e.a.- whiskey.*

U.S.S.R. = Union of Soviet Socialist Republics: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği.

ustulate, *sf.* kararmış, yanmış.

ustulation, *is.* 1. kararma, yanma, 2. *ecz.* nemli maddeleri kurutma/kızartma, 3. *kim.* cevheri ısıtarak bazı maddeleri ayırma.

usual, *sf.&is.* 1. alışılmış, mutat, âdet hükümdede, ber zamanki. *We will meet at the ~ time. He sat in his ~ chair. She got up earlier than ~. It is ~ to do so* : Böyle yapmak âdetidir. 2. bayağı, adî, harçâlem, alelâde, malûm, her zaman/her yerde rastlanan. *He says ~ things.* 3. alışılan/âdet edinilen şey, 4. **as ~** : bermutat, âdet olduğu üzere, her zamanki gibi, alışıldığı şekilde. *As ~ he arrived late.* 5. **~ly** : çoğunlukla, ekseriyetle, genellikle, genel olarak, umumiyetle. *This street is ~ly crowded.* **more than ~ly** : her zamankinden daha (fazla). **He was more than ~ly cheerful** : Her zamankinden daha neşeli idi. 6. **~ness** : alışılmış hâl, alelâdelik, mutat durum. *e.a.- 1. accustomed, customary, habitual, 2. ordinary, general, prevailing, familiar, expected. 5. generally, often.* *k.a.- 1. unexpected, extraordinary.*

usufruct, *is.* (Roma hukukunda) asılanma/yararlanma/intifa hakkı.

usufructuary, *sf.&is., ç. -aries* 1. asılanma/intifa hakkına ait, 2. asılanan, intifa hakkına sahip olan kimse, 3. ~ **lease** : hasılat içarı, 4. ~ **tenancy** : yaricilik mukavelesi.

usurer, *is.* 1. tefeci, murabahacı, aşırı faizle ödünç para veren kimse, 2. *esk.* faizci, faizle borç para veren kimse. *e.a.- 1. loan shark, 2. moneylender.*

usurious, *sf.* 1. murabahâlı, aşırı faiz alan. ~ **interest** : aşırı/fahiş faiz, 2. **~ly** : tefecilikle, murabahacılıkla, aşırı faiz alarak, 3. tefecilik, murabahacılık, aşırı faiz alma.

usurp, *f.* 1. *gasp etmek*, (özellikle saltanatı) zorla/hile ile almak. *The duke tried to ~ the throne.* 2. yetkisiz/yasaya aykırı olarak kullanmak, yetkisini aşmak/tecavüz etmek, (hakkına) tecavüz etmek. *The assistant began to ~ his boss's authority.* *e.a.- 1. appropriate, 2. encroach.* *k.a.- surrender, yield, relinquish, renounce.*

usurpation, *is.* *gasp*, zorla alma, zorla/hile ile tahtı elde etme.

usurpative = **usurpatory**, *sf.* *gasp edici*, zorla alıcı, tecavüzkâr, *gasp eder mahiyette.*

usurper, *is.* gasip, gasbedici, mütecaviz, zor ve hile ile tahtı elde eden kimse.

usurpingly, *zf.* gasp ederek, zor ve hile kullanıp tahtı ele geçirerek, mütecavizane.

usury, *is., ç.* **-ries** 1. aşırı/fahiş faiz, 2. tefecilik, murabahacılık, aşırı faizle ödünç para verme, 3. *esk.* faiz.

USW = usw = ultrashort wave.

ut, *muż.* do (nota).

uta, *is.* iri kertenkele (Kuzey Meksika ve Batı ABD'de yaşar).

ut dict. (reçetelerde) tarif üzere (= as directed).

utensil, *is.* 1. kap, mutfak eşyası, **baking** ~ : fırın tepsisi, 2. alet, edevat, takım. **farming** ~s : tarım aletleri. *e.a.-* 2. *tool*.

uteralgia, *is. patol.* döl yatağı/rahim sansısi.

uterine, *sf.* 1. döl yatağı+, rahim+, 2. anası bir babası ayrı. ~ *brothers*.

uterus, *is., ç.* **uteri** *anat. zool.* döl yatağı, döllük, rahim.

utile, *sf. esk. bk.:* **useful**.

utilise /utilisable/utilisation/utiliser, *Brit. bk.:* **utilize /utilizable/utilization/utilizer**.

utilitarian, *sf. & is.* 1. yararçı, süs ve güzellikten çok yarar gayesini güden (kimse), 2. **~ism** : yararçılık: yararın yaşam ilkesi yapılması; ahlaklısın eylem ve davranışlarında yararın ilke yapılması; olabildiğince çok sayıda insanın olabildiğince çok mutluluğu.

utility¹, *is., ç.* **-ties** 1. yarar, fayda, 2. yararlı/faydalı/ise yarar şey, 3. kamu hizmeti: otobüs, tren, telefon, elektrik, havagazı, su vb. 4. **utilities** : yarar /fayda sağlayan özellik/nitelik, 5. **ekon.** insan ihtiyaçlarını tatmin gücü, 6. çok sayıda insanın mutluluk ve refahı, 7. **utilities** : kamu hizmeti gören kuruluşların hisse senetleri, 8. **public utilities** : kamu hizmeti gören kuruluşlar.

utility², *sf.* 1. ekonomik yarar için beslenen/kasaplık (hayvan). ~ *breeds*. 2. her işe yarayan. *a ~ knife*. **general ~ wagon** : her işe yarayan araba, 3. kullanış, süs ve zarafetten ziyade işe yarayacak şekilde yapılmış. ~ *furniture*. 4. ~ **clothes/boots etc.** : savaş zamanında hükmüetçe tespit edilen kalite ve fiyatta elbise/ayakkabı vb. 5. ~ **man** : tiyatrodan/oyunlarda ufak roller alan kimse, 6. ~ **pole** : telefon/elektrik direği, 7. ~ **room** : bakım ve temizlik odası.

utilize, *glf. -ized, -izing* 1. kullanmak, yararlanmak, faydalananmak, istifade etmek, yarar/fayda sağlamak. ~ *one's abilities in a suitable job*. 2. **utilizable** : yararlı, faydalı, kullanılabilir, yararlanılabilir, 3. **utilization** : kullanma, istimal, 4. **utilizer** : kullanan, yararlanan *Brit.:* **utilise/utilisable/utilisation/utiliser**. *e.a.-* 1. *bk.:* *use*.

ut infra, *Lât.* aşağıda söylendiği/gösterildiği gibi.

utmost, *sf. & is.* 1. son derece, en son, azamî, en fazla, en büyük, sonsuz. **I have the ~ confidence in his abilities** : Yeteneklerine sonsuz güvenim vardır. **Secrecy is of the ~ importance** : Gizlilik son derece önemlidir. 2. en uzak, en nihayette. *the ~ island*. 3. **uttermost d.d.** bir şeyin azamisi, en fazla, son haddi, en büyük miktar/derece, vb. **The hotel provides the ~ comfort** : Otel, konforun azamisini sağlar. 4. elinden gelen/güçünün yettiği şey. **He did his ~ to benefit mankind** : İnsanlığın yararına elinden geleni yaptı. *e.a.-* 1. *greatest, highest, maximum, foremost*. 2. *farthest*.

Utopia, *is.* 1. Düş ülke, Ütopiya, sanal yeryüzü cenneti. Sir Thomas More'un Utopia adlı eserindeki yasa, siyaset vb. bakımdan ideal mükemmeliyete erişmiş sanal ada, 2. *k.h.* ideal mükemmeliyete erişmiş yer/durum, 3. toplumsal gelişmenin ideal ve mükemmel hâli, 4. ~n : sanal, mevhüm, hayalî, ideal, çok istenip ulaşılamayan/=gerçekleştirilemeyen mükemmeliyet, 5. ~n **socialism** : tasarımsal toplumculuk: Sermaye gönüllü olarak devlete veya işçilere intikal ettiği takdirde yoksulluk ve işsizliğin ortadan kalkacağını savunan ekonomik dizge.

utricle, *is.* 1. *bot.* torbacık, ince tohum zarı, 2. *anat.* iç kulak torbacığı: iç kulak kıvrımlarındaki iki torbacığın bünyüğü.

utricular, *sf.* torbamsı, torbacıklı.

utriculate, *sf. esk.* torbacıklı, torba gibi.

utriculitis, *is. patol.* iç kulak torbacığı yangını/iltihabı.

utriculus, *is., ç.* **-li bk.:** **utricle**.

ut supra, *Lât.* yukarıda gösterildiği gibi. *kis.:* **u.s.**

utter¹, *glf.* 1. söylemek, telâffuz etmek, sesle ifade etmek, 2. seslenmek, ses çıkarmak. **to ~ a sigh** : ah etmek, ah çekmek, 3. maksadını söyle anlatmak, ifade/beyan etmek, 4. (konuş-

utter²

madan başka türlü) ses çıkarmak. *The engine ~ed a shriek.* 5. (yazılı/basılı kelimelerle) ifade etmek, 6. yay(inla)mak, ilân etmek. *to ~ a libel.* 7. (kalp para, sahte çek vb.) sürmek, 8. esk. kovmak, tart etmek, dışarıya atmak/sürmek, 9. esk. satmak. *e.a.- 1. speak, say, pronounce, 3. express, 6. publish, 8. expel, emit, 9. sell.*

utter², *sf.* 1. tüm, tam, bütün, tekmil, topтан, sonuna/sapına kadar. *It is an ~ mystery.* **You're an ~ fool** : Aptalın birisin. ~ ass : şeddeli eşek. ~ rot : deli saçması, 2. kayıtsız şartsız, mutlak, kesin, katî, nihai. *an ~ denial.* **Only now can I say with ~ conviction that I do believe in God** : Şimdi kesin bir imanla Alla-ha inandığımı söyleyebilirim. 3. ~ bar *bk.:* **outer bar.** *e.a.- 1. complete, total, absolute, 2. unconditional, unqualified.*

utterable, *sf.* söylenebilir, ağıza alınabilir, sözle ifade edilebilir.

utterance, *is.* 1. söz, lâf, kelâm, söylenen şey. *the ~ of the mad.* 2. söyleme, ağıza alma, söyle anlatma/ifade etme. **give ~ to** : söyle anlatmak. **give ~ to one's feelings** : duygularını söyle anlatmak, 3. konuşma yeteneği/tarzı. *His very ~ was spellbinding.* 4. feryat, haykırış, hayvanın bağırtısı, 5. *d.b.* sözce, ifade: konuşanın iki susku arasındaki söz zinciri, 6. esk. açık artırma, satış, 7. esk. en son âkıbet, ölüm.

utterer, *is.* söyleyen, konuşan, anlatan, seslenen.

utterless, *sf.* söylenemez, ağıza alınmaz, ifadesi imkânsız. ~ dishonor.

utterly, *z.f.* tamamen, tamamıyla, büsbütün, kesinlikle, mutlak surette, son derece. *You're ~ fool! I am ~ convinced of your loyalty to your colleagues. On the other side of the island, the view was ~ different.*

uttermost, *sf.&is.* 1. en uzak. *the ~ stars of the galaxy.* 2. azamî, en son derecede/miktarda (şey). *She had the ~ confidence in her husband.* *e.a.- utmost.*

utterness, *is.* bütünlük, tümlük, tamlik, kesinlik, katîlik, mutlaklık. *e.a.- absoluteness, completeness.*

U-turn, *is.* 1. U dönüşü, geriye dönüş, 2. (plân, politika inanç vb.) tamamen tersine dönüş, kökten değişiklik. *Is this decision in the nature of a ~ or merely a modification of the policy?* 3. **do a ~** : *oto.* U dönüşü yapmak, ters yöne dönmek; (politika vb.) ilkelerini tamamen değiştirmek.

UUM = Underwater to underwater missile.

U.V. = **UV** = ultraviolet.

uvarovite, *is.* yeşil lâl: bileşimindeki kromdan zümrüt yeşili renk alan lâl taşı.

uvea, *is. anat.* ineve, üvea, gözbebeğinin renkli iç zarı.

veal = **uveous**, *sf.* inebeye ait.

uveitic, *sf. patol.* inebeye yangısı+.

uveitis, *is. patol.* inebeye yangısı/iltihabı.

uvula, *is., ç. -las, -lae anat.* küçük dil.

uvular, *sf.&is.* 1. küçük dile ait, 2. küçük dil ünsüzü.

uvulectomy, *is., ç. -mies* küçük dil ameliyatı.

uxorial, *sf.* eşe/kariya/zevceye ait veya yakışan. ~ly : eşe yakışacak tarzda.

uxoricide, *sf.&is.* 1. eşini/karısını/zevcesini öldürme, 2. zevce katili.

uxorilocal, *sf. bk.:* **matrilocal.**

uxorious, *sf.* eşine/karısına aşırı derecede düşkün. ~ly : karısına aşırı düşkünlükle/düşkün olarak. ~ness : karısına aşırı düşkünlük.

Uzbek = **Uzbek**, *is.* Özbek. **Usbeg**, **Usbek** *s.d.y.*

Uzbekistan, *is.* Özbekistan.

*****

***

*

V

V, v, is., ç. **V's/Vs/vs** 1. İngiliz alfabetesinin yirmi ikinci harfi, 2. V sesi, 3. V şeklinde nesne, 4. mat. vektör, 5. elekt. Volt(s), 6. kim. Vanad-yum (simge), 7. Roma rakamlarında beş.

v, kis. 1. verb, 2. versus, 3. vide, 4. (adlar-da) van/von, 5. volt 6. volume.

V-1, V-2 is. Almanların II. Dünya Savaşında gelişirip İngiltere'ye karşı kullandıkları roket bombası.

V-8, is. bk.: V-eight.

VA, kis. 1. bk.: **Veterans Administration**, 2. Virginia (Posta kodu).

va, kis. volt-ampere.

v.a. kis. 1. verb active, 2. verbal adjective.

vac, is. kis. k.d. bk.: **vacuum cleaner**.

vacancy, is., ç. -cies. 1. boşluk, 2. (kiralık) boş yer, 3. aralık, açıklık, 4. boş mevkii/makam/kadro, 5. boş düşünce/fikir, 6. esk. boş zaman. **e.a.-1. emptiness, 3. gap, opening, breach 5. vacuity.**

vacant, sf. 1. boş. ~ *houses*. 2. açık, münhal. *a ~ job*. 3. boş(ta), kullanılmayan. *a ~ chair*. 4. böñ, alık, anlamayan, idraksız. ~ *expression*. 5. işsiz. ~ *hours*. 6. huk. (a) kullanılmayan, işe yaramayan, boş (arazi), (b) sahipsiz, terk edilmiş, metruk. *a ~ estate*. **e.a.-1,2. empty, 4. blank, vacuous, inane, 6. (a) idle.**

vacantly, zf. 1. boş olarak, 2. böñ böñ, alık alık, ifadesizce.

vacantness, is. 1. boşluk, 2. boşta bulunma, işe yaramama, 3. bönlük, alıkhk.

vacatable, sf. 1. boşaltılabilir, tahliye edilebilir, 2. terk edilebilir, bırakılabilir, ferağat edilebilir, 3. feshedilebilir, iptal/ilga edilebilir.

vacate, f. -ated, -ating 1. boşaltırmak, tahliye etmek, 2. terk etmek, bırakmak, ferağat etmek, 3. feshetmek, lâgvetmek, ilga/iptal etmek. *to ~ a legal judgement*. **e.a.-3. void, annul.**

vacation¹, is. 1. tatil. **to be on ~** : tatilde olmak, tatile çıkmak. *School children are on ~ now*. 2. huk. adlı tatil, 3. senelik izin, 4. ~ school : yaz tatilinde öğretim yapan okul. **Summer ~** : yaz tatili. ~ **court** : tatilde nöbetçi mahkeme.

vacation², f. tatile çıkmak, tatile gitmek.

vacationer = vacationist is. tatile çikan/tatilde olan kimse.

vacationland, is. tatil yeri, sayfiye, turistik yer.

vaccinal, sf. aşı+, aşıya/aşılamaya ait.

vaccinate, is. &f. -nated, -nating 1. (hastalığa karşı) aşılamak, 2. çiçek aşısı yapmak, 3. aşılanan kimse.

vaccination, is. 1. aşılamama, aşı yapma, 2. aşı, aşının bırakıldığı iz. ~ **didn't take** : Aşı tutmadı.

vaccinator, is. 1. aşı aleti, 2. aşıçı, aşı yapan.

vaccine, sf. &is. 1. aşı (maddesi), 2. aşı+, aşıya ait, 3. çiçek hastalığına yakalanmış inekten elde edilen. ~ *lymph*.

vaccinia, is. (ineklere görülen) çiçek hastalığı. **vaccinial** : çiçek hastalığı+. **e.a.- cowpox**.

vacciniaceous, sf. bot. kızılçıkgillerden, kızılıçık familyasından.

vacillant, sf. 1. kararsız, mütereddit, ikircikli, 2. sendeleyen, yalpalayan, sallanan. **e.a.-1. hesitant, indecisive; 2. vacillating, wavering.**

vacillate, gs.f. -lated, -lating 1. tereddüt etmek, kararsız olmak, ikirciklenmek, 2. sendelemek, sallanmak, yalpalamak. **e.a.-1. hesitate, waver, 2. reel, oscillate, fluctuate, sway.**

vacillating = vacillant, sf. 1. kararsız, mütereddit, ikircikli, 2. sendeleyen, sallanan, yalpalayan. **e.a.-1. indecisive, 2. oscillating, swaying, fluctuating.**

vacillatingly, zf. 1. tereddütle, mütereddi-dane, kararsız bir şekilde, 2. sendeleyerek, sallanarak, yalpalayarak, sendeleye sendeleye.

vacillation, is. 1. tereddüt, ikirciklenme, kararsızlık, 2. sendeleme, sallanma, yalpalama. **e.a.-1. irresolution, indecision.**

vacillator

vacillator, *is.* 1. tereddüt eden, kararsız, 2. sallanan, sendeleyen, yalpalayan (kimse).

vacillatory, *sf.* 1. kararsız, mütereddit, 2. sallanan, sendeleyen, yalpalayan.

vacua, *ç. is. bk.: vacuum.*

vacuity, *is., ç. -ties.* 1. boşluk, 2. boş yer, 3. vakum, hava boşluğu, 4. yokluk, hiçlik, 5. aptallık, budalalık, düşüncesizlik, 6. budalaca konuşma, saçmalama, 7. işsizlik, tembellilik. *e.a.-2. void, 3. vacuum.*

vacuolar, *sf.* boşluklu, küçük boşlukları olan.

vacuolate(d), *sf.* boşluklu, boşlukları olan. *Highly ~ cells.*

vacuolation, *is.* 1. boşluk teşekkülü, 2. boşluk olma, 3. boşlukların tümü.

vacuole, *is. biy.* 1. koful, göze/hücre boşluğu, 2. organik dokuda bulunan ufak boşluk.

vacuous, *sf.* 1. (içi) boş, 2. aptal, budala, kafasız, fikir ve düşünceden mahrum. *A ~ mind. A ~ book. 3. gayesiz, maksatsız, anlamsız, manasız. A ~ way of life. e.a.-1. empty, 2. stupid, inane, 3. purposeless, idle.*

vacuously, *zf.* 1. bomboş, 2. aptalca, budalaca, 3. gayesiz/maksatsız bir şekilde.

vacuousness, *is.* 1. boşluk, 2. aptallık, budalalık, 3. gayesizlik, maksatsızlık.

vacuum¹, *is., ç.(1,2,3,4 için) vacuumums, (1,2,3 için) vacua* 1. boşluk, 2. hava boşluğu, havası boşaltılmış yer, vakum, 3. boşluk derecesi, 4. ~ cleaner *d.d.* elektrik süpürgesi.

vacuum², *sf.* boşluk+, vakum+, vakumla çalışan, boşluklu. ~ **bottle/**~ **flask** : termos. ~ **cleaner** = ~ **sweeper** : elektrik süpürgesi. ~ **distillation** : boşlukla damıtım, sıvının alçak basınçta çabuk buharlaşmasından yararlanarak damıtma. ~ **packed** : havası boşaltılarak paketlenmiş. ~ **-pump** : emici tulumba, vakum tulumbası. ~ **tube** : elektron tüpü, radyo lâmbası. ~ **gauge** : boşluk ölçüdü.

vacuum³, *f.* elektrik süpürgesi ile süpürmek.

vacuumize, *glf. -ized, -izing* 1. havasını boşaltmak, boşluk meydana getirmek, 2. vakumla temizlemek, 3. vakumla (havasını boşaltarak) paketlemek.

vade mecum, *Lât.* küçük rehber, her zaman yanında taşınan faydalı şey.

vadose, *sf. jeol.* yeryüzündeki daimî su seviyesi üzerinde bulunan. ~ *water; ~ zone.*

vae victis, *Lât.* Vay yenilenin hâline! Altta kalanın canı çıksın!

vagabond¹, *sf. & is.* 1. serseri, başıboş, 2. avare, derbeder (kimse), 3. adı, rezil, haysiyetsiz, miskin, sünepe. *e.a.-1,2. nomadic, hobo, vagrant, loafer, tramp; 2. disreputable, worthless, irresponsible.*

vagabond², *gs.f.* serseri/avare dolaşmak.

vagabondage, *is.* 1. serserilik, avarelik, derbederlik, başıboşluk, 2. serseriler.

vagabondish, *sf.* serseriyane, avarelikle, derbederce.

vagabondism, *is.* serserilik, avarelik, derbederlik, başıboşluk.

vagal, *sf.* onuncu kafa siniri+.

vagary, *is., ç. -garies* 1. gelip geçici heves, akla esen şey, merak; kapris, 2. sapıklık. *e.a.-caprice, whim, quirk.*

vagina, *is., ç. -nas/-nae* 1. *anat.* döl yolu, mehbil, hazne, vajina, 2. *bot.* kılıf.

vaginal, *sf. 1. anat.* döl yoluna ait, döl yolu+, 2. *bot.* kılıfı ait, kılıf+.

vaginally, *zf.* döl yolundan, mehbil yolu ile.

vaginalectomy, *is., ç. -mies cer. bk.: vaginectomy (2).*

vaginate, *sf. bot.* kılıflı, kılıfi bulunan. *e.a.-sheated.*

vaginectomy, *is., ç. -mies cer.* 1. döl yoluunu kısmen/tamamen çıkarılması, mehbil ameliyatı, 2. husye ameliyatı, husye zarının ameliyatla çıkarılması.

vaginismus, *is.* döl yolu spazmı.

vaginitis, *is. patol.* döl yolu yangısı, mehbil iltihabı.

vagrancy, *is., ç. -cies* 1. serserilik, avarelik, derbederlik, dilencilik, 2. hayalperestlik, halal, hülya. *e.a.-1. vagabondage, 2. reverie, vagary.*

vagrant, *is.* 1. avare, serseri, derbeder, yersiz yurtsuz kimse, 2. *huk.* dilenci, aylak/ıssız kimse. *e.a.- vagabond, rover, wanderer. NOT: VAGRANT ve VAGABOND, serseriyane, başıboş gezen ve toplumca iyi gözle görülmeyen*

kimseleri niteler. **VAGRANT**, serseri, işsiz ve konutsuz kimseler için kullanılır. *Picked up by police as a vagrant*. **VAGABOND** ise hırsızlık, dilencilikle geçinen derbeder ve başıboş kimse demektir. *Actors were once classed with rogues and vagabonds*.

vagrom, *sf. esk. bk.: vagrant*.

vague, *sf. vaguer, vaguest*. 1. belirsiz, müphem, açık/sarılı olmayan. *A ~ agreement*. *A ~ idea*. **I haven't the vaguest idea** : Zerre kadar bilgim yok. 2. bulanık, karanlık, iyi fark edilmeyen, belli belirsiz, hayal meyal. *~ silhouettes; a~ odor*. 3. (*yahuş hk.*) muğlak, anlaşılmaz, 4. anlayışsız, bön, aptal. *a ~ stare*. *e.a.- 1. unspecific, imprecise 2. hazy, obscure, shadowy. k.a.- definite, specific*.

vaguely, *zf. belirsizce, müphem bir şekilde*.

vagueness, *is. belirsizlik, müphemlik, muğlaklılık*.

vagus, *is. bk.: vagus nerve*.

vagus nerve, *is., ç. vagus nerves anat.* kafaya giden on çift sinirden en sonuncu çifstün her bir siniri, onuncu sinir.

vail¹, *f. 1. aşağı indirmek, batırmak, 2. esk. hürmetle çıkarmak (şapka v.b.), 3. esk. işe yaramak, faydası olmak, 4. esk. bk.: veil¹ .*

vail², *is. 1. bahış, 2. bk.: veil² e.a.- 1. tip, gratuity*.

vain, *sf. 1. boş, nafile, beyhude, semeresiz, sonuçosuz, faydasız, yararsız. After a number of ~ attempts to climb the mountain we were forced to return to the camp. 2. kibirli, mağrur, kendini beğenmiş, fodul, 3. gösterişçi, gösterişçi seven, 4. başarısız, semeresiz. ~ efforts to escape. 5. esk. anlamsız, manasız, saçma, 6. in ~ : (a) boş yere, beyhude, nafile, (b) saygısızca, küstahça. To take God's name in ~ : Allahın adına saygısızlık göstermek. Take s.o.'s name in ~ : Bir kimseyi çekistemek, giyabında bulunmak. e.a.-1. worthless, fruitless, useless, nugatory, abortive, unproductive, 2. proud, conceited, vainglorious, arrogant, egoistical, ostentatious, showy, 4. unsuccessful, futile, unavailing, 5. senseless, foolish, 6. (a) uselessly. k.a.-1. useful, 2. humble*.

vainglorious, *sf. mağrur, övüngen, kendini beğenmiş, kibirli, fodul, gösterişçi*.

vaingloriously, *zf. kibirle, gururla, mağrurane, kendini beğenmişçesine, böbürlenerek*.

vaingloriousness, *is. gurur, kibir(lilik), kendini beğenme, böbürlenme*.

vainglory, *is. aşırı gurur, övünme, kibir, kendini beğenme*.

vair, *is. sincap kürkü. Sırtı gri, karnı beyaz bir kürk olup Orta Çağlarda çok kullanıldı*.

vakeel = **vakil**, *is. Hint. yerli avukat, dava vekili*.

val. = **1. valentine, 2. valuation, 3. value**.

valance, *is. saçak, farbala, sayvan, pence-renin üst tarafına asılan kısa perde*.

valanced, *sf. saçaklı, farbalalı, sayvanlı*.

vale, *is. 1. bk.: valley, 2. veda, 3. this ~ of tears* : bu mihnət diyarı, bu dünya. *e.a.- 2. good-by, farewell*.

valediction, *is. vedalaşma, veda etme*.

valedictorian, *is. ABD üniversite veya kolejin son sınıfında birinciliği kazanarak diploma töreninde veda nutkunu söyleyen öğrenci*.

valedictory, *sf.&is., ç. -ries. 1. veda (nutku), a ~ speech : veda nutku, 2. ayrılış (töreni, v.b.), a ~ ceremony : ayrılış töreni*.

valence, *is. kim. değerlik, valans*.

Valenciennes, *is. Fr. 1. Fransa'da bir şe-hir, 2. ~ lace/Val/Val lace d.d. Valensiyan danteli*.

valency, *is., ç.. -cies, kim. bk.: valence*.

-valent, *son ek kim. "değerli, valanslı"*.

quadrivalent : dört değerli/valanslı.

valentine, *is. 1. 14 Şubat St. Valentine gü-nünde seçilen sevgili/nişanlı, 2. bu günde sevgiliye gönderilen aşk mektubu/karti*.

valerian, *is. 1. allheal d.d. bot. kedi otu (Valerian officinalis); Kökünden ilâç yapılan beyaz, pembe çiçekli bir bitki, 2. bu bitkinin kökünden yapılmış müsekkin ve antispaazmodik ola-rak kullanılan ilâç*.

valerianaceous, *sf. bot. kedi otugillerden*.

valeric = **valerianic**, *sf. kedi otundan elde edilen. ~ acid* : kedi otu asidi: C₄H₉COOH. Kedi otu kökünden elde edilen ve parfümeri sa-nayınde kullanılan keskin kokulu sıvı.

valet, *is.&f. -eted, -eting* 1. uşak, erkek oda hizmetçisi, 2. elbise askısı, portmanto, 3. uşaklık/oda hizmetçiliği yapmak.

valet de chambre, *is., ç. valets de chamb-re Fr. bk.: valet (1)*.

valetudinarian, *sf.&is. 1. malül, hastalık (kimse), 2. sağlığına aşırı düşkün (kimse)*.

valetudinarianism

valetudinarianism, *is.* 1. hastalık, malülük, 2. sağlığına aşırı düşkünlük.

valetudinary, *is.*, *ç.* **-naries** *bk.* : **valetudinarian**.

valgus, *sf.&is.*, *ç.* **-guses** *patol.* 1. kemik çarpıklığı, 2. çarpık kemikli, (özellikle) çarpık bacaklı (kimse). *e.a.-2. bowlegged, knock-kneed.*

Valhalla = **Valhall** = **Walhalla** = **Wallhal**, *is. mit.* savaşta ölen kahramanların ruhlarının toplanıp ebedî şenlik içinde yaşadığı Mabut Odin'in sarayı.

valiance = **valiancy**, *is.* kahramanlık, yiğitlik, şeacat.

valiant, *sf.* 1. kahraman, yiğit, cesur. *a ~ soldier.* 2. kahramanca, yiğitçe, cesurane. *a ~ deed.* 3. mükemmel, çok değerli. *e.a.-1. brave, stout-hearted, valorous, dauntless, 2. heroic, 3. worthy, excellent.*

valiantly, *zf.* kahramanca, yiğitçe, cesurane
valiantness, *is.* *bk.* : **valiance**.

valid, *sf.* 1. geçerli, muteber, yerinde, doğru, haklı. *a ~ objection.* 2. etkin, tesirli, müessir. *a ~ remedy.* 3. mer'i, yürürlükte, yasal, meşru, kanunî, 4. *man.* sağlam, makul, mantıkî: sonucu çelişkiye düşmeden reddedilemeyen (önerme), 5. *esk* sağlam, gürbüz, sıhhatlî. *e.a.-1. sound, just, well-founded, 2. effective, 3. substantial, authoritative, 4. logical, 5. robust, healthy.*

validate, *gl.f. -dated, -dating* 1. onaylamak, tasdik etmek, geçerli/muteber kılmak, 2. yürürlüğe/mer'iyyete koymak, 3. doğrulamak, teyit/tekit etmek. *experiments designed to ~ his hypothesis.* *e.a.-1. certify, prove, ratify, authenticate, 2. legalize, 3. verify, corroborate, confirm.*

validation, *is.* onaylama, tasdik, yürürlüğe/mer'iyyete koyma, doğrulama, teyit/tekit etme.

validatory, *sf.* onaylayıcı, doğrulayıcı, teyit edici.

validity, *is.* geçerlilik, mer'iyet, onaylı/muteber olma.

validly, *zf.* onaylı/mer'i/muteber/yürürlükte olarak.

validness, *is. bk.* : **validity**.

valise, *is.* bavul, el çantası, valiz.

Valium, *is. ecz.* Valyum, *bk.* : **diazepam**.

Valkyrie=**Walkyrie**, *is. mit.* savaşta ölenlerin ruhlarını Valhalla'ya götüren mabude, maybe but Odin'in cariyesi.

vallate, *sf.* kenarlı, duvarlı, etrafı duvar vb. ile çevrili.

vallation, *is.* 1. sur, kale duvarı, istihkâm, 2. sur/istihkâm yapma, tahkim etme.

vallecula, *is.*, *ç.* **-lae** *anat.* *bot* çukurcuk.

vallecular = **valleculate**, *sf.* çukurcuklu, çukur.

valley, *is.*, *ç.* **-leys** 1. vadi, koyak, tepeeler arasındaki düz arazi, 2. *mim.* eğik çatıların alçak ara kesiti, 3. çukurluk, çukur yer.

vallum, *is.* toprak set, siper.

Valona = **Avlona**, *is.* Avlonya (Arnavutluk'ta bir kasaba).

valonia, *is.* meşe palamudu (debbagliktı kullamlı). ~ **oak** : palamut meşesi (*Quercus macrolepis*).

valor = **valour**, *is.* yiğitlik, cesaret, şeacat, mertlik, bahadırlık. *e.a.- bk.* : **courage**.

valorisation, *is. Brit. bk.* : **valorization**.

valorise, *gl.f. -ised, -ising* *Brit. bk.* : **valorize**.

valorization, *is.* değerlendirmeye, değer biçme, kıymet takdir etme.

valorize, *gl.f. -ized, -izing* değerlendirmek, değer biçmek, kıymet takdir etmek.

valorous, *sf.* yiğit, cesur, kahraman, bahadır. *e.a.- valiant, brave, courageous.*

valorously, *zf.* kahramanca, yiğitçe, cesurane, bahadırca.

valorousness, *is.* yiğitlik, cesurlik, kahramanlık, bahadırlık.

valse, *is.*, *ç.* **valses** *Fr. bk.* : **waltz**.

valuable, *sf.&is.* 1. değerli, kıymetli, pahalı, yararlı, önemli, 2. *gen.* ~s : değerli/kıymetli eşya, mücevherat/para vb. 3. **-ness** : değer(lilik), kıymet, önem(lilik). *e.a.-1. precious. k.a.-1. worthless.* **NOT: VALUABLE**, daha ziyade maddî ve para değeri olan veya önemli, nadir bulunan şeylere uygulanır: *A valuable watch.* **PRECIOUS** ise daha çok manevî değeri olan şeyler için kullanılır: *a precious friendship. I have a really brilliant, precious student in my class.*

valuably, *zf.* değerli/kıymetli/pahalı olarak.

valuate, *gl.f. -ated, -ating* değerlendirmek, kıymet takdir etmek, paha biçmek, değerini/kıymetini tahmin etmek.

valuation, *is.* 1. değerlendirmeye, kıymet takdir etme, paha biçme, değerini tahmin/takdir etme, 2. takdir olunan değer/kıymet, tahmin, keşif. **make a ~ of goods** : eşyaya kıymet takdir ettirmek. **take s.o. at his own ~** : birisi hakkında kendi anlattıklarına göre hüküm vermek.

e.a.- 1. appraisal.

valuational, *sf.* takdirî, takdir/tahmin edilen (değer).

valuationally, *zf.* tahminî olarak, takdir suretiyle.

valuator, *is.* değerlendiren, değer/kıymet takdir eden, paha biçen (kimse). *e.a.- appraiser.*

value¹, *is.* 1. değer, kıymet. *To set great ~ to an idea* 2. önem, ehemmiyet. *the ~ of a college education* 3. gerçek değer, hakikî kıymet, 4. itibar, 5. kesin anlam, 6. karşılık, eşdeğer. *to expect ~ for money*. 7. *mat.* değer, kıymet. *the ~ of x.* **approximate ~** : yaklaşık değer, 8. **values** : manevî değerler, töre, âdet, millî müessese gibi toplumun manevî varlığını oluşturan şeyler, 9. ahlâkî ilke, ideal ahlâk kuralı; 10. *g.s.* rengin açıklık/koyuluğu, bir resmin bağıl aydınlichkeit/karanlığı, 11. *müz.* notanın uzatılma süresi, 12. *at ~* : piyasa fiyatına göre değerlendirilmiş. **be of ~** : değerli/kıymetli olmak. **be of no ~** : degersiz olmak. **book ~** : defterdeğeri. **face ~** : yazılı değer. **get good ~ for one's money** : sarf ettiği paranın tam karşılığını almak. **insurable ~** : sigorta değeri. **market ~** : piyasa fiyatı/rayıcı. **nominal ~** : itibâri kıymet. **par ~** : nominal/başa baş değer. **set a high ~ on sth.** : bir şeye fazla değer vermek. ~ **added-tax** : katma değer vergisi. ~ **judgment** : ön yargı, değerine göre önem verme. **the ~ of dollar has gone up this month** : doların değeri bu ay yükseldi. **This house is a good ~ for its price** : Bu ev verilen paraya değer. *e.a.- 1. worth, merit, 2. importance, 5. import, meaning. NOT : VALUE*, maddî bir değeri ve faydası olan nesneleri niteler: *The value of sunlight or useful books.. WORTH* ise daha ziyade manevî değer, önem ve mükemmeliyeti belirtir: *Few knew his true worth.*

value², *gl.f. -ued, -uing* 1. değer/paha biçmek, kıymet takdir etmek, 2. takdir etmek, kadını/kıymetini bilmek. **Don't do that if you ~**

your life : Canının kıymetini biliyorsan onu yapma. 3. saymak, hürmet/itibar etmek.

valued, *sf.* 1. değerli, kıymetli, muteber, saygın, 2. değerinde, kıymetinde, değeri/kıymeti ....olan : *a loss of jewels ~ at \$ 100,000.* 3. değerlendirilmiş, değer takdir edilmiş, kıymet bilmiş. *e.a.- 2. estimated, appraised.*

valueless, *sf.* degersiz, kıymetsiz.

valuelessness, *is.* degersizlik, kıymetsizlik.

valuer, *is.* bilirkişi değer/kıymet takdir eden kimse.

valval = valvar, *sf. bk. : valvular.*

valvate, *sf.* 1. valfli, 2. valf gibi, valfa benzer, valf görevi yapan, 3. *bot.* kenarları birbirine bitişik.

valve¹, *is.* 1. kapaç, valf, supap, 2. vana, musluk, 3. *anat.* kapakçık, 4. *zool.* kabuk, midye vb. kabığının bir kanadı, 5. *bot.* çenet, 6. *elekt. bk. : vacuum tube*, 7. *esk.* kapı kanadı, 8. ~ **chest** : kapaç mahfazası, 9. ~ **gear** : kapaç düzeni, valf/supap tertibatı, 10. **conical ~** : konik kapaç, 11. **double-disk ~** : çift tablalı kapaç, 12. **drain ~** : boşaltma kapacı.

valve², *gl.f. valved, valving* (sivinin) akışını düzenlemek, kapaç/valf takmak.

valved, *sf.* kapaçlı, valfli, supaphı.

valveless, *sf.* kapaçsız, valfsız, supapsız.

valvelet, *is.* kapaççık, küçük kapaç/valf/supap.

valvelike, *sf.* kapaç gibi, kapaç/valf biçiminde.

valvular, *sf.* 1. kapaç biçiminde, kapaç görevi yapan, 2. kapaçla işleyen, 3. kalp kapakçıkları ile ilgili. **valval, valvar d.d.**

valvule, *is.* kapaççık, kapaç biçiminde parça.

valvulitis, *is. patol.* kapakçık yangısı, kalp kapakçığı iltihabı.

vambrace, *is.* kol zırhlı. **vambraced** : kolu zırhlı.

vamoose, *gs.f. -moosed, -moosing ABD-argo hızla uzaklaşmak, kaçmak, tüymek. (vamose d.d.)* *e.a.- decamp, quit.*

vamp¹, *is.* 1. kundura/cizme yüzü, 2. yamalı, 3. (caz) basit akortlardan oluşan refakat/şeslik, 4. fettan/fındıkçı kadın, maceraperest/erkek peşinde koşan kadın.

vamp2

vamp2, *f.* 1. kunduraya yüz geçirmek, 2. yamamak, yama vurmak, 3. tertip/icat etmek, 4. (caz) basit akortlarla eşlik etmek, 5. (kadın) findikçilik etmek, fettanlıkla baştan çıkarmak. *e.a.-* 5. *seduce*.

vampire, *is.* 1. vampir, geceleri uyuyanların kanını emdiği farz olunan hortlak, 2. beleşçi, hazır yiyecek, başkalarının sırtından geçen kimse, 3. fettan/findikçi kadın, erkekleri baştan çikarıp parasını yiyecek felâkete sürükleyen fahişе, 4. **vampire bat** *d.d. zool.* (a) kan emici yarası (*Desmodus, Diphyllo, Diaemus*) : G Amerika'da bulunur, insan ve omurgalı hayvanların kanını emer, (b) iri yarası (*Phyllostomus, Vampyrus*), yanlışlıkla kan emdiği sanılan Amerikan yarasası.

vampiric = **vampirish**, *sf.* kan emici, cadı gibi.

vampirism, *is.* cadılara/vampirlere inanma, 2. kan emicilik, cadılık.

van¹, *is.* 1. ordu veya donanmanın keşif kolu, ileri kol, 2. öncü hareketi, öncülük, herhangi bir girişim veya eylemin öncüleri, 3. kamyonet, eşya kamyonu, 4. *Brit.* (a) yük/bagaj vagonu, (b) atla çekilen küçük yük arabası, 5. *b.h.* Hollandalılarda ismin başına takılıp nereli olduğunu gösterir, 6. *esk. bk.* : **wing**.

van², *glf.* yük arabası/kamyonu ile taşımak.

vanadate = **vanadiate**, *is. kim.* vanadat, vanayum asitinin tuzu/esteri.

vanadic, *sf. kim.* vanadyum+, vanadyumlu, özellikle üç veya beş valanslı vanadyum ihtiyaç eden. ~ **acid** : vanadyum asiti, H_3VO_4 .

vanadinite, *is.* vanadyum-kurşun cevheri, $Pb_5(VO_4)_3Cl$.

vanadium, *is. kim.* vanadyum, gümüş parlaklığında açık gri renkli toz veya telgen maden. Çeliği sertleştirmeye kullanılır. Simgesi: **V**, atom ağı. 50.942, atom nu. 23, özgül ağı. 5.96. ~ **steel** : vanadyumlu çelik.

vanadous = **vanadious**, *sf. kim.* vanadyum+, iki veya üç valanslı vanadyum içeren.

vanda, *is. bot.* Hint orkidesi, beyaz, mor-mavi veya yeşilimsi renkte çiçekler açan ve asalak olmadan başka bitkiler üzerinde yaşayan bir tür orkide.

Vandal, *is.* 1. Vandal, M.S. V. yüzyılda Galya ve İspanya'yı istilâ edip Afrika'da yerleşen ve 455'te Roma'yı yağma eden Cermen kavmi, 2. *k.h.* kırıcı, yıkıcı, vahşî, kişi veya kamu mallarını tahrip eden kimse, 3. ~ic = ~ish = ~istic : yıkıcı, kırıcı, tahripkâr, 4. ~ism : yıkıcılık, kırıcılık, tahripkârlık, vandallık.

vandalize, *glf. -ized, -izing* yıkmak, kırmak, tahrip etmek.

Van Dyck = **Vandyke**, *is.* 1. Hollandalı ressam (1599-1641), 2. ~ **beard** *d.d.* sıvri sakal, 3. ~ **brown** : koyu kahverengi, 4. ~ **collar** : geniş dantel yaka.

vane, *is.* 1. **weather vane, wind vane** *d.d.* firdöndü, yelkovan, yeleni göstergesi, 2. yel değirmeni/türbin/pervane kanadı, 3. roket dümeni, 4. kuş tüyünün geniş/yumuşak kısmı, 5. *den.* pinel, firdöndü, 6. pusula vb. nin hedef aynası, 7. **vaned** : firdöndülü, yelkovanlı, pervaneli.

vang, *is. den.* gizin ablisi, iskota halatı.

vanguard, *is.* 1. öncü, pişdar, 2. muharebede ordunun ön safi, 3. bir hareket veya girişimin öncüleri, 4. *b.h.* ABD'nin üç kademeli uydurma roketi, 5. **to be in the ~ (of)** : öncülüğünü yapmak. *In the modern world the scientists are in the ~ of all industrial development.*

vanilla, *is. bot.* vanilya fidanı (*vanilla planifolia*) ; çekirdeğinden vanilya elde edilen bir tür orkide, 2. **vanilla bean** *d.d.* vanilya çekirdeği, 3. vanilya, vanilyali. ~ *ice cream/ ~ cakes*.

vanillie, *sf.* vanilyalı, vanilya gibi, vanilyadan elde edilmiş.

vanillin, *is. kim.* vanilin, vanilya özü. vanilya çekirdeğinden veya yapay olarak elde edilen güzel kokulu madde: $(CH_3O)(OH)C_6H_3CHO$.

vanilline, vanillic aldehyde *d.d.*

vanish, *f.&is.* 1. gözden kaybolmak/kaybetmek. *With a wave of his hand, the magician made the rabbit ~.* 2. sırrolmak, sırra kadem basmak, kırklara karışmak, 3. (duygu, durum, vb.) yok olmak, uçmak, zail olmak, sona ermek. *Many types of animal have now vanished from the earth.* 4. *mat.* (sayı, miktar, fonksiyon, vb.) sıfır olmak, sıfırına münger olmak. 5. *s.bl.* sesli harfin daha zayıf telâffuz olunan ikinci kisimi. *e.a.-* 1. *disappear, evanesce.* *k.a.-* appear.

vanisher, *is.* gözden kaybolan, sırra kadem basan.

vanishing, *sf.* gözden kaybolan. ~ **cream** : gündüz kremi, pudra altına sürülen krem. ~ **point** : kaybolma noktası, (perspektif resimde) kaçma noktası, paralel çizgilerin kesişir gibi göründükleri nokta. **vanishingly** : kaybolarak, kaybolcasına. **vanishment** : kayboluş, kaybolma.

vanitory, *is.* lavabolu tuvalet masası.

vanited, *sf.* gururlu, kendini beğenmiş, gösterişçi.

vanity, *is., ç.* **-ties** 1. gurur, kibirlilik, böbürlenme, kendini beğenmişlik, 2. gösteriş, caka, 3. beyhudelek, nafilelik, hiçlik, boşluk. *The ~ of a selfish life.* 4. beyhude/nafile/batıl/boş şey. *Fame, power, wealth: all is ~.* 5. ~ **case** ~ **bag/~/ box** *d.d.* (kadınların) küçük el çantası, 6. *bk.* : **dressing table**, 7. pudriyer, pudralık, aynalı pudra kutusu, 8. ~ **fair** : batıllıklar fuarı (Bunyan'ın Hac Yolunda adlı eserinde adı geçen Vanity şehrindeki sergiye izafeten), 9. ~ **press** = ~ **publisher** : basım ve yayın masraflarını yazarların ödediği yayın evi. *e.a.-1. conceit, egotism, complacency, vainglory, ostentation, pride, 3. triviality, emptiness, sham, folly, worthlessness, futility, 7. compact.* **k.a.-1. humility.**

van line, *is.* *ABD* (büyük kapalı kamyonlarla eşya taşıyan) nakliyat şirketi.

vanman, *is.* nakliyat (kamyon) şoförü/sürücüsü.

vanquish, *gl.f.* 1. yenmek, mağlûp etmek, hezimete/bozguna uğratmak, 2. (müsabakada vb.) galip gelmek, zafer/başarı kazanmak, alt etmek, hakkından gelmek. *To ~ a competitor; to ~ one's fears.* *e.a.-1. conquer, subdue, overpower, subjugate, suppress, crush; 2. defeat, overcome.*

vanquishable, *sf.* yenilebilir, mağlûp edilebilir.

vanquisher, *is.* yenen, mağlûp eden, galip gelen.

vanquishment, *is.* yenme, mağlûp etme, galebe.

vantage, *is.* 1. üstünlük, faikiyet, rüçhaniyet, daha elverişli durum/mevki. *A position of ~.* 2. ~ **ground** : üstünlük sağlayan mevki/durum. ~ **point** : üstünlük sağlayan nokta/yer. **coign of ~** : işe/görüse elverişli yer/alan.

vanward, *sf.&zf.* öne doğru, önde, öncü olarak.

vapid, *sf.* 1. yavan, tatsız, lezzetsiz, 2. cansız, ruhsuz, sevimsiz. *e.a.-1. insipid, 2. dull, tedious, lifeless, spiritless, prosaic.*

vapidity = **vapidness**, *is.* 1. yavanlık, tatsızlık, lezzetsizlik, 2. cansızlık, sevimsizlik.

vapidly, *zf.* yavanca, yavan yavan, tatsızca, lezzetsizce; cansız/sevimsiz bir şekilde.

vapo(u)r¹, *is.* 1. buğ, buhar. **water** ~ : su buharı, 2. duman, sis, 3. *fiz.* gaz (hâline gelmiş sıvı veya katı madde), 4. *esk.* kuruntu, hatal, 5. *esk.* **vapors** : karasevda, merak, evham. *e.a.-5. hypochondria.*

vapo(u)r², *f.* 1. buğulaş(tır)mak, buharlaş(tır)mak, buhar/gaz çıkarmak, buhar olup uçmak, 2. övünmek, kibirlenmek, şisinmek, palavra atmak, boş lâf etmek. *e.a.-2. bluster, brag.*

vapo(u)rability, *is.* buharlaşabilme.

vapo(u)rable, *sf.* buharlaşabilir.

vapo(u)rer, *is.* buharlaş(tır)an.

vapo(u)rulence, *is.* buharlaşma, buğulaşma.

vapo(u)rulent, *sf.* buharlaşan, buğulaşan.

vaporetto, *is.* (Venedik kanalında işleyen) küçük gemi/vapur.

vapo(u)ri-, *ön ek* "buhar". **vapo(u)rimeter** : buharölçer.

vapo(u)rific, *sf.* buharlaşan, buhar çıkan.

vapo(u)ring, *sf.&is.* 1. buharlaşan, bugulanın, 2. övünen, kibirlenen, palavracı (kimse), 3. övünme, kibirlenme, palavra atma. *e.a.-2. boastful, bragging, swaggering, boasting, bragging.*

vapo(u)ringly, *zf.* 1. buharlaşarak, 2. övünerek, palavracılıkla.

vaporisable, *sf. Brit. bk.* : **vaporizable**.

vaporisation, *is. Brit. bk.* : **vaporization**.

vaporise, *f. -ised, -ising* *Brit. bk.* : **vaporize**.

vaporiser, *is. Brit. bk.* : **vaporizer**.

vapo(u)rish, *sf.* 1. buharımsı, buhar/buğ gibi, 2. *esk.* kara sevdalı, üzgün, kuruntulu, kederli.

vapo(u)rishness, *is.* 1. buharımsılık, uçuk-suluk, 2. *esk.* kuruntu, üzüntü, keder.

vaporizable

vaporizable, *sf.* uçuksu, uçuklaşabilir, buharlaşabilir. (*Brit.*: **vaporisable**).

vaporization, *is.* uçuklaştırım, buharlaş(tır)ma, bugulaş(tır)ma. (*Brit.*: **vaporisation**)

vaporize, *f.* -ized, -izing **1.** buharlaş(tır)-mak, uçuklaş(tır)mak, bugulaş(tır)mak. *Water vaporizes when boiled.* **2.** püskürt(ül)mek, **3.** övmek, bol keseden atmak, kendini methetmek (*Brit.*: **vaporise**).

vaporizer, *is.* **1.** buharlaştırıcı, bugulayıcı, buharlaştırma cihazı, **2.** püskürteç, vaporizör, sıvı ilâcî ince zerreler hâline getirerek püsürten cihaz, **3.** karbüratör (*Brit.* : **vaporiser**).

vaporless, *sf.* buharsız, bügusuz.

vaporlike, *sf.* buhar/buguay gibi.

vapor lock, *is.* bugü tikacı, benzin motorlarında ısınan benzinde oluşarak benzin akışını tikayan kabarcık.

vaporosity, *is. bk.* : **vaporousness**

vapo(u)rous, *sf.* **1.** buharlı, bugulu, **2.** sisli, buhar neşreden, **3.** sis bürümüş, sisten görünmez olmuş, donuk, mat, **4.** uçucu, elle tutulmaz, hayalî, açayıp. *e.a.-2. foggy, misty, 3. diaphanous, 4. ethereal, whimsical.*

vaporously, *zf.* **1.** bugulu bir şekilde, bugulu bugulu, **2.** donukça, matça, sisli gibi.

vaporousness, *is.* bugulanma, sislenme, bugulu/sisli olma.

vapor pressure, *is.* uçuk basıncı, buhar basıncı.

vapor tension, *is. 1. bk.* : **vapor pressure**, **2.** doruk buhar basıncı, yarı buharlaşmış bir sıvı veya katının belirli bir sıcaklıktaki maksimum buhar basıncı.

vapor trail, *is. bk.* : **contrail**.

vapo(u)ry, *sf. 1. bk.* : **vaporous**, **2. bk.** : **vaporish**.

vaquero, *is., ç.* -queros *GB ABD* sığirtmaç, sığır çobanı, kovboy.

VAR = Visual Aural Range.

var. *kis.* = **1.** variant, **2.** variation, **3.** variety, **4.** vario-meter, **5.** various.

vara, *is., ç.* **varas** **1.** İspanyolca ve Portekizce konuşan ülkelerde kullanılan bir uzunluk ölçüsü, 80 ilâ 108 cm arasında değişir, **2.** bu uzunluğun karesi (alan ölçüsü).

Varangian, *is.* IX. yüzyılda Rusya'da saltanat kurulan İskandinavyalılardan biri.

varia, *ç. is.* çeşitli şeyler/yazılılar kolleksiyonu, çeşitli derlemeler.

variability, *is. bk.* : **variableness**.

variable¹, *sf.* **1.** değişik, mütehavvil, **2.** değişken, değişimde bulunan, 3. kararsız, sebatsız, **4.** değiştirilebilin, ayarlanabilen, *The amount of heat produced by this electrical apparatus is ~ at will by turning a small handle.* **5.** *biy.* garip, cinsinden başka türlü, **6.** *astr.* kırپışan, parlaklı de-ğişen (yıldız), **7.** *meteor.* değişik yönlerden esen (rüzgâr). *The winds today will be light and ~.* **8.** *mat.* değişken. *e.a.-1.&2. changeable, alterable, 3. inconstant, fickle. k.a.-1.&2. constant, invariable, 3. stable, steady.*

variable², *is.* **1.** değişen/değişebilen şey, **2. mat.** (a) değişken, değeri değişebilen sayı/çokluk, (b) değişkeni temsil eden harf/simge.

variableness, *is.* değişkenlik, değişme, tâhavvül, kararsızlık, sebatsızlık.

Variable Zone, *is. bk.* : **Temperate Zone**.

variably, *zf.* değişken/kararsız bir surette, değişerek.

variance, *is.* **1.** değişim, değişme, tâhavvül. *Yearly ~ in crops.* **2.** *ist.* değişke, ölçülü sapmanın karesi, **3.** *fiz.- kim* bir sistemin serbestlik dereceleri sayısı, **4.** *huk.* ihtilâf, uyuşmazlık, **5.** aymalı, özel izin, normal olarak yasaların yasakladığı bir şeyi yapma izni, **6.** uyuşmazlık, anlaşmazlık, fikir ayrılığı, **7. at~ (with)** : uyuşmazlık/ihtilâf hâlinde. *be in ~ with s.o.* : birisi ile uyuşamamak. *Though they were friends for many years, they're now completely at ~.* **This theory is at ~ with the facts** : Bu kuram gerçeklere uymaz. **8. set two people at ~** : iki kişinin arasını bozmak. *e.a.-1. variation, difference, 6. dissension, dispute, discord, disagreement, quarrel.*

variant, *sf.&is.* farklı, değişik, ayrı, başka türlü (şey).

variate, *is.* **1. ist.** olasılıksal değişken, **2. bk.** : **variant**. *e.a.-1. random variable.*

variation, *is.* **1.** değişim, değişim, tebeddül, tâhavvül, **2.** değişim miktarı, **3.** çeşit, tenevvü, fark, **4.** müz, çeşitleme, varyasyon, ezginin değişik şekilde tekrarı, **5.** *bale* solo dans, **6.** *astr.* (a) gezegenin ortalama yörüngetisinden sapma miktarı, (b) aynı hareketindeki düzensiz-

lik, 7. **magnetic declination, magnetic variation** d.d. magnetik sapma, bir noktada coğrafi ve magnetik meridyenler arasındaki açı, 8. *biy.* türel sapma, organizmanın kendi türünden farklı oluşu, 9. *mat.* değişim, değişken veya işlevin değerindeki değişme miktarı. *e.a.- 1. deviation, divergence, modification, mutation.*

variational = **variative**, *sf.* değişimsel.

variationally = **variatively**, *zf.* değişerek.

varicella, *is. patol.* su çiçeği (hastalık). *e.a.- chicken pox.*

varicellar, *sf.* su çiçeği hastlığı ile ilgili.

varicellate, *sf.* şiş damarlı, damarları şişmiş, varisli.

varicelloid, *sf.* suçiçeğine benzer.

varices, *ç. is. bk.: varix.*

varico-/varic-, ön ek “damar şişmesi”. *ör: varicocele*

varicocele, *is. patol.* husye damarlarının şişmesi.

varico(u)lored, *sf.* rengârenk.

varicose, *sf.* 1. şişmiş, genişlemiş. *a ~ vein.* 2. damarları şişmiş, varisli.

varicosis, *is. patol.* varis, toplardamar genişlemesi.

varicosity, *is., ç. -ties patol.* (damar) genişleme(si).

varicotomy, *is., ç. -mies cer.* varis ameliyatı.

varied, *sf.* 1. çeşitli, türlü, mütenevvi, 2. değişik, muhtelif. ~ *ideas about what is important in life.* 3. çok renkli, rengârenk. *e.a.- 1. various, diverse, 2. changed, altered, 3. variegated, varicolored.*

variegated, *glf. -gated, -gating* 1. renklenirmek, rengârenk yapmak, çeşitli renklerle bezemek, 2. çeşni vermek, değiştirmek, değişiklik katmak, türlüşekiller vermek. *e.a.- 1. dapple, 2. diversify*

variegated, *sf.* 1. renk renk, rengârenk, alacalı. ~ *leaves.* 2. değişik, muhtelif, çeşitli, 3. ~ *cutworm* : alacalı güve (*Peridroma saucia*). : Larvası ekinleri tıhrip eder. *e.a.- 2. varied, diversified, diverse.*

variegation, *is.* 1. renklilik, 2. renklenirme, rengârenk yapma, 3. çeşitlilik, tenevvü.

varier, *is.* 1. renklendiren/çeşit çeşit renk veren şey/kimse, 2. değiş(tir)en şey/kimse.

varietal, *sf.* 1. çeşnel, türel, belirli bir cinsi/türü belirten. ~*name.* 2. çeşili, türlü, 3. -ly : türel olarak.

variety, *is., ç. -ties* 1. çeşitlilik, türlülik, tenevvü, 2. farklılık, ayrılık, başkalık, tehalük, 3. karışım. *a ~ of* : çeşit çeşit, türlü türlü. *A ~ of fruits.* 4. tür, çeşit, nevi. *A ~ of plum.* 5. cins, 6. ıslah edilmiş tür (bitki, hayvan), 7. **variety show** d.d. *tiy.* taşlamalı güldürü, varyete, 8. ~ **meat** : sakatat (ciğer, dil, böbrek, vb.), 9. ~ **store** : ucuzluk pazarı, ucuz tuhafİYE dükkanı. *e.a.- 1. diversity, multiplicity; 2. difference, discrepancy, 3. assortment collection, group, 4. class, species.*

variform, *sf.* değişik biçimli/şekilli, farklı şekilleri olan.

variformly, *zf.* biçim biçim, değişik şekillerde.

variocoupler, *is. fiz.* ayarlı bağlaşıklı, degeri ayarlanabilen karşılıklı endüktans bobini.

variola, *is. patol.* çiçek hastlığı. **variolar** *bk.: variolous.*

variole, *is.* 1. çopur, çiçek bozuğu, 2. çukurcuk, sünger taşındaki yuvarlak oyuk.

variolite, *is.* sünger taşı, yüzeyi çukurlu bazik volkan kayası.

variolitic, *sf.* sünger taşı gibi, çukurcuklu, benekli, benek benek.

varioloid, *sf. & is.* 1. çiçek hastlığına benzer, 2. hafif çiçek hastlığı (aşılananlarda veya daha önce bu hastlığı geçirenlerde görülür).

variolous = **variolar**, *sf.* 1. çiçek hastlığı türünden, çiçeğimsi, 2. çopur, çiçek bozuğu.

variometer, *is.* 1. *elekt.* değişirge, ayarlı endükleç, 2. manyetik eğimölçer, manyetik alan değişimlerini ölçen alet, 3. yükselmeölçer, uçağın yükseliş hızını ölçen alet.

variorum, *sf. & is.* 1. derme (baskı), değişik nüshalarдан derlenmiş (eser). *A ~ text of Cicero.* 2. ~ **edition** : derme baskı, değişik nüshalarındaki farklıları dipnotlarla belirten baskı.

various

various, *sf.* 1. muhtelif, çeşitli, farklı, ayrı, ~ remedies. *The ~ meanings of a word. At ~ times.* 2. değişik, çok yönlü. *a man of ~ talent.* 3. *bk.*: **variegated**, 4. çok, pek çok, birçok. ~ persons. *For ~ reasons.* **e.a.-I.** *different, distinct, diverse,* 2. *several, diversified, varied,* 3. *many, numerous.* **k.a.-I.** *identical, same, similar, uniform.* **NOT:** **VARIOUS**, bir şeyin farklı türlerini ifade eder: *Various types of seaweed.* **DIFFERENT**, ya benlik ve nitelikleri ayrı, fakat aynı tür iki şeyi belirtir, ya da farklı iki şeye uygulanır: *A different story; two different stories concerning an event.* **DISTINCT** ise benzer olabilen fakat bazı bakımlardan tamamen ayrılık gösteren şeyler arasında ilgi kurar: *Two distinct accounts that coincide.*

variously, *zf.* 1. çeşitli/muhtelif tarzda, muhtelif zamanlarda. *He was ~ occupied teaching, farming and clerking.* 2. farklı olarak, ayrı ayrı. *known ~ as principal, headmaster, and rector.*

variousness, *is.* çeşitli(lilik), fark(lilik), tenevü, değişiklik.

varisized, *sf.* çeşitli büyülüklükte.

varistor, *is.* varistor, değeri uçlarındaki gerilimle değişen direnç.

varitype, *f. -typed, -typing* değişik harfle ri olan yazı makinesi ile yazmak. **varityper** : değişik harfli yazı makinesi. **varitypist** : bu makine ile yazan.

varix, *is., ç.* **varices** 1. **varicosity** *d.d. patol.* varis, atardamar genişlemesi, 2. *zool.* (karın dan ayaklılarda) kabuk kabartısı.

varlet, *is. esk.* 1. iç oğlani, 2. şövalye uşağı, 3. alçak/rezil adam. **e.a.-I.** *attendant, menial* 3. *rascal, knave.*

varletry, *is. esk.* avam, ayak takımı, güruh. **e.a.- rabble.**

varmannie, *is.* (Hindistan'da) bir nevi öz savunma yöntemi.

varmint = varment, *is. k.d.* 1. haşerat, zararlı böcek, 2. zararlı hayvan, 3. menfur/sefil kimse. **e.a.-I.** *vermin.*

varnish¹, *is.* 1. vernik, cilâ, 2. *Brit.* tırnak cilâsı, oje, 3. yapmacık, yapma kibarlık, sun'ı gösteriş, 4. ~ tree : vernik ağacı (*Rhus verniciflua*) : öz suyundan vernik çıkarılan birkaç çeşit ağaç.

varnish², *gl.f.* 1. verniklemek, cilâlamak, vernik/cilâ sürmek, 2. görünüşte süslemek, yal- dizlamak, göz boyamak, (iç yüzünü/gerçeği) gizlemek. *To ~ the truth.*

varnished, *sf.* vernikli, cilâlı.

varnisher, *is.* vernikçi, cilâçı.

varsity, *sf.&is.* 1. birinci gelen okul takımı. *He is on the ~ in tennis and debating.* 2. *Brit.- k.d.* üniversite, 3. okullar/üniversiteler arası. *a ~ debate.*

varus, *is. patol.* (kemik ve eklemelerde) çarpıklık.

varve, *is.* yıllık çökelti, bazı jeolojik oluşumlarda bir yılda çökeldiği sanılan biri ince öbürü kaba kilden oluşan katman/tabaka. **varved** : yıllık çökeltili.

vary, *f. varied, varying* 1. değiş(tir)mek, *the demand varies with the season.* 2. çeşitli(n)mek, çeşni vermek, 3. farklı olmak. *Opinions ~ on the outcome.* 4. ~ from : ayrılmak, ayrılık/fark göstermek, uymamak. *to ~ from the norm.* 5. *mat.* (değeri) değişmek, değişik değerler almak, 6. *biy.* değişime uğramak, 7. *müz.* çeşitlemek, değişik ritimlerle melodiyi süslemek.

varyingly, *zf.* değiş(tir)erek.

vas, *is., ç.* **vasa** *biy.* damar, kanal. **e.a.- vessel, duct.**

vasal, *sf.* damarsal.

vas-/ vaso-, *ön ek* "damar(sal)". *ör.:* *vasectomy, vasoconstrictor.*

vascular, *sf. biy.* 1. damar+, damarsal. a ~ tumor. a ~ system. 2. damarlı, damarları çok, 3. ~ bundle : elyaf demeti, 4. ~ plant : damarlı bitki, 5. ~ ray : damar işini, 6. ~ tissue : damar doku. **vasculose, vascuous** *d.d.*

vascularity, *is.* damarlılık, damarlı olma.

vascularization, *is.* damarlaşma, aşırı damar teşekkürülü.

vascularly, *zf.* damarlı bir şekilde.

vasculature, *is.* damar düzeni, bir organda damarların diziliş ve dağılışı.

vasculum, *is., ç. -la, -lums* bitki uzmanının kolleksiyon kutusu.

vas deference, *is., ç.* **vasa deferentia anat.** (erkeklerde) meni/er suyu kanalı.

vase, *is.* vazo, saksi.

vasectomy, *is.*, *ç.* **-mies cer.** meni/er suyu kanalı ameliyatı, bu kanalın veya bir kısmının kesilip çıkarılması.

vaseline, *is.* vazelin. *e.a.- petrolatum.*

vasiform, *sf.* 1. borusal, boru gibi (içi boş), 2. vazo biçiminde. *a ~ lamp.*

vasoactive, *sf.* damarları etkileyen, özellikle büzüp açan.

vasoactivity, *is.* damarları etkileme (büzüp açma).

vasoconstriction, *is.* *физ.* damar büzülmesi/daralması.

vasoconstrictive, *sf.* damar büzücü/daraltıcı.

vasoconstrictor, *is.* damar büzücü (ilâç/sinir).

vasodilatation = vasodilation, *is.* *физ.* damar açma/genişletme.

vasodilator, *is.* damar açan/genişleten ilaç veya sinir.

vasoinhibitor, *is.* damar genişliğini düzenleyen sinirin çalışmasını önleyen (ilâç vb.).

vasoinhibitory : bu sinirin çalışmasını önleyici.

vasomotor, *sf.* *физ.* damar genişliğini düzenleyen (sinir, vb.).

vassal, *sf.&is.* 1. (derebeylik sisteminde) vasal, 2. kul, köle, hizmetli, 3. tebaa, biat eden kimse, 4. köle gibi.

vassalage, *is.* 1. vasallık, kulluk, kölelik, 2. vasallar, 3. timar, zeamet, 4. tabiiyet, ubudiyet.

vast, *sf.&is.* 1. geniş, engin, vasi. ~ *plains stretch for 600 miles.* 2. çok büyük, muazzam (miktar). *to spend a ~ amount of money.* 3. çok, külliyyeli, 4. esk., uzay, feza, sonsuz boşluk, 5. ~ly : geniş/engin/muazzam bir şekilde, 6. ~ity = ~ness : genişlik, enginlik, büyülüklük, çökatkı, muazzamlık. *e.a.- I&2. huge.*

vastitude, *is.* 1. *bk.*: **vastness**, 2. sonsuzluk, sonsuz uzay.

vasty, *sf.* **vastier**; **vastiest** *esk. bk.*: **vast**, **immense**.

vat, *is.&gl.f.* **vatted**, **vatting** 1. tekne, fiçı. *a wine ~.* 2. *kim.* (a) indirgenerek erir hâle getirilmiş boyalı, (b) boyalı fiçı, sarnıcı, 3. tekneye koymak, teknede islatmak.

VAT =Value Added Tax.

Vat., = Vatican.

vat dye, *kim.* sabit boyalı indirgenip erir hâle getirilerek kumaşa emdirilen ve oksitlenence erimez hâle gelen boyalı.

vatic(al), *sf.* peygambere ait, kehanet kabilden.

Vatican, *is.* 1. **Vatican Palace** *d.d.* Vatikan, Papanın ikametgâhı, 2. Papalık (otoritesi, hükümeti), 3. ~ **City** : Vatikan, Papalık devleti (1929'da kurulmuş olup Roma'da St. Peter kilisesini içine alır).

vaticide, *is.* 1. peygamber katili, 2. peygamber öldürme.

vaticinal, *sf.* gizdeyisel, kehanet kabilden, peygambere/kehanete ait, kehanetle ilgili. *e.a.- prophetic.*

vaticinate, *f. -nated, -nating* gizdeyicilik yapmak, kehanette bulunmak, gaipten haber vermek. *e.a.- prophesy, foretell.*

vaticination, *is.* gizdeyi, kehanet, gaipten haber verme. *e.a.- prophecy, prediction.*

vaticinator, *is.* gizdeyici, kâhin, gaipten haber veren.

vaucheria, *is.* keçe yosunu: sağlam sularda ve çamurlu su kenarlarında yetişen yeşil bir tür yosun.

vaudeville, *is.* 1. taşlamalı güldürü, vodvil, 2. yergili balad.

vaudevillian, *is.&sf.* 1. **vaudevillist** *d.d.* vodvilci, taşlamalı güldürü yazarı/oyuncusu, 2. taşlamalı güldürüsel, taşlamalı güldürüyü andıran.

vault¹, *is.* 1. kubbe, çatı kemerli, kemer, 2. gök (kubbesi), sema. **the ~ of heaven** : gök kubbesi, 3. mahzen, kasa, depo. **safety ~** : çelik kasalar dairesi. **bank ~** : banka kasası. **wine vaults** : şarap mahzeni, 4. yer altında kemerli mezar. **family ~** : yer altı aile türbesi, 5. **anat.** kubbemsi boşluk tavanı, 6. atlama, sıçrama, atlalı, sıçrayış, sırikla uzun atlama, 7. atın sıçraması.

vault², *f.* 1. kemer yapmak, üstüne kemer çevirmek, 2. kemer biçimini vermek, 3. (üstünden) atlamak, sıçramak. *to ~ a fence.* 4. (sırıkla) atlamak, 5. hızla yükselmek/terfi etmek, (yüksek bir mevkie) sıçramak. *To ~ into a prominence.* 6. **vaulting-horse** *sp.* beygir, atlama kasası. *e.a.- 3.&4. leap, jump.*

vaulted, *sf.* 1. kubbeli, kemerli, 2. kubbemsi, kubbe/kemer biçiminde. *The ~ sky.*

vaulter

- vaulter**, *is.* atlayan, sıçrayan.
- vaulting**, *is. & sf.* 1. kemer/kubbe yapma, 2. kemerli/kubbeli yapı, 3. sıçrama, atlama. *A ~ pole.* 4. abartmalı, gözü pek yükseklerde olan. *A ~ ambition. e.a.- 4. exaggerated, high-flown.*
- vaultlike**, *sf.* kemer/kubbe gibi/biçimin-de.
- vaulty**, *sf.* kubbeli, kubbemsi, kubbe/kemer gibi. *The ~ rows of elm trees. e.a.- arching.*
- vaunt**, *is. & sf.* övünme(k), iftiharla/gururla anlatma(k). *To ~ one's achievements. e.a.- boast, brag*
- vaunt-courrier**, *is. esk.* tellâl, münadi.
- vaunter**, *is.* övünen, iftiharla/gururla anlatan.
- vauntingly**, *zf.* övünerek, övünürcesine, gururla, iftiharla.
- v. aux.** = auxiliary verb.
- vav**, *is.* vav, İbranî alfabesinin altıncı harfi.
- vavaso(u)r**, *is.* (derebeylikte) timar sahibi, barondan bir alt rütbeli vasal.
- vaward**, *is. esk. bk.:* **vanguard**.
- vb.**, = 1. verb, 2. verbal.
- V.C.**, = 1. Vice Chairman, 2. Vice Chancellor, 3. Vice Consul, 4. Victoria Cross, 5. Vietcong.
- VCR**, *bk.:* **videocassette recorder**.
- V.D. = VD**, *bk.:* **veneral disease**.
- v.d.** = various dates
- V-Day**, *is.* Zafer Günü, özellikle II. Dünya Savaşında son zaferin kazanıldığı gün. *bk.:* **V-Day**, **V-J Day**.
- 've, *kis.* **have**'in kısaltılmış şekli. *We've been there before.*
- veal**, *is.* 1. **vealier** *d.d.* (eti için beslenen) süt danası, 2. dana eti, 3. ~ **cutlet** : (un ve yumurtaya bulanarak pişirilmiş) dana pirzolası.
- veal**, *sf.* 1. danaya/buzağıya benzer, 2. toy, olgunlaşmamış.
- vector**¹, *is.* 1. *mat. & fiz.* yön, yönleç, vektör. Büyüklüğü, yönü ve doğrultusu ile belirlen niceklik. *bk.:* **scalar**, 2. uçak veya füzenin yön ve yörungesi, 3. *biy.* taşıyıcı, hastalık bakteri/virüs veya mantarını taşıyan böcek veya benzeri canlı, 4. ~ **algebra**. ~ **analysis** : yönnesel çözümleme, vektör analizi. ~ **field** : yönleç alanı, yön alanı. ~ **function** : yön işlevi. ~ **lattice** : yön ey örgüsü. ~ **model** : yönleçsel örnek. ~ **multiplication** = ~ **product** = **cross product** = **outer product** : yönel çarpım. ~ **space** : yöney uzayı, doğrusal uzay. **vector-valued function** : yöney değerli işlev.
- vector**², *gl.f.* **vectored**, **vectoring** uçağı/füzevi vb. radyo ile yönetmek.
- vectorcardiogram**, *is.* yürek yöney eğrisi, kalbin elektiksel kuvvetlerinin vektörel diyagramı. **vectorcardiographic** : yürek yöney eğrisel, **vectorcardiography** : yürek yöney eğrisi çizim yöntemleri.
- vectorial**, *sf.* ucaysal, yönnesel, vektörel.
- ~ **angle** : ucaysal açı.
- vectorially**, *zf.* yönnesel olarak.
- Veda(s)**, *is.* Hindu dininin en eski kutsal kitapları (başlıca dört kitap). **Vedaic/Vedic** : bu kitaplara ait. **Vedic Sanskrit** : bu kitapların dili, klâsik Sanskritçeye yakın dil.
- vedalia**, *is. zool.* Avustralya hanımböceği (*Rodolia cardinalis*).
- Vedanta**, *is.* Hindu felsefesi, Vedanta. **Vedantic** : Vedantik. **Vedantism** : Vedantacılık. **Vedantist** : Vedantacı.
- V-E Day**, *is.* Avrupa Zaferi günü : 8 Mayıs 1945.
- vedette**, *is.* 1. **vedette boat** *d.d.* gözetleme gemisi, 2. *esk.* keşif kolu önündeki atlı nöbetçi. **vidette** *d.d.*
- vee**, *sf. & is.* 1. V harfi şeklinde(şey). *A vee necktie.* 2. V harfi.
- veep(ee)**, *is. ABD- k.d.* Başkan Yardımcısı. *e.a.-vice president.*
- veer**¹, *f.* 1. dön(dür)mek, yön değiştir(ı)mek. *The car was out of control and suddenly veered across the road.* 2. (rüzgâr) saat ibreleri yönünde yön değiştirmek, 3. *den.* geminin küçini rüzgâra çevirmek, 4. geri dön(dür)mek. ~ **round** : dönüp ters yönde gitmek, çevir(il)mek, değiştir(ı)mek. *We were talking about food, and then suddenly the conversation veered round to stomach diseases.* 5. *den.* gevşetmek, laçka etmek. ~ **away/out** : (halat) salıvermek, gevşetmek, laçka etmek. **to ~ chain** : zinciri salıvermek. ~ **and haul** : laçka ve vira etmek. *e.a.-I. turn, deviate, swerve, diverge, 3. wear.*

veer², *is.* dönüş, dönme, yön değiştirme. *A ~ to the right.*

veeringly, *zf.* dönerek, yön değiştirerek.

veery, *is., ç.* **veeries** *zool.* ardiç kuşu (*Hylocichla fuscescens*) : ABD'nin doğusunda bulunan ve güzel öten bir tür.

veg, *is., ç.* **veg** *Brit.- k.d.* sebze, sebze yemeği. *A dinner with two ~.*

Vega, *is. astr.* Vega, Lyra takımıydızının en parlak yıldızı.

vegetable, *is. & sf.* **1.** sebze, zerzevat, görevi, yeşillik. *We grow many different ~s; potatoes, beans, tomatoes, egg-plants, etc.* **2.** bitki, nebat, **3.** uyuşuk/can sıkıcı/mıymıntı kimse, **4.** *k.d.* kaza/hastalıktan sonra bitki hayatı yaşayan kimse, **5.** sebze+. ~ **plate** : sebze yemeği (etsiz). ~ **soup** : sebze çorbası. ~ **garden** : sebze bahçesi, bostan, **6.** bitki+. **The ~ kingdom** : Bitki dünyası/ âlemi, **7.** bitkisel, nebatı, bitkilerden elde edilen. ~ **oils** : sıvı bitkisel yağ. ~ **butter** : (kattı) bitkisel yağ, margarin. ~ **black** : boya olarak kullanılan bitkisel yağ isi. ~ **dye** : bitkisel boya. ~ **ivory bk.** : **ivory** (7). ~ **marrow** : kabak, saksız kabağı. ~ **sponge bk.** : **luffa** (2). ~ **taffow** : bitkisel don yağı (mum, sabun vb. yapılan çeşitli bitkisel katı yağlar). ~ **wax** : bitkisel mum.

vegetably, *sf.* bitkisel, bitki/sebze gibi, zerzevat nevinden.

vegetal, *sf.* **1.** bitkisel, bitki gibi, **2.** bitki dünyasına ait.

vegetarian, *is. & sf.* **1.** etyemez, otobur, yalnız sebze ile beslenen (kimse), **2.** etyemezlere özgü, sırı sebzeden yapılmış. ~ **vegetable soup**. *A ~ diet.* **3.** **vegetarianism** : etyemezlik, sırı sebze, meyve, hububat ve bazan süt, peynir vb. ile beslenme.

vegetate, *f. -tated, -tating* **1.** bitkileşmek, bitki gibi büyümek, **2.** bitki hayatı sürdürmek/yaşamak, hareketsiz, düşüncesiz, duygusuz ve heyecansız bir hayat sürdürmek, **3. patol.** hızla büyümek (ur, siğil, vb.).

vegetation, *is.* **1.** bitki örtüsü/topluluğu, bitkiler, ormanlar/ağaçlar/otlar/çicekler vb., **2.** bitkileşme, bitki gibi büyümeye/yaşama, **3.** bitki hayatı, hareketsiz/hissiz/düşüncesiz basit hayat, **4. patol.** ur, tümör.

vegetational, *sf.* bitkisel, nebatı, bitkilere/ bitki topluluğuna ait.

vegetationally, *zf.* bitkiselce, bitki tarzında, bitki gibi.

vegetative = vegetive, *sf.* **1.** bitki gibi büyüyen/gelişen, **2.** bitki+, bitkisel, nebatı, **3.** bitkinin üreme organlarından başka kısımları ile ilgili, **4.** eşeysz (üreme), **5.** biliç dışı (bedensel eylemler), **6.** bitkiler üzerinde büyüyen/gelişen. ~ **mold**. **7.** hareketsiz, uyuşuk, eylemsiz, duygusuz. *A ~ existence.* **8. ~ly** : bitki gibi, hareketsiz/duygusuz bir şekilde, **9. ~ness** : bitkiselik, hareketsizlik, uyuşukluk, duygusuzluk.

vehemence = vehemency, *is.* hiddet, şiddet, öfke, tehevvür, gazap, sertlik, taşkınlık, ateşlilik. *He cried with unaccustomed ~. The hate and ~ in his eyes.* **e.a.- violence, fury, fervency, eagerness, verve, zeal, enthusiasm. k.a.- apathy.**

vehement, *sf.* **1.** şiddetli, ateşli. *I have a ~ hatred of people who are cruel to animals.* *A ~ wind.* **2.** öfkeli, hiddetli, sert, kin ve ateş püsküren. ~ **opposition.** **3.** kuvvetli, enerjik. **e.a.-** **1. intense, ardent, fervid, fervent, earnest, impassioned, 3. powerful.** **k.a.-** **1,2. dispassionate.**

vehemently, *zf.* hiddetle, şiddetle, heyecanla, ateşli bir şekilde, öfke ile. *They were arguing ~.*

vehicle, *is.* **1.** taşıt, taşıma aracı, vasıta, araba, nakil vasıtası. *A motor ~. No ~s are permitted inside the park. Space ~s.* **2.** taşıyıcı (ortam). *Air is the ~ of sound.* **3.** araç, vasıta, ifade/yayma aracı. *Television has become an important ~ for spreading political ideas.* **4.(a)** (bir gayeye erişmek için kullanılan) vasıta/araç. *They look upon the institute as a ~ for introducing Western technology.* **(b)** yeteneklerini ispatla yaranan araç. *The writer wrote his latest play simply as a vehicle for the famous actress.* **5. ecz.** etkin ilâcın eritildiği madde, sıvı, **6. tiy. & sin.** uygun rol, bir sanatçının üstün yeteneklerini kanıtlayabileceği rol.

vehicular, *sf.* **1.** taşıtlara mahsus/özgü/ait. *A ~ tunnel.* **2.** araç/vasıta olan, yaranan, **3.** taşıtların sebep olduğu. ~ **deaths.** **4.** araçlık eden, araç olarak kullanılan.

V-eight, *sf.* V şeklinde sekiz silindirli (motor). **V-8** *ç.d.y.*

veil¹, *is.* 1. peçe, yaşmak, 2. örtü. **draw/throw a ~ over** : bir şeyi örtmek, örtbas etmek, gizlemek, saklamak, 3. tül, duvak, 4. bahane, maske, 5. *biy. anat.* döl zarı, 6. *k.d.* kadınlara mahsus file başlık, 7. **take the ~** : rahibe olmak, 8. **the ~** : rahibelik yemini/hayati, 9. **beyond the ~** : öbür dünyada.

veil², *f.* 1. (peçe ile) örtmek, gizlemek, saklamak, maskelemek, 2. peçe/yaşmak/tül/ duvak takmak.

veiled, *sf.* 1. peçeli, yaşımlı, duvaklı, tülü, 2. gizli, kapalı, açıkça ifade edilmeyen. *A ~ threat.* 3. ~ly : gizlice, kapalı bir şekilde.

veiling, *is.* 1. peçeleme, peçe vb. ile örtme, 2. gizli, saklı, açıkça ifade edilmeyen, zımnı. *A ~ threat.* 3. peçelik kumaş, tül.

veillike, *sf.* peçe/örtü/tül/duvak biçiminde.

vein¹, *is.* 1. toplardamar, verid, kara kan damarı, 2. damar, (herhangi) kan damarı, 3. böcek kanadındaki damara benzer çizgi, 4. yaprak damarı, 5. volkanik kaya damarı, maden damarı, 6. yer altı su yolu, 7. mermer üzerindeki damar, 8. huy, mizaç, tutum, hâl, tarz. *Conversation in a serious ~.* *e.a.-1&2. blood vessel, 5. lode, 8. mood, manner, fettle.*

vein², *f.* 1. damarlarla kaplamak, damarlandırmak, damar damar yapmak, 2. damar şeklinde çizgiler çizmek.

veinal, *sf.* damar+.

veined, *sf.* damarlı, ebrulu. *A ~ leaf.* *e.a.-streaked.*

veining, *is.* 1. damarlaşma, damar oluşturma/teşkil etme, 2. damar ağı, damar şekli/biçimi.

veinless, *sf.* damarsız.

veinlet, *is.* damarcık, ince damar.

veinlike, *sf.* damarlısı, damar gibi, damar şeklinde.

veinstone, *is. bk.: gangue.*

veinule = veinulet, *is. bk.: venule.*

veiny, *sf. veinier, veiniest.* damarlı, damarlarla dolu/kaplı, damar damar, ebrulu. *A ~ hand.*

vel. = vellum.

vela, *ç. is. bk.: velum.*

velamen, *is., ç. velamania* 1. *anat.* zar, 2. yılanyastığı ve salep kökü üzerindeki sünge-rimsi zar.

velamentous, *sf.* zarımsı, zar gibi, zar şeklinde.

velar, *sf.* 1. yumuşak damağa ait, 2. *s.bl.* art damaksı.

velarization, *is.* damaksı telâffuz etme.

velarize, *glf. -ized, -izing s.bl.* damaksı telâffuz etmek.

velarized, *sf. s.bl.* damaksı telâffuz edilmiş.

velate, *sf. bot.&zool.* zarlı, ince zarı olan.

velcro, *is.* havlı bir kumaşa kolayca yapılan naylon kumaş (düğme yerine kullanılır).

veld/veldt, *is.* (Güney Afrika'da) bozkır.

veldschoen, *is., ç. veldschoens/veldschoen* sepilen memiş deriden yapılmış ayakkabı.

veleta, *is.* İngiliz valsı.

velites, *is.* (eski Roma'da) hafif silâhlı piyade eri.

velleity, *is., ç. -ties* hafif arzu/heves/istek.

vellicate, *f. -cated, -cating* 1. seğirmek, 2. çimdiklemek, 3. gidiçlamak, gıcıçlamak. *e.a.-1. twitch, 2. pinch, nip; 3. tickle, titillate.*

vellum, *is.* 1. parşömen, tırş, 2. parşömen üzerine yazılan yazı/belge, 3. parşömene benzer kâğıt, 4. ~ cloth : tırş taklıdı kumaş. ~ paper : tırş/parşömen taklıdı kâğıt.

veloce, *sf. müz.* hızlı (tempo ile çalınan).

velocimeter, *is.* hızölçer.

velocipede, *is.* 1. velosipet, bisiklet, 2. bir kişilik pedallı ve üç tekerlekli demir yolu arabası.

velocipedist, *is.* bisikletli.

velocity, *is., ç. -ties* 1. hız, sür'at, birim zamanda alınan yol. *The ~ of sound.* 2. çabukluk. *The ~ of historical change.* 3. (paranın) tədavül hızı. *The ~ of money.* *e.a.-1. speed, 2. swiftness, rapidity.*

velodrome, *is.* bisiklet yarış yeri, içinde bisklet/motosiklet yarış pisti olan bina.

velour(s), *is.* 1. kadife taklıdı (yün/reyon vb. kumaş), 2. velur, şapkalık kadifeli fôtr.

velouté, *is.* (et/tavuk/balık suyu ile yapılmış) yumuşak sos.

velum, *is., ç. vela* 1. *biy.* ince zar, 2. *anat.* yumuşak damak, damak eteği.

velure¹, *is.* 1. kadife, velur, 2. (ipek şapkalılar için) kadife firça.

velure², *glf. -lured, -luring* kadife firça ile firçalamak.

velutinous, *sf.* kadifemsi, kadife gibi, yumuşak.

velvet¹, *is.* 1. kadife, 2. yeni büyüyen geyik/karaca boynuzunu örten kadifemsi deri, 3. *argo* kolay kazanç, anafor, vurgun, 4. **be on ~ k.d.** (paraca) çok iyi durumda olmak, gül gibi geçinip gitmek.

velvet², *sf.* 1. **velveted** *d.d.* kadife, kadifeden yapılmış, 2. **velvetlike** *d.d.* kadife gibi, yumuşak. *A ~ voice.* 3. ~ **glove** : haşin, sert ve insafsız tabiatı gizleyen yumuşak ve dostane tavır. **the/an iron hand in the/a ~ glove** : kibarlık ve nezaketle maskelenmiş şiddet/metanet/zulüm, 4. **(valk)/(move) with (a) ~ tread** : yavaş ve sessiz yürümek.

velveteen, *sf. & is.* 1. kadife+, kadifeden yapılmış, 2. kadife taklısı kumaş, 3. ~s : kadife pantolon.

velvety, *sf.* 1. kadifemsi, kadife gibi, yumuşak, 2. **velvetiness** : yumuşaklık, kadife gibilik. *e.a.- 1. soft, smooth.*

vena, *is., ç. -nae anat. bk.: vein.*

vena cava, *is., ç. venae cavae anat. bk.* : ana toplardamar : kani kalbin sağ kulakçığına iletten iki büyük damar.

venal, *sf.* 1. rüşvetçi, rüşvet alan. *a ~ judge.* 2. satın alınabilen. ~ *acquittals.* 3. rüşvetle dayanan, rüşvetle elde edilen. *a ~ agreement.* *e.a.- 1. bribable, mercenary, corruptible, corrupt. k.a.- 1. incorruptible.*

venality, *is.* rüşvetçilik, rüşvet yeme, nüfuz ve yetkisini para ile satma, yiycilik.

venally, *zf.* rüşvetle, rüşvet alarak, rüşvetçilikle, yiycilikle.

venatic(al), *sf.* av+, avda kullanılan, avla ilgili, ava ait. ~ *equipment.* **venatically** : avla ilgili olarak.

venation, *is.* (yaprakta, böcek kanadında) damarlar, damar düzeni.

venational, *sf.* damar+, damar düzeni.

vend, *f.* 1. satmak, seyyar satıcılık yapmak, 2. yaymak, ilân etmek, herkese duyurmak, 3. satılmak. *e.a.- 1. sell, 2. publish*

vendace, *is., ç. -daces/-dace* *zool.* akbalık (*Corego-nus vandesi*us). İngiltere ve İskoçya göllerinde bulunan beyaz etli lezzetli bir balık.

vendee, *is. huk.* alıcı, satın alan kimse.

vender, *is. bk.: vendor.*

vendetta, *is.* kan davası, kan gütme. *e.a.- blood feud.*

vendettist, *is.* kan davası güden, intikamçı, kinci.

vendibility, *is.* satılabilme, satış imkânı.

vendible = **vendable**, *sf.* 1. satılabilir. ~ *commodities.* 2. *esk. bk.: mercenary, venal,* 3. *gen. vendibles:* satılabilir eşya/mal.

vendibly, *zf.* satılabilecek şekilde.

vending machine, *is.* (otomatik) satış makinesi.

vendition, *is.* satma, satış. *e.a.- sale.*

vendor, *is.* satıcı, işportacı, çırçı. **vender** *d.d.*

vendue, *is.* mezar, açık artırma.

veneer¹, *is.* 1. kaplama tahtası, 2. kontrplâk yapılan ince tahta levha, 3. süslü veya koruyucu duvar (taş veya tuğla), 4. gösteriş, yapma tavır, 5. yıldız, cilâ.

veneer², *glf.* 1. tahta kaplamak, 2. yıldızlamak, cilâlamak, yüzeyini süslemek.

veneerer, *is.* tahta kaplayan, kaplamacı.

veneering, *is.* 1. tahta kaplama, 2. kaplama tahtası, 3. yüzeysel süs, yıldız, cilâ.

venenate, *f. -nated, -nating* zehirlemek, zehir zerk etmek/katmak. **venenation** : zehirleme.

venenose, *sf. esk.* zehirli. *e.a.- poisonous.*

venepuncture = **venipuncture**, *is. tip* (damardan iğne ile) kan alma.

venerability = **venerableness**, *is.* saygıdeğerlik.

venerable, *is.* 1. saygıdeğer, muhterem, 2. kutsal, mukaddes, huşu uyandıran.

venerably, *zf.* saygı uyandıracak şekilde.

venerate, *glf. -ated, -ating* 1. saymak, hürmet etmek, saygı göstermek, 2. ululamak, tazim etmek, 3. takdis etmek. *e.a.- revere, reverence, worship, adore.* **NOT: VENERATE**, büyük manevî değeri olan kimseye,ecdada, din adamlarına, kutsal şeylere saygı göstermek demektir. **REVERE** ve **REVERENCE**, sevgi ve huşu ile karışık hürmeti ifade eder. **REVERE** en ziyade tanrı ve din adamları için, **REVERENCE** ise kutsal yerler için kullanılır. *To re-*

veneration

vere God and the saints, to reverence a holy shrine. **WORSHIP** ibadet etmek, tapınmak demektir, dinî bir merasimi belirtir. **ADORE** ise, ilâhî lütüflara duyulan şahsî minettarlığı ifade eder. Geniş anlamda **WORSHIP** yüce din adamlarına, **ADORE** ise bizde büyük sevgi ve hayranlık uyandıran kimselere karşı kullanılabılır. *k.a.- contemn, despise, disdain.*

veneration, *is.* 1. saygı, hürmet, ihtiram, 2. ululama, tazim, huşu. *e.a.- 1. respect, 2. reverence, awe.*

venerational = **venerative**, *sf.* saygı hürmet/huşu dolu, saygılı, hürmetkâr.

veneratively, *zf.* saygı/hürmet huşu ile.

venerativeness, *is.* saygı gösterme, hürmetkârlık.

venereal, *sf.* 1. züherevî, cinsel temasla geçen. ~ **diseases** : züherevî hastalıklar. *Syphilis, gonorrhoea and chancroid are ~ diseases.* 2. züherevî hastalığa yakalanmış. *A ~ patient.* 3. cinsel arzu ve ilişkiye ait, 4. cinsel arzuyu artıran, tahrîk edici. *e.a.- 4. aphrodisiac.*

venereologist, *is.* züherevî hastalıklar uzmanı.

venereology = **venerology**, *is.* züherevî hastalıklar bilimi.

venery, *is. esk.* 1. cima, cinsî münasebet, aşırı cinsel ilişki, 2. av, avcılık. *e.a.- 1. lovemaking, sexual intercourse, 2. chase.*

venesection = **venisection**, *is. cer.* (damardan) kan alma. *e.a.- phlebotomy.*

Venetian, *sf. & is.* 1. Venedikli, Venedik+, 2. ~ **blind d.d.** pancur, jaluzi, 3. ~ **carpet** : merdiven/yol halısı, 4. ~ **glass** : Venedik kitalı, 5. ~ **red** : koyu turuncu, kırmızı, 6. ~ **pearl** : camdan yapılmış taklit inci, 7. ~ **window** : ortası enli, yanları dar üç böülümlü pencere.

Venetic, *is.* eski Venedik dili.

Venezuela, *is.* Venezuela. **Venezuelan** : Venezuelalı, Venezuela+.

venge, *glf.* **venged**, **venging** *esk. bk.* : **avenge**.

vengeance, *is.* 1. öç, intikam. *take ~ on/upon s.o.* 2. öç alma fırsatı, 3. intikam arzusu/hırsı. *He was full of ~.* 4. *esk. bk.:* **hurt, injury**, 5. **with a ~ k.d.** (a) büyük bir hızla/şiddetle. *The wind's blowing with a ~ ; it's almost impossible to walk against it.* (b) alabildiğine,

ziyadesiyle, aşırı/ şaşılacak derecede. *He now broke the rules with a ~.* *e.a.- 1. requital, retaliation, revenge.* *k.a.- 1. forgiveness.*

vengeful, *sf.* 1. öç alıcı, intikamçı. *A ~ act.* 2. kinci, hıncı. *e.a.- 1. vindictive, revengeful, spiteful.*

vengefully, *zf.* kinle, hıncıla, intikam arzu-su ile.

vengefulness, *is.* kincilik, hıncılık, intikamcılık.

venial, *sf.* 1. affedilebilir, bağışlanabilir, affı mümkün. ~ **sin** : affedilebilir günah. *bk. : mortal sin*, 2. mazur görülebilir, hoş görülebilir. *A ~ offense.* ~ **faults**. 3. ~ **ity** = ~ **ness** : affedilebilme, bağışlanabilme, af olanağı, 4. ~ **ly** : affedilerek, bağışlanarak. *e.a.- 1. forgivable, pardonable, 2. excusable.*

Venice, *is.* Venedik.

venin, *is.* *biy.- kim.* yılan zehiri.

venipuncture = **venepuncture**, *is. tip* darmardan kan alma, tedavi/sırınga için damarın kesilmesi.

venire, *is.* içlerinden jüri seçilen heyet. ~ **facias** : (jüri üyesi adayları için) davetiye.

venireman, *is., ç.* ~ **men** jüri adayı.

venisection, *is. bk.:* **venesection**.

venison, *is.* geyik/karaca eti.

veni, *vidi*, *vici*, *Lât.* geldim, gördüm, yendim.

Venn diagram, *mat.* Venn çizeneği : Simgesel us biliminde kümeleri temsil ve aralarındaki bağıntıyı izah için kullanılır.

venography, *is.* damar röntgeni.

venom¹, *is.* 1. zehir, ağrı, yılan/akrep vb. zehiri, 2. garez, kin, düşmanlık, kötülük, kışkıçılık, diş bileme. *e.a.- 1. poison, 2. malignity, malice, malevolence, spite, acrimony, ill will.*

venom², *glf. esk. bk.:* **envenom**.

venomous, *sf.* 1. zehirli. *A ~ snake.* 2. zehirleyici, zehir saçan, 3. düşman, garez/kin dolu, diş bileyen. *A ~ look.* ~ **criticism**. *e.a.- 1&2. poisonous, envenomed, 3. spiteful, malignant, malevolent.*

venomously, *zf.* 1. zehirli bir şekilde, 2. kinle, düşmanca, garezle, diş bileyerek.

venomousness = **venomess**, *is.* 1. zehirlilik, 2. kincilik, kinlilik, düşmanlık, garez, diş bileme.

venose, *sf.* **1.** (çirkik) damarlı, **2. bk.:** **venous**.

venosity, *is. fizy.* **1.** damarlılık, **2.** kirli kan bolluğu.

venostasis, *is.* toplardamarda kan dolaşımının yavaşlaması veya durması.

venous, *sf.* **1.** damarlı, damar gibi, damar+. *A ~ rock. A ~ system.* **2.** damarlardan oluşmuş, **3.** kirli (kan). *~ blood is usually dark red.*

venously, *zf.* **1.** damarlı damarlı, **2.** kirli kan gibi.

venousness, *is.* **1.** damarlılık, **2.** (kan) kirlilik.

vent¹, *is.* **1.** delik, menfez, hava deliği/borusu, baca deliği, **2.** (top kuyruğunda) barut ateşleme deliği, top falyası, **3. zool.** (kuş, balık, sürüngenlerde) kılıç, **4.** mahreç, çikak, çikit, **5.** ifade (etme), açığa vurma. **to give ~ to** : açığa vurma, açıklamak, ifade etmek. **give ~ to one's feelings** : içini dökmek, boşanmak, ağızını açıp gözünü yummak, **6.** (ceketin /paltonun arkasında/yanında) yarık, körük, **7. esk. bk.:** **emission, discharge.** *e.a.- 3. anus, 4. outlet.*

vent², *f.* **1.** açıklamak, ifade/izhar etmek, açığa vurma, göstermek, belirtmek. **~ one's anger/rage/fury on s.o.** : öfkesini birisinden çıkmak. *She vented her rage on her associate. He vented his fury on the dog.* **2.** içini döküp ferahlamak. **to ~ one's disappointment.** **3.** (sıvı, duman, vb.) salıvermek, boşaltmak, **4.** (su samuru, vb.) suyun yüzüne çıkıp nefes almak.

vantage, *is.* delikçik, küçük delik, kaval vb. de parmak deliği.

ventail, *is.* zırhta yüzün alt kısmını koruyan parça. **aventail d.d.**

venter, *is.* **1. anat. zool.** (a) karın, (b) karın boşluğu, (c) göbek, karın gibi çıkıştı, **2. huk.** râhim, ana rahmi, (zürriyet kaynağı olarak) karı, eş, zevce.

vent-hole, *is.* **1.** menfez, **2.** hava deliği, **3.** fiçinin tapa deliği, **4.** yanardağın ağızı.

ventiduct, *is.* hava(landırma) borusu/kanalı.

ventifact, *is. jeol.* aşınmış taş, rüzgârin sürüklendiği kumla aşınmış, cilâlanmış taş. **glyptolith, rillstone d.d.**

ventil, *is.* hava supabı, nefesli sazlarda hava deliği.

ventilable, *sf.* **1.** havalandırılabilir, **2.** açıklanabilir, ilân /ifade edilebilir, ileri sürülebilir, ortaya atılabilir.

ventilate, *gl.f. -ated, -ating.* **1.** havalandırmak, taze hava vermek; **2.** (fikir, düşünce, şikayet, vb.) açıklamak, açığa vurmak, ilân/ifade etmek, **3.** (bir soru veya problemi tartışmak üzere) ortaya atmak, ileri sürmek.

ventilation, *is.* havalandırılma, taze hava verme/almak.

ventilative, *sf.* havalandırıcı.

ventilator, *is.* **1.** havalandırıcı, havalandırma düzeni, vantilatör, **2.** hava(landırma) deliği.

ventilatory, *sf.* havalandırma+, havalandırıcı.

ventless, *sf.* deliksiz, menfezsiz, geçitsiz, çıkışsız.

ventr-, *bk.:* **ventri-**.

ventral, *sf. & is.* **1.** karna ait, karın+, **2.** karında olan, vücudun karın bölgesinde bulunan, **3.** vücudun ön ve aşağı kısmındaki, **4. bot.** çiçekin iç yüzeyine ait, **5. zool.** **ventral fin, pelvic fin d.d.** karın yüzgeci.

ventrally, *zf.* karına doğru, karın tarafından.

ventri-, *ön ek* "karın" *ör.:* *ventriloquy*.

ventricle, *is.* **1.** hayvan vücudundaki içi boş organ, organ içi boşluğu, **2. anat.** (a) karınçık, yüreğin karnı atardamarlara sevk eden alt iki bölmesi, (b) beyindeki boşluklardan her biri.

ventricose, *sf.* **1.** şiş(miş), şişkin, **2.** göbekli.

ventricosity, *is.* şişkinlik, göbeklilik.

ventricular, *sf.* **1.** karıncısal, karıncık+, **2.** göbek+, karın+, **3.** şişkin, şişmiş.

ventriculus, *is., ç. -li* **1.** (böceklerde) mide, **2.** (kuşlarda) kursak, taşlık. *e.a.- 2. gizzard.*

ventriloqual = ventriloquial, *sf.* karından konuşan.

ventriloqually = ventriloquially, *zf.* karından konuşurcasına, karnından konuşarak.

ventriloquise, *f.* **-quised, -quising.** *Brit. bk.:* **ventriloquize.**

ventriloquism = ventriloquy, *is.* karından konuşma.

ventriloquist, *is.* karnından konuşan kimse.

ventriloquistic

ventriloquistic, *sf.* karnından konuşma+.

ventriloquize, *f.* -quized, -quizing karnından konuşmak. *Brit.* **ventriloquise**.

ventriloquy, *is. bk.*: **ventriloquism**.

venture¹, *is.* 1. baht işi, tehlikeli/dokunçalı/riskli iş, zarar olasılığı büyük iş/girişim, 2. kazanç umidiyle zararın göze alındığı ticarî girişim, 3. zarar olasılığı büyük bir işe yatırılan para. ~ **capital** = **risk capital** : (sonu şüpheli) yeni bir teşebbüse yatırılan sermaye, 4. *esk. bk.*: **hazard**, **risk**, 5. **at a ~** : rastgele, tahminen. **How much will it cost?" "At a ~ \$50."** Kaçamal olur? Tahminen 50 dolar. *A successor was chosen at ~.* 6. **draw a bow at a ~** : tahmin etmek. **to answer at a ~** : rasgele cevap vermek, argo iştikeden atmak.

venture², *f.* -tured, -turing. 1. tehlikeli/dokunçalı/riskli işe atılmak/girişmek. *He ventured large sums of money on horse racing.* 2. cür'et/cesaret etmek. *Nobody ventured to speak to the angry king. To ~ a voyage. Don't ~ too near the edge of the well; you might fall in.* **Nothing ventured, nothing gained** : Cesaret edip atılmadan başarıya ulaşlamaz. 3. söylemek cesareti/cür'etini göstermek. *To ~ a guess/an opinion. May I ~ a suggestion?* Bir öne-riide bulunabilir miyim? 4. bahta bırakmak, baht işine atılmak, 5. maceraya atılmak, maceralı/sonu meçhul işe girişmek. *To ~ into strange places. To ~ upon a new plan.* **e.a.-1.** *risk, hazard, endanger, imperil, jeopardize*.

venturer, *is.* tehlikeli işe atılan/cür'etkâr/maceraperest kimse.

venturesome, *sf.* 1. atak, cür'etli, cür'etkâr, atılgan, gözü pek, maceraperest. *A ~ hunter.* 2. dokunçalı, riskli, tehlikeli, şansa/talihe kalmış. *A ~ journey.* **e.a.-1.** *adventurous, bold, daring, venturous, 2. risky, hazardous, dangerous, perilous.*

venturesomely, *zf.* cür'etle, cesaretle, tehlikeyi/riski göze alarak.

venturesomeness, *is.* cür'etkârlık, aşırı cesaret, atılganlık, maceraperestlik, riski/tehlikeyi göze alma.

Venturi tube, *is.* Venturi borusu : kısa ve dar bir bölümü olan borus ile bir sıvının akış hızını ölçmeye yarayan düzen.

venturous, *sf. bk.*: **venturesome**.

venue, *is.* 1. *huk.* (a) cinayet yeri/sebebi, (b) mahkeme yeri, duruşmanın yapıldığı ülke/yer, yetki dairesi. **to change the ~** : davayı başka mahkemeye havale etmek, 2. olay yeri, 3. toplanma/buluşma yeri. ~ **of the meet** : avcıların av için buluşma yeri, 4. sav, tartışmada tutulan tez, müddea.

venular, *sf.* ince damar şeklinde.

venule = **veinule** = **veinulet**, *is.* 1. ince damar, 2. böcek kanadındaki damarın bir kolu.

venulose = **venulous**, *sf.* ince damarlı.

Venus, *is. ç.* -uses (2 için) 1. Venüs, aşk tanrıçası, 2. harikulâde güzel kadın, 3. *astr.* Çulpan, Çobanyıldızı, Zühre, Venüs, 4. **Venusian** : Venüslü, Venüs'te yaşayan, Venüs'e ait.

Venus's-comb, *is. bot.* Çoban iğnesi (*Scandix pecten-veneris*). Yaprakları tarak şeklinde, beyaz çiçekler açan bir bitki. **shepherd's needle, devil's-darning- needle d.d.**

Venus's flower-basket, *is.* Venüs sepeti (*Euplectella*). Güneydoğu Asya denizlerinde bulunan camlı süngerler türünden bir sünger.

Venus's-flytrap/Venus flytrap, *is. bot.* sinedekapan (*Dionaea muscipula*).

Venus's-girdle, *is. zool.* Venüs kuşağı (*Cestum veneris*). Gövdesi kemer biçiminde mavi yeşil renklerle parıldayan şeffaf deniz hayvani.

Venus's-hair, *is. bot.* Venüs saçları (*Adiantum Capillus-Veneris*).

Venus's-looking glass, *is. bot.* ayna otu. (*Specularia speculum-veneris*).

ver. = 1. **verse**, **verses**, 2. **version**.

veracious, *sf.* 1. doğru sözlü, doğruluğu konuşan, gerçekçi, dürüst, 2. hakikî, doğru, gerçek. *A ~ account.* 3. ~ly : doğrulukla, dürüstçe, gerçek bir şekilde, 4. ~ness : doğruluk, dürüslük, gerçekçilik. **e.a.-1.** *truthful, honest; 2. true, accurate. k.a.- mendacious.*

veracity, *is. ç.* -ties 1. doğruluk, dürüstlük, doğru sözlük, 2. sahihlik, gerçeğe uygunluk, gerçeklik, 3. gerçek, hakikat, doğru olan şey. **e.a.-1.** *truthfulness, honesty, 2. accuracy, 3. truth*

veranda = **verandah**, *is.* veranda, taraça.

verandaed = **verandahed**, *sf.* verandalı, taraçalı.

veratria = **veratin** = **veratrina** = **veratrine**, *is. kim.* veratrin, sabadilla tohumundan çikarılan zehirli bir madde. Eskiden romatizma ve nevralji tedavisinde kullanılmıştı.

verb, *is.* eylem, fiil. **active** ~ : etken fiil. **auxiliary** ~ : yardımcı fiil. **complex** ~ : katıskı fiil. **compound** ~ : bileşik fiil. **impersonal** ~ : şahıssız fiil. **intransitive** ~ : geçişsiz fiil. **neuter** ~ : yansız fiil. **passive** ~ : edilgen fiil. **reciprocal** ~ : işteş fiil. **reflexive** ~ : dönüşlü fiil. **transitive** ~ : geçişli fiil. ~ **affixation transformation** : eksel dönüşüm. ~ **of predication** : ek eylem.

verbal, *sf. & is.* 1. sözlü, şifahı. **a ~ description** : sözlü tasvir. **a ~ agreement** : sözlü anlaşma. ~ **note** : sözlü soru önergesi, nota, 2. (sözle) ifade, anlatım, söz söyleme+. ~ **ability/skill**. 3. aynen, harfiyen, kelimesi kelimesine. **a ~ translation** : harfiyen tercüme, sözlü çeviri, 4. lâfzî, sözden ibaret, sözde kalan. ~ **distinction** : kelime farkı. *A purely ~ distinction between two concepts.* 5. *gr.* eylemsel, eylem+, fiile ait, fiilden türetilmiş (isim/sifat). ~ **adjective** : eylemsel sıfat. ~ **auxiliary** : yardımcı fiil. ~ **noun** : mastar ismi, isim-fiil. ~ **root** : fiil/eylem kökü. ~ **sentence** : eylem cümlesi. *e.a.-1.* *oral, spoken.*

verbalise/verbalisation/verbaliser, *Brit. bk.* ~ **verbalize/verbalization/verbalizer**.

verbalism, *is.* 1. anlatım, ifade, söz, 2. anlatış/ifade tarzı, 3. boş lâf, lâf kalabalığı, anlamsız/pek az bir şey ifade eden söz. *e.a.-3.* **verbiage**.

verbalist, *is.* 1. iyi söz söyleyen/natıkası kuvvetli kimse, hatip, 2. (fikir ve gerçeklerden ziyade) söze önem veren kimse, lâf ebesi, 3. ~ic : söze önem verici.

verbalization, *is.* 1. sözle anlatma/ifade etme/açıklama, 2. lâf ebeliği yapma, lüzumsuz/anlamsız söz söyleme, 3. *gr.* eylemleştirme, fiil şekline koyma, fiile dönüştürme. *Brit.:* **verbalisation**.

verbalize, *f.* ~ized, ~izing. 1. sözle anlatmak/ifade etmek/açıklamak, 2. lâf ebeliği yapmak, lüzumsuz/anlamsız söz söylemek, 3. *gr.* eylemleştirme, fiil şekline koymak, fiile dönüştürmek. *Brit.:* **verbalise**.

verbalizer, *is.* 1. sözle anlatan/ifade eden/açıklayan, 2. lâf ebesi, lüzumsuz/anlamsız konuşan, 3. fiile dönüştüren.

verbatim, *sf. & zf.* aynen, harfi harfine, kelimesi kelimesine.

verbatim et literatim, *Lât.* tam, aynen, kelimesi kelimesine, harfi harfine.

verbena, *is. bot.* mine çiçeği (*Verbena*). **verbaceous** : minegillerden. **lemon verbena** : melisa ağacı.

verbiage, *is.* 1. lâf kalabalığı, lüzumsuz sözler, 2. lâf ebeliği, lüzumsuz ve anlamsız konuşma, şişirme, 3. üslûp, ifade tarzı. *Concise military ~*. *e.a.-1.* *circumlocution, wordiness, verbosity, 3. diction.*

verbicide, *is.* 1. söz kiyımı, kelimenin anlamını kasten bozma/değiştirmek, 2. söz kiyıcı, kelimenin anlamını kasten değiştiren kimse.

verbid, *is. & sf.* eylemsi, eylemsel, fiilden türetilmiş isim veya sıfat.

verbification, *is. gr.* fiile dönüştürme.

verbify, *glf.* ~fied, ~fying *gr.* fiile dönüştürmek, fiil olarak kullanmak.

verbigeration, *is.* söz tekrarı, basmakalıp sözleri sürekli tekrarlama (bazi akıl hastalıklarında vb.).

verbile, *sf.* sözden ibaret.

verbless, *sf. gr.* eylemsiz, fiilsiz.

verbose, *sf.* 1. çok sözlü, uzun, itnaphi, gereksiz sözlerle dolu. *A ~ reply/style.* 2. ağızı kalabalık, çok konuşan, lâfi (gereksizce) uzatan. *A ~ orator.* 3. ~ly : lâfi uzatarak, uzun uzadıya, ağız kalabalıklığı ile, 4. ~ness = **verbosity** : söz çokluğu, itnap, lâfazanlık, lâfi gereksiz uzatma. *e.a.-1.* *wordy, prolix, turgid, bombastic, 2. talkative, loquacious.* *k.a.-1.* *laconic.*

verboten, *sf. Alm.* yasak, memnu. *e.a.-forbidden, prohibited.*

verb phrase, *is. gr.* eylemli cümle: yardımcı fiiller veya zarf ihtiva eden cümle. *ör.:* "We shall have gone" daki "shall have gone" veya "They make up the deficit" cümlesiindeki "make up the deficit"

verb sap = **verbum sap** = **verbum sat** = **verbum sapienti sat est**, *Lât.* Arif olan anlar/Arife tarif gerekmez/Anlayana sıvrisinek saz.

verdancy, *is.* 1. tazelik, yesillik, 2. acemilik, toyluk.

verdant

verdant, *sf.* 1. yeşil(lıklı), taze. ~ *fields/grass*. 2. yeşil (renkli) *A ~ coat*. 3. toy, acemi, tecrübesiz. *e.a.-1. fresh, green, 2. green, 3. inexperienced, unsophisticated*.

verdantly, *zf.* yeşil yeşil, yemyeşil.

verd(e) antique, *is.* yeşil somakı.

verderer = verderor, *is.* (*İngiltere'de*) orman memuru.

verdict, *is.* 1. jüri kararı, 2. yargı, belgem, karar, huküm, ilâm. *e.a.- judgment, decision*.

verdigris, *is.* jengâr, zencar, bakır pası.

verdigrisy, *sf.* bakır yeşili, jengârı.

verdin, *is. zool.* sarıbaş (*Auriparus flaviceps*) Meksika ve GB ABD'de kurak bölgelerde yaşayan parlak tüylü, sarı başlı küçük bir kuş.

verdure, *is.* 1. yeşil bitki, çimen, çayır, 2. yeşillik, bitki yeşilliği, 3. tazelik, körpelik, dinçlik, zindelik. *e.a.- 2. greenness, 3. freshness, vigor*.

verdured, *sf.* yeşil, taze, körpe.

verdurous, *sf.* yeşil, taze, çimenli. *e.a.- verdant*.

verecund, *sf. esk.* mahcup, çekingen, mütevazi. *e.a.- bashful, modest, shy, coy*.

verge¹, *is.* 1. kenar, sınır, hudut. *The ~ of a desert. on the ~ of : ...üzere, ...e yakın, ...eşliğinde, arifesinde. on the ~ of a nervous breakdown* : Sinir buhranının eşliğinde. *He is on the ~ of forty* : Kırk yaşına basmak üzere, kırkına merdiven dayamış. *on the ~ of war* : savaş arifesinde. *She was on the ~ of bursting into tears* : Ağlamak üzere idi/Neredeyse ağlayacaktı. 2. asa, değnek, 3. çevre, etraf, 4. *bas.* linotip makinesi kalbini ayırma mandali, 5. saat pandülünün mili. *e.a.- 1. edge, border, brim, lip, brink; 2. rod, wand, staff*.

verge², *f.* **verged**, **verging** 1. ~ *on* : yaklaşmak, sınırında/hemhudut olmak. *The situation on verged on disaster. Our property verges on theirs. Her strange behavior sometimes verges on madness. dark grey, verging on black* : siyahçaalan koyu kurşunî, 2. hudut teşkil etmek, 3. *gen.* ~ *to/toward* : yönelmek, meyletmek, -e doğru gitmek. *The economy verges toward inflation. 4. batmak, dalmak, bayır aşağı kaymak. e.a.-1. approach, border, 3. incline, tend, 4. sink, slope*.

vergeboard, *is. bk.: bargeboard*.

vergence, *is.* göz kayması, bir gözün ötekinə nazaran hareketi.

verger, *is. Brit.* kayyum, zangoç.

verglas, *is., ç.* -*glases* ince buz tabakası.

e.a.- glaze.

veridic(al), *sf.* 1. doğru sözlü, doğrucusu, doğruya seven, 2. gerçek, hakikî, sahib, gerçeğe uygun. *e.a.-1. truthful, veracious, 2. actual, genuine, accurate*.

veridicality, *is.* doğru(cu)luk, gerçeklik, sahiblik, gerçeğe uygunluk.

veridically, *zf.* doğrulukla, gerçeğe uygun olarak.

veriest, *sf.* 1. tam, ta kendisi, daniskası. **the ~ stupidity** : aptallığın ta kendisi/daniskası, 2. very sıfatının üstünlük derecesi: pek çok, azamî. *e.a.- 1. utmost*.

verifiability, *is.* gerçeklenebilme, doğrulanabilme.

verifiable, *sf.* gerçeklenebilir, doğrulanabilir, doğruluğu ispatlanabilir.

verification, *is.* 1. gerçekle(n)me, doğrulama, doğruluğunu araştırma, 2. doğrulayıcı delil, 3. soruşturma, tahlük, 4. (doğruluğu) onay/tasdik.

verificative = verificatory, *sf.* doğrulayıcı, gerçekleyici.

verifier, *is.* doğrulayan, gerçekleyen.

verify, *gl.f.* -*fied*, -*fying*. 1. doğrulamak, gerçeklemek, 2. doğruluğunu onaylamak/tasdik etmek, 3. doğruluğunu kanıtlamak/ispatlamak, 4. *huk.* (a) yeminle teyit/tasdik etmek, doğruluğuna yemin etmek, (b) teyit etmek, pekiştirmek. *e.a.- 1. confirm, substantiate*.

verily, *zf. esk.* gerçekten, hakikaten, doğrusu, sahibden, filvaki, filhakika. *e.a.- in truth, truly, really, indeed, certainly, assuredly*.

verisimilîar, *sf.* gerçek/doğu (gibi) görünen, muhtemel, umulur, beklenir. *A ~ tale. e.a.- likely, probable*.

verisimilîarly, *zf.* muhtemelen.

verisimilitude, *is.* 1. gerçeğe benzeyiş, olasılık, ihtimal. **Beyond the bounds of ~** : ihtimal dışı, imkânsız, 2. gerçek gibi görünen söz/beyan vb.

verisimilitudinous, *sf.* gerçeğe benzer, olabilir, muhtemel.

verism, *is.* (sanat ve edebiyatta) gerçekçilik. **verist/veristic**, *sf.* gerçekçi.

veritable, *sf.* 1. gerçek, hakikî, sahîh, sahîci. *a ~ triumph.* 2. *esk.* doğru (söz, beyanat, vb.).

veritableness, *is.* gerçeklik, hakikat, doğruluk.

veritably, *zf.* gerçek olarak, doğrulukla.

verity, *is., ç. -ties* (2 için) 1. doğruluk, gerçeklik, 2. gerçek, hakikat, gerçek değer, hakikî olan şey. *Such eternal verities as honor, love and patriotism.*

verjuice, *is.* 1. koruk suyu, ham elma/meyve suyu, 2. (a) ekşilik, mayhoşluk, (b) huy-suzluk, titizlik, aksilik.

verjuiced, *zf.* 1. koruk vb. suyu ile yapılan, 2. ekşi, 3. huysuz, titiz, aksi.

vermeil, *is. & sf.* 1. parlak kırmızı, lâl, 2. yıldızlı maden (gümüş, bronz, vb.).

vermi-, *ön ek* "kurt, solucan". *ör.: vermifuge.*

vermian, *sf.* solucan gibi, solucana benzer.

vermicelli, *is.* tel şehriye, ince makarna.

vermicidal, *sf.* solucan düşürücü.

vermicide, *is.* solucan düşürücü ilâç.

vermicular, *sf.* 1. solucanımsı, (hareketi, şekli, vb.) solucana benzer, solucan gibi, 2. kurt yeniği gibi, ivicaçlı, kıvrım kıvrım, solucan yuvası gibi.

vermicularly, *zf.* 1. solucana benzer şekilde, 2. kıvrılarak, ivicaçlı bir şekilde.

vermiculate, *glf. -lated, -lating* kıvrımlı süsler yapmak, kurt yeniği biçiminde oymak.

vermiculate(d), *sf.* 1. kurt yeniği gibi süsü olan, 2. solucan gibi sürünen veya hareket eden, 3. solucanlı, kurtlu, 4. *bk.*: **vermicular**.

vermiculation, *is.* 1. kurt yeniği şeklinde süs, 2. solucan gibi sürüne, 3. kıvrım kıvrım/ivicaçlı olma.

vermiculite, *is.* vermikülit, ısıtılınlca hayli genişleyen Al-Mg-Fe hidrosilikat. Isıya karşı tecrit etmeye kullanılır.

vermiform, *sf.* ince uzun, solucan şeklinde. ~ **appendix** : apandis, körbağırsak . ~ **process** : (a) apandis, körbağırsak, (b) beyinciğin orta yumrusunun yüzeyi.

vermifuge, *sf. & is.* kurt/solucan düşüren (ilâç), solucan ilâci.

vermillion = **vermillion**, *is. & f.* 1. parlak kırmızı, nar çiçeği, al renk, 2. zincifre, sülügen, cıva sülfit, 3. kırmızıya boyamak, zincifre sürmek.

vermin, *is., ç.* **vermin** 1. haşarat, zararlı böcekler : bit, pire, tahtakurusu, sivrisinek vb. 2. alçak/adî/muzır kimseler, ayak takımı, mikrop, 3. yırtıcı hayvanlar ve kuşlar : kurt, çakal, kartal vb.

verminate, *gsf. -nated, -nating*. 1. bitlenmek, pirelenmek, haşarat istilâ etmek, 2. *esk.* haşarat üretmek.

vermination, *is.* bitlenme, pirelenme.

verminous, *sf.* 1. haşarat türünden, haşarat benzer, 2. haşaratın sebep olduğu. ~ *diseases*. 3. haşarathı : bitli, pireli, vb.

verminously, *zf.* bitlenmişcesine, haşarat üşüşmüş gibi.

verminousness, *is.* bitlilik, haşarat üşüşmesi.

vermis, *is., ç.* **vermes anat.** beyinciğin orta bölmesi.

vermouth, *is.* vermut.

vernacular, *sf. & is.* 1. ana dil, yerli dil/lehçe, gündelik dil, halk dili, 2. ana/yerli dille konuşan, 3. halkın konuşma dili (ile yazılmış). *A poem in the ~ .* 4. (hayvan, bitki için kullanılan) yaygın isim, halkın kullandığı isim (bilimsel/Lâtinice isim değil), 5. deyim, tabir, argo.

vernacularisation, *is. Brit. bk.: vernacularization.*

vernacularise, *glf. -ised, -ising* *Brit. bk.: vernacularize.*

vernacularism, *is.* yerli dildeki deyim/kelime, halk deyişi.

vernacularization, *is.* ana/yerli/halk diline çevirme.

vernacularize, *glf. -ized, -izing*. ana/yerli/halk diline çevirmek. *Brit.:* **vernacularise.**

vernacularly, *zf.* ana dilinde/dili ile, konuşma dilinde, yerli dilde.

vernal, *zf.* 1. ilkbahar+, ilkbaharda olan, 2. ilkbahara özgü, ilkbaharı andıran, 3. genç, taze, körpe, 4. ~ **equinox** veya ~ **point** : ilkbahar noktası (21 Mart), 5. ~ **grass** : kokulu çayır otu (*Anthoxanthum odoratum*). **e.a.-** 3. *youthful, fresh.*

vernálišon

vernálišon, is. Brit. bk.: **vernálišon**.

vernáliš, gl.f. -ised, -ising Brit. bk.: **vernáliš**.

vernálišon, is. bitkinin tohumunu soğukta tutarak büyümeyi hızlandırmaya. Brit.: **vernálišon**.

vernáliš, gl.f. -ized, -izing bitkinin tohumunu soğukta tutarak büyümeyi hızlandırmak. Brit.: **vernáliš**.

vernálišli, zf. ilkbahar gibi, ilkbaharı andırtıcasına.

vernálišon, is. bot. tomurcuk içinde yaprakların dizilişi.

vernáliš, is. vernier scale d.d. verniye, ince ayar düzeni. ~ caliper = ~ micrometer : verniyeli kompas.

vernálišage, is. 1. (resim sergisinin) açılış günü, 2. bu günün arifesi, ressamların son düzeltmeleri yaptıkları gün.

veronica, is. 1. bot. yavşan otu (*Veronica arvensis*), 2. (a) Hz. İsa çarmıha gerilince St. Veronica tarafından verilen ve sonra yüzünün resmi kalan mendil, (b) Hz. İsa'nın yüzünün resmi bulunan mendil/peçe/kumaş, 3. (boğa güreşinde) matadorun durup pelerini sallayarak boğayı kızdırması.

verruca, is., ç. -cae 1. *tip* siğil. ~ **vulgaris** : adı siğil, 2. zool. siğil gibi çıktı. e.a.- 1. *wart*.

verrucose = **verrucous**, sf. siğilli, siğil gibi çıktılarla kaplı.

verrucosity, is. siğilli oluş.

vers, trig. bk.: **versed sine**.

Versaille, is. Versay.

versal, sf. esk. tüm, bütün, teknil. In the ~ world. e.a.- *entire, whole*.

versant¹, is. 1. yamaç, bayır, versan, 2. arazinin genel eğimi, eğim, meyil. e.a.- 2. *inclination, slope*.

versant², sf. 1. dalgın, zihnen meşgul; 2. tecrübe, bilgili, 3. bk.: **conversant**.

versatile, sf. 1. çok yönlü, çok yetenekli, her işe eli yatkın, çevik ve becerikli, çeşitli dallarda uzman. *She's a very ~ performer; she can act, sing, dance and play the piano.* 2. çok elverişli, çeşitli işlere yarayan. A ~ new plastic. 3. bot. her yöne dönebilen, 4. zool. hem öne hem arkaya dönebilen. A ~ toe. 5. **versatiley** : çok yönlü olarak.

versatiliš = **versatileness**, is. çok yönlülük/yeteneklilik, beceriklilik, çeşitli dallarda uzmanlık, her işe eli yatma. A writer of great ~

vers de sociéte, Fr. taşlama, hicviye, manzum hiciv.

verse, is. &sf.&f. **versed, versing**. 1. misra, 2. beyit, kıt'a, bent, 3. manzum, şiir, koşuk. **blank** ~ : kafiyeleriz şiir. **in** ~ : manzum, 4. âyet, 5. müz. (a) solo şarki, (b) korodan önce calinan parça, 6. **give/quote chapter and ~ (for sth.)** : söylenen/yazılan şeyi kamitleyici kaynak göstermek, 7. şiir yazmak, şiirle/misralarla ifade etmek, 8. nazma çevirmek, manzum hâle sokmak, 9. bilgi/tecrübe edinmek/kazanmak. *He versed himself in electronics.* e.a.- 1. 2. stanza, strophe, stave, 3. poem, poetry. **NOT:** VERSE bazaan **STANZA** yerine kullanılırsa da bu doğru değildir. **STANZA** kafiyeli misralardan oluşan ve tam karşılığı kit'adır. **STAVE** iki misradan oluşan beyit, **STROPHE** ise bent, bölüm demektir. *Strophes are divisions of odes. A stave of a hymn.*

versed, sf. bilgili, tecrübe, görgülü, hünerli, mahir, usta. *He is well versed in computers.*

versed sine = **vers, trig.** (1 - cos) değeri-ne verilen ad.

verseman = **verser**, is. bk.: **versifier**.

verset, is. (Mukaddes Kitap'tan/Kur'an'dan) kisa âyet.

versicle, is. kisa âyet, bent, parça.

versicolo(u)r(ed), sf. 1. rengi değişen, çok renkli, rengârenk. ~ flowers. 2. yanardöner, şanjan. ~ silk.

versicular, sf. 1. âyet+, 2. misra+, manzume+.

versification, is. 1. manzum/şair yazma (sanatı), nazım teknigi, 2. nazma çevirmeye, manzum hâle koyma, 3. nazım, manzum yazı. e.a.- 1. *prosody*.

versifier, is. şair, şiir/manzume yazan.

versify, f. -fied, -fying 1. manzum/şair yazmak, 2. nazma çevirmek, manzum hâle koymak.

version, is. 1. şahsî görüşe dayanan açıklama/anlatma/tanımlama/beyan/rivayet. **According to his** ~ : Onun anlattığına göre. 2. tür, şekil, uyarlama, yapım, adaptasyon. A modern ~

of an antique lamp. 3. çeviri, tercüme, muhtelif tercümlerden her biri, 4. *tip* dönme, bebeğin kolay doğabilecek konuma geçişi, 5. *patol.* rahim dönmesi.

versional, *sf.* çeşitli açıklamalarla/çevirilerle ilgili, dönme+.

vers libre, *Fr. bk.* : **free vers.**

verso, *is., ç.* -sos soldaki sayfa. **k.a.-recto.**

verst(e), *is.* Rus uzunluk ölçüsü, 1.067 km.

versus, *prep.* 1. karşı, mukabil, karşı karşıya. *The problem of determinism ~ freedom.* Army ~ Navy. 2. kıyasen mukayese edilirse. *Traveling by plane ~ traveling by train.*

vert, *is. & sf.* 1. (*İngiliz Orman yasasında*) (a) yeşil yapraklı her şey, (b) odun kesme hakkı, 2. (*armacılıkta*) yeşil renkli. *A lion ~ .*

vert, *kis.* = vertical.

vertebr-, *ön ek* “omur(galı)”.

vertebra, *is., ç.* -brae/-bras *anat. zool.* omur, fikra.

vertebral, *sf.* 1. omurlu, omurgalı, 2. omur-sal, omura benzer, omur gibi, 3. omura ait, omurga ile ilgili, 4. ~ **column** : *bk.; spinal column.*

vertebrally, *zf.* omurgadan, omurga yolu ile.

Vertebrata, *is. zool.* omurgalılar.

vertebrate, *sf. & is.* omurgalı, omurga kemiği olan, omurgalılar sınıfından (hayvan).

vertebratıon, *is.* 1. omurgalınma, omurga teşekkülü, 2. sağlamlık, sağlamlık. *The solid ~ of his logic.*

vertex, *is., ç.* -texes, -tices 1. tepe, doruk, zirve, 2. *anat. zool.* başın tepesi, 3. *mat.* tepe. ~ of a cone : koni tepesi, 4. köşe, iki düzlem cisim arası kesiti.

vertical, *sf. & is.* 1. düşey, dikey, amudî, şakullî (çizgi), 2. *bot.* dikey, eksenle aynı yönlü, uzunlamasına (yaprak) 3. *ekon.* aşağıdan yukarıya, birbirini tamamlayan. *A ~ business organization.* The ~ arrangement of society. 4. ~ **circle astr.** zenitten ufuk düzleme dik olan büyük daire, 5. ~ **file** : (a) dik dosya dolabı, (b) bu dolaba dik yerleştirilen evrak dosyası, 6. ~ **mobility sos.** düşey değişme, bir toplumsal düzeyden ötekine atlama (evlenme, iş bulma, kültürel kaynakşma vb. ile) *upward mobility: downward*

mobility. 7. ~ **stabilizer** : uçacta düşey dengeleyici, 8. ~ **union** *bk.:* **industrial union.** **e.a.-I.** *upright, plumb, perpendicular.* **k.a.-I.** *horizontal.*

verticality = **verticalness**, *is.* düşeylik, diklik, diklik.

vertically, *zf.* düşey olarak, düşey/dik bir şekilde.

verticil, *is. bot. zool.* yaprak/dokunaç halkası, bir eksen etrafında yelpaze gibi dizili yapraklar/dokunaçlar.

verticilaster, *is. bot.* yıldız çiçeklenme. **verticilastrate** : yıldız çiçekli

verticillate(d), *sf. bot. zool.* yelpaze dizişli, yelpazemsi (çiçekleri/dokunaçları olan).

verticillation, *is.* (yaprak, dokunaç) yelpaze gibi dizilme.

vertiginous, *sf.* 1. baş döndürücü. *Looking from those ~ heights at the people below.* 2. dönen, dönüş, girdap. *The ~ action of the top.* 3. baş dönen. **e.a.-2.** *whirling, spinning, rotary,* 3. *dizzy.*

vertiginously, *zf.* baş döndürücü bir şekilde.

vertiginousness, *is.* baş dönmesi.

vertigo, *is., ç.* **vertigoes, vertigines** *patol.* baş dönmesi.

vertu, *is. bk.:* **virtu.**

vervain, *is. bot.* mine çiçeği (*Verbenaceae*). **blue ~** : mavi mine (*Verbena hastata*). **European ~** : güvercin otu (*Vervena officinalis*).

verve, *is.* 1. şevk, heves, gayret, canlılık, zindelik, 2. *esk. bk.:* **talent.** **e.a.-I.** *animation, vivacity, liveliness, vitality.*

vervet, *is. zool.* Afrika maymunu (*Cercopithecus aethiops pygerythrus*) G ve D Afrika'da bulunan yüzü, elleri, ayakları siyah, tüyleri yeşil bir maymun.

very, *zf & sf.* **verier, veriest** 1. pek çok, pek ziyade, ziyadesiyle, son derece. *It is a ~ good idea. Think ~ carefully.* **very high frequency** : çok yüksek frekans (3 ilâ 300 MHz). **very low frequency** : çok alçak frekans (10 ilâ 30 KHz), 2. üstünlük derecesi bildiren kelimeleri kuvvetlendirir: **the ~ best thing to be done** : yapılacak en iyi şey. **in the ~ same place as before** : aynen evvelki yerde. **the ~ latest technique** : en son teknik, 3. tam, hakikî, ta kendisi.

Very lights

That is the ~ item we have been looking for : Bu, aradığımızın ta kendisi. **He is the veriest idiot who ever lived :** Şimdiye kadar yaşamış aptalların daniskasıdır. **Engineering is the ~ thing for you :** Mühendislik senin için bıçılmış kaftandır. **This is the ~ thing for a headache :** Bu baş ağrısı için birebirdir. **this ~ day :** bugünkü gün. **to the ~ day :** günü gününé, 4. hattâ, bile. **The ~ thought of it is distressing :** Onu düşünmek bile üzüntü veriyor. 5. sırf, sadece. **She wept from the ~ joy of knowing he was safe :** Sırf onun selâmette olduğunu öğrenmenin sevinci ile ağladı. 6. bilfiil, fi'len, tam. **He was caught in the ~ act of stealing :** Tam çalarken yakalandı. 7. tipkisi, aynı. *This is his ~ words.* 8. gerçek, hakikî. *A ~ fool.* 9. **The very idea** k.d. Daha neler! Ne saçma şey! *e.a.-1. much, greatly, extremely, exceedingly, excessively, 3. precise, particular, 4. mere, shere, even, 5. sheer, utter, 6. actual, 7. selfsame, same, 8. true, genuine, real.*

Very lights = **Very pistol**, is. işaret fişegi.

vesica, is., ç. **-cae** anat. torba, sidik torbası, mesane.

vesical, sf. mesaneye ait/benzer.

vesicant, sf.&is. deriyi kabartan, kabarcık yapan (yakı).

vesicate, glf. **-cated, -cating**, deriyi kabartmak, kabarcık hasıl etmek. *e.a.- blister.*

vesication, is. (deri) kabartma, kabarcık hulusü.

vesicatory, sf.&is., ç. **-tories** bk.: **vasicant**.

vesicle, is. 1. kabarcık, kese, kist, 2. anat. zool. (içi sıvı dolu) torbacık, kese, 3. patol. (deilde) kabarcık (içi su dolu), 4. bot. torbacık, hava keseciği, 5. jeol. (kaya/maden içinde) oyuk, hava boşluğu.

vesicular, sf. 1. kabarcık+, kese+, kist+, 2. kabarcıklı, keseli, kistli, 3. kabarcık şeklinde, kese gibi, 4. ~ **stomatitis** : at siğili, atlarda bir virüsün sebep olduğu ve ağız etrafında kabarcıklar şeklinde beliren hastalık.

vesicularily, zf. kabarcık kabarcık, kese/kist biçiminde.

vesiculate¹, sf. kabarcıklı, keseli, kabarcıklarla örtülü.

vesiculate², f. **-lated, -lating** kabarcıklanmak, kabarcıklar hasıl etmek/olmak, kabarcıklarla dol(dur)mak/kapla(n)mak.

vesiculation, is. kabarcıklanma, kabarcıklar hasıl etme.

vesper, sf.&is. 1. b.h. Akşam Yıldızı, Çoban Yıldızı, Zühere, Venüs, Çulpan, 2. ~ bell d.d. akşam çanı, 3. akşam duası/ilâhisi, 4. esk. akşam. *e.a.- 1. Venus, Evening star, 4. evening.*

vesperal, is. 1. akşam duası kitabı, 2. kılıselerde rahip kürsüsü örtüsü.

vespertide, is. akşam, akşam duası vakti.

vespertilian, sf. yarasa+, yarasalar ait.

vespertilionid, sf.&is. yassi burunlu yarasası+. ~ bats : yassi burunlu yarasagiller.

vespertilionine, sf. yarasagillerden.

vespertinal = **vespertine**, sf. 1. akşam+, akşam ait, akşam yapılan. ~ **stillness** : akşam sessizliği, 2. bot. akşamları açan (çiçek), 3. zo. ol. akşam uçan/avlanan (kuş, vb.).

vespiary, is., ç. **-aries** 1. yaban arısı yuvası, 2. yaban arıları.

vespid, is.&sf. yaban arısı, eşek arısı.

vespine, sf. 1. yaban arısına özgü, 2. yaban arısına benzer.

vessel, is. 1. gemi, tekne. *A fishing ~. A motor ~. The port of Istanbul is filled with vessels of all kinds.* 2. kap, tas, çanak, su kabı. *A drinking ~.* 3. anat. zool. damar. **blood ~** : kan damarı, 4. bot. bitki damarı, boru, 5. (özelikle dinî anlamda) bir niteliğe sahip kimse. *A ~ of mercy or of wrath.* *e.a.- 1. ship, boat.* **NOT** : Gemi anlamında **VESSEL** demekten gennelikle sakınmalıdır. Yolcu gemilerinin büyüklerine **SHIP**, küçüklerine **BOAT** denir. Mamafih bunların ikisi de aynı anlamda kullanılabilir. Örneğin: *We went to the US by boat (or) by ship.*

vest¹, is. 1. yelek, 2. kadın bluzu, 3. Brit. iç gömleği fanılı.

vest², f. 1. giydirmek, 2. giyinmek, giymek, 3. gen. ~ **in/with** : yetki/salâhiyet vermek/tevdi etmek. *Congress is vested with the power to declare war.* *To ~ authority in a new official.* 4. (bir kimseyin/kurumun) denetimine/yönetimine tevdi etmek. *The management of the hospital is vested in a board of trustees.* *e.a.- 1. clothe, dress. robe.*

Vesta, *is.* (eski Roma'da) Ocak tanrıçası, Vesta.

vestal, *sf.&is.* 1. Ocak tanrıçasına ait, 2. Ocak tanrıçası rahibeleri(ne ait), 3. erdemli kadın, rahibe, 4. ~ virgin : Ocak tanrıçası rahibe.

vested, *sf.* 1. kazanılmış, edinilmiş, edinik, müktesep. ~ rights: 2. yasal güvenceli, kânum teminat altında, 3. cübbeli, cübbe giymiş. A ~ priest. 4. ~ interest : (a) kazanılmış hak, (b) emeklilik hakkı, 5. ~ interests : bir milletin malî ve ticârî işlerini elinde tutan grup veya şâhisler.

vestee, *is.* süslü blûz önü.

vestiary, *sf.* elbiseye ait.

vestibule¹, *is.* 1. geçit, hol, dehliz, giriş, antre, 2. trende vagonlar arasındaki kapalı geçit, 3. *anat.* *zool.* kanal, dehliz, iki oyuk arasındaki boşluk, 4. **vestibule school** : çırak okulu.

vestibule², *glf.* -buled, -buling 1. hol/dehliz yapmak, 2. vagonları kapalı geçitlerle birleştirmek.

vestibuled, *sf.* hollü, dehlizli, geçitli.

vestige, *is.* 1. (yok olan bir şeyden kalan) iz, eser, emare. *Some upright stones in wild places are the ~s of ancient religions.* 2. (bir şeyden arta kalan) küçük bakiye, kalıntı, parça. *The police sent the ~s of the meal on the dead man's plate to be tested for poison.* 3. zerre, eser. *There is not a ~ of truth in the witness's statement.* 4. dumura uğramış organ, 5. *esk.* ayak izi, iz. *e.a.- 1. trace, 5. footprunt, track.*

vestigial, *sf.* dumura uğramış bir organdan arta kalan, kalıntı, iz, emare niteliğinde. *a ~ tail.*

vestigially, *zf.* iz/emare olarak, kalıntı mahiyetine.

vestigium, *is., ç.* **vestigia** *anat.* dumura uğramış organ. *e.a.- vestige.*

vesting, *is.* (belirli hizmet süresinden sonra) bir memura tanınan emeklilik hakkı veya bu hakkın tanınması.

vestment, *is.* 1. giysi, elbise, 2. resmî elbise, merasim elbisesi, 3. **vestments** : kisve, kıyaft, eszap, giyinîş tarzı, 4. cüppe, papaz cüppesi.

vestmental, *sf.* giyime ait, giysi/elbise ile ilgili.

vestmented, *sf.* 1. (resmî) giyimli/giyinmiş, 2. cüppeli papazın yönettiği (tören vb.).

vest-pocket, *sf.* 1. yelek cebine sağlan, cep+. A ~ dictionary. 2. minicik, minnacık, ufacık. A ~ park. *e.a.- 2. miniature.*

vestral, *sf.* (kilise) elbise/giyinme odasına ait.

vestry, *is., ç.* -ries 1. (kilisede) elbise/giyinme odası, 2. din dersi ve toplantı için kullanılan kiliseye bitişik oda/bina, 3. bazı kiliselerde yönetim kurulu.

vestryman, *is., ç.* -men kilise yönetim kurulu üyesi.

vestural, *sf.* giyimsel, giyimle ilgili.

vesture, *is.&f.* -tured, -turing *esk.* 1. giysi, elbise, kıyaft, örtü, 2. giydirmek, örtmek. *e.a.- 1. clothing, garment, covering, 2. clothe, cover.*

Vesuvian, *sf.&is.* 1. Vezüv dağına ait, 2. **vesuvianite** *d.d.:* Ca-Al silikat, bir maden cevheri.

Vesuvius, *is.* Vezüv dağı.

vet¹, *is.* 1. *k.d. bk.:* **veterinarian**, 2. *kts. bk.:* **veteran**.

vet², *glf.* **vetted, vetting.** 1. veteriner/doktor gibi muayene/tedavi etmek, 2. *k.d.* dikkatle incelemek, doğruluğunu tâhâkî/kontrol etmek. *An expert vetted the manuscript before publication.*

vet. = 1. veteran, 2. veterinarian, 3. veterinary.

vetch, *is. bot.* 1. burçak (*Vicia sativa*), 2. küşne, kara burçak (*Vicia ervilia*), 3. burçak/kuşne tohumu.

vetchling, *is.* burçak türünden herhangi bir bitki.

veteran, *sf.&is.* emektar/kıdemli/emekli (asker). ~s **Administration ABD** Ordu Emeklileri İdaresi. ~s **Day** : Şehitleri anma günü (11 Kasım).

veterinarian, *is.* veteriner, baytar.

veterinary, *sf.&is., ç.* -naries veteriner+, baytar+ hayvanların tedavisi ile ilgili. ~ **medicine** : veteriner doktorluk. ~ **science** : veterinerlik bilimi.

vetiver, *is. bot.* Kâbe samarı (*Vetiveria zizanoides*). Hindistan'da yetişen, kokulu kökleinden parfümeride kullanılan bir yağı çıkarılan ot.

vet. med.

vet. med. = veterinary medicine.

veto¹, *is.*, *ç.* **veto power** *d.d.* veto, ret, reddetme hakkı, **2.** veto etme, veto hakkını kullanma, **3.** ~ **message** *d.d.* veto bildirisi: vетоу и sebebini açıklayan belge, **4.** şiddetli yasak.

veto², *glf.* **-toed, -toing** **1.** veto etmek, reddetmek, **2.** şiddetle yasak etmek.

vex, *glf.* **1.** canını sıkmak, kızdırırmak, sinirlendirmek. *Nothing vexes me more than your constant criticism.* **2.** incitmek, gücendirmek, darıltmak, küstürmek. *It vexed her to be ignored like this.* **3.** işkence/eziyet etmek, bezdirmek, taciz etmek, rahatsız etmek, sıkıntı vermek. *Travellers in the desert are often vexed by flies.* **4.** şaşırtmak, hayrette bırakmak. *A problem to ~ the keenest wit.* **5.** tartışmak, müsnakaşa etmek. *e.a.-1. irritate, annoy, provoke, anger, irk, nettle, (argo) hassle, bug, 2. displease, gall, 3. torment, trouble, worry, 4. puzzle, baffle, 5. dispute, discuss, debate.* *k.a.- 1&2. please, regale, delight, gratify.*

vexation, *is.* **1.** canını sıurma, can sıkıntısı kız(dir)ma, sinirlen(dir)me, incitme/incipme, gücen(dir)me, darıl(t)ma, küs(tür)me, küskünlük, işkence/eziyet etme, bez(dir)me, bezginlik, taciz etme/edilme, rahatsız etme/edilme, **2.** can sıkıcı/sinirlendirici şey, aksilik, sıkıntı, üzüntü, dert. *e.a.-1. irritation, annoyance, troubling, 2. affliction.*

vexatious, *sf.* **1.** can sıkıcı, üzücü, sinirlendirici, gücendirici. *A ~ situation.* **2.** *huk.* taciz edici. ~ **suit** : taciz etme maksadıyla açılan dava *e.a.-1. annoying, troublesome, distressing, harassing.*

vexatiously, *zf.* canını sıkarak, sinirlendirek, gücendirerek, can sıkacak/sinirlendirecek şekilde.

vexatiousness, *is.* can sıkıcılık, sinirlendiricilik.

vexed, *sf.* **1.** canı sıkılmış, kızmış, sinirli, üzgün, gücenmiş, darılmış, küskün. **to be vexed at sth.** : bir şeye canı sıkılmak. **to be vexed with s.o.** : birisine kızmak/gücenmek, **2.** çekişmeli, müzazaalı, ihtişaflı, çok tartışılan. *A ~ question.* *e.a.-1. annoyed, irritated, 2. disputed, contested.*

vexedly, *zf.* canı sıkılmış/kızmış/sinirli/üzgün/gücenmiş/darılmış/küskün bir hâlde.

vexedness, *is.* can sıkıntısı, sinirlilik, üzgülük, gücenlik, küskünlük.

vexer, *is.* can sıkan/sinirlendiren/gücen diren/küstüren kimse.

vexillary, *sf.&is., ç.* **-laries** **1.** bayrağa/sancağa ait, **2.** bayraktara/sancaktara ait, **3.** bayraktar, sancaktar.

vexillate, *sf.* bayraklı, sancaklı, bayrağı/sancağı olan.

vexillum, *is., ç.* **vexilla** **1.** (eski Roma'da) bayrak, sancak, **2.** sancak bölümü, **3.** **vexil** *d.d. bot.* kelebek şeklindeki çiçeğin büyük üst yaprağı, **4.** *az kul.* kuş tüyünün geniş kısmı.

vexingly, *zf.* can sıkarmasına, sinirlendirir cesine, gücendirircesine.

V.F.W./VFW = Veterans of Foreign Wars.

V.G. = Vicar-General.

v.g. = for example ; örneğin, meselâ,

VHF = **V.H.F.** = **vhf** = very high frequency : çok yüksek frekans.

VI = Virgin Islands.

V.I. = **1.** Vancouver Island, **2.** Virgin Islands.

v.i. = **1.** *verb intransitive* : geçisiz eylem, gayrimüteaddi fiil, **2.** aşağıya bakınız. *e.a.-2. see below.*

via, *e.* **1.** yolu ile, tarikile, ...-den geçerek, ... üzerinden. *We flew to Toronto via Rome, Paris and Montreal.* **2.** aracı ile, vasıtıyla, ... ile. *I sent a message to Mary via her sister.* **3. via media** : orta yol. *e.a.-1. by way of, 2. by means of, using.*

viability, *is.* **1.** yaşarlık, yaşayabilme, gelişibilme, **2.** uygunluk, elverişlilik, geçerlilik, uygulanabilme.

viable, *sf.* **1.** yaşayabilir, gelişebilir (çocuk, bitki, vb.). *A ~ newborn child.* **2.** uygun, elverişli, tutarlı, geçerli, uygulanabilir, pratik. *A ~ plan.* **3.** (memleket) gelişebilir, inkişaf edebilir.

viaduct, *is.* aşırı, kemerler üzerine kurulmuş uzun köprü, viyadük.

vial, *is.* şısecik, ufak şiese. **pour out of the vials of one's wrath** : öfkesini açığa vurmak. **phial** *d.d.*

viand, *is.* **1.** besin, gıda, yiyecek maddesi, **2.** **viands** : yemek, özellikle seçme yiyecekler.

viaticum, *is., ç.* **-ca/-cums** **1.** ölen katoliklere verilen son şarap ve ekmek, **2.** (eski Roma'da) memur harçrahi, yolluk, **3.** yol harçlığı, azık, kumanya.

viator, *is.*, *ç.* **viatores** yolcu, seyyah. *e.a.-traveler, wayfarer.*

vibes, *ç. is.* **1. bk.**: **vibraharp**, **2. argo** etkilendirme, duygulanma. *e.a.- 2. vibrations.*

vibracular = **vibraculoid**, *sf.* kamçılı polip gibi/türünden.

vibraculum, *is.*, *ç.* **-la** kamçılı polip, bazı poliplerin kamçı gibi uzun korunma organı.

vibraharp, *is.* vibrafon, vurularak çalınan elektriksel rezonanslı çalgı. *e.a.- vibraphone.*

vibrance = **vibrancy**, *is.* **1.** titreşme, titreşim, **2.** coşku(nluk), heyecan.

vibrant, *sf. & is.* **1.** titreşen, titreşimli, titrek, titreyen, **2.** (ses) tannan, gür, dolgun, çınlayan, yankılı. *A ~ voice.* **3.** coşkun, ateşli. *A ~ personality.* **4.** canlı, heyecanlı, heyecan verici, **5.** *s.bl.* titreşimli/titrekses. *e.a.-1. vibrating, 2. resonant, resounding.*

vibrantly, *zf.* **1.** titreşerek, **2.** tannan/gür bir şekilde, **3.** canlı, heyecanlı bir şekilde, coşarak, heyecanla.

vibraphone, *is. bk.*: **vibraharp** . **vibraphonist** : vibrafoncu.

vibrate, *f. -brated, -brating* **1.** titreşmek, titreşir, titretmek, ihtiyaz et(tir)mek. *A piano string ~s and makes a sound when a key is struck.* **2.** salla(n)mak, salınmak, **3.** (ses) çınlamak. *The clanging ~d in his ears.* **4.** heyecanlanmak, heyecanla titremek. *Their hearts ~d to the speaker's stirring appeal.* **5.** ikirciklenmek, tereddüt etmek, duraksamak, **6.** titreşerek (zamanı) ölçmek/göstermek. *A pendulum ~s seconds.* *e.a.-1&2. oscillate, swing, shake, 3. resound, echo, 4. thrill, 5. vacillate, waver*

vibratile, *sf.* **1.** titreş(tir)ebilir, **2.** titreşen, titreyen, **3.** titreşim+, titreşimli.

vibratility, *is.* titreşebilme.

vibration, *is.* **1.** titreş(tir)me, ihtiyaz. *The ~ on the violin string produces sound.* **2.** titreşim, titreme, titreyiş. ~ **galvanometer** : titreşimli mini akımlar, **3. vibrations argo** etkilendirme, duygulanma, heyecanlanma. *I feel really drawn to that girl; I get good vibrations from her.*

vibrational, *sf.* titreşimsel, titreşim+. ~ **analysis** : titreşim çözümlemesi. ~ **quantum numbers** : titreşim nicem sayıları. ~ **specific heat** : titreşim özgül ısısı.

vibrative, *sf. bk.*: **vibratory**.

vibrato, *is.*, *ç.* **-tos** müz. titreşim, titreşirme.

vibrator, *is.* **1.** titreş(tir)en şey/kimse, **2.** titreşimli masaj aleti, **3. elekt.** (a) titreşken, vibratör, doğru akımı alternatif akıma çeviren düzen, (b) elektriksel salınım üretici.

vibratory, *sf.* **1.** titreş(tir)en, **2.** titreşimli, **3.** titreşimsel, titreşim+. **vibrative d.d.**

vibrio, *is.*, *ç.* **-rios** bkt. vibriyo, virgül veya S şeklinde bakteri. Bazıları insan ve hayvanlarda hastalıklara sebep olur. **vibron** *d.d.*

vibriosis, *is.* vibriyonların sebep olduğu hastalık.

vibrissa, *is.*, *ç.* **-brissae** **1.** burun kılı, **2.** (kedi vb. de) büyük, **3.** bazı kuşların ağızları etrafındaki tüyler.

vibrissal, *sf.* kıl+, büyük+, tüy+.

viburnum, *is.* **1. bot.** kartopu (*Viburnum opulus*), **2.** (kurutularak hekimlikte kullanılan) kartopu kabuğu.

vicar, *is.* **1.** kilise papazı, **2.** Papa veya piskopos vekili, **3.** vekil, naip. **God's ~ on earth** : Allahın yeryüzünde vekili, **4. ~age** : papazlık, papaz evi, **5. ~ apostolic** : Papa'nın temsilcisi. ~ **of Bray** : zamane adamı, menfaat yüzünden sık sık mezhep değiştiren yarı tarihî bir rahip. ~ **forane** : piskoposun atadığı papaz.

vicar-general, *is.*, *ç.* **vicars-general** **1.** piskopos yardımcısı, **2.** kral naibi. **vicar-generalship** : (a) piskopos yardımcılığı, (b) kral naipliği.

vicarial, *is.* **1.** papaza/piskopos vekiline ait, **2.** vekillik +, naiplik+. ~ **powers** : vekillik/naiplik yetkileri.

vicariate = **vicarate**, *is.* **1.** papazlık, Papa veya piskopos vekilliği, **2.** bunların yetki bölgesi.

vicarious, *sf.* **1.** vekâleten/başkası adına yapılan. *A ~ sacrifice.* **2.** başka kimsenin, şeyin yerini alan, **3.** vekâleten verilen/tevdi edilen.

~ **authority**. **4.** başkasının yaşantısına katıldığı hayal ederek duyulan. *A ~ thrill.* **5. fizy.** (a) normal olarak başka organın yaptığı görevi yapan (organ), (b) normal organ yerine başka organda vuku bulan. *Bleeding from the gums sometimes replaces the discharge from the uterus in ~ menstruation.*

vicariously

vicariously, *zf.* vekâleten, başkası adına/ hesabına.

vicariousness, *is.* vekâlet, vekillik, başkası adına yapma.

vice¹, *is.* 1. ahlâksızlık, kötü huy/alışkanlık. *Continual smoking can become a ~.* 2. ahlâksızca davranış. *A life of crime and ~.* 3. fuhuş, fahişelik, namussuzluk. *Campaign against local ~ and violence. ~ laws.* 4. kusur, kabahat, zaaf. *I love drinking coffeee; it's one of my vices.* 5. sakatlık, malullük, bedenî kusur. 6. (atlarda vb.) huysuzluk, 7. *Brit.* mengene. *e.a.- 2. depravity, sin, evil, wickedness, corruption, 3. prostitution, 4. fault, defect, imperfection, blemish, foible, 7. yise. k.a.- 1&2. virtue.*

vice², *glf.* **viced**, **vicing** *bk.:* **vise**.

vice³, *e.* yerine, yerinde. *e.a.- instead of, in the place of.*

vice⁴, *sf. & is.* veya **vice-** ön ek yardımcı, muavin, vekil, ikinci. **vice admiral** : koramiral, **vice chairman** : meclis başkanı yardımcısı, ikinci başkan. **vice chancellor** : rektör yardımcısı, başhakim yardımcısı, **vice consul** : konsolos vekili, viskonsül. **vice presidency** : başkan yardımcılığı. **vice president** : başkan yardımcısı, ikinci başkan. **vice presidential** : başkan yardımcılığı+. **vice regency** : kral naipliği. **vice regent** : kral naibi.

vicegerency, *is., ç. -ties* vekillik, vekâlet, vekâlet emrindeki bölge.

vicegerent, *is. & sf.* vekil, (krala/yargıca) vekâlet eden.

viceless, *sf.* günahsız.

vicelike, *sf.* sımsıkı, mengene gibi. **a ~ grip** : sımsıkı kavrayış.

vicenary, *sf.* yirmi+, yirmilik, yirmi tane, yirmi tabanına göre yazılmış.

vicennial, *sf.* 1. yirmi yıllık, 2. yirmi yılda bir olan.

viceregal, *sf.* genel vali+, genel valiye/ valiliğe ait.

viceregally, *zf.* genel valilikle, genel vali olarak.

vicereine, *is.* genel valinin karısı.

viceroy, *is.* 1. genel vali, 2. *zool.* vali kelebeği, (*Limenitis archippus*) : renkleri şah kelebeğini (*monarch*) andırın bir tür kelebek. Amerika'da bulunur. 3. **~ship** : genel valilik.

viceroyalty, *is., ç. -ties* genel valilik (mevkii, makamı, görev süresi).

vice squad, *is.* ahlâk zabıtası, fuhuş ve kumar kontrolü ile görevli polis ekibi.

vice versa, *zf.* ve bunun aksi/tersi, tersine, karşılıklı olarak. *She dislikes me, and vice versa. When she wants to go out, he wants to stay in, and vice versa. e.a.- conversely.*

vichysoise, *is.* kremali patates ve pırasa çorbası (soğuk yenir).

Vichy water, *is.* Vişi maden suyu (sadece **vichy d.d.**).

vicinage, *is.* 1. çevre, yöre, civar, muhit, havali, 2. komşuluk. *e.a.- 1. vicinity, proximity, 2. neighborhood.*

vicinal, *sf.* 1. çevresel, yöresel, mahallî, 2. komşu, bitişik, 3. *krystal* yakın, ana düzlemden pek az farklı konumda olan (düzlemler). *e.a.- 1. local, 2. neighboring, adjacent.*

vicinity, *is., ç. -ties* 1. çevre, yöre, civar, semt. *He knew many people in Izmir and its ~.* 2. yakınlık, komşuluk, 3. **in the ~ of** : civarında, takriben. *His income is in the ~ of \$ 50,000 a year. e.a.- 1. vicinage, 2. proximity, nearness, neighborhood, 3. about.*

vicious, *sf.* 1. ahlâksız, sefih, düşük, fasit. *The drunkard led a ~ life.* 2. kötü, kötücül, habis, bedhah. *A ~ criminal.* 3. hain, mel'un, 4. kusurlu, yanlış, hatalı. *~ reasoning.* 5. sert, şiddetli, vahşî, azgın. *He gave the dog a ~ blow with his stick.* *A ~ headache.* 6. tehlikeli. *A ~-looking knife.* 7. (at, vb.) huysuz, hırçın. *e.a.-1. depraved, profligate, 2. villainous, infamous, corrupt, 3. spiteful, malicious, malevolent, 4. unsound, 5. severe, savage, ferocious, 6. dangerous, 7. bad-tempered.*

vicious circle, *is.* 1. *man.* kısır döngü, fasit daire, devribatlı: (tanımlamada) iki terimden her birini öbürüne tanımlamak için kullanma; (ispatlama) ispatlanacak şeyi delil olarak gösterme, 2. bir sorunu çözümlemeye uğraşırken daha better sorunla karşılaşma.

viciously, *zf.* kötü maksatla, hırçılıkla, şiddetle, huşunetle.

viciousness, *is.* kötücülük, fena maksat, şiddet, huşunet.

vicissitude, *is.* 1. değişme, değişiklik, 2. değişebilme, 3. **vicissitudes** : değişik olaylar, hayatı ve kaderin değişik evreleri/safhaları. *The vicissitudes of daily life. The vicissitudes of life may suddenly make a rich man very poor.* 4. dö-

nüşme, dönüşüm, tahavvül, tebeddül, bir durumdan ötekine geçiş. *The ~ of day and night.*
e.a.- 1. change, mutation, 2. mutability.

vicissitudinary = **vicissitudinous**, *sf.* değişen, değişken, değişikliklere maruz, mütehavvil, dönünen.

vicomte, *is., ç.* **-comtes** *Fr. bk.:* **viscount**.

victim, *is.* **1.** kurban. **~s of war/****~s of an accident** : harp/kaza kurbanları, **2.** mağdur. *the ~ of a swindler.* **3. make a ~ of oneself** : mağduriyet taslamak, **4. fall ~ to** : kurbanı olmak, kapılmak. *She fell ~ to her desire for new clothes and found herself without money.*

victimisation, *is. Brit. bk.:* **victimization**.

victimise, *glf.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **victimize**.

victimiser, *is. Brit. bk.:* **victimizer**.

victimization, *is.* **1.** kurban kesme, **2.** kurban/mağdur etme, dolandırma, aldatma, iğfal, **3.** grev sonunda elebaşları kovma/cezalandırma. *Brit.:* **victimisation**.

victimize, *glf.* **-ized, -izing** **1.** kurban kesmek, **2.** dolandırmak, aldatmak, iğfal etmek, **3.** kurban/mağdur etmek, gadretmek, grev vb. sonunda elebaşları cezalandırmak. *Brit.:* **victimise**. *e.a.-2. dupe, swindle, cheat, defraud, hoddink.*

victimizer, *is.* **1.** kurban kesen, **2.** dolandıran, aldatan, mağdur eden. *Brit.:* **victimiser**.

victor, *is.* **1.** galip, muzaffer, fatih, **2.** müsabakayı/mücadeleyi kazanan, **3.** haberleşmede V harfini temsilen söylenir.

victoria, *is.* **1.** fayton, dört tekerlekli ve körükü gezinti arabası, **2. bot.** iri nilüfer (*Victoria regia*, *V. amazonica*). Amerika'da yetişir, yaprak çapı 1.80 in, beyaz pembe çiçeklerinin çapı 30-45 cm'yi bulur, **3. ~ cross** : İngiltere hükümetinin asker ve bahriyelilere verdiği en yüksek kahramanlık nişanı.

Victorian, *sf. & is.* **1.** Kraliçe Viktorya dönemine ait. ~ *poets*. **2.** Viktorya gibi, özellikle iffet/fazilet taslayan, sert, öfkeli, muhafazakâr, **3.** Viktorya çağının mimarî tarzında, **4. Victoria-nism** : tavır ve harekette tutuculuk, sertlik, fazilet taslama.

victorious, *sf.* **1.** galip, muzaffer, zafer kazanan. *Our ~ army.* **2.** zaferle sonuçlanan. *a ~ war.* *e.a.- 1. conquering, triumphant.*

victoriously, *zf.* zaferle, muzafferane, galibiyetle.

victorousness, *is.* utku, zafer, muzafferiyet, galibiyet.

victory, *is., ç.* **-ries** **1.** utku, zafer, yengi, galebe, galibiyet, muzafferiyet. *We celebrated our ~.* **2.** başarı, muvaffakiyet. *e.a.- 1. triumph, conquest, 2. success.* *k.a.-1. defeat, 2. failure.*

NOT: **VICTORY** herhangi bir savaş, mücadele veya müsabakada düşmanı veya karşı tarafı yenerek kazanılan başarıdır. **CONQUEST** yemekle beraber düşman ülkesini istilâ ve halkın esir etme anlamı taşır. **TRIUMPH** ise kazanana şan ve şöhret sağlayan bir zafer ve başarı ifade eder.

Victrola, *is.* **1.** borusu gizli gramofon, **2.** eski gramofon.

victual, *is&f.* **-ualed, -ualing** **1. gen.** **~s** : erzak/yiyecek (tedarik etmek), **2. esk.** yemek yemek.

victualage, *is.* yiyecek, erzak, zahire. *e.a.- food, provisions, victuals*

victualer = **victualler**, *is.* **1.** erzak müteahidi, erzak temin eden kimse, **2.** erzak gemisi, **3. Brit.** lokantacı, içkili lokanta sahibi.

vicuna = **vicugna**, *is.* **1.** *zool.* vikunya (*Lama vicugna*) G Amerika And dağlarında yaşayan yünü makbul bir yabanî hayvan, **2.** vikunya-dan yapılan kumaş, **3.** vikunya kumaşından yapılmış elbise/palto.

vide, *f. Lât.* bakınız. **vide p. 9** : sayfa 9'a bakınız. *kis.:* **v.**, **vid.** **vide ante** : öncekine bakınız. **vide infra** : aşağıya bakınız. **vide post** : sonrakine bakınız. **vide supra** = **vide ut supra** : yukarıya bakınız.

videlicet, *zf. Lât.* yani, demek oluyor ki. *kis. viz.*

video, *is. & sf.* **1.** görüntü(lü), televizyonun resim işaretleri+, **2.** eğlence ertiği olarak televizyon, **3. ~ game** : görüntü oyunu.

videocassette, *is.* kutucuk. ~ **recorder** = **video recorder** = **VCR** : kutucuklu görüntü aygıtı.

videotape, *is&f.* **-taped, -taping**, görüntü şeridi(ne kaydetmek), videoteyp(e almak).

videotext

videotext, *is.* 1. yazı görüntüleme: yazılı bilgileri televizyonda izlemeyi sağlayan yöntem, 2. görüntülenmiş yazı : televizyonda görüntülenen haber vb.

vidette, *is. bk.* : **vedette**.

vie, *f. vied, vying gen. ~ with/for* : yanışmak, yarış/rekabet etmek, çatışmak, üstün olmaya çalışmak. *They are vying (with each other) for the lead.* **e.a.-** compete, contend.

Vienna, *is.* Viyana. **Viennese** : Viyanalı, Viyana+.

Vientiane, *is.* Vyentyan, Laos'un başkenti.

Viet, *is. & sf. k.d.* = Vietnam, Vietnamese.

vi et armis, *Lât.* silâh zoru ile, cebren.

Vietcong = **Viet Cong**, *is. & sf.* (Vietnam Savaşı esnasında Güney Vietnam'daki) komünist çeteleri, komünistlerin desteklediği ordu.

Vietminh, *is.* Vietmin: Hindicini'de Fransız ve Japonlara karşı savaşan komünist Vietnam örgütü (1941-51).

Vietnam = **Viet Nam**, *is.* Vietnam. **Vietnamese** : Vietnamlı, Vietnam dili.

view¹, *is.* 1. bakış, bakma, nazar. **bird's eye** ~ : kuşbakışı. *It was our first ~ of the ocean.* 2. görüş, görüş alanı. **The ship came into** ~ : Vapur göründü. **within** ~ : görünürde, görüş mesafesinde. **in full** ~ : tam göz önünde. *There was no shelter within ~.* **out of** ~ : görünmeyen, 3. görünüm, görünüş, manzara. **back/front** ~ : arkadan/önden görünüş. **end** ~ = **side** ~ : uçtan/yandan görünüş. **plan** ~ : tepeden görünüş. *The ~ from our house is beautiful.* 4. manzara resmi. *Various ~s of the mountains hung on the walls.* 5. fikir, kanaat. *This book will give you a general ~ of the war. The lawyer hasn't yet formed a clear ~ of the case.* **hold extreme** ~ : fikirleri aşırı olmak, 6. mütalâa, oy, düşünce. *What are your ~s on the subject?* **In my** ~ : bence, benim düşünceme/kanaatime göre. *In my ~ he's a fool.* 7. emel, maksat, meram, niyet. *It is my ~ to leave tomorrow.* 8. ümit, bekleni, beklenen/umulan şey. *With no ~ of success.* 9. **in view** : (a) görünürde, görüş mesafesinde, (b) göz önünde, göz önüne/nazarıdikkate alınan, mütalâa edilen, planlanmış. **have sth. in** ~ : bir şey hakkında bir planı/niyeti olmak. *He wants to find work, but he has nothing parti-*

cular in view. **keep sth. in** ~ : bir şeyi göz önüne almak/göz önünde tutmak, (c) maksadıyla, niyetiyle, (d) umulan, beklenen, 10. **in full** ~ : tam göz önünde, 11. **in ~ of** : sebebiyle, ...-den dolayı, ...-e binaen, ... yüzünden, 12. **on** ~ : göz önünde, açıkta, meydanda, 13. **point of** ~ : noktayınaz, görüş noktası, bakım. **From the point of** ~ : ... bakımından/açısından, 14. **take a dim/poor ~ of** *k.d.* hakkında fena düşünmek, aleyhinde olmak, 15. **take the long ~ (of sth.)** : çok ilerisini düşünmek, 16. **with a ~ to** : (a) maksadıyla, amacıyla, (b) ümidiyle, niyetiyle, umarak. *With a view to improving his ability to speak French, he spends most of his holidays in France.* **e.a.-** 1. *look, survey, inspection, scrutiny,* 3. *scene, vista, prospect,* 5. *idea, 6. opinion, belief, judgment,* 7. *aim, purpose, 8. prospect, expectation, 9.(a) in sight, (b) under consideration, 11. because of, considering.*

view², *gl.f.* 1. bakmak, görmek. *They ~ed the scene with pleasure.* 2. incelemek, mütalâa/mülâhaza/teammül etmek, düşünmek, 3. addetmek, telâkki etmek, kanaatinde olmak, karşılaşmak. *The plan was viewed favorably.* **e.a.-** 1. *see, look at,* 2. *inspect, survey,* 3. *consider, regard.*

viewable, *sf.* görülebilir, bakılabilir.

viewer, *is.* 1. gören, bakan, seyreden (kimse), 2. TV seyirci, 3. *foto.* gösterici, 4. *k.d.* göz merceği.

viewership, *is.* belirli bir TV programını izleyen : (a) seyirciler, (b) seyirci sayısı.

viewfinder, *is. foto.* vizör.

view halloo, *is.* tilki gören avcının bağırtısı.

viewing, *is.* seyretme, TV seyri.

viewless, *sf.* 1. manzarasız. *A ~ window.*

2. fiksiz, görüşsüz, belirli fikri/kanaati/görüşü olmayan, 3. *esk. bk.* : **invisible.**

viewlessly, *zf.* 1. görüşsüzce, 2. fiksizce, belirli fikir ve kanaati olmaksızın.

viewpoint, *is.* 1. seyir/temaşa yeri/noktası, 2. görüş, noktayınaz, görüş noktası.

vigesimal, *sf.* 1. yirmilik, yirmi+, 2. yirminci, 3. yirmişer yirmişer. **e.a.-** 2. twentieth.

vigil, *is.* 1. uyanıklık, uyanık kalma, 2. gece nöbeti, 3. yortu arifesi, 4. **vigils** : gece ibadetleri.

vigilance, *is.* 1. uyanıklık, teyakkuz, dikkat, ihtiyat, göz açıklığı, tetikte olma. *Constant ~ is necessary in order to avoid accidents in driving.* 2. *patol.* uykusuzluk. *e.a.-* 1. *alertness, watchfulness, caution,* 2. *insomnia, sleeplessness.*

vigilance committee, *is. ABD* 1. asayıyi temin amacıyla vatandaşların kurdugu örgüt, 2. Güneyde zencileri ve esir ticareti aleyhtarlarını yıldırmak için kurulan örgüt.

vigilant, *sf.* uyanık, dikkatli, tedbirli, ihtiyatlı, açık göz, müteyakkız, tetikte olan. *A riot was averted by the ~ police.* *e.a.-* *alert, watchful, heedful, wary, wide-aware.* *k.a.-* *inattentive, heedless, careless, oblivious.*

vigilante, *is. ABD* 1. "vigilance committee" üyesi, 2. yasaları kendi görüşlerine göre yorumlayıp icraata geçen toplum üyesi. **vigilance man** *d.d.*

vigilantism, *is.* yasaları kendi görüşüne göre yorumlayıp saldırganca uygulama.

vigilantly, *zf.* uyanıklıkla, dikkatle, ihtiyatla, teyakkuzla.

vigilantness, *is.* uyanıklık, dikkat, ihtiyat, teyakkuz.

vigil light, *is.* adak mumu, kiliseye/evliya dikilen mum.

vignette¹, *is.* 1. kitabı bölüm başlarına konulan süs/resim, 2. çevresi gittikçe hafifleyen gölge şeklinde resim veya oyma işi, 3. el yazması kitaplarda asma dalı şeklinde süs, küçük süs/nakış/resim, 4. hoş resim/manzara, 5. nüktecli kısa hikâye, kısa tasvir.

vignette², *gl.f.* **-gnotted, -gnetting.** 1. süslemek, süs çizmek, 2. kısa hikâye yazmak, kısaca tasvir etmek.

vignetter = vignettist, *is.* süs yapan, kısa hikâye/tasvir yayan.

vigor, *is.* 1. kuvvet, şiddet, 2. dinçlik, zindelik, canlılık, hayatı, cevvaliyet, 3. gayret, enerji, faaliyet, 4. gürbüzlük, sağlıklı gelişme, 5. (yasal) yürürlük, geçerlik, mer'iyet, meşruiyet. *in ~ :* yürürlükte, geçerli, cari, mer'i. *Brit.:* **vigour.** *e.a.-* 1. *strength, force, intensity,* 2. *vitality,* 3. *energy,* 5. *validity.*

vigorish, *is. argo* 1. bahiste ödenen para, 2. (tefciye vb.) ödenen faiz.

vigoroso, *sf. It.- müz.* canlı.

vigorous, *sf.* 1. kuvvetli, şiddetli. *A ~ effort.* *A ~ youth.* 2. faal, güçlü, sağlam, 3. gayretli, enerjik, 4. etkin, müessir. *Wage a ~ war against disease.* 5. dinç, sağlıklı, sıhhatli, gürbüz. *The old man is still ~ and lively.* *e.a.-* 1. *strong, 2. active, strenuous, 3. energetic, 5. sturdy, sound, healthy, robust.* *k.a.-* *lethargic.*

vigorously, *zf.* 1. kuvvetle, şiddetle, gayrette, 2. etkin/müessir bir şekilde, 3. sağlıklı/dinç/gürbüz bir şekilde.

Viking, *is.* 1. VIII - X. yy. larda batı Avrupa kıyılarını haraca kesen İskandinav korsanı, 2. korsan, 3. *k.d.* İskandinavyalı. *e.a.-* 2. *pirate, 3. Scandinavian.*

vil., = village.

vilayet, *is. T.* il, vilâyet.

vile, *sf. viler, vilest.* 1. kötü, fena, berbat. ~ *weather.* 2. ahlâksız, haysiyetsiz. *He is so ~ as to steal a coat from a sick man.* 3. içrenç, tiksindirici, menfur, ayıp, çirkin, müstehcen. ~ *language.* 4. alçak, deni, rezil, kepaze. ~ *servitude, a ~ treatment.* 5. degersiz, önemsiz. *a ~ recompense.* *e.a.-* 1. *bad, mean, unpleasant, obnoxious, contemptible,* 2. *vicious, evil, iniquitous, debased, depraved, despicable,* 3. *foul, filthy, vulgar, obscene,* 4. *degraded, ignominious,* 5. *paltry.*

vilely, *zf.* alçakça, adice, çirkin/kötü/ıçrenç bir şekilde, rezilce, rezilâne.

vileness, *is.* kötülük, fenalık, alçaklık, rezillik, içrençlik, adılık.

vilification, *is.* 1. iftira, 2. yerme, zem, hikaret.

vilifier, *is.* iftiracı, yerici, zem/hakaret eden.

vilify, *gl.f. -fied, -fying.* 1. iftira/bühtan etmek, kara sürmek, lekelemek, 2. yermek, zem/hakaret etmek, küçük düşürmek. *e.a.-* *slander, defame, disparage, malign, asperse.* *k.a.-* *eulogize.*

vilipend, *gl.f.* 1. küçümsemek, hor/hakir görmek, 2. *bk.:* **vilify.** *e.a.-* 1. *despise.*

villa, *is.* kösk, villa, sayfiye, bahçeli ev.

villadom, *is. Brit.* banliyö halkı, bunların düşüncesi, davranış ve toplumsal faaliyetleri.

village, *sf.&is.* 1. köy. ~ *life :* köy hayatı. ~ *school :* köy okulu, 2. köy halkı, köylüler. *The whole ~ is going to the market today.* 3. hay-

villain

vanların topluca bulunduğu yer, 4. ~ **community** : ortak arazili ilkel köy, 5. **villager** : köylü, 6. **villagery** : köyler, köylük

villain, *is.* 1. cani, şerir, habis, 2. çapkin, külhanbeyi, 3. roman ve piyesteki cani/kötü adam tipi, 4. müsebbip, hadise/problem yaratan durum/kimse. *The ~ of the Government's case is the paper's advertising director.* 5. *bk.*: **villein**. *e.a.-I.* *scoundrel, knave, rascal, rogue, scamp, rapsallion, miscreant, blackguard.*

villainess, *is.* (*kadınlar için kullanılır.*) *bk.*: **villain**.

villainage = **villanage**, *is. bk.*: **villeinage**.

villainous, *sf.* 1. gaddar, zalm, habis, alçak, deni, rezil, pespaye. *a ~ attack. the ~ foe.* 2. bozuk, murdar, iğrenç, 3. kötü, berbat. *A ~ storm.* *e.a.-I.* *vicious, depraved, evil, wicked, 3. vile, bad, wretched.*

villainously, *zf.* gaddarca, zalmice, alçakça, rezilce, habisane, kötülükle, iğrenç bir şekilde.

villainousness, *is.* gaddarlık, zulum, habislik, alçaklık, rezillik, pespayelik, kötülük, berbatlık.

villainy, *is., ç.* -**lainies** 1. alçaklık, habislik, hainlik, gaddarlık, zalmlik, 2. alçakça/haince/gaddarca davranış/eylem, 3. *esk. bk.*: **villeinage**.

villanella, *is., ç.* -**nelle** İtalyan halk türküsü.

villanelle, *is.* on dokuz beyit ve iki kafiyeden kurulu Fransız şiir şekli.

villatic, *sf.* kırsal, köy+, çiftlik+, köye/çiftlige ait. *e.a.-rural.*

villeggiatura, *is. It.* 1. sayfiye/tatil yeri/köyü, 2. köyde geçirilen tatil. **villeggiature** *d.d.*

villein = **villain**, *is.* (derebeylik zamanında) yarı hür yarı köle olan köylü.

villeinage, *is.* 1. köylünün çiftliğini derebeyinin arzusuna göre işletmesi, 2. yarı hür yarı esir köylülük. **villainage**, **villanage**, **villenage** *d.d.*

villiform, *sf.* 1. kıl şeklinde, villüs biçiminde, 2. firça kılı gibi. *a fish with ~ teeth.*

villosity, *is., ç.* -**ties**. 1. kılı/villüslü yüzey, 2. kıl(lar), tüy(ler), villüs(ler).

villous = **villose**, *sf.* 1. kılı, villüslü, kılısı çıktınlı, kıl gibi çıktınları olan, 2. *bot.* ince tüylü, ülgerli.

villously, *zf.* kılılı kılı, kılısı bir şekilde.

villus, *is., ç.* **villi** 1. *anat.* villüs, ince bağırı sak içinde sindirilen besini emip kana yollayan kıl gibi çıktınlı, 2. *bot.* ülger, bitki tüyü.

vim, *is.* şevk, gayret, heves, canlılık, kuvvet, enerji. **vim and vigor** : şevk ve gayret. *e.a.- enthusiasm, vitality, spirit, force, energy.*

vimen, *is., ç.* **vimin** *bot.* filiz, sürgün, uzun ince dal.

viminal, *sf.* filiz+, filizli, filizlerden oluşan, filizlenen, sürgün veren, ince dallı.

vimineous, *sf.* 1. *bot. bk.*: **viminal**, 2. *esk.* çubuklardan örülmüş. *a ~ texture like a birdcage.*

v. imp. = verb impersonal.

vin, *is. Fr.* şarap. *e.a.-wine.*

vin-, *ön ek* *bk.*: **vini-** (*sesli harf önungdeki şekli*).

vina, *is.* vina, bir nevi telli Hint çalgısı.

vinaceous, *sf.* 1. şarap+, üzüm+, şaraba/üzüme benzer, 2. şarabî, şarap renginde, kırmızı. *a ~ rose.*

vinaigrette, *is. & sf.* 1. **vinegarette** *d.d.*: sirke, sirke ve kokulu tuz vb. koymağla mahsus üstü delikli, süslü şişe/kutu, 2. ~ **sauce** *d.d.*: sirke sos : sirke, soğan, maydanoz vb. ile yapılan ve soğuk etlere/balığa konan sos, 3. sirkeli, sirke veya sirkeli sos ile yenilen (yemek, salata).

vinal, *sf. & is.* 1. şarap+, şaraplı, 2. vinil alkollü sentetik iplik.

vinblastine, *is.* lökosit üretici: Madagaskar'da yetişen Cezayir menekşesinden elde edilen ve neoplastik hastalıkları tedavide kullanılan bir alkoloit : C46H58N4O9.

Vincent's angina = **Vincent's infection** = **Vincent's disease** = **trench mouth**, *patol.* Vincent anjini: basil ve spiral bakterilerin sebep olduğu bir boğaz yanığı.

vincibility, *is.* yenilebilme, mağlûp edilebilme.

vincible, *sf.* yenilebilir, mağlûp edilebilir, galebe çalınabilir. ~ **fears**. *e.a.- conquerable.*

vincibleness, *is. bk.*: **vincibility**.

vincit omnia veritas, *Lât.* Gerçek her şeyi yener.

vinculum, *is., ç.* -**la** 1. bağ, rabita, 2. *mat.* bağ çizgisi, terimlerin tek bir terim gibi işlem göreceğini belirten tepe çizgisi.

vindicable, *sf.* doğrulanabilir, doğruluğu kanıtlanabilir, hakkı korunabilir/savunulabilir. *e.a.- justifiable.*

vindicate, *glf. -cated, -cating* **1.** savunmak, haklı olduğunu ispat etmek. *The heir vindicated his claim to the fortune.* **2.** doğruluğunu kanıtlamak, **3.** beraat ettirmek, suçsuz olduğunu ispatlamak. *The verdict of "Not guilty" vindicated him.* **4.** hak iddia etmek, hakkını korumak, **5.** öz/intikam almak, **6.** *esk.* kurtarmak, serbest bırakmak. *e.a.- 1. defend, justify, 2. substantiate, confirm, 3. exonerate, absolve, 5. avenge, punish, 6. liberate, rescue, deliver.*

vindication, *is.* **1.** savunma, hakkını koruma, haklı olduğunu ispat etme, **2.** beraat et(tir)-me, suçsuz olduğunu ispatlama, **3.** doğrulama, teyit etme, **4.** zan ve şüpheden kurtarma/kurtulma, **5.** (haklı çıkarılan) mazeret, delil. **in ~ of his conduct** : tutumunu mazur göstermek üzere.

vindictive = **vindictory**, *sf.* **1.** haklı çıkarıcı, doğruluğunu kanıtlayıcı, doğrulayıcı, **2.** zan ve şüpheden kurtarıcı, **3.** intikamcı, öz alıcı. *e.a.-1. justificatory, 3. punitive, retributive.*

vindictor, *is.* **1.** savunan, hakkını koruyan, haklı olduğunu ispat eden, **2.** berat ettiren, suçsuz olduğunu ispat eden, **3.** doğrulayan, teyit eden, **4.** öz alan, intikamcı.

vindictive, *sf.* **1.** kinci, kin güden. *He is so ~ that he never forgives anybody.* **2.** intikamcı, öz almaya niyetli/kararlı, kan davası güden. *~ acts rarely do much good.* *e.a.- revengeful, vengeful, spiteful, unforgiving. k.a.- forgiving.*

vindictively, *zf.* kinle, intikam hissi ile, öz alma niyetiyle.

vindictiveness, *is.* kincilik, intikamcılık, kin besleme.

vine¹, *is.* **1.** **grapevine** *d.d.* asma, üzüm kütüğü, **2.** sarılgan bitki, **3. ~ - arbo(u)r** : asma çardağı, **4. ~ borer** : üzümdeLEN, üzüm kütüğü nü kemirip delen böcek, **5. ~-grower** : bağcık. **~ growing** : bağcılık, bağ yetiştirmeye.

vine², *gsf. vined, vining.* **1.** asma/üzüm kütüğü gibi büyümek. *The grapes began to ~ soon after planting.* **2.** (asma gibi) sarılmak/tırmanmak. *Morning glories vining up the corn.*

vineal, *sf.* şarap+, şarapla ilgili.

vine-clad, *sf.* asmalarla kaplı.

vined, *sf.* **1.** asmalarla/üzüm kütükleri ile örtülü. *A little ~ cottage.* **2.** kabuğu çıkarılmış, soyulmuş. ~ *peas.*

vinedresser, *is.* bağçı, bağ budayı.

vinegar, *is.* **1.** sirke, **2. ecz.** sulandırılmış asetik asitli ilaç, **3.** huysuzluk, konuşmada/davranişta sertlik, huşunet, **4. bk.: vim.**

vinegar eel = **vinegar worm**, *is.* sirke kurdu, (*Anguillula acetii*): sirkede, mayalanmış hamurda bulunan çok ufak kurt.

vinegar fly, *is. bk.: drosophila.*

vinegarish, *sf.* ekşimsi, sirke gibi, sirke tadında.

vinegarroon, *is. zool.* kamçılı akrep (*Mastigo-proctus giganteus*). G ABD ve Meksika'da bulunan ve kızdırılınca sirke kokulu uçuev bir sıvı fışkırtan iri akrep (boyu ≈ 6 cm).

vinegary, *sf.* **1.** ekşi, sirke gibi, sirkemsi. *a ~ taste.* **2.** ekşi/asık suratlı, huysuz, nobran. *e.a.-1. sour, acid, 2. crabbed, bitter, ill-tempered.*

vine-harvest, *is.* üzüm toplama, bağ bozumu.

vine-leaf, *is., ç.* **vine-leaves** üzüm yaprağı.

vine-pest, *is.* asma biti, filoksera.

vine-plant = **vine-stock**, *is.* asma çubuğu.

vinery, *is., ç. -series* **1.** üzüm fidanlığı, üzüm/asma fidanı yetiştirilen yer, **2.** üzüm bağı, asmalık.

vineyard, *is.* **1.** bağ, üzüm bağı, **2.** (özelikle fikrî) faaliyet alanı.

vineyardist, *is.* bağçı, bağ sahibi, üzüm bağı yetiştircisi.

vingt-et-un, *is.* (iskambilde) yirmi bir (oyunu).

vini-, *ön ek* "şarap, üzüm" anlamı katar; *viniculture* gibi. **vin-, vino-** *g.d.y.*

vinic, *sf.* şarap+, şaraba özgü, şarapta bulunan. **a ~ odor** : şarap kokusu.

vinicultural, *sf.* üzüm yetiştirmeye ile ilgili.

viniculture, *is.* şarapçılık için üzüm yetiştirmeye.

vinicultrist, *is.* üzüm yetiştircisi, üzüm-cü, bağçı.

vinifera, *sf. & is.* şarap üzümü: Batı ABD'de şarap için yetiştirilen Avrupa menşeli üzüm (*Vitis vinifera*).

viniferous

viniferous, *sf.* şarap yapmaya elverişli.

vinification, *is.* şaraplaşma, şaraba dönüşme.

vinifierator, *is.* alkol yoğunlaştırıcı, mayalanın şaraptan çıkan alkol buharını yoğunlaştıran cihaz.

vino-, *bk.*: **vini-**.

vinometer, *is.* alkolölçer, şarabin alkol dereesini ölçen alet.

vin ordinaire, *is., ç.* **vins ordinaire** *Fr.* adı şarap, sofra şarabı.

vinosity, *is., ç.* **-ties**. 1. şarap niteliği, şarabin renk, raya ve lezzeti, 2. şarap iptilâsı, şaraba düşkünlük.

vinous, *sf.* 1. şarabî, şarap tadında/reninde/kokusunda, 2. şaraba düşküñ, şarap müptelâsı, 3. şarap iptilâından ileri gelen, 4. şaraplı, şarapla yapılan. ~ *medication*.

vinously, *zf.* şarabin etkisiyle, sarhoşlukla.

vintage, *sf. & is.* 1. (belirli bir yılın/bağın) ürünü. *The ~ last year was harmed by disease.* 2. bir mevsimin bağ mahsülü, 3. fevkâlâde iyi mevsimden, şarabı çok iyi olan yıla ait. **a ~ year** : şarap mahsülü çok iyi olan yıl. **of the ~ of 1964** : 1964 yılı şarabı, 4. bağ bozumu, üzüm toplama/şarap yapma (mevsimi). *All the people from the surrounding villages come to help with the ~.* 5. şarapçılık, şarap yapma, 6. (belirtilen) yılda yapılan, ... modeli. *a car of 1952 ~.* 7. seçkin, seçme, en iyi cins, kaliteli. ~ **wine** : en iyi cins şarap. *This has been a ~ year for the theater in Ankara; so many good plays have been produced. This piece of music is ~ Brahms.* 8. eski, modası geçmiş. ~ **car** : eski (1914'ten önceki) otomobil.

vintager, *is.* üzüm toplayan/şarap yapan kimse.

vintner, *is.* şarapçı, şarap yapan/satan kimse.

viny, *sf.* **vinier**, **viniest** 1. asma+, asmaya ait/benzer, 2. asmalı, asmaları/bağları çok .

vinyl, *sf. & is. kim.* 1. vinil, vinil grubuna mensup, 2. etilenden bir H çıkarılarak elde edilen tek valanslı $\text{CH}_2=\text{CH}$ grubu veya bunun çoğuzu/polimeri, 3. vinilden yapılmış. ~ **upholstery**. 4. **vinyl polymer** : vinil çoğuzu/polimeri, 5. **vinylresin** : vinil reçinesi, 6. **vinylic** : vinil+, vinilli.

vinyl acetate, *is. kim.* vinil asetat : $\text{C}_4\text{H}_6\text{O}_2$. Çeşitli plâstiklerin yapımında kullanılan renksiz sıvı.

vinylacetylene, *is. kim.* vinilasetilen: $\text{H}_2\text{C}=\text{CHC}=\text{CH}$. neopren yapımında kullanılan uçucu sıvı.

vinylbenzene, *is. kim. bk.*: **styrene**.

vinyl chloride, *is. kim.* vinil klorit: $\text{C}_2\text{H}_3\text{Cl}$. Sentetik iplik yapımında kullanılır.

vinylethylene, *is. kim. bk.*: **butadiene**.

vinyl group = **vinyl radical**, *kim.* vinil grubu/kökü, etilenden elde edilen tek valanslı $\text{CH}_2=\text{CH}$ grubu.

vinylidene, *is.* vinilidin(grubu ihtiva eden).

vinylidene group/vinylidene radical, *is. kim.* vinilidin grubu: etilenden elde edilen iki valanslı $\text{H}_2\text{C}=\text{C}=\text{C}$ grubu.

viol, *is.* viol, kemana benzer altı telli eski bir yaylı saz.

viola, *is.* 1. *müz.* viyola, kemandan biraz daha büyük dört telli yaylı saz. ~ **clef bk.**: **alto clef**. ~ **de braccio** : eski bir tür keman. ~ **de gamba** : altı telli eski viyolonsel. ~ **d'amore** : aşk viyolasi: yedi madenî ve yedi barsak teli bulunan tiz sesli viyola, 2. *bot.* menekşe, özellikle herçâf menekşesi (*Viola cornuta*). **e.a.-2. pansy**.

violability, *is.* bozulabilme, ihlâl/tecavüz edilebilme.

violable, *sf.* bozulabilir, ihlâl/tecavüz edilebilir. **a ~ precept**.

violably, *zf.* bozulabilircesine, ihlâl/tecavüz edilebilecek şekilde.

violate, *glf. -lated, -lating* 1. (yasa, anlaşma, vb.) ihlâl etmek, bozmak, aykırı davranışmak, tanımamak. *To ~ the law. A country isn't respected if it violates an international agreement.* 2. (sükûneti, ahengi vb.) bozmak, 3. kutsallığını bozmak, (hakkına) tecavüz etmek, saygısızlık göstermek. *to ~ a church. to ~ a right.* 4. (namusuna/ırzına) tecavüz etmek. **e.a.-1. break, infringe, transgress, disregard, 2. disturb, interrupt, 3. profane, desecrate, 4. rape**.

violater = **violator**, *is.* ihlâl eden, bozan, (kutsallığa/ırza) tecavüz eden, mütecaziv.

violation, *is.* 1. ihlâl, bozma. **traffic ~** : trafik kurallarına uymama, 2. kutsallığını bozma/saygısızlık etme, 3. ırza tecavüz. **e.a.-1. breach, infringement, 2. desecration, profanation, 3. rape**.

violence, is. 1. şiddet, cebir, zor. **resort to** ~ : şiddete başvurmak, cebir/zor kullanmak. *The wind blew with great ~. The police used unnecessary ~ on the crowd.* 2. tecavüz, saldır. *To die by ~.* 3. zorbalık, şiddet eylemi. *Too much ~ is shown on TV.* 4. küfür, hakaret, ağır söz söyleme, 5. anlamlı, maksadı bozma, 6. **do ~ to** : (a) bozmak, berbat etmek, halel getirmek, ihlâl etmek. *These modern boxlike buildings do ~ to the beauty of the old city.* (b) anlamını değiştirmek/bozmak/tahrif etmek. *To do ~ to a translation.*

violent, sf. 1. şiddetli, kuvvetli, müthiş. ~ *heat/storm/pain.* 2. zorbalık sonucu, zor/kuvvet ve cebir ile yapılan, feci, hunhar, vahşî. *He died a ~ death, murdered by an enemy.* 3. azılı, zorlu, tâhripkâr, çılgın, yıkıcı, kırıcı, tehlikeli. *The madman was ~ and had to be locked up.* 4. zorlayıcı, zecrî, şiddete başvuran. *To take ~ measures.* 5. anlamlı değiştiren/bozan, tahrif edici. *e.a.-1. forceful, mighty, intense, extreme, vehement, 2. raging, wild, 3. fierce, furious, frantic, frenzied, maniacal, 4. severe, harsh.*

violently, zf. 1. şiddetle, kuvvetle, dehşetle, 2. zorbalıkla, hunharca, vahşice, vahşiyane, 3. çılginca, kırıp dökerek, 4. cebren, kuvvet zorla ile, 5. anlamlı değiştirek.

violescent, sf. morumsu, mora/menekşe rengine çalan.

violet, is. & sf. 1. bot. menekşe (*Viola oleracea*), 2. menekşe (çiçek), 3. mor, menekşe reniği, 4. ~ **ray** : mor ışın/ışık, görülebilen en kısa dalga uzunluğunu haiz ışık, 5. **shrinking** ~ : utangaç/mahcup/çekingen kimse.

violin, is. 1. keman. ~ **clef** bk.: **treble clef**, 2. ~ist : kemancı, viyololist.

violist, is. viyolcu; viyolaci, viyol/viyola çalan kimse.

violoncellist, is. viyolonselci, viyolonsel çalan kimse.

violoncello, is., ç. ~los müz. viyolonsel, cello.

violone, is. müz. en pes sesli büyük keman (eski).

viomycin, is. viomisin, C23H36N12O8 : sulfat şekli tüberküloz tedavisinde kullanılan polipeptik antibiyotik.

viosterol, is. biy.-kim. viosterol: bitkisel yağda ermiş D2 vitamini.

VIP = V.I.P. = Very Important Person : Büyük Şahsiyet, Önemli Kişi.

viper, is. 1. zool. engerek yılani (*Vipera berus*), 2. zehirli yılan, 3. **pit viper** d.d. çingiraklı yılan, 4. yılan gibi hain kimse. ~ **in one's bosom** : sinsi, hain, iyilik gördüğü kimseye ihanet eden kimse. **nourish a ~ in one's bosom** : göğsünde yılan beslemek, iyilik yaptığı kimse den hainlik görmek, 5. *argo* esrarkeş, esrar/marijuana içen kimse.

viperine, sf. engerek+, engerek gibi, engereğe benzer, engerek türünden, zehirli.

viperish, sf. bk.: **viperous**.

viperishly, zf. bk.: **viperously**.

viperous, sf. 1. yılan gibi, engerek gibi, engereğe benzer, zehirli, 2. engerek+, engereğe ait.

viperously, zf. haince, zehirleyerek, sinsi sinsi, yılan gibi.

viper's bugloss, is. bot. engerek otu (*Echium vulgare*). e.a.- blueweed.

virago, is., ç. ~goes/-gos. 1. şirret, cadaloz, cadı, kavgaçı kadın, 2. esk. erkek gibi (kuvvetli, cesur) kadın.

viral, sf. virüs+, virüse ait, virüslerin sebep olduğu.

virelay = virelai, is. *şîir* eski bir Fransız nazım şekli: (a) sonuna kadar iki tür kafiyelidir veya (b) her kit'asında iki çeşit kafije birbirini izler: *abab bcbc cdcd dada* gibi.

vireo, is., ç. **vireos** zool. böcekyiyan (*Vireo olivaceus*). Amerika'ya mahsus güzel sesli ve böcekle beslenen küçük birkaç çeşit kuş. Tüylerinin üst kısmı yeşil veya gri, alt kısmı sarı veya beyaz olur.

vires, is. Lât. *vis* 'in çogulu.

virescence, is. bot. doğa dışı yeşillik, normal olarak beyaz veya renkli olan bitki organlarının yeşillenmesi.

virgin

virescent, *sf.* 1. yeşile dönen, yeşilleşen, 2. yeşilimsi.

virga, *is. meteor.* yere düşmeden buharlaşan yağmur damları.

virgate, *sf.&is.* 1. ince uzun, çubuk şeklinde, 2. eski İngiliz arazi yüzey ölçüsü : takriben 120410 m².

virgin, *sf.&is.* 1. (a) (evlenmemiş) kız, (b) bakire, 2. **the (Holy) Virgin** veya **Virgin Mary**: Meryem ana, Hz. Meryem, 3. *b.h. astr.* Sümbüle burcu, 4. afif, kız gibi, bakireye yakışır, 5. temiz, saf, kirlenmemiş. ~ *snow*. 6. katıksız, ari, alaşımızsız. ~ *gold*. 7. el değimemiş, kullanılmamış, dokunulmamış, bakır, doğal, tabiî. ~ *forest/soil/timberlands*. 8. önceden işlenmemiş *wool/rubber*. 9. *zool.* hiç çitleşmemiş, döllenmemiş, 10. (bitkisel yağı) birinci ürün, isıtılmadan sıkılarak çıkarılmış, 11. tecrübesiz, toy, 12. **Virgin Queen** : Kraliçe I. Elizabeth *e.a.-I.* (a) *maid, maiden*, 5. *pure, chaste, unsullied, unpolluted*, 6. *unalloyed, unadulterated*, 7. *fresh, new*.

virginal, *sf.&is.* 1. bakireye yakışır, kız gibi, 2. saf, temiz, el değimemiş, dokunulmamış, bakır, 3. *zool.* çitleşmemiş, döllenmemiş, 4. **virginals** : (XVI - XVII. yy. da kullanılan) ilkel piyano. **virginalist** : bu piyanoyu çalan.

virgin birth, *is.* 1. Meryem ananın Hz. İsa'yı doğurduktan sonra da bakire kaldığı inancı, 2. *zool.* döllemesiz çoğalma, dişinin çitleşmeden doğurması. *e.a.-2. parthenogenesis*.

Virginia, *is.* Virjinya, ABD eyaletlerinden biri. ~ **cowslip** (= ~ **bluebell**) : mavi çuha çiçeği (*Mertensia virginica*). ~ **creeper = American Ivy** : Frenk sarıçığı, (*Parthenocissus quinquefolia*). ~ **deer** : akkuyruklu geyik (*Odocoileus virginianus*). ~ **fence** *bk.* : **worm fence**. ~ **pine** : Virjinya çamı (*Pinus virginiana*). ~ **rail** : Amerikan su tavuğu (*Rallus limicola*). ~ **reel** : bir Amerikan halk dansı. ~ **snakeroot** : doğum otu (*Aristolochia serpentaria*). ~ **trumpet flower** *bk.* : **trumpet creeper**.

virginity, *is.* 1. bekâret, bakirelik, kızlık, 2. iffet, temizlik, saflik, el değimemişlik.

virgin's-bower, *is. bot.* orman asması (*Clematis Vitalba, C. virginiana*).

virginium, *is. bk.* : **francium**.

virgin wool, *is.* işlenmemiş yün. *bk.* : **reprocessed wool**.

Virgo, *is. astr.* Sümbüle burcu ve takımıydızı.

virgulate, *sf.* çubuksu, çubuk biçiminde. *e.a.-virgate*.

virgule, *is. bas.* 1. eğri çizgi (/). Metnin anlamını tamamlamak için biri veya öbürü alınabilecek kelimeler arasına konur : *The defendant and/or his attorney must appear in court*. 2. tarih, kesir, vb. de ayırım/bölüm çizgisi olarak kullanılır. **diagonal, shilling mark, slant, slash, solidus, Brit. stroke d.d.**

viricide, *is.* virüs öldürücü ilaç.

virid, *sf.* parlak yeşil. *e.a.-verdant*.

viridescence, *is.* hafif yeşillik, yeşilimsi renk.

viridescent, *sf.* yeşilimsi, hafif yeşil. *e.a.-greenish*.

viridian, *is.* krom yeşili, sulu krom oksit, Cr₂O₃.2H₂O. Kalımlı bir yeşil boyası.

viridity, *is.* yeşillik. *e.a.-greeness, verdancy, verdure*.

virile, *sf.* 1. erkek+, erkeğe ait, 2. yiğit, güçlü, kuvvetli. *She admired the ~ young swimmer*. 3. erkekçe, mertçe, 4. dölleyebilir, gebe bırakabilir. *e.a.-I. masculine, 2. vigorous, energetic, k.a.-I-3 effeminate*.

virilism, *is.* kadında talî erkeklik özelliklerinin görülmESİ.

virility, *is., ç. -ties* 1. erlik, erkeklik, mertlik, 2. erkeklik gücü/kuvveti, 3. dölleyebilme, cinsel kudret. *e.a.-manhood, masculinity*.

virilocal(ly), *sf.&zf. bk.* : **patrilocal(ly)**.

virion, *is.* tümkatmanlı virüs.

virl, *is. İsk. bk.* : **ferrule**.

virological, *sf.* virüs bilimine ait.

virologist, *is.* virüs bilimi uzmanı.

virology, *is.* virüs bilimi.

virosis, *is., ç. viroses* virüs bulaş, virüs enfeksiyonu.

virtu, *is.* 1. (sanat eserlerinde) incelik, güzellik, meziyet, zarafet. **articles/objects of ~** : ince/zarif/güzel sanat eserleri, 2. **virtus** : ince/zarif sanat eserleri, 3. güzel sanatlar sevgisi/bilgisi. **virtu** *s.d.y.*

virtual, *sf.* 1. görünen, görünür, görünüşte, zahiren, zahirî, adetâ, güya, sanki. *The battle was won with so great a loss of soldiers that it was a ~ defeat. The king was so much under the influence of his wife that she was the ~ ruler of the country.* 2. *fiz.* edimsiz, zahirî. ~ **entropy** : edimsiz dağıntı. ~ **image** : edimsiz görüntü. ~ **focus** : edimsiz odak. ~ **velocity** : edimsiz hız. ~ **work** : edimsiz iş, 3. zimnî, gizli, kapalı, saklı. *His sending her a dozen of roses was a~ declaration of love. a~ promise. This was a~ admission of guilt.* 4. *esk.* gerçek kuvveti olan, gerçek(te olan), aslında, hakikî, fiîlî, fiilen. *He is the ~ president, though his title is secretary.* *e.a.-* 3. *tacit, implied, implicit, indirect,* 4. *actual, real, practical.* **k.a.-** 3. *explicit, direct, expressed, emphatic.*

virtuality, *is., ç.* **-ties** 1. gerçeklik, (gerçek) varlık, asıl, künh, hakikat, 2. olasılık, imkân, var olma ihtimali. **e.a.-1.** *essence, 2. potentiality.*

virtually, *zf.* 1. hemen hemen. *My book is ~ finished; I've only a few changes to make in the writing. I am ~ certain of it.* 2. adetâ, sanki, güya, 3. gerçekten, aslında, fiilen, bilfiil. **e.a.-1.** *almost, very nearly, 3. actually, really, in effect.*

virtue, *is.* 1. erdem, fazilet, 2. doğruluk, iyi ahlâk. *You can trust him; he's a man of the highest ~.* 3. (bilhassa kadınlarında) iffet, ismet, namus. A **woman of easy ~** : hafifmeşrep (birçok erkekle düşüp kalkan) kadın, 4. ahlâkî/manevî mükemmellik. *Among her many ~s are loyalty, courage and truthfulness.* *bk.: cardinal virtues, natural virtue, theological virtue.* 5. iyi nitelik/hassa. *Patience is a ~. One of the ~s of this certain material is that it's easily washable.* 6. doğal güç, kuvvet, etkileme gücü, tesir. *Many people doubt the ~ of ancient country medicines in curing the sick.* 7. **virtues** : melek (dokuz melek sınıfından yedincisine mensup olan), 8. *esk.* mertlik, yiğitlik, 9. **by/in ~ of** : nedeniyle, ...-e binaen, hasebiyle, ...-den dolayı. *Though she isn't British by birth, she's a British citizen by ~ of her marriage to an Englishman.* 10. **make a ~ of necessity** : gereken şeyi seve seve yapmak, zorunlu görevi erdem hâline getirmek. **e.a.-1.** *morality, merit, 2. integrity, right-*

eousness, rectitude, uprightness, 3. chastity, purity, 4. excellence, 5. goodness, 6. potency, 8. valor. **k.a.- 1-3** vice, sin, evil.

virtueless, *sf.* erdemşiz, faziletsiz, iffetsiz, ahlâksız, degersiz.

virtuosity, *is.* 1. virtüözlük, 2. (güzel sanatlara karşı) kabiliyet, yetenek, ilgi, hüner, ustalık.

virtuoso, *sf.&is., ç.* **-sos, -si** 1. ustat, virtüöz, hüner sahibi, 2. güzel sanatlar meraklısı.

virtuous, *sf.* 1. erdemli, faziletli, iffetli, namuslu, 2. doğru ve dürüst, iyi ahlâkî, müstakim, 3. *esk.* etkin, müessir, nüfuzlu, tesirli. **e.a.-** 1. *upright, moral, chaste, pure, 2. righteous, honest, 3. potent, efficacious.* **k.a.-** 1-2. *vicious.*

virtuously, *zf.* erdemli/faziletli/namuslu dürüst bir şekilde, doğrulukla, dürüslükle, namusluca, namusu ile.

virtuousness, *is.* erdem(lilik), fazilet, namus(luluk), doğruluk, dürüstlük, iyi ahlâk.

virtute et armis, *Lât.* erdem ve silâhla (*Misisipi'nin simge sözü*).

virucidal = **virucide**, *sf.&is. bk.:* **viricidal/viricide**.

virulence = **virulence**, *is.* 1. çok zehirlilik, tehlike, öldürçülük. *Ameliorate the ~ of a disease.* 2. şiddetli kin/düşmanlık, 3. aşırı sertlik, 4. *bkt.* (mikroorganizmanın) hastalık yapma derecesi/kabiliyeti.

virulent, *sf.* 1. çok zehirli, 2. *tip* tehlikeli, kötüçül, öldürücü. *A ~ disease/infection.* 3. *bkt.* hasta edici, hastalık yapan, bedenin bağışıklığını yenebilen, 4. çok sert, haşin, kinci, düşman. **e.a.-** 1. *venomous, poisonous, 2. harmful, deadly, malignant, infective, 4. acrimonious, spiteful, malicious, rancorous.*

virulently, *zf.* zehirli/tehlikeli/öldürücü bir şekilde, kinle, düşmanca.

virus, *is., ç.* **-ruses** 1. virus, canlılarda hastalık yapan ve hastalıkları bulaştıran mikroskopik cisim. *The doctor assured me it was a ~ infection.* 2. **virus disease** *d.d.* virus hastalık, viruslerin sebep olduğu hastalık. *He went down with a ~ last week.* 3. zehir, yılan/akrep vb. zehiri; 4. ahlâk bozucu etki, ruhu/düşünceyi zehirleyen şey. *The force of this ~ of prejudice.* **e.a.-** 3. *venom, poison.*

vis, *is.*, *ç.* *vires* *Lât.* güç, kuvvet, dayanıklılık, mukavemet. **vis major** : zorlayıcı kuvvet, mücbir sebep. **vis inertiae** : eylemsizlik/atalet kuvveti. **vis viva** : devimsel erke, kinetik enerji. *e.a.- power, force, strength, potency.*

Vis. = **1.** Viscount, **2.** Viscountess.

visa¹, *is.*, *ç.* **-sas** **1.** vize, onay(lama), **2.** onaylama/tasdik imzası, **3.** çıkış/geçiş/giriş belgesi. **visé d.d.**

visa², *gl.f.* **-saed, -saing** **1.** vize etmek, onaylamak, tasdik etmek, **2.** çıkış/geçiş/giriş belgesi vermek. **visé d.d.**

visage, *is.&sf.* **1.** yüz, çehre, surat, sima, **2.** görünüş. *Grimy ~ of a miningtown.* **3. visaged** : çehreli, görünüşlü. *A dark-visaged Indian.* *e.a.-1. face, physiognomy, countenance, 2. aspect, appearance.*

visard, *is. bk.*: **vizard.**

vis-à-vis, *sf.&zf.&e.&is.*, *ç.* **-vis** **1.** yüz yüze, karşı karşıya. *We sat ~.* **2.** karşısında, muvacehesinde, **3.** oranla, nisbetle, nazaran, karşılık, mukabil. *This year's income shows an improvement ~ last year's.* **4.** hususunda, **5.** beraber, birlikte, **6.** karşı karşıya oturan/duran kimse. **my ~** : karşısındaki kimse, **7.** aynı görevde bulunan memur, **8.** karşısılık oturulan sandalye. *e.a.-1. face-to-face, opposite, 2. regarding, 3. in relation to, as compared with, 5. in company, together.*

Visayan, *is.*, *ç.* **-yans/-yan** **1.** Filipin asıllı Malezyalı, **2.** bunların dili. **Bisayan d.d.**

Visc. = **1.** Viscount, **2.** Viscountess.

viscacha, *is. zool.* Pampa tavşanı (*Lagostomus trichodactylus*). **viscacha d.d.**

viscera, *ç. is.* (tekili: *viscus*) **1. anat. zool.** iç organlar, özellikle karın boşluğunundaki organlar, **2.** (bilimsel olmayarak) bağırsaklar. *e.a.-2. intestines, bowels.*

visceral, *sf.* **1.** iç organlarla ilgili, iç organları etkileyen, **2.** içgüdüsel, düşünmeden, düşünsesiz. ~ *drives.* **3.** içten gelen, derunî. ~ *sensation.* *e.a.-2. instinctive, appetitive, 3. deep.*

viscerate, *gl.f. esk. bk.*: **eviscerate.**

viscid, *sf.* **1.** yapışkan, zamaklı, tutkal gibi, **2. bot.** yapışkan madde ile örtülü (yaprak, vb.), **3. viscidly** : yapışkan bir şekilde. *e.a.-1. sticky, adhesive, viscous.*

viscidity = **viscidness**, *is.* yapışkanlık. *e.a.-stickiness, adhesiveness, viscousness.*

viscoelastic, *sf.* yapışkan ve elastik. *such ~ materials as asphalt.* ~ *properties.*

viscoelasticity, *is.* elastik yapışkanlık.

viscid(al), *sf.* yapışkanımsı, yapışkanca, oldukça yapışkan.

viscometer, *is.* ağdalıkölçer, akmazlıkölçer.

viscometric, *sf.* ağdalık ölçümüne ait.

viscometry, *is.* ağdalık ölçümü, akmazlık ölçümü.

viscose, *sf.&is.* **1.** viskoz, pamuk ağdası: selülozun kostik soda ve karbon bisülfitle muaçenesinden elde edilen ve sun'ı ipek, reyon, sellafan vb. yapımında kullanılan ağıda, **2.** ağdalı reyon, reyon yapılan ağıda, **3.** ağdalı, akışmaz.

viscosimeter, *viscosimetric*, *bk.*: **viscometer, viscometric.**

viscosity, *is.*, *ç.* **-ties**. ağdalık, akmazlık, viskozite: Akışkanın katmanları arasında iç sürütmenden ileri gelen ve akışı engelleyen direnç.

viscount, *is.* **1.** vikont: barondan yukarı, konttan aşağı asalet rütbesi, **2. Brit.-esk. bk.**: **she-riff.**

viscountey = **viscountship**, *is.* vikontluk.

viscountess, *is.* vikontes, vikontun karısı.

viscounty, *is.*, *ç.* **-counties** vikontluk (üvanı, rütbesi, arazisi, nüfuz bölgesi).

viscous, *sf.* **1.** yapışkan, tutkalı, zamaklı, tutkal gibi, **2.** ağdalı, akışmaz, lüzüçü. ~ **flow** : ağdalı akış. **viscose d.d.** *e.a.-1. sticky, thick, adhesive, viscid.*

viscously, *zf.* ağdalıca, ağdalı bir şekilde.

viscousness, *is. bk.*: **viscosity.**

viscus, *is. bk.*: **viscera** (tekil hali).

vise, *is.&f.* **vised, vising** sıkmaç, mengene (ile sıkıştırırmak) **vise d.d.**

viselike, *sf.* mengene gibi.

visé, *is.&gl.f.* **viséed, viséing** *bk.*: **visa.**

Vishnu, *is.* Hintilerin üç büyük ilâhlerinden ikincisi, koruyucu ilâh. Öbürleri: **Brahma** (yaratıcı), **Shiva** (yok edici).

visibility, *is.*, *ç.* **-ties** **1.** görünürlük, görünür(me), **2.** görüş uzaklıği, görme olanağı/ imkânı. *The pilot made an instrument landing because of low visibility.*

visible, *sf.* 1. görülür, görünür, görülebilir. *The shore was barely ~ through the fog.* 2. apaçık, açık, besbelli, meydanda, aşıkâr. *A man with no ~ means of support.* 3. göz önünde, açık. *a ~ file. a ~ index.* 4. ~ **horizon** : görünen ufuk, 5. ~ **radiation** : görünür ışınım, 6. ~ **spectrum** : görünür izge, 7. ~ **speech** : görünsel konuşma, ses izgeleriyle konuşmanın simgelenmesi. *e.a.- 1. perceptible, perceivable, observable, 2. apparent, manifest, obvious.*

visibleness, *is. bk.:* **visibility**.

visibly, *zf.* açıkça, aşıkâr surette, besbelli.

Visigoth, *is.* Vizigot. **Visigothic**, *sf.* Vizigotlara özgü.

vision¹, *is.* 1. görüş, görme (duygusu, kuvveti). *He wears glasses because his ~ is poor.* 2. **field of ~** : görüş alanı, 2. öngörü, önsezi. *The ~ of an entrepreneur.* 3. imgelem, muhavyile, tasavvur. 4. görüntü, hayalet, hayali görülen şey. *The Holy Grail appeared to him in the form of a ~.* 5. kuruntu, evham, rüya, hayal. **to have ~s of wealth and glory** : servet ve şöhret tayahül etmek, 6. basiret, sağıরü, ileriyi görüş. **He is a man of great ~** : Basiretli/ileriyi gören bir kişidir. *We need a man of ~ as president.* 7. hayal/rüya gibi çok güzel kimse/sey. **She was a ~ of delight** : Hayal gibi/harikulâde güzeldi. *e.a.- 1. sight, 2. perception, foresight, discernment, 3. imagination, 4. apparition, 5. dream.*

vision², *gl.f.* **visioned, visioning** görmek, tasavvur/tahayül etmek. *e.a.- envision.*

visional, *sf. &zf.* 1. görüş+, görme+, 2. görüntüsel, hayalî, görülen. **visionally**: hayalен, hayalî olarak.

visionariness, *is.* 1. hayalperestlik, kuruntuluk, meraklılık, 2. görüntüselliğ, düşsellik, hayalîlik.

visionary, *sf. &is., g. -aries* 1. hayalperest (kimse). *She is a ~ girl.* 2. kuruntulu, meraklı (kimse), 3. düşsel, görüntüsель, 4. hayalî, muhayyilede yaşayan, tasavvur edilen, gerçek olmayan (şey). ~ evils. 5. ideal, sırf düşünce mahsülü. *A ~ scheme.* *e.a.- 1. impractical, impracticable, 4. unreal, imaginary, fancied, illusory, chimerical, 5. idealistic, speculative, romantic.* *k.a.- 1. practical.*

visionless, *sf.* 1. kör, âmâ, göremeyen.~ eyes. 2. sağıরüsüz, öngörüsüz, basiretsiz, ileriyi göremeyen. *A ~ leader.* *e.a.- 1. blind, sightless, uninspired.*

visit¹, *f.* 1. ziyaret etmek, yoklamak, uğramak. *While we're in Europe we ought to ~ Holland.* 2. misafir olmak, kısa bir süre kalmak. *My aunt usually visits us for 2 or 3 weeks in winter.* 3. resmî ziyarette bulunmak, özel bir maksatla gelmek. *Schools have to be visited from time to time by education officers.* 4. çekirmek, müsallat etmek, belâ kesilmek. *The plague visited London in 1665.* 5. ~ **on /upon** : (ceza, gazap vb.) vermek, yüklemek, çekirmek. **The court visited all costs on them** : Mahkeme bütün masrafları onlara yükledi. ~ **the sins of fathers upon the children** : babaların günahını çocuklarına çekirmek, (öç, intikam, vb.) almak. **He visited his anger on me** : Öfkesini benden aldı. 6. (doktor) hastayı muayeneye gitmek, 7. *esk.* huzura kavuşturmak. *The Lord hath visited His people.* 8. ~ **with** *k.d.* ahbablık etmek, ahbabça konuşmak. *e.a.- 4. assail, afflict, 5. inflict, 7. comfort.*

visit², *is.* 1. ziyaret. **pay a ~ to** : ziyaret etmek, 2. görüşmeye gitme, 3. misafirlik. **go on a ~ to** : misafir olmak, 4. vizite, doktorun hastaşa gitmesi, 5. resmî ziyaret, teftiş turnesi. **right of ~** : gemiyyi muayene ve yoklama hakkı, 6. *k.d.* sohbet. *e.a.- 3. sojourn, 6. chat.*

visitable, *sf.* 1. ziyaret edilebilir, 2. muayene/yoklamaya tâbi.

visitant, *sf. &is.* 1. ziyaretçi, ziyaret eden, 2. gaipten gelen. *a ghostly ~.* 3. göçmen, göçücü (kuş). *e.a.- 1. visitor.*

visitation, *is.* 1. ziyaret (etme), 2. denetleme/resmî kontrol ziyareti, 3. hasya ziyareti, 4. *b.h.* (a) Meryem ananın kuzeni Elizabeth'i ziyareti, (b) bu ziyareti anmak için 2 Temmuzda kılıselerde düzenlenen festival, 5. Allahtan gelen ceza/mükâfat, âfet, belâ. *a ~ of the plague.* 6. doğaüstü etki veya ruların görünmesi, 7. kuşların/hayvanların sürü hâlinde göçü.

visitational, *sf.* ziyaret+, yoklama+.

visitatorial, *sf.* 1. denetsel, denetlemeye/teftise/denetçiye ait, 2. denetleyici, denetlemeye yetkili.

visiting

visiting, *sf.* ziyaret+, ziyaret eden. ~ *hours in this hospital are 15.00 to 19.00.* ~ **card** *Brit.* kartvizit.

visiting fireman, *is. ABD- k.d.* 1. resmî ziyarette bulunan nüfuzlu şahsiyet, 2. zengin turist. **visiting nurse** : gezer hastabakıcı. **visiting professor** : ders veren ziyaretçi profesör.

visitor, *is.* ziyaretçi, misafir; müfettiş; turist. *e.a.- caller, guest, visitant.* **NOT: VISITOR**, bir kimseyi, şehri ziyaret edip bir süre kalan kimseye denir. **CALLER**, kısa bir müddet için uğrayan kimsedir: *The caller merely left her card.* **GUEST**, kendisine yemek, yatacak yer sağlanan misafire denir: *A welcome guest; a paying guest. A hotel guest. She will be our guest for a week.* **VISITANT** göçmen kuşlar veya doğaüstü varlıklar için kullanılır: *A warbler as a visitant.*

vis major, *huk.* önlenmez neden, mücbir sebep. *e.a.- force majeure.*

visor = **vizor**, *is&f.* 1. miğferin açılıp kapanan ön parçası, 2. kasket siperi, 3. (otomobilde) güneşlik, sürücünün gözünü güneşten koruyan açılıp kapanabilir siper, 4. siperlemek, siperle korumak.

vista, *is.* 1. (uzunlamasına/derinlemesine) görünüş, manzara. *The opening between the two rows of trees afforded a ~ of the lake. A shady ~ of the elms.* 2. (uzun bir zamanı kapsayan) düşünceler/hayaller dizisi. *Educatin should open up new vistas. After her husband's death she saw her life as an endless ~ of sadness and grief.* *e.a.- 1. view, prospect, 2. outlook.*

visual, *sf.* 1. görünen, görülen, görsel. ~ **aids** : görsel eğitim araçları. ~ **education** : görsel eğitim. ~ **media** : görsel araçlar. ~ **sense** : görsel duyu, 2. görüş+, görme+, görme duyusuna ait, ~ **acuity** : görme keskinliği. ~ **angle** : görüş açısı. ~ **field** : görüş alanı. ~ **defect** : görme özürü. ~ **memory** : görme belleği. ~ **nerve** : görme siniri, 3. optik. ~ **effects** : optik hile, 4. görülebilen, görülmesi mümkün olan, 5. zihinde canlanan/yerleşen. *A ~ impression captured in a line of verse.* 6. ~ **tape** : sözlendirme kılavuzu.

visualisation, *is. Brit. bk.: visualization.*

visualise, *f. -ised, -ising Brit. bk.: visualize.*

visualization, *is.* görüntüleme, göz önünde canlandırma, tasavvur, tahayyül.

visualize, *f. -ized, -izing* görüntülemek, göz önünde/zihinde canlandırmak, tasavvur/tahayyül etmek.

visually, *zf.* görerek.

visual purple, *is. biy.- kim. bk.: rhodopsin.*

visuals, *is.* görüntü öğeleri, film veya TV'de görüntüyü oluşturan elemanlar.

vita, *is., ç. vitae* *Lât. bk.: curriculum vitae.*

vitaceous, *sf. bot.* asmagillerden.

vital, *sf.* 1. dirimsel, dirimlik, hayatı. *If you're to avoid being discovered, it's ~ that you should hide at once.* 2. kuvvetli, enerjik, canlı, hayatı dolu. *Their leadre's ~ and cheerful manner filled his men with courage.* 3. hayatı dengesinde, hayatı için gerekli, hayatı devam ettirici. ~ **functions** : hayatı için gerekli işlevler. *Blood circulation, breathing and digestion are ~ functions. The heart is a ~ organ.* 4. esaslı, çok önemli, elzem, zaruri, hayatı önemi olan. ~ **decisions**. *A strong army is ~ to the defense of a nation. This point is ~ to my argument. Your support is ~ for the success of my plan.* 5. öldürücü, can alıcı, hayatı tehdit edici, ağır. *a ~ wound. a ~ blow to an industry.* *e.a.- 2. energetic, lively, forceful, dynamic, 4. essential, indispensable, critical, important, 5. deadly.* *k.a.- 4. unimportant.*

vital capacity, *is.* dirimsel siga: ciğerlerin bir solukta alabileceği hava hacmi.

vital force = **vital principle**, *is.* yaşama gücü/kuvveti/enerjisi.

vitalisation, *is. Brit. bk.: vitalization.*

vitalise, *f. -ised, -ising Brit. bk.: vitalize.*

vitalism, *is.* 1. *fel.* dirimselcilik: yaşam olaylarının nedensel mekanik yasalarla açıklanamayacağını, yaşam sürecinin kendine göre bir yasası bulunduğu savunun öğreti, 2. *biy.* yaşımcılık: yaşama faaliyetlerinin fizik ve kimya yasalarından farklı bir hayatı dayandığı öğretisi.

vitalist, *sf. & is.* dirimselci. **vitalistic**, *sf.* dirimsel, dirimselcilik+.

vitality, *is., ç. -ties* 1. canlılık, dirilik, hayatıyet, zindelik, cevvaliyet. *A person of great ~.* 2. yaşama, süreklilik, devamlılık, dayanma gücü. *The ~ of an institution.* 3. can, ruh, 4. gelişebilme, büyüyebilme. *His ~ was lessened by illness.*

vitalization, *is.* canlandırma, hayat/canlılık verme. *Brit.:* **vitalisation**.

vitalize, *f. -ized, -izing* canlandırmak, zindeleştirmek, hayat/canlılık/zindelik/kuvvet vermek. *Brit.:* **vitalise**.

vitally, *zf.* 1. hayatı olarak, esaslı şekilde, büyük önem verilerek, önemle, 2. son derece, fevkâlâde. *It was ~ important for him to pass his examination, as it would have a deciding effect on his future.*

vitals, *is., ç.* 1. dirimsel organlar, hayatı uzuvarlar: kalp, beyin, ciğer, mide vb, 2. bir şeyin en önemli parçaları.

vital statistics, *is.* 1. doğum ve ölüm istatistikleri, 2. (şaka olarak) kadının göğüs, bel ve kalça ölçüleri.

vitamin(e), *is.* vitamin.

vitaminic, *sf.* vitamin+, vitaminli.

vitaminization, *is.* vitaminleme, vitamin verme, vitaminle besleme.

vitaminize, *glf. -ized, -izing* vitaminlemek, vitamin vermek, vitaminle beslemek.

vitellin, *is.* vitelin, yumurta sarısındaki fosforlu protein.

vitelline, *sf.* 1. yumurta sarısı+, yumurta sarısı üreten, 2. sarı, yumurta sarısı renginde, 3. ~ **membrane** : (a) yumurta zarı, (b) omurgalıarda döllenmiş yumurtayı sararak başka spermatozoanın girmesini engelleyen zar.

vitellogenesis, *is.* yumurta sarısının teşekkülü.

vitellus, *is., ç.* -luses yumurtanın sarısı.

vitesse, *is. Fr.* hız, sür'at. **grande ~** : hızlı ekspres. **petite ~** : adf tren.

vitiable, *sf.* bozulabilir, iptal/ihlâl/ilga edilebilir, hükmü kaldırılabilir, ifsat edilebilir.

vitiate, *glf. -ated, -ating*. 1. bozmak, etkisizleştirmek, ihlâl etmek, 2. ifsat etmek, 3. iptal/ilga etmek, hükümsüz kılmak, hükümnü kaldırırmak. *Fraud vitiates a contract.* *e.a.-* 1. *spoil, mar*, 2. *debuse, corrupt, pervert*, 3. *invalidate*.

vitiation, *is.* bozma, ifsat/ihlâl/ilga/iptal etme, hükümnü kaldırma. **vitiator** : bozan ifsat/ihlâl/ilga/iptal eden.

viticultural, *sf.* bağcılık ait, bağcılık+.

viticulture, *is.* bağcılık, bağ yetiştirmeye.

viticulturer = **viticulturist**, *is.* bağçı.

vitiligo, *is. patol.* akderi: deride ak lekeler şeklinde görülen bir hastalık. **leucoderme, leukoderme, piebald skin d.d.**

vitreous, *sf.* 1. cam gibi, cama benzer, cam şeklinde, 2. cam+, cama ait, 3. camdan yapılmış, camlı, 4. ~ **body** = ~ **humor anat.** camsı cisim, gözün retina ile çevrili olan boşluğunu dolduran peltensi saydam ve renksiz sıvı, 5. ~ **electricity** : cam elektriği, pozitif elektrik, camı ipekle ovarak elda edilen elektrik.

vitreousity = **vitreousness**, *is.* camsılık, cama benzeme, cam gibi olma.

vitrescence, *is.* camlaşma, cam hâline gelme, cama dönüşme.

vitrescent, *sf.* 1. camlaşan, cam hâline gelen, 2. camlaşabilen, cam hâline gelebilen, 3. cama dönüşebilen, cam gibi olabilen.

vitri-, *ön ek* "cam" anlamı katar: *vitriform* gibi.

vitric, *sf.* 1. cam+, 2. camsı, cam gibi, cama benzer.

vitrifiability, *is.* camlaşabilme, cam hâline gelebilme.

vitrifiable, *sf.* camlaşabilir, cam hâline gelebilir.

vitrification = **vitrification**, *is.* 1. camlaşdırma, cama dönüşürme, sırla(n)ma, 2. camlaşmış/sırلانmış şey.

vitrified, *sf.* camlaşmış, cam hâline gelmiş, camlı, sırlı.

vitriform, *sf.* cam gibi, cam şeklinde.

vitrify, *f. -fied, -fying* camlaşdırmak, cam hâline getirmek/gelmek, cama dönüşürmek, sırlamak.

vitrine, *is.* vitrin.

vitriol, *is.&f.&sf. -oled, -oling (Brit.: -oled, -olling)* 1. *kim.* vitriyol: cam görünüşünde maden sülfatı. **blue ~** = **copper ~** : göz taşı, bakır sülfat. **green ~** : demir sülfat. **white ~** : çinko sülfat, 2. **oil of vitriol d.d.** sülfürük asit, zaç yağı, 3. yakıcı (şey), acı (tenkit), zehirli/igneleyici (söz/yazı), 4. üzerine zaç yağı dökmek. **vitriol-throwing** : intikam için birisinin yüzüne zaç yağı atma.

vitriolic, *sf.* 1. vitriyol+, vitriyole benzer, 2. zaç yağı, zaç yağı+, 3. acı, yakıcı, zehirli, igneleyici (söz vb.).

vitriolization

vitriolization, *is.* 1. sülfürük asitle yakma/muamele etme, 2. vitriyolleştirme, sülfatlaştırma, sülfat emdirme.

vitriolize, *glf. -ized, -izing* 1. sülfürük asitle yakmak/muamele etmek, 2. vitriyoléstirmek, sülfatlaştmak, sülfat emdirmek.

vitta, *is., ç.* **vittae** 1. *bot.* bazı meyvelerdeki ya g mahfazası, 2. *zool. bot.* renkli çizgi/serit, 3. saç filesi/kurdelesi.

vittate, *sf.* 1. ya g mahfazası olan, 2. (uzunlamasına) çizgili, şeritli.

vittles, *is. k.d.* yiyecek, erzak. *e.a.- victuals.*

vituline, *sf.* dana+, buza gı+, dana gibi, dana ya a benzer/ait.

vituperate, *glf. -ated, -ating* hakaret etmek, küfretmek, şiddetle azarlamak, sövüp söylemek. *e.a.- revile, vilify, berate, scold.*

vituperation, *is.* hakaret/küfür (etme), azar(lama), sövme. *e.a.- censure, vilification, defamation, aspersion, abuse. k.a.- praise, accolade.*

vituperative, *sf.* 1. hakaret m z, hakaret edici, azarlayıcı, küfür mahiyetinde, 2. küfürbaz, a z  bozuk.

vituperatively, *zf.* hakaretle hakaret edercesine, azarlayarak, küfrederek.

vituperator, *is.* hakaret/küfür eden, sövüp söyleyen kimse, küfürbaz.

vituperatory, *sf. bk.:* **vituperative.**

viva, *is. & ünl.* 1. Ya a! Varol! (diye ba g rm ), 2. *bk.:* **viva voce**.

vivace, *sf. It. - müz.* canlı, kıvrak.

vivacious, *sf.* 1. canlı, ne eli, sen, hayat dolu, 2. *esk.* hayatı d rt elle sarılmış, çok ya amış. *e.a.- 1. lively, animated, spirited, sprightly, gay, merry, 2. long-lived. k.a.- 1. languid, stolid, spiritless.*

vivaciously, *zf.* canlı/ne eli/ en bir şekilde.

vivaciousness, *is.* canlılık, ne e,  enlik, sakraklık.

vivacity, *is., ç. -ties bk.:* **vivaciousness.**

vivarium, *is., ç. -variums, -varia* hayvan/bitki parkı: hayvan ve bitkilerin doğal çevrelerine uygun koşullarla yetiştirildiği yer.

viva voce, *L t.* 1. sözl  (olarak), şifah , şifah , 2. **viva d.d.** ( ngiliz üniversitelerinde) sözl  sınav.

vivax, *is.* s t ma asala  .

vive, *ünl. Fr.* Ya as n! *Vive La Turquie!* Ya as n Türkiye!

viverrine, *sf. & is. zool.* misk kedisi gillerden, misk kedisi giller (*Viverridae*) sınıf na mensup küçük cins et l  hayvan.

vivers, *ç. is. Isk.* erzak, zahire, yiyecek. *e.a.- victuals.*

vive valeque, *L t.* esen kal, sa l c kla kal (mekt b n sonuna yaz r l ).

vivi-, * n ek* “canlı, ya ayan” anlam  katar. * r.:* *vivify, vivification.*

vivid, *sf.* 1. çok parlak, canlı, berrak. *a ~ flash of lightning. ~ red hair.* 2. canlı, hareketli, cevval, hayat dolu. *a ~ personality.* 3. yeni, taze. *a ~ street scene.* 4. kuvvetli, a  k, sarih, vazih. *a ~ impression.. a ~ memory.* 5. geni , keskin, ayrıntılı. *a ~ imagination. a ~ description.* *e.a.- 1. bright, brilliant, clear, intense, 2. lively, animated, spirited, vivacious, 4. discernible, sharp, apparent.* *k.a.- drab, dull, lifeless.*

vividly, *zf.* çok parlak/canlı/berrak/vazih/sarih bir şekilde.

vividness, *is.* parlaklık, canlılık, berraklık, cevvaliyet, vuzuh, sarahat.

vivification, *is.* canlandırma, hayat verme, canlılık katma, zindele t r me,  enl nd rm , n selend rm , g zelle t r me.

vivify, *glf. -fied, -fying* 1. canlandırma, hayat vermek, canlılık katmak, zindele t r mek. *rains that ~ the barren hills.* 2. n selend rm ,  enl nd rm , 3. g zelle t r mek, parlak/cazip h le getirmek. *e.a.- 1. animate, vitalize, 2. enliven, brighten, sharpen.*

vivipara, *ç. is.* doğurucu hayvanlar.

viviparity, *is. zool.* doğuruculuk.

viviparous, *sf. zool.* doğurucu, yumuradan de  l  doğurarak  ret n, 2. *bot.* tohumları bitki üzerinde  imlenen.

viviparously, *zf.* 1. doğurarak, doğurm  suretiyle, 2. tohumu bitki üzerinde  imlenerek.

vivisect, *glf.* aç mlamak, bilimsel ama clarla canlı hayvan v cudunu kesmek. **vivisection** : aç mlama. **vivisectional** : aç mlanan, aç mlama ile ilgili. **vivisectionally** : aç mlayarak, aç mlama suretiyle. **vivisectionist** : aç mlayan, aç mlayarak bilimsel araştırma yapma yanlı .

vixen, *is.* 1. dişi tilki, 2. cadaloz/şirret/huysuz kadın.

vixenish, *sf.* cadı gibi, cadaloz, şirret, huysuz.

vixenishly, *zf.* şirretlikle, cadalozlukla, huysuzlukla, huysuzca, şirret/cadaloz gibi.

vixenishness, *is.* şirretlik, cadalozluk,cadılık, huysuzluk.

viz. = **videlicet**.

vizard = **visard**, *is.* 1. maske, 2. *esk. bk.*: **visor**. *e.a.- 1. mask.*

vizcacha, *is. bk.:* **viscacha**.

vizier = **vizir**, *is. T.* vezir. **grand vizier** : sadrazam.

vizierial = **vizirial**, *sf.* vezire/vezirliğe ait.

vizierate = **vizirate** = **viziership** = **viziership**, *is.* vezirlik.

vizor, *is. & gl. f. bk.:* **visor**.

V-J Day, 15 Ağustos 1945, Japonya'nın müttefiklere teslim olduğu gün.

VL = Vulgar Latin.

VLF = **vlf** = very low frequency : çok alçak frekans.

V.M.D. = Doctor of Veterinary Medicine: Veteriner doktor.

v.n. = verb neuter: yansız eylem/fiil.

V neck, *is.* V (şeklinde) yaka.

vo. = verso.

V.O. = very old (viski ve konyak için kullanılan).

VOA = 1. Voice of America, 2. Volunteers of America.

voc. = vocative.

vocab. = vocabulary.

vocable, *is. & sf.* 1. söz, kelime, ad, terim, 2. (anlamına bakmaksızın sadece ses ve harflerden ibaret gibi düşünülen) kelime, 3. konuşulabilen, söylenebilen.

vocably, *zf.* konuşulabilircesine.

vocabulary, *is., cf. -laries* 1. (küçük/kısa) sözlük, lügatç, 2. kelime bilgisi, kelime hazinesi/dağarcığı, bir kişinin/grubun bildiği bütün kelimeler, 3. bir dildeki bütün kelimeler, 4. (sanatta, mimaride vb.) üslûp, tarz, stil, 5. ~ **entry** : sözlükte açıklanan kelime.

vocal, *sf. & is.* 1. ses+, sesli, insan sesine ait. ~ **group thy.** ses topluluğu. ~ **cordis anat.** ses kırışları, 2. sözlü, şifahî. *a ~ message.* ~ **criticism**. 3. söz, sesle ifade edilen/söylenen. ~

music : söz müziği, hanendelik, 4. çok konuşan, ağız kalabalık, palavracı, bol keseden atan, lâf ebesi. *A ~ advocate of reform. He becomes very ~ on this subject* : Bu konuda konuşmayı pek sever; bu konu açılınca bülbül kesilir. 5. *s.bl.* (a) ünlü, (b) sesli, 6. ses veren, konuşan. *Men are ~ beings.* 7. ses, ün. *e.a.- 4. vociferous, 5. (a) vocalic, (b) voiced.*

vocalic, *sf.* 1. ünlü, ses+ ~ *alternation*: ünlü almaşması. ~ **harmony** : ses uyumu, 2. ünlülerden oluşan.

vocalisation, *is. Brit. bk.:* **vocalization**.

vocalise, *f. -ised, -sisng Brit. bk.:* **vocalize**.

vocalism, *is. 1. s.bl.* (a) ün, ünlüyü nitelenen diren özellik, (b) bir dildeki ünlüler. 2. seslendirme, 3. ötme, şakıma, ırlama, terennüm.

vocalist, *is.* şarkıcı, ses sanatkârı, hanende. *e.a.- singer.*

vocalization, *is.* ünlüleş(tir)me, seslendirme.

vocalize, *f. -ized, -izing* 1. seslendirmek, 2. sesli kılmak, sesli hâle getirmek, 3. *s.bl.* (a) ünlüleş(tir)mek, (b) ünlü harfe dönüş(tür)mek, 4. (Arapça, İbranice gibi ünlü harfleri bulunmayan dillerde) noktalama ile ünlülerini belirtmek.

vocalizer, *is.* seslendiren, ünlüleştiriren.

vocally, *zf.* sesli olarak, seslerle, ünlülerle.

vocation, *is.* 1. iş, meslek, sanat, memuriyet, hizmet, 2. istidat, meslek aşkı, belirli bir mesleğe karşı duyulan ilgi/tutku, 3. Allahın bir kimse için takdir ettiği görev. *e.a.- 1. occupation, employment, business, profession, trade, calling.* **NOT:** **vocation** ve **avocation** ekseriya birbirine karıştırılır. **VOCATION** bir kimsenin daimî işi veya mesleğidir. **AVOCATION** ise boş zamanlarda zevk için yapılan işi ifade eder. *Bookkeeping is his vocation, and photography is his avocation.*

vocational, *sf.* 1. meslekî, meslek+, meslek ilgili. ~ **aptitude** : meslekî yetenek. *a ~ school* : meslek okulu, 2. meslek seçimi+. ~ **co-uncelor** : meslek seçimi danışmanı. ~ **guidance** : mesleğe yönetim, okullarda öğrencilere meslek seçiminde yardımcı olmak için yapılan sistemli test ve görüşmeler. ~ **education** : meslekî eğitim. ~ **slang** : ağız, özel dil.

vocationally

vocationally, zf. 1. meslek yönünden/başından, meslek için. ~ *valuable experience*. 2. mesleğe doğru, meslekî olarak. ~ *oriented curricula*.

vocative, sf.&is. 1. gr. ilgisel: Lâtinçe gibi bazı dillerde ismin hitap edilen kişiye ait olduğunu belirten hâl, 2. hitap+, belirleme+ (kelimesi).

vocatively, zf. gr. ilgisellikle, belirterek.

vociferance, is. bağırmaya, gürültü, şamata.

vociferant, sf.&is. çağırınan, bağırıp çağırınan, gürültücü, gürültü/şamata eden (kimse). e.a.- *noisy*.

vociferate, f. -ated, -ating bar bar bağırmak, bağırıp çağırırmak, gürültü/şamata/feryat etmek. e.a.- *shout, bawl*.

vociferation, is. bağırmaya, bağırıp çağrırmaya, gürültü, şamata, feryat. e.a.- *outcry, clamor*.

vociferous, sf. 1. bağırıp çağırınan, feryat eden, 2. gürültülü, şamatâlı. e.a.- *clamorous, noisy, blaring, strident, boisterous, obstreperous*.

vociferously, zf. bağırıp çağırarak, gürültü/şamata ile.

vociferousness, is. bağırıp çağrırmaya, gürültü(cültük), şamata(cılık), feryat.

vodka, is. votka.

voe, is. *Isk.* koy, küçük körfez. e.a.- *creek*.

vogie, sf. *Isk.* 1. şen, neşeli, 2. kibirli, mağrur, kendini beğenmiş, böbürlenmiş. e.a.- *1. merry, cheerful, 2. vain, conceited*.

vogue, is. 1. moda, günün modası. *Short skirts were in ~ many years ago.* 2.raigbet, ilgi, itibar. **in ~** :raigbette, itibarda, moda hâlinde. *The book had a great ~.* 3. **all the vogue** k.d. yeni moda,raigbette, 4. **come into ~** = become the ~ : moda olmak,raigbetetmek, 5. **go out of ~** : modası geçmek, 6. **vogue phrase** : moda deyim, herkesin çok kullandığı söz. e.a.- *1. fashion, mode, 2. popularity, acceptance*.

voice¹, is. 1. ses, seda. *the human ~. the ~ of the wind.* 2. **to loose one's ~** : sesini kaybetmek, sesi kısılmak. *She spoke in a low ~* : Alçak sesle konuştu. 3. **with one ~** : hep bir ağızdan, 2. konuşma yeteneği, 3. söz, sözcü, 4. ifade, anlatış. **give voice to** : ifade etmek, açıklamak, 5. oy, fikir, oy hakkı. *a ~ in local affairs.* 6. **have a ~ in** : söz hakkı olmak. *We have no ~*

in the matter. 6. arzu, dilek. *the ~ of the people.* 7. şarkıcı, muganni(ye). *a score for ~ and orchestra.* 8. müz. terennüm edilen parça, 9. s.bl. ün, 10. gr. (a) çatı, filin edilgen veya etken olma hâli. **active ~** : etken çatı. **passive ~** : edilgen çatı. (b) kip, sıyga, 11. **lift up one's voice** esk. konuşmak veya şarkı söylemek, 12. **raise one's voice** : (a) yüksek sesle konuşmak, (b) öfke ile/bağırarak konuşmak, bağırmak. *Don't raise your voice to me.* (c) onaylamamak, kabul etmemek. *As no one raised his voice against the plan, it was agreed on.* 13. esk. bk.: **rumor**.

voice², gl.f. **voiced, voicing** 1. söylemek, (sözle) ifade/beyan/ilân etmek. *They voiced their approval of the plan.* To ~ a complaint. 2. müz. akort etmek, 3. seslen(dir)mek, 4. s.bl. telâffuz etmek. e.a.- *1. utter, declare, proclaim, 4. pronounce*.

voice box, is. gırtlak, hançere. e.a.- *larynx*

voiced, sf. 1. (belirtilen nitelikte) sesli. **gruff-voiced** : boğuk sesli. **shrill-voiced** : cırılkı sesli, 2. (sözle) beyan/ifade edilen/edilmiş. *his voiced opinion.* 3. s.bl. titreşimli, ses tellerinin titreşimi ile telâffuz edilen. *"B, v and z" are voiced.*

voiceful, sf. sesli, sedâlı, yüksek ses çıkan, tannan. e.a.- *vocal, sounding, sonorous*.

voiceless, sf. 1. sessiz, sedâsız, ünsüz, 2. suskun, sessiz, konuşmayan, sükût eden, 3. çırıkin sesli, sesi müzikal olmayan, 4. söylemeyen, açıklanmayan. ~ *sympathy.* 5. oy/seçim hakkı olmayan, 6. s.bl. (a) titreşimsiz. *"P, f and s" are voiceless.* (b) sessiz telâffuz olunan. e.a.- *1. mute, dumb, 2. silent, 4. unspoken, unuttered, 6. (a) unvoiced, aphonic.* k.a.- *6. (a) voiced.*

voicelessly, sf. sessizce, 2. susarak, sükût ederek, 3. söylemnededen, açıklanmadan, 4. söz/oy hakkı olmaksızın, 5. titreşimsiz olarak.

voicelessness, is. 1. sessizlik, ünsüzlik, 2. suskunluk, sükût, 3. söylememe, açıklamama, 4. oy hakkından mahrum olma, 5. titreşimsizlik.

voiceprint, is. ses izge. e.a.- *sound spectrogram*.

voicer, is. 1. söyleyen, seslen(dir)en, ifade/beyan eden, 2. akortçu, akort eden.

voice vote, is. sesli oylama.

void¹, *sf.* 1. (yasa, belge, vb.) geçersiz, hükümsüz, yürürlükte olmayan, mülga. *A contract made by a person under legal age is ~.* 2. etkisiz, yararsız, faydasız, boş, beyhude. 3. *gen.* ~ of : ...-den yoksun/mahrum, ...-siz. a life ~ of meaning : anlamsız bir hayat. His words were ~ of sense : Sözleri manasızdı. 4. (içi) boş, 5. (makam, görev, vb.) açık, münhal. *e.a.-1. invalid, null, 2. useless, ineffectual, vain, 3. devoid, destitute, 4. empty, 5. vacant.*

void², *is.* 1. boşluk, vakum, 2. açıklık, 3. boş yer, 4. **counter d.d.** tipografi ara, boşluk.

void³, *glf.* 1. geçersiz/hükümsüz kılmak, iptal etmek. *to ~ a check.* 2. boşaltmak, çıkarmak. *to ~ excrement.* 3. *gen.* ~ of : tahliye etmek, boşalt(tır)mak. *to ~ a chamber of occupants.* 4. *esk. bk.:* vacate, 5. *esk. (a) bk.:* avoid, (b) *bk.:* dismiss, expel. *e.a.- 1. invalidate, nullify, 2. empty, discharge, evacuate, 3. clear, empty.*

voidable, *sf.* 1. iptal edilebilir, geçersiz hükümsüz kılınabilir, 2. *huk.* yürürlükten kaldırılabilir, gaçersiz/hükümsüz sayılabilir, 3. boşaltılabilir.

voidance, *is.* 1. iptal, geçersiz/hükümsüz kılma, 2. boşaltma, tahliye, 3. açıklık, boşluk, münhal. *e.a.- 3. vacancy.*

voided, *sf.* 1. boşal(tıl)mış, 2. geçersiz, hükümsüz, iptal edilmiş, hükmü kaldırılmış, 3. (armalarda) ortası boş/açık.

voider, *is.* 1. iptal eden, geçersiz/hükümsüz kılan, 2. boşaltan.

voidness, *is.* 1. geçersizlik, hükümsüzlük, 2. yararsızlık, faydasızlık, 3. boşluk, 4. anlamsızlık, manasızlık, hiçlik.

voilà, *Fr.- ünl.* 1. İşte! Bak! (başarı ve memnunluk ifade eder), 2. **Voilà tout!** Hepsi bu kadar! Vesselâm! *e.a.-1. There it is! Look! See! behold! 2. that is all!*

voile, *is.* vual, ince pamuklu/yünlü/reyon kumaş.

voir dire, *huk.* 1. tanığın kendi yetkisi çerçevesinde doğru söyleyeceğine dair ettiği yemin, 2. yeterliğini tespit için tanığın veya jüri üyesinin ilk sorgusu.

vol. = 1. *volcano*, 2. *volume*, 3. *volunteer*.

volant, *sf.* 1. uçan, uçabilen, 2. atık, çevik. *e.a.- 2. nimble.*

volante, *sf. & zf.* *müz.* It. hafif ve çevik/hızlı.

Volapük, *is.* (Almanya'da 1879'da icat olunan) milletler arası uydurma dil.

volar, *sf.* 1. avuç içi+, taban/ayak altı+, 2. uçucu, uçan, uçmaya elverişli/yarayan.

volatile, *sf.* 1. uçucu, çabuk buharlaşan. *gasoline is ~.* 2. tehlikeli, her an patlak verebilir. *a ~ political situation.* 3. kappak, değişebilir. *a ~ isposition.* 4. geçici, sürekli, muvakkat. ~ beauty. 5. dalgalanan, inip çıkan, kararsız, mütehavvıl. *a~ stock market.* 6. *esk.* uçabilen (kuş vb.). *e.a.- 1. evaporable, 2. explosive, 3. changeable, flighty, fickle, frivolous, mercury, 4. fleeting, transient.*

volatility, *is. bk.:* **volatility**.

volatile salt, *is.* 1. *bk.:* **ammonium carbonate**, 2. *bk.:* **sal volatile** (2).

volatilisation, *is. Brit. bk.:* **volatilization**.

volatilise, *f.* -ised, -ising *Brit. bk.:* **volatilize**.

volatility, *is.* 1. uçuculuk, çabuk buharlaşma, 2. tehlike, her an patlak verebilme, 3. sürekli, geçicilik, devamsızlık, 4. (fiyat vb.) dalgalama, kararsızlık, inip çıkma.

volatilization, *is.* uçuculuk, çabuk buharlaşma. *Brit. volatilisation*.

volatilize, *f. -ized, -izing* buharlaş(tır)mak, uç(ur)mak, buhar/uçucu gaz hâline dönüştürmek. *Brit.:* **volatilise**.

vol-au-vent, *is.* (Fransız usulü) talaş böreği.

volcanic = **vulcanian**, *sf.* 1. yanardağ/volkan gibi, 2. volkanik, püskürük, indifaî, yanardağdan çıkan. ~ mud. 3. volkan gibi, patlayan, 4. yanardağ+, yanardağların bulunduğu, yanardağlı. ~ island. 5. ~ ash: dışık, yanardağ külü. ~ bomb: yanardağ bombası, yanardağ patlamasında dışarıya fırlayan yuvarlak lâv parçası. ~ cone: yanardağ konisi. ~ earthquake: yanardağ depremi. ~ glass: yanardağ camı, volkanik cam, lâvların çabuk soğutmasından ileri gelen cam gibi volkanik kaya. ~ tuff: tüf.

volcanically, *zf.* volkanik olarak, indifa suretiyle.

volcanicity, *is.* yanardağlılık, yanardağlarla örtülü olma.

volcanism = **vulcanism**, *is. jeol.* yanardağ olayları, volkanik olaylar. **volcanist** : yanardağ bilgini, yanardağçı.

volcano

volcano, *is.*, *ç. -noes, -nos* yanardağ, volkan. ~ **of Hawaiian type** : kalkan biçimli yanardağ.

volcanologic(al), *sf.* yanardağ+, volkanik, volkanik olaylardan ileri gelen. ~ *processes that shape the planets*.

volcanologist, *is.* yanardağ bilgini.

volcanology, *is.* yanardağ bilimi.

vole, *is.* 1. *zool.* tarla faresi, kır sıçanı (*Microtus agrestis, M. pennsylvanicus*). **field** ~ : kır sıçanı. **short-tailed** ~ : tarla sıçanı. **water** ~ : su sıçanı, 2. (iskambilde) bütün kâğıtları kazanma(k). *e.a.- 1. field mouse, meadow mouse.*

volery, *is.*, *ç. -ries* büyük kuş kafesi, bu kafesteki kuşlar. *e.a.- aviary*.

volitant, *sf.* uçan, uçabilen.

volitation, *is.* uçma, uçuş, uçabilme. **votational** : uçuþ+.

volitency, *is.* irade kuvveti, istek, irade.

volitant, *sf.* istekli, gönüllü. *e.a.- willing, voluntary*.

volition, *is.* 1. arzu, istek, ihtiyar, seçme. **of his own** ~ : kendi isteği ile, kendiliğinden. *He offered to help us of his own ~.* 2. irade (kuvveti). *The use of drugs has weakened his ~.* 3. seçi, istemli/iradî karar. *e.a.- 1. discretion, choice, will, 2. will, 3. choice, decision.*

volitional = **volitionary**, *sf.* istemli, ihtiyarî, iradî, kendi arzusu ile, kendiliğinden.

volitive, *sf.* 1. arzuya/isteþe bağlı, ihtiyarî, 2. *gr.* istem, istek/arzu/izin/müsaade bildiren. *a ~ construction*.

volley¹, *is.*, *ç. -leys* 1. yayılım ateş, 2. (küfür, protesto, vb.) yağmur. *a ~ of protests.* 3. (tenis vb.) uçara, uçara aşırma, top yere deðmeden vuruþ, vole.

volley², *glf. -leyed, -leying* 1. yayılım ateş etmek, 2. (mermi, taþ, küfür vb.) yağmuruna tutmak, 3. (tenis vb.) uçara aşırma, topa yere deðmeden vurmak, vole vurmak.

volleyball, *is.* uçan top, voleybol.

volplane, *gsf. -planed, -planing* havada kaydirmak, motoru kapatıp uçağı plânör gibi uçurmak.

vols. = volumes.

volt, *is.* 1. *elekt.* volt, MKS birim sisteminde gerilim/e.m.k. birimi. 1 Omluk direncin uçlarına uygulanınca 1 Amper akım geçiren gerilim.

kis.: V, v. 2. atın bir merkez etrafında yan yan yürümesi, 3. (eskrimdeuruþtan sakınmak için) anî sıçrama.

voltage, *is. elekt.* gerilim, voltaj. ~ **divider** : gerilimbölen. ~ **drop** : gerilim düşüşü/düşmesi. ~ **doubler** : gerilim katlayıcı. ~ **regulator** : gerilim düzenleyici. **voltmeter** : gerilimölçer, voltmetre.

volta, *is.*, *ç. -te müz.* *It.* kez, defa, kere. **prima volta** : ilk kez. **seconda volta** : ikinci kez. **una volta** : bir kez.

voltaic, *sf. elekt.* volta+, kimyasal etkinin ürettiği elektrikle ilgili. ~ **battery** = **galvanic battery** : volta pili. ~ **cell** : volta gözesi. ~ **couple** : volta çifti. ~ **pile** = **galvanic pile** : galvani pili.

voltaism, *is.* elektrik akımının kimyasal etkilerini inceleyen bilim.

voltameter, *is. voltametre*: elektrolizle ayriþan madde miktarını kullanarak iletkenin gen elektrik yükünü ölçen düzen.

voltammeter, *is. elekt.* gerilim ve akım ölçen alet, voltmetre - ampermetre.

volt-ampere, *is. elekt.* voltamper, *kis.: VA, va.*

volte-face, *is.* geriye dönüş/dönme, politika değiştirme. *e.a.- about-face*.

volubility, *is.* cerbeze, dillilik, natika, konuşkanlık, düzgün /selis ve çabuk konuşabilme.

volatile, *sf.* 1. cerbezeli, dilli, natıkası kuvvetli, konuşkan, çenebaz, düzgün/selis ve çabuk konuşan, 2. yuvarlanan, 3. *bot.* sarılan. *e.a.- 1. fluent, talkative, loquacious, garrulous, 2. revolving, 3. twinning.* *k.a.-I. taciturn*.

volubly, *zf.* çenebazlıkla, konuşkanlıkla, natika kuvveti ile, düzgün/selis/belïg bir şekilde, belâgatle.

volume, *is.* 1. (kitap) cilt. *We own a library of 2000 ~s.* 2. bir cilt kitap, 3. bir cildi doldurmayla yeterli malzeme, 4. (eski papirüs, parşömen vb.) tomar, deste, 5. hacim, oylum. *the storeroom has a ~ of 40 m³.* 6. külliyetli miktar. *a ~ of mail.* 7. miktar. *the ~ of sale.* *The ~ of passenger travel on the railways is decreasing.* 8. (ses) gürültük, ses şiddeti. *To turn up the ~ on a radio.* *A voice that lacks ~.* 9. **speak volumes (for sth.)** : açıkça ve tam olarak anlatmak/birtmek, apaçık belli etmek, manidar olmak. *Her*

refusal to go to the concert with him speaks volumes for her feelings. **e.a.-2.** *book, 4. roll, scroll, 5. size, 7. amount, total, 8. loudness.*

volumed, *sf.* **1.** ... ciltlik. *A two ~ dictionary.* **2.** yığın, küme (hâlinde) (duman, vb.), **3.** oylumlu, hacimli.

volumeter, *is.* oylumölçer, hacim ölçen alet.

volumetric(al), *sf.* oylumsal, hacim+. ~ **analysis** : oylumsal çözümleme. ~ **flask** : ölçü toparı.

volumetrically, *zf.* oylum ölçümle, oylum ölçerek.

volumetry, *is.* oylum ölçme.

voluminous, *sf.* **1.** pek büyük, cesim, mazzam, hacimli. *A ~ cloak covered him from head to foot.* **2.** (yazı vb.) ciltler dolusu/dolduran. *A ~ litterature on the subject.* *A ~ report.* *a 3.* (yazar) üretken, verimli, çok kitap yayan, velüt.~ *author.* **4.** (konuşma, yazı vb.) çok uzun, ayrıntılı, mufassal, **5.** kat kat, çok katlı. ~ *petticoats.* **e.a.-1.** *copious, 3. productive, 4. prolix.*

voluminously, *zf.* ayrıntılı olarak, ciltler dolduracak şekilde, uzun uzun, mufassalan.

voluminosity = voluminousness, *is.* **1.** hacimlilik, büyülüklük, **2.** üretkenlik, verimlilik, **3.** ayrıntılılık, mufassallık.

voluntarily, *zf.* isteyerek, gönüllü olarak, gönü'l rızası ile.

voluntariness, *is.* gönüllülük, isteyerek/kendiliğinden yapma.

voluntarism, *is.* **1. fel.** istençilik, iradecilik: usa ve bilmeye değil de istence üstünlük taşımayan, ruhsal olayların ve bilgi sürecinin temelinde istenci去看 felsefe öğretisi, **2. bk.:** **voluntarism.**

voluntarist, *sf. & is.* istenççi.

voluntaristic, *sf.* istenççil.

voluntary¹, *sf.* **1.** istemli, isteyerek, ihtiyarî, gönü'l rızası ile yapılan, gönülden kopan. *a ~ contribution.* **2.** gönüllü, fahrî. *a ~ service.* ~ *workers built a road to the village.* **3. huk.** (a) iradî, iradeye bağlı, kendi isteği ile/zorlanmadan hareket eden/yapılan, (b) bile bile, kasıtlı. ~ *manslaughter.* **4. fizy.** iradî, isteyerek kontrol edilebilen. ~ *muscles.* **5. doğal**, içten gelen, kendiliğinden. ~ *laughter.* **6. irade sahibi**, hür, ser-

best. **e.a.-1.** *intentional, purposeful, intended, designed, considered, volitional, 3. (b) deliberate.* **5.** *spontaneous, natural, unforced.* **k.a.-1,2.** *compulsory, compelled, forced, 3. (b) unintentional, instinctive, involuntary.*

voluntary², *is.* **ç. -ties** **1.** gönüllü yapılan iş, **2.** kilisede ayinden önce/sonra çalınan org solosu, **3.** istek üzerine çalınan müzik parçası, **4. esk. bk.:** **volunteer.**

voluntaryism = voluntarism, *is.* din ve eğitim kurumlarının gönüllü yardımcılarla desteklenmesi ilkesi; gönüllü iş ve para ile yönetilen sistem. **voluntaryist** : bu ilke yanlısı.

volunteer¹, *is.* **1.** gönüllü, **2.** kendi isteği ile bir görevde giren kimse, **3. ABD** gönüllü asker, **4. huk.** kendisine karşılıksız olarak mal ve rilen kimse, **5.** ekilmeden/kendiliğinden biten bitki, **6. b.h.** Tennessee'li (Tennessee eyaletinin takma adı **Volunteer State**'dır).

volunteer², *sf.* **1.** gönüllü+, gönüllülerden oluşan, **2.** ekilmeden/kendiliğinden biten.

volunteer³, *f.* **1.** gönüllü olmak, gönüllü olarak bir işi yapmak, **2. ABD** gönüllü asker olmak, **3.** sorulmadan/kendiliğinden söylemek/bildirmek. ~ **information** : kendiliğinden bilgi vermek.

voluptuary, *sf. & is., ç. -aries* şehvet/zevk düşkünlüğü (kimse).

voluptuous, *sf.* **1.** şehvete düşkünlük, zevk ve şehvet düşkünlüğü, zevki/sefahati seven. *a ~ life.* **2.** kösnü'l, şehvanî, şehevî, şehvetli. ~ *pleasure.* **3.** çekici, cazip, şehvet uyandıran. ~ *beauty.* **4.** duysal, hissî.

voluptuously, *zf.* şehvetle, şehvetli bir şekilde.

voluptuousity = voluptuousness, *is.* şehvete düşkünlük, kösnü'lük, şehvetperestlik, şehvetlilik.

volute, *is.* **1.** kıvrım, spiral, helezon (şeklinde cisim), **2. mim.** kıvrık/helezonî sütun başlığı, **3.** helezonî merdiven trabzan başlığı, **4. zool.** (a) sarmal salyangoz (*Volutidae*) : Sıcak denizlerde yaşayan kıvrık kabuğu çok süslü bir deniz salyangozu, (b) kıvrım, salyangoz kabuğu'nun bir kıvrımı.

volute(d), *sf.* kıvrık, helezonî, kıvrımlı. **volute pump** : kıvrık tulumba. **volute spring** : kıvrımlı yay, zemberek.

volution

volution, is. 1. kıvrım, kıvrıklık, 2. salyangoz kabuğu kıvrımı, 3. kıvrılma, dönme, büklümme, sarılma, yuvarlanma, 4. helezonî hareket, yuvarlanma/dönme hareketi.

volutoid, sf.&is. kıvrımlı (karından ayaklı hayvan), salyangozumsu, salyangoz biçiminde.

volva, is. bot. mantar zarı, olgunlaşmanmış mantarları kaplayan kılıf.

volvate, sf. bot. zarlı, kılıflı.

volvox, is. zool. volvoks : suda küresel topluluklar hâlinde yaşayan kamçılmış bir gözeli.

volvulus, is., ç. -luses patol. bağırsak düğümlemesi.

vomer, is. anat. saban kemiği, omurgalılarda burun boşluğu bölmesindeki en iri kemik.

vomerine, sf. saban kemiğine ait.

vomica, is., ç. -cae patol. 1. irin toplama: bir organda, özellikle akciğerde irin toplanması, 2. irin toplanan boşluk, 3. irin tükürme.

vomit, f.&is. 1. kusma(k), istifra etme(k), 2. püskür(t)me(k), fışkır(t)ma(k). *The volcano vomited flames and molten rock.* 3. kusmuk, kusunu, 4. kusturucu ilâç. e.a.- 4. emetic.

vomiter, is. 1. kusan, istifra eden, 2. püskürten, fışkırtan.

vomitive, sf.&is. kusturucu (ilâç).

vomito, is. patol. 1. sarı humma, 2. kara kusmuk (sarı hummali hastalar çıkarır).

vomitorium, is., ç. -toria bk.: **vomitory** (4).

vomitory, sf.&is., ç. -ries 1. kusturucu (ilâç), 2. kusma+, 3. püskürten/fışkırtan ağız/aklılık, 4. **vomitorium** d.d. (eski Roma'da) anfiteatr giriş /çıkış koridoru.

vomitous, sf. bk.: **vomitive**.

vomitition, is. typ 1. öğürtü, öğürme, 2. örürerek çıkarılan az miktarda kusunu. e.a.- retching.

vomitus, is., ç. -tuses typ 1. kusma, 2. kusmuk, kusunu.

von, e. Alm. Almanya ve Avusturya'da isimlere eklenen menşe ve asalet unvanı: *Paul von Hindenburg* gibi.

voodoo¹, sf.&is., ç. -doos 1. (Batı Afrika'dan Amerika'ya gelen zencilere özgü) büyü, afsun, sihirbazlık, 2. (zenci) büyücü, afsuncu, sihirbaz, 3. büyümalzemesi, 4. büyülü törəni, 5. büyülü, afsunculuk, sihirbazlık, üfürükçülük. **voudou** s.d.y. e.a.- 1. *magic, hex, jinx, 2. sorcerer, 3. charm, 5. sorcery*.

voodoo², gl.f. -dooed, -dooing. büyülemek, afsunlamak, büyü/afsun/sihir yapmak, büyülü/büyülü/sihirbazlık yapmak. e.a.- *hex, bewitch*.

voodooism, is. 1. (zenci) büyülü ayını, 2. büyülü, sihirbazlık, afsunculuk, üfürükçülük. **voodooist** : büyücü, sihirbaz. **voodooistic** : sihirbazca, büyücüye/büyüye özgü.

-vora, son ek -vore ve -a son eklerinin birleşik şekli. Hayvanları sınıflandırmada kullanılır : *Carnivora* gibi.

voracious, sf. 1. obur, doymaz, doymak bilmez, 2. tamahkâr, haris, aç gözlü, gözü doymaz, 3. çok hevesli, arzulu. ~ readers. e.a.- 1. *ravenous, 2. greedy, rapacious, 3. eager, insatiable*.

voraciously, zf. 1. oburca, doymak bilmezcesine, 2. tamahkârlıkla, hırsla, aç gözlülükle, 3. hevesle, arzu ile.

voracity, is. 1. oburluk, doymazlık, 2. tamahkârlık, hırs, aç gözlülük, 3. büyük heves/arzu.

-vore, son ek -çil, -obur, yiyci, -yiyenamları katar. ör.: *carnivore* : etçil, etobur. bk.: -vora, -vorous.

vorlage, is. (kayakta) öne eğilme.

-vorous, son ek -vore ve -ous son eklerinin bileşimi. -vora ve -vore ile son bulan isimlerden sıfat yapar: ör.: *carnivorous*.

vortex, is., ç. -texes, -tices 1.burgaç, girdap, 2. kasırga, 3. önüne geçirilmez durum, girdaba kapılmış gibi önlənemeyen/kontrol edilemeyen olay, felâket, âfet. *The two nations were unwillingly drawn into the ~ of war.* 4. Descartes felsefesinde sonradan evreni oluşturanburgaçlı kozmik kütle. e.a.- 1. *whirlpool, 2. tornado, whirlwind*.

vortical, sf. 1. burgaçlı, girdaph, burgaç/girdap gibi, 2. burgaca/girdaba kapılmış sürüklənen, önüne geçirilmez, önlənemez. **vortically** : girdaplara sürüklənircesine, önlənemeyəcək şekilde.

vorticella, is. zool. çan hayatı.

vortices, ç. is. bk.: **vortex**.

vorticose, sf. bk.: **vortical** (1).

vorticinous, sf. bk.: **vortical** (1).

votable = **voteable**, sf. oylanabilir, oya konulabilir.

votress, is. kendini bir ülkiye adamış kadın.

votary, *sf.&is., ç. -ries* kendini bir ülkiye/dine vb. adamış kimse (keşiş, rahibe, vb.) **votarist** *d.d.*

vote¹, *is.* 1. oy, rey. *The person receiving the most votes is elected. I shall give my ~ to Mr. X.* 2. oy pusulası. *Members were asked to place their votes in the box. More than a million votes were cast.* 3. oy(lama)/seçim hakkı. *Not everybody has a ~. To give women the ~.* 4. oylama sonucu. *Was the ~ for or against the resolution?* 5. oylarla belirtilen fikir/karar. *The women's ~ will certainly be in favor of spending more on schools. the labor ~. the ~ of the people.* 6. oy toplamı, 7. **cast/record one's ~** *k.d.* oy vermek, oyunu kullanmak, 8. **put sth. to the ~** : bir şeyi oya koymak, oya başvurmak.

vote², *f. voted, voting* 1. oylamak, oy/rey vermek. ~ **for** : oyunu ...-e vermek, seçmek. *He voted for the Democrats.* ~ **against** : seçmemek, aleyhte oy vermek, 2. lehinde oy vermek, oy vererek seçmek, oyu ile desteklemek, 3. oy birliği/çoğunluğu ile kararlaştırmak, kabul/ilân etmek. *Parliament has voted the town a large sum of money for a new road. They voted the trip a success.* 4. *k.d.* önermek, teklif etmek, teklifinde bulunmak, fikir beyan etmek. *I ~ that we go.* 5. ~ **down/off/out** : (aleyhte oy vererek) yenilgiye uğratmak, düşürmek. *The government are afraid they will be voted out of office at the next election.* 6. ~ **in** : seçmek, (lehinde oy vererek) kazandırmak. *People have just voted in a new government.* *e.a.-* 4. **suggest**, 5. **defeat**, 6. **elect**.

voteable, *sf. bk.:* **votable**.

vote getter, *is.* oy alıcı, oy toplayıcı: çok oy alan aday veya seçim sloganı. **vote getting** : (çok) oy toplama/alma.

voteless, *sf.* 1. oysuz, oylamadan, 2. oy kullanamaz.

voter, *is.* 1. seçmen, 2. oy veren, oy verme hakkı olan.

voting machine, *is.* oylama makinesi, oyları kaydeden makine.

votive, *sf.* 1. adanan, adanmış, adak olarak verilen. *a ~ offering.* 2. adak+, nezir+. **votively** : adak olarak. **votiveness** : adaklık. **votive Mass** : adak ayını.

vouch, *f.* 1. ~ **for** : doğrulamak, teyit etmek, desteklemek. *His record in office vouches for his integrity. I can ~ for the truth of the story.*

2. ~ **for** : kefil olmak, teminat vermek. *to ~ s.o. in a business transaction.* 3. şahadet etmek, tasdik etmek, 4. *esk.* tapu veya kefaletin doğruluğuna tanıklık ettirmek için mahkemeye celp etmek. *e.a.-* 1. *confirm, substantiate*, 2. *warrant, attest to*.

vouchee, *is.* tapu veya kefaletin doğruluğunu belirten tanık.

voucher, *is.* 1. kefil, 2. yolluk bildirisi, harçrahang beyannamesi, 3. senet, tanıt, belgit, vesika, belge, 4. **voucher system** : (a) muhasebecilikte: bildiri sistemi, masrafların bildirilerle kontrolü, (b) **voucher plan** *d.d.* harçlık sistemi, okul çağındağı çocuğa harçlık verme usulü.

vouchsafe, *f. -safed, -safing* 1. ihsan/teberru etmek, bağışlamak, lütuf olarak vermek. *For all the mercies vouchsafed us, we are truly grateful to God.* 2. lütfetmek, lütfen izin vermek. *They vouchsafed his return to his own country.* 3. tenezzül etmek, lütuf ve inayette bulunmak. *The proud man vouchsafed no reply when we spoke to him.* 4. **be vouchsafed** : nasip olmak. *e.a.-* 1. *bestow, confer, accord*, 2. *allow, permit*, 3. *condescend, deign*.

vouchsafement, *is.* lütuf, ihsan, bağış, teberru, tenezzül, inayet.

voussoir, *is. mim.* kemer taşı, kemerî meydana getiren kama şeklindeki taşlardan her biri.

vow¹, *is.* 1. ant, yemin, ahit, 2. adak, nezir, 3. **marriage vows** : evlilik sözü, 4. **take/make ~** : ant içmek, yemin etmek. *All men took/made a ~ to their leader.* 5. **take vows** : rahibe olmak, 6. **under a ~** : yeminli. *e.a.-* 1. *oath, pledge, promise*.

vow², *f.* 1. ant içmek, yemin etmek, ahdetmek. *They vowed revenge. He vowed to kill his wife's lover.* 2. adamak, vakfetmek. *Priests ~ their lives to the service of the church.* 3. söz vermek, vadetmek, temin etmek. *He vowed that he would take the matter to the court.* 4. ~ **not to** : tövbe etmek.

vowel, *sf.&is.* 1. *s.bl.* ünlü, 2. sesli harf, 3. ~ **harmony** : ses uyumu, 4. ~ **point** : (Arapça/İbranice) hareke, nokta, seslendirme işaretî, 5. **close ~** : dar sesli.

vowelization

vowelization, *is.* (Arapça/İbranice) harekeleme, noktalama.

vowelize, *gl.f. -ized, -izing* harekelemek, noktalama.

vowelless, *sf.* antsız, yeminsiz, ahitsiz.

vox, *is., ç.* *voices* ses. *e.a.-* voice, sound.

vox angelica, *is.* 1. lâhûfî ses, 2. (orgda) yumuşak ses kontrolu. **vow humana** : (orgda) insan sesi kontrolu.

vox populi, *is.* kamuoyu, halkın sesi. *e.a.-* popular opinion.

voyage, *is&f. -aged, -aging* 1. yolculuk, seyahat (etmek). *The ~ from England to India used to take 6 months. When I retire, I am going on/shall make/shall take a long sea ~.* 2. uzun ve maceralı yolculuk (özellikle deniz/hava yolculuğu), 3. **voyages** : seyahatname. *The voyages of Evliya Çelebi makes an interesting reading. e.a.- trip, travel, journey.*

voyageable, *sf. bk.:* navigable.

voyager, *is.* yolcu, seyyah.

voyageur, *is., ç.* -geurs (Kanada) kürk ticareti için nehirde nakliyat yapan kimse, kürk tüccarı.

voyeur, *is., ç.* -yeurs dikkizci, röntgenci: başkalarının cinsel ilişkilerini gizlice gözetlemekten cinsel zevk alan kimse. **voyeurism** : dikkizcilik, röntgencilik. **voyeuristic** : dikkizcilik+. **voyeuristically** : dikkizcilikle, röntgencilikle.

V.P. = V. Pres. = Vice President.

V-particle, *is. fiz. bk.:* hyperon.

vraisemblance, *is.* Fr. gerçeğe/doğruya benzerlik. *e.a.- verisimilitude.*

VTO *hv.* = vertical takeoff.

VTOL : düşey kalkıp inebilen hava aracı.

V-type engine *oto.* V-silindirli motor.

VU/vu = volume unit.

vug/vugg/vugh, *is. min.* kaya oyuğu.

Vulcan, *is.* Vulkan, Romahların ateş tanrısı. ~ **powder** : kayaları parçalamak için kullanılan bir tür dinamit.

Vulcanian, *sf.* 1. Ateş Tanrı Vulkan'a ait, 2. yanardağ.

vulcanisation, *is. Brit. bk.:* vulcanization.

vulcanise, *f. -ised, -ising* *Brit. bk.:* vulcanize.

vulcaniser, *is. Brit. bk.:* vulcanizer.

vulcanism = vulcanist, *is. jeol. bk.:* **vulcanism/vulcanist**.

vulcanite, *is.* ebonit. *e.a.-* ebonite.

vulcanization, *is.* (kauçuğu) kükürtleme, kükürtle sertleştirme, vulkanize etme. *Brit.:* **vulcanisation**.

vulcanize, *f. -ized, -izing* (kauçuğu) kükürtleme, kükürtle sertleştirmek, vulkanize etmek. *Brit.:* **vulcanise**.

vulcanizer, *is.* kükürtleyen, kükürtle sertleştiren.

vulcanological/vulcanologist/vulcanology *bk.:* **volcanological/volcanologist/volcanology**.

Vulg. = Vulgate.

vulg. = 1. vulgar, 2. vulgarly.

vulgar¹, *sf.* 1. kaba, terbiyesiz, çirkin, iğrenç, galiz. *She is a very ~ woman, to shout like that at the top of her voice.* 2. ayıp, müstehcen, edep dışı, 3. adî, bayağı, zevksiz, aşağılık, pespaye. *The house was full of costly, but very ~ furniture.* **the ~ herd** : ayak takımı, avam, halk sürüsü, 4. genel, umumî, umuma mahsus. ~ *opinion.* 5. halk+, halka mahsus, amiyane. **the ~ tongue** : halk dili, amiyane dil. **the ~ masses** : halk kütlesi. ~ **superstitions** : halka mahsus bâtil inanışlar. **a ~ translation** : halk dili ile çeviri. *e.a.-1. crude, coarse, boorish, inelegant, low, common, 2. indecent, obscene, lewd, 4. popular, common, 5. colloquial, vernacular.* **k.a.-** elegant, refined, polite, mannerly.

vulgar², *is.* 1. *esk.* halk, ahali, toplum, 2. *esk.* halk dili, konuşulan dil.

vulgarian, *is.* kaba/terbiyesiz/görgüsüz kimse, hödürük.

vulgarisation, *is. Brit. bk.:* **vulgarization**.

vulgarise, *f. -ised, -ising* *Brit. bk.:* **vulgarize**.

vulgariser, *is. Brit. bk.:* **vulgarizer**.

vulgarism, *is.* 1. kabalik, terbiyesizlik, adılık, bayağılık, pespayelik, 2. halk dili, halk deyimi, argo.

vulgarity, *is., ç.* -ties (2 için) 1. kabalik, terbiyesizlik, adılık, görgüsüzlik, bayağılık, pespayelik, 2. kaba/terbiyesiz davranış/hareket.

vulgarization, *is.* 1. kabalaştırma, adılaştırma, bayağılaştırma, 2. genelleştirme, halk seviyesine indirme, halkın anlayacağı şekle sokma. *Brit.:* **vulgarisation**.

vulgarize, *f. -ized, -izing* 1. kabalaştırmak, adifleştirmek, bayağılaştırmak, 2. genelleştirmek, halkın seviyesine indirmek, halkın anlayacağı şekle sokmak. *Brit.:* **vulgarise**.

vulgarizer, *is.* 1. kabalaştıran, adifleştiren, bayağılaştıran, 2. genelleştiren, halkın seviyesine indiren, halkın anlayacağı şekle sokan. *Brit.:* **vulgariser**.

vulgarly, *zf.* 1. kabaca, terbiyesizce, adice, bayağıca, 2. ayıp/müstehçen bir şekilde, 3. halkın anlayacağı şekilde.

vulgarness, *is. bk.:* **vulgarity**.

vulgate, *sf.&is.* 1. *b.h.* Kutsal Kitap'ın Lâtinçe çevirisi (IV. yüzyıl), 2. herkesçe kabul edilen (metin, çeviri, vb.), 3. amiyane (nutuk/demeç/konuşma).

vulnerability, *is.* 1. kolayca yaralanabilme/incipme/zedelenme, 2. savuncasızlık, tehlikeye/hücumu maruz bulunma.

vulnerable, *sf.* 1. kolayca yaralanabilir, incinebilir, zedelenebilir. *Elderly people, living alone, are especially ~.* 2. (eleştirmeye, tehlikeye vb.) açık, maruz. *Lack of employment outside the home make women more ~ to depression.* 3. savuncasız, savunmasız, saldırıyla/hücumu maruz, tehlikede. *a particularly ~ outpost.* 4. (briçte) üçlü oyunun birini kazanan.

vulnerableness, *is. bk.:* **vulnerability**.

vulnerably, *zf.* kolayca yaralanabilecek/incinebilecek/zedelenebilecek şekilde, savuncasızlıkla, tehlikeye maruz kalarak.

vulnerary, *sf.&is., ç. -aries* sağaltımsal/sağaltan/yarayı iyileştiren (ilâç).

vulpecular, *sf. bk.:* **vulpine** (1).

vulpine, *sf.* 1. tilki+, tilki gibi, tilkiye ait, 2. tilki gibi, kurnaz, 3. ~ **possum** *zool.* tilki kuskusu : kalın firça biçiminde kuyruklu, uzun bacaklı keseli hayvan. Uzunluğu 60 cm, kuyruğu 45 cm. *e.a.- 2. sly, crafty.*

vulture, *is.* 1. *zool.* akbaba (*Accipitridae*), 2. akbaba kralı (*Chatartes papa*), 3. **bearded ~** : sakallı akbaba, kuzu kartalı (*Gypaetus barbatus*), 4. **black ~** : rahip akbaba (*Aegypius monachus*), 5. **Egyptian ~** : leş/Mısır akbabası, 6. **griffon ~** : kızıl akbaba (*Gyps fulvus*).

vulturine = **vulturous**, *sf.* 1. akbaba gibi, akbabamsı, 2. akbabaya benzer, akbaba gibi, yırtıcı, insafsız. *a ~ critic.*

vulva, *is., ç. -vae, -vas anat.* ferç, kadın cinsel organının dış kısmı, vulva, *kaba* am. **pubendum** *d.d.*

vulval = **vulvar**, *sf.* ferce ait.

vulvate = **vulviform**, *sf.* ferç şeklinde.

vv. = 1. verses, 2. müz. violins.

v.v. = vice versa.

vying, *sf.* 1. çatışan, rekabet eden, 2. *bk.:*

vie (*sf.f.*) *e.a.- 1. competing, contending.*

*****

***

*

W

W, w, is., ç. **W's/Ws/w's/ws,** İngiliz alfabetinin yirmi üçüncü harfi.

W, 1. elekt. Watt, **2. kim.** Wolfram/tungsten.

W, kis. **1.** Wales, **2.** Washington, **3.** Wednesday, **4.** Welsh, **5.** West(ern), **6.** Work.

w, kis. **1. elekt.** watt(s), **2. week(s), 3. west (ern), 4. wide, 5. width, 6. wife, 7. with, 8. word, 9. fiz.** work, **10. wrong.**

w/ = with.

WA, kis. Washington (eyaleti).

WAAC = W.A.A.C. kis.- Brit. Women's Army Auxiliary Corps.

Waaf = WAAF = W.A.A.F., kis.- Brit. Women's Auxiliary Air Force.

WAAS = W.A.A.S., kis.-Brit. Women's Auxiliary Army Service.

wabble, f. -bled, -bling bk.: wobble.

wabbler, is. bk.: wobbler.

wabbliness, is. bk.: wobbliness.

wabblingly, zf. bk.: wobblingly.

wabbly, zf. bk.: wobbly.

WAC = W.A.C., is. ABD Kadınlar Orduunda (WAAC'de) çalışan kadın.

wacke, is. yumuşak bazalt kaya.

wackily, zf. **1.** delice, çılgınca, **2.** mantıksızca, saçmalayarak.

wackiness, is. **1.** delilik, çılgınlık, **2.** mantıksızlık, saçmalık, zırvalık.

wacky, sf. wackier, wackiest argo **1.** deli, çılgın, kaçık, **2.** mantıksız, saçma, zırva. **whacky** s.d.y. **e.a.-1.** crazy, eccentric, **2.** irrational, erratic, screwy.

wad¹, is. **1.** topak, tomar, tutam. *a ~ of hair. a ~ of gum.* **2.** (yün, pamuk, vb,) parça, yumak, tıkaç, tampon. *He plugged his ears with ~s of cotton to keep out the noise.* **3.** (kâğıt, banknot, vb.) deste, tomar. *He stuck a ~ of paper into the crack to keep the window from rattling.* **4.** tıfeğ sikisi, **5. argo** küme, deste, yığın

(para). *He took a ~ out of his pocket.* **6. Brit.-k.d.** (ot, saman, vb.) yığın, küme, **7. argo** servet, zenginlik, külliyyetli para. *He made his ~ in real estate.* **8. bet one's ~** : bütün servetini bahse yatırmak, **9. shoot one's ~** : servetini har vurup harman savurmak, **10. manganez** oksit cevheri. **11. İsk. bk.: pledge, wager.**

wad², glf. -dadded, wadding **1.** kümelemek, tomar yapmak, destelemek. *He wadded up the paper and threw it into the waste basket.* **2. ~ up** : sıkıca bohçalamak, sarmak, **3.** tampon koymak, tamponla yerinde tutmak, **4.** tıkaç koymak, (tüfek) sıkılamak/sıkıştırmak. *to ~ a gun. to ~ a charge in a gun.* **5. İsk. bk.: would,** **6. İsk. bk.: wed.**

wadding, is. **1.** tıkaç, tampon, (tüfek) sıkı, **2.** vatka, **3.** dolgu maddesi (yün, pamuk, kitik, vb.).

waddle¹, gs.f. -dled, -dling. badi badi yürümek, yalpalamak, paytak paytak yürümek.

waddle², is. badi badi/paytak paytak yürümeye/yürüyüş, yalpalama.

waddler, is. badi badi/paytak paytak yürüyen, yalpalayan.

waddlingly, zf. badi badi, paytak paytak, yalpalayarak.

waddly, sf. paytak, yalpalayan.

waddy, is., ç. -dies Avust. Avustralya yerlilerinin savaş sopası.

wade, f. waded, wading **1.** (su/kar/çamur/kum içinde) yürümek, bata çika ilerlemek, **2.** (çocuk, vb.) sığ suda cynamak, **3. gen.** ~ **through** k.d. güçlükle ilerlemek, güç belâ bitirmek. *To ~ through a dull book.* **4.** (sığ sudan) yürüyerek geçmek. *to ~ a stream.* **5. ~ in / into** k.d. hızla atılmak/saldırmak, büyük enerji ve azimle başlamak. *He waded right in and got the job done in one hour.* **e.a.-4. ford.**

wader, is. **1.** kar/su/çamur içinde yürüyen kimse, **2.** su kuşu: uzun bacaklı, suda yürüyen

wadi

herhangi kuş (balıkçı, vb.), 3. **waders** : balıkçı çizmesi: su içinde giyilen, kalçaya kadar uzanan çizme.

wadi = wady, *is.*, *ç.* -**dis** 1. (Arabistan, Suriye, K Afrika'da) sel yatağı, kuru dere, 2. vadi. *e.a.-2. walley.*

wading bird, *is. zool.* yağmur kuşu, suda gezen uzun bacaklı kuş. **wading-birds**: yağmur kuşugiller (*Charadriidae*).

wadmaal = wadmal = wadmel = wadmol = wadmoll, *is.* şayak, kalın yünlü kumaş.

wadna, *İsk.* = **would not.**

wadset¹, *is.* (İskoç yasalarında) rehin bırakılan arazi / mülk.

wadset², *gl.f.* -**setted**, -**setting** *İsk.* terhin/ ipotek etmek, rehin bırakmak. *e.a.- mortgage.*

wadsetter, *is.* *İsk.* rehin / ipotek alan.

wady, *is.*, *ç.* -**dies bk.: wadi.**

we, *is.* *İsk. bk.: woe.*

waeful = woefu, *sf.* *İsk. bk.: woeful, sad.*

waesuck(s), *İsk. ünl.* Eyvah! Heyhat! *e.a.- alas.*

WAF / W.A.F. = Women in the Air Force.

w.a.f. = with all faults.

wafer¹, *is.* 1. çok ince bisküvi. *An ice cream* ~ 2. yufka, 3. ince yassi şekerleme, 4. eskinden mektupları mühürlemekte/kâğıtları birbirine yapıştırma kullanılan yapışkan etiket, 5. *tip* (a) kapsül: içine toz ilaç konulup yutulan ince yuvarlak hamur, (b) *bk.: suppository*, 6. (Katoliklerin Aşâî Rabbanî ayinindeki) mayasız ince ekmek, 7. rondelâ, pul, 8. *elekt.* tüm devre levhası: elektronik tüm devreleri taşıyan ince silis yum levha.

wafer², *gl.f.* etiketle yapıştmak/mühürlemek.

waferlike/wafery/wafer-thin, *sf.* incecik, yufka gibi, pek ince.

waff¹, *is.* *İsk.* 1. esinti, rüzgârin üflemesi, nefha, 2. rahatsızlık, hastalık, 3. çalkap görme, kısa süre görüş/görme, 4. hayalet, 5. avare, derbeder, serseri. *e.a.-1. gust, puff. 2. ailment, 3. glimpse, sight, glance, 4. ghost, 5. tramp, vagrant.*

waff², *f.* *İsk. bk.: wave.*

waff³, *sf.* *İsk.* 1. aşağılık, adî, degersiz, ci-billyetsiz, 2. kimsesiz, yalnız. *e.a.-1. inferior, worthless, lowborn, 2. solitary, strayed.*

waffie, *is.* *İsk. bk.: tramp.*

waffle¹, *is.* ızgara gözleme, ızgara üzerinde pişirilmiş gözleme. ~ **iron** : gözleme ızgarası/kalıbı.

waffle², *sf.* göz göz, üzerinde ızgara izleri bulunan.

waffle³, *gs.f.* -**fled**, -**fling** ikircimlenmek, oyala(n)mak, tereddüt etmek, kararsız olmak, karar verememek. *To ~ on an important issue. e.a.- waver, vacillate.*

waffler, *is.* tereddüt eden, oyayan, kararsız kimse.

waffling, *sf.&is.* ikircimli, mütereddit, kararsız.

waft¹, *f.* 1. (rüzgârla/dalgalarla) sürükle(n)mek, yavaş yavaş ilerle(t)mek. *The waves wafted the boat to shore. The night wind wafted the sound of singing across the lake.* 2. (âdeti sihir kuvvetiyle) çabucak gitmek/uçmak/nakledilmek. *Be wafted by plane from Toronto to Paris.* 3. uçmak, yüzmek. *A single feather wafted down to the ground.* 4. (a) (meltem) hafifçe esmek, (b) (koku vb.) yayılmak, dağılmak. *Cooking smells wafted along the hall.* 5. *esk.* el sallayarak çağırmak/yönelmek/ işaret vermek.

waft², *is.* 1. hafif ses/koku. ~*of cigarette smoke.* 2. hafif esinti, cereyan. *a ~ of air.* 3. sürükle(n)me, yavaş yavaş ilerle(t)me, sürüyüp götürme, 4. *den.* (a) flâmalarla verilen işaret, (b) işaret flâması, 5. el sallama. *e.a.-4. waif.*

waftage, *is.* *esk.* sürükle(n)mek, yavaşça ilerle(t)me.

wafter, *is.* 1. sürükleyen/yavaşça ilerleyen /sürüklenen kimse/şey, 2. vantilâtör pervanesi.

wafture, *is.* 1. sürükle(n)mek, yavaşça ilerle(t)me, 2. sürüklenen/yayılan/uçan yüzen şey. ~*of incense.*

wag¹, *f.* **wagged, wagging** 1. salla(n)mak, sola sağa/yukarı aşağı hızla ve tekrar tekrar hareket et(tir)mek. *The dog wags its tail.* 2. çenesi açılmak, gevezelik etmek, çan çan ötmek. **set tongues wagging** : dile düşürmek. **set people's tongues wagging** : dillere destan olmak, dile düşmek. *Tongues began to ~ immediately after the police left.* 3. (azarlama/tehdit vb. maksadile) parmağını sallamak. ~ **one's finger at s.o.** : parmağını sallayarak tehdit etmek. *He*

wagged his finger at me in disapproval. 4. baş sallamak, 5. dedikodu yapmak, bilir bilmez konuşmak. *They don't really know anything about it, they're just wagging their tongues.* 6. *Brit.-argo* okuldan kaçmak, 7. **a case of the tail wagging the dog** *k.d.* ayakların baş olması hâli, astların üstlere emir vermesi, işlerin tersine dönmesi. **The tail wags the dog** : Dünya tersine dönüyor = Ayaklar baş oldu. **How wags the world?** Ne var ne yok? **So wags the world** : İşte dünya böyledir. **The world wags and we wag with it** : Dünya ile birlikte yuvarlanıp gidiyoruz.

wag², *is.* 1. *salla(n)ma*, 2. *şakacı/lâtifeci kimse*.

wage¹, *is.* 1. *gen. wages* : ücret, kazanç. ~ *scale* : (ücret) barem(i). **a weekly ~ of \$100** : haftalık \$100 ücret. ~ *earner* : işçi, emekçi, 2. *gen. wages* : karşılık, kefaret. **The wages of sin is death** : Günahın kefareti ölümdür. 3. *living ~* : geçimi sağlayacak gelir, asgari kazanç. *We have a right to a living ~*. 4. *esk. bk.*: **pledge, security**. *e.a.-1. salary, earnings, compensation, remuneration, pay*. **NOT**: *wage* kelimesi birçok birleşik kelimeye girer. Örneğin:

wage adjuster	wage floor	wage level
wage board	wage freeze	wage-paying
wage category	wage incentive	wage rate
wage ceiling	wage increase	wage slave
wage control	wage labor	wage slavery
wage differential	wage law	wage structure

wage², *f.* **waged, waging** 1. (mükadele/münakaşa/savaş vb.) sür(dür)mek, devam et(tir)mek. *To ~ a war against crime and disease.* 2. *Brit.-k.d.* işe almak, istihdam etmek, ücretle çalıştmak, 3. *esk. bk.*: **stake, wager**, 4. *esk. bk.*: **pledge**, 5. *esk. bk.*: **contend, struggle**. *e.a.-2. hire*.

wager¹, *is.* 1. bahis, 2. bahis tutuşma, bahse girme, 3. bahis şartları/konusu, bahse girilen şey. *e.a.-1. bet*.

wager², *f.* bahse girmek, bahis tutuşmak. *I'll ~ \$10 he's there by now. I'll ~ (you) \$10 that he's there.* *e.a.-bet*.

wage slave, *is.* şaka/alay işçi. *The wage slaves don't know what real freedom is.*

wageworker, *is.* ücretli işçi.

wagger, *is.* 1. *sallayan/sallanan (kimse/sey)*, 2. dedikoducu, boşboğaz.

waggery, *is., ç.* **-geries** 1. şaka, lâtife, mizah, nükteli sözler, 2. şakacılık, nüktedanlık, tuhaflık.

waggish, *sf.* şakacı, lâtifeci, güldürücü, nükteli, alaylı, mizahî. ~ *remarks. a ~ look*. *e.a.- jocund, merry, jocose, humorous*.

waggishly, *zf.* şaka ile, lâtife yolu, nükteli bir şekilde.

waggishness, *is.* şakacılık, lâtificilik, nüktedanlık.

waggle, *is.&f.* **-gled, -gling** *salla(n)ma(k), sar(sil)ma(k), sallanarak gitme(k)*.

wagglingly, *zf.* *sallanarak, sallana sallana*.

waggly, *sf.* *sallanan, sarsılan, sarsıntılu, sarsak.* *e.a.- wagglings, unsteady*.

waggon, *is.&f. Brit. bk.*: **wagon**.

waggonage, waggonload, *is. Brit. bk.*: **wagonage, wagonload**.

Wagnerian = **Wagnerite**, *sf.&is.* 1. bestekâr Richard Wagner tarzında, 2. Wagnerci, Wagner hayranı.

wagon, *is.* 1. dört tekerlekli yük arabası, 2. oyuncak araba, 3. hafif yolcu/yük arabası, 4. *Brit.* (demir yolu) yük vagonu, 5. tutuklu arabası, tutuklananları taşıyan polis arabası, 6. *bk.*: **station wagon**, 7. *esk. bk.*: **chariot**, 8. *argo* zırhlı, savaş gemisi, 9. **hitch one's ~ to the star** : gözü yükseklerde olmak, yüksek emeller / hayaller peşinde koşmak, 10. **on the ~ = on the water** ~ = *Brit. on the water cart argo* içkiyi terk etmiş. **off the ~** : tekrar içkiye başlamış. **be on the (water) ~** : içkiyi terk etmek, 11. **fix s.o.'s ~** : *ABD- argo* (birisini) mahvetmek, canına okumak. *Brit.*: **waggon**. *e.a.-I&3. cart, van, wain, truck*.

wagonage, *is. esk.* 1. (araba ile) nakliyat, taşıma, 2. nakliye/taşıma ücreti, 3. yük katarı. *Brit.*: **waggonage**.

wagon bed, *is.* arabanın gövdesi.

wagoner, *is.* 1. arabacı, 2. *b.h. astr.* Çoban burcu. *e.a.-2. Auriga*.

wagonette, *is.* yandan peykeli gezinti arabası.

wagon-headed, *sf. mim.* kemerli, kavisli, yuvarlak, tonozlu.

wagonlit, *is., ç.* **wagons-lits** *Fr.* yataklı vagon, wagonlit.

wagonload

wagonload, *is.* araba/vagon yükü/dolusu.
Brit: **waggonload**.

wagon soldier, *is.* *As.- argo* topçu eri.

wagon train, *is.* araba katarı, dizi hâlinde arabalar.

wagtail, *is. zool.* kuyruksallayan (*Motocilla alba*, *M. cinerea*, *M. flava*).

Wahabi = **Wahhabî** = **Wahhabite** = **Wahhabî** = **Wahhabî**, *is.* Wahabî : XVIII.yy. da Arabistan'da Abdül-Vahap tarafından kurulmuş ve hâlen Suudi Arabistan'da uygulanan, Kur'an dışında hiçbir yasa tanımayan mezhep, bu mezhebe mensup kimse.

Wahabism = **Wahhabism** = **Wahhabism**, *is.* Wahabîlik

wahoo, *is.*, *ç.* **-hoos** *bot.* 1. karaağaç (*Ulmus alata*), 2. ihlamur (*Tilia heterophylla*), 3. ok ağacı (*Euonymus atropurpureus*) K Amerika'da yetişen çit ağacı, 4. *zool.* iri bir cins av balyığı (*Acnatherocybium solandri*).

waif¹, *sf. & is.* 1. kimsesiz/yersiz yurtsuz (çocuk). *a pitiful little ~*. 2. sahipsiz hayvan, 3. sahipsiz/bulunmuş eşya, 4. *huk.* hırsızın kaçarken düşürdüğü çalıntı eşya, 5. sahipsiz/orta malı (şey). *to gather waifs of gossip*. 6. *den. bk.:* **waft²** (4), 7. **waifs and strays** : kimsesizler, yersiz yurtsuz çocuk ve hayvanlar.

waif², *gl.f.* yersiz yurtsuz bırakmak, başından azıtmak, yuvadan atmak.

wail¹, *f.* 1. hüngür hüngür ağlamak, feryat/figan etmek, ağlayıp inlemek. *to ~ with pain / sorrow*. 2. inlemek, uğuldamak, huzur iniltiller çıkarmak (müzik, rüzgâr, vb.). *The wind wailed in the chimney all night*. 3. hayıflanmak, yakinmak. *She kept wailing that she was lonely*. ~ **over/about sth.** : bir şeye hayıflanmak, 4. yas/matem tutmak. *e.a.- lament*.

wail², *is.* ağıt, figan, feryat, inilti, inleyiş.

wailer, *is.* ağlayan, inleyen, feryat eden (kimse).

wailful, *sf.* huzur, matemli, yaslı, hayıflanan, sıkâyet eden.

wailingly, *zf.* ağlayarak, inleyerek, matemle, feryat ve figan ile, hayıflanarak.

Wailing Wall, *is.* (Kudüs'te) ağlama duvarı. **Wailing Wall of Jews** *d.d.*

wailsome, *sf. esk. bk.:* **wailful**.

wain, *is.* çiftlik arabası.

wainscot, *is. & f.* **-scoted**, **-scoting** (veya *Brit.:* **-scotted**, **-scotting**) 1. tahta kaplama(k), lambri, 2. *Brit.* en iyi cins meşe tahtası.

wainscot(t)ing, *is.* tahta kaplama, kaplama tahtası.

wainwright, *is.* yük arabası yapıcısı.

waist, *is.* 1. bel, 2. elbiselerin beli, 3. bluz, 4. kadın elbiselerinin üst kısmı, 5. bir şeyin orta kısmı, beli. *the ~ of a violin; the ~ of a ship*. 6. böcek gövdesinin orta ince kısmı.

waistband, *is.* elbiselerin beli.

waistcloth, *is.* kuşak, peştamal. *e.a.- loincloth*.

waistcoat, *is.* 1. *Brit.* yelek, 2. kadın yeleği, 3. cepken.

waistcoated, *sf.* yelekli, cepkenli.

waist-deep, *sf.* bele kadar çıkan, bel hizasında/seviyesinde/yüksekliğinde.

waisted, *sf.* 1. ...belli. **long-waisted** : uzun bellî, 2. ortası ince, bel şeklinde. *a ~ vase*.

waist-high, *sf.* 1. bel yüksekliğinde, bele kadar yükselen/cıkan, yarı beline kadar. ~ *waves*. 2. basit, az gelişmiş, adî, bayağı. *a ~ culture*.

waistless, *sf.* belsiz (elbise, vb.), biçimsız, dümdüz. *e.a.-unshapely*.

waistline, *is.* 1. bel çizgisi, 2. (elbise) bel dikişi, ekleme yeri. *a dress with a high ~*. 3. bel ölçüsü/büyüklüğü. *Your ~ is getting bigger*.

wait, *f.* 1. *gen.* ~ **for/till/until** : beklemek. ~ **for a bus** : otobüs beklemek. ~ **for s.o.** : birisini beklemek. *We waited for 25 minutes* : 25 dakika bekledik. ~ **a minute** : Bir dakika (bekle). *There is a letter waiting for you* : Size bir mektup var. ~ **your turn!** Sıramı bekle! *Everything comes to him who waits* : Sabreden derviş muradına ermiş. ~ **for it!** Acele etmeyin, sabırı olun. **keep s.o. waiting** : birini bekletmek, 2. ummak, gözlemek, intizar etmek, 3. gece(tir)mek, ertele(n)mek, tehir edilmek. *This news can't ~ until tomorrow. Don't ~ dinner for me, I shall be late*. 4. ~ **and see** : işi oluruna bırakmak, 5. ~ **on/upon**: (a) hizmet etmek, servis yapmak. *A young waitress waited on us in restaurant*. (b) (iş için) ziyaret etmek, nezaket ziyaretinde bulunmak. *Tomorrow the Prime Minister will wait on the President*. (c) (birinin)

maiyetinde bulunmak, (d) ...i takip etmek/ izlemek, sonuç olarak belirmek. **Poverty waits on idleness and extravagance** : Aylaklılığın ve israfın sonu fakirliktir. ~ **on one hand and foot** : (birisinin) etrafında dört dönmek, **6.** ~ **on s.o. hand and foot** : birinin etrafında dört dönmek, canla başla hizmet etmek. *Linda is spoiled because her mother waits on her hand and foot.* **7. ~ out** : bitmesini beklemek. *There was nothing to do but ~ out the storm.* **8. ~ (one's) turn** : fırsat kollamak, sırasını beklemek. *He's just waiting his chance to strike.* **9. ~ table** : hizmetçilik/garsonluk yapmak. *He waits at table in a hotel dining room.* **10. ~ up for s.o.** *k.d.* (a) yatmayıp birini beklemek. *I'll probably be late, so don't ~ up for me.* (b) durup (birinin yetişmesini) beklemek. ~ *up! He's fallen behind again.* **e.a.-1. await, linger, remain, abide, delay, tarry.** **2. expect. NOT: WAIT**, belirli bir maksatla belirli bir süre başka iş yapmadan durup beklemek demektir: *To wait for traffic light to turn green.* **WAIT FOR** ve **AWAIT** aynı anlamlıdır: *We are eagerly awaiting (=waiting for) your arrival.* **EXPECT** vuku bulacağı tahmin edilen bir şeyi beklemek, vukuuna intizar etmektedir. *We're expecting a very productive year/a sunny day/a cold winter.* **TARRY**, oyalanmak, gecikmek, bir işi sebepsiz erteleyerek beklemektir. *To tarry on the way home.*

wait², *is.* **1.** bekleme, bekleyiş, intizar. *a long ~ for something to happen.* **2.** bekleme süresi, **3.** gecikme, tehir, **4.** ara, **5.** pusu. **lie in wait** : pusuya yatmak, pusuda beklemek. *The robbers were lying in ~ for the rich traveller.* **6. Brit.** (a) bandocu, belediye bandosu üyesi, (b) Noelde sokaklarda çalıp söyleyen müzisyen grubu üyesi.

wait-a-bit, *is. bot.* çengel otu (*Harpagophytum procumbens*). Çengelli dikenleri olan herhangi bitki.

waiter, *is.* **1.** garson, **2.** tepsı, **3.** bekleyen kimse, **4. esk. bk.: attendant.**

waiting, *sf. & is.* **1.** bekleyen, **2. in waiting** : refakat eden, nedimelik yapan, maiyetinde, hizmetinde. *in ~ to the king.* **3.** bekleme, bekleyiş, gecikme, fasila, aralık, **4. ~ game** : daha elverişli bir zamanı kollama stratejisi, **5. ~ list** : bekleyenler listesi, yedek liste, **6. ~ room** : bekleme odası.

waitress, *is.* kadın garson, hizmetçi. **waitressless** : hizmetçisiz.

waive, *glf. waived, waiving* **1.** feragat etmek, (hakkından/iddiasından/davasından) vazgeçmek. *The ambassador waived his right to diplomatic immunity and paid the fine.* **2.** ertelemek, tehir etmek, sonraya bırakmak. *The judge waived final decision for 60 days.* **3.** sarfinazar etmek. *We cannot ~ this rule except in case of illness.* **e.a.-1.** resign, renounce, surrender, give up, relinquish, **2.** defer, postpone, delay, put off. **3.** dismiss. **k.a.-1.** demand, claim, insist on, assert, exact, pursue, **2.** hasten, hurry, speed up. *es ses.- wave.*

waiver, *is. huk.* feragat, hakkından/davasından/iddiasından vazgeçme.

wake¹, *f.* **waked/woke, waked/woken, waking.** **1. gen.** ~ **up** : uyan(dir)mak. ~ *up early in the morning.* ~ *at seven every morning.* *The noise of the traffic woke me up.* *The lonely child woke our pity.* **2.** uyanık kalmak, uyanık durmak. *Waking or sleeping, I think of you. All his waking hours.* **3.** canlan(dir)mak, hayatı kavuş(tur)mak, ihya etmek. *The flowers ~ in the spring.* **4.** canlan(dir)mak, harekete geçirmek, tahrik/ikaz etmek. *He needs some interest to ~ him up.* *The bad news woke the country to the danger of war.* **5.** kavramak, farkına varmak, haberdar olmak. *to ~ to the true situation.* ~ **up to what is happening/the truth** : kafasına dank etmek, gözünü açıp gerçeği görmek, ayağı suya ırmak, **6. k.d.** ölünen başında beklemek, sabahlamak, **7. Wake up!** *k.d.* Dikkat et! Gözünü aç! Uyuma! **e.a.-1. awake, awaken, waken, arouse.** **4. animate, activate, excite.** **k.a.-1. sleep.** **NOT** : *awake, awaken, wake, waken* fiilleri anlamca pek az farklı olup çoğu zaman biri yerine öteki kullanılabilir. Örneğin *I woke= I awoke= I wakened = I awakened* hep aynı anlamda gelir. Nadiren *I waked, I awaked* de denir. Fakat *woke (up)* şekli daha yaygındır. Geçişli cümlelerde bazan **WAKED** kullanılmaktadır: *I waked him at noon.* Fakat geçmiş zaman için en yaygın şekil *woke, woke up*'dır. *Past participle* olarak en çok **waked (up)** kullanılır. **Wakened, awakened** daha resmi telâkki edilir ve daha ziyade edilen cümlelerde kullanılır. **Woke** ve **woken** İngiltere'de standart olarak kullanılırsa da ABD'de diyalekt sayılır.

wake²

wake², is. 1. nöbet (bekleme/tutma), 2. gece ölüyü bekleme, ölü başında tutulan nöbet, 3. dinî tören için sabahlama, 4. ölüyü beklerken verilen ziyafet, 5. (gemi vb. nin suda bıraktığı) iz. *The broad white ~ of the great ship.* 6. (geçmiş bir şeyden kalan) iz, eser. *The ~ of a storm.* 7. **in the ~ of:** (a) (bir şeyin) sonucu olarak, dolayısıyla. *An investigation in the ~ of a scandal. Hunger and disease in the ~ of the war.* (b) arkasından, peşinden, -i takiben/izleyerek. *in the ~ of the pioneers.* e.a.-7. (a) as a result of, (b) succeeding, following.

wakeful, sf. 1. uykusuz. a ~ night. 2. uyanık, tetikte, müteyakkız. e.a.-1. *sleepless, restless*, 2. *watchful, alert, vigilant*.

wakefully, zf. uykusuz/uyanık olarak, uyanıklıkla, teyakkuzla.

wakefulness, is. uykusuzluk, uyanıklık, tetikte olma, teyakkuz.

wakeless, sf. (uyku) derin, deliksiz, rahat, kesiksiz. e.a.-deep, undisturbed.

waken, glf. 1. uyan(dır)mak, 2. ikaz etmek, harekete getirmek. e.a.-wake, awaken, aro-use.

wakener, is. uyandıran, ikaz eden.

wakening, is. bk.: **awakening**.

waker, is. uyan(dır)an, canlan(dır)an, ikaz eden, harekete geçiren.

wakerife, sf. İsk. bk.: **wakeful**.

wakerifeness, is. İsk. bk.: **wakefulness**.

wake-robin, is. bot. 1. dana ayağı (*Arum maculatum*), 2. bk.: *trillium*. e.a.-1. *cuckoo-pint*.

wakey wakey, Brit. ünl. *argo* Uyan! e.a.-wake up!

waking, sf. uyanık, uykusuz. *He spends all his ~ hours working.*

Walachia(n), is. & sf. bk.: **Wallachia(n)**.

Waldorf salad, is. Waldorf salatası: kereviz, elma, ceviz, marul ve mayonezli salata.

wale¹, is. 1. kamçı/sopa izi, dayak beresi, (örgüde) uzunlamasına iplik/ilmek, (enine olana course denir), 2. (dokumacılıkta) çözgү, arış, 3. ahşap gemilerde: (a) kaburga, (b) bk.: **gunwale**, 4. atın koşum takımında kabartma, 5. İsk. seçkin şey, seçilen/beğenilen en iyi şey. e.a.-5. choice.

wale², glf. **waled, waling** 1. kamçı/sopa izi bırakmak, 2. çizgili kumaş dokumak, 3. İsk. seçmek. e.a.-3. choose, select.

Waler, is. Avustralya'da yetişirilen binek atı.

Wales, is. Gal ülkesi. **Prince of ~** : Gal Prensi: İngiliz veliahtının unvanı.

Walhall = Walhalla, is. bk.: **Valhalla**.

walk, f. 1. yürümek, yürüyerek/yaya gitmek. *To ~ to town. To ~ (for) 5 km.* 2. yürüyüş yap(tır)mak, gezinmek. *He walked them about the park.* ~ **the floor** : adımlamak. ~ **the streets** : sokaklarda sürtmek, sokak sokak dolaşmak. ~ **the wards** : viziteye çıkmak. ~ **past** : yürüyerek (önünden) geçmek, 3. yavaş yavaş ilerlemek, 4. davranışmak, hareket etmek. *To ~ in peace. To ~ humbly in the sight of God.* 5. (ruh, hayalet, vb.) görünümek, gezinmek. *Do the spirits of dead ~ at night?* 6. yürütütmek, yavaş yavaş gezdirmek/tutup götürmek. *He's walking the dog. To ~ a bicycle.* 7. birlikte yürüyüşe çıkmak, 8. adımlamak, adımla ölçmek. *To ~ the border.* 9. yerinden oynatmak. *He typed so hard that the lamp walked right off the desk.* 10. ~ **away from** : (a) ...-den çok daha hızlı ilerlemek, rahatlıkla kazanmak. *My horse just walked away from all others in that race.* (b) (kazadan) ucuz kurtulmak. *To ~ away from a car crash.* 11. ~ **away with** = ~ **off with** : (a) çalmak, yürütütmek, aşırmak, (b) (yarışmada vb.) kazanmak. *To ~ away with all the honors. To ~ off with the first prize.* 12. ~ **back** : yürüyerek geri dönmek, 13. ~ **down** : aşağı inmek, 14. ~ **forward** : ilerlemek, ileri yürümek, yürüyerek ilerlemek, 15. ~ **in** : içeri girmek. ~ **in!** : İçeri buyurun! 16. ~ **off** : (a) yürüyerek ayılmak/kurtulmak. *To ~ off a headache.* (b) anısızın terk etmek, 17. ~ **on** : üzerinde yürümek, 18. ~ **out** k.d. (a) greve gitmek, grev yapmak, (b) (protesto mahiyetinde) terk etmek, bırakıp gitmek. *To ~ out of a committee meeting.* 19. ~ **out on** k.d. yüzüstü bırakmak, terk etmek, bırakıp gitmek. *He just walked out on his wife and family without saying a word.* 20. ~ **out with** Brit. eşlik etmek, beraber gezmek, dolaşmak, kur yapmak. ~ **out with a young man** : (kız) bir gençle dolaşmak, 21. ~ **over/~ all over/step all over** k.d. (a) kolayca yenmek, üstün gelmek, baskın çık-

mak. *Our party walked over the opposition in the elections.* (b) hakaret etmek, kötü davranmak, (c) tepesine binmek, esir gibi kullanmak, her dediğini yaptırmak. *Jill is so friendly and helpful that people ~ all over her.* 22. ~ round : etrafını dolaşmak, 23. ~ the chalk = ~ the chalk line = ~ the chalk mark : kuzu gibi uslu olmak, her söyleneni yapmak, çok itaatli olmak. *That new teacher really make the students ~ the chalk.* 24. ~ the plank bk.: **plank**¹ (5), 25. *tiy.* ~ through : ilk provaları yapmak, 26. ~ up : (a) yaklaşmak, (b) (sirk vb.) girip seyretmek. ~ up, **ladies and gentlemen!** : Bayanlar, bayilar, buyurun, girip seyredin! **e.a.-1. step, stride, plod, 2. stroll, 11. (a) steal, (b) win, attain, get, 19. desert, forsake.**

walk², is. 1. yürüyüş, yürüme. **fall into a ~** : (koşan at) yürüyüse geçmek, 2. gezi, gezinti, gez(in)me. **go for a ~** : gez(in)mek, gezmeye gitmek, 3. yürüyüş mesafesi. *not more than ten minutes' ~ from the town.* 4. hâl ve gidiş, tavır, hareket, davranış, 5. uğraş, meşgale, değişim/faaliyet şekli. ~ of life : meslek, değişim tarzı, toplumsal durum. *A doctor and a worker are in different ~s of life.* 6. gezi alanı, gezinti yeri. *There are many pretty ~s in the park.* 7. **beysbol** topa vurmadan kaleye ilerleyebilme hakkı, 8. yol, kaldırım, yaya yolu, yürüyecek yer, 9. ağaçlar/bitkiler arasındaki dar geçit/yol, 10. ot-lak, evcil hayvanların gezip otlamasına ayrılan kapalı saha, 11. (Antillerde) ağaçlık, özellikle kahve yetiştirmeye alanı, 12. topluluk, özellikle uzun gagalı kuşların topluluğu, 13. **Brit.** sokak satıcılarının geçtiği yol. **e.a.-1. stroll, tramp, hike.**

walkable, sf. yürünebilir.

walkabout, is. **Brit. Avust.** 1. inceleme gezişi, (büyük bir şahsiyetin) halk arasında dolaşma(sı), 2. işçinin yürüyerek harcadığı zaman.

walkathon, is. mukavemet yürüyüşü.

walkaway, is. kolay başarı. *That race was just a ~ for my horse.*

walkdown, is. bodrum katı, bodrum kattaki dükkân.

walker, is. 1. yaya, yürüyen, yürüyüş yapan, 2. (bebekler için) yürüteç, 3. (sakatlar/yaşlılar için) dayanarak yürünen destek (bazan tekerlekli olur).

walkie-talkie, is. (taşınabilir) telsiz telefon.

walk-in, sf.&is. 1. geniş, içinde yürünebilir (yüksek, gardrop, vb.). a ~ **closet** : geniş yüksek, 2. sokağa açılan (oda vb.), 3. (seçimde, yarışmada, vb.) kesin/emin başarı.

walking, sf.&is. 1. yürüyen, yürüyebilen, 2. gezme, yürüyüş. ~ **shoes**. 3. canlı, ayaklı. a ~ **library** : ayaklı kütüphane. ~ **dictionary** : canlı sözlük, her kelimenin anlamını bilen kimse, 4. yürüyerek yapılan, yaya. a ~ **tour**. 5. yürüyüş tarzı, 6. ~ **beam** : dengeleme kolu, balansiyer, 7. ~ **delegate** : sendika temsilcisi, 8. ~ **fern** bot. yürüyen eğrelti (*Camptosorus rhizophyllus*). dalının uzanlığı yerdere kök salan eğrelti otu, 9. ~ **leaf** bk.: **leaf insect**, 10. ~ **legs** : yürüyebilme gücü, 11. ~ **papers** k.d. işten kovma belgesi, 12. ~ **race** : yürüme yarışı, 13. ~ **stick** : (a) baston, değnek, (b) zool. çöp çekirge (*Diapheromera femorata*). : çöp gibi ince bacaklı ve ince gövdeli bir böcek.

walk-on, is. *tiy.* önemsiz/konuşmasız rol. **walking-part** d.d.

walkout, is. 1. grev, işçilerin iş bırakıp greve başlaması, 2. (protesto için toplantıyı) terk (etme).

walkover, is. 1. kolay kazanılan zafer/başarı, 2. tek atlı yarış.

walk-through, is. *tiy.* ilk prova.

walk-up, is. asansörsüz bina/daire.

walkway, is. geçit, yol, patika. **e.a.-path, walk, passage, pathway.**

walky-talky, is.. ç. -**talkies** bk.: **walkie-talkie**.

wall¹, is. 1. duvar, 2. **walls** : sur, kale bedeni, 3. çeper, cedar. *the ~ of a blood cell.* 4. engel, duvar gibi geçisi engelleyen şey. a ~ of fire. a ~ of secrecy. 5. set, 6. **bang/run/hit one's head against a (brick/stone)** ~ k.d. başını taştan taşa vurmak, imkânsız olan işe girişmek, çıkmaza saplanmak, başı belâye girmek, 7. **drive/push to the ~** : çıkmaza sürüklmek, bozguna uğratmak, 8. **go to the ~** : (a) yenilmek, bozguna uğramak, ezilmek, alta kalmak, teslim olmak, (b) iflâs etmek, 9. **(Even) (the) walls have ears** k.d. Yerin kulağı var. 10. ~ off : (duvarla vb.) (a) ayırmak. *This room is walled off from the rest of the house.* (b) bölmek.

wall²

*They walled off the large prison into lots of very small cells. (c) duvar çekmek/örmek, 11. up the ~ : öfke/tehevviür/hiddet ile, deli gibi. 12. (come /be etc.) up against a blank ~ : başarısızlığa uğramak, çıkmaza saplanmak. *He tried several angles, but always came up against a blank ~.* 13. with one's back to the ~ : ölmek var dönmemek yok, geri dönüş imkânsız.*

wall², sf. 1. duvar+. ~ space : duvar boşluğu, 2. duvar+, duvarda bulunan. ~ safe : duvar kasası.

wall³, gl.f. 1. duvar çekmek, duvar örmek, duvarla kapatmak/ayırmak/korumak, 2. duvarla çevirmek/kuşatmak, 3. (boşluğu) doldurmak.

walla, is. bk.: wallah.

wallaby, is., ç. -bies/-by zool. kangurucuk (*Macropus, Thylogale, Petrogale*) : Avustralya'ya mahsus tavşan büyülüğünde kanguru.

Wallachia = Walachia, is. Eflâk eyaleti.
Wallachian : Eflâkî.

wallah = walla, is. (Hindistan'da) görevli, memur. **a ticket ~ :** biletçi. *The book ~ went from place to place selling books.*

wallaroo, is., ç. -roos/-roo zool. iri kanguru (*Osphranter*).

wallboard, is. duvar kaplaması.

wallcovering, is. duvar kâğıdı.

wall creeper, is. zool. duvar kuşu (*Tichodroma muraria*). Duvarlara tırmanarak böcek avlayan parlak renkli bir kuş.

walled plain, is. çukur düzlük: ay yüzeyinde etrafi duvar gibi yüksek dairesel düzlük.

wallet, is. 1. cüzdan, para cüzdanı, 2. Brit. sırt çantası.

walleye, is., ç. -eyes/-eye 1. akçıl göz begeni, 2. patol. (a) bk.: leukoma, (b) dış şaşılık, gözlerin yana kayması (=divergent strabismus). 3. zool. akçıl gözlü balık (*Stizostedion vitreum*). K Amerika göl ve nehirlerinde bulunan patlak gözlü iri bir balık.

walleyed, sf. 1. akçıl göz bebekli, 2. patlak /iri gözlü, 3. şaşı, gözleri dışarı doğru şaşı olan, 4. (korkudan vb.) gözleri yerinden oynamış, 5. argo sarhoş. e.a.-5. drunk.

walleyed pike, is. zool. göl turnası (*Stizostedion-vitreum*). Büyüük göllerde avlanan iri gözlü bir balık. **dory, walleyed perch** d.d.

walleyed surf fish, is. zool. isli balık (*Hyperprosopon argenteum*). Kaliforniya sularında bulunur.

walleye pollack, is. zool. siyah morina (*Theraga chalgogrammus*). K Pasifik'te bulunan siyah derili morina balığı.

wall fern, is. bot. duvar eğreltisi (*Polypodium vulgare*).

wallflower, is. 1. **gillyflower d.d. bot.** sarı şebboy (*Cheiranthus cheiri*) : Duvarlarda biten sarı, turuncu çiçekli ve güzel kokulu bir çiçek, 2. baloda dansa kaldırılmayan kız.

walllike, sf. duvar gibi.

Walloon, is. 1. Valon, Güney Belçika halkı, 2. valonca, valon dili. **Wallonian :** Valonlu, valonca.

wallop¹, f. k.d. 1. pataklamak, iyice dövmek, dayak atmak. *to ~ s.o.* 2. şiddetle vurmak. *He ~ed the ball right out of the park.* 3. (oyunda vb.) yenmek, elemek, hezimete uğratmak. *He ~ed me at tennis.* 4. *Isk.* çırپınmak, telâş etmek. *e.a.-1. beat, thrash, 2. strike, 3. defeat, 4. flutter, wobble, flop about.*

wallop², is. k.d. 1. dayak, şiddetli vuruş, 2. etkileme gücü, etki, müessiriyet. **pack a ~ :** çok etkili olmak.

walloper, is. 1. pataklayan, döven, dayak atan, şiddetle vuran, 2. yenilen, hezimete uğratılan.

walloping, sf.&is. k.d. 1. pataklama, şiddetle dövme, sopa çekme, dayak atma, 2. çok büyük, muazzam, iri. *a ~ great house in the country.* *a ~ lie :* kuyruklu yalan, 3. müthiş, çok güzel, etkili, hayran bırakın. *e.a.-1. thrashing, beating, 2. whopping, very big, 3. impressive, smashing.*

wallow, is.&f. 1. (su, çamur vb. içinde) yatma(k), yuvarlanma(k), ağnama(k). *The pigs are ~ing in the mud.* 2. kapılma(k), kendini kapturma(k), dalma(k). *~ in wealth.* *~ in sentimentality.* 3. güclükle ilerleme(k). *The ship ~ ed helplessly among the great waves.* 4. ~ in k.d. zevkini çıkarmak, hoşlanmak. *He's really ~ing in the praise of his new book.* 5. **be wallowing in money / it argo** para içinde yüzmek, çok zengin olmak, 6. ~ in the mud : sefih /adî/düşük bir hayat sürdürmek, 7. hayvanın yuvarlandığı çamurlu yer. *e.a.-1. welter, flounder.*

wallower, *is.* (su, çamur vb. içinde) yuvarlanan.

wallpaper, *is.&f.* duvar kâğıdı (ile kaplamak).

wall pellitory, *is. bot.* duvar ısrarı (*Parietaria officinalis*). Duvarlarda yetişen müdrir bitki.

wall pepper, *is. bot.* dam koruğu (*Sedum acre*).

wall plate, *is.* duvar latası/kırışı.

wall socket, *is.* duvar prizi.

Wall Street, *is.* 1. New York kentinde Borsa binasının bulunduğu sokak, 2. ABD para ve borsa piyasası.

wall-to-wall, *sf.* boydan boyaya, uçtan uca, tüm, bütün dösemeyi örten. *a ~ carpet*.

wally = waly, *sf.* İsk. güzel, âlâ, mükemmel, fevkâlâde. *e.a.- fine, splendid, excellent.*

wallydrag = wallydraigle, *is.* İsk. cılız, cüce, zayıf, nahif (insan, hayvan).

walnut, *is.* 1. ceviz, 2. ceviz ağacı (*Juglans*), 3. ceviz kerestesi, 4. ceviz rengi.

Walpurgis Night, *is.* büyütüler gecesi: Alman folkloruna göre büyütü kadınların toplandığı 1 Mayıs arifesı. (Alm.: *Walpurgisnacht*).

walrus, *is., ç.* **-ruses**, **-rus** *zool.* deniz ayısı, mors (*Odobenus rosmarus*). *~ mustache* : mors bıyığı: yanlardan aşağı sarkan gür bıyık.

waltz¹, *is.&sf.* 1. vals. *I like dancing the ~.* 2. vals havası / müziği. *They're playing a ~ by Strauss.*

waltz², *f.* 1. vals yapmak/oynamak, 2. *k.d.* (a) teklifsiz/senli benli/pervasız hareket etmek. *We can't just ~ up to a complete stranger and introduce ourselves.* (b) *~ through* : kolayca yapmak/başarmak. *to ~ through an exam.* 3. *~ off with* : *bk.: walk off with.*

waltzer, *is.* vals yapan.

wamble, *is.&f.* **-bled**, **-bling** 1. *k.d.* yuvarlanma(k), sallanmak, kıvrınma(k), kıvrılarak hareket etme(k), 2. *esk.* (a) midesi bulanmak, (b) bulantı, mide bulanması. *e.a.-1. roll, writhe, 2. (b) nausea.*

wambliness, *is.* 1. yuvarlanma, kıvrınma, sallanma, 2. mide bulanması.

wamblingly, *zf.* yuvarlanarak, kıvrınarak, sallanarak.

wambly, *sf.* midesi bulanan, bulantılı.

wame, *is. İsk.* karın, göbek. *e.a.- abdomen, belly.*

wampum, *is.* 1. boncuk: Amerika kızıldırılılerinin istiridye kabuklarından yapıp para ve süs olarak kullandıkları eşya, 2. *k.d.* para, manzı. *e.a.-2. money.*

wampumpeag, *is.* 1. *bk.:* **wampum**, 2. (bez yaz) boncuk.

wan¹, *sf.* **wanner**, **wannest** 1. solgun, soluk, benzi sararmış. *a ~ face.* 2. hastalıklı, yorgun, bitkin, bîtap, dermansız, üzgün, melûl. *a ~ look. a ~ smile.* 3. etkisiz, tesirsiz, güçsüz, takatsız. *~ efforts.* 4. esk. (a) koyu, kasvetli (renk), (b) solgun (renk). *e.a.-1. pale, pallid, ashen. k.a.-1. ruddy.*

wan², *f.* **-wanned**, **wanning** *esk.* sararmak, sol(dur)mak.

wand, *is.* 1. değnek, çubuk, 2. asa, 3. filiz, sürgün, ince dal, 4. *ABD* (ok atmada) 5x180 cm'lik hedef levhası.

wander, *f.* 1. dolaşmak, gezinmek. *We love ~ing (about) the hills. let one's thoughts ~ : hayallere dalmak. My thoughts were ~ing : Dalgındım.* 2. kıvrılarak gitmek, kıvrımlarla uzanmak. *Te river wanders through some very beautiful country.* 3. yolu şaşırmak, şaşırarak dolanıp durmak, kaybolmak, yoldan çıkmak, 4. konudan ayrılmak. *Don't ~ off the point.* 5. yolu sapıtmak, doğruluktan/doğru yoldan ayrılmak, yanlış yollara gitmek, 6. avare/başıboş dolaşmak, sürtmek. *He ~ed the streets.* 7. sapıtmak, sayıklamak, abuk sabuk konuşmak. *I'm afraid the sick man's mind is wandering.* *e.a.-1. range, stroll, ramble, rove, roam, 2. curve, twist, meander, swerve, 3&5. stray, err. NOT: WANDER, RAMBLE, ROAM, ROVE, RANGE, STRAY, GALLIVANT ve GAD belirli bir amacı olmadan serbestçe dolaşmak demektir. WANDER, belirli bir plan ve maksadı olmaksızın gezinmek, dolaşmaktır. *To wander through shops, minstrels wandered from town to town.* RAMBLE, kontrollsuz, başıboş, hoşça gitmeyen, başkasına zararı dokunan bir gezintiyi belirtir: *The cow rambled all over the lawn. The speaker rambled on for more than an hour.* ROAM ve ROVE geniş bir bölgeyi kapsayan, belki bir maksada matuf, fakat tamamen tesa-düflere bağlı yolculuğu belirtir:*

wanderer

The explorers roamed through the jungle, pirates roved the sea. RANGE, keza geniş bir alanı kapsayan maksatlı veya maksatsız seyahati ifade eder. Surveyors ranged through the country to complete their maps. The speech ranged over a broad area of social problems. STRAY, fizikî veya mecazî olarak doğru (veya ahlâkî) yoldan sapmayı anlatır. GALLIVANT zevk ve safâ peşinde koşmak, GAD ise düşüncesiz, gayesiz gezmek demektir.

wanderer, *is.* avare/başıboş gezen kimse, göçbe.

wandering, *sf.&is.* 1. avare/başıboş dolanan, 2. göçbe, gezginci. ~ tribes. 3. kıvrıntılı, kıvrılarak giden. a ~ river. *The ~ course of a stream.* 4. avarelik, başıboş gezme, gayesiz dolaşma. 5. gen. ~s : (a) başıboş dolaşma, sürtme, sürtüklük, (b) sayıklama, tutarsız konuşma/düşünme, hezeyan, birbirini tutmaz söz ve düşünceler, 6. ~ albatross zool. albatros (*Diomedea exulans*) : Güney sularında bulunan ak tüylü iri kuş, 7. ~ Jew : (a) yurtsuz Yahudi: Hz. İsa'ya hakaret ettiği için ilelebet avare dolaşmaya mahkûm edilen Yahudi, (b) bot. **Wandering-jew** *g.d.y.* telgraf çiçeği (*Tradescantia fluminensis*, *Zebrina pendula*).

Wanderjahr, *is., ç.* -jahre Alm. 1. seyahat yılı/ dönemi, 2. esk. öğrenim/tecrübe yılı: Çırığın kendi işini kurmadan önce gezip tecrübe ve bilgi edinme dönemi.

wanderlust, *is.* seyahat tutkusu/hevesi, gezgincilik tepisi.

wandroo, *is., ç.* -deroos zool. 1. langur, Seylan maymunu (*Presbytis entellus*), 2. avurtlu maymun (*Macacus silenus*) : Güney Hindistan'da bulunur.

wane¹, *gs.f.* **waned**, **waning** 1. (gökteki ay) küçülmek, *bk.*: **wax**² (2). *The moon wanes after it becomes full. The moon waxes and wanes.* 2. (güç, servet, vb.) azalmak, zayıflamak, gerilemek, yıpranmak, tükenmek. *The Roman Empire rapidly waned in the 5th century.* 3. zeval bulmak, sona ermek, bitmek, batmak. *Summer is waning.* 4. solmak, sönmek, zayıflamak. *The light of day wanes in the evening.* *e.a.- 2&3. diminish, fail, sink, decline, abate, 4. dwindle, dim.* **k.a.- wax.**

wane², *is.* 1. (tedricen) küçülme, azalma, solma, zayıflama, bitme, zeval, sona erme, 2. ayın küçüllüsü, 3. küçülme süresi, 4. tahtann ucundaki kabuk/yenik/kusur, 5. **on the ~** : azalma, tükenmekte, zevali yakın. *Prosperity is on the ~. His star is on the ~* : Yıldızı söndüryor. *e.a.- 1. diminution, failure, decay, decline.*

waney = **wany**, *sf.* **vanier**, **waniest** 1. tedricen küçülen/azalan zayıflayan/zeval bulan, 2. (tahta) ucu yenik/kusurlu/kabuklu.

wangle, *glf.* -**gled**, -**gling** *k.d.* 1. sizdirmak, hile ile elde etmek / koparmak. *To ~ a week's leave. I ~d an invitation out of George.* 2. ikna etmek, kurnazlıkla/dil dökerek/kandıracak birisine bir iş yaptırmak. *I ~d him into a good job.* 3. (kurnazlık/hile ile zor bir durumdan) sıyrılmak/kurtulmak. *All right, let's see you ~ (yourself/your way) out of this one!* 4. hesapta/raporda hile yaparak çıkar sağlamak. ~ an account. *e.a.- 1. finagle, 4. fake.*

wangler, *is.* hile ile elde eden, sizdiran, kurnaz, hesapta hile yapıp çıkar sağlayan.

wanigan = **wangan** = **wangun**, *is.* (Batı Kanada ve ABD'de) 1. ağaç kesme yerinde alet dolabı, 2. seyyar kulübe.

wanion, *is. esk. bk.:* **curse, vengeance.**

Wankel engine, *is.* Wankel motoru: piston yerine bir hücrede dönen üçgenel rotor kullanan iç yakımlı motor.

wanly, *zf.* solgun/sararmış/bitkin bir şe kilde.

wanness, *is.* solgunluk, solukluk, sararma, bitkinlik, yorgunluk, kuvvetsizlik.

want¹, *f.* 1. istemek, dilemek, arzu etmek.

I ~ my dinner. He wants to become an engineer. 2. ihtiyacı olmak, muhtaç olmak. *Plants ~ water. He wants a new car.* 3. eksik/noksan olmak. *The fund for a new school wants only a few hundred dollars of the sum needed. It wants 5 minutes to ten o'clock.* 4. aramak, peşinde olmak. *The police ~ him for murder. He is wanted for murder.* 5. gerek(tir)mek, lâzım olmak. *This job wants doing. You ~ to see a doctor about your cough.* 6. yoksul olmak, yoksullüğünü çekmek, ihtiyaç içinde olmak. *Many people still ~ food and shelter.* 7. ~ **in/out** : girmek/çıkmak istemek, *The cat ~s in. The dog ~s out.* 8. ~ **so me doing** *k.d.* büyük gayret ve çaba istemek/

gerekitmek. *This difficult job ~s some doing.* **9.** ~ **for** : muhtaç olmak, ihtiyacı/noksamı olmak. *They are wealthy and ~ for nothing. She has never wanted for friends.* **e.a.-1.** wish, desire, crave, demand, require, **2.** need, **3.** lack, need, **4.** seek, hunt.

want², *is.* **1.** ihtiyaç, zaruret. *My ~s are few.* **2.** yokluk, eksiklik, noksantılık. *The plant died from ~ of water. The earthquake victims are suffering for ~ of food and medical supplies.* **This book meets a long-felt ~** : Bu kitap uzun zamandır duyulan bir eksikliği karşılıyor. **3.** lüzum, gerek, hacet. *Your work shows ~ of thought/care.* **4.** yoksulluk, fakirlik. *We may one day be in ~. The old writer is now in ~. A country where ~ is virtually unknown.* **5. to be in ~ of** : muhtaç olmak, ihtiyacı olmak. *Are you in ~ of money? The house is in ~ of repair.* **6. ~ of** : ...-sizlik. **~ of courage** : cesaretsizlik, **7. for ~ of** : ...-sizlikten dolayı, ... olmadığı/bulunmadığı için. **for ~ of sth. better** : daha iyisi olmadığı için. **e.a.-1.** necessity, **2.** lack, absence, deficiency, dearth, scarcity, inadequacy. **3. need,** **4.** destitution, poverty, privation, penury, indigence, straits.

wa'nt k.d. = was not.

want *ad.* *is.* küçük ilân. **e.a.-classified ad.** **wantage**, *is.* ihtiyaç, noksantılık, eksiklik. **e.a.-deficiency.**

wanted, *sf.* istenen, aranan, ...aranyor. **job ~** : iş aranıyor. **help ~** : işçi aranıyor.

wanter, *is.* **1.** muhtaç, ihtiyaç içinde olan kimse, **2. k.d.** bekâr, evlenmek isteyen kimse.

wanting, *sf.&e.* **1.** eksik, noksantılık, az. *One volume of the set is ~. A year ~ ten days.* **2. -siz. a letter ~ a stamp** : pulsuz/pulu noksantılık, **3. ~ in** : eksik, noksantılık, **4. be found (=to be) ~ (in)** : yoksun/yetersiz/noksantılık/surlu bulunmak/olmak. **be ~ in common sense** : sağduyudan yoksun olmak. **e.a.-1.** lacking, absent, missing, **2.** without, less, minus.

wanton¹, *sf.* **1.** haksız, kötü niyetli. **a ~ attack**. **2.** sebepsiz, gayesiz, maksatsız, yersiz, düşüncесiz, **3.** insafsız, adalete ve insanlığa aykırı, **4.** şehvet düşkünlüğü, zevk ve sefahat düşkünlüğü, **5.** ahlâksız, iffetsiz. **a ~ woman.** **6.** lüks ve

gösteriş meraklısı, **7. şiirde** serâzat, başıboş, avar, şen, neşeli. **~ curls.** **8. esk. bk.:** **refractory, rebellious.** **e.a.-1.** malicious, unjustifiable, **2.** headstrong, willful, **3.** heedless, inconsiderate, **4.** loose, licentious, dissolute, libidinous, lustful, **5.** unchaste, immoral, **6.** prodigal. **k.a.-3.** careful, considerate.

wanton², *is.* **1.** ahlâksız/şehvet düşkünlüğü kimse (özellikle kadın), aşçufe, fahişe, **2.** şen, şakrak, ele avuca sığınaz (insan/hayvan), **3. bk.:** **trifler, dallier, 4.** şımarık kimse.

wanton³, *glf.* **1.** zevk ve sefahate dalmak, kendini ahlâksızlığa vermek, sefih bir hayat sürmek, **2. ~ away** : israf etmek, har vurup harman savurmak, sefahat yolunda tüketmek. **to ~ away one's inheritance.** **to ~ money away.** **3.** çok gelişmek, **4.** aşırı davranışmak, ileri geri konuşmak, sınır tanımamak, ileri gitmek. **e.a.-2.** waste.

wantonly, *zf.* **1.** haksızlıkla, kötü niyetle, **2.** sebepsizce, sebepsiz yere, düşüncesizce, **3.** insafsızca, gaddarca, **4.** şehvetle, ahlâksızca, namussuzca.

wantonness, *is.* **1.** haksızlık, kötü niyet, **2.** gayesizlik, düşüncesizlik, sebepsiz/gayesiz/yersiz davranış, **3.** insafsızlık, gaddarlık, **4.** şehvet düşkünlüğü, ahlâksızlık, iffetsizlik, namusuzluk.

wany, *sf.* wanier, waniest *bk.:* waney.

wap, *is.&f.* **wapped, wapping** *Brit.- k.d. 1. bk.: **wrap, wrapping**, **2. bk.:** **whop**, **3. bk.:** **flap, flutter**, **4. bk.:** (a) **blow**, (b) **fight**, (c) **storm.***

wapentake, *is.* *Brit.* eskiden İngiltere'de kontluk bölümü.

wapiti, *is., ç.* **-tis/-ti** zool. Kanada geyiği (*Cervus canadensis*). **e.a.-** elk.

wappenshaw = wapinschaw = wappenshawing, *is.* *Isk.* askerî teftiş, silâhî kuvvetlerin eş sürelerle denetlenmesi.

wapperjaw, *is.* *Brit.* çarpık çene. **~ed** : çarpık çeneli.

war¹, *is.* **1.** savaş, cenk, harp. **at ~ (with)** : savaşsta, savaş hâlinde. *Those two countries have been at ~ (with each other) for 8 years.* **declare ~ (on)** : harp ilân etmek. **cold ~** : soğuk harp. **the dogs of ~** : şiir savaş vahşeti. **on a ~ footing** : seferî durumda. **pre-/post-~:** savaştan

war²

önce/sonra, **2. harp hâli**, silâhî çatışma. **be at ~** : savaş hâlinde olmak, **3. mücadele**, vuruşma. **private ~** : şahıslar arasındaki mücadele, **4. strateji**, savaşma teknigi, **5. esk. muharebe**, **6. carry the ~ into the enemy's camp** : düşmandan erken davranışın, atılık davranışın önceden hücum etmek, **7. go to ~ (against)** : savaş açmak, harp ilân etmek. *USA decided to go to ~ against Japan.* **8. (having) been in wars** *k.d.* zarar görmüş, zarara/hasara uğramış. **You look as though you had been in the wars** : Savaştan mı çıktıktır?

war², gs.f. warred, warring **1.** savaşmak, harp/cenk/muharebe/mücadele etmek, çarpışmak. ~ **against** : ...-e karşı savaşmak/mücadele etmek. ~ **to death** : ölünceye kadar savaşmak, **2.** düşman olmak, düşmanlık etmek, **3.** harp hâlinde olmak. **wage ~ with ...** : ... ile savaş hâlinde olmak.

war³, sf. **1.** savaş+, harp+, savaşa özgü. ~ **preparations**. ~ **hysteria**. **civil ~** : iç savaş, dâhilî harp, **2.** savaşta kullanılan. ~ **loan** : harp istikrazi, **3.** savaş sonucu olan, **4. war-bride** : kocası harbe giden gelin. ~ **baby** : savaş çocuğu, savaş zamanında doğan çocuk.

warble, *is.&f. -bled, -bling* **1.** civıldırmak, şakıtmak, (kuş) ötmek, **2. ABD bk. : yodel**, **3.** terennüm etmek, **4.** (elektronik cihaz) frekans ve şiddeti düzgün değişen sürekli ses üretmek, **5. civilti**, şakıma, (kuş gibi) ötme/ötüş, **6. nağme**, makam, **7. vet. patol.** (a) (at sırtında) yağır, eyer vuruntusu, (b) sığır sineği sürfesinin hayvan sırtında yaptığı çiban, **8. ~ fly** : sığır sineği (*Hypodermatidae*).

warbled, *sf.* **1.** (at) yağırı, eyer vurmuş, **2.** (at, sığır, vb.) çibanlı, sırtında çiban çıkmış.

warbler, *is.* **1.** civıldıyan, şakıyan, öten, terennüm eden (kuş, insan), **2. zool.** öteğen kuşu (*Sylviidae*), **3. zool. wood warbler** *d.d.* sinekkapan (*Parulidae*), Amerika'ya mahsus parlak renkli, böcek yiyan birkaç çeşit kuş. **barred ~** : çizgili öteğen (*Sylvia nisoria*). **garden ~** : bahçe öteğeni (*Sylvia borin*). **masked ~** : çil ardıcı (*Acrocephalus arundinaceus*). **spectacled ~** : gözlüklü çalı bülbülü (*Sylvia conspicillata*). **whitethroat ~** : çalı bülbülü (*Sylvia communis*).

war bonnet, *is.* Kızılderililerin savaş başlığı.

war chest, *is.* (siyâsî kampanya vb. için ayrılan) mücadele ödeneği.

war cloud, *is.* savaş bulutu/alâmeti/eması.

war correspondent, *is.* savaş muhabiri.

war crime, *is.* savaş suçu. **war criminal** : savaş suçlusu.

war cry, *is.* **1.** savaş narası, **2. (siyâsî mücadelede)** simge söz, parola.

ward¹, *is.* **1.** (idarî) bölge, mîntika, mahalle, **2.** (hastanede) koğuş. *a maternity ~ . the children's ~.* **3.** (hâpishane) hücre, koğuş, **4.** (Mormon kilisesinde) piskoposluk bölgesi, **5.** kale duvarları /surlar arası boşluğu, **6. huk.** (a) vesayet, (b) vesayet altında bulunma, (c) vesayet altındaki çocuk. ~ **in chancery** : mahkeme vesayetinde olan çocuk, **7. himaye altında bulunma**, **8. himaye altında bulunan şahis.** *a ~ of the Children's Aid Society.* **9.** (kılıç oyunu vb.) savunma, korunma, **10.** kılidin emniyet dili, anahtarın kılavuz yarığı, **11.** koruma, himaye.

watch and ward : koruma ve gözetleme. **keep ~** : korumak, muhafaza etmek. *The soldiers kept ~ over the castle.* **12. esk.** muhafiz bâlügü. **13. ~ heeler** : *ABD- argo* semtin oyalarını kazanmaya çalışan kimse. *e.a.-I. precinct, district, division, 8. protégé.*

ward², f. **1. gen. ~ off** : (tehlikeyi) önleme/difetmek/bertaraf etmek, savuşturmak, geçiştirmek. *He warded off the blow with his arm. She raised her collar to ~ off the icy wind.* **2. esk.** korumak, himaye/vâkaye etmek. *e.a.-I. parry, prevent, 2. protect, guard.*

-ward = -wards, ön ek “... doğru/yönünde” anlamları katar. ör.: *toward, seaward, afterward, backward*.

war dance, *is.* (ilkel kabilelerde) savaşa hazırlık/zafer dansı.

warded, *sf.* (kilit, anahtar, vb.) oluklu, oyuklu, yarıklı.

warden, *is.* **1.** bekçi, muhafiz, **2.** hâpishane müdürü, **3.** sivil savunma, yangın vb. görevlisi, **4. esk.** bir bölge veya kasabanın yetkili amiri, **5. Brit.** kolej müdürü, **6.** kilise bina ve emlâkini muhafaza memuru, **7. esk.** kapıcı. **8.** (bazı kumrularda) müdür, reis, başkan, vb., **9.** kompostoluk armut. *e.a.-I. warden, guardian, guard, custodian, caretaker, superintendent, 6. churchwarden, 7. gatekeeper.*

wardenship, *is.* 1. bekçilik, muhafizlik, 2. hapishane müdürüluğu, 3. *Brit.* kolej müdürüluğu, 4. sivil savunma vb. amirliği.

war department, *is.* savunma bakanlığı, harbiye nezareti.

warder, *is.* 1. bekçi, muhafiz, 2. nöbetçi, 3. *Brit.* zindancı, hapishane gardiyancı, 4. asa, işaret ve emir vermeye mahsus sopa/değnek.

wardress, *is.* *Brit.* (kadın) hapishane gardiyancı.

wardrobe, *is.* 1. giysiler, giyecekler, bir kimseñin tüm elbiseleri, 2. elbise dolabı, gardrop, 3. vestiyer, 4. sarayın giyim işlerini yöneten dairesi, 5. *tiy.* giysilik, giysiler, 6. mevsim moda-sı. *the spring ~.* 7. ~ **trunk** : elbise sandığı.

wardroom, *is.* 1. (savaş gemisinde) (a) subaylar salonu, (b) yemek salonu, 2. savaş gemisi subayları (kumandan hariç).

-wards, *son ek* "...-e doğru." İsimden yön bildiren zarf yapar: *They moved northwards / downwards/earthwards/skywards.* *bk.* : **-ward**.

wardship, *is.* bekçilik, muhafizlik, koruma, himaye, vasilik, vesayet. *e.a.- guardianship, custody.*

ware¹, *is.* 1. *gen.* **wares** : (a) mal, emtia, mamul eşya, (b) (bir kimseñin başkalarına kabul ettirmek istediği) şahsi meziyet, başarı, vb. 2. (belirtilen cins) eşya, takım. **silverware** : gümüş eşya/takım. **glassware** : züccaciye. **hardware** : hırdavat, madenî eşya. **software** : belletti, yazılım, 3. seramik eşya, çanak çömlek. *Delft ware.* 4. mutfaq eşyası, kap kacak. *e.a.-4. kitchenware, ovenware.*

ware², *sf.* *esk.* dikkatli, uyanık, haberdar. *e.a.- watchful, wary, cautious, aware, conscious.*

ware³, *glf.* **wared, waring** 1. *esk.* dikkat etmek, uyanık bulunmak, gözünü açmak, 2. *Isk.* (zaman, para, vb.) harcamak, sarf etmek. *e.a.- 2. spend, expend.*

warehouse¹, *is.*, *ç.* **-houses** 1. (*Brit.*: **repository** *d.d.*) ambar, depo, eşya deposu, antre-po, 2. *Brit.* büyük perakende satış mağazası, 3. toptan satış yeri.

warehouse², *glf.* **-housed, -housing** ambarlamak, depolamak, depoya/ambara koymak.

warehouseman, *is.*, *ç.* **-men** ambarcı, ambar/depo memuru.

wareroom, *is.* 1. depo, ambar, 2. imalât yerinde satış bölümü.

warfare, *is.* savaş, harp, savaşma,uruşma, mücadele.

warfarin, *is. kim.* fare zehiri: renksiz, suda erimez katı madde: C19H16O4.

war game, *is. As.* harp oyunu.

war-god, *is.* savaş tanrısi, Merih.

war-grave, *is.* şehit mezarı.

war-guilt, *is.* savaş suçu.

war hammer, *is. bk.* : **pole hammer**.

war hawk, *is.* savaş politikası/şiddet taraftarı.

warhead, *is.* harp başlığı. ~ **mating** : harp başlığı takılması.

war-horse, *is.* 1. savaş atı, savaşta kullanılan at, 2. *k.d.* tecrübeli asker/politikacı, 3. çok çalınan müzik parçaşı.

warily, *zf.* ihtiyatla, dikkatle, uyanık bir şekilde, gözünü (dört) açarak. *e.a.- cautiously.*

wariness, *is.* dikkat, ihtiyat, uyamkılık, açık göz'lülük, teyakkuz. *e.a.- caution, watchfulness.*

warison, *is.* hücum borusu.

warlike, *sf.* 1. savaşçı, cenkçi, savaşa hazır. *a ~ nation.* 2. savaşla tehdit eden, savaş tehlikesi arz eden. *a ~ appearance.* 3. savaşa/ harbe ait, askerî. *e.a.-2. belligerant, hostile, 3. military. k.a.-2. peaceful.*

war loan, *is.* savaş borçlanması.

warlock, *is.* 1. büyüğü, sihirbaz, 2. falçı, cinci, 3. Kızılderililerin savaş kâkülü, tepe kâkülü. *e.a.-1. sorcerer, wizard, 2. fortuneteller, conjurer, 3. scalp lock.*

warlord, *is.* 1. askerî önder, savaşçı ulusun önderi, 2. iktidarı ele geçiren kumandan, 3. (Uzak Doğu'da) mahallî diktatör.

warm¹, *sf.* 1. ılık, hafif sıcak. *a ~ bath. ~ milk.* 2. ılıman, mutedil. *a ~ climate.* 3. ıslanın, sıcak tutan. ~ **clothing**. 4. terli, terlemiş, ter basmış, kızışmış. *to be ~ from running. It's ~ work* : Bu terletici/zor bir iştir. 5. sıcakkanlı, hararetli, cana yakın, samimî, candan. ~ **wishes**. ~ **friendship**. *a ~ welcome.* 6. canlı, uyanık, yakın(dan ilgilenen). ~ **interest** : yakın ilgi, 7. şevkli, heyecanlı, hararetli. *a ~ debate.* 8. öfkeli, çabuk kızan. birdenbire parlayan. *a ~ temper. to become ~ when contradicted.* 9. ta-

warm²

ze, yeni, belirgin. *a ~ scent. a ~ trail.* **10.** (renk) sıcak, kırmızı ve sarı renkleri fazla. ~ *colors.* **11.** (saklamaç vb. de) hedefe/gerçeğe yakın. *You're getting ~, warmer - no, now you're getting cooler again.* **12.** *k.d.* sıkıcı, huzursuzluk veren, **13. make it/ things ~ for s.o. :** anasından emdiğini burnundan getirmek. *e.a.-1. tepid, heated, 6. enthusiastic, fervent, hearty, 7. lively, vigorous, 8. irritated, angry, annoyed, vexed, furious, vehement, 9. fresh, strong.*

warm², f. **1. gen. ~ up :** ısıtmak, kızdırmak. *They ~ed their hands/themselves by the open fire.* **2. ısınmak, kızmak.** *The soup is ~ing in the pot over the fire.* **3. gen. ~ to / up :** heyecan/canlılık vermek, şenlendirmek, neşe katmak. *The speaker quickly ~ed to his subject.* **4. teşvik/tahrik etmek/olunmak, öfke/nefret/ heyecan vb. uyan(dır)mak,** **5. gen. ~ to / toward :** samimileşmek, samimiyet/dostluk yaratmak, samimî/sıcak bir hava yaratmak, ilgi/sempati duymak. *My heart ~s to him for his courage.* ~ **to one's work/task :** işine/görevine ısınmak/bağlanmak, **6. ~ the bench** *k.d.* (sporda) yedek oyuncu olarak beklemek. *Bill has been warming the bench for three football seasons; he hopes that the coach will let him play this year.* **7. ~ up :** (a) yarışa başlamadan hafif idman yapmak, (b) (motor) ısınmak/ısınmak, (c) (konserden/temsilden önce) son bir deneme yapmak, (d) sıkı fikir olmak, kaynaşmak, samimiyeti artırmak. *e.a.-3. animate, excite, waken, stir, rouse, arouse.*

warm³, is. **1. sıcak yer. come into the ~, out of the cold.** **2. ısınma, sıcaklık.** *Come and have a ~ by the fire.*

warm-blooded, sf. **1. zool.** sıcakkanlı: vücut sıcaklığı 36°-44°C arasında sabit kalan (hayvan), **2. ateşli, heyecanlı, samimî, enerjik, tutkulu.** *e.a.-1. homiothermal, 2. ardent, impetuous, passionate, enthusiastic.*

warm-bloodedness, is. **1. sıcakkanlılık, 2. tutku, heyecan, samimiyet, ateşlilik.**

warmed-over, sf. **1. (yemek) ıstılmış, 2. (sanat eseri) basit, kopya, orijinaliteden yoksun, harçılık.**

warmed-up, sf. ıstılmış, ısinmış.

warmer, is. ıstıtcı. **a hand ~ :** el ıstıtcısı.

warm front, is. *meteor.* sıcak hava kitesi.

warm-hearted = warmhearted, sf. sıcakkanlı, samimî, cana yakın, iyi yürekli, sevgi/şefkat dolu. *e.a.- sympathetic, compassionate, kind, affectionate.*

warm-heartedly = warmheartedly, zf. samimiyetle, iyi yürekle, sevgi ve şefkat ile.

warm-heartedness = warmheartedness, is. sıcakkanlılık, samimilik, cana yakınlık, iyi yüreklik, sevgi, şefkat, iyilik.

warming pan, is. yatak ıstıtcı: içine sıcak su veya yanın kömür konarak yatağı ıstıtmakta kullanılan kapalı kap.

warmish, sf. ılkça, ılmân, sıcakça, oldukça ılk/sıcak.

warmly, zf. samimiyetle, hararetle, şevkle.

warmness, is. **1. ılklik, sıcaklık, 2. ısı,** hararet, **3. samimiyet, sıcakkanlılık, şefkat, sevgi.**

warmonger, is. savaş kışkırtıcısı/yanlısı.

warmongering, is. savaş kışkırtıcılığı, harp taraftarlığı.

War Office, is. esk. bk.: **War Department.**

warm sector, is. *meteor.* sıcak kesim: sıcak ve soğuk hava kitleleri arasındaki bölge.

warmth, is. **1. ılklik, ılmânlık, 2. sıcaklık, hararet,** **3. samimiyet, sevgi, şefkat, iyilik,** **4. coşkunluk, heyecan, tutku,** **5. sıcak renklerin uyandırıldığı rahatlık duygusu,** **6. ıstıbilme,** **7. gücenme, kırınlık.**

warm-up, is. **1. ısinma, 2. son hazırlık.**

warn, gl.f. **1. uyarmak, ikaz etmek, (tehlikeyi) haber vermek.** *He was ~ed of the danger. The clouds ~ed us that the storm is coming.*

2. tenbih etmek, haber vermek, haberdar etmek. *If you ~ the police when you go away on holiday, they will watch your house.* **3. (muhtemel sonuca) dikkatini çekmek.** *Police ~ed him about the penalties of drunk driving.* **4. ihtar etmek, hatırlatmak.** ~ **off/away :** uzak durmasını ihtar etmek. *A sign warns the trespassers off the grounds.* *e.a.-1. forewarn, caution, admonish.*

NOT: WARN, bir kimsenin tehlikeli ve nahoş bir duruma düşmesini önleyecek şekilde onunla ciddî olarak konuşmak demektir: *to WARN him about danger and possible penalties.* **CAUTION**, tehlike ve cezadan kaçınması için mülâymâ

bir dille nasihat etmektir. *Citrus growers are cautioned to protect the fruit from frost. ADMONISH* ise bir eylemin sürükleyeceği tehlike ve cezayı belirterek amirane onu yapmamasını emretmektedir. *To admonish a person for neglecting duties.*

warner, *is.* uyarın, ikaz/ihtar eden kimse.

warning, *sf.&is.* 1. uyarıcı, ikaz/ihtar edici. *He gave me a ~ look. They fired some ~ shots.* 2. uyarı, uyarma, ikaz, ihtar, haber verme. *He paid no attention to my ~s. as a ~ to others* : ibret için, başkalarına ibret/ders olsun diye, 3. **a week's ~** : bir haftalık mühlet, 4. **be a ~ to s.o.** : birisine ibret/ders olmak, 5. **give ~** : uyarın, ikaz/ihtar etmek, tehlikeyi haber vermek. 6. **take ~** : ibret/ders almak, nasihat kabul etmek. *You should take ~ from what happened to me.* 7. **~ bell** : işaret/hazırlık zili. *e.a.-2. admonition, advice, caution.*

warningly, *zf.* uyarıcısına, uyararak, ikaz edercesine/ederek.

war of nerves, *is.* sinir harbi.

warp¹, *f. 1.* eğ(il)mek, eğril(t)mek, büük(ül)mek, *2.* (doğru yoldan) sap(tır)mak, *3.* (gerçeği) tahrif etmek, bozmak, yalan katmak, *4. den.* bir yere bağlanmış palamarı çekerek gemiyi /sandali yürütütmek, *5.* su altında bırakıp çökelen balıkla mümbitleştirmek, *6.* su kanalını balıkla tıkamak. *e.a.-1. turn, contort, distort, spring, bend, twist. k.a.-1. straighten.*

warp², *is.* 1. eğrilik, çarpıklık, *2.* (dokumacılıkta) çözgü, anlaş, *3. den.* palamar, *4.* balık, suyun bıraktığı çökelti.

warpage, *is.* eğilme, büükülme, çarpılma.

warper, *is.* egen, büken, çarpitän.

war paint, *is.* 1. Kızılderililerin savaşa giderken yüz ve bedenlerine sürdükleri boyalar, *2. k.d.* süs, makyaj, süslü elbise. **in full war paint** : giyinip kuşanmış, süslenmiş, *k.d.* iki dirhem bir çekirdek.

warp and woof, *is.* temel, taban, kaide, esas. *The vigorous Anglo-Saxon base had become the warp and woof of English speech.*

war party, *is.* 1. savaşa giden Kızılderililer, *2.* savaş yanılısı siyasi parti.

warpath, *is., ç. -paths* 1. Kızılderililerin savaş yol, savaşa giderken izledikleri yol, *2. on the ~* : (a) savaşa/dövüşe hazır, savaş yolunda, savaş vesilesi arayan, (b) düşman, dış bilen, kana susamış.

warp beam = warp roll, *is.* (dokumacılıkta) çözgü yumağı.

warp knit, *is.* anlaş örgü. **warp-knitted** : anlaş örgülü, tezgâhta uzunlamasına örülülmüş.

warplane, *is.* savaş uçağı.

war-profiteer, *is.* vurguncu, savaş zengini.

warpwise, *zf.* (dokuma) uzunlamasına, çözgü yönünde. *e.a.- lengthwise.*

warrant¹, *is.* 1. yetki, salâhiyet, izin, rühsat, haklı sebep. *He had no ~ for what he did.* 2. güvence, teminat, garanti, kefalet, 3. yetki/onaylama belgesi, izin/yetki/hak veren belge. *Their vote of confidence was his ~ to continue his investigation.* 4. haklı sebep. *She had no ~ for her suspicion.* 5. **huk.** (a) tutuklama emri, tevkif müzükkeresi. *The police have a ~ for his arrest.* (b) arama emri. *You can't search my house without a ~.* 6. **As.** atama/tayin emri, 7. ödenme emri, 8. alındı, makbuz. *e.a.-1. authorization, sanction, 2. warranty, surety, 3. permit, voucher, writ, order, chit, 4. justification, grounds.*

warrant², *gl.f.* 1. yetki/salâhiyet vermek, memur etmek. *The law ~s his arrest. to ~ s.o. to do sth* : bir kimseye bir hususta yetki vermek, 2. haklı göstermek, desteklemek, doğruluğunu kanıtlamak. *That ~s the theory. He had no ~ for his hopes* : Umudunu destekleyecek hiçbir sebep yoktu. 3. temin etmek, teminat vermek. *I ~ you...* : Sizi temin ederim ki... **It won't happen again, I ~ you** : Emin olunuz ki bu bir daha tekerrür etmeyecek. 4. garanti etmek, güvence/terminat vermek, zarar ve hasarı tazmin edeceğini taahhüt etmek. *to ~ safe delivery. This material is ~ed (to be) pure silk.* 5. kefil olmak, 6. izin/ruhsat vermek, 7. hak kazandırmak, 8. mazur göstermek. **Nothing can ~ such rudeness** : Bu kabalığı hiçbir şey mazur gösteremez. *e.a.-1. authorize, 2. justify, 3. assure, 4. guarantee, certify.*

warrantable, *sf.* 1. yetki/salâhiyet verilebilir, 2. haklı, caiz, 3. güvencelenebilir, garanti edilebilir, teminat/kefalet verilebilir, 4. (geyik) avlanabilir, yaşı avlanmaya elverişli.

warrantableness

warrantableness, *is.* 1. haklı gösterilebilme, cevaz, 2. güvencelenebilme, garanti edilebilme, teminat/kefalet verilebilme.

warrantably, *zf.* haklı/caiz sayılıacak şekilde, güvencelikle, garanti edilerek.

warrantee, *is.* kefil olunan/hakkında teminat verilen kimse, kendine garanti verilen şahıs.

warranter/warrantor, *is.* garanti veren, kefil, güvenceli.

warrantless, *sf.* 1. yetkisiz, salâhiyetsiz, 2. garantisiz, teminatsız, güvencesiz, kefilsiz, 3. haksız, makul sebebe dayanmayan, 4. özürsüz, mazeretsiz.

warrant officer, *is.* ABD astsubay, gedikli subay.

warranty, *is., ç.* -ties 1. garanti, güvence, teminat, 2. *huk.* kefalet(name), 3. yetki, salâhiyet, hak.

warren, *is.* 1. tavşanlık, tavşanların toplu olarak bulunduğu/ürediği yer, 2. ufak av hayvanları üretim alanı, 3. balık üretim sahisi, 4. kala-balık mahalle, 5. ağıl, 6. *Brit.* kapalı yerde yabanıl hayvan üretme imtiyazı. **warrener** : bu imtiyazı alan kimse.

warrior, *is.* 1. savaşçı, cenkçi, cengâver, muharip, savaş eri, 2. (politikada vb.) cesur, atak, yiğit, gözüpek, mücadeleci.

warriorlike, *sf.* savaşçı/cenkçi/muharip gibi.

war risk insurance, *is.* ABD askerî personeline hükûmetçe sağlanan savaş sigortası.

Warsaw, *is.* 1. Varşova, 2. *k.h.* ~ **group** *d.d. zool.* Atlas levreği (*Epinephelus nigritus*). Atlantik'in sıcak sularında bulunan iri levrek, 3. ~ **Pact** = ~ **Treaty Organization** : Varşova Paktı. 1955'te SSCB, Bulgaristan, Çekoslovakya, D Almanya, Macaristan, Polonya ve Romanya arasında imzalanan askerî ittifak anlaşması.

warship, *is.* savaş gemisi.

warsle, *f. -sled, -sling* *İsk. bk.:* **wrestle**.

warsler, *is. İsk. bk.:* **wrestler**.

wart, *is.* 1. siğil, 2. (bitkilerde, hayvan derilerinde) siğile benzer kabarcık, 3. ~s and all : olduğu gibi, bütün kusurları ile, kusurlarını gizlemeden, apaçık, 4. ~cress : sarmaşık tere (*Coronopus*), 5. ~ disease : patates uru, 6. ~grass = ~weed = ~wort : siğil otu, sütleğen, 7. ~ hog *zool.* Afrika yaban domuzu (*Phacochoerus aethiopicus*).

wartime, *sf. & is.* 1. savaş zamanı, 2. savaştan doğan/ileri gelen, savaş sırasında olan, savaşa özgü, seferî.

warty, *sf.* **wartier, wartiest** 1. siğilli, 2. siğilimsi, siğile benzer, siğil gibi. (**warted** *d.d.*).

war-weariness, *is.* savaş yorgunluğu.

war-weary, *sf.* 1. savaşta yıpranmış/hurdalaşmış (uçak) 2. savaştan bıkmış, savaş yorgunu.

war whoop, *is.* vahşilerin savaş narası.

war-widow, *is.* savaş dulu, savaşta dul kalmış kadın.

warworn, *sf.* savaşta yıpranmış/hurdalaşmış.

wary, *sf.* **warier, wariest** 1. uyanık, açık-göz, dikkatli, tetik. *a ~ fox. Be ~ of gossip.* 2. tedbirli, ihtiyatlı, kurnaz, zeki. *He gave ~ answers to all of the stranger's questions.* 3. **be ~ of** : dikkatli/uyanık olmak, ...-den sakınmak, gözüne dört açmak. *e.a.-I. alert, vigilant, watchful, cautious, guarded, prudent, 2. shrewd, wily. k.a.- foolhardy, brash, careless, heedless, incautious.*

war zone, *is.* 1. savaş bölgesi/alanı, 2. (deñizlerde) tarafsızlığın tanınmadığı bölge.

was, *f. ...idim, ...idi : to be* filinin geçmiş zaman birinci ve üçüncü şahsı.

wash¹, *f. 1.* yıka(n)mak. *to ~ a dress. ~ your hands and face. I always ~ before eating dinner.* ~ **clean** : tertemiz yıka(n)mak, yıkayıp arıtmak/paklamak. *He washed (his face) clean before coming downstairs.* 2. temizle(n)mek. *She ~ed the mud off her dress.* 3. (günahdan, suçtan, vb.) arıtmak, arınmak. *He ~ed from sin.* 4. (su, rüzgâr vb. ile) sürükle(n)mek. *The storm ~ed our boat ashore. The boat had ~ed ashore in the night.* 5. islatmak, ıslanmak, 6. (su, dalgı vb.) aşındırmak. *The storm ~ed gulleys in the mountain.* 7. yaldızlamak, ince boyalı tabakası ile kaplamak, 8. çamaşır yıkamak. *She washes for a living.* 9. islatmak, silmek, 10. (kumaş) yıkanmayı dayanmak, çekmemek, büzülmemek, solmak. *that cloth washes well.* 11. *Brit.- k.d.* doğru/gerçek/inandırıcı olmak, doğruluğu kanıtlamak. *That story won't ~ (with me).* 12. *gen. ~ away* : (su/rüzgâr vb.) aşın(dir)mak, sürüklemek, alıp götürmek. *This topsoil tends to ~ away.* 13. kumu yıkayıp altın filizini ayırmak,

14. ~ dirty linen in public : kirli çamaşırlarını ortaya dökmek, aile sırlarını açıklamak. **15. ~ down** : (a) yıkayıp arıtmak, tertemiz yapmak. *To ~ down a car.* (b) su vb. içerek yutmayı kolaylaştırmak. *To ~ chicken down with wine.* **16. ~ one's hands of** : (a) elini eteğini çekmek, ilişğini kesmek, ilgisi kalmamak. *We washed our hands of politics long ago.* (b) sorumluluğu üzerinden atmak, işi başından savmak. *The school washed its hands of the students' behaviour during spring recess.* **17. ~ out** : (a) yıkayıp temizlenmek / çıkmak. **This stain didn't ~ out** : Bu leke çıktı. (b) su ile sürklenmek / yıkılmak. *The road was washed out during the storm.* (c) solmak, yıkınca renki atmak, (d) *k.d.* iptal etmek. *The whole plan was washed out.* (e) *argo* elenmek, başaramamak, tart edilmek, kovulmak. *He washed out after one semester.* **18. ~ up** : (a) elini yüzünü yıkamak, iyice yıkayıp temizlenmek, (b) bulaşık yıkamak. *I'll ~ up the dishes.* (c) **be washed up** : silinmek, yıldızı sönmek, unutulmak. *He's all washed up in Hollywood.* **e.a.-1&2. clean, rinse, launder, scrub, mop, 5. wet, moisten, bedew, bathe, 6. wear, erode.**

wash², *is.* 1. yıka(n)ma. *give the car a ~*. 2. çamaşır, 3. bir defada yıkanan şeylerin tümü, 4. akış, akıntı, 5. gemi çarkının/kürek palasının hasıl ettiği su akıntısı, 6. losyon, ağız suyu, tuvalet suyu, 7. ilaçlı losyon. *eyewash.* *to apply ~ to a skinned knee.* 8. yaldız, badana, ince tabaka boyası, kaplama. **This tray has a gold ~** : Bu tepsisi altın suyuna batırılmış. 9. (denizin/ nehirin aşındırıldığı) toprak, sel yatağı/ çukuru, 10. bataklık, 11. sığ su birikintisi, ince dere, 12. sıçlık, denizin/nehirin sığ yeri, 13. akarsu yatağı, 14. *jeol.* suyun sürükleşip biriktirdiği alüvyon, 15. **dry ~ d.d.** (Batı ABD) kuru sel yatağı, 16. yalı, sulu mutfak artığı. **hogwash** : domuzlara verilen sulu yemek artıkları, 17. **come out in the ~** : (a) (utandırıcı bir durum) eninde sonunda/günün birinde ortaya çıkmak, herkesçe duyulmak, şayı olmak, (b) sonu iyi gelmek, sonunda her şey düzelmek/temize çıkmak. **e.a.-1. ablution, cleansing, bathing, 10. marsh, fen, bog, swamp, morass**

wash³, *sf.* yıkanabilir, yıkanmaya dayanır. *a ~ dress.*

washability, *is.* yıkanırlık, yıkanabilme, yıkanmaya dayanıklılık.

washable, *sf.* yıkanabilir, yıkanmaya dayanıklı, yıkınca çekmez/solmaz. *Is this shirt ~?*

wash-and-wear, *sf.* yıka giy, ütüsüz, üfü istemez. **e.a.- drip-dry.**

washbasin = **washbowl**, *is.* lavabo, leğen, kurna. **e.a.- sink.**

washboard, *is.* 1. çamaşır tahtası, üstünde çamaşır yıkanan oluklu tahta, 2. süpürgelik, oda duvarlarının eteğindeki tahta, 3. *den.* **splashboard** *d.d.* eşik tahtası, dalga girmesin diye kapı eşiğine ve güverteye konulan siper.

wash-boiler, *is.* çamaşır (kaynatma) kazanı.

wash-bottle, *is.* (a) püskürteç, (b) arıtıcı, içindeki sıvıdan geçen gazı arıtan cihaz.

washbowl, *is. bk.: washbasin.*

washcloth, *is., ç. -cloths* sabun bezi, el bezi. **e.a.- facecloth.**

washday, *is.* çamaşır günü. *Monday is ~ in our family.*

washed-out, *sf.* 1. (yıkamaktan) solmuş, soluk, rengini atmış. *~ old curtains.* 2. *k.d.* (a) yorgun, bıtap, bitkin. *She felt ~ after working all night.* (b) solgun, benzi sararmış. **e.a.-1. faded, pale, colorless, 2. (a) weary, exhausted, tired, worn-out, (b) wan.**

washed-up, *sf.* 1. *argo* yıldızı sönmüş, bitmiş, iflás etmiş. *Let me tell you, friend, you're (all) ~ in this town!* 2. *k.d.* çok yorgun, bıtap, mecsiz. **e.a.-1. finished, through, done with, 2. washed-out, tired, fatigued.**

washer, *is.* 1. çamaşırıcı, çamaşır yıkayan, 2. çamaşır makinesi, 3. pul, rondelâ.

washerman, *is., ç. -men* çamaşırıcı, çamaşır yıkayan (erkek). **e.a.- laundryman.**

washerwoman, *is., ç. -women* çamaşırıcı kadın. **e.a.- laundress.**

wash goods, *is.* yıkanabilir kumaş(lar).

washiness, *is.* 1. çok sulu/duru olma, sulu-luk, duruluk, 2. solukluk, rensizlik, 3. vuzusuzluk, müphemlik.

washing, *sf.&is.* 1. yıka(n)ma, 2. çamaşır, bir defada yıkanan çamaşır, 3. yıkama ürünü, yıkama ile elde edilen (madde). *a ~ of ore.*

4. ince madensel kaplama, 5. ~ machine : çamaşır makinesi, 6. ~ soda : çamaşır sodası. **e.a.- 1. ablution, 2. wash.**

Washington

Washington, *is.* 1. Vaşington: ABD'nin başkenti, 2. Vaşington eyaleti, 3. **Washingtonian** : Vaşingtonlu.

washout, *is.* 1. sel basması, sel suları ile sürükle(n)me, sel çukuru, su ile aşınma, 2. *k.d.* hezimet, tam başarısızlık, fiyasko, iflâs. *That whole plan of yours was a ~ after all, and cost us a lot of money.* 3. başarısız kimse.

washpot, *is.* 1. çamaşır kazanı, 2. erimiş kalay kabı (tenekelere kalay kaplamak için kullanılır).

washrag, *is. bk.: washcloth.*

washroom, *is.* tuvalet. *e.a.- lavatory.*

wash sale, *is.* 1. zararına satış: bir mali zararına satıp otuz gün içinde tekrar satın alma (vergi hilesi için), 2. borsa dalaveresi: fazla ilgi gördüğü intİbâmî uyandırmak için bir hisse senedinin satıcı ajamı tarafından alınması.

washstand, *is.* lâvabo.

washtub, *is.* leğen, çamaşır teknesi.

wash-up, *is.* yıkama, temizleme.

washwoman, *is., ç.* **-women** çamaşırıcı kadın. *e.a.- washerwoman.*

washy, *sf.* **washier**, **washiest** 1. sulu. ~ coffee / soup. 2. soluk, açık renkli, ağarmış, bozarmış. ~ pink flowers. a ~ appearance. 3. ciliz, kuvvetsiz. ~ people. 4. vuzuhsuz, belirsiz, müphem. *bk.: wishy-washy.*

wasn't kis. = **was not** : değildi(m). *bk.: be*

wasp, *is. zool.* yaban arısı (*Vespidae, Sphingidae*) (eşek arısı *d.d.*). İlgili sıfat: **vespine**.

WASP = **Wasp**, *is.* [W(hite) A(nglo-) S(axon) P(rotestant)] 1. İngiliz asıllı Protestan Amerikalı, 2. *hkr.* zengin ve muhafazakâr Protestan Amerikalı. **WASPISH/Waspish** : bunlara özgü.

waspily, *zf. bk.: waspishly.*

waspiness, *is. bk.: waspiness.*

waspish, *sf.* 1. ters, huysuz, çabuk kızan, kinci, 2. garazkâr, hain, nisbetçi. *e.a.-1. snapish, irritable, irascible, 2. spiteful.*

waspishly, *zf.* ters ters, huysuzca, kinle, garazla, haince.

waspishness, *is.* terslik, huysuzluk, kincilik, garazkârlık, hainlik.

wasp waist, *is.* ince bel.

wasp-waisted, *sf.* ince belli.

waspy, *sf.* **waspier**, **waspiest** 1. yaban arısı gibi, 2. *bk.:* **waspish.**

wassail, *is. & f.* 1. (İngiltere'de eskiden içki ikram edilirken söylenirdi) sihhatinize, sağlığına, 2. içki âlemi, 3. baharatlı içki (içmek), 4. *esk.* içki âleminde söylenen şarkı.

wassailer, *is.* içki âlemi yapan, baharatlı içki içen.

Wassermann reaction = **Wassermann test**, *is.* *tip* frengi teşhis testi.

wast, *f. esk.* **to be** fiili geçmiş zamanının ikinci tekil şahsi (Şimdi bunun yerine **were** kullanılır.). *thou wast = you were.*

wastable, *sf.* (boşuna) harcanabilir, sarf edilebilir, israf edilebilir, ıskarta edilebilir.

wastage, *is.* 1. yıpranma, yıpranma kaybı, 2. israf, lüzumsuz sarfıyat, 3. yıpratma, israf / heder etme. *The steady ~ of erosion.* 4. fire, yıpranarak / aşınarak kaybolan şey. *A ~ of 25% of all the goods produced.*

waste¹, *f.* **wasted**, **wasting** 1. boşuna harca(n)mak/sarf etmek/edilmek, israf etmek, heder/heba ziyan etmek/edilmek/olmak. *Don't ~ your time and money.* 2. kaçırırmak, yerinde/zamanında kullanılmamak. *To ~ an opportunity.* 3. yıpratmak, aşındırmak, 4. tüketmek, yoğaltmak, istihlâk etmek, 5. yıpranmak, aşınmak, tükenmek, yok olmak, 6. tahrip/harap etmek, viraneye çevirmek. *Long dry periods ~ed the land.* 7. zayıfla(t)mak. *The strange disease ~ed his whole body. He was ~ed by disease.* 8. azalmak, tükenmek, bitmek, 9. (zaman) boşuna geçmek, heder olmak, 10. *ABD- argo* öldürmek, 11. ~ away : (hastalıktan) zayıf düşmek, zayıflayarak eriyip bitmek, ağır ağır azalmak/tükenmek/telef olmak. *Since my aunt became ill, she has been wasting away.* 12. ~ not, want not *k.d.* İsraf etmezsen muhtaç olmazsan, 13. ~ one's breath *k.d.* boşuna nefes tüketmek. *Don't ~ your breath speaking to them, they never listen.* 14. ~ misspend, dissipate, squander, 6. destroy, devastate, ruin, ravage, sack, 8. diminish, 10. kill. *k.a.-1. save.*

waste², *is.* 1. israf, boşuna harcama, heder/telef/ziyan etme. ~ of food is wicked while people are hungry. 2. kaçırma, yerinde/zamanında kullanmama. ~ of opportunity. 3. yıpratma, yıpranma, aşın(dır)ma, 4. telef/yok etme/olma,

5. harap/viran olma, yıkım, harabiyet, 6. harabe, virane, harap olmuş yer, 7. fire, kullanılmayan/ise yaramayan şey, 8. boş/met-rük arazi. *No crops will grow on these stony ~s.* 9. ıssız yer, beyaban, 10. çöp, artuk, süprüntü. *A lot of poisonous ~ from the chemical works goes into the river.* 11. kayaların mekanik ve kimyasal ayırtmasından meydana gelen maddeler, 12. wastes bk.: **excrement**, 13. go to ~ : ziyan / heder olmak, boş gitmek, çöpe atılmak, 14. lay ~ : tahrif/harap etmek, yıkmak, mahvetmek, yok etmek. *The invading army laid ~ the countryside.* e.a.-9. desert, 10. trash, rubbish, garbage, refuse. 14. ravage, destroy, devastate.

waste³, sf. 1. atılmış, kullanılmayan, işe yaramaz, 2. (arazi, vb.) boş, hâli, çorak, terk edilmiş, 3. (şehir, bölge vb.) harap, viran, 4. artik, kalıntı, ıskarta. ~ *products of manufacture*. 5. süprüntü, çör çöp, işe yaramayan. *to salvage ~ products*. 6. fizy. dişkisal, bedenden atılan, ifraz edilen, 7. artik/ise yaramaz ürünleri boşaltan/ toplayan. a ~ pipe; ~ pile. 8. esk. fazla, aşırı, lüzumsuz, 9. ~ steam : fazla buhar, çürük buhar. e.a.-1. wasted, 2. barren, wild, desert, 5. refuse, useless, 8. excessive, needless.

wastebasket, is. çöp sepeti. **wastepaper basket** d.d.

wasteful, sf. 1. savurgan, müsrif, ziyankâr, boş yere ziyan/israf eden, tutumsuz. ~ habits. 2. tahrirkâr, yıkıcı, harap eden. ~ war. e.a.-1. extravagant, prodigal, 2. devastating, destructive. k.a.-1. thrifty, frugal, prudent, 2. constructive.

wastefully, zf. 1. savurganca, savurganlıkla, müsrifane, israf edercesine, tutumsuzca, 2. yıkıcılıkla, tahrirkârane.

wastefulness, is. 1. savurganlık, müsriflik, ziyankârlık, boş yere ziyan/israf etme, tutumsuzluk, 2. tahrirkârlık, yıkıcılık.

wasteland, is. 1. boş/ekilmemiş/metruk arazi, beyaban, 2. virane, harabe, tahrif edilmiş/ yakılıp yıkılmış yer, 3. (tarihte, hayatı vb.) kısır/verimsiz dönem.

wasteness, is. israf, ziyan, boş harcanma, kaybolup gitme. *A day of ~ and desolation.*

wastepaper, is. lüzumsuz/çöpe atılacak kâğıt.

waste pipe, is. kirli su/lâğım borusu, boşaltma borusu.

waste product, is. 1. döküntü, ıskarta, işe yaramayan yan ürün, 2. dışkı, idrar vb. gibi vücuttan atılan maddeler.

waster, is. 1. israfçı, savurgan, müsrif, ziyankâr kimse, tutumsuz, har vurup harman savuran kimse, 2. tahrirkâr, yıkıcı, kırıcı kimse, 3. Brit. bk.: **wastrel** (2). e.a.-1. *spendthrift*, 2. *vandal, destroyer*.

wasting, sf. 1. gittikçe zayıflatılan, kuvvetten düşüren. a ~ disease. 2. yıkıcı, tahrirkâr. a ~ war. e.a.-2. *devastating, despoiling*.

wastingly, zf. 1. gittikçe zayıflatarak, kuvvetten düşürerek, 2. yakıp yıkarak, tahrif ederek.

wastrel, is. 1. savurgan, tutumsuz, müsrif, israfçı kimse, 2. Brit. (a) çöp, döküntü, süprüntü, (b) kaybolmuş / kimsesiz çocuk, 3. avare, başıboş, serseri, aylak kimse. e.a.-1. *spendthrift*, 2. (a) *refuse, waste*, (b) *waif*, 3. *idler, loafer, vagabond*.

wastry = wastery = wastrie, is. İsk. bk.: *extravagance, wastefulness*.

wat, is. Siyam ve Kamboçya'da Budist tapınağı.

watch¹, f. 1. (dikkatle) bakmak, seyretmek, 2. gen. ~ for : beklemek, (yolunu) gözlemecek. ~ for a signal. ~ for s.o. : birini beklemek, birinin yolunu gözlemek, 3. bekçilik etmek, gözetmek, tarassut etmek. ~ a case in s.o.'s interest : bir dava görüldürken üçüncü bir şahsin çıkarını gözetmek, 4. dikkat etmek, sağa sola bakmak. ~ when you cross the street. 5. gözkulak olmak, gözetlemek, göz hapsinde tutmak, gözden ayırmamak. ~ the kettle, would you? The police are watching him. A watched pot never boils : Bir şeyin üzerine fazla düşmemeli. 6. (fırsat vb.) kollamak. to ~ one's opportunity. 7. ~ oneself : (a) dikkatli olmak, (kendine) muhakkayet etmek, (b) ihtiyath olmak, ayağımı denk atmak, 8. ~ one's dust = ~ one's smoke argo çabucak yapıp bitirmek, kaşla göz arasında yapmak, duman attırmak, tozu dumana katmak. **Offer Bill a dollar to clean your yard, and ~ his smoke** : Bill'e bir dolar verirsen avluyu çabucak temizleyiverir. "I can go to the store and be back in 5 minutes," bragged Tom, "Just ~ my

watch²

dust. 9. ~ **one's step** *k.d.* çok dikkat etmek, ihtiyathı davranışmak, önüne/bastiği yere bakmak. ~ **your step!** Dikkat et! Önüne/bastiğin yere bak! Sakın ha! Aman yavaş! 10. ~ **out** : dikkatli olmak, gözkulak olmak, kendini korumak. ~ **out!** Dikkat! 11. ~ **over** : korumak, güvence altına almak, nezaret etmek. ~ **over a flock** : sürüyü gütmek. *e.a.-1. look, see, observe, 6. await.*

watch², is. 1. gözetleme, bekleme. **be on the ~ for s.o.** : birini gözetlemek, birinin yolunu beklemek, 2. gözden ayırmama, mukayyet olma, başında bekleme, 3. **be on the ~ = keep ~** : gözkulak olmak, gözden ayırmamak, başında nöbet beklemek. *To keep ~ over a sickbed.* 4. **keep close/careful ~ on**: dikkatle takip etmek. *The government is keeping (a) close ~ on the activities of that political party.* 5. **keep ~ for** : göz kulak olmak, bekleme. *Keep ~ for the milkman, I want to pay him today.* 6. nöbet, nöbetçi. **officer of the ~** : nöbetçi/vardiya subayı, 7. nöbet yeri/süresi, 8. bekçilik, nöbetçilik, nöbet tutma, 9. uyanıklık, 10. **den.** (a) nöbet, posta, vardiya, (b) aynı vardiyyada nöbet tutan tayfalar, 11. saat, cep/kol saat, kronometre, 12. **in the ~ of the night** : (şirir) geceleyin, 13. **on the ~** : uyanık, tetikte, dikkatli, müteyakkız. *e.a.- 1&2. inspection, attention, vigil.* 6. **guard, sentry** 13. **alert, vigilant.**

watch and ward, *is.* sürekli nöbet/nezaret, gece gündüz nöbet bekleme.

watchband, *is.* kol saatı kayışı.

watch box, *is.* nöbetçi kulübesi.

watch cap, ABD yün bere (bahriyeliler soğuk havada giyerler).

watchcase, *is.* saat mahfazası.

watch chain, *is.* saat zinciri/kösteği.

watchery, *is., ç. -cries bk.: watchword.*

watchdog, *is.* 1. bekçi/çoban köpeği, çomar, 2. nezaretçi, bekçi, halka zararlı/yasa dışı eylemlere karşı tetikte olan kimse.

watcher, *is.* 1. seyirci, gözleyici, 2. bekçi, gözcü, nezaretçi, nöbetçi, 3. bakıcı, koruyucu, 4. **bird watcher** : kuş meraklısı, kuşları incelemeye meraklı kimse, kuşçu.

watch fire, *is.* işaret ateşi, nöbetçilerin isınmak için yaktıkları ateş.

watchful, *sf.* 1. dikkatli, uyanık, tetik, gözü açık, müteyakkız, tedbirli. *Let's remain ~ for any sign of enemy activity.* 2. **esk. bk.: wakeful.** *e.a.- 1. cautious, wary, alert, vigilant.*

watchfully, *zf.* dikkatle, tetikte, uyanık olarak.

watchfulness, *is.* dikkat, uyanıklık, tedbir, teyakkuz.

watch glass, *is.* saat camı (**watch crystal d.d.**)

watch guard, *is.* saat kösteği/kaytanı.

watchkeeper, *is. den.* nöbetçi, vardiyacı.

watch key, *is.* saat anahtarı.

watchless, *sf.* 1. dikkatsız, gözü kapalı, tedbirsiz, gafil, 2. bekçisiz, nöbetçisiz.

watchmaker, *is.* saatçi, saat tamircisi.

watchmaking : saatçilik, saat tamirciliği.

watchman, *is., ç. -men* bekçi.

watchmanly, *sf.* bekçiye ait/yakışır.

watch meeting/watch-night service, *is.* yılbaşı gecesi yapılan dinsel tören.

watch night, *is.* 1. yılbaşı gecesi, 2. **bk.: watch meeting.**

watchout, *is.* dikkat, uyanıklık, tedbir, tektikte oluş, dikkatle etrafı gözetleme. *e.a.- lookout.*

watch pocket, *is.* saat cebi.

watch spring, *is.* saat zembereği.

watch-strap, *is.* kol saatı kayışı.

watch tackle, *is.* el palangası, orsa palangası (**handy-billy, jigger d.d.**)

watchtower, *is.* nöbetçi/bekçi/gözcü kulesi.

watchword, *is.* 1. parola, 2. simge söz, düstur. *e.a.-2. slogan.*

water¹, *is.* 1. su. **bitter/brackish ~** : acı su. **cold/hot ~** : soğuk/sıcak su. **drinking ~** : içme suyu. **heavy ~ kim.** ağır su. **mineral ~** : maden suyu. **running ~** : akarsu. **soft ~** : tatlı/kireçsiz su. **spring ~** : pınar/memba suyu, 2. su düzeyi/seviyesi. **below the ~** : su (düzeyi) altında. **high ~** : met. **low ~** : cezir, inme, suların çekilmiş hâli. **open ~** : seyrüsefere elverişli su,

3. **waters** : (a) deniz, göl, nehir. **Japanese waters** : Japon Denizi. **on land and ~** : hem kara da hem denizde, (b) maden suyu, içme. **take/ drink the ~s** : içmelere gitmek, membadan su içmek. (c) etene, döл eşi, meşime, son, 4. eri-

yık, çözelti, mahlül, müstahzar. **lavender** ~ : lâ-vanta suyu. **ammonia** ~ : amonyak eriyiği/mahlülü, **5. su birikintisi**, gölek, gölcük, gölet, **6. (elmas, inci, vb) parlaklık, şeffaflık**, **7. (kumaş) parlaklık, hare, şanjan**, **8. (borsada) (a) karşılıksız/uydurma emval, hisse senedinin değerinin sun'ı olarak yükseltilmesi**, **9. nitelik, kalite, mükemmelilik**. **first** ~ : en üstün kalite. **of the first** ~ : en mükemmel, en âlâ, en üstünl. **a diamond of the first** ~ : en iyi cins elmas. **Tom is a villain of the purest** ~ : Tom hainlerin danışkasıdır. **10. above** ~ : güvenceli, emin, sıkıntısız, kaygusuz, (özellikle malî sıkıntından) azade, **11. by** ~ : denizden, deniz yolu ile. *I went to Izmir by ~.* **12. hold** ~ : mantıkî olmak, su götürmemek. **not hold** ~ : sizmek, su almak, mantıksız olmak, su götürmek, **13. in deep** ~ *argo* başı dertte, sıkıntılı/müsâkül durumda. **in smooth** ~ *Brit.- argo* (galeden sonra) dertsiz, pürüzsüz, meselesiz, gailesiz, yolunda. **in low** ~ : *Brit.- argo* parasız, meteliksiz, **14. in hot** ~ : dert / belâ içinde, çıkmazda, **be in hot** ~ : başı dertte olmak, çıkmaza saplanmak, **15. keep one's head above the** ~ : (kit kanaat) geçinmek, iki ucunu bir araya getirmek. *In this business we don't make much money, but we are able to keep our heads above the ~.* **16. like** ~ : serbestçe, engelsiz, su gibi. **To spend money like** ~ : Su gibi para harcamak, **17. make** ~ : (insan) işemek, su dökmek, (gemi) su almak. **pass** ~ : işemek, çiș yapmak, **18. throw cold** ~ on : hevesini kaçırırmak, soğutmak, küçümsemek, alaya almak, ...-e itiraz etmek. **19. troubled** ~s : müşkül durum. **20. ~ on the brain** : beyinde su toplanması, idrosefali, **21. ~ on the knee** : diz eklemiñin su toplaması, **22. ~ over the dam** veya **~ under the bridge** : Olan oldu, artık değiştirilemez. *Since the sweater is too small already, don't worry about its shrinking; that's ~ over the dam.* **23. the ~(s) closed over my head** : battum, suyın dibini boyadım.

water², f. **1. sula(n)mak, suvar(il)mak, su vermek**. *To ~ the garden. To ~ the horses.* **2. su temin etmek, su getirmek, 3. gen. ~ down** : sulandırmak, su katmak, hafifletmek, yumuşatmak, etkisini azaltmak. *To ~ soup/milk. To ~ down an unfavorable report.* **4. karşılığı olmadan hisse senetlerini çoğaltmak.** ~ed shares.

5. (kumaş, maden, vb.) hârelendirmek, parlatmak, parlaklı vermek. ~ed silk : hârelî ipekli kumaş, **6. yaşarmak, sulanmak**. *My eyes ~ed when I handled the onions.* **7. (hayvan) su içmek, suvarılmak, 8. (ağzı) suyu akmak, sulanmak**. **The smell of fresh bread makes my mouth water** : Taze ekmek kokusu ağızımı sulandırır. **9. (lokomotif vb.) su almak**.

water³, sf. **1. su+**, **a ~ jug** : su testisi. **~turbine** : su türbini. **~ski** : su kayağı, **2. deniz+**, kıyı+, **a ~ town** : kıyı kasabası. **a ~ journey** : deniz yolculuğu.

waterage, is. *Brit.* deniz/nehir nakliyatı, bu nakliyata ödenen ücret.

water arum, is. bot. (sulak yerlerde yetişen) yılan yastiğı (*Calla palustris*).

water back, is. soba arkasında su ısıtma kabı.

water balance, is. biy. su dengesi: canlıların bedenlerinde hep aynı miktar suyu muhafaza etmeleri.

water-bailiff, is. balık avı bekçisi.

water ballet, is. su balesi.

water bath, is. 1. su yunağı: doğrudan doğruya aleve tutulamayan cisimlerin içine daldırılarak ısıtıldığı sıcak su kabı, 2. su banyosu.

water-bearer, is. **1. succu, saka, 2. astr. b.h.** Kova burcu. *e.a.-2. Aquarius.*

waterbed, is. su yatağı, pamuk vb. yerine su ile dolu plastik yatak.

water beetle, is. su böceği.

water bird, is. su kuşu.

water biscuit, is. (un ve su ile yapılan) gevrek.

water blister, is. içi su dolu kabarcık.

waterborne, sf. **1. suda yüzten, 2. deniz yolu/gemi ile taşınan, 3. sudan geçen.** ~ *disease*: suдан geçen hastalık.

water bottle, is. *Brit.* matara, su şışesi. *e.a.- canteen.*

water-bowl, is. suluk, leğen.

water boy, is. sucu, saka, işçilere/sporculara su götüren kimse.

waterbrain, is. *vet. patol. bk.* : **gid**.

water brash, is. *patol. bk.* : **heartburn** (1).

waterbuck, is. zool. su keçisi (*Kobus ellipsiprymnus*). Orta ve Güney Afrika bataklıklarında bulunan bir tür antilop.

water buffalo

water buffalo, *is. zool.* manda (*Bubalus bubalis*). **water ox** *d.d.*

water bug, *is. zool.* **1.** su böceği, su sineği (*Belostomidae*), **2. bk.:** **cockroach**.

water-bus, *is.* (göl/nehir) yolcu motoru.

water-butt, *is.* yağmur suyu fıçısı.

water(ing)-can, *is.* ibrik, güğüm, bahçe kovası.

water-carriage, *is.* deniz/nehir yolu ile taşıma (aracı).

water(ing) cart, *is.* su(lama) arabası, aroz.

water chestnut = **water caltrop**, *is. 1. bot.* su/göl kestanesi (*Trapa natans*), **2.** su kestanesi (meyvesi).

water chinquapin = **water chincapin** = **water chinkapin**, *is. bot.* su lotusu (*Nelumbo lutea*) : Sarı çiçekli Amerikan lotusu. Meyvesi yenir.

water clock, *is.* su saatı. *e.a.- clepsydra*.

water closet, *is.* tuvalet, helâ, apteshane, ayakyolu. *kis.:* **W.C.**

water colo(u)r, *sf.&is.* **1.** sulu boyacı, **2.** sulu boyacı resim, **3.** sulu boyacı resim yapma sanatı.

water colo(u)rיסט, *is.* sulu boyacı ressimi.

water-cool, *gl.f.* su ile soğutmak. **water-cooled** : su ile soğutulmuş. **water-cooler** : su soğutucusu. **water-cooling** : su ile soğutma.

watercourse, *is.* su yolu/kanalı, dere, mecrâ, nehir yatağı.

watercraft, *is.* **1.** su hünerleri: su sporlarında, bot vb. kullanmaktadır ustalık, **2.** gemi, bot, su aracı, **3.** su taşıt araçları.

water crake, *is. zool. Brit.- k.d.* su kuşu (*Cinclus aquaticus*). *e.a.-water ouzel*.

watercress, *is. bot.* su teresi (*Rorippa Nasturtium officinale*).

water culture, *is. bk.: **hydroponics**.*

water cure, *is.* **1.** su tedavisi, su ile tedavi, **2. k.d.** fazla su içirerek yapılan işkence. *e.a.- 1. hydropathy, hydrotherapy*.

waterdog, *is.* su tazısı, suda iyi yüzen av köpeği.

watered, *sf.* **1.** (ipek vb.) parlak, **2.** değeri şişirilmiş, gerçek değerinden fazla gösterilen (hisse senedi, vb.), **3.** nemli, sulanmış, yaş, rutubetli, **4.** sulandırılmış, su katılmış.

watered-down, *sf.* sulu, su katılmış, sulandırılmış.

watered steel, *is.* su verilmiş çelik. **Damascus steel** *d.d.*

water elm, *is. bot. bk.: **planer tree**.*

waterer, *is.* sulayan, sulandıran, su katan, (hayvanlara vb.) su veren, sucu.

waterfall, *is.* şelâle, çağlayan.

water-fast, *sf.* suya dayanıklı, su ile açılmayan (renk, boya).

waterfinder, *is.* su bulucu, çubukla yer altı sularını araştıran.

water flea, *is. zool.* su piresi, su biti (*Daphnia*).

water fountain, *is.* çeşme, su soğutucusu.

waterfowl, *is. ç. -fowls/-fowl* su kuşu, su-da yüzen kuş: ördek, kaz, kuğu vb.

waterfront, *is.* **1.** yalı (boyu), kıyı, sahil (seridi), **2.** göl/nehir kenarı, **3.** yalı mahallesi, **4.** şehrin liman bölgesi.

water gall, *is. k.d.* kısmî gökkuşağı.

water gap, *is.* (iki dağ arasındaki) derin dere, koyak, geçit.

water gas, *is.* su gazı: Hidrojen ve karbon monoksit karışımı. Organik sentezlerde ve aydınlatma/isıtmaında kullanılır. **blue gas** *d.d.*

water-gas, *sf.* su gazı ihtiyaç eden, su gazı+.

water gate, *is.* **1.** set, kapak, savak kapağı, **2.** (şehir/kale duvarlarında) denize/nehire götürmen kapı.

Watergate, *is.* **1.** Washington'da Demokrat Parti Genel Merkezindeki siyasi skandal, **2.** siyasi yolsuzluk, gizli çıkar anlaşmaları, hükümet nüfuzunun partizanca kötüye kullanılması, vb.

water gauge, *is.* seviye göstergesi, su seviyesini gösteren alet. **water gage** *s.d.y.*

water germander, *is. bot.* su nanesi, sarımsak otu (*Teucrium scordium*).

water glass, *is.* **1.** su bardağı, **2.** (filizlenen bitkiler için) su kabı, **3.** (kazanlarda) seviye göstergesi, **4.** su altı göstergesi: ucu camlı uzun bir boru olup su altındaki cisimleri görmek için kullanılır, **5. kim.** su camı sodyum/potasyum tetrasilikat. **waterglass** *s.d.y.*

waterglass painting, *is. bk.: **stereochromy**.*

water gum, *is. bot.* **1.** su sakızı (*Nyssa sylvatica biflora*). ABD'nin güney bölgelerinde yetişir, **2.** su mersini (*Tristani laurina*). Avustralya'da su kenarlarında yetişir.

water hammer, *is.* 1. su çekici, su dövmesi, havası boşaltılmış ve kısmen su dolu bir boru veya kap sarsılıncı çikan çekiç sesine benzer ses, 2. su sadmesi, borudan akan suyun aniden durunca çıkardığı ses.

water-heater, *is.* su ısıticisi, termosifon.

water hemlosck, *is. bot.* su baldırıam (*Cicutia virosa*, *C. maculata*).

water hen, *is. zool.* 1. su tavuğu (*Gallinula chloropus*), 2. yaban ördeği (*Fulica americana*).

water hole, *is.* 1. gölek, su birikintisi, su çukuru, 2. (çölde) kaynak, memba, kuyu, 3. gölcük, havuz, 4. donmuş su yüzeyindeki çukur veya delik.

water hyacinth, *is. bot.* su sümbülü (*Eichornia crassipes*). Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen, mavi çiçekli yabanı bitki.

water ice, *is.* 1. su buz, içinde kar bulunmayan suyun donması ile elde edilen buz, 2. meyve dondurması.

water-inch, *is.* lüle su, eski bir hidrolik birimi: 1 inç çaplı borunun seviyesi sürekli olarak deliğin üst kenarı hizasında kalan hizneden 24 saatte akıttığı su miktarı.

wateriness, *is.* sululuk, yaşılık, ıslaklık, sulandırılmış olma, akişkanlık, suya benzerlik, tatsızlık, lezzetsizlik.

watering, *sf.&is.* 1. sulayan, su püskürten (kimse, şey), 2. kıydaki, sahildeki, kaplıcaya yakın, su kenarında bulunan, 3. (kumaşı) hareleme, 4. ~ can = ~ pot : süzgeçli kova, sulama kovası, 5. ~ place : (a) su kaynağı, çeşme, (b) kaplıca, içmeler, maden suları bulunan yer, (c) plaj. 6. ~ trough : yalak.

waterish, *sf.* suluca, nemli, ıslak, su gibi.

waterishly, *zf.* sulu sulu, ıslak ıslak, nemli nemli.

waterishness, *is.* ıslaklık, nemlilik.

water jacket, *is.* su gömleği: motoru soğutmak için silindirin etrafını saran su.

water-jet, *sf.* su püskürteçli, püskürtme su ile isleyen.

water jump, *is.* (at yanlarında) su maniası.

water-laid, *sf.* ters bükülü: düz bükülmüş üç, dört halatın ters yönde bükülmesi ile yapılmış.

waterleaf, *is., ç. -leafs* *bot.* su otu (*Hydrophyllum*). K Amerika'da yetişen mavi, beyaz çiçekli bir orman bitkisi.

waterless, *sf.* 1. susuz, kuru, kurak, 2. susuz, su istemez, su ilâvesi gerekmeyen (yemek, vb.), 3. ~ cooker : (a) düdüklü tencere, (b) susuz tencere, sebze ve eti su ilâve etmeden pişiren sımsıksı kapalı tencere. *e.a.-1. dry*, 3. (a) *pressure cooker*.

waterlessly, *zf.* susuz olarak, kuru kuru ya.

water level, *is.* 1. su seviyesi/düzeci, 2. (geminin) su kesimi, 3. su tesviyesi/terazisi.

waterlike, *sf.* su gibi, akişkan, sıvı, mayı.

water lily = **water nymph**, *is. bot.* nilüfer (*Nymphaea*).

water line = **waterline**, *is.* 1. su kesimi, su çizgisi, yüzen cismin su yüzeyi ile ara kesiti, 2. **water level** *d.d.* su seviyesi/düzeci, 3. **watermark** *d.d.* su düzeci göstergesi, suyun önceki düzecini gösteren çizgi, 4. su borusu/hortumu/oluğu, 5. (gemi inşaat mühendisliğinde) tekne düzec çizgileri: teknenin değişik derinliklerdeki su kesimi.

waterlocked, *sf.* sularla çevrili, ada hâlinde. *a ~ nation*.

waterlog, *f. -logged, -logging* su dolmak, sırsıklam olmak.

water-logged, *sf.* (gemi) içine su dolmuş, sırsıklam olmuş.

Waterloo, *is.* 1. Waterloo, Brüksel yakınında bir kasaba, Napolion'un 18.6.1812'de yenilgiye uğradığı yer, 2. kesin yenilgi.

water main, *is.* ana su borusu.

waterman, *is., ç. -men* kayıkçı, sandalcı, kürekçi. ~ship : kayıkçılık, sandalcılık, kürekçilik.

watermark, *is.&f.* 1. su düzeci göstergesi, suyun evelce yükseldiği düzeci gösteren çizgi, 2. filigran (basmak).

water-meadow, *is.* sulanabilir çayır.

watermelon, *is.* 1. *bot.* karpuz (bitki) (*Citrullus vulgaris*), 2. karpuz (meyve).

water meter, *is.* su sayacı.

water milfoil, *is. bot.* su içi civanperçemi (*Myriophyllum*).

water mill, *is.* su değirmeni.

water moccasin, *is. zool.* 1. kanca dişli engerek, 2. su yılanı. *e.a.-1. cottonmouth*.

water motor, *is.* su turbini, su çarkı.

water nymph, *is.* 1. su perisi, 2. nilüfer. *e.a.-2. water lily*.

water oak

water oak, *is. bot.* su meşesi (*Quercus nigra*). ABD güneyinde sulak ve bataklık arazide yetişir.

water of crystallization, *kim.* örtülenme suyu: bazı tuz örtülerindeki su molekülleri.

water of hydration, *kim.* sulanma suyu: bazı bileşenlerde bulunan ve ısıtılınca kimyasal yapıyı bozmadan uçan su.

water on the brain, *is.* beyinde su toplanması. *e.a.- hydrocephalus.*

water on the knee, *is.* diz eklemiñin su toplaması.

water ouzel, *is. zool.* su karatavuğu (*Cinculus aquaticus*, *C. mexicanus*): suya dalarak avlanan birkaç çeşit kuş. **dipper**, **water crake**, **water ouzel** *d.d.*

water ox, *is. bk.:* **water buffalo**.

water parting, *is. bk.:* **watershed** (1).

water pepper, *is. bot.* su biberi (*Polygonum Hydropiper*).

Water Pik, *is.* su çöpü: basınçlı su fışkırtarak dişler arasındaki besin artıklarını temizleyen elektrikli alet.

water pimpernel, *is. bot.* 1. *bk.:* **brookweed**, 2. fare kulağı (*Anagallis arvensis*).

water pipe, *is.* 1. nargile, 2. su borusu, künk.

water pipit, *is. zool.* su incir kuşu (*Anthus spinolella*).

water pistol, *is.* su tabancası. **squirt gun** *d.d.*

water plantain, *is. bot.* çoban düdügü (*Alisma Plantago-aquatica*).

water plug, *is.* yangın musluğu. *e.a.- fire plug, hydrant.*

water polo, *is.* su polosu.

water power = waterpower, *is.* su gücü.

water pox, *is. bk.:* **chicken pox**.

waterproof, *sf.&is.&f.* 1. su geçirmez (hâle koymak), 2. yağmurluk, müşamba, empermeabl.

waterproofer, *is.* su geçirmeyeñ.

waterproofing, *is.* 1. su geçirmeyeñ madde, 2. su geçirmemeyeñ.

waterproofness, *is.* su geçirmezlik.

water rail, *is. zool.* su yelvesi (*Rallus aquaticus*). Su tavuğullerden sırtı yeşil, kahverengi, karnı kara beyaz çizgili bir kuş.

water rat, *is.* 1. *zool.* su sıçanı, misk sıçanı (*Ondatra zibethica*), 2. liman hırsızı.

water-rate, *is.* su parası, su vergisi.

water-repellent, *sf.* su çekmez.

water-resistant, *sf.* suya dayanıklı, yarı su geçirmez.

water right, *is.* su kullanma hakkı.

water sapphire, *is.* su safiri, saydam gök-yakut.

waterscape, *is.* deniz/göl/nehir manzarası.

water scorpion, *is. zool.* su akrebi (*Nepidae*).

watershed, *is.* 1. su bölümü çizgisi, 2. boşaltma havzası, bir nehrin sularını boşalttığı havza, 3. dönüm noktası, tarihte iki çagi ayıran olay.

water shield, *is. bot.* 1. su süseni (*Brassenia Schreberi*): mor çiçekli su bitkisi, 2. *bk.:* **fanwort**.

water-sick, *sf.* çirk, fazla sulu olduğundan tarıma elverişsiz.

waterside, *sf.&is.* su kenarı, kıyı, sahil.

water ski, *is.* su kayağı.

water-ski, *gs.f. -skied, skiing* suda kaymak, su kayağı yapmak. **water-skier** : su kayakçısı.

waterskin, *is.* tulum

water snake, *is. zool.* su yılancı (*Natrix*).

water-soak, *gl.f.* sırsıklam etmek, suya batırmak/daldırmak.

water-soaked, *sf.* sırsıklam, ıslak.

water softener, *is.* yumuşatıcı: suyun kireçini gideren cihaz/madde.

water-soluble, *sf.* çözünür, suda erir.

water spaniel, *is.* su spanyeli, avlanan su kuşlarını yakalayan kalın tüylü iri av köpeği.

water speedwell, *is. bot.* su yavşamı (*Veronica anagallis-aquatica*). Sulak yerlerde yetişen yavşan otu.

water spout, *is.* 1. oluk, 2. deniz hortumu, denizden/gölden kasırganın hortum hâlinde yuvarı kaldırdığı su. *bk.:* **tornado**.

water sprite, *is.* su perisi, suda yaşayan ruh.

water strider, *is. zool.* su böceği (*Gerridae*). Uzun bacakları ile su üzerinde yürüyen birkaç çeşit böcek.

water system, *is.* **1.** nehir ve kolları, **2.** su dağıtım şebekesi.

water table, *is.* **1.** *min.* su pervazı, bina etrafında yağmur sularını dağıtmaya yarayan çıkmazı, **2.** **water level** *d.d. jeol.* su tabakası yüzeyi, su ile doymuş yer altı tabakasının üst yüzeyi.

water thrush, *is. zool.* **1.** su ardiç kuşu (*Seirus noveboracensis*, *S. motacilla*), **2.** *Brit. bk.:* **water ouzel**.

water tiger, *is.* dalgaç böcek larvası.

watertight, *sf.* **1.** su siz(dır)maz, akıtmaz, su geçirmez, **2.** sağlam, güvenilir, emin, reddi imkânsız, *a ~ alibi*. **3.** sıkı, göz açtırmayan, kaçamak yapılamaz. ~ tax laws. *e.a.-2&3. foolproof, incontrovertible*.

watertightness, *is.* **1.** su sızdırmazlık, su geçirmezlik, **2.** sağlamlık, güvenilirlik, eminlik, sıkılık, kaçamak yapma olanaksızlığı.

water ton, *is.* su tonu: 1018 litre (224 gallon) lik hacim ölçüsü.

water tower, *is.* **1.** su kulesi, **2.** basınçlı yangın tulumbası.

water trap, *is. golf* su engeli.

water treatment, *is.* su arıtması/islahi/tasfiyesi.

water turkey, *is. bk.:* **snakebird**.

water vapor, *is.* buğu, su buharı.

water vole, *is. zool.* su sıçanı (*Arvicola scherman*).

water wagon, *is.* **1.** su arabası, saka arabası, **2.** **on the water wagon** *bk.:* **wagon** (10).

waterward(s), *zf.* suya doğru, su istikameinde.

water wave, *is.* **1.** su ondulsesi: sıcak hava ile kurutulan saçın dalgası, **2.** dalga. *e.a.-2. billow*.

waterway, *is.* su yolu: (ulaştırmaya elverişli) nehir/ kanal.

waterweed, *is.* **1.** su otu (*Anacharis canadensis*): beyaz çiçekli bir su bitkisi, **2.** güzelliği olmayan herhangi su bitkisi.

water wheel, *is.* **1.** su çarkı, su türbini, **2.** bostan dolabı.

water wings, *is.* su kanadı, yüzme öğrenenler için şışirilmiş kanat şeklinde torba.

water witch, *is.* **1.** **water witcher** *d.d.* su bulucu, çatal çubukla yer altı sularının yerini bulan kimse, **2.** su cadısı, sularda/göllede yaşadığına inanılan büyüğü, **3.** dalıcı kuş, **4.** **water witching** : çubukla su keşfetme.

waterworks, *is., ç. -works* **1.** su sağlama/dağıtım düzeni, su tesisatı, su arıtma/süzme merkezi, **2.** su oyunları, **3. argo** gözyaşları. **to turn on the ~** : gözyaşı akıtmak, ağlamak, **4. argo** yağmur. *e.a.-3. tears, 4. rain*.

waterworn, *sf.* sudan aşınmış, suda yıpranmış/eskimiş.

watery, *sf.* **1.** su+, su ile ilgili, suya ait, **2.** sulu, suyu bol, sulak, yağmurlu, **3.** (göz) yaşlı, yaş dolu, **4.** su gibi, suya benzer, **5.** akışkan, seyyal, akıcı, **6.** sudan ibaret. **go to a ~ grave** : dencizde ölmek, **7.** su ifraz eden, sulanmış, **8.** zayıf, sudan, **9.** tatsız, lezzetsiz. *e.a.-3. tearful, 8. weak*.

WATS = Wide Area Telephone Service: Şehirler Arası Götürü Telefon Servisi: Aylık götürü bir ücret karşılığında istenildiği kadar şehirler arası telefon konuşması sağlayan servis.

watt, *is. vat:* MKS birim sisteminde güç birimi, saniyede 1 jul iş yapan makinenin/cihazın gücü.

wattage, *is.* **1.** (vat cinsinden) güç, **2.** bir cihazın elektrik gücü.

Watteau back, enseden plili, gerisi düz kadın elbiseleri.

watt-hour, *is.* vat saat, gücü 1 vat olan cihazın 1 saatlik elektrik sarfiyatı.

wattle¹, *is.* **1.** *Brit. gen.* ~s : dallardan/çubuklardan örülmüş duvar/çit, **2.** çubuk, dal, kamış, saz, **3.** kuş gerdanı: bazı kuşların gerdanında sarkan et parçası, **4.** bazı hayvanların sarkık gerdanı, **5.** bahığın dudağındaki sakal, **6.** Avustralya, Tasmanya ve G Afrika'da dallarından çit yapılan akasya, **7.** ~s : damlarda sazları tutan çubuklar, **8. ~ and daub** : çamur sıvılı sepet örgü duvar yapma usulü.

wattle², *glf. -tled, -tling* **1.** ince çubuklarla çit örmek, **2.** ince çubukları hasır/sepet gibi örmek.

wattle³, *sf.* çubuklardan örülmüş, sepet örgüsü biçiminde.

wattlebird, *is. zool.* bal kuşu (*Anthochaera paradoxa*). Avustralya'da bulunur, çifte gerdanlı bal yiyen bir kuş.

wattled, *sf.* **1.** sepet örgülü, ince çubuklardan örülmüş, **2. (kuş)** gerdanlı.

wattless

wattless, *sf. elekt.* vatsız, tepkin (güç, akım).

wattmeter, *is. elekt.* vatmetre.

waucht/caught, *is&f. İsk.* bol içki (içmek).

waugh, *sf. İsk.* **1.** ıslak, yapışkan, nemli, **2.** gevşek, cansız, zayıf, solgun, soluk. *e.a.-I.* *clammy, damp, nauseous, 2. faint, languid, weak.*

wauk, *gl.f. İsk. bk.:* **wake, watch over.**

waul = wawl, *gs.f.* viyaklamak, miyavlamak. *e.a.- squall.*

waur, *sf. İsk. bk.:* **worse.**

wave¹, *is.* **1.** dalga. *The ~s rose and fell on the shore. 2. mec.* dalga. *a ~ of anger / fear / violence / enthusiasm. a heat ~. 3.* dalgalanma, **4.** ondülə, saç dalgası, **5.** el sallama, el işaret, **6.** hare, kumaş dalgası, **7. fiz.** dalga. ~ **analyzer** : dalga çözümleci. ~ **band** : dalga kuşağı. ~ **crest** : dalga tepesi. ~ **equation** : dalga denklemi. ~ **frequency** : dalga sıklığı/frekansı. ~ **front** : dalga yüzü. ~ **function** : dalga işlevi. ~ **group** : dalga çıkını. ~ **guide** : dalga kılavuzu. ~ **mechanics** : dalga işley bilimi/mekaniği. ~**meter** : frekansölçer. ~ **number** : dalga sayısı. ~ **package** : dalga çıkımı. ~ **period** : dalga dönemi. ~ **surface** : dalga yüzü. ~ **train** : dalga katarı. ~ **trough** : dalga çukuru, **8. esk.** su kütlesi, deniz. *e.a.-I.* *undulation, breaker, surf.* **NOT:** **WAVE** genel anlamda su yüzeyinin alçalıp yükselmesini ifade eder: *Waves in a high wind.* **BREAKER**, kıyıya çarpıp çatlamak üzere olan dalgadır: *The roar of breakers.* **SURF** ise, çatlamak üzere olan dalgaları toplu olarak belirtir: *Heavy surf makes bathing dangerous.*

wave², *f.* **waved, waving.** **1.** dalgalan- (dır)mak, **2.** el sallamak, **3.** sallanmak, **4.** el sallayarak işaret vermek. **to ~ farewell/goodby** : el/mendil sallayarak veda etmek. ~ **on** : el işaretti ile ileri gitmesini belirtmek. **to ~ a car to a halt** : el ile otomobile dur işaret etmek, **5.** ondülə yapmak, **6.** harelemek.

waved, *sf.* dalgalı, hareli, ondüləli.

wavelength, *is. fiz.* dalga uzunluğu, dalga boyu.

waveless, *sf.* dalgasız, haresiz, ondüləsiz.

wavelet, *is.* dalgacık, küçük dalga, kırışık. *e.a.- ripple.*

wavelike, *sf.* dalgamsı, dalga biçiminde, dalgaya benzer.

wavellite, *is.* vavelit: sulu alüminyum fluorofosfat.

waveoff, *is. hy.* iniş izni vermeme.

waver¹, *gs.f.* **1.** sallanmak, **2.** (ışık, vb.) titremek, kırışmak. *The flame ~ed and went out. 3.* değişmek, kararsız olmak, **4.** (el, ses, vb.) titremek, **5.** ikircimlemek, bocalamak, duraksamak, tereddüt etmek. *He ~ed between accepting and refusing. 6.* sendelemek. *e.a.-I.* *flutter, sway, vacillate, 2. flicker, quiver, gleam, 3. vary, fluctuate, 4. shake, tremble, quaver, 5. hesitate, vacillate.*

waver², *is.* **1.** sallanma, titreme, kırışma, değişme, kararsızlık, tereddüt, ikircimlik, **2.** sallanan, sallayan, dalgalandıran, titreten, **3.** saç kıvrıran, ondüləci, **4.** saç kıvrma aleti.

waverer, *is.* ikircimli, mütereddit, kararsız, tereddüt eden kimse.

waveringly, *zf.* tereddütle, kararsızlık içinde, ikircimlenerek.

WAVES = Waves = Women's Appointed Volunteer Emergency Service : ABD donanmasında kadın görevliler.

Wave theory, *is. fiz.* dalga kuramı, ışığın bir nevi elektromagnetik dalga olduğunu savunan kuram. **undulatory theory d.d. bk.:** **corpuscular theory.**

wave trap, *is. ilet.* dalga durdurucu: İstenmeyen frekanstaki işaretleri zayıflatması için antene bağlanan seçici devre.

wavey, *is., ç. -veys / -vies Cnd.* kar kazı. **wavy s.d.y.**

wavily, *zf.* **1.** dalgalanarak, dalgalı bir şekilde, **2.** kararsızlıkla, tereddütle, **3.** titreşerek, sallanarak.

waviness, *is.* **1.** dalgalılık, dalgalanma, dalgalı olma, **2.** ikircimlenme, tereddüt etme, **3.** titreme, sallanma.

wavy, *sf.* **wavier, waviest** **1.** dalgalı, dalgalanın, *the ~ sea. 2.* kararsız, mütereddit, **3.** menevişli, hareli. *A cotton material with a ~ pattern. 4. bot.* kıvrımlı. *a ~ leaf. 5.* titrek, titreşen, titreyen, sallanan.

wawl, *gs.f. İsk. bk.:* **waul.**

wax¹, *is.* **1.** beeswax *d.d.* balmumu, **2.** mum, parafin. ~ **candle** : mum, **3.** kulak kiri, **4.** kunduracı mumu, kırmızı mum. ~ **end/waxed end** : mumlanmış veya zıftlı ayakkabıcı sicimi, **5. bk.** **sealing wax**, **6. k.d.** öfke, hiddet, tehevür. *e.a.-6. rage, anger, tantrum.*

wax², f. waxed, waxed (esk.: **waxen**), **waxing** 1. cilâlamak. *To ~ the kitchen floor.* 2. artmak, çoğalmak, büyümek, şiddetlenmek. *Discord ~ed at an alarming rate.* 3. (ay) (hilâlden dolunaya doğru) büyümek. **The moon ~ed and the moon waned** : Günler/aylar geçti. 4. ... olmak, ...-lenmek. ~ **angry** : öfkelenmek, hiddetenmek. ~ **merry** : neşelenmek. ~ **happy** : mutlu olmak. ~ **eloquent** : belâgatlı konuşmak. ~ **strong** : kuvvetlenmek, 5. *k.d.* plâk doldurmak. *e.a.-4. grow, become.*

wax³, sf. mumlu, bal momu gibi, bal mumuna benzer, bal mumundan (yapılmış).

wax bean, is. sarı fasulye.

waxberry, is., ç. -ries 1. defne meyvesi, 2. inci çiçeği. *e.a.-1. bayberry, 2. snowberry.*

waxbill, is. zool. mum gaga: gagalan mumlu gibi gözüken birkaç çeşit kuş (*Estrilda*).

waxed paper, is. bk.: wax paper.

waxen¹, sf. 1. mumlu, mumdan yapılmış, mumkaplı, mum+, 2. soluk, sararmış, mum gibi. *Illness gave his face a ~ appearance.* 3. zayıf, yumuşak, (bal momu gibi) istenilen şekle sokulabilir.

waxen², f. esk. bk.: wax² (geçmiş zamanı).

waxily, zf. mumlu bir hâlde, mumla kaplanmış gibi, kolayca şekillendirilebilecek hâlde.

waxiness, is. mumluluk, mum gibi olma, mumu benzerlik, kolay şekil alabilme.

wax myrtle, is. bot. mum ağacı (*Myrica cerifera*).

wax palm, is. bot. 1. mum hurma ağacı (*Ceroxylon andicola*) : Ant dağlarında yetişir, yaprakları reçinemsi mumludur, 2. Brezilya mum hurması (*Copernicia cerifera*). Brezilya'da yetişir, yaprakları sert ve mumludur.

wax paper, is. yağılı kâğıt.

waxplant, is. bot. mum bitkisi (*Hoya*). Asya ve Avustralya'nın sıcak bölgelerinde yetişen parlak yapraklı, pembe, beyaz, sarı çiçekleri mumlu, turmanıcı bitkiler.

waxweed, is. bot. mum otu (*Cuphea / Parsonsia petiolata*) : Amerika'da yetişir, çiçekleri yapışkan ve mor renklidir.

waxwing, is. zool. 1. ipek kuyruklu kuş (*Bombycilla garullia*), 2. sedar kuşu (*Bombycilla cedrorum*).

waxwork, is. 1. bal momu işi, bal mumundan yapılmış süs, tezyinat, 2. mum heykel, mumya, bal mumundan yapılmış insan heykeli, 3. ~s : mumya müzesi, mum heykeller segisi/müzesi.

waxy, sf. **waxier, waxiest** 1. mumlu, mumma benzer, mum gibi, 2. mumdan yapılmış,bulanmış, mumla kaplı, 3. *patol.* bir organda erimeyen mum gibi madde birikmesinden ileri gelen, 4. *Brit.* öfkeli, kızgın, hiddetli. *e.a.-4. angry.*

way¹, is. 1. tarz, usul, biçim, şekil, hâl, durum. *To reply in a polite ~. A pleasant ~ of speaking.* **in a bad ~** : kötü biçimde/durumda, hâli harap. **He lives in a small ~** : Mütevazi bir şekilde yaşıyor. **in the ordinary ~** : alelâde, bayağı, umumiyetle, 2. huy, alışkanlık, itiyat, âdet. *He has many strange ~s.* **Have it your own ~** : Siz bilirsiniz, istediğiniz gibi yapın, nasıl isterseniz öyle olsun. 3. çare, vasita, yöntem, usul, metot. *A ~ to reduce costs.* *Doctors are using new ways of preventing disease.* 4. husus, cihet. *The plan is defective in several ~s.* 5. yön, cihet, taraf, yan. **Look this ~** : Buraya bak! **Come this ~** : Buradan! Bu taraftan! 6. yöre, civar, çevre. *We're having a drought out our ~.* 7. ilerleme, ileri gitme, amaç, hedef. *To find one's ~.* 8. uzaklık, mesafe. **a long ~** : uzak, uzun mesafe. *They've come a long ~.* **He's a long ~ the best** : Bundan iyisi yoktur. 9. yol, geçit, tarik. *What is the shortest ~ to town?* *The hunter found a ~ through the forest.* 10. gidiş, 11. *Brit.* küçük/dar sokak. *He lives in Stepney ~.* 12. davranış, tutum, hareket tarzı. *She always has her own ~.* *Don't mind his teasing, it's just his way.* 13. gen. **ways** : Örf, âdet, töre, alışkanlık. *I don't like her ways at all.* **ways and means** : çare, çıkar yol, yöntem, usul, para/gelir sağlama yolları. *The boys were trying to think of ways and means to go camping for the weekend.* *The U.S. Senate has a committee on ways and means.* 14. (sağlık, servet, vb.) durum, vaziyet. *To be in a bad ~.* 15. *huk.* geçit hakkı, irtifak hakkı, 16. *den.* (a) ~s : gemi kızağı, (b) seyir hızı, 17. *mak.* kılavuz, 18. **way back** *k.d.* çok eskiden, uzun zaman önce, 19. **way in** : giriş, girilecek yol, 20. **way station** : (demir yolu) ara istasyonu, 21. **way train** : posta treni, her istasyona uğrayan tren, 22. **across the way** : karşı tarafta, yolu öte tarafında, 23. **a good way** : (a) uzun

way²

mesafe, (b) iyi bir yöntem/usul, **24. all the way** : sonuna kadar, mümkün olduğu kadar, başından beri. **go all the way** : son haddine varmak, her naneyi yemek, **25. a long way off** : çok uzakta, **26. be in the way** : engel olmak, ayak altında olmak, **27. by the way** : aklıma gelmişken, sırası gelmişken, istiraten söyleyeyim ki. *By the way, have you received that letter yet?* **28. by way of** : (a) yolu ile, tarihiyle, üzerinden. *To go to Ankara by way of Bolu.* (b) suretiyle, yöntemiyle, usulüyle, tarzında. *by way of help.* (c) *Brit. (...being/doing, etc.)* ... olmak/yapmak üzeredir. *He is by way of being an authority on the subject.* (d) olarak, maksadıyla, yerine. *By way of an answer he just nodded.* **29. come one's way** : başına gelmek. **30. give way** : (a) geri çekilmek, yol vermek, (b) çökmek, yıkılmak, **31. give way to** : (a)...-e teslim olmak, (b) (hislerini, heyecanını vb.) tutamamak, zapt edememek, kapı koyvermek, kontrolünü kaybetmek. (c) ...-e kapılmak, **to give way to anger** : öfkeye kapılmak. (d) ...-in fikrini vb. kabul etmek, **32. go one's way** : kendi yoluna gitmek, bildiğinden şaşmadan, kendi bildiğini okumak, **33. go out of one's way** : çok uğraşmak/çaba harcamak, büyük zahmete katlanmak. (b) kasten/mahsus/bile bile yapmak. **34. go the way of** : ... gibi/...-nin yolundan gitmek, ... gibi davranışmak. **go the way of all things** : eskisi ortadan kalkmak, ölmek, **35. have a way with one** : huyunca gitmesini bilmek, ikna edebilmek, gönlünü yapmasını bilmek, **36. in a small way** : ufak ölçüde, küçük mikyasta, **37. in a bad way** : kötü bir durumda; tehlikede, çok hasta, **38. in a way** : bir bakıma. **in s.o.'s way** : (birine) engel, mani, ayak bağı. **be/get in s.o.'s way** : engel/mani/ayak bağı olmak, önüne geçmek, **39. loose (one's) way** : şaşırıkmak, yolunu kaybetmek, ne yapacağını bilmemek, **40. lead the way** : (a) rehberlik/önderlik/kılavuzluk yapmak, (b) örnek olmak, yol göstermek, ilk çıkış yapmak, **41. make one's way** : (a) ilerlemek, ileri gitmek, (b) başarmak, başarı sağlamak, muvaffak olmak, **42. make way** : yol vermek, yol açmak, geçmesini sağlamak. **make a penny go a long way** : parasını idareli kullanmak, tutumlu davranışmak, **43. no way** *ABD- argo* imkâni yok, dünyada olmaz, çaresiz, asla, kat'iyen, **44. once in a way** : ara si-

ra, bazan, **45. on the way** : yolda, giderken, yol üzerinde, ... yolunda. **He is on the way to ruin** : Mahva gidiyor. **46. out of the way** : (a) icabına bakılmış, gereği yapılmış, artık engel teşkil etmez, zorluğu kalmamış. *I'd like to get this job out of the way first. I feel better, now that problem is out of the way.* (b) sapa, uzak, yol üstü değil. **The village is rather out of the way** : Köy oldukça sapadır. (c) uygunsuz, münasebetsiz, yersiz, yolsuz, yanlış, (d) olağanüstü, alışılmanız. **He is nothing out of the way** : Hiçbir fevalâdeliği yoktur. (e) yoldan, aradan, ortadan. **Get out of the way** : Yolumdan/önümüzden çekil! (f) kayıp, saklı, yeri belli değil. **get out of the way of doing sth.** : hamlatmak, alışkanlığını kaybetmek, acemileşmek. **get into the way of doing sth.** : bir şeye alışmak, eli yatmak, meleke kesbetmek, **47. pay one's way** : masrafını kendi ödemek, **48. see one's way** : istekli/muktedir olmak, **49. take (one's) way** : gitmek, yola çıkmak, yol almak, **50. the right way** : doğru yol, **51. under way** : (a) ilerlemekte, hareket hâlinde. **be under way** : (gemi) hareket hâlinde olmak. **get under way** : (gemi) hareket etmek, *mec.* işe başlamak, (b) gelişmekte, devam etmekte. *The program is under way.* **52. way out** : çıkış yolu, çıkış yol. **There is no way out**: Çıkar yol yok, çıkış yok. **53. ~ the wind blows = how the wind blows** : (bir eylemin) ilerisi, bıracak etki, muhtemel gelişme/tepki. *Most senators find out which way the wind blows in their home state before voting on bills in Congress.*

e.a.-1. manner, mode, style, fashion, 3. method, means, 4. respect, detail, feature, point, 5. direction, 6. vicinity, 7. progress, goal, 9. road, path, 13. custom, habit, 14. condition, 17. guide, 27. incidentally, 28. (a) through, via, (b) as, for, 30. (a) retreat, yield, (b) fall, 31. (a) yield, 46. (c) improper, amiss, (d) extraordinary, unusual, 51. (a) in motion, going on, (b) in progress.

way², zf. **1. 'way d.d.** uzaga, öteye. *Go way!* **2. pek fazla/ziyade,** ziyadesiyle, pek uzak. **way too heavy.** *way down the road.* **e.a.-1. away, 2. very much, far.**

waybill, is. taşıma belgesi, manifesto, nakliye senedi, yolcu/esya listesi.

wayfarer, *is.* yolcu, seyyah, yaya yolcu.
e.a.- traveler.

wayfaring, *sf. & is.* (yaya) yolculuk/seyahat (eden/etme). *e.a.- traveling.*

waygoing, *sf. & is.* *İsk.* 1. gidiş, hareket, 2. yolcuya ait. *e.a.-1. departure, departing.*

waylay, *gl.f. -laid, -laying* yolunu kesmek, eskiyalık yapmak.

waylayer, *is.* yol kesici, haydut, eskiya.

wayless, *sf.* yolsuz, yolu olmayan. *a ~ countryside.*

way out, *is.* 1. çıkar yol, çare, çözüm yolu, 2. *Brit.* çıkış (yolu / kapısı).

way-out, *sf. k.d.* yepeni, görülmemiş, garipli, ilginç, özgün, ileri.

way point, *is.* 1. menzil, durak noktası, 2. ara istasyon. *e.a.-2. way station.*

-ways, *son ek* “...-liğine,...-lamasına, ...-vari, ... tarzında, ...-e doğru, ...-cileyin” anımları katarak zarf yapar. *ör.: sideways, flatways, edgeways, always, anyways, noways.*

wayside, *sf. & is.* 1. yol kenarı, yola bitişik arazi vb., 2. yol kenarında bulunan. *a ~ inn.* 3. **fall by the ~** : başarısızlığa uğrayarak terk etmek, elenmek, 4. **go/let go by the ~** : (daha önemli/acele bir seyden dolayı) kenara at(il)-mak, geçici olarak terk etmek/edilmek.

wayward, *sf.* 1. inatçı, ası, dikbaşlı, ters, aksi. ~ *behavior.* 2. nazlı, şımarık, keyfinin istedğini yapan, 3. düzensiz, intizamsız, darmadağınık, 4. beklenmedik, umulmadık, anî, tesadüfi. *a ~ fortune.* *e.a.-1. willful, diso-be-dient, headstrong, unruly, froward, 2. capricious, 3. irregular, 4. unexpected.*

waywardly, *zf.* 1. inatçılıkla, dik başlıklı, ters/aksi bir şekilde, 2. şımarıkla, nazlanarak, keyfi ne isterse, 3. düzensiz/intizamsız bir şekilde, 4. tesadüfen, beklenmedik anda.

waywardness, *is.* 1. inatçılık, asılık, dik başlıklı, terslik, aksilik, 2. naz, şımarıklık, 3. düzensizlik, intizamsızlık, darmadağınılık, 4. beklenmeden tesadüfen oluş.

wayworn, *sf.* yol yorgunu, yolda yıpranmış.

Wb = **weber(s).**

W/B = **W.B.** = **waybill.**

w.b. = 1. warehouse book, 2. waters bal- last, 3. waybill, 4. westbound.

WbN = west by north.

WbS = west by south.

w.c. = 1. water closet, 2. without charge.

W.C.T.U. = **Woman's Christian Tempe- rance Union:** İçki Aleyhtarı Kadınlar Birliği.

wd. = 1. ward, 2. word.

W.D. = **War Deparrtment.**

we, *zm.* (çoğulu: **our**, **ours**, **us**) 1. biz. *We live in Bursa. We have three children.* 2. hükümdarlar tarafından “ben” yerine kullanılır, 3. şaka, alay, isthza vb. için, çocuk ve hastalara hitap ederken “sen, siz” yerine kullanılır: *Now, we must be a brave girl and stop crying. And how do we feel today, Mr. Jones?*

weak, *sf.* 1. zayıf. ~ eyes, ~ defences. *a ~ memory.* *a ~ character.* *He is ~ in mathematics.* 2. kuvvetsız, mecsiz, takatsız, yıpranmış. *a ~ old man.* *She is still ~ from her illness.* 3. dayanıksız, metanetsiz, çürük. *a ~ foundation.* ~ **sister** *k.d.* dayanıksız/zayıf kimse, 4. sebatsız, kararsız, düşük. *a ~ market.* 5. akılsız, şaşkın, 6. eksik, noksan, temelsiz, hükümsüz. *a ~ argument.* *a ~ plan.* 7. aciz, güçsüz. *a ~ government.* 8. **foto.** silik, 9. **gr.** (a) vurgusuz, (b) kurallı: geçmiş zamanları kurala uygun olarak yapılan. *Stepped* is *a ~ form, swam and swum* are *strong.* 10. (çay, çorba, vb.) sulu, hafif. *a ~ soup.* *The tea is too ~.* *e.a.-1. feeble, debilitated, 2. sickly, unwell, invalid, 3. fragile, frail, delicate, 7. ineffective, unsound, inadequate.* **k.a.-** strong. **NOT:** **WEAK, FEEBLE, DECREPIT, WEAKLY**, zayıf, güçsüz, kuvvetsız, dayanıksız anlamında kelimele- dir. **WEAK** en geniş kapsamlı olup kuvvete, zora, basınca vb. mukavemetzsizliği belirtir. *She has weak ankles.* **FEELBLE**, hastalık, yaşılık dolayısıyla güçsüz, dermansız, yardıma muhtaç durumu niteler: *He is too feeble to feed himself.* **DECREPIT** hastalık ve ihtiyarlıktan eli ayağı tutmaz hâle gelmiş demektir: *He was decrepit and barely able to walk.* **WEAKLY**, uzun süre hasta, illetli, yatalak olmuş kimseler için kullanılır. *A weakly old man.*

Weak sıfatı birçok birleşik kelimeyi türet- mekte ön ek olarak kullanılır. Aşağıdaki örneklerin anlamı için ikinci kelimeye bakınız.

weak-backed, **weak-bodied**, **weakbrai- ned**, **weak-brewed**, **weak-built**, **weak-colored**, **weak-eyed**, **weak-growing**, **weak-limbed**, **we-**

weaken

ak-looking, weak-made, weak-natured, weak-nerved, weak-point, weak-seeming, weak-sided, weak-sighted, weak-smelling, weak-sounding, weak-spirited, weak-spot, weak-stemmed, weak-tasting, weak-throated, weak-tinted, weak-toned, weak-voiced, weak-walled, weak-winged, weak-witted, weak-woven.

weaken, f. 1. zayıfla(t)mak, zayıf düş(ür)mek, takatini kesmek, takati kesilmek, direnci azalmak. *Disease ~s the body. The illness ~ed her heart. She ~ed as the illness grew worse.* 2. sulan(dr)mak, hafifle(t)mek. ~ed milk. 3. gevşemek, yumuşamak, metanetini yitirmek, iradesi zayıflamak. *She asked so many times that in the end we ~ed and let her go.* e.a.-1. enfeeble, debilitate, enervate, deplete, diminish. k.a.-strengthen.

weakener, is. 1. zayıflatılan, zayıf düşüren, takatini kesen, 2. hafifleten, sulandıran.

weaker sex, is. kadınlar. e.a.-women.

weakfish, is., ç. -fish, -fishes zool. gölgə balığı (*Cynoscion regalis*).

weak-headed, sf. 1. tez sarhoş olan, 2. tez başı dönen, 3. akıl zayıf, kuş beyinli. e.a.-3. weak-minded.

weak-headedly, zf. tez sarhoş olarak/ başı dönerken, akılsızca.

weak-headedness, is. 1. tez sarhoş olma, 2. tez başı dönme, 3. akıl zayıflığı, kuş beyinlilik.

weakhearted, sf. 1. korkak, ürkük, tabansız, 2. weakheartedly : korkakar, korkakça, 3. weakheartedness : korkaklık, ürküklik, tabansızlık, cesartsızlık.

weakish, sf. zayıfca, oldukça zayıf/metanetsiz/dayanıksız.

weakishly, zf. zayıfça, zayıf/metanetsiz/dayanıksız bir şekilde.

weakishness, is. zayıflık, metanetsizlik, dayanıksızlık.

weak-kneed, sf. korkak, iradesiz, zayıf irade, metanetsiz.

weak-kneedly, zf. korkakça, zayıf irade ile, metanet gösteremeden.

weak-kneedness, is. korkaklık, iradesizlik, metanetsizlik, irade zayıfı.

weakliness, is. zayıflık, cılızlık, zayıfı, zaaf, güçsüzlük.

weakling, sf.&is. cılız, zayıf, güçsüzlük, ira-

desiz, karaktersiz (kimse).

weakly, sf. &zf. -lier, -liest 1. zayıf, cılız, nahif, hastalıkh, güçsüzlük, bitkin, 2. zayıf bir şekilde, zaafla, hasta/bitkin/cılız bir hâlde. e.a.- sickly.

weak-minded, sf. 1. akıl zayıf/noksan, kafasız, 2. iradesiz, 3. **weak-mindedly** : akılsızca, kafasızca, akıl zayıflığı sebebiyle, iradesizce, 4. **weak-mindedness** : akıl zayıfı, kafasızlık, iradesizlik.

weakness, is. 1. zayıflık, dermansızlık, halsizlik, güçsüzlük, takatsizlik, 2. zaaf, iradesizlik, irade zayıflığı, 3. tutku, tutkunluk, düşkünlük, aşırı ilgi, zaaf. a ~ for opera. 4. zayıf nokta, zaaf, noksanlık. *That's the only ~ of the system.* 5. zaaf duyulan şey. *Drinking is his ~.* e.a.-1. fragility, 2. failing, flaw, fault, 3. fondness. k.a.- strength.

weal, is. 1. esk. refah, gönenc, saadet, sağlik, mutluluk. **for the public ~** : kamu yararına, umumun refahı için. **in ~ or in woe** : iyi veya kötü günlerde, 2. esk. servet, zenginlik, 3. bk.: **weal.** e.a.-1. well-being, prosperity, happiness, 2. wealth, riches.

weald, is. kır, eki memiş/ormanlık arazi.

wealth, is. 1. zenginlik, servet, varlık, bol para. *His great ~.* A man of ~ : zengin adam. ~tax : varlık vergisi, 2. bolluk. a ~ of detail / words/examples. 3. ekon. mal, 4. bereket, mahsuldarlık. The ~ of the soil. 5. esk. bk.: **happiness.** e.a.-1. affluence, opulence, fortune, riches, 3. possessions, assets, goods, property. k.a.-1. poverty.

wealthily, zf. zenginçe, varlıklı olarak, servet/refah içinde.

wealthiness, is. zenginlik, servet, varlık, bolluk.

wealthless, sf. parasız, fakir, yoksul, mali mülkü olmayan.

wealthy, sf. wealthier, wealthiness 1. zengin, varlıklı, müreffeh, servet sahibi, 2. bol, mebzul. e.a.-1. rich, affluent, prosperous, well-to-do, moneyed. k.a.-1. poor.

wean, glf.&is. 1. süttén/memeden kesmek, yiyeceğe alıştırmak, 2. soğutmak, vazgeçirmek, uzaklaştırmak. *Tom was sent to school to ~ him from bad companions.* 3. İsk. bebek, küçük çocuk.

weanedness, is. 1. süttén kesilme, 2. fera-

ğat, vazgeçme, uzaklaşma, soğuma.

weanling, *sf. & is.* sütten yeni kesilmiş (yavru).

weapon, *is.* 1. silâh. *Guns are of little value against modern ~s in war.* 2. *zool.* hayvanların saldırma/ korunma organları (boynuz, pençe, tınak, zehir, vb.).

weaponed, *sf.* silâhlı.

weaponry, *is.* 1. silâhlar, 2. silâhçılık, silâh icadı / imali.

wear¹, *f. wore, worn, wearing* 1. giymek, (üstünde) taşımak, takmak. *To ~ a dress/a brace/a medal.* 2. etmek, göstermek, takınmak, arz etmek. **to ~ a disguise** : tebdiلى kıyafet etmek. **to ~ a smile** : tebessüm etmek, mütebessim bir tavır takınmak. *The gloomy old house wore an air of sadness.* 3. yıpratmak, aşındırmak, eskitmek. ~ **oneself to death** : kendini ölübüreya yormak yıpratmak. ~ **sth. into holes** : bir şeyi çabuk eskitmek, delik deşik etmek, 4. yıpranmak, aşınmak, eskimek. ~ **badly** : dayanıksız olmak, çabuk yıpranmak, az dayanmak. **be worn to a shadow (with care)** : üzüntüden iğne ipliği dönmek, 5. yormak, biktirmek, usandırmak, 6. (zaman) ağır ağır geçmek, ilerlemek. **The day was ~ing to its close** : Gün bitmek üzere idi. *It became hotter as the day wore on.* 7. *den.* geminin başı(nı) rüzgârı aksi yönüne çevir(il)mek, 8. ~ **away** : (a) aşındırmak, yıpratmak. *In the course of centuries, the wind has worn the rocks away.* (b) biteviye geçmek, (c) tükenmek, 9. ~ **down** : (a) yavaş yavaş yıpratmak/yıpranmak/aşın(dir)mak. *He finished the wood by rubbing until he wore the surface down/until the surface wore down.* (b) zayıfla(t)mak, yor(ul)mak, kuvvetten düşür(mek). *The illness wore her down.* (c) yenmek, dize getirmek, üstün gelmek, pes dedirmek. *To ~ down the opposition.* 10. ~ **off** : (etkisi) azalmak, azalıp yok olmak, dinmek. *The pain is ~ing off.* 11. ~ **on** : yavaş ilerlemek/geçmek, can sıkmak. *The meeting wore on all afternoon.* **as the evening wore on** : akşam ilerledikçe, 12. ~ **out** = ~ **through** : (a) tamamıyla eski(t)mek, eskiyip kullanılmaz hâle gelmek, aşınıp tükenmek. *Her shoes ~ out quickly when she goes walking.* *Worn-out old*

shoes. (b) yormak, yıpratmak, takatsız bırakmak. *All this talking ~s me out.* ~ **oneself out** : bitkin/mecalsiz hâle gelmek, 13. ~ **well** : (eşya) iyi dayanmak. ~ **(one's years) well** : (ihtiyaç) dinç kalmak. **a well worn joke** : eski/bayat nükte. *e.a.-12.* (b) *tire, weary.*

wear², *is.* 1. giy(in)me. **articles for winter** ~ : kişilik elbiseler, 2. giyilme, 3. giysi, elbise. *travel ~.* *sportswear.* 4. eskime, yıpranma, aşınma. *The carpet shows ~.* **the worse for ~** : eskimiş, çok yıpranmış. ~ **and tear** : (normal kullanma ile) yıpranma/yıpratma, aşınma, eskime. **the wear and tear of modern city life** : modern şehir hayatının yıpratıcı etkileri, 5. dayanıklılık, dayanma, 6. *den.* geminin başını rüzgârı ters yönüne çevirme.

wearability, *is.* (elbise) dayanıklılık, sağlamlık.

wearable, *sf.* (elbise) dayanıklı, sağlam, giyilebilir.

wearer, *is.* giyen, takan. ~ *of a cloak.*

weariful, *sf.* 1. yorgun, bezgin, bikkün, usanmış, 2. yorucu, bezdirici, biktirici, usandırıcı, usanç verici. *e.a.-2. tedious, tiresome.*

wearifully, *zf.* yorarak, usandırarak, usandırırcasına, bezdirircesine, biktirircasına.

wearifulness, *is.* 1. yorgunluk, bezginlik, bikkünlik, usanç, 2. yoruculuk, yorma, bezdirme, biktirme, usandırma, usanç verme.

weariless, *sf.* yorulmaz, bükmez, usanmaz.

wearilessly, *zf.* yorulmaksızın, bükmezsizin, usanmaksızın, yorulmadan, bükmedan, usanmadan.

wearily, *zf.* 1. yorgun/bütap/yorucu/usandırıcı/biktirici bir şekilde, 2. bükmiş/usanmış/bzemmiş/gina getirmiş/sabrı tükenmiş bir şekilde.

weariness, *is.* 1. yorgunluk, bitkinlik, 2. yoruculuk, usandırıcılık, biktiricilik, 3. bikkünlik, usanç, bezginlik.

wearing, *sf.* 1. giyilecek, giyilmeye elverişli, 2. yorucu, usandırıcı, biktirici, yıpratıcı, 3. ~ **apparel** : elbise, giysi. *e.a.-2. tiring, wearying, 3. clothing, garments.*

wearingly, *zf.* 1. giyilmeye elverişli bir şekilde, 2. *bk.* : **wearifully**.

wearingly

wearisome, *sf.* 1. yorucu, yıpratıcı, biktirici, usandırıcı, 2. can sıkıcı, yeknesak, monoton. *e.a.-1. tiring, fatiguing, 2. tiresome, tedious, boring, dull, monotonous. k.a.-2. interesting.*

wearisomely, *zf.* yorarak, usandırarak, usanç verircesine, can sıkacak şekilde.

wearisomeness, *is.* 1. yoruculuk, yıpratıcılık, biktiricilik, usandırıcılık, 2. can sıkıcılık, teddüzelik, yeknesaklık, monotonluk.

wearproof, *sf.* dayanıklı, sağlam (giyerek).

weary¹, *sf. -rier, -riest* 1. yorgun, bıtap. ~ feet. ~ brain. 2. yorucu, usandırıcı, biktirici. a ~ wait/journey. 3. ~ of : ...-den bıkmış, usanmış, bezmiş, gına getirmiş, sabrı tükenmiş. ~ of excuses. *e.a.-1. tired, fatigued, exhausted, 2. tiring, exhausting.*

weary², *f. -ried, -rying* 1. yor(ul)mak, yıpratmak, yıpranmak. *The long hours of work have wearied me.* 2. ~ of : usan(dir)mak, bık(tır)mak, can(ı) sık(ıl)mak. ~ of s.o. : birisinden bıkmak. *We have quickly wearied of such witless entertainment.* 3. özlemek, hasretini çekmek. *She is wearying for home.* *e.a.-1. exhaust, fatigue, tire, 3. long.*

wearyingly, *zf.* yorarak, biktirarak, usandırarak, yıpratırcasına, can sıkacak şekilde.

weasand, *is. esk.* 1. girtlak, 2. nefes borusu, 3. yutak (*İsk. : weazand, wessand d.d.*). *e.a.-1. throat, 2. trachea, windpipe, 3. esophagus, gullet.*

weasel¹, *is., ç. -sel, -sels* 1. zool. gelincik (*Mustela nivalis*), 2. sansargillerden birkaç çeşit hayvan: sansar (*Mustela martes*), kakum (*Mustela ermina*), samur (*Martes zibellina*), 3. sinsi, kurnaz kimse, 4. ~-faced : sansar yüzlü, 5. ~ words : yaniltıcı/kaçamaklı söz. ~ worded : kaçamaklı, yaniltıcı, yanlış anlamaya yol açan.

weasel², *f. -seled/-selled, -seling/-selling* 1. gen. ~ out : kaçınmak, kaytarmak, yan çizmek, (sorumluluğu vb.) üstünden atmak, (bir işten) kurnazca sıyrılmak. *She had promised to help but weasled out at the last minute. He wants to ~ out of his responsibilities.* 2. kaçamaklı/ yaniltıcı cevap vermek. *Stop weaseling and give me a straight answer.* *e.a.- evade, renege.*

weather¹, *is.* 1. hava, hava durumu. *Good /nice/bad/ht/cold/windy ~. What will be the ~ tomorrow? How is the ~ in Sivas?* 2. kötü hava, fırtına. *We've had some real ~ this spring.* 3. durum, koşul, şart, ortam, 4. ~ bureau : Meteoroloji dairesi, 5. ~ deck : (gemide) üst güverte, 6. ~ eye : (a) hava değişikliğini çabuk sezme kabiliyeti, (b) durum değişikliklerine karşı hassasiyet. **keep one's/a ~ eye open (for)** : gözünü açmak, göz kulak olmak, (bir tehlikeye/felâkete) hazır olmak, 7. ~ map : hava/meteoroloji haritası, 8. ~ ship : okyanus meteoroloji istasyonu, 9. ~ signal : hava durumu işaret, 10. ~ station : meteoroloji istasyonu, 11. ~ vane : fırıldak, 12. **make heavy ~ of** : (a) (bir iş) zoruna gitmek, zor imiş gibi göstermek, zorluk çıkarmak, (b) yalpalamak, yalpa vurmak, 13. **under the ~ k.d.** (a) keyifsiz, rahatsız, hasta, (b) sarhoş, kafası dumanlı, 14. **(wind and) ~ permitting** : hava uygun olduğu takdirde.

weather², *f.* 1. havalandırmak, kurutmak. *to ~ lumber before marketing it.* 2. hava etkisine maruz kalmak/ bırakmak, hava etkisiyle değiştirmek, rengini at(tır)mak, sol(dur)mak, boz(ul)mak. *Rocks ~ until they are worn away.* 3. (tehlikeyi/fırtınaya/felâketi vb.) atlatmak, savututmak, geçiştirmek. *The ship ~ed the storm.* 4. den. rüzgâra karşı seyretmek, rüzgâr ters iken gemi bir burun vb. den geçmek. *To ~ a cape.* 5. hava etkisine dayanmak. *This paint ~ well.* 6. (çatıya) eğim/meyil vermek.

weatherability, *is.* hava etkilerine dayanma/dayanıklılık.

weather-beaten, *sf.* 1. fırtınada yıpranmış, zedelenmiş, hırpalanmış, kötü hava şartlarına maruz kalmış, 2. yanık, güneş yanıği. a ~ face.

weatherboard, *is&f.* bindirme, siper tâhâası (ile kaplamak).

weatherboarding, *is.* bindirme kaplama.

weather-bound, *sf.* kötü hava şartları yüzünden sefere çıkamayan/geçiken (gemi, uçak).

weathercock, *is.* 1. fırıldak, rüzgâr gülü, 2. dönek kimse. *As regards politics, he's a ~ who keeps changing his opinions as a result of different influences.*

weathered, *sf.* 1. (hava, rüzgâr, yağmur, güneş etkisiyle) yıpranmış veya sun'ı olarak bu

görünüş verilmiş. ~ *oak*. 2. (çatı, vb.) eğik, meyilli. ~ *windowsill*. 3. ~ *in ABD* hava muhalefeti yüzünden kapalı (hava alımı).

weatherer, *is.* 1. havalandıran, kurutan, 2. atlatan, savuşturan, geçistiren.

weatherglass, *is.* hava durumu göstergesi. *A barometer is a ~.*

weatherization, *is.* her türlü hava şartlarına dayanıklı yapma.

weatherize, *glf. -ized, -izing* (ev, bina) her türlü hava şartlarına dayanıklı yapmak, soğğa/rutubete vb. karşı tecrit etmek.

weatherly, *sf.* (gemi) rüzgar altına düşmez, rüzgârla yolu pek az sapar.

weatherman, *is., ç. -men* meteoroloji uzmanı, hava tahmincisi, hava raporunu okuyan spiker.

weatherproof, *sf.&f.* her türlü hava şartlarına dayanıklı, yel geçirmez, havadan etkilenmez (hâle getirmek).

weatherproofness, *is.* yel geçirmezlik, havadan etkilenmemesi, her türlü hava şartlarına dayanıklılık.

weather strip = weather stripping, *is.* keçe, hava geçirmemesi için kapı/pencere kenarlarına konulan tecrit şeridi.

weather-strip, *glf. -stripped, -stripping* keçelemek, hava geçirmemesi için kapı/pencere kenarlarına tecrit şeridi koymak.

weathertight, *sf.* hava geçirmez, sımsıkı kapalı, kötü havadan etkilenmez.

weathertightness, *is.* hava geçirmezlik, kötü havadan etkilenmemesi.

weather-wise, *sf.* 1. havayı iyi tahmin eder, hava tahmininde usta, 2. sezici, tahminci, kamuoyunu, halkın tepkisini önceden sezen/tahmin edebilen. *a ~ political expert*.

weatherworn, *sf. bk.: weatherbeaten*.

weave¹, *f. wove* (veya nadiren *weaved*), **woven/wove, weaving** 1. dokumak. *to ~ cloth*. 2. örme. *to ~ a basket*. 3. (örümcek) ağ örme/kurmak, 4. (ustaca) yapmak, kurmak, icat etmek. *to ~ a plan/a tale*. 5. ~ *in/into* : mezcetmek, araya sokuşturmak, ithal etmek. *to ~ a melody into a musical composition*. *He ~s his own ideas into the official speeches*. 6. zikzak yapmak, zikzak yaparak ilerlemek. *to ~ one's way through traffic*. 7. **get weaving** *Brit.* bir işe azimle/

dört elle sarılmak, acele etmek, sıkı çalışmak.

weave², *is.* dokuma, örme.

weaver, *is.* 1. dokumacı, çulha, 2. *bk.: weaverbird*.

weaverbird = weaver finch, *is. zool.* dokumacı kuşu (*Ploceus cucullatus*).

weaver's hitch = weaver's knot, *is.* yoma bağı. *e.a.- sheet bend*.

weaving, *is.* 1. dokumacılık, 2. zikzak hareket.

weazand, *is. bk.: weasand*.

web¹, *is.* 1. dokuma, dokunmuş kumaş, 2. örümcek ağı, ağ, 3. ağ gibi karışık şey. *a ~ of branches*. 4. *zool.* (kuşların parmakları arasındaki) zar, perde, 5. kuş tüyünün yumuşak kısmı, 6. bağlantı levhası, 7. örs boğazı, 8. tomar, kâğıt rulosu, 9. halı saçlığı, 10. giz, muamma, sırlar, karışık/ çapraşık şey. *Who can understand the ~ of life?* 11. haberleşme ağı, muhabere şebekesi.

web², f. webbed, webbing 1. ağ örme, ağ yapmak, 2. ağ gibi sarmak/kuşatmak.

webbed, *sf.* (parmaklarının arası) perdeli, zarlı.

webbing, *is.* 1. kolan, kalın dokuma şerit, 2. *zool.* (kuşların parmakları arasındaki) zar, perde, 3. örgü, örülümsüz şey.

webby, *sf. -bier, -biest* 1. ağımızı, ağa benzer, ağ biçiminde, 2. *bk.: webbed*.

weber, *is. elekt.* veber, MKS birim sisteminde manyetik akı birimi: 1 saniyedeki değişimi 1 sarımlık bobinde 1 volt gerilim üreten akı miktarı. *kis. Wb.* 1 Wb = 10^8 Maxwell.

web foot = duck foot, *is.* (mobilyada) ördek ayağı.

webfoot, *is., ç. -feet* 1. perde ayak, parmaklarının arası perdeli ayak, 2. perde ayaklı hayvan.

webfooted, *sf.* perde ayaklı, kürek ayaklı. ~ **birds zool.** kürek ayaklılar.

webless, *sf.* ağsız, perdesiz, zarsız.

weblike, *sf.* ağımızı, ağ biçiminde, ağa benzer.

web press = web-fed press, *is.* rotatif matbaa, tomar kâğıt ile çalışan baskı makinesi.

webster, *is. esk. bk.: weaver*.

web-toed, *sf. bk.: web-footed*.

webster

webworm, *is.* ağ tırtılı, (*Phylctenaenodes similalis*) ağ kurarak içinde yaşayan, bitkilere çok zararlı bir tırtıl.

wecht, *is.* İsk. *bk.*: **weight**.

wed, *f.* **wedded/wed**, **wedding** 1. evlen- (dir)mek, nikâhla(n)mak, nikâh ile birleş(tir)-mek, izdivaç yap(tır)mak. *He wedded a girl from Germany. They're expected to ~ next week.* 2. bağlanmak, kendini adamak/vermek. *He wedded himself to the cause of the poor.* 3. birbirine mükemmel uymak/yakışmak. *A building that will wed with the landscape.* **e.a.-1.** *marry.* **k.a.-1.** *divorce.*

we'd = we had, we should, we would (ki- saltılmış şekli).

Wed. = Wednesday.

wedded, *sf.* 1. evli, evlenmiş, nikâhlı, nikâhlanmış. *the ~ couple.* **His ~ wife** : Nikâhlı karısı. 2. evlilik+, evliliğe özgü. ~ *life*, ~ *happiness*. 3. ~ *to* : bağlı, kendini adamış.

wedding, *is.* 1. nikâh, evlenme, düğün. ~ *breakfast* : (nikâhtan sonra) ziyafet, resepsiyon. ~ *cake* : düğün pastası. ~ **chest** : çeyiz sandığı. ~ **day** : evlenme günü/yıl dönümü. ~ **-dress** : gelinlik. ~ **-march** : düğün marşı. ~ **-present** : düğün hediyesi. ~ **ring**: nikâh yüzüğü, alyans, 2. evlilik yıl dönümü(nün kutlanması). **a silver/golden/diamond ~** : evliliğin 25/50/60. yıl dönümü, 3. uygunluk, uyuşma, ahenk. *a perfect ~ of words and music.* **e.a.-1.** *marriage.*

wedge¹, *is.* 1. kırkı, kama, çivi, takoz, 2. kırkı/füçgen şeklinde parça. *a ~ of pie.* 3. çivi yazısında çivi şeklinde işaret, 4. ayrılık yaratılan şey, 5. ~ **formation** *d.d.* : (askerlikte) kama düzeni: sıvri ucu düşmanına çevrilmiş ters V şeklindeki taktik düzen, 6. araç, vasıta. *To use letters of introduction as a ~ for entering a group.* 7. kama şeklinde golf sopası, 8. **the thin end of the ~** : önemli bir girişimin ilk adımı, gittikçe önemli gelişmeler gösteren başlangıç.

wedge², *f.* **wedged, wedging** 1. *gen.* ~ **open/apart** : kırkı ile ayırmak/yarmak/parçalamak, 2. kırkı sokmak, kırkı sokarak sıkıştırma. ~ *the door (open/shut).* 3. (dar bir yere) sıkıştırma, sıkıştmak. *The people sitting close to me ~ d me in/into the corner.* 4. (dar bir yerden) zorlukla geçmek. *He ~d himself through the narrow window.*

wedged, *sf.* kırkı/kama şeklinde.

wedgeliike, *sf.* kırkıya/kamaya benzer, kır-

kı/kama gibi/biçiminde.

Wedgwood (ware), *is.* renkli zemin üzerinde beyaz süsü olan İngiliz çömleği.

wedgy, *sf.* **wedgier, wedgiest** *bk.*: **wedge-like**.

wedlock, *is.* evlilik, izdivaç. **in ~** : evlilikte, evli iken. **out of ~** : evlilik dışı (doğmuş çocuk).

Wednesday, *is.* çarşamba.

wee¹, *sf.* **weer, weest** 1. mini mini, minicik, ufacık, minnacık, küçüğük, pek küçük. *a ~ child.* 2. çok erken. *in the ~ hours of the morning.* 3. **a little wee** *k.d.* azıçık, biraz. **a wee bit** *k.d.* oldukça. *I'm afraid he's a wee bit drunk.* 4. **wee folk** : cüceler, periler, cinler, ifritler, iyı saatte olsunlar. **e.a.-1.** *tiny, diminutive, minuscule, very small, 2. very early, 3. rather.*

wee, *is.* İsk. 1. azıçık, biraz, 2. kısa bir zaman/mesafe.

weed¹, *is.* 1. yabanı/zararlı ot, 2. **argo** sığara, puro, 3. ciliz/değersiz hayvan/insan, 4. **the weed** *k.d.* tütün. 5. **weeds** : matem elbisesi. *widow's weeds.* 6. matem kolçağı, şapkada matem şeridi, 7. **esk.** elbise.

weed², *f.* 1. yabanı/zararlı otları ayıklamak. **to ~ a garden.** 2. ~ **out** : yabanı otları kökünden söküp atmak, 3. ~ **out**: (işe yaramayan kimseleri) çıkarmak, defetmek, temizlemek, tensikat yapmak. **to ~ out inexperienced players.**

weeder, *is.* yabanı ot ayıklayan, ot ayıklama aleti.

weedily, *zf.* ciliz/kavruk/çelimsiz bir şe kilde, siskaca.

weediness, *is.* 1. yabanı otlarla dolu olma, 2. cilizlik, siskalık, çelimsizlik, zayıflık, iyi gelişmememe.

weed-killer, *is.* yabanı otları öldüren/yok eden madde.

weedless, *sf.* yabanı ıtsuz.

weedlike, *sf.* yabanı ot gibi.

weedy, *sf.* **weedier, weediest** 1. yabanı otlarla dolu, 2. yabanı otlardan oluşan, 3. (çiçek, bitki, vb.) ciliz, kavruk, iyi gelişmemeyen, 4. (insan, hayvan) siska, zayıf, çelimsiz, kara kuru, çiroz gibi.

week¹, *is.* 1. hafta, yedi günlük zaman süresi. **What day of the ~ is it?** Bugün (günler-

den) ne? **once/twice/three times a ~** : haftada bir/iki/üç kere. **2. workweek, working week** d.d. haftanın çalışan günleri. *a five-day week, a week of 35 hours.* **3. belirtilen günle başlayan hafta: the ~ of June 5; Christmas ~.** **4. ~ in ~ out** : haftalarca, aralıksız, durup dinlenmeden. **weeks ago/after** : haftalarca önce/sonra. **a full ~** : tam bir hafta, olaylarla dolu bir hafta. **by the ~** : haftalık, hafta hesabına göre. **be paid by the ~** : haftalık almak. **for weeks** : haftalarca, **5. this day ~/a~ today/a ~ from now** : gelecek hafta bugün. **a ~ of Sundays** : çok uzun zaman. **It will be a ~ tomorrow that he came** : Yarın geleli bir hafta olacak. **~ yesterday** : geçen hafta dünkü gün.

week², *zf.* *Brit.* (belirtilen günden) yedi gün önce veya sonra. **this day next ~** : (bugünden) bir hafta sonra. **He's arriving 2 weeks next Sunday** : Önümüzdeki pazardan iki hafta sonra gelecek.

weekday, *is.&sf.* iş günü, hafta arası (günü), adı gün. *There is one train timetable for ~s, one for Saturdays and another for Sundays.* **~ occupations** : hafta arası meslekleri.

weekdays, *zf.* iş günlerinde, hafta arasında, cumartesi ve pazar hariç her gün. *He works (on) ~.*

weekend¹, *is.&sf.* hafta sonu, cuma akşamından pazartesi sabahına kadar olan zaman. *a ~ in the country. Thanksgiving ~. a ~ excursion.*

weekend², *gs.f.* hafta sonunu geçirmek, hafta sonu tatili yapmak. *They are weekending at their cottage.*

weekender, *is.* **1.** hafta sonu tatiline giden, **2.** hafta sonu misafiri. *They don't live here, they're only ~s.* **3.** hafta sonu (seyahat) çantası.

weekends, *zf.* her hafta sonu(ndı), hafta sonları(ndı)

weekly, *sf.&zf.&is., ç. -lies* **1.** haftalık, haf-tada bir (olan). *a ~ visit.* *They shop ~ in the town.* **2.** haftalık (ücret vb.). **a ~ salary** : haftalık ücret, **3.** haftalık olarak, haftada bir. **to pay rent ~.** **4.** haftalık dergi.

weeknight, *is.* (hafta arası) gece. *She works (on) ~s.*

ween, *f. esk.* zannetmek, tahmin etmek. *e.a.- think, suppose.*

weenie = wienie, *is. k.d.* *sosis.e.a.-wiener.*

weeny, *sf. k.d.* minicik, minnacık. **teeny weeny** : mini mini.

weep¹, *f. wept, weeping* **1.** ağlamak, göz-yaşı dökmek. **to ~ for joy** : sevinçten ağlamak. **to ~ bitter tears** : acı gözyaşları dökmek. **He wept his dead brother** : ölen kardeşi için ağladı. **He wept his fate** : Kaderine ağladı. **to ~ oneself to sleep** : ağlaya ağlaya uyumak/uuya-kalmak, **2.** (sıvı) damlatmak, akitmak, sızdırı- mak, **3.** ıslak/rutubetli olmak. *The basement walls ~.* **4.** (sıvı) çıkarmak/ifraz etmek. *The wound is weeping.* **e.a.-I. cry, sob, wail, lament, shed tears, 2. drip, leak, 4. exude.** **k.a.-I. laugh.**

weep², *is. k.d.* **1.** ağlama, ağıt, ağlama nöbeti, **2.** (sıvı) sızdırma, damlatma, çıkışma, **3. Brit.- k.d. bk.: lapwing.**

weeper, *is.* **1.** ağlayan kimse, **2. esk.** ağıtçı, cenazenin arkasından ağlaması için kıralanın kimse, **3.** siyah peçe, şapkadan sarkan matem kurdelesi gibi matem işaret, **4.** daldan sarkan yosun, **5.** akak, duvarda damlama deliği, **6. k.d.** sarkık büyük.

weepiness, *is.* **1.** sık sık ağlama, sulu göz-lülük, **2.** sızıntı, sızdırma.

weeping, *sf.* **1.** ağlayan, gözyaşı döken, gözleri yaşlı, **2.** damlayan/sızan (sıvı), **3.** ince ve sarkık dallı (ağaç), **4. ~ willow bot.** salkım söğüt (*Salix babylonica*).

weepy, *sf. weepier, weepiest* **1.** ağlamaklı, ağlayan, gözü yaşlı. *not very well and feeling ~.* **2.** sulu gözlü, çabuk ağlayan, **3.** sızıntılı, (sı- vi) sızırıdan/damlatıtan.

weever, *is. zool.* çarpan balığı (*Trachinos draco*, *T. vipera*) : Başları büyük ve dikenli, sırt yüzgeçleri zehirli dikenlerden oluşan birkaç çeşit balık.

weevil, *is. zool.* **1. snout beetle** d.d. bug-day böceği, pamuk kurdu (*Curculionidae*). Ekin-lere çok zararlı bir böcek, **2. bitki kurdu** (*Mylabridae*). Larvası sebze tohumlarını yiyan zararlı bir böcek.

weeviled = weevilled = weevily = weevilly, *sf.* kurtlu, kurtlanmış.

weewee, *is. &f. -weed, -weeing* (bebek dili) çiş (yapmak) **e.a.- urine, urinate**.

weft, *is. 1.* (dokumacılıkta) atkı, argaç, **2.** dokuma, örülülmüş/dokunmuş şey. **weftwise** : enlemesine, argaçlamasına.

Wehrmacht, *is. Alm.* Alman Silâhî Kuvvetleri.

weigela = weigelia, *is. bot.* Asya hanimelişi (*Weigela*). Doğu Asya'da yetişir, beyaz, pembe, kırmızı çiçekler açar.

weigh, *f. 1.* tartmak. **to ~ potatoes** : patatesleri tartmak. **to ~ oneself** : tartılmak. **weighing machine** : kantar, baskül, **2. ~ out** : tartıp ayırmak. *The grocer ~ed out five kg. of sugar.* **3.** ağırlaştırmak, ağırlık ilâve etmek. *We ~ed the drapes to make them hang properly.* **4.** aklinدا tartmak, muhakeme etmek, düşünmek. **to ~ the facts.** ~ **one's words** : sözlerini tartarak (düşünerek) konuşmak. *He ~ed his words before speaking.* **5.** ağırlığında olmak, ... gelmek. **to ~ 70 kg.** : 70 kg gelmek, **6.** ağır basmak, (daha) önemli olmak. *The amount of his salary does not ~ with Mr. Brown at all, because he is very rich.* **7. gen. ~ on / upon** : ağır basmak, ağır gelmek, omuzlarına çökmek, büyük bir yük olmak. *Responsibility ~ed upon him.* **8.** iyice düşünüp düşünmek, ölçüp biçmek/tartmak, her hususu göz önüne almak. *To ~ well before deciding.* **9. esk.** (bir şeyi) kaldırırmak, yükseltmek, **10. ~ anchor : den.** demir almak, vira etmek, **11. ~ down** : (a) ağırlaş(tır)mak, ağır basmak, (b) yük altına koymak/girmek, yüklenmek. *I was ~ed down with the shopping.* (c) (omuzlarını vb.) çökertmek, bel vermek, sarkmak. *Trees ~ed down by snow.* (d) kederlenmek, üzüntüye/kedere gark olmak, ümitsizliğe düşmek. ~ed down with grief. *She is ~ed down with many troubles.* **12. ~ in** : (a) (boks, güreş) maçtan önce tart(il)mak, (b) (cockey) at yarışından sonra tartılmak, (c) uçağa binmeden önce bagajı tartırmak, **13. ~ on** : (üzerine/omuzlarına) yük olmak. **e.a.-4. ponder, evaluate, contemplate, study, consider, 7. burden.** ~ **ses.- way, whey.**

weighable, *sf.* tartılabilir, tartıya gelir.

weigher, *is.* tartan, kantarçı, tartı kontrol memuru.

weighman, *is., ç. -men* kantarçı, kantar memuru.

weight¹, *is. 1.* ağırlık, sıklet, **2.** tartı, vezin. **by ~** : tartı ile, **3.** ağırlık / tartı birimi. *The pound is a common ~ in England.* **4.** ağır cisim, ağırlık, yük. *Put down that ~ and rest your arms.* **5.** gaile, sıkıntı, dert, manevî yük. *The loss of my job is a ~ on my mind.* **6.** önem, ehemmiyet, etki, tesir, itibar, nüfuz, değer. **men of ~** : nüfuzlu adamlar, kodamanlar. *an idea of ~. a man of political ~. an opinion of great ~.* **7. ist.** ağırlık, bağıl değer, **8.** (kumaş) kalınlık, sıcak tutma. **a winter-weight jacket** : kalın kışlık ceket, **9. bas.** harfin siyahlık/koyuluk derecesi, **10. (ses, kelime, hece) vurgu**, **11. carry ~** : önem/değer taşımak, önemli/değerli olmak. **What he says carries ~ with me** : Söyledikleri bence önemlidir. **12. dead ~** : ağırlık, ezici yük, ölü yük, tam yük, geminin darası, **13. pull one's ~ = pull one's own ~** : bir işe yararlı katkıda bulunmak, yarar sağlamak, üzerine düşen görevi yapmak, **14. put on ~** : şişmanlamak, kilo almak. **lose ~** : zayıflamak, kilo kaybetmek, **15. throw one's ~ about/around** : ağırlığını koymak, nüfuzunu kullanarak istediğini yapmak. **e.a.- 6, importance, influence, significance, power, effect, value.** ~ **ses.- wait.**

weight², *glf. 1.* ağırlaştırmak, yüklemek, ağırlık/yük ilâve etmek, **2.** mihnetini/meşakkatini/ağırlığını/yükünü taşımak. **to be weighted with years** : yılların meşakkatini taşımak, **3. ist.** ağırlık/bağıl değer vermek, **4.** taraf tutmak, (bir tarafa) temayül göstermek/egilmek/meyletmek, **5. ~ up** : anlamak, hakkında fikir edinmek, (zihinde) tartmak, ölçüp biçmek. *I can't ~ him up.*

weight-arm, *is.* kaldırıcta yük kolu: yükten desteğe kadar olan uzunluk.

weight density, *is.* yoğunluk, birim hacmin ağırlığı.

weighted, *sf. 1.* ağır, yüklü, **2.** ek ağırlığı olan, **3.** (istikatistik vb.) ağırlıklı, tartılı, ayarlanmış, düzenlenmiş. ~ **average** : ağırlıklı/tartılı ortalama. ~ **arithmetic mean** : tartılı sayal ortalama. ~ **cross-section** : ağırlıklı kesit araştırma. ~ **scale** : tartılı ölçek.

weightedly, *zf.* ağır/yüklü bir şekilde, ağırlaştıralarak, yüklenerek.

weightedness, *is.* ağırlık, yüklenme.

weighter, *is.* ağırlaştıran, yükleyen.

weightily, *zf.* 1. ağır bir şekilde, 2. mihnetle, meşakkatle, sıkıntı ile, eziyetle, 3. önemle, ehemmiyetle, ciddî bir şekilde, 4. etkili/tesirli/nüfuzlu/hatırı sayılır bir şekilde.

weightiness, *is.* 1. ağırlık, yük, 2. mihnet, meşakkat, sıkıntı, eziyet, 3. önem, ehemmiyet, mühimlik, ciddiyet, 4. etki, tesir, nüfuz, itibar.

weighting, *is.* 1. tartma, 2. ağırlık, tartı.

weightless, *sf.* ağırlıksız. *a ~ flight in space.*

weightlessly, *zf.* ağırlıksız olarak, ağırlığı olmadan.

weightlessness, *is.* ağırlıksızlık

weight lifter, *is.* halterci. **weight lifting** : haltercilik.

weighty, *sf.* **weightier**, **weightiest** 1. ağır, gülle gibi, 2. mihnetli, meşakkatlı, sıkıntılı, eziyetli, 3. önemli, ehemmiyetli, mühim, ciddî. ~ *negotiations*. ~ *problems*. 4. etkili, tesirli, nüfuzlu, hatırı sayılır, itibarlı. *He is a very ~ man.* **e.a.-2. burdensome**, *troublesome*, 3. *significant*, *important*, *serious*, *heavy*, 4. *influential*. **k.a.-1. light**.

weir, *is.* 1. bütçet, bağlağı, set, bent, 2. çit dalyanı, balık avlamak için akarsuya kurulmuş çit.

weird, *sf. & is.* 1. tekinsiz, doğaüstü, gaipten gelen. *a ~ sound*. 2. esrarengiz, garip, acaip. *The shadows made ~ figures on the wall. She has some ~ ideas*. 3. *esk.* kadere ait, sihri, sihirli, 4. *İsk.* (a) kader, mukadderat, (b) büyüt, sihir. **e.a.-1. unnatural**, *preternatural*, *supernatural*, *eerie*, *unearthly*, *uncanny*, 2. *mysterious*, *odd*, *fantastic*, *queer*, *bizarre*, 4. (a) *fate*, *destiny*. **NOT: WEIRD**, insanın mukadderatını etkileyen doğa dışı, tekin olmayan şeyler için kullanılır: *The weird adventures of a group lost in the jungle*. **EERIE**, korkunç, tüyler ürperten cin, peri, hayalet, hortlak gibi şeyleri niteler: **An eerie moaning**: Tüyler ürpertici bir inilti. *The light from the single candle made eerie shadows in the cave*. **UNEARTHLY**, başka dünyalara ait sanılan nesneleri niteler: *An unearthly light which preceded the storm*. **UNCANNY**, akıl almaz, anlaşılmazı zor, şaşırtıcı, şimdide kadar bilinenlere aykırı bir olaya uygulanır: *An uncanny ability to recall numbers*.

weirdie = **weirdy**, *sf. bk.*: **weirdo**.

weirdly, *zf.* doğaüstü/esrarengiz/garip/acaip şekilde.

weirdness, *is.* esrarengizlik, gariplik, acaiplik.

weirdo, *is.*, *ç.* **weirdos** *ABD- argo* garip/acaip/esrarengiz/tuhaf şey/kimse. **weirdie**, **weirdy** *d.d.*

weird sisters, *is.* kader tanrıçaları. **e.a.-Fates**.

weisenheimer, *is. bk.*: **wisenheimer**.

Weissmannism, *is. biy.* Weissmancılık : kazanılmış niteliklerin kalitimsal olmadığını savunan kuram.

weka = **woodhen**, *is. zool.* iri su tavuğu (*Gallirallus*). Yeni Zelanda'da bulunur, kısa kanaatlıdır, uçamaz.

welch, *gs.f. argo bk.*: **welsh**. **welcher**, *is. bk.*: **welsher**.

welcome¹, *ünl.* Hoş geldiniz! Safa geldiniz! Buyurun! ~ *home!* ~ *to Ankara!* ~ *to our home!*

welcome², *is.* iyi/samimi karşılama, nezaket/ misafirperverlik (gösterme). **He is ~ to come and go at his pleasure** : İstediği zaman gelip gidebilir. **to give s.o. a warm/hearty ~** : birisini haraletle/samimiyle karşılaşmak. **give s.o. a cold ~** : soğuk karşılaşmak, istiskal etmek. **meet with a cold ~** : soğuk karşılaşmak, istiskal edilmek. **overstay** (veya **wear out**, **stay out**) **one's ~** : fazla kalıp tadını kaçırmak, misafirperverliğini suiistimal etmek.

welcome³, *gl.f. -comed*, *-coming* 1. iyi/nezaketle/memnuniyetle/hoş karşılaşmak, nezaket/samimiyet/misafirperverlik göstermek. *The Queen ~ed the President as soon as he got off the plane*. 2. meminun olmak, memnuniyet duymak. **to ~ a change**. 3. (belirli bir tepki) göstermek. **They ~ed the idea with little interest**. 4. buyur etmek, buyurun demek. **They opened the door and ~ed him in**.

welcome⁴, *sf.* 1. hoş/iyi/memnuniyetle/samimiyle karşılaşan. *a ~ visitor*. 2. hoş, makbul, hoşa giden, memnuniyet verici, rahatlaticı. *a ~ rest*. *a ~ letter*. 3. **roll out the ~ mat**: ağırlamak. ~ **home (party)** : ağırlama (ziyafeti). **You're (quite) ~** : Estağfurullah, bir şey değil, rica ederim. **You're ~ to it** : Buyurunuz. **You're ~ to try it** : İsterseniz deneyin. **You're ~ to pick the flowers** : İsterseniz çiçek koparabilirsiniz.

welcomely, *zf.* hoşça, memnuniyetle, samimiyle, nezaketle, misafirperverlikle.

welcomely

welcomeness, *is.* hoş/memnuniyetle karşıla(n)ma, hüsnükabul, makbule geçme.

welcomer, *is.* karşılayıcı, istikbale çıkan kimse, hüsnükabul gösteren kimse.

welcome wagon, *is.* 1. hoş geldin arabası: mahalleye yeni gelenlere hediyeler ve civardaki dükkânların sattıkları eşyadan örnckler takdim eden araba, 2. hoş geldin ziyaretçisi: bu servisi destekleyen kimseler.

weld¹, *f.* 1. kaynak yap(il)mak, (madenler birbirine) kaynat(il)mak, sıkıca birleş(tir)mek. *The parts ~ed together perfectly. Iron ~s easily.* 2. birlük ve ahenk sağlamak, bağlamak. *Her gratitude ~ed her to him forever. Working together for a month ~ed them into a strong team.*

weld², *is.* 1. kaynak, kaynak yapılmış ek, 2. kaynak yapma, kaynaklanma, kaynakla ekle(n)me, 3. **yellowweed** *d.d. bot.* küçük muhabbet çiçeği (*Reseda Luteola*), 4. küçük muhabbet çiçeğinden çıkarılan sarı boyası.

weldability, *is.* kaynak yapılabilme, kaynaklanabilme, kaynakla eklenebilme.

weldable, *sf.* kaynak yapılabılır, kaynakla eklenebilir.

welder = weldor, *is.* kaynakçı, kaynak ustası.

weldless, *sf.* kaynaksız.

welfare, *is.* 1. refah, sağlık, mutluluk, sıhhat, afiyet, 2. **welfare work** *d.d.* toplumsal yardım çalışmaları, 3. *b.h. k.d.* Toplumsal/Sosyal Yardım: Fakir ve işsizlere yardım eden kurum, 4. **on ~** : sosyal yardım gören/görmekte, 5. **~ fund** : sosyal yardım fonu/ödeneği, 6. **~ mother** : bakacak kimse olmayan çocuklu kadın, 7. **~ state** : toplumcu devlet: yurttaşların sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, konut ve çalışma sorunlarını hükümetin sorumluluğu kabul eden devlet, 8. **~ worker** : toplumsal yardım uzmanı. **e.a.-1.** *health, happiness, prosperity, success, weal, benefit, profit.*

welfarism, *is.* toplumsal devletçilik.

welkin, *is.* (şîir) gök kubbe, sema, asuman. **make the ~ ring** : gökleri çınlatmak.

well ¹, *zf.* 1. iyi, düzgün, yolunda. *Things are going ~.* **Well begun is half done** : İyi başlanan iş yarı yarıya bitmiş sayılır. *All's ~* : Her şey yolunda. *All's ~ that end's ~* : Sonu iyi olsun da! = Sonu iyi ise hepsi iyi demektir. 2. iyi-

ce, dikkatle. *Listen ~. Shake ~ before using.*

3. sahîlikli, mutlu, sıhhatli, sıhhati iyi. *to behave ~.* 4. hakkıyla, lâyıkıyla, mükemmel. *a difficult task ~ done. You may ~ say that* : Bunu söylemeye haklısınız. ~ **done!** Aferin! Bravo! *It serves him jolly ~ right* : Oh olsun! 5. pek. *I could not ~ refuse.* 6. lehinde, olumlu, müsait. *to think ~ of s.o.* 7. çok, hayli, oldukça. *a sum ~ over the amount fixed.* ~ **past forty** : kırkını hayli geçmiş. ~ **on in life** : yaşı hayli ilerlemiş. **It is ~ on midnight** : Gece yarısı yaklaşıyor. **pretty ~ all** : hemen hemen hepsi. ~ **up on the list** : listenin başlarında, 8. çok iyi, yakınen, etraflı olarak. *I knew him ~. I know all too ~ what you mean.* 9. sükünetle, soğukkanlılıkla. *He took the news ~.* 10. kârlı, clverişli, daha iyi durumda. **You're ~ out of it!** Bundan kurtulduğuna şükret! **We are very ~ off for potatoes this year** : Bu yıl patatesimiz bol. 11. **as ~** : ... de/da, dahi, keza, bile. *I'm going to Rome and my sister's coming as well. We might as ~ stop* : Dursak/bıraksak iyi olur. **One might as ~ say...** : Şöyleden denilebilir... **Just as ~** : zararı yok, beş yok, aldırma. "We're late to see the fil." "Just as ~. I hear it isn't very good." : "Filmi görmek için geciktim." "Aldırma, zaten iyi değilmiş." **You may (just) as ~ go** : Gitmenizde beş yok. İsterseniz gidin! 12. **as ~ as** : ... kadar, ... ile beraber, ...-e ilâveten, hem... hem de... **She was good as ~ as beautiful** : Hem güzel hem de iyi idi. 13. **come off ~** : sonunda kazançlı çıkmak. *You came off ~, with \$5000.* 14. **do ~** : (a) başarmak, düzeltmek, (b) (füllin -ing şekli ile) iyileşmek, sağlığı düzeltmek, (c) iyi etmek/ olmak. **You would do ~ to be quiet** : Sussanız iyi olur. 15. **do oneself ~ /do ~ by s.o.** : kendine/ birisine iyi bakmak/ihtimam göstermek. *He does ~ by his guests.* 16. **do ~ out of** : iyi kazanç sağlamak, kâr etmek. *He did ~ out of the sale of his house.* 17. **do ~ to** : isabet etmek, isabetli iş görmek, ...-le iyi etmek. **You did ~ to tell him** : Ona söylemekle iyi ettiniz. **You would do ~ to tell him** : Ona söyleseniz iyi olur. 18. **may ~** : pekâlâ ... olabilir. **You may ~ ask** : Pekâlâ sorabilirsiniz. **It may ~ rain before tonight** : Gece yarısından önce pekâlâ yağmur yağabilir.

19. may (just) as ~ : istersen... **You might just as ~ ask for the moon as for a bicycle, because you are not getting either** : Bisiklet yemeğine istersen ayı iste hiçbirini alamayacaksın.
20. pretty ~ : hemen hemen. *The work is pretty ~ finished. pretty ~ all* : hemen hemen hepsi, **21. ~ and truly** : tamamıyla, cidden. *Bill is ~ and truly drunk. 22. ~ away* : (a) epeyce ilerlemiş. **We're ~ away on the building of the house** : Evin yapımında epeyce ilerledik. (b) *argo sarhoş*, **23. ~ out of** : uzak, dışında, karışmadış. **We'll never stop them arguing. I wish I were ~ out of it** : Münakaşaları hiç bitmez. Ben karışmasam iyi olurdu. **It's lucky you left before the trouble happened; you were ~ out of it** : Karışıklık çıkmadan uzaklaşman isabet oldu, olaya karışmadın. **24. ~ up in** : tamamıyla haberdar. *~ up in the latest fashions. e.a.-I. properly, correctly, efficiently, 2. carefully, 4. excellently, commendably, meritoriously, 6. favorably, 7. considerably, 10. advantageously, 11. also, too, in addition, 12. as much as, equally as. k.a.-I. poorly, badly.*

well², *sf.* **1. sağılıklı, sağlam, sıhhati yerinde. He is not a ~ man. 2. iyi, hoş, âlâ, memnuniyet verici. All is ~ with us. ~ and good** : Ne âlâ! **3. isabetli, uygun, müناسip. It is ~ that you didn't go. All very ~** : Uygun, gayetle münasip. **It is all very ~ but...** : İyi, hoş ama... **4. mutlu, müreffeh, hâlinde memnun. I am very ~ as I am. 5. leave ~ enough alone** : (yolunda giden bir işe) dokunmamak, kendi hâline bırakmak, **6. kuyu gibi, kuyuya benzer, kuyuda kullanılan, kuyu+.** *e.a.-I. healthy, hale, 2. satisfactory, good, pleasing, 3. proper, fitting, gratifying, 4. well-off. k.a.-I. ill, sick.*

well³, *ünl.* (hayret, şüphe, soru, çekinme, infil, vb. ifade eder): Ya! Hayret! Olur şey değil! İşte! Pek âlâ! Eh! Haydi! O hâlde! Öyle ise! **Well, to be sure...** Eh, olabilir. **Well, well!** Bak hele! Vah vah! Hayret! Aman yarabbi! Allah Al-lah! **Well, I was saying...** Ha, diyordum ki... **Well, I never! = Well, really!**: Fesüphanallah! **Well, then** : Şu hâlde.

well⁴, *is.* **1. iyilik, sağlık, sıhhat, refah, başarı. to wish ~ to s.o.** : birisine iyilik/refah vb. dilemek. **let ~ alone** : işi tadında bırakmak,

2. kuyu, 3. çeşme, memba, kaynak, pinar, 4. hokka. 5. merdiven/asansör boşluğu, 6. sahanlık, 7. balıkçı gemilerinde tutulan balıkların konulduğu havuz. *e.a.-I. well-being, good fortune, success.*

well⁵, f. *~ up/out/forth* : fışkırtmak, kaynamak, akmak, yükselmek. *A fountain welling its pure water. Tears welled up in her eyes. Blood welled (out) from the cut. e.a.- rise, gush, spring, flow.*

well = we will, we shall (kısıltılmış şekli).

well-advised, sf. **1.** dikkatli, tedbirli, isabetli, müdebbir, akıllı. *He would be ~ to sell the stock now. 2. iyi düşünülmüş, makul, yerinde. A ~ delay.*

well-aimed, sf. iyi nişan alınmış, doğru atılmış, iyi maksatla yapılmış.

well-appointed, sf. mükemmel donatılmış/teçhiz tefriş edilmiş. *a ~ hotel.*

well-authenticated, sf. doğrulanmış, kanıtlanmış, belgelerle ispatlanmış.

wellaway/welladay, ünl. esk. Eyyah! Hey-hat!

well-balanced, sf. **1.** dengeli, iyi düzenlenmiş. *a ~ diet. 2. makul, isabetli, sağlıklı. a ~ mind. e.a.- 2. sensible, sane.*

well-behaved, sf. terbiyeli, uslu.

well-being, is. refah, mutluluk, saadet, iyilik. *To look after the ~ of one's children.*

well-beloved, sf. & is. **1.** çok sevgili/ aziz (kimse), **2. çok sayılan/ hürmet edilen. our ~ speaker.**

wellborn, sf. soylu, asıl.

well-bred, sf. **1.** görgülü, terbiyeli, soylu, asıl. *He's very ~. 2. safkan (hayvan).*

well-built, sf. **1.** (insan) boylu boslu, iri yarı, **2. (ev) sağlam, kunt.**

well-conditioned, sf. **1.** (bedence) sağlam, **2. terbiyeli, iyi terbiye görmüş.**

well-connected, sf. iyi/nüfuzlu aileden, arkası kuvvetli, nüfuzlu tanıdıklar çok, torpilli.

well-cooked, sf. iyi piş(iril)miş.

wellcurb, is. kuyu ağızı halkası/ bileziği.

well-defined, sf. belirgin, iyi tanımlanmış, kesinlikle belirtilmiş.

well-disposed

well-disposed, *sf.* 1. olumlu, taraftar, hâyrâhah, iyi davrañan. *The sponsors are ~ toward our plan.* 2. iyi tertiplenmiş, düzenli, mun-tazam.

well-doer, *is.* 1. *esk.* dürüst kimse, 2. iyi-liksever, hayırli iş yapan kimse.

well-doing, *is.* hayırseverlik, hayırhâlik, iyilikseverlik.

well-done, *sf.* 1. başarılı, mükemmel, ustalıklı yapılmış, 2. iyi pişmiş.

well-dressed, *sf.* güzel giyinmiş, giyinip kuşanmış, iki dirhem bir çekirdek.

well enough, oldukça iyi/ memnuniyet verici. **to let well enough alone** : işi tadında bırakmak, fazla kurcalamamak.

well-earned, *sf.* hak edilmiş, müstahak, lâyik. *a ~ rest after so much hard work.*

well-established, *sf.* 1. sağlam, sağlam temellere oturtulmuş, iyi kurulmuş. *a ~ principle.* 2. köklü, eskiden beri tanınmış ve güvenilir. *a ~ business firm.*

well-favo(u)red, *sf.* güzel, yakışıklı, alımlı, herkesin hoşlandığı. *e.a.- pretty, handsome, good-looking.*

well-favo(u)redness, *is.* güzellik, yakışıklık, alımlılık, herkesçe beğenilme.

well-fed, *sf.* besili, bakımlı, iyi beslenmiş, şişman.

well-fixed, *sf. k.d.* paralı, zengin, varlıklı, hâli vakti yerinde.

well-found, *sf.* mükemmel donatılmış/ teçhiz edilmiş. *a ~ ship.*

well-founded, *sf.* gerçeklere/sağlam bilgi ve istihbarata dayanan. ~ *suspicions.*

well-groomed, *sf.* 1. giyimli kuşamlı, temiz pak. *A ~ young man.* 2. (hayvan) bakımlı, iyi tımar edilmiş/ temizlenmiş, 3. iyi bakılmış, ihtimam gösterilmiş. *A ~ lawn.* *e.a.- 1. neat, clean, well-dressed, 3. neat, tidy.*

well-grounded, *sf.* 1. sağlam temellere dayanan, güvenilir, makul, mantıklı, 2. temeli sağlam, gereken ilkel bilgileri kavramış. *He is ~ in mathematics.*

well-handled, *sf.* 1. iyi/temiz kullanılmış. *A sale of ~ goods.* 2. iyi yönetilmiş, başarı ile yürütülmüş. *A ~ campaign.* 3. çok elden geçmiş, çok kimse ellemiş. ~ *goods on a store counter.*

wellhead, *is.* 1. memba, pınar, kaynak, 2. kuyu başı, kuyu üst yapısı. *e.a.-1. source, fountainhead, 2. wellhouse.*

wellheeled, *sf. k.d.* zengin, varlıklı. *e.a.- rich, well-off.*

wellhole, *is.* 1. kuyu, 2. merdiven boşluğu.

wellhouse, *is., ç.* -*houses* *bk.:* **wellhead** (2).

well-informed, *sf.* bilgili, geniş ve sağlam bilgi sahibi, her şeyi bilen, olup bitenlerden haberdar.

Wellington, *is.* 1. *Velington*, Yeni Zelanda'nın başkenti, 2. ~ *boot* *d.d.* uzun çizme.

well-intentioned, *sf.* iyi niyetli, iyi niyetle yapılan (ekseriya sonucu beklentiği gibi iyi çıkmayan eylemler için kullanılır). *It was a ~ effort to help.* *e.a.-well-meaning.*

well-knit, *sf.* 1. iyi tertiplenmiş, etraflı düşünlümüş, birbirine iyice bağlı. *a ~ plot. a ~ story.* 2. sık dokunmuş, 3. sağlam, kuvvetli, adaleli. ~ *bodies / limbs.*

well-known, *sf.* 1. ünlü, tanınmış, meşhur. *a ~ painting.* 2. tanıdık, aşina, bildik. *a ~ face.* 3. apaçık, aşıkâr, vazîh, herkesçe bilinen. *a ~ fact.* *e.a.-2. familiar.*

well-lined, *sf. k.d.* 1. para dolu. ~ *pockets.* 2. (mide) tok.

well-made play, *is.* iyi kurulu oyun.

well-mannered, *sf.* nazik, kibar, terbiyeli. *e.a.- polite, courteous.*

well-meaning, *sf.* 1. iyi niyetli, iyi kalpli, hüsünîyet sahibi. *a ~ but tactless person.* 2. **well-meant** *d.d.:* kasıtsız, fena bir maksadı olmayan, iyi niyetle söylenen/yapılan. ~ *words.* *e.a.- well-intentioned*

well-met, *sf.* (eskiden selâmlaşmada kullandırıldı) karşılaşışığımıza memnun olduğum.

well-nigh, *zf.* hemen hemen, nerde ise, takriben. ~ *impossible.* *e.a.- almost, very nearly.*

well-off, *sf.* 1. iyi, memnuniyet verici durumda, 2. zengin, varlıklı, hâli vakti yerinde, 3. talihli, şanslı. **You don't know when you're ~ (= you are more fortunate than you know) :** Hâline bin şükret; tahmin ettiğinden daha talihli-sin. *k.a.- badly-off.*

well-oiled, *sf. argo* sarhoş. *e.a.- drunk.*

well-ordered, *sf.* iyi düzenlenmiş, düzenli, tertipi, muntazam.

well over, *f.* (sivi) taşmak. *e.a.- overflow.*

well-preserved, *sf.* 1. bakımlı, iyi muhafaza edilmiş, 2. *k.d.* genç/dinç görünüslü.

well-read, *sf.* çok okumuş, bilgili.

well-rounded, *sf.* 1. çok hünerli/kabiliyetli/yetenekli, 2. çok yönlü, geniş kapsamlı. *a ~ education.* 3. dolgun, tombul, iyi gelişmiş, olgunlaşmış.

well-said, *sf.* isabetli, yerinde söylemiş.

well-set, *sf.* sıkı yapılı, iyi tertiplenmiş/düzenlenmiş.

wellsite, *is.* velsit: Ca-Ba-K-Na-Al silikatlarından oluşan renksiz veya beyaz kristalli cevher.

well-spoken, *sf.* 1. hoşsöhbet, sözü tatlı, güzel konuşan. *The new chairman was very ~.* 2. isabetli, yerinde söylemiş. *A few ~ words on civic pride.*

wellspring, *is.* 1. kaynak, memba, pınar, 2. bolluk. *A ~ of affection/ of inspiration.* *e.a.-I. fountainhead, source.*

well-suited, *sf.* uygun, müناسip, iyi yakışmış. *e.a.- suitable, convenient.*

well sweep, *is.* su sırtığı: kuyudan su çekmek için ucuna iple kova bağlı sırtık.

well-thought-of, *sf.* saygın, itibarlı, saygıdeğer, saygı/hürmet ile anılan.

well-timed, *sf.* tam vaktinde/zamanında, yerinde, uygun, muvafik, zamanı iyi seçilmiş. ~ *advice.* *e.a.- timely, opportune.*

well-to-do, *sf.* zengin, varlıklı, müreffeh. *e.a.- rich, prosperous, affluent, moneyed, well-fixed, well-off.*

well-turned, *sf.* 1. muntazam, düzgün şekilli. *a ~ ankle.* 2. kibar, veciz, özlü, güzel ifade edilmiş. *a ~ phrase.* *e.a.-I. well-for-med, 2. graceful, concise.*

well-wisher, *is.* iyi dilekli, iyilik dileyen, hayırhah, başkalarının iyiliğini isteyen kimse.

well-wishing, *sf.&is.* iyilik dileme/dileyen.

well-worn, *sf.* 1. iyice eskimiş, hurdalaşmış, fersude. ~ *shoes.* 2. bayat(lamış), basmakalıp, köhne. *a ~ saying.* 3. değişimli, lâyık, hak edilmiş. ~ *honors.*

Welsbach burner, *is.* gömlekli lâmba.

welsh = **welch**, *gs.f. argo* *gen. ~ on :*

1. kumar borcunu ödememek, dolandırmak, 2. sözcünden dönmek, caymak, vaadini tutmamak, döneklik yapmak. *to ~ on one's promise.* 3. ~ **on one** : atlatmak, sözünü tutmamak.

Welsh = **Welch**, *sf.&is.* 1. Gal+, Gal eyaletine ait, 2. Galli, 3. **Cymric / Kymric** *d.d.* Gal dili, 4. ~ **corgi** : Gal köpeği: kafası tilkiye benzer, kısa bacaklı bir köpek, 5. **Welshman** : Galli, 6. ~ **pony** : Gal midillisi, Gal'de yetiştirilen bodur at, 7. ~ **rabbit** = ~ **rarebit** : bira, süt ve baharatla eritilmiş peynir sürülen kızarmış ekmeğ, 8. ~ **springer spaniel** : Gal av köpeği, 9. ~ **terrier** : Gal teriyeri, ufak, kısa kuyruklu bir cins köpek.

welsher, *is.* donek, sözünden dönen, kumar borcunu ödemeyen.

welt¹, *is.* 1. (vücutta) kamçı/kırbaç/sopa izi, 2. (iz bırakılan) kamçı/kırbaç/sopa, 3. kösele şerit, zih, ayakkabıda kösele şerit süs, 4. elbise-de kenar şeridi.

welt², *gl.f.* 1. kirbaçlamak, kamçılama, sopa/kırbaç/kamçı ile dövmek, 2. şerit koymak, zih çekmek.

Weltenschauung, *is. Alm.* dünya anlayışı.

Weltansicht, *is. Alm.* dünya görüşü.

welter¹, *gs.f.* 1. (dalga vb.) yuvarlanmak, kabarmak, çalkalanmak, çarpıp parçalanmak, 2. *gen.* ~ **about** : ağnamak, yatıp yuvarlanmak. *pigs ~ing about in the mud.* 3. (kana vb.) bulanmak. **to be ~ing in one's blood** : kan revan içinde kalmak, 4. batmak, dalmak, gömülmek, garkolmak. **to ~ in confusion** : şaşırıp kalmak.

welter², *is.* 1. karmakarışık şey, karışıklık, kargaşa, keşmekeş, 2. gürültü, şamata, velvele, 3. çalkantı, çalkalanma, kabarma, yuvarlanma, dalgalanma, inip çıkışma. *e.a.-2. commotion, turmoil, upheaval.*

welterweight, *is.* (boks) hafif sıklet: 62-67 kg arasındaki boksör.

Weltliteratur, *is. Alm.* dünya edebiyatı.

Weltpolitik, *is. Alm.* dünya politikası, milletler arası politika.

Weltschmertz

Weltschmertz, *is. Alm.* dünya meşakkati; dünya durumunun uyandırdığı karamsarlık/umutsuzluk havası.

wen, *is. 1. patol.* (özellikle başta çıkan) yağ bezesi/kisti, **2. bk.:** **wynn**.

wench¹, *is. 1. kız, genç kadın, 2. esk. hizmetçi kız, genç köylü kadın, 3. esk. fahiş, orospu.* **e.a.-1. girl, 2. maid, 3. strumpet, prostitute.**

wench², *gs.f. fahişelerle ilişki kurmak, zamparalık etmek.*

wencher, *is. zampara, fahişelerle düşüp kalkan kimse.*

wend, *f. wended* (veya *esk. went*), **wending** yola koyulmak, gitmek. **to ~ one's way** : kendi yolunda gitmek. **to ~ one's way back** : geri dönmek, avdet etmek. **e.a.- proceed, go.**

Wend, *is. 1. Vend, Saksonya ve Prusya'da yaşayan İslav kavmi (**Sorb, Sorbian d.d.**), 2. Wendic/Wendish:* Vend+, Vendlerin konuştuğu batı İslav dili (**Sorbian, Lusatian d.d.**).

went, *f. 1. bk.: go (geç.z.), 2. bk.: wend (geç.z. & sf.f.)*

wentletrap, *is. zool. şeytan minaresi (*Scalariidae*) kabuğu spiral merdiven şeklinde bir deniz hayvani.*

wept, *f. bk.: weep (geç.z. & sf.f.)*

were, *f. bk.: be.*

we're = we are (kis.).

weren't = were not (kis.).

werewolf = werewolf, *is. c. -wolves kurt şekline girmiş/girebilen insan.*

wergeld = wergild = weregild, *is. (Anglo-saksonlarda ve Orta Çağ Almanyasında) diyet.*

wernerite, *is. bk.: scapolite.*

wert, *f. esk. be (= olmak) fiili geçmiş zamanının ikinci tekil şahsi. Thou wert : sen ... idin.*

weskit, *is. kadın ceketi.*

wessand, *is. İsk. bk.: weasand.*

west¹, *is. & sf. 1. batı, garp. The sun sets in the ~. The ~ door of the school. 2. bir ülkenin batı bölgesi, 3. West :* (a) ABD'nin batı eyaletleri, (b) Batı Dünyası: Batı Avrupa ve Amerika.

west², *zf. 1. batıya doğru, batıya yönelik, batı istikametinde. To travel ~. Heading ~. He sat facing ~, watching the sun go down. 2. batıdan, batı istikametinden, 3. go ~ :(mizah) (a) ölü-*

mek, (b) kırılmak, bozulmak, hasara uğramak.

4. ~ by north : batı kerte karayel, **5. ~ by south** : batı kerte lodos, **6. West End** : Londra'nın tiyalarları ile meşhur lüks batı bölgesi. **e.a.-3. (a) die.**

westbound, *sf. batıya giden. a ~ ship/train/bus.*

wester¹, *is. batı yeli, batıdan esen rüzgâr/fırtına.*

wester², *gs.f. 1. (gök cisimleri) batıya doğru hareket etmek, 2. batıya yönelmek/sapmak, 3. ~ing : batıya yönelen/sapan.*

westerliness, *is. batıya yönelik, batıda bulunma.*

westerly, *sf. & zf. & is., c. -lies 1. batı+, batıda bulunan. the ~ shore of the lake : gölün batı kıyısı. in ~ direction : batı yönünde, 2. batıya yönelik, batıya doğru, 3. batıdan esen (yel/rüzgâr). a soft ~ wind.*

western, *sf. & is. 1. batı+, batısal, batılı. the Western nations. 2. batıda bulunan, batıya doğru uzanan, 3. batıdan esen (yel), 4. batılılara özgü, özellikle ABD'nin batı eyaletlerine has. to adopt ~ dress. 5. b.h. Batı+, Batı!: Amerika ve Avrupa'nın komünist olmayan ülkelerini kapsayan. Western trade agreements. 6. kovboy romani/filmi, 7. ~ Church : Katolik Kilisesi (Batı Roma İmparatorluğu'ndaki kilise), 8. ~ Empire : Batı Roma İmparatorluğu, 9. ~ Hemisphere : Batı Yarım Küresi, 10. ~ hemlock : bot. batı hemlok çamı (*Tsuga heterophylla*).*

westerner, *is. batılı.*

westernisation, *is. Brit. bk.: westernization.*

westernise, *f. -ised, -ising Brit. bk.: westernize.*

westernism, *is. batılı âdeti, deyimi, kelimesi (özellikle ABD'nin batısına ait).*

westernization, *is. batılılaş(tır)ma.*

westernize, *f. -ized, -izing batılılaş(tır)mak, batılılara özgü fikir, âdet, davranış vb. ni benimsemek.*

westernmost, *sf. en batıdaki.*

western omelet, *is. batı omleti: yeşil biber, soğan ve jambonlu omlet. western sandwich* : bu omletle yapılan sandviç.

Western Thrace, *is. Batı Trakya.*

West Germany, *is. Batı Almanya. Resmî adı: Federal Republic of Germany.*

West Indies, *is.* Batı Hint Adaları. **Indies** *d.d.*
westing, *is.* 1. *den.* batıya doğru alınan yol, 2. boylam çizgisine olan uzaklık, 3. batıya yönelme.

westmost, *sf. bk.*: **westernmost**

west-northwest, *is. & sf. & zf.* batı kuzey-batı (yönünde).

west-southwest, *is. & sf. & zf.* batı güney-batı (yönünde).

westward, *sf.* batı+, batıda, batı tarafında. *in a ~ direction* : batı yönünde.

westward(s), *zf.* batıya doğru. *They travelled ~.*

westwardly, *sf. & zf.* batıya doğru, batıya yönelik.

wet¹, *sf.* **wetter**, **wettest** 1. yaş, ıslak, nemli, rutubetli. *~ hands. a ~ sponge. to get ~* : ıslanmak, nemlenmek. **There was a ~ breeze from the west** : Batıdan rutubetli bir rüzgâr esiyordu. **To be ~ through= ~ to the skin = dripping** ~ : sırsıklam olmak, iliklerine kadar ıslanmak. **wringling ~ = soaking ~ = sopping ~** ~ : sırsıklam, 2. sıvı, kurumamış, yaş. *Don't touch ~ paint. 3. su / sıvı ile yapılan, 4. yağmurlu, sisli, rutubetli. A ~ climate. ~ weather. A ~ day. 5. ABD içki yasağı olmayan. A ~ town. 6. alkol, şurup vb. gibi sıvı içinde muhafaza edilen, 7. (bir iş yapmaya) isteksiz, çekingen, korkak.*

Don't be so ~! Of course you can do it! 8. all ~ : argo tamamıyla yanlış/hatalı/sağma, 9. ~ behind the ears *k.d.* toy, tecrübesiz, saf, olgunlaşmamış, 10. ~ bar: lavabolu bar, 11. ~ blanket : oyunbozan, neşeyi kaçırın, şevki/hevesi kırın (kimse/sey), 12. ~ cell : sulu pil, 13. ~ dock *den.* yüzər havuz, 14. ~ dream : düş azması, ihtilâm, rüyada şeytan atlatması, 15. ~ goods : sıvı maddeler, *k.d.* alkollü içki, 16. ~ nurse : sütnine, 17. ~ pack : hastanın ıslak çarşafılarla sarılması, 18. ~ rot : nemlenip çürüme, 19. ~ strength : kâğıdın ıslak iken mukavemeti, 20. ~ suit : dalgıç elbisesi, 21. ~ wash : ıslak (yıkılmış fakat kurutulmamış) çamaşır.

e.a.-I. damped, drenched. k.a.-I. dry.

wet², *is.* 1. nem, rutubet, yaşlılık, ıslaklık, 2. yağmur, yağmurlu/ıslak/nemli hava. *Stay out of the ~ as much as possible. 3. ABD alkollü içki imal ve satışının serbest bırakılması taraftarı,*

4. *Brit.- argo içki. to have a ~* : içki içmek. *e.a.-I. wetness, moisture, humidity, dampness, dankness, 2. rain.*

wet³, *f.* **wet / wetted, wetting** 1. ıslatmak, nemlendirmek. ~ *your hands before soaping them. 2. ıslanmak, nemlenmek, rutubetlenmek. My jacket has ~ through* : Ceketim (sırsıklam) ıslandı. 3. (çocuk, hayvan) içemek, çiç yapmak, altını ıslatmak. *The dog had ~ the carpet. ~ the bed* : yatağına çiç yapmak, 4. ~ **one's whistle** : içki içmek. *e.a.-I. drench, dampen, saturate, soak, 3. urinate. NOT : WET ve DAMPEN hafifçe ıslatmak demektir: To wet or dampen a cloth. DRENCH sırsıklam yapmaktadır: A heavy rain drenched the fields. SATURATE alabildiği kadar ıslatmak, sıvı ile işba hâline getirmektir. To saturate a sponge. SOAK ise sıvuya daldırıp bir süre içinde bırakmak demektir. To soak beans before baking.*

wetback, *is. hkr.* (ABD'ne kaçak giren) Meksikal işçi.

wet-bulb, *sf. meteor.* ıslak havuzlu. ~ **thermometer** : ıslak havuzlu termometre: sabit basıncı altında en düşük buharlaşma sıcaklığını tespit için cıva haznesine ıslak bez sarılmış termometre.

wet chinook, *is.* sıcak nemli güneybatı rüzgârı.

wet fly, *is.* suya daldırılan sunî olta yemi.

wether, *is.* iğdiş koç.

wetly, *zf.* nemli nemli, ıslak ıslak, yaş olarak.

wetness, *is.* ıslaklık, yaşlılık, nemlilik.

wet-nurse, *gl.f.* **-nursed, -nursing** 1. sıtninlik yapmak, 2. emzirmek, bebeğe meme vermek, 3. aşırı itina göstermek, bebek muamelesi yapmak.

wetproof, *sf.* nemlenmez, nem/su geçirmez. *e.a.- waterproof.*

wettability, *is.* ıslatılabilme, ıslanabilme.

wettable, *sf.* ıslatılabilir, ıslanabilir, su çeker.

wetter, *is.* 1. ıslatan, yaşartan, 2. işeyen, çiç yapan.

wetting agent, *is. kim.* ıslatıcı araç: bir sıvuya katılırca onun ıslatma, yüzeye yayılma ve derinlere nüfuz etme özelliğini artıran madde.

wettish

wettish, *sf.* ıslakça, nemlice, biraz yaş.

we've = we have.

wf = **w.f.** = *bas.* wrong font.

WFTU = **W.F.T.U.** = World Federation of Trade Union.

Wh = **wh** = **whr** = watt-hour : vatsaat.

whack¹, *f.* 1. küt diye/siddetle vurmak,

dövmek, çarpmak, fırlatmak (**thwack** *d.d.*), 2. *argo* ~ *off* : vurup bölmek/parçalamak, kesişip ayırmak/uçurmak. *He ~ed off a couple of branches with his axe.* 3. *Brit.* yenmek, darbe indirmek, 4. ~ *up* : *argo* paylaşmak, bölüşmek, *den.* çıkarmak, yükseltmek. **to ~ her up to 20 knots** : (geminin hızını) 20 mile çıkarmak. *e.a.-1. strike, 2. chop, 3. defeat, 4. share, divide.*

whack², *is.* 1. (küt diye) vurma, vuruş, darbe, 2. *argo* pay, hisse, 3. deneme, teşebbüs, fırsat. **have/take a ~** : denemek, teşebbüs etmek. *to take a ~ at a job.* 4. **out of ~** : bozuk, işlemez durumda. *My stomach is out of ~. The timing of the engine is out of ~.*

whacked, *sf. Brit.- argo* bitkin, bıtap, çok yorgun. *e.a.-exhausted, worn out.*

whacker, *is.* küt diye vuran, döven, çarpan.

whacking, *sf. &zf. Brit.- k.d.* 1. muazzam, çok büyük; *A ~ success.* 2. çok, son derece. *e.a.-1. tremendous, large, whopping, 2. very, extremely.*

whacky, *sf. whackier, whackiest bk.: wacky.*

whale¹, *is., ç. whales/whale* 1. *zool.* balina (*Cetacea*). ~ **fishery** : balina avcılığı, balina avlanan yer, 2. *argo* çok büyük/çok iyi şey. **a ~ of a** : fevkâlâde, müthiş, muazzam. **a ~ of a car.** **a ~ of a good time.** **a ~ of a lot of money** : bir yığın para.

whale², *f. whaled, whaling* 1. balina avlamak, 2. dövmek, dayak atmak, kamçılamak, kırbaçlamak.

whaleback, *is.* güvertesi balina sırtı biçiminde vapur.

whaleboat, *is.* cankurtaran sandalı, filika.

whalebone, *is.* 1. balina dişi, 2. balina çubuğu, korseye/yakaya konulan balina, 3. ~ **whale** = **baleen whale** : *zool.* çubuk dişli balina (*Mysticeti*) : üst çenesinde çubuk biçiminde dişleri olan balina.

whale iron, *is.* zıpkın. *e.a.- harpoon.*

whaleman, *is., ç. -men* balina avcısı **whaler** *d.d.*

whaler, *is.* balina avı gemisi, balina avcısı.

whaling, *is.* balina avcılığı. ~ **gun** : balina zıpkın topu. ~ **master** : balina avcı gemisi kaptanı.

wham, *is. &f.* 1. güm, pat, küt: şiddetli vuruş/patlama sesi, 2. vuruş, darbe, 3. şiddetle güm diye vurmak/çarpmak.

whammy, *is., ç. -mies* *argo* nazar, kötü göz, göz degmesi, büyü. **The magician put the ~ on him** : Sihirbaz onu büyuledi.

whang¹, *is.* 1. *k.d.* şakırtı, tangırtı, çarpması sesi. *The ~ of gongs and cymbals.* 2. *k.d.* sırim, kayış, 3. **thong leather** *d.d.* sırim/kayış yapılan deri, sırim köselesi, 4. *İsk.* iri dilim (ekmek, peynir, vb.).

whang², *gs.f.* 1. saklatmak, tangırdatmak, 2. şapık vurmak, (kayışla) dövmek, kırbaçlamak, 3. *İsk.* fırlatmak, 4. *İsk.* dilmek, dilimlemek, iri dilimlere ayırmak. *e.a.-2. lash, 3. hurl, 4. slice.*

whangee, *is.* 1. *bot.* Asya kamışı (*Phyllostachys*). Bambu cinsinden sapları odun gibi sert bir ot, 2. kamış baston.

whap / whapper, *bk.: whop/whopper.*

wharf¹, *is., ç. wharves/wharfs* rihtim, iskele, büyük yük iskelesi. ~ **rat** : (a) rihtim faresi, iri bir tür fare, (b) *ABD- argo* rihtimde dolaşan serseri/hırsız. *e.a.- pier, quay, dock, float.*

NOT : **WHARF** genellikle ahşap direkler üzerine kurulmuş bir plâtformdur. **PIER** beton temel üzerine yapılmış denize uzanan yapıdır. **QUAY** kıyıya paralel uzanır ve çoğulukla taş veya beton bir duvardan ibarettir. **DOCK**, aslinde iki rihtim (pier) arasında gemilerin yüzüğü su parçasına verilen ad idi, sonraları anlamları genişletilerek iskele ve rihtim anlamında kullanıldı. Küçük botların yanaşığı suda yüzen iskeleye de **FLOAT** denir.

wharf², *f.* 1. rihtim/iskele yapmak, 2. rihtımlamak, rihtıma çıkarmak/depo etmek, 3. iskeleyle/rihtıma yanaşmak.

wharfage, *is.* 1. rihtim ücreti, 2. rihtımlama, rihtıma yanaşma/boşaltma.

wharfinger, *is.* rihtim müdürü, iskele memuru.

wharfside, *sf.&is.* iskele/rihtim tarafı.

wharve, *is.* iğ, makara.

wharves, *is.*, *ç.* *bk.*: **wharf**¹.

what¹, *zm.* 1. ne . ~ *is you name?* ~ *is the matter?* ~ *are you doing?* 2. ilgi zamiri olarak kullanıldığı zaman Türkçeye çevrilirken fiile kaynaşır : **Everyone should give** ~ **he can** : Herkes gücünün yettiğini vermelidir. **What you are doing is correct** : Yaptığınız doğrudur. **Do ~ you please** : İstediğini yap (=Ne istersen onu yap). 3. **and** ~ **not** : vesaire, daha buna benzer bir sürü şey, 4. **and** ~ **have you** : ve saire, ve benzerleri. *Money, jewels, stocks, and ~ have you. And ~'s more* : hem de, üstelik. 5. ~ **if** : ya... ise/olursa? ~ **if everyone who was invited comes**? Ya davet edilenlerin hepsi gelirse? 6. ~ **it takes** *k.d.* ne gerekirse. *to have ~ it takes.* 7. **what's what** *k.d.* olup bitenler, gerçek durum, işin iç yüzü/ mahiyeti. *Ask sf.o. who knows what's what.* 8. ~ **good is it?** : Neye yarar? **What's cooking?** : Ne haber? Ne var ne yok? **What for?** : Ne için? Ne biçim? ~ **did he do that for?** Bunu niçin yaptı? **What about** : Ne dersiniz? Ne buyurulur? Ne olacak? **What about a game of tennis?** Tenis oynayalım mı, ne dersiniz? **What about the others** : Ya ötekiler ne olacak? ~ **next?** Bundan sonra ne var? ~ **next!**: Daha neler! **Well, ~ of it** : Olsun, ne çıkar? Ne fark eder? Vız gelir! **I'll show you ~'s ~** ! Dünyanın kaç bucak olduğunu sana gösteririm. ~ **though we are poor** : Fakirsek ne çıkar? ~ **d'ye call-'em/-him/-her/-it** : Adı ne idi? (Adı hatırlanmayan bir şeyi/kimseyi anlatırken kullanılır.) **I saw Mr. ~him** : Şeyi gördüm. **what chamacallit** *k.d.* ey, zırıltı, zimbırı. **No matter ~** : Ne olursa olsun. **What's with him** : *argō* Nesi var? Ona ne oluyor? (**Do you**) **know ~?** Haberin var mı? Biliyor musun? ~'s **it to you?** Sana ne?

what², *is.* mahiyet, asıl, iç yüzü. *A lecture on ~ and how of crop rotation.*

what³, *sf.* 1. hangi. ~ *clothes shall I pack?* 2. her ne. *Take ~ supplies you need.* 3. kaç. ~ **time is it?** Saat kaç? 4. (her) ne kadar. *Put back ~ money is left.*

what⁴, *zf.* 1. ne, nasıl, ne kadar. ~ **does it matter** : Ne önemi var! 2. bazan, kâh, kısmen. ~ **with the wind and ~ with the rain, our walk**

was spoiled : Kâh rüzgâr, kâh yağmur yürüyüşümüzü burnumuzdan getirdi. 3. ~ **with** : ...-den dolayı, ... yüzünden, sebebiyle. *A slow trip, ~ with the foul weather, isn't it?* 4. **I know ~ = I'll tell you** ~ : Buldum, aklıma bir fikir geldi.

what⁵, *ünl.* Ne! (Hayret, öfke, şüphe, hoşlanma, vb. belirtir ve bir soru cümlesi ile kullanılır.) **What? Are you late again?** **What a lovely house!** Ne şirin ev! **What the devil= What the hell** : Allah cezani versin! Kahrolası! **What-ho!** *k.d.* Merhaba! Yahu! Hey! Bana bak!

what⁶, *bağ.* mümkün mertebe, imkân nisbetinde. **He helps me ~ he can** : Elinden geldiği kadar bana yardım ediyor.

what'd = what did.

What'd you say = What did you say.

whate'er = whatever.

whatever, *zm.&sf.* 1. (her) ne. **Do ~ you like** : (Her) ne istersen yap = İstediğini yap. ~ **it may be** : Her ne olursa. 2. (her) ne kadar. **Take ~ you like of these** : Bunlardan ne kadar isterSEN al. 3. ne. ~ **do you mean?** Ne demek istiyorsun? 4. herhangi bir, hangi, hangisi olursa olsun. **Any person ~** : Herhangi bir kimse (kim olursa olsun). ~ **book you choose** : Hangi kitabı seçerseniz. 5. (olumsuz fiillerle) hiç, asla, katliyen, zerre kadar. **He has no chance ~** : Hiç mi hiç şansı yok. **None ~** : Asla, hiçbir. **He won't say anything ~** : Hiçbir şey söylemiyor. **He has no interest ~** : Zerre kadar ilgi göstermiyor. 6. bazi, (her) ne ise, ne olursa olsun, ne gibi, ne çeşit. ~ **the reason he refuses to go** : Bazi sebeplerden gitmek istemiyor = Sebebi her ne ise gitmek istemiyor. **He agreed to make ~ repairs might prove necessary** : Ne gibi tamir gereklirse yapmaya razı oldu. 7. **or ~** : ve benzer, vesaire. **Anyone seen carrying bags, boxes, or ~, was stopped by the police** : Torba, çanta vesaire taşıyanların hepsini polis yakaladı.

what'll = what shall, what will. **What'll he say** = What will he say.

whatnot, *is.* 1. etajer, kitap/biblo vb. rafı, 2. benzeri, bunlara benzer şeyler. *sheets, napkins and ~*.

what's = 1. **what is, what has**, 2. *k.d.* **what does**. **What's the man say?** = What does the man say?

whatsoe'er = whatsoever.

whatsoever, *zm. & sf.* **whatever** kelimesinin kuvvetli şekli. Aynı anımlara gelir. ~ **it be** : her ne olursa olsun. **In any place** ~ : Her nerede olursa olsun = Her yerde.

what've = what have. *What've you done with the money?*

wheat = **weal**, *is.* **1.** sivilce, kabarcık, sivrisinek vb. isırmasından meydana gelen kızartı. **2.** vücutta kamçı/sopa izi, kırmızılık, kabartı. **e.a.- 2. wale, welt.**

wheat, *is.* **1.** buğday, **2. bot.** buğday (bitki) (*Triticum aestivum*), **3.** buğday tarlası, ekin, buğday mahsülü, **4. ~ beetle** : buğday biti, **5. ~ belt** : buğday yetiştiren bölge, **6. ~ cake** : gözleme. ~ **germ**: buğday özü, **7. ~ meal** : elenmiş buğday unu, kepekli un, **8. ~ rust** : buğday pası, sürme hastalığı.

wheatear, *is. zool.* kuyrukkakan (*Oenanthe oenanthe*) : Sırtı gri, karmı beyaz, kanat ve kuyruk uçları siyah, ardiç kuşuna benzer bir kuş.

wheaten, *sf.* **1.** buğday+. ~ **bread** : buğday ekmeği. ~ **products** : buğday ürünleri, **2.** buğdaydan/buğday unundan yapılmış.

wheedle, *f. -dled, -dling* **1.** yaltaklamak, yalvarmak, tatlı dil dökerek kandırmak. *She ~d him into going to the theater with her.* **2. ~ out** : kandırarak elde etmek/ almak/ koparmak. *She ~d a new car out of her father. They finally ~d the secret out of him. I ~d a promise out of her.* **e.a.- 1. flatter, cajole, coax, beguile, inveigle.**

wheedler, *is.* yaltakçı, yaltaklanan, yalvaran, dil dökerek kandıran/elde eden.

wheedlingly, *zf.* yaltaklanarak, yalvararak, dil dökerek.

wheel¹, *is.* **1.** tekerlek, **2.** çark, dolap. **crown** ~ : ayna dişli, **3. steering** ~ *d.d.* direksiyon. **take the** ~ : direksiyona geçmek, idareyi eline almak, **4. den.** dümen (dolabı). *He took the ~ during the storm.* **5. k.d.** bisiklet, **6.** (eskiden kullanılan) işkence çarkı, **7.** tekerlek biçiminde nesne. *a ~ of cheese.* **8. (a) ~s** : (yönetici/ sevk ve idare edici) mekanizma. **The ~s of government** : Hükümet mekanizması. **The ~s of the social progress turn slowly**: Toplumsal ilerleme yavaş olur. **be at the** ~s : yönetmek, idare etmek. (b) **argo** otomobil, tekerlekli araç. *Are these your new ~s man?* **9.** dönme, dönüş, deve-

ran. *The intricate ~s of the folk dances.* **10.** (askerlikte) çark (etme). **Left/right** ~! Sola/sağ çark! **11. den.** pervane, kanath dolap, yan çarkı, **12. argo** kodaman, nüfuzlu kimse, **13. at the** ~ : (a) (gemi, otomobil) direksiyonda, dümende, (b) yönetiminde, kontrolunda, **14. ~s within** ~s : sonucu değiştirebilecek etken, yan etki. **There are** ~s within ~s : İşin içinde iş var. **15. ~ horse** : (a) art arda koşulmuş atlardan tekerlege yakın olan, (b) en ağır işi yapan ve kolay kolay yorulmayan adam, **16. balance** ~ : (a) düzengeç, nâzım çark, (b) denge unsuru, ara bulucu, **17. fifth** ~ : yedek tekerlek, yedekte bulunan kimse/şey, **18. mill** ~ : değirmen çarkı, **19. paddle** ~ : vapurun yan çarkı, **20. oil/grease the** ~s : işleri kolaylaştırmak, **21. on** ~s : otomobil ile (gönderilen vb.) *meals on the ~s*. **22. on oiled** ~s : kolayca, rahatlıkla, tereyağından kıl çeker gibi, **23. put one's shoulder to the ~** : çalışmaya koymulmak, birisine yardıma koymak

wheel², *f.* **1.** dön(dür)mek, **2.** tekerlekler üzerinde yürütmek/taşımak/götmek. *The servants ~ out the tables.* **3.** tekerlek/çark takmak, **4.** çark/çember/tekerlek gibi çevir(ıl)mek/yuvarla(n)mak, yuvarlanıp gitmek, **5.** el arabası ile götürmek, **6.** daireler çizmek. *Pigeons ~ing above.* **7. Brit.- As.** dönmek, dönüş yapmak. **Right ~!** Sağă dön! **8. ~ about** = ~ **around** : dönmek, yüzünü döndürmek/çevirmek. *He ~ed about and faced his opponent squarely.* **9.** (tekerlekli taşıt) hızla/kayıp gitmek. *The car ~ed along the highway.* **10. ~ and deal** : argo (ticarette, politikada vb.) nüfuz ve servetini kullanarak işlerini yürütmek.

wheel and axle, *is.* dingil ve tekerlek: üzerlerine halatlar sarılı aynı eksenli silindir ve makaradan ibaret basit makine. Birinin halatı çözülürken öbürününki sarılır.

wheel animalcule, *bk.* : **rotifer**.

wheelbarrow, *is. & f.* el arabası (ile taşımak).

wheelbase, *is.* (oto) dingil açıklığı/uzaklılığı/mesafesi.

wheel bug, *is. zool.* kancalı böcek (*Arilus cristatus*): kanca biçimindeki hortumunu yumuşak böceklerle batırarak onlarla beslenen bir böcek (Güney ABD).

wheelchair, *is.* tekerlekli sandalye.

wheeled, *sf.* tekerlekli. **a four- ~ carriage** : dört tekerlekli araba.

wheeler, *is.* **1.** döndüren, çeviren, tekerlekli araçla götürüren/taşıyan, **2. bk.:** **wheelwright**, **3.** tekerlekli araç. **a four- ~** : dört tekerlekli araç, **4. wheel horse d.d.** çok atlı arabada tekerlege en yakın olan at.

wheeler-dealer, *is. argo* cin fikirli, kurnaz, nüfuz ticareti ile işlerini yürüten (tüccar, politikacı). **wheeler and dealer d.d.**

wheel horse, *is. bk.: **wheel**¹ (15).*

wheelhouse, *is., ç.* **-houses** gemide dümen köşkü. **e.a.- pilothouse.**

wheelless, *sf.* tekerlekzsiz.

wheel lock, *is.* (eski tip) tüfek çakmağı.

wheelman, *is., ç. -men* **1.** dümencı, **2.** bisikletli. **wheelsman d.d.** **e.a.- 1. helmsman, 2. bicyclist.**

wheel of fortune, *is.* **1.** Feleğin çarkı, çarkifelek, **2.** (oyun, kumar vb.) finıldak, rulet.

wheelrace, *is.* değirmen çark yuvası, su savağı, çark savağı.

wheelsman, *is., ç. -men* **bk.:** **wheelman.**

wheel window, *is.* yuvarlak pencere.

wheelwork, *is.* çark düzeni, dişli takımı (saat, vb.).

wheelwright, *is.* tekerlekçi, tekerlek yapan/tamir eden kimse.

wheen, *is. İsk. &k.d.* **1.** biraz, **2.** sayısız, pek çok.

wheep = wheeple, *is.&f. İsk.* (çulluk, yağmur kuşu gibi) ıslık çalmak, ötmek; ıslık, ötüş.

wheeze¹, *f.* **wheezed, wheezing** hırıldamak, hırıltı ile solumak, hırıltılı nefes almak, hisıldamak. *His asthma was causing him to ~.*

wheeze², *is.* **1.** hırıltı, hisıltı, hırıltılı ses, güçlükle soluma, nefes darlığı, **2.** harçialem deym/ şaka/ fıkra.

wheezer, *is.* hırıldayan, hırıltı ile soluyan.

wheezily, *zf.* hırıltı ile, hırıl hırıl.

wheeziness, *is.* hırıldama, hırıltılı soluma.

wheezy, *sf.* **wheezier, wheeziest** hırıltılı, hisıltılı.

whelk, *is.* **1. zool.** iri deniz salyangozu (*Buccinum undatum*), **2.** sivilce, ergenlik çibancı. **e.a.- 2. pimple, pustule.**

whelky, *sf.* **whelkier, whelkiest** **1.** şış, yumru, tümsek, **2.** kabuklu, **3.** sivilceli, kabarcıklı. **e.a.- 1. protuberant, rounded, 2. shelly.**

whelm, *gl.f.* **1.** (suya) batırmak, daldırmak, gark etmek, **2. bk.:** **overwhelm, overpower.**

e.a.-I, submerge, engulf.

whelp, *is.&f.* **1.** enik, encik, köpek veya vahşî hayvan yavrusu, **2. it,** **3. it/edepsiz herif, köpoğlu,** **4. (a)** bucurgat çıkıştı/kenarı, **(b)** zincir dişlisinin dişlerinden her biri, **5. eniklemek, enciklemek.**

when¹, *zf.* **1.** ne zaman, ne vakit. ~ *are they to arrive?* ~ *does school close?* **2.** ne zaman, (ne vesile ile, hangi koşullar altında). ~ *will you go to see her again?* ~ *did you ever see such a crowd?*

when², *bağ.* **1.** ... zaman, ...-ca. **Rise ~ your name is called** : İsminiz okununca ayağa kalkın. ~ **he comes** : o gelince/geldiği zaman. **2.** ne vakit ki, ...zaman. **He is impatient ~ he is kept waiting** : Bekletildiği zaman sabırsızlanır. **3.** ta ki, ...-e kadar, ...-dikçe. **No one can make a dress ~ they haven't learnt how** : Nasıl dikileceğini öğrenmedikçe (öğreninceye kadar) kimse elbise dikemez. **4.** -e rağmen, (olduğu) hâlde, .. ise de. **We have only 3 books ~ we need five** : Beş kitabı ihtiyacımız olduğu hâlde elimizde ancak üç tane var. **5.** ... anda. **We had just fallen asleep ~ the bell rang** : Tam uykuya daldığımız anda zil çaldı. **6.** olur olmaz, tam o anda, hemen. **They arrived at 6, ~ we all had dinner** : Onlar saat 6'da geldi ve hemen hep beraber sofraya oturduk. **7. hardly / scarcely ~** : tam o sırada, o anda, (bir işi) yapar yapmaz. **I had hardly opened the door (= Hardly had I opened the door) when he hit me** : Tam kapıyı açtığım anda (kapıyı açar açmaz) bana vurdu. **8. ...** değil de, ... gerekken. **Why are you here ~ you should be in school?** Neden okulda değil de (okulda olman gereken) buradasın?

when³, *zm.* **1.** ne zaman, ne vakit. **Since ~ is that allowed?** 'Till ~ is the store open? **2.** o zaman, o vakit. **They left on Sunday, since ~ we have heard nothing.**

when⁴, *is.* zaman, vakit. **the ~ and the where of an act** : bir olayın zamanı ve yeri.

whenas, *bağ.* **1. esk. bk.:** (a) **when**, (b) **inasmuch as,** **2. esk. bk.:** **whereas.**

whence, *zf.&bağ.* **1.** Nereden? Nereli? ~ **comest thou?** Nereden geliyorsun? **He told ~ he came** : Nereli olduğunu söyledi. **We know**

whencesoever

neither our ~ nor our whither : Nereden geldiğimizi ve nereye gideceğimizi bilmiyoruz. 2. hangi kaynaktan/kökten/sebepten. ~ has he wisdom? 3. -e, -a, yere. **Return ~ you came**: Geldiğin yere dön. 4. neden, ne sebepten, bu nedenle/sebeple, binaenaleyh. ~ I concluded that... : Binaenaleyh şu sonuca vardım ki... **NOT** : whence, yalnız başına nereden anlamını taşıdığından from whence demek yanlıştır. *From whence did he come?* denmez, sadece *Whence did he come?* denir.

whencesoever, zf.&bağ. her nereden, hangi kaynaktan/kökten/sebepten.

whene'er, bağ. bk.: whenever (1).

whenever, bağ. 1. her ne zaman, her ne vakit. **Come ~ you like** : İstediğin zaman (= her ne zaman istersen) gel. 2. ne zaman (vurgulamak için when yerine kullanılır): ~ did he say that? 3. başka zaman, ne zaman olursa olsun. **Whether they arrive tonight, tomorrow, or ~, they'll be welcome** : Bu gece, yarın, ne zaman gelirlerse gelsinler, evimiz onlara açıktır. **In 1936 or ~ it was** : 1936 veya başka bir senede idi.

when's = 1. when is: ~ the wedding to be? **2. when has**: ~ that ever been the case?

whensoever, zf.&bağ. her ne zaman (ise/olursa), başka/herhangi bir zaman. **Now or ~**: İster şimdi, isterse başka/herhangi bir zaman.

where¹, zf. 1. nerede. ~ is he? 2. nereye. ~ are you going? 3. nereden? ~ did you get that story? 4. ...-da/-de, içinde. *The house ~ he was born*. 5. ki oraya. **the place ~ he is going** : gittiği yer. 6. ne derece, ne nisbette, ne şekilde, ne kadar, ne bakımından. ~ does this affect us? Bu bizi ne bakımından/ne derece etkiler (= Bunun bize etkisi nedir)?

where², bağ. 1. (olduğu/bulunduğu) yer. *Find ~ he is. The book is ~ you left it.* 2. ... yerde. ~ I live there are plenty of sheep. ~ ignorance is bliss, it is folly to be wise. 3. yere, her nereye. *I will go ~ you go.* 4. orada. *They came to the town, ~ they lodged for the night.* 5. halbuki, buna rağmen. *They want a house, ~ we would rather live in a flat.* 6. ~ it's at argo mükemmel, dört başı mamur. *That party's really where it's at, man!* **NOT**: WHEN yerine WHERE kullanmamaya dikkat etmelidir. *A holiday is*

where we have a time off. yanlıştır, where yerine when kullanılması gereklidir: *A holiday is when we have a time off.* Keza **THAT** yerine **WHERE** kullanılmamalıdır: *I see by the papers THAT he has retired.* (*where he has retired* demek yanlıştır). WHERE ile beraber edat kullanmaktan kaçınmalıdır: Örneğin, *Where is she at?* denilmez, *Where is she?* denilir. *Where are you going to?* denilmez, *Where are you going?* denilir. Yalnız hareket ve menşe bildiren cümlelerde *where from* terkibi kullanılır: bk.: **where**³ (2).

where³, zm. 1. yer. *This is ~ the boat docks.* 2. ~ from: nereden. ~ did you come from? 3. an, nokta. *That was ~ the phone rang.* *That's ~ you are wrong.*

where⁴, is. yer, mevki, mahal. **The wheres and hows of job hunting** : İş aramanın yeri ve yöntem. **the where and when** : yer ve zaman.

whereabouts, zf.&bağ.&is. 1. nerede, ne tarafta. ~ can I find a doctor? *We did not know ~ we were.* 2. nerelerde, hangi cehennemde (yer hakkında kesin bilgi olmadığı veya kesin cevap beklenmediği zaman kullanılır). ~ did I leave my watch? Saatimi nerelerde bıraktım? **I wonder ~ he is?** Hangi cehennemde acaba? 3. yer, mahal, mevki. **Do you know the ~ of the cottage?** Kulübenin yerini biliyor musun?

whereas, bağ. 1. halbuki, oysaki. *Some children like school, ~ others do not.* *Radar uses radio waves ~ sonar uses sound waves.* 2. mademki. ~ all men are human, so all men should show humanity. 3. gerçi, filhakika. ~ it is quite dangerous to draw conclusions, one cannot avoid being struck with some gross changes. 4. huk. (cümelenin başlangıcında) ...-den dolayı, ...-e binaen, .. sebebiyle. ~ the people of colonies have been grieved and burdened with taxes....

whereat, zf.&bağ. 1. ki orada, **the place ~ he sits** : onun oturduğu yer. **a reception ~ many were present** : birçok kimsenin hazır bulunduğu kabul resmi, 2. ki ona/buna. *He won the race, ~ we were delighted.* 3. ... üzerinde, ...-den dolayı, ... dolayısıyla. **He said something, ~ everyone laughed** : O bir şeyler söyleyince herkes güldü. **I laughed, ~ he became very angry** : Ben gülünce çok kızdı.

whereby, zf. 1. vasıtasıyla. *A system ~ a new discovery may arise. Is there no way ~ we can learn the truth?* Gerçekçi öğrenmenin bir yolu yok mu? 2. ki ondan, onun ile. **He blushed**, ~ **I knew he was ashamed** : Yüzü kızarınca utandığını anladım. 3. gereğince, mucibince, ki ona göre, ... sağlayan. **A law ~ all children are to receive cheap milk** : Bütün çocuklara ucuz süt sağlayan bir yasa.

where'd = 1. where did : ~ *you go on your holidays?* 2. **where had** : ~ *he been?*

where'er = wherever.

wherefore, zf.&bağ.&is. 1. niçin, neden, ne sebepten. ~ *do you weep?* 2. bu sebepten, bu nedenle, bundan dolayı, buna binaen, binaenaleyh. *He has been found guilty, ~ he must be punished.* 3. sebep, neden. *I think I know ~ he is angry. To study the whys and ~s of a situation.* e.a.- 1. *why*, 2. *therefore*, 3. *reason, cause.*

wherefrom, bağ.&zf. nereden, neden, ki ondan, ki oradan, -dan/-den. *Exhibitions of materials in use, ~ one could obtain objective information.* e.a.- *whence.*

wherein, bağ.&zf. 1. ne içinde, nerede, neresinde. ~ *lies the difficulty?* 2. ne bakımdan, ne şekilde, nasıl. ~ *had he erred?* 3. ki orada/onda. **the part ~ lies the fault** : kusurlu parça. **the place ~ they lived** : oturdukları/yaşadıkları yer.

whereinto, bağ. esk. ki onun içine.

wher'll = where shall, where will. *Where'll I be ten years from now?*

whereof, zf.&bağ. -den, onda, kendisinden. **the person ~ I spoke** : kendisinden bahsettiğim kimse.

whereon, zf.&bağ. üstünde, bunun üzerine.

where're = where are. *Where're you going?*

where's = 1. where is: ~ *my share?* 2. *k.d. where has.* ~ *he been all night?*

wheresoe'er, bağ. ed. bk.: **wheresoever.**

wheresoever, bağ. her nereye, her nerede. e.a.- *wherever.*

wherethrough, bağ. 1. ki onun arasında (n). *Foliage ~ the sun shot sudden showers of light.* 2. ki o esnada, o müddet zarfında. *Ten long years ~ he had not ceased to seek for her.* 3. ki o sebeple, ondan dolayı.

whereto, zf.&bağ. 1. nereye, ki oraya. *He went to that place ~ he had been sent.* 2. ne için, neden, ne maksatla. ~ *do you collect the stamps?*

whereunto, zf.&bağ. bk.: **whereto.**

whereupon, bağ. 1. üstünde, üzerinde. *The shelf ~ the book rests.* 2. bunun üzerine, bundan dolayı, bu nedenle. *The flag passed, ~ he saluted.* 3. esk. ne üzerine.

where've = where have. ~ *you seen this before?*

wherever, zf.&bağ. 1. her nereye/nerede. *Sit ~ you like.* 2. hangi yerde, nerede. ~ *did you find that?* ~ *did you get that idea?* 3. her yerde, nerede olursa olsun. *At home, at school, or ~.*

wherewith, zf.&zm.&is. 1. (ki onun) ile, vasıtasıyla, 2. esk. (a) Ne ile? (b) ki o sebepten/o nedenle, (c) onun üzerine, 3. az kul. bk.: **whe-rewithal.**

wherewithal, zf.&zm.&is. 1. gereçler, araçlar, 2. para. *Does she have the ~ to pay for the trip?* 3. esk. ne ile. ~ *shall we be fed?*

wherry¹, is., ç. -ries 1. hafif sandal, tek kişilik kayık, 2. (İngiltere'de) nehirlerde yük ve insan taşımaya mahsus ufak kayık.

wherry², f. -ried, -rying ufak/hafif kayık kullanmak, bu kayıkla taşımak.

whet¹, glf. **whetted, whetting** 1. bilemek, sıvıltıtmek, keskinleştirmek. *to ~ a knife.* 2. tıhrik etmek, kıskırtmak, uyandırmak, (ıstah) açmak. *The smell of food ~ted my appetite. An exciting story ~s your interest.* e.a.-1. *sharpen*, 2. *stimulate, stir up, excite, awaken.* eş ses.-wet.

whet², is. 1. bileme, sıvıltıme, keskinleştirme, 2. ıstah açıcı şey.

whether¹, bağ. 1. ister ... ister..., ... olsa da, olmasa da, ..da...da. **It matters little ~ we go or stay** : Gitsek de, kalsak da bir şey fark etmez. ~ **we go or ~ we stay, the result is the same** : İster gidelim, ister kalalım, sonuç değişmez. **We will go ~ it rains or not** : Yağmur yağsa da yağmasa da gideceğiz. **You will have to do this ~ you like it or not** : İsteseniz de, istemeseniz de bunu yapmak zorundasınız. ~ **we live or die** : sağ kalsak da, ölse de, 2. ...mi. **See ~ he has come** : Bak bakalım geldi mi. 3. ~ **or no = ~ or not** : mutlaka, her halükârda, ne olur-

whether²

sa olsun, olsa da olmasa da. **He threatens to go ~ or no** : Ne olursa olsun gitmekte direniyor. **It is hard to decide ~ to go or not** : Gidip gitmeye karar vermek zor. *e.a.* - 3. *regardless*. *es ses.- weather, wether*.

whether², *zm.* 1. *esk.* (ikisinden) hangisi? ~ *is the best of these maps* = ~ *of these maps is the best* : Bu haritaların en iyisi hangisi? ~ *of you are married?* Hanginiz evlisiniz? 2. *ki o. the book ~ is on the table* : masa üstündeki kitap. *the film ~ he was speaking* : bahsettiği film. *the apple ~ you ate* : yediğin elma.

whetstone, *is.* bileği taşı.

whetter, *is.* 1. bileyici, 2. iştah açıcı şey, aperitif, 3. tahrif, kısırtma.

wewhew, ünl. uuu, vay, ah, aman, hay Allah, uf be, (hayret, korku, şaşkınlık, ferahlama, vb. ifade eden ışık sesi) *Whew, it is cold!*

whey, *is.* kesilmiş sütün suyu.

wheyey, *sf.* kesmikli, kesilmiş (süt).

wheyface, *is.* uçuk/sarı beniz.

wheyfaced, *sf.* benzi uçuk, sarı/uçuk/saz benizli.

which, *sf. & zm.* 1. hangi, hangisi(ni). ~ *shoes shall I wear, the red ones or the brown ones?* Hangi pabucu giyeyim, kırmızı mı, yoksa kahverengiyi mi? ~ *of these is yours?* Seninki bunlardan hangisi? **I don't know ~ of them to buy** : Hangisini alacağımı bilemiyorum. 2.-ki, olan, bulunan. **Take the book ~ is on the desk** : Sıramın üstündeki (üstünde bulunan) kitabı al. 3. *ki o/onu*. **The book, ~ I read last night, was exciting** : Dün gece okuduğum kitap heyecanlı idi. 4. *ara cümleleri bağlamakta kullanılır*: **He was late last night, and, ~ is worse, he forgot to buy milk** : Dün gece geç geldi, işin fenası süt almayı da unutmuş. **This amount, above ~ I cannot go, is my last offer** : Bu son teklifimdir, daha fazla veremem. *He hung around for hours, and ~ is worse, kept me from doing my work. NOT: WHICH ve THAT kelimeleri anlam bakımından yakın olduklarından hangisinin nerede kullanılacağı hususunda çok defa tereddüde düşültür*. Geleneksel kurala göre, kısıtlamalı ilgi cümlelerinde **THAT**, kapsamda kısıtlama olmadığı hâllerde **WHICH** kullanılır. Örneğin *"The house that has green shutters has been sold:* Yeşil pancurlu ev satıl-

dı." cümlesinde satılan evin başkası değil de yeşil pancurlu olduğu kastedildiğinden bu kapsam kısıtlaması **that** ile ifade edilmiştir: *It was the house with green shutters that was sold, not any other house*. Eğer bu cümle *"The house, which has green shutters, has been sold."* şeklinde söylenirse, burada "yeşil pancur" evi tanımlamak için kullanılmış olur ve "Hani pancurları yeşil bir ev vardı ya, işte o ev satıldı" gibi bir anlam taşır, yani **WHICH** evi diğer satılık evlerden ayırt etmek için değil, sadece tanımlamak için kullanılmıştır. Konuşmada çoğunlukla **THAT** ve **WHICH** arasında dikkatli bir ayırım yapılmalıdır ve biri yerine öbürü kullanılabilir. Anlam kısıtlaması vurgu ile belirtilir. Fakat dikkatli yazarlar belirttiğimizince farkı gözetirler. Bundan başka **WHICH**, yalnız cansız şeylerden ve hayvanlardan bahsedilirken kullanılır, insanlardan bahsedilirken asla kullanılmamalıdır. *Halbuki THAT hem insanlara, hem cansız eşya ve hayvanlara uygulanabilir*. **WHO, WHOM, WHOSE** ise şahıslar ve özel adlı hayvanlar için (kısıtlı veya kısıtsız anlamda) kullanılır: *The man whom (or that) you saw is my father: Göründüğünüz zat babamdır. Whom did you see? Kimi gördünüz?*

whichever, *zm. & sf.* 1. hangisi (olursa), herhangi (biri), biri veya öteki. **Take ~ you like** : İstediğini al(= hangisini beğenirsen onu al). ~ *of the methods is chosen, it can't affect you much* : Hangi yöntem seçilirse seçilsin sizi fazla etkileyemez. 2. hangisini, hangisi olursa olsun. ~ *you choose, the others will be offended* : Hangisini seçsen öbürleri gücünecek.

whichsoever, *zm. & sf. bk.*: **whichever**.

whidah, *is. bk.*: **whydah**.

whiff¹, *is.* 1. *esinti. a ~ of fresh air.* 2. *hafif koku. a ~ of onions. Something good must be cooking; I got a ~ of it through the window.* 3. *tek bir nefes. take a ~* : bir nefes çekmek, koklamak. *A few ~s of this gas and he'll fall asleep until we've pulled the tooth out.* 4. *hafif taşınabilir. a little ~ of temper* : biraz öfkelenme/ itidalını kaybetme, 5. *k.d.* küçük puro.

whiff², *f.* 1. (püfür püfür) esmek, (duman) çıkmak, yayılmak, 2. püfürdetmek, (sigara, pipo vb.) dumanını içine çekmek veya ağızdan çıkarmak, 3. (sigara, puro vb.) içmek, 4. *k.d.* (fena) kokmak. *That fish ~s a bit.*

whiffer, *is.* esen, üfleyen, püfürdeten, sigara vb. içen, dumanını savuran.

whiffet, *is.* 1. *ABD- k.d.* önemsiz kimse, 2. ufak huysuz köpek, 3. hafif koku/esinti. *e.a.-I. whippersnapper.*

whiffle, *f. -fled, -fling* 1. hafif hafif esmek, 2. tereddüt etmek, ikircimlenmek, duraksamak. *e.a.-2. vacillate.*

whiffler, *is.* 1. kararsız, mütereddit, ikircikli kimse, 2. sık sık fikir/karar değiştiren, sebatsız, fikirlerinde kaçamaklı/kaypak kimse, 3. *esk.* resmigecit alayının yolunu açan kimse.

whiffletree, *is.* araba falakası: atın arabaya bağlandığı çubuk. **whippletree, singletree, swingletree** *d.d. bk.: doubletreetree.*

whiffy, *sf. Brit.- k.d.* kokuşuk, pis kokulu. *That dog's a bit ~.* *e.a.- smelly.*

Whig, *is.&f.* 1. ABD bağımsızlık savaşı taraftarı, 2. ABD'de 1834-1855'te Demokrat Partiye muhalif olarak kurulan, ekonomik yayılma ve ithalatı kısma yanlışı parti mensubu, 3. İngiltere'de 1679-1832'de faaliyet gösteren ve şimdi liberal parti olan siyasi parti üyesi.

Whiggery = Whiggism, *is.* Whiglerin ilke ve tutumları.

Whiggish, *sf.* Whig taraftarı. *bk.: Whig.*

Whiggishly, *zf.* Whig tarzında. *bk.: Whig.*

Whiggishness, *is.* Whiggery taraftarlığı. *bk.: Whiggery.*

whigmaleerie, *is.* 1. *bk.: whim*, 2. süs, tezyinat, özel aygit/cihaz. *e.a.-2. ornament, contrivance.*

while¹, *is.* 1. zaman, vakit, süre, müddet. **to wait a long ~** ~ : uzun süre beklemek. **Just wait for ~ then I'll help you** : Biraz bekle, sana yardım edeceğim. **the ~** : o esnada, aynı zamanda, 2. *esk.* fırsat, vesile, 3. **all the ~** : bu müddet zarfında, bu esnada. **all this ~/this long ~** : bütün bu zaman süresince, 4. **between ~s** : bazan, ara sıra, zaman zaman, 5. **once in a ~** : ara sıra, zaman zaman, 6. **worth one's ~** : zahmetinin karşılığını veririm, sizi memnun ederim, karşılığını öderim.

while², *bağ.* 1. süresince, müddetince, 2. ... iken, ... sürece/müddetçe, ...-dikçe, vb. ~ *I was overseas he was in Paris studying. I was reading*

a book ~ in hospital. 3. her ne kadar, ... ise de, ... olduğu hâlde, olmakla beraber. ...-a rağmen, yine de. ~ **the doctor did all he could, he couldn't save her** : Doktor elinden geleni yaptığı hâlde onu kurtaramadı. ~ *I have sympathy for these youngsters who reacted against the decision of the government, I think they went too far.* 4. ... esnasında, o esnada, o sırada. ~ *he was turning the key in the lock, someone opened the door on the other side.* 5. halbuki. *You like sports, ~ I'd rather read.*

while³, *e. esk.* ...-e kadar. **I can't see you ~ Sunday** : Pazara kadar görüşemeyiz. *e.a.- until.*

while⁴, *gl.f.. whiled, whiling gen.* ~ **away** : (tembelce, avare/boş) vakit geçirmek. *To ~ away the hours.*

whiles, *zf. &bağ.* 1. *İsk.* zaman zaman, 2. *esk.* bu esnada, 3. *esk. bk.: while².*

whillikers =**whillikins**, *ünl.* (genellikle gee veya golly ünlemelerinden sonra söylenen ve hayret, şaşkınlık, haz vb. ifade eder) Vay canına! Deme! Sahi mi! Bak hele! Yaşasın!

whilom, *sf.&zf. esk.* 1. eski, kadim. **a ~ friend** : eski bir dost, 2. bir zamanlar, vaktiyle, önceleri. *e.a.-1. former, 2. formerly, once.*

whilst, *bağ. Brit. bk.: while²*

whim, *is.* 1. acayıp/garip/saçma arzu/istek/heves, akla esen şey, kapris. **a sudden ~ to buy a new hat**: yeni bir şapka almak hevesi. **to indulge one's every ~** ~ : aklına eseni yapmak. **He changes his mind at ~** : Onun ipi ile kuyuya inilmez (sık sık fikir değiştirir). **She might go or might not, as the whim took her**: Canı isterse gider, istemezse gitmez. 2. (madenlerde kullanılan) atlı vinç, bucurgat. *e.a.-1. whimsy, humor, caprice.*

whimbrel, *is. zool.* yağmur kervan çulluğu (*Numenius phaeopus*).

whimper, *is.&f.* inleme(k), sizlanma(k), ağlama(k), müziklanma(k), mirıldanma(k). *The sick child ~ed. "I want to go home!" she ~ed. The little dog ~ed when I tried to bathe it.* *e.a.- whine, weep, sob.*

whimperer, *is.* inleyen/sızlanan/müziklanan kimse.

whimperingly, *zf.* inleyerek, sizlanarak, müziklanarak.

whimsey, *is., ç. -seys bk.: whimsy.*

whimsical, *sf.* 1. havaî, kaprisli, gelgeç, maymun iştahlı, aklına eseni yapan, açayıp fikirli. *He was a ~ man.* 2. saçma, açayıp, tuhaf, garip, gülünç. *e.a.- 1. capricious, 2. erratic.*

whimsicality, *is.* 1. havaîlik, kapris, gelgeç fikir/düşünce, maymun iştahlılık, aklına eseni yapma, açayıp fikirler besleme, 2. saçmalık, aca-yiplik, tuhaflik, gariplik, gülünçlük. **whimsicalness** *d.d.*

whimsically, *zf.* havaîlikle, aklına eseni yaparak, kaprisle, açayıp fikirlerle, saçma/açayıp/ tuhaf/garip/gülünç bir şekilde.

whimsicalness, *is. bk.: whimsicality.*

whimsy, *is., ç. -sies* 1. geçici arzu/istek, kapris, 2. açayıp/garip/saçma fikir/düşünce/davranış. **whimsey** *d.d.* *e.a.- whim, caprice, quirk, humor.*

whim-wham, *is.* 1. açayıp/garip/süslü/cicili bicili şey, 2. **whim-whams** *k.d.* sınırlilik, asabiyet. *e.a.- 1. gimcrack, 2. nervousness, jitters.*

whin, *is. 1. bot. bk.: furze, 2. bk.: whinstone.*

whinchat, *is. zool.* vinlayan kuyrukkakan (*Saxicola rubetra*). Göğüsü sarı, kuyruk altı beyaz bir tür ardiç kuşu.

whine, *is. &f. whined, whining* 1. müziklanma(k), zırlama(k), vinlama(k), inleme(k). *The puppies were whining from hunger.* 2. sizlanma (k), kendine acındırma(k), yakınma(k), hâlin-den şikayet etme(k). *e.a.- 1. moan, whimper, 2. complain.*

whiner, *is.* müziklanan, zırlayan, inleyen, sizlanan, hâlinden şikayet eden kimse.

whiningly, *zf.* müziklanarak, sizlanarak, hâlinden şikayet ederek.

whinny, *is. &f. -nied, -nying* kişneme(k). *e.a.- neigh.*

whinstone, *is.* kara kaya, siyah bazalt, sert volkanik kaya. **whin** *d.d.*

whiny, *sf. whinier, whiniest* müziklanan, müzikçi, halinden şikayet eden/yakınan, habire sizlanan; huysuz, sinirli. **whiney** *d.d.* *e.a.- fretful, cranky, complaining.*

whip¹, *f. whipped/whipt, whipping* 1. kamçılama, kırbaçlamak, kamçı/kırbaç ile dövmek, hızla vurmak/çarpmak. **Criminals used to**

be ~ped for minor offenses : Eskiden hafif suç işleyenler kırbaçlanırdı. **The rain ~ped her face** : Yağmur hızla yüzüne çarpiyordu. 2. sopa çekmek, sopalamak, sopa ile dövmek, 3. kırbaçlayarak surmek/yürütmek, 4. şiddet kulanarak öğretmek/eğitmek/düzene sokmak. **to ~ into shape** : biçim vermek, düzene sokmak, çabucak hazırlamak. **to ~ recruits into shape** : acemi eratı çabucak yetiştirmek, 5. *k.d.* kesin başarı kazanmak, yenmek. *Ali really ~ped Frazier.*

6. ~ **in/into/out** : hızla çekmek, çekip çıkarmak. *He ~ped a gun out of his pocket.* 7. olta ile balık avlamak (bilhassa oltayı tekrar tekrar çekip fırlatarak), 8. (kumaşı) bastırmak, kenarını kıvrıp dikmek, 9. (halat, kablo vb. nin ucunu) çözülmemesi için sicimle sarmak, 10. (yumurta, krem vb.) çırpmak, 11. ~ **around/into/off** : fırlamak, seğırtmek, hızla koşmak. *He ~ped into the store for a bottle of milk.* ~ **round the corner** : hızla köşeyi dönmek, 12. ~ **along/back/away** : hızla hareket etmek/fırlamak/çekilmek. ~ **away argo** aşırmak, 13. ~ **back** : (fazla gerilen ip/tel vb.) kopup geri fırlamak, 14. ~ **in** : (a) hızla içeri girmek/dalmak, (b) (av köpeklerini) kamçı ile toplamak, 15. ~ **off** : (elbise vb.) çıkarıp fırlamak, (kapak vb.) hızla açmak, 16. ~ **round** : (a) hızla dönmek, (b) fırlamak, seğırtmek, koşmak. *He's just ~ped round to his aunt's to tell good news.* 17. ~ **through** : hızla geçmek/tekrarlamak, 18. ~ **up** : *k.d.* (a) bir çırpıda/çabucak/kaşla göz arasında hazırlamak/ düzenelein/ meydana çıkarmak. **to ~ up a delicious dinner.** (b) tahrik/teşvik etmek, kıskırtmak, kamçılama. *The crowd was ~ped up to a frenzy. to ~ up feelings.* *e.a.- 1. lash, scourge, 5. beat, conquer, 10. beat, 11. dart, whisk, 18. (b) incite, arouse, stir.*

whip², *is.* 1. kamçı, kırbaç, kamçılama, kırbaçlama, kamçı/kırbaç darbesi, 2. *Brit.* arabacı, görevi icabı kamçı taşıyan kimse, 3. (a)

party ~ d.d. (parlamentoda) parti denetçisi, parti üyeleri toplantılara katılmasını sağlayan kimse, değnekçi, (b) parti üyelerinin oylamaya katılması için başkanlık emri, 4. palanga. **single ~** : tek makaralı palanga. **double ~** : çift makaralı palanga, 5. (halat/kablo vb. ucunun dağılmaması için yapılan) sargı, 6. avda köpeklere idare eden kimse, 7. pelte, yumurta akı veya süt

ile meyva ezmelerinden yapılan tatlı. **prune** ~ : erik peleşesi, **8.** yel değirmeni kolu, **9.** esk. anâ darbe, saldırma, savlet, **10.** ~ **antenna** d.d. kamçı anten, **11.** yumurta çırpacası, yumurta teli.

whipcord, is. **1.** kabarık çizgili humaş, **2.** sırim, firavun sicimi, kamçı sicimi.

whipgraft, f. daldırma aşısı yapmak.

whip graft = **whip graftage** = **whip grafting**, is. daldırma aşısı.

whip hand, is. **1.** kamçı tutan el, **2.** *mec.* üstünlük, egemenlik, hâkimiyet, tahakküm.

whiplash, is. **1.** kamçı ipi/ucu, **2.** kamçı/kırbaç darbesi, **3.** anâ sarsıntı/darbe. *the ~ of fear*. **4.** ~ **injury** d.d. ense sarsılması: otomobil çarpışmasında olduğu gibi başın ileri geri hızla sarsımasından ileri gelen boyun arızası.

whiplike, sf. kamçı/kırbaç gibi.

whipper, is. kamçılayan, kirbaçlayan, döven.

whipper-in, is., ç. **whippers-in** **1.** (avcılıkta) köpek terbiyecisi, av köpeklerini terbiye eden kimse, **2.** (parlamentoda) parti denetçisi.

whippersnapper, is. züppé, kendini beğenmiş, kendine pâye veren degersiz genç.

whippet, is. tazi.

whipping, is. **1.** kamçılama, kirbaçlama, kirbaçla dövme, dayak atma, **2.** halatin/kablonun ucuna sarılan sicim vb., **3.** **whipping boy** : (a) başkalarının yaptığı kabahatin cezasını çeken kimse, (b) (eskiden) genç prensle beraber yetiştirilen ve prens yerine cezalandırılan delikanlı, **4.** **whipping cream** : kaymak, **5.** **whipping post** : kirbaçlama direğî, kirbaçlanacak suçluların bağlandığı direk.

whippletree, is. araba falakası. **e.a.-whiffletree**.

whippoorwill, is. zool. (K Amerika'ya özgü) çobanaldatı (*Caprimulgus vociferus*).

whippy, sf. -pier, -piest **1.** kamçı gibi, **2.** esnek, kolay büükülür, yay gibi. **a ~ fishing rod**.

whipray, is. zool. kamçı kuyruk(lu balık).

whip-tailed ray : dikenli uyuştururan balığı.

whip-round, is. (bir maksatla) biriktirilen para. *She had a ~ to help her poor neighbor.*

whipsaw, is.&f. -sawed, -sawing **1.** tomruk testeresi (ile doğramak), **2.** kil testeresi/küçük yaylar kesmeye mahsus testere (ile kesmek), **3.** iki bahsi birden kazanmak, **4.** üst üste iki defa yenmek.

whip scorpion, is. zool. kamçılı akrep (*Pedipalpi*). Akrebe benzeyen uzun kuyruklu zehirsiz hayvan.

whipsnake, is. zool. kamçıyıilan (*Masticophis*). Kuyruğu kamçıya benzeyen Amerika yıları.

whipstall, is.&f. yılankavi yükselme(k)/tırmanma(k): Uçağın yükselirken motorunun durması üzerine burnunun aşağı yukarı sallanması.

whipstitch, is.&f. **1.** kumaş baskısı, **2.** kumaş astırmak, **3.** k.d. kısa bir an.

whipstock, is. kamçı/kırbaç sapı.

whipworm, is. kamçılı kurt (*Trichuris*).

whir = **whirr**, is.&f. **whirred**, **whirring** **1.** vizıldamak, vizlâmak, vinıldamak, vinlâmak, pirlamak, pir pir etmek, **2.** vizilti, vinilti, zırilti, pir pir sesi.

whirl¹, f. **1.** firilda(n)mak, firıl firıl dön(dür)mek, çevir(il)mek. *The fan blades ~ed in the hot room. the whirling dancers* : dönerek dans edenler. **whirling dervish**: semazen, Mevlevî dervîşi. *The letter was picked up by the wind and ~ed into the air. 2.* hızla geri dönmek. *He ~ed and faced his pursuers. 3.* hızla hareket etmek/ gitmek/gelmek, **4.** (baş) dönmek. *My head began to ~. 5.* hızla gitmek/hareket et(tir)-mek. *The car ~ed them off to the wedding. e.a.-gyrate, pirouette, revolve, twirl, wheel. eş ses.-whorl.*

whirl², is. **1.** firildenme, hızla dön(dür)me, dön(dür)üş, **2.** hızla dönen şey, çevrıntı, girdap, **3.** telâş, acele, **4.** koşuşma, **5.** birbirini hızla takip eden olaylar. *Her life was a ~ of parties. a ~ of pleasures* : zevk ve eğlence kasırgası, **6.** (a) baş dönmesi. **My head is in a ~** : Başım dönüyor. (b) **in a ~** : şaskin, perişan, karmakarışık, allak bullak. **My thoughts are in a ~; I must sit down and think** : Zihnim karmakarışık, oturup düşünmeliyim. **7.** deneme, sınama. **give sth. a ~** : Bir şeyi denemek. **e.a.- 1. spin, revolution.**

whirlabout, sf.&is. **1.** firıl firıl dönüş/dönen şey, **2. bk.:** **whirligig**.

whirlers, is. dönen, firıldanan şey.

whirlcote, is. büyük araba/otobüs.

whirligig

whirligig, *is.* 1. fırıldak, 2. atlı karınca, 3. firıldanma, dönme, 4. fırıldak gibi dönen şey, 5. *bk.* : **carrousel**, 6. ~ **beetle** : fir fir böceği, girinus (*Grypnidae*) : su yüzünde fırıl fırıl dönen bir tür böcek.

whirlpool, *is.* çevrıntı, eğrim,burgaç, su çevrili, girdap. ~ **bath** :burgaç banyosu.

whirlwind, *is. &f.* 1. kasırga, hortum, çevrili yel, 2. kasırga gibi yıkıcı/tahripkâr olay, 3. **reap the ~** : yaptığı hataların/günahların cezasını çekmek. **sow the wind and reap the ~** : rüzgâr ekip fırtına biçmek, 4. şiddetli, ateşli, kasırga gibi. *a ~ courtship.* **e.a.-I.** *tornado, twister, cyclone, anticyclone, hurricane, typhoon, whirlwind.* **NOT** : Bu kelimeler bir eksen etrafında helezon gibi dönen kuvvetli hava cereyamını belirtirler. **WHIRLWIND** bu çeşit rüzgârların genel adı olup küçük çaplı şiddetli birburgaç olan **TORNADO** (kasırga) ile eş anlamda kullanılır. **TWISTER** orta ABD'de halk arasında kasırga (TORNADO) anlamında kullanılır. **CYCLONE**, çapı yüzlerce kilometrelük büyük bir kasırgadır. Kuzey yarımküresinde CYCLONE rüzgârları yüksek basınç merkezi etrafında saat ibrelerinin ters yönünde, **ANTICYCLONE** ise saat ibreleri yönünde döner. Sıcak denizlerden doğan CYCLONE şiddetli yağmur getirir, bu çeşit kasırgalara Batı Hint Adaları'nda **HURRICANE**, batı Pasifik'te ise **TYPHOON** (tayfun) denir.

whirlybird, *is. k.d.* helikopter. **e.a.-helicopter.**

whirr, *is&f. bk.* : **whir**.

whirry, *gs.f. -ried, -rying* *İsk.* acele etmek, ivmek, fırlamak, seğirtmek. **e.a.-hurry.**

whish, *is&f.* hisarı, fişarti (ile hareket etmek), hisıldamak, fişıldamak.

whisht, *ünl. &sf. bk.* : **whist**².

wisk¹, *f.* 1. (toz, kıritı vb. hafifçe ve hızlı hızlı) süpürmek, firçalamak, süpürge/fırça ile toplamak. *She ~ed everything off the table with her arm.* 2. çabucak toplamak. **He ~ed the money into his pocket** : Paraları çabucak toplayıp cebine koydu. 3. acele götürmek/nakletmek/taşımak/kaldırmak. *I was ~ed into hospital with fierce abdominal pains.* *The car ~ed her home.* 4. **Brit.** (yumurta) çırpmak, çalkamak. ~

the egg whites until stiff. 5. ~ **away** : ortadan kaldırırmak/ yok etmek, silip süpürmek. *She ~ed the cups away.* **e.a.-I.** *sweep*, 4. *whip.*

whisk², *is.* 1. (hafifçe/hızla) süpürme, firçalama, 2. ufak süpürge/fırça, 3. ~ **broom** *d.d.* elbise fırçası, 4. çırpaç, yumurta çırpacığı/teli.

whisker, *is.* 1. *gen.* ~s : sakal, yanak sakalı, yanakta uzatılan sakal, 2. sakal kılı, 3. *esk.* büyük, 4. kedi vb. hayatı, 5. ~ **boom/ ~ pole** *d.d.* *den.* civadra çubuğu. **e.a.-I.** *beard*, 3. *mustache*, 4. *vibrissa*.

whiskered, *sf.* sakallı, yarımküre (yanakları sakallı), (kedi) büyükli.

whiskery, *sf.* 1. sakallı, 2. sakal gibi, sakala benzer, 3. kılı, tüylü.

whiskey = **whisky**, *is. &sf.* 1. viski, 2. viskili, viski gibi, viskiden yapılmış, viski katılmış. ~ **sour** : limonatalı viski, 3. haberleşmede w harfini belirten kelime.

whisky, *is., c.* -**kies**. viski, özellikle Kanada ve Skoç viskisi.

whisper¹, *f.* 1. fisıldamak, fisıltı ile konuşmak. **Stop ~ing, say whatever it is out loud** : Fisıldama da ne söyleyeceksen açıkça söyle. 2. kulağına söylemek, 3. gizli konuşmak, 4. kulaktan kulağa söylemek, gizlice yayılmak. **His adventures have been ~ed through the village**: Onun maceraları köyde kulaktan kulağa sızdırdı. 5. (yaprak, ağaç, su vb.) hisıldamak, fisıldamak, şırıldamak. *The wind ~ed in the pines.*

whisper², *is.* 1. fisıltı. *She spoke in a ~.* 2. (kulaktan kulağa) fisıldanan şey, söylenti, şayia, dedikodu. *I've heard a ~ that old Bill's going to lose his job.* 3. hisarı, fisıltı, şırıltı. *The ~ of leaves in the wind.* 4. ima.

whisperer, *is.* 1. fisıldayan kimse, 2. dedikodu, iftiracı.

whispering, *sf. &is.* 1. fisıltı, fisıldama, 2. söylenti, dedikodu, şayia, 3. fisıldayan, hisırdayan, fisıldayan, 4. dedikodu. **e.a.-2.** *rumor, hearsay, gossip.*

whispering campaign, *is.* iftira kampanyası, (bir kimse/grup aleyhine) dedikodu/iftira yaya.

whispering gallery, whispering dome, *is.* fisıltı koridoru: bir uçtaki fisıltı öbür uçtan duyulabilecek şekilde inşa edilmiş galeri/koridor/salon.

whisperingly, *zf.* fısıldayarak, fısıltı ile.

whispery, *sf.* 1. fısıltı gibi, 2. fısıltılı, fısıltı veya esrarengiz seslerle dolu.

whist¹, *is.* vist, dört kişi ile oynanan ilkel briç. ~drive : hasımlar değişip toplu şekilde oynanan vist.

whist², *ünl.&sf.* 1. Şşştt! Sus! Ses çıkarma! 2. *esk.* sessiz, sakin, asude. **whisht** *d.d.*

whistle¹, *f.* -led, -tling 1. ıslık çalmak, ıslık/düdük öttürmek. *The policeman ~d for the outomobile to stop.* 2. ıslık gibi ötmek, ıslık sesi çıkarmak. *This teakettle will ~ when it boils.* 3. ıslıkla çağrırmak/söyлемек/terennüm etmek. ~ a tune. 4. (ıslık gibi) vizıldayarak geçmek (mermi, rüzgân vb.), 5. ~ for : boşuna uğraşmak, elde edememek. **he/she/they can/will ~ for it** *k.d. istedigiini/istediklerini elde edemeyecek(ler), mec. avucunu yalasin(lar).* *He wants his \$50 back. He'll have to ~ for it; I've no money left.* 6. ~ in the dark : zor/tehlikeli bir durum karşısında cesur olmaya çalışmak, yiğitlik taslamak, 7. ~ up : hiç yoktan yaratmak, imkânsızlık içinde başarmak. ~ up some new ideas for lessons.

whistle², *is.* 1. ıslık, 2. düdük, 3. ıslık sesi, 4. **blow the ~ argo** (a) (bir kimsenin/kurumun işine devamına) engel olmak, durdurmak, (b) muhibbi ele vermek, (c) herkese duyurmak, açıklamak, etrafı yaymak, ihbar etmek, gammazlamak. **to blow the ~ on a conspiracy** : suikast teşebbüsünü ihbar etmek, 5. **wet one's ~** *k.d. içki içmek, kafayı çekmek, boğazını ıslatmak.*

whistler, *is.* 1. ıslık çalan/ ıslıkla şarkı söyleyen kimse, 2. *zool.* (a) ıslık kuşu: uçarken kanatlarıyla ıslık sesi çıkarır bir tür kuş, (b) ıri dağ sıçanı (*Marmota caligata*), 3. *fiz.* yıldırım düşmesinden ileri gelen çok alçak frekanslı radyo işaretü.

whistle stop, *is.* 1. küçük istasyon, demir yolu boyunda küçük kasaba, 2. kısa ziyaret: tiyatro trupunun veya politikacıların kısa süren ziyareti.

whistle-stop, *gs.f.* -stopped, -stopping (seçim kampanyası esnasında siyasi nutuk atmak için kasabaları kısa süre) ziyaret etmek, uğramak.

whistling, *is.* ıslık çalma, ıslık. ~ **buoy** : ıslıklı şamandıra, dalgaların hareketiyle işleyen ıslık cihazlı şamandıra. ~ **swan** *zool.* ıslıklı

kuğu (*Olor columbianus*): K Amerika'da bulunan ve ıslık çalar gibi öten, ayakları ve gagası siyah, gagasında sarı benek bulunan iri kuğu.

whistlingly, *zf.* ıslık çalarak.

whit, *is.* zerre, nebze, pek az, cüzî (olumsuz cümlelerde kullanılır). **not a ~** : hiç, asla, kat'iyen. **The sick man is not a ~ better** : Hastada hiç iyileşme alâmeti yok. *e.a.- bit, jot.*

white¹, *sf.* **whiter**, **whitest** 1. beyaz, ak. *Her ~ dress was dazzling in the sun.* 2. (irk) beyaz, beyazırka özgü. *a ~ school.* 3. soluk, solgun, solmuş, 4. (saç) (a) kır(laşmış), ak, ağarmış, (b) açık sarı, lepiska, 5. karlı. *a ~ Christmas.* 6. saf, lekesiz, 7. gümüşten yapılmış, 8. beyazlar giymiş. ~ *nuns.* 9. renksiz, saydam. ~ *glass.* 10. (politikada) aşırı tutucu/muhafazakâr, 11. (basılı sayfada) boş, yazısız. *Fill in the ~ space below.* 12. *argo* dürüst, namusu, doğru. *That's very ~ of you.* **a ~ man** : (a) beyaz adam, (b) dürüst/namuslu/doğru adam, 13. masum, iyi ahlaklı, temiz kalpli, 14. *Brit.* sütlü (kahve), 15. akkor, nâribeyza hâlinde, 16. zararsız, kimseye fenâğı dokunmayan. ~ *magic.* *e.a.-3. ashen*, 4. (a) *silvery, hoary, gray*, (b) *blond, fair*, 5. *snowy*, 6. *pure, spotless*, 9. *transparent*, 11. *blank*, 12. *honest, decent*, 13. *pure, innocent*, 15. *incandescent*, 16. *harmless.* **k.a.-1. black**.

white², *is.* 1. ak/beyaz renk. ~ **as a sheet** : bembeyaz. 2. aklık, beyazlık. *The ~ of the snow was marred by the traffic.* 3. beyaz madde/malzeme, 4. yumurtanın ağı, 5. gözün ak kısmı, 6. beyaz (ırktan) insan, 7. ~s : (a) *patol. bk.: leukorrhea.* (b) beyaz giysi, (c) en iyi cins un, 8. beyaz şarap, 9. ~ **bread** *d.d.* beyaz ekmek, 10. (okçulukta) (a) hedefin dış halkası, (b) bu halkayı vuran ok, 11. (satrançta) beyaz taşlar, 12. aşırı tutucu politikacı, 13. (matbaacılıkta) yazısız/resimsiz boş yer.

white³, *gl.f.* **whited**, **whiting** 1. ağartmak, beyazlatmak, badana sürmek, 2. ~ **out bas**. beyaz aralıklar bırakmak.

white alert, *is.* tehlike geçti işaretü.

white alkali, *is.* 1. (tarımda) tuzlu/çorak toprak, az yağmurlu arazide sodyum/magnezyum sülfat ve tuz tabakası, 2. saf soda.

white ant, *is.* termit.

white ash, *is. bk.: ash*² (1).

whitebait

whitebait, *is.*, *ç. -bait* içi temizlenmeden kızartılan küçük balık (hamsi, vb.).

white bass, *is.* ak levrek, tatlı su levreği (*Roccus chrysops*). Büyük Göller ve Mississipi'de avlanan gümüş renkli, karnı sarı, yanları siyah çizgili bir balık.

whitebeam, *is. bot.* kuş üvezi (*Sorbus aria*, *Pyrus aria*)

white bear, *is.* boz ayı, kutup ayısı (*Thalarctos maritimus*). *e.a.- polar bear.*

whitebeard, *is.* ak sakallı, ihtiyan.

white belt, *is.* (judoda) beyaz kemer, ace- mi judo oyuncusu. *bk.:* **black belt** (2), **brown belt**.

white birch, *is. bot.* 1. huş ağacı (*Betula pendula*), 2. *bk.:* **paper birch**.

white blood cell = **white blood corpuscle**, *is.* akyuvar. *e.a.- leukocyte.*

white book, *is.* beyaz kitap, (kitap hâlinde) resmî hükûmet raporu.

whiteboy, *is.* gözde, baş tacı edilen şı- martılmış çocuk.

white bream, *is. zool.* bodur çapak (*Blicca bjoerkna*). Avrupa nehirlerinde yaşayan bir balık.

whitecap, *is.* beyaz köpüklü dalga.

white cedar, *is.* 1. *bot.* beyaz sedir (*Chamaecyparis thyoides*) Doğu ABD'nin bataklık bölgelerinde yetişir, 2. beyaz sedir kerestesi, 3. beyaz sedir ağacı (*Thuja occidentalis*).

white clover, *is.* akyonca (*Trifolium repens*).

white coal, *is.* beyaz kömür, su gücü, a- karsu (güç kaynağı olarak).

white-coffee, *is.* sütlü kahve.

white-collar, *sf.* memur sınıfından, maaşlı, meslek sahibi, işçi (= **blue collar**) sınıfından olmayan. *a ~ job.*

white crapple, *bk.:* **crapple**.

whited, *sf.* 1. ağartılmış, beyazlaştırılmış, 2. beyaza boyanmış, badanalanmış.

white damp, *is.* ak buğ: maden ocaklarında rastlanan karbon monoksitli zehirli gaz.

whited sepulcher, *is.* melek kılıklı şeytan, ikiyüzlü, fesatçı, dıştan iyi görünen kötü adam.

white dwarf, *is. astr.* beyaz çüce (yıldız).

white elephant, *is.* 1. beyaz fil, 2. masrafi çok, geliri/değeri az mal, 3. imhası zor olan fu- zulî eşya.

white ensign, *is.* İngiliz bahriyesinin bay- rağı.

white eyes, *is. zool.* beyaz gözlügiller: gö- zünün çevresinde beyaz halka bulunan ötücü kuşlar.

whiteface, *is.* 1. İngiltere'de yetiştirilen be- yaz sığır, 2. palyaçoların vb. beya yüz boyası.

white-faced, *sf.* 1. soluk benizli, solgun, sararmış, 2. (at vb.) alnı beyaz.

white feather, *is.* 1. korkaklı alâmeti, 2. **show the white feather** : korkaklı göstermek, korkakça davranışmak.

whitefish, *is., ç. -fish/-fishes* 1. akbalık (*Coregonidae*): alabalığa benzer fakat ağızı daha küçük, pulları daha iri balık, 2. Kaliforniya balı- ğı (*Caulolatilus princeps*), 3. aksazan vb. gibi gümüş renkli birkaç çeşit balık, 4. *bk.:* **beluga** (2).

white flag, *is.* beyaz bayrak, teslim bayrağı.

white fox, *is.* beyaz tilki. *e.a.- arctic fox.*

white frost, *is.* yoğun kıraklı tabakası.

white gas = **white gasoline**, *is.* kurşunsuz benzin.

white gold, *is.* beyaz altın, nikelli altın alaşımı.

white goods, *is.* beyaz eşya, beyaz takımlar: yatak ve masa örtüleri, buz dolabı, çamaşır makinesi vb.

Whitehall, *is.* 1. ~ Palace *d.d.* Londra'da eski bir saray, 2. Londra'da hükümet dairelerinin bulunduğu cadde, 3. İngiliz hükümeti ve siyaseti.

whitehanded, *sf.* 1. masum, temiz, 2. be- yaz elli, beyaz pençeli. *e.a.-1. pure, unstained, unsullied.*

white-headed, *sf.* ak saçlı. ~ **saki** *zool.* akbaş maymun (*Pithecia leucocephale*). G A- merika'da yaşar.

white heat, *is.* 1. akkor, kızgın harareti, 2. kızışma: işlerin, his ve heyecanların en şid- detli anı.

white hope, *is.* büyük istidat, istikbal vade- den kimse

white-hot, *sf.* 1. kızgın, nâribeyza hâlinde, 2. (a) ateşli, heyecanlı, kendini adamış, (b) öf- keli, ateş püsküren.

White House, *is.* 1. **Executive Mansion** *d.d.* Beyaz Saray, ABD Başkanının konutu, 2. ABD Federal Hükümeti.

white lead, *is.* 1. üstübeç, 2. beyaz kurşun: $2\text{PbCO}_3 \cdot \text{Pb}(\text{OH})_2$. Yanık merhemi, camcı macunu ve üstübeç yapmakta kullanılır, 3. beyaz kurşun cevheri.

white leather = **whitleather**, *is.* beyaz deri, şaplı kösele.

white leg, *is. patol. bk.*: **milk leg**.

white lie, *is.* zararsız yalan.

white light, *is.* beyaz ışık.

white line, *is.* beyaz çizgi: yoluñ gidiş geliş yönlerini ayıran çizgi.

white-livered, *sf.* 1. korkak, ödle, 2. cılız, solgun, sarı benizli. *e.a.-1. cowardly, 2. pale, unhealthy.*

whitely, *zf.* beyaz renkle, solgun görünüşle.

white magic, *is.* iyilik için yapılan büyü.

white-man, *is.* beyaz adam, beyazırktan birisi.

white man's burden, gûya beyazırka düşen dünyayı uygurlaştırmaya külfeti.

white matter, *is. anat.* beyaz madde: beyin ve omurilikte bulunan beyaz sinir dokusu. *bk.*: **gray matter**.

white meat, *is.* beyaz et: tavuk, hindi, dana vb. eti. **light meat** *d.d.*

white metal, *is.* beyaz maden, gümüş taklidi, beyaz alaşım, yatak madeni.

whiten, *f.* ağartmak, aklaş(tır)mak, beyazlaş(tır)mak, beyazlatmak. *e.a.- blanch, bleach. k.a.- blacken. NOT : WHITEN* beyaza boyamak, beyaz bir madde sürerek aklaştırmak anlamını taşırlar: *to whiten shoes. BLANCH*, doğal rengini soldurmak anlamında kullanılır: *To blanch celery by growing it in the dark. BLEACH* ise güneşte ağartmak, ya da kimyasal madde ile rengini gidererek beyazlaştırmak demektir: *To bleach linen, hair.*

whitener, *is.* 1. ağartan, beyazlaştıran (nesne, kimse), 2. ağartma maddesi: çamaşır suyu, boyaya vb.

whiteness, *is.* 1. aklik, beyazlık, 2. soluklu, solgunluk, soluk beniz, 3. beyaz madde.

white night, *is.* uykusuz gece.

whitening, *is.* 1. ağartma, ağarma, beyazlaş(tır)mak, 2. ağartma maddesi.

white noise, *is.* ak gürültü: frekans bandı çok geniş, genliği sabit ve fazları gelişigüzel işaret dizgesi.

white oak, *is.* 1. *bot.* akmeşe (*Quercus alba*), saplı meşe (*Quercus petraea*, *Q. lobata*, *Q. Robur*), 2. akmeşe kerestesi.

whiteout, *is.* tümbeyazlık: kutup bölgelerinde bulutların kar örtüsü ile birleşmesinden ileri gelen görüntü: ufuk kaybolur, gölge görülmez, ancak koyu cisimler fark edilebilir.

white out, *f.* (matbaacılıkta) boşluk bırakmak, satır aralarını açmak.

white paper, *is.* 1. beyaz kâğıt, 2. hükûmetin tutumunu belirten resmî rapor, 3. herhangi bir kurumun yayınladığı yetkili rapor. *The TV station presented its ~ ~ on Vietnem. bk.*: **blue book** (3), **white book**.

white pepper, *is.* beyaz biber, kabuğu çiğnarılmış karabiber tohumları öğütülerek yapılan beyaz renkli biber.

white perch, *is. zool.* 1. beyaz levrek (*Morone americana*): ABD'nin Atlantik kıyılarında bulunur, 2. *bk.*: **silver perch** (2).

white pine, *is. bot.* akçam (*Pinus Strobus*) : KD Amerika'da yetişen, açık renkli yumuşak ve hafif kerestesi kıymetli bir ağaç, 2. akçam kerestesi.

white plague, *is. patol.* verem, akciğer veremi.

white poplar, *is.* 1. *bot.* akkavak (*Populus alba*), 2. akkavak kerestesi.

white potato, *is.* patates.

white race, *is.* beyazırktan.

white rainbow, *is.* siste gözüken gökkuşağı. *e.a.- fogbow*.

white rat, *is. zool.* (lâboratuvara kullanılan) beyaz fare (*Rattus norvegicus*).

white rhinoceros, *is. zool.* akergedan (*Ceratotherium simus*). Orta Afrika'da yaşar.

white rose, *is.* beyaz gül, İngiltere'de York hanedanının simgesi.

White Russia, *is.* Beyaz Rusya. **White Russian** : Beyaz Rus.

white sale, *is.* beyaz manifatura (yatak takımları) vb. satışı.

white sapphire, *is.* beyaz safir.

whitter, *is. İsk.* bol içki.

whittle¹, *f. -tled, -tling* 1. yontmak, yon-
galamak, çaki ile ağaçtan parçalar kesmek/
keserek şekil vermek, 2. *gen.* ~ **down/ away** :
kismak, azaltmak, kırmak, azar azar tüketmek.
to ~ down expenses : masrafları kısmak. ~
away a fortune : bir serveti yiyp bitirmek/
tüketmek, 3. *k.d.* beyhude üzüntülerle kendini
yıpratmak/ harap etmek.

whittle², *is. 1. Brit.- k.d.* kasap bıçağı, pa-
la, 2. *esk.* kalın örtü, battaniye, 3. *k.d.* zıbin, be-
bek fanilası.

whittler, *is.* yontan, yongalayan; kırpan,
kışan azaltan.

whittling, *is.* 1. yontma, yongalama, 2. yonga.

Whittuesday, *is.* paskalyadan yedi hafta
sonraki salı günü.

whity, *is. argo bk.:* whitey.

whiz = whizz¹, *f.* whizzed, whizzing

1. vizilda(t)mak, vizla(t)amak, vizilti et(tir)mek,
2. çizırda(t)mak, çizla(t)mak, 3. hızla/vizilda-
yarak hareket etmek, yıldırım gibi gitmek. **An**
arrow ~zed past his head : Bir ok vizildayarak
başının üstünden geçip gitti. **I'll just ~ over to**
see him : Çabucak gidip onu göreceğim.

whiz = whizz², *is. 1.* vizilti, çizirti, *2.* hız-
la/viz diye hareket etmek, *3.* argo üstat, dâhi,
çok usta/ hünerli kimse. **He is a ~ at math** :
Matematikte üstattır. ~ **kid** : dâhi çocuk, *4. bk.:*
wizard (3).

whiz-bang/whizz-bang, *is. & sf.* 1. hızlı
mermi, *2.* hızlı hava fişek, *3. k.d.* eşsiz, har-
kulâde, mükemmel, çok üstün. *A ~ navigator.*
e.a.- 3. excellent, topnotch, first-rate.

whizzingly, *zf.* vizildayarak.

who, *zm.* 1. kim. **Who did it?** **Who is your**
friend? **Who told you?** **Who's there** : Kimdir o?
Who are you : Kimsiniz? **No matter who** : kim
olursa olsun, {iyelik hâli: **whose** = kimin, nesnel
hâli: **whom** = kimi/kime/kimden}. 2. ne (karak-
erde/mevkide, soydan, vb. bir kimse). **Who does**
he think he is? Kendini ne zannediyor? 3. ki
o/onlar. **My uncle ~ lives in London** : Londra'da
oturan amcam. **He ~ wishes to object**
must do so now : İtirazı olan şimdi söylesin.
~ **is not with me is against me** : Benimle birlik ol-
mayan bana karşı demektir. ~ **seeks fame se-**

eks sorrow : Şöhret peşinde koşanın sonu hü-
randır. **Who's Who** : Ünlü kişiler ansiklopedisi.

4. *k.d.* "kimi" anlamında **whom** yerine kullanı-
lır: **Who are you looking for** : Kimi arıyorsu-
nuz? 5. **as who should say esk.** denildiği gibi,
tabir caizse. **NOT:** **WHO**, şahıslar ve şahis gi-
bi telâkki edilen şeyler (memleket, gemi vb.) ve
bazan da hayvanlar için kullanılır. *They have 3*
dogs, who always give us a big welcome. Toplu-
luk ismi filin **çoğul** hâli ile kullanılıyorsa
WHO, **tekil** fiil ile kullanılıyorsa **WHICH** kul-
lanılır: *A family who quarrel among themselves.*
A family which has always lived here.

WHO = World Health Organization.

whoa, *ünl.* oha, çüş, dur, (hayvanları dur-
durmak için kullanılır).

who'd = who would. *Who'd have thought it!*

whodunit, *is. k.d.* detektif romanı.

whoe'er = whoever.

whoever, *zm.* (iyelik hâli: **whichever**, nes-
nel hâli: **whomever**) 1. her kim, her kimi, her
kime, kim olursa olsun. *Whoever did it should be*
proud. Tell it to whomever you like. Whoever it
is, I don't want to see him. Come out, whoever
you are. 2. kim, hangi şahis. *Whoever is that?*
Whoever told you such a thing?

whole¹, *sf.* 1. tüm, bütün. *I worked the ~*
day. Tell me the ~ truth. He ate the ~ pie? with
my ~ heart : bütün kalbimle, 2. tam, tamam,
tekmil, noksansız. *He gave her a ~ set of dis-
hes. have a ~ lot of fun* : çok eğlenceli vakit
geçirmek, 3. *mat.* tam, (kesir değil). **a ~ number** : tam sayı, 4. sağ, sağlam. *He was surprised*
to find himself ~ after the accident. Not a glass
was left ~ after the party. 5. saf, katıksız. ~
grain. 6. sağlamış, iyileşmiş, sağlıklı, 7. **out of**
~ **cloth** : uydurma, asılsız, temelsiz, hayalî. *A*
story made out of ~ cloth : uydurma bir
hikâye, 8. öz, anne baba bir. **a ~ brother** : öz
kardeş. **a half brother** : üvey kardeş. **a ~ sis-
ter** : öz kız kardeş, 9. ~ **blood** : (a) bütün kan,
şişe kanı: içinden hiçbir madde çıkarılmadan
başkasına nakledilen kan, (b) öz, aynı anne ve
babadan. *e.a.- 1. complete, integral, undivided,*
*undiminished, 2. entire, 3. integral, 4. sound, in-
tact, uninjured, undamaged, 6. well, healthy.*
k.a.- 1. partial.

whole²

whole², *is.* 1. tamam, bütün, tekmil. **We have used up the ~ of our food supply** : Büttün erzakımızı tüketti. 2. tam/noksansız şey, 3. toplam, yekûn, 4. **as a ~** : genellikle, umumiyetle, tamamen, tamamiyla, bütünü ile, bir bütün olarak. **Taken as a ~** : Bir bütün olarak (ele/gözönüne) alındığında. *As a ~ the relocation seems to have been beneficial. The estate is to be sold as a ~.* 5. **on the ~ = upon the ~:** (a) genellikle, genel olarak, çokunlukla, küçük ıstisnalarla, bazı hususlar hariç. *On the ~ I like it.* (b) bu durumda, bu durum karşısında, her husus gözönüne alındığı takdirde. **e.a.-1.** *totality, aggregate. k.a.-1. portion, part.*

whole gale, *is.* meteor. tam fırtına: saatte 55-63 mil hızla esen yel.

wholehearted, *sf.* içten, candan, samimî, yürekten, gayretli. **e.a.-** *sincere, cordial, earnest, hearty, enthusiastic.*

wholeheartedly, *zf.* içtenlikle, candan, canıgnöilden, samimiyetle, gayretle.

wholeheartedness, *is.* içtenlik, samimiyet, gayret.

whole hog, argo 1. hepsi, bütünü, tümü, tamamı, **2. go (the) whole hog** : (bir işi) tam/noksansız yapmak, sonuna kadar uğraşmak.

whole-length, *sf.&is.* 1. özetlenmemiş, kısaltılmamış, tam. *a ~ report.* 2. tam boy. *a ~ sofa.* 3. tam boy resim/heykel. *a ~ portrait of Atatürk.*

whole milk, *is.* kaymaklı süt, yağı/kaymayı alınmamış süt.

wholeness, *is.* tümlük, bütünlük, tamlık, noksansızlık.

whole note, *is.* **müz.** dörtlük nota, yuvarlak nota.

whole rest, *is.* **müz.** dörtlük fasıla.

wholesale¹, *sf.&is.&zf.* 1. toptan (satış). *He buys at ~ and sells at retail. The ~ price of this coat is \$50; the retail price is \$70.* 2. kütle/küme hâlinde, geniş ölçüde, hep birden, fark gözetmeksiz. *a ~ discharge of workers. a ~ rush from the burning cinema.* 3. toptan fiyatına. *I can get it for you ~.* **e.a.-2.** *extensive, comprehensive, thorough, far-reaching.*

wholesale², *f. -saled, -saling* toptan (fiyatına) satmak.

wholesaler, *is.* toptancı.

wholesome, *sf.* 1. sağlıklı, sağlığa/sıhhate yararlı, sıhhî. *Milk is a ~ food. ~ recreation.* 2. yararlı, faydalı. *Read ~ books.* 3. sağlam, sıhhatlı, gürbüz. *a ~ face.* **e.a.-1.** *healthful, healthy, salubrious, 2. beneficial, salutary, 3. healthy, sound.*

wholesomely, *zf.* sağlığa yararlı/sıhhî bir şekilde.

wholesomeness, *is.* sağlığa yararlılık, sıhhilik.

whole-souled, *sf. bk.:* **wholehearted.**

whole step = whole tone, *müz.* tam perde.

whole-wheat, *sf.* kepekli, kepeği çikarılımamış. **~ bread** : kepekli buğday ekmeği.

wholism, *is. bk.:* **holism.**

who'll = who will, who shall.

wholly, *zf.* tamamiyla, tamamen, tümü ile, bütünü ile, bütbüütün, sîrf, geniş kapsamlı olarak, toptan. *The land is used ~ for crops. In order to devote himself ~ to this work he resigned.* **e.a.-** *entirely, totally, altogether.*

whom, *zm.* (**who** zamirinin nesne hâli) kim, kim, kime. **~ did you call? With ~ did you stay? You gave ~ the book? You saw ~?**

whomever, *zm.* (**whoever** zamirinin nesne hâli) her kim, her kime, her kimin. *She questioned ~ she met.*

whomp, *is&f. k.d.* 1. ağır darbe (indirmek), tokat/ sille (atmak/ashketmek), 2. hezimete/bozguna uğratmak, tam yenmek.

whomsoever, *zm.* (**whosoever** zamirinin nesne hâli) her kim, her kime. *Ask ~ you like :* İstediğine sor = (her) kime istersen sor.

whoop¹, *is.* 1. bağırmak, bağırtı. *The Indian gave a ~ of rage.* 2. çığlık, feryat, haykırış, haykırmak. *With a ~ of triumph.* 3. boğmaca öksürüğü sesi, **4. not worth a ~ k.d.** hiç değeri olmamak, degersiz olmak. **not worth a ~ :** beş para etmez. **Her promises aren't worth a ~ :** Onun vaadine güvenilmez.

whoop², *f.* 1. bağırmak, haykırmak, feryat etmek, çığlık atmak. **He ~ed with joy** : Sevinçinden bağırdı. 2. baykuş gibi ötmek, 3. boğmaca öksürüğü gibi ses çıkarmak, **4. baikararak çığrmak/seyk etmek**, *to ~ dogs on.* 5. **~ it up argo** (a) ortalığı birbirine katmak, gürültüye/velveleye boğmak, (b) heyecan uyandırmak, ortalığı heyecana boğmak. *Every spring they ~ it up for the circus.*

whoop³, *ünl.* hoop (telâş/ifoldesi olarak, gayret verme, dikkati çekme vb. için kullanılır).

whoop-de-do, *is.*, *ç.* **-dos** *k.d.* 1. gürültülü/hareketli şenlik/eglence, 2. heyecanlı/hararetli tartışma/çekişme, 3. gösteriş, tantana. **whoop-de-doo** *d.d.*

whoopee, *ünl. & is. k.d.* 1. yaşa, 2. gürültü, şenlik, taşkınlık. **make ~** : gürültülü şenlik yapmak, bağıra çağrıra eğlenmek.

whooper, *is.* 1. bağıran, haykiran, feryat eden, baykuş gibi öten, boğmaca öksürügü gibi ses çıkarı, 2. ~ **swan** *zool.* ötücü kuğu kuşu (*Olor cygnus*). **hooper**, **hooper swan** *d.d.*

whooping cough, *is. patol.* boğmaca öksürügü. **chincough, pertussis** *d.d.*

whooping crane, *is. zool.* çığırktan turna (*Grus americana*). K Amerika'da yaşar, tiz sesli bir kuş.

whoops, *ünl.* hoppala (hayret, can sıkıntısı vb. ifade eder).

whoosh = woosh, *is & f.* 1. şarlıtı, şırılıtı, hisarıtı, fişarıtı, uğultu (suyun/rüzgârin vb. sesi), 2. hızla/ıslık sesi çıkararak geçmek/gitmek/hareket etmek. **An occasional car ~ed by on the road** : Ara sıra yoldan hızla bir otomobil geçip gidiyordu.

whoosis = whosis, *is., ç.* **-sises** şey, nesne, bilmem kim, bilmem ne (adı hatırlanmayan kimse/şey için söylenir). *It's the ~ next to the volume control. Don't print Senator ~'s blow-off yesterday.*

whop, *is & f.* **whopped, whopping** *k.d.* 1. kuvvetli vuruş, darbe, 2. kuvvetle vurmak, 3. şiddetli darbe indirmek, yemek, hezmete uğratmak. **e.a.-1. thud, thump, 2. beat, strike, 3. defeat, overcome, vanquish.**

whopper, *is. k.d.* 1. azman, çok büyük/iri şey, heyulâ gibi şey, 2. kuyruklu yalan.

whopping, *sf. k.d.* muazzam, çok büyük, çok iri, azman, kocaman, okkalı. *We caught four ~ trout.*

whore, *is & f.* **whored, whoring** 1. fahiş, orospu, 2. fahişlik/orospuluk yapmak, 3. orospularla düşüp kalkmak, 4. *esk.* fuhuşa/ahlâksızlığı sevk etmek, ayartmak, baştan çıkarmak, ahlâkını bozmak. **e.a.-1. prostitute, harlot, strumpet, 4. corrupt, debauch.**

who're = who are.

whoredom, *is.* 1. fahişlik, orospuluk, fuhuş, 2. (İncil'e göre) putperestlik, puta tapma. **e.a.-1. prostitution, harlotry, 2. idolatry.**

whorehouse, *is., ç.* **-houses** genel ev, umumhane, kerhane. **e.a.- brothel.**

whoremaster = **whoremonger**, *is.* 1. zampara, orospularla düşüp kalkan, genel ev müdavimi, 2. pezevenk, kerhaneci. **e.a.-1. lecher, pender, 2. procurer.**

whoremongering, *is.* 1. zamparalık, orospularla düşüp kalkma, 2. pezevenklik, kerhaneçilik.

whoreson, *sf. & is. esk.* 1. piç, 2. habis, şerir, köpoğlu, hinoğlu hin, alçak, adî, aşığılık. **e.a.-1. bastard, 2. wretch, scoundrel, wretched, scurvy, mean, vile.**

whorish, *sf.* namussuz(ça), kahpe(ce), orospu (gibi), ahlâksız(ça). **whorishly** : namussuzca, kahpece, orospu gibi, ahlâksızca. **whorishness** : namussuzluk, kahpelik, orospuluk, fahişlik, ahlâksızlık.

whorl, *is.* 1. çevrem, halka dizilişli yapraklar, bitki sapı etrafında çepçevre dizili yapraklar/çicekler, 2. helezonî deniz kabuğunun bir halkası, 3. sarım, helezonun bir devrimi, 4. parmak izinin ortasındaki halka, 5. (dokumacılıkta) makara, bobin.

whorled, *sf.* halka dizilişli, çevresel, helezon şeklinde, halkalı.

whort/whortle, *is. bk.:* **whortleberry.**

whortleberry, *is., ç.* **-beris** 1. *bot.* dağ mersini (*Vaccinium Myrtillus*). Avrupa ve Sibirya'da yetişen bir funda, 2. çay üzümü, bu bitkinin yenilen meyvesi. **hurtleberry d.d.**

who's = 1. who is. ~ there? 2. who has. ~ seen it?

whose, *zm.* 1. **who** zamirinin iyelik hâli: (a) kimin. ~ **is this one?** Bu kimindir? ~ **house is this?** Bu kimin evi? (b) ki onun. **the man ~ house was burned down** : evi yanan adam, 2. **which** zamirinin iyelik hâli: ki onun. **a word ~ meaning escapes me** : anlamını çıkaramadığım bir kelime. **an animal ~ fur changes color** : kürkü renk değiştiren bir hayvan.

whosesoever, *zm.* 1. **whosoever** zamirinin iyelik hâli: her kimin. ~ **books are overdue will be fined** : Her kimin kitabı vaktinde gelmezse o ceza görecektir (kitabını geciktiren ceza

whosoever

öder). 2. (her) kimin malı. ~ **are left will be confiscated** : Kimin malı kalmışsa müsadere edilecek (kalan mallar müsadere edilecek).

whosoever, *zm.* 1. **whoever**'in iyelik hâli: (her) kimin. ~ **wagon this is, get it out here** : Bu kimin arabası ise, dışarı çıkarın. 2. kiminki (ler). ~ **wil win, do you think?** Kiminki kazanacak dersin?

whosis, *is. k.d. bk.*: **whoosis**.

whoso, *zm. bk.*: **whossoever, whoever**.

whosoever, *zm.* (iyelik hâli: **whosesoever**, nesne hâli: **whomsoever**). (her) kim. ~ **want to apply should write to the bureau.** *e.a.*- **whoever**.

whr. = **watt-hour**.

whse. = **warehouse**.

whsle. = **wholesale**.

why, *zf. & bağ. & is., ç. whys* 1. niçin, neden, niye, ne sebep. ~ **did you sell your car?** ~ **did you do it? I don't know** ~ **he is leaving.** ~ **he shot her isn't known.** **that's** ~ : bu sebepten, bu nedenle. **That's** ~ **he returned.** 2. sebep, neden. **the whys and wherefores** : sebepler, nedenler ve niçinler, 3. bilmecə, 4. (ünlem olarak) Tüh! Vay! Vay canına! Baksanıza! Bak hele! Ya! ~, **it's all gone** : Tüh, hepsi gitti! ~, **yes, I will go if you wish** : Ya, elbette, sen istersen giderim. 5. **why not** : ... yapsana, etsene (İzleyen fiilin anlamına göre öneri/tavsiye ifade eder.): **Why not make your dress instead of buying it** : Elbiseyi satın alacağına kendin diksene!

whydah, *is. zool.* uzunkuyruk (*Viduinae*): dokumacı kuşugillerden Afrika'da bulunan ve üreme mevsiminde erkeğinin kuyruğu uzayan bir tür kuş. **widow bird, whidah** *d.d.*

wi' ūsk. = **with**.

WI = **Wisconsin** (Posta kodu).

W.I. = 1. **West Indian**, 2. **West Indies**.

wich = **wich elm, is. bk.**: **wych elm**.

wick, *is.* 1. **filit. get on s.o.'s** ~ : birini kızdırmak/taciz etmek, 2. **esk.** köy, kasaba, 3. **koy**, nehir ağzı, 4. **k.d.** mandıra. *e.a.*- 2. **village, hamlet, town, 3. creek, inlet.**

wicked, *sf.* 1. günahkâr, ahlâksız, sefih, 2. kötü, fena, hayatırsız. **the ~** : kötü kişiler, 3. kötücül, habis, 4. bayağı, adî aşağılık, 5. tehlikeli, zararlı, muzır, 6. şeytansı, 7. **argo** fevalâde, çok ustaca, mahirane. *He plays a ~*

trumpet. *e.a.-1.* **sinful, iniquitous, ungodly, impious, profane, depraved, corrupt, heinous, , infamous, vile, villainous, 2. bad, mischievous, malicious, 3. vicious, 5. noxious, pernicious, 7. excellent, masterly.** *k.a.-1-3.* **good.**

wickedly, *zf.* 1. günahkârlıkla, 2. kötülükle, kötü maksatla, habisane, habasetle, şeytanca, 3. adîce, bayağılıkla.

wickedness, *is.* günahkârlık, ahlâksızlık, kötülük, habaset, adîlik aşağılık, şeytanlık.

wicker, *is. & sf.* 1. (sepet örülen) dal, saz, çubuk, 2. sepet örgüsü, 3. sepet şeklinde örülümiş, sepet örgü ile kaplı. *a ~ basket. a ~ jug. e.a.-1.* **osier, withie, twig.**

wickerwork, *is.* sepet işi, sepet/ saz örgüsü.

wicket, *is.* 1. kapıçık, büyük kapı içindeki/ yanındaki ufak kapı, 2. gişe, 3. bent kapağı, değirmen kanalı kapısı, 4. turnike, 5. (kroket oyununda) toprağa çakılı ve içinden topun geçeceği tel yuvarlak, 6. (kriket oyununda) (a) üç çubuktan oluşan kale, (b) bu çubuklar arasındaki uzaklık, (c) oyuncunun vuruş sırası, 7. **be on, have, or bat a sticky** ~ *Brit.- argo* zor durumda olmak, çıkmaza saplanmak.

wicketkeeper, *is.* (krikette) kaleci, top tutucu.

wickyup = **wickyup** = **wikiup**, *is.* 1. (Nevada, Arizona vb. de) çalılardan yapılmış veya hasır örtülü yerli kulubesi, 2. (Batı ABD) kaba saba kulübe.

wicopy, *is. ç. -pies bot.* 1. **bk.**: **leatherwood**, 2. **basswood d.d.** Amerika ihlamuru (*Tilia americana*), 3. söğüt otu (*Chamaenerion angustifolium*).

widder, *is. k.d. bk.*: **widow**.

widdershins, *zf.* ters yöne, batıdan doğuya, soldan sağa, saat ibrelerinin ters yönünde. **widdershins** *g.d.y.* *e.a.- counterclockwise.*

widdle, *is. & f. -dled, -dling* *ūsk.* kıvrınma (k), yalpalama (k), çabalama (k), bocalama (k). *e.a.- wriggle, struggle, waddle.*

widdy, *is. ç. -dies* 1. *ūsk.* (a) kement, celladın ipi, (b) darağacı, idam sehpası, 2. **k.d. bk.**: **widow.** *e.a.-1* (a) **withy, halter, noose, (b) gallows.**

wide¹, *sf.* **wider**, **widest** 1. geniş. *a ~ boulevard*. 2. genişliğinde, eninde, eni/genişliği... **two meters** ~ : eni iki metre, iki metre genişliğinde, 3. açık, engin, väsi. *the ~ plains of the west*. 4. kapsamlı, şümüllü, geniş (bir alanı kapsayan), her alanda. ~*reading*. ~*experience*. 5. sonuna kadar açılmış. *to stare with ~ eyes*. 6. (giyisi) bol. *He wore ~, flowing robes*. 7. ~ of : -den uzak. **a shot ~ of the mark** : hedeften uzağa isabet. **a guess ~ of truth** : gerçekten uzak bir tahmin, 8. *gr.* geniş, 9. (borsa) fiyatı fazla oynayan/değişen veya istenen fiyatattan çok aşağısına müşteri bulan. *e.a.-1. broad*, 3. *extensive, vaste, spacious*, 5. *expanded, distended*, 8. *lax*. **k.a.-1,4, 5. narrow**. **NOT** : **WIDE** ve **BROAD** geniş, enli anlamında olup çok defa biri öbürünün yerine kullanılabilir. Fakat genellikle **WIDE**, uzunluğu eninden çok daha büyük olan şeyler için kullanılır: *a wide road*, *a wide piece of ribbon* : geniş bir yol, enli kurdele. **BROAD** ise daha ziyade yüzey itibarıyla genişlik ifade eder: *a broad walley*: geniş bir vadı.

wide², *zf.* 1. geniş/enli bir şekilde. **The river runs ~ here** : Nehir burada genişler. 2. uzaklara, geniş bir sahaya, 3. iyice, sonuna kadar. **open your mouth** ~ : ağzını iyice aç, 4. tamamen, büsbütün. *to be ~ awake*. 5. açıkta, açığa. *The shot went ~*. **k.a.-1. narrow**.

wide³, *is.* 1. krikette hedeften uzaklaşmış top, 2. *esk.* açıklık, geniş saha.

wide-angle, *sf.* geniş açılı (mercek).

wide-awake, *sf.* 1. zeki, açık göz, 2. tamamen uyanık, 3. ~ **hat** : geniş kenarlı fôtr şapka. *e.a.-1. alert, keen, sharp, quick, astute*.

wide-awakeness, *is.* zekilik, açık gözlük, uyanıklık.

wide-eyed, *sf.* 1. şaşkınlı, 2. saf, masum, 3. gözleri faltaşı gibi açılmış.

widely, *zf.* 1. genellikle, geniş kapsamlı olarak, 2. yaygın, geniş bir alanı kapsayan. **a ~ distributed plant** : geniş alanlara dağılmış bitki, 3. geniş bir toplumca, geniş bir zümre tarafından. *A man who is ~ known*. 4. birçok konuda. **He has read ~** : O birçok konuda kitap okumuştur. 5. çok, geniş ölçüde, geniş çapta. **two ~ differing accounts of an incident** : aynı olay hakkında çok farklı iki rapor.

wide-mouthed, *sf.* 1. ağızı geniş, geniş ağızlı. *a~ river/person*. 2. şaşkınlı, hayretten ağızı açık kalmış.

widen, *f.* genişletmek, genişlemek. *to ~ a road*. *e.a.- broaden, expand*.

widener, *is.* genişleten.

wideness, *is.* genişlik, enlilik, vü'sat.

wide-open, *sf.* 1. ardına/sonuna kadar açık. *a ~ window*. 2. başıboş, kontolsuz, içki/kumar/fuhuş gibi ahlâksızlıklar gerektiği gibi kontrol etmeyen. *a ~ town*.

wide-ranging, *sf.* 1. yaygın, geniş bir alanı kaplayan, 2. kapsamlı, şümüllü, birçok konuya içine alan.

wide-screen, *sf.* geniş perdede gösterilen (film).

widespread, *sf.* 1. yaygın, kapsamlı, şümüllü, 2. tamamen açılmış/yayılmış, 3. herkesçe bilinen/kabul edilen. *a ~ belief*. **wide-spread**, **widespread** *d.d.*

widespread, *sf.* geniş alanlara yayılmış, geniş alanları kaplayan, yaygın.

widgeon = **wigeon**, *is., ç.* -geons (veya 1 için topluluk adı, çoğulu: **widgeon**) 1. fiyo, ıslık çalan ördek (*Mareca penelope*), 2. *esk. bk.* : **fool**.

widget, *is.* (ismi hatırlanmayan) küçük alet.

widish, *sf.* genişçe, enlice, oldukça geniş enli.

widow, *is.&f.* 1. dul kadın, 2. bazı iskambil oyunlarında kapalı olarak yere konan kâğıtlar, 3. *bas.* sayfa/sütun başında yarınlı satır, 4. *argo* kocası boş zamanlarını spor vb. ile geçirdiği için yalnız kalıp gönülince eğlenen kadın. **a poker ~** : bu şekilde kendini pokere veren kadın, 5. dul bırakmak. *She was widowed by the war*. 6. çok lüzumlu/değerli bir şeyden mahrum etmek, 7. *az kul*. dul kalmak, 8. ~ **bird** : *bk.* **whydah**, 9. ~'s **cruse** : tükenmez kaynak, 10. ~'s **mite** : fakirin yaptığı ufak yardım, 11. ~'s **peak** : alında V şeklinde saç, 12. ~'s **walk** : deniz gören evlerin damundaki balkon. *e.a.- 6. bereave*.

widower, *is.* dul erkek. **widowered** : dul kalmış. **widowerhood** : dulluk (erkek için).

widowhood

widowhood, *is.* dulluk (kadın için).

width, *is.* 1. *en*, genişlik, 2. *enlilik*, vü'sat. *e.a.-1. breadth.*

widthways = **widthwise**, *zf.* enine, enleme-sine, genişliğine. *e.a.- crosswise.*

wield, *gl.f.* 1. (yetki, nüfuz, vb.) kullanmak. *to ~ power /authority/influence. ~ the sceptre:* saltanat sürdürmek, 2. (silâh, alet vb.) ma-haretle kullanmak. *to ~ a weapon. 3. esk. bk.: govern. e.a.-2. use, handle.*

wieldable, *sf.* kullanılabilir.

wielder, *is.* kullanan.

wieldy, *sf.* **wieldier**, **wieldiest** kullanılma-sı/idaresi kolay.

wiener = **wienerwurst** = **wienie**, *is.* sosis. **wiener schnitzel** : una bulanarak kızartılmış dana eti.

wife¹, *is.*, *ç.* **wives** 1. karı, eş, zevce, refi-ka, hanım. **my ~** : eşim, refikam (ilgili sıfat: **uxorial**). **common-law wife** : evlenmeden karı olarak kabul edilen kadın, 2. **to take a ~** : evlenmek. **to take (a woman) to ~** : (bir kadını) evlenmek, 3. kadın, 4. **an old wife's tale** : tan-dırname, 5. **--swapping** : karıkoca değiş toku-şu, karşılıklı olarak başkalarının karısı ile cinsel ilişki. *e.a.-2. marry, 3. woman.*

wife², *f.* **wifed, wifing** *az kul. bk.:* **wife**.

wifedom = **wifehood**, *is.* zevcelik, eşlik, karılık.

wifeless, *sf.* zevcesiz, karısız, eşsiz, refi-kasız.

wifelike, *sf. & zf.* 1. *bk.:* **wifely**, 2. zevce-ye yakışacak tarzda, tipki bir zevce gibi.

wifeliness, *is.* zevce gibi/zevceliye yakışır davranış.

wifely, *sf.* zevceye yakışır, zevce gibi. **wifelike d.d.**

wig, *is. & f.* **wigged, wigging** 1. takma saç, peruka (takmak), 2. *Brit.- k.d.* şiddetle azarla-mak, paylamak, 3. **wigs on the green** : çatışma, dalaşma, kavga, dövüş. *feared wigs on the green at the annual meeting. 4. ~ out ABD- argo* (a) esrar etkisinde bulunmak, (b) çok heyecanlı olmak. *e.a.-2. scold, reprimand, reprove, rebuke, censure, 3. fuss, clash.*

wigan, *is.* tela.

wigeon, *is., ç.* **-eons/-eon** *bk.:* **widgeon**.

wiggery, *is., ç.* **-geries** 1. takma saç, peru-ka, 2. peruka takma.

wigging, *is. Brit.- k.d.* azar, paylama, tek-dir, zılgıt.

wiggle¹, *f. -gled, -gling* 1. kırırdı(ş)mak, kimilda(n)mak, kırır kırır oynamak, yerinde ra-hat duramamak, 2. *bk.:* **wriggle**, 3. kırırdatmak, kimildatmak, kırır kırır oynatmak. *e.a.-1&3. jiggle, oscillate.*

wiggle², *is.* kırırtı, kırıdanma, kırırdat-ma.

wiggler, *is.* 1. kırırdayan, kırırdanan, kır-mildayan kimse, 2. *bk.:* **wriggler**.

wiggly = **wiggly-waggly**, *sf. -glier, -gliest* 1. kırırdanan, kırırdayan, yerinde duramayan, kırır kırır, kıvranan. *a ~ child. 2. dalgahı, dal-galanan.* *e.a.-1. wiggling, wriggling, 2. undula-ting, wavy.*

wight, *sf. & is.* 1. *Brit.- k.d.* kahraman, baha-dir, 2. *esk.* insan, 3. *esk.* yaratık, mahlûk. *e.a.-1. brave, valiant, 2. human being, 3. creature.*

wigless, *sf.* perukasız, takma saçsız.

wiglike, *sf.* takma saç/peruka gibi, takma saça benzer.

wigmaker, *is.* takma saç yapan/satan, pe-rukacı.

wigwag, *is. & gl.f.* **-wagged, -wagging**

1. sallanmak, ileri geri hareket etmek, 2. *den.* işaretleşme(k), işaretle haberleşme(k) (flâma-larla, el kol hareketi ile vb.), 3. işaretle verilen haber.

wigwagger, *is.* işaretle haber gönderen, i-şaretlenen kinse.

wigwam, *is.* 1. alaçık, K Amerika yerlili-rinin çadır veya kulübesi, 2. *ABD.- k.d.* siyasi toplantılarının yapıldığı bina, 3. açık kahverengi.

wikiup, *is. bk.:* **wickiup**.

wilco, *ünl.* Baş üstüne! Gereği yapılacak! "will comply" cümlesinin kısaltılmış olup radyo haberleşmesinde kullanılır.

wild¹, *sf.* 1. yaban+, yabanî, yabanı, vahşî. *a ~ animal. ~ flower. ~ ass :* yaban eşeği. ~ **boar** : yaban domuzu. ~ **cherry** : ya-banî kiraz. ~ **goose** : yaban kazı. ~ **and woolly** : vahşî ve kaba, 2. ekilmemiş, işlenmemiş, boş, meskûn olmayan. ~ *land. This is still ~ country.* 3. medenîleşmemiş, vahşî. ~ *Indians. ~ tribes.* 4. şiddetli, azıgin. *a ~ storm. 5. çılgrün, deli gibi.* **to drive s.o. ~** : birisini delirtmek, çileden çi-karmak, 6. arsız, terbiyesiz, hoyrat, ası, başboş, serseri, yasa tanımayan, başa çıkılmaz. *a ~*

gang of boys. 7. taşkin, zaptedilmez. ~ *enthusiasm.* 8. zırzop, sefih, çapkin, ahlâksız, haşarı, delişmen. *He repented his ~ youth.* 9. aşırı, müfrit, taşkin, garip, acayıp. ~ *fancies, a ~ imagination.* ~ *dress.* 10. darmadağınık, düzensiz, intizamsız, savruk. ~ *hair.* 11. *k.d.* çok hevesli, meraklı, (bir şeyin) delisi. ~ **about racing cars** : yarış otomobili delisi, 12. hedeften/maksattan çok uzak, isabetsiz, yanlış, düşünsüz, kafadan atma, serseri (kurşun). *a ~ ball. a ~ guess.* 13. (iskambilde) değeri sabit olmayan (kart), 14. *be ~ about k.d.* (bir şey için) deli divane olmak, çok beğenmek, bayılmak, 15. *in ~ disorder* : keşmekeş, karmakarışık, büyük karışıklık/düzensizlik içinde, 16. *It drives me ~* : Beni çıldırtıyor/cileden çıkarıyor. *e.a.-1. untaimed, savage, unbroken, feral, ferocious, 2. uncultivated, uninhabited, waste, 3. uncivilized, 4. violent, furious, tempestuous, turbulent, 5. frantic, crazy, mad, insane, 6. unruly, undisciplined, lawless, turbulent, self-willed, ungoverned, unrestrained, uncontrolled, riotous, 7. unbridled, unrestrained, 8. dissolute, immoral, 10. disorderly, disheveled, unkempt, 11. eager, enthusiastic.* *k.a.-1. tame, 2. cultivated*

wild², *zf.* 1. yabanî/vahşî bir şekilde, yabanîce, vahşîce, 2. arızcâ, başıboş bir şekilde, 3. kabaca, terbiyesizce, hoyratça, 4. **run** ~ : (a) başıboş/serseriyyane dolaşmak, başıboş kalmak, haytalık yapmak. *Those children are allowed to run ~.* (b) (bitki) yabanlaşmak, azmanlaşmak, çabucak büyüp her tarafı kaplamak. *The rambler roses are running ~.*

wild³, *is. the ~s* : boş arazi, bozkır, cengel, çöl, çorak ve ıssız yer.

wild allspice, *is. bk.* : **spicebush.**

wild carrot, *is. bot.* yabanî havuç (*Daucus carota*).

wildcat¹, *is., ç. -cats 1. zool.* yaban kedisi, dağ kedisi, vaşak (*Lynx*), 2. Avrupa'da yaşayan siyah çizgili sarı, gri yaban kedisi (*Felis sylvestris*), 3. Afrika yaban kedisi (*Felis libyca*), 4. huysuz/ şirret kadın, aksi/huysuz kimse, 5. lokomotif ve tender, 6. rizikolu iş, 7. ~ **mine** *d.d.* degersiz maden ocağı, 8. evvelce verimsiz olan alanda bol petrol veren ilk kuyu.

wildcat², *sf.* 1. güvenilmez, çürük, rizikolu, sağlam olmayan (iş/teşebbüs vb.). ~ **companies.** 2. yasa dışı, kaçak, resmî izin olmadan ya-

pılan. ~ **strike** : habersiz grev, sendikanın onayı alınmadan yapılan grev, 3. düzensiz, intizamsız, kontrollsuz, başıboş.

wildcat³, *f. -catted, -etting* petrol olduğu şüpheli bir sahada petrol aramak/kuyu açmak.

wildcatter, *is.* 1. değeri şüpheli maden ocağı satıcısı, 2. petrol bulunduğu tespit edilmeden petrol kuyusu açan kimse, 3. kaçak viski imalâtçısı.

wild celery, *is. bot.* su kerevizi (*Vallisneria spiralis*). *e.a.- tape grass, eelgrass.*

wild chervil, *is. bk.* : **honestwort.**

wildebeest, *is., ç. -beests/-beest* *zool.* öküz başlı Güney Afrika antilopu, gnu (*Connocchaetes gnu*).

wilder¹, *f. esk.* şaşır(t)mak, şaşmak, sapıtmak, yanlış yola gitmek/sevk etmek, yolunu kaybetmek.

wilder², *sf.* daha vahşî/yabanî vb. (**wild** sıfatının artıklık derecesi).

wilderment, *is.* şaşırma, şaşkınlık *e.a.-bewilderment, confusion.*

wilderness, *is.* 1. vahşî arazi, meskûn olmayan /el değiirmemiş bölge, çöl, cengel, kır, sahra, 2. okyanus, engin deniz, 3. düzensiz topluluk, karmakarışık yığın/küme vb. *a ~ of streets.* 4. *in (to) the ~* : siyasî hayattan uzaklaştırılmış (bilhassa siyasî hatadan dolayı), 5. *esk. bk.* : **wildness.** *e.a.-1. desert.*

wild-eyed, *sf.* 1. gözü dönmüş, öfke/cinnet/istirap vb. den gözleri iri iri açılmış, 2. manasız, mantıksız, saçma, akıl almaz. *a ~ plan.*

wildfire, *is.* 1. sönmez ateş, söndürülmesi güç ateş. **like ~** : hızla, önlenemeyecek şekilde. **spread like ~** : hızla yayılmak, önlenememek, öbü alnamamak, önüne geçilememek, durdurulamayacak derecede yayılmak. *The rumor spread/went round like ~. He ran like ~ to avoid the police.* 2. gök gürültüsüz şimşek, 3. bataklık parıltısı: bataklıklarda gece görülen fosforestan aydınlık, 4. *vet.* deri yangısı, koynularda görülen deri hastalığı, 5. *esk. bk.* : **erysipelas.**

wild flower, *is.* kır çiçeği.

wildfowl, *is.* av kuşu: yaban ördeği, yaban kazı vb.

wild ginger

wild ginger, *is. bot.* yabanî zencefil (*Asarum canadense*). Doğu Amerika'da yetişir, morumsu çiçek açar.

wild-goose chase, ele geçmez bir şeyin peşinden koşma, sonu şüpheli olan düşüncесizce girişim.

wild hyacinth, *is. bot.* 1. yabanî sümbül (*Camassia scilloides*): KD Amerika'da yetişir. 2. çan çiçeği (*Scilla nonscripta*): Avrupa'da yetişir.

wild indigo, *is. bot.* sarıçık (*Baptisia tinctoria*). Amerika'da yetişir, sarı çiçek açar.

wilding, *is. & sf.* 1. *bot.* yaban elması, 2. yaban elması (meyva), 3. yabanî/kendi kendine büyüyen ağaç, 4. *bot.* bakımsız fidan, 5. yabanî/vahşî hayvan, 6. *esk.* (a) evcilleştirilmemiş, (b) ekilmemiş, kendiliğinden biten, hudadınabit.

wild lettuce, *is.* yabanî marul.

wild licorice, *is.* 1. *bk.:* **jequirity**. 2. *bot.* yabanî meyan otu (*Galium circaezans*, *G. lanceolatum*).

wildlife, *is.* vahşî hayvanlar, yabanlı varlıklar.

wildling, *is.* yabanlı yaratık, vahşî hayvan, yabanî bitki.

wildly, *zf.* vahşice, çılgınca.

wildness, *is.* vahşilik, yabanılık, çılgınlık.

wild madder, *is. bot.* 1. *bk.:* **madder**¹ (1,2), 2. *bk.:* **bedstraw**.

wild man, *is.* 1. vahşî insan, 2. delidolu, öfkeli, vurup kiran, gaddar, huysuz kimse.

wild mustard, *is. bk.:* **charlock**.

wild oat, *is.* 1. *bot.* yabanî yulaf (*Avena fatua*). 2. **sow one's wild oats** : gençlikte çılgınca eğlenmek, fazla serbest/sefih bir hayat yaşamak, kurtlarını dökmek.

wild pansy, *is. bot.* yabanî hercâî menekşe (*Viola tricolor*). **johnny-jump-up**, **love-in-idleness** *d.d.*

wild parsley, *is. bot.* yabanî maydanoz.

wild parsnip, *is. bot.* yabanî havuç (*Pastinaca sativa*).

wild pink, *is. bot.* sinekkapan (*Silene pennsylvanica*).

wild pitch, *is.* (beyzbol) topun fazla açığa atılması.

wild rice, *is. bot.* su pirinci, yabanî pirinç (*Zizania aquatica*)

wild rose, *is.* yaban gülü.

wild rubber, *is. ham* kauçuk.

wild rye, *is. bot.* yabanî çavdar (*Elymus*).

wild silk, *is. ham* ipek.

wild turkey, *is. zool.* yabanî hindi (*Meleagris gallopavo silvestris*). KB Amerika'da yaşar, hâlen nesli azalmış iri bir cins hindi.

wild vanilla, *is. bot.* yabanî vanilya (*Trilia odora* *tria* *odotissima*). GD ABD' de yetişir, yaprakları vanilya kokar.

Wild West, *is.* Vahşî Batı: eskiden medeniyetten uzak bir hayat yaşayan batı ABD.

wildwood, *is. orman.*

wile, *is. & f.* **wiled**, **wiling** 1. *desise/hile/* *düzen/dalavere* (yapmak), *oyun* (oynamak), 2. ~s : hilekârlık, düzenbazlık, kurnazca aldatma, 3. ~ **away/into/from** : ayartmak, baştan çıkmak, hile ile kendine çekmek/cezp etmek. *The music ~d him from his study.* 4. ~ **away** : zevk ve eğlence ile vakit geçirmek. *e.a.-I. artifice, trick, stratagem, deception, maneuver, device, 2. trickery, fraud, chicanery, 3. beguile, entice, lure*

wilful/wilfully /wilfulness, *sf. bk.:* **willful** /**willfully/willfulness**.

wilily, *zf.* hile ile, düzenbazlıkla, kurnazlıkla (İlgili sıfat: **wily**).

wiliness, *is.* hile(kârlık) düzen(bazlık), kurnazlık.

will¹, *f.* Bütün şahıslar için: şimdiki zaman: **will**, geçmiş zaman: **would**, *esk.* ikinci şahıs için şimdiki zaman **wilt**, geç. z. **wouldest/wouldst.** 1. Yardımcı fiil : mastardan önce gerekerek gelecek zaman kipini yapar. Birinci şahıs ile kullanılırsa karar, vait vb, ikinci ve üçüncü şahıslarla ise sırif gelecek bir eylemi belirtir. *I will come right over. She will visit you tomorrow.* 2. istek, arzu vb. bildirir: *Will you come now? The doctor will see you now.* 3. beklenen, yapılması gereken şeyi bildirir: *You will report to the principal at once.* 4. vukuu muhitem veya muhakkak olayı bildirir: **Accidents will happen** : Kazanın önüne geçilmez. **The oil will float on water**: Yağ su üstünde yüzer. 5. alışılmış eylemi bildirir: *You will often see him sitting there.* **He would always visit her on Sunday** : Her pazar onu ziyaret ederdi. 6. yetenek bildirir: **The ship will survive any storm**: Gemi her türlü fırtınaya dayanır. **This flower will grow even in sand**: Bu çiçek kumda bile yetişir.

7. emir, rica vb. bildirir: **Will you close the door** : Kapıyı kapatır misiniz? **Will you do what I say** : Dediğimi yapacak misin (yapmalısın, aksi hâlde...) 8. tahmin, olasılık bildirir: **You will not have forgotten him** : Her hâlde onu unutmadığınızdır. **This letter will be for me** : Bu mektup benim galiba. 9. istemek, arzu etmek, hoşlanmak. **Go where you will** : İstediğin yere git. **Ask, if you will, who the owner is** : İstersen sahibinin kim olduğunu sor. *e.a.-9. wish, desire, like. Kullanılışı: bk.: shall.*

will². *is.* 1. irade. *A good leader must have a strong ~. Free ~ makes us able to choose our way of life.* 2. dilek, istek, arzu, murat. *the ~ to live* : yaşamak arzusu. **of one's own free will** : kendi isteği/arzusu ile. **with a ~** : azim ve istekle, camgönülden. *They set to work with a ~.* **With the best ~ in the world I can't do it**: Büttün isteğime rağmen yapamam. **work one's ~ upon s.o.** : bir kimseye istedığını yaptırmak, 3. meram, azim, maksat, niyet. **good ~** : iyi niyet, hüsünüyet, hayırhahılık. **ill ~** : kötü niyet/kin/garez/husumet. **Where there's a will, there's a way** : Azmin elinden hiçbir şey kurtulmaz = Meram edilirse her şey yapılabılır. **have a ~ of one's own** : aklına geleni yapmak istemek, bildiğinden şaşmamak, inatçı olmak. **take the ~ for the deed** : niyeti eylem saymak, 4. vasiyetname. **make one's ~** : vasiyetnamesini yazmak. **the last ~ and testament of...** : -in son vasiyetnamesi (vasiyetnameye başlarken kullanılan cümle), 5. **against one's ~** : istegine karşı, arzusuna rağmen, istemediği hâlde, istemeye istemeye. **I did it against my ~** : İstemeyerek/istemeye istemeye yaptım. 6. **at ~** : istediği zaman, canı istediği gibi, keyfince, arzusuna/keyfine göre, keyfi olarak. *To wander at ~ through the countryside.* 7. **~ power** : irade kuvveti, 8. **do the ~** : itaat etmek, istenileni yapmak, 9. **the ~ of God = God's ~** : Allâhın emri, takdirîlâhî. *To do God's ~. His death is God's ~.* *e.a.-1. volition, conation, 2. wish, desire, disposition, inclination, 3. purpose, determination, resolution, decision.* **NOT:** **WILL, VOLITION** ve **CONATION** kelimeleri bilinçli bir seçenek, karar ve uygulama işlemini kapsarlar. Modern ruh bilimine göre **WILL** (irade) iki öğeden oluşur: **VOLITION** (istenç) serbestçe karar verme ve

seçme güç veya yeteneğini, **CONATION** ise karar ve niyeti gerçekleştirmeye çabasını belirtir. *To exercise one's volition in making a decision.*

will³, *f. willed, willing* 1. istemek, arzu etmek, arzulamak. *To ~ is not enough, one must do. Whether you ~ or not* : İstesen de istemeden de = İster istemez. 2. meram etmek, azmetmek. *He can walk if he ~s it.* 3. niyetlenmek, niyet etmek, 4. karar vermek, kararlaştırmak. *Others debate, but the king ~s.* 5. kastetmek, amaçlamak, amaç/gaye edinmek. *If he ~s success, he can find it.* 6. gerçekleşmesini tahayül etmek, 7. vasiyet etmek, vasiyetle bırakmak. *Grandfather ~ed me his watch.* 8. irade gücü ile/etki altında bırakarak kontrol etmek, hipnotize etmek. *She was ~ed to walk the tightrope by the hypnotist.* *e.a.-1. desire, choose, 4. decide, determine, 7. bequeath, devise*

willable, *sf.* istenebilir, arzu edilir, istenecek yapılabılır.

will-call, *sf.* (büyük mağazalarda) müsteriye ayrılmış, müsteri bedelini ödeyip alıncaya kadar saklanan (mal).

willed, *sf.* iradeli. **strong-~** : kuvvetli iradeli, iradesi kuvvetli. **weak-~** : iradesi zayıf.

willet, *is., ç. -lets/-let zool.* Amerika çulluğu (*Catoptrophous semipalmatus*). K. Amerika kıyılarında yaşayan kara, beyaz kanatlı iri bir kuş.

willful, *sf.* 1. kasıtlı, bilerek/kasten/iste-yerek yapılan. *a ~ murder.* 2. inatçı, direngen, dik kafalı, söz dinlemez. *e.a.-1. deliberate, voluntary, intentional, volitional, 2. obstinate, stubborn, contrary, refractory, pigheaded, inflexible, obdurate, adamant, headstrong, perverse, wayward.* *k.a.-2. obedient, tractable.* **NOT:** **WILLFUL**, bildiğinden şaşmayan, ası ve söz dinleme-yen, itaatsiz kimseler için kullanılır: *A willful child who disregarded his parents' advice.* **HEADSTRONG**, yanlış davranışlarda ısrar eden, saçma da olsa zorla kendi istedığını yapan kimseleri niteler: *reckless and headstrong youths.* **PERVERSE**, akılsızca ve çok defa kasten inat olsun diye itaatsizlikte ısrar eden kimselere uygulanır: *perverse out of sheer spite.* **WAYWARD** ise çok defa başkalarının başına dert açan yola gelmez, ası ve itaatsiz anlamına gelir: *a reform school for wayward boys.*

willfully

willfully, *zf.* kasten, bile bile, mahsus, inat için.

willfulness, *is.* inatçılık, kasıt, bile bile/mahsus yapma.

willies, *is., ç.* *argo* korku, dehşet, ürperme, sinirlilik. *gen. the ~. That horror movie gave me the ~.* *e.a.-* *fright, creeps, jitters, nervousness.*

willing, *sf.* 1. istekli, gönüllü, isteyerek yapan. *I am ~ to go despite her attitude. He wasn't very ~ to help.* 2. hazır, razi. *He is ~ to wait. I am quite ~ to tell him.* 3. seve seve yapılan/verilen/kullanılan vb. ~ *obedience.* *e.a.-1. disposed, inclined, 2. ready, consenting.*

willingly, *zf.* isteyerek, seve seve, gönül rızası ile, bile bile, kasten.

willingness, *is.* gönüllülük, istek(lilik), gönül rızası. **with the utmost ~** : canığönülden, seve seve, can atarak.

williwaw, *is.* (Macellan Boğazında dağdan denize doğru inen) şiddetli sañağak ve bora. **willie-wa, williwau, willy-waa, willywaw** *s.d.y.*

will-less, *sf.* 1. iradesiz, 2. isteksiz, gönülsüz, 3. istemeden yapılan, kasıtsız, 4. vasiyetnamesiz, vasiyetname bırakmadan. *to die ~.* *e.a.-2. involuntary.*

will-lessly, *zf.* 1. iradesi dışında, istemeden, 2. kasıtsız olarak, 3. gönülsüzce, istemeyle istemeye, 4. vasiyetname bırakmadan.

will-lessness, *is.* 1. iradesizlik, 2. isteksizlik, gönülsüzlük, 3. kasıtsızlık, 4. vasiyetnamesizlik.

will-o'-the-wisp, *is. & sf.* 1. ılgım, bataklık yakamozu, 2. çekici/aldatıcı boş hayal, muhal (ümit), erişilmesi olanaksız (gaye), 3. aldatıcı, yaniltıcı, yanlış yola sevk eden. *e.a.-1. ignis fatuus, 3. deceptive, misleading.*

willow, *is.* 1. *bot.* söğüt (*Salix*), 2. söğüt odunu/kerestesi, 3. *k.d.* söğütten yapılmış kriket veya beyzbol sopası. 4. (a) pamuk/yün ditme makinesi, (b) bu makine ile pamuk/yün ditmek, 5. **basket ~ = osier ~** : sorkun, sepetçi söğüdü (*Salix viminalis*), 6. **red ~** : kızılısöğüt (*Salix rubra*), 7. **weeping ~** : salkım söğüt (*Salix babylonica*), 8. **white ~** : aksögüt (*Salix alba*), 9. ~ **pattern** : (çinçilikte) söğüt deseni, 10. ~ **ptarmigan = ~ grouse** : bataklık tavuğu (*Lagopus albus*) Arktik bölgede yaşar, serçegillerden ötücü bir kuş, 11. ~ **warbler** : söğüt ötegeni (*Phylloscopus trochilus*).

willower, *is.* pamuk/yün diden.

willow herb, *is. bot.* söğüt otu (*Epilobium angustifolium*). Yaprakları söğüt yaprağına benzer, mor çiçekler açan bir bitki.

willowlike, *sf.* söğüt gibi.

willow oak, *is. bot.* söğüt meşesi (*Quercus Phellos*). ABD' nin GB bölgesinde yetişen yaprakları mızrak ucu gibi sivri, kerestesi sert ve makbul bir meşe.

willowware, *is.* söğüt desenli porselen eşya.

willowy, *sf.* 1. ince, zarif, fidan gibi. *a ~ figure.* 2. eğilip büklebilir, 3. söğütlü, söğüdü bol, söğütlerle dolu. *e.a.-1. slender, 2. pliant, lithe.*

will power, *is.* azim, sebat, irade gücü. *She has a lot of ~; she won't eat any cake, because she wants to be thin.*

willy-nilly, *sf. & zf.* 1. ister istemez, çarnaçar. *He'll have to do it ~.* 2. kararsız, mütereddit, ikircimli. *e.a.-2. vacillating, undecided.*

willy-wa = willywaw, *is. bk.:* **williwaw**.

Wilson's snipe, *is. zool.* Amerikan çulluğu (*Capella delicata*). Kızıl kahverengi, siyah ve beyaz tüylü bir çulluk.

wilt¹, *f.* 1. sol(dur)mak, tazeliğini kaybet(tir)mek. *The heat ~ed the flowers. The flowers are ~ing for lack of water.* 2. bitkin/takatsız/bütap düşmek, mecsiz kalmak. *We ~ed under the hot sun.* 3. isteği/cesareti kırılmak, 4. *esk.* **will** fiolinin şimdiki zaman ikinci tekil şahsi: **thou wilt** : sen istiyorsun/istersin. *e.a.-1. wither.*

wilt², *is.* 1. sol(dur)ma, tazeliğini kaybet(tir)me, 2. solgunluk, solukluk, 3. mecsizlik, yorgunluk, takatsızlık, bitkinlik, 4. ~ **disease** *d.d.* (a) bitki yapraklarını sarartıp soldurun bir hastalık, (b) tırtıllarda dokuların sıvılaşmasına yol açan bir virüs hastalığı.

wily, *sf.* **wilier**, **wiliest** kurnaz, hilekâr, düzenbaz, oyunbaz. *a ~ fox.* *He's too ~ to be trusted.* *e.a.-* *crafty, cunning, artful, sly, designing, devious, foxy, crooked.* **k.a.-** *straightforward, open, candid, frank, sincere, honest, artless, guileless.*

wimble, *is. & f.* **-bled, -bling** matkap, burgu (ile delmek).

wimple, *is. & f.* **-pled, -pling** 1. (katolik rahibelerinin kullandığı) uzun baş örtüsü (örtmek), 2. (başa/boyuna) atkı (dolamak), 3. *İsk.*

(a) (kumaşta) kat, kırışık, buruşukluk, (b) (nehir/yol) kıvrım, dönemeç, kavis (yapmak), **4.** (su vb.) hârelenmek, kırışmak, dalgacıklar meydana getirmek, **5. esk.** peçe örtmek. *e.a.-3. (a) fold, wrinkle, (b) curve, bend, turn, 5. veil.*

win¹, f. won (esk. wan), won, winning **1.** kazanmak, elde etmek, ele geçirmek. *He applied for a scholarship and won. He won his post after years of striving. Our army won a great victory.* ~ by a head : bir at başı farkı ile yarışı kazanmak, **2.** yenmek, galip gelmek. *Who won the war?* **3.** birinci gelmek/olmak. *He won the race. The winning team.* **4.** (büyük) gayreti sarf ederek bir amaca/sonuca/gayeye/menzile vb.) ulaşmak, varmak, erişmek. *They won the shore through a violent storm. They won the top of the mountain.* **5.** (ödül, ün vb.) kazanmak. *He won the prize being the first to finish the race.* **6.** gönülnü kazanmak, razı etmek, **7. gen.** ~ over : ikna etmek, muvafakatini/desteğini sağlamak, gönlü avlamak, kendi tarafına çekmek. *The speech won him over to our side.* **8.** evlenmeye razı etmek, **9.** ~ hands down : kolayca kazanmak/başarmak / yenmek, **10.** ~ the day = ~ the field : başarmak, savaşçı kazanmak, galip gelmek, zaferle ulaşmak, **11.** ~ one's spurs : kişiliğini kabul ettirmek, **12.** ~ out : başarmak, **13.** ~ the toss : yazı tura atarak kazanmak, **14.** ~ through : başarı ile sonuca ulaşmak. *e.a.-1. obtain, acquire, achieve, gain. 7. persuade, convince. NOT : Kazanmak anlamında WIN, savaş, yarışma, müsabaka, ödül, mükâfat vb. için kullanılır: To win a war/ a reward/ a game. Savaşta düşmanı yenmek anlamında DEFEAT, maçta karşı takımı yenmek anlamında ise BEAT kullanılır: The Turks defeated the Greeks in 1922. We beat their team by 8 points. Emek karşılığı para vb. kazanmak, hak etmek anlamında EARN kullanılmalıdır: He's earning \$500 e week: Haftada 500 dolar kazanıyor. He worked so hard that he's earned (=he deserves) a rest: Çok sıkı çalıştı, dinlenmeyi hak etti. Her sons are both earning now: Her iki oğlu da şimdî para kazanıyor. **GA-IN** (kazanmak, elde etmek, mazhar olmak, vb) para kazanmayı ifade için kullanılmaz, maddî olmayan, elle tutulamayan şeyler için kullanılır: To gain attention/know-ledge/time/favor/admission to the university. Rekabet sonucu başarı ve*

kazancı ifade için gain yerine win veya earn kullanılabilir: *He won/gained/earned the admiration of the whole world by...*

win², gl.f. wonned, winning *Isk.* **1.** (odun, ot vb. açık havada) kurutmak, **2. bk.:** **winnow.** *e.a.- dry.*

win³, is. **1.** zafer, utku, yengi, başarı, **2.** (yarışta vb.) birincilik, birinci gelme, kazanma, **3. Isk. bk.:** **wind.**

wince, is.&f. winced, winning vuruş/darbe vb. den sakınma(k)/çekinme(k), ürkme(k), ürkerek geri çekilme(k). **without ~ing = without a ~** : göz kirpmadan, çekinmeksizin. *e.a.- flinch, blench, quail.*

wincer, is. sakınan, çekinen, ürken.

winch, is.&f. vinç, bocurgat (ile kaldırırmak).

wincingly, zf. ürkerek, geri çekilerek, sakınanarak.

wind¹, is. **1.** yel, rüzgâr, **2.** fırtına, kasırga, bora, **3.** esinti, hava cereyanı, **4.** nefes, nefesli saza üflenmiş hava, **5.** nefesli saz/çalğı, **6.** orkestranın nefesli sazları, **7. the ~s** : orkestrada nefesli saz çalanlar, **8.** soluk, nefes. **to catch one's ~** : nefesini toplamak. *Let me get my ~* : Bırak biraz nefes alayım. **9.** nefes alma gücü. *Smoking affected his ~.* **10.** etki, nüfuz. *strong ~s of public opinion.* **11.** ima, haber, ihsas, ipucu. **to catch ~ of a stock split.** **12.** hayvanın kokusunu getiren hava, **13.** boş lâf, saçma söz, hezeyan, **14.** bağırsakta gaz, **15.** pusula yönü, **16. an ill ~** : felâket, hezimet. *It's an ill ~ that blows no good/ nobody any good* : Her işte bir hayır vardır (Kulun gücüne giden hakkında hayatızdır, bazan fena şeyler iyi sonuç verir). **17. break ~** : yelenmek, osurmak, **18. fair ~** : elverişli rüzgâr, **19. fling to the ~s** : saçılıp savurmak, dağıtmak, atmak, **20. get the ~ of** : sezmek, duymak, haber almak, ipuçlarından anlamak, **21. get the ~ up** *k.d.* korkmak, endişelenmek, **22. go like the ~** : rüzgâr gibi hızlı gitmek, **23. have a long ~** : nefesi kuvvetli olmak, **24. have the ~ of** : (a) rüzgâr yönünde olmak, (b) kokusunu almak, (c) üstün durumda olmak, **25. have one's ~ up** : tekit durmak, **26. how the ~ blows or lies = which way the ~ blows** : genel eğilim/temayül, gelecektan beklenen, muhtemel gelişme. *Try to find out how the ~ blows. See how the ~*

wind²

blows. 27. **in the teeth of the ~** = **in the eye of the ~** = **in the wind's eye** : rüzgâra/fırtınaya karşı, 28. **in the ~** : ufukta, beklenen, olması/vukuu yakın, patlamak üzere. **There's good news in the ~** : İyi haberler bekleniyor. **There is something in the ~** : Ortalıkta bir şeyler dönüyor. 29. **into the ~** : rüzgâra karşı, 30. **off the ~** : rüzgâra arkasını vermiş, 31. **put the ~ up** k.d. korkutmak, endişelendirmek, 32. **raise the ~** : gereken parayı hemen temin etmek. *You could raise the ~ by selling your stamp collection.* 33. **sail/run before the ~** : rüzgârı geminin arkasına almak, rüzgâr yönünde seyretmek, 34. **sail close to the wind** : (a) rüzgâr yönünde gitmek, (b) tehlikeli/şüpheli işlere girişmek. *You are sailing rather close to the ~.* (c) düüst davranmamak, kalleşlik etmek, 35. **take the ~ out of one's sail** : bozum etmek, küçük düşürmek, yelkenlerini suya indirmek, gururunu kırmak, 36. **talk to the ~** : boşuna nefes tüketetmek/harcamak, 37. **throw to the ~** : (a) alדים etmemek, önem vermemek, savsamat, kulak asnamak, (b) saçılıp dağıtmak, savurmak. **throw caution to the ~** : sonunu düşünmeden hareket etmek, ihtiyacı elden bırakmak. *e.a.-1. air, zephyr, breeze, blast, gust, 2. gale, storm, hurricane, 8. breath, breathing, 11. hint, intimation, 35. disconcert, deflate, frustrate.*

wind², f. 1. havalandırmak, yellemek, havaya/rüzgâra maruz bırakmak, 2. havayı koklayarak izinden gitmek, 3. nefesini kesmek. *He hit him in the stomach and ~ ed him.* 4. nefes aldırma, dinlendirmek. *They winded their animals at the top of the hill.* 5. borazan çalmak, boru öttürmek, boru çalarak işaret vermek.

wind³, f. **wound** (veya nadiren **winded**) **winding** 1. kıvrılmak, dolanmak, kıvrıntılar yapmak, kıvrıla kıvrıla gitmek. *The river ~s through the forest.* 2. sar(il)mak, dolaşmak, dola(n)mak, yumak yapmak. **to ~ about** : dolaşmak, yılankavi olmak. **to ~ a cloth round the wounded arm** : yaralı kola bez sarmak. **to ~ wool int a ball** : yünü/ipliği yumak yapmak. **The plant ~s round the pole** : Bitki sıriğa sarılıyor. 3. dön(dür)mek, çevir(il)mek, döndürerek çekmek/yükseltmek/indirmek. **to ~ the bucket out of the well.** **to ~ down the car window.** **to ~**

the handle. 4. gizlice sokulmak, 5. eğ(ril)mek, büük(ül)mek, 6. (saat vb.) kurmak. **to ~ a clock.** 7. **gen. ~ up** : vinç ile kaldırmak, 8. **gen. ~ from/off** : (makara, yumak vb.) çözmek, açmak. *She wound the thread off the bobbin.* 9. **~ one's way into s.o.'s affections** : birisinin gözüne girmek/sevgisini kazanmak, 10. **~ s.o. round one's little finger** : birisini parmağında oynatmak, ona her istediğini yaptırmak, 11. **~ down** : (a) yavaşlamak, (b) araba penceresini açmak, 12. **~ its way** : dolaşip gitmek, 13. **~ off** : (bir makaradan/igden) boşaltmak veya ötekine sarmak, 14. **~ up** : (a) heyecanlandırmak, heyecana getirmek, sınırları gerilmek. *He was all wound up before the exam.* (b) sonuçlandırmak, bitirmek, sona erdirmek, sonuca bağlamak, halletmek. **How does the play ~ up** : Piyes nasıl bitiyor? **to ~ up the campaign** : kampanyayı sona erdirmek, (c) (işleri) yoluna koymak, düzenlemek, tanzim/tasfiye etmek. **to ~ up one's affairs** : işlerini düzenlemek. **~ up a company** : bir şirketi tasfiye etmek, (d) (beysbol) topu atmak için kolu kaldırmak, (e) sarmak, yumak/kangal yapmak, (f) kurmak. *e.a.-1. bend, turn.*

wind⁴, is. 1. sar(il)ma, çevir(il)me, dön(dür)me, büük(ül)me, kıvrıma, kıvrılam, kıvrılarak gitme. **If you give it another ~, you will break the mainspring** : Bir defa daha döndürürsen ana yayı kırarsın. 2. sarım, halka, çevrim, döngü, devir, büklüm.

windable, sf. sarılabilir, döndürülebilir, kuralabilir, bükülebilir.

windage, is. 1. (mermi) rüzgâr etkisiyle sapma, 2. bu sapmayı tashih için nişangâhın ayarlanması miktarı, tüfek namusu ile mermi arasındaki çap farkı, 3. *den.* geminin rüzgâra maruz kalan yüzeyi, 4. hızlı giden bir cismin hasıl ettiği rüzgâr.

windbag, is. 1. *argo* geveze, lâf ebesi, lâfazan, çenesi düşük, çene kavâfi, dilli düdük, çalçene, 2. gaydanın tulumu, 3. *argo* göğüs. *e.a.-3. chest.*

wind-bell, is. 1. yel çanı, rüzgârla çalanın çan, 2. **gen. ~s** : iple asılı ve rüzgârla birbirine çarpıp şingirtılar çıkarılan cam ve maden parçaları.

windblown, *sf.* 1. rüzgârla savrulmuş, dağınlık. ~ *hair*. 2. rüzgâr etkisiyle eğrilmiş (ağaç), 3. kâkül biçiminde.

wind-borne, *sf.* rüzgârla sürüklenen/taşınan. ~ *pollen/seed*.

windbound, *sf.* şiddetli zıt rüzgâr etkisiyle yoluna devam edemeyen (bot, gemi, vb.).

windbreak, *is.* yel çiti, yelkiran, rüzgârdan koruyan ağaçlık veya çalıltı.

Windbreaker, *is.* rüzgâra karşı koruyan spor ceket. Brit: **windcheater** *d.d.*

wind-broken, *sf.* *vet.* soluğan (at).

windburn, *is. & f.* 1. yel yanığı, rüzgâr yanığı, fazla rüzgâra maruz kalan deride görülen kızarıklık, 2. yel yanığı olmak. **windburned** = **windburnt** : yel yanığı olmuş.

windcharger, *is.* yel dinamosu, rüzgâr kuvveti ile elektrik üreten ve akümülatör dolduran cihaz.

windchest, *is.* hava düzeneği, bir organa hava sağlayan düzen.

wind chill, *is.* üşüme: soğuk hava ve rüzgârin duyurduğu soğukluk. **chill factor** *d.d.*

wind-chill, *sf.* üşümüş.

wind cone, *is.* yel yöngeli, yel tulumu/konisi: hava alanlarında vb. rüzgâr yönünü gösteren direğe asılı koni biçiminde içi boş kumaş. **windsock** *d.d.*

winddried, *sf.* rüzgârda kurutulmuş.

winded, *sf.* 1. ... nefesli/soluklu. **short-winded** : nefesi daralan, **broken-winded** : kesik nefesli, nefesi kesilmiş, 2. soluğu kesilmiş tikanmış, soluksuz.

windedness, *is.* soluğu kesilme/tikanma, soluksuzluk.

winder, *is.* 1. çırıkçı, bükcü, sarıcı, 2. helezonî merdiven basamağı, 3. sarmaşık, sarılıgan asma, sarılan bitki, 4. kurgu, kurma düzeni.

windfall, *is.* 1. rüzgârin düşürdüğü şey/meyva, 2. devlet kuşu, umulmadık yerden gelen para/serbet vb. 3. ağaçları rüzgârdan devrilmiş koru.

windflaw, *is.* keskin rüzgâr, kısa süreli anî fırtına.

windflower, *is.* *bot.* gelincik çiçeği, dağ lâlesi (*Anemone*).

windgall, *is.* *vet.* atlarda bilek şişmesi. ~*ed* : bileği şiş.

wind gap, *is.* dağ boğazı: dağlar arasında akarsu geçmeyen boğaz.

wind gauge, *is.* 1. yel ölçütü: rüzgâr hızını ölçen alet, 2. düzelteç: tüfekte nişan noktasını rüzgâr hızına göre düzeltme taksimati. *e.a.-1. anemometer.*

wind harp, *is. bk.*: **aeolian harp**.

windhover, *is.* *zool.* kerkenez. *e.a.-kestrel*.

windily, *zf.* 1. rüzgârlı/fırtınalı bir şekilde, 2. gevezelik, övüngenlik, 3. hızla, rüzgâr hızı ile, (ilgili sıfat: **windy**).

windiness, *is.* 1. rüzgârlılık, fırtınalı olma, 2. gevezelik, övüngenlik, boşboğazlık, 3. çabukluk, hızlılık.

winding¹, *is.* 1. sarma, dolama, kurma, döndürme, 2. dönemeç, dolambaç, 3. sargı, sarım, dolam, 4. *elekt.* sargı, bobin. **a series** ~ : seri sargı, seri bobin.

winding², *sf.* 1. kıvrımlı, kıvrıntılı, sarımal, dolambaçlı, 2. helezonî, helisel, helis biçimde (merdiven vb.), 3. ~ **frame** : iplik sarma makinesi, 4. ~ **sheet** : kefen.

windingly, *zf.* kıvrılarak, dönerek, helezonî biçimde

windingness, *is.* kıvrım(lilik), dolambaç (lilik), helisilik.

wind instrument, *is. müz.* nefesli çalgı/saz.

windjammer, *is. k.d.* 1. *den.* yelkenli gemi, 2. yelkenli tayfası, 3. *argo* geveze, zevzek, boşboğaz. *e.a.-3. chatterbox*.

windlass, *is. & f.* 1. bocurgat, ırgat, kuyu çırkı, 2. ırgatla/çırkıyla çekmek/kaldırmak.

windle, *is. & f. Brit.- k.d.* 1. sepet, 2. (iplik) eğirmek, bükmek, 3. iğ, çırık, eğirme/bükme/sarma aleti. *e.a.-1. basket*, 2. **wind**.

windless, *sf.* 1. durgun, sakın, rüzgârsız. ~ *day*. 2. soluksuz, soluğu/ nefesi kesilmiş/tikanmış. *e.a.-1. calm, breezeless*.

windlessly, *zf.* 1. durgunca, rüzgârsız bir şekilde, 2. soluğu kesilmiş hâlde, soluksuzca.

windlessness, *is.* 1. durgunluk, rüzgârsızlık, 2. soluksuzluk, soluk kesilmesi/tikanması.

windlestraw, *is. Brit.- k.d.* 1. sap, kurumuş ot sapı, 2. sırık (boylu), ince ve uzun boylu kimse.

wind load

wind load, *is.* rüzgâr yükü: rüzgârdan dolayı yapıya binen ilâve yük.

windmill, *is. & f.* 1. yel dejirmeni, 2. *ABD pinwheel* *d.d.* fırıldak, 3. hayalî düşman/haksızlık. **to fight ~s = to tilt at ~s** : hayalî düşmanlarla/haksızlıklarla mücadele etmek, donkiştoluk yapmak, 4. *hv.* (uçak motoru) rüzgâr etkisi ile dönmek.

window, *is. & f.* 1. pencere (takmak). *the front ~ . a car ~ .* 2. pencere camı veya çerçevesi. **to break a ~ .** 3. (a) **shop ~ = show ~** *d.d.* vitrin, gise, (b) pencereye benzer boşluk, 4. **bay ~** : (a) cumbali pencere, (b) *argo* göbek. **dormer ~** : tavanarası penceresi. **ticket ~** : bilet gişesi, 5. ~ **blind** : güneşlik, 6. ~ **box** : (pencereye konulan) çiçeklik, 7. ~ **dresser** : vitrinci, vitrineri düzenleyip süsleyen kimse, 8. ~ **dressing** (a) vitrin düzenlemeye/süsleme, (b) gösteriş, göz boyma, 9. ~ **frame** : pencere çerçevesi, 10. **windowpane** : pencere camı, 11. ~ **sash** : pencere sürgüsü, pencere kapığı/kanadı, pencere kasası, 12. ~ **seat** : (a) pencere içinde/yanında oturulacak yer, (b) (tren/vapur vb.de) pencere yanında koltuk. *Please reserve a ~ seat for me.* 13. ~ **shade** : gölgelik, pancur, 14. ~ **sill** : pencere eşiği.

windowed, *sf.* (a) pencereli, (b) oymalı, (c) delikli, delik deşik.

windowless, *sf.* penceresiz.

window-shop, *gs.f.* **-shopped, -shopping** vitrnlere bakmak. ~**er** : vitrnlere bakan kimse.

windowpipe, *is.* nefes borusu.

window-pollinated, *sf. bot.* rüzgârla döllenme.

window-pollination, *is. bot.* rüzgârla döllenme.

windowproof, *sf.* yel geçirmez, rüzgâra dayanıklı.

window rose, *is.* rüzgâr gülü.

windowrow, *is. & f.* 1. tarlada sıra sıra biçili yere serilmiş ekin, 2. rüzgârin sürükleşip yığıdığı yaprak dizisi, 3. (tohum ekmek için açılan) saban izi, 4. **wind slash** *d.d.* ağaçları rüzgârla devrilmiş arazi.

windsail, *is.* 1. yel dejirmeni yelkeni, 2. bez manika, gemide alt bölmelere hava göndermeye yarayan tente.

wind scale, *is.* yel ölçü, rüzgâr hızı ölçü (Beaufort ölçü gibi).

wind-screen, *is. Brit. bk.* : **windshield**.

windshield, *is.* 1. (oto) yel siperi, ön cam, siper camı, 2. ~ **wiper** : ön cam sileceği.

windsock = **wind sleeve**, *is. bk.* : **wind cone**.

Windsor, *is.* 1. İngiltere'de Windsor şehri. **New Windsor** *d.d.* 2. Ontario (Kanada)'da bir şehir, 3. (1917' den beri) İngiliz krallık hanedanı, 4. ~ **chair** : tahta çubuklardan yapılmış koltuk, 5. ~ **knot** : üçgen kravat bağı, 6. ~ **soap** : ucuz kahverengi tuvalet sabunu, 7. ~ **tie** : Windsor boyun bağı: siyah ipeken, gevşek olarak boyuna bağlanan kravat.

windstorm, *is.* fırtına, kasırga.

windsucker, *is. vet.* yemlikisran at.

wind-sucking, *is. vet.* yemlik isırma hastalığı. *e.a.- cribbing*.

windsurfing, *is.* oynak yelkencilik.

wind-swept, *sf.* rüzgârlı, rüzgâra açık/maruz. a ~ **beach**.

wind tee, *is.* (hava alanında) T şeklinde yel yöngeli.

wind tunnel, *is. hv.* yel tüneli.

windup, *is.* 1. kapanış, bitiş, sonuç, netice, sona erme, 2. (beysbol) topu atmak için kolu kaldırma.

wind vane, *is. bk.* : **vane** (1).

windward, *sf. & zf. & is.* 1. yel yönünde, yelin estiği yöne dönük. *bk.* : **leeward**, 2. yel yönü, yelin estiği yön, 3. yele dönük taraf, 4. **to ~ of** -den üstün durumda.

windy, *sf.* **windier, windiest** 1. yelli, rüzgârlı, fırtinalı. a ~ **day**. 2. rüzgâra maruz, rüzgârı çok, açık. a ~ **hill**. 3. hızlı, rüzgâr gibi. a ~ **tempest of activity**. 4. gevezeli, zevzek, boşboğaz, övüngen, lâf ebesi. a ~ **speaker**. a ~ **speech**. 5. *Brit. - argo* endişeli, korkak, iskilli. *e.a.-* 4. **verbose, bombastic, pompous**, 5. **frightened, fearful, nervous**.

wine¹, *is.* 1. şarap, 2. meyve şarabı. **current ~ .** 3. şarap rengi, 4. **new ~ in old bottles**: eskiye eklenen yenilik/yeni şey, 5. ~ **cellar** : şarap mahzeni/deposu, şarapçı dükkânı, 6. ~ **measure** : şarap ölçü sistemi, 1 galonu 231 inç küp olan eski İngiliz sıvı ölçü. 7. ~ **merchant** : şarap tüccarı, 8. ~ **palm** : şarap hurması, 9. ~ **press = ~ presser** : üzüm cenderesi, 10. ~ **vinegar** : üzüm sirkesi, 11. **Adam's ~** : su.

wine², *sf.* şarap renginde, koyu kırmızı.

wine³, *f.* **wined**, **wining** 1. şarap içmek, 2. şarap ikram etmek/icmpmek, 3. ~ and dine : ziyafer vermek, ağrılamak, ikram etmek, bol bol yedirip içirmek/yeyp içmek.

winebibber, *is.* şarap ayyaşı.

winebibbing, *is. & sf.* çok şarap içme/ içen.

wineless, *sf.* şarapsız.

wine-bin, *is.* şarap rafı.

wine-cooler, *is.* şarap soğutucu, şarabı buzda soğutmaya mahsus kap.

wineglass, *is.* şarap kadehi.

wineglassful, *is., c.* -fuls şarap kadehi dolusu, takriben 2 ons veya 56 cm³.

winegrower, *is.* bağçı, şarap üzümü yetişiren, bağıda/şaraphanede çalışan kimse.

winegrowing, *is.* bağcılık, şarap üzümü yetiştirmeye.

winery, *is., c.* -eries şaraphane, şarap fabrikası.

Winesap, *is.* 1. kırmızı elma ağaç, 2. kırmızı elma.

wineshop, *is.* şarap(çı) dükkânı.

wineskin, *is.* şarap tulumu, şarap koymaya mahsus keçi derisinden yapılmış tulum.

wine-taster, *is.* şarap çeşnicisi. **wine tasting** : şarap tatma/deneme.

wine whey, *is.* Brit. kesilmiş süt ve şaraptan yapılmış içki.

wing¹, *is.* 1. kanat, 2. *k.d.* kol, 3. *As.* yan, cenah, 4. uçuş, 5. *hv.* uçak kanadı, 6. uçuş/ ilerleme/seyahat aracı/aleti, 7. *mim.* ek bina, binanın yan çıkıştı, 8. koltuk kolu, 9. ABD uçak müfrezesi, 10. açıkta oynayan futbolcu, 11. tiy. yan oda, 12. *anat. bk.* : **ala**. the ~s of the sphenoid. 13. *bot.* (a) tohum vb. de kanat şeklindeki çıkıştı, (b) kelebek yapraklı çiçeklerin yan yaprağı, 14. kapı kanadı, 15. ok tüyü, 16. (politika-da) kanat, siyasi grup. *bk.* : **left wing**, **right wing**. 17. **clip one's ~s** : kanatlarını kirpmak, engel olmak, 18. **give/lend ~s to** : kanatlandırmak, kanat takmak, hızlandırmak, uçurmak. **Fear lent me ~s** : Korku beni adetâ kanatlandırdı. 19. **on the ~** : uçmakta, uçuşa. **on the ~s of the wind** : rüzgâr gibi, çok hızlı, 20. **sprout ~s** : kanatlanmak, uçup gitmek, 21. **take the ~** : havalandmak, uçmak, uçuşa geçmek, 22. **under**

one's ~ : himayesi altında, ... tarafından korunan, 23. **win one's ~s** *hv.* ehliyet almak, 24. ~ and ~ *den.* kanat gibi açılmış yelkenle, 25. ~ **beat** : kanat çırpmaya, 26. ~ **bolt** : kelebekli ci-vata, 27. ~ **case** = ~ **cover** *biy.* kanat kını, böcek kanadının kabuğu, 28. ~ **chair** : arkası ve yanları yüksek koltuk, 29. ~ **collar** : resmî elbiseyle giyilen uçları kıvrık gömlek yakası, 30. ~ **commander** : (İngiliz Hava Kuvvetlerinde) filo komutancı (yarbay), (b) ABD Hava ve Deniz Kuvvetlerinde) kanat/cenah komutancı, 31. ~ **coverts** : kanat tüyleri, 32. ~ **dam** : yön değiştirici kanat, su akışının yönünü değiştiren engel, 33. ~ **flap** : kanatçık, uçak kanadının kalkış ve iniş hızlarını düzenleyen hareketli parçası, 34. ~ **flat** : kulis, sahne gerisi panosu, 35. ~ **load** = ~ **loading** : kanat yükü, kanatların yüzey birimine isabet eden uçak ağırlığı, 36. ~ **nut** : kelebekli somun, 37. ~ **shooting** : uçan kuş avlama, 38. ~ **shot** : (a) uçan kuş sıkılan tüfek, (b) uçan kuş avcısı, 39. ~ **tip** : (a) kanat ucu, (b) kenarı kıvrık ayakkabı burnu demiri.

wing², *f.* 1. kanat takmak, kanatlanmak, 2. uç(ur)mak, uçarak geçmek, 3. havadan/ uçarak nakletmek/götmek, 4. kanadından yaralamak. *to ~ a bird*.

wingback, *is. futbol* açık.

wing-ding, *is. argo* gürültülü eğlence.

winged, *sf.* 1. kanatlı, 2. kanat gibi çıkıştı- si olan. *a ~ seed*. 3. tez, çabuk, hızlı, uçucu, ul- ví, yüce. ~ *sentiments*. 4. kanadı kırık (kuş), 5. kolundan yaralı.

wingedly, *zf.* kanatlanmış gibi, çabucak, hızla.

wing-footed, *sf.* 1. hızlı, çabuk koşar, a- yakları kanatlı, 2. *zool. bk.* ayakları uçmaya yarayan.

wingless, *sf.* 1. kanatsız, 2. kanatları gelişmemiş, bodur kanatlı.

winglessness, *is.* kanatsızlık.

winglet, *is.* 1. kanatçık, 2. *zool. bk.* : **alula**.

wings, *is.* havacılara verilen kanat şeklinde arma.

wingspan, *is.* (uçak) kanat açıklığı/genişliği.

wingspread, *is.* (kuş vb.) kanat açıklığı/ genişliği.

wingy, *sf.* 1. kanatlı, 2. tez, çabuk, kuş gibi.

winish

winish, *sf.* şarabımsı, şarap gibi.
wink *1. f.* 1. göz kırmak, 2. göz kırparak işaret etmek. **He ~ed at her, and she knew he was only pretending to be angry** : Göz kırmadan mahsus kızmış gibi gördüğünü anladı.
3. kirpişmak, 4. pırıldamak, yanıp sönmek. *The city lights ~ed in the distance.* 5. *gen. ~ back/out* : gözlerini kirpiştıracak çıkarmak. *He ~ed something out of his eye.* 6. *~ at* : görmezlikten gelmek, göz yummak, boş vermek, aldrısh etmemek, umursamamak. *It is time for public-spirited citizens to stop ~ing at the misappropriation of tax money.* *e.a.- 1-3. blink, 4. twinkle, gleam.*

wink², *is.* 1. göz kırpma, 2. göz işaretü, 3. an, lâhza, göz açıp kapayıncaya kadar geçen zaman. *I'll be there in a ~. I didn't sleep a ~ last night because of the thunderstorm* : Dün gece fırtına yüzünden hiç uyuyamadım (göz kırmadım). 4. pırıltı, kirpişme, yanıp sönme, 5. oyun diskı, 6. **forty ~s** *k.d.* kısa uyku, *k.d.* şekerleme.

winker, *is.* 1. göz kırpın, 2. atlara mahsus göz siperi, 3. *argo* kirpik, 4. kuşlarda göz perdesi.

winkers, *is. k.d.* (otomobilde) çakar ışırıcı, dönüş işaret lambası: yanıp sönerken sağa/sola dönüleceğini gösteren lâmba. *e.a.- blinkers.*

winkle, *is.&f. Brit.* 1. bir tür deniz salyangozu, 2. *~ out* *k.d.* bir şeyi/kimseyi zorla meydana çıkarmak, (sır, haber vb.) zorla koparmak/almak. *At last I ~d the truth out of him. We'll ~ him out of there.* *e.a.-1. periwinkle.*

winnable, *sf.* kazanılabilir, başarılıabilir, elde edilebilir, yenilebilir, galip gelinebilir. **The war is not militarily ~** : Savaş, askerlik bakımından kazanılamaz.

winner, *is.* kazanan, yeneni, galip gelen. *~ circle* : at yarışında kazananların ödül alırken durdukları yuvarlak yer. *e.a.-1. victor.*

winning, *is.&sf.* 1. kazanma, yennie, galip gelme, 2. *gen. ~s* : kazanç, kazanılan para, 3. kazanan, yeneni, galip, muzaffer, 4. cazip, çekici, alımlı, sevimli, lâtif, hoş. *a ~ smile.* 5. *~ hazard* : topu deliğe sokan vuruş. *~ post* : yarışın bitiş noktasını işaretleyen kazık. *~ stroke* : başarı kazandıran vuruş. *e.a.-3. victorious, successful, 4. attractive, captivating, charming, engaging, pleasing, winsome.* *k.a.-1.&3. losing.*

winningly, *zf.* 1. yenerek, yenecek şekilde, 2. çekici/cazip/sevimli bir şekilde, cezbederek, çekerek, alımlıca.

winningness, *is.* 1. yenme, galibiyet, zafer, 2. çekicilik, sevimlilik, alımlılık.

winnow¹, *f.* 1. (harman/tahıl) savurmak, buğdayı savurup tanelerini ayırmak, 2. yabalamak, 3. rüzgârla toz, saman vb. den temizlemek, 4. elemek, inceleyip ayıklamak, 5. *gen. ~ out* : iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayırmak, 6. kanaatlarını çırpmak, uçmak. *e.a.- 4. sift, analyze, 5. distinguish, sort, 6. flap, fly.*

winnow², *is.* 1. yaba, harman savurma aleti, 2. harman savurma, tanelerini ayırma.

winnower, *is.* harmançı, harman savuran.

winnowing machine, *is.* harman savurma makinesi.

wino, *is., ç.* **vinos/ vinoes argo** ucuz şarap içen ayyaş.

winsome, *sf.* sevimli, çekici, cazip, cana yakın, alımlı, şen, neşeli, hoş, lâtif. *a ~ smile.* *a ~ appearance.* *a ~ girl.* *e.a.- winning, engaging, charming, pleasing, attractive, nice-looking, bright.*

winsomely, *zf.* sevimli/çekici/hoş/almış bir şekilde.

winsomeness, *is.* sevimlilik, çekicilik, alımlılık, şenlik, cana yakınılık.

winter¹, *is.* 1. **kış.** **a hard ~ = a very cold ~** : şiddetli kış, karaklış. **a mild ~** : hafif kış. **an open ~** : havaların iyi gittiği kış. **depth of ~** : kış ortası, zemheri, karaklış. *One ~ we went to Bursa. Last ~ : geçen kış. ~ clothes:* kışlık elbiseler (İlgili sıfat: **hibernal, hiemal**), 2. soğuk hava. *a touch of ~.* 3. yaş, ömrün bir yılı. **A man of sixty ~s** : Altmış yaşında bir adam. 4. ömrün son yılları, bir şeyin son safhası, zevl, çokıntı dönemi. *The ~ of our discontent.*

winter², *sf.* 1. **kış+**, kışa özgü, kışlık, 2. baharda ürün verecek şekilde günün ekilen, 3. (meyve, sebze, vb.) kışa dayanan, 4. *~ aconite bot.* sarı düğün çiçeği (*Eranthis hyemalis*), 5. *~ barley* : kışlık arpa, günün ekili yazın erken biten arpa, 6. *~ cactus bot.* subayra (*Epiphyllum grandiflora*), 7. *~ cherry bot.* güveyfeneri (*Physalis*), 8. *~ flounder zool.* kış pisi (*Pseudopleuronectes americanus*). K A-

merika Atlantik kıyılarında kışın avlanan pisi balığı, 9. ~ lamb : kış kuzusu, 10. ~ melon bot. kış kavunu (*Cucumis melo inodorus*), 11. ~ quarters : kışla, kışlak, kışlık konut, 12. ~ savory : kış kekiği, 13. ~ season : kış mevsimi, 14. ~ solstice astr. gün dönümü, 22 Aralık, 15. ~ sports : kış sporları, 16. ~ squash bot. bal kabağı, helvacı kabağı (*Cucurbita maxima*, *C. moschata*), 17. ~ wheat : güzük buğday, günde ekilip yazın erken biçilen buğday.

winter³, gs.f. 1. kışlamak, kişi geçirmek. *We plan to ~ in Italy.* 2. kışlatmak, kışın muhafaza etmek/ barındırmak/beslemek. *The cows are ~ing in the barn.*

winterberry, is., ç. -berries bot. kış defnesi (*Ilex*). K. Amerika'da yetişen kırmızı meyveli, kışa dayanıklı bitki.

winterbourne, is. yağmur kanalı, yalnız yağmur yağınca dolan kanal.

winterer, is. kışlayan, kişi geçiren.

winterfeed¹, f. -fed, -feeding 1. (davar, sığır vb.) kışın (ahırda/agılda) beslemek. *He winterfed the animals.* 2. (kışın hayvanlara arpa/ıncısu/saman/ot vb.) vermek/yedirmek. *We winterfed corn and oats to the animals.*

winterfeed², is. kışlık hayvan yemi.

wintergreen, is. 1. bot. keklik üzümü (*Gaultheria procumbens*). KD Amerika'da yetişir, beyaz çan biçimini çiçek açar, böğürtlene benzer kırmızı meyveli, tırmanıcı bitki. Yapraklarından güzel kokulu bir yağ çıkarılır. 2. keklik üzümü yaprağından çıkarılan yağ, 3. bu yağın kokusu, 4. pirola (*Pyrola*), 5. ~ oil bk.: **methyl salicylate**.

winterish, sf. kış gibi, kişi andıran.

winterization, is. kış hazırlığı, kişi hazırlama.

winterize, gl.f. -ized, -izing kişi hazırlamak (otomobile antifriz koymak, binayı soğuya karşı izole etmek vb.). *To ~ an air conditioner.*

winterkill, is. &f. ABD 1. soğuktan/donarak ölmek(k), kişi kalmak(k), 2. soğuk vurma(k).

winterless, sf. kışsız, kişi olmayan.

wintertide, is. bk.: **wintertime**.

wintertime, is. kış mevsimi.

wintery, sf. -terier, -teriest bk.: **wintry**.

wintle, gs.f. -tled, -tling İsk. yuvarlanmak, sallanmak. *e.a.- roll, swing.*

wintrily, zf. kış gibi.

wintriness, is. kişi benzerlik, soğukluk.

wintry, sf. -trier, -triest kişi+, kişi özü, kişi benzer/yakışır, kişi andıran, kişi gibi, pek soğuk. ~ *skies wintery d.d.*

winy, sf. **winier**, **winiest** 1. şarabımsı, şarap gibi, şaraba benzer, şarap tadında, 2. şaraptan sarhoş olmuş, şarap başına vurmuş, içkili.

winze, is. 1. maden ocağında iki ana geçit arasındaki meyilli dar geçit, 2. İsk. bk.: **curse, oath**.

wipe¹, gl.f. **wiped**, **wiping** 1. silmek. ~ *your feet/shoes (on the mat).* ~ *your nose (on/with your handkerchief).* *He ~d the furniture with a damp cloth.* 2. gen. ~ **off/out** vb. : silemek. ~ *the dirt off your shoes.* ~ *the dust from the picture.* ~ **down** : evin bir kısmını ıslak bezle silmek. *to ~ down the walls.* 3. gen. ~ **away/off** : silmek, silip kurulamak/çıkmak. ~ **away tears** : gözyaşlarını silmek. ~ *that smile off your face!* ~ **off** : tasfiye etmek, temizlemek. *to ~ off a debt.* 4. gen. ~ **from** : unutmak, (hafızadan) silmek, uzaklaştırmak. *to ~ a thought from one's mind.* 5. sürmek, sıvazlamak. *He ~d his hand across his brow.* 6. argo vurmak. ~ *s.o.'s face with a stick.* 7. ~ **out** : (a) yok etmek, mahvetmek, yıkmak, silip süpürmek, kökünü kazımak. *The earthquake ~d out the entire city.* *The doctors are searching for a cure that will ~ out cancer.* (b) k.d. öldürmek, katletmek. *They ~d him out to keep him from appearing as a witness.* (c) silmek, (icin) temizlemek. *to ~ the bath out.* 8. ~ **one's boots on** : hor/hakir görmek, horlamak, aşağılamak, tahkir etmek, 9. ~ **one's eye** k.d. başkasından önce davranışmak, sırasını kapmak, 10. ~ **the floor with s.o. = ~ the ground with s.o.** k.d. (a) birini rezil etmek, utandırmak, utancından yerin dibine geçirmek, (b) yere sermek, tamamıyla yemek, pestilini çıkarmak, 11. ~ **up** : (a) (dökülen sıvayı vb.) silip kurutmak, (kir, leke vb.) çıkarmak, temizlemek, (b) (yıkılmış tabak vb.) kurulamak. *e.a.- 4. erase, 5. rub, 6. strike.* 7. (a) *destroy, demolish,* (b) *kill, murder,* 10. (b) *dry.*

wipe², is. 1. silme, siliş. *She gave a few quick ~s to the furniture* : Mobilyayı alelâcele siliverdi. 2. temizleme, 3. ovma, ovuşturma, sürtme, 4. mendil, havlu, kurulama bezi, 5. argo vuruş, tokat, dayak, 6. argo istihza, alay. *e.a.- 3. rub, 5. blow, strike, 6. gibe, jeer.*

wiper

wiper, *is.* 1. silen, kurulayan, temizleyen, 2. silme/kurulama bezi, havlu, mendil, 3. *elekt.* kontak kolu, 4. silici, silme aleti, silecek, 5. *mak.* dirsekli makara, 6. **windshield** ~ : silgiç, silecek, ön cam silgisi.

wire¹, *is.* 1. tel, 2. tel örgü, telden yapılmış şey, 3. kablo, elektrik/telefon/telgraf teli, 4. *den.* çelik halat, 5. telgraf(name), 6. *k.d.* telgraf. **to send (a message) by** ~ : telgraf çekmek, telgrafla (haber) göndermek, 7. müzik aleti teli, 8. (at yarışı) bitiş hattı, 9. (kâğıt hamurunun üzerine serildiği) tel elek, 10. (gizlice kullanılan) nüfuz, *argo* torpil. **pull** ~s *k.d.* torpil patlatmak, nüfuz kullanarak elde etmek, perde arkasından ipleri çekmek, 11. **the** ~ : telefon. **The-re's someone on the ~ for you** : Biri telefonda seni arıyor. 12. **under the ~** : kılı kılına, son anda/dakikada. **to get in under the ~** : son anda/kılı kılına yetişmek, 13. ~ **brush** : tel fırça, 14. ~ **cloth** : elek teli, 15. ~ **cutter** : tel keskisi, 16. ~ **entanglement** *As.* dikenli tel mania, 17. ~ **gauge** : tel ölçü, tel mastarı, tel kalınlığı, 18. ~ **gauze** : tel örgü, 19. ~ **glass** : telli cam, 20. ~ **grass bot.** ince çayır (*Cynodon Dactylon*), 21. ~ **recording** : tel ile ses kaydı, tele kaydedilen ses, 22. ~ **rope** : tel halat, tel kablo, 23. ~ **service** : haber ajansı, 24. ~ **wheel** : telli çark, yuvarlak tel fırça, 25. **barbed** ~ : dikenli tel, 26. **bare** ~ : çıplak tel, 27. **dead** ~ : akımsız tel, 28. **live** ~ : akımlı tel, *mec.* pek faal kimse.

wire², *f.* **wired**, **wiring** 1. tel çekmek, tel ile donatmak, 2. kablo çekmek, elektrik donanımı yapmak, 3. tel ile bağlamak. *He ~d the halves together.* 4. *k.d.* telgraf çekmek, tellemek, telgrafla (haber, para vb.) yollamak. *Please ~ the money at once. ~ her to come home. He ~d me (about) the results of the examination.* 5. tele dizmek. *to ~ beads.* 6. tel tuzakla yakalamak, 7. kroke oyununda topu telin arkasına getirerek vrouulmasını önlemek.

wired, *sf.* telleşmiş, telle bağlanmış, telle ri/kabloları çekilmiş, tel örgü içine alınmış.

wiredancer, *is.* ip cambazı.

wiredancing, *is.* ip cambazlığı.

wiredraw, *glf.* **-drew**, **-drawn**, **-drawing**

1. haddeden çekmek/geçirmek, haddeden çekip tel yapmak, çekip uzatmak, 2. tartışmayı/sözü çok uzatmak.

wiredrawer, *is.* haddeci, haddeden çeken.

wirehair, *is.* dik tüylü fino. **wire-haired terrier** *d.d.*

wire-haired, *sf.* dik/sert tüylü/kılli. ~ **pointing griffon** *bk.:* **griffon**¹ (1).

wireless, *sf. & is. & f.* 1. telsiz, 2. *Brit.* radyo (alıcı), 3. telsiz telefon/telgraf (ile haberleşmek), 4. telsizle alınan/gönderilen haber, 5. *Brit.* radyo yayını/programı, 6. ~ **telegraph** : telsiz telgraf. ~ **telephone** : telsiz telefon.

wireman, *is., ç.* **-men** elektrik tesisatçısı, hatbakıcı.

Wirephoto, *is., ç.* **-tos** 1. radyofoto, telsizle resim gönderen düzen, 2. telsizle gönderilen resim.

wirepuller, *is.* 1. tel çeken, 2. gizlice nüfuz kullanan, torpil patlatan.

wirepulling, *is.* 1. tel çekme, 2. gizlice nüfuz kullanma, torpil patlatma.

wiretap, *is. & f.* **-tapped**, **-tapping** 1. (telgraf/telefon haberleşmesini) gizlice çalma(k)/dinleme(k), 2. haberleşmeyi gizlice dinleyerek delil elde etme(k).

wiretapper, *is.* (gizlice hatta bir cihaz bağlayarak) konuşmaları dinleyen, haber çalan.

wiretapping, *is.* gizli dinleme, haber çalma.

wirework, *is.* telkâri, tel işi tellerle yapılmış eşya.

wireworker, *is.* tel işçisi.

wireworks, *is., ç.* **-works** tel fabrikası, tel eşya yapım evi.

wireworm, *is.* 1. tel kurdu, bitkilerin köklerine arız olan sarı tele benzer ince kurt, 2. *bk.:* **stomach worm**.

wire-wove, *sf.* 1. tel örgü, telden örülümuş, 2. iyi cins (kâğıt).

wirily, *zf.* tel/sırımlı gibi, telden yapılmış gibi.

wiriness, *is.* telden yapılmış, tele benzeme, sırımlı gibi olma.

wiring, *is. & sf.* 1. tel/ kablo çekme, tel döşeme, 2. elektrik donanımı, kablaj, elektrik/haberleşme tesisleri tel düzeni, 3. tel çeken, tel çekmede/kablajda kullanılan.

wirra, *ünl. Ir.* üzüntü, keder, matem ifade eden ünlem.

wiry, *sf. wirier, wiriest* 1. telli, telden yapılmış, 2. tel gibi, tel şeklinde, tele benzer, 3. sırim gibi, ince fakat adaleli. *a ~ little man. e.a.- 3. lean, thin, sinewy, vigorous, strong, tough.*

wis, *f. esk.* bilmek, düşünmek, tahmin etmek, zannetmek. *e.a.- know, think, suppose.*

wisdom, *is.* 1. akıl, akıllılık, 2. ilim, irfan, dirayet, 3. bilgelik, hikmet, 4. bilgece söz, özdeyiş, 5. ~ of Solomon *d.d.* Hz. Süleyman'ın meselleri: Tevrat'ın bir bölümü, 6. ~ tooth : yirmilik diş, akıl dişi. *cut one's ~ tooth* : olgunlaşmak, rüste ermek. *e.a.-1. discretion, judgment, understanding, sagacity, 2. learning, knowledge. k.a.- 1. stupidity, foolishness, 2. ignorance.*

wise¹, *sf. wiser, wisest* 1. akıllı, tebdirli, müdebbir, ferasetti, ârif. *a ~ man.* 2. makul, akla dayanan, akıllica yapılan. *a ~ decision. It was ~ of you to leave when you did.* 3. bilgili, bilgin, bilge, geniş bilgi sahibi, mahir, usta. ~ in the law. 4. *argo* (a) haberdar, bilen, haberi olan, (b) küstah, edepsiz, arsız, haddini bilmez, 5. **be or get ~ to argo** öğrenmek, haberdar olmak, (iç yüzünü vb.) anlamak. **I'm ~ to him/ I've got ~ to him and his game (= cheating)** : Onu ve yaptığı dalavereleri/çevirdiği dolapları biliyorum. **If you don't get ~ to yourself and start studying, you will fail the course** : Aklını başına alıp çalışmaya başlamazsan dersi başaramazsun. 6. **get ~ argo** (a) haber almak, haberdar olmak, öğrenmek, (b) küstahlaşmak, haddini bilmemek, ukalâlık yapmak. **Don't get ~ with me, young man!** Bana ukalâlık yapma (haddini bil), delikanlı! 7. **look ~** : içten anlar gibi görünmek, 8. **none the wiser** : hiç/fazla bir şey anlamamış/öğrenememiş. **We are none the wiser for his explanations** : Söylediklerinden hiçbir şey anlamadık. **The suspect said nothing, so the police were none the wiser** : Sanık konuşmadığından polisler bir şey öğrenemediler. 9. **no one will be any wiser** : kimsenin ruhu duymaz, kim kime dum dum, 10. **put s.o. ~ ABD- argo** birisine (işin iç yüzünü/doğrusunu/ herkesçe bilinen bir şeyi) anlatmak, bildirmek. **Put me wiser about it** : Bana bu işin iç yüzünü anlat. 11. ~ after the event : yanlış bir iş ya-

pıldıktan sonra akıl öğretme, tekerlek kırıldık- tan sonra doğru yolu gösterme, 12. **be ~ after the event** : iş içten geçtikten sonra akıllanmak/ akılda başına gelmek. *Well, it's easy to be ~ after the event. e.a.-1&2. discerning, sage, sagacious, intelligent, penetrating, 3. learned, erudite, 4. (a) informed, (b) insolent, impertinent, arrogant, bold, impudent, 5. learn. k.a.- 1&2. foolish.*

wise², *f. wised, wising* 1. *argo* haberdar etmek, bildirmek, bilgi vermek, 2. *ABD- argo* (herkesin bildiği bir şeyden) haberi olmak, farkına varmak, anlamak, öğrenmek, aklını başına toplamak, akıllanmak, hizaya gelmek. **He never ~d up to the fact that the joke was on him** : Kendisi ile alay edildiğinin farkına bile varmadı. ~ up! Aklını başına topla! Dikkatli ol! Gözünü aç! 3. *Isk* yöneltmek, yön vermek, çevirmek, döndürmek.

wise³, *is.* yol, yöntem, usul, tarz, suret. **in no ~** : hiçbir suretle/veçhile, asla, kat'iyen. **in some ~** : bir dereceye kadar. **on this ~** : bu suretle/veçhile, böylece.

-wise, (zarf eki) -vari, tarzında/veçhile/ yoluyla/yönünde, ...itibarıyla, bakımından, bakılsırsa. *ör.: clockwise, otherwise, timewise, nowise, sidewise, edgewise, likewise, weatherwise. bk.: -ways. NOT: -wise son eki birçok isme tâkîlîkler ...itibarıyla/bakımdan, ...-ca anlamlı zarf yapar: "He is doing well salarywise: maaş bakımından (paraca) durumu iyidir." gibi. Eski İngilizcede çok kullanılan bu şekil son zamanlarda yeniden kullanılmaya başlanmıştır. *Lâkin özellikle yazı dilinde bu tür zarflardan kaçınılmazı tavsiye edilir.**

wiseacre, *is.* 1. *bk.:* **wise guy**, 2. akıllı, bilgili, akıl kumkuması. *e.a.-2. sage.*

wisecrack, *is.&f. k.d.* nükte (yapmak), nükeli söz (söylemek), (bazan) ukalâlık (yapmak). *e.a.- witticism, quip.*

wisecracker, *is.* nüketedan, hazırcevap, nükeli söz söyleyen/şakacı kimse.

wise guy, *is. argo* ukalâ (dümbeleği), bilgiçlik taslayan kimse. *e.a.-wiseacre, smart aleck.*

wisenheimer = weisenheimer, *is. bk.:* **wise guy.**

wisent, *is. bk.:* **bison** (2).

wish¹

wish¹, f. 1. dilemek, istemek. **I ~ to travel** : Seyahat etmek istiyorum. **I ~ I had a cat** : Keşke bir kedim olsaydı. **I ~ I were a bird** : Keşke bir kuş olsaydım. **What more can you ~ ?** Daha ne istersin? **One would ~ that** : Gönlü isterdi ki... **as you ~** : Canın isterse. **If you ~** : İstersen. 2. arzu / temenni etmek. **We ~ peace for all mankind.** *I ~ the problem settled.* **Don't you ~ you may get it!** Avucunu yala! 3. (iyi/kötü) niyet beslemek. **to ~ one well (ill)** : birisinin iyiliğini (fenalığını) istemek, ona karşı iyi (kötü) niyet beslemek, 4. emretmek. **I ~ him to come.** 5. gen. ~ **to** : (iyi/kötü vb.) niyet/his beslemek. **to ~ well to a person** : bir kimseye karşı iyi niyet beslemek, 6. gen. ~ **for** : arzulamak, özlemek, hasretini çekmek. *You have everything you could ~ for. I ~ed for a comfortable house.* 7. ~ **s.o. further** k.d. gına gelmek, usanmak, bıkmak, başından defolup gitmesini istemek. *She talked without stopping for one hour, and I began to ~ her further.* 8. ~ **s.o. joy of it/him/etc.** (yanlış bir karar/seçim yapan kimse hakkında söylenen) "sonu hayırlı olsun, inşallah sonu iyi gelir" temennisinde bulunmak, 9. ~ **on** : (a) üzerine yüklemek/yıkmak, empoze etmek, zorlamak. *They ~ed the hardest job on him.* (b) başına gelmesini dilemek/istemek/temenni etmek. **I wouldn't ~ that on my worst enemy** : Düşmanımın başına gelmesini istemem. (Allah düşmanımın başına vermesin). (c) ~ **upon** d.d. (sihirli olduğuna inanılan bir şeyden) dilek dilemek, medet ummak. **to wish on a star.** e.a.- 1. crave, desire, want, 6. long, yearn.

wish², is. 1. istek, arzu, emel. **a ~ to see the world.** *a ~ to be alone. a ~ for peace. What is your ~ ? He had no ~ to be king.* 2. dilek, temenni. **to send one's best ~es.** *He sends you best ~es for a Happy New Year.* 3. arzu edilen/istenen/özlenen şey. *He got his ~ : a new car.* 4. **wishing well** : dilek kuyusu.

wishbone, is. lâdes kemiği.

wisher, is. isteyen, arzu eden, dileyen.

wishful, sf. 1. istekli, arzulu, hevesli, özlemli, özlem çeken, 2. ~ **thinker** : hüsnükuruntu sahibi, her şeyin kendi gönlünde olmasını uman. ~ **thinking** : hüsnükuruntu, her şeyin gönlünde olmasını dileme/umma. e.a.- 1. desirous.

wish fulfillment, is. 1. arzunun tatmini, emelin gerçekleşmesi, 2. *psikol.* baskı altında tutulan kuvvetli bir arzunun gerçekleşmiş sanılması.

wishfully, zf. arzu/istek ile, isteyerek, seve seve.

wishfulness, is. isteklilik, istek, arzu(lama), heves(lilik).

wishless, sf. isteksiz, dileksiz, arzusuz, emelsiz.

wish-wash, is. 1. yavan/tatsız/civik/bulaklı suyu gibi (icecek şey), 2. yavan/tatsız/cansızıcı konuşma/yazı.

wishy-washily, zf. 1. suluca, civikça, 2. zayıf/şahsiyetsiz/kararsız bir şekilde, tereddüt içinde, miymintica.

wishy-washiness, is. 1. sululuk, civiklik, tatsızlık, yavanlık, 2. zayıflık, şahsiyetsizlik, kararsızlık, miymintilik, mizmizlik.

wishy-washy, sf. k.d. 1. sulu, civik, yavan, tatsız. ~ **tea.** 2. zayıf, kuvvetsiz, dayanıksız, çürtük, mesnetsiz, temelsiz, güvenilmez, silik, şahsiyetsiz, karaktersiz, kararsız, mütereddit, *arago* miyminti, mizmiz. ~ **ideas.** *He's so ~ he can never make up his mind.* e.a.- 1. watery, thin, weak, 2. feeble, weak, irresolute, indecisive, vacillating, ineffectual, ineffective. k.a.- 2. decisive, resolute.

wisp¹, is. 1. tutam, demet. **a ~ of hair/grass.** 2. bağlam, deste. **a ~ of hay.** 3. narin/nahif/ince/ufak tefek kimse/shey. **a mere ~ of a girl.** 4. çizgi, iz, huzme. **a ~ of smoke.** 5. Brit. burma, burulmuş ot veya saman, 6. ufak süpürge, 7. bataklık yakamozu. e.a.- 7. *will-o'-the-wisp, ignis fatuus.*

wisp², f. 1. burmak, buruşturmak, 2. demet/deste yapmak, destelemek, 3. çizgi çizgi olmak, çizgilenmek. **The sky all ~ed with mist :** Gökyüzü yer yer sislendi.

wispily, zf. 1. narin/nahif/zayıf bir şekilde, çelimsizce, 2. tutam hâlinde.

wispiness, is. incelik, narinlik, zayıflık, çelimsizlik.

wispish = wisplike, sf. bk.: wisp.

wispy, sf. **wispier, wispiest** inceçik, narin, nahif, zayıf, çelimsiz, bir tutam. **a ~ plant.** e.a.- *wisplike, wispish.*

wist, f. bk.: **wit**² (geç.z. & sf.f.).

wistaria = **wisteria**, *is. bot.* mor salkım (*Wisteria*).

wistful, *sf.* 1. özlemli, özlem/hasret çeken, özlemiş, müştarık, 2. dalgın, düşünceli, kara sevdalı, melânkolik. *e.a.-1. longing, yearning, 2. pensive, musing.*

wistfully, *zf.* 1. özleyerek, özlem çekerek, 2. dalgın dalgın, düşünceli bir şekilde.

wistfulness, *is.* 1. özlem/hasret çekme, özleme, iştıyak, 2. dalgınlık, düşüncelilik, kara sevda, melânkoli.

wit¹, *is.* 1. us, akıl, 2. zekâ, kavrayış, anlayış. a **nimble** ~ : keskin zekâ, 3. nükte, zarif söz, 4. nüktedan, nükteci kimse, 5. *gen.* ~s : (a) yaratıcılık, zekâ, kurnazlık, açıkgözlülük. **to live by one's ~s** : açık gözlülükle geçimini sağlamak, (b) akıl, muhakeme, itidal, düşünebilme yeteneği. **to lose one's ~s** : itidalını kaybetmek, 6. **have/keep one's ~s about one** : itidalını korumak, paniğe kapılmamak, düşünceli hareket etmek, kendine hâkim olmak, 7. **drive one out of one's ~s** : çileden çıkarmak, çıldırtmak, deli etmek, 8. **at one's wits' end** = **at ones wit's end** : apışıp kalmış, işin içinden çıkamaz hâlde, ne yapacağını şaşırılmış. **be at one's wit's (wits') end** : apışıp kalmak, işin içinden çıkmamak, ne yapacağımı bilememek. *e.a.- 1&2. intellect, intelligence, understanding, perception, comprehension, wisdom, perspicacity, sagacity, sense, mind, 3. humor, 5. (a) shrewdness, curning, cleverness, ingenuity.*

wit², *f. esk.* [geniş zaman: **I wot, thou wost, he/she wot, we/you/they wite(n)**, geçmiş zaman: **wist, pres. part.**: **witting, past part. wist**] 1. bilmek, öğrenmek, 2. **to wit** : yani, demek ki. *a grievous crime, to wit, homicide. e.a.- 1. know, learn, 2. that is to say, namely.*

witan, *is.* 1. (İngiltere tarihinde) danışma kurulu üyesi, 2. *bk.*: **witenagemot**,

witch¹, *is.* 1. büyüğün/ sihirbaz (kadın). *bk.*: **warlock**, 2. **argo** cadı, acuze, kocakarı, 3. büyülüyici güzellikte kadın, yaramaz kız, 4. *bk.*: **dowser**, 5. ~ **doctor** : (ilkel kabilelerde) büyüğün hekim, hastalıkları sihirbazlıkla iyileştirmeye çalışan kimse. *e.a.-1. sorceress, 2. hag.*

witch², *f.* büyülemek, büyü/sihir yapmak, meftun etmek. *e.a.- bewitch, charm.*

witchcraft, *is.* 1. büyülü, sihirbazlık, afsunculuk, 2. büyü, sihir, afsun. *e.a.-1. sorcery, magic.*

witchhood, *is. bk.*: **witchcraft** (1).

witch-elm, *is. bk.*: **wych-elm**.

witchery, *is., ç. -eries* 1. *bk.*: **witchcraft**, 2. büyü, füsun, cazibe, çekicilik. *e.a.-2. fascination, charm.*

witches'-broom, *is.* cadı süpürgesi, ağaçların ince dallarında firça gibi anormal uzantılar hasıl eden, mantar ve virüslerin oluşturduğu bir hastalık.

witch grass, *is. bot.* ayrık otu (*Panicum capillare*).

witch hazel, *is. 1. bot.* güvercin otu (*Hamamelis virginiana*) : K Amerika'da yetişen ve sarı çiçekler açan bir çalı, 2. bu bitkinin kabuk ile yapraklarından yapılan, bere ve burkulmaların tedavisinde kullanılan alkollü merhem veya sıvı.

witch hunt = **witch-hunt**, *is.* asileri sindirme: düzene baş kaldırınları bulma/yakalama hareketi.

witch hunter, *is.* asileri sindiren.

witch-hunting, *is.* asileri sindirme.

witching, *sf.&is.* 1. büyülü, sihirli, büyüleyici, teshir edici, füsunkâr, büyüğe elverişli. *the ~ hour of the midnight.* 2. büyülü, sihirbazlık, 3. büyü, sihir, afsun, füsun.

witchingly, *zf.* büyülüyerek, sihirle, büyülü ile, sihirbazlıkla.

witch moth, *is.* cadı güve (*Erebis odora*).

wite = **wyte**, *is. İsk. Brit.- k.d.* 1. ceza, para cezası, 2. suç, cărum, 3. tekdir, azarlama, takbib.

wite(n), *f. bk.*: **wit²**.

witenagemot, *is. Brit.* Anglosakson danışma kurulu: Kralın başkanlığında asiller, papazlar vb. den oluşur.

with, *e. 1. ile. I will go ~ you. I dealt ~ the problem. He agreed ~ me. 2. yanında, ... ile beraber/ birlikte. He fought ~ his brother against the enemy. Come ~ me. 3. kullanarak, vasi-tasıyla. cut meat ~ a knife. 4. ...-dan/-den, ...se-bebiyle/yüzünden. to die ~ pneumonia. to pale ~ fear. 5. -da/-de, bölgesinde. It is day ~ us while it is night ~ Chinese. 6. -e karşı, ... ile. He fought ~ his brother over inheritance. 7. ya-*

with-

nın(d)a, nezdin(d)e, -e, -a. *to leave sth. ~ a friend. Leave the books ~ my mother.* 8. ... üzerinde, -den hemen sonra, akabinde. *And ~ that last remark, she turned and left.* 9. - ile aynı fikirde. **I'm ~ you there** : O konuda seninle aynı fikirdeyim. *Are you ~ me in thinking he's right?* 10. -e rağmen. ~ *all his size he was not a strong man. ~ all your advantages, you are not a success.* ~ **all his wealth he is not happy**: Bütin servetine rağmen mutlu değildir. 11. **in ~** : (fena bir kimse/toplum ile) arkadaş, sıkı fiki, beraber. *She's (fallen) in ~ some wild young people.* 12. **keep in ~** : ... ile arkadaş/dost olmak, 13. ~ **child** : gebe, hamile, 14. ~ **it argo** (gyiynişi/düşünüşü/davranişi) zamana uygun, modern. **be ~ it** : zamana/modaya uymak, sık giyinmek, 15. ~ **that** : böylece, bu suretle, bunun üzerine. *The train reached the station, and, ~ that, our long trip ended.* 16. **What's ~ him** : Nesi var? 17. **The difficulty ~ him is that he is pig-headed** : Bu adamın zor tarafı dik kafalı olmasıdır. 18. **He is ~ God** : öldü, Mevlâsına kavuştu. **e.a.- 10. in spite of, 13. pregnant.**

with, öne ek 1. "karşı" anlamı katar. Örnek: *withstand*, 2. "geri, uzak" anlamı katar. Örnek: *withhold, withdraw*.

withal, zf&e. esk. mamañ, bununla beraber, buna rağmen, ayrıca, bundan başka, ... ile. **e.a.- nevertheless, in spite of all, besides, with it all, as well.**

withdraw, f. -**drew, -drawn, -drawing**
1. geri çek(il)mek. *She withdrew her hand from his. He withdrew against the wall as the car passed close by. To ~ the army. The army withdrew.*
2. geri almak. *to ~ an untrue charge. to ~ a remark.* 3. çekilmek, ayrılmak, katılmamak, terk etmek. *to ~ from an election. The 2 men withdrew from the room while the meeting voted for which should be chairman.* 4. (alışkanlığı) terk etmek, bırakmak, vazgeçmek. *to ~ from heroin.* 5. (mecliste önergeyi/tasarıyı) geri almak, 6. (banka hesabından para) çekmek, almak. *I withdrew \$50 from my account.* **e.a.-2. revoke, retract, recall, rescind, disavow, 3. retire, retreat, depart, 4. cease.**

withdrawable, sf. geri çekilebilir/alınabilir, vazgeçilebilir.

withdrawal = **withdrawment**, is. geri çek-(il)me/al(in)ma/çağırlıma, gerileme, (davadan) vazgeçme, rücu. ~ **of an order** : bir emri geri alma. ~ **of a coin from circulation** : bir parayı sürümden/tedavülden kaldırma. ~ **symptom** : terk etme belirtisi: uyuşturucu madde vb. müptelâları bunu terk edince görülen ruhsal ve bedensel çokıntı, rahatsızlık.

withdrawer, is. geri çeken/alan, (davadan) vazgeçen.

withdrawning room, is. esk. salon, misafir odası (sarayda) kabul odası. **e.a.-drawing room.**

withdrawn, f.&sf. 1. bk.: **withdraw** (sf.f.), 2. geri çekilmiş, (sürümden) kaldırılmış, geri alınmış, 3. çekingen, mahcup, içine kapanık. ~ **behavior** : içe kapanık davranış. ~ **child** : çekingen çocuk.

withdrawnness, is. çekingenlik, içe kapanma.

withe, is.&f. **withed, withing** 1. söğüt çubuğu/saz (ile örmek/bağlamak), 2. bağlamaya yarayan sağlam elâstikî madde, 3. yayı tutamak.

wither, f. 1. kurumak, kuruyup büzülmek/çekmek/buruşmak. *The grapes had ~ed on the wine.* 2. gen. ~ **away** : sol(dur)mak, sarar(t)mak, bayatla(t)mak, tazeliğini kaybet(tır)mek. *The flowers ~ed in the cold. The drought ~ed the buds.* 3. bozmak, mahvetmek, zarar vermek. *Reputations were ~ed by the scandal.* 4. utanırmak, susturmak. *One look ~ed her opponent.* **e.a.-** 1. wrinkle, shrink, dry, decline, languish, wilt, waste, shrivel, wizen, 3. blight, 4. abash. **k.a.-** 1. bloom, flourish. **NOT : WITHER**, solmak, kuruyup büzülmek, sararmak anlamında çiçek ve bitkiler için kullanır : *Plants withered in the hot sun.* **SHRIVEL** ise yaprak ve deri gibi ince, düzlem hâlindeki cisimler için buruşmak, kırışmak, kıvrılmak, büzülmek anlamını ifade eder. *The leaves shrivel in cold weather. Paper shrivels in fire.*

withered, sf. buruşuk, kırışık, buruşmuş, kırışmış, solmuş, sararmış.

witheredness, is. 1. kuruma, büzülmeye, buruşma, kırışma, 2. sararma, solma, 3. bozulma, 4. utanma, susma.

witherer, is. 1. kurutan, solduran, saratan, 2. buruşturan, kırıştıran, solduran, sarartan, 3. bozan, mahveden.

withering, *sf.* 1. sol(dur)an, 2. utandırıcı, susturucu. ~ *remarks*. 3. tahripkâr, yok eden, mahveden, bozan. *Guns opened a ~ fire*. 4. kurutma için kullanılan. *a ~ floor*. *e.a.-3. devastating, annihilating*.

witheringly, *zf.* 1. soldururcasına, kuruturcasına, 2. tahripkârca, yok edercesine, 3. utandırarak, susturarak.

witherite, *is.* viterit, baryum karbonat: BaCO₃. Baryum cevheri.

with the rod, *is. bot.* çubuk otu (*Viburnum cassinoides*, *V. nudum*). Kuzey Amerika'da yetişir, beyazimsi çiçek açar, çubuk gibi sürgünleri vardır.

withers, *is.* (at, sağır, koyun, vb.) iki kürek kemiği arasındaki yer.

withershins, bk.: widdershins.

withhold, *f.* **-held, -holding** 1. alikoymak, (elinde) tutmak, (kendine) saklamak, bırakmak. *to ~ the information*. *The captain withheld his men from attack*. 2. kısıtlamak, vermemek, (para) ödememek. *to ~ payment*. *to ~ s.o.'s rights*. *e.a.-1. keep, suppress, repress, hold back, restrain, check, refrain*. *k.a.-1,2. advance*.

withholder, *is.* alıkoyan tutan, bırakmayan, kısıtlayan, ödemeyen kimse.

withholding = withholding tax, *is.* vergi kesintisi, maaştan vergi için alıkonulan miktar.

within, *zf.&e.&is.* 1. içerde(n), içeriye. **The fire was burning on the hearth** ~ : İçerde ocakta ateş yanıyordu. **He was startled by a cry** ~ : İçeriden gelen bir şeryatla ürküdü. 2. içten, dahilen, derunen. **His heart sank ~ him** : Bütün ümitleri kırıldı. 3. zihnen, yürekten, 4. içinde, içerisinde. ~ a city. 5. içi, iç taraflı, 6. sınırları içinde. **to live ~ one's income** : gelirine göre yaşamak, ayağını yorganına göre uzatmak. ~ a radius of one mile. ~ the law. 7. zarfında, -e kadar. ~ five minutes. **He'll arrive ~ an hour**. 8. uygun olarak. ~ reason : mantık/akla uygun olarak, makul bir şekilde, 9. iç, evin vb. içi. *e.a.-1,2. inside, indoors, 3. internally, inwardly*.

withindoors, *zf.* evin içine/inceinde.

within-named, *sf.* burada adı geçen, söz konusu edilen.

with-it, *sf. argo* modern, asrı, sık, zamana uygun. *a ~ boutique*. **whit-it-ness** : modernlik, sıkılık.

without, *zf.&e.&bağ.&is.* 1. -siz/-siz. **to go out ~ a coat** : paltosuz dışarıya çıkmak. **a night ~ sleep** : uykusuz gece. ~ **doubt** : şüphesiz. ~ **a doubt** : hiç şüphesiz. ~ **any money** : meteliksiz, beş parasız. **not ~ some difficulty** : bazı güçlüklerle. 2. -madan/-meden. **He left ~ telling me** : Bana söylemeden gitti. **Can you wash it ~ breaking it?** Onu kırmadan yıkabilmis misin? ~ **him to help** : onun yardımını olmadan. ~ **anybody knowing** : kimsenin haberi olmadan. 3. -maksızın/-mekszin, ...olmadan/olmaksızın/olmazsa, ... hesaba katılmazsa. ~ **any help** : hiçbir yardım olmaksızın. ~ **taxes** : vergiler hariç, vergiler hesaba katılmazsa, 4. dışarıda, dışında, dışta. **The carriage awaits ~** : Araba dışarıda bekliyor. **We heard a cry from the ~** : Dışarıdan bir şeryat işitti. 5. onsuz, o olmadan. **to go/to do ~** : -siz olmak, ...olmadan idare etmek/yetinmek, 6. dışarıdan, hariçten, 7. ~ **number** : sayısız. **stars ~ number** : sayısız yıldızlar. **times ~ number** : defalarca, 8. *k.d.* meğer ki. *e.a.-4. outside, 6. externally, 8. unless*.

withoutdoors, *zf. esk.* dışarıda. *e.a.- outside*.

withstand, *f.* **-stood, -standing** dayanmak, mukavemet etmek, karşı koymak. **Soldiers must ~ hardship**. *These shoes will ~ much hard wear*. *to ~ an attack*. *to ~ rust/the invaders/temptation*. *e.a.- resist, endure, oppose, confront, face*.

withy, *sf. &is., ç. withies Brit.* 1. söğüt, 2. söğüt dahı, saz, çubuk, 3. daldan/sazdan yapılmış, dayanıklı, esnek. *e.a.-1. willow, 2. with, 3. tough, flexible*.

witless, *sf.* akılsız, aptal, budala, ahmak. *e.a.- stupid, foolish*.

witlessly, *zf.* akılsızca, aptalca, budalaca, ahmakça.

witlessness, *is.* akılsızlık, aptallık, budalalık, ahmaklık.

witling, *sf.* ukalâ.

witness¹, *f.* 1. (bizzat/gözü ile) görmek, şahit olmak, müşahede etmek. *to ~ an accident*. *Did anyone ~ the theft?* 2. şahit olmak, şahitlik yapmak. *He ~ed our wedding*. 3. (mahkemedi) tanıklık/şahitlik etmek. *He ~ed to having seen the murder*. 4. şahit sıfatıyla imzalamak. *He ~ed her will*. *e.a.-1. perceive, watch, mark, note, observe, 3. testify, 4. attest*.

witness²

witness², is. 1. tanık, şahit. ~ for the defense : savunma/davalı tanığı. ~ for the prosecution : iddia makamı/davacı tanığı. **There are 3 ~es to this event** : Olayın üç tanığı var. **In front of 2 ~es** : iki tanık önünde. **Bear ~** : tanıklık/şahitlik etmek. **Call s.o. as a ~** : Birini tanık olarak (mahkemeye) çağrırmak. 2. tanıklık, şahitlik, şahadet. **give ~ on behalf of/against s.o.** : birisinin lehinde/aleyhinde tanıklık yapmak. **to bear/be ~ to sth** : bir şey hakkında tanıklık yapmak, 3. tanıt, kanıt, belgit, delil, burhan, hüccet.

witnessable, sf. görülebilir, müşahede edilebilir, tanıklık yapılabılır, şahit olunabilir.

witness-box, is. bk.: **witness stand**.

witnesser, is. esk. tanık, şahit. e.a.- *witness*.

witness stand, is. tanık/şahit kürsüsü.

witted, sf. akıllı, zeki, ... zekâh. **quick-witted** : keskin zekâh. **slow-witted** : yavaş zekâh. **dull-witted** : kalın kafâh, geri zekâh.

wittedness, is. akıllı/zeki oluş, akıllılık, zekilik.

witticism, is. nükteli söz, şaka, espri. e.a.- *joke, jest, quip*.

wittily, zf. zekice, hazırlıcevaplıyla, nükteli bir şekilde.

wittiness, is. zekâh, hazırlıcevaplık, nüktedanlık, espri yeteneği.

witting, sf.&is. 1. kasıtlı, maksatlı, bilerek yapılan, 2. k.d. bilgi, malûmat. e.a.-1. *knowing, aware, conscious*, 2. *knowledge*.

wittingly, zf. kasten, bilerek, bile bile.

wittol, is. esk. karısının namussuzluğuna bile bile göz yuman adam, k.d. boynuzlu.

witty, sf. -tier, -tiest 1. zeki, hazırlıcevap, nüktedan, nekre, 2. nükteli, zarif, esprili. a ~ *remark*. 3. Brit. k.d. akıllı. e.a.-1, 2. *droll, funny, original, humorous*, 3. *intelligent, clever*. k.a.-1. *dull, stupid*.

wive, f. **wived, wiving** esk. (kadınla) evlenmek, zevce/kari olarak almak, izdivaç etmek.

wiver= wyvern, is. kuyruğu dikenli, iki ayaklı ejderha.

wives, ç. is. eşler, zevceler, karılar. *Tekili: wife*.

wiz, is. argo bk.: **wizard¹** (3).

wizard¹, is. 1. büyüğün, sihirbaz, 2. hokkabaz, 3. k.d. **whiz / wiz** d.d. üstad, çok hünerli, ussta, yetenekli kimse. a ~ *at electronics*. e.a.-1. *magician, sorcerer, enchanter, necromancer, diviner*, 2. *conjurer, juggler*.

wizard², sf. 1. büyülü, sihirli, cazip, büyleyici, 2. Brit. *argo* üstün, fevkâlâde, harikulâde, görkemli, muhteşem. e.a.-1. *fascinating, enchanting*, 2. *superb, excellent, wonderful*.

wizardlike, sf. ustaca, ustalıkla, hünerle, mahirane, büyüğün/sihirbaz gibi.

wizardly, sf. büyüğün/sihirbazha has, büyü/sihir gibi, esrarengiz.

wizardry, is. büyülüük, sihirbazlık. e.a.- *sorcery, magic*.

wizen, f.&sf. Brit.- k.d. 1. pörsümek, buruşturmak, büzülmek, kırışmak, 2. bk.: **wizened**. e.a.-1. *wither, shrivel*.

wizened, sf. k.d. pörsük, pörsümüş, buruşuk, buruşmuş, kart. ~ *apples*. a ~ *old man*. e.a.- *withered, shriveled*.

wk. = 1. week, 2. work.

wkly. = weekly.

wmk. = watermark.

WNW = West- Northwest.

wo, ünl. & is., ç. **wos** esk. bk.: **woe**.

w/o = without.

W.O. = 1. War Office, 2. warrant officer.

woad, is. 1. bot. çivit otu (*Isatis tinctoria*), 2. çivit (boyası). **woaded** : mavi boyalı, çivitli.

woadwaxen, is. bot. sarıgül (Genista tinctoria). Çiçeklerinden elde edilen sarı boyaya çivite katılarak yeşil boyaya yapılan bir funda. **woadwax**, **woodwaxen**, **woodwax**, **dyer's-broom** d.d.

wobble = **wabble**, is. &f. -bled, -bling

1. yalpalama(k), yalpa (vurmak), iki yana sallanma(k). *The table's wobbling. You're making the table ~ with your foot*. 2. titreme(k). *Her hand ~d. His voice ~d when he sang*. 3. tereddüt (etmek), bocalama(k), kararsız olmak. e.a.-2. *tremble, quaver*, 3. *vacillate, waver*.

wobbly = **wabbly**, sf. -bler, -bliest 1. sal-

lanan, yalpalayan, sarsak, sarsıntı, 2. titrek, 3. kararsız, mütereddit.

Wobbly, is., ç. -bles k.d. Dünya Sanayi İşçileri (Industrial Workers of the World) üyesi.

wobegone, sf. esk. bk.: **woebegone**.

Wodan = Woden, *is.* eski İskandinavların baş tanrısı.

woe¹, *is.* **1.** elem, gam, keder, üzüntü, dert, acı, teessür. *a heart full of ~. She told him all her woes.* **2.** musibet, felâket. *She suffered a fall, among her other woes.* **3. tale of woes** : istirap hikâyesi. **e.a.-1.** sorrow, grief, distress, affliction, tribulation, trial, **2.** calamity, disaster.

woe², *ürl.* Vah vah! Eyvah! Heyhat! Yازıklar olsun! **O, ~ is me!** Vah bana! Vah başıma gelenlere! Eyvahlar olsun! **~ to the enemy!** Lânet olsun düşmana!

woebegone = wobegone, *sf.* elemli, gamlı, kederli, üzüntülü, dertli, müteessir, açıklı, hazin. *a ~ look / expression.* **e.a.- sad, sorrowful, mournful, distressed, doleful, anguished, gloomy, dejected, forlorn.** **k.a.- happy, cheerful, elated, joyful.**

woebegoneness, *is.* elem, keder, üzüntü, teessür, hüzün.

woeful = woful, *sf.&is.* **1.** üzgün, üzüntülü, kederli, gamlı, dertli, elemli, üzücü, açıklı, hazin, elem/keder/hüzün verici. *~ eyes. Hers is a ~ situation.* **2.** degersiz, bayağı, adı, aşağılk. *a ~ collection of paintings.* **3. woefully = wofully** : hüzünle, kederle. üzüntü ile, elemli/hazin vb. şekilde, **4. woefulness = wofulness**: hüzün, keder (lilik), üzüntü, elem, dert(lilik). **e.a.-1. unhappy, wretched, sorrowful, doleful,** **2. paltry, miserable, mean, poor.**

woesome, *sf. esk. bk.:* **woeful.**

wok, *is. &f.* Çin tavası (ile pişirmek).

woke = woken, *f. bk.:* **wake (sff.).**

wold, *is. &f.* **1.** yayla. bozkır, **2. esk. bk.:** **will¹ (sff.).**

wolf¹, *is., ç. wolves* **1.** *zool.* kurt (*Canidae lupus*), (ilgili sıfat: *lupine*). **2.** kurt derisi, **3.** kurda benzer yırtıcı hayvan, **4.** tahl kurdu, kurtçuk, **5. k.d.** zampara, çapkin. *~ call = ~ whistle* : güzel bir kadına/kızça çapkinca öttürülen ışık, **6.** yırtıcı/vahşî adam, **7. müz.** *~ note d.d.* sazarda akortsuzluktan ileri gelen tırmalayıcı ses, **8. cry ~** : sebepsiz tehlike işaretini vermek, **9. keep the ~ from the door** : kimseye muhtaç olmadan geçimini sağlamak, ailesini aç bırakmak, **10. ~ in sheep's clothing** : koyun postuna bürünmüş kurt, yüze gülüp arkadan kuyu kazan kimse, **11. have the ~ by the ears** : kurdu ku-

laklarından yakalamak, çıkar yolu olmayan tehlike ile karşılaşmak, **12. grey ~** : bozkurt, **13. ~ cub** *Brit.* yavrukurt, küçük izci, **14. ~ dog** : kurt köpeği, Eskimo köpeği, **15. ~ -hound** : kurt köpeği, **16. ~ pack** : (a) kurt sürüsü, (b) birlikte düşman gemilerine saldıran denizaltılar.

wolf², *f. 1. gen.* **~ down** *k.d.* sömürmek, aç kurt gibi yemek, bir hamlede yiyp yutmak, **2.** kurt avlamak.

wolfberry, *is., ç. -ries* *bot.* kurt üzümü (*Syphori-carpos occidentalis*). Hanımeligillerden K Amerika'da yetişen beyaz meyveli bir funda.

wolf-child, *is., ç. -children* kurtoğlu, kurt süti ile büyüyen çocuk.

Wolffian body, *is. bk.:* **mesonephros.**

wolfish, *is., ç. -fish/ -fishes* *zool.* kurt balığı, (*Anarrhichas lupus*): K Atlantik'te bulunan büyük yırtıcı halık.

wolfish, *sf.* kurt gibi, yırtıcı, vahşî, açözülü. **e.a.- fierce, savage, rapacious.**

wolflike, *sf.* kurt gibi, kurta benzer.

wolfram, *is. 1. kim.* tungsten, **2. bk.:** **wolframite.**

wolframite, *is.* wolframit, wolfram cevheri: (Fe,Mn)WO4.

wolframium, *is.* tungsten.

wolfsbane, *is. bot.* boğan otu (*Aconitum lycoctonum*).

wolf spider, *is.* kurt örümcek (*Lycosidae*). Avını ağa düşürmeden yakalayıp yiyen örümcek.

wollastonite, *is.* volastonit, kalsiyum silikat cevheri: CaSiO3.

wolver, *is.* kurt avcısı.

wolverine, *is. 1. zool.* sankurt (*Gulo luscus*) Sansargillerden K Amerika'da yaşayan kaba tüylü, tıknaz etobur hayvan, **2. b.h.** Mişiganlı, **3. ~ State** : Michigan (Mişigan) eyaletinin takma adı.

wolves, *ç. is. bk.:* **wolf.**

woman, *sf.&is., ç. women* **1.** kadın. **2.** kadın cinsi, cinsi lâtif, **3.** kadınlık, kadın karakteri/ duygusu/davranışı vb. *There's not much of the ~ about her.* **4.** sevgili, metres, **5.** hizmetçi, kâhya kadın, temizlikçi kadın. *The ~ will be in to clean today.* **6.** kadınlar. *~ lives longer than man in most countries.* *~ is fickle.* **7. k.d.** *the*

womanhood

little woman *d.d.* eş, kari, zevce, **8.** kadınca, kadına yakışır tarzda, **9.** **~-chaser** : kadın avcısı, çapkin, **10.** **~-hater** : kadın düşmanı, **11.** **~ of the house** : ev hanımı (**lady of the house** *d.d.*), **12.** **~ of the streets = scarlet** **~** : fahişe, orospu, sokak kadını, kaldırım yosması, **13.** **of the world** : tecrübeli/güngörümüş kadın. *e.a.-1. female, lady, 3. womanhood, femininity, 4. sweetheart, paramour, mistress, 5. housekeeper, 7. wife.*

womanhood, *is.* kadınlık, kadınlar.

womanise, *f. -ised, -ising* *Brit. bk.:* **womanize**.

womanish, *sf.* kadın gibi, kadınsı, kadın tavırlı. *e.a.-effeminate, womanly.*

womanishly, *zf.* kadın gibi, kadın tavrı takınarak.

womanishness, *is.* kadınlık, kadına benzelerlik, kadın tavırlılık.

womanize, *f. -ized, -izing* **1.** kadınlaştırmak, kadınsı hâle getirmek, **2.** kadın peşinde koşmak, çapkinlik/zamparalık etmek, kadınlarla düşüp kalkmak. *Brit:* **womanise**.

womanizer, *is.* çapkin, zampara, kadın avcısı. *e.a.- philanderer.*

womankind, *is.* kadınlar, kadın milleti, cinsilâtif.

womanlike, *sf. &zf. bk.:* **womanly**.

womanliness = **womaness**, *is.* kadınlık, kadınca davranış, kadına yakışır tutum.

womanly, *sf.&zf.* kadın gibi, kadınca, kadına yakışır, hanım hanımcık. *She showed a ~ concern for their health. e.a.-feminine, woman-like, womanish. NOT: WOMANLY*, kadınlığın iyi karakterlerini nefsinde toplayan anlamına gelir: *Womanly decorum, modesty*: Kadın terbiyesi, tevazu. **WOMANLIKE**, kadında hoşa gitmemeyen tavır ve tutumları benimseyenler için kullanılan istihza ve nefret belirten bir sıfattır: *Womanlike, she (he) burst into tears*: Kadın gibi hüngür hüngür ağladı. **WOMANISH**, zaaf, iradesizlik gibi hususlarda kadına benzerliği nitelet: *Womanish petulence* : kadın huysuzluğu.

woman's rights = **women's rights**, *ç. is.* kadın hakları.

woman suffrage = **woman-suffrage**, *is.* kadınların oy kullanma hakkı. **woman-suffragist** : kadınların oy kullanması taraftarı.

womb, *is.* **1.** döl yatağı, rahim, **2.** köken, kaynak, üreme/doğuş yeri, menşe. *the ~ of time. 3.* iç, bir şeyin iç tarafı, **4. esk. bk.:** **belly**.

wombat, *is. zool.* torbalı, wombat (*Vombatus hirsutus*). Avustralya'ya özgü keseli bir hayvan.

wombed, *sf.* döl yataklı, döl yatağı/rahimi olan.

women, *ç. is.* kadınlar. *Tekili: woman.*

womenfolk(s), *is.* kadınlar, kadın topluluğu.

women's lib = **women's liberation** = **women's liberer** (bazan aşağılayıcı anlamda kullanılır).

women's liberation (movement), *is.* kadın özgürlükleri (hareketi). Eğitim ile ekonomik ve toplumsal alanlarda kadınlara erkeklerle eşit hak tanyan hareket.

wommera, *is. Avust. bk.:* **boomerang**.

won, *f.&is. 1. bk.:* **win** (*geç.z.&sf.*), **2. esk.** oturmak, ikamet etmek, kalmak, **3. Güney Kore lirası. e.a.-2. dwell, abide, stay.**

wonder¹, *f.* **1.** düşünmek, ölçünmek, teemmül etmek. *To ~ about the origin of the solar system. 2. gen. ~ at* : hayran olmak. *We ~ at the splendor of the stars. 3. merak etmek. I ~ what happened. 4. şaşmak, hayret etmek. I ~ he was there* : Orada olmasına şaştım. *I ~ that you went. I shouldn't ~ if he wins the prize. 5. şüphelenmek, şüpheye düşmek, tereddüt etmek. I ~ if he was there* : Acaba orada miydi? *I ~ !: Acaba! Pek zannetmem! Orası şüpheli. "He'll be graduated next year." "I ~!" I ~ why he is so late* : Acaba neden bu kadar gecikti? *e.a.-1. meditate, ponder, speculate, think, 2. marvel.*

wonder², *is.* **1.** (a) hayret, şaşkınlık, taacüt. *The baby looked with ~ at the new toy.* (b) hayret uyandıran/ şaşılacak şey. *He saw the ~ of the city. It is a ~ he turned down the offer. A nine days ~* : Kısa süre herkesi hayrete düşüren şey. **2.** hayranlık, **3.** tansik, mucize, harika. **~ drug** : harika ilâç. **do ~s** : harikalar/mucizeler yaratmak. **It's a ~ he wasn't killed** : Sağ kalması mucizedir. **A little praise works ~s** : Azıcık övme mucize gibi etkiler. **4.** keramet, **5.** acibe, ucube, **6. one of the seven wonders of the world** : dünyamın yedi hârikasından biri, **7. for a**

~ : nasılsa, mucize kabilinde, şaşılacak şey, şaşınayı hayret. **He paid cash for a ~!** Nasılsa peşin para ödedi. **He wasn't late today, for a ~ :** Bugün mucize kabilinden geç kalmadı. **8. no ~ :** tevekkeli/boşuna değil, hayret edilmez, pek tabii. **No ~ he resigned :** İstifa etmesi boşuna değil. **e.a.-1. surprise, astonishment, 2. amazement, admiration, awe, 3. miracle.**

wonderer, *is.* hayret eden.

wonderful, *sf.* 1. harikulâde, fevkâlâde. *We had a ~ time at the party.* 2. şaşılacak, hayret verici, hayran bırakın, 3. garip, acayıp. *The explorer had ~ adventures.* **e.a.-1. marvelous, extraordinary, remarkable, miraculous, wondrous, 2. astonishing, amazing, astounding, 3. awesome.** **k.a.- ordinary.**

wonderfully, *zf.* harikulâde/fevkâlâde olarak, şaşılacak şekilde.

wonderfulness, *is.* hârikulâdelik, fevkâlâdelik, gariplik, acayıplik, şaşılacak hâl.

wonderland, *is.* hârikalar diyarı, mucizeler ülkesi.

wonderless, *sf.* hayret etmeyen, şaşkınlık göstermeyen, alelâde.

wonderment, *is.* 1. hayret şaşkınlık, taacüp, 2. hârika, hârikulâde/olağanüstü şey.

wonder-stricken = wonderstruck, *sf.* hayretler içinde kalmış, şaşmış, hayrete düşmüş, şaşın, hayran.

wonderwork, *is.* hârika iş/eser, mucize, tansik.

wonder-worker, *is.* hârikalar/mucizeler yaratılan kimse.

wonder-working, *is.* hârikalar/mucizeler yaratma.

wondrous, *sf. & zf.* hârikulâde, fevkâlâde, eșsiz, eşi görülmemiş, acayıp/şAŞılacak (şekilde). **e.a.- wonderful(ly), remarkable, remarkably.**

wondrously, *zf.* hârikulâde/fevkâlâde bir şekilde.

wondrousness, *is.* hârikulâdelik, fevkâlâdelik.

wonky, *sf. -kier, -kies* *Brit.- argo* 1. salantılı, sallanan, sendeleyen, titrek, 2. güvenilmez, dayanıksız, zayıf. **e.a.-1. shaky, wobbly, unsteady, 2. unreliable, feeble.**

wont¹, *sf.* (~ **to** şeklinde kullanılır) alışmış, âdet edilmiş, âdet/itiyat hâline getirmiş. *He was ~ to rise at dawn.* **e.a.- accustomed, used.**

wont², *is.* âdet, alışkanlık, itiyat. *It was her ~ to lie abed till noon.* **e.a.- custom, habit, practice.**

wont³, *f.* **wont, wont/wonted, wonting** *esk.* alış(tır)mak, âdet edinmek, itiyat hâline getirmek.

won't = will not.

wonted, *sf. esk.* 1. alışmış, âdet edilmiş, 2. alışılmış, mutat, itiyat hâline gelmiş, her zamanki. **e.a.-1. wont, accustomed, habituated, used, 2. customary, habitual, usual.**

wontedly, *zf.* âdet üzere, mutat şekilde, alışıldığı gibi.

wontedness, *is.* âdet edinilme, alışılma, mutat oluş.

woo, *f.* 1. kur yapmak, (evlenmek için) gönlünü/sevgisini kazanmaya çalışmak, 2. (bir şeyi) kazanmaya/elde etmeye çalışmak, peşinde koşmak. **to ~ fame** : şöhret peşinde koşmak, 3. sebep olmak, (davranış/tutumu ile) davet etmek. **to ~ one's own destruction** : kendi mahvına sebep olmak, 4. iknaya çalışmak, ısrar etmek, ısrarla talep etmek, zorlamak, 5. kadın/kız peşinde koşmak. *He went wooing.* **e.a.-1. court, 3. invite, 4. solicit, importune.**

wood¹, *is.* 1. odun, ağaç. **green ~** ~ : yaş ağaç. **hard/soft ~** ~ : sert/yumuşak ağaç. **be unable to see the ~ for the trees** : esas meseleyi görememek, ayrıntılara boğulmak, 2. tahta, kereste. **touch ~ !** Nazar değişmesin! Şeytan kulağına kurşun! 3. *gen. woods* : orman, koru, ağaçlık. *They picnicked in the woods.* 4. *mıız*. ağaçtan yapılmış nefesli saz(lar), 5. ağaçtan yapılmış golf sopası, 6. fiçı, varil. **wine in the ~** : fiçı şarabı. **beer drawn from the ~** : fiçıdan çekilmiş bira, 7. **out of woods** : emniyette, güvenceli, tehlikeden uzak, selâmette. **We are not out of the ~ yet** : Daha selâmete çıkmadık. **e.a.-1. xylem, firewood, 2. timber, lumber, 3. forest, grove, 6. safe, secure.**

wood², *sf.* 1. ahşap, tahta, ağaçtan yapılmış. **a ~ chair**. 2. odun+, kereste+. **a ~ chisel. ~ saw**. 3. orman+, ormanda yaşayan/bulunan. ~ **bird**. 4. *esk.* çok öfkeli, kızgın, delirmiş, deliye dönmüş, deli gibi, 5. ~ **alcohol bk.** : **methyl alcohol**, 6. ~ **anemone** *bot.* orman gelinciği (*Anemone nemorosa, A. quinquefolia*), 7. ~ **betony** *bot.* orman nanesi, sıracaya otu (*pedicularis cana*)

wood³

densis), 8. ~ **clamp** *bk.*: **hand screw**, 9. ~ **coal** : (a) odun kömürü, mangal kömürü, (b) linyit, 10. ~ **duck** *zool.* orman ördeği (*Aix sponsa*): K Amerika'da yaşar; siyah, kestane rengi, yeşil, mor ve beyaz tüylü, tepeliklidir; ağaçlarda yuva yapar. 11. ~ **grouse** *bk.*: **capercaillie**. 12. ~ **hyacinth** *bot.* dağ sümbülü (*Scilla nonscripta*), 13. ~ **ibis** *zool.* kelbalıkçıl, Amerika doymazı (*Mycteria americana* ve *Ibis ibis*) Amerika ve Afrika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan eğri gagalı, tepesi tüysüz balıkçıl. 14. ~ **lily** : orman zambağı, 15. ~ **lot** : koru, 16. ~ **louse** *zool.* orman biti (*Oniscus, Armadillidium*), 17. ~ **mouse** *zool.* orman sıçanı (*Apodemus sylvaticus*), 18. ~ **pewee** *zool.* sinekkapan (*Contopus virens*), 19. ~ **pigeon** *zool.* tahtalı, tahta güvercini (*Columba fasciata*), 20. ~ **pitch** : odun katrancı, 21. ~ **pulp** : kâğıt hamuru, 22. ~ **pussy** *k.d. bk.*: **skunk**, 23. ~ **rat** *bk.*: **pack rat**, 24. ~ **sorrel** *bot.* orman otu (*Oxalis Acetosella*): Avrupa ve K Amerika'da yetişir, yaprakları yürek biçiminde ve üç dilimli, çiçekleri pembe çizgili beyazdır, 25. ~ **spirit** : odun ispirtosu, metil alkol, 26. ~ **sugar kim**. odun şekeri: C5H10O5. Boyacılıkta ve tabaklamada kullanılır, suda erir toz. 27. ~ **tar** : odun katrancı, 28. ~ **thrush** *zool.* ökse ardıç kuşu (*Hylocichla mustelina*). K. Amerika ormanlarında bulunan bir ardıç kuşu, 29. ~ **tick** *zool.* orman kenesi (*Dermacentor variabilis*), 30. ~ **turning** : ağaç tornacılığı, 31. ~ **turner** : ağaç tornacısı, 32. ~ **vinegar** : odun sirkesi, *bk.*: **pyroligneous acid**, 33. ~ **warbler** *bk.*: **warbler** (3). *e.a.- 4. furious, frantic, mad, raging.*

wood³, *f.* 1. ağaçlandırmak, orman hâline getirmek, ağaç/orman yetiştirmek, 2. odun/kereste tedarik etmek, 3. ~ **up** : odun depo etmek, to ~ *up before the approach of winter*. 4. *esk.* çıldırmak, delirmek, deliye dönmek, öfkeden köpürmek. *e.a.- 4. rave.*

wood-apple, *is. bot.* fil elması (*Feronia elephantum*).

woodbin, *is.* odun kovası.

woodbine, *is. bot.* 1. hanımeli (*Lonicera Periclymenum*), 2. ABD Virjinya sarıması (*Parthenocissus quinquefolia*). **woodbind** *d.d.*

wood block, *is.* 1. tahta basma kalıbı, 2. tahta kalıpla basılmış resim,

wood-block, *sf.* tahta kalıpla basılmış.

woodborer, *is.* ağaç kurdu.

wood-carver, *is.* oymacı, tahta oymacısı.

wood carving, *is.* oymacılık, tahta oyma işi.

woodchat, *is. zool.* 1. ~ **shrike** *d.d.* kızıl başlı örümcek kuşu (*Lanius senator*), 2. az *kul.* ardıç kuşu (*Larvivora*).

woodchopper, *is.* oduncu, ormanda ağaç kesen kimse.

woodchopping, *is.* odunculuk, ağaç kesme.

woodchuck, *is. zool.* (K Amerika'ya özgü) dağ sıçanı (*Marmota monax*).

woodcock, *is., ç. -cocks/-cock* 1. *zool.* çuluk (*Scolopax rusticola*), Amerika çulluğu (*Philohela minor*), 2. *esk. bk.*: **simpleton**.

woodcraft, *is.* 1. ormancılık, orman bilgi-si, 2. avcılık, 3. oymacılık. **woodcraftsman** : oymacı.

woodcut, *is. bk.*: **woodblock**.

woodcutter, *is.* oduncu, baltacı, odun kesicisi.

woodcutting, *is.* odunculuk, baltacılık, odun kesme.

wooded, *sf.* 1. ağaçlıklı, ormanlık, korulu, 2. odunu bol.

wooden, *sf.* 1. ahşap. a ~ **ship**. 2. ağaç/tahta(dan yapılmış). a ~ **gait**. 3. odun/kazık gibi (yürüyüş/duruş), kalın kafalı, kaba, aptal, alık (yüz), acemi, hoyrat, 4. cansız, ruhsuz, etkisiz. a ~ **stare**. 5. beşinci yıl dönümü. ~ **anniversary** : evliliğin beşinci yıl dönümü, 6. ~ **Horse** : Truva atı, tahta at, 7. ~ **Indian** : (a) tahtadan oyulmuş Kızılderili heykeli, (b) odun gibi adam, 8. ~ **shoe** : takunya, nalin, tahta pa-butç. *e.a.-3. stupid, awkward, 4. dull, spiritless.*

woodenly, *zf.* odun gibi, kabaca, hoyratça, aptalca.

woodenness, *is.* 1. ahşaptan/tahtadan yapılmış olma, 2. kalın kafalılık, hoyratlık, kabalı, 3. cansızlık, ruhsuzluk.

wood engraver, *is.* oymacı.

wood engraving, *is.* 1. oymacılık, tahta oymacılığı, 2. tahta resim kalıbı, 3. kalıpla basılan resim, gravür.

woodenhead, *is. k.d.* ahmak /aptal/ kalın kafalı/mankafalı kimse. *e.a.- blockhead.*

wooden-headed, *sf.* ahmak, aptal, kalın kafalı, mankafalı. *e.a.-dull, stupid.*

wooden-headedness, *is.* ahmaklık, aptallık, kalın kafalılık, mankafalılık.

woodenware, *is.* tahta mutfak eşyası, tahta çanak çömlek.

woodhen, *is. bk.:* **weka.**

woodhouse, *is., ç.* **-houses** odunluk, odun/kereste deposu.

woodiness, *is.* odunumsuluk, oduna/tah-taya benzeyiș.

wood-kingfisher, *is. zool.* İzmir yalıçapkı-nı (*Coracii-formes alcedinidae*).

woodland, *sf. &is.* 1. ormanlık, ağaçlık, 2. orman+, ormanda yaşayan. *a ~ nymph. 3. ~ caribou zool.* karibu.

woodlark, *is. zool.* ağaç tarla kuşu (*Lullula arborea*).

woodman, *is., ç.* **-men** orman adamı: ormanda yaşayan, avlanarak geçinen adam. *e.a.-woodsman.*

woodmancraft, *is.* orman hayatına alışıklık.

woodnote, *is.* doğal ses, (ormanda) kuş sesi/ötüşü.

wood nymph, *is. 1.* orman perisi, *2. zool.* (a) G Amerika arı kuşu (*Thalurania*), (b) boz kelebek (*Minois alope*) kanatları kahverengi üzerine sarı çizgili ve siyah, beyaz benekli bir kelebek.

woodpecker, *is. zool.* ağaçkakan (*Picidae*).

woodpile, *is.* odun yığını, istiflenmiş odun.

woodprint, *is. bk.:* **woodcut/ woodblock.**

woodruff, *is. bot.* ince otu (*Asperula odorata*). Kızıl kökgillerden güzel kokulu beyaz çiçekler açan bir bitki. Parfümeride ve şaraplara rayiha vermekte kullanılır.

woodshed, *is.* odunluk.

woodsia, *is. bot.* kaya eğreltisi (*Woodsia*).

woodsman, *is., ç.* **-men 1. bk.:** **woodman**, 2. keresteci, oduncu, ormancı. *e.a.-2. lumberman.*

woodsy, *sf.* **woodsier, woodsiest** ABD ormanımsı, ormanı andıran, orman havası veren, ormanla ilgili. *a ~ fragrance* : orman kokusu.

woodwax = woodwaxen, *is. bk.:* **woad-waxen.**

woodwind, *is. 1.* *müz.* tahtadan yapılmış nefesli sazlar, *2. ~s* : orkestranın bu nefesli sazlar bölümü.

woodwork, *is.* 1. ağaç işleri, marangozluk, dülgerlik, 2. binanın ahşap kısmı. *~er* : marangoz, dülger. *~ing* : (a) ağaç işçiliği, marangozluk, dülgerlik, (b) ağaç işlerinde kullanılan.

woodworm, *is.* ağaç kurdu.

woody, *sf.* **woodier, woodiest** 1. ormanlık, ağaçlık, ormanı çok, 2. ormana ait, ormanla ilgili, 3. ahşap, tahtadan yapılmış, 4. odunumsu, oduna benzer, odun/tahta yapılışında/görünüşünde.

woer, *is.* aşık, sevdalı, flört eden kimse.

woof, *is.* 1. (dokumacılıkta) atkı, argaç, 2. *Brit.* çözgü, arış, 3. dokum, dokunuş. 4. havlama sesi: hav. *e.a.-1. filling, 2. warp, 3. texture, fabric.*

woofer, *is.* alçak frekanslı ses hoparlörü.

wool, *is.* 1. yün, yapağı. *~ fat* : lanolin. **virgin ~** : ilk kez dokunmuş yün. *~ comber* : yün tarayıcısı, 2. yünlü kumaş, 3. yün ipliği, 4. sun'ı yün, 5. elyaf, yün gibi yumuşak ve tüylü şey. **glass ~** : cam elyafi. **steel ~** : çelik bulaşık teli, 6. (bazı bitkiler ve tırtıllar üzerindeki) tüy, 7. k.d. kıvırcık kısa saç, **8. all ~ and a yard wide** : halis, saf, katıksız, hakikî. *He was a real friend, all ~ and a yard wide.* **9. dyed in the ~** : müzmin, azılı, koyu, sabit fikirli, önyargılı, değişmez, ıslah kabul etmez. *A sinner who was dyed in the ~ dyed in the ~ communist* : azılı komünist. **10. go for ~ and come home shorn** : suya gidip susuz gelmek/Dimyat'a pirinçe giderken evdeki bulgurdan olmak. **11. Keep your ~ on!** Kızma! Öfkelenme! **12. much cry and little ~** : fiyasko, neticesiz tartışma, **13. pull the ~ over s.o.'s eyes** : göz boyamak, aldatmak. *e.a.-8. genuine, sincere, excellent, 9. inveterate, confirmed, 13. deceive, delude.*

wool-bearing, *sf.* yünlü/ yün veren (hayvan), yünü olan.

wool-carding = wool-combing, *is.* yün tarama.

wool-clip, *is.* bir koyundan bir senede kırılan yapağı miktarı.

wool-dyed, *sf.* dokunmadan önce boyanmış.

woolen, *sf. &is.* 1. yün+, yünlü, yünden yapılmış. ~ cloth. 2. ~s : yünlüler, yünlü kumaş/ elbise. *Brit.:* **woollen**.

wooler

wooler, *is.* yünü için beslenen hayvan.

woolfell, *is.* post.

woolgatherer, *is.* dalgın kimse.

woolgathering, *is.* dalgınlık, dalgacılık, hayal kurma, akı başka yerde olma. **be/go ~** : dalıp gitmek, hayallere dalmak, dalga geçmek.

woolgrower, *is.* yüncü, yün üreticisi, yünü için koyun besleyen kimse.

woolgrowing, *is.* yüncülük, yün üretme, yün için koyun besleme.

woolliness, *is. bk.* : **woolliness**.

woollen, *sf.&is. Brit. bk.* : **woolen**.

woollike, *sf.* yün gibi, yüne benzer.

woolliness, *is.* yüne benzerlik, yün gibi oluş, tüylütlük, havlılık.

woolly = **wooly**¹, *sf. -lier, -liest* 1. yünü, yünden yapılmış ~ *socks*. *a ~ fleece*. 2. yün gibi, yüne benzer, yumuşak, kabarık, tüylü, 3. üstü tüylü. *a ~ caterpillar*. 4. *bot.* tüylü, havlı, 5. *k.d.* yoz, kaba, sert, haşın, 6. bulanık, vuzusuz, belirsiz, müphem, karışık, dağınık. ~ *thinking*. *His ideas are a bit ~*. 7. ~ **bear** : tüylü tırtılı, 8. ~ **headed** : zihni bulanık/karışık/dağınlık, kafası dumanlı, dalgin, vazifeli düşünmeye-yen.

woolly = **wooly**², *is., ç. -lies* 1. (Batı ABD) koyun, yünü, yün hayvan, 2. **woollies** : yünü çamaşır/giyim eşyası. *winter woollies*.

woolman, *is., ç. -men* yün tüccarı, yapağı taciri.

woolpack, *is.* 1. yün balyası, 2. pamuk yığını, kümbe bulut.

woolsack, *is.* 1. yün çuvalı, 2. *Brit.* Lordlar Kamarası Başkanının meclisteki yün minderi/makamı, 3. **reach the ~ = to be raised to the ~** : Lordlar Kamarası Başkanı veya Adalet Bakanı olmak, 4. **take the seat on the ~** : Lordlar Kamarası oturumunu açmak.

woolshed, *is.* yün deposu, koyun kırkım evi.

woolsorters disease, *is. patol.* yüncü hastalığı, *Bacillus anthracis* sporlarının nefes yollardında meydana getirdiği hastalık.

wool sponge, *is.* yün süngeri, yumuşak sünger (*Hippiospongia lachne*). Florida ve Antillerde çıkan görünüşü yüne benzer sünger.

wool stapler, *is.* 1. yün tüccarı, 2. yün ayırmacı: yünleri cinslerine göre ayıran kimse.

wool stapling, *is.* 1. yün ticareti, 2. yün ayırmacılığı.

woolwork, *is.* yün ile gergef işi.

wooly, *sf.&is. bk.* : **woolly**.

woomera, *is. bk.* : **womera**.

woorali, *is. bk.* : **curare**.

woosh, *is.&f. bk.* : **whoosh**.

woozily, *zf.* 1. sersemce, şaşkın şaşkın, şaşırarak, 2. başı dönerek, sersemleyerek, 3. sarhoşlukla.

wooziness, *is.* 1. sersemlik, şaşkınlık, 2. baş dönmesi, 3. sarhoşluk.

woozy, *sf.* **woozier**, **wooziest** *k.d.* 1. sersem(lemiş), şaşkın. ~ *from a blow on the head*. 2. başı dönmiş. *He felt ~ after the flu*. 3. sarhoş. *e.a.-1. muddled, dazed, befuddled, 2. dizzy, drunken*.

wop, *is. argo- hkr.* İtalyan, makarnacı.

Worcester china = **Royal Worcester** = **Worcester porcelain**, *is.* İngiliz porseleni.

word¹, *is.* 1. kelime, lâfız. **a household** ~ : günlük/harciâlem kelime. **A ~ to the wise (is sufficient)** : Arif olan anlar/arife tarif gerekmeyez/ anlayana sıvrısinek saz. **My ~ !** Maşallah! Aman yarabbi! **upon my ~ !** Vallahi! **bad is not ~ for it** : ona fena demek azdır. **Don't say a ~ to anybody** : Kimseye bir şey söyleme. **May I put a ~ in?** Ben de bir şey söyleyebilir miyim? 2. ~s : (a) söz, deyim, tabir, lâf, lâkırdı. **fair ~s** : tatlı sözler. **four-letter ~** : küfür, kaba söz, **I have no ~s for = ~s fail me** : Sözle tarif edemem; söyleyecek söz bulamıyorum. **He is too stupid for ~s** : Tarif edilmez derecede aptaldır. **in other ~s** : başka tabirle. **~s of one syllable** : basit/çık sözler. **vain ~s** : boş lâf. ~s mean little when action is called for. (b) güste. *I know the tune of the song, but I don't know the ~s.* (c) ağız kavgası, münakaşa. **high ~s** : hiddetli/agır sözler. **to have ~s with s.o.** : birisi ile atışmak, çekişmek, münakaşa etmek. ~s have passed between them : Atıştılar, birbirine kötü sözler söylediler. 3. kısa konuşma, (bir çift) söz, diyecek. **I'd like a ~ with you** : Sana bir çift sözüm var. 4. deyim, ifade. **a ~ of praise** : övgü, methiyâ, 5. söz, vaat. **I give you my ~ for it** : Sana vade-diyyorum/söz veriyorum. ~ of honor : namus sözü. **break one's ~** : sözünü tutmamak, sözünden dönmek/caymak. **Upon my ~** : Vallahi, billâhi,

söz veriyorum ki. **to keep one's ~** : sözünü tutmak, **6. haber, malumat. send ~** : haber yollamak. *We received ~ of his death. a good ~* : (a) iyi haber. (b) övgü, medih, tavsiye, sitayışkâr söz. **big ~s** : övünme, büyük söz. **Put in a good ~ for s.o.** : birini övmek. **He never has a good ~ for anyone** : Herkesi kötüler. **7. parola. He gave the ~ and they let him in** : Parolayı söyleyince girmesine izin verdiler. **8. emir, kumanda, işaret. ~ of command** : komut, kumanda. **On his ~ they all moved forward** : O komut verince yürüyüşe geçtiler. **at a ~** : söylenilir söylenenmez, **9. b.h. the Word, the Word of God d.d.** (a) Kutsal Kitap, Tanrı Kelâmi, (b) *bk.*: **logos**, (c) İncil, **10. esk. atasözü, özdeyiş, simge söz, 11. be as good as one's ~** : sözünün eri olmak, vaadini/sözünü tutmak, **12. eat one's ~s** : sözünü geri almak; tükürdüğünü yalamak, **13. (get) a ~ in edgeways** : lâfa karışmak, mütemadiyen konuşan birinin sözünü kesip bir şey söylemek. *He talks so much that no one else can get a ~ in edgeways.* **14. have a ~ in s.o.'s ears** : kulağına fisildamak, gizlice söylemek, **15. have a ~ to say** : söyleyecek sözü olmak, **16. have a ~ with s.o.** : birisiyle konuşmak/görüşmek; birine bir çift söz söylemek, **17. have no ~s for** : anlatacak kelime bulamamak, söyle anlatmaktan âciz olmak, **18. have the last ~** : sözü geçmek, son sözü kendisi söylemek, dediğini yaptırırmak, **19. His ~ is (as good as) his bond** : Sözünü tutar; sözüne güvenilir; sözü sağlamdır. **20. in a ~ = in one ~** : özet olarak, (uzun) sözün kısası, kısacısı, hulâsaikelâm. *In a ~ there was no comparison.* **21. in so many ~s** : aynen, açıkça, kesinlikle, kesin olarak. **He told me in so many ~s to go to Hell** : Bana aynen "cehennem ol!" dedi. **He did not say it in so many ~s** : Aynen böyle demedi (fakat böyle demeğe getirdi). **22. man of his ~/woman of her ~** : sözünün eri. **I am a man of my ~** : Sözümün eriyim; söz bir Allah bir. **23. mince ~s** : kaçamaklı/dolambaçlı konuşmak, lâfi gevelemek, **24. not have a ~ to throw at a dog** : konuşmaya tenezzül etmemek, kibirinden kimse ile konuşmamak, **25. not the ~ for it** : yersiz/uygunsuz söz, yetersiz ifade, **26. of few ~s** : (a) az konuşur, suskun. *a man of few ~s.* (b) veciz, özlü, **27. of many ~s** : konuşkan, çok konuşan, geveze, **28. put in a (good) ~ for** : övmek, methetmek, hakkında sitayışkâr sözler söylemek, **29. put in-**

to ~s : söyle/şifahen anlatmak, ifade etmek, **30. say the ~ k.d.** (bir şeyin yapılması/başlaması için) izin/ emir vermek, **31. suit the action to the ~s** : dediğini yapmak, **32. Take one at one's ~** : sözüne inanmak. **I took you at your ~** : sözün(üz)e inandım, **33. take s.o.'s ~ for it** : birisinin söylediklerine inanmak. **take my ~ for it!** Sözüme inan! **34. take the ~s out of one's mouth** : (karşısındaki) ağızından sözü kapatmak; leb demeden leblebiyi anlamak. **You have taken the ~s out of my mouth** : Ben de tam bu nu söyleyecektim. **35. ~ of mouth** : konuşma, söyle ifade. **by ~ of mouth** : ağızdan, sözlü olarak, şifahen, **36. ~ painter** : belâgatlı yazar, **37. ~ painting** : tasvir, belâgat, söyle canlandırma, güzel anlatış. **38. ~ picture** : tasvir, iyi açıklanmış tanım. *e.a.- 2 (c) quarrel, 4. statement, declaration, expression, 5. promise, pledge, warrant, assurance, 6. news, information, tidings, 7. password, watchword, countersign, 8. order, command.*

word², f. (sözle) ifade etmek/söylemek/anlatmak. *He ~ed the explanation well.*

word accent, bk.: **word stress**.

wordage, is. **1.** kelime sayısı, **2.** kelimelerin tümü, **3.** kelime seçimi, kelimelerle ifade, **4.** lâf kalabalığı, lüzumsuz sözler. *e.a.-3. wording, 4. verbiage, wordiness.*

word blindness, is. okuma yitimi. *e.a.-alexia.*

wordbook, is. sözlük, lügat. *e.a.- dictionary.*

word class, is. gr. kelime sınıfı.

word-for-word = word for word, sf.&zf.

1. kelimesi kelimesine, aynen, harfiyen. *Tell me what he said, word for word. a word-for-word translation.* **2. word by word d.d.** kelime kelime, cümlelin toptan anlamını değil her kelimenin anlamını söyleyerek. *e.a.-1. verbatim.*

word game, is. kelime oyunu.

wordily, zf. itnâplı bir şekilde, sözü gereksizce uzatarak.

wordiness, is. itnâp, sözü gereksiz yere uztatma.

wording, is. **1.** söyleyim, ifade tarzı, üslûp, **2.** kelime seçimi. *The ~ of a business agreement should be exact.* *e.a.- phrasing, diction.*

wordless, sf. **1.** sessiz, suskun, sükûfî, konuşmayan, dili tutulmuş, **2.** söyle/kelimelerle anlatılması olanaksız, **3.** kelimelerden başka araçlarla ifade edilen.

wordlessly

wordlessly, *zf.* 1. susarak, konuşmadan, bir şey söylemeksizsin, dili tutulmuşçasına, 2. kelimelerden başka şeylerle ifade ederek.

wordlessness, *is.* 1. suskuluk, süküt, susma, dili tutulma, 2. kelimelerle ifade olanaksızlığı.

word of honor, *is.* yemin, ant şeref/namus sözü. *e.a.- oath, promise.*

word-of-mouth, *sf.* sözlü, ağızdan ağıza yayan. *The producers rely on ~ advertising.*

word order, *is.* söz dizimi, söz düzeni.

word-perfect, *sf.* *Brit.* rolünü jyi ezberlemiş (aktör), mükemmel/kusursuz (konuşan). *Her speech was ~. She was ~ in her speech.*

wordplay, *is.* kelime oyunu, cinas. *e.a.- pun.*

word processing, *is.* sürekli yazım, yazı işlem: bilgisayar aracılığı ile yazı yazma yöntemi.

word processor, *is.* yazı işlemi düzeni, süreçayar.

word square, *is.* söz karesi: soldan sağa ve yukarıdan aşağıya aynı kelimeler okunabilen kare.

word stress, *is.* kelime vurgusu. **word accent** *d.d.*

wordy, *sf.* **wordier**, **wordiest** 1. itnaphı, çok uzun, boş yere uzatılmış (söz/yazı), lüzumsuz kelimelerle dolu. *a ~ explanation.* 2. sözlü, sözlerle/kelimelerle anlatılan. *e.a.-I. verbose, prolix, 2. verbal.*

wore, *f. bk.:* **wear** (*geç.z.*)

work¹, *is.* 1. iş, meşgale. **hard** ~ : ağır/zor iş, 2. çalışma, meşguliyet, 3. iş, görev, vazife, memuriyet. *My ~ is in medicine/as a doctor. I go to ~ at 9. to look for ~ :* memuriyet/ iş aramak, 4. emek, el işi. **It takes a lot of ~ to build a house** : Bir ev yapmak için çok emek harcamak gereklidir. 5. çalışma yeri, 6. eser, yapıt, kitap. *a ~ of art. literary ~s. The ~s of Shakespeare. the ~s of God* : doğa, evren, kainat, tabiat, 7. yapı : bina, köprü vb. 8. tahkimat (duvar, kale, hendek vb.), 9. ~s : (a) fabrika, tesis, atölye, imalâthane, (b) mekanizma, (c) sevap kazanılacak iş, 10. **fiz.** iş, 11. **all in the day's ~** : doğal, normal, tabii, mutat. *It's all in the day's ~* : Ne yapalım? Bu böyledir. 12. **at ~** : (a) iş başında, işte, çalışıyor, çalışmakta. **be at ~** :

iş başında olmak, çalışmak. *He's always at ~ in the afternoons.* (b) çalışırken, işlerken. **to watch machines at ~**. 13. **give s.o. the ~s** *argo* (a) birini öldürmek/ hırpalamak, (b) birine aman vermemek, göz açtırmamak, 14. **go/get/set to ~ (on)** : işe girişmek/koyulmak, 15. **go the right way to ~** : usulü dairesinde işe girişmek, 16. **have one's ~ cut out for one** : işi başından aşmak, işi çok zor olmak, 17. **in the ~s** : yapmakta, bakılmakta, plânda, 18. **in ~** : işi/görevi memuriyeti var, çalışmakta. **out of ~** : işsiz, boşta, 19. **make hard ~ of** : kolay bir işi zor bulmak, 20. **make short ~ of** : kısa kesmek, çabuk bitirmek, 21. **make ~ (unnecessarily)** : (hiç yoktan) iş çıkarmak, 22. **set s.o. to ~** : birini bir işe oturtmak, 23. **shoot the ~s** : *argo* bütün gücünü/parasını harcamak, son gayretini/meteligi sarf etmek. *Let's shoot the ~s and order the crêpe suzette.* 24. **the poison had done its ~** : zehir etkisini gösterdi, 25. **the whole ~s** : hepsi, 26. **the ~s** *argo* (a) ayrıntı, teffuat, garnitür. *a hamburger with the ~s.* (b) zulüm, işkence, çetin iş. **give s.o. the ~s.** *e.a.-I. labor, toil, drudgery, 3. occupation, business, trade, employment.* **NOT:** **WORK**, **DRUDGERY**, **LABOR**, **TOIL**, zihni veya bedenî çalışmayı gerektiren faaliyetleri gösterirler. En genel anlamlı **WORK** olup hem kolay, hem zor iş anlamında kullanılır: *heavy work; part-time work; outdoor work.* **DRUDGERY** sürekli ve yorucu, büktrici, köle gibi çalışmayı gerektiren işlere uygulanır: *the drudgery of household tasks.* **LABOR**, ağır el işlerini belirtir: *labor on a farm, in a steel mill.* **TOIL**, yorucu ve yıpratıcı iş demekti: *toil that breaks down the worker's health*

work², *sf.* iş+. ~ **clothes** : iş elbisesi.

work³, *f.* **worked/wrought**, **working**

1. çalış(tır)mak, iş yap(tır)mak. *She ~s her employees hard.* 2. işle(t)mek, faal olmak, emek sarf etmek. **She ~ed a needlepoint cushion** : İğne işi yastık işledi. 3. uğraş(tır)mak, meşgul olmak/etmek, 4. görevli/vazifeli olmak, memuriyeti olmak, 5. başarılı olmak, başarmak, iyi sonuç vermek. **My plan did not ~** : Plânim başarılı olmadı. 6. etkilemek, tesir etmek. **it won't ~** : olmaz, yürümez, 7. güclükle yürümek/hareket etmek. *the ship ~s to winwards.* 8. çözmek, halletmek, 9. *k.d.* aldatmak, 10. *k.d.* isteklerine alet et-

mek, kullanmak, 11. meydana getirmek, 12. şe-
kil vermek, 13. mayala(n)mak. *this dough ~s
slowly.* 14. heyecanını tahrif etmek. *to ~ a
crowd into a frenzy.* 15. ~ **at** : çalışmak, çaba-
lamak, 16. ~ **against** s.o. : birisiyle mücadele et-
mek, 17. ~ **away on** : aralıksız çalışmak, 18. ~
by rule = ~ **to rule** : kurallara harfiyen uyararak
işi yavaşlatmak (ve bu şekilde ücret artışını te-
mine çalışmak), 19. ~ **even** : düz örmek, 20. ~
in : sokuşturmak, araya sıkıştırmak, içine işle-
mek, nüfuz/müdahele etmek, iterek sokmak,
başka maddeleri karıştırıp eze eze yedirmek, el
ile işleyerek meydana getirmek, 21. ~ **into** : zor-
lamak, sokmak, koymak, 22. ~ **loose** : gevşet-
mek, laçka olmak, 23. **work off** : (a) gidermek,
azaltmak, defetmek, atmak. *to ~ off excess
weight* : (sıkı çalışarak/idmanla) zayıflamak. ~ **off**
one's anger on s.o. : öfkесini birinden almak,
(b) çalışıp başarmak/üstesinden gelmek, öde-
mek. *to ~ off a debt* : çalışarak borcunu öde-
mek, 24. ~ **on/upon**: etkilemeye/kandırmaya
çalışmak, üzerinde işlemek, 25. ~ **one's way** :
güçlükle ilerlemek, 26. ~ **one's way through
school** : kendi çabasıyla okumak, 27. ~ **out** : (a)
(dikkatle çalışıp düşünerek) çözüm yolu/yol/
çare bulmak. *to ~ out a solution to a problem.*
(b) çözmek, halletmek, hesaplamak. ~ **out a
problem**. *to ~ out a sum.* (c) *gen.* ~ **out to** = ~
out at : sonuçlanmak, neticelenmek, sonuç ver-
mek, sonuca varmak/ulaşmak, erişmek, mal ol-
mak, baliğ olmak. *Things have ~ed out badly.* *It
~ ed very well for me.* *wonder how their ideas ~
ed out in practice?* *The bill ~s out to \$500.* **How
much does it ~ out at?** Kaça çıkar?(d) geliş-
mek, başarılı olmak, (e) plânlamak, kararlaştı-
rmak. *To ~ out the details.* (f) gerçekleştirmek,
mükem olmak. *I hope this ~s out.* (g) idman
yapmak. *to ~ out in the gymnasium.* (h) (maden
damarı) bit(ir)mek. *The mine was ~ed out years
ago.* 28. ~ **over** : (a) bir daha yapmak, (b) işle-
mek, üstünden geçmek, (c) değişiklik/tadilât
yapmak, (d) *ABD- argo* saldırmak, üzerine atıl-
mak, hırpalamak. *They ~ed him over.* 29. ~ **up** :
(a) heyecana getirmek, heyecanlandırmak, hisle-
rini tahrif etmek/kamçılamak. *The politician
~ed the crowd up until they shouted together.* **be
~ ed up about sth** : bir şey için heyecanlanmak/
hiddetlenmek. (b) (ayrıntılı olarak) hazırlamak,

emek sarf etmek, emekle vücuda getirmek. ~ **up
some plans.** (c) kurmak, düzenlemek, geliştir-
mek, yapmak. *He ~ed up the firm from nothing.*
(d) (tedricen) tamamlamak/bitirmek. ~ **up into** :
hâline getirmek. *to ~ up the notes into a book.*
~ **up an appetite** : çalıştırarak açıktırmak,
30. ~ **oneself up into** : başını derde sokmak,
31. ~ **up to** : -e hazırlanmak; -i amaçlamak; -e
varmak. *e.a.-1. labor, toil, 2. operate, 5. suc-
eed, 6. influence, 10. exploit, 13. ferment.*

-work, *son ek* 1. "... işi, -den yapılmış".
needlework : iğne işi. **woodwork/brickwork** :
tahtadan/tuğladan yapılmış. **housework** : ev işi,
2. "... ödevi." **homework** : ev ödevi, 3. "-sanatı,
-cilik." **paperwork** : kirtasiyecilik.

workability, *is.* 1. işletilebilme, işlenebil-
me, 2. uygulanabilme, elverişlilik, gerçekleş-
bilme.

workable, *sf.* 1. işletilebilir. *a ~ machine.*
2. elverişli, uygulanabilir, pratik, gerçekleşebi-
lir. *This plan isn't ~.* 3. işlenebilir, şekil verile-
bilir. ~ *clay for making pots.*

workableness, *is. bk.:* **workability**.

workaday, *sf.* 1. günlük, çalışma günleri-
ne özgü, 2. adı, bayağı, alelâde, sıradan. *This ~
world.*

workaholic, *sf. k.d.* aşırı/çok çalışan, ken-
dini işe veren.

workaholism, *is.* aşırı/çok çalışma, ken-
dini işe verme.

workbag, *is.* el işi torbası.

workbasket = **workbox**, *is.* el işi/dikiş se-
peti/çantası.

workbench, *is.* tezgâh.

workbook, *is.* 1. işletme rehberi/talimatı,
2. alıştırma kitabı, 3. çalışma kayıt defteri.

workbox, *bk.:* **workbasket**.

work camp, *is.* 1. çalışma kampı, 2. hayır
işleri için çalışan gönüllüler.

workday = **working day**, *is.* 1. iş/çalışma
günü, 2. günlük çalışma süresi. *a seven-hour ~.*

worked, *sf.* işlenmiş, üzerinde çalışıl-
mış. *a newly ~ field.* *e.a.-wrought.* **NOT:**
WORKED ve **WROUGHT** üzerinde emek har-
canmış, çalışılmış nesneler niteler. **WORKED**
uzun süren herhangi çeşit bir iş veya emek sarf
edildiğini belirtir: *a worked silver mine:* işleti-

worked-up

len/işlemekte olan gümüş madeni. **WROUGHT** el ile işlenerek şekil verilmiş anlamını kapsar: *a wrought-iron railing*, dövme demir parmaklık.

worked-up, *sf.* heyecanlı, sinirli, öfkeli. *He was quite ~ and said he has been very anxious for their safety.* *e.a.- excited, angry, wrought-up.*

worker, *is.* 1. işçi, amele, emekçi. **steel** ~: çelik işçisi. **a factory** ~: fabrika işçişi, 2. bir konuda/alanda çalışan kimse. *a ~ in scientific research.* *a ~ for the Republican Party.* **He is a hard ~** : Çok çalışkanıdır. **a ~ of miracle** : mucize yaratan kimse, 3. **zool.** işçi sınıfından böcek (arı, karınca, vb.) ~**ant/-bee** : işçi karınca/arı.

workerless, *sf.* işsiz, amelesiz.

work ethic, *is.* iş ahlaklısı.

workfare, *is.* sosyal yardım görenlerden çalışabilecek durumda olanları eğitim veya kamu görevlerinde çalıştırmayı öngören hükümet planı.

work farm, *is.* ıslah çiftliği: suç işleyen çocukların ıslah için çalıştırıldığı çiftlik.

workfellow, *is.* iş arkadaşı.

workfolk(s), *is.* işçiler, ameleler, emekçiler.

work force, *is.* iş gücü, mevcut işçiler, çalışanlar.

work function, *is. fiz.* iş işlevi: maddeden elektronu ayırmak için gerekli minimum erke/enerji.

workhorse, *is.* 1. beygir, 2. çok çalışan kimse. **a willing ~** : akranları arasında en çok iş yüklenen/yapan kimse.

workhouse, *is., ç. -houses* 1. *ABD* ıslah evi, 2. *Brit.* düşkünler evi, gücsüzler evi, 3. *esk. bk.*: **workshop**.

work-in, *is.* işçilerin işgali: işçilerin protesto maksadıyla iş yerini işgal ederek ayrılmayı reddetmeleri.

working¹, *is.* 1. çalışma, iş yapma, 2. işlenme, faaliyet. *the involuted ~s of his mind.* 3. işleme, şekil verme. *The ~ of clay is easy when it is damp.* 4. *gen. ~s* : iş yeri, maden ocağında kazı yeri, 5. mayalanma, 6. yapı elemanı-

nın gevşemesine/lâcklaşmasına sebep olan gevrilme veya hareket, 7. bir organın anomal hareketi. *The ~ of his limbs revealed his disease.*

working², *sf.* 1. çalışan, iş gören, 2. işçi+, geçimini işçilikle kazanan. *a ~ man.* 3. işleyen, işler durumda, 4. iş+, işe/çalışmaya ait, 5. işe yarar, yararlı, yeterli, fayda sağlayan, işi kolaylaştırın. *a ~ model.* *a ~ majority.* *a ~ knowledge of French.* 6. seyiren, 7. mayalanın, köpüren, 8. ~ asset : işletme değerleri, 9. ~ capital : döner sermaye, net cari aktif, 10. ~ class : işçi sınıfı, 11. ~ conditions : çalışma koşulları/şartları, 12. ~ day : iş/çalışma günü, 13. ~ drawing : imalât resmi, 14. ~ hours : iş/çalışma saatleri, 15. ~ hypothesis : geçici varsayımlı, 16. ~ papers : (a) (yabancılara verilen) çalışma izni belgesi, (b) *ABD* resit olmayanlara verilen çalışma izni belgesi, 17. ~ substance = ~ fluid : işler özdeks: basınç, sıcaklık, hacim, şekil değişimlerine uğrayarak güç makinelerini çalıştırın özdeks (sıvı, buhar, vb.), 18. ~ surface : çalışma yüzeyi.

workingman, *is., ç. -men* işçi, amele, emekçi.

workingwoman, *is., ç. -women* işçi kadın.

workless, *sf.* işsiz.

worklessness, *is.* işsizlik.

work load, *is.* 1. iş yükü, bir kimsenin/grubun/makinenin yapması gereken iş miktarı, 2. belirli bir dönemde bir işçinin/makinenin/kimsenin çalışma saatleri toplamı.

workman, *is., ç. -men* işçi, amele.

workmanlike = **workmanly**, *sf.* ustaca yapılmış, ustaya yakışır, usta elinden çıkmış. *a ~ piece of writing.* *The book is a ~ job, with chronology, index and bibliography.* *e.a.- skillful, well executed.*

workmanship, *is.* 1. işçilik, ustalık, sanatkârlık. *good ~.* 2. zanaat, sanat.

workmen's compensation insurance, *is.* işçi sigortası.

work of art, *is.* sanat eseri, şaheser. *The new bridge is a work of art.*

workout, *is.* 1. idman, antrenman, 2. dene me çalışma, 3. yetenek denemesi.

workpeople, *is.* işçiler, çalışanlar, çalışan zümre. *e.a.- workers, employees.*

workpiece, *is.* eldeki parça, işlenen parça.

workplace, *is.* çalışma/iş yeri, memuriyet mahalli.

workroom, *is.* çalışma odası.

works council, *is. Brit.* iş kurulu: (a) işçi temsilcilerinden oluşan ve işçi hakları ile şikâyet, çalışma koşulları, ücret vb. işleriyle uğraşan kurul, (b) bir iş yerinde işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan ve benzer sorunları inceleyen kurul.

work sheet, *is.* 1. iş izlencesi: çalışma programı ve saatlerini gösteren kâğıt, 2. müsvedde, karalama kâğıdı.

workshop, *is.* 1. iş evi, işlik, atelye, çalışma odası, 2. seminer, inceleme/tartışma topluluğu. *a theater ~.*

worktable, *is.* çalışma masası.

work train, *is.* işçi treni, demir yolu işçilerini ve malzemesini taşıyan tren.

workweek, *is.* haftalık çalışma saatı.

workwoman, *is., ç.* **-women** kadın işçi, işçi kadın.

world, *is.* 1. dünya. **Ancient ~** : Avrupa, Asya, Afrika. **New ~** : Amerika. **the scientific ~** : ilim dünyası. **~ Bank** : Dünya Bankası. **~ Council of Churches** : Dünya Kiliseler Danışma Kurulu. **~ Court** : Milletler Arası Mahkeme (*International Court of Justice d.d.*). **~ Health Organization** : Dünya Sağlık Teşkilatı. **~ power** : güçlü/etkili devlet/kurum vb. **~ Series = World's Series** : (beysbol) şampiyonluk karşılaşmaları. **~'s fair** : dünya fuarı, uluslararası fuar. **~'s oldest profession** : fuhuş. **~ war** : dünya savaşı, cihan harbi, 2. cihan, âlem. **the woman's ~** : kadınlar âlemi. **the ~ of dream** : rüya âlemi. **the animal/insect ~** : hayvanlar/böcekler âlemi. **the starry ~** : yıldızlar âlemi, 3. evren, kâinat. **the sun is the center of our ~** : güneş kâinatımızın merkezidir. **~ soul** : evrensel ruh. **~ spirit** : (a) Allah, Tanrı, Cenabihak, (b) evrensel ruh, 4. yer, arz, yeryüzü, 5. insanlar, insanlık. **The ~ must eliminate war and poverty.** herkes. *The whole ~ knows about it.* 6. ömür, hayat. **You have the ~ before you** : Önünde bütün bir ömür var. **He is not long for this ~** : Fazla yaşamaz, ömrü kısadır. 7. ölümlü dünya. **You must learn to live in the ~ as it is** : Bu ölümlü dünyayı olduğu gibi kabul etmelisin. **the next/other ~ = the ~ to co-**

me: ahret, öbür dünya, 8. dünya nimetleri. **to give up the ~ and serve God** : dünya nimetlerinden feragat edip Tanrıya hizmet etmek. **I would give the ~ to know** : Öğrenmek için her şeyi feda ederdim. **this ~'s goods** : dünyalık, dünya nimetleri, 9. toplum. **go out into the ~** : topluma karışmak, 10. hayat. **a man of the ~** : hayat adamı, görmüş geçmiş/pişkin adam, 11. **a ~ of** : pek çok, dünya kadar. **a ~ of money** : dünya kadar para, 12. **all the ~** : herkes, bütün cihan. **all the ~ to s. o.** : (birisi için) her şey, bütün varlık, en kıymetli şey. *My home is all the ~ to me.* 13. **as the ~ goes** : dünyanın gidişine göre, 14. **be on top of the ~** : *k.d.* mutlu olmak, dünyalar kendisinin olmak, sevinçten uçmak, 15. **bring into the ~** : doğurmak, dünyaya getirmek, 16. **for all the ~** : (a) dünyada, asla, kat'iyen, bütün dünyayı verseler, ne pahasına olursa olsun. **She wouldn't come to visit us for all the ~** : Dünyada bizi ziyaret etmez. **I wouldn't hurt her for the ~** : Onu kat'iyen incitmem. (b) tipki, tipatip, aynen, tamamen. *You look for all the ~ like my Aunt Mary.* 17. **dead to the ~** : dünyadan habersiz (derin uykuda, sarhoş, vb.), 18. **in the ~** : (a) asla, kat'iyen, dünyada. **I never in the ~ would have believed such an obvious lie** : Böyle düpedüz bir yalana dünyada/asla inanmadım. (b) yahu, Allah aşkına. **Where in the ~ did you find that hat?** Yahu, bu şapkayı da nereden buldun? **What in the ~ is he doing?** Ne yapıyor Allah aşkına? **all the difference in the ~** : dünya kadar/dağlar kadar fark. **come down in the ~** : içtimâî mevkice vb. düşmek. **make one's way in the ~** : hayatı muvaffak olmak, 19. **one who has seen the ~** : görmüş geçmiş/feleğin çemberinden geçmiş, 20. **out of this ~ = out of the ~** : *k.d.* fevkâlâde, eşsiz, harikulâde, şahane. *She bakes an apple pie that is out of this ~.* 21. **set the ~ on fire** : ünү/şöhreti dünyaya yayılmak, 22. **the way of the ~** : dünya hâli, dünyanın gidişi, 23. **the ~ of letters** : edebiyat âlemi/dünyası, 24. **the ~ and his wife** : herkes, bütün dünya, 25. **think the ~ of s. o.** : birini son derece beğenmek, takdir etmek, sevmek. *He may get angry sometimes, but he really thinks the ~ of you.* 26. **worlds apart** : tamamıyla farklı. **Their ways of life are**

worldliness

worlds apart : Yaşama tarzları tamamıyla farklıdır. **27. ~ without end** : ebediyen, ilelebet, sonsuzluğa dek. *forever and ever, ~ without end.*

worldliness, *is.* dünyaperestlik, dünyevîlik, maddecilik.

worldling, *is.* dünyaperest, zevkperest, kendini dünya zevklerine kaptırmış kimse.

worldly, *sf. &zf.* **-lier, -liest** **1.** dünyevî, maddî, cismanî, **2.** kendini tamamen dünya işlerine/zevklerine vermiş, **3.** lâik, dinî olmayan, **4.** pişkin, hayat tecrübesi çok, hayatı iyi anlamış, **5.** *esk.* dünyaya ait, dünyada bulunan/yaşayan. *ants, flies and other ~ insects.* **e.a.-1.** *earthly, mundane, earthy, terrestrial, 3. secular, 4. urbane, cosmopolitan, sophisticated. k.a.-1. spiritual.* **NOT:** **WORLDLY** sıfatı insanların dünya ile ilgili davranış ve faaliyetleriyle ilgili olarak şahıslara ve nesnelere uygulanır: *a worldly cleric, a worldly life.* **MUNDANE** de tipki **worldly** gibi maddî, cismanî, dünyevî anlamında olmakla beraber şahıslar için pek kullanılmaz, canlı olmayan şeyler için kullanılır: *Mundane affairs:* dünya işleri. *a mundane outlook:* maddî görünüş. **ERATHLY**, dinî anlamda dünyevî (yani uhrevî olmayan) anlamı taşırlı: *This erathly paradise:* Bu dünya cenneti. *earthly joys:* dünyevî zevkler. **EARTHY** toprağa ait anlamında ise de bazan zarafetten uzak, kaba vb. anlamında kullanılır: *a rich and earthy odor; earthy humor.* **TERRESTRIAL**, fiziksel anlamda yeryüzüne, arza, dünyaya ait demektir: *The terrestrial life:* yeryüzündeki hayat. *A terrestrial plant:* yeryüzünde yetişen bitki.

worldly-wise, *sf.* pişkin, hayatı tecrübeli, dünya işlerini iyi bilen.

world-shaking, *sf.* dünyayı sarsan, çok önemli.

world-weariness, *is.* dünyadan bezginlik/bikkinkilik.

world-weary, *sf.* dünyadan bezmiş/bikmiş.

world-wide = world wide, *sf.* evrensel, dünya çapında, cihanşümül, âlemşümül, yaygın, geniş. *In 1930 during the ~ economic depression.*

worm¹, *is.* **1.** *zool.* kurt, solucan (İlgili sıfat: **vermicular**), **2.** solucana benzer şey, **3.** *argo* alçak, miskin, pisirk kimse. **He's rather a ~ :**

Miskinin biridir. **Even a ~ will turn** : En pisirk adam bile ancak bir hadde kadar sabreder. **4.** vida dişi, **5.** sonsuz vida, **6.** helezon taşıyıcı, **7.** ~s *patol.* bağırsak kurtlarının sebep olduğu hastalık, **8.** *esk.* yılan, **9.** *bk.:* **lytta**, **10.** azap, insanın içini kemiren/rahatsız eden şey. *the ~ of conscience gnaws incessantly.* **11.** **~'s-eye view** *hkr.* alttan bakış, aşağılık bir mevkiden yukarıya bakış. *bk.:* **bird's-eye view.**

worm², *f.* **1.** sürünen(dür)mek, sinsi sinsi ilerle(t)mek. ~ **(oneself/one's way) through undergrowth** : çalılar vb. arasından oyulganmak/kırırlarak ilerlemek, **2. gen.** ~ **into** : sinsice/dalkavuklukla elde etmek. **to ~ oneself into s.o.'s favor** : sinsice/dalkavuklukla birinin teveccühünü kazanmak, **3. gen.** ~ **out/from** : hile ile/sinsice elde etmek. **to ~ a secret out of a person** : hile ile birinin sırrını öğrenmek, **4.** dalkavuklukla/sinsi sinsi sokulmak/göze girmek, **5. ~ one's way through the crowd:** kalabalık arasından kendine yol açmak, **6.** köpeğin dili altındaki kurt gibi sinirikestirmek, **7.** solucan/kurt düşürmek, **8. den.** halatin yiylerini ktitikla doldurmak. *e.a.-1. creep, crawl.*

wormcast, *is.* solucan gübresi yığını.

worm drive, *is. mak.* sonsuz vidalı işletme düzeni.

worm-eaten, *sf.* eskimiş, kurt yemiş, madası geçmiş.

worm eel, *is. zool.* mirmir balığı (*Echelus myrus*).

wormer, *is.* **1.** sürünen, sinsice ilerleyen, **2.** solucan düşürücü ilâç, **3.** ağızdan dolma tüfeklerde burgulu harbi.

worm fence, *is.* yılankavi çit. **snake fence d.d.**

worm-fishing, *is.* solucanla balık avlama.

worm gear, *is.* sonsuz vida dişli.

wormhole, *is.* solucan/kurt deliği.

wormil, *is. bk.:* **warble** (6).

worminess, *is.* **1.** kurtlanma, kurtlu olma, delik deşik olma, **2.** alçaklık, adâlik, zillet, alçalış, mezellet.

wormish, *sf. bk.:* **womlike.**

wormlike, *sf.* solucan/kurt gibi, solucana/kurda benzer, solucanımsı.

worm lizard, *is. zool.* ayaksız kertenkele (*Amphisbaenidae*) : Afrika ve G Amerika'da bulunur, solucana benzer, toprağa gömüllerken yaşar.

wormroot, *is. bk.:* **pinkroot**.

wormseed, *is. bot.* 1. solucan otu: pelin, kazayağı gibi tohum veya çiçekleri solucan düşürmeye kullanılan birkaç çeşit bitki, 2. bu bitkilerin tohumu veya kurutulmuş çiçeği.

worm snake, *is. zool.* solucan yılan (*Carpophis amoenus*). Orta ABD'de bulunan solucan gibi ufak yılan.

worm wheel, *is.* sonsuz vida çarkı.

wormwood, *is. 1. bot.* pelin (otu) (*Artemisia Absinthium*), 2. acı/nahoş/üzücü şey.

wormy, *sf.* **wormier**, **wormiest** 1. kurtlu, kurtlanmış. *a ~ apple*. 2. kurt yemiş, delik desik, 3. alçak, adî, zelil. *e.a.- 2. worm-eaten, 3. wormlike, groveling, low, mean*.

worn, *sf. & f.* 1. aşınmış, eskimiş, yıpranmış, zedelenmiş, 2. çok giyilmiş, 3. bitkin, bîtap, çok yorgun, 4. *bk.:* **wear** (*sf.f.*).

wornness, *is.* aşınma, yıpranma, eskime, zedelenme.

worn-out, *sf.* 1. eski(mış), yıpranmış, aşınmış, zedelenmiş, hurda. ~ *shoes*. 2. bitkin, bîtap, çok yorgun. *He was ~ after three sleepless nights.* *e.a.-1. dilapidated, 2. exhausted, fatigued*.

worried, *sf.* üzgün, kederli, canı sıkılmış, endişeli. *a ~ look* : üzgün görünüş. **He seems very ~ about something** : Bir şeye çok canı sıkılmış görünüyor.

worriedly, *zf.* üzgün/kederli/endişeli bir şekilde, endişe/keder/ can sıkıntısı ile.

worrier, *is.* üzülen, endişelenen, tasalanın, kaygı çeken, canı sıkılan.

woriment, *is. k.d.* 1. dert, belâ, musibet, 2. üzüntü, endişe, tasa, kaygı, keder, merak, can sıkıntısı. *e.a.-1. trouble, annoyance, 2. worry, anxiety*.

worrisome, *sf.* 1. üzücü, endişelendirici, can sıkıcı, kaygı/endişe verici. *a ~ problem*. 2. çabuk üzülen/endişelenen/tasalanın.

worrisomely, *zf.* üzüntü/endişe verecek şekilde, can sıkarcasına.

worry¹, *f. -ried, -rying* 1. üz(ül)mek, endişelen(dir)mek, endişe/keder duymak/vermek, tasalanmak, kaygılanmak, endişe/merak etmek, canı sıkılmak, zihinde kurmak. **Don't ~ (abo-**

ut me) : (Benim için) üzülmeye/endişelenmeye merak etme/tasalanma! **She will ~ if we are late** : Gecikirsek merak eder. ~ing about your health can make you ill. **His debts worried him** : Borçları için endişe ediyordu. **The whole business worries me to death** : Bütün bu işlere ölesiye üzülüyorum. **What's ~ing you?** Neye üzülüyorsun= Seni üznen nedir? 2. zorla/güçlükle ilerlemek. *an old car ~ing uphill*. 3. (köpek, kedî vb.) ısrıp sarsmak, hırpalamak. *A cat will ~ a mouse*. 4. rahatsız/taciz etmek, canını sıkmak. *Don't ~ me with so many questions*. 5. *Isk.* bogmak, 6. ~ **along** = ~ **through** *k.d.* (güçlüklere/engellere rağmen) ilerlemek/başarmak, altından kalkmak, üstesinden gelmek. **To others the situation seemed intolerable, but with luck and persistence she worried through**. 7. ~ **the life out of s.o.** : birinin başının etini yemek. *e.a.-1. fret, trouble, torment, harry, hector, disquiet, annoy, harass, 6. strangle, choke*.

worry², *is., c. -ries* 1. üzüntü, endişe, merak, tasa, keder, kaygı, can sıkıntısı. ~ **kept her awake** : Üzüntüden uyuyamadı. 2. dert, belâ, keder/kaygı/endişe/üzüntü veren şey, üzülecek şey, üzüntü sebebi. *A mother of sick children has many worries*. 3. üzülmeye, endişelenmeye, tasalanma, meraklanma, kederlenme, 4. ~ **beads**: tesbih. *e.a.-1. apprehension, vexation, anxiety, uneasiness, disquiet, misgiving, concern*.

worrying, *sf. bk.:* **worrysome**.

worryingly, *zf.* üzüllerek, endişe/tasa/kaygı çekerek, can sıkıntısı ile, merak/üzüntü içinde.

worrywart, *is.* boşuna üzülen/endişelenen kimse.

worse, *sf. & zf. & is.* 1. **(bad, ill** sıfatlarının artıklık hâli) beter, daha kötü, daha fena (bir durumda). **Things go from bad to ~** : İşler gittikçe fenaşıyor. **to make matters ~ = and what's ~** : üstelik, daha da fenaş, bu da yetmiyormuş gibi... *Bill is a bad boy, but his brother is ~. It is raining ~ than ever. He is ~ off now than he was ten years ago* : Maddî durumu on yıl öncesinden daha kötüdür. **He is in a ~ way than you** : Sizden daha kötü durumdadır. 2. daha uygunsuz/gayrimüsait (vaziyette), gittikçe kötüleşen/kötüleşerek, 3. daha hasta. *The patient is ~*.

worsen

4. daha fena şey, beteri, kötü durum. *He thought the loss of his property bad enough, but ~ followed.* **He was none the ~ for his long journey** : Bu uzun yolculuk onu hiç etkilemedi. **I think none the ~ of you for refusing** : Bunu reddettiğiniz için gücenmedim. **He got off with nothing ~ than a wetting** : Bir ıslanmakla kurtuldu. **So much the ~ for him!** Yazıklar olsun ona! **the ~ for drink/wear** : oldukça sarhoş/yorgun.

worsen, *f.* kötüleş(tir)mek, fenalaş(tir)mak, daha kötü duruma düş(ür)mek.

worser, *sf. & zf.* *k.d. bk.:* **worse**.

worship¹, *is.* 1. ibadet, tapınma, perestiş. **the ~ of God** : Allaha ibadet. **hours of ~** : ibadet saatleri, 2. aşırı sevgi/hürmet, tapma. **excessive ~ of business success**. 3. tapınılan şey, 4. *Brit.* hürmet ifadesi olarak yargıçlara vb. hitapta kullanılır: "Yes, your ~," he said to the judge. 5. esk. saygınlık, saygıdeğerlik. **men of ~** : saygıdeğer zevat. *e.a.-1. reverence, 3. adoration, admiration.*

worship², *f. -shipped, -shiping* (veya *Brit.* : **-shipped, -shipping**) 1. ibadet etmek, tapınmak, perestiş etmek. **People go to mosque/church to ~ God** : Allaha ibadet için insanlar camiye/kiliseye giderler. 2. tapmak, aşırı derecede sevmek/hürmet etmek. **A miser ~s money** : Hasis paraya tapar. *e.a.-1. revere, venerate, 2. honor, adore, idolize, adulate, glorify. k.a.-2. detest.*

worshiper = **worshipper**, *is.* ibadet eden/tapan kimse.

worshipful, *sf.* 1. tapınan, perestiş eden, perestikâr, 2. *Brit.* saygıdeğer, muhterem. *the ~ the Mayor of London. the ~ company of Golsmiths. e.a.-1. worshipping, 2. honorable.*

worshipfully, *zf.* taparcasına, perestikârane.

worshipfulness, *is.* tapınma, perestiş.

worshipingly = **worshippingly**, *zf.* taparak, ibadet ederek, tapınarak, perestiş ederek.

worst¹, *sf.* (bad ve ill sıfatlarının üstünlük derecesi) 1. en fena, en kötü. *the ~ person/house. 2. en feci. the ~ accident. 3. en şiddetli/müthiş. the ~ cold/winter. 4. en haylaz/yaramaz/tembel vb. He is the ~ boy in school. 5. en beceriksiz/yeteneksiz. the ~ typist in the group.*

6. **come off** ~ : yenilmek, yenilgiye/hezimete uğramak, 7. **in the ~ way** = **the ~ way** *k.d.* pek çok, ziyadesiyle, adamaklı, fena hâlde. *He wanted a warm coat for the winter in the ~ way.*

worst², *is.* 1. en fena/kötüsü, en fena/kötü şey/durum vb. **The ~ of the winter is over** : Kışın en şiddetli kısmı geçti. *I've seen bad work, but this is the ~* : Kötü iş gördüm ama, bu kadarının değil. **The ~ of it is that I could have prevented the accident if I'd been earlier** : İşin fenesi, erken davransam kazayı önleyebilirdim. 2. **at (the) ~** : en fena ihtimale göre, en kötü ihtimalle. *He will be expelled from the school, at ~.* 3. **do one's ~** : elinden geleni (kötülüğü) yapmak, elinden geleni ardına koymamak. **Do your ~!** Elinden geleni yap! Elinden geleni ardına koyma! *The enemy is coming, but let him the ~, we are ready for him.* 4. **get the ~ of sth.** : ycnilmek, mağlûp olmak. *get the ~ of a fight. 5. give s. o. the ~ of it* : bir kimseyi yenmek/mağlûp etmek, 6. **if (the) ~ comes to (the) ~** : en kötü ihtimalle, pek sıkışırsa/sıkıya gelirse. *If the ~ comes to the ~, we can always go by bus tomorrow.*

worst³, *zf.* 1. en fena/kötü (şekilde/hâlde/surette). *This child acts ~ when his parents have guests.* 2. en şiddetli, en çok, en berbat, en müthiş (şekilde). **It's my left leg that hurts ~ of all** : En müthiş ağrı sol bacağında.

worst⁴, *f.* yenmek, mağlûp etmek, bozguna/hezimete uğratmak. *The army worsted the enemy in battle. He worsted him easily. e.a.-defeat, beat.*

worsted, *sf. & is.* bükmek/bükülmüş yün, yün ipliği, yün ipligiden dokunmuş (kumaş), bu kumaştan yapılmış (elbise). *a ~ suit.*

wort, *is.* 1. bitki, nebat, ot, sebze. (birleşik isimler yapmakta kullanılır: *liverwort, figwort* gibi). 2. malt, bira yapımında kullanılan arpa mayası.

worth¹, *e.* 1. değer, lâyık, şayan. **be ~** : değerlmek. **It's ~ seeing** : Görmeye değer. **This book is ~ reading** : Bu kitap okumaya değer. **advice ~ taking** : tutmaya değer öğüt. **It is ~ the money** : Bu fiyatta değer. **It's not ~ a cent** : Beş para etmez. **to be ~ while** : harcanacak za-

mana değimek. **to be ~ its weight in gold** : altın gibi değerli olmak, ağırlığı kadar altına değimek. *In the desert a bottle of water is often ~ its weight in gold.* **2.** değerinde, kıymetinde, eder. *That book is ~ \$8.* **3.** ... sahibi, -lik. **He is ~ millions** : Milyonların sahibidir, milyonluk adamdır. **die ~ a million** : bir milyon bırakarak ölmek. **It would be as much as my life is ~ to do this** : Bunu yapmak hayatıma mal olabilir. **Give me two dollar' ~ of cheese** : Bana iki dolarlık peynir veriniz. **I tell you this for what it is ~** : Pek önemli değil (*bazan*: doğru olup olmadığını bilmiyorum) fakat size söyleyeyim. **4. for all it is ~** : son haddine kadar, **5. for all one is ~ k.d.** olanca gücüyle. **He ran for all he was ~** : olanca gücüyle koştu. **6. for what it's ~ : ne** (pahasına) olursa olsun, **7. What is ~ doing is ~ doing well.** Yapılacak bir iş lâyıkıyla yapılmalıdır. *e.a.-1. deserving, meriting, justifying.*

worth², *is.* **1.** (manevî) değer, kıymet, meziyet, fazilet. **men of ~** : değerli kişiler, **2.** (maddî) değer, kıymet, yarar, fayda. *His ~ to the world is inestimable.* **3.** (para olarak) değer, karşılık. **get one's money's ~** : harcadığı paranın değerini/karşılığını almak/çıkarmak. *She got her money's ~ out of that coat.* **4. -lik. ten cent's ~ of candy** : on sentlik şeker, **5.** servet zenginlik, varlık. *His personal ~ is several million.* **6. put in one's two cents ~ = put in one's two cents argo** : tartışmada kendi fikrini/düşüncesini ortaya atmak. *e.a.-1. merit, 2. value, usefulness, importance.* **NOT:** **WORTH** ve **VALUE**, bir kimseyin veya şeyin değerini, kıymetini, mükemmelılığını belirtirler. Para ile ölçülebilecek değerler için her ikisi de eş anlamda kullanılabilir: *to get one's money's worth; to receive good value in purchase.* **WORTH** genellikle madde ile ölçülemeyen **manevî** değerleri ifade eder, buna mukabil **VALUE** ölçülebilen **maddî** değerler için kullanılır: *ideas of little WORTH; the VALUE of the house.*

worth³, *f. esk.* vaki olmak, çıkmak, zehur etmek, vuku bulmak, başına gelmek. **Woe ~ the day** : O güne lânet olsun! **Woe ~ the man** : O adama lânet olsun! *e.a.- betide, befall.*

-worth, *son ek* “-lik, ... değerinde(ki).”

pen-nyworth : bir penilik (kuruşluk), bir peni değcrinde.

worthy, *sf.* değerli, kıymetli. *a good and ~ man. the ~ aspect of their culture.*

worthily, *zf.* **1.** değerlice, değerli/saygıdeğer bir şekilde, **2.** uygunca, lâyık/yakışacak şekilde.

worthiness, *is.* **1.** değer, kıymet, meziyet, saygıdeğerlik, **2.** uygunluk, liyakat, yâkışma, yaraşma.

worthless, *sf.* **1.** degersiz, kıymetsiz, önemsiz. *a ~ action.* **2.** işe yaramaz, **3.** adı, pes-payı, ciğeri beş para etmez. *a ~ member of society.* *e.a.-1. valueless, trashy, 2. useless, 3. despicable, contemptible.*

worthlessly, *zf.* degersizce, önemsizce, bir değer/kıymet ifade etmemeksin.

worthlessness, *is.* degersizlik, kıymetsizlik, önemsizlik.

worthwhile, *sf.* değerli, kıymetli, yararlı, (zahmetine vb.) değer. *a ~ job. He ought to spend his time on some ~ reading.* *Brit.:* **worthwhile** *s.d.y.*

worthwhileness, *is.* değer(lilik), kıymet(lilik), önem(lilik), zahmete vb. değme.

worthy¹, *sf. -thier, -thiest* **1.** değerli, kıymetli, meziyetli, saygıdeğer, saygın, örnek olacak. *a ~ man.* **2.** lâyık, reva, müstahak, değiimli, uygun, yaraşır, yakışır. *a book ~ of praise. ~ of help/dislike.* *a ~ winner. not ~ to be chosen. a deed ~ to be remembered.* *e.a.-1. honorable, meritorious, estimable, excellent, exemplary, honest, upright, worthwhile, 2. deserving.*

worthy², *is., ç.* **-thies** değerli/kıymetli/ saygıdeğer/ileri gelen kimse. *The town worthies included the doctor and the lawyer.*

wot¹, *f. bk.:* **wit.**

wot², *f. wotted, wotting* *Brit.* bilmek, haberدار olmak. (*gen. ~ of*). **Other times and places which we ~ not of** : Bilmediğimiz başka zaman ve mekân. *e.a.- know.*

would, *f. bk.:* **will** (*geç.z.&sf.f.*), **2.** istemek, dilemek, temenni etmek, arzulamak. **I ~ it were true** : Doğru olmasını temenni ederim. ~

would-be

he were here! Keşke burada olsaydı! 3. naziğâne ifadelerde **will** yerine kullanılır: ~ **you be so kind** : Lütfen, ...lütufunda bulunur musunuz? 4. yardımçı fiil olarak şu anlamları taşır: (a) **istik, arzu**. **He ~ like to read** : Okumak istiyor. (b) **koşul, şart**. **He ~ help if he were here**: Burada olsayı yardım ederdi. (c) **gelecek zaman**. **He kept searching for something that ~ cure him** : Kendisini iyi edecek ilâci arayıp durdu. (d) **azim, karar**. **He ~ not go** : Gitmeyecekti, gitmemekte kararlı idi. (e) **olasılık**. **Letting him to speak ~ cause serious trouble** : Konuşmasına izin vermek önemli zorluklara yol açabilirdi. (f) **tercih**. **We ~ have you succeed rather than fail** : Başarmanızı tercih ederiz. (g) **rica, dilek**. ~ **you give us a call?** (Lütfen) bize telefon eder misiniz? (h) **âdet, alışkanlık**. **We ~ ride together each day** : Her gün beraber ata binerdik. (i) **seçenek**. **He ~ never go if he could help it** : Elinden gelse kat'iyen gitmezdi. (j) **belirsizlik**. **It ~ seem to be wrong** : Yanlış gibi görünüyor/yanlışa benzıyor. 5. ~ **better** : daha iyisi. ~ **rather** : tercihan. **Which ~ you rather do, go to the cinema or stay at home?** Hangisini tercih edersin: sinemaya gitmeyi mi, yoksa evde kalmayı mı? 6. ~ **that** : keşke. ~ **that we had seen her before she died** : Keşke onu ölmeden önce görebilseydik.

would-be, *sf.* 1. sözde, gûya. **a ~ kindness** : sözde iyilik, 2. özenen, *argo* bozunu. **a ~ poet/musician**.

wouldn't = would not.

wouldst, *f. esk.* = **would** (will fiilinin ikinci tekil şahsı).

wound¹, *is.* 1. yara, bere. **bullet/knife ~** : kurşun/bıçak yarası. **rub salt to s. o.'s ~** : birinin yarasına tuz sürmek, 2. incinme, rencide olme, gönül yarası. **a ~ to her pride** : izzetinefis yarası. **e.a.-I. cut, stab, laceration, lesion, trauma, injury, 2. grief, anguish, insult**.

wound², *f.* 1. yaralamak. **The shot ~ed his arm. He ~ed him in the arm.** 2. incitmek, güçendirmek, rencide etmek, kalbini kırmak, 3. *bk.*: **wind** (*geç.z.&ssf.f.*) **e.a.-I. injure, hurt, harm, damage, cut, stab, lacerate**

wounded, *sf. & is.* 1. yaralı. **a ~ soldier. to bandage a ~ hand.** 2. **the ~** : yaralılar. **emergency treatment for the ~** : yaralılara acil yardım/ilk tedavi.

woundingly, *zf.* yaralayarak, yaralarasına.

woundless, *sf.* yarasız.

woundwort, *is. bk.*: **kidney vetch**.

wove, *f. bk.*: **weave** (*geç.z.&ssf.f.*)

woven, *f. bk.*: **weave** (*ssf.f.*)

wove paper, *is.* düz kâğıt, ancak işığa tutulunca merdane izi görülen kâğıt. *bk.*: **laid paper**.

wow¹, *f. argo* şaşırtmak, hayrete düşürmek, hayran etmek.

wow², *is.* 1. *argo* olağanüstü başarı, 2. uğultu, seslendirme düzende alçak frekanslı ses dalgalanması.

wow³, *ünl. k.d.* Ooo! Vay canına! (hayret, şaşkınlık, sevinç, memnuniyet vb. ifade eder) **Wow! Look at that!** Ooo! Şuna da bakın hele!

wowser, *is.* *Avust.* koyu dindar, sofu, zahit, mutaassip.

wpm = words per minute.

wrack¹, *is.* 1. enkaz, yıkıntı. **leaving no ~ behind**. 2. gemi enkazı, 3. harabiyet, yıkım, yıkılma, harap olma. **go to ~ and ruin** : harap olmak, enkaz hâline gelmek, 4. dalgaların kıyıya attığı yosunlar, 5. (rüzgârla sürüklenen) bulut kümlesi. **e.a.-I. ruin, 2. wreckage, 3. destruction**.

wrack², *f.* 1. yık(il)mak, enkaz hâline gelmek/getirmek, harap olmak/etmek, 2. rüzgârla sürüklenevmek.

WRAF = **W.R.A.F.** = *Brit.* Women's Royal Air Force.

wraith, *is.* 1. hortlak, hayalet, 2. çok zayıf kimse. **a wraithlike body** : hayalet gibi/zayıf beden, 3. sahibinin öleceğine delâlet eden hayal/rüya. **e.a.-I. ghost**.

wraithlike, *sf.* hayalet gibi.

wrang, *sf. Isk. bk.*: **wrong**.

wrangle¹, *f. -gled, -gling* 1. dalaşmak, çekişmek, kavga/münazaa etmek, 2. münakaşa etmek, 3. ~ **away/into** : kavga ederek (istenilen bir duruma) getirmek.

He wrangled his wife into agreement : Kavga ederek karısını razı etti. **4. ABD** sığırtmaçlık yapmak, hayvanları bir araya toplamak. **e.a.-1. argue, quarrel, bicker, brawl, dispute, 2. debate.**

wrangle², *is.* dalaşma, çekişme, kavga, ağız kavgası, münakaşa, münazaa. **e.a.- argument, quarrel.**

wrangler, *is.* **1.** kavgacı, münazaacı, çekişen, kavga eden kimse, **2.** İngiltere'de Cambridge Üniversitesinde matematikten en yüksek dereceyi alan, **3.** sığırtmaç, çoban. **e.a.- 3. herdsmen.**

wrap¹, *f. wrapped/ wrapt, wrapping* **1.** sarmak, sarmalamak, sarınmak/sarılmak. **She ~ped herself in a shawl** : Bir atkıya sarındı. **~ a shawl around you** : Bir atkıya sarın. *In cold weather you should ~ up well.* **2.** **~ up** : sarmak, paketlemek, paket yapmak. *I ~ped up the box in a brown paper before I posted it.* **3. ~ up**: (fikri/anlamı) gizlemek, anlaşılmaz hâle getirmek, muğlaklıştırmak. *He ~ped up his meaning in a fancy speech which I couldn't understand.* **4. ~ up** *k.d.* bitirmek, tamamlamak, sona erdirmek. **Now the agreement is ~ped up, all we have to do is to wait for the first orders** : Şimdi anlaşmayı tamamladık, yapılacak şey ilk siparişleri beklemektir. **Well, that about ~s it up** : Eh, işimiz bitti artık. **5. ~ up** *argo* susmak, sesini kesmek, **6. wrapped up in** : (işe, çalışmaya vb.) dalmış, kendini tamamen vermiş/kaptırmış, dört elle sarılmış, -e sarılmış/bürünmüş. **wrapped up in one's work** : işe dalmak. **He sat wrapped up in thought** : Oturup derin düşüncelere daldı. **e.a.-1. cover, enclose, surround, envelop.**

wrap², *is.* **1.** sargı, atkı, şal, giysi, ceket, palto, eşarp, **2. ~s** : dış giysiler: palto, pardesü, manto, vb. **3. under ~s** *k.d.* (halktan) gizli, saklı. **keep under ~s** : gizli tutmak, gizlemek, saklamak. **take the ~s off** : açığa çıkarmak, açıklamak.

wraparound = wrap-around *sf. & is.* **1.** yırtmaçlı, önden açık (giysi). **a ~ skirt.** **2.** saran, kuşatan, kapsayan, **3. bk.: outsert.**

wrapper, *is.* **1.** saran şey/kimse, **2.** (uzun) sabahlık, **3.** sargı, paket sargısı, **4. Brit.** kitap ceketi, **5.** puronun en üst yaprağı. **e.a.- 4. book jacket.**

wrapping, *is. gen. ~s* : sargı, paket sargısı, ambalaj ipi, kapak. **~ paper** : ambalaj kâğıdı.

wrapt**, f. bk.: wrap** (*geç.z. &sf.f.*)

wrap-up, *is. k.d.* haber özeti, kısa haberler.

wrasse, *is. zool.* çırçır balığı, lapina (*Labridae Labrus*): kalın dudaklı, keskin dişli, parlak renkli bir deniz balığı. **ballan ~** : kikla (*Labrus bergylta*). **striped ~** : ördek balığı (*Labrus mixtus*). **wrasse** : lapinagiller.

wrestle, *f. k.d. bk.: wrestle.*

wrath, *is. &sf.* **1.** gazap, öfke, hiddet. **the ~ of God** : Allahın gazabı, **2.** hiddetle cezalandırma/öç alma, **3. esk. bk.: wroth.** **e.a.-1. rage, ire, resentment, passion, fury, anger.**

wrathful, *sf.* hiddetli, öfkeli, gazaba gelmiş, küplere binmiş. **e.a.- irate, furious, resentful, indignant, enraged.**

wrathfully, *zf. hiddetle, öfke ile, gazapla.*

wrathfulness, *is.* hiddet(lenme), öfke(lenme), gazap, gazaba gelme.

wrathily, *zf. k.d. bk.: wrathfully.*

wrathiness, *is. k.d. bk.: wrathfulness.*

wrathy, *sf. wrathier, wrathiest k.d. bk.: wrathful.*

wreak, *gl.f.* (ceza vb.) vermek, (öç vb.) almak, (hınç vb.) çıkarmak, (hasar vb.) yapmak. **~ one's wrath/angeron s.o.** : gazabını/öfkesini birisinden çıkarmak. *He ~ed his anger on the workmen.* **~ vengeance on s.o.** : birisinden öç almak. **wreaker** : alan, çıkaran, yapan.

wreath¹, *is., ç. wreaths* **1.** çelenk, **2.** halka (şeklindeki nesne). **a ~ of clouds** : bulut halkası, **3. bk.: torse.**

wreath², *f. bk.: wreath.*

wreathe, *f. wreathed, wreathed* (veya *esk. wreathen*), **wreathing** **1.** çelenklerle süslemek, **2.** çelenk yapmak, **3.** (halka gibi) etrafını sarmak/çevirmek/kuşatmak/bürümek. **Mist ~ed the hilltops** : Tepeleri sis büründü. **4.** bezemek, kaplamak. **Her faces was ~ed in smiles** : Yüzünü tebessüm kaplamıştı. **5.** halka halka yükseltmek. *The smoke ~ed on the chimney.*

wreathless, *sf.* çelenksiz.

wreathlike, *is.* çelenk gibi.

wreck¹, *is.* **1.** enkaz, harabe, yıkıntı, vıra-ne, **2.** dalgaların kıyıya attığı enkaz ve mallar, **3.** gemi enkazı, **4.** geminin kazaya uğraması, kazaya uğramış gemi, **5.** mahvolma, harap olma,

wreck²

yıkılma, kırılma. **the ~ of one's hopes** : bir kimsenin ümitlerinin kırılması. **My plan's a ~, we can't go on with it** : Plânım mahvoldu, onu gerçekleştiremeyiz. **6. harap olmuş kimse. He is a complete ~** : Sağlığı mahvoldu. **The strain of his work left him a complete ~** : İşinin zorluğu onu bütünsüzlük mahvetti. **e.a.- 3. shipwreck, 5. devastation, desolation.**

wreck², f. **1.** gemiyi kazaya uğratmak/karaya oturtmak. *The ship was ~ed on the rocks.* **2.** kazaya uğramak, kazazede olmak. *The trains ~ed at the crossing.* **3.** yıkılmak, harap etmek/olmak, enkaz hâline gelmek/getirmek. **wrecking bar bk.: pinch bar.** **4.** mahvetmek. *The weather has completely ~ed our plans.* **5.** tahrip etmek, parçalamak, enkaz/hurda hâline getirmek. *to ~ a car.* **e.a.- 4.&5. destroy, devastate.**

wreckage, is. **1.** enkaz, yıkıntı, harabe, harabiyet. **the ~ of the cars which were in the accident** : kazaya uğrayan arabaların enkazı. **2.** yıkma, tahrip etme, parçalamak, **3. (gemi) kazaya uğrama/uğratma, karaya otur(t)ma.**

wrecker, is. **1.** tahripçi, yıkıcı, tahrip/harap eden kimse, **2.** harabiyete sebep olan şey, **3.** soygunculuk için gemileri kazaya uğratan kimse, bir treni raydan çıkarılan kimse, **4. tow car, tow truck d.d.** vinçli pikap, kurtarıcı, tamir arabası, kazaya uğrayan arabaların enkazını çekip götürüren taşıt, **5.** enkaz temizleyicisi (insan/arac), **6. housewrecker d.d.** yıkıcı, enkaz ameliisi, **7.** enkaz toplama gemisi.

wren, is. zool. çit kuşu (*Troglodytes troglodytes*). Sırtı ve karnı kahverengi enine çizgili ötücü kuş.

wrench¹, f. **1.** bur(k)mak, burkutmak, burkutarak koparmak/sökmek/almak, zorla bükmek/çevirip burmak. **The policeman ~ed the gun out of the man's hand** : Polis, adının bileğini bükerken tabancayı aldı. **2.** burkulmak. **My ankle ~ed** : Ayağım burkuldu. **3. ~ away** : (zihni, gözü) zorla ayırmak/uzaklaştırmak. *I tried to ~ my gaze away from the appalling sight. Finally he would ~ his mind away to something else.* **4.** kasten ters anlam vermek.

wrench², is. **1.** somun anahtarı, İngiliz anahtarı. **adjustable/box ~** : ayarlı/yuvarlı anahtar. **monkey ~** : İngiliz anahtarı, kurbagacık. **socket ~** : lokma anahtarı. **to throw a monkey**

~ into : baltalamak, kösteklemek, bozmak, mahvetmek, sabote etmek, **2. bur(k)mak, burkulma, burkutmak, burkuluş, bükmek, çevirme, 3. ayrılık acısı, üzüntü, elem, keder. the ~ of leaving one's family.**

Wrens, is. Brit.- k.d. = Women's Royal Naval Service: Deniz Kuvvetleri Kadınlar Kolu.

wrest, is.&gl.f. **1.** zorla/kuvvetle döndürme(k)/çevirme(k)/bükmek. **2.** zorla/zorlayarak alma(k). *to ~ a knife from a child.* **He ~ed it from her hands.** **3.** güçlükle elde etme(k)/kazanma(k)/sağlama(k). **to ~ a living from the soil** : Topraktan geçimini güçlükle sağlamak. **to ~ the truth out of s.o.** : birisinden zorla gerçeği öğrenmek. **4.** (kasten) ters anlam verme(k), manasını tahrif etme(k)/bozma(k)/değiştirme(k). **~ from its meaning** : -e ters anlam vermek. *This report ~s the facts out of their true meaning.* **5. müz** (piyano, harp vb. gibi çalgıların) akort anahtarı. **6. ~ pin** : akort ayar mandalı. **e.a.- 1. turn, twist, 3. extract, 4. wrench, 6. peg.**

wrestler, is. kasten ters anlam veren, anlaşmamı değiştiren/bozan. **e.a.- perverter.**

wrestle¹, f. -tled, -tling **1.** güreşmek, güreş tutmak, **2.** uğraşmak, çabalamak, didinmek, emek harcamak. *to ~ with a problem.* *to ~ with a difficult examination paper.* **3.** mücadele etmek, didişmek. **4.** dağlamak/damgalamak için hayvani yere yatırmak. **e.a.-2. grapple, contend, 3. struggle.**

wrestle², is. **1.** güreş, **2.** mücadele, uğraşma, çabalamak, didinme. **e.a.-1. wrestling, 2. struggle.**

wrestler, is. **1.** pehlivan, güreşçi, **2.** hayvanlara damga vuran kimse.

wrestling, is. güreş, güreşme, güreşçilik, pehlivanlık.

wretch, is. **1.** sefil, bîcâre, zavallı kimse. *unlucky ~es with no homes.* **2.** habis, alçak, adı, pespaye kimse. **3. (şaka olarak): köftehor. You ~ ! You're late again!** Seni köftehor seni! Gene geç kaldın!

wretched, sf. **1.** sefil, perişan, acınak hâlde, bitkin, üzgün. *feeling ~ after an illness.* **I'm feeling pretty ~** : Hiç keyfim yok. **2.** bahtsız, bîcâre, bedbaht. *a ~ life.* **3.** mensur, mel'un,

lânet/nefret uyandıran, aşağılık, adî, bayağı. *a ~ little liar. I can't find the ~ thing* : Bu lânet şeyi bulamıyorum. **4.** basit, degersiz. *a ~ job of sewing. 5.* berbat, fena, kötü. *a ~ weather. a ~ headache. a ~ color. e.a.- 1. miserable, pitiable, distressed, afflicted, woeful, woebegone, pitiful, 2. unhappy, 3. despicable, contemptible, mean, base, vile, 4. poor, worthless. k.a.-1. comfortable, enviable.*

wretchedly, *zf.* sefîlâne, perişan/acınacak hâlde, berbat bir şekilde, bahtsız/üzgün bir hâlde.

wretchedness, *is.* sefillik, sefalet, perişanlık, bitkinlik, üzgünlük, bahtsızlık, bîçarelik, aşağılık, adflîk.

wrick, *is. &f.* **1.** burkulma, büükülmec, **2.** burkmak, bükmek.

wrier, wriest, sf. **wry** sıfatının artıklık ve üstünlük hâlleri: daha/en çarpık/sapık/yanlış vb.

wriggle¹, *f. -gled, -gling* **1.** kıvrın(dır)-mak, kıvir(t)mak, salla(n)mak. *to ~ one's hips. 2.* (yılan/solucan gibi) kıvrılarak hareket etmek, kıvrıla kıvrıla ilerlemek/yol almak. *to ~ one's*

way through a narrow opening : kıvınlı kıvrıla dar bir delikten geçmek, **3. gen.** *~ out* : sıyrılmak, sıyrılp çıkmak. *to ~ out of a difficulty* : zor bir durumdan ustalıkla sıyrılp çıkmak. **try to ~ out of it** : bir kaçamak yolu aramak. **You know you are to blame, so don't try to ~ out of it** : Biliyorsun ki sen kabahatlisin, bari kaçamak yolu arama! **4.** hissettirmeden iş becermek.

~ into s.o.'s favor : ustalıkla birinin gözüne girmek. *e.a.-1. squirm, writhe, twist, wiggle.*

wriggle², *is.* kıvrınma, kıvir(t)ma, sallama, yalpalama.

wriggler, *is.* **1.** kıvranan/kıvrıla (şey/kimse), **2.** sıvrisinek sürfesi. **wiggler d.d.**

wrigglingly, *zf.* kıvrınarak, kıvırtarak, sallanarak, kıvrıla kıvrıla.

wriggly, *sf. -glier, -gliest* **1.** kıvranan, kıvırtan, kıvrılan, bükülen, **2.** kaçamaklı, kaypak. *a ~ character. e.a.-1. twisting, writhing, squirming, 2. evasive, shifty.*

wright, *is.* usta, yapıcı, sanatçı, işçi. *a wheelwright, a playwright.*

wring¹, f. wrung (veya nadiren **winged**), **wringing** **1.** kuvvetle bükmek, **2. gen.** *~ out* : (Çamaşır vb.) bükerik sıkımk, sıkıp suyunu akıtmak. *~ those wet clothes out. ~ the water out of clothes. wringing wet* : sırsıklam, sıkısan suyu çıkacak, **3.** çok üzmek, incitmek, canını açıtmak, **4.** (ellerini) oğuturmak. *to ~ one's hands in sorrow. 5.* zorlamak, zora getirmek, sıkıştırmak, **6.** zorla söküp çıkarmak/almak. **They wrung the truth out of her in the end** : En sonunda zorla gerçeği söylettiler. **7.** çarpitmak. *e.a.-1. wrest, twist, 3. distress, torment.*

wring², is. bükmek, bükerik sıkma, burma.

wringbolt, *is.* halka başlı civata. *e.a.-ring bolt.*

wringer, *is.* **1.** büken/buran/sıkın (kimse/şey), **2.** çamaşır sıkma makinesi, cendere.

wrinkle¹, *is.* **1.** buruşuk, kırışık, **2. k.d.** ustalıkla yöntem, teknik, bir işin girdisi çıktı, zeki buluş. *He knows all the ~s of this business. a new advertising ~.*

wrinkle², f. -kled, -kling buruş(tur)mak, kırış(tır)mak. *Don't ~ your dress. Too much sun dries the skin and it begins to ~. He ~ed his nose at the bad smell.*

wrinkleless, *sf.* buruşmaz, kırışmaz, buruşuksuz, kırışıksız.

wrinkly, *sf.* buruşuk, kırışık, buruşmuş, kırışmış, kolay buruşan/kırışan. *a ~ material impossible to keep pressed.*

wrist, *is.* **1.** bilek, **2.** elbisenin/eldivenin bilek kısmı, **3. mak.** *~ pin d.d. krank pini, 4. ~ bone* : bilek kemiği, **5. ~ joint** : bilek, **6. ~ watch** : kol saatı.

wristband, *is.* yen, kol ağzı, giysinin bilek kısmı.

wrist-drop, *is. patol.* kol inmesi: zehirlenme sonucu kol ve bilek kaslarının paralize olması.

wristlet, *is.* **1.** bilezik, **2.** bilek sargası, **3.** saat bileziği, **4. argo** kelepçe. *e.a.-1. bracelet, 4. handcuff.*

wristlock, *is.* (güreşte) kelepçe: karşı güreşçinin bileğini yakalayıp bükerik hareket edemez hâle getirme.

writ, *is.* **1. huk.** irade, ferman, ilâm, **2. da-**vetiye, **3. yazı, 4. Holy ~** : Kutsal Kitap, Kitabı Mukaddes, **5. judicial ~** : mahkeme emri, **6. esk. bk.:** **write** (geç.z.&ssf.).

writable

writable, *sf.* yazılabilir.

write, *f. wrote* (veya eski: **writ**) , **written**

1. yazmak. ~ *your name on the board. to ~ a report/a check/a letter.* 2. telif etmek, kaleme almak. *to ~ a book. to ~ a symphony.* 3. ifade etmek, 4. kaydetmek, kayda geçmek. **nothing to ~ about** : kayda değer bir şey değil. **it's nothing to ~ home about** : zikretmeye değmez, 5. kâtiplik etmek, 6. yazılmak, iz bırakmak, okunmak. **Honesty/anxiety is written on his face** : Dürüstlük/endişe yüzünden okunuyor. 7. *bil.* yazmak : verileri sürekli ya da geçici bir biçimde belleğe/veri ortamına işlemek, 8. **be written on/all over** : besbelli olmak, açıkça görülmek, okunmak. **Guilt was written all over his face** : Suçu olduğu yüzünden okunuyordu. 9. ~ *away* : uzak bir yerden ismarlamak. *She wrote away for the book, because the shop didn't have it.* 10. ~ *back* : (mektuba) cevap vermek, karşılık yazmak, 11. ~ *down* : (a) yazmak, kaydetmek, not almak, (b) yazı ile yermek/değerini düşürmek. **I wrote him down as a fool** : Onun aptallığını anladım, ona numarayı verdim. (c) cahil halkın anlayacağı şekilde yazmak, halka hitap etmek. *He ~e down to the public.* 12. ~ *down as* : ...olarak nitelik. *They wrote him down as lazy.* 13. ~ *in* : (a) ~ *in for* : mektupla istemek. *We wrote in for a free book, but the firm never replied.* (b) adımı seçim listesine eklemek. (c) metne ilâve yapmak. 14. ~ *off* : (a) defterden silmek, iptal etmek. *to ~ off a debt.* ~ *off capital*: defterde gösterilen sermayeyi indirmek, (b) yok farz etmek, tamamen değerlis/ise yaramaz telâkki etmek. **You can ~ that off!** Sen onu unut! (Üstüne soğuk su iç!) *We'll just have to ~ off the arrangement if we can't find the money for it.* (c) amorti etmek, kendi bedelini çıkarmak. *The new equipment was written off in 3 years.* 15. ~ *oneself out* : fikirlerini yazıp tüketmek, yazacak başka şeyi kalmamak, 16. ~ *one's own ticket* : istediği yolu seçmek, 17. ~ *out*: (a) yazmak, kaleme almak, yazıya dökmek. *to ~ out a check.* (b) tümünü/bütün ayrıntılarıyla yazmak, *to ~ out a report.* 18. ~ *up* : (a) ayrıntılı yazmak. **to ~ up a report** : ayrıntılı bir rapor yazmak, (b) (yazı ile) övmek, göklere çıkarmak, *to ~ the play up in the local newspaper.* (c) (muhabbetlikte) değerini yüksek göstermek, 19. **writ**

large : besbelli, iri harflerle yazılmış, apaçık, göz önünde, 20. **written law** : yazılı yasa, kayda geçmiş/müseccel kanun.

write-in, *sf.&is.* seçim pusulasına seçmen tarafından yazılan (adayı).

write-off, *is.* 1. zarar olarak kabul edilen miktar, 2. yıpranma payı, değer düşümü, 3. iptal etme, hesaptan silme. *e.a.-2. depreciation, 3. cancellation.*

writer, *is.* 1. yazar, muharrir, müellif. *He is a writer but he can't make enough money to live from his books.* **be a good ~** : iyi bir yazar olmak, 2. yazıcı, kâtip, yazman, sekreter, 3. hattat, 4. yazmasını bilen kimse, 5. **the ~** : bu satırların yazarı (yazı yanan kendisinden bahsederken "ben" yerine kullanır), 6. ~'s **cramp** = ~'s **palsy** = ~'s **spasm**: yazar kasası: fazla yazmaktan baş ve işaret parmakları kaslarının uyusması/agrımıası.

write-up, *is. k.d.* 1. makale, 2. bir kurum hakkında yazılan övücü yazı, 3. *ABD* şışırma, bir firmanın mal ve sermayesini kanunsuz olarak olduğundan yüksek gösterme.

writhe, *is.&f.* **writhed**, **writhing** 1. (ağrıdan) kıvrınan(dir)ma(k), kıvrıma(k), kıvrılma(k), debelenme(k). **He was writhing with pain** : Sancıdan kıvranyordu. 2. elem/istirap/üzüntü/cefa çekmek. *e.a.-1. squirm, twist.*

written, *sf.* esk. kıvrık, kıvrılmış. *e.a.-twisted.*

writher, *is.* kıvranan/debelenen kimse.

writhingly, *zf.* kıvranarak, debelenerek.

writing, *is.* 1. yazı yazma. **to commit one's thoughts to ~** : düşündüklerini yazmak. **Put your ideas in ~** : Düşüncelerini yaz. 2. yazılma, 3. yazı, el yazısı. *I can't read the doctor's ~.* 4. makale, (yazılı) metin, eser. *the ~s of F.R.Ayat.* 5. yazı üslûbu, anlatı, anlatış düzeni, 6. yazarlık, muharrirlik. *He turned to ~ at an early age.* 7. ~ *on the wall bk.* : **handwriting** (4), 8. ~ *desk* : yazhane, yazı, masası, 9. ~ *pad* : bloknot, sumen, 10. ~ *paper* : yazı kâğıdı, 11. ~ *table* : yazı masası.

writ of extent, *is. Brit.* haciz emri. **extent d.d.**

written, *sf.&f.* 1. yazılı, 2. *bk.* : **write** (*sff.*).

wrong¹, *sf.* **1.** yanlış, kusurlu, hatalı. *a ~ deed. a ~ answer. What's ~ with you?* Size ne oldu? Neyiniz var? **2.** haksız. *be ~* : yanılmak, hata etmek, haksız olmak. *You are ~ to blame him. 3.* uygunsuz, usulde uygun olmayan. *This is the ~ time to make a visit. be in the ~ place* : yanlış yerde olmak, makamının adamı olmamak, **4.** ters, aksi. **The ~ side of the cloth** : Kumaşın ters yüzü. *be ~ side up* : ters çevirmek. **the ~ way round** : ters. **He always says the ~ thing** : Daima aksi şeyi söyler/ters konuşur. **The water went down the ~ way** : Su genzine kaçtı. **5.** bozuk. **Something is ~ with the machine** : Makinede bir bozukluk var. **What's ~ with the bicycle?** (a) Bisikletin neresi bozuk? (b) Bisikletin nesi var? (Niye beğenmiyorsun?) **6.** istenilmeyen, makbul olmayan. **the ~ road** : yanlış (istenilmeyen) yol, **7.** ahlâksız, ahlâka aykırı. *Telling lies is ~. 8. be caught on the ~ foot* : hazırlıksız yakalanmak. **The party started on the ~ foot** : Toplantı aksiliklerle başladı. **9. get / hold the ~ end of the stick** : yanlış anlamak, ters anlam vermek, lâfi tersinden anlamak, **10. get out of bed on the ~ side** : huysuz/ırıçın olmak, herkesi terslemek, yatağın ters tarafından kalkmak. **He was born on the ~ side of the blanket** : O piç olarak doğdu. **11. I hope there's nothing ~** : Hayrola! İnşallah herşey yolunda! **12. say the ~ thing** : pot kılmak, çam devirmek, **13. I don't see anything ~ with it** : (a) Onda hiçbir bozukluk/anormallik görmüyorum. (b) Bunda hiçbir sakınca görmüyorum. **There's something ~ with him** : Ona bir hâl oldu; bu adamın şüpheli bir tarafı var. *e.a.-1. false, untrue, mistaken, erroneous, 2. unfair, unjust, unjustifiable, 3. improper, inappropriate, unsuitable 5. awry, amiss, 7. bad, evil, wicked, immoral, sinful.*

wrong², *is.* **1.** haksızlık, gadır, zulüm. *to suffer many ~s. 2.* yanlışlık, hata, kusur. **not to know right from ~** : doğruya yanlıştan ayıramamak. **3.** günah, **4.** yalan, **5.** haksızlık. **do s.o. a ~ = do ~ to s.o.** : birine bir haksızlık yapmak, birinin günahına girmek, **6.** zarar, **7.** yanlış yol, sapıklık, **8. get in ~ argo** birisi ile arası açılmak, bozuşmak, **9. in the ~** : yanlışlı, hatalı, kusurlu, haksız. **be in the ~** : haksız/kabahatlı olmak, haksız tarafta olmak. *He knew*

he was in the ~, but he refused to concede the point. put s.o. in the ~ : birini haksız çıkarmak.

10. Two ~s don't make a right : İki yanlış bir doğru etmez. *e.a.-3. vice, sin, 7. misdoing, wickedness.*

wrong³, *zf.* **1.** yanlış/hatalı olarak. *You did it ~ again. 2. get it ~* : yanlış/tersinden anlamak. **Don't get me ~** : Beni yanlış anlamaya. **3. go ~** : (a) ters/ aksi gitmek. **Everything is going ~ today** : Bugün işler aksi gidiyor. (b) fena yola/ ahlâksızlığa sapmak. **It is sad that one so young should go ~** : Bu kadar genç birisinin fena yola saplığını görmek (ciddi) üzücü. (c) yanlışlık/ hata yapmak. *The sum is ~, but I can't see where I went ~.* (d) fena geçmek. *The day by the sea went ~.* (e) bozulmak, işlememek, berbat olmak. *Our clock went ~.* *e.a.-1. awry, amiss.*

wrong⁴, *f.* **1.** haksızlık etmek, hakkını yemek. *You ~ him by having such a low opinion of his work. 2.* kötülük yapmak, kötü davranışmak, zarar vermek, gadretmek, zulmetmek, **3.** (kadını) iğfal etmek, namusunu lekelemek, **4.** kötülemek, iftira etmek. *e.a.-2. maltreat, defraud, 3. seduce, dishonor, 4. malign.*

wrongdoer, *is.* haksızlık yapan kimse, zâlim, günahkâr, suçlu, yasayı bozan kimse.

wrongdoing, *is.* haksızlık, zâlimlik, günahkârlık, suçluluk, yasayı bozma.

wronger, *is.* haksızlık eden, hak yiyen, kötülük yapan.

wrong font, *is. bas.* yanlış takımdan harf.

wrongful, *sf.* **1.** haksız, insafsız, kötü, yanlış, hatalı. *~ dismissal from a job. 2.* yasa aykırı, yasa dışı. *~ imprisonment.* *e.a.-1. unjust, 2. unlawful.*

wrongfully, *zf.* haksızlıklı, insafsızca, zâlimane, yanlış/hatalı olarak, yanlışlıklı, yasaya aykırı olarak.

wrongfulness, *is.* haksızlık, insafsızlık, zulüm, hata, yanlış, yanlışlık, yasaya aykırılık.

wrong-headed = wrongheaded, *sf.* aksi, inatçı, ters, dik kafalı. *~ students who think they can cure the world's evils by destroying society. 2.* yanlış, hatalı. *a ~ idea.*

wrong-headedly

wrong-headedly = **wrongheadedly**, *zf.* aksilikle, tersine, inatçılıkla.

wrong-headedness = **wrongheadedness**, *is.* aksilik, inatçılık, terslik.

wrongly, *zf.* yanlışlıkla, hatalı olarak, sehvlen.

wrongness, *is.* yanlışlık, hata, terslik, ującychuzluk.

wrong number, *is.* 1. (telefonda) yanlış numara, 2. *argo* (a) yanlış kimse/şahis. *Me fight the champ? You've got the wrong number.* (b) sevilmeyen/sevimsiz/antipatik kimse. *She's O.K., but her sister's a wrong number.*

wrong side, *is.* 1. kumaşın ters yüzü, 2. **get on the wrong side of s.o.** : birisinin itimadını/teveccühünü kaybetmek, gözünden düşmek, 3. **on the wrong side of (the stated age)** : -den daha yaşlı, (belirtilen yaşı) aşmış/geçmiş. **He is on the wrong side of fifty** : Yaşı elliyi geçmiştir. *bk.* : **on the right side of**.

wrote, *f. bk.* : **write** (*geç.z.*).

wroth = **wrothful**, *sf.* *esk.* öfkeli, hiddetli, küplere binmiş. *He was ~ to see the damage to his home.* *e.a.- angry, furious, wrathful, incensed.*

wrought, *sf. & f.* 1. işlenmiş, çekiçle dövülerek şekil verilmiş, 2. süslü, müzeyyen, 3. *esk. bk.* : **work** (*geç.z. & sf.f.*), 4. ~ **iron** : dövme demir. *e.a.- 2. elaborated, embellished.*

wrought-up, *sf.* heyecanlı, sinirleri gergin, heyecanlanmış. **be ~** : heyecanlanmak, heyecanlı olmak, heyecana kapılmak, sinirleri gevirmek. **She's all ~ about nothing** : Boşuna heyecanlanıyor.

W.R.S.S.R. = White Russian Soviet Socialist Republic: Beyaz Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti.

wrun, *f. bk.* : **wring** (*geç.z. & sf.f.*).

wry, *sf.* **wrier, wriest** 1. eğri, çarpık. *a ~ nose.* 2. yanlış, hatalı. ~ **behavior**. 3. ters, aksi, huysuz. *a ~ face.* **to make a ~ face** : surat asmak, 4. (anlamı) bozulmuş, tahrif edilmiş, değiştirilmiş, 5. acı, iğneleyici, müstehzi, alaycı. ~ **smile.** ~ **remarks**.

wryly, *zf.* 1. acı acı, istihza/alay ile, 2. aksilikle, huysuzlukla, ters ters, 3. çarpık/eğri bir şekilde.

wryneck, *is.* 1. *k.d.* boyun tutulması, boyun eğriliği, 2. **wrynecked** : çarpık boyunlu, boyunu tutulmuş kimse, 3. *zool.* eğri boyun (*Jinx*) : başını ve boyununu habire çarptan ağaçkakan benzer bir kuş. *e.a.-1. torticollis.*

wryness, *is.* 1. eğrilik, çarpıklık, sapıklık, 2. istihza, alay, 3. yanlışlık, hata.

WSW = **W.S.W.** = West-southwest.

wt. = weight.

wud, *sf.* *İsk.* deli, kudurmuş. *e.a.- mad, wood.*

wulfenite, *is.* vulfenit, molibdenli kurşun.

Wunderkind, *is., ç.* **-kinder/-kinds** *Alm.* harika çocuk. *e.a.- wonder child.*

wurst, *is. bk.* : **sausage** (1).

WV = **WVa** = West Virginia.

W.V.S. *Brit.* = Women's Voluntary Service.

WW = World War.

WY = **Wy.** = Wyoming.

Wyandott(te), *is., ç.* **-dots/-dot** 1. Huron konfederasyonuna mensup kızılderili, 2. Huron dili/leħeſi.

Wyandotte, *is., ç.* **-dottes/-dotte** Amerikan tavuğu.

wych-elm, *is. bot.* dağ karaağacı (*Ulmus glabra*). **witch-elm** *g.d.y.*

wy'e, *is., ç.* **wyes** Y harfi, Y şeklinde cisim.

wyliecoat, *is. İsk.* yün fanila.

wynd, *is. İsk.* dar sokak/yol, aralık. *e.a.- alley.*

Wyo. = **Wyoming** (ABD' nin bir eyaleti).

wyte, *is. & f.* **wyted, wyting** *bk.* : **wite**.

wyvern, *is.* (armacılıkta) iki ayaklı, yılan kuyruklu, kanath ejderha. **wivern** *g.d.y.*

*****

***

*

X

X, x, is., ç. X's/Xs, x's/xs 1. İngiliz alfabe-sinin yirmi dördüncü harfi, 2. x harfinin temsil ettiği ses, 3. X şeklinde herhangi nesne, okuma yazma bilmeyen imza yerine koyduğu X işaretü.

x, X, x., X., 1. X: Hristiyanların/Hz. İsa'nın simgesi, 2. matbaa harfindeki kusuru belirten işaret, 3. x: (= kiss = öpücüük) işaretü (telgrafın sonuna konur), 4. x: harita üzerinde bir yeri belirleme işaretü, 5. X: Roma rakamlarında on sayısı, 6. mat. (a) bilinmeyen sayıyı gösteren simge, (b) cebirsel değişkeni gösteren simge, 7. bilinmeyen şey/sahis/etken, 8. bir dizinin yirmi dördüncü ögesi (J atlarsa yirmi üçüncü), 9. X işini, röntgen, 10. çarpı işaretü, 11. boyut gösteren sayılar arasına konur: 3"x4" (3 by 4 inches).

x, gl.f. x'd/xed. x-ing/x'ing, x's/xes 1. x ile işaretlemek, x işaretü koymak, 2. gen. x out : ip-tal etmek, çıkarmak, silmek, hükmünü kaldırma. *To x out an error.*

X, sf. (sinemada) on yedi yaşıdan küçük olanlara yasak edilen filmi gösterir. *bk.: G, PG, R.*

xanthy-, ön ek bk.: xantho- (Sesli harfler önünde aldığı şekil).

xanthate, is. kim. ksantat, ksantik asidin tuzu veya esteri.

xanthein, is. sarı çiçek boyası, sarı çiçek-lere renk veren ve suda eriyebilen madde.

xanthic, sf. 1. sarı+, sarımtarak, sarımsı, 2. bot. sarı, 3. kim. ksantik, ksantin veya ksantik asit türevi, özellikle sarı yağlı $C_3H_6OS_2$ türevi.

xanthic acid, is. kim. ksantik asit: Formülü ROCSSH şeklinde olan kararsız organik asit. R: bir kökü/atom grubunu gösterir.

xanthin, is. 1. sabit sarı çiçek boyası: çiçeklere sarı renk veren ve suda erimeyen boyamaddesi. *bk.: xanthein*, 2. boyra kökündeki sarı madde.

xanthine, is. biy.- kim. 1. üre sarısı: $C_5H_4N_4O_2$. İdrar, kan ve bazı bitki/hayvan dokularında bulunan, oksitlenince ürik asit veren kristalli azotlu bileşim, 2. bu bileşimin türevlerinden herhangi biri.

Xanthippe, is. 1. Ksantip (Sokrat'ın karısı-nın adı), 2. cadi, cadaloz, acuze, hırçın/huysuz/sirret kadın.

xanthium, is. 1. pitrak, 2. bot. ksantiyum.

xantho-, ön ek "sarı" anlamı katar: *xanthophyll* gibi. Sesli harf önünde : **xanth-**.

xanthochroi, is., ç. sarışın kimse: açık sarı saçlı beyaz insan.

xanthochroic, sf. sarışın.

xanthochroid, sf. & is. sarışın, beyaz tenli ve açık sarı saçlı (kimse).

xanthoma, is. patol. sarı leke: deride, bil-hassa göz kapaklarında sarımtarak turuncu leke-leler husule getiren hastalık.

xanthone, is. kim. sarı boyaya : $C_{13}H_8O_2$. Birçok doğal sarı boyada bulunan keton.

xanthophyll, is. biy.- kim. havuç boyası : $C_{40}H_{56}O_2$. Yumurta sarısında ve çiçeklerin pe-tallerinde rastlanan sarı turuncu boyası maddesi. Karotenlerin oksijen türevlerinden ibarettir. **lu-tein d.d.**

xanthophyllic = xanthophyllous, sf. havuç boyalı, havuç boyamış.

xanthous, sf. 1. sarı, 2. sarımtarak, 3. sarı derili, cildi sülü kahverengi veya sarı renkte olan. **e.a.-1. yellow, 2. yellowish.**

Xanthus, is. GB Anadolu'da eski bir şehir.

x-axis, is., ç. x-axes mat. x ekseni, absis ekseni.

X chromosome, is. biy. X kromozomu: İnsanlarda ve birçok memeli hayvanda dişi nite-likli genleri ihtiva eden, erkeklerde tek, dişilerde çift olarak bulunan eşyesel kromozom. *bk.: Y chromosome.*

Xd, (borsada) temettüsüz, kâr hissesi getirmeyen. **xdiv. d.d.**

Xe, kim. bk.: xenon (simge).

xebec, is. (Akdeniz'e özgü) üç direkli yelkenli. Eskiden korsanlar kullanırdı, şimdi bazan ticârî maksatla kullanılıyor. **zebec, zebeck d.d.**

xen- = **xeno-** *ön ek* "yabancı, ecnebi, yad" anlamı katar. *ör.:* *xenophobia, xenogamous.*

xenia, is. bot. yadsal etki: polenin meyve veya tohumu etkisi.

xenic, sf. yadsal: bilinmeyen organizmaları tanıtmak (kültür). ~ *cultivation of insect larvae.*

xenically, zf. yadsal olarak.

xenodiagnosis, is. yad belirtim: Kan vb. deki asalakları belirtmek için bunu yabancı bir canlıya (örneğin bir böceği) vererek onda asalak araştırmaya yöntemi.

xenodiagnostic, sf. yad belirtimsel.

xenogamous, sf. biy. yad eşyeli, melez üremeli: ayrı cinslerden olan organizmaların çiftleştirilmesinden üreyen.

xenogamy, is. biy. yad eşleme, melez üretme.

xenogenesis = xenogeny, is. biy. 1. yad soy, yad nesil, yad kuşak, melez: ebeveyninden tamamen ve sürekli olarak farklı olan nesil/soy, 2. *bk.:* **heterogenesis, metagenesis, alternation of generations.**

xenogenetic = xenogenic, biy. yad üremeli, yad soy+, yad soylu, melez: başka bir türün üyelerinde üreyen/türeyen/doğan. ~ *hosts. a ~ antibody.*

xenograft, is. yad doku aşısı: farklı cinsen olan bireyden alınan dokuyu aşılama.

xenolith, is. k.b. yad kaya: volkanik bir kaya içinde kalmış yabancı taş/kaya.

xenolithic, sf. yad kaya+, yad kayamısı, yad kayalı.

xenomorphic, sf. k.b. yad biçimli, yad biçimsel: içindeki yabancı maddelerin zorlaması ile kristal yapısı değişmiş (kaya).

xenomorphically, zf. yad biçimle, yar biçimsel olarak.

xenon, is. kim. ksenon: Havada hacminin 17×10^7 de biri oranında bulunan renksiz, ağır, tembel gaz. Işıklı elektrik tüplerini, tiratronları

doldurmakta kullanılır. Simgesi **Xe**, atom ağı 131.30, atom nu. 54, 0 C'de ve 760 mm cıva basıncı altında 1 litresinin ağırlığı 5.887 g.

xenophile, is. yabancı hayranı: yabancılar, yabancı adet, usul ve törelere hayran olan kimse.

xenophilous, sf. yabancı hayranı.

xenophobe, is. yabancı düşmanı, yabancı ecnebi: şahıslardan/adetlerden vb. korkan veya nefret eden kimse.

xenophobia, is. yabancı korkusu/düşmanlığı.

xenophobic, sf. yabancılardan korkan.

xer- = xero-, ön ek "kuru" anlamı katar, *ör.:* *xeric, xerophyte.*

xerarch, sf. kuru yerde yetişen, kuru çevrede türemiş.

xeric, sf. kuru, az nemli, kuru ortama alışmış. *a ~ plant. a ~ habitat.*

xerically, zf. kuruca, az nemli bir şekilde.

xero-, ön ek bk.: xer-.

xeroderma, is. tip kuru deri (hastlığı), deriyi kurutup kabuklaşırıran bir hastalık.

xerographic, sf. kuru teksir+.

xerographically, zf. kuru teksir usulüyle.

xerography, is. kuru teksir: Bayağı beyaz kâğıt sayfası üzerinde kopya edilecek şekilde tekrar eden yerleri elektrostatik yöntemle hassaslaştırır üzerine serpilen toz mürekkebin yapışıp kalmasına ibaret teksir usulü.

xerophile = xerophilous, sf. 1. *bot.* kuraksal: kurak (kuru ve sıcak) yerlerde yetişen (bitki), 2. *zool.* kuraklı: kurak iklime alışık (hayvan).

xerophily, is. kuraksallık, kuraklıktır.

xerophthalmia, is. göz kuruluğu: A vitaminı noksantalığından ileri gelen gözyaşı azalması ve gözde arpaciçık çıkması hastlığı.

xerophthalmic, sf. göz kuruluğu ile ilgili.

xerophyte, is. kuraklı: kurak iklime alışmış bitki.

xerophytic, sf. kuraklı, kurak iklime alışık.

xerophytically, zf. kuraklı olarak, kurak iklime alışık olarak.

xerophytism, is. kuraklılık.

xerosere, is. kurak yerler.

xerosis, *is.* 1. aşırı kuruluk, özellikle derinin, göz kapaklarının, burunun kuruluğu, 2. sertleşim, yaşlanan dokunun sertleşmesi.

xerothermic, *sf.* 1. kuru ve sıcak, 2. kuru ve sıcak çevreye alışkin.

xerox, *glf.* kuru teksir yapmak, Zeroxs makinesi ile çoğaltmak/kopye çıkarmak.

Xerox, *is.* Zeroxs, kuru teksir makinesi.

x height, *is.* (matbaada) küçük harflerin boyu(nu ölçmek için kullanılan küçük x harfinin yüksekliği).

Xhosa, *is., ç.* **Xhosa/-sas** 1. Koza: Güney Afrika Ümit burnunda yaşayan Bantu halkı, 2. Kozaca: Kozaların konuşduğu Bantu dili (Zulu diline benzer).

xi, *is.*, *ç.* **xis**,ksi, Yunan alfabetesinin on dördüncü harfi.

x in, (borsada) faizsiz. **x in., x-i., x.i., xint, x-int, x-int., x.int. d.d.**

x-intercept, *is.* x kesimi, yatay bölüntü : bir eğrinin/ yüzeyin x ekseni kestiği noktanın başlangıca uzaklığı.

-xion, *Brit. bk.: -tion*. *ör.:* *connexion, inflexion.*

Xi particle, *fiz. bk.:* **hyperon**.

xiphisternal, *sf.* alt göğüs kemiği+.

xiphisternum, *is., ç.* **-na anat.** alt göğüs kemiği, göğüs kemiğinin üç kısmının en alttakı.

xiphoid process *d.d. bk.:* **gladiolus** (2), **manubrium** (2a).

xiphoid, *sf. & is. anat. zool.* hançerimsi, kılıç/hançer biçiminde, 2. *bk.:* **xiphisternum**.

xiphosuran, *sf. & is. zool.* kılıç kuyruklu: aynalı şeklindeki yengeci (*horseshoe crab*) ve soyu tükenmiş birçok eklembacaklıları kapsayan *Xiphosura* sınıfına mensup (hayvan).

xiphosure, *is.* kılıç kuyruk.

xiphosurous, *sf.* kılıç kuyruklu.

x-irradiate, *glf.* x ışınlamak, x ışınları yaymak.

x-irradiation, *is.* x ışınlama, x ışınları yayma.

XL = 1. extra large, 2. extra long.

Xmas = Christmas.

Xn. = Christian.

Xnty. = Christianity.

XP, *is.* Yunanca Hristos (= Christ) kelimesinin ilk iki harfi: Hz. İsa'yı ve Hristiyanlığı simgeleyen monogram.

xr = x rts, (Borsa) hakkı olmayarak (= without rights).

x-radiation, *is.* 1. x ışınları, 2. x ışınlarına maruz kalma /bırakma.

x-rated, *sf. k.d.* müstehcen, açık saçık. *an x-rated movie.*

x-ray¹, *is.* **x ray**, **X-ray** *g.d.y.* 1. *gen.* **x-rays** : x ışınları, röntgen ışınları/şuları, 2. röntgen filmi, x ışınlarıyla çekilmiş film, 3. haberleşmede x harfini belirten kelime.

x-ray², *glf.* **x-rayed**, **x-raying**, **x-rays** röntgenini çekmek, röntgenle muayene etmek, x ışınları ile tedavi etmek.

X-ray³, *sf.* röntgen+, x ışını+, x ışınılı.

~ **astronomy** : x ışını astronomi, gök cisimlerini yayıkları x ışınları ile inceleyen astronomi dahı.

~ **crystallography** : x ışını kristalografi, x ışınları ile kristal yapılarını inceleme.

~ **diffraction** : x ışını kirrimi: x ışınlarının atom içindeki kirriminden kristal bünyesini ve cinsini çıkarma yöntemi. ~ **microscope** : x ışını mikroskop, x ışınları yardımıyla kristalleri büyütüp inceleyen cihaz. ~ **photograph** : röntgen fotoğrafı, x ışınları ile çekilen fotoğraf. ~ **star** : x ışını yayan yıldız. ~ **therapy** : röntgen tedavisi, x ışınları ile tedavi. ~ **tube** : röntgen tüpü, x ışını yayan elektron tüpü.

x-section, *is.* (=cross section) kesit.

x-sectional, *sf.* kesit+.

Xt. = Christ = İsa.

Xtian = Christian = Hristiyan.

Xty = Christianity = Hristiyanlık.

xu, *is., ç.* Güney Vietnam kuruşu (eski).

x-unit, *is.* x birimi: X ışınları ile gama ışınlarının dalga uzunluğunu ölçmekte kullanılan birim. 10^{-11} cm veya 10^{-3} Angstrom. *kis.:* **Xu**, **XU**.

xw = **without warrant** (borsa) güvencesiz, teminatsız, garantisiz, kefilsiz.

xyl- = **xylo-** *ön ek* 1. "odun, ağaç, tahta" anlamı katar. *ör.:* *xylophone*, *xylotomy*. 2. *xylene* bileşimi.

xylan, *is. kim.* ksilan: odun dokularda bulunan ve hidroliz olunca ksiloz veren pentozan. Furfural yapmakta kullanılır.

xylary ray, *bk.:* **xylem ray**.

xylem

xylem, *is. bot.* odunsu doku. *bk.:* **phloem**.

xylem ray, *is.* odun damarı.

xylene = **xylol**, *is. kim.* kesilen: Odun/kömür katranından veya petrol damıtımından elde edilen zehirli, tutuşan ve yağlı üç hidrokarbon izomerinden her biri. Formülü $C_6H_4(CH_3)_2$ olup boyaya yapımında kullanılır. Kesilen ve etil benzen karışımı eritici olarak kullanılır.

xylidine, *is. kim.* 1. ksildin: Formülleri $(CH_3)_2C_6H_3NH_2$ olan 6 izomerik ksilen türevinden her biri, 2. boyaya yapımında kullanılan ve bu bileşimlerin karışımından ibaret olan yağlı sıvı.

xylo-, *ön ek* "ağaç, odun, tahta" anlamı katar. *ör.:* *xylograph*, *xylophone*.

xylograph, *is.* tahta resim kalıbı, oyma kalıp.

xylographer, *is.* (tahta) oymacı, tahta resim kalıbı oyan, tahta kalıpla resim basan.

xylographic(al), *sf.* oyma+, tahta kalıplı, tahta kalıp ile basılmış.

xylography, *is.* oymacılık, ağaç oymacılığı, tahta üzerine resim kalıbı oyma/tahta kalıpla resim basma sanatı.

xyloid, *sf.* odunsu, oduna benzeyen, odun gibi.

xylol, *is. bk.:* **xylene**.

xylophagous, *sf.* 1. odunla/ağaçla beslenen, ağaç yiyan (bazı böceklerin kurtları gibi), 2. ağaç kemiren/delen, ağaçları delerek mahveden (bazı yumuşakçalar, kabuklular, mantarlar vb.).

xylophone, *is. müz.* tahta saz, ksilosfon:çeşitli boylarda tahta çubuklardan yapılmış ve ağaç tokmakla vurularak çalınan müzik aleti.

xylophonic, *sf.* tahta saz+.

xylophonist, *is.* tahta saz çalan, ksilosfoncu.

xylose, *is. kim.* ksiloz, kristalli aldopentoz:

$C_5H_{10}O_5$.

xylotomic(al), *sf.* ağaç kesme/dilimleme+.

xylotomist, *is.* ağaç kesen /dilimleyen.

xylotomous, *sf.* ağaç kemiren /oyan.

xylotomy, *is.* (mikroskopta muayene vb. için) ağaç kesme/dilimleme sanatı.

xyst, *is. bk.:* **xystus**.

xyster, *is.* kemik kazma aleti (cerrahlıkta kullanılır).

xystus, *is.* (eski Yunanistan'da beden eğitimi çalışmalarıne mahsus) uzun ve üstü kapalı taraça.

*****

***

*

Y

Y, y, is., ç. Y's/Ys, y's/ys 1. İngiliz alfabe-sinin yirmi beşinci harfi, 2. y harfinin çeşitli talâffuzlarından her biri: *yet, city, rhythm* gibi, 3. Y şeklinde çatal nesne: yol ayrimi vb., 4. yazılı/basılı Y veya y harfi, 5. matbaada y harfi kâlibi.

Y, 1. (Japonya'da) yen, Japon lirası, 2. dizi veya sırada yirmi beşinci (I atlanırsa yirmi dör-düncü), 3. *elekt.* admitans, 4. *kim.* yttrium (itri-um) un simgesi.

y, mat. 1. bilinmeyen işaret, 2. (Kartezyen koordinatlarda) y (ordinat) ekseni, düşey konaç.

y-, ön ek hâlen kullanılan bazı kelime-lerde ön ek: *ywis* gibi. Özellikle *past participle* eki: *yclad* gibi.

-y, son ek 1. "-li/-li/-lu/-lü" anlamı katar: *juicy, groughy, rainy, cloudy* gibi, 2. (bazan -ey) "... gibi, ...-e benzer" anlamı katar: *clagey, glassy, watery* gibi, 3. (bazan -ey, -ie) "ufak, küçük, minicik, mini mini, -cik vb." anımları katar: *pussy, Billy, kiddy, doggy* gibi, 4. sevgi ve yakınlık ifade eden sözlerde geçer: *sweety, daddy* gibi, 5. "-lik/-lik/-luk/-lük" son ekleri ile sanat ve meslek adları, fiilden türemiş adlar vb. oluşturur: *carpentry, inquiry, infamy, coo-kery, jealousy, beggary* gibi.

Y. = 1. Young Men's Christian Association, **2.** Young Men's Hebrew Association, **3.** Young Women's Christian Association, **4.** Young Women's Hebrew Association.

y. = 1. yard(s), 2. year(s).

ya, k.d. 1. sen (= you). *Hey, ya dope!*

2. senin (= your) Ya father's moustache!

yabber, is. *Avust. bk.: jabber.*

yacht, is. &gs.f. yat (ile seyahat/yarış yapmak). ~ club : yat kulübü. ~ race : yat yarışı. **yachting** : yatçılık.

yachtsman, is., ç. -men yatçı, yat sahibi, yat kullanan kimse. ~ship : yatçılık.

yachtswoman, is., ç. -women yatçı/yat sahibi/yat kullanan (kadın).

yacket-yak, is. &f. -yakked, -yakking argo gevezelik/zevzeklik/boşboğazlık (etmek). **yacket-yack, yakety-yak, yakity-yak, yak** d.d.

Yafo is. bk.: *Jaffa.*

Yagi antenna, is. rad. Yagi anteni: Kuvvetli tevcih özelliği olan dipol antenleri dizisi. Özellikle TV anteni olarak kullanılır.

yah, ünl. ya, evet, öyle mi.

Yahata, is. bk.: Yawata.

Yahoo, is., ç. -hoos 1. (Swift'in Gülever'in Seyahati romanında) insana benzer vahşî ve ka-ba yaratık, 2. *k.h.* hödük, kaba saba kimse.

yahooism, is. hödüklük, kabalık.

Yahrzeit, is. (Judaism) aile veya yakın akrabadan birinin ölüm yıl dönümü. **Jahrzeit** d.d.

Yahweh, is. Allah, Tanrı, Kadırimutlak (Ahdiyatken). **Yahwe, Yahveh Yahve, Jah-veh, Yahve, Jahweh, Jahwe** d.d.

Yahwism, is. Allaha/Tanrıya ibadet veya bu tür ibadete dayanan din. **Yahvism, Jahwism, Jahivism** d.d.

Yahwist, is. Ahdiyatken ilk altı kitabınn ilk yazarı. **Yahvist, Jahwist, Jahvist dd. Yah-wistic/Yahvistic** : bu yazara ait.

yak¹, is. 1. Tibet öküzü (*Poephagus grunniens*). Tibet'te bulunan uzun tüylü yabanı öküz, 2. bu öküzün evcilleştirilmiş.

yak², is. &f. **yakked, yakking argo** bk. : **yacket-yak.**

yakety-yak = yacket-yak = yakity-yak, f. -yakked, -yakking bk.: **yacket-yak.**

yakitori, is. (Japon usulü) tavuk şış kebabı.

Yakut, is. Yakutça: KD Sibiryada konuşulan Türk asılı dil.

yam, is. 1. *bot.* Hint yer elması (*Diosco-reu*), 2. *İsk.* patates, 3. *ABD* tatlı patates.

yamen

yamen, *is.* (eski Çin'de) devlet memuru evi, devlet dairesi.

yammer, *is. & f. k.d.* 1. sizlanma(k), dırlanma(k), şikayet (etmek), sizildanma(k), mızıldanma(k), 2. (bar bar) bağırma(k), bağırıp çağırma(k), devamlı yüksek sesle konuşma(k), gürültü/yaygara (etmek). *e.a.-1. whine, complain.*

yang, *is.* Çin felsefesine göre hayatın aslini oluşturan eril öğe.

Yangtze, *is.* (Çin'de) Yangçe nehri. ~ - **Kiang** *d.d.*

yank, *is. & f.* hızla/ şiddetle çekme/çekme (k), anı/birden çekip çıkarma(k). ~ **out** : birden/zorla çekip çıkarmak.

Yank, *is. & sf. bk.: Yankee.*

Yankee¹, *is.* 1. ABD (özellikle kuzeydoğu) halkından biri, 2. (ABD İç Savaşlarında) Amerika Birliği taraftarı kuzey eyaletleri halkı, 3. Amerikalı, ABD vatandaşısı, Yanki, 4. haberleşmede y harfini belirtmek için kullanılan sözcük.

Yankee², *sf.* Yanki+, ABD vatandaşlarına/ Amerikalılara özgü. ~ *ingenuity*.

Yankeedom, *is.* 1. Yankiler ülkesi: ABD 'nin kuzeydoğu eyaletleri, 2. (toplu olarak) Yankiler, Amerikalılar.

Yankeeism, *is.* 1. Yankılık, Yanki/Amerikalı karakteri/vasfi, 2. (konuşma tarzında vb.) Yanki niteliği/özellikleri.

yanqui, *is., ç. -quis Isp.* (Lâtin Amerika'da) Amerikalı, ABD vatandaşısı, yanki.

yap¹, *gs.f. yapped, yapping* 1. ince sesle/kesik kesik havlamak, 2. *argo* fazla konuşmak, gevezelik etmek. *e.a.-1. yelp, bark.*

yap², *is.* 1. (ince sesle/ kesik kesik) havlama, 2. *argo* ağız. *e.a.-1. yelp, 2. mouth.*

yapon, *is. bk.: yaupon.*

yapper, *is.* havlayan.

yappingly, *z.f.* havlayarak, havlaya havlaya, havlarcasına, havlar gibi.

Yaqui, *is., ç. -quis /-qui* 1. Yaki, Meksika yerliSİ, Sonoralı Kızılderili Pima halkından biri, 2. Yakice, Yaki dili, 3. Meksika'da bir nehir adı.

yar, *is. bk.: yare* (1,2).

Yarborough, *is.* (briç) dokuzludan yüksek olmayan el.

yard¹, *is.* 1. yarda: 0.9144 m'lik İngiliz uzunluk ölçüsü. *kis.: yd.* (1 yd = 3 feet = 36 inches). ~ **goods** : yarda ile satılan kumaş. ~ **measure** : 1 yardalı ölçü. **cubic** ~ : yarda küp = 0.7646 m³. **square** ~ : yarda kare: 0.8361 m². **the hundred-yard dash**: yüz yardalık yarış. 2. *den.* seren. **royal** ~ : kuntra babaingo sereni. **topsail** ~ : gabya yelkeninin sereni.

yard², *is.* 1. aylu, 2. eve bitişik çimenli saha, 3. üstü açık depo/iş yeri. *brickyard, railroad yard*, vb. 4. ağıl, davar ve sığırlara mahsus çitle çevrili yer, 5. geyik, yaban öküzü vb. nin kışın toplandığı yer, kış otlağı, 6. **the Yard Brit.** *-k.d. bk.: Scotland Yard.*

yard³, *gl.f.* avluya/agıla kapatmak/koymak.

yardage, *is.* 1. (yarda cinsinden) uzunluk, 2. trene yüklenen canlı hayvanın istasyon çevresindeki sahada bekletilmesi, 3. bu şekilde bekletme ücreti.

yardarm, *is. den.* serenin ucu, seren cundaşı.

yardbird, *is. argo* 1. acemi er/nefer, kışlada temizlik işiyle görevli asker, 2. cezali olarak izinsiz asker, 3. mahkûm. *e.a.-3. convict.*

yard grass, *is. bot.* kabaçayı (*Eleusina indica*) : evlerin bahçelerinde ve tarlalarda biten bir yıl ömürlü kaba çimen.

yardman, *is., ç. -men* 1. demir yolu manevra sahası işçisi, 2. serenlerde çalışan tayfa.

yardmaster, *is.* demir yolu manevra sahası müdüri/yönetmeni.

yardstick, *is.* 1. yarda çubuğu, 1 yarda uzunluğunda ölçü çubuğu, 2. kıstas, denek taşı, mukayese standarı, mihenk. *Test scores are not the only ~ of academic achievement.*

yare, *sf. yarer, yarest* 1. tez, tetik, çabuk, seri, atık, çevik, 2. (gemi) iyi/kolay idare edilir, manevra kabiliyeti yüksek, 3. *esk.* (a) hazır, müheyya, hazırlanmış, (b) *bk.: nimble, quick.* (1 ve 2 için **yar** *d.d.*) *e.a.-1. quick, agile, lively, 3. (a) ready, prepared.*

yarely, *z.f.* çabucak, hızla, serian, süratle, atık/çeviklikle.

yarmulke = **yarmelke**, *is. (Judaism)* takke, Musevî beresi, Musevîlerin dua ederken giydikleri takke/bere (Türkçe *yağmurluk* kelimesinden alınmıştır).

yarn¹, is. 1. ip, iplik, (pamuk/yün/sentetik) iplik, 2. (cam/maden/plastik maddeden yapılmış) iplik/tel, 3. halat ipliği, 4. k.d. masal, hayret/dehşet verici uzun serüvenleri anlatan öykü.

yarn², gs.f. k.d. 1. (ip/iplik) eğirmek/bükmek, 2. masal anlatmak.

yarn-dyed, sf. boyalı iplikten dokunmuş (kumaş). bk.: **piece-dyed**.

yarrow, is. bot. civanperçemi (*Achillea millefolium*).

yashmac = yashmak, is. T. yaşmak.

yataghan, is. T. yatağan, saldırma (**ataghan**, **yatagan** d.d.).

yauld, sf. İsk. bk.: **active, vigorous**.

yaup, is. bk.: **yawp**.

yauper, is. bk.: **yawper**.

yaupon, is. bot. funda çay (*Ilex vomitoria*). Güney ABD'de yetişen ve yaprakları bazan çay yerine kullanılan küçük ağaç veya funda. **yapon/youpon** d.d.

yaw¹, f. 1. (gemi vb.) rotadan çıkış(ar)mak, yanlış yola sap(tır)mak, 2. (uçak) yalpalatmak, yalpa yap(tır)mak, 3. dumeni kötü kullanıp gemiyi sağa sola saptırmak, 4. (roket, güdümlü mermi vb.) (ekseni yatay düzlemede salınımlar yaparak) uçuş stabilitesini kaybetmek.

yaw², is. 1. rotadan çıkış(ar)ma, 2. yalpalatma, 3. gemiyi sağa sola saptırma, 4. (roket/güdümlü mermi vb.) uçuş stabilitesini kaybetme.

yawl¹, is. 1. küçük filika (4 ilâ 6 kürekli), 2. yole, başı küçi bir olan yelkenli, 3. fazla olarak kıçaklı direkte yelkeni olan gemi. bk.: **ketch**.

yawl², is. &f. Brit.- k.d. bk.: **yowl, howl**.

yawn¹, gs.f. 1. esnemek, 2. (uçurum vb.) dipsiz/derin ve sonsuz gibi uzayıp gitmek. ~ing gulf: dipsiz/derin uçurum. *The hole ~ed before him. a ~ing crack.* 3. esneyerek söylemek. e.a.-1. *gape*.

yawn², is. 1. esneme, esneyiş, 2. dipsiz/derin uçurum, sonsuz derinlik, açıklık, boşluk. e.a.-2. *chasm, opening, gap, cavity*.

yawner, is. esneyen kimse.

yawning, sf. 1. derin ve geniş, uçurum gibi. a ~ hole. 2. esneyen, esneyerek yorulduğunu/sıkıldığını belli eden. a ~ audience.

yawningly, zf. 1. esneyerek, 2. derin ve geniş.

yawp¹, gs.f. 1. k.d. ciyaklamak, viyaklamak, çığlık atmak, çığlığı koparmak, feryat etmek, feryadı basmak, (birdenbire) bağırmak, 2. bağıra çağırma ve saçma sapan konuşmak, yaygara etmek, bağırıp çağırmak, bağırarak şikayet etmek. e.a.-1. *yelp, squawk, bawl*, 2. *clamor, complain*.

yawp², is. 1. k.d. ciyaklama, viyaklama, çığlık, feryat, 2. yaygara, kuru gürültü, bağıra çağırma konuşma, 3. İsk. kuş çığlığı. (yaup s.d.y.).

yawper, is. ciyak ciyak bağırın, çığlık atan, feryat eden, yaygaracı, gürültücü.

yawping, is. ciyaklama, viyaklama, cırlama, yaygaracılık.

yaws, is. patol. verem dutu: bazı sıcak ülkelerde *Treponema pertenue* adlı organizmanın sebep olduğu böğürtlen şeklinde cilt kabarcığı. **frambesia, pian** d.d.

y-axis, is., ç. **y-axes** mat. (Kartezyen koordinat sisteminde) y ekseni, düşey eksen, ordinat eksen.

Yb, kim. bk.: ytterbium.

Y chromosome, is. biy. eril kromozom: erkeklik özelliğini taşıyıp soydan soya geçiren kromozom. bk.: **X chromosome**.

yclept = ycleped, f. esk. ... adlı/adında/ isimli/isminde/... denilen (**clepe** fiilinin sıfat-fili).

yd. = yds. = yard(s).

ye¹, zm. esk. siz, sizler. *O ye of little faith; ye brooks and hills*.

ye², the yerine eskiden kullanılmıştı. Bazı yer adlarına eski ve tarihî süsü vermek için eklenir: *Ye Old Tea Shop* gibi.

yea¹, zf. 1. evet, 2. esk. (a) filhakika, hakanaten, gerçekten, filvaki. ~, and he did come. (b) hattâ, ... bile, bundan başka, ayrıca, ilâveten, üstelik. A good, yea, a noble man. e.a.-1. yes, 2. (a) indeed, (b) even. k.a.-1. nay, no.

yea², is. 1. olumlu oy, kabul oyu, kabul, onay, 2. olumlu oy veren/kabul oyu veren/kabul eden/onaylayan kimse. *The yeas outnumbered those who voted against the bill.* 3. **yea-sayer**: (a) olumlu oy (kabul oyu) veren, muvafık/taraftar kimse, (b) bk.: **yes-man**.

yeah, zf. k.d. evet. e.a.- yes.

yealing, is. İsk. bk.: **yeelin**.

yean

yean, gs.f. (koyun/keçi) kuzulamak, yavrumak, oğlak doğurmak.

yeanling, sf.&is. 1. kuzu, oğlak, 2. yavru, bebek, yeni doğmuş. e.a.- 2. *infant*.

year, is. 1. yıl, sene. **This/last/next** ~ : Bu/geçen/gelecek yıl. **all the ~ round** : bütün yıl boyunca. ~ **after** ~ : her yıl. **by ~** : yıllık, yıldan yıla. **to pay by ~** : yıllık (taksitlerle) ödemek. ~ **by ~ = from ~ to ~** : seneden seneye. ~ **in and ~ out = ~ in ~ out** : yıllarca, senelerce, seneden seneye, yıllar boyu, daima, her zaman, aralıksız. **every ~ = each ~** : her yıl. **every other ~ = every second ~** : yıl aşırı, iki yılda bir. **for ~s** : yıllarca. *They have not seen each other for ~s.* **from one ~ to the other** : bir yıldan ötekine, 2. **calendar year** d.d. takvim yılı/senesi: 1 Ocaktan 31 Aralıka kadar devam eden 12 aylık/ 365 veya 366 günlük süre. **the ~ 1993** : 1993 yılı. **common ~** : adı sene. **leap ~** : artık yıl, sene-i kebise, 3. 365 günlük herhangi bir zaman süresi. *It happened 5 years ago.* ~s (**and ~s**) **ago** : senelerce önce. a ~ **and a day** huk. bir yıl ve bir gün. ~ **of grace** : Milâdî yıl. **The ~ of grace 1989** : Milâdî 1989 yılı, 4. **astr.** (a) **lunar** ~ d.d. kamerî yıl, 12 kamerî aylık süre, (b) **astronomical ~/equinoctial ~/solar ~ /tropical ~** d.d. dönence yıl: bir ılım noktasından ötekine geçme süresi, (c) **sidereal ~ d.d.** : güneş yılı: dünyanın güneş etrafında tam bir dönüş süresi= 365 gün, 5 saat, 48 dakika 45.5 saniye, 5. gezegen yılı: bir gezegenin güneş etrafında tam bir dönüş süresi. **The Martian ~** : Merih yılı, 6. (öğretim vb. kurumlarında) yıl, takriben 12 aylık çalışma dönemi. **academic ~** : öğretim yılı. **school ~** : ders yılı, 7. yaş. **He is 5 ~s old** : beş yaşındadır. **from his earlier ~s** : küçük yaştan beri. **He looks old for his ~s** : Olduğundan daha yaşlı görünüyor. **well on in ~s** : yaşı ilerlemiş. **to get on in ~s** : yaşılanmak, yaşı ilerlemek. **to grow in ~s** : yaşı ilerlemek. **to reach ~s of discretion** : reşit olmak, sınırlıste ermek, 8. ~s : (a) zaman. **in ~s gone and ~s to come** : geçmişte ve gelecekte (geçmiş ve gelecek zamanda/yillarda), (b) yaş, çağ, (c) yaşıllık, ihtiyarlık. **a man of ~s** : yaşılı bir adam. **He is very healthy for a man of his ~s** : Yaşlı olmasına rağmen çok sıhhatlı.

year-around, sf. bütün yıl (boyunca), bütün sene. e.a.- *year-round*.

yearbook, is. 1. yıllık. *Look! There's my photograph in the school ~.* 2. *salname*.

year-end, sf.&is. yıl sonu. **A ~ report**. A ~ *upsurge of prices*.

yearling, sf.&is. 1. bir yaşında(ki), 2. bir yıllık, bir senelik, bir yıl süren/sürekli, 3. bir yaşıını doldurmuş hayvan yavrusu: toklu, tay.

yearlong, sf. bir yıl süreli, bütün yıl süren/devam eden. *She came back after a ~ absence*.

yearly, sf.&zf.&is. 1. yıllık, senelik. ~ **meeting**. 2. her yıl/her sene (olan), yılda/senede bir (olan), 3. yıllık (bülten vb.), yılda bir yayınlanan belge. e.a.- **I&2. annual, annually**.

yearn, gs.f. 1. **gen. ~ for** : özlemek, hasretini çekmek, hasret/özlem duymak, (çok) arzulamak/istemek. *They yearned to return home. He yearned for her presence/her/her to come home.* 2. **sevgi/şefkat/muhabbet duymak/beslemek**, 3. hislenmek, duygulanmak, müteessir olmak. e.a.- **I. long for, aspire, desire, crave, hanker after, pine for.** **k.a.-I&2. despise, loathe, recoil, dislike, avoid**.

yearner, is. özleyen, hasret çeken, çok arzulayan, sevgi/şefkat/muhabbet besleyen.

yearning, is. özlem, hasret, şiddetli istek/arzu, istiyak. e.a.- **bk.: desire, longing**.

yearningly, zf. özleyerek, özlem/hasret çeker, özlemle, hasretle, istiyakla, tahassürle.

year-round, sf. bütün yıl (boyunca), bütün sene (devam eden/ işleyen vb.) **A ~ resort**. **year-around** d.d.

yeast¹, is. 1. maya. ~ **cake** : (kalıp hâlinde) kuru maya, 2. bira mayası, 3. köpük, 4. coşkunluk, heyecan, taşkınlık, telâş. *Were all seething with the ~ of revolt.* e.a.- **3. spume, foam, 4. agitation, ferment**.

yeast², gs.f. 1. mayala(n)mak, 2. köpürmek, köpüklenmek, üstü köpükle örtülmek. e.a.- **1. ferment, 2. froth, foam**.

yeastily, zf. 1. mayalanarak, köpürerek, mayalı olarak, 2. coşarak, taşarak, heyecanla, taşkınlıkla, 3. hoppalıla, toylukla.

yeastiness, is. 1. mayalanma, mayalı olma, 2. köpürme, köpüklenme, 3. coşkunluk, taşkınlık, heyecan(lılık), 4. hoppalık, toyluk.

yeast plant, is. maya mantarı: maya içinde bulunan tek güzelçi *Saccharomyces* türünden bir mantar.

yeasty, *sf.* **yeastier**, **yeastiest** 1. mayali, mayalanmış, mayaya benzer, 2. köpüklü, 3. (a) coşkun, taşkin, heyecanlı, kabına sığmayan, hareketli, (b) hoppa, toy, ham, olgunlaşmamış, gelişmemiş. *e.a.-2.* **frothy, foamy**, 3. (a) *ebullient, exuberant, frivolous*, (b) *unsettled, restless, youthful, immature*.

yeelin = **yealing**, *is.* *İsk.* çağdaş, yaşıt, aynı yaşta.

yegg = **yeggman**, *is.* *argo* 1. hırsız, 2. kasa hırsızı, 3. eşkiya. *e.a.-1.* **robber, burglar**, 2. **safecracker**, 3. **thug**.

yeld, *sf.* *İsk.* kısır, sütsüz, süt vermeyen. **yald, yauld, yell** *d.d.* *e.a.- barren*.

yelk, *is. k.d. bk.:* **yolk**.

yell, *is. &f.* 1. bağırma(k), haykırmak, fer-yat (etmek). "Stop it!" he yelled. **To give a ~** : haykırmak, gürlemek. **Don't yell at me like that!** Bana öyle bağırma! He yelled (out) **orders at everyone** : Bağırrarak herkese emirler veriyordu. 2. çığlık (atmak), (acıdan/korku ile) çığlığı koparmak, acı acı/avaz avaz bağırma(k). **She was yelling her head off** : Avazı çıktıktı kadar bağıryordu. 3. (tempo ile taraf tutarak) bağırma(k), bağırıp çağırma(k). **to ~ with laughter** : (gürültülü) kahkahalarla gülmek. **A ~ of laughter** : gürültülü kahkaha, 4. **ABD** (okullarda vb.) teşvik için bağırrarak tempo ile söylenen söz. *e.a.-1.* **cry, shout, roar, 2. scream**.

yeller, *is.* bağırın, feryat eden, haykıran, çığlığı basan.

yelling, *sf. & is.* 1. bağırın, feryat eden, haykıran, 2. bağırma, haykırmak, feryat, çığlık.

yellow¹, *sf. & is.* 1. sarı (renk). **to go/turn/become/grow ~** : sararmak, 2. sarı ırk, Moğol ırkı. **the ~ races** : sarı ırk, 3. **hkr** melez, zenci kırmazı, esmerimsi sarı ciltli, dede ve ninelerinden üçü beyaz biri zenci olan, 4. soluk/sarı beniz, 5. *k.d.* korkak, ödle, tabansız. **There was a ~ streak in him** : Korkak bir damarı/tarafı vardı. 6. (gazete) heyecan yaratan, kamu oyunu aşırı derecede (ve kötü maksatla) heyecana getiren. ~ *journalism*. 7. yumurta sarısı, 8. sarı renk/boya, 9. *esk.* kıskanç, 10. ~s *tip* sarılık, 11. yaprakları sarartan bitki hastalığı. *e.a.-4.* **sallow, 5. mean, cowardly, 7. yolk, 10. jaundice**.

yellow², *f.* sarar(t)mak. **~ed by time** : zamanla sararmış. *paper ~ed with age*.

yellow atrophy, *is.* *patol.* sarı körelim : karaciğeri sarartan tehlaklı bir hastalık.

yellowbark, *is. bk.:* **calisaya**.

yellow-bellied, *sf.* 1. *argo* ödle, korkak, 2. *bk.:* **yellow-bellied sapsucker**. *e.a.-1. cowardly*.

yellow-bellied sapsucker, *is.* *zool.* sarı döşülü ağaçkakan (*Sphyrapicus varius*): KD Amerika'da bulunan alnı kırmızı benekli, tüyleri siyah, beyaz ve göğüs açık sarı bir tür ağaçkakan. **yellow-bellied woodpecker** *d.d.*

yellow-belly, *is.* *f. -lies* *argo* ödle/ korkak kimse. *e.a.- coward*.

yellow bile, *is.* safra, eski fizyolojiye göre insanda öfke doğurduğuna inanılan salgı, öfke, hiddet. *e.a.- choler*.

yellow birch, *is. bot.* 1. sarı huş ağacı (*Betula lutea*): K Amerika'da yetişen kabuğu ince parlak gri, sarı huş ağacı, 2. huş kerestesi, bu ağacın sarımtırak renkli sert kerestesi.

yellowbird, *is.* 1. *Brit.- k.d.* sarıkuş, sarıçık, sarı asma kuşu, 2. *ABD- k.d.* (a) saka kuşu, (b) *bk.:* **yellow warbler**. *e.a.- 2. (a) goldfinch*.

yellowcake, *is.* *Cnd.- k.d.* uranyum cevheri: nükleer reaktörde kullanılan zenginleştirilmiş uranyum oksit.

yellow cypress, *is. bot.* sariselvi.

yellow daisy, *is. bot.* sarıpapatya (*Rudbeckia hirta*). **black-eyed Susan** *d.d.*

yellow dog, *is.* it, itoğlu it, aşağılık/rezil/ korkak kimse.

yellow-dog contract, *is.* sendikasız iş sözleşmesi: İşçinin çalıştığı sürece sendikaya gitmeyeceğini taahhüt ederek işverenle yaptığı sözleşme.

yellow dwarf, *is.* sarı bücür: bitkilerde, özellikle hububatta çeşitli virüslerin sebep olduğu bir hastalık. Bitki sararır ve gelişemez.

yellow enzyme, *is.* sarı enzim.

yellow fever, *is. patol.* sarı humma: Sıcak ülkelerde *Aedes aegypti* adlı sivrisinekle taşınan virüsün sebep olduğu sarılık, kusma, kanama gibi araz gösteren ateşli, bulaşıcı ve tehlaklı hastalık. **yellow jack** *d.d.*

yellow fever mosquito, *is. zool.* sarı humma sivrisineği (*Aedes aegypti*). sarı humma ve 'dang hastalığı virüslerini taşıır.

yellowfin tuna, *is. zool.* sarı yüzgeç (*Thunnus albacares*). Yüzgeçlerinin ucu sarı renkte ufak bir cins ton balığı.

yellow-green alga, *is.* sarı, yeşil deniz yosunu (*Chrysophyta*).

yellowhammer

yellowhammer, *is. zool.* 1. sarı kiraz kuşu (*Emberiza citrinella*), 2. ABD- *k.d.* sarıçık (*Colaptes auratus*). *e.a.-1.* *yellow bunting*, 2. *yellow-shafted flicker*.

yellow honeysuckle, *is. bot.* sarı hanımeli (*Lonicera flava*) : sarı, turuncu güzel kokulu çiçekler açan, mavi, yeşil yapraklı bir bitki. Doğu ABD'de bulunur.

yellowish, *sf.* sarımtarak, sarımsı. *~ness* : sarımtaraklık.

yellow jack, *is., ç.* (2. *için*) *~ jack/~ jacks* 1. *patol. bk.:* *yellow fever*, 2. *zool.* sarıca: Florida kıyıları ve Karaip Denizinde avlanan parlak sarı pullu bir balık, 3. sarı bayrak/flâma: karantina alınan gemiye çekilir.

yellowjacket, *is.* 1. *zool.* yaban arısı (*Vespidae*), 2. *argo* (sarı kapsüllü) pentobarbital.

yellow jessamine, *is. bot.* sarıyasemin (*Gelsemium sempervirens*). Güzel kokulu sarı çiçekler açan *Loganiaceae* familyasından yaz kış yeşil kalan bitki. *yellow jasmine d.d.*

yellow lead ore, *is.* sarı kurşun cevheri. *e.a.- wulfenite.*

yellowlegs, *is. zool.* sarıbacak: Amerika kıyılarında yaşayan sarı bacaklı iki tür kuştan her biri. **greater ~** : büyük sarıbacak (*Totanus melanoleucus*), **lesser ~** : küçük sarıbacak (*Totanus flavipes*).

yellowly, *zf.* sarı sarı, sarı renkle, sarı ıstıkla.

yellow metal, *is.* 1. sarı maden: %60 bakır, %40 çinko alaşımı, 2. altın. *e.a.- 2. gold.*

yellowness, *is.* sarılık, sarı renkli oluş.

yellow ochre, *is.* 1. sarı aşırı boyası, 2. turuncu sarı.

yellow pages, *is.* sarı sayfalar: telefon rehberinin işe ve mesleğe göre dizili ilânlar bölümü.

yellow peril, *is.* sarı belâ: 1. sarı ırkın dünya ve batı medeniyetine hâkim olma tehlikesi, 2. az ücretle çalışan Asyalı işçilerin batıda hâyat standardını düşürme tehlikesi.

yellow pine, *is. bot.* sarıçam.

yellow poplar, *is. bot.* 1. lâle ağacı (*Liriodendron Tulipifera*), 2. *bk.:* *tulipwood*. 3. Güneydoğu ABD'de hıyar ağacının (*Magnolia acuminata*) hafif, yumuşak fakat dayanıklı kerestesi.

yellow race, *is.* sarı ırk, Mongoloit ırkı, özellikle Çinliler.

Yellow River, *is.* Sarı Irmak. *e.a.- Hwang Ho.*

Yellow Sea, *is.* Sarı Deniz : Büyük Okyanusun Çin ve Kore arasındaki parçası. *e.a.- Hwang Hai.*

yellow-shafted flicker, *is. bk.:* *yellowhammer (2).*

yellow spot, *is. anat.* sarı benek, göz bebeğinin arkasında retina üzerindeki küçük sarı nokta, en keskin görüş noktası.

yellow streak, *is. k.d.* korkaklık eğilimi, bir kimseňin karakterinde korkaklık/alçaklıkmertlik emaresi.

yellowtail, *is., ç. -tails/-tail zool.* 1. sarı kuyruk (*Seriola dorsalis*): Kaliforniya kıyılarında avlanan bir balık, 2. *~ snapper d.d.* sarılevrek (*Ocyurus chryurus*). Antil adaları kıyılarında avlanan ufak bir cins balık, 3. *bk.:* *~ floUNDER*, 4. yüzgeç ve kuyruğu sarı renkte olan herhangi balık, özellikle *~ rockfish* (*Sebastodes flavidus*).

yellowtail flounder, *is. zool.* sarı dil balığı (*Limanda ferruginea*). K Amerika Atlantik kıyılarında avlanan kuyruğu sarımtarak, gövdesi kırmızı benekli bir balık. *yellowtail d.d.*

yellowthroat, *is. zool.* sarıgerdan (*Geothlypis*) : Amerika'da bulunan gerdanı sarı, tüyleri zeytin yeşil sinek kuşu, özellikle *Maryland ~* (*Geothlypis trichas*).

yellow wagtail, *is. zool.* sarı kuyruksallayan (*Motacilla flava*).

yellow warbler, *is. zool.* sarı şakrak (*Dendroica petechia*). Amerika'ya özgü ötücü kuş. Erkeğinin tüyleri sarıdır.

yellowweed, *is. bot.* 1. sarıçek, 2. kanarya otu (*Senecio Jacobaea*), 3. *bk.:* *weld* ² (3). *e.a.- 1. goldenrod, 2. ragwort, 3. dyer's-weed.*

yellowwood, *is. 1. bot.* sarıağac (*Cladrastis lutea*): G ABD'ye özgü beyaz çiçekler açan ve sarı boyanın bir tür ağaç. *gopherwood dd.* 2. sarıağac kerestesi: sarı renkli ve sert bir kereste, 3. Florida sarıağacı (*Schaefferia frutescens*), 4. sarı renkli kereste veren herhangi ağaç: çit elması, cehri, v.b. gibi.

yellowy, *sf. bk.:* *yellowish.*

yelp, *is. & f.* (kesik kesik/acı acı) havlama (k) (köpek, tilki vb.).

yelper, *is.* (kesik kesik/acı acı) havlayan.

Yemen, *is.* Yemen. **People's Democratic Republic of** ~ : Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti. Eski adı: **South(ern) Yemen** : Güney Yemen. ~ **Arab Republic** : Yemen Arap Cumhuriyeti.

Yemeni(te), *sf.&is.* Yemen+, Yemenli.

yen¹, *is., ç.* yen Japon lirası, yen.

yen², *is. k.d.* özlem, hasret, göresi, istiyak, derin arzu, sevda. **e.a.-** longing, yearning, infatuation, desire.

yen³, *gs.f.* **yenned**, **y彭ning** *k.d.* özlemek, hasret çekmek. **e.a.-** yearn, long.

yen-shee, *is.* zift : afyon içilen pipo borusundaki birikinti.

yeoman¹, *is., ç.* **-men** 1. *ABD* yazı işleriyle görevli bahriye astsubayı, 2. *Brit.* çiftçi, rençper, tarlasını kendi ekip biçen kimse, 3. *Brit.*

~ of the (royal) guard *d.d.* kral muhafiz/hassa bölgüsü. 1485'te kurulan ve hâlen yüz kişiden ibaret merasim büülü, 4. *esk.* kral veya asilzadelerin hizmetçisi, 5. *esk.* köy ağası, kâhya, 6. *esk.* yardımcı zaptiye memuru, şerif yardımcısı.

yeoman², *sf.* 1. bahriye astsubayı+(na ait/özgü), 2. çiftçi+ rençper+, 3. sadık, sadakatlı.

yeomanly, *sf.&zf.* 1. *ABD* yazı işleriyle görevli bahriye astsubayı rütbesinde/görevinde, 2. bahriye astsubayına/çiftçiye ait/yaraşır, 3. bahriye astsubayı/çiftçi gibi/sıfatıyla, 4. cesur, sadık, sadakatle yapılan.

yeomanry, *is.* 1. rençperler, küçük çiftçiler, küçük toprak sahipleri, köy ağaları, 2. *Brit.* (eskiden) çiftçilerden oluşmuş gönüllü süvari alayı. 1761'de kurulmuş, 1901'de *Imperial Yeomanry* adını almış, 1907'de kara kuvvetlerine katılmıştır.

yep, *zf. k.d. bk.: yes.*

-yer, *son ek -er*² veya **-ier** son ekinin değişik şekli. *ör.:* lawyer, sawyer.

yerba, *is.* Paraguay çayı **e.a.- maté.**

verb tea, *is. k.d. bk.: herb tea.*

Yerevan, *is.* Erivan.

yerk¹, *gl.f. Brit.- k.d.* 1. dövmek, pataklamak, dayak atmak, kamçılama, kirbaçlamak, *mec.* tepelemek, 2. saldırmak, şiddetle hücum etmek. **e.a.-1.** *thrash, strike, whip, 2. goad, attack.*

yerk², *is. İsk. k.d.* 1. dayak (atma) dövme, patak(lama), kamçılama, kirbaçlama, 2. tekme (leme), vurma, şiddetle itme. **e.a.-1.** *blow, stroke, 2. kick, jerk.*

yes¹, *zf.* 1. evet. "Are you ready?" "Yes, I am." "Is this book a dictionary?" "Yes, it is." 2. hayhay, elbette. "Will you visit us tomorrow?" "Yes, I will." 3. (itirazı kuvvetlendirmekte) evet, elbette. You say I can't, but I say yes I can. 4. "Ne istiyorsunuz? Efendim?" "Yes?" he said as he opened the door. 5. Ya? Öyle mi? Sahi mi? 6. dikkatle dinlediğini belirtmekte kullanılır, 7. Peki, pekâlâ, baş üstüne, olur. "Go and close the door!" "Yes, sir!" 8. Efendim? "John!" "Yes, mother?" 9. hattâ, bile, üstelik. *I shall be ready, yes, eager to help you.*

yes², *is., ç.* **yeses/yesses** 1. evet söyü/cevabı, olumlu cevap, 2. kabul oyu, olumlu oy, olumlu oy veren. **e.a.-1.** *yea, 2. aye.*

yes³, *f.* **yessed, yessing** "evet" demek, olumlu cevap/oy vermek.

ye'se, İsk. **you shall.**

yeshiva(h), *is., ç.* **-vahs** haham okulu, Muşevî din okulu.

yes man/yes-man, *is. k.d.* dalkavuk, evet efendimci, kavuk sallayan. **e.a.-** toady, sycophant.

yes please, *zf.* evet, lütfen, zahmet olmasa.

ester, *sf.* dünkü, dün olan/vuku bulan.

ester- ön ek "dünkü, geçen" anlamları katar: **yesterday** : dün, **yesterweek** : geçen hafta, **yesteryear** : geçen yıl.

yesterday¹, *sf.&zf.* 1. dün. ~ **morning/afternoon/evening** : dün sabah/öğleden sonra/akşam. **It was only ~ that I saw him** : Daha dün onu gördüm. 2. geçenlerde, kısa bir süre önce. **I wasn't born ~ (= I'm not a fool)** : Beni çocuk mu sandın? Kimi kandırıyorsun?

yesterday², *is.* 1. dün, dünkü gün. ~ *was a sunny day.* 2. yakın geçmiş, 3. ~s : geçmiş zaman, geçen günler, mazi. *The dim of ~s mankind. I remember all my ~s.*

yesterevening, *zf.&is.* **esk.** dün akşam. **e.a.- yesterday evening.**

yestermorning, *zf.&is.* **esk.** dün sabah. **e.a.- yesterday morning.**

yestern, *sf. esk. bk.: yester.*

yesternight, *zf.&is.* dün gece. **e.a.- yesterday night.**

yesterday

yesterday, *zf.&is. esk.* dün öğleyin, dün öğle vakti. *e.a.- yesterday noon.*

yesterday, *zf.&is.* geçen hafta (zarfında). *e.a.- last week.*

yesterday, *zf.&is.* geçen yıl, geçen sene, bıldır, yakın geçmiş(te). *e.a.- last year, recent past.*

yestreen, *zf. Isk.* dün akşam, dün gece. *e.a.- yesterday evening/night, last evening/night.*

yet¹, *zf.* 1. henüz, şimdkiye kadar, şu ana kadar, şimdkiye dek. **It was not ~ time to go** : Henüz gitme zamanı değildi. **He hasn't arrived ~** : Henüz (şu ana kadar) gelmedi. 2. daha, şimdilik, şu anda, bu kadar tez. **It is not time to go ~** : Daha gitme zamanı değil. (*bk.*: **It is time to go now.**) **"Have another?"** "Not ~ thank you" : Bir tane daha alın/buyurun! - Şimdilik istemem, teşekkür ederim. 3. (a) hâlâ, el'an, daha. *He is ~ a child. There is time ~.* (b) eninde sonunda, er geç, ara sıra. *We'll get there ~.* 4. bundan başka, buna ilâveten, ayrıca. *~ further triumphs to come. Gives ~ another reason.* 5. yine de, mamafih, bununla beraber, buna rağmen. *and ~ everyone liked her.* 6. üstelik, buna rağmen, yine de. **I've never read it nor yet intend to** : Onu okumadım, üstelik okumaya da niyetim yok. 7. daha da, hattâ. *Play it ~ more softly. A ~ higher speed.* 8. **as ~** : henüz, şimdilik, şimdkiye/ şu ana kadar. *As ~, we have received no answer. The greatest book as ~ written. not as ~* : henüz değil. *We have not succeeded as ~. They haven't as ~ returned.* 9. **just ~** : hemen, derhal, derakap. *e.a.-1. bk.*: **but, 2. just now, so soon, 3. (a) still, (b) eventually, 4. besides, in addition, 5. nevertheless, however, 6. moreover, 7. even, still, 8. up to now.**

yet², *bağ.* 1. gerçi, ise de, bununla beraber, yine de, buna rağmen. *It is good, ~ it could be improved. I speak to you peacefully, ~ you will not listen.* 2. Lâkin, ama, fakat, ancak. **It's strange, yet true** : Garip, fakat gerçek. 3. her ne kadar, ise de, olsa da. *active, ~ ill.*

yeti, *is.* (Tibet'te yaşadığı farz olunan) korunkar adamı. *e.a.- Abominable Snowman.*

yett, *is. Isk. bk.*: **gate.**

yeuk = yeuck = yewk, *is. &f. Isk.* kaşınma(k), kaşıntı. *e.a.- itch.*

yeuky, *sf.* kaşıntılı, kaşınan. *e.a.- itchy.*

yew¹, *is. 1. bot.* porsuk ağacı (*Taxus baccata*): Mizrak gibi yassı ve sıvri yapraklı, kozaaklı, daima yeşil kalan bir ağaç. Küçük kırmızı meyvesi vardır. 2. porsuk ağacı kerestesi (ince lifli, sert ve dayanıklıdır), 3. porsuk ağacından yapılmış yay, 4. matem/keder/ölüm veya basübadelmevt simgesi olarak porsuk ağacı veya dalları.

yew², *zm. k.d. bk.*: **you.**

Yezidi, *is.* Yezidî.

Yggdrasil, *is.* (İskandinav mitolojisinde) daima yeşil kalan üç köklü dişbudak ağaç. **Ygdrasil, Ygdrasill, Yggdrasill, Igdrasil** *y.d.y.*

YHA = Youth Hostels Association.

YHWH = **YHWH = JHWH = JHWH**, *bk.*: **tetragrammaton.**

yid, *is. hkr.* Yahudi. *e.a.- jew.*

Yiddish, *sf.&is.* 1. Eskenazice, Eskenazi dili: İbranice ile karışık bir Alman lehçesi. İbranî alfabeyle yazıltı. Polonya, Lituanya, Ukrayna ve Romanya Yahudileri ve bu bölgelerden gelen Yahudi göçmenleri konuşur. 2. *argo* Yahudi.

yield, *f.* 1. vermek, bahsetmek, üretmek, ürün/mahsul vermek. *That tree ~s plenty of fruits. It will ~ the opportunity of.., The field will ~ a good crop.* 2. (kâr, kazanç, faiz, gelir, vb.) sağlamak, getirmek, temin etmek, kazanmak. *His business ~s big profit. The bonds ~ ten percent interest. The tax is expected to ~ millions. The empty house ~ed us shelter.* 3. teslim etmek, terk etmek, bırakmak. *To ~ a fortress. He was forced to ~ his house. The enemy ~ed (up) its position to our forces.* 4. (saygı, teşekkür, vb.) sunmak. *To ~ obedience/thanks to somebody.* 5. (dayanamayıp) baş eğmek, boyun eğmek, teslim olmak. *To ~ to superior forces. To ~ to temptations. The disease ~ed to treatment.* 6. (kendini heyecanı/ıgvaya vb.) kaptırmak, kapılmak, 7. hürmeten (başkalarının fikri ni) kabul etmek, razı olmak, muvafakat etmek. *They begged him, but he would not ~. We ~ed to their persuasion.* 8. (basınca dayanamayıp) çökmek, yıkılmak, (yük altında) eğilmek, bel vermek. *The shelf is beginning to ~ under that heavy weight.* 9. yol vermek, (başkasına) geçiş önceliği vermek/tanımk, önce geçmesine müsaade etmek. **to ~ precedence** : öncelik vermek/tanımk. *To ~ the right of way to sb. I ~ to nobody in my admiration for... : ... -e hiç kimse*

benim kadar hayran olamaz, **10. ~ up the ghost** : ölmek, ruhunu teslim etmek. **e.a.-1. produce, furnish, bear, give, render, 2. earn, provide, furnish, 3&5. surrender, relinquish, concede, abandon, submit, cede, 4. render, impart, bestow, 7. comply, accede, assent, 8. collapse, bend, bow, 10. die.** **NOT:** **YIELD**, zor ve tazyik karşısına bir şeyden, bir haktan vazgeçmek, boyun eğmek, rıza göstermek anımlarını taşış; çoğulukla kayıtsız şartsız teslimiyeti ifade etmez. *To yield ground to an enemy.* **SUBMIT**, üstün kuvvet/delil vb. karşısında istemeyerek mukavemetten vazgeçip tamamen teslim olmak, zora boyun eğmektir; *To Submit to control.* **SURRENDER** kayıtsız şartsız teslimiyet ve feragatı ifade eder: *To surrender a fortress, one's freedom.*

yield², *is.* **1.** ürün, mahsul, rekolte. *The farm gave a high ~ this year.* **2.** hasılat, mahsul miktarı. *~ of wheat per acre.* **3.** kâr, kazanç, gelir, **4.** üretim, istihsal, **5. As.** atom bombasının patlama gücü (kiloton veya megaton TNT olarak), **6. kim.** verim: bir reaksiyon sonunda elde edilen ürünün teorik olarak elde edilebilecek ürün miktarına oranı. **e.a.-1. product, result, 3. profit.**

yieldable, *sf.* **1.** gelir/ ürün sağlayabilir, kâr getirebilir, **2.** teslim/terk edilebilir, **3.** kabul/muafakat edilebilir, **4.** (basınca dayanamayıp) çökebilir, yıkılabilir.

yielder, *is.* **1.** ürün/mahsul veren, **2.** kâr/kazanç getiren, **3.** terk eden, teslim eden/olan, boyun eğen, **4.** muafakat eden, razı olan.

yielding, *sf.* **1.** kolayca teslim olan/baş eğen, direnmeyen, teslim olmaya/boyun eğmeye hazır/mütemayıl, **2.** eğilebilir, bükülebilir, çökebilir, basınça/ağırlığa dayaniksız, **3.** verimli, mahsuldar, iyi/bol ürün veren. *A high- ~ wheat.* **4.** kârlı, kazançlı, iyi kâr/kazanç sağlayan, **5.** dönek, sebatsız, kararsız, başkalarının etkisiyle fikrinden dönen. *He has a ~ character and will soon change his mind.* **e.a.- 3. productive.**

yieldingly, *zf.* **1.** kolay teslim olurcasına, direnmeden, boyun eğerek, teslimiyetle, **2.** çökebilecek/ yıkılabilecek biçimde, **3.** iyi ürün/kâr/kazanç getirecek tarzda, **4.** döneklikle, sebatsızlıkla, kararsızca, kararsızlıkla.

yieldingness, *is.* **1.** kolay teslim olma/boyun eğme, **2.** çökebilme, yıkılabilme, **3.** verimlilik, iyi kazanç/kâr getirme, **4.** döneklik, sebatsızlık, kararsızlık.

Yigdal, *is.* (Musevîlerin Allaha imanını ifade eden) dua, ilâhi.

yill, *is. İsk. bk.: ale.*

yin, *is.* **1. İsk. bk.: one, 2.** Çin felsefesine göre hayatın aslini oluşturan dişil eleman. **Yin and Yang** : Karşılıklı etkileri yaratıkların kaderini belirleyen biri olumsuz, karanlık ve dişil (Yin), öbürü olumlu, aydınlık ve eril (Yang) iki temel ilke.

y-intercept, *is. mat.* **y** kesimi, düşeyböülü : bir doğrunun/egrinin/yüzeyin **y** ekseni kestiği noktanın ordinatı.

yince, *zf. İsk. bk.: once.*

yip, *is.&gs.f.* **yipped, yipping** (ince sesle/kesik kesik) havlama(k). (köpek yavrularının havlaması). **e.a.- yelp, bark.**

yipe, *ünl.* Ay! Of! A! (korku, hayret, istirap vb. ifade eder).

yippee, *ünl.* Yaşa! Yaşasın! Hurra! (sevinç, memnuniyet vb. ifade eder).

Yippie = yippie, *is.* Vietnam savaşına şiddetle isyan eden gençlerden her biri [Youth International Party' den yapılan kelime].

yird, *is. İsk. bk.: earth.*

yirr, *is.&f. İsk.* (köpek vb.) hırlama(k), gırlama(k). **e.a.- snarl, growl.**

yit, *zf.&bağ. esk. k.d. bk.: yet.*

Yizkor, *is.* Musevîlerin cenaze ayını.

-yl, kim. “kökü”: kök adlarında kullanılan son ek: **ethyl, butyl**, vb. gibi.

ylang-ylang, *is.* **1.** bot. esans/tır ağacı (*Carangium odoratum* veya *Cananga odorata*). Filipin ve Cava yörelerinde yetişir, çiçeklerinden güzel kokulu esans çıkarılır, **2.** esans, parfüm, güzel koku, rayha, itır. **ılang-ılang** *g.d.y.*

Y.M.C.A. = Young Men's Christian Association.

Y.M.H.A. = Young Men's Hebrew Association.

ynogh = ynough = ynow, *sf.&zf. esk. bk.: enough.*

yod, *is.* İbranî alfabetesinin onuncu harfi.

yodel = yodle, *is.&f. -deled, -deling* (veya *Brit.: -delled, -delling.*) lülülü, lülülemek: Tirol ve İsviçre dağları tarzında anı atlayışlarla pesten tize ve tizden pese geçerek anımsız hecelerle türkü çağırırmak.

yodeler

yodeler = **yodeller** = **yodler**, *is.* lülülücü, dağlı türkücü, lülülü diye türkü çağırın.

yoga, *is.* 1. **yoga**: maddî dünyadan uzaklaşıp manevî ilke ile konular üzerinde derin düşüncelere dalarak ruh ve bedeni sıkı bir disiplinle sokmaya çalışan mistik ile münzevi Hint felsefesi, 2. maddî âlemden uzaklaşip manevî âleme ulaşmayı hedef tutan yöntem ve uygulamalar (bedenî hareket vb.).

yogh, *is.* Orta İngilizcede *y*, *v*, *w*, *gh* seslerini belirtmek için kullanılan harf.

yoghourt = **yoghurt**, *is. bk.*: **yogurt**.

yogi, *is.*, *ç.* **-gis** **yogi**, yogacı, yoga felsefesine kendini veren kimse. **yogin** *d.d.*

yogic, *sf.* **yoga+**.

yogini, *is.* yogacı kadın, yoga yapan kadın.

yogism, *is.* yogacılık.

yogurt, *is. T.* **yoğurt**. **yoghourt**, **yoghurt** *s.d.y.*

yo-heave-ho, *ünl.* Yallah! (eskiden denizcilerin halat çekme ünlemi).

yohimbine, *is.* yohimbin: $C_{21}H_{26}N_2O_3$. Afrodizyak olarak kullanılan bir alkoloid.

yo-ho, *ünl. &gs.f.* Hu! Hey! Yahu! (diye bağırmak).

yoicks, *ünl.* "tut, yakala!" Eskiden tilki avında köpekleri kıskırtmak için söylenirdi.

yoke¹, *is.*, *ç.* (2 *icin yoke*, *öbürleri icin yokes*) 1. boyunduruk. *bk.*: **harness** (1), 2. (boyunduruga koşulmuş) çift hayvan. **five ~ of oxen** : beş çift öküz, 3. tasma, çatal, gömülüdürük, 4. (sakaların) omuz sırtı, 5. **mak.** kelepçe: iki parçayı birbirine bağlayan mengene gibi nesne, 6. *den.* yeke. ~ **of a rudder** : dümenin boyunduruk yekesi, 7. bağ, bağlantı. **the ~ of marriage** : evlilik bağı, 8. esaret, kölelik, kölelik. **under the ~** : esaret/boyunduruk altında. **throw/cast off the ~** : esaretten/kölelikten kurtulmak, 9. hizmet. *They were brought under the ~ of the king.*

yoke², *f.* **yoked**, **yoking** 1. boyunduruk geçirmek/vurmak, boyunduruga koşmak. ~ *the oxen together*. ~ *the oxen to the load*. 2. (hayvana) arabaya/kağınya/çifte koşmak, 3. bağla(n)mak, birleş(tir)mek, 4. birlikte çalış(tır)mak, 5. evlendirmek, nikâhlamak, 6. esir/köle etmek.

yoke³, *is. bk.*: **yolk**.

yokefellow = **yokemate**, *is.* eş, omuzdaş, koldaş, yoldaş, iş/hayat arkadaşı.

yokel, *is.* köylü, çiftçi yamağı, hödük.

yokelish, *sf.* köylü/hödük gibi, köylüyü.

yolk = **yoke**, *is.* 1. yumurtanın sarısı,

2. *biy.* dişi yumurtanın dölu oluşturan ve besleyen özü [İlgili sıfat: **vitelline**], 3. yapağı yağı, 4. ~ **sac** : embriyon torbası, 5. ~ **stalk** : embryo torbasını embriyonla bağlayan ince boru.

yolked, *sf.* yumurta sarılı/sarısı olan.

yolky, *sf.* **yolkier**, **yolkiest** 1. yumurta sarısı gibi, yumurta sarısına benzer, 2. (yapağı) yağlı. ~ **wool** : yağlı yapağı.

yon, *is. Ibr.* gün (bayram ve dinî günler).

Yom Kippur, *is.* (Musevîlerin) Kefaret Günü: **Tishri** (Eylül-Ekim) ayının 10'unda başlayıp 24 saat süren dua ve oruç günü.

yon¹, *sf. bk.*: **yonder**².

yon², *zf. 1. bk.*: **yonder**¹, *2. bk.*: **thither**.

Ran hither and ~.

yon³, *zm. k.d.* ötedeki(ler), oradaki(ler), ötede/orada bulunanlar.

yond, *sf. & zf.* *esk. bk.*: **yonder**.

yonder¹, *zf. 1.* orada, ötede, *2.* oraya, şuraya, öteye, ileriye. *Look ~!*

yonder², *sf. 1.* uzaktaki, oradaki, ötedeki.

Do you see ~ hut? 2. şu, ilerideki, iieride görülen. He has walked to ~ hill.

yonder³, *zm.* orada/ötede bulunan şey.

yoni, *is.* (Hint ve Tibet dinlerinde) ferç, kadın tenasül organı veya onun simbolü. *bk.*: **linga**. **e.a.-vulva**.

yonker, *is. bk.*: **younker**.

yonks, *is. Brit. - k.d.* çok uzun zaman. *I haven't seen him ~, he's gone to live in Australia.*

yoohoo, *ünl. &f.* Hu! Yahu! Hey! (diye seslenmek).

yore, *is. &zf.* 1. **ħazî**, geçmiş zaman, çok önceki zaman. **of ~** : eski (zamanlarda olan) mazideki. **knights of ~** : eski şövalyeler. **in days of ~** : vaktiyle, eskiden, geçmiş zamanlarda, evvel zaman içinde, bir varmış bir yokmuş, 2. *esk.* eskiden, geçmişte, vaktiyle, çok önceleri, eski zamanlarda. **e.a.-2. long ago**.

York, *is.* eski bir İngiliz krallık hanedanı (1461-1485). ~ **boat** : Kanada'da Hudson Bay Co. nin kullandığı ağır kayık. **Yorkist** : York hanedanından. ~ **rite** : York ayını: Templar şövalyeliği pâyesine ulaştıran Mason bölgümlerinden biri. *bk.*: **Scottish rite**.

Yorkshire pudding, *is.* rostolu mantı: rostonun suları üstüne damlayarak fırında pişirilen yumurtalı hamur işi.

Yorkshire terrier, *is.* uzun tüylü teriyer (köpeği).

Yoruba, *is.*, *ç.* **-bas/-ba** 1. Yoruba: Batı Afrikalı zenci, 2. Yorubaca, Batı Afrikalı zenci dili, 3. ~n : Batı Afrikalı zencilere ait.

you, *zm.* 1. sen(i), sana, siz(i), size, sizler (i), sizlere. *You are kind. Would you like some tea? Will you please stop that noise. Only you can decide this. I told you the truth. What's it to you* : Sana ne! *You girls are always getting into trouble. You fool! You in the corner, come here!* 2. (herhangi) bir kimse, herkes, herhangi biri, kimse. **a tiny animal you can't even see** : kimseının göremeyeceği minicik bir hayvan. **You learn by trying** : Çalışmakla öğrenilir. **You have to be careful with people you don't know** : Tanımadığınız kimselere karşı dikkatli olmalısınız. 3. *k.d.* senin/sizin anlamında **your** yerine kullanılır: *I heard about you being elected.* 4. *esk.* (a) *bk.*: **yourself, yourselves.** *Get you home.* (b) *ye* zamirinin çoğulu: siz.

you-all, *zm.* *Güney ABD* 1. siz(ler), siz hepiniz, hep beraber (iki veya daha fazla kişiye hitapta kullanılır). *Tell your mother it's time ~ came to visit us. ~ will about fill the aircraft.* 2. bazan tek bir şahsa hitapta da kullanılır: **are the most beautiful girl in the world** : Sen dünyanın en güzel kızısin.

you'd = you had, you would.

you'll = you will, you shall.

young¹, *sf.* **younger, youngest** 1. genç. A ~ girl/plant/country. 2. yeni, 3. gençlik. **in one's ~ days** : gençlikte, gençlik günlerinde, 4. küçük, yaşı ilerlememiş, 5. küçük. *the ~ Mr. Smith.* 6. körpe, taze. ~ vegetables. 7. toy, tecrübe. ~ in science. *e.a.-1. youthful, juvenile, growing.* **k.a.-1. old, mature. NOT: YOUNG**, gelişmesinin ilk çağında, büyümekte olan canlıları niteleyen genel sıfatı: *a young colt, child; young shoots of wheat.* **YOUTHFUL**, gençliğe özgü iyi vasıfları taşıyan, canlılık, zindelik, heyecan, ümit dolu anımlarını kapsar: *youthful sports, energy, outlook.* **JUVENILE**, küçük yaşların kusurlu taraflarına uygulanır(bencillik, dik kafa-

ılık, avarelik, dikkatsizlik vb. gibi) veya sadece erginlikten önceki çağ'a uygulanır: *juvenile behavior/delinquency/books.*

young², *is.* 1. gençler. *the game for ~ and old.* 2. yavru, cıcvıv, çocuk. *a mother hen and her ~. The lion fought to protect her ~. the ~ of the elephant.* 3. **with ~** : gebe, hâmile (dişi hayvan için kullanılır). *e.a.-3. pregnant.*

youngberry, *is.*, *ç.* **-ries bot.** iri böğürtlen: GB ABD'de aşılama ile yetiştirilen iri, mor renkli ve tatlı böğürtlen.

young blood, *is.* gençlik, genç fikirler, gençlerin tutumu/eylemi. *e.a.-youth.*

younger, *sf.* genç+ : bahsedilen kimseyi ailinin yaşılarından ayırt etmek için soyadından önce kullanılır: *The ~ Smith* veya *Smith the ~.* *bk.:* **elder** (1).

youngest, *is.*, *ç.* **youngest** en küçük, ailinin en küçüğü.

young-eyed, *sf.* keskin gözlü, görüşü kuvvetli.

young hyson, bk.: **hyson.**

youngish, *sf.* gencevik, genççe, oldukça genç.

young lady, *is.* 1. genç bayan, 2. hanım kız, 3. genç kız, 4. sevgili, yavuklu, nişanlı. *His young lady met the family.* *e.a.-4. sweetheart, fiancée.*

youngling, *sf. &is.* 1. genç, 2. genç/taze/körpe (insan/hayvan/bitki vb), 3. acemi, tecrübe- sız kimse. *e.a.-1. young, 3. novice, beginner.*

young man, *is.* 1. genç, delikanlı, 2. nişanlı, sevgili. *She introduced us her young man.* *e.a.-2. boyfriend, sweetheart, fiancé.*

youngness, *is.* gençlik. *e.a.-youth.*

young one, k.d. 1. çocuk, 2. (hayvan) yavru. *e.a.-1. child, 2. offspring.*

youngster, *is.* 1. genç, delikanlı, genç kız, 2. (hayvan) yavru, (at) tay, (inek) dana, buzağı, (koyun) kuzu, (keçi) oglak, 3. (ABD-Naval Academy) ikinci sınıf öğrencisi, genç subay, 4. *k.d.* *bk.:* **junior.** *e.a.-1. youth, lad.*

Young Turk, *is.* 1. Genç Türk, 2. devrimci: bir kurum/toplum içinde köklü reform ve ıslahat taraftarı.

younker, *is. esk.* 1. genç asilzade, şövalye, beyzade, 2. genç çocuk, küçük bey. *e.a.-1. knight, 2. youngster.*

youpon

youpon, is. bk.: **yaupon**.

your, zm. 1. senin, sizin. *I like ~ idea. ~ book. ~ brother/father/mother. Wash your hands.* 2. bir topluluğu/grubu belirtmekte kullanılır: **Take ~ factory workers, for instance** : Örneğin fabrika işçilerini ele alalım. *Your typical postage stamp is square. Your actual English gentleman.* 3. hoşnutsuzluk, fikir ayrılığı vb. belirtmekte kullanılır: **If this is your famous French cooking, I don't think much of it** : Senin o kadar methettiğin Fransız usulü yemek beni pek sarmadı.

you're = you are.

your'n = yourn, zm. k.d. bk.: **yours**.

yours, zm. 1. seninki, sizinki. *Which book is ~? Is she a friend of ~? It's no fault of ~. That's no business of ~. It is not ~ to decide.* 2. Şu deyimler mektubun sonunda imzadan önce yazılır: ~ **faithfully/ ~ respectfully/ ~ truly** : saygımla/hürmetlerimle (yabancılar için); ~ **sincerely** : sevgilerimle/saygımla (tanıdık kimseler için), 3. ~ **truly** : (a) saygımla (mektup sonunda), (b) k.d. ben, bendeniz, kendi(m). **I am only in business to profit ~ truly** : Ben yalnız kendi çıkarım için iş yaparım.

yourself, is., ç. **yourselves** 1. kendin(iz), kendine, kendi kendinize, bizzat, sen/siz, bizzat siz(in). **Look at ~ in the mirror** : Aynada kendine bak. **Do it ~** : İşini bizzat kendin yap. 2. **you ~** : bizzat sen, kendin (ifadeyi vurgulamada kullanılır). **You ~ know it couldn't be true** : Bunun doğru olamayacağını bizzat sen (pek âlâ) biliyorsun. **You ~ told me** : Sen kendin (bizzat sen) bana söyledin. 3. k.d. bir kimse nin tabii hâlini ifade için kullanılır: **be ~ = be-have ~** : kendine gel! **Are you tired? You don't seem ~ today** : Bugün pek iyi görünmüyorsun, yorgun musun? **I'll forgive you; I know you weren't ~ when said that** : Seni affediyorum, onu söylediğin zaman pek kendinde değil din. **Come to ~ = Pull ~ together** : Kendine gel, kendini toparla, kendine hâkim ol. 4. (all) **by ~** : kendi kendin(iz)e, yalnız başın(iz)a, kimseden yardım görmeden. *Do it by ~. Did you walk across the country all by ~?*

youse, zm. siz, sizler: iki veya daha fazla kişiye hitapta kullanılan ve standart olmayan kelime. **e.a.- you.**

youth, is., ç. **youths/youth** 1. gençlik, delikanlılık, 2. gençlik heyecanı/canlılığı, 3. gençlik çağlığı. **The flower of ~** : Gençliğin baharı, 4. (herhangi bir şeyin) ilk/erken çağlığı, 5. gençler, gençlik. *The ~ of the country is/are ready to fight. A group of ~.* 6. genç (adam), delikanlı, çocuk. **e.a.-3. minority, immaturity, adolescence, 6. youngster, lad, boy.**

youthen, gl.f. gençleştirmek, genç göstermek. *She ~ed her appearance with make-up.*

youthful, sf. 1. genç, taze, körpe, 2. dinç, gürbüz, kuvvetli, 3. gençliğe özgü/yakışır, 4. yenicili, erken, pek gecikmemiş, 5. jeol. genç, aşınmamış, yıpranmamış. **e.a.-1. young, 2. fresh, vigorous, 4. new, early. 5. young.** **NOT:** **Youthful**, **young**, **juvenile**, **puerile**, **boyish**, **girlish** sıfatları çocukluk ile olgunluk çağlığı arasındaki yaş dönemini, gençlik çağlığını nitelerler. **YOUNG** sadecce yaşı, **YOUTHFUL** ise gençliğe özgü karakter, davranış, tutum ve görünüşü belirtir. Bu itibarla yaşı, olgun bir kimse dahi **YOUNG** olmadığı hâlde **YOUTHFUL** olabilir. **BOYISH** ve **GIRLISH**, **YOUTHFUL** ile eş anlamlı olup sıra ile oğlan ve kızlar için söylenir: *a boyish grin; a girlish figure.* **JUVENILE** ve **PUERILE** olgunlaşmamış demektir ve küçük düşürücü, aşağılayıcı sıfatlardır, az çok hakaret anlamına taşır. **ADOLESCENT** olgunluğa yakın gençlik çağlığını niteler ve kullanıldığı yere göre aşağılayıcı olabilir veya olmayabilir: *adolescent pranks; adolescent energy and enthusiasm.*

youthfully, zf. gençliğe özgü/yakışır şekilde, genç/taze/körpe/dinç/kuvvetli bir hâlde.

youthfulness, is. gençlik, taravet, tazelik, körpelik, dinçlik, gürbüzlük.

youth hostel, is. gençler oteli, genç turistler için ucuz otel.

you've = you have.

yow/yowe, is. esk. k.d. bk.: **ewe**.

yowie, is. **ısk.** şişek, küçük (dişi) koyun.

yowl, is. & g.s.f. uluma(k), acı acı bağırmak(feryat etme(k), haykırmak(k), haykırış. **(yawł, yow d.d.)**. **e.a.- howl, yell, wail.**

yowler, is. uluyan, feryat eden, haykıran.

yo-yo¹, is., ç. **yo-yos** 1. yoyo, 2. ahmak kimse.

yo-yo², sf. değişen, değişken, kararsız, alçalıp yükselen.

yo-yo³, *f.* değişimek, değişken/kararsız olmak, alçalıp yükselmek, inip çıkmak.

yperite, *is. kim.* iperit *bk.*: **mustard gas.**

yr. = 1. year(s), **2.** your.

yrs. = years, yours.

Yt, kim. yttrium (itriyum)un simgesi.

Y.T. = Yukon Territory.

ytterbia, *is. kim.* iterbiya: Yb_2O_3 . Alaşım ve seramik yapmakta kullanılan rensiz madde. **ytterbium oxide d.d.**

ytterbic, *sf. bk.*: **ytterbous.**

ytterbite, *is. bk.*: **gadolinite.**

ytterbium, *is. kim.* iterbiyum: nadir madenlerden biri. Simgesi: **Yb**, atom ağı. 173.04, atom nu. 70, özgül ağı. 6.96.

ytterbium metal, *kim. bk.*: **yttrium metal.**

ytterbous, *sf.* iterbiyumlu.

yttria, *is. kim.* itriya : Y_2O_3 , itriyum oksit. **yttrium oxide d.d.**

yttric, *sf. kim.* itrik, itriyum+.

yttrium, *is. kim.* itriyum, üç valanslı nadir maden. Simgesi: **Y** veya **Yt**, atom ağı. 88.905, atom nu. 39, özgül ağı. 4.47.

yttrium metal, *kim.* itrium grubu: Nadir toprak madenlerin tali gruplarından biri olup **dysprosium**, **erbium**, **holmium**, **thulium**, **ytterbium** ve **lutetium** elemanlarını kapsar. Diğer gruplar **cerium** ve **terbium**'dur. *bk.*: **rare-earth element.**

yuan, *is.*, *ç.* yuan Çin lirası, Çin Cumhuriyetinin eski para birimi. ~ **dollar d.d.**

Yuan, *is.* (Çin'de) hükümet dairesi, bakanlık.

Yucatec, *is.*, *ç.* **-tecs/-tec** **1.** Meksikalı kızılderili, **2.** bunların konuşduğu dil.

Yucatecan, *sf.* Meksikalı kızılderili'lere dillerine ait.

yucca, *is. 1. bot.* avize ağıacı (*Yucca gloriosa*) : Zimbakgillerden Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen, avizemsi kümeler hâlinde çan biçimli mumlu beyaz çiçekler açan ağaç. Boyu 3.5 m'yi bulur. **2.** avize'çiçeği : bu ağaçın çiçeği. New Mexico eyaletinin simgesi.

yucca moth, *is. zool.* avize ağıacı güvesi (*Tegeticula* veya *Pronuba yuccasella*) Larvası avize ağıacı tohumlarıyla beslenen bir tür güve.

Yuchi, *is.* Yuki: K Amerika kızılderili kabilelerinden birinin adı.

yuchy, *sf. yuchier, yuchiest* *bk.*: **yucky.**

yuck, *ünl. argo* öööö, (ığrenme/tiksinme ifade eden ünlem). **yuch** *s.d.y.*

yucky, *sf.* **yuckier, yuckiest** *argo* ığrenç, tiksindirici, tiksinti veren, mide bulandırın. *A ~ mixture of Brussels sprouts, raisins and stewed tomatoes. yuchy d.d.*

yuga, *is. (Hinduism)* **1.** çağ, devir, **2.** Mahâyuga (büyük çağ) gittikçe kötüleşen şu dört çağdan oluşur: Kritayuga (1,728,000 yıl), Tretayuga (1,296,000 yıl), Dvâparayuga (864,000 yıl) ve Kaliyuga (432,000 yıl). **Yug d.d.**

Yugoslav, *sf. & is.* **1.** Yugoslav(yahı), **2.** günde İslâv ırkından bir kimse. **Yugo-Slav, Jugoslav, Jogo-Slav** *s.d.y.*

Yugoslavia, *is.* Yugoslavya. Eski adı: *Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes. Jugoslavia* *s.d.y.*

Yugoslavian, *sf. & is.* Yugoslav, Yugoslavya.

Yugoslavic, *sf.* Yugoslav+, Yugoslavya'ya/Yugoslavlara özgü.

yule, *is.* **1.** Noel, Noel zamanı, **2. ~ log/~ block/~ clog** : Noel kütüğü, Noel gecesi ocakta yakılan ıri kütük. **e.a.-I. Christmas.**

yuletide, *sf. & is.* Noel mevsimi/ zamanı.

Yuma, *is., ç.* **-mas/-ma** **1.** Yuma: Amerika'nın Arizona bölgesinde yaşayan kızılderili ahalisi, **2.** Yumaca, Yuma dili, **3.** Arizona'da bir şehir.

Yuman, *sf. & is.* Yumanca, Yuma dilleri grubu: Yuma, Mohave vb. kızılderililerinin dili.

yummy, *sf. -mier, -miest* *k.d.* nefis, leziz, tatlı, lezzetli, enfes, iştah açıcı. **e.a.- delicious.**

yum-yum, *ünl.* Aman ne nefis! (nefis bir yemek karşısında söylenen beğenin ünlemi).

yup, *bk.*: **yep.**

Yurak, *is.* Yurak: K Rusya ve Sibirya Ural-Altay dilleri.

yurt, *is.* otağ, yurt, Türkmen çadırı, yuvarlak kubbeli çadır (Kirgız ve Moğollar kullanır).

Y.W.C.A. = Young Women's Christian Association.

Y.W.H.A. = Young Women's Hebrew Association.

ywis, *zf. esk. bk.*: **iwis.**

*****

***

*

Z

Z, z, is., ç. Z's/Zs/z's/zs 1. İngiliz alfabetesinin yirmi altıncı ve son harfi, 2. z harfinin temsili olduğu ses, 3. Z biçiminde herhengi nesne.

Z, 1. astr. zenit uzaklığı, 2. bk.: **zone**, 3. bir dizinin yirmi altıncı (I sayılmazsa yirmi beşinci) elemanı, 4. **kim. fiz.** atom numarası/sayısı, 5. **elekt.** çeli, empedans.

z, 1. bilinmeyen/değişken sayı, 2. z ekseni, 3. bk.: **zero**, 4. bk.: **zinc**.

zabaglione, is. *It.* İtalyan kreması: çırılılmış yumurta sarısı, şeker ve marsala şarabı ile yapılır. **zabaione, zabajone** d.d.

zacaton, is. *bot.* firça otu (*Muhlenbergia macroura*): Meksika'da yetişen köklerinden firça yapılan bir ot. **whisk grass** d.d.

Zachariah = **Zacharias** = **Zechariah**, is. Zekeriya.

zaddik, is., ç. **zaddikim** *Ibr.* sadık, dindar ve erdemli kişi. **tzaddik** d.d.

zaffar = **zaffer** = **zaffir** = **zaffre**, is. zefir, cam ve çinilere mavİ renk vermekte kullanılan oksitlenmiş kobalt cevheri, kobalt oksit.

zag, is. &f. **zagged, zaggering** keskin/sivri köşe (yapmak).

zaibatsu, is. (Japonya'da) büyük sınâf ve malî şirketler topluluğu.

zaire, is., ç. **zaire** Zaire lirası.

Zaire, is. Zaire, eski Belçika Kongosu. ~an : Zaireli, Zaire+.

zamarra, is. kebe, İspanya'da çobanların giydiği koyun derisinden yapılmış aba/palto.

Zambia, is. Zambiya, eski Kuzey Rodezya. ~n : Zambiyalı, Zambiya+.

zamia, is. *bot.* tuğ ağacı (*Zamia*) Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen gövdesi yumrulu, dalsız, tepesinde taç gibi palmiyemsi tüylü yapıkları bulunan bir tür ağaç.

zamindar = **zemindar**, is. (Hindistan'da) 1. rençper, çiftçi: kendine tahsis edilen tarla karşılığında sabit bir vergi ödeyen köylü, 2. ağa, İngiliz hükümetine arazi vergisi ödeyen toprak sahibi yerli.

zanana, is. bk.: **zenana**.

zander, is., ç. **-ders/-der** *zool.* tatlı su levreği (*Stizotodon lucioperca*). Orta Avrupa nehir ve göllerinde bulunur.

zanily, zf. tuhaf/gülünç bir şekilde, tuhaf tuhaf, hokkabazca, palyaço gibi.

zaniness, is. gülünçlük, tuhaflık, komiklik.

Zante, is. Zanta (adası).

zanthoxylum, is. dışbüdak kabuğu.

zany¹, sf. **zanier, zaniest** gülünç, tuhaf, komik, soyтарıca, hokkabazca, palyaço gibi. *He made us laugh with his ~ tricks. e.a.-comical, ludicrous, outlandish.*

zany², is., ç. **-nies** 1. soytarı, hokkabaz, palyaço, mukallit, maskara/komik kimse, 2. apatal, ahmak, budala, enayı. *e.a.-I. buffoon, clown, 2. simpleton, fool.*

zanyish, sf. 1. gülünç, tuhaf, komik, 2. apatal/enayı gibi, budalaca, ahmakça.

zanza, is. zanza: tahta bir kutu üzerinde madenî veya tahtadan yapılmış dilleri parmaklarla çalınan bir Afrika çalgısı.

Zanzibar, is. Zengibar, Afrika'nın doğusunda bir ada. **Zanzibari** : Zengibarlı.

zap¹, gl.f. **zapped, zapping argo** 1. vurmak, öldürmek, gebertmek, 2. saldırmak, üstüne atılmak, tahrip etmek, yok etmek, mahvetmek, haklamak, 3. x ışınlarıyla veya laser ışınlarıyla bombardıman etmek, 4. yenmek, hakkından gelmek, galip gelmek, 5. hız/kuvvet vermek/kazanmak, hızlan(dir)mak, kuvvetlen(dir)mek, 6. hızla/yıldırırm gibi gitmek. *e.a.-I. shoot, kill, 2. attack, damage, destroy, 4. overcome, overwhelm, 5. zip.*

zap², is. 1. kuvvet, enerji, güç, atılım, hamle, 2. sarsma, sarsıntı, 3. vizliti.

zap³

zap³, ünl. zip (bir şeyin anı/birdenbire vu-ku bulduğunu belirtir).

zapateado = zapateo, is. ökçe dansı, ök-çeleri yere vurarak oynanan İspanyol dansı.

Zapotec, is. Zapotek, Meksikalı kızılderili.

zaptiah = zaptie = zaptieh, is. T. zaptiye, eski Türk polisi.

zarape, bk.: *serape*.

Zarathustra, is. bk.: *Zoroaster*.

Zarathustrian = Zarathustric, sf. bk.: *Zoroastrian*.

zaratite, is. zümrüt nikel: zümrüt yeşili kabuklar hâlinde bulunan nikel karbonat cevheri. **emerald nickel d.d.**

zareba = zareeba, is. 1. (Sudan ve çevresinde) şarmpol, etrafi dikenli çit ve kazıklarla çevrili kapalı yer, 2. bu şekilde korunan kamp veya köy.

zarf, is. kahve fincanı zarfi.

zarzuela, is., ç. -las İsp. curcuna: yarı opera şeklinde İspanyol komedi tiyatrosu.

zastruga, is., ç. -gi yel izi: Rusya ovalarında rüzgârin kar üzerinde meydana getirdiği paralel çizgiler. **sastruga d.d.**

zax, is. k.d. arduvaz çekici, kayağan taş kesme baltası. **e.a.-sax**.

z-axis, is., ç. **z-axes mat.** z ekseni.

zayin, is. İbranî alfabetesinin yedinci harfi.

za-zen, is. (bağdaş kurarak) düşünme, te-fekkür, düşünceye dalma.

z.B. = zum Beispiel Alm. örneğin, meselâ. **e.a.-for example.**

Z-bar, is. Z çubuğu, kesiti Z şeklinde ma-den çubuğu.

Zea, is. Keos'un eski adı.

zeal, is. gayret, şevk, (çalışmak vb. için) arzu, istek, heves, merak. *He shows great ~ for knowledge.* **e.a.- passion, eagerness, ardor, ke- enness, fervor, earnestness, energy. k.a.-apathy, indifference, torpor, coldness, detachment.**

Zealand, is. coğr. Zilend, Danimarka'ı oluşturan adaların en büyüğü. **Seeland d.d.** Danimarkacası: *Sjaelland*. ~er : Zilendli, Zilend+.

zealot, sf.&is. 1. gayretli/hevesli/istekli (kimse), 2. gayretkeş/müfrit/bağnaz/mutaassip/ aşıri derecede bir dine/partiye bağlı (kimse),

3. b.h. Roma egemenliğine karşı ayaklanmış Musevî partizan. **e.a.-2. bigot, partisan, fanatic. k.a.- 2. renegade, traitor, deserter.**

zealotry, is., ç. -ries 1. aşıri gayret/şevk/heves/arzu/istek, 2. gayretkeşlik, ifrat, bağnazlık, taassup, (dine/partiye) aşıri bağlılık, partizanlık. *Show great ~.* **e.a.- 2. fanaticism.**

zealous, sf. gayretli, şevkli, hararetli, ateşli, istekli, hevesli. ~ in doing his duty/ to succeed/for fame. **e.a.- eager, keen, enthusiastic, fervent, intense .**

zealously, zf. gayretle, şevkle, hevesle.

zealousness, is. gayret, şevk, heves.

zeaxanthin, is. biy.- kim. sarıcık: C40H56

O2. Sarı mısır ve yumurta sarısından elde edilen turuncu, altın sarısı renginde bir madde.

zebec = zebeck, is. bk.: *xebec*.

zebra, is., ç. -bras/-bra zool. zebra (*Equus*). **mountain ~** : dağ zebası (*Equus zebra*). **common ~** : zebra (*Equus burchelli*).

zebra crossing, is. Brit. yaya geçidi, çizgilerle işaretli geçit.

zebra finch, is. zool. çizgili ispinoz (*Poephila castanotis*) Avustralya'da kafeste beslenen kuyruğu çizgili, gri, beyaz tüylü bir kuş.

zebrafish, is., ç. -fishes/-fish zool. zebra balığı/çizgili balık (*Brachydanio rerio*). Zebra gibi çizgili bir tür akvaryum balığı.

zebraic = zebra-like, sf. zebramsı, zebra gibi.

zebra wolf, is. bk.: *thylacine*.

zebrawood, is. 1. bot. zebra ağacı (*Connarus guianensis*). Guiana'da yetişen büyük bir ağaç, 2. zebra ağacının açık kahverengi ve koyu şeritler hâlinde çizgili kerestesi, 3. şerit çizgili kereste.

zebrine = zebroid, sf. zebra+, zebra gibi, zebra benzeri.

zebu, is. zool. zebu, hörgülü sığır (*Bos indicus*). Çin, Hindistan ve Doğu Afrika'da bulunan omuzları hörgülü, sarkık gerdanlı, kısa boynuzlu evcilleştirilmiş sığır.

zecchino, is., ç. -ni sikke, eski Venedik altını. **zecchin, zechin d.d.** **e.a.- sequin**.

Zechariah, is. 1. Zekeriya Peygamber (M.Ö. VI. yüzyıl), 2. İncil'in Zekeriya faslı.

zed, is. Brit. z harfi.

zee, is. 1. ABD z harfi, 2. şekli Z'ye benzeyen nesne, 3. (Hollandaca) deniz. *Zuider ~, Tappen ~*.

zein, is. biy.- kim. zein: misirdan elde edilen sarı toz hâlinde protein. Suda erimez, sulanırmış alkol ve asetonda erir. İplik, plastik ve kâğıt yapımında kullanılır.

Zeitgeist, is. Alm. çağın ruhu: bir çağın en belirgin fikri ve ahlâkî eğilimi.

zelkova, is. bot. Japon karaağacı (*Zelkova serrata*) Amerikan karaağacına benzer, hastalığa dayanıklı bir gölgelik ve süs ağacı.

zemindar, is. bk.: **zamindar**.

zemstvo, is., ç. **zemstvos** (Rusya'da 1864' te II. Çar Aleksandr tarafından asılsızadeler meclisi yerine tesis edilen) il genel meclisi. 1905'ten 1917'ye kadar liberal hareketin çekirdeğini oluşturmuştur.

Zemzem, is. 1. (Mekke'de) zemzem kuyusu, 2. zemzem suyu.

Zen, is. 1. (Çince Ch'an) Zen mezhebi: Çin'e VI., Japonya'ya XII. yüzyılda girmiş olan ve tefekkür yolu ile aydınlanmayı amaç edinen Mahayana Budizmi, 2. bu mezhebin temel kuraları ve ayinleri.

zenana, is. & sf. (Hindistan'da) 1. harem, evin kadınlarına mahsus bölümü, 2. zenne, bir ailede bulunan kadınlar ve kızlar.

Zend, is. 1. Zerdüştlerin kutsal kitaplarının Pehlevî dilinde açıklaması, 2. (eski İran'ın) Zendî dili.

Zend-Avesta, is. Zerdüştlerin kutsal kitapları ve açıklaması. ~tic bk.: **Zendic**.

Zendic, sf. Zerdüştlerin kutsal kitaplarının Pehlevî dilinde açıklamasına ait.

Zenic, sf. Çin'de Zen mezhebine ait.

Zenist, is. Zen mezhebine mensup kimse.

zenith, is. 1. astr. başucu, semitürre's, zemin: bir gök cisminin gözleme düzlemine verilen noktada dik doğru üzerindeki tepe konumu. bk.: **nadir**, 2. doruk, zirve, en yüksek nokta. *At its ~: en yüksek derecesinde, zirvesinde. Our spirits rose to their ~ after the victory.* 3. ~ **distance**: başucu uzaklığı, 4. ~ **telescope** : başucu teleskopu. *e.a.-2. apex, summit, peak.* **k.a.-1.&2. nadir**.

zenithal, sf. 1. başucu+, başucunda, başucu noktasında (bulunan), 2. (harita) yönSEL: herhangi bir noktanın merkeze göre yönünü gösteren, 3. ~ **equidistant projection** bk.: **azimuthal equidistant projection**.

zeolite, is. zeolit, alkali madenlerle alüminyum silikatı. **zeolitic** : zeolit+.

zephyr, is. 1. meltem, esinti, nesim, hafif batı yeli, 2. ~ **worsted** d.d. zefir (kumaş), yüksek kaliteli ve ince kumaş veya iplik, 3. hafif/ince nesne, 4. ~ **cloth** : zefir kumaş, yüksek kaliteli ince kumaş, 5. ~ **yarn** : yüksek kaliteli ince iplik. *e.a.-1. bk.: wind, breeze.*

zephyrean = **zephyrian** = **zephyrous**, sf. meltemli, hafif esintili.

Zephyrus, is. mit. Meltem Tanrısı.

Zeppelin, is. zeplin, kabilisevk balon.

zero¹, is., ç. **-ros/-roes** 1. sıfır, 0 rakamı, 2. (ölçük üzerinde) başlangıç (noktası). *It was 8 below ~ last night.* 3. mat. + ve - sayıları ayıran nokta, 4. hiç, hiçlik, yokluk, 5. en küçük değer/derece, en aşağı nokta, 6. d.b. bir ses veya biçim birimin bulunması gerekirken bulunması. ~**morpHEME** : sıfır biçim birim. *e.a.-1. cipher, 2. origin, 4. naught, nothing.* **NOT**: Günlük konuşmada, örneğin maç sonuçlarını söylemek, hiçliği ifade için Amerikalılar **zero**, İngilizler ise **NOUGHT**, OH veya **NIL** kullanırlar. Matematik ve bilimde ise daima **ZERO** kullanılır.

zero², glf. **-roed, -roing** 1. sıfırlamak, bir ölçü aletinin başlangıç (sıfır) noktasını ayarlamak, sıfır ayarı yapmak, 2. ~ **in** : hedefin tam ortasına nişan almak, 3. ~ **in on** : (a) atesi menzilin/hedefin tam ortasına yönetmek/tevcih etmek, (b) (problem çözerken vb. dikkati/düşünceyi) bir noktada toplamak/teksif etmek/yogunaştırmak.

zero³, sf. 1. sıfır (değerli), değeri sıfır olan. *A ~ population growth.* 2. gr. değişmez, şekil değiştirmeyen. *A ~ plural.* 3. **meteor**. (a) düşey görüş uzaklığı 15 m'den az olan, (b) yataş görüş uzaklığı 50 m'den az olan.

zero-base budgeting, is. tüm bütçe: bir mali döneme evvelki dönem bütçesindeki değişiklikleri değil bütçenin tümünü hazırlama yöntemi.

zero gravity

zero gravity, *is. fiz.* sıfır yer çekimi, (yörengesinde hareket eden bir cisim vb. üzerinde) görünürde yer çekimi etkisinin sıfır olması.

zero hour, *is. 1. As.* hucum saatı, askerî harekâtin başlama saatı, **2. k.d.** (a) başlama saatı: herhangi bir işin/olayın başladığı/başlayacağı saat, (b) karar saatı, kritik an.

zero-zero, *sf. meteor.* görüş sıfır: yatay görüş 50 m'den, düşey görüş 15 m'den az.

zest¹, *is. 1.* haz, zevk, hoşlanma, telezzüz. *He ate it with great ~. A ~ for reading. 2. tat, lezzet, nefaset, 3. çeşni/lezzet/rayiha veren şey, 4. şevk, heyecan. ~ for living. He entered into the work with ~/with a ~ which surprised us all. The danger of being caught added a ~ to the affair. Story of full ~ : heyecanlı/zevkle okunan hikâye. It adds ~ to the episode* : Bu hikâyeye ayrı bir heyecan ve çeşni katıyor. **5. az kul.** gi-daya lezzet/çeşni vermek için kullanılan limon/portakal kabuğu, **6. gayret, azim. to fight with ~ : gayrette/bütün gücü ile çarpışmak.** *e.a.-1. gusto, relish, enjoyment, 2. flavor, taste, 4. piquancy, interest, charm.*

zest², *glf. 1.* haz/zevk/tat/lezzet/çeşni/rayiha vermek/katmak, **2.** şevk/gayret/heyecan/azim vermek/katmak.

zestful, *sf. 1.* haz/zevk dolu, hoş, zevkli, haz/zevk veren, hoşa giden, lâtif, **2.** tatlı, lezzetli, leziz, nefis, **3.** şevkli, heyecanlı, sürükleynici. *e.a.-zesty.*

zestfully, *zf. 1.* şevkle, heyecanla, **2.** zevkle, hoşlanarak, **3.** leziz/nefis/lezzetli bir şekilde.

zestfulness, *is. 1.* haz, lezzet, nefaset, **2.** şevk, heyecan, azim.

zesty, sf. bk.: zestful.

zeta, *is. zeta*, Yunan alfabesinin altıncı harfi.

zeugma, *is. gr.* ikileme: anlamca yalnız bir isme ait fiil veya sıfat ile iki isim arasında bağlantı kurma. Örnekler: **1.** *She opened the door and her heart to the homeless boy.* **2.** *The wage war and peace.* *bk.: syllepsis.*

zeugmatic, *sf. ikileme tarzında.*

zeugmatically, *zf. ikilemeli, ikileme suretiyle.*

Zeus, *is. mit.* Zeus, Jüpiter, Gök Tanrısı.

Z/F, *As. (= Zone of fire)* ateş sahası.

zibeline/zibelline, *sf. & is. 1.* samur+, **2.** sa-mur kürk, **3.** kalın kürklü kumaş.

zibet = zibeth, *is. zool.* Asya misk kedisi (*Viverra zibetha*).

zig¹, *is. 1.* (a) keskin dönemeç/viraj, (b) iki dönemeç arasındaki düz çizgi/yol, **2.** (politikada, yönetime vb.) anî değişiklik, yön değişimi. *The quick ~s and zags of his international maneuverings...*

zig², *gs.f. zagged, zigging* **1.** anî dönmek, yön değiştirmek, **2.** dönemeç teşkil etmek, dönemeç yapmak, dönemeçli olmak.

ziggurat = zikkurat, *is. zigurat:* Asur ve Babilîllerin mastabali/basamaklı piramit şeklärde tapınağı.

zigzag¹, *sf. & is & zf. 1.* yılankavi/dönemeçli/dolambaçlı (yol), zikzak, eğri büğrü (şey), **2.** zikzak yaparak, dönemeçli/dolambaçlı bir şekilde.

zigzag², *glf. -zagged, -zagging* zikzak yapmak, dönemeçli/dolambaçlı/yılankavi olmak.

zigzaggedness, *is. dönemeçlilik, dolambaçlilik, yılankavılık.*

zigzagger, *is. 1.* zikzak yapan/dönemeçlerle ilerleyen kimse/şey, **2.** (dikiş makinesinde) zikzak aleti, zikzak dikiş dikmek için makineye takılan parça.

zilch, *is. argo* sıfır, hiçbir şey. *e.a.- zero, nothing.*

zillah, *is.* (eskiden İngiltere yönetimindeki Hindistan'da) il, vilâyet.

zillion, *sf. & is., ç. -lions/-lion* sayısız, sayılamayacak kadar çok. *~s of mosquitos.*

zinc¹, *is. kim.* çinko, tutya. Demiri galvanizlemekte, pil ve alaşımlar yapmakta kullanılan maden. Simgesi: **Zn**, atom ağı. 65.37, atom nu. 30, özgül ağı. 20 C'de 7.14, ergime noktası : 419.58 C. kaynama noktası : 907 C.

zinc², *glf. -zincked/zinced, zincking/zin-cing* galvanizlemek, çinko ile kaplamak.

zincalism, *is. patol.* çinko zehirlenmesi, çinkodan zehirlenme.

zincate, *is. kim.* zinkat, çinko asidi (H_2ZnO_2) nin tuzu.

zinc blende, *min. bk.: sphalerite.*

zinc chloride, *is. kim.* çinko klorür: $ZnCl_2$. Tahtaları çürümekten korumakta, kâğıt imalinde ve antiseptik olarak kullanılan zehirli tuz.

zincic = **zincoid** = **zincous** = **zincky** = **zincy** = **zinky**, *sf.* çinkolu, çinko+, çinkodan türetilen/türeyen.

zinciferous, *sf.* çinkolu, çinko üreten veya ihtiiva eden.

zincification, *is.* çinkolama, çinko kaplama/emdirmeye.

zincify, *gl.f. -fied, -fying* çinkolamak, çinko kaplamak/emdirmek.

zincite, *is.* çinkotaşı, doğal çinko cevheri, ZnO .

zinckenite, *is. min. bk.*: **zinkenite**.

zincky, *sf. bk.*: **zincic**.

zincograph, *is.* çinkografi, çinko üzerine resim oyma sanatı, bununla basılan resim. ~er: çinkograf, çinkografi ustası. ~ic(al): çinkografi usulüyle. ~y: çinkografi, çinko üzerine resim oyma usulü/sanatı.

zinc ointment, *is. ecz.* çinko merhemi: deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan ve %20 çinko oksit ihtiiva eden merhem.

zinc oxide, *is. kim.* çinko oksit, ZnO : hekimlikte, dişçilikte, kozmetik sanayiinde kullanılan beyaz toz.

zinc stearate, *is. kim.* çinko stearat: $Zn(C18H35O2)2$. Kozmetik, merhem, lâk yapmakta vb. kullanılan toz.

zinc sulfate, *is. kim.* çinko sülfat: $ZnSO4 \cdot 7H2O$. **zinc vitriole** *d.d.*

zinc sulfide, *is. kim.* çinko sülfit: ZnS . Beyaz boyaya olarak kullanılır.

zinc white, *is.* çinko beyazı, boyalarda kullanılan ZnO .

zinfandel, *is.* 1. Kaliforniya kara üzümü, 2. bu üzümden yapılan şarap.

zing¹, *is.* 1. canlılık, hayatı, zindelik, enerji, 2. vizlili. *e.a.-1.* *vitality, animation, vim, energy, vigor*.

zing², *gs.f.* vizıldamak, (mermi vb.) vizıldayarak gitmek.

zingara, *is., ç.* -re *It.* çingene kadını.

zingaro = **zingano**, *is., ç.* -ri *It.* çingene. *e.a.-* *gypsy*.

zingiberaceous = **zinziberaceous**, *sf. bot.* zencefilgillerden, zencefil (*Zingiberaceae*) familyasına mensup.

Zinjanthropus, *is., ç.* -pi ilkel zenci: İki milyon yıl önce yaşadığı tahmin edilen ve Kenya (Afrika)'da taşkıllaşmış kemikleri bulunan ilkel Afrika insanı. **Nutcracker man** *d.d.*

zinkenite = **zinckenite**, *is.* zinkenit, kurşun-antimuan sülfü: $PbSb2S4$.

zinnia, *is. bot.* zanya: ABD ve Meksika'da yetişen ve güzel çiçekler açan bir bitki.

Zion, *is.* 1. Kudüs'te Sion dağı: Üzerindeki Davut sarayı ile mabet Musevî din ve kültürünün merkezi sayılır. 2. İsrail kavmi, 3. (İsrailillerin ana yurdu ve Judaizmin merkezi olarak) Palau, 4. cennet. **Sion** *d.d.*

Zionism, *is.* Siyonizm: Musevîlerin Palau'ni elde edip devlet kurma hareketi. **Zion movement** *d.d.*

Zionist, *sf.&is.* Siyonist.

Zionistic, *sf.* Siyonizme yönelik, Siyonist.

Zionward, *zf.* Allaha/cennete doğru. *e.a.-* *Godward, heavenward*.

zip¹, *is.* 1. vizlili, mermi vb. nin çıkardığı keskin ışık sesi, 2. canlılık, hayatı, cevallik, zindelik, enerji, gayret, 3. *Brit. bk.*: **zipper**, 4. *argo* sıfır, (özellikle sporda) hiç sayı kazanamama. *e.a.-2.* *energy, vim, vigor, vitality, 4. zero*.

zip², *f. zipped, zipping* 1. (mermi, vb.) vizıldamak, vizıldayarak/hızla geçmek/gitmek. ~ *along*: viz diye geçip gitmek, 2. *gen.* ~ *up*: gayret/enerji/canlılık vermek, gayrete getirmek, coşturmak, 3. (fermuar) aç(il)mak, kapa(n)mak, 4. fermuar ile kapanmak/tutturulmak, 5. gayrete gelmek, coşmak, enerjik olmak, hızlı davranışmak, 6. *sp.* elemek, karşı takıma hiç sayı vermemek.

zip code, *is. ABD* posta kodu, posta bölge numarası. **ZIP code**, **Zip code**, **zip**, **ZIP**, **Zip** *d.d.*

zip-code, *gl.f. -coded, -coding* (mektup üzerine) posta kodu yazmak. *to ~ addresses on envelopes*.

zip fastener, *Brit. bk.*: **zipper**.

zip gun, *is.* ev yapısı tabanca.

zipper, *is.&f.* 1. vizıldayan/hızla giden şey, 2. *slide fastener* *d.d.* fermuar, circir, 3. *bk.*: **zip**².

zippy, *sf. -pier, -piest* *k.d.* canlı, zinde, çevik. *e.a.-* *lively, peppy*.

zircon, *is.* zirkon, zirkonyum silikat $ZrSiO4$. Saydamları mücevher olarak kullanılır.

zirconate, *is. kim.* zirkonat, zirkonyum hidroksit.

zirconia

zirconia, *is. kim.* zirkonya: ZrO_2 . suda erimez, toz halinde zirkonyum oksit. **zirconium oxide, zirconium dioxide** *d.d.*

zirconic, *sf.* zirkonyumlu, zirkonyum+.

zirconium, *is. kim.* zirkonyum: Kimyasal özellikleri titanyuma benzer maden. Metalürjide, alaşımında ve çinçilikte kullanılır. Simgesi **Zr**, atom ağı. 91.22, atom nu. 40, özgül ağı. 20 C'de 6.49.

zither = zithern, *is.* 30-40 telli, mızrapla çalınan, kanuna benzer bir çalgı. **-ist** : bu çalgıyı çalan kimse.

zizith, *is.* püskül, eskiden Musevilerin elbise üstüne giydikleri saçaklı giysi.

zizzle, *gsf. -zed, -zling* *Brit.-k.d.* çizirdəmək, ateşte pişen etin çıkardığı ses gibi ses çıkmak.

zloty, *is., ç.* **-tys/-ty** Polonya lirası. 1 **zloty** = 100 **groszy**.

Zn, *kim.* çinko (simge). *bk.:* **zinc**¹.

zo-, *bk.:* **zoo-** (sesli harflerden önce gelir: **zooid** gibi).

zoa, *is., ç.* *bk.:* **zoon**.

-zoa, son ek hayvanlar: Zoolojide hayvan sınıfları adlarına eklenir. **Protozoa**, **Hydrozoa** gibi.

zod. = zodiac.

zodiac, *is.* 1. burçlar kuşağı, zodyak: Eklektik ile 8 yaparak bütün gökyüzünü çevreleyen ve güneş, ay ve gezegenlerin görünür yörünelerini simgeleyen on iki dilimli kuşak. Her bir dilime BURÇ (**sign of zodiac**) denir. 2. burçlar kuşağını simgeleyen dairesel/eliptik şekil, 3. çevre, devre, 4. *az kul.* hâle, kuşak. **e.a.-3.** *circuit, round, 4. halo, girdle.*

zodiacal, *sf.* burçlar+, burçlar kuşağı+. ~ **light** : burçlar ışığı: şafakta doğuda, güneş batıktan sonra batıda görülen ve güneş ışığının etrafındaki meteor bulutunda yansımاسından ileri geldiği sanılan koni biçiminde ışık demeti.

zoea, *is., ç.* **zoeae/zoeas** *zool.* zoea : yüksek yapılı kabulkulara ait geniş sefalotorakslı ve sırtı dikenli larva. **zoeal** : zoea+.

zoic, *sf.* hayvansal, hayvanlarla/hayvanların yaşayışı ile ilgili, belirli bir hayvansal varlığı olan. **saprozoic** (çürükçül) gibi.

Zollverein, *is. Alm.* gümruk birliği. **e.a.-** *customs union.*

zombi, *is., ç.* **-bis** 1. (Batı Afrika kabilelerinde) yılan tanrısı, 2. (Güney ABD ve Antillerde) yerlilerin tapındığı yılan, 3. ölüleri dirilten doğaüstü kuvvet, 4. *bk.:* **zombie** (1,2).

zombie, *is.* 1. doğaüstü kuvvetle canlanmış görünen ceset, 2. kayısı likörü, ram ve limon suyundan yapılmış içki, 3. *bk.:* **zombi** (1-3), 4. *argo* duygusuz, hissiz, lâkayt, vurdumduymaz kimse, 5. *Cnd.- argo* II. Dünya Savaşında mahalli savunma ile görevli muvazzaf asker.

zonal, *sf.* 1. bölgelidir, 2. **zonary** *d.d.* bölge şeklinde, bölgelere ayrılmış, 3. kuşak şeklinde, kuşağa benzer/ait, 4. ~ **fossil** : kılavuz taşılı, 5. **-ly** : bölgelidir olarak.

zonate(d), *sf.* 1. (renk, doku, vb.) bölgeler/kuşaklar hâlinde, 2. bölgelere/kuşaklara ayrılmış.

zonation, *is.* bölgelere ayırlıma, bölgeler hâlinde örgütlenme.

zone¹, *is.* 1. bölge, mintika, yöre, kesim, dilim. **mountainous** ~ : dağlık bölge. **demilitarized** ~ : gayriaskerî bölge, askerlere yasak bölge. **free** ~ : açık/serbest/gümrüksüz bölge. **military** ~ : askerî/yasak bölge, 2. *coğ.* kuşak, dünyanın ayrıldığı iklim kuşaklarından her biri. **North/South Frigid** ~ : Kuzey/Güney Buz Kuşağı, 66 33' enlemden Kuzey/Güney Kutbuna kadar olan kuşak. **North/South Temperate** ~ : Kuzey/Güney İliman Kuşağı, 23 27' ilâ 66 33' enlemleri arası kuşak. **Torrid** ~ : Sıcak Kuşak, Ekvatorun kuzey ve güneyindeki 23 27' enlemleri arasındaki kuşak. 3. *coğ.* bitki/hayvan kuşağı: belirli çevre koşullarında aynı/benzer cins canlıların yaşadığı bölge, 4. *jeol. bk.:* **horizon** (4), 5. *geom.* kuşak, iki paralel düzlemler arasında kalan kürde yüzeyi, 6. (taşımacılıkta) bölge, tarife bölgesi, bir yerden aynı ücretle taşıma yapılan yerlerin tümü, 7. şehrin belirli maksatlara tâhsis edilen mahalleri/yöreleri. **a residential** ~ : konutlar bölgesi, 8. *bk.:* **time zone**, 9. **postal delivery** ~ *d.d.* ABD posta dağıtım bölgesi, 10. *sp.* bölge: oyun alanının belirli bir kısmı. **end** ~; **defensive** ~. 11. *esk.* kuşak, kemeri. **e.a.-1.** *region, belt, 11. girdle, belt, cincture.*

zone², *f.* **zoned, zoning** 1. bölgelere ayırmak, 2. bölgelidir, bölgelere ayrılmak, 3. (bir bölge ile) çevirmek, kuşatmak, sarmak, 4. kuşaklarla/bantlarla işaretlemek. **e.a.-3.** *encircle, surround, gird, band.*

zone³, *sf.* 1. *bk.*: **zonal** (1-3), 2. ~ **defense** : (fotbol ve basketbolda) bölge savunması, her oyuncunun sahanın belirli bir kısmını savunması. *bk.*: **man-to-man defense**, 3. ~ **melting** : bölgесel eritme: arıtlacak kristalli madenin bir kısmını eritip kütle içinde ilerleterek yabancı maddeleri ayırma ve arıtlımsı kısmı tekrar kristalleştirme yöntemi, 4.~ **refine** : bölgесel arıtma, bölgесel eritme yöntemiyle arıtma.

zoning, *is.* bölgelere ayırma. ~ **system** : (tren/vapur) bölgесel ücret sistemi. ~ **plan** : imar planı.

zonked, *sf.* *argo* 1. körkütük/zilzurna/fil fili sarhoş, 2. esrar yutmuş, uyuşturucu madde ile kendinden geçmiş, zom.

zonula, *is. bk.*: **zonule**.

zonular, *sf.* dar bölgесel, yoresel, çevresel, küçük bölgeler hâlinde.

zonule = **zonula**, *is.* (küçük/dar) bölge/ yöre/çevre/mintaka/kuşak.

zoo, *is.*, *ç.* **zoos** hayvanat bahçesi. **zoological garden**, **zoological park** *d.d.*

zoo-, *ön ek* "hayvan" anlamlı katar. *ör.*: **zoology**, **zoophyte**. Sesli harfler önünde: **zo-**.

zoochemical, *sf.* hayvan kimyası+.

zoochemistry, *is.* hayvan kimyası: hayvan vücutundan kimyasal bakımından inceleyen bilim.

zoochore, *is.* hayvanların etrafına yadırgı bitki.

zoogeographer = **zoögeographer**, *is.* hayvanat coğrafya bilgini.

zoogeographic(al) = **zoögeographic(al)**, *sf.* hayvanat coğrafya+.

zoogeographically = **zoögeographically**, *zf.* hayvanat coğrafya yönünden.

zoogeographic region, *is.* hayvanat coğrafya bölgesi. **zoogeographic realm** *d.d.*

zoogeography = **zoögeography**, *is.* 1. hayvanlar coğrafyası, hayvanların yeryüzünde dağılışını inceleyen coğrafya dalı, 2. bu dağılışın sebep ve etkilerinin incelemesi.

zoogloea = **zoögloea**, *is. bkt.* peltemsi mikroorganizma topluluğu. **zoogloal/zoogleal/zoögloal/zoögleal** : bu topluluğa ait.

zoographer = **zoögrapher**, *is.* tanıtimsal zooloji bilgini.

zoographic(al) = **zoögraphic(al)**, *sf.* tanıtimsal zooloji+.

zoografting = **zoögrafting**, *is. bk.*: **zooplasty**.

zoography = **zoögraphy**, *is.* tanıtimsal zooloji, zoografi.

zooid = **zoöid**, *is.* 1. *biy.* hayvansı, zooid, 2. (a) eşeysz üreyen ve yalnız başına yaşayabilen hayvan, (b) koloni hâlinde yaşayan hayvanlar.

zooid(al) = **zoöid(al)**, *sf.* hayvansı, hayvana benzer, hayvana ait.

zool. = **zoöl.** = 1. **zoological**, 2. **zoologist**, 3. **zoology**.

zoolater = **zoölater**, *is.* hayvanlara tapan kimse.

zoolatrous = **zoölatrous**, *sf.* hayvana tapıcı.

zoolatry = **zoölatry**, *is.* hayvanlara tapma.

zoologic(al) = **zoölogic(al)**, *sf.* 1. zoolojiye/hayvanat ilmine ait, zoolojik, 2. hayvanlara özgü, hayvanları ilgilendiren, hayvansal.

zoologically = **zoölogically**, *zf.* zoolojik olarak, hayvanat ilmi bakımından.

zoological garden = **zoological park**, *is.* hayvanat bahçesi. *e.a.-zoo*.

zoologist, *is.* zoolog, hayvanat bilgini.

zoology = **zoölogy**, *is.*, *ç.* -gies 1. hayvanlar bilimi, hayvanat, zooloji, 2. hayvanlar âlemi, belirli bir bölgdedeki hayvanlar.

zoom¹, *f.* **zoomed**, **zooming**, **zooms**

1. vinlамак, vizıldамак, 2. (uçak) birdenbire dikenine havalan(dir)mak/yüksel(t)mek/turman(dir)mak. *The airplane* ~ed. 3. şiddetle/hızla atılmak/saldırmak, 4. hızla/sür'atle yükselmek, firlamak. *Prices* ~ed. 5. *foto.* imgeyi büyütmek, optik düzenle cismi yakın gibi göstermek. *e.a.-3. swoop.* **NOT: ZOOM** fiili havacılıkta daima yukarı doğru hareketi/yükselmeyi ifade eder. Aşağı doğru iniş hareketinde kullanılması genellikle yanlış sayılır. *"The eagle zoomed down on its prey."* cümlesi dil bilginlerinin ancak %31'i tarafından kabule şayan görülmüştür. **Zoom**, hızla ve vizüel gibi ses çıkararak yataş hareket eden cisimlere de uygulanabilir: *"The racing car zoomed around the course."* cümlesi dil bilginlerinin %64'ü tarafından doğru kabul edilmiştir.

zoom², *is.* 1. anî yükseliş/havalanma/turmanış, 2. vinilti, vizüel, 3. ~ **lens** *d.d.* yaklaştırıcı/resmi büyütücü mercek.

zoomancy

zoomancy, *is.* hayvan falı, hayvanların biçim ve davranışlarına bakarak fal açma.

zoometric(al) = **zoömetric(al)**, *sf.* hayvan ölçümüne ait.

zoometry = **zoömetry**, *is.* hayvan ölçümü; hayvan bedeninin parçalarının ölçülmesi ve oranlarının karşılaştırılması.

zoomorph = **zoömorph**, *is.* hayvan şeklinde gösterilmiş şey, hayvan biçiminde temsil edilen ilâh.

zoomorphic = **zoömorphic**, *sf.* 1. hayvan biçim ve özelliklerinin başka varlıklara atfedilmesi ile ilgili, 2. hayvanların artistik/sembolik gösterilişine ait, 3. hayvan şekli kullanan/gösteren.

zoomorphism = **zoömorphism**, *is.* 1. (tez-yinat olarak) hayvanların resmedilmesi, 2. insan veya ilâhin hayvan biçiminde gösterilmesi.

zoomorphy = **zoömorphy**, *is. bk.:* **zoomorphism**.

zoon = **zoön**, *is., ç.* **zoa** **zool.** *az* **kul.** 1. bir tek yumurtadan üreyen birey(ler), 2. *bk.:* **zooid**, 3. **zoonal** = **zoönal** : tek yumurtadan üreyen.

-**zoon**, *son ek* tek yumurtadan üremiş. ör. : **protozoon**.

zoonosis = **zoönosis**, *is. patol.* (insana bulaşabilen) hayvan hastlığı.

zoophagous, *sf.* etçil, etobur, hayvanlarla beslenen. *e.a.-carnivorous*.

zoophile = **zoophilist**, *is.* 1. hayvanları seven/koruyan kimse, 2. hayvan aracılığı ile döllegen bitki.

zoophilic = **zoöphilic** = **zoophilous** = **zoöphilous**, *sf.* 1. *bot.* hayvan aracılığı ile döllegen, 2. hayvan seven, hayvanlara bağlı.

zoophobia = **zoöphobia**, *is.* hayvan korkusu, hayvanlardan (aşırı derecede) korkma.

zoophobic = **zoöphobic**, *sf.* hayvanlardan korkan.

zoophyte = **zoöphyte**, *is.* bitkimsi hayvan, bitkiye benzeyen omurgasız hayvan (mercان, deniz gelinciği, vb.).

zoophytic(al) = **zoöphytic(al)**, *sf.* bitkimsi (hayvan).

zooplankton = **zoöplankton**, *is.* sürükle hayvamı, planktondaki hayvan organizmları, *bk.:* **phytoplankton**.

zooplanktonic = **zoöplanktonic**, *sf.* sürükle hayvanlarına ait.

zooplastic = **zoöplastic**, *sf.* hayvandan insana aşılanan (doku).

zooplasty = **zoöplasty**, *is. cer.* hayvandan insana doku aşılama. **zoografting d.d.**

zoosperm = **zoösperm**, *bot. esk. bk.:* **zoospore**.

zoosporangial = **zoösporangial**, *sf.* zoospor kesesi+.

zoosporangium = **zoösporangium**, *is., ç.* **-gia** *bot.* zoospor kesesi/zarfi.

zoospore = **zoöspore**, *is.* 1. *bot.* zoospor: kamçı gibi çıktılarıyla devinen eşeysiz yosun ve kük sporları, 2. *zool.* kamçılı tek gözeli hayvancık.

zoosporic = **zoösporic** = **zoosporous** = **zoösporous**, *sf.* zoospor+, zoosporlu.

zootomic(al) = **zoötomic(al)**, *sf.* hayvan anatomisine ait.

zootomically = **zoötomically**, *zf.* (karşılaştırmalı) hayvan anatomisi yöntemiyle.

zootomist = **zoötomist**, *is.* (karşılaştırmalı) hayvan anatomisi uzmanı.

zootomy = **zoötomy**, *is.* 1. karşılaştırmalı hayvan anatomisi, 2. hayvan otopsisi.

zoot suit, *is.* çuval giysi: bol, uzun, omuzları geniş ve vatkalı ceket ile şalvar gibi üstü geniş, paçası dar pantolonan ibaret elbise.

zoot suiter, *is.* çuval giysili.

zori, *is., ç.* **zori** (deri, kauçuk veya hasırдан) Japon sandalı.

zoril = **zorilla** = **zorille** = **zorillo**, *is.* 1. *zool.* Afrika kokarcası, zorilla (*Ictonyx striatus*), 2. Amerika kokarcası. *e.a.-2. skunk.*

Zoroaster = **Zarathustra**, *is.* Zerdüşt, M.Ö. VI. yüzyılda yaşamış Pers din adamı, Zerdüştliğin kurucusu.

Zoroastrian = **Zarathustrian**, *sf. & is.* Mecûsî, Zerdüşt dininden olan, ateşe tapan.

Zoroastrianism = **Zoroastrism**, *is.* Mecûsîlik, Zerdüştlik. İyilik ve kötülük gibi iki yaratıcı kudretin varlığına, iyiliğin en sonunda galip geleceğine ve öldükten sonra tekrar dirilmesine inanır. **Mazdaism d.d. bk.:** **Ahriaman**, **Ormuzd**.

zoster, *is.* 1. *patol.* zona, 2. (eski Yunanistan'da) erkek kemeri. *e.a.-I.* *Herpes zoster, shingles.*

Zouave, *is.* 1. Zuhaf, Fransız ordusunda Cezayirli piyade askeri, 2. ABD iç savaşlarında süslü elbiseli asker.

zounds, *ünl. esk.* Aman yarabbi! Olur şey değil! Tüh! Allah kahretsin! (öfke ve şaşkınlık ifade eder).

zowie, *ünl. esk.* Yaşa! Aferin! Ha söyle! Ya! (sevinç, hayret, tasdik ifade eder).

zoysia, *is. bot.* şark otu (*Zoysia*) : Doğu Asya ve Avustralya'da yetişen kalımlı çayır.

ZPG = Zero Population Growth.

Zr, kim. bk.: **zirconium**.

zucchetto, *is., ç.* **-tos** *It.* katolik rahiplerinin giydiği takke/bere.

zucchini, *is., ç.* **-ni/-nis** *bot.* yeşil dolma kabağı.

Zu'lhijjah, *is.* Zilhicce, Hicrî takvimin on ikinci ayı.

Zu'lkahadah, *is.* Zilka'de, Hicrî takvimin on birinci ayı.

Zulu, *is., ç.* **-lus/-lu** *is.&sf.* 1. Zulu, Afrika'da bir kabile, 2. bu kabilenin bir ferdi, 3. Zulu dili, 4. Z harfi için haberleşme kelimesi, 5. Zulu+, Zululara/ dillerine ait

zum Beispiel, *Alm.* örneğin, meselâ, yani. *e.a.- for example.*

zwieback, *is.* peksimet.

Zwinglian, *sf.* XVI. yüzyılda yaşamış İçviçreli Protestan reformcusu Zwingli'nin öğretisine ait. **~ism** : Zwingli taraftarlığı. **~ist** : Zwingli taraftarı.

zwitterion = **zwitter-ion**, *is. fîz.- kim.* ikiz iyon: hem + hem - yük taşıyan iyon. **~ic** : ikiz iyonlu.

zygapophyseal = **zygapophysial**, *sf.* omur çıkıntısı+.

zygapophysis, *is., ç.* **-ses** *anat. zool.* omur çıkıntısı.

zygo- *ön ek* "kivrik, boyunduruk şeklinde" anlamı katar. *ör.:* *zygomorphic*. Sesli harf önünde: **zyg-**.

zygodactyl(ous), *sf.&is.* çift parmaklı: ayaç parmakları çift olan (kuş). **zygodactylism** : çift parmaklılık.

zygoma, *is., ç.* **-mata** *anat. 1. bk.:* **zygomatic arch**, 2. şakak kemiği çıkıştı, 3. *bk.:* **zygomatic bone.**

zygomatic arch, *is. anat.* elmacık kavşı.

zygomatic bone, *is. anat.* elmacık kemiği. **malar, malar bone, cheekbone d.d.**

zygomatic process, *is. anat.* elmacık kemiği çıkıştı.

zygomorphic = **zygomorphous**, *sf. bot. zool.* bakışlı, simetrik, düzlemsel simetrisi olan.

zygomorphism = **zygomorphy**, *is. bot. zool.* bakış(lilik), simetriklik, düzlemsel simetrisi olma, tenazur.

zygophyllaceous, *sf. bot.* gebregillerden, gebre otu familyasından.

zygophyte, *is. bot.* çift gametli bitki.

zygose, *sf. bot.* döllenmiş.

zygosis, *is. biy.* birleşme, döllenme.

zygospore, *is. bot.* çift gametli tohum.

zygosporic, *sf.* çift gamet tohumlu.

zygote, *is. biy.* 1. zigot, iki gametin birleşmesinden oluşan göze, 2. bu gözeden oluşan birey.

zygotene, *is. biy.* birleşme: göze bölünmede benzer kromozomların birleşme evresi.

zygotic, *sf.* zigot+, iki gametin birleşmesinden oluşan.

zygotically, *zf.* iki gametli olarak, iki gametin birleşmesi yolu ile.

zymase, *is. biy.- kim.* maya özü: maya içinde bulunan ve şekeri alkolle karbon dioksit ayırtıran madde.

zyme, *is.* 1. mayalandıcı madde, 2. *tip* virüs, hastalık bulaştırıcı nesne.

zymo-, *ön ek* "maya" anlamı katar. *ör:* **zymology**. Sesli harf önünde: **zym-**

zymogen, *is. biy.- kim.* maya üreten, kendiliğinden mayaya dönüştürün madde.

zymogenesis, *is. biy.- kim.* mayalaşma, mayaya dönüşme.

zymogenic = **zymogenous**, *sf. biy.- kim.* 1. maya üretici, 2. mayalandıran.

zymologic, *sf. biy.- kim.* maya bilimsel.

zymologist, *is. biy.- kim.* maya bilgini.

zymology, *is. biy.- kim.* maya bilimi. *e.a.- enzymology.*

zymolysis

zymolysis, *is. biy.- kim.* **1.** mayaların sindirimsel ve mayalandırıcı etkileri, **2.** mayalanma.

zymolytic, *sf.* mayalandırıcı.

zymometer, *is.* mayaölçer: mayalanma dereesini ölçen alet.

zymoplastic, *sf.* maya üreten.

zymoscope, *is.* maya gücüölçer: mayaların mayalandırma gücünü ölçen alet.

zymosis, *is., ç. -ses* **1.** bulaşıcı hastalık, **2.** mayalanma, **3. esk.** eskiden bulaşıcı hastalık meydana getirdiği sanılan mayalanmaya benzer süreç.

zymosthenic, *sf.* maya hızlandırıcı, mayaların etkisini artırıcı.

zymotic, *sf.* **1.** mayalanmadan ileri gelen, **2.** mayalanmaya ait, **3.** bulaşıcı hastalığa ait. **4. ~ disease** : bulaşıcı hastalık: çiçek vb. gibi eskiden bedende mayalanma sonucu meydana geldiği sanılan hastalık.

zymotically, *zf.* mayalanma suretiyle/yolu ile.

zymurgy, *is.* maya bilimi: Kimyanın mayalanma ile uğraşan dalı.

zythum, *is.* boza, eski Mısır'da arpa suyunan yapılan bira, kuzey halkın birası.

Zz./zz. = *bk.* : **ginger.**

ZZZ/zzz, horlulu, horlayan kimsenin çikardığı ses.

*****

***

*